

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

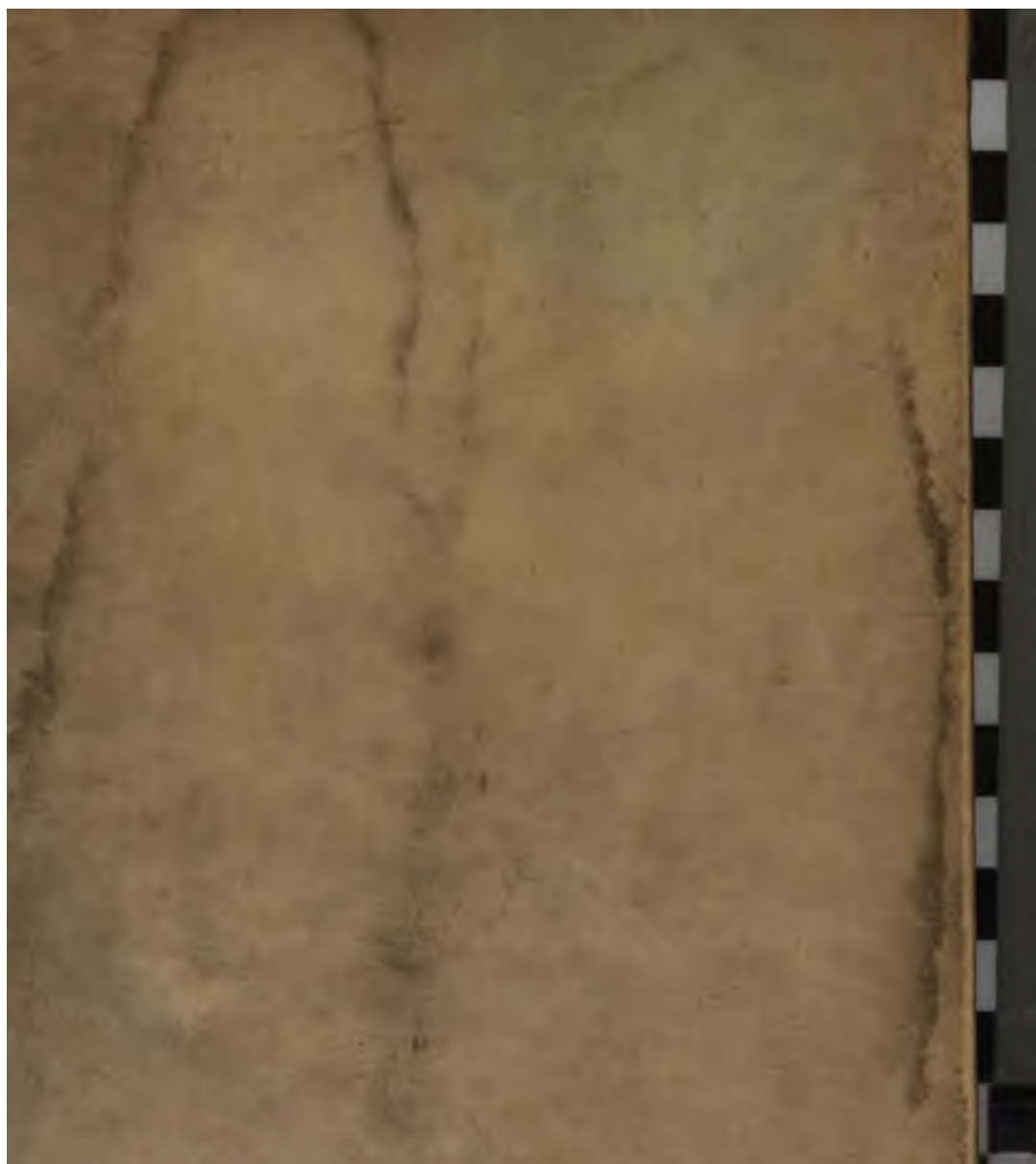
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

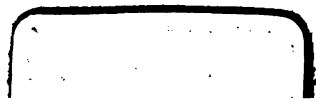
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

-2

ONFINED

303637403S

1

2

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

THEOPHANES CONTINUATUS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXVIII.

HAVERFIELD LIBRARY
OF ANCIENT HISTORY
OXFORD

JUL 1954

THEOPHANES CONTINUATUS,

IOANNES CAMENIATA, SYMEON MAGISTER,

GEORGIUS MONACHUS

EX RECOGNITIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCXXXVIII

IMMANUELIS BEKKERI

PRAEFATIO.

Qui Theophanem excipiunt, rerum in imperio Byzantino ab anno 813 ad annum 963 gestarum scriptores et exscriptores, eorum plerosque si non edidit at editioni paravit Franciscus Combesius O. FF. Praedicatorum, accepto a Luca Holstenio codicis Vaticani apographo Barberino. codex ipse cum post pacem Tolentinam Parisios devenisset, a Carolo Benedicto Hasio descriptus est in illo codicum Italicorum Parisios translatorum catalogo, quem gravi litterarum damno diu desideratum tandem aliquando speramus proditurum. inde compertum librum huius argumenti, quod sciamus, unicum inter Vaticanos numerari 167, esseque membranaceum, quadratum, saeculo duodecimo nitide scriptum, sine mutilum, cetera, si primam exceperis paginam, bene conservatum, foliis 168.

Hoc ipso codice ante Holstenium Leo Allatius usus Basilii Macedonis vitam in Symmictis suis Coloniae a. 1653 protulerat.

Idem ibidem Ioannis Cameniatae excidium Thessalonicae primus publicavit.

De Symeone magistro ita praefatur Combefisius ed. Paris. a. 1685 p. 400.

Scriptis et ab orbe condito, exstantque altero ac maiori Regio codice. *) opus est ex diversis congestum historicis et annalium scriptoribus, ipsum tamen haud satis plenum. hic nobis verus annalista alterque continuator erit, ipso pene Theophanis digestus schemate, quantum codex alter, ipse Regius, minor praesentavit, hec unum a maiore discrepans, quod superiora illa a logotheta remotiora, ac in quibus levius opera perfunctus videatur, omisit; quo et nobis consilio praecivit; ac quod una haec in praesentem rem nostram faciant, eademque alio auctore ac style sub una libri serie repetita lucis plurimum sibi mutuo afferant; ut et Leonis grammatico, qui inter reliquos magis ipse egenus ac cribratissimus est. superiora maioris illius Regii codicis alia molitio dederit, et qua iam editi auctores chronographi, Eusebius Syncellus Theophanes Cedrenus (cum quo illi magis convenit), collatis singulis,

*) n. nunc 1712.

in rem literariam ac lucem temporum e Regia una La-
para haud leviter illustrari possint. adscriptam maiori
illi codici, alia manu pauloque recentiori, "hic est me-
taphrastes," cuius tanti annales et chronica Hippolyto
Thebano, ut et omnibus anteponat. debemus, ex quo
exscripsi, codicem Raphaëli Trichet du Fresno, ex
cuius libris ipso defuncto in gazam Regiam illatus;
aliaque Graeca (ac in eis Maximi plenissimus codex
atque optimus) me illi potissimum auctore, extrema
sua in Italiam profectioe, ditanda Graecis Gallia no-
stra eaque Christianum orbem, Parisios allata.

Postremo recentiorum qui dicuntur imperatorum vitae,
pars est altera chronici a Georgio monacho ex Syncello
maxime excerpti et locis patrum biblicisque ornati, cuius hic
index: *χρονικὸν σύντομον ἐκ διαφόρων χρονογράφων τε καὶ ἔξη-
γητῶν συλλεχθὲν καὶ συντεθὲν ὑπὸ Γεωργίου μοναχοῦ.* eius igitur
chronici pars extrema et lectu non indigna ut emendatius
nunc quam antea legi possit factum est Hasii rursus beneficio,
qui editionem Parisiensem ad codicem Coislinianum 134 ac-
curate contulit.

Addiderat Combesius incerti scriptoris *διάλογον στηλι-
τεωτικῶν γενόμενον παρὰ πιστῶν καὶ ὁρθοδόξων καὶ πόθον καὶ
ἤθλον ἐχόντων πρὸς ἔλεγχον τῶν ἐναντίων τῆς πίστεως καὶ τῆς δι-
δασκαλίας τῶν ἁγίων καὶ ὁρθοδόξων πατέρων* p. 303 — 311;
*ἐκ τῶν τοῦ ἀθλοφόρου Δημητρίου ἐν μερικῇ διηγῆσει θαυματουργ-
ιῶν* p. 314 — 316; *Demetrii Cydonii μονωδίαν ἐπὶ τοῖς ἐν
Θεσσαλονίκῃ (a. 1346) πεσοῦσιν* p. 384 — 392; postremo

VIII **IMMANUELIS BEKKERI PRAEFATIO.**

sumptam e Basilio iunioris vita a Gregorio conscripta de Constantino Duce narrationem p. 393 — 399. quae iam omisa sunt omnia quippe partim ab argumento historico saeculisque nono et decimo aliena partim aliis locis dudum edita.

Scrib. Berolini cal. Iun. a. 1837.

ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗΝ.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΤΙΓΓΡΑΦΕΙΣΑ ΕΚ ΠΡΟΣΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΤΟΥ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ,
ΥΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ....

ΑΡΧΟΜΕΝΗ ΟΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΘΕΟΦΑΝΗΣ.....
..... ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΜΙΧΑΗΛ ΤΙΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΤΟΥ
ΚΟΥΡΟΠΑΛΑΤΟΥ, ΗΓΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΛΕΟΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ.

Τῶν δὲ καθ' ἑκαστα τὰς ὑποθέσεις δ' αὐτὸς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος φιλοπόνησας συνέλεξε καὶ εὐσυνόπτως ἐξέθετο, ὡς τῶν μετέπειτα δὴλα γίν..... τῆς βασιλείας.

Καὶ τοῦτο πάντως τῶν σῶν, ὡ φιλοσοφώτατε βασιλεῦ, καλῶν, μετὰ γε πολλῶν ἄλλων τε καὶ μεγάλων, τὸ τὰ τῶν χρόνων παραρ- ρηθέντα καὶ κειρωρηκότα πρὸς τὸ μὴ ὄν πρὸς παλινζῶσαν αὔθις καὶ

tit. 7 ἀρχομένου P (i. e. editio Parisiensis) invito, ut Hasius testatur, codice. 10 post Ἀρμενίου in P lacuna, quae non est in codice. 12 ἢ τῶν] ἴνα τῆς P 13 τῆς βασιλείας om P

CHRONOGRAPHIA
CHRISTI AMANTIS AC PORPHYROGENNETI
DOMINI CONSTANTINI,

SAPIENTISSIMI DOMINI LEONIS IMPERATORIS
FILII, IUSSU CONSCRIPTA,

INDE DUCENS EXORDIUM UBI THEOPHANES
DESIIT.... MICHAELE SCILICET THEOPHILI
FILIO CUROPALATA IMPERATORE, HOC EST A
LEONIS ARMENII IMPERIO.....

Argumenta singula imperator ipse Constantinus studiose collegit, et ne posteris superiorum temporum gesta lateant, dilucide, et ut capi facile possint, edidit.

FRANCISCO COMBEFISIO INTERPRETE.

Hec quoque omnino, sapientissime princeps, ad alia tua multa que ipsa et magnifica ornamenta virtutesque accedit, quod ea quae tempore parefluxerunt iamque esse desierunt, ad vitam denuo ortumque novum

- P** 2 καλογγενεσίαν ἀναγαγεῖν, καὶ τοῦ τῆς ἱστορίας ἐπιμεληθῆναι καλοῦ, ἀλλὰ μὴ τοῖς πρὸ τοῦ τὴν βασιλικὴν ἐπειλημμένοις ἀμεληθῆναι ἀρχήν. οἱ μὲν γὰρ ζῆλον ἐζηλωκάτες τοῖς ἀγαθοῖς ἀζήλωτον ὑπέξηρήσθωσαν τοῦ λόγου. τινὲς διεντηροχέαι ἐσπουδάκασι τῶν πολλῶν κατ' οὐδέν, ὅτι μὴ λόγου σύντροφοὶ ἀλλ' ἀγροικίας 5 γεγόνασι κακεντρέφημα. τί γὰρ τοιοῦτον ἐξασκεῖν αὐτοκράτορα δεῖ, ὃ μὴ ἐπιφέρει τὴν ὄνησιν μετὰ λόγου γινομένων, δέον ἐπιμελεῖσθαι ἀνδρῶν καὶ τῆς λογικῆς ὅτι μάλιστα ἐπιστήμης, ἐξ ὧν τὸ κράτος βυσιλείας, ὡς ἂν μὴ λάθοιεν κατὰ πρᾶνοῦς φερό-
- B** μνοι ἀλογωθέντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ κινδυνεύσῃ τοῦτο, ᾧ τῶν 10 πάντων διαφέρομεν, ἀφωνία παραδοθέν.
- Ἄλλ' ὅσον μὲν σοι πεπότηται, πρᾶττατε βασιλεῦ, περὶ τὴν λογικὴν καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐπιμέλειαν, ἵνα τὰλλα, θεωρήσουσι μὲν οἱ σοφοί, ὅτι δὴ καὶ σύ, μᾶλλον δὲ δὴ σὺ σαφῶς, ὅτι γε καὶ ἐκείνοι σοφοί. ἱστορεῖς δὲ αὐτός, χεῖρα μόνως λαβίων 15 ἡμῶν διακονουμένην σοι, ὅσα τοῖς πρὸ σοῦ βεβίωται, κἂν ἀποχρώτως ἔχωσι τὸ φαῦλον καὶ οὐ λαμπρόν, ἐπεὶ καὶ τούτων ἔνεστι
- C** θηρᾶσαι τοῖς σπουδαίοις τὰ χρήσιμα. ἀμέλει τοιγαροῦν πάσης ἀσχολίας καὶ ἀργίας τὴν περὶ λόγου προτετιμηκῶς σπουδῆν, ὅτε δὴ τούτου μάλιστα τοῖς ὑπηκόοις φιλομαθῆσι τε καὶ φιλοστοροῦσιν ζῆλον καὶ 20 ἀρετὴν ἐγγενῶντος, τὰ μὲν ἐκ τῶν γεγραμμένων τὰ δὲ ἐκ τῶν ἀκοῆ

2 τοὺς — ἐπειλημμένους?
φέρει? γινόμενός?

4 οἳ τινες?

7 μὴ κοινὴν ἐπι-

studeas revocare, historiaeque bonum cura prosequaris, nec velut ii qui ante imperii clavum moderati sunt, abs te negligi patiaris. atque horum quidem, qui ea aemulati sunt quae nemo bonus unquam aemulatur, nulla nobis mentione habita, fuerunt quidam qui ut supra vulgus praestarent, nihil operae posuerunt, quod neque literis educati sint, sed rusticitatis ludibrium propudiumque exstiterint. quid enim eiusmodi imperatorem excolere deceat, quod homini ratione praedito nihil commodi afferat? cum magis deceat virorum curam habere, praecipueque scientiae rationalis, quibus imperii robur praestatur, ne homines in praeceptis ruentes paulatim obbrutescant, ac ne id quo universis praecellimus, silentio traditum periclitentur.

Quantam vero tu, mitissime princeps, operam posueris tum in rationali scientia tum in hominum cura, ut alia praetermittam, commemorabunt quidem homines sapientes, quando et tu ipse, vel potius tu ipse palam, quod et illi sapientes. scribis autem ipse, manum duntaxat nostram tibi ministrantem assumens, quaecunq; superioris aetatis hominibus gesta noscuntur, tametsi illa abunde vitiosa sint nec virtutis laude admodum splendeant, quod hinc quoque viri studiosi commodum referant. sane igitur omni alia occupatione otioque eruditionis literarumque curae posthabitis, quod nimirum ea res doctrinae historiaeque amantibus subditorum animis aemulationem virtutemque inferat, ex iis

παραδεδομένων συνηθροικῶς ὡσπερ τι κοινὸν διδασκαλεῖον προθεῖναι
 πᾶσιν ἐβουλευθῶσι καλῶς, ἐκείτην ταύτης ἀρχὴν εἶναι νομισίας τῆς
 ἱστορίας ἀρίστην, τὴν τῷ μακαρίτῃ Θεοφάνει γενομένην κατάλη-
 ξιν, ὃν κατὰ συγγένειαν καὶ ἀγχιστείαν, τὸ εἶναι εὐωνόος λαχῶν, D
 5 ἀποσεμνύνεις τε ἐκ τῶν σῶν ἰκανῶς καὶ ἀντιλαμβάνεις αὐθις παρ'
 αὐτοῦ τινὰ εὐκλειαν.

Ἐκεῖνος μὲν οὖν εἰς τὴν τοῦ κουροπαλάτου Μιχαὴλ βασι- P 3
 λείαν καὶ ἤτιαν τὴν ἐκ τῶν Βουλγάρων συμβῆσαν αὐτῷ καταπρο-
 δοθέντος ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ κατέληγε, τῆς τοῦ Λέοντος μόνον μη-
 10 σθεὶς ἀναρρήσεως, μηδὲν μῆθ' ὄθεν ἦν μῆθ' ὅπως ἐτράφη δῆ-
 λον τοῖς ἀναγεννώσκουσι πεποιθῶς. ἡμεῖς δέ, ὡσπερ τῇ κεφαλῇ
 τὰ ἄλλα μέρη συνάπτοντες, αὐτὴν τε τὴν ἱστορίαν ὀλόσωμον ἀλλ'
 σὲξ ἡμιτελῆ ἀποδεκνυμεν, καὶ πρὸς τὸν ἐξῆς καὶ κάτω χρόνον B
 τοῖς μὴ φραδυμότερον ζῶσι διαβιβάζομεν, κέρδος ἀλλ' οὐ ζημίαν
 15 πᾶσι ποριζόμενοι, εἶγε δὴ καλὸν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν εὐδοκίαν τῶν
 ἀγαθῶν τε καὶ μὴ τὸν βίον διαγιγνώσκειν.

2 ταύτην vulgo. 3 post κατάληξιν Goarvus ex coniectura: πάν-
 των τῶν βασιλείων ἕως τοῦ νυνὶ καιροῦ καὶ τῆς βασιλείας σου τὰ
 πεπραγμένα διὰ λόγον συλλαβεῖν· εἰ καὶ τοῦ ἀοιδίμου σου κάπ-
 πον τοῦ ἐν βασιλεύσει εὐκλειῶς βασιλέως Βασιλείου καὶ παρὰ σοῦ
 ἱστοροῦμένου, καὶ μετὰ πάσης σαφηνείας καὶ λόγον εὐκοσμίας κατὰ
 τὸ τῶν γενομένων ἀληθῆς καὶ εἰλικρινῆς εἰς τὸ φανερὸν παρὰ τῆς
 σῆς πολυμαθεστάτης εἰδήσεως ἐξαγορευθέντα, περιττὸν ἂν εἴη
 σὺδστιοῦν διεγίγασθαι. 9 καταπροδοθέντι?

quae aut ab aliis scripta aut auditione accepta sunt unum corpus con-
 texens, communem quasi scholam universis proponere sagaci consilio
 decrevisti. huius historiae illud optimum ratus initium, ubi felicitis me-
 moriae Theophanes scribendi finem fecisset, [ita nimirum ut omnium
 imperatorum ad hanc usque aetatem tumque imperium res gestas ser-
 mone complectatur. Quanquam inclyti avi tui, inter Augustos fama
 celeberrimi, Basilii imperatoris gesta abs te conscripta, omnique per-
 spicuitate ac sermonis ornata vere sincereque ab eruditissima prudentia
 tua, omni denique fide narrata, superfluum nobis sit ullo modo retrac-
 tare] quem sanguinis necessitudine (illius ipse nepos) propius contingens
 cum tuis ornamentis abunde honestas, tum rursus quandam ab eo clari-
 tatem recipis.

Is porro in Michaelis Curopalatae imperio acceptaque a Bulgaris
 clade per suorum prodicionem, Leonis duntaxat proclamati Augusti levius
 facta mentione, scribendi finem fecit, eiusque nec natales aut patriam
 nec educationem lectoribus aperuit. nos autem velut membra reliqua
 capiti iungentes tum ipsum historiae corpus integrum, non quasi dimi-
 dia parte mutilum, repraesentamus, tum ad ea quae deinceps secutis-
 que temporibus gesta sunt traducimus, rem scilicet praestantes iis qui
 in otio et desidia vivere noluerint utilem, nihilque eis damni afferen-
 tem. quippe bonum est et ad securitatem cum primis utile ut bonorum
 pariter atque malorum vitam cognoscamus.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
Λ Ε Ο Ν Τ Ο Σ.
Λ Ο Γ Ο Σ Α.

Ρ 4 Πατρις μὲν οὖν τοῦ δηλωθέντος Λέοντος Ἀρμενία, γένος δὲ τὸ μὲν ἐξ Ἀσσυρίων τὸ δὲ καὶ αὐτῶν Ἀρμενίων, οἱ καὶ τοὺς ἰδίους 5 ἐξ ἀνοσίτου γνώμης σφαγῇ μισοφόνῳ παραδόντες γεννήτορας ὑπερορίας κατεδικάσθησαν, κάκεισε δὴ τὸν πένητα βίον, ἕτε δὴ καὶ φυγάδες, διαθλοῦντες τὸν εἰρημένον θῆρα ἀπέτεκον. ἄρτι γοῦν εἰς ἐφήβους ὁ Λέων ἐτάττετο, καὶ κώμην Πίδραν κατονομαζομένην, ὑπὸ τὸ θῆμα τελοῦσαν τῶν Ἀνατολικῶν, τῆς πατρίδος ἀλ- 10 λάσσειται· ἐνθα δὴ καὶ ἀνδρὸς ἡλικίαν δεξάμενος, τοῖς μαχιμωτάτοις καὶ φονικωτάτοις καταριθμούμενος δόξης εὐμοίρησεν ἐπὶ γυναιότητι. Νικηφόρος τότε τὰς τῆς βασιλείας ἰθύνει ἦντας, ὁ τρόπαιον ἐν Βουλγαρίᾳ γενόμενος, καὶ μονοστράτηγον τὸν Βαρδάνιον, ᾧ Τούρκος ἐπέκλην, τῶν πέντε θεμάτων τῶν κατὰ τὴν 15 Ἀνατολὴν τὴν ἐφορείαν καὶ πρόνοιαν διοικούμενον διὰ τε τὴν ἐν πολέμοις τόλμαν καὶ τὰς ἄλλας ἐπανθούσας αὐτῷ ἀρετὰς ἐξαπέσταλκεν· ὃς ἕτε δὴ τῶν ἐχθρῶν ἀγαπῶν κυριεύειν καὶ τὴν βασιλείαν ἐκάστοτε ὄνειροπολῶν, τοῦτόν τε, περὶ οὗ ὁ λόγος, τὸν Λέοντα καταπληκτικὸν βλέποντα καὶ γενναῖον ἀνάστημα ἔχοντα 20

LEONIS ARMENII IMPERIUM.

LIBER I.

Etis itaque quem dicebam Leonis patria Armenia fuit. genus partim ex Assyriis partim ex ipsis Armeniis propagatum fuit. hi cum scelestae mentis proposito truci nece parentes sustulissent, exilio damnati sunt; in quo velut profugii, pauperem tolerantantes vitam, quem nominavimus, feram bestiam susceperunt. iam itaque Leo pubertatis annos ingressus in oppidum Pidra nomine, quod Orientalium thematis est, migravit: ubi cum viriles annos attigisset, bellicosissimis viris truculentissimisque connumeratus, strenui fortisque pectoris viri laude claruit. Nicophorus cum per id tempus imperii habenas moderaretur, in Bulgaria insigni Romanae rei ludibrio occubuit. supremum is ducem Bardanium, cognomento Turcum, destinaverat, quinque tunc Orientalium thematum agentem praesidem, ac qua pollebat bellica fortitudine ac reliquarum virtutum laude, provida cura gubernantem. porro Bardanium, ut cui hostium potiri in votis esset, ac cum sibi ipse quotidie imperium somniet, hunc de quo loquimur Leonem, hominem gravi trucique aspectu

καὶ ἄλλως ἀστείον ἐν ταῖς ὁμιλίαις δοκοῦντα τοῖς ἑαυτοῦ δορυφό-
 ροῖς ἐγκαταλέγει καὶ διακόνους, καὶ πρὸ γε τούτου ἢ μετὰ τοῦτο
 μικρὸν Μιχαὴλ τε τὸν Τραυλὸν καὶ Θωμᾶν τὸν ἀπὸ Ἰμνῆς Γα-
 ζουροῦ, ταπεινοὺς πάντας καὶ ἀζήλους ὄντας καὶ ἄρτίως εἰς γνώ-
 σιν ἀγομένους τοῖς τὰς παλεμικὰς ἐγκεχειρισμένοις ἀρχαῖς. (2) ἐκρέ-
 ματο οὖν οὗτοι τοῦ Βαρδανίου, καὶ ἐν αὐτῷ τὰς κοσμικὰς ἐπι-
 δας ἐσάλεινον· καὶ οὗτος τῆς βασιλείας ὣν ἐραστὴς ἄνδρϊ τινι μο-
 νάζοντι κατὰ τὸν τοῦ Φιλομηλίου χώρον καὶ ἐνδιατωμένῳ τὴν
 ταύτης ἀνακοινοῦται γνώμην αὐτῷ καὶ ἐπιθυμίαν, καὶ πρὸς Θεὸν
 10 εὐχὰς ἱκετηρίους παρεκάλει τοῦτον ἀναπέμπειν, τὰ αὐτοῦ διαβή-
 ματα κατενθουόους καὶ τὴν βασιλείαν ἐπιβραβενοῦσας αὐτῷ.
 ἀλλ' ἤκουσεν αὐθωρὸν ὡς οὐ δέοι τοιούτων κατατολμῶν πραγμά-
 των, Βαρδάνιε, δι' ὧν ἀπώλειά τε περιουσίας καὶ ὁμμάτων περι-
 κπῆ καὶ δυστυχία ἄλλως οὐ καλῶς σοι γενήσεται· ἀλλ' εἴ τι
 15 εἶχῃς πεισθῆναί σοι συμβουλεύοντι, ἀποπήδησον τούτων διὰ βρα-
 χέων, ἀρχὴν τινα μὴδ' ὅλως τῶν τοιούτων σου πραγμάτων βάλ-
 λων εἰς τοῦν. ἐπληρώθη κατηφείας καὶ ἀγλῦος ὁ ἄνθρωπος τού-
 των τῶν λόγων ἀκηκοώς. καὶ τέλος ἐξῆι τοῦ δωματίου πλήρης
 ἀθυσίας καὶ θλίψεως. ὡς δὲ τοὺς εἰρημένους ἄνδρας, Αἰοντιά
 20 τε καὶ Μιχαὴλ καὶ Θωμᾶν, τὸν ἵππον ἄγοντας ἀναβῆναι τούτῳ ὁ
 μοναχὸς ἐθείασατο, τὸν στρατηγὸν ὑποστρέφειν παρεκελεύετο· καὶ
 ἄς κεινῶν τινῶν καὶ ξένων ἀκούσασθαι προσδοκῶν, θῆτον ἢ D

atque animo generoso, quique praeterea colloquio blandus videretur
 meritisque urbanus, suis tum satellitibus ac ministris adlegit, atque
 hoc priorem, aut certe brevi post, Michaëlem Balbum, nec non Tho-
 mam Gazura palude oriundum, abiectae omnes sortis homines nullaque
 hactenus nominis claritate conspicuos, ac qui tum primum militarium
 ordinum ducibus tribunisque innotuissent. (2) hi ergo toti e Bardania
 pendebant, inque eum omnes spes suas saecularis claritatis iactabant.
 Bardanius porro imperii nanciscendi cupiditate flagrans viro cuidam in
 Philomelio monasticam vitam agenti illicque commoranti eius quandoque
 adipiscendi animum aperit, ac confert consilium, rogatque ut supplices
 ad deum pro eo preces fundat, quo eius gressus dirigantur exque voti
 ratione imperii compos fiat. ad quem protinus monachus "noli, Bardani,
 eiusmodi aliquid temere aggredi ac praesumere, unde futurum ut sub-
 stantiam amittas et oculi effodiantur aliaque tibi infausta eveniant. sed
 si quid probe inque rem tuam consulenti obaudis, quam cito ab ea
 animam transfer molitione, nullam parandi principatus cogitationem assu-
 mens, cuius res se ita habeant." quo audito maestica quaedam ac
 caligo hominem incessit, tristisque et afflicto animo e tugurio pedem
 refert. tum monachus, quos dicebam viros, Leonem scilicet et Michaë-
 lem et Thomam, equum adducentes, quem concederet, videns, du-
 cem redire iubet. is vero nova quaedam et inaudita se audituram spe-

λόγος ὑπέστρεψεν. ἀλλ' ἐκείνον μὲν αὖθις ἐξελιπάρει μὴ πρὸς τὰ ἐλπιδόμενα αὐτομολῆσαι δεινὰ καὶ τὴν ἀποδοῦσαν κακοπραγίαν τῆς παρούσης εὐδαιμονίας ἀλλάξασθαι· αὐτοὺς δὲ τούτους προφήτιδι γλώττῃ διεμαρτύρητο, βεβαιῶν ὡς ὁ πρῶτος τούτων καὶ δευτερος τῆς σοι πεποθημένης βασιλείας γενήσονται ἐγκρατεῖς, ἀλλ' οὐδ' σὺ, 5 ὁ τρίτος δὲ εὐφημίας μόνης καὶ ἀναρρήσεως μετασχὼν οὐδ' ὅλως εὐδοωθήσεται, ἀλλὰ καὶ κακῶς τὴν ψυχὴν ἀπορρήξει τὴν ἑαυτοῦ. τούτοις βυλλόμενος τὴν ψυχὴν ποικίλως ἤφιε κατὰ πρόσωπον τὴς χροιάς καὶ αὖθις ἀπῆε τὴν οἴκαθε, ὁμοῦ μὲν βλάσφημὰ τινα κατὰ

P 6 τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὕβρεις ἀπορρίπτων, ὁμοῦ δὲ τούτοις τὴς ἐκείνου 10 δι' αὐτοὺς ἐξαγγέλλων προρρήσεις, καὶ γέλωτα πολὺν καταχέων τῶν εἰρημένων. (3) χαίρειν οὖν εἰπὼν τοῖς ἐκείνου λόγοις, τῇ ἐννεακαιδεκάτῃ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τῆς ια' Ἰνδικτιῶνος κατὰ τοῦ βασιλεύοντος Νικηφόρου χεῖρα συναθροίσας πολλήν, καὶ τὰ ὑφ' ἑαυτὸν τέσσαρα θέματα τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις ὑπαγαγὼν, τῶν Ἀρμε- 15 νιακῶν χωρὶς (οὐδὲ γὰρ ὑπέβαν αὐτῷ), τῆς ἐπαναστάσεως ἄρχεται. ἕμισι μὲν οὖν τότε τὸν Νικηφόρον τὸ ὑπήκοον τῷ βάρει

B πιεζόμενον τῶν δημοσίων τελῶν, ὃ γέγονέ πως καὶ ἀφορμὴ καὶ σὺνδρομον ἐκείνῳ τῆς ἐπαναστάσεως· γέγονε δὲ τι καὶ ἕτερον αἰ- 20 τιον. ὡς γὰρ κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ὁ Βαρδάνιος ἠνδραγάθησεν καὶ τῆς γενομένης πολλῆς λαφυραγωγίας δικαίᾳ προνοίᾳ πεποίηκε τὴν διανομήν, κατὰλληλα τοῖς ἀγωνιζομένοις ἐν πολέμῳ ἀλλ' οὐ

rans dicto citius reversus est. tum ille iterum Bardanium rogare ac obtestari, ne ipse sponte ad parata mala procurrat, neve absens infortunium cum praesenti rerum secundarum statu commutare quaerat. his autem ipsis futurorum praescia lingua contestatus est certoque affirmavit fore ut primus alterque imperii, quod sic ille deperiret, compotes fierent, ipse illo nunquam potiretur. tertio, cum fausta omnia publicamque acclamationem consecutus esset, nihil ex voto ac prospere cesurum, sed fore ut et animam male abrumperet. his mente percussus Bardanium, ac vultus colorem identidem mutans, rursus domum abit, simul maledicta quaedam verbaque atrocia in monachum iactans, illiusque sic in eos fausta vaticinia narrans, multoque risu homini dicta excipiens. (3) eius itaque sermonibus valere iussis, ad decimam nonam Iulii mensis, indictione undecimā, ingenti adversus Nicephorum imperatorem coacto exercitu, eque subiectis thematibus verborum lenocinio quattuor in sententiam pertractis, Armeniis duntaxat in fide perstantibus (nec enim ut Bardanio morem gererent induci potuerant), rebellionem orditur. erat vero Nicephorus tum subditis exosus, quod publicorum vectigalium gravi onere eos opprimeret. hinc novandarum rerum ansa quaedam et occasio fuit: sed et alia quaedam huic causa accessit. nam cum Bardanius adversus Agarenos rem feliciter gessisset, praedamque, qua potitus erat, maximam aequissime inter milites divisisset, nulla personarum ratione, sed pro merito eorum qui pugnaverant largi-

κατὰ πρόσωπον τὰ ἄθλα προθεῖς, ἔθοξε καὶ βασιλείας τούτοις
 ἄξιος μεταλαγῆν. ὅθεν ἀναρρηθεῖς δημοσίᾳ φωνῇ βασιλεὺς, καὶ
 πολλῶν ἄλλων ἀπολαύσεών τε καὶ γερωῶν ἐκ τοῦ δήμιον καταξιο-
 θεῖς, ὡς καὶ νυδὸν ἐπ' ὄνόματι αὐτοῦ ἀνεγείραι τε καὶ κατασκευά-
 5 σαι, τὴν ἐπὶ Νικομήδειαν φέρουσαν ἦει ὁδόν. ἀλλ' ἀποχρῶσαν
 καὶ ἐφάμιλλον ὁ βασιλεύων Νικηφόρος δύναμιν ἐκστρατεύσας, καὶ C
 περὶ τοῦ μέλλοντος δέσελπιν ποιήσας αὐτὸν τῷ πλήθει τῶν ἀντι-
 παραταττομένων, ἔπεισεν αὐτὸν συγγνώμην φθάσαντα ἔξαιτήσα-
 σθαι. ἄρτι μὲν γὰρ Λέων ἄρτι δὲ καὶ Μιχαὴλ ἀπορροῦντες πρὸς
 10 βασιλεία, ἄθλον ὁ μὲν τὴν φροιδεράτων καὶ βασιλικὸν οἶκον τοῦ
 Ζέρωνος καὶ τὸν Δαγισθέα, ὁ δὲ τὴν τῆς κόρτης κόμητος ἀρχὴν
 καὶ τὸν τοῦ Καριανοῦ οἶκον ἀπενεγκάμενοι, οὐκ ἀγαθὰ φρονεῖν
 αὐτὸν περὶ ἑαυτοῦ πεποιθήκασιν. ὅθεν αὐτῷ τε καὶ τῷ λαῷ συγ-
 γνώμην αἰτούμενος ἐκ βασιλέως μέχρι τῶν Μαλαγίνων ὑπέστρεφεν.
 15 κάκῃ τοὺς τῆς ἀπαθείας λόγους δεξιάμενος καὶ τὸ χρυσοῦν σταυ- D
 ρίδιον, ὃ παρὰ τοῦ Νικηφόρου φορούμενον αὐτῷ ἀπέσταλτο πρὸς
 ἀσφάλειάν τε καὶ πίστωσιν, πρὸς τὴν τοῦ Ἡρακλείου μονὴν νύκτωρ,
 τὸν Θωμῶν μόνον συγκινδυνεύοντα ἔχων, ἀπέφυγεν, τὸν τῆς κεφα-
 λῆς κόσμον ἀφαιρησάι σπουδάζων. καὶ ὁ μὲν τῆς μονῆς προεστὼς
 20 τοῦτο δρᾶσαι τοῦτον οὐ συνεχώρει· αὐτὸς δὲ τῇ ἡ περιεζώννυτο
 σπάθη τὸν πλόκαμον αὐτοῦ ἀφελών, καὶ πενιχρὰν ἐσθῆτα ἀμφια-
 σάμενος, εἶχετο τῆς πρὸς τὴν Πρώτην νῆσον πορείας, ἔνθα δὴ
 τοῦτω κτήμι καλῶς πεπονημένον ἐνῆν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖ μένειν

16 τὸ vulgo.

tus praemia, tantam exercitus omnis iniit gratiam ut et dignum puta-
 verint qui imperio potiretur. hincque adeo publice imperator procla-
 matus, pluresque alios honores ac praemia populi in eum studiis con-
 secutus, ut et templum eius nomine erexerint, Nicomediam versus iter
 contendit. verum cum Nicephorus imperator idoneum nec ullatenus im-
 parem exercitum in eum eduxisset, et militum multitudine perculsum
 de eventu belli desperare coegisset, persuasit illi ut prior veniam pe-
 teret. iam enim Leo atque etiam Michael cum ad imperatorem defecis-
 sent, ab eoque donati essent alter foederatorum praefectura regiaque
 Zenonis domo et Dagistea, alter aulae comitis dignitate ac Cariani
 aedibus, fecerant ut suis ille rebus diffideret. quapropter tum sibi
 ipse tum copiis veniam ab imperatore precatus ad Malaginas usque iter
 reflexit, quo loco securitatis fidem accepit, parva quoque cruce aurea,
 Nicephoro gestari solita, certo datae fidei pignore ad eum missa. tum
 ad Heracii monasterium noctu aufugit, uno Thoma periculi socio; cum-
 que capitis ornatum vellet auferre, non acquievit monasterii praeses.
 tum ille ense, quo praecinctus erat, comam amputans, vilique indutus
 toga, versus Proten insulam iter arripit, quo loco praedium pulchre
 exaltam olim possidebat; in quo et extorrem agere imperator manda-

P 7 *περιωρισμένον ἐπέτρεψεν. ἐκείσε γοῶν περαιωθείς, καὶ τὰς συνή-
θεις εὐχὰς καὶ τὸ τῶν μοναχῶν θεῖον σχῆμα δεξάμενος, μετωνο-
μάσθη Σάββας, ἀγῶνας ἀσκητικούς πολλοὺς ἐνδεικνύμενος. οὐ
πολὸν τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τινες τῶν ἐκ τῆς Λυκαονίας αὐτῷ ἐπιθέμε-
νοι καὶ ποιήσαντες ἔρημον τῶν ὀφθαλμῶν, γνώσει καὶ εἰδήσει τοῦ **B**
βασιλεύοντος, τῷ τοῦ θεοῦ προσφεύγουσι θεῖω καὶ μεγάλῳ ναῶ·
καὶ τέλος εἶχεν καὶ ἡ πρόρρησις τοῦ τὸ Φιλομήλιον ἐνδαιτωμένου
μονάζοντος. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὡς εὐεργέταις αὐτοῖς ἐπενδύμενος
τῆς σκληροτέρας εἶχετο ἀγωγῆς, οἶνον τε καὶ ἰχθύων καὶ ἐλαίου
B ὀλοσχερῶς ἀπαρόμενος, γυμνὴν τε αἰεὶ φέρων τὴν κεφαλὴν καὶ **10**
τοὺς ἑαυτοῦ πόδας, κἂν εἴ τις σφοδρότερος ἐγεγόνει χειμῶν. ἔτι
δὲ μονοχίτων διετέλει, τῷ θέρει μὲν δερμάτινον χιτῶνα ἀμφιεντύ-
μενος, τῷ χειμῶνι δὲ τρίχινον περιβαλλόμενος. ἔζη δὲ οὐ σιτίῳ,
κρίθης δὲ ἀλεύρω ἰγκρυφίαν ποιῶν. καὶ οὕτω παρέπεμπε τὸν
ἑαυτοῦ βλον, διαρκέσας ἕως ὁ Ἀέων τῆς βασιλείας ἐγένετο ἰγκρα- **15**
τῆς. ἀποκαρῆναι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ σύμβιον Δομνίκαν ἕμα θυ-
γατρὶ καὶ τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἐποίησεν, μετονο-
μάσας αὐτὴν Ἀθανασίαν, ἅπαντα δηλαδὴ τὸν πλοῦτον διανεμίαις
C πτωχοῖς. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν Βαρδάνιον οὕτω τε καὶ τοιαῦτα.*

4. Ὁ δὲ Ἀέων εἶχετο τῆς δόξης καὶ ἑλαυρία ἐκ ταπεινοῦ **20**
καὶ ἀδόξου περιβλεπτος ὄραθεις κατὰ τὴν τῶν φοιδερῶτων ἀρχήν.
ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἀχαριστίας ἀπέχετο, τοιοῦτος περὶ τὸν εὐεργέτην

7 τοῦ κατὰ τὸ?

verat. illuc itaque traiciens, solitisque precibus initiatus ac monachorum divinum habitum consecutus, mutato nomine Sabbas appellatur, pro sanctioris ab eo arrepti instituti ratione plura ac magna certamina desudans. haud longum tempus fluxerat, cum Lycaonum quidam impetu in eum facto atque eo oculis orbato, sciente ac volente, qui tum rerum potiebatur, Nicephoro, in divinum magnumque dei templum confugiunt. inque eum modum Philomelii quoque monachi vaticinatio exitum habuit. ceterum ille, velut a quibus beneficio affectus esset, faustis votis homines persecutus ansterioris vitae disciplinam colebat, vino piscibus oleo penitus abstinens, nudo semper capite ac pedibus, vel cum acrior hiems desaeviret. ad haec una tunica corpus contegebat, aestate quidem pelliceam induens, hieme vero cilicinam. non triticeo pane vitam sustentabat, sed sibi ipse hordeaceos subcinericios panes faciebat. hanc itaque severioris vitae regulam consecutus duravit donec Leo imperio potitus est. quin et Domnicam coniugem cum filia liberisque domi detondendos curavit, Athanasiam appellans, cunctasque opes in pauperum eleemosynas erogans. atque haec quidem ac eiusmodi Bardanii res.

4. Porro Leo clarus habebatur ac superbia ferebatur, ex humili atque obscuro conspicuus atque illustris, pro foederatorum praefectura, quam gerebat. sed nec ingratos mores exuerat, talem se exhibens ad-

φασίς. πλὴν εἶχετο, καὶ μάχαις μάχας ἐπισυνάπτων κατὰ τῶν
 Ἰσραηλιτῶν ἠνδραγαθίζετο, ἅτε μεγάλην ἐν τῷ τοιοῦτῳ μέρει καὶ
 φέσει καὶ τριβῇ προσφερόμενος δύναμιν. καὶ ποτε στρατιωτικῶν
 χρημάτων διανομὴν παρὰ τοῦ τὰ σκῆπτρα διέποντος Νικηφόρου
 5 ἐγγχειρισθεὶς, ἐπεὶ οὐδὲν ἔμελεν αὐτῷ τῶν βασιλικῶν ἐντολῶν, οὐδ' D
 ἐξεπείρανέ τι, ἀλλ' ἐν πολίγῃ Εὐχαΐτων τὸν καιρὸν φαστῶνῃ καὶ
 ἀμελείᾳ κατατρίβων ἀνεβάλλετο τὰ νενομισμένα τῷ στρατῷ παρα-
 σκεῖν· καὶ φυλακῆς οὐδεμίαν πρόνοιαν ἔχων, οὔτε μὴν τῶν κοι-
 τῶν χρημάτων, οὐδὲ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ σώματος, οὐδ' αὐτῶν τῶν
 10 ὑπὸ χεῖρα, τῶν Ἀγαρηνῶν ἐκδραμόντων καὶ τὰ Ῥωμαίων ληϊζο-
 μῶν τὴν λείαν αὐτοῖς οὐτος, ἀλλ' οὐκ ἄλλος τις, ἀπεπλήρου
 ἀταλαιπύρωτος, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ μὲν οὐ (ὄξεια γὰρ φρυγῆ τὴν σω-
 τηρίαν ἐπραγματεύσατο), τὰ στρατιωτικὰ δὲ προδοῦς καὶ μόνον
 οὐκ ἔχει χειρὶ πολεμίοις ἐμβαλὼν χρήματα. οὐ δὴ ἔνεκα δίκας, εἰ P 8
 15 καὶ μὴ τὰς ἀξίας, τῷ καταπιστεύσαντι δοῦς Νικηφόρῳ πληγαῖς
 τε ταῖς κατὰ νότον ὑπήχθη καὶ στέρων καὶ φρυγῆ αἰδίῳ τὴν ζη-
 μίαν ἀπέτισεν. ἀλλὰ τοῦ Νικηφόρου κατὰ Σκυθῶν ἐστρατιεύ-
 σατος καὶ τραυματίου κατὰ τὴν παρεμβολὴν τοῦ πολέμου πεσόν-
 τος μηνὶ Ἰουλίῳ εἰκάδι ἕκτη τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος, καὶ τοῦ
 20 τοιοῦ Σταυρακίου κατὰ τὸν πόλεμον καιρίῳ τρωθέντος ὡς δύο μὲν
 μόνους μῆνας καὶ ἡμέρας ἐπιζῆσαι ὀκτώ, συμβασιλεύσαντος δὲ
 πρότερον τῷ πατρὶ ἕτη ὀκτώ μῆνας ἑπτὰ, καὶ Μιχαὴλ τοῦ κουρο-

versus eum qui beneficio affecerat. ceterum clarebat, aliaque aliis ne-
 cians praelia strenue adversus Ismaelitas ac secundo Marte pugnabat,
 quippe qui et sua ipse indole et exercitatione in eam rem multa virtute
 p̄bebat. Quandoque vero ab eo qui tum rerum potiebatur (Nicephorus
 n̄ erat), quam in copias militares erogaret, pecuniarum vi credita, ni-
 hili pendens imperialia iussa ne rem quidem exsequeretur, sed in Ku-
 chaitarum ignobili oppido tempus voluptate ac ignavia terens, consti-
 tuta exercitui stipendia praebere differebat; nec ullam omnino curam ac
 diligentiam adhibens tum pecuniae publicae tum suo ipsius tutando cor-
 pori, ac nec provincialibus conservandis, cum Agareni excursions fa-
 cereant Romanamque dicionem diriperent, solus ipse ac nemo alius con-
 fertam praedam citra omnem laborem eis tradebat, non quidem suis
 ipse fortunis ac periculo (quippe qui celeri fuga salutis suae consulabat)
 sed militaribus pecuniis proditis et quasi in manus hostium coniectis.
 quamobrem etiam eidem Nicephoro, a quo pecunias consignatas acceperat,
 poenas dedit, etsi leviores quam delicti ratio exposcebat, nempe
 decem menses resnesque verberibus affectus, perpetuoque exilio multatus. ce-
 terum cum Nicephorus adversus Scythas movens accepto in acie vulnere
 factis concessisset Iulii mensis vigesima sexta, indictione quarta, Stau-
 raciusque eius filius ipse quoque letali in praelio affectus vulnere non
 plures duobus menses dieoque octo patri superstes extitisset, Michael

- B** παλάτου μετὰ τὴν τοῦ Σταυρακίου κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἀποβίωσιν, γαμβροῦ μὲν Νικηφόρου τελούντος, ἐκ γενεᾶς δὲ καταγομένου τοῦ Ραγγαβῆ καὶ κατὰ τὴν θέσιν τῶν Μαγγάνων σκηνοῦντος, τὴν τῆς βασιλείας δεξαμένου ἀρχὴν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τῆς πέμπτης Ἰνδικτιῶνος, ἀπολύεται ὁ Λέων τῆς 5 ὑπερορίας κατὰ τὸ ἐπικρατῆσαν ἔθος τῆς χρησιμότητος ἕνεκεν τοῖς Ῥωμαίων βασιλεῦσι, καὶ τῆς φυγῆς κατάγεται, καὶ τοῖς αὐτοῦ τούτου δὴ τοῦ Μιχαὴλ ῥαβδούχοις τοῖς κατὰ τὰ ἀνάκτορα συντάττεται ἐφεδρεύουσι, καὶ πατρικίων τιμᾶται μετ' οὐ πολὺ τιμῆ, καὶ στρατηγὸς Ἀνατολικῶν ἀναδείκνυται, ἡνίκα καὶ τὴν παλαιὰν 10
- C** φιλίαν τοῦ σὺν αὐτῷ τραφέντος ἀνδρὸς Μιχαὴλ ἀναγεῶν, ὃν κόμητα τῆς κέρτης ἢ ἐκ τοῦ Βαρδανίου μετὰταξις προετίμησεν, καὶ τῶν ἀπορρήτων μύστην λαμβάνων, τῶν ἔνδον τε εἶχεν πιστότατον καὶ τῶν ἐκτὸς πρακτικώτατον.

Ἄλλ' ἔμελλεν αὐθις ἀχαριστίας ἄλῶναι γραφῆ; ὠμότητι 15 συντραφεῖς καὶ ἀγριότητι ἐκτραφεῖς, καὶ τοῖς δευτέροις τὰ πρῶτα καλύψαι ὁ ἀλιτήριος. (5) ὅθεν ἄρτι Κρούμνου τοῦ τῶν Βουλγάρων ἡγεμόνος συμβάσεις καὶ φιλίας ὑποκριναμένον καὶ σπονδὰς

D ζητοῦντος εἰρηνικὰς, εἰ μόνον τὰ κατ' ἔτος διδόμενα εἰς τάξιν οἴμμι δοθῶσιν φέρον αὐτῷ, ὡς τοῖς πρότερον ἔδοξε, καὶ προστι- 20 θέντος ὡς καὶ τοὺς πρόσφυγας Βουλγάρων, πρὸς δὲ καὶ Ῥωμαίων εἰς τοῦπίσω ἐκδίδοσθαι τῷ ἑαυτῶν ἔθνει, ἄτοπον ἐφάνη τὸ τῶν

16 ἐκτραφεῖς] an ἐντραφεῖς?

vero Curopalata post Stauracium secunda Octobris vita functum (erat is gener Nicephori, Rangabae ortus prosapia, ad armamentarii aedes morans) imperii sceptrum adeptus esset mense Octobri, indictione quinta, Leo exilio solvitur, Romanorum principum, cum primum inaugurantur, solenni clementia; atque a fuga revocatus ipsius Michaelis palatinis lictoribus accensetur. nec longa mora, patricii dignitate augetur duxque Orientalium creatur, quando et Michael veterem viri, quocum fuerat educatus, amicitiam renovans, quem aulas comitem relicta Bardanii factio ante provexerat, arcanorumque conscium assumens, rerum domesticarum fidissimum testem eorumque quae foris agenda essent efficacissimum ministrum adhibuit.

Rursus tamen ingrati animi labem sibi aspersurus erat homo crudeli ingenio agrestique indole educatus, ac qui priora sua, mortalium scelestissimus, sequentibus esset obscuraturus. (5) unde cum iam Bulgarorum dux Crumnum concordiam et pacis foedera amicitiasque ambire se simularet ac animum pacis cupidum praeferret, dummodo annua, quae pendi solita erant pro eo ac maioribus visum erat, Romani tributa praestarent, ea demum adiecta condicione, ut et Bulgarorum vicissimque Romanorum imposterum transfugae suae quique genti redderentur, trans-

προσφύγων τοῖς τῆς συγκλήτου βουλῆς, εἰ καὶ ὁ βασιλεύων Μι-
 χαὴλ ὄλωσ ἐγένετο τῆς δόξης τοῦ ἄρχοντος τῷ γε δὴ τῆς εἰρήνης
 βασίλειοθαι μὴ ἂποτυχεῖν. ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ βουλή, Θεόκτιστον
 μέγιστον ἐπικυροῦντα καὶ συντιθέμενον ἔχουσα τῇ δόξῃ, καὶ
 5 διελέθησαν πάλιν εἰς ἔργα πολέμου, τοὺς λόγους καταλιπόντες
 γυμνοῦς. καὶ τοῦτ' εἰκότως ἐφάνη καλόν· πῶς γὰρ ἂν τις φιλάν- P 9
 θρωπος δόξῃ καὶ συμπαθῆς τὸν γε διὰ τινα σφαιλέντα δὴ περιπέ-
 τειαν καὶ τὴν ἑαυτοῦ μὲν ἀρηησάμενον ἐνεγκαιμένην, ἧς οὐδὲν γλύ-
 κισιν, ὧς φασί, πρὸς δὲ καὶ γαμετήν τε καὶ ἔγγονα, ὧς εἰς ἕσυλον
 10 κταφύγοντα βιωμὸν τῇ τῶν Ῥωμαίων πολιτεία, τοῦτον ἐκδίδο-
 σθαι ὠμότητι Σκυθῶν, Θηριῶν διενηροχύτων οὐδέν; οἷς γὰρ τὸ
 φοβερόν καὶ ἄγριον ὀρῶσιν αὐτῶν τοὺς πολλοὺς μὴ ὑποφέροντας
 καὶ διὰ τοῦτο ἀπορρέοντας πρὸς τὸ ἡμερον καὶ πρῶον ἡμῶν συγχνῶς,
 αἶτε δὴ, μὴ κατὰ μικρὸν λίδωσιν ἑαυτοὺς πρὸς ἡμῶς ἐκκενωσάν-
 15 τες, δεδιότες οἱ σφῶν ἀρχηγοὶ τὸν πολὺν περὶ τούτων λόγον πολ-
 λάκις καὶ μέχρις ἡμῶν κεινήκασιν. ἀλλὰ κενήν, τὸ δὴ λεγόμενον B
 κατὰ τὴν παροιμίαν, ἔψηλαν, ἀνθρώποις ἐνωχόντες στερροῖς.
 (6) τοιγαροῦν μικρὸν διαλιπόντες κατ' ἀλλήλων ὀπλίζονται. καὶ
 Μιχαὴλ τὸν ἑαυτοῦ ὑποστράτηγον Λέοντα ἐπανάγειν καὶ διαπε-
 20 ρασσοῦσαι ἐκ τῆς Ἀνατολῆς θῦττον ἠξίλου μετὰ καὶ τῶν δυνάμεων·
 καὶ βοηθῶ μέλλων χρῆσθαι αὐτῷ ἐχθρὸν κατέλαβεν ἄσπονδον.

2 ὄλος?

legatum caput illud absurdum senatui visum est, quanquam Michael im-
 perator totus in principis Bulgarorum sententiam ibat, quod ineundae
 pacis occasionem illam sibi nolebat aufugere. obtinuit tamen senatus
 sententia, quam Theoclistus magister sequeretur ac cui vim ac pondus
 auctoritate sua adiiiceret. iterum ergo relictis colloquiis ad belli aleam
 revocatum negotium; idque magis decere merito iudicatum est. quomo-
 do enim non omnem humanitatis sensum exuisse arbitrandus est, qui
 hominem casu aliquo aut vicissitudine in errorem prolapsum, patriaque,
 qua nihil dulcius esse aiunt, contempta, ad haec uxore et liberis, ceu
 ad aras inviolabiles, ad Romanae dicionis loca confugientem, Scythicae
 gentis immanitati, cuius a feris nihil indoles differat, dedendos puta-
 verit? cum enim terribiles trucesque ac feri sint, multos suorum id
 non ferentes ad lenitatem et mansuetudinem nostram saepenumero trans-
 ire animadvertunt. ne igitur universa ipsorum gens in nostram paula-
 tim sese effundat, veriti eorum principes saepius et ad nostram usque
 aetatem multos de hac re sermones moverunt. in vanum tamen, quod
 communi fertur adagio, cecinerunt, viros nacti firmi propositi, et qui
 a sententia non facile dimoverentur. (6) brevi itaque cessatum mora,
 ambaeque mox gentes ad arma concurrere. in his Michael legatum
 suum reverti iubet, exque Oriente cum copiis quam cito transmittere:
 cum vero quo se adiutore usurum exspectabat bellique socio, implacabi-

ὡς γὰρ ἐκ τῶν μεγαλαύχων ἡμεμάτων καὶ ἀπειλῶν ὧν κατὰ Ῥωμαίων ὁ Κροῦμνος ἀπέπεμπε, φθόρους σωμάτων ἐπαπειλῶν καὶ
 C γῆς δῆωσιν καὶ δένδρων ἐκτομὰς καὶ οἰκημάτων πυρπόλησιν, καὶ
 δλωσ καθ' ἡμῶν οἷά τις χειμάρρους ποταμὸς φερόμενος πάντας
 ἕφ' ἑαυτὸν ποιῆσαι διεβεβαίον, ἄρτι δὴ τοῦ βασιλείως ἐκστρατεύ- 5
 σαντος καὶ συστειλαντος τὰς ὑπερορίους ἐκείνας ἀπειλὰς, καὶ μόνον
 οὐ τοῖς οἰκείοις ὄροις ἐμμένειν καταναγκάζοντος ἀλλ' οὐκ ἐκηθηδᾶν
 καὶ τὴν ἡμετέραν ληΐζεσθαι, καὶ πολλάκις ἐκ παρατάξεως προσκα-
 λουμένου μὲν τοῦ Μιχαήλ, ἐκείνου δὲ μὴ ἀπανθαδιαζομένου ἀλλὰ
 τὴν οἰκίαν ἐπιγινώσκοντος ἀσθένειαν καὶ μὴ πρὸς βασιλεῖα χεῖρα 10
 ἀντᾶραι κατατυλμώντος, ἐδόκει μὲν τῷ Μιχαήλ ἀρκεῖσθαι τὸ προ-
 πετές ἐκείνου καὶ αἰσθαδὲς ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κατακλείσαντα, μὴ
 D καὶ μάχην ἐπισυνάψαι, ὡς ἀδήλου ὄντος τοῦ μέλλοντος· “ἐπεὶ”
 γὰρ ἔλεγεν “ἐκ παρατάξεως ἡμῶν οὐκ εἰς πόλεμον οἶοι τέ-
 λωμεν ἐκκαλέσασθαι, ἀλλὰ φυγομαχεῖν καὶ ἕφ' ἑαυτοῦ μένειν 15
 ἀναγκάζομεν, τί καὶ δράσαιμεν βιαζόμενοι; διὰ τοῦτο οὖν
 παλινοδρομεῖν ἡρέμα πως καὶ κατὰ μικρὸν πρὸς τὴν οἰκίαν
 βασιλείαν βουλομένου, ἀπρηπὲς ἐφάνη τῷ Λέοντι καὶ οὐ κατὰ
 βασιλεῖα Ῥωμαίων νῶτα διδόναι τοῖς ἐχθροῖς, οὕτω καλοῦντι
 P 10 ἐκείνην τὴν καλλίστην βουλήν τῷ μὴ ὀρθὰ μῆδ' ἕγιᾶ φρο- 20
 νεῖν σεσαθρωμένα δὲ καὶ δόλια, καὶ ὄλην ἕφ' ἑαυτὸν ποιῆσαι
 τὴν τῶν Ῥωμαίων μελετῶντι ἡγεμονίαν. “ἀλλ' ἱητέον” ἔφη

8 τὴν om P

10 βασιλείως P: cf. p. 109 d.

12 αὐτῷ?

15 ἐαυτὴν vulgo.

lem hostem offendit. cum enim ex verborum illa iactantia ac Romanis intentatis minis, quibus se Crumnus hominum stragem facturum, agros vastaturum, arbores excisurum, domos succensurum, omninoque torrentis more, violento in nos impetu, irruptionem se facturum affirmabat ac omnes sub iugum missurum, animatus imperator suscepta iam expeditione, modum omnem excedentes barbari minas compressisset, vixque non suis se finibus continere, nec inde prorumpere agrosque Romanos vastare coegisset; saepiusque provocante Michaele, instructa in eum acie, pugnae is aleam compressa audacia detrectasset, quin immo vires suas agnosceret, nec adversus imperatorem manum conserere auderet; sufficere Michaeli videbatur, quod barbaricam illam ferociam ac temeritatem suis velut terminis sine pugna, cuius incertus exitus est, conclusisset. quando enim, aiebat, quibus freti copiis sumus ad pugnam committendam excire non possumus, sed eam detrectare suisque se finibus continere cogamus, quid etiam necesse ut ad experiendum Martem cogamus? cum itaque sensim pedem referre paulatimque Romanum solum repetere Michael cogitaret, visa res indigna Leoni, nec ex imperatoris Romani maiestate, terga hostibus vertere. hoc enim Leo optimum illud imperatoris consilium dicebat, quod nimirum non recte ac sincere sentiret, sed putri dolique pleno consilio, unum hoc moliretur, ut in se rerum summam transferret. “sane,” aiebat, “imperator, movenda nobis in

“πρὸς αὐτούς, ὦ βασιλεῦ, καὶ ὄψει με σήμερον τὸ κράτος καθαρῶς ἀναδοσόμενον κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ νικηφόρον δεικνύμενον, τῇ σῇ καταδαφροῦντα καὶ προπολεμοῦντα πεποιθήσει τε καὶ εὐχῇ.”
 τούτοις ὁ Μιχαὴλ τοῖς λόγοις ἐκτραπείς τε καὶ παρασαλευθεὶς συρροῆσαι παρεκειλέσατο τὸν πόλεμον. ὡς δὲ μόνον ἐγένετο συμβολή, πῶτα δὸς ὁ Λέων τὴν φρυγαδεῖαν ἠσπάσατο, τὴν βασιλείαν αἰεὶ πως ἐπιζητῶν. καὶ τοῦτο τέως ἄδηλον ἦν αὐτῷ τε τῷ Μιχαὴλ B καὶ τοῖς ὑπεναντίοις· μήπω γάρ τινος γεγονότος, οἷα φιλεῖ κατὰ πόλεμον, μηδετέρῳ ἀνδραγαθήματος, ἀλλ’ ἔτι κατ’ ἀρχὰς οὔσης C τῆς μάχης καὶ μικροῦ ὅτι καὶ συνερράγησαν ἀγνώστου, αὐτοῖς τε τοῖς Βουλγάροις καὶ πῦσιν ἐφάνη τρόπος εἶναι τὸ πρῶγμα, ὡς μέλλουσιν αὐτούς διασπᾶν καὶ αὐθις ἐξ ὑποστροφῆς καταπολεμεῖν. ὡς δ’ ἀμφότεροι οὐ κατὰ τρόπον ἀλλ’ ἀληθῆ δὴ ἔγνωσαν εἶναι τὴν φυγὴν, τότε προσπεσόντες οἱ μὲν ἐναντίοι φόνον πολὺν ἐνειργάζοντο τῶν φευγόντων νεανικῶς, ὁ δὲ Μιχαὴλ ἑαυτὸν σώζειν C ἀλλ’ οὐκ ἀντιπίπτειν μετ’ ὀλλῶν ἂν διεπέριάζε. καὶ οὕτω μὲν ταύτην γενέσθαι τὴν μάχην τὰς ἡμῖν ἐγγράφως παραδεδώκασιν· εἰσὶ δ’ οἱ καὶ τὰς δυνάμεις μᾶλλον τῷ Λέοντι διδώσιν διασῶσαι καὶ καρτερώς ἀγωνίσασθαι, τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ἐθελουσι- D κησόντων καὶ τὴν οἰκίαν προδεδωκότων παρτάξιν, ἀλλ’ οὐ τοῦ κατὰ τὸν Λέοντα μέρους. πλὴν καθυπερτερεῖ μὲν τὰ Βουλγάρων δουλειώτως, τὰ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἦντι συνεχόμενα βαρεῖα καὶ

oes signa sunt; videbisque me palam hodie robur ac vires in hostes exerere, tuoque ad fiduciam natu precibusque fretum, in primis ordinibus strenue dimicantem, praeclare victorem fore.” his Michael verbis a sua in diversum actus sententia pugnam conseri iussit. moxque prima ipsa congressione Leo terga vertens fugam capessit, quippe tyrannidem continue meditans, etsi hactenus eius hoc consilium tum Michaelum tum hostes latuerat. quod enim nihil hactenus istiusmodi contigerat, qualia praelii vis afferre solet, nullumque belli facinus utraque acies gesserat, sed primus ipse conflictus vertebatur, vixque dum coepisse conflictum partes advertebant, tum ipsis Bulgaris tum reliquis omnibus res dolus videbatur, qualis hostium esse solet: nempe a sua illas distrahentem acie, conversas demum in eos ex fuga fronte, velle irruere. ubi autem ambae acies nihil belli arte fieri, sed veram Romanorum fugam, quod ita agebatur, esse advertere, hostes verso impetu fugientium stragem multam dedere. ipse Michael salutem expedire, non cum paucis sibi relictis hostibus conatur obistere. sicque adeo pugnantium sunt qui literarum monumentis ad nos transmiserint. non desunt tamen qui Leoni potius tribuant copias conservasse ac strenue pugnasse, cum alicui ac palatinae cohortes ignavia acti ultro fugam iniissent atque aciem suam prodidissent, non quae ex Leonis partibus essent. cumvero Bulgari inopinato, ac cum nihil eiusmodi expectaretur, superiores evadunt: gravi autem tremendaque clade attriti Romani impera-

φοβεῖν τὸν βασιλέα ἔπεμπον ἀγωνιῶντα περὶ ψυχῆς. ἀλλ' ἐκεῖ-
D νος μὲν πρὸς τὰς βασιλείους ἀλλὰς παρεπέμετο, τὸν Λέοντα οἶδν
 τινὰ πρόβολον καταλιπὼν ἔξωθεν ἐφεδρεύειν τοῦ μή τινὰ γενέσθαι
 λαφυραγωγίαν πλείονα παρὰ τῶν ἐχθρῶν. ὁ δὲ καιροῦ λαβόμενος
 ἐπιτηδείου τὸν στρατιώτην ὄγλον ἠρέθιζε τε καὶ βλάσφημά τινα 5
 ῥιπτεῖν κατὰ τοῦ βασιλέως ἠνάγκαζε, καὶ μὴ ἂν ἔλαφον, ἐκείνο
 δὴ τοῦ μύθου, ἠγγεῖσθαι λεόντων καλὸν ἔλεγεν εἶναι, τὴν φυγὴν
 ἀσπασάμενον νῦν καὶ πρὸς τοὺς κόλπους φυγόντα τῆς γυναικός,
 τὸν ἑαυτοῦ ἡμᾶς καταλιπόντα λαὸν παρανάλωμα τῶν ἐχθρῶν.
P 11 οὐπω πέρας πρὸς τοὺς κοινωνοὺς τῶν λόγων ὁ λόγος ἐλάμβανε, 10
 καὶ εἰς ἔργον ἦν τοῦτον ἀπεκβάντα ἰδεῖν, τῇ τῶν κολάκων κατα-
 σπαρέντα στωμυλλία καὶ συνδρομῇ. καὶ τέλος ἀνάρρησις αὐθω-
 ρόν, καὶ τὸν αὐτὸν εἶχε τὸ βραχύτατον μόριον τῆς ἡμέρας ἰδιώτην
 ἅμα καὶ αὐτοκράτορα.

7. Ἄρτι γοῦν ἀνηγορεύετο παρὰ τοῦ στρατοῦ καὶ φόβοι 15
 τοῦτον καὶ δέη ὑφέριπον, εἴτε σκητὴν ὄντως ὑποκρινόμενον, ἢ
 ἀπολογίαν σχολίῃ εἰς ὕστερον, εἴτε καὶ ἀληθεῖα τὰ ταῖς τηλικαύ-
 ταις πράξεσιν ἀκολουθοῦντα ἀντίπαλα διαλογιζόμενον, ἐπεὶ καὶ
B τοῖς ἀρπάσαι τὰ ἀλλότρια προθυμουμένοις μαλακώτεραι πρὸς τὰ
 δεινὰ τόλμαι φιλοῦσι γίνεσθαι, καὶ τὸ μέγιστον, ὅπως τῶν βασι- 20
 λείων μετὰσχη ἀλλῶν, θυραυλῶν τε καὶ πόρρω πον αὐλιζόμενος.
 ἀλλ' ἔμελλε πάντως καὶ αὐτὸς ἐνσκηνώσαι τοῖς βασιλείοις, καὶ

torem de salute sua anxium e praelio reducunt. verum is quidem au-
 lam repetit, ac ceu quoddam propugnaculum Leonem foris excubantem,
 ne quam hostes ultra praedam abigant ac liberius agros populentur, re-
 linquit. at Leo commodum nactus tempus militares irritat alas, et ma-
 ledicta quaedam in imperatorem iactare eos cogit. "haud e re" aiebat
 "ut quod fabula est, leonum agmen cervus ducat; qui videlicet modo
 arrepta fuga in uxoris sinum concesserit, nobis in castris relictis, quos
 hostes vastitate consumant." vixdum in eum modum socios affatus per-
 oraverat, cum res eventu succedit, sparsis in omnem castrorum ambi-
 tum garrulis assentatorum vocibus ac concursu, quos ille eiusdem fere
 tenoris sermones habuerat. postremo actutum secuta acclamatio, eius-
 demque diei pars modicissima eundem privatam simul et imperatorem
 adspexit.

7. Vixdum imperator ab exercitu acclamatus erat, cum illi metus
 ac pavores obrepunt, sive re ipsa sconsa haec ac simulatio erant, quo
 in posterum facinus excusare posset, sive vere quanta istiusmodi molli-
 tionibus molesta obsistant, secum animo reputabat: nam et quibus con-
 stitutum sit aliena rapere, his ad mala designanda plerumque animi so-
 lent mollescere. hocque maximum cogitabat, qua tandem ratione in
 castris stativis ac procul agens aulae compos evaderet. omnino tamen
 futurum erat ut et aula potiretur et in regia habitaret. idcirco etiam

δὲ τοῦτο πνεῦμα ποτηρότατον διεγείραν Μιχαὴλ τὸν Τραυλὸν καιρίαν οἱ καθικέσθαι διηπείλει, εἰ μὴ τὴν ἀνάρρησιν ἀσμένως προσέβλεπτο· ὡς αὐτῷ γε πάντων μελήσειν τῶν νομιζομένων δυσχερῶν, καὶ αὐτῆς γε ταύτης τῆς πρὸς τὰ βασιλῆα ἀφίξεως. ὁ δὲ καὶ γέγονεν.

8. Ὡς δέ τις ἀνὴρ (Ἰωάννης οὗτος ὁ κατὰ τὸν Ἐξαβού- C
λων) τὴν τῶν τευχῶν ἐπιμέλειαν καὶ πρόνοιαν ποιούμενος ἦσθετο τὸν Λέοντι τοῦτον καταλειμμένον πρὸς φυλακὴν ἅμα τῇ τοῦ βασιλέως εἰσόδῳ, (δεῖνός δὲ ἔρα ἀνδρὸς φέσειν στοχάσασθαι πρό- 10
ρωθεν) οὐκ ἐν καλῷ τὴν ἐκείνου ἔφησε γενέσθαι προστασίαν τῶν στρατευμάτων· ὅθεν σύμβουλος γίνεται τῷ βασιλεῖ διανοήσασθαι τι καὶ τὸν ἄνδρα μεταστῆσαι καλῶς. πλὴν ἔδει τὸν τέως τῷ κω-
δῶ θῆρα κρυπτόμενον ἀνακαλυφθῆναι ποτε καὶ δοκιμασθῆναι ὡς ἐν χοάνῳ χρυσὸν τοὺς τῷ θεῷ ἐκλεκτούς· συγχωρεῖται δὲ τοῦτο 15
πολλάκις κατὰ τινα τοῦ χρόνου κυκλικὴν περίοδον γίνεσθαι, ἔξ D
αἰτήσεως ὀλμῆαι δαιμονικῆς, καθάπερ ἐπὶ Ἰώβ, εἰς γνῶσιν μὲν καὶ δεικρίσιν τῶν εὐσεβῶν, ἄλλοτρίωσιν δὲ καὶ ἀποποιήσιν τῶν κα-
κῶν. (9) οὐπω γὰρ πέρας ἔσχον οἱ λόγοι, καὶ φήμη προθέουσα τὴν τοῦ τυράννου ἐμήνυνεν ἀναγόρευσιν. προσπεσοῦσης δὲ ταύ-
20
της, ἣ μὲν πόλις πρὸς τοιοῦτον ἄγγελμα μικροῦ δεῖν ἔκφρων γενο-
μένη μόλις ἐκωτῆν συνέϊχεν, τοὺς ἐμφυλοὺς κατορθωδοῦσα πολέ-
μους, ἔξ οὗ πολλάκις αὐτανδρῶν πόλις κατεβαπτίσθησαν· ὁ δ'
αὐτοκράτωρ ἐξεπλήγη μὲν τὴν ψυχὴν, οὐκ ἐταράχθη δὲ τὴν γνώ-

spiritus nequam afflatu Michael Balbus letale se ei vulnus inflicturnm comminatur, nisi militum acclamationem suamque nuncupationem placide admittat: fore nimirum sibi curae quaecunque ardua videantur, ac ipsum cum primis in regiam accessum. quod ita factum est.

8. Ubi autem Iohannes quidam Hexabalius, cui moenium cura cre- dita erat, sub ipsum mox imperatoris in urbem ingressum, Leonem cognovit Romanae ditionis ac tuendis agris praesidio relictum (erat is vir acri ingenio, ac qui hominis procul indolem coniectaret), haud fauste cessurum ait quod is cum imperio exercitui praefectus esset. quamobrem auctor est ut secum aliquid commentus imperator honesto quodam colore virum magistratu moveat. verum necesse erat ut quae hactenus ovina pelle contacta latuerat, iagenium fera proderet, et ut electi dei prebarentur haud secus ac flamma aurum in confictorio purgat. sinit autem id non raro, per recurrentium temporum quandam periodum, ita evenire, daemone, puto, eius sibi copiam flagitante, uti in Iobo noscitur contigisse, ut pii innotescant et discernantur, mali vero abdicentur ac efficiantur. (9) vix namque sermonem finierat, cum fama praevolans acclamationum imperatorem tyrannum annuntiat. eo rumore nuntioque attonita civitas ac fere mente mota vix se continebat, belli civilis formidiae, cuius mole haud raro urbes integrae concidunt. verum imperator obstupuit quidem animo, haud tamen mente turbatus est, sed viri tan-

P 12 *μην, ἀλλ' ἄχριστιαν αὐτοῦ μόνον κατεγνωκώς, ἤρῆμα πως ὑπο-*
ψιδυρίσας ὡς καλὸν τῷ θεῷ θελήματι ἐπισθαι, ἀφῆρει τῆς πό-
λεως τὸ περιθαμβές καὶ ταραχῶδες, ἕπαντας προτρεψάμενος χω-
ρῆσαι τούτου πρὸς ἀπαντήν, ἵνα μένουσαν σιῶσῃ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν
ἐμφυλλίου αἵματος ἄχραντόν τε καὶ καθαρὰν. ἴστασθαι δέ τινων 5
πρὸς τὰ δεινὰ καὶ πρὸς τὸν διὰ μάχης ἀγῶνι παρακελευομένων
χωρεῖν, καὶ μένειν αὐτῶν ὑπισχυνομένων βεβαιῶν ὑπὲρ βασιλείως
πράου τε καὶ πιστοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀποδεχομένης τοῦτο τῆς
B *γαμετῆς Προκοπίας καὶ Μανουὴλ τινος τῶν ἐξ Ἀμαληκικῶν πρω-*
τοστράτορος τηρικαῦτα τυγχάνοντος, οὐκ ἔφη χρῆζειν τὴν βασι- 10
λείαν αἵμασι καταρροεμένην ἀδελφικοῖς. ὄθεν καὶ τινι τῶν πρὸς
θεραπείαν αὐτοῦ γνησίῳ παρὰ σῆμά τινα δοῦς τῆς βασιλείας φοι-
εῖν ἐκέισε ἑξεβιάσατο. ἐφ' οἷς καὶ δευνοπαθήσασα καὶ οἶον ἐκ-
βαίχουθῆσα ἢ τούτου δὴ γαμετῆ δεινὸν λέγεται ἀνακραγεῖν, εἰ
Βάρκα, οὕτω δὴ τὸ τοῦ Λέαντος καλέσασα γύναιον, τῇ κεφαλῇ 15
ἐπίθοιτο τὸ μεθόλον. ὁ δὲ στεροῖς λόγοις τῷ τῆν ἐπιρρηπίσας,
καὶ ὄλον δὴ ἀναθεις ἑαυτὸν τῷ θεῷ, ἐκαρὰ δόκει τὰ μέλλοντα.
ἄρτι γοῦν κατηγγέλλετο τὸν τύραννον εἰσεῖναι διὰ πύλης τῆς χρυση-
C *λάτου, καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος κατὰ τὸν θεῖον τοῦ προδρόμου*
νεῶν, ὃν ὁ Στούδιος ἐκ βάρων ἀνήγειρεν, ἀπήντα καὶ ὑπταίς 20
ἐδέχετο ταῖς χερσὶ, προπέμπουσά τε καὶ ἐκθειάζουσα. ὡς δὲ τοῖς
βασιλείως ἤγγιζε καὶ κατὰ πρόσωπον δὴ τῆς θείας εἰκόνης τοῦ

11 *ιδεῖν αἵμασι?*

tum ingratos mores detestatus, leni quasi susurro bonum aiens obsequi divinae voluntati, pavore ac turbatione urbem liberavit; cunctos hortatus ut tyranno venienti occurrant, quo nimirum nullo civium pollutam cruore ac incolumem civitatem custodiret. porro nonnullis hortantibus ut forti animo malis obsisteret pugnaque cum tyranno decerneret, ac eam ii firmos se ac constantes tuendis clementissimi fideque praestantis imperatoris partibus fore pollicerentur, quia et ipsa illius uxor Procopia rem probaret, necnon Michael quidam Amalecites, cuius tum in aula protostratoris munus esset, nolle se aut imperium fraternis caedibus cruentatum. quamobrem etiam cuidam famulorum fidelissimo traditis imperialibus quibusdam ornamentis ac insignibus Leonem adire atque ei deferre coegit. ea re indignabundam eius coniugem Procopiam ac bacchantis pene similem exclamasse aiunt indignum ac grave si Barca (sic Leonis uxorem convicio vocans) capiti modiolum imponeret. at ille severioribus verbis deo castigans, seque totum deo committens, futurum rei eventum praestolabatur. iam enim percubuerat rumor ingressum tyrannum per auream portam, omnemque senatum ad sacras praecursoris aedes, Studii opera a fundamentis exstructas, obviam processisse, ac supinis manibus plausu faustisque ominibus in urbem excipere ac deducere. cum autem ad palatium iam appropinquaret, eique coram divina

δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ λόγου, κατὰ τὸν οὕτω κατονομαζόμενον τόπον Χαλκῆν, ἔμελλε στήναι τὰς εὐχὰς ἀποδώσων, ἐπεὶ τι φοινικοβαφές θοιμάτιον κατὰ τι στρατιωτικὸν ἔθος ἄζωστον ἐπημφίετο (ἀετὸν τοῦτο καλοῦσιν ἢ θάλασσαν οἱ περὶ ταῦτα 5 κομφί), τοῦτο μὲν αὐτίκα ἀπιμφιέγγυται, καὶ Μιχαὴλ ὁ τὴν γλῶτταν φέρων παράσημον, ἐπιμελητῆς τῶν τοῦ Λέοντος ἵππων τρηκαῦτα τυγχάνων, ἐπὶ χεῖρας λαβὼν αὐθωρὸν ἐπαμπίσχεται. D ἔδοξεν οὖν τοῦτο τοῖς πολλοῖς οἰωνὸς εἶξ ἐκείνου δῶτερον τῆς βασιλείας τυχεῖν. ὡς δὲ κατὰ τὰ Σκύλα γέγοντο, οὕτω δὴ τινα 10 τόπον κατὰ τὰς βασιλείους εἰσόδους λεγόμενον, ἀκρατῶς πως ἐκίρρειον καὶ κατ' ἴχνος θέων αὐτοῦ τὸ πρὸς τῇ πύλῃ λήγον τοῦ ἱματίου ἄκροισ ἐπέβη ποσίν, ὡς καὶ αὐτὸν αἰσθάνεσθαι τὸν Λέοντα καὶ τινα παράβολον κίνησιν εἶξ αὐτοῦ προσδοκᾶν. τοῦτο μὲν οὖν ὅσπερον ἐγένετο.

15 10. Τότε δὲ τοῦ Λέοντος ἐπιφανέντος, Μιχαὴλ ἅμα παισὶ τε καὶ γυναικὶ τὴν κόμην ἀποθέμενοι πρὸς τὸ τοῦ Θεοῦ τιμένισμα, P 13 ἢ Φάρος κατονομάζεται ἀπὸ τοῦ φῶς ἀνάπτειν πᾶσι καὶ κατὰ τὰς νόκτας χειραγωγεῖν ἐπὶ καταγωγὰς τινὰς ἀσφαλεῖς, ἀντίμιμον τοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὄντα τε καὶ λεγόμενον, τὴν αὐτοῦ εὐμένειαν 20 χωρεῖ ἐκκαλούμενος. ὁ δὲ συλῆσαι μὲν ἐκ Θεοῦ καὶ ἔρημον θεῖναι ψυχῆς οὐκ ἐν καλῷ θέμενος, ἐκείνον μὲν ἐν τῇ Πλάτῃ νήσῳ ὑπερβρίον θεῖς ἡσυχάζειν ἐπέτρηψεν, χρυσὸν τινα κατ' ἔτος ἐπιχορη-

9 τὴν Σκύλα P: cf. 4 19.

16 Cedrenus: τὸν τῆς Θεοτόκου

σαόν. 21 Cedrenus Πρώτην.

dei verbi propter nos facti hominis imagine, ad locum quem Chalcem vocant, vota reddituro tantisper consistendum esset, quod punicei coloris brevem quandam vestem militari more distinctam gestaret (aquilam vocant, sive mare, qui in his elegantiam colunt), eam mox exiit; quam ipsam in manus acceptam Michael ex linguae vitio Balbi cognomen adeptus, Leonis tunc praefectum stabuli agens, illico induit. fuit hoc multis ominis loco, fore ut Michael imperio regendo Leoni successor esset. ubi autem ad Scyla venerunt (locus est sic dictus in ingressu palatii), sequens a tergo idem Michael dum incautus graditur ac celerius praecedentis vestigia premit, summis pedibus ac articulis imperatoriae vestis oram calcavit, ita ut ipse Leo senserit audaciorisque aliquid facinoris ab eo expectandum ominatus sit; quod et postea accidit.

10. Tunc Michael Leone ingresso, una cum liberis atque uxore; detonsa coma ad dei delubrum secedunt, quod Pharum vocant ea ratione, quod cunctis lucem accendat nocturne ad certas quasdam stationes deducat, Phari illius in Aegypto celebris nomen imitans officiumque praestans, Leonis illic exoraturus clementiam. ille porro haud ex honesti ratione ratus religionem loci violare aut in eo supplicibus necem inferre, illum quidem in insulam Platen relegens privatim illic agere iussit, auri summam quotannis in eius sumptus subministrans; ubi et mo-

γῶν, ἔνθεν καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα λαβόντα καὶ Ἀθανάσιον μετο-
B νομασθέντα ἐπιβιώναι φασιν ἔτη δύο καὶ τριάκοντα. συνῆν δὲ
αὐτῷ καὶ Εὐστράτιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ ἀποκαρεῖς καὶ εὐνουχι-
σθεῖς ὢν ἐτῶν εἴκοσι προστάξει τοῦ Ἀέοντος, καὶ Νικήτας, ὃς
πρότερον μὲν παις ὢν τὴν τῶν ἱκανάτων διεῖπεν ἀρχήν, ἅτε δὴ ὅ
φιλιος τοῖς στρατιώταις καὶ ἐν ὑπαίθρῳ διάγουσιν εἶναι τε θέλων
καὶ τῶν πολλῶν πραγμάτων ἔμπειρος, τότε δὲ τὴν κόμην καὶ αὐ-
τὸς ἀποθέμενος Ἰγνάτιος ἔκαλεῖτο καὶ τῷ πατρὶ συνεῖναι ἐτόγγαυεν
τῷ μονήρῃ βίῳ προσκειμενος. τὴν δ' αὐτοῦ σύνευνον ἀπεσχοίνασε
καὶ ἀπέσπασε καὶ πρὸς τὴν μονὴν τὴν οὕτω λεγομένην Προκοπίας
C μετέθηκεν, καίτοι γε τοῦτο μὴ γενέσθαι πολλὰ τοῦ Μιχαὴλ ἱκε-
τεύσαντος. καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ τοῦ βίου ἔξω γενόμενος μηνὶ Ἰα-
νουαρίῳ ι', ἔτει ετβ', τὸν χροῖν ἀποθέμενος ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ,
ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς ἐκκλησίας ἐτέθαπτο· ὁ Εὐστράτιος δὲ μετὰ
τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν ἔτη ἐπιβιώσας πέντε [καὶ δέκα] καὶ αὐτὸς
15 ἐνομιμήθη κατὰ τὴν ι' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, ἔτους ετγ', ἐν τῷ
ἐσωνύμῳ μέρει τῆς ἐκκλησίας πεσών. ὁ δὲ Ἰγνάτιος ὁ καὶ πρότε-
ρον Νικήτας καλούμενος, τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρόεδρος εἶναι
λαχών, πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ἐν τῇ μονῇ καλουμένῃ Σατύρου,
D ἦν ἔπι ἐκ βάθρων δευμάμενος ἔτυχεν, τὸ ἱερὸν αὐτοῦ σῶμα κατέ-
20 θηκεν. αὕτη δὲ ἡ μονὴ καὶ τοῦ Ἀνατέλλοντος κέκληται τροπικῶ
τοιψῶδε. ἀλλὰ Σάτυρος μὲν, ὅτι ἐκ μικροῦ διαστήματος τῆς τοι-

7 δὴ P 15 καὶ δέκα] videntur redundare. margo P 19 ἐν τῇ
μονῇ τῇ κ.?

nachi assumpto habitu atque Athanasii indito nomine ad annos duos supra
triginta vixisse fertur. erat cum eo et Eustratius eius filius, qui ipse
Leonis iussu detonsus ac virilibus orbatus est, aetatis annum vigesimum
agens. Nicetas quoque, qui prius adolescens Icanatorum praefecturam
gesserat, quippe qui hoc ageret ut militum inque subdialibus stativa ha-
bentium gratiam iniret multaque rerum peritia polleret, ipse quoque tunc
coma posita Ignatii nomen accepit, versansque cum patre monachi vitam
una instituit. uxorem vero ab illo abiunctam atque avulsam in mona-
sterium quod Procopias vocant transtulit, quanquam Michaele hoc enixe
amoliente ac deprecante. ac Michael quidem in vivis esse desiit unde-
cimo Ianuarii, mundi anno 6032, depositaque mortalitate in eadem in-
sula, ad cornu dextrum ecclesiae, sepultus est. Eustratius vero cum a
morte patris annos quinque vixisset, dormiit et ipse ad quintumdecimum
mensis Ianuarii, anni 6037, in sinistra ecclesiae parte conditus. Ignatius
denique, qui et prius Nicetas vocatus est, ecclesiae Cpolitanae prae-
sul effectus, multis post annis in monasterio quod Satyri vocant, quod
et ipse paulo ante a fundamentis condiderat, sacrum corpus suum depo-
suit. hoc porro monasterium etiam Orientis nomen in eum modum sorti-

αἴτης μονῆς ὁ παλαιὸς ὀνομάζεται Σάτυρος, ἐν ᾧ ἦν ἱερὸν παρὰ τῶν Ἑλλήνων οἰκοδομηθὲν τῷ αὐτῷ Σατύρῳ, οὗ καθ' ὁμωνυμίαν, διὰ τὸ πλησίον εἶναι τὴν εἰρημένην μονήν, τῷ τοιοῦτῳ καλεῖται δόματι· ἔξ ὄσπερ καὶ ὁ τοῦ Βρυῦν παλάτια κτίσις Θεόφιλος βασιλεὺς τὴν ὕλην ἀφελόμενος ταῦτα ἐδείματο. Ἀνατέλλων δὲ δι' αἰτίαν τοιαύτην. κνηγετοῦντί ποτε Νικηφόρῳ τῷ βασιλεῖ ἐν οἷς ἐφίως ἐστὶν ἡ μονὴ μέρεσι, διὰ τὸ ἀλωσθή και δύσβατον εἶναι καὶ πρὸς Θήραν ζῶν ἐπιτηδεῖαν, ἑλάφου μεγίστης φανείσης καὶ P 14 καταδιωκομένης καὶ χειρωθείσης ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ἐν ᾧ νῦν τὸ 10 τῆς μονῆς θυσιαστήριον ἴδρυσται, εὐρέθη τράπεζα παλαιὰ ὑπὸ κένου βασιλαζομένη, γράφουσα οὕτως "τοῦτό ἐστι τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μιχαὴλ τοῦ ἀνατέλλοντος, διὰ ἐνεθρόνισεν ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας." ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ τότε, χρόνον δὲ παρεληλυθότος πολλοῦ ἕστερον.

15 11. Ἐπινακτέον δὲ τὸν λόγον, καὶ τὴν αἰτίαν ζητητέον τὴν οὕτως ὡς ἔξ ὁμολόγου πέποισαν ἀμφοτέρους, τὸν μὲν Μιχαὴλ μὲν δ' ἄλλως ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἀντισχεῖν (ἐνεστι γάρ, ὡς ἡ παροιμία, καὶ κόρημηχι χολή), τὸν Λέοντα δὲ θαρραλύντως ἐπιβῆναι καὶ κατατολμησαὶ αὐτῆς. καὶ γὰρ ταύτην μὲνην εἶποιμι ἂν ἐγὼ 20 εἶναι ἀληθινωτάτην παιδείαν τε καὶ γυμνασίαν πρὸς τὰς πολιτικὰς πράξεις, τὴν ἐναργιστάτην αἰτίαν καὶ τὸ μὴ τήνδε ἀλλὰ τήνδε λακκαλυμμένην καταφορὰν, ἧς πᾶσα δὴ βίβλος ἱστορικὴ στερου-

4 ὁ τὰ τοῦ? cf. 61 D.

7 δύσβατα ἐκ ἐπιτήδεια?

tum est. verum Satyri quidem fuit appellatum, quod haud procul ab eo monasterio vetus Satyrus diceretur, ubi Graecanica superstitione eidem Satyro fanum exstructum erat, ex cuius vicinia haec ipsa appellatio monasterio haeserat: ex eius porro ruinis Theophilus imperator ablata materie regias aedes exstruxit, quas vocant Brya. ut autem Oriens vocaretur, eiusmodi causa accidit. veniente aliquando Nicephoro imperatore ad eas partes ubi iam monasterium conditum est, eo quod locus dumosus esset et inspervius silvestriusque animalium venationi idoneus, cum apparuisset praegrans cervus, infestisque canibus eo ipso loco in quo nunc monasterii sacrarium erectum est captus esset, inventa est vetus mensa, quam columna falciebat, hocce titulo: "hoc est altare Michaelis caelestis militiae principis, quod Andreas apostolus posuit." verum haec non tunc gesta sunt, sed ubi postea longam tempus effluxerat.

11. Interim revocanda ad institutum oratio est, ac quaerendum quid velit ex condicto ambes induxerit, tum nempe Michaellem ut nihil operae asserendo sibi imperio hostique obnitendo posuerit, cum nos formidare, ut adagie fertur, ira desit, tam vero Leonem ut sic audacter illud invaderet. hanc enim ego verissimam disciplinam et ad politicas actiones exercitationem dixerim, evidentissimam rei cuiusque causam, neque hanc solum, sed quae occulta sit, compertam habere; qua

μένη καὶ ἀπογυμνουμένη οὐκ οἶδ' εἴ τινα ὄνησιν παρὰ σοχοι τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ὑπῆρχε δὲ Μιχαὴλ Θεραπειαινιδίον τι πρόσοικον, ὃ κατὰ τινὰς ἐκβακχευόμενον τε καὶ ἐνεργούμενον περιόδους ἀπεφοίβαζέ τε καὶ ἐμαντεύετο, καὶ πρὸς τῷ τοῦ Βουκολλόντος αἰγιαλῷ προσφοιτῶν "κατάβηθι ἐκεῖθεν, κατάβηθι," γεγωνότερον, "ὦ 5 Μιχαήλ," λέπεβου, "καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἀφίστασο," πρὸς αὐτὸν δὴ τοῦτον ἀπορριπτούσα φωνάς. οὐκ ἔλαθε γοῦν τοῦτο πολλάκις γενόμενον οὐδὲ τοὺς ἐθελοκωφεῖν ἐθέλοντας καὶ τὸν βίον παραπέμπειν εὐφρόσυνον, ἀλλ' ἔφθασεν ὅπρ' ἑὶς εἰς τὰς βασιλικὰς ἀκοάς, θροῦν καὶ λαλιάν τινα οὐκ εὐέλπιν ἐμποιοῦν. καὶ ὃς 10 (φιλεῖ γὰρ ἕκαστος τὸ λυποῦν ἐκπομπεύειν τοῖς φιλομύμοις) Θεοδότῳ τινὶ τῷ κατὰ τὸν Μελισσηρὸν γησιῷ δοκοῦντι, ὃ ἐπὶ ἄνωμον ὁ Κασσιτερᾶς, τὰ τῶν λόγων ἀνεκοινοῦτο, καὶ τινὰ βουλήν ἔξανεσθαι ἐσυμβούλευεν αἰσίαν ὄντως καὶ ἀσφαλῆ. ἡ δὲ ἦν τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν ὅτε δὴ φοιβόληπτον γένηται τὸ κοράσιον, ἀκρι- 15 βολογῆσαι τρόπῳ παντὶ τίς τε εἴη οἰκία τοῦ βασιλευσσοτος, καὶ κλήσιν ἦντινα φέρει, καὶ ὁποῖος τούτου ὁ χαρακτήρ. ἔδοκει ταῦτα ποιεῖν, καὶ ἡ ἐνεργουμένη πνεύματι Πύθωνος οὐδὲν ὑποστελαιμένη "κατὰ τὴν ἀκρόπολιν" φησὶ "γενομένῳ σοι κατὰ τὸν δεῖνα καιρὸν δύο τινὲς ἄνθρωποι εἰσελεύσονται· Ἄλων ὄνομα τῷ ἐνὶ ἐποχουμέ- 20 νῳ ἡμίονῳ, Θατέρῳ δὲ ἕτερον· οὗτος δὲ τῆς βασιλείας κατευμοιρῆσειεν." ταῦτα γοῦν ἐκείνος ὁ Θεομισῆς ἀνῆρ ἐξόμνυται τε πρὸς

2 δὲ] δὲ τῷ?

qui careat ac nudatus sit historiarum liber, haud scio an frugis aliquid lectoribus allaturus sit. erat Michaeli imperatori vicina quaedam ancillula. haec certis quibusdam temporum intervallis furore acta ac spiritu afflata vaticinabatur futuraque edicebat. cui ad littus cui Bucoleoni nomen saepius venienti, inde contenta in clamabat voce "descende inde, Michael, descende; ac alienis cede," has scilicet in eum voces intendens. hoc ita saepius factitatum sic percubuit ut nec sponte surdos unisque studentes vitae deliciis latnerit. sero ergo tandem ad ipsas imperatoris aures, sinistri aliquid rumoris eius animo ingerens, ea res pervenit. mox ille (lubens enim quisque animi dolorem amicis detegit) Theodoto cuidam Melisseno, cognomento Cassiterae, quo vere amico uti videretur, quos fama iactaret sermones communicat. is porro singulare quid vereque tutum praestandum monet; nempè, quo tempore puella furore corripietur, solerti ex illa indagine inquirendum quanam futuri imperatoris familia nomenque ac corporis figura sit. placuit consilium; mulierque spiritu Pythonico afflata nulla mora sic percontanti respondet: "cum ad arcem" inquit "tali tempore veneris, duo quidam ingressuri sunt: unius nomen Leo, qui mulo vehatur, alterius alia nuncupatio: is porro est qui imperio potietur." haec itaque scale-

τὴν βασιλεία καὶ λέγει τῶν γενομένων οὐδέν, λῆρον δὲ τοὺς λόγους ἀποκαλεῖ καὶ μηδὲν ἔχοντας ὕγιες. ἀλλ' οὐκ ἐκείνω λῆροι ἢ ἕμειος ἄλλως· ἄπεισι γὰρ εὐθύς, καὶ τὸν ἄνδρα, ὡς ἀκηκοί, καταλαβὼν ἐν τῷ τοῦ Θείου Παύλου σηκῷ τῷ ὄρφανός τρέφειν λαχόντι, 5 σουπεδριάσας καὶ ὁμολογίας κατεμπιδώσας καὶ ὀχυρώσας καὶ θαρρεῖν καὶ χαίρειν παρακελευσάμενος, ἐκ Θείας φωνῆς ἔλεγεν διδάχθηταί με ἀπορρήτως τὰ μέλλοντα, τὴν σε βασιλεία διαφροσύως κηρύττουσαν. ταῦτα γοῶν ὑπολαληθέντι καὶ οἶον δευτερά τινα χρώματα ὡς ἐν ζωγραφίᾳ ταῖς προτέραις ἐμμορφωθέντα σκιαῖς 10 (ἐκείνας λέγω πρώτας τὰς ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ Φιλομήλιον μοναχοῦ ἐκφανθείσας) εὐκείνῃ ἐν εἰδώλῳ καὶ ἐμφάσει τιμὴ ἐμποιεῖ τὴν βασιλείαν ὄραν, γυμνὴν δὲ καὶ οἶον ἐκβάσει σαφῶς. τοῦτο οὖν τὴν Β τε ἤδη κατηδαλωμένην τοῦ Λέοντος καὶ οἶον ἀπομικαρονθείσαν φλόγῃ τῆς ἐλπίδος ὑποτίθεσθαι ἐποίησεν καὶ τὸν Μιχαὴλ ἐν 15 ἀβύσσῳ ἀθυμίας καταδύναι πολλῇ, καὶ τοῦ μὲν τῆς ψυχῆς πύργον ἀνέστησεν, τοῦ δὲ ἐγκατέσεισεν. οὐ τοῦτο δὲ μόνον τὸ γύκασιον, ἀλλὰ δὴ ὁ πιστευθεὶς καὶ ἔξαπατήσους τῷ ὄντι Κασσιτερεῦς. ἀλλ' αὐθις ἐπὶ τὴν ἱστορίαν ἵτεσκ.

12. Ὡς δ' οὖν τὴν αὐτοκράτορα εἴληφεν ὁ Λέων ἀρχὴν, 20 ἀναρρηθεὶς δημοσίᾳ κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, Μιχαὴλ μὲν τὸν τὴν γλώττιαν ὑποσυρῶντα τῇ τῶν πατρικίων ἱερατικῆς τιμῇ, τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρότερον ἐκ τοῦ Θείου λουτροῦ C

10 τὰς om P

missimus ille imperatori audisse dixerat; nec rerum quae gestae erant quicquam loquitur, sed nugae, ac quibus nihil inesset sani, mulieris sermones vocat. haud enim vero ipse nugarum loco habuit aut temere suas voces existimavit. abiit enim statim, ac sicut audierat in D. Pauli delubro pupillis alendis destinato virum offendens, collatoque sermone ac data acceptaque fide, bonoque et fidenti animo esse illum iubens, divinam sibi in secreto detectam vocem dixit, quae illum imperatorem fore clare denuntiaret. haec ergo secretius et ad aures dicta, velutque secundi colores (uti fere in pictura fit) prioribus umbris maiori expressione adiecti (iis scilicet quae Philomeli monachus primum vaticinatus erat), sic efficiunt ut non inani iam specie exilique quadam repraesentatione ac simulacro imperium videret, sed nudum ac velut clare eo positus esset. ea igitur res prope emortuam ac velut elanguidam Leonis spei flammam novis ardoribus accendit, altaque maestitudinis abyssos Michaelis mersit, atque illius quidem animi robur erexit, huius vero graviter concussit. Nec solum muliercula, sed et qui fidem meruerat, Cassiteras, ac vere deceperat. verum iterum nobis resumenda narrationis series est.

12. Rerum itaque summam adeptus Leo ac imperator publice adclamatus, mense Iulio, indictione sexta, Michaelis Balbum patricia aegret dignitate; cuius etiam prius e sacro fonte filium adoptaverat.

υίοποιησάμενος, Θωμῶν δὲ τὸν ἑαυτοῦ διαφερόντως ὀμήλικα καὶ
 συμπαίστορα τῶν φουδερῶτων τουρμάρχην ἰγκαταλέξας καὶ Μα-
 νοὴλ δὲ τὸν Μιχαὴλ πρωτοστράτορα πατρικίους ἰγκαταλέξας καὶ
 στρατηγὸν τιμήσας τῶν Ἀρμενίων, “οὐκ ἔδει σε” ἔφη “πρὸς τὸν
 κατ’ ἐμοῦ ὀπλίξασθαι πόλεμον, σύμβουλον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς 5
 Προκοπίας γενόμενον.” καὶ ὃς εὖ μάλιστα παρηρησιαζόμενος “ἀλλ’
 οὐδὲ σὲ ἔδει” ἀντέφησεν “κατὰ τοῦ εὐεργέτου, ἔτι δὲ καὶ συντέ-
 κνου σου, χεῖρα ἀντῆραι.” τότε μὲν οὖν τούτοις κατεσιγᾶσθη,
 D τὴν τοῦ ἀνδρὸς αἰδεσθεὶς ἀρετήν. (13) ὡς δὲ τὸν τῶν Βουλγά-
 ρων ἄρχοντα τῇ προτερεῖα νίκη φρονηματιζόμενον διακήκοεν, καὶ 10
 αὐθις δηρῶντα μὲν τὴν γέλινα γῆν, κείροντα δὲ καὶ λεηλατοῦντα
 τοὺς ἀγροὺς καὶ πολλὰ μὲν σώματα πολλὰ δὲ βοσκήματα καθαρ-
 πάζοντα, οἰκήσεις δ’ ἐτέρωθεν κατεμπιπρῶντα καὶ ὄλωσ ὄντα
 ἀφόρητον, πρῶτον μὲν δεῦν ᾤήθη διὰ πρεσβείας εἰρήνης ἀναμνη-
 σαι αὐτόν, ὡς δ’ οὐκ ἔπεισεν, τὰ τῶν τευχῶν διερρηκῶτα δι’ 15
 ἑαυτοῦ ἀνοικοδομησάμενος ἔξεβοήθει διὰ ταχέων, καὶ γενόμενος
 ἐν Μεσημβρίᾳ τῇ πόλει τοιοῦτω τινὶ διεχρήσατο στρατηγήματι.
 P 16 ἡμέρας ἱκανὰς ἐν τινὶ τόπῳ ἐπιταφρώσας ἑαυτόν τε καὶ τὸν στρα-
 τὸν ἐκυθῆλετο ἐκαστοτε σπιζόμενος ἀπὸ τῆς ἡμετέρας καὶ λειπό-
 μενος τῶν ἀναγκῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τρυφήν, οὐδένοσ. ἐπεὶ δὲ 20
 τοὺς παρακειμένους καὶ κατ’ αὐτοῦ καθωπλισμένους Βουλγάρους
 ἐν στενότητι εἶναι τῶν ἀναγκῶν ἀκήκοεν, τοῦ μὲν οὐ ἐπήθρευε
 τόπου νύκτωρ ἀπάνεισι μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν καὶ ῥώμῃ τε καὶ

Thomam autem, singulariter coetaneum suum ac cum quo iuvenis fuerat
 educatus, foederatorum tribunum constituit. Manuelem quoque Michae-
 lis protostratorem patriciis adlegit. Armeniorumque duce constituto
 “non te decebat” inquit “adversum me arma sumere ac imperatori et
 Procopiae consilium praebere.” ad quem ille summa usus libertate “at
 neque te” inquit “decebat adversus eum a quo beneficio affectus esses,
 ad haec vero qui et tuus compater existeret, manum levare.” tunc qui-
 dem Leo his auditis obmutuit, viri reveritus virtutem. (13) ubi autem
 Bulgarorum principem superiori victoria elatum maioresque spiritus du-
 centem vicinam rursus audivit vastare regionem et agros demetere ac
 populari multaque tum hominum tum pecorum praedam agere, domos-
 que praeterea incendere, ac omnino intolerabilem esse, primum quidem
 operae pretium duxit missa legatione officii ac pacis admonere. ubi au-
 tem nihil barbari iras inflexit, diruta moenium opera sua studioque in-
 staurans, urbis res brevi in tuto posuit; veniensque Mesembriam stra-
 tagemate eiusmodi hostibus illisit. dies non paucos castris positus alto-
 quo vallo ducto, atque aggere pene defossus cum copiis, substitit, an-
 nonas quotidie ex Romano solo in prompta habens, cum neque ad deli-
 cias ullo comaeatu deficeretur. ubi autem assidentes Bulgaros armis-
 que in eum instructos comaeatus penuria laborare audivit, noctu disce-
 dens e loco in quo consederat, haud spernenda militum assumpta manu,

περὶ γεγενησμένων, ἐνὶ μόνῳ τὴν ἑαυτοῦ παραγυμνώσας
 γνάμην, καὶ πρὸς λόχον ἐπὶ τινος βουνοῦ χωρεῖ, σύνθημα τοῦ
 πολέμου καὶ ὤραν εἰπών. ὡς δ' ἡμέρα ἀνέλαμπε καὶ ὁ στρατη-
 γὸς ἐγνωσθεὶς τοῦ βασιλεύοντος, φυγῆ χρήσασθαι τοῦτον, τὸν
 5 βασιλέα δηλοῦντι, πάντες καθωμολόγουν, τῶν γεγονότων εἰδότες B
 οὐδέν. ὄθεν ἀναδαρρήσαντες οἱ ἐναντίοι μένειν ἐφ' ἑαυτῶν οὐδ'
 ἔλως ἰδύσαντο, ἀλλὰ καὶ κατεξανίσταντο καὶ ἐπὶ χεῖρας ἔφοντο τὸ
 στρατόμα ἔχειν. νυκτὸς οὖν ἐπιγενομένης κάτεισιν ἐκ τοῦ λόχου
 ὁ Λέων ἀπροσδοκῆτοισι οὖσι κακῶν, καὶ συμμίξας αὐτοῖς ἀνδρά-
 10 σιν ὅλων γυμνοῖς καὶ διαλελυμένοις ὕπνῳ τε καὶ θάρρει τῆς τοῦ
 βασιλέως φυγῆς τοσοῦτον ἐνειργάσατο φθόρον καὶ φόνον πάντοθεν
 ἐχθρόντων τῶν Ῥωμαίων κατὰ τὸ σύνθημα, ὡς πανδημεὶ αἰφῆ-
 σαι τὸ στρατόπεδον καὶ μηδὲ πυρφόρον, τὸ δὴ λεγόμενον, δια- C
 σωθῆναι. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἡλικίαν ἐκ καταδρομῆς τε καὶ
 15 προνομῆς ἀνάρπαστον θείς, καὶ τὰ τέκνα τούτων ταῖς πέτραις καὶ
 τῇ γῆ προσκορῶν, τὴν ἑαυτοῦ κατέλαβεν ἐν τάχει. ὄθεν ἔκτοτε
 ἱκίνοσ ὁ βουνοῦς Λέοντος ἐπωνομάσθη· καὶ οἱ αἱ ἐκείσε διαβιβα-
 ζόμενοι τῶν Βουλγάρων τὴν κεφαλὴν ἐπισειόντες δακτυλοδεικτοῦσι,
 καὶ λήθην λαμβάνουσι τῶν τότε κακῶν οὐδαμῶς.

20 14. Τοῦτο γοῦν θρασύτερόν πως αὐτὸν καὶ ἰταμότερον
 ἐπειργάσατο τὸ προτέρημα, καὶ εἰς τὴν σύντροφον ὠμότητα ἐναπ-
 ἴραξε. μικροῦ γὰρ καὶ μελλοῦσ οὐκ ἦν αὐτῷ διαφορὰ ἁμαρ-

3 f. στρατός. margo Combef.

11 ἐνειργάσατο P

virorum scilicet fortium et qui laboris patientes essent, cum uno dun-
 taxat communicato consilio, insidiandi causa in montem quendam con-
 tendit. ubi autem diluxit nec in castris imperator repertus est, fugisse
 eum cuncti existimarunt, quod nimirum eius discessionis consilium uni-
 versos lateret. hinc hostes assumptis armis impetum tenere non poterant
 aut ullo modo suis se finibus continere, sed et aggressionem factam in ma-
 nus se exercitum habere nulloque negotio eius potituros putabant, cum
 ecce Leo per noctis silentia e monte descendens in hostes nihil mali
 subverentes irruit, inermibusque ac somno solutis congressus per existi-
 matam illam imperatoris fugam tantam illorum dedit stragem, Romanis
 ex conducto undique ingruentibus, ut eorum exercitum omnem profliga-
 verit ac se ignifer quidem, ut aiunt, sospes evaserit. sed et incur-
 sione facta regionem omnem depraedatus puberes quidem omnes inde
 abduxit, parvulis autem ad saxa ac humum allisis Romanam mox dicio-
 nem repetiit. eam ob rem ex eo tempore Leonis collis ei colli nomen
 inditum est; ac qui illac iter habent Bulgari, caput moventes locum di-
 gito ostendant, nec quicquam acceptae tunc cladis memoriam obliterant.

14. Felix ergo ille successus ferociorem longeque audaciorum homi-
 nem reddidit, inque eam crudelitatem in qua fuerat educatus impulit.
 nulla illi maioris minorisve sceleris distinctio: sed si quis ullius sceleris

D τήματος, ἀλλὰ κατὰ πάντων ἐφ' ᾧ τινὲ καταλαμβανομένων μί-
 ψήφος, τὸ ἀκρωτηριάζεσθαι τῶν ἀναγκαίων μέλος ὅποιον οὖν καὶ
 πάντων ἐπ' ὄψει τίθεσθαι ἐκκρεμές. Ἐ καὶ πᾶσι πεποιηκότων
 τοῖς ἀνθρώποις ἐνέτικτον μῖσος δὴ τούτου καὶ θεινὴν ἀπέχθειαν·
 οἷς γὰρ ἀκρατον τὴν ἐγγώριον θηριωδικὴν ἐνήσκησεν, ἀλλ' οὐ κε-
 5 κολασμένην τινὰ καὶ πρὸς τὸ πρῶτον ἀπονεύουσαν, τὴν συγγε-
 νίδα φύσει ἐκφαλλῶν ἀηλεῶς, μισθὸν τὸ ἔχθος ἀλλ' οὐ τὴν
 φίλιαν ἠμπόλησεν.

15. Ταῦτ' οὖν ἔπραττε, καὶ κατὰ νοῦν λαμβάνει τὸν
 ἐπὶ τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντα, καὶ ἀμείβεσθαι οἱ δοκεῖ τῆς προφ-
 P 17 ρήσεως, εὐχαριστήριά τινα προπέμπων αὐτῷ, τὰς τοῦ κράτους
 νίκας δῆθεν αὐτῶν. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἤδη φθάσας ἐξ ἀνθρώπων
 ἐγένετο, πονηρὸς δέ τις δαίμων καὶ βύσκανος (οὗ γὰρ ἀνθρωπον
 τοῦτον καλέσαιμι τὸν πάντα συγγέντα καὶ ταρδάζοντα καὶ κατὰ
 τὸν παλαιὸν ὄφιν τὸν ἰὸν τοῖς τοῦ ταλαιπώρου Λέοντος ὡσιν 15
 ἐγγέντα, ἀνεπίστατον κεκτημένου ὄλον τὸν νοῦν) τῷ τοῦ γέροντος
 οἰκίσκῳ ἐν εὐλαβείας προσχῆματι ἐγκατέλαβεν. Συμβάτιος οὗτος
 ἐλέγετο, ὃς τὸν βασιλικὸν ἄγγελον πολλὰ προσονειδίλων, καὶ
 δύσσημα κατὰ τοῦ βασιλέως εἰς πρόσωπον ἀλλ' οὐχ ὑπὸ κόλπον
 B λαλῶν, ἧ μὴν ἐξελιπάρει μηδὲν καθυποστειλλόμενον ἐξεπιπεῖν ὡς 20
 οὐκ ἔσται σοι τὸ βασιλεύειν ἐπὶ πολὺ εἰδώλοισι (ὡ τῆς καταράτου
 γλώσσης ἐκείνης) προσανέχοντι καὶ τολμῶντι τοῖς ὑπὸ τῆς παρ-

3 f. πεποιημένα. margo Combef. 11 προσπέμπων? 16 ἐκ-
 χέαντα P 18 τὸν] καὶ P

reus teneretur, una erat sententia, una ultio, cuiusvis necessarij mem-
 bri amputatio inque omnium oculis publica amputati membri suspensio.
 haec sic dira cum in omnes ille designaret, grave in se odium omnium
 concitavit. cum enim nativam illam dire effrenem nulloque modo casti-
 gatam aut ad lenitatem ac clementiam vergentem feritatem coleret, co-
 gnatum genus crudeliter divexans ac contemptui habens, id vero con-
 secutus est ut eum odissent omnes, nemo diligeret.

15. In hunc itaque modum suas ille res disponebat, venitque ei
 in mentem Philomeliensis monachus, eiusque de se vaticinii munera
 praestare constituit, missis in antecessum munusculis, quibus gratum
 animum suum in eum ostenderet, rogans a deo impetrare ut imperium
 suum victoriis augetet. verum ille iam e vivis excesserat, malus autem
 quidam ac invidus daemon (nec enim hominem appellavero qui omnia
 miscuit turbavitque, ac antiqui serpentis more miseri Leonis auribus,
 hominis scilicet cuius mens omnis imprudens et inconsulta, virus infu-
 dit) senis aediculam illam religionis obtentu occupaverat. Sabbatius
 illi nomen erat. hic Leonis ipsum nuntium conviciorum plastro onerare,
 nec secum ipse, sed coram in facie in imperatorem maledicta iactare.
 rogavit nihilominus semoto omni timore denuntiare breve fore Leonis
 imperium, qui idollis (o linguam execrabilem!) animum adhiberet, inque

δοῦς καὶ θυάδος καὶ ταραξίου σεβομένοις, τὴν βασιλεύσασαν Εὐ-
 ρήνην καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Ταράσιον ἀφέντω γλώττη περὶ τῶν θείων
 κειμένων ὑπὸ τῶν ἀποκαλῶν. ὁ δὲ Λέων, τὸ ὄντως δαιμόνων εἶδω-
 λον, τὸ τῆς ἀμαθίας ἀνδράποδον, τὸ τῆς σκιάς ἀφρονότερον, δέον
 5 τούτων κατολιγωρῆσαι, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, ἐκπομπεύειν γούν καὶ
 διατρέχειν ταῦτα τῷ τὰς τῆς ἐκκλησίας ἡγίας ἰθύνοντι, καὶ σύνο-
 10 δον συγκροτῆσαι περὶ μεγάλων μεγάλως ἀνερευνῶν, ἀλλ' οὐκ C
 ἀνδράσι μηδὲν ἕγχε φρονοῦσι, μηδὲ τὰ ἑαυτοῦ (φεῦ τῆς μετὰ
 δόλου φιλίας) ἀλλὰ τὰ οἰκεῖα προμηθουμένων καὶ προδιοικουμέ-
 15 νων, τῷ φιλουμένῳ ἀνακοινοῦται Κασσιτερά, καὶ τὰ ἀπεισταμένα
 ἔγει τούτῳ εἰς φῶς. ὁ δὲ κακῶ τὸ κακὸν καὶ λύσση λύσσαν οὐ
 διακρίνων ἀλλ' ἐπεγείρων, ἕτερόν τινα τῇ ὁμοίᾳ δόξῃ περὶ τῶν
 θείων εἰκόνων ἐνισχημένον κατὰ τοῦ Μαυριανοῦ ἔμβολον ἐσοχη-
 20 ρῶντα ἀναγνωρίζει, ἀπέραντά τινα καὶ μετέωρα λεσχηγνέων καὶ
 15 ὑπεράγγελον τοῦτον εἶναι διαβεβαιούμενος· “τούτῳ οὖν, ὦ βασι-
 λεῦ, χρῶ περὶ τῶν τοιούτων μυσταγωγῶ· καὶ ὃ ἂν εἴποι σοι
 ποιῶν οὐχ ἁμαρτήσεις τοῦ δέοντος.” (16) ὡς οὖν ἐπεράνατο τὰ D
 τῆς συμβουλῆς, μεταθέειν ἔγνω πρὸς τὸν μονάζοντα, καὶ τοῦτον
 καταπλήσας ταῖς φλυαρίαις προσέθηκεν ὡς κατὰ τὴν ἐπιούσαν
 25 νόματα, ἰδιώτου σχῆμα ἀναλαβόμενον, αὐτὸν ἐνταῦθα βουσιλέα
 ἐλάγω σοι, περὶ τε πίστεως καὶ ἄλλων οὐκ εὐκαταφρονήτων πρα-
 γμάτων συμβουλευόμενον. τοῦτον οὖν ἔτη δύο καὶ ἑβδομήκοντα

5 εἰ om P 7 ἀνερευνῶσαν? an ἀνερευνῶντα? 13 τοῦ] τὸ?

paradis et Bacchae Taraxiique numinibus (sic nimirum imperatricem
 Irenem sanctamque Tarasium in causa divinarum imaginum linguae pe-
 tulantia vocans) spem collocaret. at Leo, verum daemoneum idolum, in-
 scitiae mancipium, homo umbra elinguior, cum haec spernere debuisset,
 sis autem, ad eum qui ecclesiae clavum regebat referre eique exponere,
 necnon synodum de rebus magnis magnifice scrutando cogere, non homi-
 nibus qui nihil sani saperent, quique non eius commodis sed suis ipso-
 rum lucris studerent suasque cum primis res curarent (proh amicitiam
 deo compositam!), amico Cassiterae communicat, refertque quae ex
 sentis verba acceperat. porro ille malum malo furoremque furore non
 leniens sed excitans, virum alium, qui eiusdem erga sacras imagines
 sententiae esset ac in Mauriani porticum habitaret, ei indicat, immensa
 quaedam et excelsa in eius laudem deblaterans, atque eius maiorem an-
 gelo praestantiam affirmans. “hoc igitur, imperator, qui in rebus istius-
 modi instruat atque edoceat, utere; nec si quid illo doctore egeris, ab
 honesto et eo quod officii est quicquam aberraveris.” (16) vixdum da-
 tum consilium erat, cum ad monachum properare operae pretium duxit;
 magisque hominem exsaturans adiecit sequenti nocte se ei imperatorem
 adducturum privato habitu, qui de fide aliisque rebus haud spernendis
 cum sit consulturus. fac ergo illi polliceari annos duos supra septua-

- τὴν βασιλείαν κατευθνεῖν καθυπισχνοῦ, καὶ τρισκαιδέκατον ἄρθ-
 ϑμει τῶν ὑποστόλων, καὶ παῖδας παιδῶν ἐπὶ θρόνον τῆς βασι-
 λείας ἰδεῖν, εἴ γε Λέοντος ἐξ Ἰσαυρίας συστοιγεί πως τῷ δόγματι.
 μὴ ὑπισχνομένον δὲ ἄλλ' ἀπαναινομένον, τὴν ἐξώλειαν καὶ ἀπώ-
 λειαν καὶ κρημνοὺς καὶ βάραθρα ἠπειλῆσθαι τούτῳ ἐπόμνυε ἐκ 5
 P 18 Θεοῦ. ταῦτ' οὖν ἐκ σκαιωρίας καὶ γνώμης πονηροῦς ἀναδιδάξας,
 τὸν βασιλέα ἤγειν κατὰ τὸν δηλωθέντα καιρὸν· καὶ ἐπέπερ εἰσῆ-
 σαν μετὰ τοῦ Θεοδότου καὶ τῶν ἀπορρήτων ἀπήρχοντο, "οὐ χρή-
 σε" ἔφη ὁ μοναχός "τὴν ἀλουργίδα καταλιμπάνοντα, ὦ βασιλεῦ,
 ἰδιώτου σχῆμα ἀλλάσσεισθαι καὶ τρώγειν γνώμας οὕτω τὰς τῶν 10
 πολλῶν." καὶ ὃς ἐκπυθῆς ἅμα καὶ παραπλήξ τῷ ῥήματι τούτῳ
 γενόμενος, καὶ ἄλλως οἰηθεὶς ἐκ θείας εἶναι προγνώσεως, ὡς σκιὰ
 τῷ ἀνδριάντι εἶπετο ἀληθῶς, καὶ ὄλωσ ἤρητο καὶ ἐκρέματο ἐξ
 ἄτων ὡσπερ τι κεραμοῦν ἀγγεῖον τοῖς λόγοις τοῦ μοναχοῦ. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν εἴρηται καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν διὰ μέτρον ποιήσεως. 15
- B 17. Ἀδίκῃ γοῦν τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναγορεύει
 καθαιρέσιν, καὶ τὸν πατριάρχην (Νικηφόρος δὲ οὗτος ἦν) γραφῇ
 αὐτοχείρῳ ἤξλου τοῦτο συγκατατίθεσθαι, εἴ γε μὴ μέλλοι ὑπερο-
 ρίαν καταψηφιζέσθαι. ὁ δὲ καὶ ἄλλοθεν τεκμηριούμενος τὴν τοῦ
 τυράννου πρὸς τὸ θεῖον ἀπέχθειαν, ἄγασθαι μᾶλλον ἢ συνεῖναι 20
 τοιούτῳ κρίνας ἀπήγετο πρὸς τὴν κατωψημισθεῖσαν ὁμολογίαν·
 καὶ Θεόδωτος ὁ Κασσιτερεὺς τὸν τῆς ἱεραρχίας θρόνον ἄθλον

18 τούτῳ?

ginta imperium recturum, numeraque tertium decimum apostolorum. Vati-
 cinare ei fore ut videat super regni solium filios filiorum, si modo
 Leonis Isaurici edictum sequi in animum induxerit: sin nolit polliceri,
 sed rem se praestitutum abnuat, obtestare stragem illi, interitum, prae-
 cipitia, barathra a deo imminere. haec scelerato animo mentisque pra-
 vitate docto monacho, qua hora convenerant, imperatorem adducit.
 cumque ingressi una cum Theodoto arcana aggressi essent, "non decebat"
 inquit monachus "communi te veste purpuram commutare ac sic
 vulgi animis illudere." ille audito hoc verbo vehementer affectus men-
 teque attonitus, ac cum alias ex divina eum praescientia loqui existi-
 maret, plane velut umbra statim sequitur, totusque ex monachi verbis,
 haud secus ac ex ansulis vasculum, sic ille pendet; ut et ante nos qui-
 dam versibus laserunt.

17. Statim ergo abolendas venerabiles imagines edicto sanxit; iu-
 betque Nicephoro patriarchae ut scripta sua manu schedula assentiri
 se profiteatur; exilio multandus, ni faciat. is autem, qui et aliunde
 tyranni in dei cultum male affectam mentem coniecerat, rapique ad mor-
 tem quam cum homine eius indolis versari satius ducebat, sponte ad
 constitutam confessori exilium adduci se patitur. Theodotus interim
 Cassiteras circa divini paschae solenne tempus, navatae operae praemium,

λαμβάνει κατὰ τὸν τοῦ θείου πάσχα καιρὸν. ἄξιον δὲ μηδὲ τὸ
 τιμῆριον παραδραμεῖν. ὁ μὲν γὰρ Νικηφόρος, ἕτε τῆς ἱερωσύ-
 νης προσιτάμενος, ἔζητει τὴν διὰ τοῦ ἱεροῦ συμβόλου πρὸς τὴν C
 θείαν πίστιν συγκατάθεσιν· ὁ δὲ οὐκ ἔφη νῦν τοῦτο ποιήσειν,
 εὐπερθεῖσθαι δὲ μέχρις ἂν ἡ τῆς βασιλείας αὐτῷ τελείως ἀνάρρησις
 γένηται, δηλούσης τῆς ἀναβολῆς ὡς καὶ αὐτοῦ γε προενισχημένου
 τῆ τῆς αἰρέσεως μανίᾳ ἐκ γενετῆς. (18) Ἔτερον δὲ τοῦ λεχθέντος
 σαφέστερον· ὡς γὰρ ἕρτι τὸ πρῶτον ἀνηγορευμένος ἐδεῖτο τοῦ
 δοσθέντος, καὶ τοῦτο ἔδει τὸν ἀρχιερεῖα τῆ καταπτύστῳ ἐπιθεῖναι
 κεφαλῇ, προσήγγισεν δὲ ταύτῃ καὶ κατεπαφώμενος οὐ τριχῶν,
 ἔπερ ἐδόκει, μαλακῶν, ἀκανθῶν δὲ καὶ τριβύλων, ὅπερ τῆ
 ἀληθείᾳ ἐπὶ, ἐν ἀλοθῆσει ἐγένετο, ἀκίσιον οἶον κατακεντούμε- D
 νος καὶ τὴν χεῖρα δύναις περιπειφόμενος ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 πρότερον· τότε γοῦν ὁ πατριάρχης ὑπερόριος, τὴν καταχει-
 ρητοποίησασαν ψῆφον δεξάμενος, ἐπορεύετο, ὅτε δὴ καὶ λέγεται
 ἐφ' ὀλαάδος αὐτῷ φερομένῳ μακρὰν κατὰ τινα τόπον παρα-
 θαλάττιον πόρρωθεν ἰδεῖν Θεοφάνην τὸν μακαρίτην, θυμιά-
 μοσι τε καὶ λαμπάσι δεξιούμενον, οἶον τινα προπομπὴν τῆ καλῇ
 ἐκτῆ ὁμολογίᾳ προπέμποντα. ὃν ὡς εἰκὸς ἀποδοχῆς ἀξιώσας καὶ
 θεῶν παραδούς δι' εὐχῆς, τὰς χεῖρας οἶον ἄρας μεταρσίως περι- P 19
 βάλετο τοῦτον, πόρρωθεν τὸν τελευταῖον ἀποδούς ἀσπασμόν. ἐρο-
 μένου δὲ τίνος τῶν συνεπομένων, ὡς δὴ τίνι τοῦτον ἀποδίδως εὐ-

episcopalem sedem nanciscitur. operae pretium vero sit ut nec quod
 necessitas eius mentis praetercurramus indicium. divinus namque Nice-
 phorus, quippe qui sacerdotio praesidebat, divinae eum fidei assensum
 praebere symboli professione omnino flagitabat. ad quem ille non se
 tunc facturum, atque interim dilaturum, dum eius in imperatorem ac-
 clamatio perfecte rata firmaque esset, sic nimirum cunctando ea se hae-
 reses labe olim exque indole laborare ostendens. (18) est et aliud, eo
 quod dicebam, perversae eius circa fidem mentis clarius indicium. cum
 enim tam primum imperator acclamatus necdum diademate potitus esset,
 atque ipsum devoto capiti sacratissimus antistes impositurus esset, ubi
 se ad rem accinxit contigitque, non velut molles crines tangere videba-
 tur, sed quod vere erat, spinas se ac tribulos sentire, quibusdam quasi
 aculeis compunctus ac doloribus manum confixus, existimabat. verum
 haec quidem antea. tunc vero patriarcha, eius poenas accepta sententia,
 in exilium proficiscebatur. quando etiam ferunt, cum navigio pro-
 cel abduceretur, e maritimo quodam loco eminens beatum Theophanem
 videre, suffusa cereisque se prosequentem ac velut triumpho quadam
 specie praeclara illa confessione deducentem. cuius ille, ut par est,
 officium cultamque libenti animo suscipiens, atque precibus deo com-
 mendans, sublati in altum manibus velut amplexabatur, supremum pro-
 cel oculum figens. percentanti vero cuidam ex iis qui secum comita-
 batur, cuiusmodi sic ex animo desiderioque supremum osculum daret, pro-

κτῶς τε καὶ ἐφετῶς, “τῷ ὁμολογητῇ” φάσαι “Θεοφάνει” προφή-
τιδι γλώττη, “μονῆ προεστῶτι τοῦ Ἄγραυ.”. ὃ καὶ συνέβη μετ’
οὐ πολὺ· αὐτὸς τε γὰρ τοῦτον ἐώρκεν οὐδαμῶς, κἀκείνος τὸν
τῆς ὁμολογίας στέφανον ἀνεδήσατο. καὶ τὰ μὲν τοῦ ἄρχιερέως
οὕτως. 5

19. Αὐτὸς δὲ οἶόν τινα τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀρχὴν ἐπι-
θεῖς δεξιὰν τὸ τὰ τῆς ἐκκλησίας οὕτως διοικονομῆσαι, καὶ τὴν
φιλοτιμίαν εἶπερ τις νοσῶν, τῶν κοινῶν πραγμάτων ἀντελαμβά-
νετο, πανταχοῦ τὸ κέντρον κατὰ τοὺς σφῆκας φέρων μεθ’ ἑαυτοῦ,
B τὸν στρατιώτην τε ἄλλον γυμνάζων αὐτὸς, καὶ πόλεις πολλαχοῦ 10
τῶν κατὰ Θράκην καὶ Μακεδονίαν δι’ ἑαυτοῦ ἐκ βάρθρων ἀνεγεί-
ρων, καὶ περιπορευόμενος πανταχοῦ, ὡς φοβερός εἶναι καὶ κατα-
πληκτικὸς καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐχθροῖς. ἑπὲρ ὧν καὶ τὸν ἅγιον Νικη-
φόρον φασὶν εἰπεῖν ποτὲ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν ὡς εἰ καὶ ἀλά-
στορα, ἀλλ’ οὐκ ἐπιμελητὴν τῶν κοινῶν ἢ πόλεις ἄνδρα ἀπώλεσεν. 15
καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ καὶ ἡγεμονίας, οὐ τὰς πολιτικὰς δὴ μόνον
ἀλλὰ καὶ τὰς στρατηγικὰς, διεπτόρητο ἰσχυρῶς· χρημάτων κρείτ-
των αὐτὸς ὦν τοὺς ἀδωροτάτους πάντων προέκρινεν, ἀριστίνδην
C πάντας ἀλλ’ οὐ κατὰ πλοῦτον τιμῶν. καὶ δικαιοσύνης μὲν ἐρα-
στῆς λέγεσθαι ἐβούλετο, οὐκ ἐγένετο δέ· πλὴν ἀντεποιεῖτο ταύτης, 20
καὶ πολλὰς τῶν κρίσεων δι’ ἑαυτοῦ ἐξεπέριαινε κατὰ τὸ Λαυσια-
κὸν ἐγκαθήμενος. καὶ ποτε δὴ τινος ἐγκλησιν πρὸς αὐτὸν ποιη-

6 ὑποθεῖς?

17 χρημάτων γὰρ κρ.?

phetica lingua respondisse, Theophani confessori, monasterii Agri prae-
posito; quod et ita brevi accidit, cum eum deinceps nunquam patriar-
cha viderit, isque coronam confessionis adeptus sit. atque hactenus ea
quae sunt divini antistitis.

19. Leo autem hoc velut fausto regiae gubernationis principio po-
sito, quod ecclesiae res eo statu composuerat, ac si quis alius ambitio-
nis studio laborans, rei publicae curam aggreditur, ubique vesparum
more secum ferens stimulum, tum ipse militares exercens numeros, tum
multis locis per Thraciam ac Macedoniam curis suis atque labore urbes
a fundamentis excitans, atque omnem Romanum orbem cunctasque pro-
vincias lustrans, ut et ipsis hostibus terrori esset ac formidini. hincque
adeo, cum e vivis excessisset, dixisse aliquando aiunt sanctum Nico-
phorum, etsi impium, strenuum tamen rei publicae curis civitatem ami-
sisse virum. magistratibus quoque ac praetoribus; non civilibus modo
sed et militaribus, valde formidolosus erat; cumque ipse pecuniarum
amore superior esset, praeferebat eos cunctis qui omnium maxime a
muneribus sese continebant, unumquemque pro eo ac optimus erat, non
ut opibus affluebat, honorans. aequi ac iusti tenacissimus videri voluit;
nec tamen erat. ceterum iuri dicundo dabat operam, sedensque ipse in
Lansiaci plerasque lites finiebat. sane cum quis aliquando apud eum

σαμένου περι γυναικὸς ἀρπαγῆς, ὡς τὴν ἑαυτοῦ τις τῶν ἐπιφανῶν ἀνηπάκει ἀνδρῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ λόγων ἠξίωμαι τῷ ὑπάρχω πολέμους διενοχλῶν, ἐκείνον μὲν, ἐπέπερ ἀθωρὸν παρυσιάντα οὕτως ἔγωγε ἐκεμαρτύρησεν, εἰς εὐθύνας ἤγε τῆς ἀρχῆς μεταστῆσας καὶ σκικρίαν πολλὴν καταχέας αὐτοῦ, τὸν δὲ μοιχὸν νόμῳ ἐκδοθῆναι προστέτιχεν.

Ἀλλὰ τούτοις μὲν τὴν πολιτείαν οἶον ὑπέσαινε καὶ τὴν πρὸς Δ αἰτόν, ὡς ἂν εἴποι τις, εὐνοίαν ἐκαπήλευσεν· (20) περὶ δὲ τὴν πίστιν ἐμαίετο κραταιῶς, τοσοῦτον ὡς μηδὲ θεὸν ὀνομάζειν ἐδόκῃ μοι τότε καλόν. καὶ γὰρ τὰς τριακοντούτους σπονδὰς τοῖς Οὐνότοις δὴ τούτοις τοῖς κυλουμένοις Βουλγάροις ἐνωμότως ποιῶν καὶ ἀνηπακῆς συμβύσεις κατυκρατιόμενος, ἐπεὶ δι' ὄρκων ταύτας ἐμελλε βεβαιοῦν τε καὶ ἐμπεδοῦν, οὐ τούτοις δὴ τοῖς ἡμετέροις ἔρχετο, θεὸν καὶ οὐρανίους δυνάμεις ἢ τὴν κατὰ σάρκα γενομένην μητέρα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ τῶν λεγομένων τε καὶ πραττομένων ἐφόρου καὶ μάρτυρας· ἀλλ' οἷά τις ψυχὴ βάρβαρος θεοσεβείας P 20 ἐπιφωτισμένη, κύνας μὲν, καὶ οἷς τὰ ἄνομα ἔθνη θύουσιν, ἐχρηστο μάρτυσι τῶν πραττομένων καὶ ἀπέτεμνεν καὶ διὰ στόματος ἄγειν ἐκ ἐμυσάττετο εἰς βεβαίωσιν, οἷς ἐκεῖνοι ἐμφορούμενοι, τὴν τῶν Χριστιανῶν δὲ πίστιν ἐκείνοις μέλλουσι ποτε ὑφ' ἡμῶν διαβιβάζεσθαι πρὸς ἐκείνην, ὡς ἔοικε, κατεπίστευσεν. καὶ σαφῶς οὕτως οὐκ ἠσχύνετο ἀσειβῶν· οἷς τε γὰρ τοὺς τῆς πίστεως μαργαρίτας κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνὴν ἐμπροσθεν ἤφρει τῶν χοίρων καὶ χρῆσθαι τούτοις ἐπὶ στόματος ἐξιβιάζετο, ἄξιος βδελυρίας ὁ ἀνήρ

epostulasset raptam sibi uxorem, quam nimirum illustrium quidam virorum rapuisset, nec praefectas saepius interpellatus eius ullam rationem habuisset, illum quidem statim sisti iussum neglectaeque reum iustitiae, testium depositione peractum, poenae addixit, cessare illum iubens severiusque corripiens, adulterum vero legi tradi praecepit.

Verum his ille rei publicae blandiebatur, eiusque sibi benevolentiam, ut iam dicam, cauponabatur. (20) ad fidem autem quod spectat ac pietatem valde insaniebat, ut nec deum nominare e re illi honestumque videretur. nam cum tricennales cum Hunnis, quos Bulgarios vocant, ineundae illi essent indutiae pacisq̄ foedera iureiurando firmanda, non quibus Christiani solent sacramentis usus est, ut nimirum deum caelestesque virtutes, sive quae Christi deique parens carne fuit, dictorum gestorumque inspectores testesque adhiberet, sed velut barbarus quidam omnisque religionis expertus, canes, ac quibus gens improba immolat, iis gestorum testibus utens, et diasecabat, nec quibus illi libenter ingurgitatur, haec ipse ad firmandam fidem ore gustare exhorrebat: quod verò Christianam fidem eis concedidit, ad quam a nobis aliquando, ut videbatur, essent traducendi, ne sic quidem impietati litare eum puduit. tum enim in eo quod fidei margaritas iuxta domini sententiam (Matth. 7, 6) mittebat ante porcos, hisque illos vir impius vere execrandus ore tenus uti com-

ἀσεβῶν· καὶ οἷς τὰ ἐκείνων ἀδῆς αὐτὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων δέκτων
B βασιλείαν τε καὶ ἀρχὴν οὐκ ἤρουθρία μυσταγωγούμενος καὶ τελοῦ-
 μενος ἐν πανδήμῳ θεάτρῳ καὶ οὕτω γε δὴ πλήρη τῶν ἀπίστων τε
 καὶ πιστῶν, τοῦ αἰωνίου σκώληκος καὶ πυρὸς ἄλλ' οὐκ ἄλλον
 ἐπάξιος. καὶ ὄσους δὲ τὸν δρθὸν εὔρισκε λόγον τηροῦντας, τοῦ- 5
 τους πικρῶς κατήκιζε καὶ δεινῶς· ἐτέρωθεν δὲ τὰ τῶν ὁμοφρόνων
 οἱ στίφη τε καὶ συστήματα συνεκρότει τε καὶ συνήγειρεν ἐν ταυτῷ
 παρὰ πλευρὰν αὐτοῦ τιθεὶς καὶ προσεπικλύζων ταῖς ὠφελείαις.
C τούτοις καὶ Ἰωάννης ὁ γραμματικὸς ἐγκατέλεκτο, παντὸς ἀνάση-
 10 τος ὑπάρχων καλοῦ. οἷς καὶ τινα γραφὴν ὁ Λέων νεαρᾶς τινοῦς
 καὶ μαρᾶς ἔξαρχομένην πίστεως ἀναγράφειν κελεύσας, τὸν κατὰ
 τῶν θεῶν εἰκόνων δρόμον ἐδίωκεν. ἀνεροίπισε δὲ πως οἶον καὶ
 ἐξεφύσσηεν εἰς ἕψος αἶραν αὐτὸν (καὶ γὰρ ἦν κοῦφος καὶ πρὸς
 οὐδὲν ἐφέρετο λελογισμένῳ τῷ νῦ) ὁ τοῦ ἱεροῦ συστήματός τε καὶ
 κλήρου τῶν βασιλικῶν ἀδελῶν ἀρχηγός. λοχῶν γὰρ αὐτὸν ἐκ πολ- 15
 λοῦ καὶ οἶον ἐξ ἐνέδρας ὡς τὸν Ἱπρωτέα αἰρήσειν ἐρᾶν, ἐπεὶ κατὰ
 τινα καιρὸν τὸ θεῖον ἐκεῖνο εἰς ἐπήκουον ἑτήν ἐκκλησιαζόμενον
 ἐκηρύττετο “*τίνι ὁμοιωσατε κύριον, καὶ τίνι ὁμοιωμάτι ὁμοιω-*
σατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἢ χρυσοχοὸς χωνεύσας
D *χρυσίον περιεχύρωσεν αὐτόν, ἢ ὁμοίωμα κατεσκεύασεν;*” ἐπεὶ 20
 γοῦν τοῦτο κατὰ τὸν τοῦ Φάρου ναὸν ἐξηχεῖτό τε καὶ διεβεβήητο,
 ἤρέμα πως ὑποσυρεῖς καὶ ἑαυτὸν εἰς προὔπτον ἀγαγών, “*σύνες ὁ*

5 δι] μὲν?

pellebat, tumque in eo rursus quod ipse Romani moderator imperii, in publico conventu, in theatro promiscua infidelium fideliumque multitudine referto, initiari non erubuit ac consecrari, non alio plane praemio quam aeterno verme et igni dignus fuit. porro si quos verae fidei tenaciores offendebat, eos vero dire graviterque excruciat. alioqui vero eiusdem secum sententiae hominum cuneos conventusque cogeat atque conflabat, suo eos lateri adhibens ac muneribus obruens. inter illos Ioannes grammaticus fuit iisque accensitus, vir nulla honesti luce praeditus. his Leo scriptionem quandam ad novam ac execrandam acceptandam fidem iuhens edere, adversus divinas imagines cursum intendebat. excitavit autem ac velut flammam in immensum extulit, quippe cum levis esset nec sensato animo quicquam aggrediretur, sacri collegii clerique palatini praeses. olim enim observans, velutque ex insidiis quasi Proteum quendam hominem capere satagens, cum aliquando in omnium auribus in publico ecclesiae conventu sententia haec proferretur (Isaiae 40, 18). “*cui similem fecistis dominum, et cui simulacro assimilastis eum? numquid imaginem fecit faber, aut aurifex fuso auro circumdeauravit eam, aut simulacrum fabricatus est?*” cum ergo sententia haec quandoque in sacra Phari aede cantu altaque voce ederetur, ille sensim quasi trahens ac se ipsum in medium producens “*intellige,*

ι λέγει, φησίν, "ὦ βασιλεῦ, τὸ ἱερὸν λόγιον· καὶ μηδεὶς σοι μετέμειλος ἐπὶ τοῖς ἐναρχθεῖσιν ἔστω, ἀλλ' ἔπαιν θεῖον δοκοῦν ἐκποδῶν ποιήσας εἰκόνησιν τῆς ὁρθῆς ἔχου λατρείας τῶν μὴ σεβόμενων αὐτά." τούτοις, ὡς εἶπον, ἀσυλλογίστως ἕπεκκαεῖς καὶ στήν ἄθλιον ἐκείνην ψυχὴν προσεκυρωθεὶς ὄλην ἐκίνησε κατὰ μὲν τῶν εὐσεβῶν τὴν ἑαυτοῦ μαρίαν, κατὰ δὲ τῶν ἄσεβῶν τὴν θείαν καὶ δικαίαν ὀργήν. ὁ μὲν γὰρ θεοπίσματι πάντας τοὺς ἄρχιερεῖς ἐκ τῆς ὑπεροφίας μετεπέμπετο, συλαγωγῶν τούτους, τῆς τοῦ πα- P 21 τριάρχου θέας πρόρωθεν καθιστῶν καὶ ἀποκηρύττων αὐτούς, ὡς ἰσχυρῶς οὐκ οἰκίω βουλήματι πειθηνίους κατεργαζόμενος, πολλοὺς τὴν καλὴν ἀναιρήσασθαι μεμετρύριαν πεπεικῶς τῷ γε μὴ πεισθῆναι αὐτῷ.

21. Θεὸς δὲ, οἷος τρόπος ἐκείνου οὐ σύντονός τις ἀλλὰ B μακρόδουμος, τὴν ῥομφαίαν ἐστίλβου μὲν, οὐκ ἤφιει δέ. νῦν μὲν ἰσχυρῶς αὐτοῖς λοιμοὶ καὶ ἀσχημοὶ καὶ διάπυροι ἥλιοι, νῦν δὲ σεισμοὶ καὶ ἀναβρασμοὶ, καὶ ἄλλοτε φλογὸς οἶα κατὰ τοῦ ἀέρος ἀκοντίσεις καὶ ἐτέρωθεν ἐμφύλιοι στάσεις τῶν δεινῶν τὰ ἀκμαϊότατα ἐκείοντο. ἀλλ' οὐκ ἦν ἐκείνην ἐπισχεῖν τὴν ψυχὴν, σὺν δὲ δικῆν κατὰ κρημνοῦ ἐπιβρίσασαν. ἐντεῦθεν ὄψε γοῦν καὶ καιρίως πλήτ- σσομενα μύχαιρα παρὰ τοῦ θεοῦ ἐκπεπόμεναι, ἔν' ἤλω τέως ἥλος C ἐκπεπόμενη καὶ κακὸν τῷ κακῷ λαθῆ. Μικτὸν τοῦτο ἦν, ὅς τὴν C φειδράτων τότε ἐπειλημμένους ἄρχην, ἐγκλήματι καθοσιώσεως

1 λέγει om P

imperator," inquit, "quidnam loquatur divinum oraculum; nec ulla te incessat paenitudo eorum quae coepta sunt: sed si quid sacrarum imaginum reliquum videatur, eo e medio sublato eorum rectae adhaere religioni qui nullum eis adhibent cultum." his itaque ille, uti dicebam, temere nulloque sano iudicio accensus infelicique illo exaestuans animo, suam omnem adversus pios incitavit furorem adversumque impios divinum iustamque indignationem. omnes namque episcopos dato rescripto ad se ab exilio accersit, eos spolians atque a patriarchae procul conspectu eliminans eiciensque sive abdicans, velut inde sibi dicto audienter facturus esset. multis tamen bonae confessionis suscipiendae auctor exstitit, quae constantes fidei athletae obaudire tyranno noluerunt.

21. Deus autem (o quam ille non rigidus aut acris, sed patiens mitisque!) gladium quidem vibrabat, nec tamen feriebat. nam modo quidam inces et squalores solisque nimii algores, modo autem terrae motus ac eruptiones, quandoque etiam flammae similes vasto aere eiaculationes, alias denique, quae malorum vis maxima, domesticos tumultus ac seditiones illis intentabat. cohiberi tamen non poterat, suis aggressis more, in praecipuum degravatus animus. tandem igitur tardus ille quidam, et cuius letale vulnus, a deo gladius proficiscitur, ut interim clavus davorum tradat malumque malo medeatur. Michael is erat, qui tum federatorum praefecturam gerens, maiestatis crimine delatus, vix mul-

Theophanes contin.

ἄλους, μόγῳ πολλῶ καὶ κόπῳ ἀποτρέψασθαι ἴσχυσεν. ἀλλ' ἔμελλεν ἔπ' ὀδόντα τοῦτον ἔχων αἰεὶ καθάπερ διαπεπραγμένον ἱερεῖον δεῖξαι οὐκ εἰς μακράν. ἄλλως μὲν γὰρ ἐξήσκει γλώσσαν ὁ Μιχαὴλ πρόβαλόν τε καὶ ἰταμόν, καὶ τὴν αὐτοῦ οὐκ ἔληγεν ἐκπομπέων θηριοτροπίαν, ἅτε δὴ αὐτῷ καὶ συννωξήθεις καὶ τῇ ἐκ 5 χειρὸς γαννύμενος ἀνδρειότητι. ὁ Λέων δέ (οὐ φέρεי γάρ τις πάντων κρατῶν ἐνδὸς ἡττάσθαι μωροῦ, εἰ μὴ γε ὄντως οὐκ ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ θυμοῦ βασιλεὺς καταστῆ) ὠτακουστάς τινεὺς τούτῳ λόχον κατέστησεν, ὡς ἂν διὰ τινος πορθμείου διαβιβάζοντο λόγοι οἱ αὐτοῦ· καὶ γὰρ ὑπέιδετο τὸ μέλλον, τῆς κατὰ τὸ Φιλομήλιον 10 προρρησίως ἐξημβλωκυίας τῆς αὐτοῦ ψυχῆς μηδαμῶς, ἢ τὸν Μιχαὴλ δεύτερον τοῦ Λέοντος ἀναρρηθῆναι διωμολόγησεν. τούτων τῶν ἐφεδρονόντων εἷς ἦν καὶ Ἐξαβούλιος, ἀνὴρ οἴος τε ὢν ἦθος καὶ φύσιν ἀνθρώπου καταμαθεῖν. ὡς οὖν χρόνου προϊόντος οὐκ ἐνεδίδου τῆς ἀθυροστομίας μηδὲ τοῦ τωθασμοῦ, ἀλλ' οἶόν τις 15 κυματίας πῦσαν ἀκαίρως ἰλὸν ἐξέβρασεν ποταμός, ἠπέλασε τῷ

P 22 Λέοντι πανώλειαν καὶ ἀλλ' ἅττα θυμὸς ἐτρέφετο πονηρός, ἀνεπέμπετο δὲ ταῦτα πρὸς βασιλέα, ἀνάρπαστος γίνεται ἔξ αὐτῆς, καὶ τέλος τῶν ἐλεγχόντων τὰ τῆς κατηγορίας κατεμπεδούντων κατατίθεται τυραννίδος ἐπίθσειν μελετῶν. ἡμέρα ἦν προτεραία 20 τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ λόγου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπιδημίας τε καὶ σαρκώσεως. ἐπεὶ γοῦν πάντοθεν κατάφωρος ἐγεγένητο αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ἀσηκρητέοις ἐξετάζοντος, καὶ δρασμὸς τῶν

toque labore illud a se depellere potuerat. verum futurum erat ut quem sub dente semper haberet, in morem dilaniatae victimae haud longe post ostenderet. porro Michael, praecipitis procacisque linguae vitio assuetus cum esset, feros Leonis mores traducendi, velut cum illo adultus sibi que fortitudinis laude placens, nullum finem faciebat. Leo autem (non enim qui omnium dominus sit, ab uno stulto lubens omnino patiat, nisi re vera non virorum magis quam irae imperio polleat) viros statuit occulte in insidiis auscultaturos, ut velut rimulae eius ad ipsum sermones perveherent. etenim suspectum habebat quod erat futurum, nec Philomeliensis monachi vaticinium eius animo exciderat, quo is secundum a Leone salutandum imperatorem Michaelem edixerat. eorum qui observarent unus quoque Hexabulius erat, acri scilicet vir ingenio, ac qui hominis indolem geniumque explorare posset. interim igitur, cum effrenem illam dicendi ac deridendi licentiam minime reprimere, ac velut turbulentus fluvius limum omnem importane ebulliens extremam Leoni perniciem ac interitum cominatus esset, ac si qua malus furor alebat, verbis produxisset, re ad Leonem delata confestim rapitur ipsa die. postremo delatoribus accusationis capita confirmantibus affectatae tyrannidis ac maiestatis reus decernitur. pridie Christi verbi nostri natalis isthaec agebantur. quia ergo crimen undique exploratum erat, ipso Leone in secretariorum aede pro tribunali causam cogno-

ωληθῆντων οὐκ ἦν, καταχειροτονεῖται τὴν ἐπὶ θάνατον, καὶ θάνατον οὐ τόνδε ἢ τόνδε, ἀλλ' ἔν' ἔρη καὶ τὸν βασιλείᾳ αὐτὸν διατήρ τε καὶ αὐτουργόν, εἴτε τῷ πάθει τῆς ὀργῆς ἐκνικώμενον, εἴ' ἄλλως τῇ ὠμότητι ἐφηδόμενον, κατὰ τὴν τοῦ βασιλικοῦ βαλα- B
 5τίου κάμινον δριμύτως ἐκριφῆναι πυρὸς παραβόσκημα. ὠριστο ταῦτα, καὶ αὐτὸς προέθεεν τὰ τοῦ δράματος ἐποψόμενος. ἀλλ' ἢ τοῦτου σύζυγος (Θεοδοσία ἦν, τὸ τοῦ Ἀρσουβῆρ θυγάτριον) ἀνασπούδασα καὶ ὡς ἔτυχε θέουσα, ὡς ἔκ τινος βακχείας ἐξοιστρη-
 10 καὶ θεομάχον ἀποκαλοῦσα, οἷς οὔτε τὴν ἡμέραν ἄγει διὰ φειδοῦς, τοῦ θείου μέλλων σώματος μετασχεῖν. ἐκθειόμενος οὖν τὰ δεινά, καὶ τῷ θεῷ μὴ ἀπὸ θυμοῦ γένηται δεδοικώς, τότε μὲν αὐτῷ τὴν σπηρίαν τὴν παλίντροπον ἐπεβράβευσε, τῷ παππία τὴν αὐτοῦ ἐπιτρέψας φρουράν, εἰ καὶ τῶν σιδηροπέδων δι' ἑαυτοῦ φρουρεῖ- C
 15 θαι ἤξιον τὴν κλεῖν. ἐπηγελλεῖ δὲ καὶ τῇ γυναικί, καὶ "οὐκ εἰς μακρὰν ἐπόψεσθε" ἔφη, "σύ τε ὦ γῦναι καὶ τὰ τῆς ἐμῆς νηδύος βλαστήματα, τὰ ἀποβησόμενα, εἰ καὶ σήμερόν με τοῦ ἐκεῖθεν ἁμαρτήματος προσηλευθέρωσας." τούτοις τὸ μέλλον ἀπεφοίβασέ τε καὶ προεκήρυξε.

20 22. Καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ δέος τῇ ψυχῇ ἐγκαθήμενον ἔκ τινος χρησμολογίας, ὡς κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως πᾶσαν τὴν ἀδξηθεῖσαν εὐδαιμονίαν καὶ βα-

11 ἐνθυμούμενος?

21 τοῦ] τῆς?

scente, nec ullus effugii locus erat, capitalis in eum fertur sententia; nec ut quovis modo neci detur, sed ut sub ipsum principis conspectum ac velut ipso coram auctore, sive irae affectus sic impulerat, sive alias immanitate sese oblectabat, nempe ut in palatini balnei caminum proiiceretur, acri illic flamma absumendus. decretum erat; ipse tragoediae inspector futurus Leo praecurrebat. sub haec autem Theodosia uxor, Arsaberis filia, inculto habitu temereque ipsa proruens, Bacchantis more furibundo motu sese agitans, viri occupat iter eoque retrahit hominem, impium et dei hostem vocans, qui nec divino impartiendus corpore diei reverentiam haberet. mala ergo reveritus remque in religionem vertens, ac timens ne inde dei iram in se excitaret, in praesentia quidem vita reduce ac salute Michaellem donavit, eius tuto custodiendi cura papiae demandata, tametsi sibi ipse compedum clavem retinuit. sed et uxori comminatus est: "visura" inquit "es tu et liberi mei, et quidem brevi, quae inde eventura sunt, etsi me ab eius rei scelere hodie liberasti;" quibus verbis sibi ipse futuri eventus mali que imminens malus vates effectus est.

22. Ex quodam namque oraculo eius animo timor insederat, quo sciebatur die festo Christi dei nostri secundum carnem natalis sic adul-

σιλειαν ἀποκείρεσθαι μέλλοντος. ὁ δὲ χρησμός ἦν Σιβυλλιακός, **D** ἔν τινι βίβλῳ εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην ἐναποκειμένος, οὗ χρησμούς μόνον ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ μορφὰς καὶ σχήματα ἔχουσα τῶν γενησομένων βασιλέων διὰ χρωμάτων. ἦν οὖν λέων θηρίον μεμωρφωμένον, χῑ στοιχείῳ κεχαραγμένον ἀπὸ τῆς ῥάχειος μέχρι 5 τῆς γαστρὸς αὐτοῦ. τούτου κατόπιν ἀνὴρ τις ἐπιθέων δόρατι καιρίαν ἐδίδου πληγὴν τῷ θηρίῳ διὰ τοῦ χῑ. πολλοῖς οὖν πρὸς σαφήνειαν τούτου δειχθέντος, ὁ τηνικαῦτα τὴν τοῦ κοιμιστορος ἐπαρηρημένος ἀρχὴν μόνος διετράνου τὸ τοῦ χρημοῦ, ὡς Ἄεον- 10 στοῦ γεννήσεως θανάτῳ δλεθρίῳ μέλλοντος παραδιδόσθαι.

P 23 23. Προσέτι δὲ καὶ ἡ τῆς μητρὸς ὕψις ἐπλήρου φόβου αὐτόν· ἡ τότε μὲν λεχθεῖσα εἰς οὐδὲν τούτῳ λελόγητο, τὰ νῦν δὲ καὶ σφόδρα δάκνουσι ἐπέκειτο τὴν ψυχὴν. ἐφάνη γὰρ αὐτῇ κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ναὸν προσφοιτῶση ἀεὶ κόρη τις ὑπὸ πολ- 15 λῶν λευχιμόνων περιστοιχιζομένη καὶ ὁ ναὸς αἵματος ὕψις πλήρης. ταύτην οὖν τὴν κόρην εἰπεῖν τινὶ τῶν παρεστώτων, χύτραν ἐμπληρώσαντα αἵματος ἐπιδοῦναι τῇ μητρὶ τοῦ Ἄεοντος πιεῖν. αὐτῆς δὲ πολυετῆ χηρείαν προβαλλομένης, δι' ἧς μήτε κρεῶν μήτε **B** τινὸς ἐναίμων γέσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ ταύτης χηρῆσαι τῆς 20 χύτρας, "καὶ πῶς" ἀντέφησεν ἡ κόρη μετὰ θυμοῦ "ὁ σὸς υἱὸς οὐ παύεται ἐμὲ πολλῶν αἱμάτων πληρῶν, καὶ τούτῳ τὸν ἐμὸν υἱὸν

tam omnem felicitatem ac imperium sublatum iri. oraculum vero Sibyllinum erat, in quodam libro palatinae bibliothecae repositum, quo non solum nuda oracula, verum etiam eorum qui imperio potituri essent figurae formaeque coloribus expressae continebantur. erat ergo leo bestia efformata, cui superne a dorso ad ventrem litera X exarata erat. a tergo autem vir quidam incurrens per ipsam hanc literam leonem hasta configebat. cum autem multis solvendum aenigma fuisset propositum, unus tunc quaeastoris fungens munere oraculum clare explicavit, fore nimirum ut imperatorum quidam Leo nomine Christi die natali exitiosa nece tolleretur.

23. Nec minus Leonem perterrebat eius matri oblata visio. quae initio quidem cum Leoni relata esset, ab eo neglecta et pro nihilo habita est: tunc vero alte animo haerens ipsum valde mordebat. cum enim illa continuo divinam sacram Blachernarum aedem frequentaret, apparuit puella quaedam, quam ingens albatorum cuneus satellitio cingebat. interim videt aedem totam cruore exundantem. tumque puellam uni cuidam adstantium iussisse ut ollam cruoris plenam Leonis matri bibendam porrigeret. illa vero diuturnam viduitatem causante, per quam nec carnes nec quicquam eorum quae sanguine praedita sunt gustasset, ac proinde nihil ad se eam ollam spectare, tunc iratam puellam respondiisse "quomodo ergo filius tuus non cessat me cruoribus opplere, eoque filium meum

περορῶμεν τε καὶ θεόν; πολλὰ τε ἔκτοτε ἐλιτάνευε τὸν αὐτῆς
 σὺν τῆς τῶν εἰκονοκαστῶν αἰρέσεως ἀποστῆναι, τὴν ὕψιν ταύτην
 ἱεραγωγῆσασα.

24. Καὶ τις δὲ ὄψις ἄλλη νυκτερινῆ ἐδειμιάτου τοῦτου οὐκ
 ἴλαπτον· αὐτοῦ γὰρ Ταρασίου τοῦ αἰοδίμου πατριάρχου πάλαι
 τὸν βίον μετηλλαχότος Μιχαὴλ τινα ἐξ ὀνόματος διακοῦσαι ἐπιπη-
 δήσαντα προτρεπομένου ἐπιπλῆξαι καιρίαν καὶ κατὰ κρημνοῦ C
 ὠθήσει ἄβυσσον ἔχοντος. πρὸς τούτοις καὶ τὸ τοῦ μοναχοῦ τοῦ
 κατὰ τὸ Φιλομήλιον. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐσθῆτος θῦπτον μεταμφίαισις.
 καὶ συμφορῆσας ἐπάλλετο τε τῷ δέει καὶ τὴν ψυχὴν ἐκυμαίνεται, τῷ
 ἔπῳ κατὰ τὴν νύκτα ἀπεχθανόμενος. ὄθεν ἀκμαζούσης νυκτὸς
 σοφώτερα ἢ βασιλικώτερα βουλευσόμενος, τὰς ἐπὶ τὸν παπῶν
 φροσύνας πυλίδας καταρράξας (καὶ γὰρ ἦν εὐσθενῆς τῷ χεῖρει)
 τὴν ἐκ' αὐτὸν διήνηε πρόδοθον. ὡς δὲ κατὰ τὸ δωμάτιον εἰσῆει, D
 ἰδίαμα ὄρα εἰς ἐκπλήξιν οὐ τὴν τυχούσαν ἕγον αὐτόν· εἶδεν γὰρ
 τὸν μὲν κατὰκρῆστον ἐν σκέμποδι τῷ τοῦ παπῶν περιδεξίως, τὸν
 δὲ παπῶν ἐκ' ἐδάφους κοιμώμενον εὐρισκων. τὰς χεῖρας ἐπῆγε
 πρὸς τὸν Μιχαὴλ καὶ τὴν κεφαλὴν, μαθεῖν βουλόμενος εἴ ἄρα,
 ἔαρ τοῖς ἐν συμφορᾷ ἐπακολουθεῖ, ἄφροντί τινα καὶ ἡδὸν ἢ ἐμ-
 μείμνον ἔπνον καὶ κεκολασμένον καθεύδει. ὡς δ' ἔδρεν ἄνετον
 καὶ πάσης ἀπηλλαγμένον μερίμνης (οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐπαφώμενος
 αὐτὸν δυνάμωσεν), μελλοσα τὸν θυμὸν ἔθρεψε τοῖς ἀπ' ἐλπίδος τού-

ae domum irritare?" quo ex tempore filium obsecrabat ut ab haeresi
 aboleantim imagines resiliaret, hancce tragice visionem referens.

24. Perturbabat et alia haud modice nocturna visio. nam per quie-
 tem visus sibi fuerat audire Tarasium inclitum patriarcham, qui pridem
 in vivis esse desiderat, hortantem ac iubentem cuidam nomine Michaeli
 ut irruens in Leonem letali eum ictu conficeret et in altam abyssum pras-
 cipitem daret. exagitabat etiam monachi Philomeliensis vaticinatio; sed
 et praetoriae chlamydis subitane impeta indutae recordatio. quae omnia
 coegerens metu concutiebatur, animoque fluctuans omnem noctis somnum
 in visum habebat. quamobrem profunda iam nocte, eiusmodi consilium
 iniens quod sagacem magis exploratorem quam imperatoria fulgentem
 dignitate deceret, perrupta pertula qua ad papiam patebat iter (quippe
 qui manibus robustissimus erat) ad eum usque processit. ut autem
 domum ingressus est, occurrit spectaculum quod illi haud vulgarem me-
 tum ac stuporem iniocit. nam reum quidem in papiae lectulo egregio
 cuncta, ipsam vero papiam humi dormientem invenit. tum manus Mi-
 chaeli caputque ac aurem admoveat, nosse volens num, quod solent
 auxilii et in vitae discrimen adducti, curis solutam suavemque an vero
 sollicitum ac castigatum somnum duceret. ubi autem solutum nihilque
 sollicitum atque anxium alto demersum sopore offendit (nam nec contre-
 ctando somnum illi excusserat), insperatis hisce spectaculis acrius incen-

P 24 τοις θεάμασι, καὶ δεινὸν ἀπῆει οὐκ αὐτῷ μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ
 παππία ἐνσείων. οὐκ ἔλαθε γοῦν ταῦτα τοῖς περὶ τὸν παππίαν,
 ἀλλὰ τισ τῶν προκοίτων τοῦ Μιχαήλ ἐκ τῶν φοινικῶν φωρασαμέ-
 νος ὑποδημάτων ἀπήγγειλε πάντα σαφῶς. οἷς ἐκπαθεῖς γενόμενοι
 καὶ ἀμάχῳ δέει περιληφθέντες βουλὴν ἐξήρτων αὐτοῖς τὴν σω-5
 τήριον.

25. Ἔως ἄρτι ὑπέλαμπεν, καὶ σκῆψις γίνεται τῷ Μιχαήλ,
 ψυχικὰς τινὰς κηλίδας ἐπαγομένῳ, διὰ Θεοκτίστου, ὃν καὶ μετὰ
 ταῦτα τῷ τοῦ κανικλείου τετίμηκεν ἀξιώματι, ταύτας βούλεσθαι
 B τινι προσαναθέσθαι τῶν θεοφιλῶν. ἐπετέτραπτο γοῦν καὶ συγκε-10
 χώρητο ταῦτα παρὰ βασιλέως. καὶ ὄγε δὴ φησιν τῷ Θεοκτίστῳ
 “τοῖς ἡμῖν κεκοινωνηκόσι τῆς πράξεως πάντα ἀνεπιεῖν διαπιλεῖ τῷ
 βασιλεῖ, εἰ μὴ τι γένηται παρ’ ὑμῶν γενναῖον, τούτου με διασω-
 ζον τοῦ θανάτου καὶ τῆς εἰρκτῆς.” καὶ οἱ συνωμόται, ὡς ταῦτα
 δέηκουσαν, βουλὴν τοιαύτην συρράπτουσιν. ἔθος ἦν τῷ κλήρῳ 15
 τῷ ἱερῷ οὐκ ὡς νῦν ἔνδον τοῖς βασιλείοις, ἔκτοτε λαβὸν τὴν ἀρ-
 χήν, προσμένειν διὰ νυκτός, ἀλλὰ τοῖς σφῶν οἴκοις, ἄρτι δὲ τρί-
 τῆς ἀρχομένης φυλακῆς κατὰ τὴν ἐλεφαντίνην συναγείρεσθαι,
 δοξολογίαν ἀποδώσοντας κυρίῳ τῷ θεῷ τὴν ἑωθινήν. τούτοις οἱ
 C δὴ καὶ κλέφα καὶ ταῖς ἱερατικαῖς λαθόντες στολαῖς, συνεισήσαν
 ἀφειδῶς, ἐν τινι σκοτεινῷ λοχῆσαντες τόπῳ, τὸ σύνθημα προσδεχό-
 μενοι. ὡς δ’ ὁ ὕμνος διεπεραίνετο καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ που

sa ira discedit, non solum illi sed et papiae dirum exitium minitans.
 nec ea res papiam latuit, eo quod quidam pro Michaelis lectulo excu-
 bantium, ex cothurnis puniceis deprehenso imperatore, cuncta clare
 nuntiaverat. quibus illi gravissime turbati metuque maximo conterriti,
 quod eis salutis foret, id vero deliberant.

25. Iam primum dilucescebat, simulatque Michael adhaerere sibi
 animo sordes aliquas, quas per Theoclistum, quem et postea caniclii
 dignitate ornavit, religiosorum virorum cuiquam velit aperire. permisit
 imperator, eiusque rei licentiam fecit. aitque Michael Theoclisto “sane
 coniuratis denuntia cuncta me imperatori indicaturum, ni strenui quid
 molientes ab hac me morte ac carcere liberaveritis.” his porro auditis
 coniurati tale quid consilii struunt. moris erat ut sacer clericus, non ut
 modo intra palatium (quod exinde eaque occasione primum inductum est)
 sed quisque secum domi maneret, tumque ineunte tertia vigilia ad eburneam
 portam congregarentur, reddituri domino deo matutinas laudes.
 his coniurati sese commiscentes, pugionibus subter axillas occultatis,
 cum per tenebras ac sacerdotalibus amicti vestibus latuissent, una libere
 ingressi inque uno quodam obscuro loco subsidentes signum expectabant.
 hymno itaque persoluto, cum imperator haud procul a cantoribus consti-

κλήρον ἦν τοῖς ἄδουσι, προεξάρχων πολλάκις τοῦτο δὴ τὸ φίλον
 πῶ τὸ παντάνακτος ἐξεφαύλισαν πόθῳ (ἦν γὰρ φύσει τε εὐφρωνος
 καὶ ἐν ταῖς μελωδίαις τῶν κατ' ἐκείνο καιροῦ ἀνθρώπων ἡδύτα-
 τος), τότε δὴ εἰσπηδήσαντες ἀθρόως ἐκ μὲν τῆς πρώτης ἡμέρα-
 τος προσβολῆς, πρὸς τὸν τοῦ κλήρου ἔπαρχον ἀποπλανηθέντες,
 αἶτε δὴ τινι ἐμφορεῖα καὶ σώματος ὁμοιότητι εἶτε κατὰ τὴν κεφα-
 λὴν ὁμοία περιβολῇ· κρημώδους γὰρ οὔσης καὶ χειμερίου τῆς ὥρας
 ἐνὶ περιβλήματι ἀμφοτέροι διεκατέρουν, πλὴν τὴν κεφαλὴν ὄξυ- D
 τάτῳ περικαλύπτοντες. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ κλήρου καθηγεμῶν τὸν
 κίνδυνον ἀπεώσατο (αὐτίκα γὰρ γυμνώσας τὴν κεφαλὴν τῷ φαλα-
 κρώματι τὴν σωτηρίαν ἐθήρασεν), ὁ Λέων δὲ τοῖς ἀδύτοις ἐπι-
 σურεῖς οὐ σώζεται, ἀλλ' ἀμύνασθαι διεσπούδαζεν. ὅθεν τὴν τοῦ
 θυμιατηρίου σειρὰν διαρπάσας, ἢ κατὰ τινος θείου σταυρῶν, τοῖς
 ἐπιχομένοις ἀντιπαρατάττεισθαι ἐβούλετο. ἀλλ' οὗτοι πολλοὶ καὶ
 15 οὐ καθ' εἰς ἐπιδραμόντες κατετίρωσκον, καὶ ὡς ἀμυνόμενον καὶ
 τῆ τοῦ σταυροῦ ἕλη τὰς τῶν ξιφῶν ὀρμὰς ἀποπέμποντα. ἀλλ'
 ἔκαμιν πάντοθεν ὡς θηρίον βυλλόμενος, ὅτε δὴ καὶ ἀπογνοῦς P 25
 ὄρα τῆς ἐνοικουσίας χάριτος ἐν τῷ ναῷ τινὰ εὐμεγέθη καὶ γιγαν-
 ταῖον ἐπιφέροντα ὄρων τὴν πληγὴν ἐδυσώπει καὶ ἐξεκίπαρει τρα-
 20 πῶς· τῆς ἐκ τῶν Κραμβωνιτῶν οὗτος ὄρματο γενεῆς. ἀλλ' ὄγε
 "ὄχ ὄρων" εἰπὼν "ἀλλὰ φόνων καιρὸς," ἔτι τε κατὰ τῆς θείας
 ὁμῶς χάριτος, παῖε διανταλαν κατὰ χειρὸς οὕτω δὴ ἀνδρικῶς
 ὡς οὐ μόνον τῆς κλειδὸς ἀπαρράξει ταύτην δεινῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ

tatus, uti crebro solebat, illud moduli inceptasset "sprevere summi cun-
 cta amore principis" (erat enim ex indole canora voce, eaque divinis
 modulandis laudibus eius aetatis cunctos mortales suaviore vincebat),
 confertim insiliunt, primoque impetu ac aggressionē in cleri praefecto
 docepti sunt, sive quod is corpore imperatori perquam similis erat, sive
 quod caput simili integumento obduxerat: cum enim per hiemis aspera ingens
 frigus rigeret, eodem ambo integumento illud tolerabant, acutissimo nimirum
 pileo caput contegentes. sed is quidem pileo capiti detracto, ostensa calvitie,
 facile salutem captavit. Leo autem in altaris penetrabile se ipse subducens irrito
 conatu praesidium quaerit. tueri se ille tamen conabatur: quapropter turibuli
 catena vel (ut alii perhibent) divina cruce arrepta invasorum impetum
 propulsare studebat. verum ii non singuli sed factio cuneo irruentes
 vulnera infligebant, cum sic quoque ille sese ulcisceretur crucisque ma-
 teria gladiatorum ictus depelleret. tandem vero bestiae in morem unde-
 cunque petitus fatiscit; quando et desperata salute unum quempiam pro-
 cerra statua, nec giganti absimilem, ictum inferentem videns, per gra-
 tiam in templo habitantem adiuravit palmamque obtestatus est ut parceret.
 erat is Crambonitarum stirpe oriundus. ad quem ille "non sacramen-
 tarum istud" inquit "sed caeditur tempus est;" ac insuper per divinam
 ipse gratiam iurans manum eius adverso vulnere percussit, tanta vi ut
 non solum a clavícula eam penitus amputaverit, sed et crucis cornu dis-

κέρας τοῦ σταυροῦ κοπτόμενον μέχρι πολλοῦ προελθεῖν. συναποτέμνει δέ τις αὐτοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν, ὄλμου δίκην τὸ σῶμα καταλαπιών.

B · 26. Τοιοῦτω μὲν τέλει βίου ὁ Λέων ἐχρήσατο κατὰ τὸν Δεκέμβριον μῆνα (ὥρα δὲ ἦν δεκάτη τῆς νυκτός), βασιλεύσας 5 ἔτεσιν ἑπτὰ πρὸς πέντε μηνὶν, ὁμότητα μὲν ἐξασκήσας, πρὸς δὲ καὶ ἀσέβειαν, εἴπερ τις τῶν πρὸ αὐτοῦ· καὶ τούτοις τὴν τε προσοῦσαν αὐτῷ πρὸς τὰ κοινὰ ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν ταῖς χερσὶν ἰσχνὴν καὶ ἀνδρῖαν καθήσχησεν. λέγεται δὲ καὶ τινα φωνὴν οὐρανόθεν αὐθωρὸν ῥαγῆσαι, τὴν αὐτοῦ κατάλυσιν εὐαγγελιζομένην πολλοῖς· 10 ἧς καὶ τινες ἀκηκόετες ναυτλοῖ, τὸν καιρὸν τε καὶ τὴν νύκτα ἀπογρανόμενοι, ἐκ τῆς ὕστερον ἐρεῦνης ταύτην εὔρον οὔσαν ἀληθινήν.

sectum procul dissilierit. simul quoque alius quispiam eius abscisso capite truncam corpus reliquit.

· 26. Hunc vitæ finem sortitus Leo, mense Decembri, hora noctis decima, cum annos septem menses quinque imperium rexisset. crudelitate, si quis alius decessorum, praetereaque impietati operam dedit, qua utraque labe diligentiam in procuranda re publica bellicamque fortitudinem obscuravit. aiunt et vocem quandam statim caelitus erupisse, quae laetum de eius exitio nuntium in vulgi aures perferret; ac nauticarios quosdam eo audito, observatoque temporis ac noctis articulo, rimando postea veram eam esse noctem comperisse.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΟΡΙΟΥ.
Λ Ο Γ Ο Σ Β.

² Ἀνηρηκότες δὲ τὸν Λέοντα οἱ περὶ τὸν Μιχαήλ, ὡς ἐν τῷ πρὸ τούτου ἡμῖν δεδήλωται συντάγματι, τὸ τούτου νεκρὸν σύροντες ἀνηλεῶς τε καὶ ἀφειδῶς διὰ τῶν Σκύλων εἰς τὸν ἰππόδρομον ἐξήγαγον, μὴ τινα φόβον ἔχοντες ἤδη διὰ τὸ πλήρη εἶναι τῶν ἐπι-

MICHAELIS AMORIENSIS IMPERIUM.
L I B E R II.

Hac Michaelis fautores, uti a nobis superiori libro explicatum est, expleta carnificina, defuncti cadaver crudeliter effrenique licentia trahentes per Scyla ad circum eduxerunt, nullo iam metu deterriti, quod

βούλων καὶ συνωμοτῶν τὴν βασιλειον αὐλήν. συνεξέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν σὺν τέτταρσι τέκνοις αὐτῶν, Συμβατίῳ τῷ κατὰ στέψιμον μετονομασθέντι Κωνσταντίνῳ, Βασιλείῳ τε καὶ Γρηγορίῳ ἅμα Θεοδοσίῳ· οὓς καὶ ἀκατίῳ ἐνθέντες B
5 πρὸς τὴν Πρώτην νῆσον ἀπήγαγον, ἔνθα καὶ τῶν παιδῶν ἐνούχισθέντων τὸν Θεοδόσιον συνέβη δυστυχεῖσαι περὶ τὴν ζωὴν καὶ τῆς τοῦ σώματος ταφῆς τῷ ἰδίῳ κεκοινωνηκέναι πατρὶ.

2. Ὁ δὲ Μιχαὴλ τῆς ἐκ τοῦ παππίου φρουρᾶς ἀνευχεθεὶς, ἔτι τοὺς πόδας σιδήρῳ δεδεμένους ἔχων διὰ τὸ τὴν κλεῖν παρὰ τοῦ
10 Λέοντος φυλαττομένην ἀσφαλείας ἔνεκεν τέως εἶναι ἀφανῆ, ἐπὶ τὸν βασιλειον ἐκάθισεν θρόνον, καὶ παρὰ πάντων τῶν τέως ὄντων P 27
ἐν τῷ παλατίῳ προσεκνήθη αὐτοκράτωρ ἀναγορευθεὶς. ἤδη δὲ μισοῦσης ἡμέρας τῆς φήμης πανταχοῦ διαδραμούσης, τῶν δεσμῶν σφῆρα θλασθέντων μόλις, οὐ χεῖρας ἀπονιράμενος, οὐ τὸν θεῖον
15 φόβον κατὰ νοῦν εἰληφώς, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν δεόντων ποιήσας, πρὸς τὸν θεῖον καὶ μέγαν ναὸν προελήλυθεν τοῦ στέφους ἐκ τῆς πατριαρχειῆς χειρὸς καὶ τῆς πανδήμου τυχεῖν ἐπιθυμῶν ἀναρρήσιως, ἐκείνους μόνους φραγμὸν καὶ περιχαράκωμα ἔχων τοὺς τοῦ
20 φόβου μετεσχηκότητας καὶ συνομωμοκότητας αὐτῷ. ἔνθα καὶ τις ἀμ- B
20 φοτέρων θουμάσειεν τὸ κακόγνωμον, τοῦ μὲν ὅπως οὐδένα εἶχε τῶν τηλικούτων κολάκων καὶ φιλοῦντων τότε δὴ βοηθόν, πάντων ὡσπερ ἔρπετων εἰς καταδύσεις χωρησάντων, τοῦ δευτέρου δὲ τὸ πρὸς πάντας ἄφοβον καὶ αἰμοχαρές, οἷς ὡσπερ τις ἀπὸ νίκης

omnis regia coniuratis, iisque qui Leonis vitae insidiati essent, foret conferta. una quoque illius uxorem eiiciunt cum quattuor liberis, Symbatio, cui per inaugurationis solennia inditum Constantini nomen, Basilioque et Gregorio, necnon Theodosio. hos omnes lembo impositos in Proten insulam duxerunt. ibi exsecti cum essent, Theodosium mori contigit, cuius defuncti corpus una cum paterno cadavere conditum fuit.

2. Michael autem e papiae custodia eductus, adhuc pedes ferro victus cum esset (quod scilicet clavis, quae apud Leonem servabatur, et magis victo caveret, necdum inventa erat), in regio throno conscendit omniumque qui tam in palatio aderant vocibus imperator salutatus est ac adoratus. iam vero circiter meridiem fama ubique sparsa, cum vix malleo compedes diffissi essent, illotis manibus, nullo dei metu in animum assumpto, nec ullo alio defunctus honesti officio, ad divinum magnumque templum processit, id satagens ut ex patriarchae manu coram consequeretur totiusque populi votis ac vocibus imperator salutareretur, eorum dumtaxat praesidio munitus valloque septus, qui una secum necis socii ac coniurati fuissent. ceterum amborum quis merito inspicatam hic miretur mentem, Leonis, quod sic nullum ex tot assessoribus amicisque tunc auxilium operamque ferentem habuerit, cum omnes serpentum more in suas se latebras ac foramina abdidiissent, Michaelis vero interritum adversus omnes cruentumque animum, cum non

ἀθλοφόρος ἐπανερχόμενος ἀλλ' οὐ δῆμιος (τοῦτο γὰρ ὑπὸ τῆς τὰ πάντα διοικούσης προνοίας ἐγένετο) κατὰ τὴν πλατείαν διήρχετο δέον ἐγκαλύπτεσθαι καὶ θρηνεῖν, οὐκ ἔφ' οἷς ἄξιον αἷμα δικαίως ἐξέχειν (καὶ τοί γε οὐδὲ τοῦτο τῶν ληπινετῶν), ἀλλ' ἔφ' οἷς οὐκ
 C ἐν ἀξίῳ τόπῳ, θεῖω δὲ καὶ καθαρῷ, καὶ μόνον ἔνθα τὸ δεσπο- 5
 τικὸν καθ' ἡμέραν ἐκχέται, τῶν ἡμετέρων λύτρον ἁμαρτιῶν.

3. Ἄλλ' ἐπὶ τὴν θρηψαμένην τοῦτον ἢ ἱστορία ἀγέσθω, καὶ μέσον αὐτὸν λαμβανέτω τὰ αὐτοῦ ἐπαγγέλλουσα. ἦνεγκε μὲν οὖν αὐτὸν ἢ κατὰ τὴν ἄνω Φρυγίαν πόλις Ἀμόριον οὕτω καλου- μένη, ἐν ἣ καὶ Ἰουδαίων καὶ τινων Ἀθιγγάνων πληθος αἰεὶ πως 10 ἐγκατοικίζεται· καὶ τις δὲ αἵρεσις ἐκ τῆς ἀλλήλων κοινωνίας καὶ διηνεκοῦς ὁμιλίας καιρὸν ἔχουσα τρόπον καὶ ὁρίσματα ἐπιφύεται, D ἧς καὶ αὐτὸς μετέσχεν ἐκ πατέρων διαδεξάμενος. αὕτη δὲ τοῦ μὲν θείου λουτροῦ ὡς σωτηριώδους ὄντος καὶ παρ' αὐτοῦς διω- μολογημένου τοὺς τελουμένους μεταλαγχάνειν ἀνίησι, τᾶλλα δὲ 15 πάντα σώξει φυλάττουσα κατὰ νόμον τὸν Μωσαϊκόν, πλην τῆς περιτομῆς. διδάσκαλον δὲ καὶ ὄλον ἔξαρχον ὁ ταύτη μμευσταγω- γημένος Ἑβραῖόν τινα ἢ Ἑβραῖδα κέκτηται, τοῦ θείου τελῶς βα- πτίσματος ἀπερχόμενον, κατὰ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ᾧ καὶ τὰ ἑαυτοῦ οὐ μόνον τὰ ψυχικὰ ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς κατ' οἶκον οἰκονομίας ἐμπι- 20 P 23 στεύει καὶ ὑπὸ χεῖρα δίδωσι τὴν αὐτοῦ. ταύτης οὖν ἐκ παιδὸς

8 ἀπαγγέλλουσα?

14 αὐτοῖς?

velut carnifex (quod enim evenerat, divinae providentiae cuncta gubernantis exstiterat) sed tanquam victor coronatus per plateam transiret, cum magis erubescendum lugendumque foret, non quod iuste, dignum qui effunderetur, sanguinem effudisset (quanquam ne hoc quidem in iis habendum quae laudem merentur), sed quod non in caedium loco, sed in divino mundoque, et in quo domini duntaxat sanguis ad nostrorum delictorum scelerumque expiationem quotidie funditur.

3. Verum ad eius patriam recurat narratio, eum medium assumens, cuius se res exsequi profitetur. tulit hunc Phrygiae superioris civitas, dicta Amorium. in ea Iudaeorum eorumque quos Athinganos vocant frequens semper multitudo consedit. sed et alia quaedam haeresis, ex aliorum cum aliis societate iuglice consuetudine, nova prorsus exque novis et inauditis decretis conflata emersit, cuius ipse quoque Michael accepta a maioribus superstitione particeps fuit. secta haec divinum quidem lavacrum ut salutare et a suis explore agnitum probatumque, eos qui initientur, percipere sinit: in reliquo autem omnia, praeter unam circumcisionem, ex legis Mosaicae ritu servat. quisquis hac secta est initiatus, praeceptorem ac velut praefectum Hebraeorum quendam sive Hebraeam divini prorsus expertem baptismatis domi habet, cui non solum ea quae ad animum ac salutem spectant, sed et rei familiaris administrationem committat domique ac substantiae eum praeficiat.

μετασχὼν καὶ ἧ τὴν ψυχὴν προκαταληφθεὶς οὐκ εἶχεν οὐδ' οὕτως
 τὸ τῆς προλήψεως καθαρὸν, ἀλλ' οἷόν τις ἀπιστίας σύνοδος γε-
 γνηὶς ὁμοῦ τε ταύτην οὐ πρόρω γενόμενος παρεχόμενος καὶ τὴν
 Χριστιανῶν πικρονόθευσεν καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐκιδόθηλευσεν. τῶς
 5 μὲν οὖν εἶχετο αὐτῆς, καὶ τὴν εἰς ἄνδρας τελοῦσαν ἡλικίαν ἀνή-
 γειο, ἀγροικίαν καὶ ἀμαθίαν ὥσπερ τινὰς ἔλικας ἄμπελος συνανι-
 σέσας ἔχων αὐτῷ· μᾶλλον δὲ ὑπὸ τούτων ἐχόμενος καὶ παιδα-
 γωγούμενος κατὰλληλα προσήει μαθήματι διδασκόμενος, οἷς
 10 πλάσις τὴν βασιλείον δεδραγμένος ἀρχὴν ἐφαίνετο σεμνυνόμε- B
 νός τε καὶ καλλωπιζόμενος ἢ τῷ ἑαυτοῦ διαδήματι. τὴν λογικὴν
 δὲ παντάπασιν, ὡς τὰ παρ' ἑαυτοῦ προβαλλόμενα ἀνατρέπουσαν
 καὶ κείθειν δυναμένην τε καὶ μεταδιδάσκειν τοῦ μὴ τῆς αἰρέσεως
 αὐτοῦ καὶ θρησκείας ὀπίσω πορεύεσθαι, ἠτίμαζέ τε καὶ ἀπεβάλ-
 λειο τῆς ἑαυτοῦ ἐπιβούλως ψυχῆς. καὶ τοί γε ἦν αὐτῷ δυνατόν
 15 τὰ ἑαυτοῦ τε σέβασθαι καὶ τὰ ἡμέτερον μὴ ἀτιμοῦν, ὅταν μὴ πρὸς
 τοσοῦτον χορὸν τῶν ἐπὶ σοφίᾳ διαλαμψάντων χρόνῳ καὶ ἀριθμῷ
 κεραιτηκότα ἀνθραμιλλᾶσθαι ἠδύνατο. (4) πλὴν εἴμιμα τὰ ἑαυ- C
 τοῦ. τὰ δὲ ἦν συῶν μὲν τῶν ἀριτοκῶν προλέγειν ὕσοι τε ἔσον-
 ται εὐτραφεῖς καὶ σωμάτων μεγέθους οὐκ ἀμοιρήσουσι, καὶ ὄσοι
 20 τοῖς ἐναντιοῖς περισχεθήσονται, καὶ ἵππων μὲν ἔγγυς ἐστάναι τῶν
 λακτιζόντων εἰδέναι, ὄνους δὲ λακτιζόντας ὡς πορρωτάτω ἀπο-
 τρέπεσθαι εὐφρῶς, ἡμίονων τε κριτῆς ἄριστος εἶναι, καὶ τούτων

21 ἐπιτρέπεσθαι P: cf. 4 26 extr.

hac a puero Michael institutus eiusque primum documentis imbutus, ne
 sic quidem quae primo insederat opinionem puram retinuit, sed velut
 pravae religionis nothaeque colluvies, tum eam ipsam paulo post adul-
 teravit, tum Christianam ac Iudaicam spuris aliis adiunctis polluit.
 hactenus quidem illam sequebatur inque virilem provehebat aetatem,
 agrestes mores ac incitiam haud secus ac vitis malleolos una surgentes
 habens. quinimmo quorum disciplinae haereret ac quos pueritiae insti-
 tutores haberet, eorum congrua moribus studia condiscens grandescibat,
 quibus haud raro, etsi iam imperii nactus infulas, magis sibi placere ac
 gloriari videbatur quam ipso diademate. eam autem quae rationem ex-
 colit scientiam et eruditionem, seu literas quibus evertenda essent illius
 problemata, ac quibus suaderi licebat atque doceri haud sequendam
 suam illam haeresim ac superstitionem, tum est aspernatus, tum ex suo
 dolose animo ablegavit. quanquam ei licebat tum sua colere tum nostra
 non aspernari, quando nec certamini par videri poterat adversum tan-
 tum sapientissimorum virorum, aetate ac numero longe praestantem,
 chorum. (4) enimvero sua illa colebat plurisque faciebat. eius vero
 fere generis erant, nempe suum recens natarum vaticinari ac conicere
 quae pingues plenaque ac adulta corporis mole, quaeve contra exiles ac
 macilentae essent futurae; prope equos calcitrone scire stare, asinos
 vere calce petentes quam procul scite ingenioseque propellere; acri iu-

ὄσοι μὲν πρὸς φόρτον ἀρμόδιοι τε καὶ ἐπιτήδειοι, ὄσοι δὲ τοὺς
 ἐπιβάτας εὐφόρος, ἀλλὰ μὴ τινι πτοία περιδεῖς γινόμενοι, φέ-
 ρουσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἵππους μόναις ὀφθαλμῶν διακρι-
 D νειν βολαῖς, ὄσοι τε πρὸς δρόμον εὐτοῦρι τε καὶ τάχιστα πεφό-
 κασιν καὶ ὄσοι πρὸς πόλεμον τὸ καρτερικὸν διασώζουσιν, προβά-5
 των τε καὶ βοῶν τὴν εὐτοκίαν, καὶ τὴν τοῦ γάλακτος ὄσοι τὴν
 διαφίλειαν ἐκ φύσεως ἔλαχον, καὶ ὡς σιγῶντων, τὸ δὴ μείζον,
 τῆς τε μητρὸς καὶ τῶν ἀρτιγενῶν γεννημάτων, εἰδέναι διακρίνειν
 ποῖον ὁποίας ἐστὶν ἴδιον. καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης ἡλικίας, εἰπεῖν
 δὲ καὶ τῆς τελευταίας, ταῦτα δὴ τὰ μαθήματά τε καὶ σεμνολο-10
 γήματα· (5) ὡς δ' ἤδη ἤκμαζε τὸν πένητα βίον διαδλῶν τε
 καὶ καρτερῶν, ἔσπευδε δὲ τοῦτον πάσῃ ἀποτρέφασθαι μηχανῇ,
 P 29 καὶ ποτε τῷ ἑαυτοῦ παρέστη δὴ στρατηγῷ, ἑαυτὸν τε ὑποφαίνων
 καὶ τῇ τῆς γλώττης τραυλότῃ τὸν ἄρχοντα ἐκκαλούμενος, τῶν
 Ἀθιγγάνων τις γνωστός τε καὶ οἰκεῖος τῷ στρατηγῷ ὢν αὐτὸν τε 15
 τοῦτον Μιχαὴλ καὶ τινα ἕτερον περιβοήτους ἔσεισθαι μετ' οὐ πολὺ
 διηγόρευε καὶ βασιλείας αὐτῆς ἐπιτυχεῖν οὐκ εἰς μακράν. τούτοις
 τὴν ψυχὴν ὁ στρατηγὸς ἐκθιμανθεῖς, καὶ τὸ μέλλον ὡσπερ κα-
 τατρογῶν, οὐκ ἔγνω βραδέτῃ τὸν καιρὸν ἀπέσασθαι, οὐδ' ἄλλιν
 τυχεῖν οὐκ εὐπετές οὐδὲ ῥᾴδιον. τράπεζα γοῦν παραχαρῆμα, καὶ 20
 B τοὺς ἄλλους πάντας καταλιπὼν τούτους δὴ τοὺς ἄνδρας εἰς ἐστία-
 σιν συγκαλεῖ. ὡς δὲ τοῦ πότου ἀκμάζοντος καὶ τὰς θνηατέρας

2 φέρουσι] Codrenus ἐκτραχηλίζουσιν.

dicio de mulis censere, inque illis discernere qui oneribus convehendis
 idonei, qui sessori aptiores leniorique indole ipsum nullo excutiant con-
 sternati pavorē; sed et equos ex primo ipso oculorum coniectu digno-
 scere, qui ad cursum robusti atque celeres, quique in praeliis fortes ac
 laboris patientes perstituri essent. oves quoque et boves quanam fe-
 cundae ac quae ex indole lactis large copiam nactae. scire denique,
 tametsi nullum balatum mugitumve tam matres quam recens nati fetus
 ediderint, quae cuiusque proles existant. haec etiam primae aetatis (sed
 et extremae dicam) studia ac honestamenta. (5) cum autem pauperem
 tolerando vitam adolescentiae iam annos prope excessisset, omnique de-
 mum arte atque opera eam a se amoliri studeret, ac quandoque suum
 ille ducem adiiisset, tumque se illi subverecunde ostenderet, tum vero,
 qua erat balbutienti ac praepedita voce, eundem compellaret, Athinga-
 nus quidam duci notus ac familiaris hunc ipsum Michaelem aliumque
 quendam brevi post clarissimos fore praedixit, ac Michaelem non in
 longum tempus imperio esse potiturum. eo vaticinio incensus animo
 praetor, ac velut futurum iam coram legeret ac decerneret, occasionem
 quam semel lapsam hand facile rursus assequi possis, in longiores moras
 nullatenus ablegandam putavit. statim ergo expeditur mensa, cunctisque
 aliis neglectis hos ambos in convivium adhibet. tum vero iacalescente

ἔργων ἐπίδιδον ὁ στρατηγὸς καὶ νυμφίους καθωμολόγει, τῷ ξένῳ μὲν καὶ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐν ἐκστάσει τούτους τὸ πρῶτον ἑκείναι καὶ ὄλγα φωνῆς, ἀποδεχομένους δὲ ὁμοῦ μετὰ ταῦτα καὶ συγκατατεταμένους καὶ θεὸν τάχα, οὐκ ἄνθρωπον, ὁμολογοῦν-
τας αὐτόν.

6. Εἶναι μὲν οὖν τέχνη τῇ μαντικῇ πολλὰ τὰ ὑποκείμενα, ἐρηθῶν τε πτήσεις ὄνειρων τε ἀγέλας καὶ παντοίων σωμάτων διετόμων θείας, ἵνα μὴ πολλοῖς ὀλίγος φιλονεικῶ, οὐκ ἐπὶ πολὺ C
δωκίσομαι. εἶναι δὲ καθαρὰν καὶ δαιμόνων τινῶν ἐκτὸς ὑψη-
10 ραίας, πόρρω θεοῦ τὸν ἄνθρωπον σπουδαζόντων βαλεῖν, οὐτ' αὐ-
τὸς εἶποιμι οὐτ' ἄλλος οἶμαι τῶν φρονούντων εὖ, ἐπεὶ καὶ τοὺς
οὐκ εἰλικρινῆ τινὰ βίον διώκοντας καὶ καθαρὸν, τοὺς ἀσπούδα-
στον δὲ καὶ ἀνελεύθερον, τὴν ἀκριβῆ γνώσιν ταύτης λαβεῖν ἀκη-
πάμεν. τί μοι τοῦτο τὸ παρὸν ἐζήτηται; ἵνα μὴ τις ἐπιπνοίῃ
15 θεία τοὺς περὶ ταῦτα ἀσχολουμένους νομῶν τι τοιοῦτον διασαφεῖν,
καὶ αἴτιον ποιῆ τὸν θεὸν τῆς ἀδίκου γνώμης αὐτῶν, ταῦτο δ' εἰ-
κεῖν καὶ ἀρχῆς, μηδὲ τοὺς ἐπιδιδόντας τούτοις ἑαυτοὺς ἔχειν νοῦν
εἰρηθῆ, ἅτε καὶ πολλῶν καθ' ἡμέραν ἀποτυγχανόντων καὶ αἰτίων D
γρομένων τῆς ἀπωλείας αὐτῶν. ἀλλὰ τὸν ἀρχέκακον ὄφιν κατα-
20 τῆτο, ὃς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐμπεριπατῶν καὶ ὄργανα καταλαμ-
βάνων ἀρμόδια οὐκ ἐν τῷδε μόνῳ ἢ τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ τὰ περὶ
τῆς βασιλείας σπέρματα καταβύλλει, ἀλλ' ἐν πολλοῖς, καὶ τού-
τους ἀναλείδων τε καὶ κινῶν ἐπιβάλλει μὲν πείθει καὶ δήμους

mero dux adductas filias eis in sponsas tradit sibi que generos facit. ac
primum quidem rei novitate inauditaque benevolentia in stuporem agit,
ita ut vox ipsa illos deficeret: postea tamen et ipsi probant ac assen-
tiuntur, deum forte rati, non hominem, qui sic demereretur.

6. Subiici quidem multa arti divinandi, avium volatus, gruum
agmina, omnis generis corporum extispicia et dissectiones, ne unus ipse
ac exiguus adversus multos contentiosius agam, haud multum abnuerim.
sic autem exerceri ut munda sit nihilque per eam daemonibus obsequii
praestetur, qui procul a deo hominem abigere studeant, nec ego dix-
erim, nec eorum putem aliquis qui recte sentiant, cum et eos qui haud
sincerum purumque vitae genus consecantur, sed illaudabile ac illibe-
rale, eius perfecte adeptos scientiam audiverimus. quorum haec a me
modo mota quaestio est? uempe ne quis homines illis studiis deditos
eiusmodi aliquid divino afflatu loqui existimet, aut deum pravae eorum
voluntatis faciat auctorem, vel, quod idem sit, etiam imperii; neque
hos qui se istis dederint viros frugi ac prudentes credat, cum multos
quotidie exitus fallat, sibi que inde ipsi interitum consciscant: sed culpam
omnem in malorum auctorem serpentem conferat, qui orbem perambu-
lans sibi que idonea nactus organa non in uno duntaxat aut altero homine
imperii ac tyrannidis iacit semina, sed in multis; hosque aubernans et
instigans, ut adorantur populosque evertant ac bella civilia conflent,

ἀνατρέπειν καὶ ἐμφυλλοῦς μάχας ἐργάζεσθαι, κατὰ τὴν εἰκόνα
 τοῦ λίθου πολλὰκις ἐπαφιέντος τισὶ τυφλοῦ· πολλοὺς γὰρ βάλ-
 P 30 λων τάχα καὶ μὴ ὄρων ὄντ' καὶ μόλις τοῦ βαλλομένου κατυστοχά-
 ζοιτο. ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν παρὰ Θεωρίαν, ἵνα μὴ τῷ Θεῷ ἀνα-
 φέροι τις τὰς τοιαύτας τῶν πράξεων μηδὲ δὴ τὰς πονηροτέρας 5
 ἀρχάς, ἐκείνη δὲ τῇ γραφικῇ βοηθούμενος μαρτυρία, τῇ “ἐαυτοῖς
 ἐβασίλευσαν” λεγούσῃ, “ἀλλ’ οὐ δι’ ἐμοῦ.”

7. Ταύτην οὖν τὴν τοῦ Ἀθιγγάνου μάντειος φωτὴν ὡς
 Θεῖαν τινὰ πρόρρησιν ὁ Μιχαὴλ ἐνηχηθεὶς, καὶ αὐθις ὄντ' ὅτε
 τὴν κατὰ τὸ Φιλομήλιον, ὡς μοι πρότερον εἴρηται, τὸν τοῦ 10
 Λέοντος φόνον θρασυτέρῳ πῶς μεταχειρισάμενος ἔξεπλήρωσεν,
 B ἔκτοτε μελέτην τοῦτο διηνεκῆ σχῶν, καὶ αὐθις τὴν εἰς τὸν Θεῖον
 ναὸν θάπτον ἢ ἔδει θαρρούντως ἐξεργάσατο πρόοδον, κακῶς μὲν
 περὶ τὸν πρῶτον ἐδεργέτην φανείς, ἐκείνον δὲ τὸν εἰρημένον Βαρ-
 δάνιον, κακῶν δὲ περὶ τὸν δεύτερον Λέοντα, ὅσον καὶ τὸν υἱὸν 15
 αὐτοῦ ἐκ τοῦ Θείου βαπτίσματος νιοθετησάμενος ἦν. πλὴν ἀπό-
 μοιρᾶν τινα ποιεῖται καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν χορηγεῖσθαι πράττει τοῖς
 τοῦ Λέοντος παιδῶν ἅμα τῇ τούτου μητρὶ τε καὶ γαμετῇ ἐκ τῶν
 ἐκκομισθέντων κτημάτων αὐτοῦ, καὶ τινὰς τῶν ἐνυτοῦ παιδῶν
 πρὸς ὑπηρεσίαν, εἰ καὶ μὴ πάντας, αὐτοῖς ἔδωρῆσατο, τῇ μητρὶ 20
 C μὲν καὶ γαμετῇ εἰς τὴν μονὴν τὴν οὕτω λεγομένην τῶν Λεοποτῶν
 ἐν ἀσφαλείᾳ ζῆν κελεύσας αὐθεντικῶς, τοὺς ἄρρενας δὲ τῶν παί-

illis auctor existit, haud fere aliter ac caecus, qui saepe lapides mittat:
 plures enim petendo forte contingat ut et non videns, ipsum quem
 animo meditatur, tandem aliquando assequatur ac feriat. haec itaque
 nobis extra historiae filum, ne quis actus eiusmodi in ipsum numen re-
 ferat, aut sane scelerum ipsa magnitudine illustriora imperia ei tri-
 buat, illa praesertim fultus auctoritate, qua dicitur (Ose. 8 4) “ex se-
 metipsis regnaverunt, sed non per me.”

7. Michael ergo hanc vatis illius Athingani vocem tanquam divi-
 num oraculum auribus hauriens, ac rursus sero tandem Philomeliensis
 monachi, quam superius rettuli, praedictionem recolens, maiori audacia
 impudentiaque Leonis caedem implevit; rursusque perpetrato facinore
 citius quam pro honesti rectique ratione ad divinum templum, pari
 itidem procacia audaciaque, processit, male se erga eum qui prior be-
 neficio demeruerat (Bardanium scilicet) gerens, peiusque ei qui benefi-
 cii secundas in eum partes impleverat (id est Leoni, qui et eius filium
 e sacro baptismate adoptaverat) hominum ingratissimus vices reddens.
 ceterum portionem quandam ex publicatis Leonis bonis subducit, quam
 illius liberis matricque ac uxori utendam decernit; quosdam quoque illius
 servos, etsi non omnes, eis in obsequium donavit. ac matri quidem
 atque uxori iussum ut in monasterio, quod Dominorum vocant, libere
 suique iuris agerent: liberis autem masculis, uti dictum est, praeceptum

δεν ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ, ὡς εἴρηται, ἔνθα καὶ Κωνσταντῖνος ὁ
 μετανομασθεὶς Βασίλειος ἀφωνία πῶς συσχεθεὶς μετὰ τὸ τὰ γό-
 τιμα τῶν μορίων ἀφαιρεθῆναι ἐδέετο μὲν τοῦ Θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ λυ-
 θῆναι φωνὴν καὶ τὴν γλῶσσαν αὐθις τὸ εὐηχον ἀπολαβεῖν, ἐδέετο
 5 δὲ καὶ τοῦ ἐν Θεολογίᾳ διαλάμπαντος Γρηγορίου, ἐκείσε που ἀνε-
 στηλωμένου τυγχάνοντος. εἴξε γοῦν ὁ ἅγιος, καὶ τῆς αὐτοῦ δεή-
 σεως κατὰ τὴν τῶν φώτων πατήρυριν ἐπακήκοεν. ὁρᾷ γὰρ τὸν
 Θεῖον ἐκεῖνον χαρακτήρα κατὰ τὸν ὄρθρον τοῦτῳ διαλεγόμενον D
 καὶ "τὸν κηρὸν" οὕτω δὴ λέγοντα "λαβὼν ἀνάγνωθι." ὁ δὲ
 10 πιστεύων τοῖς λεγομένοις εἰσελθὼν ἀνέγνω λαμπρᾷ καὶ καθαρᾷ τῇ
 φωνῇ τὸ "πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός." ἔκτοτε γοῦν τὴν πατροπαρά-
 δοτον αὐτοῦ οὐ διέλιπε βδελυσσόμενος ἄνοιαν καὶ περὶ τὰς Θείας
 εἰκόνας ἄγνωμοσύνην, μετετίθετο δὲ καὶ τοὺς τῶν ἁγίων χαρακτή-
 ρας περιτυσσόμενος οὐ διέλιπεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀψὲ τοῦ και-
 15 ροῦ καὶ πολὺ περ ἐς ὕστερον.

8. Ἦδη δὲ καὶ τὴν αὐτοκράτορα τοῦ Μιχαὴλ ἐπανελομέ-
 του ἀρχὴν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ὡς ἐβούλετο διοικούντος, ἐπιστολὴν P 31
 ὁ μακαρίτης Νικηφόρος ἐκπέμπει, τὴν τῆς πίστεως παρακαλῶν
 ἀνάκλησιν γενέσθαι καὶ πάλιν ἀπολαβεῖν τὸν ἀσπασμὸν τὰς Θείας
 20 εἰκόνας. "ἀλλ' οὔτε καινουργήσω" ἀπεκρίνετο ὁ Μιχαὴλ "τῶν
 περὶ πίστεώς τι δογματικῶν ἐξελέγηθα, οὔτε μὴν τῶν ἤδη παραδο-
 θέντων καὶ ἀνομολογηθέντων καταδρομὴν τινα ἐργάσασθαι καὶ
 καθαίρειν. ἕκαστος οὖν τὸ δοκοῦν αὐτῷ ποιεῖτω καὶ ζεφετόν,

ut Proten insulam tenerent. quo etiam loco Constantinus, qui mutato
 nomine Basilii dictus fuerat, cum excisis virilibus vocis usum amisisset,
 eius impedimento solvi a deo votis exorabat linguamque rursus so-
 noram restitui; quin et Gregorium theologum interpellabat, cuius imago
 quodam ibi loco erecta erat. annuit sanctus, ac sancto lumine die
 supplicationem exaudit. videt enim divinam illum imaginem diluculo
 sese alloquentem, atque dicentem "cereum accipe et lege." ille ut mo-
 rem gereret, ingressus legit clara altaque voce eius in eam diem ora-
 tionis exordium "rursus Iesus meus." hinc itaque eoque miraculo,
 quam patre auctore impietatem acceperat inque sacras imagines impro-
 bam mentem, execrandi nullum deinceps finem fecit, inque sanam trans-
 latus mentem sanctorum penicillo ac coloribus expressas figuras venera-
 tione amplecti non cessabat. verum haec sero tandem nec nisi post
 longum tempus ita evenerunt.

8. Cum iam itaque Michael imperio potitus esset suoque illud nutu
 moderaretur, scribit per epistolam beatus Nicephorus, rogans instaurari
 fidem, et ut denuo sacris imaginibus sua veneratio cultusque adhiberetur.
 ad quem Michael "non veni" inquit "ut in dogmatis ac fide
 aliquid innovarem, neque ut eorum quae iam tradita sunt ac explorata
 quidpiam exagitarem ac everterem. quisque igitur quod visum fuerit
 ubique arriserit, secure faciat, nihil inde sibi laborum timens, nihil

ἀμαθῆς πόνων καὶ ἄγευστος λύπης διατελῶν.” πλὴν οὐ μέγρι
 B τέλους ταύτην ἐτήρησε τὴν προαίρεσιν ὁ μηδ’ ἐξ ἀρχῆς ἀληθῆς
 Χριστιανὸς γεγονώς· ἀλλ’ ὅσω τῆς βασιλείας ἐγένετο ἐγκρατῆς,
 τοσοῦτῳ κακοδαίμονι φύσει καὶ ὠμοτάτῃ τὸν κατὰ Χριστιανῶν
 καὶ τῶν ὁμοφύλων ἀνεροίπισε πόλεμον, νῦν μὲν τοὺς μοναχοὺς 5
 διαπτύων παντοίοις τε περιβάλλων δεινοῖς καὶ ποιναῖς ἐξευρίσκων
 ποινάς, νῦν δὲ τοὺς ἄλλους πιστοὺς παραπέμπων ταῖς φρουραῖς
 καὶ ὑπερορίους ποιῶν. ἐντεῦθεν καὶ Μεθόδιον τὸν μετὰ βραχὺ
 τοῦ πατριαρχεικοῦ θρόνου ἀντιλαβόμενον καὶ Εὐθύμιον τὸν τηρι-
 καῦτα Σάρδεων πρόεδρον, τῷ αὐτοῦ θελήματι μὴ ὑπέκοντας 10
 μηδὲ τὴν τῶν εἰκόνων ἐξαρνομένους τιμῇ, τῆς πόλεως ἔξωθει,
 C καὶ τὸν μὲν θεῖον Μεθόδιον φυλακῇ παραδίδωσι κατὰ τὴν νῆσον
 Ἄνδρου τοῦ ἀποστόλου, καθ’ ἣν ὁ Ἀκριτᾶς ἐγγειτονεῖ, τὸν δὲ
 μακαρίτην Εὐθύμιον διὰ Θεοφίλου τοῦ οἰκείου υἱοῦ θανάτῳ πα-
 ραδίδωσι, βουνεύροις τυπτόμενον ἀφειδῶς. ὅσω δὲ τὴν Χριστοῦ 15
 κληρονομίαν ἐπέεξε καὶ οἶόν τις θῆρ ἄγριος κατενέμετο, τοσοῦτῳ
 τοὺς Ἰουδαίους ἀνέτους φόρων καὶ ἐλευθέρους ἔδεικνυεν, ἀγαπω-
 μένους καὶ στεργόμενους αὐτῷ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφερόν-
 τως. καὶ ζωγράφοι μὲν τὰ καλὰ τῶν ζώων εἰς μίμησιν ἔχουσιν,
 οὗτος δὲ τὸν τοῦ Κοπρωνύμου βίον οἶόν τι προχάραγμα καὶ πρω- 20
 τότυπον θεῖς ἀπομιμῆσθαι εἰς ἄκρον ἐσπούδαζεν. διὸ καὶ πρὸς
 D τὴν ἀκρόπολιν ἐλαύνει τῆς ἀσεβείας, ἄρτι μὲν σάββατα νηστεύειν
 νομοθετῶν, ἄρτι δὲ κατὰ τῶν θείων προφητῶν τὴν γλῶσσαν ἔξα-

quod molestiam faciat.” non tamen in finem usque huius tenax propo-
 siti fuit, qui ne a principio quidem verus Christianus exstiterit: sed
 quanto magis compos imperli fiebat, tanto mala indole ac saevissima ad-
 versus Christianos genusque suum bellum acrius excitavit, modo quidem
 monachos despuens omnisque generis diris suppliciiis torquens, aliasque
 ex aliis poenas excogitans, modo alios fideles virosque religiosos in
 carcerem trudens ac exilio relegans. hinc quoque Methodium, qui brevi
 post patriarchalem sedem adeptus est, Euthymiumque tunc temporis
 Sardensium antistitem, quod eius voluntati morem non gererent nec ut
 sacrarum imaginum cultum negarent adduci se paterentur, urbe eiecit.
 ac quidem sanctum Methodium custodiam tradit in Andreae apostoli in-
 sula, quae est prope Acritam: beatum autem Euthymium per filium suum
 Theophilum taureis dire caesus occidit. quantum autem dei hereditatem
 premebat aprique in morem depascebatur, tanto Iudaeos vectigali-
 um ac praestationum onere levabat, quos supra omnes mortales prae-
 cipue amabat atque colebat. cumque pictores pulcherrima corpora, quae
 penicillo manaque pictis coloribus imitentur, sibi proponant, hic Copro-
 nymi vitam ceu exemplum quoddam formamque propositam habens accu-
 ratissime eum reddere satagebat; quamobrem etiam ad summam impie-
 tatis arcem evadit. modo Sabbatis ieiunandum sanciebat, modo adver-
 sus divinos prophetas linguam acuebat; ac tum futurae resurrectioni,

ων, ἀνάστασιν τε τὴν μέλλουσαν καὶ τὰ ἐκεῖθεν ἀπιστῶν
 ἐπαθά. διάβολόν τε ὄλωσ μὴ εἶναι δυσχυρῆζετο, ἕτε μὴδ' ἐπὶ
 τοῦ Μωσέως τοῦτου παραδειδομένου. πορνεῖαν δὲ κατασπαζόμε-
 ρος, καὶ τὸν ἐπὶ πάντων δεῖν ὀμνῆναι μόνον θεὸν νομοθετῶν, καὶ
 15 τὸν Ἰούδαν ἀκολάστῳ γλώσσει κατατάττων τοῖς σωζομένοις, καὶ
 τὴν ἰορτὴν τοῦ σωτηρίου πάσχα κακῶς καὶ παρὰ καιρὸν χλευάζων
 τιμᾶσθαι, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν παιδευσιν διαπτύων, καὶ τῆς ἡμε-
 20 τέρως καὶ θείας τοσοῦτον καταφρονῶν ὡς μηδὲ τοὺς νέους παιδο- P 32
 τριβεῖσθαι που συγχωρεῖν, ἵνα μήτε τῇ αὐτοῦ ἀλογία ἔχοι τις
 25 ἀντιστῆναι ποτε καὶ διελέγξαι, μήτε πάλιν τῷ τάχει τῶν ὀφθαλ-
 μῶν καὶ τῇ τῆς γλώττης ῥύμῃ φερόμενος διὰ τῆς παιδείσεως τὰ
 δευτερεῖα τοῦτον φέρειν καταναγκάσειεν· τοσοῦτον γὰρ ἤργει πρὸς
 τὴν μῆξιν τῶν γραμμάτων ἐκείνος καὶ τὴν τῶν συλλαβῶν ἀνάγνω-
 σιν, ὡς ῥῆον ἂν τις διῆλθε βιβλίον ἢ αὐτὸς τῇ βραδύτητι τοῦ νοῦ
 15 τὰ τοῦ οικείου στοιχεῖα δνόματος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς καὶ τοῖς
 κατ' ἐκεῖνο καιροῦ κεκωμωδημένα θείοις ἀνδράσιν ἐατέον· πλῆ-
 ρεις γὰρ βίβλοι τὰ ἐκείνου ἐκστηλιτεύουσαι· ἡμεῖς δὲ πρὸς τὰ B
 20 ἕξῃς προσβῶμεν τῆς ἱστορίας, τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀθῶν αἰ-
 τοῦ πράξεων ἐνορῶντες.

20 9. Κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀρχὴν λαβὼν ἐμφύλιος
 πόλεμος ἔξ Ἀνατολῆς παντοίων ἐπέπλησε τὴν οἰκουμένην κακῶν
 καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγους τοὺς ἀνθρώπους εἰργάσατο, πατέρων δη-

12 τούτων P

tum bonis illam comitantibus fidem detrahebat. non esse prorsus dia-
 bolum, ut quem Moses non tradiderit, affirmabat. fornicationem ample-
 xabatur, ac solum, qui est super omnia, deum iuramentis adhibendum
 statuit. Iudam petulca ac effreni lingua beatis accensebat; salutaris
 paschae festum cavillabatur, tanquam male nec legitimo tempore cele-
 braretur. Graecanicam ac saecularem eruditionem seu disciplinam de-
 sperans, nostram quoque ac divinam sic aspernabatur ut nec pueros illa
 imbui sineret, ne quis aliquando illius inscitiae resistere posset eumve
 coarguere, neve rursus disciplina adiuti oculorum linguaeque velocitate
 in legendo eius rei palmam ei praeeriperent. adeo enim in componendis
 literis legendisque syllabis tardus erat, ut librum quis alius facilius per-
 curreret quam sui nominis elementa prae mentis tarditate is recenseret.
 verum haec missa sunt ut quae viri sancti eius aetatis palam exagita-
 verint: exstant enim libri eius notantes ac traducentes dedecora. nos
 vero reliquam historiam prosequamur, ac quae mala pepererit illius im-
 pietas videamus.

9. Per hoc enim tempus bellum civile ab Oriente inceptum omnis
 generis malis Romanum orbem implevit, intraque angustias brevemque
 numerum, cum ingenti fusum copia esset, mortalium genus coegit.

Theophanes contin.

λονότι τὰς δεξιὰς κατὰ τῶν νιῶν ὀπισθέντων, καὶ ἀδελφῶν κατὰ τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς φόντιων γαστρῶς, καὶ φίλων τὸ τέλος κατὰ τοῦ φιλοῦντος τὰ μάλιστα. Θωμῆς τούτων ἦν ἕξαρχος, περὶ οὗ διτ-
C τὸς λόγος φέρεται. ἀνάγκη δὲ ἀνθρώποις οἶσιν ἡμῖν, καὶ ἀκοῇ ἀλλ' οὐκ ὄφει ἐκ τῆς τοσούτου χρόνου παρολιχῆς τὰ τοιαῦτα κατ-5
 εἰληφῶσι τῆς ἱστορίας, ἵνα δὴ πανταχοῦ τὴν ἀλήθειαν σωζομένην ἔχοιμεν, καὶ τοὺς τοιῶσδε ἀλλὰ μὴ τοιῶσδε μόνον παραδιδόμενους λόγους ἀναγράφειν, οὐδὲν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀμφιβολίας καὶ πλά-
 νης λυμαινομένης τῆς προκειμένης ἡμῖν ὑποθέσεως, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀσφαλεστέρας τυγχανούσης τοῖς γε μὴ οὕτως ἔχειν ἀλλ' **10**
 οὕτως διαπληκτιζομένοις αἰ. ἄριστον μὲν γὰρ ἦν, εἰ γυνυῆς ὑπαρχούσης τῆς ἀληθείας καὶ ἡμεῖς ἐκτὸς παραπειύματος τὴν
D πανίδησιν οἱ ἄνθρωποι εἶχοιμεν· ἐπεὶ δὲ ὁ πολλὸς ρεύσας χρόνος οἶόν τι κάλυμμα ἡμῖν προστεθὲν ἀσθενεστέραν τὴν γνώσιν ἐργά-
 ζεται, δεῖ τῇ γε φήμῃ καὶ κληδόνι κειθομένους εἰς φῶς ἄγειν πο-15
 σῶς τὰ πρόγματα, ἀλλ' οὐχὶ τῷ ποταμῷ τῆς λήθης παραδοῦναι ὄλοσχερῶς.

10. Ὁ μὲν οὖν εἰς καὶ πρῶτος λόγος, ᾧ καὶ ἐγὼ κειθο-
 μαι ἔξ ἐγγράφων τινῶν ἔχων τὸ βέβαιον, τοῦτον ὀρμῆσθαι φησι
 τὸν Θωμᾶν ἔξ ἀσήμεων τε γονέων καὶ πενιχρῶν, ἄλλως δὲ καὶ **20**
 Σκλαβογενῶν, τῶν πολλὰκις ἐγκλισσευθέντων κατὰ τὴν Ἀνατολήν.
P 33 περὶ γοῦν ἀποζῶν καὶ τὴν τύχην ἐμπορευόμενος τὴν ἑαυτοῦ μὲν

nempe armata patrum in filios dextera, fratrumque in fratres eodem fu-
 sos utero; fidi denique ac praestantes amici in eum qui ipse vel ma-
 xime amicitiae iura sancta vellet. horum malorum inceptor auctorque
 Thomas, de quo duplex fertur opinio. nam cum simus homines, audi-
 tiue duntaxat accepta, non ipsis oculis usurpata, post longa adeo tem-
 pora habeamus eiusmodi historiae monumenta, ut in omnibus sartam
 tectam veritatem servemus, necesse est sic vel sic aliis aliisque tradita
 (alios scilicet aliosque rumores) conscribere; quae plane ambiguitas ac
 error huic, quod tractamus, nihil officit argumento: immo inde futurum
 ut veritas certioribus nobis momentis nitatur, quam his qui semper di-
 gladiantur sicne vel sic sese res habuerit. foret quidem id optimum,
 ut et nos homines nuda veritate nulloque involucro omnia perspecta ha-
 beremus: quia vero quod longam effluxit tempus, ceu quoddam interie-
 ctum velum, debiliorem nostram cognitionem facit, operae pretium sit
 ut famae obsequentas ac coniecturae vel tenui saltem radio res in lucem
 producamus et non penitus oblivionis vortice mergendas tradamus.

10. Una eaque prima opinio, in quam et ego manibus pedibusque
 eo, scriptis quibusdam monumentis facientibus fidem, haec est, nempe
 ortum Thomam ex obscuris tenuibusque parentibus, ad haec Sclavorum
 satis prosapia, qui saepius in Oriente et Asia cohaeserunt. aegre ita-
 que pauperem vitam sustentans fortunarumque aliquid quaesiturus, reli-

ἀπέβρα, πρὸς δὲ τὴν μεγαλόπολιν ταύτην εἰσέφρησεν. καὶ δὲ
 τῶν συγχλητικῶν ἐξυπηρετεῖν τε καὶ λειτουργεῖν κολληθεὶς αἰ-
 σχῆται δὲ ἀκολασίῳ καὶ καθυβρίσῳ τὴν δεσποτικὴν εὐνὴν καὶ τὰ
 λέκτρα τούτου ἠπείγετο. ἐπεὶ οὖν φωραθεὶς οὐχ οἶός τε ἦν τὸν
 5 πολὺν ὄνειδον καὶ τὰς διὰ τοῦτο ὑπομείναι πληγὰς, φρυγὰς πρὸς
 τοὺς ἕξ Ἰαγὰρ γίνεται, καὶ τούτοις πίστιν ἱκανὴν ἐκ τε τῶν καταλ-
 λήλων αὐτοῦ δοῶς πράξεων διὰ πολλῶν ἤδη χρόνων (ἔτος γάρ
 πῶς διηρῴετο τούτῳ πεμπτὸν καὶ εἰκοστὸν) καὶ ἐκ τοῦ τὸν Χρι-
 10 στὸν καὶ θεὸν ἠρῆσθαι ἡμῶν; πολεμικῆς τινὸς φάλαγγος γίνεται
 τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν ὑπὸ τὴν αὐτῶν χεῖρα ποιῆσαι καθυπο-
 σχόμενος. καὶ ἵνα μὴ τινα ἐμποδῶν παρὰ Ῥωμαίοις γινόμενος
 σχῆ, πάντας δὲ συνεφαπτομένους καὶ τούτου προκινδυνεύοντας,
 Κωνσταντῖνον εἶναι αὐτὸν τῆς Εἰρήνης διετρεῖνον καὶ ἐπεφῆμιξεν,
 15 ὅτι ἡ ἀνοία καὶ τὸ τοῦ ἡθους ὠμὸν πάλαι μὲν μετὰ τῆς βασιλείας
 ἀφείλετο καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, τῆνικαῦτα δὲ καὶ τὸν βίον μετῆλ-
 λαχῶς ἦν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ τῶν πράξεων μέγεθος καὶ αἱ βόσκουσαι
 τοῦτον ἐλπίδες κοινωὸν τινα τῶν πραγμάτων ἀπήτουν (οὐ γὰρ ἂν
 ἄλλως αὐτῷ τὰ κατὰ γῆν καὶ θάλατταν ὑπελάμβανε κραταιοῦ- C
 20 σθαι), καὶ νίον τινα ἐπέσασκον εἰσποιεῖται, τῇ τοῦ σώματος
 μεταμορφώσει τὴν τῆς ψυχῆς δηλοῦντα ἀπόνοιαν, ᾧ καὶ δυνά-
 μεις ἀρκούσας παρασχῶν καὶ Κωνσταντῖνον μετονομάσας ἄλλοθεν,
 ἑαυτὸν δὲ ἐτέρωθεν τὴν τῶν Ῥωμαίων χεῖρην καὶ κυτατρέχειν ἐπέ-

eta patria Cpolim venit. ubi viro cuidam ordinis senatorii adhaerens,
 eiusque addictus obsequiis ac minister effectus, eo libidinis ac foeditatis
 processit ut et heri cubile torumque polluere conatus sit. qua re de-
 tecta cum probrum ingens ferre non posset ac praeterea poenas talia fa-
 cinora molientibus constitutas metueret, ad Agarenos profugit; quibus
 cum se satis multorum iam annorum periculo (annos enim quinque supra
 viginti exegerat) ac tum ex morum convenientia, tum ex Christi dei
 nostri ciurata fide probasset, militari cohorti ab eis praeficitur ac contra
 Christianos armatur, robustissima manu Romanum imperium illorum se
 dicionis facturum pollicitus. ac ne quis illi apud Romanos negotium fac-
 iat, sed ei potius cuncti adiungantur suoque periculo tutandum eum
 suscipiant, esse se Constantinum Irenes filium manifestat ac fama val-
 gat, quem dementia morumque crudelitas una cum imperio luminibus
 quoque olim privaverat, quique tunc etiam in humanis esse desiderat.
 quia vero cum actionum magnitudo, tum quae eum pascebant spes, re-
 rum quendam ac negotiorum socium exigebant (non enim aliter se ter-
 rae marique victorem fore arbitrabatur), extraneum quendam sibi filium
 adeptat, hominem scilicet qui totius corporis conformatione mentis ve-
 cordiam prederet. huic quoque pares pro expeditione copias assignat,
 ac Constantii indito nomine ex sua quemque parte Romanam dicionem

ταυτε γην. *Λέων τότε καιροῦ ὁ ἐξ Ἀρμενίων τὰς τῆς βασιλείας ἐκκρατῆσαι ἤβουλε, ἐν ὑστέρῳ καιρῷ· ὃς δύνανται τινὰ κατ' αὐτοῦ συστήσας οὐκ ἀξιόλογον αὐτὴν μὲν σφαλῆναι ἐποίησεν (ἅμα γὰρ τῇ πρὸς πρόσωπον ἀπαντήσῃ ἐτρέπετο πρὸς φυγὴν), τοῦτον δὲ θρασύτερον καὶ πλέον ἢ ἦν τὰ καθ' ἑαυτὸν φρονεῖν. καὶ ὁ μὲν 5*
D *πρῶτος καὶ πολλὰς οὕτως ἔχει λόγος περὶ τῆς τοιαύτης κινήσεως καὶ στάσεώς φησι τὴν ἀρχὴν.*

11. *Ἄτερος δὲ τοῦτον εἶναι τὸν Θωμᾶν, μηδὲν περὶ τῆς κλήσεως διηγηγμένος, τὸν τῷ Βαρδανίῳ μὲν πάλαι συνόντα, παρὰ τοῦ ἡγησαμένου δὲ Λέοντος τιμηθέντα· ὃς τὴν τῶν φοιδη- 10*
ράτων τηρικαῦτα διοικῶν ἀρχὴν, κατὰ τὸν Ἀνατολικὸν ἐνδιατρίβων, ἐπεὶ τὸν Μιχαὴλ ἄρτι διήκουεν ἀνηρηκότα τὸν Λέοντα, ἐκδικαῖν, ὁμοῦ δὲ καὶ θυμὸν ἴδιον ἀποπιμπλῶν (ἐτύγγαγε γὰρ πον πόρρωθεν ἐξ ἡλικιωτέων διαφερόμενος πρὸς αὐτόν), καὶ ἅμα τὴν
P 34 *περὶ αὐτοῦ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μοναχοῦ πρόρρησιν φοβούμενος, 15*
χεῖρα ἐναντίαν κινεῖ, καὶ χεῖρα οὐ μικράν τινα καὶ ἀσθενῆ, βαρεῖαν δὲ καὶ ἀνδρώδη καὶ νεανικὴν, πᾶσαν ἡλικίαν τῶν ὄρου δυναμένων κινεῖν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ. ἐτύγγαγε γὰρ πῶς καὶ ἄλλως ὁ Μιχαὴλ ἐπὶ πάντων μισούμενος, ἅτε δὴ κακῆς μὲν αἰρέσεως μετεσχηκῶς τῆς τῶν Ἀθιγγάνων, ὡς εἴρηται, καὶ ὅτι γλώσσαν 20
χωλεύουσαν ἔχων εἰς ἀνανδρίαν καὶ μαλακίαν διεβεβόητο, πολλῶ δὲ μᾶλλον, ὅτι τὴν ψυχὴν τῆς γλώττης οὐχ ἤττον χωλεύουσαν

14 τὰς P

populari ac incursare iubet. Leo Armenius rei publicae habenas tunc moderabatur, sub imperii sui extrema tempora. is parum validis adversus illum conflatis copiis, suis quidem cladis auctor fuit, ut qui primo hostium incursu terga dederint, illum vero audaciorum fecit ac maiora quam pro sui ratione sapere impulit. prima haec est longaeque celebris ac vulgata primi eius motus ac defectionis narratio.

11. Altera hunc Thomam eum esse affirmat, nulla nominis diversitate, qui in Bardanii quondam familia fuerat ac quem Leo imperator creatus honoribus auxerat. is tunc foederatorum agmini praepositus in Orientalium themate degebat. ubi itaque Michael a Leone paulo ante sublatum audiit, eius ulturus manes, simul vero etiam iras ille suas exsatiaturus (nam ab adolescentia haud satis ei cum Michael convenerat), simul quoque Philomeliensis monachi de se vaticinia timens, in eum movet, nec vero modicis copiis ac imbellibus, sed ingentibus virilique fortitudine ac vegeto robore instructo exercitu, cum nulla aetas ad arma idonea desideraretur. alioqui enim etiam Michael cunctis fere odio habebatur, tum quod Athinganorum nefandae haeresis, uti dictum est, commercio pollutus esset, tum quod balbutientis linguae vitio laborans imbellis molliisque nomen haberet; tum etiam quod non minus animo quam lingua impeditus esset, homo scilicet perveris moribus, execra-

ἔφρων, ἰβδελύσσετό τε καὶ εἰς φόβον λελόγιστο τοῖς πολλοῖς. ὁ
 Θωμᾶς δέ, εἰ καὶ τὸ σκέλος πεπηρωμένος καὶ τῷ γένει βάρβαρος B
 ἦν, ἀλλ' οὖν τῇ γε πολὺ αἰδέσιμος, καὶ μᾶλλον φιλούμενος ἐτύγ-
 χασεν, ὅτι τὸ εὐπροσῆγορον καὶ ἄστεϊον, οἷα δὴ φιλεῖ ὁ στρατιώ-
 5της ὄχλος, αὐτῷ που συνουσίωτο ἐκ παιδός, καὶ τῶν κατὰ γεν-
 ναϊότητα σώματος οὐδὲ τινος ἐφαίνετο δεύτερος. οὗτος οὖν τοὺς
 τοὺς δημοσίους φόρους εἰσπράττοντας εἰς ἑαυτὸν εἰσποιησάμενος,
 καὶ ἐκ μεγαλόφρονος ἐπιδόσεως σπουδάζων ὑφ' ἑαυτὸν ποιεῖν τοὺς
 πολλούς, πολὺς γέγονεν ἐκ μικροῦ καὶ μέγας ἐξ ἐλαχίστης χειρός.
 10τοὺς μὲν γὰρ ἤγε πειθοῖ καὶ τινι φιλίᾳ, ὅσοις δὴ ὁ τῶν καινῶν
 πραγμάτων καὶ τὸ φιλοπλουτεῖν ἔρωσ ἐνῆν, τοὺς δὲ βία καὶ γνώμη C
 ἀβουλήτω, ὅσοις δὴ τὰ τῶν ἐμφυλίων στάσεων κακὰ ἐν πείρᾳ
 ἦδη γέγνηντο. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ἐμφύλιοι ἀναρρηγνύμενοι πόλε-
 μοι, καὶ οἷον τινες Νειλῶοι καταρράκται ἀνοιγόμενοι, οὐχ ὕδατι
 15ἀλλ' αἵματι τὴν γῆν κατεπότιζον. ἐντεῦθεν καὶ δοῦλοι κατὰ δε-
 σποτῶν καὶ στρατιώτης κατὰ ταξιώτου καὶ λοχαγὸς κατὰ στρατη-
 γέτου τὴν χεῖρα φονῶσαν καθάπλιζεν, καὶ πᾶσα τέως ἡ Ἀσία βυ-
 θιζομένη κατέστηεν. αἱ μὲν γὰρ ἀντάνδρωσ τῶν πόλεων ἀνήρηντο
 τῷ Θωμᾶ, τῷ φόβῳ πεισθεῖσαι· αἱ δὲ πολλὰκις ἀντιπίπτουσαι,
 20τὰ πιστὰ τῷ γε κρατοῦντι τηροῦσαι, μετὰ πολλῶν φόνων καὶ ἀν- D
 δραποδεσμῶν ὑπήγοντο δεύτεραι. πλὴν ἀλλὰ πᾶσα Ἀσία ὀπίσω
 τούτου ἐγένετο, ἐκτὸς τοῦ τὸ Ὀψίκιον Κατάκυλα στρατηγοῦντος

11 ἔρωσ ἐνῆν] his aptior post πραγμάτων locus.

tūmi erat ac vulgo molestus putabatur. Thomas vero quanquam cruce
 obliaso ac genere barbarus erat, canitie tamen venerabilis, magisque a
 cunctis amabatur, quod nempe ad congressum facilis atque urbanus erat;
 quas utique dotes ordinibus gratissimas a puero iam sibi adsciverat,
 corporis quoque robore nulli cedebat. itaque publicorum vectigalium exa-
 ctioribus in suas partes adductis, vulgusque magnificentis largitionibus sibi
 demereri studens, clarus ex tenui obscuroque evasit exque manu minima
 magnas. alios verborum lenocinio amicitiaeque quadam specie sibi con-
 ciliabat, quotquot nimirum novarum rerum divitiarumque amor incesse-
 rat; alios vi ac renitente animo, quos bellorum civilium mala iam do-
 ces periculo non latebant. eo initio eruperunt bella civilia, instarque
 Niliacorum cataractarum aperta, non aqua sed cruore terram large irri-
 gurant. hinc servi adversus heros, miles stationarius adversus cohorta-
 lem, centurio adversus exercitus ducem cruento ferro dexteras armave-
 rant. hactenusque omnis Asia malis obruta dirum gemebat. civitatum
 Asiae integrae, ac quantae erant, exterrente Thomae deditionem Thomae
 faciebant; quae autem imperatori fidem servantes diu saepiusque resti-
 tuerant, multis caedibus praedarumque vi ac direptionibus postmodum et
 ipsae cellum submittebant. denique tota Asia in eius partes concessit,
 exceptis tantaxat Catacyla Opsicil et Olbiano Armeniacorum ducibus.

καὶ Ὀλβιανοῦ τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν· οὗτοι γὰρ δὴ ἐν τοσοῦτοις
μόνοι στρατηγέταις τὰ πιστὰ τηροῦντες πρὸς Μιχαὴλ ἀνεφάνησαν.
οἷς καὶ τὴν χάριν ἀπονέμων, ὡς μὴ προδεδωκόσιν αὐτόν, τὸ εἰς
τὸ βασιλικὸν τελούμενον ταμιεῖον δημόσιον καπνικὸν οὕτω λεγόμε-
νον μιλιαρσίσιον ἐν συγκεχώρηται· τῶν γὰρ ἄλλων πάντων ἀνὰ δύο 5
P 85 τελούντων ἀνέκαθεν μιλιαρσίσιων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τούτων, τότε
τὸ ἐν ἀφείδη διὰ τὴν εὐνοίαν.

12. Ἄ καὶ μαθοῦσι τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἀγαπητὸν κατεφαίνετο
καὶ ὄλωσ ἐντροφῆμα· καιροῦ γὰρ λαβόμενοι πῦσαν χώραν καὶ
νῆσον κατέτρεχον ἀδεῶς, μὴ τινος ἐμποδῶν ἰσταμένου αὐτοῖς. 10
διὸ καὶ ταῦτα τῷ Θωμᾷ διακηκόοι, ἐπεὶ τινα κίνησιν ἐκ τῶν
ἑαυτοῦ ὤρετο καὶ πεωτερισμόν, εἴ γέ τινα φροντίδα μὴ τῶν ἐπ' οἴ-
κου ποιήσοιτο καὶ τῆς ἄλλης Ἀνατολῆς, ἀλλὰ συγχωρήσοι τοὺς τε
παιδας καὶ γυναικας καταληισθῆναι καὶ ἀλχμαλωτισθῆναι αὐτῶν,
B συμφέρον κέρκιε τέως μὲν ἐπικρατῆσαι τὴν αὐτῶν ὄρην δι' ἐπι- 15
φραείας αὐτοῦ καὶ τῷ πλήθει τῶν δυνάμεων ἐκπλήξαι τε καὶ πρὸς
εἰρήνην πανούργως ἐκκαλέσασθαι. δ καὶ συνέβη· ὡς γὰρ αὐτοῖς
ἄρτι δὴ τοῖς Σαρακηνοῖς εἰς τὴν αὐτῶν εἰσβάλλων ἕξ ὑποστροφῆς
ἀνύποιστος κατεφαίνετο, εἰς λόγους δὴ προελθῶν βαρβαρικὸς
σπονδάς τε ἐποιεῖτο εἰρηνικὰς καὶ πρὸς συμμαχίαν ἐξεκαλεῖτο αὐ- 20
τούς, συντιθέμενός τε καὶ ὑπισχνόμενος ἡ καὶ πρότερον εἶρηται,
τὰ Ῥωμαίων τε προδοῦναι ὄρια καὶ τὴν αὐτῶν αὐτοῖς ὑπὸ χεῖρας
ποιῆσαι ἀρχήν. ὄθεν τοῦ μὲν βουλεύματος οὐ διήμαρτεν τοῦ ὀλ-

hi duo soli in tanta exercitus ducum multitudine Michaeli palam fidem
servavere. iccirco etiam Michael gratiam referens, quod eius causam
non prodidissent, nummi unius argentei in aerarium principis inferri
soliti (ac fumarium tributum vocabatur) veniam eis fecit. nam cum alii
omnes iampridem (ipsique perinde ac ceteri) nummos duos miliarenses
penderent, benevolentiae memor unum illis remisit.

12. Ubi eo statu compositas Romanorum res Agareni didicerunt,
gratissime plane ac prorsus iucunde habuerunt. suam enim eam occa-
sionem facientes, omnes secure provincias atque insulas nemine obsi-
stente incursionibus vastare aggrediuntur. quibus auditis Thomas, me-
tuens ne quid sui rerum novarum molirentur et ab ipso deficerent, si
ipse eorum qui domi remanserant et reliqui Orientis nullam curam ger-
eret, sed ipsorum filios atque uxores diripi ducique in captivitatem si-
neret, operae pretium putavit hactenus Agarenorum impetum cohobere,
obiectoque illis copioso exercitu metum incutere, atque ad pacem vete-
ratoria arte cogere. resque adeo ex voto successit. nam cum in regio-
nem eorum irrupisset et Saraceni reversi illius impetum sustinere non
possent, habito cum eis colloquio pacem componit sibi que belli socios
adiungit, hoc pactus eis que pollicitus, quod et superius diximus, "pro-
diturum nimirum Romanorum fines eorumque imperium illis subiectu-
rum." quocirca nec consilio suo frustratus est; quin et coronam, im-

κίον, ἀλλὰ καὶ στέφους μεταλαγχάνει καὶ αὐτοκράτωρ ἀναγο-
 ρεῖται παρὰ τοῦ τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ θρόνον τηρικαῦτα μεταποιου-
 μένω Ἰακώβ, καὶ χεῖρα συλλέγει πολλήν, μᾶλλον δὲ λαμβάνει
 πρὸς τὴν αὐτοῦ κραταίωσιν· οὐ γὰρ Ἀγαρηνῶν μόνον τοῦτων δὴ
 5 τῶν ἡμῖν γεγενοῦντων καὶ ὁμοροῦντων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐν-
 δότερον οἰκοῦντων, Αἰγυπτίων Ἰνδῶν Περσῶν Ἀσσυρίων Ἀρμε-
 νίων Χάλδων Ἰβήρων Ζηχῶν Καβείρων καὶ πάντων τῶν δὴ Μά-
 κεντος συστοιχοῦντων δόγμασι καὶ θεσπίσμασι. τοῦτοις οὖν ὄσον
 κατοχυρωθεὶς καὶ πάντοθεν ἑαυτὸν περιφράξας ἕριστον ὑπετό-
 10 πασε τοῖς τρέποις καὶ τὴν κλησὶν ἀλλάξασθαι καὶ νῆδον εἰσποήσα-
 σθαι, ὡς μοι δεδήλωται.

13. Εἰσβάλλει οὖν πῦσαν πορθῶν τὴν Ἀνατολὴν καὶ πᾶ-
 σαν ἡλικίαν τὴν μὴ διὰ πειθοῦς ἐρχομένην αὐτῷ. ἔ δὴ ὁ βασι-
 λεύων ἀκηροῦς, μείζον εἶναι κρήνας τῶν ἔργων τὴν ἀκοήν, κατ'
 15 αὐτοῦ ἐκπέμπει στρατὸν οὐκ ἀξιώχρεον οὐδ' ἀξιόλογον, ᾧ συρρα-
 γεῖς ὁ Θωμᾶς τοὺς μὲν ὡσπερ τι ποτὸν δεψῶν ἀνερορρόφησεν, τοὺς
 δὲ λοιποὺς εἰς φυγὴν τρέψας τὰ καθ' ἑαυτὸν διετίθειτο κραταιό-
 τερον. ναῦς τε ἐξαρθῶν διήρεις καὶ ἑτέρας στορογγύλας σιταγω-
 γοὺς ἐπομένας αὐτῷ καὶ ἵππιωργοὺς, ἐντεῦθεν καὶ τοῦ Θεματικοῦ P 36
 20 στόλου γίνεται ἐγκρατής, καὶ πρὸς τὴν Αἴσβον ἤπαν τὸ ναυτικὸν
 ἀθροῖσθαι ἐγκελεύεται, αὐτὸς δὲ ἤδη πον ἀνανταγώνιστος εἶναι
 δοκῶν πῦσαν τὴν Ἀσίαν λεηλατεῖ. ὀκτώ γὰρ μυριάδων κατάρχων

perii insignis, consequitur, et imperator ab Antiochenae tunc ecclesiae
 praesule, Iacobo nomine, proclamatur. cogitque ingentem exercitum,
 quia potius collatum accepit, ad corroborandum sibi imperium, nec ex
 illis duntaxat Agarenis qui nobis vicini sunt et finitimi, verum etiam ex
 iis qui remotiora ac interiora colunt, Aegyptiis scilicet, Indis Persis
 Assyriis Armeniis Chaldis Iberis Zechis Cabiris iisque omnibus qui Ma-
 ceis doctrinam et opiniones sequuntur. his itaque omnibus velut fir-
 missimo praesidio munitus ac undique obseptus, optimum existimavit ut
 cum moribus etiam appellationem mutaret sibi que filium, uti superius
 dictum est, adoptaret.

13. Erruit igitur omnem populans Orientem; ac si qui eius sponte
 partibus adiungi nollent, eos diripit. Michael his auditis, maiorem re-
 bus ramorem existimans, non iustas satis aut mole pares in eum copias
 mittit; quas Thomas praelio congressus cunctas delevit, partimque si-
 licentis more velut haustum aquae absorpsit, partim reliquis in fugam
 actis res suas amplius confirmavit. adeoque naves biremes aliasque ro-
 tandas onerarias ad annonam et equos convehendos instruens, eo appa-
 ratu ipsam quoque imperatoriam classem in potestatem redigit, iubetque
 classem omnem ad Lesbum congregari. iam porro ipse, cum a nullo
 superari posse videretur, Asiam omnem populatur. octoginta namque
 hominum armatorum milia in exercitu habens, unoque verbo ac nutu

καὶ ἐν λόγῳ τούτους ἠνιοχῶν τὴν ἐπὶ Ἄβυδον ἦι φέρουσαν δὴ
 περαιωθησόμενος. ἐπεὶ δὲ πάντα καταδραμῶν σποδὸν καὶ κόνιν,
 μὴ πού γε τὰ ταπεινὰ τῶν χωρίων ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ κραταιότερα,
 ἐνειργάσατο, καταλέλειπτο δὲ τι χωρίον εὐφυές καὶ τῆς αὐτῶν κα-
 κώσεως ἄμειρον ἦν, τῷ εἰσποιητῷ τούτο καταδραμεῖν μετὰ τῆς 5
B προσούσης φύλαγος ἐπιτρέπει νύϛ. ὁ δὲ τισι δαιμόνων γοητείαις
 κατεπαιρόμενος καὶ μαντεία τὴν ψυχὴν ἐμφυσώμενος τῇ προτεροῦσα
 τούτο δὴ εἰς ἐπήκοον τοῖς ἑαυτοῦ ἐκεκράγει, ρητὴν τινα ἡμέραν
 ἔσσεσθαι καθομολογῶν καὶ φάσκων ἢ μέλλοι εἰς τὴν βασιλεύουσαν
 προελθεῖν. τότε γοῦν θρασέως ἰππαζόμενος εἰς βαρεῖαν βλάβην 10
 ὁ δεῖλαιος ἐξεχόρευσεν. διεσπαρμένως γὰρ φερόμενος καὶ γυμνὸν
 εἶναι τῶν ἀντιπάλων τὸ χωρίον οἰόμενος λόγῳ δὴ τινι περιπίπτει
 τοῦ Ὀλβιανοῦ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀθωρῶν ἀποτμηθεὶς τῷ βασιλεῖ
C ἀποστέλλεται Μιχαήλ. ὁ δὲ οὐδὲν ὑφιμενῶ κατὰ τὴν πορείαν,
 οὐδὲ μὴν τοῖς δεινοῖς τῶν ἔργων καὶ χαλεποῖς, τῷ ἑαυτοῦ ἀπο- 15
 στέλλει πατρί. ἄρτι ταύτην ἐδέδεκτο ὁ Θωμῆς, καὶ πρὸς Θρά-
 κην οὐδὲν ὑποστελλόμενος ἐκ τοῦ κατὰ Θάλατταν ὄντος χωρίου
 (Ὀρκώσιον τούτο καλεῖται), καιρὸν ἐπιτηρήσας ὅτε δὴ κατὰ
 σύνοδον ἢ σελήνη ἀφώτιστος ἦν, πολλαχοῦ διαπεριουοῦται κατὰ
 τὴν Θράκην. ἔμελεν οὖν καὶ πρὸ τῆς αὐτοῦ διαβάσεως ταῦτα 20
 τῷ Μιχαήλ, ὅθεν πᾶσαν περιελθὼν τὴν Θρακῶν ἰσχυροτέρους
 ὕμα παρήγει γενέσθαι πρὸς τὸν ἀποστάτην καὶ τὰ ἑαυτοῦ φρονεῖν

5 τούτῳ P

7 μαντεῖαν P

11 καὶ] τὸ P

quo vellet educens, Abydum, inde traiecturus, petit. quoniam vero in itinere omnia populatus, non modo humiliora oppida sed et munitiora, in cinerem favillamque cuncta redegerat, unumque aliquod nobiliora adhuc reliquum ab eiusque illa direptione immune exstiterat, filio adoptivo adoriri illud iubet, cum ea parte exercitus cui praeerat. is porro quibusdam daemonum praestigis elatus, exque vaticiniis animo tumens, istud pridie cunctis suis audientibus inclamaverat, dicens "certo quodam die solenni pompa urbem Augustam se ingressurum esse." tunc itaque temere equitans in grave exitium misellus desiliit. dum enim licentius vagatur nulloque suorum instructo ordine, eo quod castrum nudatum militibus existimaret, in Olbiani delapsus insidias statim caput amittit; quod exsectum Olbianus Michaeli imperatori mittit. ille mox eius patri, iter continue urgenti, ac quem nulla rerum difficultas ac molestia deterrerent, transmittit. iam Thomas caput acceperat, cum nulla mora, ex maritimo oppido quod Horcosium vocant, captato tempore quo per coitum luna nullam lucem emittit, multiplici ora actaque in Thraciam ascendit. eius rei cura ante etiam traiectionem Michaeli sollicitum habebat: unde et lustrata omni Thracia fortiore animo esse adversus desertorem hortabatur, et ut suis rebus usque ad sanguinem studerent;

μέχρις αϊμάτων παρεκάλει, μήτε τὴν βασιλέως πίστιν μήτε μὴν D
τὴν σωῶν ἑξαφρονόμενους ἀνδρίαν καὶ ἄρετήν. ἀλλ' ἔοικεν ἢ ὄψις
ἄμαχόν τι εἶναι πρῶγμα τοῖς πολλοῖς· καὶ διὰ τοῦτο ἐκείνου μὲν
πρὸς τὴν βασιλείουσαν ὑποκειχωρηκός, τοῦ Θωμᾶ δὲ κατὰ
5 πρόσωπον παρισταμένον μεταθέσθαι συνέβη πάντας εὐκόλως, ὡς
μηδὲ λόγῳ δεηθῆναι, καὶ ἅμα συστρατεύεσθαι ἡγουμένῳ κατὰ
τὴν βασιλείουσαν.

14. Οὐκ ἔλαθεν οὖν ταῦτα θῦπτον ἢ ἔδει τὸν βασιλέα·
ἔθεν καὶ στρατόν τινα ἐκ τῶν ἤδη πῶ καταλελειμμένων ἐκ τῆς
10 Ἀσίας ἐπισπνύγει καὶ δυνάμεις τινὰς διὰ τοῦ Κατάκυλα καὶ Ὀλ-
βιανοῦ συναθροίζει, τὸν περὶ τῆς βασιλείας ἤδη κίνδυνον δεδιώς.
ἐλλ' οὐδὲ τοῦ κατὰ Θάλασσαν ἡμέλει στρατοῦ, τάχει δὲ πολλῶ
πρὸς τὴν ἐκείνου κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν ἀντιπαρεσκευάζετο P 37
δύναμιν. εἰς τοσοῦτο δὲ ἤκε δυσεργίας καὶ περιστάσεως ὡς καὶ
15 ἐσθηρῶν ἄλυσιν ἐξ ἀκροπόλεως εἰς τὸ καταντικρὸν πολίχνιον ἐπ-
εκτεῖναι, τὴν ἔσωθεν ἄβατον τηρῶν ὁδόν. ἦν δὲ τις ἐν Σκύρω
τῆσφ τῶν Κυκλάδων μιᾷ πολλάκις ἐστρατηγηκὸς ἀνὴρ ὑπερόριος,
ἄρι δὲ τῷ Μιχαῆλ εἰς πικρίαν ψυχῆς ἀφικόμενος· ὄνομα τούτῳ
Γρηγόριος ὁ οὗτω λεγόμενος Πτερωτός, ὃς ἀδελφιδοῦς μὲν ὑπάρ-
20 χων τοῦ Λέοντος, ἄρι δὲ τούτου ἀναιρεθέντος ὑπερόριος γίνεται,
οὐ μὴ σιγῇ, ζεούσῃ δὲ τῇ καρδίᾳ καὶ φίλᾳ τοῦ Λέοντος, προσ-
κνήσων τὸν Μιχαῆλ εἰσερχόμενος πολλοῖς θνειδισμοῖς αὐτὸν πε- B
ρέβαλεν, τὸν φόρον φέρων τῶν λεγομένων κατήγορον. ὃ Μι-

quo nimirum nec imperatoris fidem violarent, nec virtutis suae ac for-
titudinis obliviscerentur. ceterum imbecille quid visus vulgo ipse Mi-
chaelis conspectus. quamobrem etiam illo in Augustam urbem recepto,
ipsa statim Thomae sola praesentia tanta omnes facilitate mutari conti-
git, ut nec verbis quidem illis induci opus fuerit, seque ultro ad expu-
gandam urbem Augustam ei socios adiunxerint.

14. Haec citius quam par erat imperatori delata: iccirco etiam
exercitum ex residuis ex Asia, si qui iam suppetebant, nonnullasque
copias Cataclyae et Olbiani opera cogit, iam sibi de rerum summa
periculum verti sentiens. at neque classis curam negligit, multaque ce-
lerrime adversum hostem terra marique educit. in tantas autem angu-
stias rerumque difficultates coniectus est, ut et ferream catenam ab arce
ad appositum e regione oppidulum, ad hostem ab interiore muro arcen-
dam, extenderit. vivebat tunc in Scyro, quae una est Cycladum insu-
larum, vir quidam exsul, saepius ducis exercitus functus munere, iamque
insofense in Michaellem actus animo, Gregorius Pterotus nomine, Leonis
imperatoris consobrini, haud ita pridem illo sublato relegatus eo quod
silentium sibi imperare nolisset, sed prae fervore animi ac Leonis
timore salutatum Michaellem ingressus multis eum conviciis aspersisset ac

χαῖλ τότε μὲν εἰπὼν “οἰδᾶ σου τῆς ἀθυμίας τὸ πέλαιος καὶ τῆς λύπης τὸ μέγεθος” φέρειν ἐπέτρπε τὰ γενόμενα· τρίτης δὲ παρ-
 ωχηκυίας ἡμέρας κατὰ τὸν εἰρημένον τόπον τῶν Κυκλάδων πε-
 ποίηκεν ὑπερόριον. τοῦτον ἔταιρισάμενος ὁ Θωμᾶς στρατεύμα-
 τὸς τινος τοῦ κατὰ γῆν ὡσεὶ χιλιάδας δέκα ἀνέδειξεν στρατηγόν.⁵
 καὶ τὸν κατὰ θάλασσαν δὲ στόλον αὐτῷ γενόμενον εὐτρεπισάμενος
 [καὶ ἕτερον αὐτῷ ἐπιστήσας στρατηγόν] οἷόν τινας προδρόμους
 ἐξέπεμψεν, ὠφέλμιον εἶναι κρίνας τοῦ κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν
 C ἅμα ποιῆσθαι τὰς προσβολάς. γενομένου δὲ τούτου καὶ κατὰ
 ταῦτον ἀναφανέντων τῶν ναυτικῶν καὶ πεζικῶν δυνάμεων ἐν τῷ¹⁰
 πρὸς Βλαχέρνας κόλπῳ (οὐδὲ γὰρ οὐδεμίαν κώλυσιν ἢ βοήθειαν
 ἢ ἔξαρτιοθεῖσα σιδηρὰ σειρὰ ἐπέδεδεικτο) εἰς οὐδὲν ἢ μικρὸν ἢ
 τούτων παρουσία λελόγιστο· ὅθεν οὐδ’ ἀξιόλογόν τι παρ’ αὐτοῖς
 ἐπέπρακτο. πλὴν ὁ Θωμᾶς κριοὺς καὶ χελώνας καὶ τινὰς ἐλεπό-
 λεις, δι’ ὧν τὰ τέλγη ᾤετο κατασεῖν, διὰ τινων κατασκευάσας¹⁵
 μηχανουργῶν, πρὸς δὲ καὶ τινὰ Ἀναστάσιον ἄρτι δὴ τὸν τῶν μο-
 ναχῶν ἀλλαξάμενον βίον καὶ εἰς τὸν ἀγυρτικὸν τοῦτον δὴ καὶ πο-
 λτικὸν ὑποστρέψαντα, μέλανα τὴν χροιάν, μέλανα τὴν ψυχὴν,
 D υἰόθετησας καὶ συγκοινωνὸν τῆς ἀνταρσίας ἀναγορεύσας, πολλῶ
 στρατῷ καὶ δυνάμει ῥέων κατὰ τῆς βασιλευούσης προσήλαυεν,²⁰
 ἅμα δὲ τῷ εἰς ὅσιν ἐποφθῆναι τῶν πολιτῶν τὰς πύλας αὐτῷ ἀνα-
 πετύσσει οἰόμενος, μῖσει δὴ τῷ πρὸς Μιχαήλ. ἐπεὶ δὲ ταύτης
 τῆς ἐλπίδος διέπεσεν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὕβρεισι τούτων καὶ λοι-

5 ὡς εἰς?

caedem exprobrasset. ad quem tunc Michael “novi” inquit “animi tui
 maestitiae pelagus ac tristitiae magnitudinem;” iubensque patienter ferre
 quae contigerant, post triduum in eam Cycladum insulam eum relega-
 vit. hunc belli socium ascitum Thomas duodecim milium terrestrium
 copiarum agmini praefecit. classem quoque quam habuerat adornans,
 aliumque ei ducem praeficiens, ambos tanquam praecursores regiam
 Constantini urbem tentaturos praemittit, e re sua fore existimans, si
 terra simul marique eam adoriretur. hoc ubi sic gestum est, simulque
 navales ac terrestres copiae ad Blachernarum sinum apparuerunt (nihil
 enim extenta ferrea catena impedimento fuit aut urbem iuvat), nihilli
 illae aut certe exigui momenti visae sunt; unde nec dignum aliquid me-
 moria geaserunt. ceterum Thomas ipse arietibus testudinibus aliisque
 machinis, quibus muros concutiendos arbitrabatur, per quosdam eorum
 artifices constructis, ad haec autem Anastasio quodam, qui eiurato mo-
 nachii instituto paulo ante ad veteratoriam ac saecularem vitam transie-
 rat, atri coloris atque animi in filium adoptato et consorte tyrannidis
 renuntiato, ingentibus copiis numerosoque fretus exercitu, ad regiam
 urbem advectus est, ratus simul atque ad urbem accessisset, portas
 ipsi reseratum iri. ubi autem nihil eventus eius expectationi respon-

δοραίας ἐπλύνετο, τότε μὲν δὴ τὴν στρατηγικὴν σκητὴν καὶ τὸν
 χάρακα κατὰ τὸν τοῦ Παυλλίνου οἶκον, ἔνθα δὴ καὶ τὸ τῶν σεβα-
 σμίων Ἀναργύρων τέμενος οἶον τι ἀνάκτορον ῥηκοδόμηται, ἐγκα-
 τέπηξε, καὶ πάντα τὸν ἄγριον Εὐξείνου τόπον καὶ Ἰερού καὶ τῶν
 5 περαιτέρω δὴ τούτων πολιγνίων ἐπῆλθε διὰ τινος στρατεύματος
 πείσων, καὶ μὴ τινα ἔχειν ὑπὸ νότου ἐχθρόν. (14) ἐπεὶ δὲ P 38
 ταῦτα κατὰ νοῦν ἔχειν ἐδόκει αὐτῷ, τινὰς ἡμέρας πρὸς παρα-
 σκειτὴν δοὸς ἑαυτῷ, ὡς ἔκ τινος ἀπόπτου κατεῖδε τὸν μὲν Μιχαὴλ
 τὸ πολεμικὸν σημεῖον ἐπὶ τέλους τοῦ τῆς Θεοτόκου ναοῦ καταπε-
 10 πηγῶτα κάκειθεν τὴν κατὰ τῶν ἐναντίων ἰσχὴν αἰτούμενόν τε καὶ
 προσλαμβάνοντα, τὸν δ' ὕδον αὐτοῦ τὸν Θεόφιλον πάντα τὸν τῆς
 πάλως περίβολον μετὰ τοῦ ἱεροῦ τάγματος ἐπιφοιτῶντα, τὸ τε
 Ἰεροποιῶν τοῦ σταυροῦ ξύλον ἐπιπερόμενον καὶ τὴν ἑσθῆτα τῆς
 πατόρου μητρὸς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, εἰς πολλὴν μὲν τῶν
 15 πραγμάτων δυσελπιστίαν καὶ παντοῖος ἐγένετο τὴν γνώμην κατὰ
 τὸν χαμαιλέοντα, εἶγε μὴ πρὸς ὄρατους μόνον ἀλλὰ καὶ ἀοράτους
 τινὰς δυνάμεις ἀναγκάζοιτο διαμάχεσθαι. οὐκ ἔχων δ' ὅτι καὶ B
 πράξειεν, ἄλλως τε δὲ καὶ ὄγλω δὴ τοσούτῳ τεθαρρηκώς, τὸν διὰ
 μάχης ἔκρινεν ἀγῶνα τῶν τοιούτων δὴ λογισμῶν γενέσθαι κριτήν.
 20 ὁθεν τῇ ἐξῆς ἡμα τῷ φωτὶ σημάνας τὸ ἐνυάλιον τοὺς ἄνδρας
 ἐξῆγε, καὶ τῷ μὲν νιῷ κατὰ τὸν ἐν τῇ χειρῷ τοῦ τείχους περίβο-
 λον φέρειν τὸν πόλεμον καὶ τὴν ἀνάγκην ἐπέτρεπεν, αὐτὸς δὲ τὸ
 πολὺ τῶν δυνάμειν καὶ τῶν πολεμικῶν ὀργάνων, δι' ὧν ἔμελλε τὸ

6 κατὰ? 15 δυσελπιστίαν εφίετο καί?

dit, eorumque potius probris compluebatur ac maledictis, tum demum
 praetorium tentorium vallumque ad Paulini aedes, ubi et venerabilium
 Anargyrorum delubrum palatii instar exstructum est, fixit munitque.
 destinata quoque parte exercitus omnem ad Euxinum usque Hierumque
 regionem atque his ulteriora oppida invasit, ad defectionem cogens, ne
 quem a tergo hostem pateretur. (14) his ita ex animo constitutis,
 dum apparatus castrisque componendis dies aliquot insumit, velut e spe-
 cula Michaelē videt belli signum in Blachernensi deiparae tecto defi-
 gere, atque inde vires adversus hostes deposcere sibi que corrogare,
 eiusque filium Theophilum una cum sacro ordine urbis ambitum omnem
 atque moenia circumire, ac tum vivificum crucis lignum tum intactae
 Christi dei nostri parentis vestem circumferre. ea res eius maxime
 spes deiecit, chamaeleontisque in morem cogitationum aestu varius an-
 ceptusque agebatur, siquidem illi non modo contra hostes visibiles sed et
 contra inaspectas quasdam fortitudines pugna conserenda erat. sic ita-
 que consilii incertus, etsi alioqui tot tantisque copiis fretus, earum iu-
 dicem cogitationum Martis aleam fore decernit. prima itaque diei inse-
 quentis luce dato classico suos castris educit; ac filio quidem terrestrem
 murum oppugnare iussit, ipse cum maiori copiarum parte validioribus-

τείχος καταπειράζειν τῆς πόλεως, ἔχων κατὰ τοὺς τῶν Βλαχερνῶν
 πύργους ἐποιεῖτο τὴν προσβολήν, κλίμακας τε τῷ ὕψει προσφέρων
 ἀναλογούσας καὶ χελώνας ἄλλοθεν καὶ ἐτέρωθεν τοὺς κριούς,
 C τὸξέυμασι τε καὶ πετροβόλοις πανταχόθεν χρώμενος, οἷς ἔμελλε
 πάντοθεν παντοῖος φαινόμενος καταπλήξαι μὲν τοὺς πολίτας, κρα- 5
 τήσειν δὲ καὶ τῆς πόλεως. οὐ μὴν οὐδὲ τῶν κατὰ θάλατταν ἡμέ-
 λει τειχῶν, ἀλλὰ τῷ ναυτικῷ πάντοθεν περικυκλώσας αὐτὴν πυρὶ
 τε καὶ τοξέυμασι, πρὸς δὲ καὶ τισι τετρασκελίαι ἐλεπόλεσι χρῆ-
 σθαι ἐκέλευεν ἀφειδῶς, ταῦτόν δὲ καὶ ἀτέχνως εἰπεῖν· ὄθεν οὐδὲν
 τῶν εἰς ὄνησιν φερόντων αὐτῷ ἢ τοσαύτη δύναμις συμπαρομαρ- 10
 τούντων ἀνδρῶν κατεπράξατο. τὸ μὲν γὰρ ναυτικὸν εὐθύς τις
 ἐναντίος ἐπιγενόμενος ἄνεμος συνδιέλκυσε τε καὶ ἄλλο ἄλλη δια-
 σπαρῆναι ἐποίησεν ἕτε δὴ καὶ χειμῶνος ὄντος ἑξαισιού· κατὰ δὲ
 D καὶ τέως μὲν τὰς κλίμακας ἀγρήστους αὐτῷ ποιοῦντων διὰ τῶν ἐκ 15
 τῶν πύργων ῥηγγυμένων ἰσχυροτέρων βελῶν, τῶν δ' ἄλλων ὀρ-
 γάνων πῆ μὲν οὐκ ἐφικνουμένων, καὶ τούτου μεγάλην ῥοπήν τοῖς
 πράγμασι τεθεικότος καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολέμους ἀπειρίαν
 καταμαρτυρήσαντος, πῆ δὲ καὶ τῶν ἐφικνουμένων καὶ καταλαμ-
 βανόντων ἀσθενεστάτων ὄντων καὶ οὐ κατὰ μάχην γενναίαν τε καὶ 20
 διασίειν τεύχη εἰδόντων, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ κατὰ πύργους ἰσταμένου
 ἀνδρὸς ὑποχώρησιν τινα παρασκευαζόντων. ὡς οὖν ἐφαίνεται
 P 39 ταῦτα οὐ κατὰ τὴν προτέραν διαθρολήσασαν πάντα φήμην καὶ

14 ἀπὸ] αὐτοῦ P

que machinis ac tormentis, quibus civitatis murum tentaturus erat, Blachernarum turres aggreditur, scalas admovens murorum altitudini congruentes. alibi testudines, alibi arietes: nusquam non missilium grando, exque balistis densus lapidum imber; quo tam varia undique omnisque generis oppugnatione tum oppidanis terrorem iniiceret, tum urbe potiretur. at neque muros maritimos negligit; sed classe undique cingens, ignique et iaculis adhaecque tetrascelis quibusdam obsidionalibus machinis profuse. (perindeque dicas, temere nulloque iudicio ac arte) tentare iubet. quamobrem etiam tanta vis virorum ei militantium nihil ei commodi attulit. illico enim adversus ventus classem dissipavit, alioque atque alio naves disiecit; quippe cum ingens procella esset ac mare aestuosum. terra quoque oppidanis strenue dimicantibus, hactenusque telorum et turribus fortiter missorum grandine inutilis scalas ei reddentibus, ad haec tormentis partim ad destinatum non attingentibus (quod quidem maximum rebus momentum attulit eumque gerendo bello imperium ostendit), partim vero attingentibus quidem et assequentibus, imbecillioribus tamen, nec satis forti conatu et ut muros concutere possent vel etiam praesidiarios ex turribus excutere atque illinc fugare. ubi igitur non ex prioris famae ratione, cuncta magno quodam vulgantis

διακωδωνίσασαν, ἦττω δὲ καὶ ὡς ἔκ τινος ἀσθενεστάτης φρενὸς διακωβερνώμενα καὶ ἐκπερατούμενα, ἀνεθάρρησέ τε ἡ πολιορκουμένη πόλις εὐθὺς, καὶ τοσοῦτον ἐκηβολωτέροις ἐχρήτο τοῖς βέλαισι ὡς πόρρω που τούτους ἀδλισθῆναι ἐπαναγκάσαι, τὰς τοσαύτας μηχανὰς ἐγκαταλιπόντας, καὶ περὶ τῆς ἰδίας βουλευέσθαι σωτηρίας. ὅθεν ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν οὐχ ὡς ᾤετο, στερρότερα δὲ ἢ κατὰ τὴν ἐαυτοῦ γνώμην ἀπήντησεν, ἄλλως δὲ καὶ ἡ ὥρα δρομύτερον ἐδείκνυ τὸν καιρὸν ὅτε δὴ καὶ χειμῶνος ἐπιγενομένου καὶ τῆς Θράκης τῶν ἄλλων οὔσης δυσχειμέρου, ἐπὶ παρα-
10 χημασιῶν ἐγράφη καὶ τὸν τοῦ στρατοῦ ἀνακομιδῆν.

15. Ἦδη δὲ τοῦ ἔαρος ἡμερον ἐπιλάμποντος καὶ τὸν στρα- B
τώτην ὄχλον τὰς καταδύσεις καὶ χηραμοὺς καταλιπεῖν ἐκβιάζον-
τος, ἀμφοτέρωθεν αὐδὺς κατὰ γῆν τε καὶ κατὰ θάλατταν ἔκρινε
προσβάλλειν τῇ Κωνσταντίνου. ἀλλ' ἦδη τὸν Μιχαήλ οὐχ ὡς τὸ
15 πρότερον, ἄρτι δὲ στρατιωτικῆν τινα δύναμιν εὑρισκε συλλεξάμε-
τον, καὶ κατὰ θάλατταν ἄλλην δὴ ναυτικῆν. κατ' ἐκεῖνο γοῦν
πάνυ ἦν τὸ μέρος ὀπλισάμενος ἦ καὶ πρότερον, τὸν κόλπον τῶν
Βλαχερνῶν. ὡς οὖν ἡμέρα ἐπέλαμπεν καὶ τὸ σύνθημα ἐδίδοτο
τὸ πολεμικὸν καὶ τείχος ἔμελλε κατασεῖν τῶν Βλαχερνῶν, εἰς λό-
20 γους δὴ τισιν ἐκ τοῦ τῶν τειχῶν μετεώρου ἦλθεν ὁ Μιχαήλ, ἀμνη-
στίαν αὐτοῖς δεινῶν εὐαγγελιζόμενος καὶ ὑπισχνούμενος δώσειν C
ἔγχαθὰ πολλά, εἰ μόνον δὴ μετατάξοιντο καὶ μὴ βουληθεῖεν αἵμα-
σιν ὁμοφύλων καὶ ἀδελφῶν καταχραίνεσθαι. ἀλλ' εἰς πύθον

9 ἄλλων μάλλον οὔσης?

rumore, haec apparuere, quin potius longe minora, ac quae mens debili-
sima regeret ac parturiret, statim obsessa civitas animos audaciam-
que resumpsit, tantaque vi longe mittentes balistas displodebat, ut omni-
mo machinarum apparatu relicto obsidentium agmina procul recedere
deoque salute consilium inire coegerit. quamobrem non qualem obsessor
putaverat, sed firmiorem longe quam pro existimatione urbem offendit.
praeterea vero ipsa quoque tempestas asperiores aërem reddebat. velut
itaque appetente hieme, ac per hiemem provinciae reliquis frigidiore
Thracia, ad hiberna et ad reducendas copias animum convertit.

15. Vere itaque mitius illucescente turmasque militares lustris suis
ac latibulis excedere cogente, utrinque rursus terra marique adoriendam
Constantini urbem putavit. neque vero Michaelem qualem antea, sed
iam et terrestribus quibusdam et navalibus copiis instructum invenit.
novas igitur eandem partem quam prius, sinum scilicet Blachernensem,
eodemque apparatu aggreditur. prima itaque luce, data pugnandi tes-
tera, ac dum iam Blachernenses muri quatendi essent, Michael e sur-
perici muro quosdam alloquendi occasionem nactus malorum oblivionem
itaque eis bona collatarum pollicetur, si modo consilio mutato ad se
transierint nec civium fratrumque errore foedari in animum induxerint.

τετρημένον, τὸ τοῦ λόγου, τούτους ἐναπεράνας τοὺς λόγους, ἐκέ-
 νους μὲν θαρσαλευτέρους, ὅτι δὴ καὶ παρακαλοῖντο, ταῦτ' οὖν δὲ
 εἰπεῖν καὶ τῆς ἐκ τοῦ φόβου συστάσεως λελυμένους εἰργάσατο,
 ἑαυτὸν δὲ σταθερόν τε καὶ στερεότερον. ὅθεν ἄφρων ἐκ πολλῶν
 πυλίδων κατ' αὐτῶν συρρυσίς, ἢ μὴ προσεδόκων ἐκείνοι, συρρή- 5
 γνυταὶ τισι τούτοις εἰς μάχην, καὶ φθόρον ἱκανὸν ἐργασάμενος
 τὴν νικῶσαν λαμβάνει λαμπρῶς. κατὰ θάλατταν δὲ καὶ μᾶλλον
 D ἢ κατ' ἥπειρον τὴν νικῶσαν ἐλάμβανεν. ὥς γὰρ αἱ βασιλικαὶ
 τριήρεις ἀήγοντο καὶ εἰς χεῖρας συνέρχασθαι ἔμελλον, ἄρτι δὴ
 πόλεμον συγκροτοῦντος καὶ λίθους ἐπαφίεντος τοῦ ἀποστατικοῦ 10
 πλωτῆρος, οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντος καὶ τισὶ δέμασι καὶ θορόβοις
 περικτυπηθέντος καὶ πρόμναν κρούσαντος κατ' ἔγχετο πρὸς τὴν χέρ-
 σον· καὶ οἱ μὲν τῶν ἀνδρῶν πρὸς βασιλεία αὐτομολοῦντες ἐθάφ-
 ρον μετατιθέμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὸ οἰκεῖον στρατάπεδον τὸ κατὰ
 γῆν ἀπεδίδρασκον, τὸ κατὰ θάλασσαν εἶναι καὶ διαμύχεσθαι ἀπαρ- 15
 νησάμενοι παντελῶς. οὕτω μὲν οὖν ἀπονητὴ διελύθη τὸ ναυτικόν,
 P 40 καὶ τέως ἐχώρησεν εἰς οὐδέν, ἄξιον οὐτε τοῦ πλήθους τῶν νεῶν
 οὐτε τῶν εἰς αὐτὰς ἀναβεβηκότων ἀνδρῶν διαπραξάμενον.

16. Ὅθεν καὶ Γρηγόριος ὁ δηλωθεὶς συννεωρακῶς αὐτόν
 τε τοῦτον τὸν ἀποστάτην ἐκκαταφρόνητον ὄντα τε καὶ πλέον 20
 προῖόντος τοῦ χρόνου γενησόμενον, ἅτε δὴ πότοις σχολάζοντα καὶ
 φρονήσεως ἀμοιροῦντα κατὰ πολὺ, δι' ἧς πεφύκασι μᾶλλον ἢ

1 τετρημένον P
 ἄξιον?

ἐναπεράνας?

17 an εἰς οὐδέν, οὐδέν

hos enimvero in dolium pertusum (quod adagio dicitur) sermones perorans, tam illos ferociores, ut quibuscum precibus ageretur (perindeque dicas hostium metu solutos, nihil iam servandi ordinis ac conspirationis sollicitos) reddidit, sibi que robur ac firmitatem adiecit. quamobrem ex multis repente portulis suos effundens, qua illi nihil eiusmodi exspectabant, parti eorum congregitur, iustaque satis clade afficiens clare victoria potitur. sed et mari illustriori quam terra victoria augetur. cum enim imperatoriae triremes altum peterent, iamque pugnae conserendae adesset tempus, atque adeo ipsa desertoris classis congressus ardore saxa mitteret, nescio quo casu consternata quibusve acta terroribus, versa puppi ad terram se subducit. classarii pars concepta fiducia ad imperatorem deficiunt, pars ad sua castra terra pergunt, ac vel in mari versari aut prorsus pugnare pernegant. sic absque labore dissoluta Thomae classis, cessitque in nihilum, cum nullum aut pro navium numero aut pro classiariorum virtute praeclarum facinus edidisset.

16. Hinc quoque, cuius iam meminimus, Gregorius, cum desertorem Thomam exiguae auctoritatis esse, multumque ei nominis decessisse, longeque amplius illi postmodum decessuram intelligeret, quippe homini

ποθεν ἄλλοθεν αἱ νῆκαι προσγίνεσθαι, μοῖράν τινα τοῦ ἕφ' ἑαυ-
 τὸν τύγματος συλλαβόμενος, καὶ πρότερον δὲ κοινολογησάμενος
 τῷ βασιλεῖ διὰ μοναχοῦ τινὸς τοῦ ἀπὸ τῶν Στουδίου τοῦ βασιλέως
 ἀποσταλέντος, ῥῆξεν ἔννοεῖ καὶ τοῦ ἀποστάτου γίνεται κατὰ νότου,
 5 ὁμοῦ μὲν τοῦτον ἐκδεματῶν καὶ θορύβου πληρῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ B
 τῶν εἰς βασιλέα ἑαυτῷ ἡμαρτημένων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῇ αὐτοῦ γα-
 μετῇ καὶ τοῖς τέκνοις (καὶ γὰρ ἐτηροῦντο ἐν φυλακῇ ἐκείνου τῷ
 Θωμᾷ προσδεμένον) διαλλαγὴν καὶ συγγνώμην πραγματευόμενος.
 ἀλλ' οὔτε ὁ βασιλεὺς ταῦτα ἔφθασε διακοῦσαι· εἰς τοσοῦτον γὰρ
 10 ἀπεκλείετο καὶ τῶν ἔξωθεν, οὐδ' εἰ τῶν ἐγγὺς μόνον τις, ἀλλ'
 οὐδ' εἰ τῶν πορρωτέρω τὰ αὐτοῦ ἡρημένος ἐτύγχανε. καὶ ὁ Θω-
 μᾶς τὸ μὴ πολὺν ἐξαίφνης τοῦτον γενέσθαι κατορρωδῶν, καὶ
 φόβον ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποιῆσαι βουλόμενος, τὴν μὲν στρατοπεδείαν
 τῆς πόλεως οὐκ ἐξεκίνησε, ταῦτ' οὗτο προμηθεύμενος, καὶ προ-
 15 ποῦν τὸ μὴ διωχθῆναι ἐξόπισθεν· ὀλίγους δὲ τινας, καὶ ὄσους C
 ἕξει ἀξιοχρέους τῆς πρὸς τὸν Γρηγόριον μάχης ὄντας, πυραλα-
 βῶν ἔξῃ πρὸς αὐτόν, καὶ περιγίνεται τούτου, καὶ φεύγοντα
 καταλαβῶν ἀναίρει. καὶ αὐθις διὰ ταχέων πρὸς τὰς δυνάμεις
 τὰς προσεδρευούσας τῇ πόλει γίνεται, καὶ γράμμασιν ἐπιστέλλων
 20 τὰ ἑαυτοῦ περιαιγγέλλει ἀπανταχοῦ, ὡς εἶη τε νενικηκώς, ὅπερ
 οὐκ ἦν, καὶ τὸ προσχωριάζον κατὰ τὴν Ἑλλάδα ναυτικὸν ταχέως
 κλιεῶν ἀναχθῆναι, ὡς αἰθις τοῖς κατὰ θάλασσαν προσβάλλοι

3 Στουδίου ἐπὶ τοῦ?

peculis dedito, et cui maxime prudentia deesset, qua potissimum ac
 prae omni alia virtute parantur victoriae, partem aliquam secum assu-
 mens subiectae legionis, priusque monachi cuiusdam Studiani collegii,
 in eam rem missi, opera communicato cum imperatore consilio, a reli-
 quo se exercitu avellit, tyrannoque a tergo secedit, tum ut illum ex-
 terreret ac turbatione impleret, tum vero ut sibi ipse, quin et uxori et
 liberis (nam et illos Michael, quo ex tempore ad Thomam defecerat,
 in carcere habebat), maiestatis scilicet reus, veniam indulgentiamque
 obtineret. sed neque imperator rem adhuc audierat (adeo enim omnis
 extra comaeus oclusus erat) nec si quis, non solum eorum qui prope
 essent verum etiam qui longius abessent, eius partes secutus esset.
 Thomas autem veritus ne subito magna Gregorii auctoritas fieret, isque
 suis ordinibus terrorem iniiceret, nihil soluta obsidione aut castris ab
 urbe dimotis, timens ne se hostis a tergo insequeretur, paucos aliquos,
 ac quantos opprimendo Gregorio sufficere existimavit, assumens, in
 illam educit; praelioque fuscum ac in fuga comprehensum necavit. hinc-
 que celeriter ad reliquas copias urbem obsidentes reversus literas in
 20 omnes partes, quibus sibi victoriam (etsi falso) manifeste arrogaret,
 addit; classemque, quam in Achaia habebat, ad se quam primum ad-
 duci iubet, quo rursus instructoribus copiis mari pugnam consereret.

μετὰ στεροτέρας δυνάμεως μέρεσιν. ἄλλ' ἐκείναι μὲν εἰς ἀριθμὸν
 τελοῦσαι πεντήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις πολέμιστηρίοις ἅμα
 D διήρσει καὶ σιταγωγῶς τῶ τῶν Βυρίδων κατὰ Θράκην λιμένι ἐγ-
 καθορμίζονται, ἕξ οὐρίας πλέουσαι. καὶ ὁ βασιλικὸς δὲ πυρφό-
 ρος στόλος τούτοις μηδὲν ἐγνωκόσιν ἐκείσε ἐπιτεθεὶς πολλὰς μὲν 5
 αὐτάνδρους αἰρεῖ τῶν νηῶν, τινὰς δὲ καὶ πυρπολεῖ δυνατωτάτη
 χειρὶ, ὀλίγων παντελῶς ἕξω γενομένων τοῦ πάθους καὶ πρὸς τὸν
 τῶν Βλαχερνῶν κόλπον καταίρειν λόγον ποιουμένων πολύν, ὡς
 ἂν εἴεν ὁμοῦ τῆ κατὰ γῆν στρατιᾷ· ὃ καὶ γέγονεν. τὰ μὲν οὖν
 κατὰ θάλατταν τοῦτον ἐκυβερνᾶτο καὶ ἠθύνετο τὸν τρόπον· 10
 κατὰ γῆν δὲ αἰεὶ πως ἀκροβολισμοὶ τινες ἐκ μέρους καὶ φρόνοι ἐγ-
 γοντο, νῦν μὲν τοῦ Μιχαὴλ νῦν δὲ τοῦ νιῶ αὐτοῦ Θεοφίλου αἰ-
 P 41 τοῖς ἐπεξίοντος μετὰ Ὀλβιανοῦ καὶ Κατάκυλα, καὶ πληγὰς ἔσθ'·
 ὅτε καιρίας διδόντος τε καὶ λαμβάνοντος· οὐ μὴν ἀγῶνές τινες
 λαμπροὶ καὶ νεανικοὶ ἐκ παρατάξεως καὶ τῆς ἰσορροπού δυνάμεως 15
 ἔσχον τὸ κῆρος, αἵτε δὴ πολλῶ τοῦ Μιχαὴλ ἐλαττουμένου καὶ μὴ
 πρὸς τὴν ἐκείνου εὐζωνόν τε καὶ ἱππικὴν στρατιὰν ἀντιτάσσεσθαι
 δυναμένου.

17. Ἐν τούτοις οὖν ὄντων αὐτῶν, Μορτάγων ὁ τῶν Βουλ-
 γάρων βασιλεὺς (καὶ γὰρ ἔφθασεν ἡ φήμη κατὰ τὴν οἰκουμένην 20
 τὸν βασιλεῖα τῶν Ῥωμαίων πολιορκούμενον διαγγέλλουσα) λάθρα
 τινὰς ἐς βασιλέα πέμψας ἐξαποστεῖλαι αὐτομάτῳ γνώμη συμμα-
 B χίαν καθυπισχεῖτο καὶ βοήθειαν αὐτῷ τὴν ἀρκοῦσαν διδόναι καθ-

3 alii Βηρύδων. margo Combef.

constabat illa cum bello aptis biremibus, tum onerariis trecentis quin-
 quaginta navibus; quae et brevi secundis auris ad Byridensem in Thra-
 cia portum appellunt. imperatoria autem scyphonibus instructa classis,
 illic hostes in statione incautos aggressa, multas eorum naves cum ipsis
 vectoribus capit, alias vi maxima comburit; paucae admodum cladi su-
 perstitae celeri fuga portum Blachernensem petunt, id omnino satagentes
 ut terrestribus copiis, quod et ita contigit, iungerentur. sic res mari
 gerebatur, felicitque adeo exitu. terra vero continuae prope sigillatim
 erant velitationes caedesque edebantur, modo Michaelis modo eius filio
 Theophilo cum Olbiano et Catacyla adversus hostem suos educente.
 horum praeliorum varius exitus, dataeque et acceptae aequo pene Marte
 subinde strages. iusta tamen pugna nunquam certatum, eo quod impe-
 rator cum hoste, cuius essent numerosiores expeditaeque ac equestres
 copiae, acie congreri non posset.

17. Eo rerum statu, Mortagon Bulgarorum imperator, fama exci-
 tus, quae iam totum orbem pervaserat, Romanorum imperatorem intra
 muros obsesum teneri, misso clam ad Michaellem nuntio ultro se auxilia
 missurum pollicetur ac copias quantae adversus hostem sufficientent. at

αριλέγει. ἀλλ' ὃ γε Μιχαήλ, αἶτε τῇ ἀληθείᾳ τὸ τῶν ὁμοφύλων
 κλήδος καταιδούμενός τε καὶ ἐλεῖν, εἴτε καὶ χρημάτων φειδόμε-
 νος (εἰτόγγαυε γὰρ ἐπὶ πολλὰ τὰς χεῖρας τῶν ἄλλων βασιλέων ὄφ'
 ἰσχυρὸν ἔχων ἐκ φειδωλίας), τὴν μὲν γνώμην ἤξιον ἀποδοχῆς τοῦ-
 ὅτου, παρηγγέτο δὲ τὴν αὐτοῦ βοήθειαν, καὶ οὐκ εἴ τι γένοιτο παρὰ
 τοῦ ἀποστάτου, βούλεσθαι τὴν ἐπικουρίαν αὐτῷ κατεμήνυεν.
 ἀλλ' ὃ γε Μορτάγων καὶ ἄλλως πολέμοις χαίρων καὶ τὰς ἐκ τού-
 των λείας καρπούσθαι φιλῶν, καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν δὲ τριακοντού-
 τεις σπονδὰς γεγενημένας παρὰ τοῦ προκατασχόντος Λέοντος ἐπι-
 10 βιβαιῶσαι καὶ ἰσχυροτέρας ποιῆσαι ζητῶν, τὴν κατὰ τοῦ τυραν- C
 νου στρατιὰν εὐτρέπιζεν, καὶ δὴ τῶν Ῥωμαίων ὄρων ἔντοσθε μετὰ
 παρησίας γενόμενος κατὰ τὸν Κηδούκτου χῶρον οὕτω καλούμε-
 νον ἰστροποπέδουσεν. ἤκούοντο δέ, καὶ λαθεῖν ταῦτα τὸν ἀπο-
 στάτην οὐκ ἦν· περιεδοθήθη μὲν ὡς εἰκός, καὶ τὰς φρένας κατε-
 15 πτονήθη, ἐν αὐτῷ δὲ πάλιν γενόμενος τὴν κατ' αὐτοῦ στρατιὰν
 ἐξέπλιζεν. καὶ ἐπει εἰς δύο καταμεριζόμενος ἰδοὺ παντελῶς
 ἀσθενής τε εἶναι καὶ εὐπτωτος (ἦ τε γὰρ τῶν πόλεων βασιλεύουσα
 οὐκ ἰσχυρομένη ἀλλὰ πλεῖστον ἀξιολόγου στρατοῦ ἔδεετο πολιορ-
 κωμένη, ἥδη καὶ τοῦ Μιχαήλ δυνάμεις οὐκ ἀγενεῖς συλλέγοντος
 20 καὶ κατὰ πόδας ἴστασθαι δυναμένου, καὶ πολλάκις ἄλεθρον ἐπα- D
 γαῖν αὐτοῖς δυνηθέντος· καὶ ἡ τῶν Βουλγάρων δὲ δύναμις οὐ
 μικρὰς τινας τάξεις καὶ στρατιῆς, πολλῆς δὲ καὶ οὐ τῆς τυχεύουσης
 ἰδέετο παρατάξεως), — μὴ οὖν εἰς δύο τινὰ διαιρούμενος κατὰ
 ἰσὺ λάβρον χειμάρρον ἀσθενέστερος παρ' ὃ ἦν δόξη τε τοῖς

24 δ] σὺ P

Ille, sive re Romanorum in Thomae castris militantium reverentia
 inque eos miseratione, sive alias parcendum sumptibus ducebat (nullus
 enim unquam imperatorum illo fuit sordidior), laudato Bulgari proposito
 auxilia recusavit, nec quicquid demum tyrannus praestiterit, eis se usu-
 rum significavit. Mortagon tamen, ut qui alioqui bellis praedaeque ac
 spoliis gauderet, foedusque tricennale cum Leone eius decessore pactum
 confirmare magisque stabilire quaereret, adversus tyrannum exercitum
 parat. quamobrem Romanorum fines audacter ingressus ad locum cui
 Coeductus nomen, castra ponit. percrescebat rumor; nec fieri pote-
 rat ut irruptio tyrannum falleret. merito itaque perturbatur, animoque
 plene attonitus est. ubi tamen emersit exque ea se aestuatione collegit,
 adversus illum sibi movendum constituit. quoniam autem diviso exer-
 citu se prorsus debilem fore cladique obnoxium videbat (nam et in ex-
 puganda urbe Augusta non exiguo sed numero fortique exercitu opus
 erat, eoque magis quod iam imperator exercitum haud contemnendum
 paraverat, quique adeo conserto pede pugnare posset nec raro hostium
 auxilium dare; nec vero contra Bulgarorum copias aliter quam magno
 validoque exercitu pugna instrui poterat), ne igitur velut rapidus qui-
 dam torrens in duos quosdam deductus rivulos, quam pro prioris virtute

Theophanes contin.

ἐχθροῖς καὶ ἐδαιρωτος γένηται, ἀπαίρει μὲν ὄλιγος τῆς πόλεως, πρὸς τὸν Βούλγαρον δὲ ἀξιόμαχον κρίνας αὐτὸν κατὰ τὸν εἰρημέ-
νον τρόπον παρατάσσεται καὶ ἀνταγωνίζεται. (18) καὶ ἐπεὶ ἐς
χεῖρας ἦσαν κατ' ἀλλήλων, ἤτιόταται δὴ ἰσχυρῶς ὁ τύραννος, καὶ
φόνον οὐ ποιεῖ μὲν πάσχει δὲ παρὰ τῶν ἐχθρῶν. καὶ ἐπεὶ μὴ 6
P 42 ἄλλως ἦν τῆς σωτηρίας λαβέσθαι, φρυγιδεῖα ταύτην εὐρίσκουσιν,
καὶ ἐν τινὶ χώρῳ δυσβάτω σκεδαννόμενοι ἰσκόπουσι πῶς συνάγων-
ται. ἀλλ' ὁ μὲν τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς εὐθὺς τὰ τε σώματα
προσλαβόμενος ὧν ἐγένετο κύριος, καὶ λείας δὲ πολλῆς γενόμενος
ἐγκρατῆς, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἠπέστρεψε, τῇ κατ' αὐτοῦ νίκῃ ἐπαι- 10
ρόμενός τε καὶ γαυριῶν. τὸ δὲ καταλειφθὲν ναυτικὸν ὡς τοῦτο
ἀκήκοεν, τοῦτο δὴ τῇ πόλει προσεδρεῦον, προσχωρεῖ τῷ βασιλεῖ
καὶ μετ' αὐτοῦ γίνεται. ὁ δ' αὖ ἀποστάτης εἰς τοσοῦτο ἤκε θάρ-
ρους, παρὰ τῶν αὐτῷ συμμαχοῦντων, ὡς ἔουκε, δαιμόνων ἐγκρα-
B τῆς, ὥστε πάντοθεν συντριβόμενος καὶ πληττόμενος καὶ ὀλίγος ἐκ 15
πολλῶν γενόμενος, καθαρῶς τε νίκης οὐ ποτε μετεσχηκῶς οὔτ'
ἀπὸ παρατάξεως οὔτε μὴν ἀπὸ τῶν καθ' ἡμέραν προσυγομένων
δια πολυχερίαις μηχανημάτων κατὰ τῶν τευχῶν τῆς πόλεως, αὐ-
θις ἐπισυναχθεὶς κατὰ τι πεδίων, Διύβασιν οὕτω καλούμενον,
στadium ἀπέχον τῆς πόλεως ἰκανὸς καὶ πρὸς στρατοπεδεῖαν εὐ- 20
φρὲς ἐκ τε τῶν φουμένων καὶ ἐδάτων ἐπιρρῦτων ὄν, συναθροίε-
ται. κάκειθεν τὰς προνομὰς ποιῶν πάντα μὲν πρὸ τῆς πόλεως

12 τοῦτο] τὸ? ἢ τοῦτο δὴ τὸ? 22 μὲν τὸν πρὸ?

hostibus imbecillior appareret, et qui facile edomari posset, urbis obsi-
dionem in totum solvit, inque Bulgaros, quibus se parem esse arbitra-
batur, educens, in eo quem diximus Ceducti loco, cum eis pugnam
committit. (18) ceterum tyrannus in eo praelio magna suorum strage
vincitur, nec adeo hostes clade afficit, sed ipse ab eis ingenti clade
afficitur. cumque aliter non liceret, fuga salutem expediunt qui e praelio
incolumes fuerant, arduoque quodam loco nec facili accessu dispersi se-
cum cogitabant quomodo rursus coirent ac agmen instaurarent. Bulga-
rus autem statim captivos, qui venerant in potestatem, assumens, in-
gentisque praedae compos effectus, victoria ferox eaque superbiens
redit in patriam. classis ad obsidendam urbem relicta, audita suorum
strage, tota ad imperatorem deficit illique adiungitur. Thomas porro
desertor eo temeritatis erupit, daemonum, ut videtur, illi belli sociorum
afflatu, ut et cladibus undique attritus caesusque atque ex amplissimis
rebus in angustias compulsus, nec iusto unquam praelio victoria poti-
tus vel conserta palam acie vel ex tanto machinarum quotidie urbi ad-
motarum apparatu censuque, collectis iterum copiis in campo cui nomen
Diabasis, aliquot ab urbe stadiis dissito, castris metandis tam ex agri
feracitate tum ex aquarum irriguo longe commodissimo, consederit.
inde omnem suburbanorum elegantiam excursionibus vastabat ac igni in-

ἔλαβε κόσμον καὶ ἐπυρπόλει, ἐνεφανίζετο δὲ τοῖς κατὰ πόλιν, ὡς τὸ πρότερον, οὐδαμῶς. ὁ καὶ συνεῖς ὁ Μιχαὴλ καὶ ἀξιόλογον σοσῆσας στρατόν, αὐτόν τε Ὀλβιανὸν καὶ Κατάκυλαν ἔχων μετὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀκριβείας ταγματίων καὶ ἀκεραίους, κατ' αὐτοῦ ἐκστρατεύει· καὶ τοῦτ' οὐ κατορθωδοῦντα οὐδ' ἐκροβούμενον ἀλλ' αὐτῷ προσυπαντιῶντα μετὰ σπουδῆς ἐφευρῶν συνήλθεν εἰς χειρῶν δυνάμιν, κρῖναι τὸ πᾶν βουληθεῖς. ἔνθα δὴ καὶ καταστρατηγήσαι τὸν βασιλέα βουλόμενος αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ καταστρατηγεῖται βουλῇ καὶ τοῦ παντὸς διαμαρτάνει σκοποῦ. ὁ μὲν γὰρ ἅμα τῷ 10 συρραγῆναι τὸν πόλεμον νῦτα διδόναι τῷ βασιλεῖ ἐκέλευσεν, οὐ τῆν τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων γνώμην κατανοῶν, ἀνθρώπων ἔκπαιλαι γυναικῶν καὶ τέκνων στερουμένων δι' αὐτόν καὶ τὰς χεῖρας τῷ ἀδελφικῷ λύθρῳ καταμιαίνοντων· οὐ ταχεῖαν ἔσσεσθαι καὶ οὐκ εἰς 15 τοσοῦτον χρόνον ἔκταθῆναι τῆν αὐτῶν ἐν τοῖς ὑπαίθροις διατριβῆν προσδοκῆσαντες πρὸς πᾶν μὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς εὐπειθεῖς, ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ χρόνος ἤδη πού ἐξετέτατο (τρίτος γὰρ ἔξηνύετο) καὶ ἀγνήτοις ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν γινομένων ἐδόκουν ἐπιχειρεῖν, ἀνδρὸς ἐνὸς ἐπιθυμία καὶ ἀπονοία δουλεύοντες, τηρικαῦτα τὸ κελυσθὲν ὡς ἔρμαιόν τι λαβόντες οὐχ ὡσπερ ἐκείνος ἐβούλετο ἐξελθόν, ἀλλὰ ὡς αὐτοῖς ἐδόκει κυλόν. ὁ μὲν γὰρ ἐγκλίνας τούτοις εἰς τοσοῦτον ἐπέτρεπεν ὅσον τῆν τοῦ βασιλέως παράταξιν διαλῶσαι καὶ αὐτοῖς ὑποστρέφαι στερεῶς φονεύοντας· οἱ δὲ κόσμῳ P 43 καὶ τακτικῇ ἐμπειρίᾳ τῆν τοῦ βασιλέως στρατιᾶν κατόπιν θύουσαν,

conlebat. haud tamen velut prius se civitati in conspectum dabat. Michael vero ubi rem intellexit, idoneo conscripto exercitu Olbianum quoque et Catacylam cum suis legionibus, viros strenuissimos ac integre fidei, habens adversus illum educit. offendit autem non pavidum aut rei expectatione suspensum, sed fortiter sustinere paratum; quamobrem collatis signis discernendum statuit. tyrannus cum stratagemate imperatorem vellet decipere, eodem ipse decipitur et ab scopo prorsus aberrat. iubet nimirum suos primo congressu terga imperatori dare, parum intelligens qua illi in eum mente affecti essent, viri scilicet eius iampridem causa liberis et uxoribus privati, ut fraterno cruore dextras pallarent; qui initio quidem, cum brevem expeditionem fore nec se tamdiu sub dio moraturos esse sperassent, ad omnia se obsequentes praebuerant. ubi autem iam tempus trahebatur, quippe cum annus iam tertius fluxisset, exque quotidiana experientia ea se tentare senserant quae nullo absolvi exitu possent, dum unius viri libidini ac dementiae servirent, tandem id quod ipsis imperatum erat, insperati lucri loco accipientes, non ex illius mente sed ex suis ipsorum rationibus implendam sibi putavere. nempe inssi erant ut tantisper cederent, dum regia acies insequendo ordines solveret, ac tum demum conversi hoastes fortiter caederent. verum illi dum composite exque bellica arte, non tenere solentis ordinibus, ut ipse putaverat, a tergo irruentem imperato-

καὶ οὐχ' ὡς εἴρηθη ἐδδιαιλύτως, εἰδότες ἀσχηματίστῳ χρώνται φρηγῆ, καὶ ἄλλος ἄλλη διεσκέδυστό τε καὶ διεφέρετο. ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι, σὺν μὲν ὀλίγοι καὶ αὐθις ἔταροι, τῷ βασιλεῖ προσχωροῦσι καὶ καθομολογοῦσιν αὐτῷ· αὐτὸς δὲ σὺν ὀλίγοις τισὶ πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν σώζεται κάκῃσθε τῆς φρηγῆς ἴσταται. ὁ δὲ γε τούτου σ νόθος τε καὶ παρέγγραπτος υἱὸς Ἀναστάσιου τοῦ τῆς Βύζης φεύγων ἐπιλαμβάνεται πτολίσματος. καὶ οὐ κατὰ τύχην, οἶμαι, κατὰ δὲ πρόνοιάν τινα, ἔν' ἕκαστος τούτων πρὸς ἑαυτὸν ἑλκύων τὴν Β τοῦ βασιλέως προσεδρίαν τῷ ἑτέρῳ διδοῖ ἄνεσιν τε καὶ καιρὸν εἰς τὴν προνομίην. 10

19. Ἄλλ' ὁ γε βασιλεὺς ἐκ ποθὸς τούτοις ἐπόμενος πρῶτον ἔγνω τὸν Θωμαῖν πολιορκεῖν καὶ τὴν προγεγενημένην εἰς αὐτὸν ἀποδοῦναι τούτῳ ποιήν. ὅθεν ἐπάγει αὐτῷ πολιορκίαν, οὐ διὰ μηχανημάτων ἢ ἄλλων τινῶν σποσδύζων αὐτὸν καθελεῖν, ἅμα μὲν τὸν ἐμφύλιον ἀποδιδράσκων πόλεμον, ἅμα δὲ τῷ τοῦς τὴν 15 Σκυθίαν οἰκοῦντας τῶν τοιούτων ἁμαθῆτους κατασκευῶν βούλεσθαι διαμένειν, ἀλλὰ λιμῷ καὶ ἀνάγκῃ τῶν ἐπιτηδείων, οἷς ἐν C σπάνει καὶ ἐνδείᾳ ἀλλ' οὐκ ἀποθησαυρίζουσα ἢ πόλις εἰδείκνυτο. ἔγνωστο γοῦν ταῦτα αὐτῷ, καὶ ἀρχὴν ἢ πρῶξις ἐλάμβανεν. ὁ δὲ γε πολιορκούμενος παντὸς μὲν ζῶον πρῶτον ἰδεῖν ἄχρηστον, ἔπειτα 20 δὲ καὶ πᾶσαν ἡλικίαν τῆς πόλεως ἔξωθεῖ, οὐ παρακλητικοῖς, ὡς ἂν εἴποι τις, λόγοις τὰ πολλὰ τῶν πρῶξεων διοικῶν, τυράννῳ δὲ

1 ἐδδιαιλύτως P. mox malim εἰδότες.

15 τῷ om P

riam aciem vident, veram re ipsa nihilque simulantes capessunt fugam; aliique alio dissipati ac dilabentes, modo pauci modo plures ad imperatorem confugiunt seque illi sacramento adstringunt. tyrannus cum paucis quibusdam Adrianopolim evadit incolumis, ibique fugam sistit: eius vero nothus ac facticius filius Anastasius ex fuga Byzae castrum occupat. neque id casu, sed certa dei providentia factum existimem, ut dum quisque illorum imperatorem ad obsidendum trahit, alteri indutias tempusque pabulandi praeberet.

19. Porro imperator e vestigio illos insecutus primum Thomam obsidendum ac vicariam ei poenam reddendam constituit. obsidet autem non machinas, non tormenta adhibens, tum quod belli civilis damna vitare cuperet, tum quod vicinas illi civitati Scythas ea instrumenta docere nolebat, quibus urbes expugnari solent: sed fame rerumque ad victum necessarium penuria, raro in civitate commeatu nec copiosa annonae in ea reposita. sic itaque illi constitutum, inque eum modum ductam rei exordium. obsessus Thomas in primis genus omne animalium ad bellum inutile, omnesque adeo quibus per aetatem non liceret arma ferro, urbe eiicit, pleraque gerens, ut quis dicat, non lenibus verbis et ad obsecrandam compositis, sed tyrannico animo ac rigida; quod et

γνώμη καὶ ἀνδραγαθία· ὁ καὶ τὸ κατ' αὐτοῦ ἀνεθυμίασέ τε μίσος καὶ ἀνένεωσεν. ἔπειτα ὡς ἤδη ἤκμαζεν ὁ λιμός, σωτηρίας ἐλπὶς οὐδαμοῦ, ἠνάγκαζε δὲ καὶ τοὺς ἑαυτῆς φόβους ἀνελλοπιεῖς ἀπῆκει δὴ ἡ γαστήρ, οἱ μὲν λάθρα διὰ τινων πυλίδων οἱ δὲ διὰ τευχῶν καταδιώμενοι, οἱ μὲν φέροντες τῷ βασιλεῖ ἑαυτοὺς ἐπεδίδουν, οἱ δὲ πρὸς τὸν εἶδν κατὰ τὸ Βύζης πτολίεθρον ἀπεδίδρασκον. ἐπεὶ οὖν οὐ τὰ ἀναγκαῖα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπευκτὰ καὶ λυπρὰ τούτοις κατεδήθετο, ἄχρι δὲ τῶν σεσημμένων σκυτῶν τε καὶ κατνυμάτων τὰ τῆς τροφῆς ἐχώρει, εἰς λόγους τινὲς τῶν ἐν τῇ πόλει ἰδιόδυντες τῷ βασιλεῖ, καὶ τῶν ἡμαρτημένων ἀμνηστίαν αἰτήσαντες τε καὶ λαβόντες, περισχόντες αὐτὸν λαμβάνουσι τε διὰ χειρῶν καὶ προσάγουσι τῷ ἔχθρῳ. ὁ δὲ τὸ δόξαν πάλαι τοῖς βασιλεῦσι καὶ εἰς συνθήθειαν ἤδη ἔλθῶν πρῶτον τήσασα καὶ ὑποκάτω θείας τῶν ποδῶν, ἀκρωτηριάζει τοῦτον καὶ πόδας καὶ χεῖρας ἀπαράσσει αὐ- P 44
 15 τοῦ, ἐπὶ ὄνου τε θεατρῶντι πῶσι, τοῦτο μόνον ἐπιτραγωδοῦντα "Ἠλέσθην με ὁ ἀληθῶς βασιλεῦ." ἐρομένου δὲ τοῦ βασιλέως εἰ τὰς τῶν αὐτῷ συνόντων φίλων καὶ ἕτεροι εἶεν τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες, τάχα ἂν πολλῶν κατεῖπεν, εἰ μὴ τις ἀπὸρ Ἰωάννης ὁ κατὰ τὸν Ἐξαβόλιον οὐ δέον ἔφη εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἄτοπον, ἔχθρῳ 16
 20 κατὰ φίλων πιστεύειν, ὃ βασιλεῦ. καὶ οὗτος μὲν τούτῳ διελευσε τῷ λόγῳ τὰς μείζονας τῶν ταλαιπωρῶν δὴ πολιτῶν καὶ φίλων αὐτοῦ τιμωρίας· οὕτω δὲ καὶ ὁ ἀποστάτης κατέλυσε τὸν βίον, ταῖς

2 σωτηρίας δ' ἦν ἐλπὶς?

16 ἀληθῶς βασιλεῦς?

oppidanorum in eam conflavit auxitque odium. deinde ingravescente iam fame, ac salute desperata, cum venter nihilominus cogeret suaque tributa durus exactor deprecaret, qui intra urbis septa tenebantur, alii caecis quibusdam portis furtim dilapsi, alii foris per muros submissi, pars sese imperatori dedunt, pars Byzam ad Anastasium eius filium profugiant. tandem cum obsessi non modo necessaria sed et abominanda et sordida consumpsissent, ac usque ad putrefactorum coriorum veterumque solearum esum necessitas pepulisset, oppidanorum quidam cum Michaelē collocti delictique veniam precati, ac ea impetrata, comprehensum Thomam vinctumque manibus in hostis potestatem tradunt. quodque pridem regum moribus soderat iamque usu inoleverat, Michael priusquam observans, eiusque calcibus calcata pedes manusque truncat, asinoque impositum ignominiae causa per omnes ordines circumduci iubet, id unum lugubri proferentem voce: "qui vere rex es, miserere mei." percontante autem ex eo Michaelē "nam qui eorum quos amicorum loco circa se habebat, aliique coniurati eius socii essent, plures forsitan delaturus erat, nisi Ioannes quidam Hexabalius imperatorem monuisset "haud decere, quin et plane absurdum esse, inimicis amicos accusantibus fidem habere." quo is sermone maiores miserorum civium eorumque amicorum poenas dissolvit. sic vero etiam desertor

κατὰ μικρὸν ποιναῖς τὴν ψυχὴν ἀπορρήξας ὥσπερ τι ζῶον δυσθα-
B νατοῦν, μηνὸς μεσοῦντος Ὀκτωβρίου, κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς γεγο-
 νέναι δοκῶν μεγαλεπήβολος καὶ τολμηρὸς καὶ τοῦ προτεθέντος
 ἔξεργαστικός, προβαίνων δὲ φανείς πολὺ καταδέστερος αὐτοῦ καὶ
 τῆς τῶν ἐκτὸς προσδοκίας. πότερον δὲ καὶ τοῦτ' ἐγένετο παρὰ 5
 τὴν αὐτοῦ ἐκείνου διαφορὰν καὶ μεταβολὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἢ παρὰ
 τὴν τῶν πολεμουμένων πρὸς αὐτὸν παραλλαγὴν, οὐ πολλὸν ἔχει λό-
 γον. Ἔως μὲν γὰρ ἦν αὐτὸς ἑαυτοῦ πόλεμος ἐνδοθεν, ὃν φθάσας
 ἀνεροίπισεν ἀδθάδει γνώμη καὶ τολμηρῶ, καὶ ἀμφίβολος πρὸς τὴν
 τῶν πραγμάτων κραταίωσιν ἦν, ἔρρωντο τῶν λόγων αἱ πράξεις 10
C οὐκ ἔλαττον, καὶ κατὰ νοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα· ἐπεὶ δὲ τὴν
 Ἀσίαν μικροῦ πᾶσαν ὑπέταξε, διεπεραιώθη δὲ καὶ πρὸς τὴν Εὐ-
 ρώπην σὺν οὐκ ἀγενεῖ τῷ φρονήματι μηδένα ἐμποδῶν ἐνρηκῶς,
 ἀνὴρ ἄτε δὴ οὐκ ἐκ λόγων καὶ παιδείας ὀρμώμενος, βαναύσου δὲ
 τινος καὶ ἀγρυπτικῆς ὀμιλίας, ἐξῆπτο ἤδη καὶ ἐπεφύσητο καὶ τῶν 15
 ἑαυτοῦ ἐξέπλει φρενῶν, πρὸς ἔρωτάς τινος καὶ γάμουσιν οὐ σωφρο-
 νικῶς διὰ τῆς καθ' ἡμέραν μέθης καὶ βακχείας ἀγόμενος καὶ
 ἀδξανάμενος. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς τῶν πραγμάτων τούτων συντε-
 λείας δίδομεν καὶ ἄλλοις ἄλλως ἐννεεῖν, ὅτε μὴ τοῖς ἡμετέροις
D βούλωνται ἐξακολουθεῖν. πλὴν περὶ μὲν τούτων αὐτάρκως. καὶ 20
 οἱ ἐκ Βύζης δὲ ἐφ' ἑτέρας ταχέως ἐγένοντο γνώμης, ὑφορώμενοι
 τὸν προεστῶτα κίνδυνον· ἅμα γὰρ τῷ πυθέσθαι τὰ κατὰ τὸν
 Θωμῶν ἀτυχήματα, ἐφ' ὁμοίαις πράξεσι τὰ ὅμοια πεποιηκότες

vitae finem accepit, lentis confectus suppliciis rituque bestiae mori dif-
 ficillis animam abrumpens, circa medium mensis Octobris, homo initio
 quidem ad res maximas suscipiendas visus idoneus animosusque, et pro-
 positum strenuus exsecutor: progressu vero longe se ipse deterior apparuit,
 nec pro ea opinione quam de se concitaverat nactusque in aliorum ani-
 mis erat. utrum autem sic illi evenerit, quod ipse alius a se evasisset
 moresque in deterius mutavisset, an quod hostium diversa subinde ratio
 molesque exstiterit, non multum refert. quandiu quidem illi bellum
 quasi intus ac domesticum fuit, quod prior ipse animi audacia ac temeritate
 sibi conflaverat, rerumque illius status atque firmitas vacillabat,
 erant eius facta nihil minus fortia quam verba, resque ei ex animo ce-
 debant. ubi autem Asiam fere universam subiecisset inque Europam
 non imbelli animo nemine obsistente traiecisset, vir nullis literis, nullis
 humanioribus excultis studiis, sed illiberalibus atque sordidis educatus,
 animis iam exarsit superbiaque inflatus est; ac a sano sensu suo in
 amores quosdam et impudicas nuptias iugi temulentia ac bacchatione
 actus descendit. ad harum tamen rerum eventum quod attinet, aliis
 quoque pro arbitrato suo iudicandi facimus facultatem, si cui nostra non
 arrideant. verum haec haec hactenus. sed et Byzientis, prostantis periculi
 metu cito sententiam mutarunt. mox enim infortaniorum Thomae ac-
 cepto nuntio, in similibus simile ineuntes consilium, victum manus ac

τὸν Ἀναστάσιον ἤγαγον δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας. ταῦτα δὲ καὶ οὗτος [δέ τε] πεπονθένει βιαζόμενος τῷ πατρὶ τὸν βίον μεταλλάξεν.

20. Οὐ μὴν ἐπαύοντο τούτων οὕτω καθυπαταγησάντων κατὰ Θράκην πόλεις παράλιοι, τό τε Πάνιον καὶ Ἡράκλεια, τὰ τοῦ τυράννου φρονήσαι· τοσοῦτον ἦρα μῖσος κατὰ τοῦ Μιχαὴλ πᾶσιν ἐπέφυε καὶ ἐξ ἄλλων μὲν ἴσως, πολλῶ δὲ πλέον ἐκ τοῦ μὴ βούλεσθαι τὸν κατὰ τῶν θείων εἰκότων ἀναρρησιθέντα καταλύ- P 45
σαι. πλὴν ταύταις πλησιάσας, τοῦ μὲν σεισμοῦ ἐπιγεγομένου καὶ 10 τοῦ τείχους τοῦ Πανίου καταβληθέντος ἢ εἰς αὐτὸ πάροδος ἀκμητὴ γέγονε τῷ Μιχαήλ· ἢ δ' Ἡράκλεια καὶ ὡς ἀντέχουσα, ὅμως τῶν ἐκ τῆς θαλάττης μερῶν κατακυριευθεῖσα, ἀλλίσκεται καὶ αὐτὴ ἀνωμυί, καὶ τοῦ φρονεῖν τὰ τοῦ τυράννου ἀπαλλάττεται, πί-
στις δεδωκυῖα τῷ βασιλεῖ.

15 Καὶ τὰ μὲν κατὰ Θωμῶν συμβεβηκότα τοιοῦτον ἔσχε τέλος ἐκ τῆς ἰερημένης ἀρχῆς, καὶ οὕτω τροπαιοφόρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν κατ' ἤπειρον ἔρχεται πόλειον, οὐδὲν ἔπειρον ἀπὸ στασιωτῶν ἐννοή- B
σας ἢ ἐπὶ τῆς ἀμυλλητηρίου θείας ἐπὶ τούτῳ γεγενημένης ὀπίσω τὴν χεῖρ δεδεμένους ποιῆσαι διελεθεῖν καὶ ὑπεροφίους τοὺς αἰτιωτάτους 20 γινέσθαι.

Ἀπότρεκα γοῦν καὶ πρὸς Χοιρέων, ἔτι γε μὴν καὶ πρὸς Γαζαρητῶν τὸν Κολωνιάτην, ἀνθρώπους μὲν ὄντας καὶ πιστὰ φυλάττοντας τῷ Θωμῶ, κατέχοντας δὲ τὸν μὲν τὴν Καβύλαν τοῦ

1 ταῦτα P 8 docet διαγμὸν vel πόλεμον. Combef. 9 τῇ μὲν
σεισμοῦ ἐπιγεγομένου?

pedes Anastasium adduxerunt. qui iisdem ac pater excarnificatus supplicii vivendi finem fecit.

20. Quanquam vero haec ita evenerant sublatusque tyrannus erat, maritimae tamen urbes Thraciae Panium et Heraclea eius tuebantur partes ac Michaeli resistebant: tantum nimirum omnium animis illius insederat odium, tum forte aliis ex causis, tum praecipue quod suscitata adversus sacras imagines persecutionem sopire nolebat. ubi tamen ad illas accessit, disiectis terrae motu Panii muris, nullo negotio in ipsam Michaeli ingressus patuit. Heraclea vero quanquam resistebat, a maritimis ipsa partibus expugnata, nulla civium strage capitur, dataque imperatori fide studere tyranna desinit.

Hic rerum Thomae finis ex tali principio fuit; sicque Michael triumphans ex continentis urbibus rediit. in socios autem defectionis Thomae nihil acerbius statuit quam quod Circensium spectaculo in eam rem constituto manibus a tergo revinctis eos circumduci, ac qui maxime rei scelerum essent, exilio solum vertere iussit.

Mox quoque ad Choeream, nec non ad Gazarenum Coloniatem, Thomae quondam domesticos eique constanter servantes fidem (tenebat

Χοιρέα, τοῦ Γαζαρηνοῦ δὲ τὴν Σανιάναν, καὶ πολλὰς ἐκεῖθεν
 ποιούντων καταδρομὰς, καὶ ληστρικῶς ζῶντάς τε καὶ τυραννικῶς,
 C χρυσοβοῦλλιον ἐπέμπει ὁ Μιχαήλ, τιμὰς μεγάλας τὰς τῶν μαγί-
 στρων καθυπισαχνούμενος καὶ ἀμνηστίαν κακῶν, καὶ δῆλον τὸν
 τοῦ Θωμᾶ θάνατον τούτοις πειῶν. ἀλλ' ἐκείνους μὲν οὐκ ἔπει- 5
 σεν ὁ ἀποσταλεὶς, ἀλαζόνας ὄντας τε καὶ ἀπίθασσον κεκτημένους
 ψυχὴν· ἑτέρους δὲ τινὰς τῶν ὑποβεβηκότων κλέψας καὶ πρὸς τὴν
 τοῦ βασιλέως πλάτην μεταθεὶς ἔπεισεν ἐξελθόντας πρὸς τὰς συνή-
 θεις ληστείας ἀποκλείσαι τούτοις τὰς τῶν τειχῶν πύλας καὶ λόγου
 καταλειπομένην χωρὶς. ὅπερ καὶ γέγονεν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ὡς εἶπον 10
 κεκλεισμένας τὰς πύλας, τὴν ἐπὶ Συρίαν ἔσπευσαν διανύσαι ὁδόν,
 τῷ φόβῳ βαλλόμενοι. ζῶντες δὲ ὅμως ἀλόντες τῷ ξύλῳ ἐξήρ-
 D τηται καὶ τοῦ βίου ἔξωθεν γίνονται. ἄξιον δὲ μηδὲ τοῦτο παρα-
 δραμεῖν, ὅπως ὁ Γαζαρηνὸς προδέδατο καὶ τῶν τειχῶν ἀπεκ-
 κλειστο. ἄνδρα τινὰ ἄγροικον ὁ ἀποσταλεὶς δεξιωσάμενος φωνῆς 15
 ἐπιμελούμενον καὶ ταῖς ᾠδαῖς τερπόμενον ἐμμελῶς ταῖς ἀνεμῆναις
 ταύταις καὶ ἀγροικικαῖς, μέλος τι ἐπλέξεν πρὸς τὸν ἐκεῖνον οἰκο-
 νόμον ἔχον τὴν ἀναφορὰν. ἦν δὲ αὐταῖς λέξῃσιν οὕτω. “ἀκουσον,
 κύρι οἰκονόμη, τί λέγει Γυβέρην. ἴάν μοι δῶς τὴν Σανιάναν, μη-
 P 46 τροπολίτην σε ποιήσω καὶ Νεοκαισάρειάν σοι δώσω.” τοῦτο πολ- 20
 λάκις ἀδόμενον ἐν αἰσθήσει τοῦτον γενέσθαι τὸν οἰκονόμον πε-
 ποίηκεν. ὅθεν ὡς ἔγνω τὸν νοῦν τε καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἀνα-

8 ἐξελθόντων?

alter, nempe Choereas, praesidio Cabalam, alter, nempe Gazarensis, occupabat Sanianam; ex quibus praesidiis crebras illi excursionses habebant, latronumque more ac tyrannice vivebant) auream bullam, imperatorium scilicet diploma, mittit Michael, magistrorum honore praecipuo se illos evecturum pollicitus ac impunitatem daturum, Thomam iam extinctum significans. verum nuntius ab imperatore missus homines arrogantes ac praefracto animo ad officium revocare non potuit: corruptis tamen quibusdam praesidiariorum sub illis merentibus inque imperatoris fidem traductis, suadet ut ad solitas populationes praedasque agendas egressis murorum portas claudant ac nec responso dignatos relinquant. sicque adeo contigit. illi clausas portas nacti indeque perterriti in Syriam fuga contendunt. vivi tamen capti eque ligato suspensi vita extruduntur. neque vero omittendum reor, quo se modo habuerit Gazarensi proditio, et ut sit muris exclusus. Michaelis legatus rusticum quendam vocis modulantiam affectantem solutisque ac rusticano more compositis canticis sese oblectantem cum humaniter excepisset, carmen quoddam contexit, quo Gazarensi oeconomum alloqueretur, cuius hic ad verbum tenor. “audi, domne oecosome, quid dicat Gyberi. si Sanianam dederis, faciam te metropolitam et Neocaesarem tibi concedam.” dum haec saepius cantillat, oeconomo mentem aperit, ut rem intelligat. cum igitur sensum perspexisset ac quid verba illa designarent animadvertis-

φορῶν, ἐξελθόντος ποτὲ τοῦ Γαζαρηνοῦ ἔκλεισεν κατ' αὐτοῦ τὰς πύλας καὶ τοῦτον ἔξωθεν ἐγκατέλειπεν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐπισημῶν τούτων πολυχρόνιων, καὶ οὕτω τούτων ἢ πάλιν ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ κατάλημις.

5 20. Οὐκ ἔμελλε δὲ ἄχρι τούτων ἡ φορὰ στήσεσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τῶν δύο ἠπείρων, Ἀσίας φαιμέν καὶ Ἐδρώπης, ἐν θυμῷ κυρίου οἷόν τινας κεφαλῆς καὶ οὐρᾶς, εἰ καὶ μὴ συνέκταν, παιδεύόντων φόνους, ἐμπρησμοῖς, σεισμοῖς, ἀρπαγαῖς, ἐμφυ- B
λίους καταδρομαῖς, πόλεων ἀνεκλίστοις μεταβολαῖς, σημείοις ἐξ
10 ἄρανοῦ, σημείοις ἐξ ἀέρος, τέλος καὶ ταῖς ταλαιπωροῖς νήσοις
οἷόν τινα μέσσην, ἢ δόλωσμος εἴη ἡ πληγή, ἐπέδραμε τὰ δεινὰ.
ἀλλ' οὐκ ἦν παιδεῦσαι τοὺς τὴν θείανθρωπον ἐξηρηγημένους μορ-
φήν προσκνεῖν. (21) ὅθεν ἄρτι δὴ τοῦ κατὰ τὸν Θωμᾶν ἄρ-
ξαις πωτερισμοῦ, ἐπεὶ ταῦτα ἠκούετο πανταχοῦ, οἱ τὸν ἐσπέ-
15 ρων κόλπον τῆς Ἰβηρίας τῷ Ὠκεανῷ γειτονοῦντες Ἀγαρηνοὶ κατ-
οαῦντες (Ἰσπανοὺς τούτους ὁ πολὺς χρόνος μετωνόμη- C
σεν), αἱς πληθὸς σωματίων καὶ εὐθνήριαν τοῦ γένους ἐξηλακότες,
τῆν κατ' αὐτοὺς ἐσπέριον πλευρὰν λυπρὰν οὔσαν καὶ μετρίως εὐ-
δαίμονα ὀρώντες, καὶ λειπομένην μὲν τῆς πρὸς γῆν ἀρετῆς καὶ
20 ἀφρονίας κατὰ πολὺ, ἐνδύουσαν δὲ καὶ πρὸς αὐτὸ τοῦτο ἔβων τῆς
Ἰβηρίας καὶ νότιον (οὐ γὰρ ἕπασα πρὸς πᾶσαν γῆς ἀρετὴν ἐπιτη-
δαία καὶ εὐφορος, ἀλλὰ τὸ τῆς ἐσπερίου πλευρᾶς, ὡς εἴρηται,

14 ἤκουστο margo Combes.

20 τοῦτο] τό?

est, egresso quandoque Gazareno portas claudit et foris hominem relinquit. hactenus quod attinet ad duo illa oppida ipsis propemodum munitibus militantiis, et ut illa rursus a Michaele in fidem recepta sint.

20. Neque vero malorum vis atque impetus hoc cardine erat sitendus: sed cum duae continentes, Asia scilicet et Europa, veluti caput et cauda divini numinis indignatione (quanquam ipsi non intellexerunt) caedibus, incendiis, terrae motibus, rapinis, civilium motuum iniuria, excursionibus ac vastitate, insperatis urbium mutationibus, signis e caelo, signis ex aere castigatae fuissent, postremo miseris quoque inanis, velut instrumenti musici mesen quandam, ut totius corporis plaga communis esset, mala invasissent. verum corrigi non poterant qui dei hominis effugiem colendam negavissent. (21) quo igitur tempore Thomas res novas moliri coeperat, rei fama in omnes late partes perlata Agareni occidui Iberiae sinus incolae, Oceano finitimi, quos iam pridem mutata nominis appellatione Hispanos vocant, copiosa aucti hominum multitudinis, suamque illud Hesperium latius gracile parumque fertile ac opulentum sentientes, cui denique plurimum de soli ubertate ac bonitate dasset; quin et eodem vitio laborare orientalem quoque Iberiae ac meridionalem plagam: non enim tota bonis terrae detibus pollet aut satis fertax est: occidua tamen plaga, uti diximus, reliqua squalidior est mi-

ἀρχιμερόν τε καὶ λεπρότερον τῆς λοιπῆς) καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τρέ-
 φειν δυναμένης αὐτοὺς καὶ διοικεῖν ἄνδρας σώμασιν εὐμεγέθει
 D χρωμένους καὶ ἀγαθῶν εὐφορία ἄλλ' οὐκ ἐνδεία ἀξαναμένους,
 οὔτοι γοῦν προσελθόντες Ἀπόχαρ τῶ ἑαυτῶν ἀμεριουμνή ἀποι-
 κίαν τινὰ καὶ γῆς μετανώστασεν ἦτον αὐτοῖς γενέσθαι, πλήθει 5
 τε στενοχωρουμένοις καὶ ἀναγκαίων σπάνει πιζομένοις. ὁ δὲ
 πλοῖά τινα ἐπισκευάσας μακρά, καὶ δύναμιν οὐκ ὀλίγην ἐξ αὐτῶν
 τούτων ἐμβιβάσας, ἐπὶ ληστείαν τέως, λανθάνουσαν ἔχων τὴν
 ἔννοιαν, τῶν πρὸς τῇ ἔφ κειμένων νήσων καὶ ἡμετέρων τυχαγόν-
 των ἐτρέπετο, ὁμοῦ μὲν τὸ αὐτοῖς ἐπιδυμούμενον ἐκκληρῶν καὶ 10
 ἐκ τῶν ἀλλοτρίων τούτους προσκορεννός, ὁμοῦ δὲ κατασκεψόμενος
 εἴ τις ἔστιν οὕτως εὐφορος τῶν νήσων καὶ λιπαρὰ εἰς μετοικίαν
 P 47 αὐτῶν. ἐπεὶ γοῦν πολλαῖς τῶν νήσων πλησιάζων τὸν ἀντιπαρα-
 ταπτόμενον μικρῶ ἢ μεγάλῳ πλοῖῳ οὐχ εὗρισκεν (ἐχρηοῦντο γὰρ
 πᾶσαι τῆς αὐτῶν βοθηείας, ἄρτι κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως 15
 ἐκβοηθουσῶν καὶ πλεουσῶν μετὰ τοῦ Θωμᾶ), μεγάλας δὲ ὠφε-
 λείας ἐκ πασῶν, αἷς καὶ προσώρμιζεν, ἐκαρπούτο τε καὶ ἐλάμ-
 βανεν, ἦκε καὶ πρὸς τοὺς Κρηταιεῖς, καὶ τούτους καταδραμῶν
 καὶ λείαν ποιήσας καὶ ἀνδραποδισάμενος, ὡς ἐνήν, καὶ πάντοθεν
 καταμαθῶν τὴν τῆς γῆς ἀρετὴν, καὶ πῶς εἴη πρὸς πᾶσαν χάριν 20
 καὶ ἀγαθῶν εὐφορος ἀφθονίαν, "τοῦτο" ἔφη "γῆ οὐκ ἄλλη ἢ ἡ
 ῥέουσα μέλι καὶ γάλα." καὶ τότε μὲν παντοίων γενόμενος ἀγαθῶν

3 ἀξαναμένους P
 ἐμπεικλήως ἀγαθῶν Cedrenus.

11 κατασκεψόμενος P

22 τὸν στόλον

nusque ferax ac gracilior, ideoque ipsis alendis ac procurandis non suf-
 ficiens, iusta corporis mole praeditis, ac quos necesse sit commeatus
 abundantia adolescere, non eius penuria. hi igitur ad Apochapsam
 gentis amerunnam accedentes rogabant "ut coloniam ipsis ducere liceret
 atque alio commigrare, qui ob multitudinem anguste habitarent, ac quos
 necessariorum rerum inopia premeret." princeps statim magnis instru-
 ctis navibus iustisque eis copiis impositis, celato adhuc consilio, ad
 Orientis insulas, quae nostrae dicionis erant, interim praedatum educit,
 tum subditis rem gratam praestiturus, quorum cupiditatem alienis opibus
 satiaret, tum adeo exploraturus num quae fertili solo ac opimo insula
 occurreret, in quam commode suorum coloniam duceret. postquam igitur
 ad multas insulas appulsus neminem sibi resistantem maioreve aut
 minores naves opponentem invenit (omnes enim omni orbatae praesidio
 erant, eo quod omnis classis earum praesidio constituta suppetias Tho-
 mae adversus Copolim adnavigarat), ingentique praeda ex omnibus, ad
 quas appulsus fuerat, insulis potitus, in Cretam quoque venit, quam
 depraedatus ac populatus quantum ei licebat, cum omni ex parte soli bo-
 nitatem deprehendisset, et quantopere ad omnem veauastatem frugumque
 ubertatem fertilis esset, "en" ait, "non est haec alia quam terra fluens
 lacte et melle." ac tum quidem navibus omnis generis praeda oneratis

ἀπὴν τὴν οἶκαδε, καὶ πάσῃ χειρὶ καὶ δυνάμει ναυτικὸν ἐξήρτυεν· B
 ὡς δ' ὁ χειμῶν ἐτετελείωτο καὶ τὸ ἕαρ ὑπέλαμπεν, τεσσαράκοντα
 κληρώσας ναῦς ἀνδρῶν μαχίμων καὶ ἐπιτήδειον ἄνεμον ἐπιτηρή-
 σασ τὴν ἐπὶ Κρήτην ἐστέλλετο εὐθυπορῶν, τὰς ἄλλας τῶν νήσων
 ἑξήμετος εἰς οὐδέν· ἄρτι γοῦν ἐπλησίαζε, καὶ τῷ ἀκρωτηριῷ τῷ
 Χάρακι καλουμένῳ κατήγετό τε καὶ προσωρμίζετο. ὡς δ' οὐδὲν
 εἶπε κατὰ τὴν καταγωγὴν οὔτε κατὰ τὴν ἀπόβυσιν ἐφάνη τούτοις
 τῶν ἀπεικτιῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λιείας χωροῦσι καὶ πρὸς ἀρπαγὰς
 εὐχερῶς τὰ τῆς ἐπιβολῆς τε καὶ ἐπιχειρήσεως ἐπειραίνετο, τοὺς μὲν
 10 ἐπιτηδείους εἰς τὰς συνήθεις προνομίαις ἀπέστειλε δουλαγωγήσου-
 τας τοὺς ἐχθρούς, αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἔχων, ἄρτι δὴ τοῦ
 πνύματος ἐπακμάζοντος ἀκείνων ἅμα πορρωτέρω σταδίων δέκα
 ἢ δεκαπέντε γενομένων, πῦρ ἐμβαλὼν ταῖς ναυσὶν ἀπάσας κατέ- C
 φλξε, φεισάμενος τὸ παράπαν οὐδεμιᾶς. τέως μὲν οὖν τῷ παρα-
 15 ἄδῳ τοῦ πράγματος καταπλαγέντες ἅπας δὴ ὁ στρατὸς (καὶ γὰρ
 ἐκαίνοστον εὐθέως) ἐκδειματούμενοι τὴν αἰτίαν ἐπυθάνοντο
 καὶ εἰς λόγους ἤλθον νεωτερικούς. ἐπεὶ δὲ κατήκουσαν ἢ πάλαι
 ᾄδοντο, ὡς αὐτοὶ τε τούτων ὑμεῖς ἀποικίαν ζητοῦντες καὶ γῆν
 ἀγαθὴν, ἐμοὶ τε ταύτης οὐδετέρα κρείττων νομόμισταί, εἰς ταύ-
 20 τὴν ἤλθον ὁδὸν ὑμῖν τε ἀγαθὰ προξενῶν καὶ ἐμὲ τῆς ἐξ ὑμῶν
 ἀπαλλάττων ὑγλήσεως. ὡς δὲ καὶ γυναικῶν ἐμὲ μνηστο καὶ παλ-
 ῶν οὐκ ὠλιγώρουν, “καὶ γυναῖκες” ἔφη “ᾧδε ὑμέτεραι αἱ αἰχμα-

18 ἀδύοντο P
 εἰς?

ὑμεῖς] αἰτιοὶ ὑμεῖς?

19 εἰς] ὅσα

domum rediit; reversusque validam ac ingentem classem instruit. ex-
 eunte porro hieme vereque ineunte, quadraginta navium classe bellico-
 sis hominibus onerata, captatoque secundo vento, recta in Cretam, aliis
 spretis insulis, contendit. iam ergo appulsus erat, et ad promontorium
 quod Characem vocant exscensum focerat. cum autem nec in appulsione
 nec excensione triste aliquid accidisset, iamque libere praedas agerent
 ac excurrerent, facilis visa aggressio est explendique consilii ratio.
 vires idoneas ex more populatum mittit praedamque acturos; ipse cum
 reliquis, ubi isti paulo longius, ad decem circiter quindecimve stadia,
 processerant, vento etiam invalescente, iniecto igne omnes ad unam
 nares incendit. quo subito conflagrantis classis spectaculo perterritus
 omnis exercitus tum illico ad castra reverti coepit, tum ferocius eius
 tanti facinoris rationem repscere. ad quos dux “factum est” inquit,
 “quod vos pridem parturiebatis. vos ipsi nobis rei auctores fuistis, qui
 coloniam ac terram bonam quaesieritis. ad me quod attinet, hac prae-
 stantidrem nullam existimavi. hocque adeo iter suscepi, ut et vobis
 bona pararem et vestrae me interpellationis molestia liberarem.” cum
 matrem etiam uxorum meminissent nec liberorum negligendam curam, re-
 spondit Apochapsus “in promptu sunt uxores, mulieres captivae, et quos

- D** λωτιζόμεναι, καὶ παῖδες οὐ μετὰ μικρὸν ἔξ αὐτῶν.” ὅθεν τοῖς τοιοῦτοις κατασημασθέντες λόγοις, καὶ ἀποδοχῆς ἄξια κρίναντες τὰ λεγόμενα, τάφρον μὲν ἤγειραν πρῶτον βαθεῖαν, καὶ χάρακα ἐν ταύτῃ καταπήξαντες, ἔνθα καὶ νῦν λαβῶν τὴν ἐπινομίαν ὁ τόπος σώζει τὴν προσηγορίαν, Χάνδαξ ὀνομαζόμενος, ἐκεῖσε δι- 5
 νυκτέρευον, φυλακὰς τε τὰς προσηκούσας ποιούμενοι καὶ τὰς ὠφελείας αὐτῶν ἐκεῖσε ἀποθησαυρίζοντες. (22) χρόνος δὲ ἐρῶτη πολλὸς οὐδαμῶς, καὶ πάντα τὸν βασιλέα ἢ φήμη ἐδίδαξε. καὶ δὴ
P 48 τὸν πρωτοσπαθάριον Φωτεινὸν, πρόπαππον μὲν Ζωῆς τῆς ἐν μα-
 καρῆ τῇ λήξει Θεοσιέπτου Ἀγούστου τυγχάνοντα, στρατηγούντα 10
 δὲ τῆνικαῦτα τῶν Ἀνατολικῶν, τὰ τῆς Κρήτης ἅπαντα διοικεῖν προεβάλετο· ὃς ἐκεῖσε παραγενόμενος, καὶ τῶν μὲν γενόμενος Θεατῆς τῶν δὲ καὶ ἀκροατῆς, τρανότερον ἀνεδίδασκε τὸν Μιχαῆλ τὰ πραττόμενα, καὶ δύναιεν τινα ἡξίον ἐκπέμπειν τὴν ἐκεῖθεν ἀποσοβήσουσαν τοὺς ἐχθρούς. Δαμιανὸν γοῦν κόμητα ὄντα τοῦ 15
 βασιλικῆς ἵπποστασίου καὶ πρωτοσπαθάριον μετὰ πολλῆς δυνά-
B μως καὶ παρασκευῆς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν εἰς βοήθειαν τοῦ στρατηγοῦ Φωτεινοῦ· οὗ καὶ ἐνωθέντες τὸν μὲν κατὰ τῶν Ἀγαρη-
 νῶν πόλεμον ἔστησαν, εἰς οὐδὲν δὲ χρήσιμον τὸ τέλος ἐπέσκηψαν.
 αὐτὸς τε γὰρ ὁ προφηθὴς Δαμιανὸς κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῆς μά- 20
 χης ἐδῶδες τραυματίας πεσὼν καὶ σφαγῆ παραδοθεὶς τοὺς λοιποὺς οὐ νικᾷν καὶ μένειν ἀλλὰ φεύγειν ἐποίησεν ἠτιμημένους· καθ’ ἣν τροπὴν καὶ ὁ Φωτεινὸς ἐν μονηρίῳ μόλις διασώζεται πρὸς τὴν

1 μικρὸν?

ex illis brevi suscepturi estis liberos.” his itaque verbis sedati, eaque digna approbatione rati, altum primo ducunt aggerem, vallumque iacientes (unde et locus inditum cognomentum hactenus retinet, Candax appellatus) illic pernocabant, consuetas excubiis habentes omnesque suas opes et facultates ibi reponentes. (22) non longum fluxerat tempus, cum omnis eius molitionis fama ad imperatoris aures pervecta est. is itaque Photino protospathario, felicitis recordationis Zoes a deo coronatae Augustae proavo, Orientalium per id tempus duci, summam rei ad Cretam spectantis commisit. quo ille profectus, ac cum alia oculis ipse lustrasset, tum aliis referentibus alia accepisset, quae gererentur imperatori clarius declaravit, viresque aliquas ad hostes inde profiligandos ab urbe mitti rogavit. Damianum itaque sacri stabuli comitem ac protospatharium cum ingenti exercitu et apparatu Photino duci imperator supplicat mittit. conunctis illi viribus adversus Agarenos bellum instruunt; nec tamen eo conatu commodam aliquid parturunt. quem enim dicebam, Damianus primo statim congressu accepto vulnere cadens atque iugulatus reliquis non victoriae durandique fortiter certaminis, sed fugae ac cladis auctor fuit. eaque fuga Photinus conscensa caeleste,

*Αὐτὸν καὶ τῷ βασιλεῖ τῶν προαχθέντων ἀπὸ ἀγγέλου γίνεται. ἀλλ' οὕτως μὲν ἐπεὶ διὰ τιμῆς ἤγετο παρὰ τοῦ βασιλέως αἰεὶ, τὴν τῆς Σικελίας στρατηγίδα αὐθις τῆς Κρήτης ἀλλάσσειται. (23) τοῖς δ' Ἰσπανοῖς ἔτι πως ἐν ταραχῇ καὶ μερίμνῃ διάγουσιν. ἀπὸρ τις C
 εἶε τῶν ὄρεων τῆς νήσου ἐπικαταβάς μοναστῆς ἄλλον ἔφησεν εἶναι τύπον αὐτοῖς ἐπιτηδειότερον πρὸς τε πολέμου κτίσιν καὶ τῆς λαπῆς διαρκείας καὶ ἐπικρατείας αὐτῶν. καὶ ἅμα λαβὼν τὸν Χάντακα τούτοις ἐπέδειξεν, ἔνθα καὶ τῶν ἔκτισται ἢ πόλις αὐτῶν· καὶ ἡγεμὼν αὐτῆς ὁ Ἀπόχαψ τότε ἐγγράφει αὐτῆς. ἐκ ταύτης οὖν D
 οὖν τινος ἕξ ἀκροπόλεως ὁρμώμενοι πᾶσαν τε ταύτην τὴν νήσον κατέτρεχον καὶ τινὰς τῶν παρακειμένων οὐκ ἔλαττον, ὡς καὶ ἐν αὐταῖς ἐγκατοικῆσαι, αὐτοὺς τοῦς οὐκ ἐκείνου καὶ ἀντόχθονας δου-
 λωμένοι. καὶ πόλις δὲ Κρήτης ἐννεα πρὸς ταῖς εἰκοσιν εὐζω- D
 πῆτι καὶ πεζοὶ ἡχημαλώτευσαν, μιᾶς ἔκτοτε μόνης παραμεινύσης Ἰταλιῶτον καὶ ἀπαθῶς, καὶ λόγῳ μὲν ὑποταγείσης, τὰ ἐσωτῶν δὲ ἴδιμα καὶ τὸν χριστιανισμὸν φυλαττοῦσης ἀλώβητον. τότε καὶ Κόρυλλος ὁ Γορτύνης πρόεδρος, ἐπεὶ μὴ τούτοις εἰς ἄφρησιν ἔφημι Χριστοῦ, ὡς ἱερεῖον ἄμωμον Ἰσραηλίστο· οὐ καὶ τὸ αἷμα βῆ μόνον ὡς τοῦ Ἄβελ ἢ καὶ Ζαχαρίου πρὸς τὸν θεὸν ἀναλλοίω-
 στῶν· καὶ μόνον μὲν ἐκεῖθεν ἔστιν ἀρύσασθαι τοῖς πιστοῖς σπόγγοις τῶν ἐναποματτόμενων, τὴν δὲ βαφὴν τοῦ αἵματος ἀλλοιωῦσαι οὐ πρόσεστιν. προσέτι μὴν αὐτόθι σοφοὶ καὶ τάφοι ἀνεγέγραπται ἄλ-
 λων τε πολλῶν τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τότε μαρτυρησάντων καὶ τῶν*

*ad Diam vix sospes evadens, ipse imperatori cladis acceptae nuntius exiit. imperator, quod virum magnifice coleret, pro Creta Siciliae cum imperio illam praesesse iussit. (23) porro Hispanos adhuc inter curas fluctantes monachus quidam ex insulae montibus degressus com-
 muniorem aliam locum esse monet, ubi urbem condant uberioraque
 fuerit annona ac tuti consistant. tunc simul eos assumens Candacem
 ostendit, ubi etiam illorum urbs condita exstat; eiusque tunc praeses
 Apochapsus fuit. inde ergo velut ex quadam arce profecti, cum insu-
 lam totam tum vicinas quasdam alias regiones excursionibus vastabant,
 ut et illic sedes ponerent veteresque inquilinos ac cives servituti addi-
 cerunt. ipsam Cretae urbes novem supra viginti expediti ipsi atque pe-
 ditae copare. ex eo tempore una duntaxat immunis ab expugnatione
 illorumque mansit, verbo quidem subiecta, quae tamen ritus suos ac
 Christianam religionem servaret. tunc sane et Cyrillus Gortynae epi-
 scopus, eo quod ut Christum negaret induci non poterat, quasi victima
 innocens ingulatus est; cuius et sanguis, velut Abelis seu etiam Zacha-
 riae, ad deum clamat, nihil mutatus perseverans. ex eius sepulchro
 cum fideles spongiis quibusdam expressum oleum libere hauriant, tin-
 guntam tamen colore sanguinem mutare non valent. exstant vero ibi
 etiam alii loculi, ac cum aliorum plurium, qui tam pro Christo marty-*

P 49 δέκα περιωνύμων μαρτύρων. τοιοῦτω γοῦν τρόπῳ καὶ κατὰ τοῦτον ἀνηρπάσθησαν τὸν καιρὸν ἐκ μέσου τῶν Χριστιανῶν οἱ Κρηταιεῖς.

24. Ἐπεὶ δὲ ὄψε καὶ μόλις τοὺς περικυκλοῦντας τοῦτον ἐχθροὺς καὶ περικτυπούντας ὁ Μιχαὴλ ἀπεισεῖσάτο, δέον πρὸς 5 θεὸν τραπέσθαι καὶ τοῦτον ἔξευμενίσασθαι, ἴλω δια τῶν ἔργων ποιῶν, ὃ δὲ τοῦναντίον ἢ ὡς οἱ πολιτικοὶ θεσμοὶ βούλονται, ὡς οὐ παρ' αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ δὲ σωθεῖς, ἐπραττέ τε καὶ ἐπιπολλεῖντο. τῆς γαμετῆς γοῦν τελευτησάσης αὐτοῦ, καὶ δόξαν 10 θείλουτος κατασχεῖν τῶν πολλῶν ὡς πένθος ἄλληστον ἔχει αὐτῆς, τὴν 11 B σύγκλητον ἐποίησε διὰ τινων μηνυμάτων κρυφίων καὶ μυστικῶν αἰρήσασθαι τοῦτον πείσαι γυναικὶ αὐθις ζευχθῆναι, καὶ οὐ παρακαλέσαι μόνον πρὸς τοῦτο ἀλλὰ καὶ βιώσασθαι, καὶ εἰς ἐπανάστασιν, εἰ μὴ τοῦτο γένηται, χωρῆσαι αὐτοῦς· “οὐ γὰρ ἐστὶν οἶον 15 γυναικὸς ἄνευ” φάσκεν “βασιλέα τε ζῆν καὶ τὰς ἡμετέρας στερεῖσθαι γαμετὰς δεσποίνης καὶ βασιλίδος.” ἐπέπειστο γοῦν ὄψε 20 διὰ τῶν ἐπιπλάστων λόγων, οὓς τῷ χρόνῳ λαθεῖν οὐκ ἦν· καὶ πρῶτον μὲν χειρόγραφα ἕπερ τῶν μήτε ὄντων μήτε ἔσομένων πᾶσαν ἀπῆτει χεῖρα, ὡς αὐτὴν τε τὴν ἔσομένην αὐτῷ γαμετῆν καὶ 25 τὰ ἐκ ταύτης ἔκγονα ὑπερασπίζειν καὶ ὑπερμυχεῖν μετὰ τὸν αὐτοῦ 21 C μὴ παύσαιντο θάνατον, ἀλλὰ κάκεινην τε μετ' ἐκείνους βασιλέας ἔχουεν καὶ δέσποιναν, ὡς εἰκόσ. οὕτως οὐ τοῦ κατ' ἐκείνον ἀλλὰ

21 μετ'] καὶ?

rium sumpserunt, tum inclitorum decem martyrum erecta sepulcra sunt. sic ergo et per hoc tempus talique occasione Cretenses de medio Christianorum sublati sunt.

24. Ceterum Michael vix tandem circumdantibus eum ac conterritibus solutus hostibus, eorumque metu liberatus, cum ad deum converti rectesque factis placabilem eum ac propitium reddere oporteret, secus, velut a se ipso, non dei nutu salutem consecutus, contra ac publica iura legesque habeant, vitae suae rationes instituit. proinde uxore mortua, cum eam vulgi opinionem ambiret ut illius implacabili luctu eam affici putarent, secretis tamen occultisque monitis cum senatu agit ut se ad nuptiarum foedera iterum inducant, nec verbis solum suaseriis cum ipso agant, sed et cogant vimque facturos minitentur, nisi is omnino rem praestiterit. ostendant non posse imperatorem caelibem vivere, quo fiat ut illorum uxores domina atque Augusta careant. ita igitur fictis eorum sermonibus ad extremum cessit; quanquam fieri non poterat ut non tandem tempore fabula nudaretur. ac primum chirographo subditos obstringit, fidemque exigit, ea se praestituros quae nec fiant nec esse unquam possint, eius futuram uxorem et quos ex illa susceperit liberos, cum e vivis excesserit, omnino defensuros, sed et tum illos imperatores tum ipsam quoque, ut par est, dominam habituros. adeo non in hoc modo aevo sed post suam quoque mortem se impera-

καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν ὤτετο κατακρατήσῃν αἰῶνος, δέον πάντα ἐκ
 θεοῦ ἀλλ' οὐκ ἐκείνων ἀναρτῆσαι χεῖρ, δι' ὃν βυσιλεῖς βασι-
 λίσουσι καὶ τύραννοι κρατοῦσι γῆς. πλὴν ὑπέκλυπεν ὁ πάσης
 κυριεύων γῆς προστάγματι τῷ συγκλητικῷ, καὶ συνάψασθαι ἄκων
 5 ἤρχετο ὁ σώφρονα βίον ἀγρημένος. ἤγετο οὖν πρὸς γάμον οὐ
 τῆρδε ἢ τήνδε, ἀλλὰ γυναικὰ τινα πάλαι τὸν κόσμον καὶ τὰ αὐτοῦ
 ἀποστέρξασαν, Χριστῷ δὲ νυμφευθεῖσαν καὶ ἀσκήσειεν ἐκ παιδὸς
 κατὰ τὴν ἐν Περικλῶ νήσῳ μονὴν σχολιάσασαν καὶ προσανέχου- D
 σαν τῷ Θεῷ. Εὐφροσύνη ταύτης ἢ κλήσις, καὶ πατὴρ Ἰουμνύ-
 10 πτο Κωνσταντίνου εἶναι, δικαίᾳ κρίσει τὴν τύφλωσιν ὑπομεινῆ-
 κίτος παρὰ μητρός. ταῦτα μὲν ἐξεπέριαιεν, καὶ ἴλω δι' αὐτῶν
 οὐ μόνον οὐκ ἐποιεῖτο ἀλλὰ καὶ παρώργισε τὸν Θεόν.

25. Καὶ κατὰ τῶν τὴν Κρήτην δὲ καταλαβόντων καὶ λυ-
 μαυνομένων αὐθις ἐπαποστέλλει στρατόν. Κρατερός ὄνομα τῷ
 15 στρατηγῆτι, ὃς τηνικαῦτα τὴν τῶν Κυβερραιωτῶν διέπων στρα-
 τηγίδα, ἐβδομήκοντα ναῦς διήρεις τῶν ὑφ' ἑαυτῷ καὶ πάντων
 τῶν θεματικῶν λαβῶν, βρέμων ἅμα καὶ πολλῷ φρονήματι παρεν- P 50
 βλεν. καὶ ἐπέπερ οὐδ' ἐκείνοις ἐδόκει ὑποστέλλεσθαι ἀλλ' ἐς
 μάχην χωρεῖν τὴν τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις καὶ γενναϊότητας ἐπιδειξο-
 20 μένην (καὶ γάρ εἰσι τῶν ἄλλων Ἀγαρηνῶν οὗτοι δὴ εὐφρεῖς),
 συνέβαλλον δὲ τολμηρῶς ἑκάτεροι κατὰ τὸν ἀγῶνα χωρήσαντες
 ἔρι δὴ τοῦ ἡλίου τὰς ἀκτῖνας ὑπὲρ γῆς ἐφαπλοῦντος, οὐδέτεροι

17 παρενέλαβεν P

22 ὑφακλῶντος P

tarum existimabat, cum ex deo (non tanquam ex illorum penderent
 manu) cuncta speranda forent; "per quem reges regnant et tyranni te-
 nent terram" (Prov. 8 15). ceterum morem gerit illi senatusconsulto,
 unus ipse omnis terrae dominans; quique castitatis propositum inisset,
 invitam simulans in nuptias consentit. ducit vero non quamlibet femi-
 nam, sed quae olim saeculo ac saeculi rebus nuntium remisisset, Chri-
 stoque desponsa esset, ac olim a puero, in monasterio quod in Principe
 (sic dicta) insula situm est, exercitata ac deo addicta esset. Euphro-
 syne illi nomen erat. clara scilicet Constantini illius proles, qui ipsa
 iuste matre ulciscente luminibus caecatus fuerat. hoc ille facinore non
 modo non placavit divinum numen, quin potius eius in se Romanamque
 rem publicam graviorem iram provocavit.

25. Itaque aliam quoque classem adversus Saracenos Cretam ob-
 tinentes ac diripientes Cratere duce emittit. is cum Cibraeotarum
 tunc praefectum ageret, septuaginta biremibus ex suis reliquisque pro-
 vinciarum ac insularum assumptis, ferox admodum ac minitabundus
 Cretam applicuit. cumque nec Agarenis pugnae alea subterfugienda vi-
 deretur, sed committendum praelium, quo suas illi vires ac bellicam
 fortitudinem experirentur (singulari enim illi fortitudinis laude inter
 nos clarent), animose utrinque pugnatur. a prima luce ad meridiem
 usque neutra inclinata acies, sed strenue utrique pugnantem egregium

μὲν ἄχρι μεσοῦσης ἡμέρας ἐνέκλιον, ἀλλὰ γενναίως μαχόμενοι τὴν ἑαυτῶν ἐδείκνυον ἐμπειρίαν καὶ δύναμιν· ἐπεὶ δὲ πορθήσαντες
B οἱ Κρηταῖες ἤδη τοῦ ἥλου κλίναντος ἐνέδωκαν πρὸς φυγὴν, τότε δὴ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτειναν, πλείους δὲ τὰ ὄπλα φέψαντας αἰχμαλώτους ἔλαβον, ἐκ ποδὸς ἐπόμεινοι. τάχα δ' ἂν σκουδά-
 5 σαντες ἔλαβον τὴν πόλιν αὐθημερόν, εἰ μὴ νῦξ ἤδη φαινόμενη ἀνέστρεψεν ὡς τὰ πράγματα καὶ ἀνάπαυλαν τοῦτοις ζητοῦσι φόνον ἀλλ' οὐ σωτηρίαν ἀπέτεκεν. οἱ μὲν γὰρ ὡς ἤδη νεικηχότες, καὶ πάντας αὖριον ἐν βραχεῖ βραχεῖς ὄντας ἐλπίζαντες συλλαβεῖν, πρὸς πότους καὶ τρυφάς, ὡς ἐν οἰκίᾳ ἀλλ' οὐκ ἐν ἀλλοτριᾷ διά-
 10 γοντες, ἔξεβάχχεον, μήτε τιτὸς φυλακῆς μήτ' ἄλλης σωτηρίας
C τῆς κατὰ τὸν πολεμικὸν νόμον γινομένης φροντίσαντες, ὕπνου δὲ μόνου καὶ τῆς τὰ πάντα ῥαδίως ἀνατρεπούσης καὶ ἀπολλυούσης ἀμελείας τε καὶ ῥαστώνης. ὄθιν περὶ μέσας νύκτας, ἐπεὶ διὰ τῶν ἑαυτῶν φυλάκων ὡς ἐν ἀπορίᾳ ἀγρυπνοῦντες οἱ Κρηταῖες ὕπνου
 15 καὶ οἴνω καθηρῆσθαι τοὺς τῆς Ῥωμαϊκῆς παρεμβολῆς ἀνέμαθον, αὐθιγὰν ἐξελάθοντες μαχαίρᾳ πάντας ἀπαίλεσαν, ὡς μεθ' ἄγγελον, τὸ δὴ λεγόμενον, ὑποστρέψαι καὶ ἐκεῖθεν διασωθῆναι, ἢ μόνον τὸν στρατηγὸν ἱμπορικῶς ἐπιβάντα πλοίου καὶ τὴν σωτηρίαν ζητοῦντα. πλὴν καὶ τοῦτον ἐπεὶ πανταχοῦ ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν ἡγεμὼν
D ἀναζητῶν μὲν οὐχ εὗρισκε φερόγειν δὲ δεήκυνεν, ὀκλάσει τοῦτον μεθ' ἡγεμόνων ἀναζητῆσαι ἐκέλευσεν· οἳ καὶ καταλαβόντες τοῦτον ἐν Κῶ ἐπὶ ξύλου κρεμάσαντες διαφθορῆσαι ἐποίησαν. καὶ τὰ μὲν

7 ἀνέστρεψεν Cedrenus: P enim ἀνέστρεψεν.

militaris peritiae ac fortitudinis specimen exhibebant. postremo vergente ad vesperam die superati Cretenses fugam faciunt. eorum multi in pugna caesi, plures abiectis armis a Romanis persequentibus capti. ac forte accelerato negotio maiorique diligentia ipsam ea die urbem cepissent, nisi nox ingruens res in diversum mutasset, et Romanis quietem captantibus non salutem peperisset sed interitum stragemque. hi enim tanquam victoriae securi, speque fulti fore ut universos, qui pauci remanserant, die crastino facili negotio in potestatem redigerent, perinde ac si domi, non in hostico agerent, potationibus et luxuria noctem transigebant. excubiatarum seu aliorum quibus in bello saluti cautum videretur nulla eis ratio, somnum duntaxat et quietem omniaque facile evertentem socordiam et mollitiem cogitabant. Cretenses itaque (quippe suarum rerum anxii) vigiles, cum Romana castra viam somnoque depressa a suis excubitoribus didicissent, ad mediam circiter noctem confestim impetu in eos facto omnes gladio trucidant, ita ut ne nuntius quidem (quod adagii est) reversus sit aut cladi superstes exstiterit. unus dux Craterus mercatorio usus navigio salutem expeditiv. verum hunc quoque Agarenorum dux diu multumque quaesitum, nec usquam inventum, cum fuga evasisse audisset, naves praefectosque mittit qui hominem quaerant ac insequantur. hi in Co insula eum assecuti in

κατὰ τὴν μάχην ἐκείνην καὶ τὸν ἀγῶνα συμβεβηκότα τοιαῦτα, πολλὴν ἐνεγκόντα Ῥωμαίοις συμφορὰν, οὐ τὴν ἐξ ἥτις μόνον ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔκτοτε κρατήσασαν καὶ διαμείναςαν πολυπέριλον ἔδραν, ἐκείσε καὶ ἀλλαχοῦ μὲν ἀποτεμνομένην αἶε, ἀναθάλλουσαν δὲ ἀλλαχοῦ.

26. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνὴρ τις στρατιωτικῆς πείρας, πρὸς δὲ καὶ φρονήσεως καὶ ἀγχινοίας οὐκ ἄμοιρος, οὗ τὸ ἐπώνυμον Ἰωρδῆφας, στρατὸν τινα ἀθροίσας τὸν τεσσαρακοντάριον τότε κα- P 51
λοῦμενον βασιλικῆς ἐκ προστάξεως, ἐκ τοῦ διανεμηθῆναι αὐτοῖς ἐπὶ τὰ πεσσαράκοντα χρυσίων, τὰς τε ἄλλας νήσους, αἷς ὀλίγιστοι ἐφόρτο, κατατρέχων, καὶ τοῖς μὲν λόγους ἐπάγων τοῖς δὲ καὶ φανερῶς πολεμῶν, ἐξωλόθρευσέ τε καὶ ἀπωλεία παρέδωκεν· ταύτην δέ, ὡς ἔοικεν, παρέπεμψεν εἰς ἡμῶς. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ αὐτῆς θεῶ πάντως μελήσει, μελήσει δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς νύκτωρ καὶ 15 μὲν ἡμέραν τὴν ψυχὴν δαπανῶσιν ὑπὲρ αὐτῆς.

27. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Εὐφήμιός τις κατὰ τὴν Σικελίαν τουρμαράρχης τελῶν παρθένου τινὸς ἤρα ἀσκητηρίοις ἐν- B
διαιτωμένης καὶ τὸ μοναχικὸν ἔκπαλαι ἀναλαβούσης σχῆμα, καὶ διὰ πολλοῦ ἐποιοεῖτο τὸν αὐτοῦ ἔρωτα ἐκπληρῶσαι, τὴν παρθένον λαβὼν πως εἰς γαμετήν. ἐπεὶ γοῶν παράδειγμα οὐ πόρρωθεν εἶχεν οὐ καλῶσιν οὐδ' ἀποσρέπον, τοῦτον δὲ τὸν Μιχαήλ (καὶ γάρ,

12 τάντην — ὑπὲρ αὐτῆς] Constantini Porphyrogenneti verba, ut videtur. GOLL.

cum agentes sustulerunt. hicque adeo belli illius atque praelii eventus fait, unde ingens rei Romanae creata calamitas, non ob eam duntaxat eadem, quam tunc accepit, sed quod etiam ex illo tempore roborata manticeps hydra duraverit; quae cum ibi aliisque locis semper exascindatur, aliis subinde germinat ac revirescit.

26. Secundum haec vir quidam rei militaris apprime gnarus prudentiaeque ac sagacitatis laudis non expers, cognomento Ooryphas, imperatoris iussu exercitum cogit, quadragenarium tunc appellatum, quod quadraginta aurei in singulos distributi essent. is alias quoque insulas, quas illi exiguo numero paucisque colonis tenebant, invadens, partimque locatis insidiis partim praelio congressus, Agarenos in eis interfectione delevit ac sustulit. "hanc vero, de qua nobis sermo est (id est Cretam) ad nos, ut videtur, hae hac liberandam transmisit. quae parre illam spectant, omnino curabit deus: sed et nobis curae erit, quorum animos eius vindicandae sollicitudo diu noctaque divexat ac conficit."

27. Eodem tempore Euphemius quidam in Sicilia tribunus virginis civitatis in coenobio agentis, olimque in eo suscepto religiosae institutionis habitu merentis, amore corripitur, explendaeque libidinis ingenti desiderio copulatis cum ea nuptiis accenditur. quod vero exemplum haud precal erat, rem eiusmodi nihil vetans aut ab ea deterrena, ipse

Theophanes contin.

ὡς εἶρηται, καὶ αὐτὸς τοιοῦτόν τι ἐτόλμησεν), ἀφαρπάξει τὴν παρθένον τοῦ ἀσκητηρίου καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἄκουσαν ἐπηγάγετο. ταύτης οὖν οἱ ἀδελφοὶ τῷ Μεγαθῷ προσίασι, τὰ τοῦ δρώματος διηγοῦμενοι. ὁ δὲ κελεύει τῷ στρατηγῷ, εἰ οὕτως φηράσοι ἔχουσαν τὴν ἀλήθειαν, τὴν εἶνα τοῦ τετολιμηκότος Εὐφημίου 5
C ἀποτεμεῖν κατὰ τὴν τοῦ νόμου ἀκρίβειαν. καὶ ὁ Εὐφήμιος μαθὼν δὴ ταῦτα καὶ τὴν εἰς αὐτὸν τοῦ νόμου τήρησιν καὶ τὴν βασιλικὴν ἀπειλήν, συνωμότας λαβὼν τούτους τε τοὺς ὄπδ τὴν αὐτοῦ χεῖρα καὶ τινὰς τῶν συντορμαρχῶν, τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τούτῳ παρα-
 γινόμενον παρελαύνει ἐκείθεν, καὶ πρὸς τὸν Ἀφρικῆς ἀποδιδρά- 10
 σκει ἀμεραμνονῆ, πᾶσαν τὴν Σικελίαν ἐπ' ἐκείνῳ ποιῆσαι καθυ-
 ποσχόμενος καὶ δίδόναι φόρους πολλούς, εἰ μόνον ἀναγορεύσει τοῦτον βασιλεῦα καὶ τινὰ παράσχοι βοήθειαν. ἀναγορεύει γοῦν τοῦτον βασιλεῦα Ῥωμαίων, καὶ χεῖρα δίδωσι πολλήν, καὶ τῆς Σι-
D κελίας ἐγκρατῆς γίνεται, παρ' αὐτοῦ τούτου λαβὼν αὐτήν, οὐδ' 1
 τούτου μόνον ἀλλὰ καὶ ἐτέρων συνδρόμων γενομένων ἐπὶ τῇ τοιοῦ-
 των ἀκολοίᾳ τύπων. δηλοῖ δὲ ταῦτα σαφέστατα καὶ πλατικώτε-
 ρον ἢ τότε γραφεῖσα Θεογνώστῳ τῷ περὶ ὀρθογραφίας γεγραφότι καὶ εἰς χεῖρας ἔλθοῦσα ἡμῶν, ἣν ὁ βουλόμενος μεταχειριζόμενος τὰ καθ' ἕναστον ἀναδιδαχθήσεται. πλὴν ὁ μὲν Εὐφήμιος μετ' 2
 οὐ πολὺ ἄθλον τῆς ἀποστασίας καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀνομίας λαμβάνει τὴν τῆς ἑαυτοῦ στέρησιν κεφαλῆς. σχῆμα γὰρ ἔχων βασιλικὸν ἄπῃ καὶ κατὰ τὴν Συράκουσαν, καὶ δὴ ἄποθεν γενόμενος τῆς

nimirum Michael (nam et ille, uti dictum est, simile facinus nuper perpetrarat), virginem e monasterio raptam invitam ad se subducit. ad-
 eunt itaque Michaellem virginis germani, gestumque scelus exposcunt. ad-
 tum imperator Siciliae praetori mandat, "siquidem verum eos crimen
 detulisse compererit, legis in eum rigore Euphemio nasum abscindat."
 Euphemius vero ubi rescivit, secumque iure agendum reputans ac im-
 peratoris iram reformidans, ascitis in coniurationem tum ei militantium
 manu tum nonnullis aliis tribunis, praetorem in hoc venientem ut pec-
 nas ab eo reperceret, fuga delusit, atque ad Africae ameramnunem con-
 fugit, pollicitus omnem se illi Siciliam subiectarum ac grande tributum
 soluturum, si modo is ei imperiales infulas nomenque deferret nonnullas-
 que capias belli subsidio subministraret. facit ille, ac Romanorum im-
 peratorem acclamat; numerosoque assignato exercitu illius ipsius opera
 Siciliae compos efficitur; nec illius solummodo, sed et aliorum, qui ipsi
 adiuverant suamque pariter operam ad regionis illius defectionem con-
 tulerunt. haec clarissime uberiusque exsecutus Theognostus historia
 quam tunc edidit, venitque in manus nostras; is scilicet qui de ortho-
 graphia librum conscripsit; ex qua possit singula plenius discere cui
 liberit. ceterum Euphemius haud ita post defectionis mercedem suae-
 que praemium improbitatis capite caesus recipit. regio namque habita
 cum et Syracusas lustraret, longiusque a stipatoribus suis, quantum

ἑαυτοῦ τάξεως καὶ τῶν δορυφόρων ὡς ἀπὸ τόξου βολῆς ἐγένετο κατὰ τὴν πόλιν, ὁμιλῶν αὐτοῖς τυραννικῶς τε καὶ βασιλικῶς. P 59
 πῶτον ὡς προσερχόμενον ἔγνωσαν δύο τινὲς ἀδελφοί, γενόμενοι σὺμπροσι καὶ ταυτὸν φρονήσαντες προσέρχονται τούτῳ εἰρηρικῶς, εἴτῃ προσήκουσαν βασιλεῖ τιμὴν ἀπονέμοντες. ὡς δ' Εὐφῆμιος τὴν τε παρ' αὐτῶν ἀναγόμενισιν ἀσπαστῶς ἐδέξατο καὶ τῶν ἄλλων κατήκουεν αὐτῶν, προσεκαλεῖτο τούτους φιλοφρόνως ἀποδώσω ἰὸν ἀσπασμῶν· καὶ δὴ κλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα προσεφίμας τῷ στόματι ταῖς θριξὶ μὲν κατέχεται ἰσχυρῶς πρὸς ἑτέρου Β
 ὧν ἀδελφῶν, ὑπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου ἀφαιρεῖται τὴν κεφαλὴν. καὶ B
 ὁ μὲν Εὐφῆμιος τοιοῦτῳ τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο.

28. Οἱ δ' Ἀγαρηνοὶ οὐ τῆς Σικελίας μόνον ἔκτοτε ἀλλὰ καὶ Καλαβρίας καὶ Λαγγοβυρδίας ἐγένοντο ἐγκρατεῖς, πᾶσαν κατατρέχοντες καὶ διαπορθοῦντες καὶ ἐνσκηνοῦντες ἄχρι τῆς βασιλείας τοῦ ἐν μακαρία τῇ λήξει Βασιλείου τοῦ βασιλέως. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἢ ἐκείνου δηλώσει ἱστορία· ὁ δὲ Μιχαὴλ μῆνας ὀκτώ καὶ εἴη τῆς βασιλείας γενόμενος ἐγκρατῆς ἐννέα τὸν βίον κατέλυσε, C
 τῷ δεσπορίῳ νοστήματι ἁλούς, ἐκ τῶν νεφρῶν λαβούσης τὴν ἀρχὴν, μήτε τὴν πρὸς θεὸν καταλύσας δεσμένειαν, οἷς οὐκ ἤθελε
 εἶπῃ ἑαυτοῦ μορφήν δι' ἡμῶς ἀναλαβόμενον σάρκα προσκυνεῖν, πᾶλλον δὲ καὶ τοὺς προσκυνοῦντας καθαιρῶν Μεθόδιον τε καὶ Εὐθέμιον, περὶ ὧν εἰρήκαμεν, καὶ τὸν τῶν Ἀγαρηνῶν ἐπαυξήσας ἀκατάλλακτον πόλεμον, τά τε κατὰ Θωμᾶν καὶ τῶν Κρη-

tere est iactus sagittae, praevolans ad urbem accessisset, tyrannique ad regis fastu alloquendo cives demulceret, sic accedentem duo quidam fratres conspicati pari ambo conspiratione unoque consilio pacifice ad-eant, convenienti pro maiestate honore eum prosequentes. Euphemius eorum lubens salutationem admittit, exque aliis eosdem titulos audit. tum viros ad se comiter vocat, ipse vicissim salutes redditurus. ergo cum caput inclinans alterius fratrum ori osculum figeret, crinibus illo apprehensum valide tenet, alter ab humeris caput amputat. ac quidem Euphemius tali mortis genere fati concessit.

28. Porro Saraceni ex eo tempore non Sicilia solum sed et Calabria et Longobardia potiti sunt, omnem eam regionem incurstantes ac populantes, ad usque tempora felicitis recordationis Basilii imperatoris hic constitatis sedibus. haec enimvero illius declarabit historia. Michael autem cum annos novem menses octo imperium tenuisset, urinae difficultate ex renum passione orta exstinctus est, cum nec infensissimam in deum odium posuisset (ea scilicet ratione, quod eius qui pro nobis carnem assumpsit effigiem adorare nollet; quin potius illius cultus abdicaret, Methodium Euphemiumque, de quibus in superioribus sermo habitus est), Agarenorum quoque implacabile bellum auxisset; ac deus ob eius nequitiam et Thomae rebellionem et Cretensium atque

ταιών, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν εἰρημένων Ἀφρικήων διὰ τὴν ἑαυτοῦ
D κακίαν ἀποστειλαντος τοῦ Θεοῦ. ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ Δαλματία τῆς
 τῶν Ῥωμαίων ἀπέστη τότε βασιλείας, καὶ γέγονασιν ἅπαντες ἰδιο-
 ρυσμοί τε καὶ αὐτοκέφαλοι μέχρι τῆς τοῦ Βασιλείου τοῦ αὐαίδμου
 βασιλείας· τότε γὰρ πάλιν οὗτοι Ῥωμαίους καθυπετέγησαν. πε-5
 πλήρωτο δὲ καὶ ὁ ἐπ' αὐτῷ χρησμός, λέγων οὕτω,
 ἀρχὴ κακῶν γε προσπεσεῖται τῇ χθονί,
 ὅταν κατέρξῃ τῆς Βαβυλῶνος δράκων
 δύσγλωσσος ἄρδην καὶ φιλόχρσος λίαν.
 ἐτέθη δὲ ὁ τούτου νεκρὸς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐν 10
 τῷ ἡρώῳ Ἰουστινιανοῦ, ἐν λάμνακι πρῶσινω Θεσσαλικῇ.

P 53

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
 ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΥΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ.
 Λ Ο Γ Ο Σ Γ.

Tὰ μὲν δὴ προχθέντα Μιχαὴλ τῷ Τραυλῷ βασιλεύσαντι ἐννέα 1
 ἔτεσιν πρὸς μῆσιν ὀκτώ ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ δεδήλωται· ὁ δὲ
 υἱὸς αὐτοῦ ἦδη Θεόφιλος ἀνδρὸς ἔχων ἡλικίαν τὴν πατρικὴν ἀρχὴν
 καὶ βασιλείαν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τῆς ὀγδόης Ἰνδικτιῶνος

Africanorum, de quibus iam dictum est, Saracenorum bellum immisisset.
 sed et omnis Dalmatia sub id tempus a Romano imperio defecit, suique
 omnes iuris ac sibi capita exstiterunt, quoadusque inclitus ille Basilius
 imperium regendum suscepit: tunc enim Romanae facti sunt dicionis.
 impletum vero est quod de illo ferebatur oraculum, in hanc sen-
 tentiam.

hoc initium malorum telluri accidet,
 rerum potietur cum Babylonius draco,
 linguae imperitae, et auri cupientissimus.
 cadaver eius repositum in Iustiniani monumento, ad aedem apostolorum,
 in arca ex marmore viridi Thessalico.

THEOPHILI MICHAELIS F. IMPERIUM.

LIBER III.

Michaelis Balbi gesta annis novem mensibus octo, quibus rerum potitus
 est, superiori libro a nobis exposita sunt. eius autem filius Theophilus,
 virilem iam aetatem ingressus, paternum imperium suscepit mense Octo-
 bri, iudictione 8. is ferventissimum quidem iustitiae studium prae se

ἀπέλατο, λόγῳ μὲν ὄν τῆς δικαιοσύνης ὡσπερ ἔμπυρος ἔραστῆς
 κλιθεῖναι βουλούμενος καὶ νόμων εἶναι φύλαξ πολιτικῶν ἀκριβής·
 ἢ δ' ἀληθεῖα ἔξωθεν ἑαυτὸν τῶν ἐπιβουλευόντων διατηρῶν, ὡς B
 ἂν μὴ τις καὶ αὐτοῦ τι νεανιεύσῃται, ταῦτα ὑπεκρίνετο. τὸν
 ἐκρητημένον ὄν κίνδυνον ὑφορῶν, τοὺς τῷ πατρὶ μὲν αὐτοῦ ἐκ
 συννομασίας τὴν βασιλείαν παρεσχηκότας, κατὰ τοῦ Ἀέοντος δὲ
 ἑκαστοῦ ἀπαντας ἔγνω δλέθρῳ παραδοῦναι τε καὶ σφαγῇ.
 ἴδεν δόγμα ἐξέθετο ἀπαντας τοὺς τῶν βασιλικῶν ἀπολαύοντις
 φιλοτιμιῶν, προσέει δὲ καὶ βασιλικῆς τιμῆς μετασχόντας τῆς
 θείας, κατὰ τὴν Μιγναθραν συναθροισθῆναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγε- P 54
 γρηται καὶ τοῦ προστάγματος οὐδεὶς ἐτόλμα καταφρονηεῖν, τὴν τῆς
 ψυχῆς τέως ὡς ἐν σκότῳ κρύψας θηριώδιαν, ἠρέμια πως καὶ πραεῖ
 φωνῇ οὕτω πως ἔλεξεν ἐν βραχεῖ, ὡς ἐβούλετο μὲν καὶ δι' ἐπιθυ-
 μίας εἶχεν, ὁ λαὸς καὶ κλήρος ἐμὸς, τοὺς ἀντιλαβομένους καὶ τῆς
 βασιλείας ἐπερμαχῆσαντας νευνικῶς ὁ ἐμὸς ἄγαν πατήρ πολλῶν
 μὲν τιμῶν πολλῶν δὲ τούτους ἀγαθῶν ἐτέρων καταξιάσασθαι τε καὶ
 γρῶν· ἀλλ' ἐπεὶ ἔφθασεν ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι θῦττον ἢ εἶχε
 βουλῆς καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἔξω γέγονε τοῦ
 καιροῦ, ἵνα μὴ ἀχάριστος δόξῃ πολλοῖς, ἐμὲ οὐ τῆς βασιλείας
 θῆλον διάδοχον ἀλλὰ καὶ τοῦ τοιοῦτου καλοῦ τούτοις ἐπιόχρειων
 ἐγκατέλειπεν. διὸ ἕκαστος ἐκ μέσου ἀγόμενος δεκνόντω ἡμῖν ἑαυ- B
 τόν. τούτοις ὑποκλαπέντες τοῖς λόγοις καὶ συλλογηθέντες τὸν
 νόον ἑαυτὸν ἕκαστος ἀπεγύμνου καὶ πῦσιν ὠρᾶτο κατὰδῆλος. εὐθὺς

7 σελῆ P . 11 πράγματος P

ferrebat, legumque civilium sedulus observator videri voluit: revera tamen
 simulatorum agebat, seque ab insidiis tutum praestare ac nulli contra se
 aliquid molienti ansam ullam praebere satagebat. veritus ergo quod im-
 pendebat periculum, coniuratos omnes, qui imperium patri detulerant
 locoque manus intulerant, internecioni dare constituit penitusque de-
 lere. idcirco promulgat edictum ut omnes qui regia munificentia bona
 consecuti essent, quique honores ullos aut magistratus obtinerent, ad
 Magnaram conveniant. convenerunt omnes, nec qui imperium con-
 tumere auderet ullus fuit. tunc ille dissimulata adhuc ac velut in tene-
 bris tacta mentis saevitia, leni ac placida voce, sic paucis peroravit.
 "voluit," inquit, "valdeque expetiit, vos plebs mea et hereditas, inclitae
 memoriae pater meus, eos qui opem ei tulerant ac pro adipiscendo im-
 perio fortiter decertarant, multis magnisque honoribus bonisque aliis at-
 que praemiis munerari. quoniam tamen citius quam illi constitutum erat
 vivis excessit, et ante tempus animo conceptum, eum fugit occasio: ne
 plerisque ingratus videretur, me non modo eius quod ornavit imperii
 successorem, sed et illius debiti ac gratitudinis rem dereliquit. singuli
 igitur e medio exstantes sese nobis ostendant." his sermonibus fraudem
 sui fieri passi doceptisque miseri se ipsos singuli prodidere cunctisque

σὲν νόμῳ τῷ πολιτικῷ χρῆσθαι τὸν ὑπαρχον ἐγκελεύεται, καὶ
 “ἄγε δὴ” φησὶν, “ὡ οὗτος, τούτους κατ’ ἀξίαν τῶν βεβιωμένων
 ἀμείβου, οὐ μόνον οἷς οὐκ ἔδειςαν τὸ θεῖον, αἵματι ἀνθρώπινῳ
 μίαναντες δεξιάν, ἀλλὰ καὶ χριστὸν κυρίου βασιλεία ἀνελόντες οἱ
 ἄθλιοι.” τούτοις διέλυσε τὸν σύλλογον ἐκείνον τὸν πρῶτον δὴ 5
 πως καὶ θανααστόν· ὃν εἴπερ τις κατὰ νόμους ἔχοιτο ληπαινεῖν,
 C ἀλλ’ οὐκ οἶδ’ εἰ στήσεται ἐγγὺς ἡμερωτάτης τε καὶ πραΐας ψυ-
 χῆς· καὶ τούτους μὲν οὕτως πως ἐξ ἀνθρώπων ἐποίησεν, προσε-
 πιθεὶς τούτοις τὸ ληπαινετὸν ἐκείνῳ γε καὶ καλόν, τὸ ἀπελεύσαι καὶ
 πρὸς τὴν ἐν ἧ τὸ πρότερον ἀπεκάρη μονὴν Εὐφροσύνην τὴν ἐαν- 10
 τοῦ μητριῦν ποιῆσαι παλινοστήσαι, ἣν ἡ ἱστορία δευτέραν γαμε-
 τὴν παρέδωκε τῷ Μιχαήλ, ἐκείνων γε τῶν ἡμῖν ἐρημένων ἐκείσε
 χειρογράφων καὶ ὄρκων πολλῶν, οὐχ ὁσίως προχθέντων γε καὶ
 γενομένων, ὠφελήσαντων οὐδέν. τί δήποτε; ὅτι μὴ ἐπὶ κυρίου
 πεποιθῶς ἠγάγετο γαμετὴν (ἧ γὰρ ἂν ἔννομόν τινα, ἀλλ’ οὐ τὴν 15
 D ἧδη συνταξαμένην ἠγάγετο τῷ Χριστῷ), ἐπὶ δὲ τῇ ἐαυτοῦ θρασύ-
 τητι καὶ τοῖς ὄρκοις ἐκείνοις τοῖς ἐμμεγέθεσι τε καὶ θεοῦ πάντας
 πόρρωθεν ἀποπέμψασι.

2. Καὶ τὰ πρῶτα μὲν τούτου τοιαῦτα· τὰ δ’ ἐξῆς ἀντε-
 ποιεῖτο δικαισύνης καὶ ἦν φοβερός τε πᾶσι τοῖς πονηροῖς καὶ 20
 θανααστὸς ἀγαθοῖς, τοῖς μὲν ὅτι μισοπόνηρός τε καὶ δίκαιος,
 τοῖς δ’ ὅτι ἐμβριθής τε καὶ αὐστηρός. πλὴν οὐκ ἦν τοῦτον πάν-

6 ἔλοιτο?

manifestos fecere. mox itaque praefectum leges civiles exsequi iubet,
 “age tu” inquit, “pro eorum vitae rationibus vicem illis redde, quod
 non solum non timuerint deum, ut humano cruore dextram foedarent,
 sed et unctum domini imperatorem miseri sustulerint.” haec locutus con-
 ventum illum primum utique et admirandum dimisit; quem si quis lau-
 daverit quasi ex legum severitate, haud scio an ad lenitatem animi-
 que mansuetudinem prope accessurus sit. ac illos quidem per hunc
 modum e medio sustulit. illud sane his laude dignum honestumque ad-
 fecit, ut nimirum Euphrosynam novercam aula expelleret ac in mona-
 sterium, ubi primum comam posuerat, reverti cogeret. fuit illa quam
 Michaelis alteram coniugem tradidit a nobis contexta historia; nec quae
 inter narrandum illic dicta sunt chirographa ac sacramenta, ipsa nihil
 sancte ac religiose facta, commodi aliquid attulerunt. cur vero non at-
 tulerunt? quod non spe in deo collocata uxorem duxerat (alioqui legiti-
 timo toro copulandam duxisset, non quae iam Christo se voto obstria-
 xisset) sed in sua audacia inque magnis illis sacramentis, et quae a deo
 omnes procul abduxere.

2. Ac quidem in eum se modum habuerunt Theophili exordia. ad
 sequentia quod attinet, iustitiae severus cultor exstitit, cunctisque malis
 sui terrorem, bonis admirationem iniecit, his quidem, quod malis infe-
 stus iustusque erat, illis, quod gravem atque austerum praeferebat: sed

των καθαρῶν τῶν ποτηρῶν. καὶ διὰ τοῦτο εἶχτο μὲν τῆς ἐπι-
θίων καὶ τὴν τούτου πύργον μητέρα, ὡς ἔλεγε, πίστεως, εἶχτο
δὲ καὶ τῆς πατροπαράδοτον μισθῶς τῶν εἰκονομάχων αἰρέσεως,
καὶ ταύτη γε δὴ τὸν εὐσεβῆ καὶ πανάγιον λαὸν ἐτάραττε τε καὶ P 55
κατακτείνουσαν ἐθίδου κακίωσαι, πάντα τὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ χρό-
νον ἡρεμῆσαι μὴ συγχωρήσας, οἷς οὐδὲ τὰς ἐν πολέμοις ἀνδρα-
γαθίας καταλλήλως ἐλάμβανεν, ἀλλ' ἤττητό τε αἰεὶ καὶ οὐ κατὰ
βασιλεὺς ὑπέστρεφεν.

3. Τοιγαροῦν ἐχόμενος τῆς δικαιοσύνης, οὐ μὴν δὲ καὶ
τῆς πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μητέρα πίστεώς τε καὶ προθυμίας, ἔπῃε
ἴφρακος διὰ τῆς κατὰ τὴν μέσην πλατείας καὶ λεωφόρου πρὸς τὸν
ἐν Βλαχέραις Θεῖον ναὸν ἐκάστη ἑβδομάδι, ὑπὸ τῶν δορυφόρων
παρακεμπόμενος. ἀπῆε δὲ πᾶσι μὲν, πρὸ παντὸς δὲ τοῖς ἀδικου-
μένοις διδοὺς ἑαυτὸν, ὡς ἂν ἔχοιεν τὰ αὐτῶν ἐκτραγηδεῖν ἀδική- B
ματα καὶ μὴ παρὰ τινῶν κακοποιῶν κωλύοντο ὑπορωμένων τὴν
ἔκτισιν, δεύτερον δὲ ἵνα διὰ τὴν ἀγορὰν διερχόμενος Θεατῆς γένοιτο
τῶν ὠνίων· ὅθεν ἐκάστου τῶν πεπρασκομένων ὅσου πωλεῖται κατὰ
τὴν ἀγορὰν ἡρώτια, οὐκ ἐν παρέργῳ τοῦτο ποιῶν ἀλλὰ καὶ λίαν
ἐπεργῶς τε καὶ ἐπιμόνως, οὐδ' ἐνὶ τούτῳ εἶδει ἀλλὰ παντὶ μὲν τῷ
D πρῶτον ἄνθρωπον δυναμένῳ, εἴτ' οὖν ἐσθιόμενον εἴτ' οὖν καὶ
πρόμιον, παντὶ δὲ τῷ περιθάλλειν καὶ εἰς ἄμφισιν τελοῦνται,
καὶ πᾶσι ὑπὸ τῶν τοῖς κατὰ τὴν ἀγορὰν προκειμένοις τῶν βουλομέ-
νων ἐξωρήσει. διὰ τοι τοῦτο οὐδὲ ῥηδίως ἂν εἰδέν τις αὐτὸν ἐξ- C

17 Ἐκαστον?

non potuit omnibus vitiis carere. quamobrem fidei quidem in deum in-
que eius castissimam matrem, uti aiebat, sancto adhaerebat: sed et im-
perae venerabiles imagines impugnantium haeresi a maioribus acceptae
addictus erat, eaque ratione religiosam sanctamque turbavit plebem va-
riisque generis malis afflixit, nec quandiu imperii habenas moderatus est,
quiete eam agere permisit. unde etiam congruentem hanc a deo merce-
dem rettulit, ut nihil praecleari facinoris in bellis ediderit, sed victus
semper, nec ut decet imperatorem exque maiestate domum redierit.

3. Qui ergo studiosus iustitiae esset, ergaque sanctam dei matrem
fidei suam ac alacritatem probaret, per singulas hebdomadas via publica
stipente satellitio ad divinam Blachernensem aedem equo procedebat.
hinc autem pompae ea ratio erat, ut se omnibus, iis maxime qui ulla
iniuria afficerentur, ipsorum auditurus querelas, in conspectum daret,
nec nullus maleficus poenam ab eo irrogandam timens accessum prohibe-
ret. simul etiam ut per forum equitans res venales inspiceret. omnium
haec in foro venalium pretium exquirebat; neque vero obiter rem
prostabat, sed operose admodum ac morose, nec in uso duntaxat mer-
cium genere, sed in omnibus esculentis sive etiam potulentis, vestibus
ita ac operimentis; quicquid denique in foro mercium prostabat
quamobrem vix unquam solenni imperatorum more pompa procedere

εληλεθότα εἰς πρόκινσον, πολλὴν ἐνδεικνύμενον σπουδὴν πρὸς τὰ κοινὰ τε καὶ ἐπιμέλειαν τῶν μὲν ἐν κριτηρίοις, τῶν δέ, ὡς εἴρηται, κατὰ τὰς προόδους τῆς ἑβδομάδος.

4. Ὅθεν ἐπεὶ τινα τῶν ὀφθαλμῶν ἐστίασιν τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἔχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἑαυτὰ καλοῦσι τοὺς βασιλεῖς, τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ παλατίου τείχη τῶν ἀρχαίων θεμελίων οὕτως παρεκβαλῶν, καὶ πρὸς τὰ ἡλιακά, ἔνθα πρότερον κιστέρ-
D νης οὕσης συνέβη βασιλικὸν ἀποπνιγῆναι υἷον, παραδείσους ἐργασάμενος, ἐκείθεν τὸ λείπον ἀνεκλήρου καὶ ἑαυτὸν ἔτερε περὶ τούτους καὶ ἐψυχαγῶγει, ὡς τὸ εἰκός. καὶ ποτε τούτου ἐκείσει ἐνδιατρίβοντος, εἴτε δὴ καὶ δειπνοῦντος, ὡς λόγος, συνέβη ναῦν τιὰ κυριοσφόρον ἕξ οὐρίας πλέουσαν ἀνυπεπταμένους δὴ τοῖς ἰστίοις τῷ μεγέθει τὸν λιμένα κατασικιάσαι καὶ τὸν βασιλέα εἰς θάμβος ἐπαγαγεῖν. ἐπόθετο οὖν αὐτίκα τίνος τε ἢ ὀλκῆς εἶη καὶ ὃ τι φέροι τῶν ἐδωδίων. ὡς δὲ τῆς Αὐγούστης ἤκουσεν καὶ λαθεῖν τοῦτο
L οὐκ ἦν, τότε μὲν ἐφησυχάσαι λέγεται καὶ διαπέμψαι τὸν καιρὸν μέχρι τῆς ἧς εἰώθει ἡμέρας κατὰ τὰς Βλαχέρνας ἵνα. ἐπεὶ δ' ἦ τε ἡμέρα παρῆν καὶ ὃ τοῦ πλοίου ὄρμος δῆλος ὑπῆρχε τῷ βασιλεῖ ἀναμαθόντι διὰ τίνος, τῆς εἰς τὸ πλοῖον φερούσης ἀπήρατο
P 56 ὁδοῦ· ἦν δὲ κατὰ τὸν Βόσπορον. καὶ ἐπέπερ παραγενόμενος ■ παρὰ τὴν πρύμναν ἔστη τῆς νεῶς ἀκολουθούσης τῆς τάξεως, ἠρώτα τὴν σύγκλητον οὐκ ἕπαξ δὴ μόνον ἀλλὰ καὶ δις καὶ τρίς, ὅτου

13 λιμένα Combesisus, λιμῶνα P

visus est, qui procurandae rei publicae magnam diligentiam ac curam haberet, nunc pro tribunali sedens, nunc singulis septimanis, uti dictum est, in publicum procedens.

4. Unde quia suburbana quaedam aspectu incunda atque amoena haud raro principum animos ad se pelliciunt, ipse muros palatii ad mare vergentes ab antiquis fundamentis diruens, et ad solaria (ubi prius cum lacus esset, imperatoris filium aquis suffocari contigerat) hortos faciens, inde levamen aliquod animo quaerebat, seque his, ut par est, oblectabat. illic quandoque versante Theophilo, sive etiam, ut fama est, cenante, contigit navim quandam onerariam praegrandem pansis velis, secundo vento appulsam, ingenti mole umbra portum obtegere ac imperatorem in stuporem agere. percontabatur igitur statim, cuiusnam illa esset quidve annonarum adveheret. ubi porro Augustae esse audivit, resque notior erat quam ut latere posset, tunc quidem siluisse aiunt, diemque expectasse quo ipsi moris erat Blachernas procedere. cumque dies appetisset, atque ubi navis statio esset ex quodam didicisset, versus eam contendit iter, ad Bosphorum scilicet. veniens itaque stipatus obsequio, et ad puppim positus, senatum rogavit, neque id semel sed iterum atque tertio, num quid alieni deesset eorum quae in usum fami-

ἢ τις ἔχοι χρεῖαν τῶν ἐδαδίων, σίτου ἢ οἴνου ἢ τινος ἄλλου τῶν κατ' οἶκον ἀναλισκομένων. ὡς δὲ πολλάκις ἐρωτηθέντες μόλις ἐκαστὸς ἀπεκρίθησαν μηδενὸς λείπεσθαι μέχρι τῆς σῆς ἐμοιροῦμεν ἰσοποιίας τε καὶ βασιλείας, καὶ προστιθέντων μηδὲν εἰδέναι τῶν ἴσιν ἐρωτώμεθα, “ἀλλ’ οὐκ ἴστε” ἔφησεν “ὅτι με ὑπὸ Θεοῦ βασιλεία γενόμενος ἢ Ἀγούστα καὶ σύμβιος ναύκληρόν με εἰργάσατο; καὶ τίς ποῖοτε, μετὰ πικρίας λέγων τοῦτο ψυχῆς, βασιλέα Ῥωμαίων ἢ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν ἔμπορον ἐθάψατο;” καὶ ἐπὶ τούτω ἀπαλογώγων μενόντων, ἐκέλευσεν αὐθωρὸν μόνους ἐξιόντας τοὺς ἠθροῦσους τὴν νυκτὴν ἐκείνην παραδοῦναι πυρὶ αὐταῖς ἀγκύραις καὶ ἰστίοις καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἀγωγίμοις, πολλὰ κατεπιὼν ὕστερον καὶ παντοδαῖς ὕβρεσι τὴν δέσποιναν περιβαλὼν, ὡς καὶ αὐτῆς ἐπακιλῆσαι ἐξαγαγεῖν τῆς ζωῆς, εἶγε δὴ ἔκτοτε τοιοῦτόν τι ποιῶσα φεραδίη.

5. Ἀλλὰ πατρίδα μὲν ἢ Θεοδώρα (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῆς Ἀγούστη) Παφλαγονίαν ἰσέμνηεν, καὶ χωρίον Ἐβίσσαν, γεννήτορα δὲ Μαρῖνον οὐκ ἄσημόν τινα ἢ ἰδικώτην τὴν τύχην, δρογγάμων δὲ ἢ τουρμύρηνην κατὰ τινος, καὶ μητέρα Θεοκτίστην τὴν οὕτω Φλωρίταν κατονομαζομένην, ἀμφοτέρους ἐδσεβεία ἐντεθραμμένους καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκύνησιν οὐκ ἐξαρνομένους μὲν, ὡς κατ' ἐκεῖνο πάντες καιροῦ, ἀσπαζομένους δὲ καὶ ἐνστερνιζομένους ὑπερφυῶς. ἀλλ' ἢ μὲν Θεοδώρα διαιδήματι βασιλείας πάλα

4 μηδὲ P

7 λέγω?

19 ἐκτεθραμμένους P

has cedunt ac annonae sunt, triticum scilicet et vinum aliudve edulium. cuiusque saepius rogati vix tandem respondissent nullius se egere quando illo rerum domino ac imperatore feliciter gauderent, ac se penitus quo spectaret illa interrogatio nescire addidissent, “at nescitis” inquit “me, qui dei nutu ac voluntate imperator existam, ab Augusta ac coniuge nandorum factum esse?” additque indignabundus “num quis unquam imperatorem Romanum eiusve coniugem mercaturam exercere vidit?” tuncque adeo eam nemo responsum daret, egressis duntaxat viris qui in navi erant, eam confestim cum ancoris et velis, ac quicquid mercium esset, igni succendit, multam postea recuperans, nulloque non convicio dominam onerans, ac vel necem minitans, si porro eiusmodi aliquid faceret unquam deprehenderetur.

5. Ceterum Theodora (hoc enim Augustae nomen) Paphlagoniam patriam honestabat, oppidum Ebissam: parentes Marinum patrem, virum non obcurum aut privatae sortis hominem, sed qui drugarius existerit vel (ut aliis placet) tribunus: matrem habuit Theoctistam cognomento Floriam, ambos piis moribus rectaque in fide educatos, ac qui venerabilium imaginum cultum, pro omnium eius aetatis hominum genio atque haerent, minime abnegassent, sed ardentissimo eas studio oris manisque et animi amplecti venerarentur. porro Theodora regia pridem ex impe-

δὴ κατέσπετο, καὶ ἡ αὐτῆς μήτηρ Θεοκτίστη ζῳστή τε καὶ πατρι-
 κία τετίμητο, αὐτὴ δὴ οὖν ἡ Θεοκτίστη κατὰ τὸν ἑαυτῆς οἶκον,
 ἔνθα δὴ ἡ τῶν Γαστριῶν μονὴ τὴν πῆξιν ἔχει τὰ νῦν καὶ ἴδρασιν
 D (ἦν δὲ τοῦτον ἐξ ἐκείνου τοῦ πατρικίου ἐξωνησαμένη Νικήτα),
 τὰς τῆς Θεοδώρας θυγατέρας μετακαλουμένη (πέντε δὲ ἦσαν τὸν 5
 ἀριθμόν, ἧ τε Θέκλα καὶ Ἄννα Ἀναστασία τε καὶ Πουλχερία καὶ
 ἡ Μαρία) ἄλλαις τε δωρεαῖς αἷς ὑπάγεσθαι τὸ θῆλον πέφυκεν
 ἐδέξιοῦτο, καὶ ἰδίᾳ παραλαμβάνουσα οὐ μαλακίζεσθαι οὐδὲ μένειν
 θηλείας ὅπερ ἦσαν ἐξελιπάρει καὶ καθικέτευεν, ἀνδρίζεσθαι δὲ καὶ
 τῆς μητρῴας θηλῆς ἄξια διανοεῖσθαι καὶ πρέποντα, τὴν πατρῴων 10
 μὲν αἵρεσιν ἀπορριπτιζόμενας, καταφιλούσας δὲ καὶ κατασπιζο-
 μένας τὰς τῶν σεπτῶν εἰκόνων μορφάς. καὶ ἅμα ταύτας εἰς χεῖ-
 ρας ἐμβάλλουσα (ἐφυλάττοντο δὲ αὐτῇ ἔν τινι κιβωτίῳ), τῷ
 P 57 προσώπῳ καὶ τοῖς χεῖλεσιν ἐπιτιθεμένη ἡγιάζεν τε αὐτὰς καὶ πρὸς
 τὸ ἐκείνων φίλτρον δέηγειρεν. τοῦτο οὖν ἐνδελειχῶς ποιούσα καὶ 12
 ταῖς ἐγγόνοις τὸ περὶ τὰς εἰκόνας φίλτρον ἀναζωπυροῦσα οὐκ ἴλα-
 θε τὸν Θεόφιλον, πυνθανόμενον "ὅ τι τε αὐταῖς παρὰ τῆς μᾶμ-
 μης δεδωρόηται καὶ ὅ τι χάριτος ἐξείργασται ἄξιον. αἱ μὲν γὰρ
 ἄλλαι τοῦτον τὰς πένσεις ἀγαθὰ φρονοῦσαι ὡσπερ τινὰς λαβὰς
 ἐρρωμένως παρέτρεχον· ἡ δὲ Πουλχερία αἰτε ἡλικία καὶ νῦν νηπιά-20
 ζουσα τὰς τε φιλοφροσύνας ἔλεγε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑπωρῶν,
 συνηρίθμει δὲ καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκύνησιν, οὕτω δὴ
 B ὑπαλὰ φρονοῦσα καὶ λέγουσα ὡς νινία πολλὰ εἶη αὐτῇ κατὰ τὸ

ratorum more corona donata, mater quoque Theoctista zostae quam vo-
 cant (id est cingulo donatae) ac patriciae dignitatem consecuta erat. ibi
 itaque Theoctista in domum suam, quam eo loco sitam habebat ubi
 modo Gastriorum exstructum monasterium est, exque Niceta patricio
 emerat, Theodora filias invitans (quinque illae numero erant, Thecla
 et Anna Anastasiaque et Pulcheria et Maria) cum aliis munusculis, qui-
 bus demulceri hic sexus solet, blandiebatur, tum seorsum assumens hor-
 tabatur ut supra sexum suum saperent animosque viriles ac materno
 lacte dignos assumerent, abominautes paternam haeresim sacrasque ve-
 nerabilium imaginum amplexantes ac exosculantes effigies; simulque in
 manus assumens, quippe quas in cista quadam repositas habebat, vultui
 labiisque admovens puellas sanctificabat, inque eorum amorem illas ex-
 citabat. hoc illa cum identidem factitaret, ardensque erga imagines de-
 siderium neptibus frequens accenderet, non fefellit res Theophilum. in
 enim aliquando cum filias interrogaret quid ex avia munera accepis-
 sent, quidve humanioris officii blanditiarumque in eas collatum esset,
 reliquis interrogationem eius tanquam muscipulam solerti animo constan-
 ter declinantibus, Pulcheria non magis aetate quam sensu immatura,
 quam blande tractatae essent referre, ac quam variis pomis donatae,
 unaque venerabilium imaginum venerationem adiungere, atque ita rem

αὐτίον καὶ ταῦτα τῇ κεφαλῇ τε καὶ τοῖς προσώποις ἐπιτίθησι μετὰ τὰ φιλήματα. ταῦτα γοῦν τὸν βασιλέα εἰς μακρίαν ἤγειν ὑπολειπούμενα. ἀλλὰ πρῶται μὲν τι τῶν ὀριμνότερων ἢ πικροτέρων ἕως αὐτὴν ἐκαίλυε τούτον τό τε τῆς γυναικὸς αἰδέσιμον καὶ ἡ ἐδλάσκει, καὶ ἡ παρηγορία δὲ πρὸς τούτοις οὐκ ἔλαττον (καὶ γὰρ ἦν πῶτον ἀριώλως σκώπτουσα καὶ διελέγχουσα ἐπὶ τε τοῖς καθ' ἡμέραν τῶν ὁμολογητῶν διαγωμοῖς καὶ τῇ δηλωθείσῃ αἰρέσει, καὶ μόνῃ μικροῦ φανερὰν ποιούσα τὴν πρὸς αὐτὸν τῶν πάντων ἀπέχθειαν), ἀπέτρεμεν δὲ μόνον τὴν πρὸς αὐτὴν τῶν τούτου θυγατέρων ἄφιξιν, καὶ διεκάλυε γίνεσθαι συνεχῆ.

6. Τούτοις ἀδελφὰ καὶ τῇ βασιλίδι Θεοδώρᾳ συμβέβη- C
κεν. ἐπῆρχε τι τῷ βασιλεῖ παρακεκομμένον ἀνδράριον, τοῦ Ὀμηραοῦ Θεραίου διετηροχὸς κατ' οὐδέν· Ἀένδερις ὄνομα τούτου, ὁσμὰ τε φθγγόμενος καὶ γέλωτας κινῶν καὶ θυμηδίας ἐνεκεν ἑτοῖς βασιλεῖσις ἐνδιατωμένος. οὗτος γοῦν εἰσπηδῆσας ποτὲ κατὰ τὸν τῆς βασιλίσσης κοιτωνίσκον κατέλαβεν αὐτὴν θείας εἰκόνας περιελημμένην καὶ τοῖς ἑαυτῆς ὄμμασι μετὰ σπουδῆς προσάγουσαν. ταύτας ὑπ' ὄψιν ἰδὼν οὗτος ὁ παραπαίων τι τε εἰσὶν ἐπυνθάνετο, καὶ πλησιέστερον διέβαινε. ἡ δὲ "τὰ καλά μου" ἔφησεν D
οὕτως ἀγροικικῶς "νινία· καὶ ἀγαπῶ ταῦτα πολλά." κατὰ τὴν τρέπιζαν τηρικαῦτα εἰσιῦτο ὁ βασιλεύς, καὶ δὴ πρὸς αὐτὸν εὐ-
θὺς διαβάντος ἤρετο αὐτὸν ὅποι ποτὲ ἐτύγχανεν ὦν. ὁ δὲ παρὰ τὴν μάταν ἔφησεν εἶναι, τὴν Θεοδώραν οὕτω λέγων, καὶ θεύασ-
σθαι ἐν αὐτῇ καλὰ νινία τοῦ προσκεφαλαίου ἐξαίρουσαν. συνῆκεν

simplici sensu verbisque narrare, plures illi in arca esse puppas, quas oculata vultui orique admoveret. ob quae furore percitus imperator est: ne quid tamen durius in sacrum statueret, obstitit mulieris tum reverentia tum probitas ac religio. nec praeterea eius minor erat loquendi arguendique fiducia. etenim genero palam exprobrabat, ac propter quotidianas confessorum persecutiones eum arguebat; sola denique fere omnium in eum odia ipsi patefaciebat. unum duntaxat, ne aviam in posterum adirent, aut certe ne sic crebro, illis interdixit.

6. Geminum fere est quod Augustae obtigit. alebatur in aula delirus pumilio et Homericus Thersitae persimilis, Denderis nomine, impeditae linguae, risum movere aptus, ioci duntaxat causa in regiam adhibitus. is quandoque in Augustae sacrum cubicalum subito irrumpens ipsam sacras oculantem imagines easque oculis devote adhibentem offendit. has coram delirus homo intuitus interrogat quidnam essent, propiusque visurus accedit. ad quem Augusta, ita subrustice, "meae sunt pulcras puppes, quas valde diligo." imperator tum mensas accumbentem vidensque hominem ad se prope venientem, ex eo quaesivit ubinam fuisset. respondet ille apud manam (sic Theodoram appellans), vidisseque illam ex palinari pulcras puppas proferentem. intellexit itaque imperator,

ὄν ὁ βασιλεύς, καὶ πλήρης ὀργῆς γεγονώς, ὡς ξηρόστη τῆς τραπέζης, πρὸς αὐτὴν ἀπῆει, ἄλλαις τε πολλαῖς ὑβριστικαῖς αὐτὴν ἐπαυτῶν καὶ εἰδώλων λάτρειν ἀπολάστω γλώττῃ αὐτὴν ἀποκαλῶν, καὶ ἅμα διεξῆκει τοὺς λόγους τοῦ παραπαίουτος. ἡ δὲ τῶς μὲν τὸν θυμὸν καταστορεννύουσα “οὐ τοῦτό ἐστιν” ἔξ ἑτοίμου ἔλεγεν, 5

P 58 ὦ βασιλεῦ, οὐ τοῦτο, ὡς ὑπέληφας σύ· τῷ δὲ κατόπτρῳ μου ἤμην ἀτενίζουσα μετὰ τῶν θεραπεινίδων, καὶ τὰς ἐκεῖσε τιτωμένας ἰδὼν ὁ Δένδερικς μορφὰς ἑλθῶν ἀπήγγειλεν ἀφρόνως τῷ δεσπότη καὶ βασιλεῖ.” οὕτω μὲν ὄν ἐκείνου τῶς κατέσβεσε τὸν θυμὸν· τὸν Δένδερικν δὲ μετ’ οὐ πολλὰς ἡμέρας παιδείᾳ καθυποβάλλουσα πέπεικε σωφρονεῖν, οὕτω πως λέγουσα ὡς μήποτε λέγειν περὶ τῶν καλῶν νινῶν τινί. καὶ ποτε παρὰ πότον ἔγκανχόμενος καὶ τῆς δεσποίνης κατεπαιρόμενος ὁ Θεόφιλος ἤρωτα τοῦτον περὶ αὐτῆς, εἰ πάλιν ἄρα τὰ καλά νινῶ ἢ μάνα ἀσπάζεται. ὁ δὲ τοῖς χεῖλαισι τὴν δεξιᾶν χεῖρα ἐπιθεῖς καὶ τῇ ἀριστερᾷ τῶν δακτύλων μετὰ B ῶν λαβόμενος “σίγα, σίγα περὶ τῶν νινῶν” ἀντέφησεν, “βασιλεῦ.” ταῦτα μὲν οὕτω.

7. Καὶ τινος δὲ κατὰ πόλεμον ἀνδραγαυοῦμένου, χεῖρᾶς τε νεανικῆν καὶ ἵππον ἔχοντος δεξιόν, συνέβη τούτου δὴ τὸν στρατηγόν, ἕφ’ ὃν ἐτέλει ὁ στρατιώτης, ἔρωτι κατασχεθῆναι τοῦ ἵππου, ἕφ’ ὃ ὁ ἄνθρωπος σέσωστο καὶ πολλὰκις ἐκ θανάτου ἐρύετο. ἐπεὶ γοῶν τοῦτον πολλὰκις ἐξαιτησάμενος πᾶσι τε τρόποις καὶ χάρισι (καὶ γὰρ ὑπισχνεῖτο πολλὰ δίδόναι τῷ ἀνθρώπῳ) ἀπέτυχε τῆς αἰτήσεως, ἤγε δὲ καὶ βίαν ὁ στρατηγὸς καὶ οὐδ’ οὕτως εἶχε

plenusque ira, ut e mensa surrexit, ad eam vadit, multisque aliis conviciis compluens etiam idololatram effreni ore appellavit, deliri hominis sermones simul referens. at illa, mariti interim iram leniens, response in promptu quaesito “non ita est” inquit “o imperator, non ita est ut tu suspicaris: sed cum in speculum una cum ancillis oculos ipsa intenderem, resultantes in eo formas contuitus Denderis, pictas imagines esse veniens domino ac imperatori insipienter nuntiavit.” sic itaque eius interim iras exstinxit: Denderin vero paucis abhinc diebus castigans sapere deinceps docuit, ita insinuans “cave unquam de pulcris puppis tibi loquaris.” adeoque cum Theophilus aliquando a potu iactabundus adversusque Augustam sese efferens de ea illum interrogaret, num iterum mana pulcras puppas exoscularetur, Denderis dextra manu ori imposita, ac sinistra posteriora tenens, “tace, tace de puppis,” inquit, “o imperator.” atque haec ita gesta sunt.

7. Porro cum miles quidam, vir in bello strenuus, manu forti atque equo agili praeditus esset, contigit ut dux, sub quo militabat, eius equi amore caperetur, quo is scilicet non raro incolumis elatus e praelio fuerat mortemque evaserat. cum ergo oblati saepius precibus amplaque mercedis pollicitatione repulsam tamen pateretur, ac neque vim minas-

τὸ ἰπποκόντα, διεδέξατο τοῦτον τῆς ἧς εἶχεν ἀρχῆς, πολλὰ καὶ
 πρὸς τὸν Θεόφιλον κατεπιπὼν τοῦ ἀνδρός. ἦν οὖν ὁ στρατιώτης C
 ἐν ἑαυτῷ, καὶ τὸν ἵππον ἔχων ἐντρούφημα. παρῳήχεται δὲ καὶ χρό-
 νος ἰσχυρός, ὁ τὸν ἄνδρα πρὸς πόλεμον ἐκ φιλονεικίας καλῶν, ἀλλὰ
 καὶ καταδαπανῶν αὐτόν, οἷα φιλεῖ τοῖς δοστυχοῦσι δεινῶς. ἐγέ-
 κτο οὖν ἵππου ἀγαθοῦ ζήτησις παρὰ Θεοφίλου κατὰ τὸν τῆς
 ἐπιτοχίας καιρὸν τοῦ ἀνδρός· δεῖ καὶ διὰ γραμμύτων πάντας ἐν
 τῷ καὶ ἀξιώμασιν ἀνερευνῶν ἐκέλευε τοιούδε καὶ τοιούδε ἀπο-
 σπῆλαι αὐτῷ. ὕθεν λαβόμενος ὁ στρατηγὸς ἀφορμῆς ἀφειλετο
 τῷ ἀνδρὶ τὸν ἵππον καὶ ἄκοντος, καὶ πρὸς βασιλέα ὡς οἰκτεῖον
 ἀπέσταλκεν. αὕτη ἡ αἰτία, καὶ τοῦ ἵππου δὲ ἡ στέφρησις. ἐπεὶ
 δὲ κατὰ τινα περιπέτειαν πάντας ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς
 εὐδότης αἰτία πεπανμένους, ξείναι πρὸς πόλεμον, καὶ τὸν ἄν- D
 δρα τοῦτον ἐξεληλυθότα ἵππου στερούμενον ἀγαθοῦ ἀπήγαγε τῆς
 Βίβλης, γυναῖκα καταλελειπούτα καὶ τέκνα πτωχῷ. τί οὖν ἡ γυνή;
 καὶ τὸ φιλήκοον ἀκούουσα τοῦ βασιλέως καὶ φιλοδίασιον, καὶ τῷ
 τοῦ ἀνδρός φίλτρῳ ἐκκαιομένη, καὶ τοῖς τέκνοις ὄπως καὶ χορη-
 γοῖν οὐκ ἔχουσα τὰ πρὸς ζῶην, τὴν βασιλεύουσαν καταλαμβάνει,
 καὶ τὸν Θεόφιλον, ἐν ἧ ἡμέρᾳ εἰδίστο πρὸς Βλαχέρνας ἀπιέναι,
 τῷ τοῦτον δὴ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἵππον ἀναβαίνοντα κατιδοῦσα, γονυ-
 πετοῦσα καὶ κατυλοσφρομένη ἰδέετο τοῦ βασιλέως, τὸν χαλινὸν
 τοῦ ἵππου κατέχουσα, καὶ ἀνεθίδωσκεν πῶς αὐτῆς τε εἶη ὁ ἵππος P 59

19 Βλαχέρνας P; quod nescio an tueatur collatum illud p. 71^b;
 πρὸς τῷ καταπροδόντι τοῦτον στρατεύματι διεσώθησαν.

que adhibens quicumque efficeret, hominem gradu movet, multisque apud
 Theophilum viro obtrectat. miles ergo domi privatus degebat ac equum
 in deliciis habebat. fluxerat interim longum tempus, cum partim qua-
 dam aemulatione hominem ad bellum provocaret, partim vero etiam maerore
 conficeret, uti illis fere accidit quos adversa fortuna dire afficit.
 contigit itaque ut quo tempore ille adversa fortuna premebatur, Theo-
 philus equum generosum quaereret; missisque literis primores omnes ac
 magistratus seu duces eiusmodi equum diligenter quaerere, et ad se mit-
 tere iubet. praetor arrepta occasione a viro vel invito ablatum equum
 ut rem suam imperatori mittit. hoc crimen, et haec equi amissio. orta
 vero bellica aliqua necessitate rebusque consternatis iusserat imperator
 ut omnes quovis modo militia solati ad bellum proficiscerentur; que
 factum ut hic quoque generosi illius equi praesidio nudatus inter mili-
 tandam necatus sit, relicta paupere vidua et liberis. quid ergo mulier,
 cum et imperatorem aures facile praebentem et iuris ac aequi tenacem
 audiret, ingentique viri desiderio flagraret, nec haberet unde liberis ad
 victum necessaria subministraret? urbem regiam petit, ac Theophilum,
 que die ad Blachernas exire solebat, viri ipse equo insidentem conspi-
 cta, in genua procumbens eiulansque ac frenum equi tenens supplex
 est, decoretque hunc equum suum esse, nec alium quam eum ipsum vbi

καὶ οὐκ ἄλλος τις ἄλλ' αὐτὸς αἴτιος τῆς τοῦ ἀνδρὸς σφαγῆς. ἐκ-
 πλαγῆς οὖν ὁ βασιλεὺς γενόμενος ἐν τῇ παρορσίᾳ τῆς γυναικὸς
 καὶ περιθραμβῆς, καὶ τῶν λεγομένων εἰδὼς οὐδέν, τέως μὲν αὐτὴν
 ταμειωθῆναι διωρίσαστο τῆς αὐτοῦ ἄχρι ἐπανόδου πρὸς τὰ ἀνάκτο-
 ρα, καὶ καλεῖν αὐτήν καὶ δὴ ἔφησεν τὴν γυναῖκα μετὰ σπουδῆς 5
 ἐπαναδραμῶν· καὶ ἦδε πυρέστη εὐθὺς, ἐκδιδάσκουσά τε πάντα
 καὶ διεξιούσα σαφῶς. κελεύει οὖν τὸν τε ἀφικέσθαι τὸν στρατη-
 γὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ περὶ τοῦ ἵππου ζήτησιν ποιεῖ νεανικῆν. ὡς
 δ' οἴκοθεν ὁ στρατηγὸς καὶ οὐκ ἄλλοθεν, ἀλλ' οὐδ' ἐξ ἄρπαγῆς
 B τὸν ἵππον ἀποσταλῆναι διεβεβαλον, παρίστησι κατὰ πρόσωπον τὴν 10
 ἄνθρωπον ἔλεγχον τῶν λεγομένων καὶ κατήγορον. οὐκ ἔφερεν οὖν
 ὁ στρατηγὸς τῷ ψεύδει καταλαμπρύνεσθαι τὴν ὄψιν τῆς γυναικὸς
 ἑνορῶν, καὶ ἅμα ἰκέτης γίνεται ἔλεινός καὶ τοῦ βασιλέως τοὺς
 πόδας λυμβάνει μετὰ κλάυθμοῦ. τί οὖν ὁ βασιλεὺς; ἐκείνην
 μὲν τὴν γυναῖκα μετὰ τῶν αὐτῆς παίδων ἀδελφοῦς ἐξ ἴσου καὶ κλη- 15
 ρονόμους τῆς ἐκείνου δεικνυσιν ὑποστάσεως, μεθίστησί τε τῆς
 ἀρχῆς αὐτόν, καὶ πᾶσι κατάδηλος γίνεται ἡ δικαία κρίσις αὐτοῦ
 καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἔρπαγας φιλαπέχθημον.

8. Οὐχ ἤττον δέ γε καὶ ταῖς οἰκοδομαῖς ἐγκείμενος τὴν
 C ἑαυτοῦ ἐδείκνυτο ἐπιμέλειαν. τελεῖ τε γὰρ τὰ χθαρμαλώτερα ἐκ 20
 βιάθρων ἀνυδειμάμενος, τὸ γῆρας ὡσπερ ἀποξύσας καὶ πρὸς ὕψος
 μετὰ κάλλους ἀπάρας, ἄβαρα πάντη νεποίηκε τοῖς ἐχθροῖς, ἃ

2 ἐκπλαγίς P
 22 ἐξάρας?

5 καὶ δὴ] τότε δὴ?

7 τόν] αὐτόν?

necis auctorem esse. in stuporem egit imperatorem ingens illa mulieris
 fiducia; vehementiusque miratus, nec eorum quae dicebantur quicquam
 intelligens, interim quidem servari mulierem iubet, dum in palatium ipse
 rediisset. cito itaque reversus feminam acoersit. mox illa praesto est,
 docetque omnia clare, ac rem omnem exponit. iubet itaque imperator
 praetorem sisti, et de equo acriter inquiri. illo autem non aliunde nec
 per vim ac rapinam, sed ex sua domo affirmante misisse, producitur in
 conspectum mulier, reum de vi peractura. eius mox praetor aspecta
 haud sibi iam de mendacio blandiri; moxque supplex miserabilem in
 modum lugens atque eiulans imperatoris pedes adstringit. quid tum ille?
 viri facultates viduae atque liberis ratis portionibus hereditario quasi
 iure adscribit, eumque magistratu movet; atque in eum modum iusta
 illius sententia, ac quantopere iniquos raptore odisset, cunctis inno-
 tescit.

8. Nec minus aedificiis operose extruendis suam ille diligentiam
 probavit. nam urbis muros, qui humiliores essent, a fundamentis exae-
 dificans, eius velut senium abstersit, eaque altitudine cum pari pulchri-
 tudine extulit ut aegre deinceps ab hostibus conscendi possint; qui quae

καὶ μέχρι τοῦ τῶν τῆν τούτου προσηγορίαν ἐμφαίνουσιν ἑγγεγραμ-
 μέτην ἔχοντα ἐν αὐτοῖς. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πόρνας ἀπελάσας ἐξ
 οἰκημάτων, καὶ καθάρας ὅλον ἐκείνον τὸν χώρον, ξενῶνα τὴν ἐκεί-
 νου φέροντα προσηγορίαν, κάλλι τε κάλλιστον καὶ μεγέθει μέγι-
 στον, εὐπνοον τε καὶ εὐοπτον, δι' ὧν τὰ φθοροποιὰ μὲν παθή-
 ματα ἀποκλύζονται, τὰ σωτηριώδη δὲ ἐπιγίνονται ἀλεξήματα,
 κατεσκεύασεν. οὕτως εἶχεν ἐκείνος πρὸς πόρνας. πλὴν ὅτι γέ D
 φασιν αὐτὸν ποτε κάλλι θεραπεινίδος τῆς Θεοδώρας ἄλόντα συμ-
 φθαρήναι αὐτῇ, ῥαθύμως τότε βιοῦντα· ἐπεὶ γοῦν ἦσθετο τῆς
 10 ἐκ τοῦ καλοῦ διωμαρτίας, καὶ ἄλλως οὐδὲ τὴν Θεοδώραν τοῦτο
 λαθεῖσαν, κατηφιῶσαν δὲ καὶ ἀχμύσαν καὶ στγνγάζουσαν, ἐκ-
 τοτε ἐξεπεῖν αὐτῇ, ἐπομνόμενον καὶ φρικτῶς τὰς χεῖρας ἐπαίροντα
 πρὸς θεὸν ἢ μὴν τότε καὶ μόνον διολισθεῖν, καὶ συγγνώμην ἐπι-
 ζητεῖν παρὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. πρὸς τούτοις οἰκόν τινα καὶ
 15 ἀώακτορα ταῖς ἑαυτοῦ θυγατράσιν παρὰ τὸν οὕτω καλούμενον
 χώρον τὰ Καριανοῦ πλουσία χειρὶ ἐξανέστησέν τε καὶ ἤγειρεν, ὧν
 λέγματά τινα καὶ κολωνοὶ τῆς ἐκείνων μνήμης μέχρις ἡμῶν δια- P 60
 σῶζονται.

9. Ἐπεὶ δὲ παλαιῷ ἔθει ἐπόμενος ἐβούλετο τοῖς τῆς Ἄγαρ
 20 τὰ τῆς ἀντεκρατορίας ποιῆσαι κατὰδηλα, εἴτε δὴ κοινωνοὺς εὐ-
 φροσύνης λαμβάνων εἴτε μᾶλλον τῷ φοβερὸς μέλλειν ὑρῶσθαι
 αὐτοῖς, πρὸς τὴν τοιαύτην ἄξιον διακονίαν κρίνει Ἰωάννην τὸν
 τότε μὲν σύγκειλλον, αὐτοῦ δὲ πρότερον, ὡς ἐφθήμεν εἰπόντες,

hactenus eius nomen literis expressum celebri memoria retinent. quin
 et meretrices ex aedibus deturbans, totumque eum locum emundans, illic
 domum hospitalem summa pulchritudine ingeniique amplitudine, auris
 salubrem, amoenos habentem prospectus, suo ex nomine condidit; qui-
 bus rebus noxiae passionibus morbiq̄ue eliminantur ac salutaria remedia
 praestantur. eo scilicet animo erga scorta affectus erat. aiunt quidem
 eum quandoque, cum tunc paulo licentius viveret, unius ex Theodorae
 puellis specie captum, cum ea foedatum esse: at ubi tamen se ab hono-
 sti tramite abreptum vidit, ac alioqui nec Theodoram rem fefellisse (cui
 turpe facinus ingentem maestitiam ac squallorem animique dolorem affer-
 ret), iureiurando illi confessum esse, manibusque tremendum in modum
 ad deum sublatis hac se duntaxat vice lapsam omnino affirmasse, eius-
 que delicti ab ea veniam petere. ad haec domum quandam celsaque
 tecta ac palatia filiabus suis, ad locum quem Cariani dicunt, ingenti
 sumpta exstruxit atque erexit; quorum hactenus reliquiae aliquae atque
 vestigia memoriam conservant.

9. Quia vero ex antiquo more ea quae erant Augustae maiestatis
 imperique Romani volebat Agarenis conspicua facere, sive ut laetitiae
 socios assumeret, sive potius ut sui illis terrorem inliceret, idoneum iu-
 dicat ac dignum qui istiusmodi munus exsequatur Ioannem tum syncel-
 lum eiusque antea, ut in superioribus diximus, praeceptorem. virum

διδάσκαλον. πολιτικῆς γὰρ εὐταξίας τούτων πλήρη τυγχάνοντα, οὐ μὴν δὲ καὶ τῇ αἰρέσει τούτου συμπαραμένοντα. ἔτι γε μὴν καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀντιρρητικούς λόγους κεκτημένον δραστήριον, ἡγάπα

B οὗτος καὶ διαφερόντως τῶν κατ' αὐτὸν ὑπάντων ἐσίμνηεν· οὐ δὴ χάριν καὶ πρὸς τὸν τῆς Συρίας ἄρχοντα ἐξαπέστειλεν, ἄλλα τε ἰδοὺς αὐτῷ πολλὰ οἷς θαυμάζεται βασιλεία Ῥωμαίων καὶ τῶν ἀλλοφύλων γένος ἐπτόχται, προσεπιδοὺς δὲ καὶ χρυσίον κεκτημένον τεσσάρων ὑπερβαίων ποσότητα. ἄλλα τὰ μὲν τῷ ἀμεραμνονῆ ὡς δῶρα ἀπέσταλκεν, τὸ χρυσίον δέ, ὡς εἶπεν τῷ Ἰωάννῃ εἰς φιλοτιμίας ἐπίδοσιν, ἐπιδείξαις τε χάριν ἅμα καὶ ἀξήσως· εἰ γὰρ ἅμμοι δίκην ὃ ἀποσταλεῖς τὸ χρυσίον ἔχει σπειρεῖν ὡς βούλεται,

C πολλῶ δὴ πού μᾶλλον τὸν ἀποστελλαντα ἐπὶ πλοῦτον θημιῶνας θαυμάζεσθαι χρῆ. διὸ καὶ σκεύη πρὸς τούτοις δύο ἐκ χρυσοῦ τε καὶ λίθων πολυτελῶν τὴν σύστασιν ἔχοντα, ἃ ἡ κοινὴ γλώττα καὶ μὴ καθαρὰ καλεῖ χειρὶβόξεστα, αὐτῷ ἐπιδέδωκεν, πάντοθεν ἐξαιρών τὸν ἀπόστολον αὐτοῦ καὶ κοσμῶν. ὅς δὴ ἀφικόμενος καὶ τὰ Βαγδά ἄρτι καταλαβὼν πολλὰς μὲν ἐφαίνετο ἐκ τῆς ἔνδον περιβολίας καὶ λόγου τοῦ προφητικοῦ, πολλὰς δὲ ἐκ τοῦ ἔξωθεν ἐπανθούοντος πλοῦτου αὐτῷ καὶ σεμνότητος, οὐ μικρὰ τινα τοῖς ἀποστελλομένοις καὶ πρὸς αὐτὸν φοιτῶσι διδοὺς, μεγάλα δὲ καὶ τῷ

D βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων μόνον κατάλληλα. ἐκ τούτου θαυμάζετό

8 τεσσαράκοντα margo Combes.
gine. 18 προφορικοῦ?

12 κλόνη P, corr in mar-

namque civilis ordinis componendi scientia instructissimum, eiusque haeresis quam ille coleret longe tenacem, ad haecque disputandi solertia acrem, cum primis diligebat, ac prae omnibus sui ordinis maximo in honore habebat. ob hanc itaque causam etiam ad Syriae principem legavit, cum alia plura illi tribuens, quibus Romanum imperium sui admirationem consciscit alienigenasque in stuporem agit, tum vero etiam auri immensam summam, et quae auri centenaria quattuor excederet. verum priora quidem muneris loco ameramnunae missa: aurum vero ad Ioannis munificas largitiones spectabat, ostentationisque causa, simul ac augendae opinionis. nam si ei qui legatione fungitur, instar arenae pro libito aurum licet spargere, potiori longe ratione, qui destinavit, ob divitiarum acervos ingentesque thesauros stupori futurus est. idcirco etiam duo vasa auro gemmisque compacta, ipsa lingua vulgari ac quae imprior sit Graece dicta χειρὶβόξεστα (nos malluvia dicamus), praeterea tribuit; quo suum is legatum magnifice gloria efferret atque honestaret. cumque adeo venisset ac Bagda civitatem ingressus esset, egregie ex mentis solertia vaticiniorumque peritia clarus habetur, egregie quoque ex divitiis omnique exteriori cultu ac maiestate; non exigua quidem his qui ad se missi essent aut qui ipsi sponte obviam venirent praebens, sed magnifica, et quae unam duntaxat Romanum imperatorem deceret.

α, καὶ τὸ αὐτοῦ διακρόσιον ἐγένετο ὄνομα. ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἔπι τοῖς ὄρλοις τῶν βαρβάρων προσβὰς ἐξέπληξέ τε πάντας, καὶ τῆς ἐρωτήσεως χάριν αὐτῷ ὑπηγητικῶσιν καὶ ὅπως ἔχοι πυθόμενοις μίαν ὁ βασιλεὺς, τῇ θαμνιείᾳ τῶν δώρων καὶ τοῦ χρυσοῦ θαναμάσαι τοῖτους ἐποίησεν. τότε δὴ πλησιύσας τῷ Ἰσμαῆλ καὶ κατὰ πρόσωπον στάς, καὶ ἀπαγγέλλας τοὺς ἐκ βασιλέως λόγους αὐτῷ, ἐπεὶ ἀπηγγέλλει, ἄπεισι πρὸς τὸ ἀναπαύσεως καταγώγιον. μᾶλλον δὲ P 61 καὶ μᾶλλον βουλόμενος ἐξῆραι τὰ Ῥωμαίων πράγματα, τοὺς ἐφ' ὠφθησοῦν αἰτία πρὸς αὐτὸν φοιτῶντας, μεγάλην τε καὶ μικρᾶ, κατὰ τὴν ἀργύρεον χρυσοῦ πληρῶν ἐκάστῳ ἐπεδίδον φιλοτιμύμνος. καὶ ποτε δὲ τοῖς βαρβάρους συνεστιώμενος τῶν εἰρημένων ὄσο χειρονίπτρων τοῖς ὑπηρετοῦσι παρήγγειλεν ἀπολλέσαι τούτων ἐκαστοῖς τὸ ἔτερον, ὃ εἰς ὑπηρεσίαν ἐκέκτητο. ὡς δὲ θροῦς τις οὐκ ἀγεννῆς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τούτου ἐγένετο, καὶ πάντες οἱ βάρβαροι ἐπὶ κἀλλεῖ τούτου καὶ τῇ σεμνότητι, ἔτι γε καὶ τῇ μεγαλοπρεπέει βεβλημένοι τὴν ψυχὴν πολλὴν συζήτησιν ἐποιούντο καὶ ἔρευναν, καὶ B πάντα κάλον, τὸ δὴ λεγόμενον, ἔσωμον, ὡς ἂν εἰς φῶς ἀχθῆ τὸ κλαπέν, τηρικαῦτα οὗτος τὸ ἔτερον ἐκβαλεῖν κελύσας, καὶ "τοῦτο ἔα φθίρεσθαι" ἐπειπὼν, εἰς θάμβος ἤγε τοὺς Σαρακηνοῦς, τὴν C τοιαύτην ζήτησιν αὐτοῦ καταπαύσαντος. ὄθεν καὶ ὁ ἀμεραμινουνης ἀτιφιλοτιμούμενος, καὶ τούτου δεύτερος ὁφθῆναι μὴ βουλόμενος,

8 τῆς] τοῖς?

hinc illi admiratio longeque ac late pervolans nominis claritas. ceterum ubi primum barbarorum fines attigit, cunctos in stuporem egit; eosque qui amicae percontationis causa obviam illi procederent, et hoc solum, quomodo imperator haberet ac quam prospera uteretur valetudine, quaererent, munnerum aurique magnificentia ac copia ingenti admiratione afficiebat. tunc sane ad Ismaelem accedens et in conspectum admissus, imperatoris illi sermones referens, cum perorasset, refectionis causa in diversorium secedit. eoque animo incitatus ut res Romanas magis magisque efferret, quisquis ad eum quavis ex causa maioris minorisve momenti accederet, argenteum vasculum auro nummisque plenum munifica ei largitione tribuebat. quandoque vero communi mensa cum barbaris epulans malluviorum, quae diximus, alterum, cuius illi usus in ministerio erat, ministris praecipit ut consulto amitterent. tumque non levi orta turbatione ac clamore, quod sic illud amissum esset, ac cum omnes barbari prae vasis pulchritudine et lepore ingentique pretio, iacturam aegre ferentes, nullam non diligentiam quaerendo adhiberent, ac, quod aiunt, nullam non funem investigando moverent, ut quod furto ablatum erat in lucem prodiret, iubens ille proferri alterum, servoque mandans ut prius illud perire sinat, quod sic ulterius scrutari inhibuerat, Saracenos in stuporem vertit. hinc quoque ameramnunes et ipse munifici nomen ambiens, atque id cavens ne ullatenus illi impar videretur, cum donis aliis

Theophanes contin.

ἄλλοις τε δώροις αὐτὸν ἐθεράπευεν, οἷσπερ αὐτὸς οὐχ ἤλασκετο
 ἀλλ' ὡς χοῦν αὐτοῦ κατενώπιον ἔρραπτεν, καὶ ἐπεδίδον αἰχμαλώ-
 C τος ἑκατὸν ἄρτι τῆς φρουρᾶς ἔξαγαγὼν καὶ ἀμφιάσει κοσμήσας
 εὐπρέπει, τὰ τῆς αἰχμαλωσίας περιελόμενος ῥάκια. ἀλλὰ καὶ
 οὗτος ἐπήγει μὲν πάνω καὶ ἀπεδέχετο τοῦ διδόντος τὸ μεγαλόδο- 8
 ρον, ἐλάμβανε δὲ οὐδαμῶς, εἰπὼν τούτους ἐν ἀνάσει μὲν τῆος καὶ
 ἑλευθερίᾳ μένειν παρ' ἑαυτοῖς, μέχρις ἂν τὴν ἀντιστήκωσιν ἐξεργά-
 σεται καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους Σαρακηνοὺς ἐπιδοὺς ἐκείνοις τοὺς
 ἡμετέρους ἐκλήψεται. τοῦτο γοῦν γενόμενον ἐξέπληξε τὸν Σαρα-
 κηνόν· καὶ οὐκέτι ὡς ξένον ὡς οἰκεῖον δὲ ἡγούμενος τοῦτον συν- 11
 χῶς μετεκαλεῖτο, καὶ θησαυροὺς ἐδείκνυε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ τὰ τῶν
 D οἰκημάτων κάλλη καὶ τὴν αὐτοῦ σεμνοπρέπειαν, καὶ οὕτως δὴ τι-
 μῶν γε τοῦτον ἐφαίνετο, ἄχρις οὗ μεγαλοπρεπῶς πάλιν πρὸς τὴν
 Κωνσταντινούπολιν ἐξαπέσταλκεν. ὃς καὶ πρὸς τὸν Θεόφιλον
 ἄρτι ἐξεληλυθώς, καὶ τὰ τῆς Συρίας πρὸς αὐτὸν διεξερχόμενος, 14
 ἔπεισε τὰ τοῦ Βρόνου ἀνάκτορα πρὸς τὴν τῶν Σαρακηνῶν κατα-
 σκευασθῆναι ὁμοίωσιν, ἐν τε σχήμασι καὶ ποικιλίᾳ μηδὲν ἐκείνων
 τὸ σύνολον παραλλάττοντα, ἐκείνοις τοῦτου παρισταμένον καὶ
 κατὰ τὴν Ἰωάννου ἐξήγησιν τὰ τῶν ἔργων ἐκπερατοῦντος, ὃς ὄνο-
 μα μὲν Πατρικῆς οὕτω καλούμενος ὠνομάζετο, τῇ τῶν πατρικίων 18
 δὲ τιμῇ ἔσεμνύνετο, τοῦτο μόνον περιττότερον ἐργασάμενος, τὸ
 P 62 κατὰ τὸν κοιτῶνα μὲν ἀνεγείραι ναὸν εἰς ὄνομα ὑπεραγίας δεσπο-
 νης ἡμῶν Θεοτόκου, κατὰ δὲ τὸ προαύλιον τῶν τοιοῦτῶν παλα-

2 καὶ om P

cum accipit (quorum ille splendore nihil captus est, sed instar pulveris
 coram proiecit), tum captivos centum recens carcere eductos ablatisque
 captivorum pannis ornato vestita indutos, amplum scilicet munus, dona-
 vit. vorum is quoque valde quidem laudat probatque dantis munificen-
 tiam, munus tamen interim respuit, atque interim illos quidem remissius
 indultaque libertate gaudentes apud se acturos, donec ipse paria faciat,
 redditisque aliis Saracenis captivis hescce Romanos recipiat. res sic
 transacta stupore Saracenum affecit. nec iam ut hospite, sed ut dome-
 stico ac necessario illo utebatur, continue ad se invitans, suosque illi
 thesauros et domerum elegantiam, ac si quid augustius gentis moribus
 habebatur, visendum ostendebat; eoque illum visus est honore colere,
 quoadusque magnifice rursus Cpolim remisit. reversus autem ille ad
 Theophilum ex legatione, resque illi Syriae enarrans, suscit ut Bryense
 palatium ad Saracenicarum aedium similitudinem exstrueret, eadem figura
 ac varietate, ut nihil prorsus in utrisque diversum occurreret. praefec-
 tus operi exque Ioannis relatione exsecutus est vir Patricius nomine,
 qui et ipsa patricia dignitate fulgebat. unum hoc amplius habuit Theo-
 phili molitio, quod ad sacrum cubiculum sub invocatione sanctissimae
 dominae nostrae dei genitricis sacram aedem exstruxit, ut et templum

των τὸν τριεογχον ναὸν κάλλει τε κάλλιστον καὶ μεγέθει πολλῶν
 διαφέροντα, καὶ τὸ μὲν μέσον εἰς ὄνομα τοῦ ἀρχιστρατήγου, τὰ
 δὲ ἑκατέρωθεν τούτου εἰς μαρτύρων γυναικῶν ἁγίων ὀνόματα.

10. Καὶ περὶ μὲν τὰ τοιαῦτα ἐδόκει τε καὶ ἐνομιζέτο με-
 τ' ἡγιογραφίας ὁ Θεόφιλος καὶ Θανμαστός· περὶ δὲ τοὺς πιστοὺς
 ἡμᾶς καὶ τοὺς τὰς σεπτὰς καὶ θείας εἰκόνας προσκυνοῦντας ὁσος!
 ὡς βάρβαρος τις καὶ ἀσθηρὸς, πάντας παρελάσαι φιλονεικῶν B
 ἐπὶ τούτῳ δεινός. οἱ μὲν γὰρ πρὸ αὐτοῦ (Λέων δὲ ἦσαν καὶ
 Μιχαὴλ ὁ τούτου πατήρ) ὁ μὲν ἐθέλεισιν μὴ τινὶ τῶν γεγραμμέ-
 νων εἰκόνας, κἂν εἴ που γραφόμεναι τύχοιεν, τὴν ἄγιος φωνὴν
 ἠχηράττεσθαι, ὡς οὐκ ἄλλω τινὶ ταύτην ἀρμόζει ἐπιγράφεσθαι
 ἢ τῷ θεῷ οὐκ εὐστόχως βαλῶν τῷ νῶ· πῶς γὰρ, εἶγε καὶ αὐτῆς
 τῆς θεῆς φωνῆς ὑψηλοτέρας οὔσης μεταδοῦς ὁ θεὸς τοῖς ἀνθρώ-
 πους, τοῖς οὐ φύσει, θεοῖς δὲ φημι, εἶγε αὐτὸς διὰ τοῦ προφήτου
 15 ἢ ὁ φθγγεζόμενος, τῆς ἁγίος ἀποστρεφῆσει ταπεινοτέρας οὔσης C
 κατὰ πολὺ; πλην ὁ μὲν τούτο, φησί, θεοπίστας ἦν, ἄτιρος δὲ ὁ
 Λέων τὸ μηδὲ προσκυνεῖσθαι· ἐγὼ δὲ τὸ μηδὲ χρώμασι ταύτας
 τιποῦσθαι τε καὶ μορφάζεσθαι, καθὼ χαμαιπετῆ ὄντα οὐ χρὴ
 πρὸς ταῦτα ἐπτοῆσθαι, πρὸς μόνην δὲ τὴν ἀλήθειαν σκοπεῖν.
 20 ἐπιθεῖν οὖν καθηροῦντο μὲν κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν αἱ θεῖαι μορ-
 φαί, θηρία δὲ καὶ ὄρνιθες ἀντὶ τούτων ἀνεστηλοῦντο καὶ ἐνεργά-

14 ὅς φῶσι θεοῖς, θείαι δὲ interpretes.

triconchum pro palatii atrio (velut triplici apside), longe illud pulcher-
 rimum ac multis mole praestans. ac media quidem porticus caelestis mi-
 chaelis principis Michaelis nomine dicata est; utrinque vero positae, sa-
 crarum mulierum dicatae nomine, quae ipsae martyria dedicarunt.

10. Atque his quidem in rebus magnifici nomen admirationemque
 meruit Theophilus: erga fideles vero, ac qui venerandas sacrasque ima-
 gines colerent, qualem se exhibuit? plane ut barbarum durumque, ac
 qui decessores omnes tyrannos eo nomine odioque superare contenderet.
 fuerunt illi Leo ac Michael eius pater, cuius sanctio fuerat ut nulli pic-
 tarum imaginum, quovis illae loco pictae haberentur, nomen sanctus
 ascriberetur; quod eum titulum ac vocem uni duntaxat deo convenire
 arbitraretur. non felici satis coniectura. quomodo enim, cum et vocem
 deus longe sublimiorem, hominibus, non natura sed adoptione diis,
 deus impartiat, si quidem ipse per prophetam ait "ego dixi, dii estis,"
 (Psalm. 81 6) sancti vocem longe abiectiorem his ablatam velit? haec
 enim vero Michaelis lex atque sanctio. alter vero, scilicet Leo, nullam
 eius venerationem habendam constituerat. "at ego" inquit "iubeo ne co-
 leribus quidem esse pingendas, eo quod non deceat humilem degeneri-
 que animi proposito rerum eiusmodi admiratione defigi, inque solam
 veritatem omnis mentis intentio dirigenda sit." divinae itaque effigies
 in caecis ecclesiarum deliciabantur, earumque loco bestiarum aviumque
 simulacra erigebantur ac pictis coloribus representabantur, belluinam

φορτο, τὴν θηριώδη καὶ ἀνδραποδιώδη τούτου διάνοιαν ἐξελέγχον-
 τα. ἐντεῦθεν βεβήλοις χερσὶ δι' ἀγορᾶς τὰ ἱερὰ κειμήλια ἐφου-
 D βρίζοντο καὶ ἄλλως ἐρριπτοῦντο κατὰ τῆς γῆς πυρὶ διδόμενα, καὶ
 κοινὰ τὰ τίμια λογιζόντο, ὅσα τὰς θείας ἔφερον ἐγκεκολλημένους
 μορφάς. ἐντεῦθεν πλήρη μὲν τὰ πολιτικὰ δεσμοκτήρια τῶν διὰ 5
 τιμῆς ἀγόντων αὐτῶν, τῶν γραφόντων, τῶν μοναζόντων, τῶν
 ἐπισκόπων, τῶν ποιμένων, τῶν ποιμαινομένων, πλήρη δὲ τὰ ὄρη
 τε καὶ τὰ σπήλαια τῶν ὡς κακούργων ἀνααιρεθέντων λιμῶν τε καὶ
 δέφει, καὶ τῶν ἐκ πολιορκίας δεινῆς οὐκ ἐπ' ἔλαττον. ἄρτι γὰρ
 ἀβάτους τηρεῖσθαι τοῖς μοναχοῖς τὰς πόλεις ἐγκελευσάμενος, καὶ 1
 P 63 μὴδὲ κατὰ χώραν ὀρεῖσθαι τολμᾶν, ἐργάσατο τούτων τὰ μονα-
 στήρια καὶ ἡσυχαστήρια περιφανῶς πολυάνδρια καὶ κοσμικὰ
 καταγώγια. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν προδοῦναι τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ
 ἱερὸν ἔνδυμα σήμενοῦν θέλοντες λιμῶν τακέντες καὶ κικουχίαις 1
 ἐξέλιπον· οἱ δὲ πρὸς τοσοῦτον ἀγῶνα μὴδ' ἀντοφθαλμίην δυνά-
 μεινοι τῶν ἐνδυμάτων μὲν κατωλιγώθησαν, τὴν ἑαυτῶν δὲ σωτη-
 ρίαν πῶς ᾤκονόμησαν· ἕτεροι δὲ ἐφ' ἄθυμότερον διαζῶντες τὸν ἀνε-
 τον καὶ ἐκλελυμένον ἡσπᾶσαντο βίον, τῶν θείων ὕμνων καὶ ᾠδῶν
 B καὶ ἐσθήματος ἀπειθήσαντες, τὸ μὴδὲ τούτους τελειῶσαι τοὺς 2
 συλλόγους τὸν τύραννον βούλεσθαι, ἃ πολλάκις καὶ μόνου δύναν-
 ται τηρεῖν καὶ οἷον χαλινός τις εἶναι τοῖς πρὸς τὰ πάθη ἀτάκτως
 κατολισθαίνουσιν.

30 τφ?

ac illiberalem Theophili arguentia insaniam. exinde sacrosancta dona-
 ria in foro impuris manibus ignominiose tractabantur ac temere in ter-
 ram iactabantur ignique tradebantur, profanaque ac communia pretiosa
 reposita ac cimelia habebantur, quaecunque divinas formas insculpta ha-
 bebant. hinc publici carceres iis pleni qui cultum illis adhibebant, pi-
 ctoribus, monachis, episcopis, pastoribus, subditis. montes quoque ac
 speluncae iis replebantur, qui velut malefici fame et siti, haud secus ac
 in obsidione hostili, dire conficiebantur. cum enim sanxisset ne monachis
 ullam in urbem liber esset ingressus, et ut velut mundi piacula omnino
 arcerentur, ac ne ruri quidem tuto videri sinerentur, qua utique molitione
 atque opera eorum monasteria locaque solitudini ac silentio dedita
 mortuorum palam sepulcra reddidit saeculariumque hospitia. nam quidam
 eorum, cum ut virtutem sacrumque habitum proderent induci non pos-
 sent, fame aerumnisque confecti defecerunt: alii vero tanto certamini
 impares, ac nec adversum ausi intueri, habitum quidem neglexerunt,
 suam tamen salutem quoquomodo procurarunt: alii denique segnius vitam
 instituentes, delicias ac luxuriam consecrati sunt, ne divinarum quidem
 laudum et canticorum habitusque rationem habentes, eo quod his quoque
 conventibus tyrannus illis interdictum vellet, qui vel soli non raro ser-
 vare possint ac velut frenum temere in vitia prolabentes coerceant.

11. Πλὴν οὐκ ἦν πάντῃ τὴν παρρησίαν καὶ ἑλευθερίαν
 ἰεῖν τῶν ἀνθρώπων ἀποφοιτήσασιν, ἀλλὰ τῶν θερμότερων τιτὲς
 μὲν καθ' εἰς τιτὲς δὲ συστάσθην, ὡς οἱ τῆς τῶν Ἀβρααμιτῶν μνησῆς
 ἡμέμενοι, αὐτῶ λογικῶς ἔκ τε τῶν εἰρημένων τοῖς πατρῶσιν ἡμῶν
 5 Διονυσίῳ τε τῷ Θείῳ καὶ Ἱεροθέῳ καὶ Εἰσηναίῳ ἀπεδείκνουν ὡς
 οὐ χθὲς καὶ προῆγν ἢ τῶν μοναχῶν πολιτεία τε καὶ κατάστασις C
 ἐπινοήσεται, καλυπὰ δὲ τις καὶ ἀρχέγονος καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 ἐπίραστος. οὐ μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν θείων εἰκόνων ἐκτόπωσιν
 στήροφόν τε τῶν ἀποστόλων καὶ ὁμοδίαιτον ἀπεδείκνουν, εἶγε
 10 Δουκῆς μὲν ὁ Θεῖος τὴν τῆς Θεοτόκου μορφὴν ἐκτόπωσεν, αὐτὸς
 δὲ Χριστὸς ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ Θεὸς τὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ τινοσ δόξ-
 ης ἀπομαζόμενος ἀχειρότευκτον ἡμῖν ἐγκατέλειπεν. οὗτοι γὰρ
 εἰ θεῖοι καὶ ἄνδρες τὴν τοῦ τυράννου μανίαν καὶ θηριωδίαν ἐκα-
 λεόμενοι τῷ σφόδρα παρρησιασθῆναι μετὰ πολλὰς ἐτέρας βασι- D
 15 πους τῆς πόλεως ἐξώσθησαν, πρὸς δὲ ἐκπήριον προδρόμιον τῷ
 οὖν καλούμενον τοῦ Φοβεροῦ κατὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον πεφου-
 γήτες, καὶ ταῖς τῶν μαστίγων ἀπορήτοις φορμαῖς τελείως κατα-
 ποηθέντες, τῆς ἀνω λήξεως ἤξιώθησαν· ὧν καὶ τὰ ἱερὰ σώματα
 καὶ πολὲ ἀλλως ἐροίμμενα πρὸς τοῦδαφος, μηδὲ τῆς ταφῆς ἐμμοι-
 20 ρήσασθαι, οὕτω διετηρήθησαν καὶ ἀλώβητα, μέχρις ὅτου τοῖς πιστοῖς
 γινόμενα φανερὰ ἐκηδεύθησαν τε καὶ καταλλήλως τοῖς ὑπὲρ Χρι-
 στοῦ μαρτυρήσασιν ἐτιμήθησαν.

11. Nec tamen fieri poterat ut prorsus ex humana vita dicendi
 libertas exulare videretur, sed eorum qui maiori fervore ducebantur,
 quidam singuli, quidam vero conferto agmine, veluti Abrahamitae mona-
 chi, hominem adorantes, erudite, ac tum ex sanctorum patrum dictis,
 admirandi nimirum Dionysii et Hierothei ac Irenaei, demonstrarunt non
 super ac recens adinventam monachorum vivendi rationem et discipli-
 nam, sed esse perantiquam priscaequae originis magnoque in pretio ho-
 minibus habitam; tum sacrarum imaginum efformationem ab apostolorum
 iam aeo illisque familiarem ostenderunt, quando et divinus Lucas san-
 ctæ deiparae imaginem penicillo ac coloribus expressit, ipseque adeo
 Christus dominus ac deus noster linteo impressam sui imaginem nulla
 manus opera elaboratam nobis reliquit. hoc modo divinisisti isti viri
 cum tyranni dementia ac saevitiam prae summa dicendi libertate irri-
 tassent, post multos alios cruciatus urbe eieci sunt; qui cum ad prae-
 cursoris oratorium sic nuncupatum Phoberi (velut tremendi dicas), in
 Ponte Ruxino situm, confugissent, verberum diris ictibus prorsus con-
 fecti caelestem beatitudinem consecuti sunt. horum sacra pignora diu
 numquam in solo temere iactata atque prolecta nec sepulchrae honorem
 consecuta integra illaesaque servata sunt, donec tandem fidelibus agnita
 atque elata conveniente honore iis qui pro Christo martyrium sumpse-
 runt donata sunt.

- P 64 12. Τούτοις ἐφάμιλλος καὶ τις γενόμενος μοναχός, ἄρτι δὲ πρὸς ἀρχὴν τῆς ἱερωσύνης ἀναδραμῶν καὶ ζήλου πλησθεὶς, τὸν τύραννον ἐλέγξει διέγνωκε καὶ περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων πείσαι, εἰ δυνατόν. καὶ δὴ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ στὰς ἄλλα τε διεξῆγει πολλὰ καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου ῥητόν, τοῦτο δὴ τὸ 5 φράσκον "εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω." ἀλλὰ καὶ τούτῳ πληγὰς ἐπιθεὶς οὐκ ὀλίγας, ἐπεὶ σοφώτερα λέγειν διέγνωκεν αὐτοῦ τε δυνατότερα εἰπεῖν, πρὸς τὸν Ἰωάννην ἔξαπέσταλκεν, καθηγητὴν αὐτοῦ γεγονότα τε καὶ διδάσκαλον, δια-
- B λεκτικαῖς ἀποδείξεσι χρώμενον καταβαλεῖν αὐτὸν ἐγκλειουσάμενος. 10 ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὁ γενναῖος ἀγωνιστὴς οὐ ταῖς σοφιστικαῖς καὶ διαλεκτικαῖς ἀποδείξεσι, τοῖς ἀποστολικοῖς δὲ καὶ εὐαγγελικοῖς ῥήμασιν ἀφωνότερον ἰχθύων ἀποδείξας τέως μὲν ἀπὸ τούτου ἐγένετο, ὕστερον δὲ πρὸς τὸ Καλὸν οὕτω λεγόμενον ἀποδημησάς ὄρος, Ἰγνάτιον τινα Θεοφώρον ἄνδρα καταλαβὼν χειροτονίας τε ἤξιωσεν, καὶ περὶ 15 τῶν μελλόντων πραγμάτων τε καὶ βασιλείων ἀναδιδάξας, ἕχρι καὶ τοῦ φιλοχρίστου Λέοντος καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ διαμενάς, πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν.
- C 13. Ἐπεὶ δὲ πάντας τοὺς τὰς θείας ἐκτυποῦντας μορφὰς 20 ἐξ ἀνθρώπων ποιεῖν ὁ τύραννος ἐνενόησεν ἢ τὸ ζῆν αἰρουμένους ἐμπτύειν τε καὶ ὡς βέβηλά τινα ἐκ' ἐδάφους ῥιπτεῖν καὶ καταπατεῖν καὶ οὕτω σώζεσθαι, καὶ τὸν μοναχὸν Λάζαρον (περιβόητος

12. His assimilis parique clarus facinore monachus quidam, nunc vero ad sacerdotii arcem subvectus divinae aemulatione plenus, tyrannum arguere constituit ac, si fieri posset, colendas sacras imagines illi persuadere. adeoque hominem coram conveniens cum alia multa disputat, tum apostoli eam auctoritatem urget, quae ait, si quis vobis annuntiaverit praeter quam quod accepistis, anathema sit (Gal. 1 8). verum hunc quoque multis verberibus affectum, cum sapientiorem quam pro sui ratione ac disputando acriorem tyrannus adverteret, ad Iohannem suum quondam praeceptorem ac magistrum misit, iubens ut dialecticis eum rationibus ac argumentis deliceret. verum hunc quoque praeclarus certator, non sophisticis ac dialecticis rationibus, sed apostolicis evangelicisque testimoniis, pisce magis elinguem cum reddidisset, illo hactenus solutus est. postea vero ad montem Calon dictum (ac si pulchrum nomen) veniens, ac illic divinum quendam virum deoque afflatum Ignatium offendens, ab eo ordinationis munus consecutus est, deque rerum ac imperatorum successibus vaticinatus, ad Christi amantem Leonem Augustum ac liberos eius perseverans, ad dominum migravit.

13. Porro cum Theophilus divinarum imaginum pictores omnes e medio tollere statuisset, aut si vitae suae mallet consulere, sacras imagines conspuere ac velut profana quaedam solo allidere et concalcare iussisset, ut hoc facto incolumitatem suam redimerent, Lazarum quoque

ἡ τρηκαῦτα κατὰ τὴν ζῶα γράφουσαν ὑπῆρχε τέχνην) βιάζεσθαι
 τὸν ἄνδρα διέγνωνεν. ἀλλὰ καὶ τοῦτον κρείττω μὲν τῶν θωπειῶν
 κρείττω δὲ καὶ τῆς αὐτοῦ γνώμης εὐρίσκων, οὐχ ἅπαξ ἢ δις ἀλλὰ
 καὶ πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος, τοσοῦτον ταῖς βασάνοις
 κατήμισεν ὡς πρῶτον μὲν συναπορρέειν τὰς σάρκας τῷ αἵματι καὶ
 μηδὲ ζῆν ὅλως ὑπονοεῖσθαι παρὰ πολλῶν. ἐπεὶ δὲ τῷ δεσμωτη-
 ρίῳ τοῦτον ἀθῆς ἐγκαθειργημένον μόλις τε ἀναρραΐσαντα διήκουσε, D
 καὶ τῇ ἑαυτοῦ τέχνῃ ἐνασχολούμενον τὰς τῶν ἁγίων ἐν πίναξιν
 ἀνοστηλοῦν μορφάς, πέταλα σιδηρᾶ ἀπαθροικωθέντα ταῖς πα-
 10 λόμεναις αὐτοῦ τεθῆναι προσέταξεν. ἐβόσκετο οὖν τὸ πῦρ τὰς
 σάρκας αὐτοῦ καὶ κατενέμετο, ἄχρι ποτὲ ἀπαγορεύσας ἕκειτο ἡμιθνής.
 ἀλλ' ἔδει τοῦτον ὑπὸ τῆς χάριτος διατηρεῖσθαι καὶ τοῖς ὕστερον
 ἵνασμα* ὅθεν ἐπεὶ τὰ τελευταῖα πνεῖν τὸν ὄσιον ἀνεμάνθανεν,
 ἰακίμει τῆς Ἀβγοσύτης καὶ τινῶν ἄλλων οἰκειοτέρων τῆς εἰρακτῆς
 15 μὲν ἀπέλυσεν, ὁ δὲ πρὸς τὸν ναὸν τοῦ προδρόμου τὸν οὕτω κα-
 λούμενον τοῦ Φοβεροῦ ἐναπεκρύβη, ἔνθα καὶ τῶν πληγῶν συνου- P 65
 σάν αὐτῷ εἰκόνα διέγραψε τοῦ προδρόμου τὴν καὶ μέχρις ἡμῶν
 διασωζομένην τε καὶ ἰώσεις ἐπιτελοῦσαν πολλάς. καὶ τότε μὲν
 ταῦτα, μετὰ δὲ τὴν τοῦ τυράννου ἀποβίωσιν, τῆς ὀρθοδοξίας ἀνα-
 20 λαμψύσης, τὴν ἐν τῇ Χαλκῇ εἰκόνα τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ οἰκείαις οὕτως χερσὶν ἀνεστήλωσεν. ὃς καὶ καλούμενος ὑπὸ
 τῆς περιφανοῦς Θεοδώρας συγγνώμῃ δοῦναι τε καὶ αἰτήσασθαι
 τῷ ταύτης ἀνδρὶ, "οὐκ ἄδικος ὁ Θεός" ἔφη, "ὧ βασιλισσα, ἐπι-

monachum ea aetate pingendi arte celebrem in sua vota cogendum esse
 putavit. unde cum et adulationibus superiorem nec suae quicquam vo-
 luntati cedentem offendisset, cum ille non semel et iterum sed et saepius
 cum reprehendisset, adeo diris ipsam verberibus subiecit, ut primum una
 cum cruore carnes dissilirent ac ne vivere quidem multis aestimaretur.
 ubi autem in carcere inclusum, paulo mitius ab aegritudine habentem
 atque repetentem, sacras denuo in tabellis imagines pingere audivit,
 laminae ferreas candentes eius palmis admoveri iussit. igne itaque eius
 desiccante carnes tandem duravit, donec victus malo semianimis jacuit.
 verum decobat ut divina gratia eum postaris velut igniculum incolumem
 praestaret. quoniam igitur tyrannus eum iam animam agere audierat, Augu-
 stae supplicationibus nonnullorumque aliorum ex intimis magisque necessariis
 motus ipsum e carcere dimisit. ita demum, in praecursoris templo, quod
 Phoberi vocant (velut dicas terribilis), se occultavit; ubi etiam aegre ex
 plagis habens eiusdem praecursoris imaginem depinxit, quae et hactenus
 curat multosque aegrotantium morbos depellit. atque haec hactenus.
 cunctinecto autem tyranno cum rectae fidei lux affluisset, dei hominis
 lesu Christi imaginem in Chalce porta (id est aerea) suis ipse manibus
 excitavit. tum invitante illustri Theodora ut viro veniam daret atque
 regeret, "non iniustus" inquit, "o Augusta, est deus, ut nostrae dilectio-

λαθίσθαι τῆς ἡμῶν ἀγάπης καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν κόπων, ἐκεῖ
 B δὲ τὸ μῖσος καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν μανίαν καὶ προτιμῆσαι.” ἀλ
 ταῦτα μὲν ὕστερον.

14. Καὶ ποτε δὲ τὸν ὁμολογητὴν Θεοφάνην καὶ Θεόδωρον
 τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, ἐπεὶ περ λογίῳ τι διαφέροντας ἀνεγίνωσκε τ
 πολλῶν, κατὰ τὸν τοῦ Λαυσιακοῦ τρικλίνου ἐξεκάλει δημοσίᾳ δ
 λεξομένους περὶ τῆς πίστεως· καὶ “ἄγε δὴ” φησὶν, “ἡμεῖς
 κατάρτατοι, τίσι πειθόμενοι ῥήσεσι τῆς γραφῆς καὶ τεθαρρηκό
 τὰ εἰδῶλα” ἀφέντω δὴ γλώσση καὶ μισρᾷ τὰς ἀγίας εἰκόνας οἱ
 C οὕτω ποιεῖν διαβεβαιοῦσθε;” καὶ ἄλλ’ ἅττα προσετίθει βλάσφη
 καὶ ἀπηχῆ κατὰ τῆς εἰκόνας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ γεγωνοτέρα φω
 καὶ οὗτοι δὴ μακάριοι, “ἐμφραχθεὶ τὸ στόμα” εἰπόντες “τὸ κ
 τοῦ Θεοῦ λαλοῦν ἄνομα,” καὶ τούτῳ δὴ τὸ θράσος αὐτοῦ κα
 βαλόντες (οὐ φέροι γὰρ βασιλεὺς ἄδικος κατὰ πρόσωπον ἕλεγ
 μενος), τὸν θῶπα τέως ὑποκρίνεται, καὶ παρὰ τῶν προφη
 ἐζήτει μαρτυρίας εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐναγοῦσας, τὸ προσκυνεῖσι
 αὐτάς. τοῦ δὲ μακαρίου Θεοφάνους ῥῆσιν τινα ἐκ τῆς τοῦ Ἰσο
 προσάγοντος προφητείας, οὐκ ἔχειν οὕτως ταύτην ὁ Θεόφι
 ἀντίλεγεν, καὶ ἅμα τὴν ἑαυτοῦ βίβλον ἀνελάττων ἐδείκνυε τ
 D λόγους πιστούς. ὡς δὲ νενοθεῦσθαι ὑπ’ αὐτοῦ οὐ ταύτην δὴ ἰ
 νον ὁ ἅγιος ἐπεβόα, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς εἰς αὐτοῦ χεῖρα βίβλ

13 δὴ] οἱ? an δὴ οἱ?
 quodam supra correcto.

20 ἐδεικνύει vulgo et hoc loco et

nīs nostrorumque eius causa laborum ac aerumnarum obliviscatur, illi
 que odii exsuperantisque insaniae maiorem rationem habeat.” verum h
 postea.

14. Quia autem Theophanem confessorum eiusque fratrem Th
 dorum, quam pro vulgi usu, maiore praestare eruditione non ignora
 sibi eos ad Lausiacum triclinium quandoque sisti publice de fide dis
 tatos iussit. atque ibi “agedum” inquit, “exsecrabiles vos, quibus
 scripturae locis ac testimoniis persuasi idola” (sic nimirum sacras i
 gines impotentem impuroque ore vocans) “colitis, simplicique vulgo ut
 faciant operas pretium esse asseritis?” aliaque blasphema atque abs
 adversus Christi dei imaginem clariori voce magisque contenta adie
 ad haec cum beati viri dicerent “obstruatur os, quod loquitur adve
 dem iniquitatem” (Psalm. 62 12), eoque vocis tonitruo tyranni au
 ciam depressissent (non enim rex iniustus patienter sustinet, cum in
 ciem arguitur), interim blandiri simulat, exque prophetis in eam ip
 rem, et quibus suadeatur adorandas esse imagines, testimonia aff
 rogat. cumque vir beatus Theophanes locum aliquem ex Isaiae prop
 tia adduceret, respondit Theophilus eum locum non sic habere; sin
 que librum suum evolvens vera se loqui exque codicis fide ostendit
 ibi Theophanes vociferari, non hunc modo librum; sed et omnes qu

ἡλιακίας, ξεκίνησεν ἔλεγε προστιθεὶς τὴν βίβλον λέγει πρὸς αὐτὸν
 τὴν κατὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐν τῷ Θωμαίτῃ κατὰ τήνδε τὴν θείαν
 κειμένην βιβλιοθήκην εἰς τῶν λεγομένων βεβαίωσιν. ἐπεὶ γοῦν
 ἐκείνα τὸς καὶ θῆκεν ἢ λόγος ἤγαγεν, ἐκὼν μὲν ὁ βασιλεὺς
 5 ἐπὶ τὴν τοῦ ῥητοῦ εὐρεσιν ἡμάρτανεν καὶ ἀλλαγῶ ἀνελιττεν
 αἰσχυρόμενος· ὡς δ' ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Θεοφάνους ἀνεδιδάσκετο,
 δευτεροεικτυθῆτος ὡς ἔτι τρεῖς φύλλα διαβιβάσας τὸ ζητούμενον
 παλάβοις, τότε δὴ μὴ φέρων τὴν ἐκ τῶν ἀνδρῶν παρησίαν, P 66
 ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἔχειν οὕτως εἰδώς, τὸ τῆς μακροθυμίας
 10 μέρει τοῦ πῦν ἐπίπλαστον ἀπορρίψας καὶ τὸν Φῆρα ἀνακαλόντας
 "ὁ δίκαιον" ἔφησε "βασιλεῖ ἐπὶ τοιούτων ἀνδρῶν ἐνυβρίζεσθαι."
 ὅθεν προσέταξεν ἐν τῷ τοῦ Λανσιακοῦ μωσκοπηλίω ἀπαχθέντας
 ἀπὸ διακοσιῶν ῥάβδων τυφθῆναι, καὶ τῷ μετώπῳ αὐτῶν ἐπιγρα-
 φῆται βαρβαρικῶς ἐγκεκτηθέντας οὓς συνέθηκε λήρους λαμβικούς:
 15 εἰσι δὲ οὗτοι.

πάντων ποθοῦντων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν
 ὅπου πάντα τοῦ θεοῦ λόγου πόδες
 ἔστησαν εἰς σύστημα τῆς οἰκουμένης,
 ὠφθῆσαν οὗτοι τῷ σεβασμῷ τόπῳ
 20 σκευὴ πονηρὰ δεισιδαίμονος πλάνης.
 ἐκείσε πολλὰ λοιπὸν ἐξ ἀπιστίας
 πρῶξαντες αἰσχρὰ δεῖνὰ δυσσεβοφρόνως,
 ἐκείθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποστάται.
 πρὸς τὴν πόλιν δὲ τοῦ κράτους πεφευγότες

B

14 ἐκκετηθέντας P

18 σύστασιν P, corr in margine.

Theophili manus venissent, ab eo corruptos esse; illum ad se afferrent
 cœlicem, dicens, qui in patriarchali bibliotheca sancti Thomae tali plu-
 to ac loco exstaret, ad fidem verbis faciendam. missus itaque quispiam
 est, dictoque citius librum attulit. imperator de industria a loco aber-
 rit, inque alia parte verocundia ductus evoluit. cum autem beatus
 Theophanes ostenderet intentoque digito monstraret fore ut tribus foliis
 evolutis in locum incideret, tunc sane non ferens ille virorum dicendi
 libertatem, sibi que ipse veritatis conscius, simulatae hactenus patientiæ
 larvam abiiciens feramque detegens, "haud" inquit "aequum ut a talibus
 imperatori illudatur." iubet itaque in interiorem Lausiaci hortum ad-
 ductos ducentis unumquemque fustibus concidi; inque eorum frontibus
 barbarico more punctim incisis, infuso atramento, ineptos hosce iam-
 bos, ipsemet eorum auctore, inscribi iussit. "cunctis ad urbem accurrere af-
 fectantibus, castissimos in qua dei verbum pedes fixit, generi salutem ut
 humane daret, apparuere et isti venerando in loco, superstitioni, erroris
 vna pessima. et inde, multa postquam perfidi deo facinora patravissent
 turpia impie, ut desertores, vertere inasi sunt solam. fugaque in urbem

οὐκ ἔξαφῆκαν τὰς ἀθέτους μοῦρας.
 ὅθεν γραφέντες ὡς κακοῦργοι τὴν θεῶν
 κατακρίνονται καὶ δικάζονται πάλιν.

τούτου δὲ θάττον γενομένου ἐκείνοι μὲν τὸν τῆς ὁμολογίας καὶ
 μαρτυρίας ἀνεδήσαντο στέφανον, οὗτος δὲ ὁ σοβαρὸς καὶ πάντων 5
 C ἀθλίων ἀθλιώτερος πᾶσιν ἐδείχθη βλάσφημος καὶ διώκτης καὶ
 τῶν πώποτε κακοδόξων κακοδοξότερος.

15. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ Μιχαὴλ τὸν σύγκελλον τῆς κατὰ
 τὴν ἁγίαν πάλιν ἐκκλησίας σὸν ἐτέροις πολλοῖς ἀσκηταῖς κατὰ τὴν
 φυλακὴν ἐγκαθειρξεν, τῇ πολυχρονίῳ κακίῳσι ὑπάξει μηχανώ- 10
 μενος.

Τὰ μὲν δὴ κατὰ τῶν πιστῶν καὶ ἁγίων τοιαῦτα αὐτοῦ τὰ
 νεανεύματα· καὶ τὸν μὲν δι' ἡμᾶς ὀφθέντα ἄνθρωπον, θεὸν
 ὄντα ἀληθινόν, οὕτως ὑβρίζει τε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἁγίους θερά-
 ποντας οὕτω βραχεῖ χρόνῳ καὶ περιορισμένῳ κατὰ πάντα δὲ 15
 D τὸν ἑαυτοῦ χρόνον τῆς ζωῆς ἐκάκον καὶ ἀνηκέστοις ὑπεβάλλετο
 συμφοραῖς. (16) ὕμνους δὲ τινὰς ποιῶν καὶ στιχηρὰ μελίσζων
 ἄδουσαι προετρέπετο· μεθ' ὧν καὶ τὸ τοῦ τετάρτου ἤχου "εὐλο-
 γεῖτε," ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ὁγδόην "ἄκουε κόρη" ᾠδὴν μεθαρμοσά-
 μενος καὶ ῥυθμὸν παρασχών, ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ εἰς πάντων 20
 ἐπήκουον ἄδουσαι διωρίσατο. φέρεται δὴ καὶ λόγος τις ὡς αὐτὸς
 οὗτος ὁ Θεόφιλος ἔρωτι τοῦ μέλους βαλλόμενος, καθάπερ πατέρις

14 ὑβρίζεται P
 βαλλε ταῖς σ.?

ἀληθινὸς Cedrenus et Scylitzes.

16 ἐπί-

hanc delati, imperii caput, non destitit ab impia vecordia. compuncti
 igitur, facinorosi veluti, notis ex urbe damnati pelluntur hac quoque."
 his itaque statim peractis, isti quidem confessionis et martyrii coronam
 reportarunt: at ferox imperator, omnes miseros maiori ipse miseria su-
 perans, blasphemii sibi nomen ac persecutoris apud omnes ascivit, et ut
 omnium, quotquot unquam fuerunt, haeticorum pessimus haberetur.

15. Praeterea Michaellem quoque, sanctae civitatis (Hierosolymo-
 rum scilicet) ecclesiae syncellum, cum aliis multis monachis in carcerem
 compegit, longi temporis maceratione eos se subacturum sperans.

Atque haec eiusque generis Theophili adversus fideles sanctosque
 facinora. et in eum quidem, qui cum verus deus esset, propter nos
 homo factus est, in hunc modum contumeliosus erat, sanctosque eius
 famulos, non ita brevi ac definito tempore, sed quandiu superstes fuit,
 aerumnis conficiebat extremisque malis affligebat. (16) quaedam vero
 cantica edens versusque ac modulos pangens canere ea iussit; in quibus
 et "benedicite" quarti toni ex ode octava "audi filia" concinnans ryth-
 mumque apponens in dei ecclesia cunctis audientibus cantari praecipit.
 sed et fama est eundem ipsum Theophilum, sic modulati cantus amore

χειρὶ τὰ ἔκγονα, κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν φαιδραῖ πανηγύ-
ρει οὐ παρετήσατο τὸ χειρονομεῖν, δοὺς τῷ κλήρῳ αὐτῆς λίτρας P 67
ἐπὶ τοῦτου χρυσίου ἑκατόν. καὶ τὸ στιχηρὸν δὲ τὸ κατὰ τὴν
βασίλειον, "ἐξέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοί," τῆς ἐκείνου φασὶν
5 εἶναι τόπον ψυχῆς.

17. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν τῆς κεφαλῆς κόσμον ὀλίγον πως ἐκ
φύσεως ἔφερε καὶ ψιλὸς τὰς τρίχας ὑπῆν, ἐθέλεισεν ἁπανταχῆ ἐν
χειρὶ ταύτας ἀποκτείνειν καὶ μὴ τινα Ῥωμαίων ὄντα τοῦ τραχήλου
10 μίαν μάλιστα πρὸς τὴν τῶν προγόνων Ῥωμαίων ἐπανάγειν ἀρε-
τήν· τοῦτ' ἔτι γὰρ καὶ οὗτοι τριχώματι ἐσιμνύοντο. ὅθεν καὶ νόμον
ἐξέθετο τοῦ μὴ τινα διόλου κατατολμῶν περαιτέρω τοῦ ἀχένου
πρβαίνειν εἶν.

18. Ἔδει δὲ ἄρα καὶ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τὴν αὐτοῦ συγγέ- B
15 νειαν προνοήσασθαι τε καὶ διοικῆσαι κατὰ τὸ τοῦτ' ἁποδοῦν· καὶ
δὴ τοῦτο, ἐπεὶ πέντε μὲν ἔτυχε τῆνικαῦτα θυγατέραν ὑπάρχειν
κατ' αὐτὸν, ἕρημος δὲ ἀρρενικῆς ὠρεῖτο γονῆς, τὴν πασῶν ἰσχυρῆν
Μαρίαν ὑπερβαλλόντως ἠγαπημένην οὖσαν τῶν ἄλλων ᾗδη δεῖν
20 συζεῖσθαι ἀνδρῶν. ὁ δ' ἀπὸ τῆς τῶν Κρητικῶν κατήγετο γενεᾶς,
Ἰωάννης τῆς τῶν Ἀρμενίων, Ἀλέξιος τοῦνομα, Μουσιελὲ τὴν ἐπωνυ-
μίαν, τῷ εἶδει ὠραῖος, ἀκμάζων τὴν ἡλικίαν, οἰκῶν κατὰ τὸ τῆς
ἀνατολῆς μέρος, κατὰ τὰς οὕτω καλουμένας τῆς Κρητικῆς

4 ἐκείνης P

10 αὐξόμενος P

lectum, ac velut se parentes ad filios ac nepotes habent, hand a digni-
tate officioque alienum putasse solenni quandoque festo in magna eccle-
sia manu gestuque certa lege movendo cantoribus prasire, eam in rem
cantum auri libris eius ecclesiae clero tributis. modulum quoque in die
festo palmarum, "exite gentes, exite et populi," eius ingenii fetum esse
dicunt.

17. Quia vero a natura paucos rariosque capillos habebat ac re-
calvaster erat, lege sanxit crines ad cutem ubique detondendos, nec ulli
Romanorum fas esse ultra collum demissos gestare. sin autem aliquis
legis transgressor reprehensus esset, multis emendatum verberibus, ad
pristinam Romanorum virtutem revocandum esse. nam hac quoque illi
honestabantur caesarie. lege itaque tantum ne quis omnino ultra collum
capillos demittere audeat.

18. Quia vero suas quoque illum res affiniumque disponere ex quo
arbitrio componere decebat, quod quinque tunc filias nec ullam haecenus
neculam prolem susceperat, ex illis nata minimam sibi que prae reliquis
cuius caram, Mariam nomine, statuit viro nuptam tradere. delectus
maritas ex Crenitarum gente, Armenius patria, Alexius cognomento Mo-
sielae, forma elegans ac florenti aetate, ad arcis partem in Crenetissae

- C οκτίας· ὃν πρῶτον μὲν τῇ τῶν πατρικίων καὶ τῶν ἀνδραγαθῶν τιμήσας ἀξίμῃ διὰ τὸ πρὸς τὴν θρυγατέρα τοῦτου φιλόστοργον, ἔπειτα δὲ καὶ μάλιστα καὶ Καίσαρα τὸ ἔσχατον ἀνηγόρευσεν, στρατεύματα τε δοὺς ἰκανὰ πρὸς τὴν Λογγοβαρδίαν ἐξέπεμψεν, χρείας τηλικαῦτα κατεπειγούσης τινός. καὶ ὁ μὲν ἀπῆει καλῶς τὰ κατ' αὐτὸν ἀνῶν, καὶ ὡς ἐδόκει τῷ βασιλεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἤκμαζε μὲν ὁ πρὸς αὐτὸν πόθος τοῦ βασιλείως, συνήκμαζε δὲ καὶ ὁ ἔξ ἀνθρώπων φθόνος αὐτῷ, καὶ τινες ἑλοιδόρουν καὶ βλάβασφημά τινα ἔφασκον κατ' αὐτοῦ, ὡς τῆς τε βασιλείας ἐπιθυμῆι καὶ δεῖ ποτὲ τὸ ἄλφα τοῦ θῆτα κατακυριεῦσαι. ὄθεν ἐπεὶ τὰς κατ' αὐτοῦ συρραφείσας διαβολὰς 10
- D ὁ Καῖσαρ Ἀλέξιος διακήκοεν, τὸν φθόνον ὥσπερ κατευλαβοῦμενος πολλὰ τοῦ βασιλέως ἐδέετο οἰκτεῖραι τοῦτον καὶ συγχωρῆσαι πρὸς τὸν μονήρη βίον μετατάξασθαι. ἀλλὰ τότε μὲν οὐτ' ἐκεῖνος συνχώρησεν, τὴν χηρείαν τῆς θρυγατρὸς προβαλλόμενος, καὶ ὁ ἠθθαίς Καῖσαρ ἔμενεν ἐφ' ἡσυχίας πολλῆς τοῖς δημοσίοις ἐνασχολούμενος 15 πρῶτασιν. ὡς δὲ τὸν Μιχαὴλ ἐγέννησεν ὁ Θεόφιλος, καὶ ἡ τούτου μὲν θρυγατὴρ τοῦ Καίσαρος δὲ γαμετὴ τὸν βίον μετήλλαξεν, ταύτην μὲν τοσοῦτον τετίμηκεν ὡς καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς ἐν λάρνακι θείναι περιηγορῶμένη καὶ προνόμιον δοῦναι διὰ λελαξευμένων ἐν αὐτῇ λάμβων ἀσπίδας τοῖς ἐφ' οἷσις δῆποτε ἐγκλήμασιν ἀνθρώποις ἁλοῦσιν καὶ προσφυγοῦσιν ἐκεῖ· τὸν Ἀλέξιον δὲ
- P 68 λάθρα μετατιξάμενον καὶ τὸ μοναχικὸν μεταμφιασάμενον ἔσθημα, ἐπεὶ μὴ ἠδύνατο πείσαι τοῦ πάλιν αὐτὸ ἀποβαλεῖν, μόλις

dictis aedibus habitans. huic patricii primum ac proconsulis, quo erat in filiam amore, collata a Theophilo dignitas est; tum vero etiam magister, ac demum Caesar ab eo creatus, copioso instructus exercitu in Longobardiam, rebus ita poscentibus, mittitur. eo Alexius profectus cum esset, praeclare ei res cesserunt exque soceri voto. quo factum est ut crescente in eum imperatoris amore ac desiderio una quoque hominum in eum invidia magis angesceret. non deerant qui criminarentur et maledicta quaedam in eum iactarent, quasi dominandi cupido ipsum incessisset, ac fore ut A in Θ quandoque imperium usurparet. quamobrem ubi haec in se per calumniam composita rescivit Alexius Caesar, velut timens cavensque invidiam, multis apud imperatorem precibus agebat ut suae misertus sortis ad monastica eum vota transire pateretur. verum tunc quidem nec Theophilus annuit, filiam marito viduam grave esse obiciens, ac, quem diximus, Caesar multa cum quiete ac securas publicis rebus operam dabat. ubi autem ille Michaelem filium susceperat, ipsiusque filia ac Caesaris uxor diem obierat, illam quidem usque adeo coluit, ut et eius cineres in arca argenteis laminis obducta condiderit, insculptisque in ea iambis cuiuscunque flagitii reis eo confugientibus asyli ius constituerit: Alexium vero, qui clam mutaverat ordinem ac monasticum habitum susceperat, cum nulla vi aut susatione ab instituto posset deducere, aegre eius consecrandi veniam fecit, multis expre-

σηγησῆσαι, πολλοῖς ὑνείδεσι περιβαλὼν οἷς οὐ μετ' αὐτοῦ ἔκρι-
 ναίηαι ἄλλ' ἐν παραβύστω που καὶ γωνία. ὅθεν ἐδίδον τοῦτω
 ἰσχυρὰν τὸ τε κατὰ Χρυσόπολιν βασιλικὸν μοναστήριον, προσέτι
 μὴ καὶ τὸ τοῦ Βυρσείως καὶ τὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἐλαιαν. ἀλλ' ἐκεῖ-
 νος τῷ κατὰ τὴν Χρυσόπολιν ὄντι ἐνδιαιωόμενος, ἐπεὶ ποτε περι-
 κίτου ἐδέξθη καὶ κατὰ τὸν Ἀνθεμίου τόπον ἐγένετο, βασιλικῶν
 ἡρακῆτα τυγχάνοντα τῶν μαγγάνων, ἔλεγεν δὲ ὡς ἕκαστον τῶν B
 αἰνεῶν τῶν οἰκοδομοῦντων φέρει τὴν κλῆσιν ἀθάνατον, εἴλετο
 τοῦτον διὰ βασιλικῆς προστάξεως ἔξωνήσασθαι καὶ ἴδιον κατα-
 10 σκεῦσαι. ὃ καὶ διὰ τῆς βασιλίδος Θεοδώρας ἐγένετο, τῆς αὐτοῦ
 κειθεῖας. ὅθεν καλῶς ἐποικοδομήσας καὶ εἰς μοναχικὴν τάξιν
 ἀγαθὴν ἐκείσε τὸν βίον ἐκλιμπάνων ἐτέθη, τὸν τάφον καὶ τὴν αὐ-
 τοῦ ἄνωθεν ἐπιγεγραμμένην εἰκόνα μύρτυρα ἔχων τῶν λεγομένων.
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦτον ἀδελφὸς Θεοδόσιος πλησίον τέθειται
 15 αὐτοῦ, πατρικίων τιμῇ ἐγκαταλεγείς, πολλὰ γνωρίσματα τῆς αὐ-
 τοῦ ἀρίστης βιώσεως ἐν τῷ μοναστηρίῳ καταλιπών. C

19. Ἐγκειμένων δὲ τῶν Ἀγαρηῶν καὶ μετὰ πολλῶν μυ-
 ριάδων τοῦ Ἰβραῆμ κατὰ Ῥωμαίων ἐστρατεύοντος, καὶ ὁ Θεόφι-
 λος ἔρωτι φιλοτιμίας καὶ γενναϊότητος ἐπὶ πόλεμον ἔξεισιν, ἄνυ-
 20 θρον οὐδὲν οὐδὲ μαλακὸν ἔνοσῶν· εἰ γάρ τι καὶ δέος προσῆν, ἀλλ'
 ἢ τῶν σὺν αὐτῷ ἀνδρῶν κατὰ πολέμους πείρᾳ τε καὶ γενναϊότης
 ἀπέτρεπε τοῦτο καὶ πόρρω ποι ἐναπέπεμπε. Θεόφοβος οἱ ἄνδρες

bras quod secum et in aula versari nollet, sed obscurus et in angulo
 mallet vitam agere. idcirco regium monasterium ad Chrysopolim ei tri-
 buit; ad haec etiam Coriarii, et quod erat ad Elaeam. at vero cum in
 Chrysopolitano commoraretur, ac quandoque commodae deambulationis
 causa ad locum Anthemii dictum, ad Armamentarium tunc imperatorum
 spectantem, venisset, secum reputans singula quaeque monasteria condi-
 torum nomina viridi semper ac immortalī memoria servare, impetrato
 imperatoris mandato illum coemere statuit, sive iuris factum exstructo
 monasterio exornare; quod et Theodora Augustae, illius socrus ope,
 concessum est. loco itaque pulchre aedificiis ornato inque monasterii
 formam usumque composito, illic ipse vivere desinens humatus est; eius-
 que quod dictum a nobis est fidem facit cum illius sepulcrum, tum quae
 etiam ex eius nomine illic posita imago est, qui et eius germanus Theo-
 dosius prope conditus est, qui patriciam dignitatem consecutus multa
 optima vitae suae documenta in eo monasterio reliquerat.

19. Porro Agarenis ingruentibus, illorumque duce Ibraimo cum
 multis myriadibus in Romanos expeditionem moveante, Theophilus quo-
 que magni animi fortisque laudem ambiens, nec quicquam timidum aut
 melle animo versans, expeditionem et ipse suscipit. nam etsi timoris
 aliquid inerat, suorum tamen rei militaris peritia et virtus, id quantum
 erat, facile avertabat ac procul depellebat. virorum alteri Theophobus,

καὶ Μανουὴλ ἐκαλοῦντο. ἀλλ' ὁ Μανουὴλ δεινὸς ἐπ' ἀνδρεία,
καὶ τοῖς ἐναντίοις ἕπουσι γινώριμος· ἐξ Ἀρμενίων γὰρ τὴν γένεσιν
D ἦν, καὶ τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀνατολικῶν ἐπὶ τοῦ Λέοντος προηγήσο-
μενος, καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Μιχαὴλ ἱπποκόμων ὁ πρῶτος· πρωτο-
στράτορα τοῦτόν φασιν. δηλώσει δὲ καὶ τὸν Θεόφοβον ὁ λόγος, =
ὄθεν τε καὶ ὅπως ἐκ Περσῶν καταγόμενος τῷ βασιλεῖ γέγονε γινώ-
ριμος καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ εἰς γάμον ἤρμύσατο. εἰς πρεσβείαν
τίς ποτε τῶν ἐκ βασιλικῆς σειρᾶς Περσῶν ἀφικόμενος πρὸς τὴν
Κωνσταντινίου, οὐκ ἐκ νομίμου συναφείας κρυφίου δὲ καὶ λα-
θραίας τοῦτων γεννηθῆναι ποιήσας ἐξαπεδήμησεν. ἐπεὶ δὲ νόμος 10
P 69 τοῖς Πέρσαις ἀπαράβατος μὴ τινα τῆς παρ' αὐτῶν ἀρχῆς ἐγκρατῆ
γενέσθαι, εἰ μὴ τῆς βασιλικῆς μετέχη σειρᾶς, ἐξέλιπον δὲ ἐκ τῶν
συνεχῶν πολέμων καὶ τῆδε κάκεισε μετασκηνώσεων ὑπὸ τῶν Ἀγα-
ρηνῶν ἐλαυνόμενοι οἱ τῆς βασιλικῆς φυλῆς, ἀλλὰ καὶ λόγος ἐφέ-
ρετο πολὺς περὶ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἐν Περσίδι μενόντων, ὡς ἦ τις 15
κατὰ τὸ Βυζάντιον ὠνομασμένος Θεόφοβος (καὶ γὰρ ἦν δοθεὶς
ὑπὸ τοῦ τηρικικῆτα σπείραντος τοῦτον πατρός), ἔδοξε τοῖς ἀρίστοις
τῶν Περσῶν κρόφα τινὰς ἐκπέμψαι τοῦ ζητουμένου εἰς ἔρευναν.
καὶ δὴ καταλαβόντες τὴν ἡμετέραν μόγις τοῦτόν ποτε τῇ μητρὶ
συνόντα καὶ κατὰ τὴν Ὀξείαν ἐνδιαιωμένον προσεφεύρισκαν. ἐπεὶ 20
B γοῦν οὐκ ἐκ τινῶν μόνων ἰνδαλμάτων ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῆς ψυχῆς
καὶ σώματος γνωρισμάτων ὁ ζητούμενος ἐδηλοῦτο τότε καὶ ἔγνω-

1 ὁ μὲν Μανουὴλ?

16 διαδοθεὶς margo Combef.

alteri Manuel nomen erat. porro Manuel fortitudinae spectabilis ipsis quoque hostibus universis notus erat. ex Armeniis namque ortus, Leone imperatore Orientalium copiis praefuerat, decessorisque eius Michaelis equisonum princeps, quem protostratorem vocant, exstiterat. de Theophobo etiam dicendum, unde et quomodo ex Persarum stirpe natus in imperatoris notitiam venerit eiusque sibi sororem matrimonio iunxerit. quidam regia Persarum satus prospacia aliquando Cpolim fungendae legationis causa venerat. is non ex legitimo coniugio, sed occulto concubitu suscepto Theophobo, urbe discessit. quoniam autem apud Persas inviolabili iure lex obtinet, cavens scilicet ne quis aliter regni compos efficiatur, quam si ex regia ortus stirpe sit, regiaeque familiae viri continuis bellis ac Agarenis huc illuc sedes mutare cogentibus ac pellentibus defecerant, cumque alioqui apud eos qui Persidis regionem colebant, multas de eo rumor percerebuisset, esse quendam Byzantii Theophobum nomine (quem ipsum rumorem eius tunc pater sparserat), visum est Persarum satrapis ac proceribus occulte quosdam mittere, qui rem diligenter inquirerent. hi itaque ad Romanum devecti orbem aegre tandem aliquando Theophobum cum matre versantem ad Oxiam inveniunt. quia vero quem sic quaerebant, non obscuris solum indicibus sed et ipsis animi

ἔλκετο, προσέτι μὴν καὶ τῶν ἐκ γειτόνων ἑμαρτύρει τις τὴν γενομένην τῇ γυναικὶ πρὸς τὸν Πέρσῃ συνάφειαν (οὐ γὰρ τι κρυπτὸν ὁ τοῖς πολλοῖς οὐ γνωσθήσεται), δήλους ἑαυτοῦς οἱ ἀπεσταλμένοι ποιῶσι τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ τοῦ δρόμουτος σαφηνίζουσιν, εἰρήνην καὶ σκοπῶς καὶ παντὸς τοῦ ἔθνους ὑποταγὴν καθυπισχνοῦμενοι, εἰ τοῦτον αὐτοῖς ἐπιδοῦναι οὐ παραιτήσεται. ἔγγηθει γοῦν τοῖς ὑποσχεθεῖσιν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπέπερ οὕτως ἔχουσιν εὗρισκε τὴν ἀλήθειαν, ἐν βασιλείῳς τοῦτον ἀλλέξομαι καὶ κατασκηνοῦν ποιῶ, C μαθήμασ' τε καὶ παιδείᾳ ἐπιμελούμενον.

20. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος περὶ τοῦ Θεοφόβου (καλὸν γὰρ ἀμφοτέροισ ἐρῆσθαι), μικρὸν μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν διενηνοχέ-
 ναι δεκαῶν, τᾶλλα δὲ ὅμοια σώζων τῶν γεγραμμένων καὶ πάρισ-
 ῶν δὲ ὡς οὐκ ἀπὸ πρέσβειῶς τινας τὴν νόσον σπορὰν δέξασθαι
 τῶν φησιν, ἀλλὰ κατὰ τινα περιπέτειαν τῶν ἐν πολέμοις συμ-
 15 βασιόντων καὶ τὸν τούτου πατέρα, εἴτε βασιλεύοντα εἴτε καὶ βα-
 σιλέως ἑγγὺς ὄντα κατὰ συγγένειαν, φηγεῖν ἐκ Περσίδος καὶ πρὸς
 τὴν βασιλεύουσαν πένητα διαθλοῦντα βίον προσρηῆναι, κάκεισε D
 καπηλάτι τῶν γυναικῶν δουλεύοντι ὑπὲρ ποτε τῷ ταύτης ἔρωτι καὶ
 νομίμῃ συναφείᾳ τοῦτον ἐναποτεκεῖν. ἀλλ' ὁ μὲν ἐξ ἀνθρώπων
 20 ἔγένετο, ἀπτορομίᾳ δὲ τινὶ καὶ μαντεῖ (καὶ γὰρ φησι ταύτας τὰς
 ἱασημῆς ἀκμάζειν ἐτι παρὰ Πέρσῃς) μαθεῖν περὶ τοῦ Θεοφό-
 βου, ζητοῦσιν αὐτοῖς εἰ ἔστι ποῦ τις ἐκ βασιλικῆς φυλῆς καταγέ-

corporisque notis propriis innotescebat, isque ille ipse esse agnoscebat (ac nec ex vicinis quidem deerat qui feminam cum Persa rem habuisse testaretur, cum nihil occultum sit quod non tandem in vulgi notitia veniat), se demum qui missi fuerant imperatori prodentes totam rei fabulam aperiunt, pacem foedera gentemque omnem subiectum ire polliciti, si modo Theophobum ipsis dedere non abnueret. gavisus promissis Theophilus, quodque rem niti veritate didicerat, morari Theophobum in aula illicque disciplinis imbui ac erudiri iubet.

20. Sed alia quoque de Theophobo fertur narratio, praestaturque eam quoque referre. et videtur quidem haec a priori nonnihil differre, quod ad initia attinet; sequentibus tamen similis est atque eadem exhibet. sic ergo se illa habet, non ullius legati notham sobolem Theophobum esse, vel ea satum ratione quam prior ferebat narratio, sed belli quodam vario casu rerumque vicissitudine cogente eius quoque parentem, sive rex erat sive stirpis regiae, ex Perside fugiasse, inque regia urbe pauperem tolerantem vitam civibus adhaesisse; atque illic tabernariae muneris mancipatum obsequiis, post longos tandem annos, illius amore legitimoque copulatum coniugio hunc suscepisse, inque eum modum in vivis esse desiisse; quadam vero astronomia ac vaticinio (nam has artes etiamnum aiunt apud Persas vigere) didicisse de Theophobo, dum quaerunt an ullus usquam regia stirpe illis satum exstet. cumque adeo ex-

μενος, και ἐπέπερ ἑμαθον, σπουδῇ ἐπὶ τὴν Κωνσταντίνου θεῖν
 εἰς τὴν τοῦ ζητουμένου ἔρευναν. γνωστὸν οὕτως γενέσθαι τῷ
 P 70 βυσιλεῖ, καταληφθέντος αὐτοῦ. ἐπέπερ οὖν ἡ τούτου ἐμφάνεια
 και κατὰ τὸν βίον παρουσία ἄπασιν ἐγνώσθη τοῖς κατὰ τὴν Περ-
 σίδα διὰ τῶν ὑποστρεψάντων ἀποστόλων, ἡδὲ πᾶσιν ἐφάνη και 5
 ἐφετὸν τοῦ ἀποστασίν τινα ἐννοῆσαι ἀπὸ τῶν τῆς Ἄγαρ, τῇ δὲ τῶν
 Ῥωμαίων ἀρχῇ προσχωρῆσαι, ὡς ἂν τοῦ κατὰ γένος ἀρχηγοῦ εὐ-
 μοιρῆσιαν. (21) εἶνχε δὲ ἄλλως ὁ τῶν Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβεκ
 ἡδὲ πενταετιαν ἔχων ἐξ ἀμεραμνοννῆ ἀποστάς και πτέρναν ἐπάρας
 κατ' αὐτοῦ ἐν χιλιάσιν ἐπί· ὅς και πόθῳ πρὸς τὸν Θεόφοβον 10
 και φρόβῳ τῷ ἐξ οὗ ἀπέστη Ἀγαρηνοῦ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικρά-
 B τειαν κατὰ πόλιν Σινώπην ἐρχεται, και τῷ βυσιλεῖ ἑαυτὸν τε και
 τὸ ὄλον ἔθνος ὑπήκοον τέθεικεν. διὰ τοι τοῦτο τὸν τε Θεόφοβον
 ὁ Θεόφιλος τιμῇ τῇ πατρικίων ἐναριθμεῖ, και τῇ ἑαυτοῦ ἀδελφῇ
 πρὸς γάμον ἐκδίδωσι, συναρμόζεσθαι τε ἕκαστον τῶν Περσῶν 15
 νομοθετεῖ τοῖς Ῥωμαίοις και κατ' ἐπιγαμίαν ἄπτεσθαι τε και συν-
 εἶρεσθαι, πολλοὺς τούτων τοῖς βασιλικοῖς ἐμπρέπειν ἀξιώμασι
 πεποιηκώς. ἀλλὰ και κώδιξι στρατιωτικοῖς αὐτοὺς ἀναγράφεται,
 και τάγμα οὕτως καλούμενον Περσικὸν ἐγκατέστησε, και τοῖς
 κατὰ πόλεμον ἐξιοῦσι Ῥωμαίοις κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐναριθμεῖ- 20
 σθαι προσέταξε.

C 22. Τούτοις γοῦν τεθαρρηκὸς ὁ Θεόφιλος, ἐπεὶ και ἄλ-
 λως ἤδει τούτους ἀνδραγαθίζομένους, εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Ἀγα-
 ρηνῶν ἐξείσι και τοῦ Ἰβραῆμκαθ' ἡμῶν, ὡς εἴρηται, ἐκστρατεύσαν-
 1 ἐπὶ τὴν] τὴν ἐπὶ P

stare didicissent, ad eum vestigandum Cpolim festine accurrisset; eoque
 deprehenso, sic imperatori rem innotuisse. cum itaque per nuntios in
 Persidem reversos cunctis per eam regionem innotuisset eum detectam
 vitaeque superstitem esse, gratum omnibus visum est ac expetendum
 Agarenorum iugum quovis modo excutere, Romanoque adiungi imperio,
 ut suae stirpis ducem liceret obtinere. (21) erat vero praeterea Per-
 sarum dux Babec nomine: is annos iam quinque ab ameramnune defe-
 cerat, inque eum cum septem milibus calcaneum levarat. is tum desiderio
 erga Theophobum tum Agareni metu, a quo defecerat, ad Romanorum
 ultro dicionem in urbem Sinopem concesserat, seque ipse ac totam gen-
 tem Theophobum auget suaeque sorori matrimonio iungit; tum lata lege Per-
 sis omnibus libera cum Romanis coniugia facit, et ut matrimoniorum
 cum eis foedera iungere liceat, multis eorum regis honestatis dignitati-
 bus, eorumque nominibus in militares codices relatis, sicut ex illis con-
 stituta legione quam Persicam vocant, Romanis adversus Agarenos ad
 bellum procedentibus eam connumerari iussit.

22. His ergo viris fretus Theophilus, quod et alias bello strenuus
 sciret, adversus Agarenos proficiscitur, cum et Ibraemus, uti dictum est,

περ. ἐπέπερ γοῦν ἑγγὺς ἀλλήλων ὃ τε τῶν Συρακησίων ἀρχηγὸς
 ἑγήνηται καὶ ὁ Θεόφιλος, ἔδει δὲ καὶ βουλῆς, ὁ μὲν Μανουὴλ οὐ
 δάκων ἔφησε βασιλέα Ῥωμαίων πρὸς ἀμεραμνονητὴ πολεμεῖν,
 ἀλλὰ τινα μέρος λαβόντα τῶν στρατιωτικῶν ἐξείναι κατὰ πρόσω-
 πον τῶν ἑχθρῶν, καὶ ἅμα μεθ' ἡμέραν τοῦτο ποιεῖν, ὁ Θεόφοβος
 δὲ ἄναι μὲν ἐπὶ παρατάξεως τὸν βασιλέα ἐβούλετο, νόκτωρ δὲ ἐπι-
 τεθῆναι αὐτοῖς μετὰ τοῦ τῶν Περσῶν πεζικοῦ, καὶ ὅτε πάλιν δεή- D
 σαι, ἐπικυκλώσαι τὸ ἵππικόν. ἀλλ' οὐκ ἔπεισε τὸν βασιλέα,
 εἰπόντων πολλῶν, σφετεριζομένου τοῦ Θεοφόβου τῆν τῶν Ῥω-
 10 μάων δόξαν καὶ διὰ τοῦτο βουλομένου ἐν νυκτὶ πολεμεῖν· πλὴν
 ἰδοῦσιν εἰς τοδμοφανές μεθ' ἡμέραν συρρῆξαι τὸν πόλεμον. καὶ
 ὁ μὲν Ἰβραήμ, εἴτ' ἄλλως καταλαζονεύμενος εἴτε δὴ καὶ φόβῳ
 βασιλέως περιστοιχιζόμενος, μέρος λαβὼν τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρη-
 15 σεν, Ἀβουχάζαρ δὲ πρὸς τὸν κατὰ βασιλέως πόλεμον μετὰ μυριά-
 δων ὅκτῳ ἐξαπέστειλεν, οἳ καὶ καρτερῶς ἔγαν ἀνδρῖσιν ἀμ-
 φοτέρων ἐπὶ πολὺ, τέλος ἐνδοῦναι τὰς σχολὰς μετὰ τοῦ δόμοσι- P 71
 κου καὶ πρὸς φνηγὴν τραπήναι ἐξεβιάσαντο. ὄθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ
 τῆς βασιλικῆς φάλαγγος καὶ δύο χιλιάδων Περσῶν, προσόντος
 τούτοις καὶ τοῦ Θεοφόβου, ἐπὶ τινος βουνοῦ σέσωστο, τὸν περὶ
 20 ψυχῆς κίνδυνον ὑφορώμενος. καὶ ἄχρι μὲν ἐσπέρας πολλὸς ἦν ὁ
 κερὶ αὐτὸν πόλεμος, τῶν μὲν ἐπιζώντων τοῦτον ἐπὶ χεῖρας λαβεῖν,
 τῶν δὲ ἄταμνονόντων καὶ μὴ προδοῦναι τοῦτον διακαρτερούντων.

9 ὡς σφ.?

etiam ipse in nos movisset. cum itaque ambae iam acies, ac tum Aga-
 norum princeps tum Theophilus in vicino essent, essetque res in deli-
 berationem vocata, Manuēlis ea sententia fuit, indignum videri Romano-
 rum imperatorem cum ameramnune conserta acie pugnare; unum aliquem
 cum parte exercitus in eum immittendum, idque interdiu factitandum
 esse. contra Theophobus praesentem in acie imperatorem adesse sua-
 debat; noctu tamen congregiendum, impressione facta per Persicas pe-
 destres copias; ac tum postea cum necesse fuerit, equestres turmas prae-
 sto fore, quae hostilem exercitum essent conclusurae. verum non ac-
 quevicit imperator, multis idcirco pugnam noctu conserendam suadere
 Theophobum dicentibus, ut sibi ipsi Romanorum vindicaret gloriam.
 aperte itaque Marte decretum ut cum hoste congrederentur. ceterum
 libere, incertum num arrogantia ductus an imperatoris metu conter-
 ritus, parte exercitus assumpta recessit, immisso Abuchazar cum octo-
 ginta milibus armatorum ad pugnam conserendam. diu utrinque fortiter
 dimicatum; tandem scholae cum domestico adversae aciei impeta co-
 actae cedere ac fugam inire. hincque adeo imperator cum cohorte prae-
 toria et duobus Persarum milibus, una etiam adiuncto Theophobo, in
 castrum quendam salutem metuens evasit. acriter ad vesperam usque circa
 castrum pugnatam, aliis capturos se imperatorem confidentibus, aliis ulciscen-

Theophobus contin.

διὸ νυκτὸς ἄρτι γενομένης κρότοις χειρῶν τε καὶ ἀλαλαγμοῖς
 ἐχρῶντο οἱ μετὰ τοῦ βασιλέως, χαίρειν προσποιώμενοι, κεντῶσαι
 τε καὶ χορδαῖς καὶ ἄλλως βουκίνων φωναῖς τὸν αἰθέρα περιεπό-
 νουν, ἐλπίδας οὐ τὰς τυχοῦσας τοῖς ἐχθροῖς θέλοντες περιποιῆσαι.
 δ καὶ συνέβη· μίλια γὰρ ἕξ ὑποχωρῆσαι τούτους εἰς τὸπίσω τινὰ
 κατορρωδοῦσι προσβολὴν τε καὶ κύκλωσιν προσεγένετο. ἔθεν
 ἀδείας τυχόντες μικρῶς οἱ περὶ τὸν βασιλέα, πόρρω που νυκτῶν
 φυγῇ χρησίμενοι τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσαντο, καὶ πρὸς τῷ
 καταπροδόντι τοῦτον στρατεύματι καὶ τὰ πῦθα δόντι τοῖς ἐχθροῖς
 διεσώθησαν. μέμμεσι μὲν οὖν πολλαῖς ὁ βασιλεὺς τὸ προδεδωκὸς
 στράτευμα καθυπέβαλεν, χάρισσι δὲ καὶ τιμαῖς διαφερόντως τοὺς
 περὶ τὸν Θεόφοβον ἐγέραιεν. ἔθεν οἱ Πέρσαι ἔρποντι διαπύρρι
 πρὸς τὸν Θεόφοβον ξεκαίοντο, καὶ θνητῶν τινὶ ἀρρήτην ἀναδιφ-
 ρυτόμενοι μετ' αὐτοῦ τὸν κατ' Ἀγαρηῶν ὑποδέσθαι πόλεμον
 ἐλιτάνεον, καὶ κρέκειν τούτους ἕξ ἀηττήτου δυνάμεως ἰεβυλοῦν·
 15 διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ἡγεμονεύειν αὐτῶν ἐβούλετο τὸν Θεόφοβον.

23. Τῷ δ' ἐπὶόντι ἐκαστῷ ἕξεισι πάλιν μετὰ δυνάμεις
 ὁ Θεόφιλος, καὶ κατὰ τὸ Χαρσιανῶν πολλὰ ἐκ τῆς προτέρας νίκης
 τῶν Ἰσμαηλιτῶν ἀπανθαδιαζομένων καὶ ἀλαζονομένων, τοσούτοις
 συμπλακεῖς πολλοὺς τε χειροῦται σούτων, καὶ λείαν λαμβάνει ἰός
 20 τῶν πέντε καὶ εἴκοσι ἄχρι χιλιῶδων, καὶ μετὰ νίκης λαμπρῶς πρὸς
 τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέρχεται. ἔτυχε γοῶν τις τῶν ἐπὶ χειρῶν
 D εὐφύτῃ ὀνομασιῶν ἀλγυμάλωτον ληφθῆναι Ἀγαρηῶν. τούτῳ με-

tibus nec eum prodere sustinentibus. nocte itaque superveniente, qui cum imperatore erant, simulata gaudii specie perstrepere manibus, conclamare, cinnyris, chordis, aliasque buccinarum sonita aere strepitu implere; quo nimirum ingentes sibi auctas spes novique subsidii opinionem conterrendis hostium animis ingererent. quod et ita contigit. hoc enim ipsum illi suspicantes, ac ne in ipsos hostes irrumperent ab eisque circumdarentur, ad sex milia passuum recessere. imperator cum suis aliquantum periculo sublevatus fuga salutem expedivit, et ad exercitum qui prodiderat ac turpiter terga dederat incolomis evadit. ac quidem proditorum exercitum imperator acris obiurgat, summam vero Theophobo suisque gratiam habet, praemiisque ac honoribus magnifice accipit. hinc Persae ferventi in Theophobum amore incoarsi, incredibilique gaudio animati, uno illo duce Agarenorum sibi bellum concedi postulant, invictaque animi vi certam sibi compressis hostibus pollicentur victoriam. quamobrem etiam imperator Theophobum Persarum ducem fore decrevit.

23. Insequenti anno Theophilus rursus copias adversus Ismaelitas educit, ac cum eis ex superiori victoria elatis ac ferocientibus ad Charsianum congressus, multis eorum subiugatis, captivos ad viginta supra quinque milia adducit; illustri quoque potitus praeda ad urbem Augustam redit. inter captivos Agarenos nonnemo fuit manuum agilitate celebris.

- γάλας τὰς κατὰ πόλεμον ἀρετὰς δι' ἐγγράφων ἐγκωμίων ὁ τῶν σχολῶν προεστὼς ἐμαρτύρει, καὶ ἐβεβαίον ὡς εἶη τε δεξιὸς περὶ τὴν ἵππασίαν καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην γενναῖος, καὶ ὅτι δυοὶ δόρασι χρώμενος περὶ τὴν ἵππασίαν [μὲν] ἐντέχνως ἄγαν καὶ εὐ-
 5 φρεῖς πρὸς τοὺς κατ' αὐτοῦ διαβιβάνει. ἐπεὶ γοῦν ἐν τῷ τῶν ἵππων ἑμιλλητηρίῳ ὁ τοῦ δομειστίκου Θράμβος ἐτελεῖτο, προηγήετο δὲ οὗτος τῷ τοῦ σώματος μεγέθει καὶ τῷ τῆς ψυχῆς ἀναστήματι τοὺς περὶ αὐτοῦ λόγους ἐπισομαζήτων, ἐκέλευσέ πως ἰδῶν ὁ βασι-
 10 λέας, καὶ τοῖς ἐπαίνοις κλυταίς, ἵππον τε τὸν ἄνδρα ἐπιβῆναι καὶ P 72
 10 δόρατα λαβόντα δύο τὴν εὐφύταν τούτου καὶ ἀριστείαν ἀπάσῃ τῇ κἀκεῖ ἐνδείξασθαι. καὶ δὴ τούτου γενομένου καὶ τοῖς ἀπειροτέ-
 ροις τέρψιν παρέχοντος τῇ ὀράσει, Θεόδωρος ὁ Κρατερός οὕτω λεγόμενος, ὁ καὶ μετὰ βροχῆ ἀρχηγὸς τῆς τῶν ἁγίων μβ' μαρτύ-
 ρων γάλλυγος γερονῶς, πλησιάζων τῷ βασιλεῖ ἐξιμνηκτῆριζε τὸν
 15 Ἀγαρητὸν, ἀνδρεῖον οὐδὲν φάσκων οὐδὲ καταπληκτικὸν ἐνδεικνύ-
 μενον. ὧ καὶ χαλεπήνας ὁ βασιλεὺς "ἀλλὰ δι' ἰσχύος ἔχεις αὐτός, ὦ θηλυδρία καὶ ἀνανδρε, τοιοῦτόν τι ἐργάσασθαι;" καὶ ὅς ἀ-
 20 τίκα "δύο μὲν, βασιλεῦ, μὴ μαθῶν οὐδὲ μετυχειρίσασθαι δόρατα δένταμι· οὐδὲ γὰρ ἐν πολέμῳ τοιαύτης χρεῖα ἀδολεσχίας· ἐνὶ δὲ B
 20 δόρατι χρώμενος τὴν εἰς θεὸν πεποιθήσιν ἔχω βεβαίαν ὡς κρη-
 μνίσω τε τοῦτον καὶ τοῦ ἵππου καταβαλῶ." τὴν παρρησίαν γοῦν μὴ φέρων ὁ βασιλεὺς ἤ μὴν ἔφησε, κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸν ὄρπον ἐπαγυῶν, θανάτῳ παραδοῦναι τὸν ἄγιον, εἰ μὴ τοὺς λό-

hanc scholarum praeses bellica virtute eximium, eius scripto consignatis laudibus, perhibebat; asserebatque equitandi arte praeclare industrium ac corporis robore strenuum, eiusmodi denique qui in equis duplici solerter hasta hostem aggredederetur. quod igitur in circo domestici triumphus agebatur, inter captivos primo is loco incedebat, corporis ipsa proceritate animique superbia ac celsitate de ipso sparsum rumorem confir-
 mans. videns itaque imperator, eiusque celebri fama motus, conscenso equo duplicique arrepta hasta artis suae ac solertiae specimen spectante coram tota civitate exhibere iubet. id cum fieret et rei spectaculum imperitiores afficeret, Theodorus cognomento Craterus (is qui non multo post sanctorum quadraginta duorum martyrum cohortis dux exstitit) ad imperatorem accedens Agarenum subsannare, nihilque eum quod fortis animi sit quodve stuporem iniicere debeat ea molitione praestare etiam atque etiam asserere. ad quem indignabundus imperator "num vero, effeminato tu et evirate, eiusmodi aliquid, qua polles fortitudine, possis praestare?" contra Craterus "duabus quidem hastis, o imperator, nec didici nec usquam valeo: nam nec nugarum eiusmodi usus aliquis in bello existit: una vero arrepta, dei fretus auxilio, equo deiectum iri hominem ac erussum prorsus confido." tunc imperator dicendi illam libertatem non ferens, per caput suum iurare Cratero, se ei vitam erepturum, nisi

γους ὄντως εἰς ἔργον ἀγάγοιεν. Ἴππον οὖν ἀναβὰς ὁ Θεόδωρος καὶ δόρυ λαβὼν ἐν χερσὶν θύπτον ἢ λόγος ἐν οὐ πολλαῖς περιόδοις τὸν Σαρακητὸν κατεκρήμνισε, καὶ μέγα τούτῳ φρονεῖν δέδωκεν οὐδαμῶς. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἠσχύνθη ἅτε δὴ καταβεβλημένον ἰδὼν τὸν Σαρακητὸν ὅπ' ἀνδρὸς ἐνούχου καὶ οὐ γενναίου τινός, παν-5 οὔργος δὲ τέως ὢν καὶ τὴν ἀρετὴν αἰδοῦμενος τοῦ ἀνδρὸς ἐφιλοφρονήσατο μὲν λόγοις αὐτόν, στολὰς τε καὶ περιβολὰς αὐτῷ τὴν πολιτείαν αἰδοῦμενος ἔδωρήσατο.

24. Ἄρτι δὲ πάλιν τοῦ ἔαρος ἵσταμένου καὶ τοὺς μαχητὰς κατ' ἀλλήλων ὀπλιζοντος, ὁ Θεόφιλος δύναιμι πολλὴν ἠθροικῶς 10 κατὰ τῶν Σαρακητῶν ἔξεισι, καὶ τὸν ὅσιον Μεθόδιον τῆς εἰρκτῆς ἀναρροσύμενος καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἐπαγόμενος, οὐ νῦν μόνον καὶ πρῶτον ἀλλ' αἰεὶ τοῦτο ποιεῖν καὶ πλησίον ποῦ ἔχων αὐτόν, εἴτε τοῦ ἀσαφῆ ἔνεκεν καὶ πολλοῖς ἄγνωστα διαλύειν καὶ γνώριμα τού-15 τῳ ποιεῖν διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ σοφίαν (καὶ γὰρ ἐτόγγχανε τῶν ἀπακρυφῶν ἄγαν ζητητικὸς ὁ Θεόφιλος), εἴτε δὴ τινὰς ἐπαναστάσεις φυλακτόμενος παρ' αὐτοῦ κινεῖν διὰ τὸν κατὰ τῶν ἀγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων πόλεμον. οὐ μικρῶς γὰρ εἰδοὶ τιμῶν τὸν ἄνδρα καὶ σέβασθαι τὸ τῆς πολιτείας ἔκκριτον καὶ φιλόθεον· διὰ τοι τοῦτο ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ ἀλλ' οὐ κατόπιον ἀπολιμπάνειν ἐφαί-20 νετο τούτῳ σημνόν. καὶ δῆτα προσπεσόντων ἀλλήλοισι τῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν Ἰσμαηλιτῶν καθυπερετρούντων, συνέβη τὸν

1 ἀγάγοι?

12 καὶ πρῶτον] δὲ πρ. P

re ipsa quod verbis iactaverat implet. mox ergo Theodorus concessio equo arreptaque hasta manum conserens, dicto citius nec longo ambitu, Agarenum equo datum praecipitem altum sapere non sivit. pudit imperatorem, dum non a viro quodam magnifice strenuo, sed ab evirato prostratum Saracenum vidit. interim tamen, callido vafroque consilio, virique virtutem reveritus, amice verbis accipit, donatque vestibus honoris causa, civium animos offendere veritus, si quid homine aliter uteretur.

24. Iam vero rursum vere appetente ac bellatores viros inter se committente, Theophilus ingentibus contractis copiis contra Saracenos profisciscitar, educto e carcere sibiq. adiuncto sancto Methodio. neque vero tunc primum fecit, sed et semper factitabat, penes se virum habens, sive ut eius sapientiae vi obscura vulgoque ignota dissolveret eaque ipsi aperiret (erat enim Theophilus abstrusarum rerum operosus investigator), sive id cavens, ne quas is turbas se absente ob sacrarum imaginum amolitionem in urbe excitaret. praecipui enim civium, inque eis viri religiosi, Methodium pluris faciebant eumque impense colebant. idcirco una secum adducere, non post se relinquere, ex officii ratione Theophilo videbatur. itaque commissa utrinque acie ac Ismaelitis su-

βασιλέα πως περικυκλωθέντα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κινδυνεύειν περὶ
 ψυχῆς, ὅτε δὴ καὶ Μανουὴλ ὁ στρατηγέτης δεῖνόν ἡγησάμενος
 καὶ πέρα τοῦτο δεῖνόν δορυάλωτον βασιλέα γενέσθαι, τοὺς περὶ P 73
 αὐτὸν ἀναθυροῦνας καὶ “ὦ ἄνδρες” εἰπὼν, “τὰς μελίσσας αἰδέ-
 σθε, αἰ τοῦ βασιλέως κατόπιν τῷ φίλτρῳ βαλλόμενοι πέταται,”
 αἰσῆι ὥσπερ τις λέων περὶ τῶν τέκνιων βαλλόμενος, τὸν βασιλέα
 ἔτριψεν. ὡς δ’ ἔδρεν ἀποκαμόντα καὶ τὴν σωτηρίαν μὲν ὑπὸ δει-
 λίας ἀπογόντα, προφασισζόμενον δὲ ὡς μὴ βούλεισθαι τὸν λαὸν
 λιπόντα διαφυγεῖν, “ἄγε δὴ” ἔφησεν, “ὦ βασιλεῦ, ἀκολούθει μοι
 10 ἄρτιαν τὴν φάλαγγα ποιοῦντι καὶ πολλοὺς ἀποσφάττοντι.” ὡς B
 δ’ ὁ Μανουὴλ ἐξῆι καὶ τὸν ἐπόμενον δεδιότα πολλὰ καὶ κατεπιτη-
 χότα βασιλέα σὺν εἶχεν, αὐθις ἐρρήγνυ μετὰ πολλῶν τὴν φάλαγγα,
 τοῦτον ἐξελέσθαι βουλόμενος. ὡς δ’ ἡμάρτανεν αὐθις, καὶ
 τρίτον δὲ ἐκ στερεοτέρας ψυχῆς τὴν συνέχουσιν φάλαγγα τὸν βα-
 15 σιλέα διέκοπεν, καὶ πλησίον ἐγγύονε τοῦτον, ὡς καὶ ἱμῶσι τὸν
 ἐπιφέροντα τοῦτον ἐπιδῆσαι ἵππον καὶ αὐθις ὑπεξερούσασθαι ἐτύγ-
 χανεν. ἐτρώθη τὴν ψυχὴν ὁ ἀνὴρ, βασιλέα Ῥωμαίων αἰχμάλω-
 τον γενέσθαι φοβούμενος καὶ τῶν ἐχθρῶν ὑποπόδιον· ὄδρεν ταχυ- C
 τέραν ἅμα καὶ δεξιωτέραν τὴν ὑποστροφὴν ποιήσας, καὶ θάνατον
 20 ἀπαιτήσας αὐτῷ εἰ μὴ τούτῳ συνακολουθήσειεν, ὅπῃ καὶ μάλιστα
 τοῦ κινδύνου διέσωσεν, ὀλίγων τινῶν κατόπιν διακρουόντων τὸν

? an δεῖνόν ἡγησάμενος τοῦτο καὶ πέρα δεῖνόν? cf. p. 103^b,
 130^a, 451^b.

perioribus, contigit circumventum imperatorem in vitae periculum ad-
 duci. quando etiam exercitus duxor Manuel, grave prorsus omnique
 mains dedecore reputans, si Romanorum imperator ab hostibus capere-
 tur, suorum animos concionis verbis recolligens, sicque eos allocutus,
 “cia viri, apes reveremini, quae suam regem, cuius vi amoris percitae,
 poae volant,” leonis instar catalorum causa dimicantis medios cuneos
 imperatorem quaesiturus irrupit, animoque fatiscentem inventum, et ex
 ignavia salutem desperantem, ac causantem nolle se relicto exercitu eam
 fuga expedire, hortatus est ut se illi praecenti ac multorum strage iter
 aperienti comitem daret. postquam vero erumpentem timens pavensque
 imperator e vestigio secutus non est, iterum cum multis aciem perrumpit,
 ut a periculo virum eruat. ac ne tum quidem voti compos effectus,
 tertio demum firmiori proposito cuneum imperatori undique affusum
 ipsumque coartantem dirimens, ad eum usque pervadit, adeo ut et equum,
 cui insidebat, loris alligare ipsumque rursus liberare contigerit. animo
 saucius erat, quo motu Romanorum imperatorem ductum iri captivum at-
 que hostibus calcata cervice suppedaneum fore pertimescebat. idcirco
 velocitas simul maiori que solertia repetitis vicibus reversus, mortem quo-
 que minatas, nisi ille sequeretur, aegre tandem periculo exemit, paucis
 quibusdam a tergo insequentem hostem reprimentibus, suisque incolu-

πόλεμον, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ ἐγκατέλεξε. διὸ τιμαῖς τε τοῦτον ἐφρα-
μὶλλως ἐδέξιοῦτο καὶ πρεπούσαις δωρεαῖς ἐθεράπευεν, εὐεργέτην
καὶ σωτήρα πολλάκις ἀποκαλῶν.

25. Ἄλλ' ὁ φθόνος ἴσχυσε κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ κατὰ πολ-
λῶν καὶ τοσοῦτων μυριάδων ἀνδραγαθήσας καὶ τῶν ἐχθρῶν δια-5
σώσας τὸν βασιλέα ὑπ' ὀλίγων οἰκείων κατεπαλαίετο. ὄθεν εἰς
D καθουσίωσιν καὶ ἐπιβουλήν παραλόγως ἐκ λουδορίας ἐγκληθεῖς, καὶ
πολὺν εἶναι τὸν φθόνον τὸν κατ' αὐτοῦ ἐνιδῶν, ἐπεὶ διὰ τινος
πιστοῦ ἀνεμάνθανεν, δούλου μὲν πρότερον ὄντος τοῦ Μανουήλ,
τότε δὲ ἐκ χαρίσματος οἰνοχοοῦντος τῷ Θεοφίλῳ καὶ ἐξυπηρετοῦν- 10
τος, ὡς μέλλοι τοῦτον ἀποτυφλοῦν καὶ ὀφθαλμῶν ποιῆσαι χωρὶς,
ἀποστasiaν τολμᾷ καὶ πρὸς Ἀγαρηνοὺς μετατίθεται, μέγας παρ'
αὐτοῖς ὀφθεῖς καὶ τιμαῖς ταῖς μεγάλαις τιμώμενος. ἐπέκειτο γοῦν
κατὰ τῶν πλησιαζόντων αὐτοῖς ἐχθρῶν, οἳ οὕτω δὴ Κορμάτοι
καλοῦνται, πολὺς, καὶ νίκας οὐ τὰς τυχοῦσας ἐποίει ἅτε δὴ καὶ 15
P 74 πείρα καὶ συνέσει διαφέρων πολλῶν. καὶ τὸ δὴ κρείττον λόγον,
ὅτι μετὰ τῶν αἰχμαλώτων Ῥωμαίων καὶ καθειργνημένων ἐν φυλα-
καῖς ταῦτα ἐργάζετο, πίστιν αὐτοῖς δοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ὡς οὐ φεέ-
ζονται· ὅτε καὶ τὸ Χορασάν λέγεται κατασχεῖν καὶ τῷ ἀμεραμνου-
νῆ ὑποτάξει οὐ τῷ διαφέρειν μόνον εἰς ἀνδρῖαν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ 20
τῷ καινῶς πως καὶ παρηλλαγμένως ὀφθῆναι αὐτοῖς· ἢ τε γὰρ τῶν
σχημάτων μεταβολὴ καὶ ἢ τῶν φωνῶν πικρὰ δόξαν μεταλλαγῆ εἰς

mem reddidit. idcirco pari in eum benevolentia Theophilus ipsum hono-
ribus accipiebat, benefactoremque ac servatorem suum vocitans congruis
muneribus colebat.

25. Ceterum maior in eum vis invidiae fuit; ac qui tot milibus ar-
matorum unus obstiterat exque mediis hostibus imperatorem liberaverat,
paucorum aulae familiarium suaeque gentis hominum malis artibus supe-
ratur. maiestatis ergo ac insidiarum per summam improbitatem ex ca-
lumnia reus agitur; summamque vim invidiae advertens, ac a fidelissimo
quodam, qui olim quidem servus illius fuerat, tunc vero principis gra-
tiam meritis Theophilo a poculis erat eique ministrabat, certior factus
fore ut ab eo oculis orbaretur, defectionem molitur seque ad Agarenos
transfert, a quibus vir longe spectabilis habitus magnisque honoribus
donatus est. itaque vicinos Agarenis hostes (Cormatas dicunt) graviter
infestabat, nec leves strages illorum victor dabat, ut qui bellicae rei pe-
ritia ac solertia supra communem vulgique usum praestaret. quodque
nec satis dici sermone possit aut ratione pensari, tanta haec facinora
per Romanos captivos, ac qui vincti in carceribus essent, ei militantes
exsequeretur, data Agarenis fide minime ab eis fugituros. quando etiam
Chorasan cepisse ferunt ac ameramnunae subiecisse. isthaec vir tantus
conspiciebat non insigni tantum fortitudine sua, sed et quod novam quan-
dam nec usitatam rationem inire videretur: ordinum enim et aciei alia
aliaque compositio tesseraeque ac vocum inopinata mutatio in animi an-

δειλίαν ἐμπόπτειν ἠνάγκασε τοὺς πόλεμους. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀτιμίαςων Θηρίων κατασκομμένων αὐτοὺς καὶ βλαπτόντων ἰκθυοφάσας, καὶ μεγάλων αἰτίος καλῶν αὐτοῖς γεγονώς, διαφροσύνης ἠγαπήθη αὐτῷ τε τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ γερουσίᾳ αὐτοῦ.

5 26. Ἄλλ' ἐπεὶ μετέμμελον τῷ βασιλεῖ ἐνεπαίησε ταῦτα διακρίναι καὶ λύπης αἰτίος κατέστη πολλῆς, πάντα κάλων ἐδόκει τότε κινεῖν ὡς ἂν τὸν ἄνδρα μετακαλέσοιτο καὶ παλινδρομήσαι κωήρειν. ὅθεν οἱ μὲν εἰρημικὰς σπονδὰς διὰ τοῦ μοναχοῦ ποιῆσαι τούτων φασιν Ἰαννοῦ, πρὸς καιρὸν τοῦ κατὰ τὰς φυλακὰς 10 διαλλαγίου, καὶ πρὸς τὰ ἴδια μεταγαγεῖν, ὅτε καὶ χρυσοβούλλιον τότε καὶ ὄρκους ἀπαθείας δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐτέρων προτέρων 15 πολλῶν ἔξαπέστειλεν. οἱ δὲ δι' αὐτοῦ μὲν τοῦ Ἰαννοῦ, οὐ μὴν ὡτως διὰ φανεράς ἐντεύξεως καὶ συντυχίας, κρυπτῆς δὲ καὶ ἀδήλου πολλοῖς, ἢ τὸν Ἰαννὴν γνώμη τοῦ Θεοφίλου ἄφ' ἡμῶν μετα- 20 στήσασα καὶ μεταμειψάσασα καὶ τοῖς ἐκκαδαντούσις Ἰβηροσι καὶ μοναχοῖς τοῖς πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα μετὰ λιτῆς φοιτῶσιν ἔσομοῦσά τε καὶ συγκαταμιξούσιν τῷ ἐν ᾧ διετύχο. οἶκον ὁ Μανουὴλ κατὰ τὸ Βαγδά ἔγκατέστησεν ἐπιστεῖν τε προσποιησόμενον καὶ τῆν τοῦ βασιλέως μέγανον ἀναδιδάσκοντα. καὶ μάρτυρας τῶν εἰρη- 25 μόνων τὸ τε τοῦ βασιλέως ἐγκόλιον καὶ τὸ χρυσοβούλλιον ἐδίδου, 30 ὁμομάθειάν τε καὶ παντελῆ τῶν κακῶν ἄμνηστῶν εὐαγγελιζόμενα· ἢ καὶ λαβῶν εἰς χεῖρας ὁ Μανουὴλ, καὶ οἰοκὲ τῆν ψυχὴν ἀνακαῆς, τῆν οἰκῆν ἐμλέττω ἐπάνοδοι. ἐπεὶ γοῦν ἔκ τε τοῦ χρόνου

gustus ac pavorem hostes. conūciebat. nec solum adversus hostes strenue egit, verum etiam a feris bestiis regioni vastitatem afferentibus eos liberavit, multorumque eis bonorum auctor, principi pariter eiusque proceribus summe carus fuit.

26. Verum cum eius percrebescente fama Theophilum rei paenitere, nec levis dolor inde eum incessisset, nullum non funem movendum statuit, ut virum ad se revocaret ad seque redire compelleret. unde alii quidem per Iannem monachum, quo tempore missus est ad commutandos captivos, pacis eum foedera iniisse ac Manuelem ad se revocasse ferunt, quando etiam literas et securitatis fidem inseciurando firmatam per eum pluresque illo priores misit. alii eiusdem quidem Iannis opera rem peractam malunt, non tamen sic aperto colloquio, sed occulte ac valgo obscuro, ita nimirum ut Iannes iubente Theophilo profectus sit, habituque mutato ac pannis indatus Iberis atque monachis Hierosolyman voti causa proficiscentibus, unum illorum simulans, sese adiunxerit, eoque habitu Manuelis domum Bagdae subierit. illic mendici ea specie ad eum aditum nactus imperatorem paenitere docuit, verbisque fidem fecit illius prolata collari cruce ac literis, quibus is securum redderet omniumque offensarum oblivionem sancte promitteret. acceptis in manus Manuel literis, incense ardoribus animo, serio cogitat in patriam domumque reverti. quia igitur temporis ipsa longinquitate rebusque ad-

καὶ τῶν πρότερον ἡμῖν εἰρημένων αὐτοῦ κατὰ τῶν πολεμίων ἔργων ἢ πρὸς αὐτὸν πίστις οὐ μείωσιν αὐξήσιν δέ τινα καθ' ἑκάστην ἐλάμβανεν, μὴνύει τῷ ἀμεραμνοννῆ ὡς ἐφέσεως ἔχοι καὶ κατὰ τῶν Ῥωμαίων στρατεῦσαι, καὶ τοὺς ἐχθρούς, οὐ κατεῖπον αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, ἀμύνασθαι, καὶ κατὰ τὴν Καππαδοκίαν τὰς οἰκί- 5 σεις ἔχοντας· καὶ σὺν αὐτῷ καὶ τὸν υἱὸν ἡξίου πέμπεσθαι τὸν

P 75 ἀμεραμνοννῆ εἰς πλείονα τῶν ὑπονοουμένων ἀσφάλειαν. κατανεύει τοῖς αἰτηθεῖσιν ὁ Ἰσμαήλ, καὶ κατὰ τῶν ὧν ἐπεθύμει ἐξέπεμπεν. ὡς δὲ πλησίον που τοῖς τῶν Ῥωμαίων ὄροις ἐγίνοντο, δῆλα ποιεῖται τὰ κατ' αὐτὸν τῷ Καππαδοκίας στρατηγῷ καὶ τὴν εἰσαυθίς 10 πρὸς Ῥωμαίους ἐπάνοδον, καὶ ἅμα ἐδίδασκειν ὡς χρῆ κατὰ τὸν δεῖνα τόπον λόγον τινα καὶ ἐνέδραν γενέσθαι, ἔν' ὅταν ἐκείσε δὴ γένωμαι, τὰ μὲν Σαρακηνῶν κούρσα ἐπ' ἄλλον δὴ τινα τόπον ἐξελάυνει ποιήσας μετὰ τοῦ λόγου δὴ γένωμαι καὶ πρὸς τὰ Ῥωμαίων ἦδη ἐπαναδράμω αὐτός. ὁ καὶ γέγονεν· ἄρτι γὰρ ἐκείσε δὴ που 15

B ἐπλησίαζεν, καὶ πολλὰ τὸν τοῦ Ἰσμαήλ υἱὸν κατασπασάμενος “ἄπιθι” ἔφη “ἕγιγες, ἄπιθι, τέκνον πρὸς τὸν πατέρα σου· ἐμὲ δὲ ἴσθι πορευόμενον οὐ πρὸς ἄλλον, πρὸς δὲ τὸν ἐμὸν ὄντως βασιλέα καὶ κύριον.” διασωθεῖς δ' ἐκεῖθεν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ἐπεφοιτῆκει ναόν, τὸν Θεόφιλον εἰδὼς 20 οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔχοντα πίστιν εἰς αὐτόν. ὅθεν καὶ μάγιστρος τιμᾶται, καὶ σύντεκνος ἔκτοτε χρηματίζει αὐτοῦ, καὶ δομῆστικος προβιβάζεται τῶν σχολῶν. εἰσι μὲν δ' οἱ φυγῆ μὲν χρήσασθαι

7 τὸν τοῦ ἀμερ.?
δη? ἀν τοι?

9 δῆλα ποιεῖ? ἀν δημοποιεῖ?

23 δ']

versus ameramnunae hostes, quas supra rettulimus, bello praecclare gestis suam illi magis ac magis in dies probarat fidem, nec ulla iam suspicione laborabat, significat hoc sibi animo constitutum, ut et adversus Romanos educat et inimicos (suos apud imperatorem delatores) ulciscatur, quibus in Cappadocia sedes habebant. ac quo magis institutum celet, ipsum ameramnunae filium secum mitti rogat. annuit potenti Ismaelus, ac in quos expetierat hostes Manuelem emittit. ubi iam Romanos pene fines attigerat, Cappadociae praetorem de suis rebus monet, seque rursus ad Romanos redire significat, simulque certo loco locandas insidias docet, “ut cum” inquit “illuc venero, Saracenorum praedonibus alio dimissis, in Romanorum ipse cuneum incidam, atque ita ad patrios lares revertar;” uti etiam factum est. ubi enim prope iam ad locum accesserat, Ismaelis filium prolixè salutans ac osculans “abi” inquit, “abi, fili, incolumis ad patrem tuum; scito vero non ad alium me proficisci quam ad meum verum imperatorem ac dominum.” salvus inde receptus Cypollin in sacram Blachernensem aedem venit, erga quam sciret Theophilum non vulgarem habere fidem. quocirca etiam magistri honore donatur, exindeque Theophili competer audit, et scholarum domesticus praeficitur.

τὴν Μαρονήλ φασὶ πρὸς τοὺς ἐξ Ἄγαρ, καὶ διὰ τὴν Θεοφίλου, ὡς εἴρηται, ἐκατελθόντα σπουδῆν, οὐ μὴν καθοσίωσιν ἐγκληθέντα ἐπὶ Θεοφίλου φυγεῖν, ἐπὶ Μιχαὴλ δὲ τοῦ Τραυλοῦ τοῦ τούτου C πατρὸς, εἴτε καὶ μίσει τῷ πρὸς αὐτὸν φερόμενον, εἴτε δὴ καὶ 5 παλαιῶν δεδοκίота μῆριν αὐτοῦ.

Χιροτονεῖται δὲ καὶ Ἰαννῆς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τοῦ Ἀπριλλίου μηνός, ἡμέρα πρώτη, ἔθλον ἀσεβείας καὶ ἀπιστίας καὶ τοῦ μὴ τὰς θείας εἰκόνας προσκυ- πῶν τὴν ἱερωσύνην ἀπενεργάμενος.

27. Ζητητικῶ δὲ τῷ Θεοφίλῳ τυγχάνοντι καὶ ἄγαν ἐγκει- μένῳ περὶ γνώσεως τῶν μελλόντων βασιλεύειν ἀνδρῶν, γύναιον 10 ἢ ληφθὲν ἐκ τῶν Ἄγαρ κατὰ τοὺς πολέμους τούτους Πύθωνος κειχόμενον πνεύματι παρά τινων ἀνεμάνθανε. τοῦτο οὖν ἤγαγέ 15 τι κατ' ἑαυτῷ ὁ Θεοφίλος, καὶ τίνες εἶεν ὧν ἡ βασιλεία διαρκέσει D εἰσι πολλοὶ ἐπυθάνετο. ὡς δὲ σοῦ μὲν διάδοχον τὸν σὺν υἱὸν καὶ γαμητὴν ἀπεφοίβασέ τε γενέσθαι καὶ ἐμαντεύσατο, μετέπειτα δὲ τοὺς Μαρτινακίους ἐπὶ πολλὴ τῆς βασιλείας κατασχέειν, αὐτίκα τοῖσιν τὸν Μαρτινάκην, καὶ τοί γε προσωκλιωμένον αὐτῷ πως κατὰ συγγένειαν, πρὸς τὸ μονάζειν ἀπέκλειρεν, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον 20 θεοῦ καὶ μοναχῶν ἐναπέδειξεν ἐνδιατήμα. οὐ τοῦτο δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν μελλόντων τὸ γύναιον ἀπεδέσπισεν· τὸν τε γὰρ Ἰαννῆν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου πόρρω πον γενέσθαι ἐνεσή- μων, καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκότων ἀναστήλωσιν κατεσάφησεν.

tu. non desunt qui dicant fugisse quidem Manuelem ad Agarenos, ac Theophili opera, ut dictum est, fuisse revocatum, non tamen maiestatis accusatum Theophilo imperante fugisse, sed Michaele Traulo eius patre, sive odio in illum defecerit, sive quod veteres eius inimicitias suspectas haberet.

Interim vero etiam Iannes Cpolitanus episcopus ordinatur, Aprilis vigesima prima, die dominica, impietatis praemium perversaeque fidei ac sacris imaginibus negati cultus sacerdotium consecutus.

27. Porro Theophilus dum curiosior est inquirendi studio, et ut futuram imperatorum successionem vaticinio condiscat operosius incum- bit, mulierem quandam superioribus bellis ex Agarenis captam, Pytho- nico spiritu obsessam, quorundam relatione accipit. eam itaque accersit, ac quae in longum tempus imperio potituri sint ex illa quaerit. ad quem vates, successurum eius filium cum coniuge, Theophilo respondit: postea vero fore ut Martinaciorum genus annos plures imperium teneat. ista itaque Martinacem hunc, etsi ipsi affinitate coniunctum, raso capite Theophilus monachum facit, eiusque aedes in domum dei ac mona- chorum domicilium redigit. neque hoc solum, sed et alia plura mulier vaticinata est, nempe Iannem patriarchali sede delectum iri, sacrarum- que imaginum revocandam religionem ac cultum. quare vehementi de-

οἷς τὴν ψυχὴν ὁ Θεόφιλος ἐπώδυνος γεγωνὸς καὶ δυσσπόνδιτα
 P 76 ταῦτα φέρων αἰεὶ πολλὰ πολλάκις ἐπήθε τῇ ἑαυτοῦ γαμιετῇ, πρὸς
 δὲ καὶ λογοθέτῃ Θεοκτίστῳ παρήγει καὶ πλήθει κατεδέσμευ ὄρκιον
 τοῦ μήτε τὸν Ἰαννὴν ὑπερορίας τυχεῖν μήτε μὴν τὰς εἰκόνας προσ-
 κυνήσειωσ. τοσοῦτον δὲ ἄρα τὰ περὶ τῆς βασιλείας ἠρώσυνα τε καὶ 5
 ἐξιχνίαζετ ὡς καὶ παρὰ τοῦ Ἰαννοῦ ἐν λευκομαντείᾳ τὸν μέλλοντα
 Βασίλειον τὴν τοιαύτην ὑπειληφέναι ἀρχὴν καθαρώσ ἐνιδεῖν. οὐ
 μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ Κωνσταντῖνον τὸν κατὰ τὸν Τριφύλιον τὰ αὐτῷ
 συμβησόμενα διετρᾶνον τὸ γύναιον, πολλὰ λιπαροῦντα καὶ πυν-
 θανόμενον· αὐτὸν τε γὰρ καὶ τοὺς αὐτοῦ υἱεῖς κληρικῶσ σχῆμα 10
 ἐπὶ τοῦ Βασιλείου διαμειφθῆναι· ὃ καὶ γέγονεν. καὶ Γεώργιον
 B δὲ τὸν τὰς στρατιωτικὰς δόλτους ἐπειλημμένον ἐπὶ σφενδόνῃ τῇ
 κατὰ τὸν ἵππόδρομον ἀποκτανθῆναι, καὶ τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ τῷ
 βασιλικῷ ἀνειληφθῆαι ταμείῳ. καὶ ταῦτα μὲν ὡδέ πη κατὰ Πλά-
 τωνα..... 11

28. Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει πρὸς τὸν κατ' ἀλλήλων πόλεμον
 οἱ τ' Ἀγαρηνοὶ καὶ ὁ Θεόφιλος ἐξελθόντες ἔμειναν ἀπροκτοι παν-
 τελῶσ ἀλλήλους καταπτοούμενοι, καὶ πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐναντίστρε-
 φον. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὃ τε χαγάνος Χαζάριας καὶ ὁ
 Πέχ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Θεόφιλον ἐπεμπον πρεσβεντίας, τῷ
 κάστρον ὄπερ οὕτω Σάρκελ κατονομάζεται αὐτοῖσ κτισθῆναι ἔξαι-
 τούμενοι, ὄπερ ἐρημνέεται μὲν Λευκὸν οἶκημα, ἔστι δὲ καὶ κατὰ
 C τὸν Τάναιϊν ποταμὸν, ὅσ τούσ τε Πατζινακίτας ἐντεῶθεν καὶ αὐ-
 τοὺσ διείργει τοὺσ Χαζάρους ἐκείθεν, ἔνθα καὶ Χαζάρων ταξεῖωται

lore concitus Theophilus, remque altius mente retinens, saepe numero Augustam, ad haec et Theoctistum logothetam monebat ac hortabatur multisque sacramentis adigebat, ne unquam Iannem patriarchali sede de-
 iici autve imagines coli paterentur. tantam vero operam vestigandis istiusmodi imperatorum successioneibus posuit, ut et Iannis ex pelvi divi-
 natione Basilium imperii arcem suscepturum perspicue viderit. praeter imperatorem alii quoque ex ea sciscitantibus mulier respondit. in his Constantino Triphylio, multum roganti ac enixe eventura quaerenti, praedixit fore nimirum ut ipse ac filii Basilio imperatore clericalem ha-
 bitum induerent; quod et evenit. Georgio quoque militarium tabularum ac matricularum praefecto praedixit fore ut in Circi funda necaretur eiusque substantia fisco addiceretur. et haec quidem hactenus iuxta Platonem.....

28. Anno sequenti Agareni et Theophilus expeditione utrinque suscepta, utrinque abs se meta re integra domum redierunt. eodem fere tempore chaganus Chazariae ac Pechus missa legatione imperatorem rogant ut castrum Sarcel nuncupatum, quod interpretatione nominis do-
 mus candida dicatur, ipsis aedificet. porro locus est ad Tanais fluvium, quo hinc inde Patzinaces et Chazaritae distorkinantur; ubi et Chaza-

καθίζονται τριακόσιοι κατὰ χρόνον ἐναλλασσόμενοι. ὢν τῇ αὐ-
 τῆσι καὶ παρακλήσει πεισθεὶς ὁ Θεόφιλος τὸν σπαθαροκανδιδά-
 ται Πιτρωνῶν τοῦ ἐπονομαζομένου Καματεροῦ, μετὰ χελανδίων
 βασιλοκλωιδίμων καὶ τοῦ Κατεπάνω τῆς Παφλαγονίας ἀπέστειλεν.
 εἰς πέρας τὴν τούτων αἰτήσιν κελύσας ὑπαγαγεῖν. ὃς ἄμμι τῷ
 τὴν Χερσῶνα καταλαβεῖν τὰς μὲν μακρὰς νῆας ἐκείσε που προσ-
 ορμίας ἐπὶ τῆς χέρσου κατέλιπεν, τὸν δὲ λαὸν ἐν στρογγύλαις
 ἀσπαγῶν νηυσὶ μέχρι τοῦ Τανάϊδος διεβιάσθη, ἔνθα καὶ τὴν
 πόλιν εἶδε τούτοις οἰκοδομεῖν. ἐπεὶ δὲ λίθων ὁ τόπος ἠπόρει, ἐκ
 10 μὲν τῶν μικρῶν καχλήκων τοῦ ποταμοῦ ἄσβεστον, ἐκ δὲ τῆς ὑπο-
 κειμένης γῆς πηλὸν ἐγκαύσας διὰ καμίνων, καὶ βισαλον ἐργασά-
 μενος, τὴν ὀρισθεῖσαν αὐτῷ δουλείαν μύγισ μὲν, ἐπειραίου δὲ διὰ
 πολεμικίας λαμπρῶς, καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέστρεφεν.
 ἰδὼν δὲ καὶ περὶ τοῦ Χερσῶνος τῷ βασιλεῖ γνώμην τε καὶ βου-
 15 λήν, οἷς εἰς πείραν τῶν ἀνθρώπων ἦλθεν καὶ τῶν τόπων ὁμοῦ,
 καὶ "οὐκ ἄλλως ἄρξεις τῆς χώρας καὶ τῶν τόπων ὀλοσχερῶς ἢ
 στρατηγὸν προχειρίζομενος ἴδιον, ἀλλ' οὐ τοῖς ἐκείνων ἄρχουσι τε
 καὶ πρωτεύουσι καταπιστεύων σαντόν." οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἡμέτερός
 καὶ τῆς ἐκείνων προνοούμενος ἐξαπεστέλλετο στρατηγός, ἀλλ' ὁ λε- P 77
 20 γόμενος πρωτεύων μετὰ καὶ τῶν πατέρων τῆς πόλεως τὰ πάντα ἦν
 ὁμοῦ. ἐπὶ τούτῳ ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος οὐκ ἄλλον ἀλλὰ τὸν
 ἀφημέριον Πιτρωνῶν, ὡς ἔμπειρον κρίνας τοῦ τόπου, πρωτοспа-
 θάρῳ τε ἐτίμησεν καὶ στρατηγὸν ἐξαπέστειλεν, τὸν τε πρωτεύοντα

† κατεπάνω P: cf. p. 300°.

21 ἐπεὶ P

rius praesidiarii trecenti, commutatis vicibus per tempus alii aliis sub-
 stantibus, stationem habent. horum postulatis annuens imperator Petronam
 Camateri (sic dicti) spatharocandidatum cum classe regia et Paphlago-
 niae capitaneo misit, rem praestituros quam illi rogaverant. ubi autem
 Chersonem appulsus est, longiores naves in terram subductas illic in
 statione relinquit, rotundis vero impositas copias ad Tanaim usque, quo
 loco exstruendum illis oppidum erat, traiecit. quia autem locus lapides
 non habebat, ex fluvii glareae calcem facit; exque subiecta humo lutum
 in latera excoquens, ardua quidem molitione, laborantium tamen multi-
 tudine magnifice perfecto opere domum redit. reversus vero Petronas
 imperatorem de Chersono monet, ut qui gentis mores locique genium
 expertus didicerat, non aliter regionis oppidorumque pleno iure compo-
 sita fore, quam si proprium urbi gentique praesidem ducemque praefice-
 ret; non indigenis proceribus ac primatibus res suas crederet. hactenus
 enim nemo regionem procuraturus Cpoli praeses mitti solebat; sed
 quem illi primatem vocant, una cum patribus civitatis cuncta gubernabat.
 imperator approbato consilio ipsam quem diximus Petronam, usu
 regis peritum indicans, protospatharii dignitate anctum praesidem

καὶ τοὺς ἄλλους Θεσπίσας ὑπέκειν ἀνευδομίστως αὐτῷ· ἔξ ὅτου
περ καὶ μέγχι ἡμῶν ἐκράτησεν ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν εἰς Χερσῶντα
προβύλλεσθαι στρατηγούς. οὕτω μὲν οἷν ἢ τε τοῦ Σάρκελ οἰ-
κοδομὴ ἐγένετο καὶ ἡ πρὸς τοὺς Χερσωνίτας τῶν ἐντεῦθεν ἀπο-
στολὴ στρατηγῶν. 5

29. Ἐξέεισι δὲ πάλιν ὁ Θεόφιλος κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἐμ-
B βριθίστερος, τῆς πατρικῆς ἠτιῦσθαι τόλμης ἀνέραστος ὢν. ὅθεν
καὶ πορρωτέρω πρόβεισι τῆς Συρίας, ὁμοῦ μὲν κείρων τὴν γῆν καὶ
πορθῶν, ὁμοῦ δὲ λαφυραγωγῶν αὐτὴν καὶ αἰχμαλωτίζων, καὶ
πόλεις παραλαμβάνων ἄλλας τε δύο καὶ μέγχις ἐδάφους καταστρε- 1
φόμενος, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν Σωζόπετραν ἐκπολιορκήσας πατρίδα
τυγχάνουσαν τοῦ ἡμεραμνονῆ, ὑπὲρ ἧς ἐγένετο ἐκείθεν διὰ γραμ-
μάτων προτρέψασθαι ἀναχωρεῖν τὸν Θεόφιλον ἐκ τῆς πατρίδος
αὐτοῦ, κἄν οὐκ εἶχε πως τὸν ἀκούοντα. καὶ ταῦτα μὲν διοικησά-
μενος πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπάνεισιν ὁ Θεόφιλος, τῷ Θεοφύβῳ 1
C τὰ τῶν Περσῶν ἐνδιαθέσθαι προτρεψάμενος καὶ αὐθις διὰ ταχέων
ἐπαναδραμεῖν πρὸς αὐτόν. ἀλλ' οἱ Πέρσαι συσχόντες αὐτόν κατὰ
τὴν Σινώπην βασιλέα καὶ ἄκοντα ἀνεκήρυσαν· ὃς αἰδοῖ τε καὶ
φόβῳ πρὸς τὸν βασιλέα βαλλόμενος ἀνένετέ τε καὶ δεινὰ πείσεσθαι
τούτους ἔλεγεν ἐπὶ τῷ τολμήματι. ὅθεν πλέον κατορρωδοῦντες 2
αὐτοὶ τὴν ἐκ βασιλείως ἀπειλὰς εἶχοντο μὲν τῆς γνώμης αὐτῶν,
εἶχον δὲ καὶ αὐτόν ἐν μέσῳ παραδυσρύνοντες. ἀλλ' ὁ Θεόφωβος
λάθρα τὰ τελεσθέντα δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐνωμότως πληροφορεῖ
ὡς οὐκ αὐτὸς ἐκείνοι δὲ τῶν τολμηθέντων ὑπάτιοι. ἀλλ' ἐκεί-

mittit, primario ac reliquis civibus imperans ut nulla tergiversatione
misso praesidi obaudiant. hincque percubuit ut praesides Chersoni
praeficiantur. atque in eum modum tum praesidium Sarcel extractum
est, tum deinceps missi Byzantio Chersonem praesides.

29. Porro Theophilus maioribus rursus animis adversus Agarenos
proficiscitur, paterna se minorem audacia videri aegre ferens. longe
itaque in Syriam progressus obvia quaeque vastat depraedatur diripit,
duasque captas civitates solo tenus diruit; quin et ipsam expugnat So-
sopetram ameramnunae patriam, a qua ille ut recederet scriptis literis
etiam atque etiam rogaverat; quanquam Theophilus ei minime obtem-
peravit. hisque adeo gestis Cpolim reversus est, relicto Theophobo
cum mandatis ut res Persarum componeret iisque compositis festine ad
eum rediret. at Persae eum Sinope detinentes, reluctantem sane, im-
peratorem consalutarunt. is partim imperatoris reverentia et cultu, partim
metu deterritus, rem detrectabat, diraque passuros pro hac temeritate
ausuque aiebat. quocirca illi minis territi obfirmatus haerere proposito,
animosque Theophobo, quem medium habebant, facere. ille porro clam
imperatorii rem significat, iureiurando confirmans non se, sed Persas
huius auctores fatinolis esse. ac tum quidem Theophilus voluptatem

ποτε ὁ βασιλεὺς ἀσμένως ἀποδέχεται τὴν προαίρεσιν καὶ πρὸς
 τὴν βασιλείαν εἰσκαλεῖ, τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν ἀποδιδούς· συγγνώ-
 μην τε ἅπασιν τοῖς ἄλλοις καὶ ἀμνηστίας κακῶν ὁδοῦ τῆς Σινώπης, **D**
 εἴπε δὴ καὶ Ἀμαστρίδος, ποιεῖ ἐκδημεῖν. καὶ ἐπέπερ εἰς πολυ-
 5 κληθῶν ἐνέδωκάν τε καὶ ᾗδῃσαν ὡς εἰς τρεῖς μυριάδας ἑλλη-
 κίαι, οὐ συμφέρον ἐδόκει τῷ βασιλεῖ τούτους ἐλευθέρους εἶναι
 καὶ ἀνεμίρους, ἀλλὰ καλῶς σκεννάμενος ἐκάστω θέματι χιλιάδας
 ὅσο ἀπέταλκεν, ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τοῖς εἰς στρατηγίαν τεταγμένοις·
 ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχας ἐπιστατεῖν ἐξετίθητο. ὅθεν ἄχρις ἡμῶν
 10 τὴν προσηγορίαν Περσῶν αἱ τῶν θεμάτων τουρμαὶ κεκλήρωται,
 ἐφ' οἷς διεσπάμηνσαν. ταῦτο γοῦν τὸ τόλμημα θρασύτερον πως
 καὶ τιμωτέρον ὄξεν τῷ Θεοφίλῳ αὐτοῦς τε διασπαρῆναι καὶ
 διωμηθῆναι ἐποίησεν καὶ τὸν Θεόφοβον μετ' οὐ πολὺ ἀπήγαγε **P 78**
 τῆς ἰαῆς. ἐγένετο δέ τι καὶ δεύτερον αἴτιον, ὃ δηλώσει πάντως·
 15 ὁ λόγος κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν.

30. Ὁ δὲ ἀμεγαμονουῆς τοσοῦτον ἐτρόθη τὴν ψυχὴν ἐπὶ
 τῇ καταλήψει τε καὶ πορθήσει τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὡς πανταχοῦ
 θεσπίσαι τε καὶ κηρῦξαι πᾶσαν ἡλικίαν ἐκ τε Βαβυλωνίας καὶ
 Φοινίκης καὶ Κοίλης Συρίας Παλαιστίνης τε καὶ τῆς κάτω Ἀβύθης
 20 συναδροῖζομένην ἐπὶ ταῖς ἀσπίσιν αὐτῶν ἐγγράψαι Ἀμόριον, τὴν
 καὶ αὐτοῦ διάβασιν μετὰ θρασύτητος αἰνιττόμενος. συνήγετο
 γοῦν καὶ κατὰ τὴν Ταρσὸν πολὺς ἐξ ὀλίγων ἐγένετο, μανία ἐπὶ **B**

5 ἐκίδουσαν?

Theophobi approbavit, et in aniam revocato pristinam dignitatem resti-
 tuit. Persis quoque delicti veniam dedit, iniuriarumque promissa obli-
 vione eos Sinope, sive etiam Amastride, excedere iubet. et quoniam in
 ingentem iam multitudinem excreverant (nam summa eorum ad triginta
 milia assorgebat), haud e re visum Theophilo ut eos liberos atque solu-
 tos esse permitteret. utili itaque consilio bina milia in singula themata
 dividit, qui sub illorum ducibus forent, sub quibus etiam tribuni eorum-
 que turmarum praefecti illis praecessent. hincque factum ut hactenus
 Persarum nomen cohortes illae ac turmae retineant, in quas dispersi
 fuere. audacius itaque ac procacius facinus visum Theophilo tum illos
 suspectos in eum modum dispersit, tum non multo post Theophobo ne-
 cem attulit. quanquam alia quoque causa, quam omnino pro loci oppor-
 tunitate narraturi sumus, accessit.

30. Ceterum ameramnunes ob expugnatam direptamque patriam
 tanto ictus animi dolore est sicque excanduit, ut undique ex Babylone
 et Phoenicia et Coelesyria Palaestinaque et inferiore Libya conscripto
 exercitu ingentibusque conductis copiis, clipeis omnium inscribi iusserit
 Amorium, susceptam a se contra id oppidum expeditionem illudque bello
 tentandum cum audacia innuens. collegit igitur copias; et apud Tar-
 sam ex paucissimis ingens subito numerosusque apparuit, ob patriae

τῆ τῆς πατρίδος ἀσχονῆ πυρπολούμενος τὴν ψυχὴν. ἀντεπέστη δὲ καὶ ὁ Θεόφιλος κατὰ τὸ Δορύλαιον, τριῶν ἡμεροδρομιῶν πόρρον τοῦ Ἀμορίου διακείμενον. πολλῶν οὖν συμβουλευόντων μετοικῆσαι τὸν ἐν Ἀμορίῳ οἰκοῦντα λαὸν καὶ τέως ὑπεκδραμεῖν τὴν ἄσχετον φορὰν τῶν Σαρακηνῶν (πολλὸς γὰρ ἠϋξῆτο καὶ λαὸν ἐπιγετο ἄλληκτον), ἄποπον μὲν ἐφαίνετο τοῦτο τῷ Θεοφίλῳ καὶ ἀναδρον, καλὸν δὲ καὶ πρὸς ἀνδρίαν εὐδοκον τὸ μᾶλλον ἐποχυρῶσαι αὐτὸ καὶ στρατηγοῦ γενναίου διασωῶσαι βουλαῖς. Αἰτίος ἦν οὗτος ὁ πατρίκιος καὶ τῶν Ἀνατολικῶν στρατηγός. ἐπεὶ δὲ καὶ τινος πολυχειρίας ἐδέετο, καὶ ταύτην ἀπέσταλκεν ὁ Θεόφιλος ὡς πανταχόθεν ἀντιστησομένου καὶ τὸν ἐχθρὸν ἐκνικήσοντος. ἐπὶ τούτοις ἐδίδον δὴ ἡγεμόνας καὶ ἄρχοντας τοὺς μετὰ βραχὺ μαρτυρήσοντας, Θεόδωρόν τε τὸν Κρατερόν καὶ Θεόφιλον καὶ τὸν Βυβοῦτζικον· οἵτινες οὐ μόνον ἐκείνου τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς φύλαγος τῶν τεσσαράκοντα δύο μαρτύρων γεγόνασιν ἀρχηγοί.

31. Ἐπεὶ γοῦν κατὰ τὴν Ταρόν ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἐπέστη μετὰ φρονήματος καὶ λαοῦ ἡγεμών, οὐκ ἀθρόως τούτῳ μαντευομένῳ καὶ συμβουλευομένῳ ἐφαίνετο καλὸν χωρεῖν πρὸς Ἀμόριον, ἀπόπειραν δὲ πρότερον λαβεῖν τῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ μέγρος λαβόντος τοῦ στρατοῦ καὶ κατὰ τοῦ βασιλέως χωρήσαντος. “εἰ γὰρ οὗτος” φησὶ “νικήσειεν, ἔψεται πάντως ἡ νίκη καὶ τῷ πατρὶ· εἰ δὲ μή, καλὸν ἡσυχάζειν, οὐκ ἐπακολουθούσης μοι τῆς νίκης.” λαβόντος γοῦν αὐτοῦ Ἀμερὺ τὸν τηνικαῦτα

suae ignominiam furore exaestuans. sed et Theophilus adversus illum profectus Dorylaeum pervenit, quod tridui itinere ab Amorio abest. fuere multi qui imperatori auctores essent ut Saracenorum, maiori vi quam quae inhiberi posset irruentium, impetum declinans Amorii incolas alio transferret. ingentes nimirum esse illorum copias immensumque exercitum. id enimvero infame parumque virile ratus Theophilus, praeclearum fortisque animi consilium putavit, ut urbem communiret ducisque strenui rationibus atque opera incolumem praestaret. electus in eam rem Aetius patricius ac Orientalium dux. quia vero etiam iustis copiis opus erat, has quoque Theophilus mittit, quo undique hosti obsisteret ac victoriam illi praeiperet. ad haec cohortibus illos praefecit qui paulo post futuri erant martyres, Theodorum cognomento Craterum et Theophilum ac Babutzicum. hi non modo missi tunc exercitus, sed et cohortis quadraginta duorum martyrum principes exstiterunt.

31. Postquam igitur Saracenorum princeps, ingentes ipse animos spirans ac exercitu potens, Tarsum venit, recte coniecit, habitoque cum suis consilio iudicat, haud e re sua esse ut statim Amorium petat. tentandum prius imperatoris exercitum, immisso in eum cum copiarum parte filio suo. “si enim filius” inquit “victor exstiterit, patrem quoque haud dubia sequetur victoria: sin autem secus contigerit, praestat quiescere, cum ipsa mihi victoria haud praesto sit, ac comes exspectanda.” as-

δέποντα τὴν Μελιτηνὴν καὶ Τούρκους ὡσεὶ χιλιάδας δέκα, μετὰ
 πάσης τῆς Ἑξ' Ἀρμενίων στρατιᾶς καὶ τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων,
 κατὰ τὸν Λαζημόνα προσέβαλεν. ἀπῆει καὶ ὁ Θεόφιλος κατ' αὐ- P 79
 τοῦ στρατόπεδον ἔχων οὐκ ἀγεννές, ἐκ τε Περσῶν καὶ τῶν δυτικῶν
 5 καὶ τῶν πρὸς τὸν ἀνίσχοντα ἥλιον συνιστάμενον. ὡς δὲ κατὰ τὸν
 Ἀρῆν οὕτω χῶρον καλούμενον ἐγένετο, ἰδεῖν ἐπεθύμει τὸ τῶν ἐναν-
 τίων ἄθροισμα πρὸ τῆς προσβολῆς. ἐπὶ τινα γοῶν λόφον καὶ
 τῶν ἄλλων ὑπερβεβηκότα χῶρον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν λαβὼν
 ἀνῆκεν Μανουὴλ, καὶ πως ἐκ στοχασμοῦ βραχύτερον ἐδόκει
 10 τὸ τῶν Σαρακηῶν πλήθος· οὐ μὴν πρὸς ταῦτο συντιθεμένου τοῦ
 Μανουὴλ ὁ τῶν δοράτων ἴσος ἐδόκει ἐσμός. "ἀλλ' ὦ" φησὶ "βα-
 αὐεῦ, τὸ καρτερόν στοχαζόμενος, τὸν ἐκ δοράτων καλαμῶνα ἀμ- B
 φοίτερον διάθρεϊ." ἐπεὶ γοῶν ἰσχυρότερός πως οὐχ ὁ ἴδιος ἀλλ'
 ὁ τῶν ἐναντιῶν ἐδόκει στρατός, βουλὴν ἐδέοντο ἀρτυεῖν νεανικὴν·
 15 ἢ δὲ ἦν ἐκ τε Μανουὴλ συνισταμένη καὶ Θεοφύβου, ἠντικὸς ἐπιτε-
 θῆται τοῖς πολεμοῖς. ἀλλ' ἕτεροι κρείττον εἶναι τὴν ἡμέραν ἀν-
 ἴφθου, οἷς καὶ ὁ βασιλεύων ἐπέπειστο. ὡς δ' οὖν ἔλαμψεν ἡ
 ἡμέρα, μάχης καρτερᾶς γενομένης, ἐκθύμως τῶν βασιλικῶν ἀγω-
 νισαμένων ταγματίων, οἱ Ἰσμαηλίται ἐνέκλιναν εἰς φυγὴν, ἀφέντες
 20 τὸ πολεμεῖν. ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἐπιμόνῳ χρώμενοι τοξείᾳ, καὶ τὸ
 καταδιώκον τῶν Ῥωμαίων ἀνακεκρουκότες, ἰσχύαναι ἀλλ' οὐ φεύ- C
 γεν ἔπεισαν τοὺς Σαρακηνοὺς· ὄθεν ἑαυτοὺς πάλιν συστησάμενοι,

9 Scylitzes et Cedrenus βαρύτερον.

21 ἐσάνααι?

sumpto itaque amera tum Melitines praeside ac Turcorum decem mili-
 bus omnique Armeniorum exercitu ac praeside praesidium, ad Dazemo-
 nen castra posuit. contra hunc profectus Theophilus, non contemnendo
 ex Persis exque occidentalibus et orientalibus conflato exercitu. ubi
 autem ad locum sic nancupatum Anzen venit, statuit Saracenorum copias
 quam numerosae essent dispicere, antequam acies congregarentur. Ma-
 nel itaque scholarum domesticus in tumultum locumque ceteris editio-
 rem Theophilum duxit; quantumque coniectura assequi licebat, hostium
 copiae minores videbantur. tamen hastarum, consentiente quoque in hoc
 Manuele, cum par copia videretur, "sed, o imperator," inquit, "robur
 conciciens utriusque exercitus densam hastarum segetem considera."
 postquam itaque robustiorem suo hostium exercitum Theophilus iudica-
 vit, cogitabant quidam strenui audaciorisque consilii molirentur. nempe
 suadebant Manuel et Theophobus noctu aggrediendos hostes: reliqui
 vero duces interdiu inenndam pugnam suaserunt, quibus ipse quoque
 imperator assensus est. hac ergo praelata sententia, prima statim luce
 acerrimum praelium commissum est. quo in praelio imperatoris ordini-
 bus fortiter dimicantibus, Ismaelitarum acies in fugam inclinatur. verum
 Turcis assiduo sagittarum iactu atque grandine insequentibus Romanos
 inhibentibus, facti Saracenis animi, ut fugam sistentes frontem verte-

καὶ τοῖς τόξοις δὴ γενναίως πόρρωθεν βάλλοντες, ἑτεραλκῆ τὴν μάχην ἐποίησαν. οἷς μὴ δυνάμενος ὁ τῶν Ῥωμαίων προσεγγίσει στρατός, ἀλλ' οὐδὲ πόρρωθεν κατιθεῖν τῷ βάλλεσθαι καρτεράς, νῦτα κλίναντες τὸν βασιλέα κατέλιπον. οὐ μὴν οἱ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ἑξαρχοὶ μετὰ τῶν Περσῶν τοῦτο δρᾶσαι ἢ ἐννοῆσαι τε-
 D αὐτούς. κἄν ἀπώλοντο πανδημί, εἰ μὴ νῦξ ἐλθούσα καὶ βραχύς τις ὄμβρος ἐπιγενόμενος τὰς μὲν νευράς χαλαρὰς εἰργάσατο αἷς ἡμύνοντο καὶ τὸ κράτος εἶχον οἱ ἐναντίοι, αὐτοῖς δὲ ἄνεσιν τὴν ἐκ 1 βελῶν περιεποίησεν καὶ σωτηρίας μόλις ἐνέδωκεν ἀφορμᾶς. (32) βαθείας γὰρ ἤδη τῆς νυκτὸς γενομένης, ὡς ἠσχόλητο περὶ τὰς φυλακὰς ὁ Μανουήλ, γλώττη πῶς τῇ Σαρακηνῶν τὸν Περσῶν ἑμίλον σπένδουσαι πῶς πρὸς αὐτούς διήκουσε, καὶ συνθέσθαι τούτους αὐδῆς τὸ στράτευμα τῶν Ῥωμαίων καταπροδοῦναι καὶ 1
 P 80 πρὸς τὴν ἐξ ἧς ἀπέστησαν χωρεῖν κεφαλὴν. δῆλα γοῦν τῷ βασιλεὶ λάθρα ποιεῖ, καὶ ἑαυτὸν σώζειν μετὰ λογάδων ἤξιον καὶ μὴ περιμένειν τὴν ἄλωσιν. καὶ "πῶς ἔσται τοῦ τοσοῦτου λαοῦ" ἐπερωτήσαντος τοῦ βασιλέως "ἢ σωτηρία, ἐμοὶ προσμεινάντων;" "σοὶ" φησὶ "μόνον ἔστω, βασιλεῦ, τὸ σώζεσθαι ἐκ θεοῦ. οὗτοι δὲ ταχέως τὰ κατ' αὐτούς διοικήσουσιν." ὄψε γοῦν κατὰ τὸ περιόρθρον τοῦ βασιλέως φυγῆ χρησαμένου καὶ πρὸς τὸ Χιλιόκω-

11 ἐφορμᾶς P

22 Χιλιόκωμον?

rent. se ipsos itaque iterum colligentes, eminusque fortiter iacula contorquentes, pugnae sortem mutarunt. Romani propius accedere pedemque conferre non valentes, ac nec procul aspicere quos sagittis hostes configerent, terga vertunt relicto imperatore, praetorianarum legionum ducibus ac Persis nihil tale vel factitandum ac ne animo quidem cogitandum sibi indulgentibus; sed agmine imperatore cingentes hoc satabant, ut praesenti eum periculo eximerent, cum undique fusa hostium agmina ingi sagittarum imbre conclusos obruerent. omnesque ad unum cecidissent, nisi et nox ingruens tenuisque delapsus imber, arcuum nervis, quibus se hostes tuebantur ac superiores erant, relaxatis, a tanto illo sagittarum imbre Romanos tantisper securos praestitisset, ac aegre tandem parandae salutis illis occasio fuisset. (32) intempesta nocte cum Manuel agendis excubiis omni opera intentus esset, Persas audit cum Saracenis ipsa eorum lingua colloquentes ac paciscentes, nempе pollicentes Romanum se exercitum prōdituros, atque ad eum, a quo defecerant, principem esse reversuros. rem ille statim imperatori secreto denuntiat, hortaturque ut cum delectis suae salutis consulat, nec exspectet dum in hostium manus veniat. quaerente illo "at qui fiat ut tanta militum turba, qui mihi adhaeserunt, incolumis abeat?" "tibi modo" inquit, "imperator, deus salutem praestet; reliqui mox suis rebus consulent." tandem ergo sub ipsum diluculum imperatore fuga elapso, et

μὴν διασωθέντος, οἱ λειποτάκται τῶν στρατηγῶν τῷ βασιλεῖ προσπατήσαντες ἀναξίους ἔφασκον εἶναι τῆς ζωῆς, βασιλέα ἐν πολέμῳ κατυπρόεντας, καὶ ἕμα τοῖς ἐαυτῶν ἐγνυμούντο ξίφεισι καὶ Β τοῖς ποσὶν ὑπέκρουον αὐτοῦ, δάκρυσι βρεχόμενοι παρειάς. ἀλλ' 5 ὁ Θεόφιλος τρωθεὶς ἐκείνων μᾶλλον αὐτοῦ τὴν ψυχὴν τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος, "εἰ ἐγώ" φησὶ "σέσωσμαι ἐκ Θεοῦ, σωθήσομαι καὶ ὑμεῖς ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῶν ἐχθρῶν."

Τοῦτο οὖν τὸ παρὰ ἐχθρῶν στρατήγημα καὶ ἡ νυκτερινή τις λαλιὰ τῶν Περσῶν, ταῦτόν δὲ καὶ σπονδὴ εἶπεῖν, τοῖς μὲν 10 Θεοφίλου ἐχθροῖς καὶ θάνατον ψηφιζομένοις αὐτοῦ δευτέρω τις γέγονεν αἰτία καὶ ἀφορμὴ εὐκαιρος εἰς διαβολήν, (33) τῷ δ' ἀμεραμοννῇ ἀκηκοῦτι νίκης οὐ μικρῆς καὶ κατὰ τοῦ Ἄμοριου καταδρομῆς. ἤνωτο γοῦν κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως πατρίδα ἀμφοτέρω C τὰ στρατόπεδα, αὐτοῦ τε τοῦ ἀμεραμοννῆ καὶ τοῦτο δὴ τὸ πρό- 15 πολέμησαν σφοδρῶς τοῦ νιοῦ, καὶ χάρακα περιέβαλλον καὶ τῆς πολιορκίας ἀπήρχοντο. καὶ τέως ἀπόπειραν ἐποίει ἀποστραφεὶς κατὰ Δορύλαιον ὁ Θεόφιλος τοῦ δώροις αὐτὸν ἐκείθεν ἀποστῆσαι καὶ πρὸς τὰ οἰκεία ποιῆσαι παλινοστῆσαι. ἀλλ' οὐ πείθεται, ἰσομνησοῦσαν φέρων τὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἕλωσίν τε καὶ πόρ- 20 θῆσιν. μᾶλλον μὲν οὖν ἐξουθενεὶ καὶ ἀνδρόποδον ἐκάλει τε καὶ δειλόν, μυκτηρῶν καὶ διακωμωδῶν οἷς οὐ πρὸ τούτου τούτῳ ἀλλὰ πῦν ἐπὶ ξυροῦ ἐστῶτι ἐπέειπετο. εἶχε μὲν οὖν καὶ τοὺς ἀποσταλέντας D

cum ad Chillococomum evasisset, quos desertis ordinibus terga dedisse dices commemoravimus, occurrentes indignos se vita profitebantur, qui imperatorem in pugna prodidissent; iamque suis ipsi gladiis pectora audabant, atque ad eius se pedes oppleti lacrimis provolvebant. verum Theophilus, inaudito rei spectaculo prae illis animo saucius, "cum ego divina ope" inquit "incolumis evaserim, evadetis et vos, si cum hoste fortiter pugnaveritis."

Hoc ergo hostium stratagema Persarumque noctu cum eis colloctio (idemque est ac si foedus dicas) Theophobi inimicis eiusque necem machinantibus altera ad calumniam ac opportuna occasio fuit. (33) porro ameramnunes audita suorum non levi victoria, nihil iam cunctatus Amorum aggreditur. coniuncti itaque ad Theophili patriam ambo exercitus, ipsius scilicet ameramnunae et filii, qui iam fortiter dimicaverat, valloque ducto coepit obsidio est. interim imperator Dorylacum reversus ameramnunae animum muneribus tentabat, num his delinitum ab expeditione revocare posset et ad sua remittere. haud vero ille paret, alto pectore dirutae patriae ac vastatae iniuriam ferens. quin immo legationem spernit, mancipium vocat ac ignavum, graviterque subsannat ac ludibrio habet, quod non ante ipsi morem gesserit, sed modo cum in novaculae acie res posita sit. retinet vero etiam quos ille legatos mis-

πρέσβεις αὐτόθι πον, τῶν δραμένων ἐπόπτας καὶ μάρτυρας. (34) καὶ δὴ χρόνου παρῳχηκός διέφυγεν ἂν ἡ πόλις τὸν ὄλεθρον, τῷ πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας τῶν μὲν ἐνδεικνόντων τῶν δὲ καταβαλλόντων, καὶ πολλῶν ἀνηρημένων ἐξ ἀμφοτέρων ἀνδρῶν, τῶν μὲν ἀμυνομένων τῶν δὲ πολιορκούντων, ἀπράκτων δὲ τέως 5 μενόντων τῶν Ἀγαρηῶν καὶ τῆς πολλῆς ὀφρούς κατασπωμένων τῷ πλήθος ἀνηρηῆσθαι λαοῦ. καὶ γὰρ ὡσεὶ χιλιάδες ἐβδομήκοντα

P 81 ἐκλειοπότες εὐρέθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀριθμούμενοι. ἀλλ' οὐκ ἦν παρελθεῖν τὴν ἐκ Θεοῦ μάχαιραν ἠπειλημένην ἄνωθεν, οἷς ἔβραλλετο τὸ θεῖον ἀδξανομένης δὴ τῆς αἰρέσεως. διὰ τοῦτο ἀνὴρ 10 τις τῶν ὑποβεβηκότων (Βοιδίτζης οὗτος ἐκαλεῖτο ὁ ἄθλιος) μέλλουσιν ἤδη πως ἀναχωρεῖν καὶ πρὸς τὴν οἰκίαν μετ' αἰσχύνης παλινοστεῖν "εἰ" φησὶν, "ὦ οὔτοι," γράμματα διὰ βελῶν πεπομφώς, "τοσοῦτον τεταλαιπωρηκότες μέλλετε ἀποφοιτᾶν, κεκμηκότες ἄπρακτα καὶ πεπονηκότες; ἔλθετε τοιγαροῦν κατὰ τοὺς πύργους 15 ἐκείνους, ἔνθα μὲν βοῦδιον ἄνωθεν λίθινον ἔξωθεν δὲ λέων

B ἐκ μαρμάρου ἐφίσταται· κἀκεῖσέ μοι περιτυχόντες, τὰ ὑμέτερα δηλαδὴ φρονούντά τε καὶ διενθετοῦντα, καὶ ἄλλως ἀσθενεστέρων πεφυκότων ἔνθα δὴ τῶν ἐπάλξεων, ἐγκρατεῖς τε τῶν ἔσω γενήσεσθε καὶ ἐμὲ πολλοῦ ἄξιον κρίνετε." ἦλθον κατὰ τὸν λόγον 20 ἐκείνον, καὶ εἰσῆλθον ἅμα τῇ προσβολῇ, παύοντες καὶ τιτρώσκοντες τοὺς καταλαμβανομένους. οὐκ ἦν δὲ ὅστις τῶν ἀποθησκόν-

2 δὴ] τοι?

rat, quos ipsis oculis rerum inspectores ac testes adhiberet. (34) ac vero tempore praelabente evasisset urbs quoque excidium, dum hi nullam non machinam adhibent, quibus urbes expugnari solent, illi fortiter depellunt; multique desiderati, dum sic pugnaci contentione utrinque certatur. hactenusque Agareni irrito conatu laborant, multisque suorum peremptis ac longe diminuto ipsorum exercitu altos illos animos ponunt: ad septuaginta enim milia, censu habito, post captam urbem inventa illis desiderari. verum fieri non poterat ut transiret quem deus caelitus gladium intentaverat, ob contumelias quibus haeresi in dies augescente ab eis excipiebatur. idcirco plebeius quidam exque populi faece (Boiditzes misello nomen erat) illis iam recessuris et cum probro ad sua reversuris, inter missilia iactis literis, ita suggestit. "quid vos, amici, tantis exantlatis laboribus, re infecta aerumnis confecti recessuri estis? venite ergo ad eas turres, ubi superne lapideus bubulus, foris vero leo marmoreus impositus est, meque ibi invenientes, qui eadem vobiscum sentiam ac religionis cultu coniunctus existam; ac cum aliqui ea in parte imbecilliora sint propugnacula, competes urbis efficiemini ac me plurimum coletis." veniunt itaque ut praemoniti erant, moxque aggressi ingrediuntur, trucidantes ac vulnerantes, si quos obviam habebant. qui

των οὐκ ἦν. πάντες δὲ ἀνηροῦντο καὶ ἔπιπτον ποταμούς· κινου-
 ντες ἔξ αἵματος. οὕτω μὲν οὖν αἰρεῖται τὸ Ἀμορίου καὶ χερσὶν
 ἀνόμων ἀνομιωτέως προδίδεται, ἐκείνων μόνον ζώντων τῶν μέχρι
 τοῦ Βαγδάδ παραπεμφθέντων, τῶν κατὰ τὰ θέματα τελούντων
 5 μηροτύπων τε καὶ κραταιότερων ἀνδρῶν, οἷς καὶ οἱ μὲν μάρτυρες C
 σσηφίδημητο. οἱ δ' ἄλλοι ἅπαντες μαχαίρας πολεμικῆς ἐγίνοντο
 ἰσχυροὶ. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτως ἔπεισε τὸν ἐχθρὸν ὁ Θεόφιλος
 πρέσβεις δευτέρους ἀποστείλας, ἐπὶ κεντηναρίοις διακοσίοις ἔξω-
 τήσασθαι τε καὶ τῶν ἐχθρῶν λυτρώσασθαι τὸν αἰχμάλωτον λαόν,
 10 δ' οὖν, ἀλλὰ τοὺς γε τέως πρὸς γένος αὐτῷ πλησιάζοντας καὶ
 καὶ συμμαχίαν αὐτῷ ἀποσταλέντας ἐκεῖ. ἀλλὰ μέγα μὲν οὖν
 γαυρῶν μέγα δὲ γε φροσῶν ἐκείνους τε τοὺς πρώτους καὶ τοὺς
 δευτέρους τούτους ἀνταπέστειλε πρέσβεις, καταμωκώμενός τε καὶ
 κλέτων ἔβρασι, " τοσοῦτοις μόνοις " φάσκων " ἔξωνήσασθαι βοῦ- D
 15 λισθε κεντηναρίοις, ἕνθα τῶν χιλίων μέχρι φιλοτιμίας ἕνεκα καὶ
 δωρεᾶς ἡμῖν κατανάλωται;" οἷς καὶ τὴν καρδίαν παθῶν ὁ Θεό-
 φιλος, καὶ ὡσπερ ὑπὸ πυρός τινος ἀναζέων ἢ ἐλαννόμενος, ἑδεῖτο
 τοῦ περιφύχοντος ὕδατος ἐκ χιόνος προσφερομένου. χλιαροῦ δὲ
 πως τῷ τῆς καρδίας καύσωνι δοκοῦντος, συνέβη κάκεινον ἔξ ἐκε-
 20 τῆς τῆς πόσεως δυσεντερίας νόσῳ περιληφθῆναι καὶ ἄκοντα, καὶ
 τῇ νόσῳ ταύτῃ τοῦ γενέσθαι ἐκτός. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸ Ἀμορίου
 οὕτως.

10 γένους?

noem effugeret, nullus erat. caedebantur et cadebant omnes, ac cruo-
 ris rivi late diffinebant. sic itaque captum Amorium, maiorique scelere
 ac improbitate impiorum manibus proditum. illi tantum mortem effuge-
 runt, qui Bagdad usque missi sunt, viri scilicet per themata ac legio-
 nes proceres fortissimique, quibus etiam connumerati sunt quadraginta
 duo martyres. reliqui omnes hostili gladio perempti sunt. nam nec
 secundis missis legatis, qui ducentis centenariis eos qui bello capti essent
 de exercitu ab hostibus essent redempturi, barbari animum Theophilus
 alienus inflexit; nec modo alios, sed ne eos quidem licuit liberare qui
 ac affinitate contingerent illucque suppetias ab ipso missi essent. verum
 ille immensum glorians, fastuque tumens ac superbiens, utrosque tam
 primos quam secundos legatos proluxe derisos probrisque onustos ac
 complutos remisit, hoc unum adiciens: "num tam paucis centenariis
 vobis redimere, qui munificentiae ac liberalitatis ostentandae causa ad
 mille usque centenaria expendistis?" ex his Theophilus cordis dolore
 affectus, ac velut igni quodam exaestuans, aquam ex nive expressam
 sibi afferri postulavit; quae in tanto illo pectoris aestu cum prope tepida
 illi videretur, imprudens dysenteriae morbo ex illa potione corripitur,
 eaque aegritudine moritur. hactenus ea quae spectant ad Amorium.

35. Κατὰ δὲ τὴν οἰκίαν χώραν παλινοδρομήσας ὁ Ἄγα-
 ρηνὸς τοὺς ἐρημίονους ἀρχηγούς ἐν φρουρᾷ τινὶ σκοτεινῇ τῷ Ξύλῳ
 P 82 ἀσφαλισάμενος καθεῖρξεν, βραχεὶ τινὶ ὕδατι καὶ ἄρτι τούτους
 ἐντειλάμενος ἀποζῆν. ἐν τοσούτῳ δὲ σκότει ἀσφαλείᾳ κατείχοντο
 ὡς μήτε κατὰ τὴν σταθερὰν μεσημβρίαν μικρὸν τι ἀγγάζεσθαι, 5
 ἀλλ' ἢ τῇ ἄλλήλων φωνῇ γινώσκεσθαι τε μόνῃ καὶ μόνων τῶν
 φυλάκων ἀπολαύειν, τῶν ἄλλων στερουμένους ἀνθρώπων, καὶ ὡς
 ἐν ἐρημίᾳ βαθυτάτῃ διάγειν. τούτοις τοῖς δεινοῖς ἐπὶ ἐπτὰ ὕλοις
 ἔτεσι προσεκαρτέρησαν. ἄρτι δὲ κατὰ τὴν ἐμπτην τοῦ Μαρτίου
 μηνὸς ὁ τὸ Ἀμόριόν τε προδοὺς καὶ τὸν Χριστὸν ἀρνησάμενος 10
 Βοϊδίτζης κατὰ τὴν φυλακὴν γενόμενος, Κωνσταντῖνον ἄνδρα
 φρόνιμον καὶ σοφῖα ἐντεθραμμένον φωνήσας (Κωνσταντῖνος δὲ
 B αὐτός ἦν ὑπηρετῶν τῷ πατρικίῳ κατὰ τὴν ἐν λόγῳ γραφῆν), οὐ
 χηρίζεν ἔφη τινὰ τῶν ἐντὸς παρεῖναι σοὶ καὶ τῶν ἐμῶν τυγχάνειν
 μυστηρίων ἀκροατῆν. ὡς δ' οὐδένα παρεῖναι ὁ Κωνσταντῖνος 15
 καθωμολόγει, "ἄγε μοι" ἔφησεν, "ὦ φιλιτάτῃ καὶ γλυκεῖα ψυχῇ
 (γινώσκεις γὰρ τὸν ἀρχῆθεν πόθον σου συμφυέντα μοι), βουλή-
 θητι μετὰ τοῦ πατρικίου τῷ πρωτοσυμβούλῳ συνεύξασθαι καὶ
 μαγαρίσαι τὴν αὔριον, ἵνα μὴ παρανάλωμα γίνῃσθε μαχαίρας καὶ
 αἰκισμῶν. τοῦτο γὰρ αὐτῷ διὰ σπουδῆς ἔχοντι καὶ μελετῶντι 20
 συμφέρον ἡγησάμην σοὶ ὡς φίλῳ δηλοποιῆσαί πιστῶ. Θέλησον
 C γοῦν αὐτῷ μὲν κατὰ τὸ φανερὸν συνεύξασθαι, θεῷ δὲ τὰ κρυπτά

35. Agareus porro ad suam regionem reversus, quos diximus pro-
 ceras compedibus vinctos in tenebricoso quodam ergastulo includit, brevi
 aqua ac pane vitam sustentare iubens. tantis vero obsitus tenebris locus
 erat sicque arta tenebantur custodia, ut nec alto meridie lucis quic-
 quam eis splendesceret. una vox erat, qua alter alterum dignoscebant:
 nulla eis cum aliquo, praeterquam cum custodibus, consuetudo: cum aliis
 penitus sublata; nec aliter quam in altissima eremo vitam agebant.
 tantis malis ad annos septem conflictati sunt. iam autem quinta martii
 Amorii proditor et a Christo apostata, Boiditzes, in carcerem veniens,
 vocato Constantino viro prudente et sapientiae studiis educato (hic
 namque Constantinus, ut historiae monumenta testantur, Patricio mini-
 strabat in scribendis literis), "haud" inquit "opus est quenquam tecum
 intus esse, eaque audire quae tibi secreto commissurus sum." cumque
 Constantinus neminem adesse affirmasset, "age" inquit "cariissima mihi
 ac dulcissima anima: scis enim quo te pridem desiderio medullitus prose-
 quar. ne, quaeso, renuas in crastinum, adiuncto tibi Patricio, una cum
 protosymbulo comprecari ac Saracenorum more caeremoniari, ne utrum-
 que gladio ac verberibus confici contingat. cum enim id ille imprimis
 velit ac moliat, operae pretium putavi ut tanquam fido amico rem
 tibi manifestam facerem. velis ergo in manifesto una cum illo vota red-
 dere oroque tenus orare: deo autem, qui occulta scrutatur, intus animo

ἐλάττω πίστευε κατὰ ψυχὴν, καὶ τῆς αὐτοῦ οὐκ ἁμαρτήσετε αἰώ-
 νου ζωῆς." τούτοις οὐ μαλακισθεῖς μηδὲ φρεναπατηθεῖς ὁ ἀή-
 τητος "ἀπόστηθι" ἔφη "ἀπ' ἐμοῦ, ἐργάτα τῆς ἀνομίας, ἀπό-
 στηθι." καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἀπεφοίτησεν, διηγησάμενος ἰδίᾳ τῷ
 β. π. κ. αὐτῶν τῶν λεχθέντων μὲν οὐδὲν φανερόν, ἵνα μὴ τις δειλαν-
 θρίας ἐναποτεχθῆ αὐτῷ λογισμὸς, μόνον δὲ ὅτι θανάτου ψῆφος
 ἐς αὐτοὺς καθ' ἡμῶν ἐξενήκεται. εὐχαρίστησεν ἐπὶ τούτοις τῷ
 θεῷ ὁ πατριεὶος, καὶ διαθέντος τὰ κατ' αὐτὸν διὰ Κωνσταντι-
 νου τοὺς συμπαρόντας ἅπαντας εἰς πάννηχον ὑμνωδίαν ἀνίστασιν. D
 10 (36) ἔωθεν δὲ μετὰ σοβαρῶς τις φαντασίας ἀρχῶν ἐξεληλυθῶς
 τοὺς προεξάρχοντας μόνους τῶν ἄλλων ἐξελεῖν ἐπιτρέπει. καὶ
 δὴ ἔξισιν ἄνδρες δύο καὶ τεσσαράκοντα, καὶ εὐθὺς κλεισθῆναι
 προστάττει τὴν φυλακὴν. ἠρώτα γοῦν πόσον ἔτος αὐτοῖς ἐστὶν
 κατὰ τὴν φρουρὰν, καὶ ἄλλας ἐκίνει βυττολογίας, κατηκόους τού-
 15 τως βουλόμενος τῶν αὐτοῦ ποιῆσαι φλυυριῶν. ἀλλ' οὗτοι τό τε
 ἔτος ἀποκριθέντες, ὡς ἑβδομον, καὶ πρὸς τοὺς ἐκείνων ἐκ τῆς
 θείας γραφῆς ῥωμαλέως καὶ μετὰ γενναίας ψυχῆς ἀντιταχθέντες
 λόγους, τὴν ἐπὶ θάνατον φέρουσαν κατεκρίθησαν. ὡς δὲ κατὰ P 88
 τὸν Εὐφράτην ἐγένοντο, καὶ περὶ αὐτὸν ἡ πόλις αὐτῶν ὑποδομή-
 20 θηται Σάμαρα, ἐλέγχειν ἐπειρᾶτο τὸν Κρατερὸν Θεόδωρον ὁ ἀλιτή-
 ρος, εἰ πως ἀλλὰ τούτῳ γε πείσει τὸν θάνατον ἑξαργησασθαι.
 καὶ "πῶς" ἔφη "οὐ Θεόδωρε παρησιαζόμενος διὰ θανάτου φοι-
 τῶ ἐλπίζεις πρὸς θεόν, οὐ τὴν σωτηρίας, ὡς φατέ, οὐκ ἠγάπησας

evade; nec ab aeterna, cuius ille auctor est ac qua muneratur, vita ex-
 cidetis." his nihil emollitus aut mente deceptus invictus pugil "discede
 a me" inquit, "operario iniquitatis, discede." hisque dictis statim re-
 cessit, nihil eorum quae seorsum audierat Patricio locutus, ne qua illi
 timidior cogitatio obreperet. hoc solum ait, latam in eos in diem crasti-
 nam mortis sententiam. his auditis Patricius deo gratias egit; suisque
 rebus dispositis socios omnes Constantino adiutore excitat, ut totam no-
 ctiem insomnem ducant in divinis laudibus ac canticis. (36) mane igitur
 quidam praeses superbo incessu fastuque egressus eos duntaxat qui in-
 ter reliquos primores essent exire iubet. exierunt igitur viri quadra-
 ginta duo, moxque claudi carcerem praecipit. interrogat ergo quotum
 iam annum in carcere agant, adhaec inepta, eo animo ut suas illi nugae
 audirent. ad annum quod attinet, septimum respondere; robusteque ex
 divina scriptura fortique animi proposito confutatis Agarenorum sermo-
 nibus, mortis sententiam exceperant. cumque ad Euphratem venissent,
 ad cuius oram eorum civitas Samara exstructa est, Theodorum Crate-
 rum miser ille conatur coarguere, si qua illi ratione liceret defugiendam
 mortem suadere. "quoniam vero modo" inquit, "Theodore, mortis com-
 pendio ad deum te evasurum confidis, certoque rem speras, qui salutaria

- ἐντολάς; οὐδὲ γὰρ ἂν ἐξ ἱερατικοῦ κλήρου, ᾧ σὺ πάλα ἐγκατε-
 λέξω, πρὸς σχῆμα ἤλθες τῶν λαϊκῶν· οὐδὲ χεῖρας ἀθῶους οὐσας
B αἰμάτων σου γὺν ἐν πολέμοις ἐπλήρους πάλιν αὐτὰς τῶν μολυσμά-
 των τε καὶ μiasμάτων.” καὶ ὁ Θεόδωρος οὐκ ἐμβραδύνας, μηδέ
 τινα χρόνον ἀναβαλλόμενος, “διὰ τοῦτο” ἔφη “καὶ τὸ ἐμὸν ἐκχέαι
 αἷμα οὐ κατοκνήσω, ἵνα μοι λύτρον τε καὶ λουτρόν τῶν πεπλημ-
 μελημένων ἀναφανέν τὴν βασιλείαν δώῃ αὐτοῦ, ἧ ἀποδράσας τίς
 σου τῶν οικειῶν καὶ αἰθῆς ἐπανακίμψας τὴν σοι φίλην λειτουρ-
 γίαν ἐκτελοῖ, εἰς τὴν συγγνώμης χώραν ἀλλ’ οὐκ ἀγνωμοσύνης
 χωροῖ.” καὶ ἅμα εἰς τὸ τῆς ἀθλήσεως εἰσῆι ὥσπερ τις Ὀλυμ-
C πιονίκης στάδιον, καὶ πρὸς τὸν πατρίκιον Κωνσταντίνον φησι,
 τὴν ὑφέρουσαν ὥσπερ αὐτοῦ δειλίαν καὶ φόβον ἀποσοβῶν, “ἄγε
 δὴ, ὦ στρατιῶτα Χριστοῦ, τὸ πρόκριτος εἶναι πάντων ἡμῶν πρὸς
 τὸν ἐπὶ γῆς βασιλέα λαχῶν, πρῶτος καὶ τὸν τοῦ μαρτυρίου ἀνα-
 λάμβανε στέφανον.” ὁ δ’ ἱερὸς Κωνσταντῖνος “σοὶ μᾶλλον ὡς
 γενναίῳ καὶ κρατερῷ” ἔφη “τὸ τοιοῦτον προσηῖκεν ἀξίωμα, ὅθεν
 ἀκόλουθον ἔξεις με, σπαντὸν πρῶτον εἰς θάνατον παραδιδούς.”
 ἐπιφρώσαντες οὖν ἀλλήλους τοῖς παρακλητικοῖς, κατὰ τὰς κοσμι-
 κὰς ἀξίας πρὸς τὸν διὰ μαρτυρίου ἑκαστος ἐχώρει δὴ θάνατον,
 πάντων θαυμαζόντων τὴν μετὰ πεποιθήσεως καὶ γενναίας τούτων
D ψυχῆς ἀθλήσιν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

7 ἦ] ἦ εἰ?

eius mandata, uti vos vocatis, non dilexeris? nonne ex sacerdotali clero, cui pridem adscriptus fueras, laicorum habitum institutamque amplexus es? nonne manus, cum a sanguine insontes essent, nunc iterum inter praelia sordibus ac inquinamentis replebas? ad quem Theodorus nihil cunctatus nullaque mora “haec ipsa” inquit “causa est cur neque sanguinem fundere recusem, quo nimirum pretium ille ac lavacrum mihi effectus illius mihi regnum conciliet, quemadmodum tu, si quis servorum fugerit, ac postea reversus, cui obsequio mancipare placuerit, illud recte exsequatur, venia dignum habueris, non quasi improbum castigabis.” ita locutus certaminis stadium haud secus ac Olympicis certaminibus victor quispiam ingreditur, atque ad Constantinum Patricium, subrepentem ei formidinem metumque velut depellens, “age, rogo, Christi miles, qui apud terrenum regem nobis omnibus maiores honores consecutus sis, primus quoque martyrii lauream accipe.” ad quem sacer Constantinus “tibi potius velut strenno exque nominis ratione κρατερῷ (victori scilicet et robusto viroque forti) ea convenit dignitas; unde me habebis comitem, cum primum te deo victimam obtuleris.” sicque mutuo hortatoris verbis sese confirmantes, pro eo ac quisque saeculari militia maiori dignitate fulserat, ad mortem per martyrimum contendebant, cunctis eorum cum fiducia generosoque proposito certamen mirantibus. verum haec postea.

37. Τότε δὲ ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος οὐ φέρων τὴν ἐκ τῶν Ἀγαρηῶν ἤτιαν καὶ ἀδοξίαν, πατρικίον Θεοδοσίον, ὃς οὕτως ἐλέγγοτο ὁ Βαβουλίτικος, πρὸς τὸν ῥήγα Φραγγίαν ἐξαποστέλλει, στρατεύματα ἐκτὶ αὐτῶν γενναῖά τε καὶ πολυάνδρα. οὐδὲ γὰρ χειρῶν ἀσθενεία ἢ ψυχῆς μαλακότητι τοὺς ἑαυτοῦ κέκρικεν ἠτιῶσθαι καὶ, φηγομαχία δὲ καὶ ταῦτόν ἐπιεῖν προδοσίᾳ τοῦτο πάσχειν ἔει. ἀλλὰ καὶ ἂν ἔλαβεν πείραν καὶ τῶν ὧν προσεκαλεῖτο ἰθῶν δύναμιν καὶ ἰσχὸν [ἦσθετο] (μετ' ἐθροσύνης γὰρ τὴν πρὸς βασιλέως ἑκουσίαν ὁ ῥήξ ἀπεδέδωκε) καὶ αὐθις κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν P 84 ἠλοιστρέπεν ὁ δυστυχὴς Θεόφιλος (ταύτην δὲ τὴν προσσηγορίαν ἐκ τοῦ αἰ πως ἠτιῶσθαι κατὰ πόλεμον ἐκλήρωσατο), εἰ μὴ ὁ ἀποσταλὴς Θεοδοσίος ἐκ τοῦ βίου γενέσθαι προέφθασεν. ἐκείνον τε γὰρ ἢ ἐποβίωσις τὸν στρατὸν ἐκείνον πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐλθεῖν οὐ κωλύει, καὶ τοῦ βασιλέως ἐπικρατήσασα ἢ τῆς δυσεντερίας ἰσχύος θανατεῖν ἐποιεῖ ἀλλ' οὐ πρὸς ὄπλα χωρεῖν.

38. Ὡρα δὲ καὶ τὰ τοῦ Θεοφύβου εἰς μέσον θεῖναι καὶ πᾶσι καταστήσαι σαφῆ. Ἐκ τε γὰρ τῆς εἰρημένης ἤδη κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἐν τυκτὶ τὸν πόλεμον οὐστήσεσθαι αἰτίας, ἀλλὰ καὶ Β τῆς κατὰ τὴν νόκτα γενομένης λαθροῦλας ὁμιλίας πρὸς τοὺς Σαρακηνούς, ὡς ἔφαμεν, καὶ ἄλλοθεν δὲ ποθεν κατ' αὐτοῦ λοιδορίας καθουλώσεως ἐπιφρεῖσαι καὶ ἀξήθεισαι μισητὸν εἰργάζοντο τὸν ἄδρα καὶ φοβερόν. καὶ ἐπεὶ μὴ οἶός τε ἦν ἀντισχεῖν, ἐδεξαπά-

15 θανατῶν? ἢ ἀποθανεῖν?

18 καὶ] δὲ P

37. Tum vero Theophilus imperator, quam ab Agarenis cladem periculumque acceperat, animo non ferens, Theodosium patricium, cui Babuticus nomen erat, ad regem Franciae mittit, fortes inde auxiliarios & numerosas copias ad se mitti petens. existimabat enim suos nunquam virium imbecillitate aut molliore animo victoria cecidisse, sed pugnae detractione, seu (quod idem est) proditione, id illis semper accidisse. ac plane rem experturus erat, ac gentium, quarum auxilia rogaverat, sensisset potentiam, siquidem Francorum rex legationem libens habuerat, nec missurum se armatos abnucebat, novaque rursus acie infortunatus Theophilus (hoc enim ille sibi nomen asciverat, quod in praелиis semper victus exiret) in Agarenos expeditionem suscepisset, nisi quem ille miserat Theodosius prius in humanis esse desinisset. nam tum illius mors in causa fuit ne Francorum auxilla in urbem regiam venirent; tum dysenteriae invalescens morbus imperatori mortem attulit, non etiam resumendi arma facultatem fecit.

38. Porro tempus est ut et Theophobi res in medium producamus ac cunctis eas notas faciamus. ex ea enim, quam dixi iam, nocturna illi adversus Saracenos insinuata pugna, quin et ex nocturno clanculum cum Saracenis, quo de supra, habito colloquio, nec non aliis quibusdam orta in eum auctaque maiestatis crimina exosum virum reddebant et formidolosum.

τητον ὄντα εἰδὼς τὸν Θεόφιλον, φρυγαδεῖα χρησάμενος πρὸς τὴν Ἀμαστριν (πόλις δὲ αὐτῆ Ποντικῆ) μετὰ τέκνων ἑμοῦ χωρεῖ τι καὶ γυναικῶν καὶ τινων ἐκκρίτων ἀνδρῶν. ἀνήγετο οὖν στόλος εὐθὺς κατ' αὐτοῦ, καὶ πόλεμος σφοδρὸς ἐξηρτυετο ὡς πρὸς ἔχθρὸν

C τοῦ βασιλέως κατὰδηλον, καὶ τοῦ τοιοῦτου στόλου ἀρχηγὸς ὁ τῆς 5 βίβλης δρογγάριος οὕτως Ὀρορύφας λεγόμενος. ἀλλ' ὁ Θεόφοβος τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῷ συλλαβὼν οὐκ ἔφησε δίκαιον εἶναι Χριστιανὸν ὄντα αἵμασιν ἀνθρώπων χαίρειν πιστῶν· ὅθεν ὑπέκει τῷ βασιλεῖ ὅρκους δελεασθεῖς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπανάγεται τοῖς ὅρκους θαρρῶν. ἀλλ' ὁ Θεόφιλος τούτους θέμενος εἰς οὐδὲν 10 νῦν μὲν εἰρκτῆ τιλὴ καὶ φρουρᾷ τῇ κατὰ τὸν Βουκολέοντα τοῦτον τίθησι, φρουρεῖσθαι προστάξας· μὲν δὲ τινι τῶν ἡμερῶν, ἐπεὶ ἔγνω ἑαυτὸν ἤδη ἀποβιοῦντα καὶ τὰ ἴσχατα πνέοντα, κελεύει ἐν νυκτὶ ἐξ αὐθεντίας ἀποτμηθῆναι οἷόν τι πικρὸν αὐτοῦ ἐντάφιον

D καὶ λυπηρόν, καὶ πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἐκείνου ἀχθῆναι κεφαλῆν. ἐπεὶ 15 γοῦν ἤχθη κατὰ τὸ πρόσταγμα, τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὴν ἐκείνου εἶνα λαβὼν “νῦν γε” ἔφησεν “οὐδὲ σὺ Θεόφοβος οὐδ' ἐγὼ Θεόφιλος.” εἰσὶ δὲ οἱ τὸν θάνατον τοῦ Θεοφύβου τῷ Ὀρορύφῃ ἀλλ' οὐ τῷ βασιλεῖ διδάσασιν, φάσκοντες ὡς ἅμα τῷ πιστεῦσαι τούτῳ αὐτόν, τὴν κεφαλικὴν ἐπαγγυεῖν τιμωρίαν αὐτῷ λάθρα διὰ νυκτός. ἐκείθεν 20 οὖν διαβεβόηται μέχρι τοῦδε παρὰ Πέρσαις μὴ ὄψεσθαι θάνατον τὸν Θεόφοβον ἀλλ' ἐν ἀφθαρσίᾳ διαζῆν, τῷ κρύβδῃ ἀλλ' οὐκ ἀναφανδὸν τὸν ἐκείνου θάνατον γενέσθαι ποτέ.

et quia is non satis obniti poterat, cum Theophilum facilis ad calumniam ingenii non nesciret, fuga se cum liberis et uxoribus aliisque delectis viris ad Amastridem Ponti urbem recepit. mox ergo in eum missa classis, graeque omni armorum apparatu, tanquam adversus apertum imperatoris hostem, instructum bellum. classi praeerat excubiarum drungarius Ooryphas nomine. verum Theophobus pro nominis ipsa ratione, concepto intra semet ipsum dei timore, “iniquum,” ait, “qui sit Christianus, fidelium cruore gaudere.” cedit itaque Theophili iuramentis deceptus, iisque fretus ad eum reducitur. verum ille eorum spreta religione hactenus quidem in Bucoleonis carcere includi ac servari iubet: quadam vero die, cum se iam mori ac supremum spiritum agere cognosceret, nocta velut acerbam tristemetque sepulcralem victimam ex potestate meroque arbitrio obtruncari praecipit exsectumque caput ad se deferri. ubi allatum pro eo ac mandaverat fuit, arrepto manu illius naso “nunc” ait “neque tu Theophobus nec ego Theophilus.” non desunt vero qui Theophobi necem Ooryphae adscribant, non Theophilo; ac dicant, cum primum se ille ei dedit, noctu ab eo ac secreto capitis poenam excepiisse. hinc apud Persas fama percrebuit, non visurum mortem Theophobum, sed incorruptae vitae perennitatem consecutum esse, eo quod eius mors nunquam palam prodita est.

39. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Κοῦτες παντὶ στόλῳ ἀρά- P 85
 μαι τὴν περὶ αὐτὸν ἰδίῃ τῶν Θρακησίων καὶ ἡχμαλώτιζον.
 παρὰ τοσοῦτον δὲ αὐτῶν ἐχώρουν τὰ νεανειύματα καὶ τὰ στρατη-
 γήματα παρ' ὅσον οὐ τὴν ἀγλιλίτην μόνον ἐπειρῶντο καταδρα-
 μεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἐν τῷ ὄρει, ὅπερ οὕτω καλεῖται Λάτρος,
 ἠσκησόντων καὶ τῶν μοναύλιον βίον ἀσπαζομένων γυμνῶ τῷ
 ἔθει χωρεῖν καὶ Μυσῶν λείαν τὰ ἐκείσε ποιεῖν. ἀλλὰ Κωνσταν-
 τῖνος ὁ κατὰ τὸν Κοινομύτην τηνικαῦτα τὴν πρόνοιαν τοῦ θείμα-
 τος τούτου ποιῶν, ἐπέπερ ἔξω πρὸς τὴν χέρσον ἐγένοντο, ὡς δελ-
 φῶδες τοιοῦτος ἀπέσφαξε καὶ γενναία χεῖρὶ τῇ ἀφανείᾳ πάντας παρ- B
 ἔβαιεν. καὶ κατὰ τὸν τῆς αὐτοκρατορίας δὲ χρόνον αὐτοῦ καὶ
 τὸν Ὀκτώβριον μῆνα, εἰς Ἰνδικτιῶνα ἠγρόθη, ὁ τῶν Ῥωμαίων
 σίλος ἐν τῇ νήσῳ τῇ Θάσῳ καταναυμαχηθεὶς ἄρδην ἅπας ἀπώ-
 λητο. καὶ κατὰ τὸ ἐξῆς δὲ τὰς Κυκλάδας νήσους, ἀλλὰ μὴν καὶ
 εἰς ἄλλας ἀπάσας, ὁ τῶν Ἰσραηλιτῶν κατασύρων στρατὸς οὐκ
 ἰστέτο. καὶ αὐθις ἐν Ἀβασγίᾳ ὁ τε Θεόφοβος καὶ ὁ τῆς Θεοδώ-
 ρας ἀδελφὸς Βάρδας ἀποσταλέντες μετὰ στρατιᾶς ἰσχυρῶς ἐδυστό-
 γησαν, ὄλιγων ἄγαν ἐκείθεν ὑποστρεψάντων. ἀλλὰ καὶ ἀρχμοὶ
 καὶ πάλιν χειμῶνες ἔξαισιοι καὶ ὄλιως ἀνωμαλῖαι καὶ δυσκρασίαι C
 ἔπειτα τὸν ἀέρα γινόμεναι ἐκάκουν τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ, ἔξ ὧν
 ἀποδείαι καὶ λιμοὶ καὶ γῆς ἐκ σεισμῶν ἀνατιναγμοὶ οὐκ ἦν ὅτε μὴ
 ἴθοντο κατὰ τὴν αὐτοῦ ἕπασαν τῆς βασιλείας ἡμέριαν.

11 τὸν αὐτὸν τῆς?

89. Circa idem tempus Cretenses plena educta classe Thraciae
 maxima populari praedasque agere ac captivos abigere. eo usque au-
 tem processit illorum insolentia ac bellicus furor, ut non solum mariti-
 mam depredari conarentur, sed et in eos qui montem sic dictum Latrus
 habitant, ac vitam monasticam agunt, strictis gladiis irruerent, eorum-
 que omnem suppellectilem Mysorum, quod aiunt, praedam facerent.
 Constantinus tamen Contomytes eius tunc provinciae praefectus, quod
 relictis navibus longius in terram excurrerant, velut delphinos in conti-
 nenti deprehenses iugulavit cunctosque strenua manu internecioni dedit.
 eodem quoque Theophilo imperatore mense Octobri, indict. 8, Romano-
 rum classis in Thaso insula navali praelio expugnata tota penitus perit.
 deincepsque Cyclades insulas, quin et alias omnes, diripiendi ac popu-
 landi Ismaelitarum classis atque exercitus nullum finem fecit. iterum
 quoque Theophobus et Augustae frater Bardas cum exercitu in Abasgam
 nisi infaustis adeo ominibus rem gesserunt, ut pauci admodum ex illa
 expeditione rediit fuerint. sed et nimii aestus ac rursus exuberantes
 pluviae prorsusque aëris inaequalitas intemperiesque terram ac colonos
 debebat, indeque rerum penuria ac fames. vix quoque vel unum diem,
 quanta ille rerum potitus est, terra motibus quasi destitit.

40. Ἐπει δὲ ὄλην ἐκεκνώσας τὴν τοῦ σώματος οὐσίαν τῇ τῆς γαστρὸς διαρροία καὶ φθόγῃ, ὡς μηδαμοῦ στήναι τῆς ψυχῆς ἔτι δυναμένης ἀλλ' ἀποπτήναι αὐτῆς ζητούσης καὶ ἀποστῆναι, ἐβεδείει [δὲ] περὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ γαμετῆς, ἐν τῇ Μαγναύρῃ πάντας ἐκκλησιώσας [ὅτε] καὶ μόγις κλήνης ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων **D** κουφισθεὶς καὶ ἄρθεις, καὶ πολλὰ ἄθροίσας πνεῦμα ἐν στενωγῶν, "ἄλλος μὲν" ἔφη "ἀπολοφυρόμενος ἐν τοιαύτῃ νόσῳ καὶ καταγίδει τὸ τῆς νεότητος ἄνθος ἐξετραγώδησε καὶ τὴν τοσοῦτην εὐδαιμονίαν, αἷς ὃ ἐξ ἀρχῆς φθόγος ἐπιβασκαλίων με δεινῶς τὰ νῦν ἐποφθαλμίζει καὶ ἐξ ἀνθρώπων με ποιεῖ. ἐγὼ δὲ τὴν τῆς γαμετῆς **10** μου χηρείαν προορῶν καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ δυσποτιμίαν καὶ ὀρφανίαν, πρὸς δὲ καὶ διακόνων ἡθροισίαι καλοῖς ἐντραφέντων καὶ θεραπειαῖς καὶ τῆς ἐμῆς συγκλήτου καὶ γεροσύνης τὴν στέρησιν, ἀνακλαίομαι, ὦ παρόντες, καὶ ἀποδύρομαι οἷς τε ὑμᾶς χειροῖς ὄντας καὶ πρᾶεῖς καταλιμπάνων πρὸς ὃν οὐκ οἶδα πορεύομαι βίον, καὶ ἄλ- **10** **P 86** λάσσομαι δόξαν ἀνθ' ἧς οὐδ' ὄλωσ' ὅλωσ' ὃ τι μοι προσαπαντήσεται ἔγνωκα. ἀλλὰ μέμνησθέ μου τέως τῆς ἧς οὐκέτι γλώττης ἀκούσεσθε καὶ ἦν ὅτε πικρὰ τοῦ πρέποντος ἔνεκεν καὶ συμφέροντος· καὶ τὴν μετὰ θάνατον εὐνοίαν εἰς τε υἱὸν καὶ γυναῖκα διαβαίνουσαν τιμιεύσασθε, ἐκείνο πάντως προσενθυμούμενοι, ὡς ὁποῖός **10** περ ἕκαστος τῷ πέλας τούτου γενήσεται, τοιοῦτον καὶ αὐτῷ τὸ πρὸς τὸ μέλλον συμβήσεται." τοιοῦτοῖς ῥήμασι τῆς βασιλικῆς

10 τῆς om P

40. Quia vero corporis omnem substantiam ventris diarrhoea tabeque exhauserat, nec usquam iam anima sisti poterat, sed avolare ac abscedere quaerebat, de filio atque uxore sollicitus eorumque securitati cavens communem omnium conventum ad Magnauram indicit. ibi aegre sublevantibus lectoque tollentibus necessariis, copiosum cum gemitu ducens spiritum, "alius" inquit "istiusmodi affectus aegritudine, tantoque quatiente turbine, inventutis florem dire lamentaretur tantamque hanc felicitatem; quibus iam olim insidiatus livor, nunc quoque graviter obtæns, humanis me rebus extrudit. at ego uxoris futuram viduitatem praevidens filique orphani sortem miseram, ministrorum item atque servorum qui probis moribus ac obsequiis innutriti sunt, mei demique senatus ac procerum privationem, vehementius defleo atque deplero, o vestra praesentium concio, quod vos mansuetos mitesque relinquens ad eam quam nescio vitam proficiam, gloriamque commuto, cuius loco quid mihi eventurum sit ignoro. verum hactenus meae memoros linguae estote, quam nunquam amplius estis audituri; quae et acerba, pro eo ac honesti atque utilis ratio exposcebat, quandoque locuta est, nuncque cum e vivis excessero, benevolentiam in filium uxoremque recurrentem reponite, istud omnino cogitantes, fore ut qualis quisque in proximum suum exstiterit, tale ei quoque in futurum contingat." verbis cinsce-

πάντας κατακρηλόσης γλώττης καὶ ἡμερούσης, οὐκ ἦν ὅστις ἀδάκρυτος ἦν, οὐδ' ἦν εἰκάσαι τὸν ἀναπαμφθέντα ἐκ τῶν παρόντων στενημὸν τε καὶ ὀδυρμὸν.

41. Μικρὸν οὖν ἔτι ἐπιβιώσας κατὰ τὴν εἰκάδα τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς τὸν βίον μετέλλαξεν, τῆς βασιλείας γενόμενος ἐγνατικῆς μηνᾶς τρεῖς ἐπὶ δώδεκα ἔτεσιν, πολλὰ τοὺς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως περιεχομένους παρ' ὄλον αὐτοῦ τὸν βίον μυσαττόμενός τε καὶ χεμιῶνα πάντα κατὰ πᾶσαν ὥραν καιροῦ ἐπάγων αὐτοῖς ἀφειδῶς, ἀνθ' ὧν ἔνεκεν καὶ τὸ δυστυχῆς ὄνομα παρὰ παντὸς ἀνθρώπου ὡσπερ τινα κλήρον ἐπήγετο, μηδέποτε τρόπαιον στήσας κατὰ τῶν ἐχθρῶν βασιλικὸν τε καὶ ἀξιεπαῖνον, μήτε μὴν τὴν προτέραν ἦταν ἀναμάχεσθαι δυνηθεῖς, καίτοι γε ὀκτωκαίδεκα πολέμους παρ' ὄλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν συστήσας, καὶ τοσαύταις αὐτοῖς συμπλακεῖς καὶ πρὸς παρατάξεις χωρήσας οὐκ ἀγενήσας. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οὕτω καταστρέψαντα τὸν βίον ἐνταῦθα καταλιπόντες ἐπὶ τὰς καταλοιπὸν οἰκοδομὰς αὐτοῦ περὶ τὰ ἀνώτορα οὖσας βαδιοῦμεθα, ἀξιολογωτάτας οὖσας καὶ μνημῆς τῶν ἰκανάς.

42. Εὐθὺς γοῦν ἀπὸ τοῦ Κυρίου εἰσὼν κατὰ τὸ πρόσωπον ἐπανιῶσας ἐβήσεις αὐτάς. ὃ τε γὰρ Καριανός, ὃς οὕτω φέρει τὴν κλήσιν διὰ τὸ ἀπὸ τῆς γραδύσεως ἔχειν ἀπὸ λίθου Καραίου οἶόν τινα πλατὺν ποταμὸν, ὃ καὶ χρηματίζων σήμερον βε-

16 περί] ἐπὶ P

21 ἐπὶ?

medi imperatoris lingua concionem omnem deliniente atque mulcente, in ea qui lacrimas teneret nullus erat, maiorque omnium pectore erumpens gemitus ac eiulatus quam ut ullus satis coniectura assequi queat.

41. Paucos hinc dies vitae superstes vigesima die Ianuarii naturae debitum solvit, imperio potitus annos duodecim menses tres. adversus rectae fidei professores per omnem vitam odium implacabile gessit, nullaque non turbinem omni hora ac quavis occasione nulla eis venia indulgentiaque adhibuit; quo factum est ut infortunati nomen apud omnes velat hereditario quodam iure reportarit. nunquam pro imperii maiestate ac laude dignum adversus hostes tropaeum erexit, ac neque accensam cladem resarcire unquam satis potuit, idque cum octodecies per omnem vitam suscepta adversus hostes expeditione toties cum illis signa contulerit, nec contemnendas copias pugnam commissurus duxerit. verum Theophile sic vita functo a nobis relicto, ad reliqua eius aedificia existantia in palatio procedamus, utpote praemagnifica dignaque memoria.

42. Statim itaque a Cyrio ingredienti aedificia illa in faciem incurrunt. nam et Cariani domus, sic dicta quod a gradibus quandam velut fluminis planitiem Cariano strata lapide exhibeat, quae et hacten-

στίαριον τῶν ἀποθησαυριζομένων πέπλων [ἐκ] σηρικῶν, τῆς ἐκείνου προνοίας ἔργον ἐστίν, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ γείτων αὐτοῦ χειροσωμένην ἔχων ὄροφῆν Τρικόγχος, ἐκ τοῦ σχήματος τὴν κλῆσιν λαχῶν· τρισὶ γὰρ κόγχαις μετεωρίζεται, μιᾷ μὲν κατὰ τὴν ἀνατολὴν συνοικοδομούμενος, ἣ καὶ ἐκ τεσσάρων κίωνων Ῥωμαίων ὑπο-
 P 87 στηρίζεται, δυοὶ δὲ ἐγκαρσίαις, κατὰ ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν φημί. τὸ πρὸς δύσιν δὲ τοῦ οἴκου μέρος ὑπὸ δύο μὲν κίωνων ἀνέχεται, τριῶν δὲ πυλῶν τὴν ἔξοδον δίδωσιν. τούτων ἡ μέση μὲν
 ἐξ ἀργύρου κατεσκευάσται, αἱ ταύτης δὲ ἐκατέρωθεν ἐκ γεγανωμένου χαλκοῦ. ἡ ἔξοδος εἰς τὸ καλούμενον οὕτω Σίγμα ἐξάγει, 10
 ἐκ τῆς πρὸς τὸ στοιχεῖον ὁμοιότητος τὴν ἐπωνυμίαν λαβόν, ὃ ἴσην τε καὶ ὁμοίαν τοῦ Τρικόγχου τὴν εἰς τοὺς τοίχους ἐπανθοῦσαν ὠραιότητα φέρει· ἐκ γὰρ λακαρικῶν παμποικιλίων τοῦτό τε κάκεινο μαρμαρίζεται. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὴν ὄροφῆν ἔχει στερεάν τε καὶ λαμπράν, ὅτι καὶ πεντεκαίδεκα κίονισιν ἠδραστὰ ἐκ λίθου δοκιμί-
 15 νου· διὰ στύρακος δὲ πρὸς τὸν θεμέλιον αὐτοῦ κατιῶν τὴν αὐτὴν ἔχοντα τοῦ σχήματος εἰκόνα τε καὶ ὁμοίωσιν εὐρήσεις, ἑνέα πρὸς
 B ταῖς δέκα κίονισιν διαβασταζόμενον, καὶ τὸν περιπάτον ἔχοντα κατεστρωμένον ἐκ λίθου πιπεράτου. τούτου δὲ πλησίον τοῦ περιπάτου, ἐνδότερόν που καὶ ἀνατολικιώτερον, Τετράσερόν τι ὃ τεχνί-
 20 τῆς ἐξήγειρεν, τρισὶ καὶ αὐτὸ κόγχαις διειλημμένον κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπικειμένου αὐτῷ Τρικόγχου. ἀλλὰ τὴν μὲν μίαν πρὸς τὴν ἀνατολήν, τὰς ἑτέρας δὲ δύο μίαν μὲν πρὸς τὴν δύσιν θατέ-

nus sericarum vestium penus est, ac vestiarium vocatur, illius curas opus est. sed et illi vicinum Triconchum, auro obductum tectum habens, cui ex figura nomen est. triplici enim concha assurgit, una ad Orientem exstructa, quae et quattuor columnis Romanis (porphyreticas vocant) fulcitur, duplicique obliqua ad aquilonem et meridiem. ea porro domus pars quae ad occidentem spectat, duabus columnis sustinetur tribusque portis exitum praebet. harum media argento conflata, utrinque illi adiacentes aere splendent. exitus ad locum ducit Sigma appellatum, ab eius elementi affini figura. parem Sigma Triconcho in parietibus effulgentem venustatem praefert: utrumque enim varii coloris marmoribus incrustatum est. quod autem Sigma vocant, tectum firmum habet ac praemagnificum, quindecim columnis ex lapide Docimino fultum. hinc per styracem ad eius fundamentum descendens eandem cum superioribus figuram habere invenies ac compositionem, novemdecim columnis subnixum, constructa porticu piperato lapide. prope hanc porticum, paulo interior magisque ad orientem, aliud quidpiam Tetraserum excitavit artifex, ipsum perinde triplici concha comprehensum, ad similitudinem imminenti illi Triconchi; quarum una quidem ad orientem spectat, duarum vero aliarum alteram ad occidentem, alteram ad meridiem compre-

ρον δὲ πρὸς τὴν μεσημβρίαν συμπεριεῖληφεν. τὸ δὲ ἀρκυῶν μέρος ἐκ δύο κίωνων ἀληθινοπιπέρων ἔχει διανευργόμενον Μυστηρῶν· οὕτω τὴν κλῆσιν ἔχει τοῦτο κατάλληλον. καὶ ἡ αἰτία ὅτι καθάπερ τὰ ἄντρα συνεπηγῶν ἀβλαβῆ τὴν ἡχὴν διαπέμπει πρὸς τοὺς ἀκούοντας· καὶ εἴ τις τῷ τοίχῳ πλησιάσας τῆς ἀνατολικῆς κόγχης εἴτε δὴ καὶ δυτικῆς ἐν μυστηρίῳ τι εἶπῃ καὶ καθ' ἑαυτὸν, ἐκ διαμέτρου τε καὶ ἀντιπέρας ἰσχύμενος ἕτερος, εἰ τὸ οὖς τῷ τοίχῳ ἐπιθῆται, τῆς ἐν μυστηρίῳ λαλουμένης ἐκείνης φωνῆς ἀσπύτως πως γενήσεται. τοιοῦτόν τι περὶ αὐτὸ θαῦμα ἐγγίνεται.

10 43. Τούτῳ δὴ τῷ οἴκῳ παρεπελήγει πως καὶ συγκαταπέπασται ὁ τοῦ Σίγμα περιστύλος, ὁ πρότερον ἡμῶν εἰρημένος. ἐκ δὲ τούτου ὑπαιθρὸν τι καὶ ἐξάερον κέχεται, μέσον μὲν φιάλην ἔχον χαλκῆν, ἐξ ἀργύρου τὸ χεῖλος ἔχουσαν ἐστεμμένον· ἢ διώχρουν στροβίλιον ἔχουσα οὕτω κατανόμασται, μυστικῆ τοῦ Τρι-
 15 κόγχου φιάλη, ἐκ τε τοῦ πλησίον ὑποδομημένου Μυστηρίου καὶ τοῦ τρικόγχου οὐκῆματος ἐπωνυμίαν λαβοῦσα. ἐκ δὲ ταύτης αὐτοῦ που πλησίον καὶ ἀναβάθραι ἐστήκασιν ἐκ Προκωννησιου λίθου λευκοῦ, καὶ μέσον τῶν εἰρημένων ἀναβαθμῶν τροπικὴ ἐκ μαρμάρων, ὑπὸ δύο λεπτοκαλάμων κίωνων ἐστηρικμένη. αὐτοῦ
 20 που παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ πρὸς τὸ εὐρος Σίγμα καὶ δύο χαλκᾶ λιπογάσματα ἐπεπήγεισαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕδωρ ἐκφέροντα τὸ κῶλον ἔπαν τοῦ Σίγμα ἐπλήρουν τοῦ νάματος, τέρψιν οὐ μι-

4 συνεπηγῶν?

hædit: quæ autem pars ad aquilonem vergit, duplici columna veropipenna discretum Mysterium habet, sic rite pro rei ratione nuncupatum, eo quod hæud secus ac specus resonans repetitum sonum omnem (is Echo dicitur) ad audientes transmittit: sic, sive quis ad orientalis sive ad occidentalis couchæ parietem accedens silentio ac secum ipse loquatur, exque diametro ac ex adverso recta alius stans parieti aures admoveat, vocem silentio dictam, ac si in aures quis locutus esset, distincte audit. tale nimirum est quod ibi miraculum exhiberi contingit.

43. Huic aedi adiunctum unaque constructum eius, quod dicebamus, Sigma peristylum. post hæc subdivale quoddam atrium effunditur, medium habens phialam æream, cuius labrum argento coronatum. hæc æream habens cochleam sic appellata est, mystica Triconchi phiala, ex vicinis scilicet utroque aedificio, mysterio ac Triconcho, nacta ut sic vocaretur. eodem prope loco iuncti exstant gradus ex Proconnesio candido lapide; mediæque eorum, quos diximus, graduum marmorea apsis, duplici ordine graciliorum columnarum fulta. sunt et ibi, ad latus orientale Sigma, ærei leones duo hiantibus faucibus erecti. hi aquam evomentes, mediæque omnem æream Sigma latice compluentes, non exiguum

κράν παρέχοντα· ἡ δὲ δὴ φιάλη κατὰ τὸν καιρὸν τῶν δοξίμων,
 P 88 πιστακίων καὶ ἀμυγδάλων, ἀλλὰ μὴν καὶ κουνάρων πεπληρωμένη,
 κονδίτου ἐκ στροβιλίου ἐκδιδόμενου, πᾶσιν ἐκίονα καὶ παρείχε
 τροφᾶν τοῖς ὄσοι δι' ἐφέσεως εἶχον τῶν ἐστηκότων ἐκεῖ, πᾶσι μὲν
 ἀναντιρρήτως τοῖς ἐκ θυμέλης, πλεον δὲ τοῖς ἐξ ὀργάνων ψάλλουσι!
 καὶ τὸ σύντονον. κατὰ μὲν δὴ τὰς ἀναβάθρας ὁ δῆμος ἅπας
 ἰστάμενος καὶ τὸ πολίτευμα μετὰ τῶν περατικῶν ταγμάτων τὴν
 τάξιν ἐπλήρουσιν τὴν βασιλικήν, μέσον αὐτῶν δηλαδὴ κατὰ τὴν
 εἰρημένην μαρμαρίνον τροπικὴν, εἰ μὲν τόχοιεν, ἔχοντες καὶ τὸν
 δομέστικον τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ ἑσκουβίτου καὶ τῶν δύο δημάρ-
 B χων, τοῦ τε πρασίνου τοῦ τε βενέτου, πλησίον μὲν τοῦ δομεστικου
 ἰσταμένου τοῦ τῶν βενέτων δημάρχου, πλησίον δὲ τοῦ ἑσκουβίτου
 τοῦ τῶν πρασίνων, εἰ δὲ μὴ τύχοι ἐνίοτε δομέστικος καὶ ὁ ἑσκου-
 βίτος, ἀλλὰ τέως τούς γε δημάρχους ἔχοντες. τούτων ἔφορος ἦν
 ἀπάντων ὁ βασιλεὺς, καὶ θυμηδίας ἀπάσης πληροῦμενος, ἐν χρυ-
 σῷ διαλλίθῳ θρόνῳ καθήμενος, καὶ μὴ πρότερον ἔξανιστάμενος,
 ὡς καὶ τακτικὰ βιβλία καὶ βασιλικὰ διαγορεύουσιν, ἢ τῶν σκιρ-
 τημάτων ἐκεινῶν ἐπαπολαῦσαι διὰ τῆς θέας καὶ τῶν πολιτικῶν
 ἔξαιμάτων. οὕτω μὲν ταῦτα καὶ διὰ τοῦτο τῷ Θεοφίλῳ κατε-
 σκευάσθησαν, τοσοῦτος δὲ ἔρωσ ἦν τούτων αὐτῷ ὡς καὶ τὰς συνή-
 C θεις τῶν πραγμάτων ἀντιλήψεις καὶ καθ' ἡμέραν προελεύσεις ἐν
 αὐτῷ δὴ Τρικόνγχῳ ἐκτελεῖν. οὗ καὶ κατὰ πρόσωπον τῆς ἐξ ἀρ-

7 ὑπερηλικῶν margo.

11 μὲν] δὲ P

21 καθ'] μεθ' P

praebent voluptatem. phiala autem, quo tempore nuces et amygdala frugesque aliae ac poma esui apta sunt, condito plena, se ex cochlea effundente, quisquis astantium vellet, miscebat praebebatque delicias, cunctis quidem haud dubie thymelicis, illis tamen amplius qui ex organis contentiusque psallebant. in gradibus consistens omnis populus et magistratus una cum officialibus imperatoris comitatum implebant, medium habentes, in ea scilicet quam dicebam marmorea apside, si quando addeesse contingeret, etiam scholarum domesticum cum excubito et duobus factionum, Prasiniae scilicet atque Venetae, tribunus, ita ut Venetae quidem factionis tribunus staret iuxta domesticum scholarum, Prasiniae vero tribunus iuxta excubitum; sin autem quandoque domesticum excubitumque deesse contingeret, eos saltem habentes quos diximus tribunos. horum omnium inspector erat imperator, omni iucunditate repletus, in aureo gemmisque distincto sedens solio, nec prius surgebat, ut libris bellica ipsaque imperatorum domestica continentibus statutum est, quam gesticulationibus eiusmodi civiumque tripudio delectatus esset. ita haec, inque eum usum a Theophilo exstructa. tanto autem horum amore tenebatur, ut consuetas causarum lites in Triconcho ipso dirimeret et quotidie ad ipsum procederet: cui etiam a fronte portae argen-

γήρου κατεσκευασμένης τῶν πυλῶν ἀνεστηκυῖά ἐστιν ὄροφῃ τέσσαροι κίονι μετεωριζομένη ἐκ Θεσσαλικοῦ, τοῦ καὶ πρασίνου, λίθου. ἀπικρὸν δὲ ταύτης καὶ κατὰ μέτωπον, πλησίον δὲ τῶν εἰρημένων ἀναβαθμῶν, κατὰ τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος τοῦ Σήγμα τριῖκλινοι πεφυκότες τῷ Θεοφίλῳ ἐξωκοδόμηται· Πυξίτης ὄνομα τῷ ἐνί τε καὶ κατωτέρῳ, ἄτερος δὲ ἀνώνυμος μὲν ἀνώτερος δέ, καὶ αὐτοῦ τὸν βασιλεῖον κλῆρον ἐν ἑαυτῷ διαιτᾶσθαι λαχών. τοῦτου δὲ Πυξίτου κατὰ τὴν πλευρὰν στήχοι λελατόμηται, ἀσηκῆτις ὄντες γεννήματα Στεφάνου μὲν ἔχοντος τοῦνομα, οὗτω δὲ **D** τοῦ Καπετωλλίτου προσαγορευομένου. οἱ δὲ κατὰ τὸν τοῦ Σήγμα περιόρομον ἐγκολαφθέντες τοῦ οἰκουμενικοῦ διδασκάλου (Ἰγνάτιος ὅπως ἐκαλεῖτο) τυγχάνουσιν. κατὰ τὸ ἐδώνυμον δὲ μέρος, ὡς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Σήγμα, ἕτερός τις τριῖκλιнос ἐξήρηται, ὃς Ἔρος μὲν ἐπικέκληται, ὀπλοθήκη δὲ αὐτῷ ἐξημάτιζεν. ἐπιτεῦ **B**θεν οὐκ ἄλλο τι ἢ ἱστορημένας ἀσπίδας καὶ ὄπλα παντοῖα ἴδοι τις ἐν αὐτῷ, καὶ ταύταις τοὺς τοίχους διαμορφουμένας, ὡς τὸ εἰκόσ. καὶ τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Τρικόνγχου ἄχρι δὲ τῶν δυσμῶν οὕτως ἴσταν ἰδεῖν τοὺς ἀνεγηγεμένους οἴκους ἐκεῖ· κατὰ δὲ τὸ πρὸς ἀνατολὰς μέρος ἴδοις μὲν καὶ τὸν *Μαργαρίτην* προσαγορευόμενον. **P** 89 τριῖκλιнос οὗτος ἐκ βύθρων τῷ Θεοφίλῳ ἀνεστηκώς, ὃς ὀκτώ μὲν κίονα ῥοδοποικίλοις τὸν ὄροφον στηρῆζεται, τοὺς τοίχους δὲ ζήροις ποικιλιμένους παντοδαπῶς καὶ τὸ ἔδαφος ἔχει ἐκ Προκοινησίον λίθου καὶ συγκοπῆς ἅπαν κατεστρωμένον. ἴδοις δὲ καὶ τοῦ ἐν

20 ἐνεστηκώς· ὁ P

22 καὶ om P

tate sublime quattuor columnis Thessalici marmoris, quod est viride, tectum imminet. e regione autem illius et a tergo, haud procul ab iis quos diximus gradibus, ad Sigma occidentalem partem, quae exstant tridinia, Theophilo auctore sunt extracta. Pyxites nomen uni ac inferiori: alterum, quod est superius, caret nomine, in quo etiam palatini dierici vestiri solent. ad Pyxitis latus insculpti sunt versus, Stephani a secretis Capetoliti vena producti: qui autem in Sigma porticu exstant carati, Ignatii sic nuncupati universalis magistri, ingenii monumenta sunt. ad laevum latus, velut ad Sigma orientalem partem, aliud quoddam tridinium imminet, cognomento Kros; quod illi armorum penus erat. hic non aliud quis in eo videat quam clipeos omnisque generis arma in parietibus depicta, inque illis, ut par est, coloribus manuque ac penicillo expressa. inque eum modum a Triconcho ad occidentes usque partes excitatas ibi aedes liceat conspiciere: ad orientem autem etiam videas quam vocant Margaritam. est autem illa tridinium a fundamentis a Theophilo excitatum, cuius tectum columnae octo Rhodio marmore variae sciant: muri omnis generis pictis animalibus variegati, pavementum eoque Proconnesio stratum lapide et tessellatum. videre etiam licet or-

αὐτῷ κοιτῶνος ἐκ τεσσάρων μὲν κίωνων Βαθύτων τὸν χρυσῷ κα-
 τίστικτον κύκλον τῆς ὀροφῆς ἀνεχόμενον, ἐκ τεσσάρων δὲ Θεττα-
 λικῶν τὰς στοὰς ἀνεγχευόμενας καὶ βασταζομένας, τοῦ τε ἀνατο-
 λικοῦ μέρους καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ, τοὺς τοίχους δὲ καὶ τὸ ἔδαφος
 ὁμοίως τοῖς Μαρμαρίτου κατεστρωμένα λαμπρῶς. οὗτος μὲν δ'
 Β κοιτῶν εἶχεν ἐν ἑαυτῷ διαιτώμενον τὸν Θεόφιλον ἀπὸ τῆς ἱερῆς
 μεσημερίας μέχρι τῆς μετοπωρινῆς καὶ αὐθιγῆς· ἄρτι δὲ τῆς χει-
 μερῆς γειτνιαζούσης τροπῆς κατὰ τὸν ἄλλον μετωκίετο κοιτῶνα
 τὸν κατὰ τὸν Καριανὸν τρίκλινον, καὶ αὐτὸν ὑπ' ἐκείνου ᾠκοδο-
 μημένον διὰ τὰς τῶν νότων ἰσχυροτέρας καὶ βιαιοτέρας πρῶας· ὃ
 καὶ νῦν τοῦ παπλίου ἔστιν ἰδεῖν καταγώγιον. οὐχ ἦττον δὲ κατό-
 ψει καὶ τὸ ἐκῆσε δὴ ἡλιακὸν ὑπ' ἐκείνου καταβεβλημένον κατὰ
 πρόσωπον τοῦ βορρᾶ, ἕξ οὗ δὴ ὠρᾶτο καὶ τὸ παλαιὸν τζουκανι-
 στήριον, ἐκῆσε τηρικαῦτα τυγγάνον, ἔνθα καὶ ἡ νέα ἔκτισται ἐκ-
 κλησία καὶ αἱ δύο φιάλαι εἰσὶν καὶ τὸ μεσοκῆμιον ἐπὶ Βασιλείου
 C τοῦ ᾠοιδίμου γενόμενα βασιλέως. καὶ πρὸς μὲν τὸ ἀνατολικὸν
 μέρος αὐταὶ αὐτοῦ αἱ οἰκοδομίαι· πρὸς δὲ τὸν νότον πρῶτον μὲν
 αὐτὰ τὰ ἡλιακὰ προτείνας, ὡς ἡμῖν πρότερον εἴρηται, καὶ τοὺς
 νῦν ὄντας κήπους ποιήσας κουβούκλεια προσεδέματο, τὸν τε Κα-
 μιλιῶν οὕτω λεγόμενον καὶ τὸ πλησίον ἐκείνου κουβούκλειον δεύτε-
 ρον καὶ τὸ τοῦτου πάλιν κατὰ τάξιν πλησίον τρίτον, ὃ καὶ νῦν τῆς
 Ἀγούστης ἔστι βεστίαριον. ἀλλ' ὃ μὲν Καμιλιᾶς ἕξ κλοισιν ἐκ
 Θετταλικῷ λίθου, τοῦ καὶ πρασίνου, τὴν χρυσοκατάστικτον ὀρο-

7 ἰσημερίας? μεσοπωρινῆς P

hem camerae cubiuli quod illic est, auro distinctum et quattuor columnis
 Bathuinis suffultum; quattuor item Thessalicis sustentatas porticus, tam
 orientalis lateris tum meridialis. eius parietes et pavimentum magnifica
 strata perinde ac Margaritae. versabatur in eo cubiculo Theophilus ab
 aequinoctio verno ad aequinoctium autumnale ac deinceps. iam autem
 appetente hiemali solstitio ad aliud cubiculum in Cariani triclinio com-
 meabat, quod ipse construxerat; in quo ab australium ventorum vehe-
 mentioribus flatibus se protegeret. cubiculum hoc nunc papiae domici-
 lium est. nec minus videbis, quod illic exstat, sic dictum Solare ab eo
 ad aquilonem fundatum; ex quo conspicietur, quod tunc illic erat,
 vetus Sphaeristerium, ubi et nova exstructa ecclesia; suntque duae phia-
 lae et hortus interior, ab inclitae memoriae Basilio imperatore effecta.
 et quidem ad plagam orientalem haec sunt eius aedificia: ad austrum
 vero, productis primum Solaribus, uti superius diximus, hortisque, qui
 nunc sunt, constitutis, praeterea etiam cubacula exstruxit, quod Camilam
 vocant, alterumque illi vicinum; quodque iterum prope illud ordine ter-
 tium est: ac modo Augustae vestium penus (hoc est vestiarium) est.
 ceterum Camilas, sic dictum cubiculum, tectum quidem habet auro
 distinctum, quod columnae sex Thessalici lapidis (hoc est viridis) sublime

φῆν μεταριζόμενος, τῶν δὲ τοίχων τὰ κάτω μὲν ἔχων ἕξ ὁμοίων
κατιστρωμένα πλακῶν, τὰ δ' ἄνω ἐκ χρυσοαυγῶν ψηφίδων ἀγάλ- **D**
ματὰ τινα τρυγῶντι καρπούς, ἔτι δὲ καὶ τοῦδαφος ἐκ λίθων
Προικονησίων, συνωκοδομημένον ἔχει καὶ εὐκέρριον, δύο περι-
ἔχον βήματα, ἐν μὲν εἰς ὄνομα τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης Θεοτόκου,
θάτερον δὲ εἰς ὄνομα τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. ὑποβεβηκὸς δὲ
τούτου μεσόπατόν ἐστιν, ὃ τὴν μὲν σκοπιᾶν διὰ μαρμαρίνου κλου-
βίου πρὸς τὸν Χρυσοτρίκλιον ἔχον εἰς βιβλιοθήκην ἀφώρισται
παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου πορφυρογεννήτου βασιλέως·
¹⁰ ὅσπερ τὸ ἀριστητήριον αὐθις ἐστὶν ἐκ λίθων μὲν Βαθυίνων τοὺς
τοίχους ἔχον λελαμπρυσμένους, ἐκ συγκοπῶν δὲ καὶ διαφόρων
¹⁵ χροῶν τὸ ἔδαφος πᾶν. τὸ δὲ μετὰ τὸν Καμιλᾶν κουβούκλειον **P 90**
θάτερον, τὴν ὄροφῆν ὁμοίαν τῷ προτέρῳ ἔχον καὶ ὑπὸ τεσσάρων
κίτων ἐστηρικμένον δοκιμίων, τὸ ἔδαφος ἐκ Προικονησίου λίθου
¹⁵ κατιστρωταί, τῶν τοίχων, ὡς τὸ πρότερον, τὸν μὲν ἄερα ἐκ χρυ-
σοῦδων ψηφίδων ὅλως κατηγλαισμένον φέρον, δένδρα δὲ τινὰ καὶ
καυλίματα ἐκ πρασίων ἔχοντα τὸ λείπον ψηφίδων ἀναπληρού-
μενοι. τὸ τούτῳ δὲ ὑποβεβηκός, ὃ καὶ Μεσόπατος λέγεται, εἰς
ὄψιστι τῶν τῆν γυναικωνίτιν πεπιστευμένων καρτζιμάδων ἐστίν.
²⁰ τὸ δὲ τρίτον μετὰ τοῦ κουβουκλείου, τὸ καὶ νῦν τῆς Αὐγούστης **B**
βσιτάριον χρηματίζον, ὁμοίαν ἔχει τούτοις τὴν ὄροφῆν καὶ τοῦ-
δαφος ἐκ λευκοῦ λίθου Προικονησίου κατιστρωμένον, τοὺς τοί-

15 ὡς τὸ add Combefisius.

faciant. parietum inferiores quidem partes similibus marmoreis crustis
constratae sunt; superiores vero exhibent statuas quasdam ex tessellis
compositas, quae poma decerpunt. praeterea vero etiam pavimentum
ex Proconnesio lapide stratum. una quoque exstructum oratorium, duo
continens altaria, alterum sanctissimae dei genitricis nomine, alterum
Michaelis principis caelestis militiae. subiectus ei xystus, per clatrum
marmoreum in triclinium Aureum adspectans, bibliothecae usui addictus
a Christi amante Constantino Porphyrogenneto; cuius rursus cenaculum
parietes quidem ex Bathuino lapide splendidos habet, pavimentum vero
omne ex tessellulis marmoreis varii coloris compositum est. quod Cami-
lam sequitur alterum cubiculum, tectum priori simile habet, Dociminis
quatuor columnis subnixum, pavimentum Proconnesio stratum lapide.
parietum aërem (inferiores scilicet partes) quemadmodum primum cubi-
culum aureis tessellis ubique exornatum habet: reliquum vero, ubi defi-
ciunt tessellulae, arbores quaedam versicoloreque figurae implent ex
Prasino marmore. huic subiectum cubiculum, quod et medius xystus seu
ambulacrum dicitur, exsectorum gynaeceo praefectorum domicilio addi-
ctum est. tertium denique, una cum cubiculo, quod nunc Augustae ve-
stium penus est (id est vestiarius), simile his tectum habet. pavimen-
tum candido lapide Proconnesio stratum; parietes omnes, non tunc qui-

Theophanes contin.

- χους δὲ ἅπαντας ὑπὸ εἰκόνων ὑστερον ἄλλ' οὐ τότε καταγλαῖσθέν-
 τας ὑπὸ τοῦ υἱοῦ Μιχαήλ. τὸ τοῦτω δὲ ἠνωμένον καὶ συμπεφυ-
 κὸς κατὰ γέον ἐπὶ τὰ μὲν κίοσι Καριανοῖς τὴν ὄροφην στηρίζεται,
 πέντε μὲν πρὸς μεσημβρίαν δύο δὲ πρὸς ἀνατολήν, τοίχοις δὲ δύο
 ὠχύρωται, ἐκ πλακῶν Ῥωμαίων καὶ Πηγανοσίων καὶ Καριανῶν, 5
- C** πρὸς δὲ καὶ πρασίνων καλλωπιζομένοις ποταμίων Θετταλικῶν·
 Μουσικὸς οὗτος κατονομάζεται διὰ τὴν τῶν μαρμάρων ἀκριβῆ
 συγκοπήν, ὅθεν καὶ τὴν τοῦ ἐδάφους λείωσιν ἐκ διαφόρων μὲν
 σχημάτων ἐκ διαφόρων δὲ καὶ ὠραίων λίθων ἐξηρτυμένην ἔχει.
 εἰποῖς ἂν αὐτὸ ἰδὼν λειμῶνα εἶναι διαφόροις ἀνθεῖσι βρόντα. 10
- τοῦτω πρὸς μὲν δύσιν κατὰ πλευρὰν κομβούκλειον ἠνωται τὴν τῶν
 μαρμάρων ὠραιότητα κατὰ πάντα φέρων ἐφόμοιον, ἔτι δὲ καὶ κίοσι
 πέντε Καριανοῖς, τρισὶ μὲν πρὸς μεσημβρίαν δύο δὲ πρὸς δυσμᾶς,
- D** τὴν ὄροφην βαστάζουσιν. ἕτερον δὲ πρὸς πόδας τούτου ἐστίν,
 εἰς δύο μὲν δόμους διηρημένον, τῷ Ἀγνουστιακῷ δὲ πλησιάζον 15
 κοιτῶν· ἐνθα καὶ Λέων ὁ φιλόχριστος βυσιλεὺς εὐκτήριον τῆς
 ἁγίας Ἄννης ἐδέξατο καὶ αὐτὸ ἐκ τεσσάρων μὲν κίωνων Βαθυίνων
 τὴν ὄροφην ἀνεγειρόμενον, τὸ ἔδαφος δὲ ἐκ λίθου λευκοῦ Προ-
 κονησίου, πρὸς τοὺς τοίχους ἐκ Βαθυίνων πλακῶν διαμορφόμε-
 νον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τῷ τῆς Ἀγούστης πλησιάζει κοιτῶνι, ὡς 20
 ἔφαμεν· ἐκεῖνο δὲ τὸ πρὸς δύσιν τοῦ Μουσικοῦ τὴν μὲν κἀδόδον
 ἐν τῷ προρρηθέντι ἔχει κοιτῶνι διὰ κλίμακος, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν
- P 91** εἴσοδον· εἰσάγει δὲ καὶ πρὸς τὸ καινούργιον, κοιτῶνα καὶ τριέλι-

23 καινούργιον P: cf. p. 204B.

dem sed postea, Michaelis Theophili filio imperatore, pictis imaginibus egregie ornati. eius quod huic coniunctum cohaerensque diversorium est, tectum columnis septem Carianis fulcitur; quinque ex meridiali plaga, duabus ex ea quae ad orientem spectat, muro duplici munitur, quibus porphyretici Paganusiique et Cariani, necnon et Prasimi, undulati denique Thessalici marmoris crustae ornamentum praebent. appellatur diversorium istud ac aula Musicas ob marmorum vario colore compositorum insignem elegantiam, unde et pavimenti faciem ex diversis figuris diversisque ac pulcherrimis lapidibus egregie concinnatam habet. dicas videndo pratum esse diversis floribus scatens. huic ad occidentale latus aliud cubiculum adhaeret, eadem marmorum elegantia instructum. ad haec tectum illius columnis quinque Carianis, tribus ad meridiem, duabus ad occasum, sustentatur. aliud vero est ad eius pedes, in duas aedes divisum, haud longe ab Augustae sacro cubiculo; ubi etiam Christi amans Leo imperator sanctae Annae exstruxit oratorium; cuius ipsius tectum columnis quattuor Bathuinis fulcitur, pavimento ex Proconnesio candido lapide, ad parietes Bathuini marmoris crustis distinctum. verum istud Augustae sacro cubiculo vicinum est, uti diximus: quod autem ad Musici occiduum latus est, ita consertum est ut ex illo per scalam in sacrum idem cubiculum descensus atque aditus pateat. inducit vero et

τον ὄν Βασιλείος ὁ αἰοιδίμος ἔκτισε βασιλεύς, καὶ πρὸς τὸν πόρ-
τικα τοῦ πέμπτου κουβουκλείου, ἐν ᾧ τὸ τοῦ ἁγίου Παύλου εὐ-
κτήριον ὑπὸ Βασιλείου τοῦ αἰοιδίμου ἴδρυται βασιλεύς.

44. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀνακτόροις κατὰ τε βορρᾶν καὶ
νότον ὑπὸ Θεοφίλου μὲν ἀνφοδομήνται, ὑφ' ἡμῶν δὲ ἱστορίᾳ πα-
ραδίδοται, ὅτι μὴ βουλόμεθα τὰ ἐκείνου ἔργα, ὅποιά ποτ' ἂν ἦ,
λίγη παραδίδοσθαι, εἰς διάγνωσιν τῆς ἐκείνου περὶ τὸν βίον προ-
αίρεσις. ἀλλὰ καὶ τοὺς τρικλίνοὺς, τὸν τε οὕτω καλούμενον Λαυ- B
σιακόν, προσέτι δὲ μὴν καὶ τὸν Ἰουστινιανοῦ, ἐκείνος τοῖς χρυσο-
10 κάσι ψήφοις ἐκόσμησε· καὶ τὴν καλύθωσιν ἐκ τῶν Βασιλλοῦ
τοῦ τυράννου παλατιῶν μεταγαγὼν τῷ Λαυσιακῷ περιέθηκεν. καὶ
ἕτερον δὲ τρικλινον μετὰ τεσσάρων κουβουκλείων σεμῶν τε καὶ
λαμπρῶν, ὧν τὰ δύο μὲν πρὸς τὸ μεσόπατον τοῦ δευτέρου κουβου-
κλείου τοῦ μετὰ τὸν Καμιλιᾶν, ὑπὸ τεσσάρων ἀψίδων τὴν χρυσοειδῆ
15 ἀροφήν ἔχοντα, πρὸς τὴν Πορφύραν εἰσὶν, ἣτις οὕτω λέγεται διὰ
τὴν δέσποιναν ἐκείσε ἔκπαλαι διανέμειν τὸ δῆδ ταῖς ἀρχοντίσσαις C
κατὰ τὸν τῶν βρουμαλιῶν καιρὸν· ἕτερα δὲ δύο πρὸς τὸ μέρος τοῦ
Λαυσιακοῦ, ἕξ ὧν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχει κατασκοπήν, ἐργάσατο
μὲν, ἐκ λίθου Προικοννησίου τὰ ἐδάφη καταστρώσας αὐτῶν, καὶ
20 ἐν χρωμάτων ἀλλ' οὐ μαρμάρων τοὺς τοίχους ὠραίσας, ὑπὸ ἐμ-
πρησμοῦ δὲ ὁμοῦς ἀφανεία παρεδόθησαν. καὶ Θέκλα δὲ ἡ τούτου
πρώτη θυγάτηρ τὸ κατὰ τὰς Βλαχέρνας κουβούκλειον, ἔνθα καὶ

ad novae fabricae cubiculum tricliniumque, a Basilio inclitae memoriae
imperatore conditum: ad porticum item quinti cubicali, quo loco exstat
sacri Pauli oratorium, ab inclitae memoriae Basilio imperatore exci-
tatum.

44. Haec in palatio ad aquilonem et austrum a Theophilo constru-
cta aedificia, nobis autem, qui nolumus aliquid eorum quae gessit,
quicquid tandem illud sit, oblivioni tradi, quo nimirum eius animus de-
merendi cives neminem lateat, literarum monumentis tradita. sed et tri-
clinia, tum cui Lausiaci nomen tum quod Iustiniani aedificatio est, auro
retulis tessellulis ornavit; capitula quoque ex Basilisci tyranni palatio
translata Lausiaco adhibuit. aliud item triclinium cum quattuor splen-
didi ornatisque cubiculis, quorum duo versus mesopatium xystumque
secundi cubiculi, quod est post Camilam, tectum auro rutilum quadru-
plici apside habentia, ad Porphyram dirigunt. palatii locus est ita di-
ctus, quod illic more olim recepto Augusta nobiles matronas sub bru-
malium tempus cocco purpuraque impartiat. duo alia cubicula ad par-
tes Lausiaci, ex quibus etiam in ipsum aspectum habet, exaedificavit,
pavimento strato Proconnesio lapide ac parietibus vario colore, quan-
quam non ex marmore, ornatis; quae tametsi talia erant, incendio per-
ierunt. sed et Thecla eius filiarum natu maxima cubiculum, ubi et

τὸ τῆς πρωτομάρτυρος Θέκλης εὐκτήριον ἴδρυνται, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἤγαγεν εὐμορφότατον· ἐκείσε δὲ καὶ τὸν βίον οὕσα κλινοπετιῆς ἔξέλιπεν.

P 92

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ.⁵
Λ Ο Γ Ο Σ Δ.

Τοιοῦτῳ μὲν τέλει βίου ὁ Θεόφιλος ἐχρήσατο, τὴν δὲ βασιλείαν Μιχαὴλ ὁ τούτου υἱὸς διεδέξατο, τρίτον ἔτος διανύων ἀφ' οὗ εἰς τὸν βίον προήχθη τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεοδώρᾳ. τῶν δὲ πραγμάτων ἐπῆρχον φροντισταὶ καὶ ἐπίτροποι οὓς ὁ Θεόφιλος κατέλιπεν, ὃ ¹ τε Θεόκτιστος ὁ εὐνοῦχος, τηρικαῦτα κανίκλειος καὶ λογοθέτης Β τοῦ δρόμου τυγγάνων, καὶ ὁ πατρίκιος Βάρδας ὁ τῆς Ἀνγούστης ἀδελφός, καὶ Μανουὴλ ὁ μάγιστρος ἐκ τῶν Ἀρμενίων καταγόμενος, ὃς καὶ θεῖος ἀπὸ πατρὸς τῆς δεσποίνης ὑπῆρχεν. ἐπεπήγει μὲν οὖν τὰ πολιτικὰ, καὶ καλῶς τέως τὰ πράγματα διηθύνετο, ¹⁵ ἔμελλε δὲ καὶ ἡ τῶν θεῶν εἰκόνων προσκύνησις ἀνακαινίσεσθαι τε καὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν παλινδρομεῖν ἀδιδις τιμῆν. καὶ δὴ Μανουὴλ νόσῳ πιλλεταὶ δεινῇ καὶ χαλεπῇ· πρὸς δὲν εἰσρέοντες μοναχοὶ P 93 τοῦ Στουδίου (καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ πλῆσις οὐκ ἀγεννῆς πρὸς αὐτούς)

Theclae protomartyris oratorium est, cum sit pulcherrimum, a fundamentis excitavit; quo etiam loco in lecto decumbens vivere desiit.

MICHAELIS THEOPHILI F. IMPERIUM.
LIBER IV.

Istiusmodi vitae finem nacto Theophilo Michael eius filius, illius successor, imperium capessivit, annos tres natus, ex quo eum parens Theodora partu effuderat. rerum curatores ac procuratores fuerunt, quos ei pater reliquerat, Theoctistus eunuchus per id tempus caniclio praefectus ac dromi logotheta, Bardasque patricius ac Augustae frater, nec non Manuel magister ex Armeniis oriundus, qui et Augustae patruus erat. firmato itaque rei publicae statu, et cum rerum hactenus recta gubernatio foret, futurum erat ut et imaginum cultus instauraretur pristinumque honorem illae rursus reciperent. ad Manuelem itaque diro morbo gravique conflictatum ingressi Studiani monachi, quippe quibus ille fidei

ἀνάκλησιν τῆς ὑγίειας ὑπισχνούντο ῥαδίαν τε καὶ ταχεῖαν γενέσθαι, ἢ μόνον τὴν τῶν ἁγίων προσκύνησιν εἰκότων αὐτοῦς τε θελήσει καὶ πὺς κρατούντας πείσοι θεοπίσαι ἀπανταχοῦ. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ὄρων πολλοὶ τῶν θεοφόρων πατέρων προσφιλεῖς σπουδῶν τυγχάνοντες, ἐκείθεν τὰς ἀρχὰς πρὸς αὐτὸν λαβόντες δευτῶν Ἀρμενιακῶν ἐστρατήγει, προσφοιτῶντες καὶ ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις παρακαλοῦντες ἔπεισαν ὀρθὰ φρονῆσαι ποτε καὶ τὸ ποθοῦμενον ἵπποχόσθαι αὐτοῖς, εἰ μόνον ῥᾴων γένοιτο· ὃ καὶ γέγονε τῇ αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν εὐχῇ καὶ σπουδῇ. (2) ἐπεὶ γοῦν οὗτος τῆς ἡσίου ἀπήλλακτο καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς πρὸς τὸ πρᾶγμα σπουδῆς οὐκ ἠμίλλου, ἀλλὰ παρακλήσει χρώμενοι τῶν πρὸς θεὸν ὑποσχέστων ἔξουσι μὲν ἡσίου, πλήρη τυῦτον τοῦ θεοῦ ζήλου ἐργάσαντο· καὶ δὴ τοῖς συνεπιτρόποις ἀνακοινώσας τὰ τῆς βουλῆς, καὶ πείρας ὡς ἔστι καλὸν ἀρχὴν δεξιὰν τοῖς πράγμασιν ἐπιθεῖναι, καὶ ἡμεταρροθμίσας αὐτοῦς καὶ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ βούλημα ἀγαγῶν, πρὸς τὴν Θεοδώραν εἰσήει τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως κοινολογησόμενος. καὶ ἐκείνη μὲν Θεοφιλῆς καὶ ὄντως βασιλεια, ἐπεὶ περὶ τῆς ἐρδοδοξίας ἤκουσε, “τοῦτο” ἔφη “καὶ δι’ ἐπιθυμίας ἦγον αἱ καὶ μελετώσα διέλειπον οὐδαμῶς· ἀλλ’ ἢ τῶν πολλῶν συγκλητικῶν καὶ τῶν ἐν τέλει τῇ τοιαύτῃ προσανακειμένων αἰρέσει πληθὺς ἐκώ- C λυν ἄχρι τῆς σήμερον, οὐκ ἦντων δὲ καὶ οἱ τῆς ἐκκλησίας ὑπερ-μυχοῦντες μητροπολίται, καὶ μάλιστα ὁ πατριάρχης, ὃς μικρῶν

14 ἔποθειναι? cf. 1 19.

plurimum habebat, facili negotio citoque recuperandam sanitatem pollicetur, si modo tum ipse sanctarum imaginum cultum approbet, tum illius quovis loco sancienti imperatoribus auctor existat. multi praeterea ex aliis montibus divinatorum patrum Manuelli amicitia iuncti ex eo tempore quo is Armeniacorum dux erat, ad eum venientes eademque rogantes ad rectum tandem eum sensum trahunt, et ut quod ipsis in votis erat pollicetur, si solum morbo levaretur; quod et illorum ad denm precum instantia consecutus est. (2) postquam itaque ille morbo liberatus est, nihil rem monachi negligendam ducunt, sed obsecrando eorum quae sancto deo pollicitus esset meminisse rogabant; qua admonitione divina aemulatione eius prorsus animum incenderunt. communicato itaque cum sociis procuratoribus consilio, cum illis persuasisset operae pretium esse bono res statu ab exordio ipso componere, illisque in suam tradactis sententiam, ad Theodoram ingreditur ea de re commune consilium habiturus. at illa, quippe religiosa matrona vereque regina atque Augusta, ubi de recta fide audivit, “hoc” inquit “semper et desideraveram, nec versare animo unquam cessabam, etsi hactenus plurimum senatorum procerumque, qui illi studeant haeresi, ingens deterruit numerus, ne quid hactenus eius rei molirer. nec minus qui tuendae ecclesiae sibi partes vindicant, metropolitae omniumque maxime patriarcha. is nam-

ἔχοντα τῆς τοιαύτης αἰρέσεως τὸν ἕμὸν ἄνδρα τὴν ἔλξαν ἐκ τῶν γονέων ἐπὶ πλείον ἠΰξησέ τε καὶ στερεωτέριον ἐργάσατο ταῖς αὐτοῦ εἰσηγήσειαι τε καὶ πυκναῖς παραινέσεσιν, εἰς χαλεπὰς αἰκίας καὶ βασάνους ἐκτραπήναι τοῦτον ποιήσας, ὡς ἐκεῖνος ὁσημέραι κατὰ τῶν ἁγίων εὗρηκεν, ἀλείπτῃς τε καὶ διδάσκαλος τῶν τοιούτων κακῶν ὁ ἄθλιος γεγονώς.” “καὶ τί γοῦν αὐτῷ, δέσποινα, φρονοῦσάν σε καὶ βουλευομένην τὰ κάλλιστα τὸ κωλύον ἐστίν”

D ἀντέφησαν “μὴ καὶ εἰς ἔργον ταῦτα ἀχθῆναι καὶ τὴν πάνδημον ταύτην κελεύσαι εἰς πέρας ἐλθεῖν ἑορτήν;” εὐθὺς γοῦν μετακαλεσαμένη τὸν τῆς βίβλης δρογγάριον (Κωνσταντίνος δὲ οὗτος ἦν, 10 ὁ τοῦ πατρικίου Θωμᾶ καὶ μετὰ ταῦτα γεγονότος λογοθέτου τοῦ δρόμου πατῆρ) δηλοῖ τῷ πατριάρχῃ ὡς πολλοὶ πολλαχόθεν συνηλυθότες εὐλαβεῖς τε καὶ μοναχοὶ δέησιν λοιπίσαντο πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν τοῦ τὰς πανσέπτους κελεύσαι ἀναστηλωθῆναι εἰκόνας. εἰ μὲν οὖν ὁμόλογος εἶ τούτοις καὶ σύμφωνος, καὶ δὴ τὸν 15

P 94 παλαιὸν κόσμον ἢ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαι ἀπολαμβάνετω· εἰ δ' ἀμφίβολος καὶ τὴν γνώμην οὐκ ἔχων εὐθῆ, τοῦ μὲν θρόνον ἔξω γενεῶ καὶ τῆς πόλεως, κατὰ δὲ τὸ προάστειόν σου μικρὸν διάβηθι, μέχρις ἂν σύλλογος τῶν ἁγίων πατέρων γένηται μετὰ σοῦ· οἶδε γὰρ ἔτι μοι διαδικάζεσθαι τε καὶ διαλέγεσθαι καὶ πείθειν σε περὶ τούτων 20 κακῶς λέγονται.” (3) κατὰ τὸν ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ Θεσσαλὸν (τρικλίνος δὲ οὕτω κατονομαζόμενος) τηλικαῦτα ἀνέκειτο ἐπὶ σκίμπος, τὰς βασιλικὰς ἀγγελίας δεχόμενος· ὃς ἅμα τῇ ἀκοῇ τῶν

que, cum maritus exiguam quandam huius haeresis radicem a maioribus traxisset, eam longe auxit doctrinisque suis ac crebris hortamentis robustiorem fecit, auctor nimirum illi effectus, ut ad verbera tormentaque adiceret animum, quorum quotidie adversus sanctos novus artifex erat, taliumque ei malorum miser incensor ac doctor fuit.” tum illi “ecquid vero causae est, Augusta, cum sic sentias ac optime consulas, quidve impedit, ne hoc opere impleas hancque communem totius plebis laetitiam festamque lucem peragi iubeas?” statim ergo accersito biglae Drungario (erat hic Constantinus Thomae patricii postmodumque dromi logothetae pater) patriarchae denuntiat plures undique viros pietate spectabiles, monachos item convenientes supplicationem Augustis obtulisse, ut omni colendas veneratione imagines restitui iubeat. si igitur ita confitearis hisque consentias, dei ecclesiae vetus ornamentum recipiat; sin autem haesitas nec recte sentias, relicta sede ac urbe in suburbanum tuum tantisper recede, dum sancti patres una tecum conveniant. his enim in prompta est ut iudicio tecum contendant ac disputent, maleque de imaginibus loquenti ac sentienti, quod sanioris mentis sit, suadeant. (3) erat Iannes in patriarchalium aedium triclinio, quod Thessalum vocant, in lectulo iacens, cum ad eum regia mandata perlata sunt; moxque auditus

λήων βληθεὶς τὴν ψυχὴν τὸν μὲν ἀποκομιστὴν τούτων, οὐδὲν
 ἔειπον φήσας ἢ βουλευέσθαι περὶ τούτων καλῶς, ἅμα τῷ λόγῳ B
 ἀπέσταλκεν, καὶ θῦττον ἢ λόγος ἐγχειρίδιόν τι λαβὼν τὰς κατὰ
 γαστέρα φλέβας ἀπέτεμεν, ὃς ἦδει δειλίαν μὲν καὶ οἶκτον ἐκ τῆς
 ἰσοῦ αἵματος δαυιλοῦς ἐκχύσεως ἀποτεκεῖν τοῖς πολλοῖς, θάνατον
 δὲ ἢ τινα κίνδυνον οὐδαμῶς. θροῦς οὖν καὶ βοῇ εὐθύς τις περιή-
 χη τὴν ἐκκλησίαν, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς βασιλικὰς ἀκοάς,
 προφθάνουσα τὸν θρονγγάριον, ὡς ἡ δέσπονα ἐκ κελεύσεως τὸν
 κεντρῶν κατέσφαξεν. τῶν γοῦν λεγομένων ἑταστῆς ἀκριβῆς
 10 ἡ πατρίκιος Βάρδας ἀποσταλεὶς αὐτὰς τε τὰς πληγὰς ἐκ προνοίας
 γουμένης ἡρέμα πως κατεφώρυσεν, καὶ τὸ δρᾶμα τὸν ἔλεγχον οὐ C
 δέφυγεν, αὐτῶν τῶν θεραπεύοντων κατεπιόντων αὐτοῦ, καὶ τὰ τῆς
 τομῆς ὄργανα (φλεβοτόμα δὲ ἦν) εἰς μέσον καθυποβαλλόμενα.
 ἔποτε οὖν οὐδενὸς . . , ὡς ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτίᾳ καὶ γνώμῃ αὐτοφόνῳ
 15 ἐπειλημμένος, ἀπηλάνετο μὲν καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξωθεῖτο ὁ ἀλι-
 τήριος, κατὰ τὸ προύστειον αὐτοῦ τὸ οὕτω λεγόμενον περιορισθεὶς
 τὰ Φιχά, εἰσήγετο δὲ ὁ πολλοῖς πόνοις καὶ κόποις τὰ τῆς ἀρετῆς
 σώσας ἀδιαλώβητα, καὶ τῆς ἐγγρονίου μὲν καθεύξεως, καὶ ταύ-
 τῆς σαρκώσεως, ὡς ἔοικεν, τὴν τῶν τριχῶν ἀπόρροιαν κληρωσά- D
 20 μνος, παρὰ θεοῦ δὲ καὶ τῆς βασιλίδος Θεοδώρας τὴν τῆς ἐκκλη-
 σίας κυβερνήσιν τε καὶ πηδαιούχησιν· Μεθόδιος οὗτος ἦν ὁ μέγας
 καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀήτητος πρόμαχος.

saime percussus unum hoc respondit, se de his probe deliberaturum;
 itaque locutus mandatorum latorem dimisit. ac dicto citius arrepto in
 manus cultello seu lanceola ventriculi venas secat, ex quibus effluente
 sanguinis copia exterrendum vulgus ac miseratione tangendum sciebat,
 mortem vero aut periculum aliud nullum sibi creandum timebat. confes-
 sionem ergo tumultuantium clamor ac vociferatio ecclesiam circumstrepere;
 quia et ipsas regias aures ante reditum ipsius drungarii occupare, pa-
 triarcham imperatrice auctore interfectam esse. missus itaque Bardas
 patricius, qui rumores istos diligenter exquireret, vulnera de industria
 inflicta sensim deprehendit; nec fabula coargutionis lucem effugit, cum
 ipsi famuli delatores essent et incisoria venarum instrumenta seu scal-
 pella in medium proferrent. exinde igitur nulla cuiusquam miseratione,
 ut qui talis reus criminis suaeque ipsius animae insidiator deprehensus
 esset, expellitur, eiectusque miser ecclesia in suburbanum suum ita di-
 ctam Paichae (ac si Micas dicas) relegatur; inducitur vero is qui multis
 laboribus atque aerumnis integram ac illibatam virtutem conservaverat,
 ac cui ex diuturno, ut par est, carceris paedore atque foetore pilli de-
 fluxerant, quanquam ei dei nutu ac Theodora Augustae assensu eccle-
 siae gubernatio clavusque debebatur, magnus scilicet invictusque eccle-
 siae defensor Methodius.

4. Σκόπει δὲ καὶ ὅπως ἐν ταῦτῳ συναγαγούσης τῆς γενναίας καὶ τῷ ὄντι βοηθοῦ γεγονυίας τῷ ἀνδρὶ, ἀλλ' οὐκ ἐναντίας, τοὺς ὅποι ποτὲ γῆς ὄντας ὁρθοδόξους, καὶ τὴν παρρησίαν ἀνυλαβέσθαι θεσπίσασα "ἄγε δὴ" ἔφησεν, "ὦ κληῖρος θεοῦ καὶ πατέρες, ἐμοῦ P 95 τὴν τῶν ἱερῶν καὶ πανσέπτων ἀναστήλωσιν εἰκόνων ὑμῖν χορηγοῦ-5 σης καὶ διδούσης ὅτι μάλιστα μου μετ' εὐμενείας, ἀντειπεῖναι μοι δικαίαν χάριν καὶ μὲν τῇ δεσποίνῃ οὕση βουλήθητε, οὐ ταπεινὴν τινα καὶ μικράν, ἵνα μηδὲ χάρις νομιζοίτο, οὐδὲ τοῖς διδοῦσιν ὑμῖν ἢ ἔμοι αἰτουμένη ἀνάρμοστόν τε καὶ ἀσύμφορον, ἐπιτηδείου δὲ καὶ μονίμου καὶ παρὰ θεῷ εὐαποδέκτου καθεστῶσης καὶ νομι-10 ζομένης. ἢ δὲ ἔστιν ἢ εἰς τὸν ἐμὸν ἄνδρα τε καὶ βασιλέα περὶ τούτων διαβαίνουσα συγγνώμη τε καὶ συγχώρησις καὶ ἀμνηστία παρὰ θεοῦ τῆς τοιαύτης διαμαρτίας· ὡς εἰ μὴ τοῦτο γένηται, B οὔτ' ἐμὲ σχολίητε ἐπακολουθοῦσαν ὑμῖν οὔτε τὴν τῶν σεπτῶν εἰκό-15 νων προσκύνησιν καὶ ἀνάρρησιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν τῆς ἐκκλησίας 15 ἀνύληψιν." (5) καὶ ἅμα τὸν λόγον κατέπαυσεν. "ὅτι μὲν οὖν δίκαια," ἢ ὁρθόδοξος ἐκκλησία καὶ ὁ ταύτης ἐξάρχων Μεθόδιος ἔφασαν, "δέσποινα, ἔξαιτῇ, οὐδ' ἡμεῖς ἔχομεν ἀπαναιεσθαι· δίκαιον γὰρ τοῖς εὐεργέταις καὶ ἄρχουσι τὰς προσηκούσας χάριτας ἀντειπεῖσθαι δαυιλῶς, ὅταν μὴ τυραννὶς ἄρχῃ χεῖρ, ἀλλ' ἔστι 20 γνῶμη θεοφιλής. ἀλλ' οὕτω θεοῦ δίκην ἡμεῖς τὸν πρὸς ἄλλον

21 οὐ τῆς θεοῦ δίκης margo Combef.

4. Sed et Theodorae animum considera, quomodo scilicet generosi pectoris matrona, et quae vere marito adiutor exstiterit, non illi adversata sit, in unum congregatis quotquot usquam erant orthodoxis, factaque regio diplomate libera dicendi sentiendique licentia, sic eos allocuta sit. "eia" inquit, "dei hereditas ac patres mei. cum humanissime sacrarum venerabiliumque imaginum restitutionem vobis indulgeam atque praebeam, rogo ut mihi, quae praesertim domina sim ac Augusta, iustam gratiam munusque reponatis, non id vile aut exiguum, ut nec muneris atque gratiae nomen mereatur, ac tum vobis, qui daturi estis, tum mihi flagitanti haud satis congruum aut utile videatur, sed convenientes illud ac perenne, quodque deo acceptum merito existat ac habeatur, nempe ut viro meo ac imperatori eorum quae in causa imaginum deliquit indulgentia veniaque praestetur, tantumque scelus oblivione a deo deleatur. sin autem minime feceritis, neque me vestra sequentem decreta habebitis, neque venerabilium imaginum adorationem praeconiumque a me impetrabitis, nec vero ecclesiam recipietis." (5) expleto mox sermone, orthodoxa ecclesia, ac qui eius praeses erat Methodius, "iusta" inquit "est, Augusta, petitio tua; neque nos possumus ire infitias. aequi enim ac iusti ratio postulat ut a quibus beneficia consecuti sumus, praesertim principibus, convenientes gratias largiter rependamus, tum praesertim, cum non tyrannica manus imperat, sed mens pia est et religiosa. cum tamen qui in aliam vitam commigravit, a poenis illi a deo

βλον διαβεβηκότα δυνατοὶ ἐξαιρεῖσθαι, τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς φανταζόμενοι. C
 δυνατοὶ μὲν ἡμεῖς, καὶ κλειεῖς οὐρανῶν πιστευθέντες παρὰ
 Θεοῦ, τοῖς βουλομένοις πᾶσιν ἀνοιγνύναι αὐτάς· ἀλλὰ τοῖς κατὰ
 βλον τοῦτον ἔτι οἰκονομουμένοις, πρὶν ἀλλαγῆναι μεταστῶσιν· ἔστιν
 5 δ' ἔτι καὶ τοῖς μεδισταμένοις, ὅταν τε μικρὰ τὰ σφάλματα ἢ καὶ
 μετὰ τοῖς προσῆν. τοῖς δ' ἤδη μετὰ πονηρῶν ἐλπίδων
 ἀπάρασι καὶ πρόδηλον φέρουσι τὴν κατάγνωσιν οὐχ οἶοι τε τὰς
 εὐδύντας διαλύειν τούτοις ἡμεῖς." (6) καὶ ἡ δέσπονα, εἴτ' ἀλη-
 θῶς εἶτε καὶ ἄλλως τῷ τοῦ ἀνδρὸς ἀναθερμανθεῖσα φίλτρῳ (ὅπερ D
 10 ἴσθι, καὶ ἡμεῖς συγκατατιθέμεθα), ἢ μὴν ἐνωμότως τὸν ἱερὸν
 ἱκεῖον θίασον ἐβεβαίον ὡς μεγάλη τραγωδούσης καὶ κατολοφυρο-
 μένης καὶ πάντῃ ἐκτραγωδούσης κατὰ τὸν τῆς ἐξόδου τούτου και-
 ρόν, καὶ διαγραφούσης ὡς οἷα ἐπακλουθήσει ἡμῖν μεμισημένοις
 ἐν τηλικαύτῃ πόλει περὶ τῆς τοιαύτης αἰρέσεως, εὐχῶν στέρησις,
 15 ἁρῶν ἐπέκτασις, λαοῦ ἐπανύστασις, εἰσῆμι τούτῳ μετὰ μέλος τῆς
 αἰρέσεως. καὶ ταύτας ἅμα αἰτησάμενός τε καὶ κατασπασάμενος
 ἱερόση ψυχῆ, ζμοῦ ἐν χερσὶ καθυποβαλούσης, τοῖς ἀπάγουσιν
 ἀγγελίοις τὸ πνεῦμα παρέδωκεν. ταύτης ἐκείνοι ἀκηκοότες δὴ τῆς
 φωνῆς, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀγούσης εὐλαβηθέντες (ἦν γάρ, εἰ P 96
 20 καὶ τις, φιλόχριστος), καὶ ἅμα τὴν τῶν ἁγίων εἰκόνων ζητοῦντες
 τιμὴν, κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ τῆς μὲν ἁμαρτίας ταύτης, εἰ οὐ-
 τως τοῦτ' ἔστιν, συγγνώμην ἔφρασαν εὐρήσειν παρὰ Θεοῦ, καὶ ἅμα

8 αὐτούς?

constitutis, maiora nobis quam pro nostra facultate arrogantes, haud
 quaquam liberare possumus. licet quidem nobis (inque eam rem claves
 caelorum conceditas a deo accepimus) omnibus qui velint aperire, sed
 his duntaxat qui in hac vita adhuc disponuntur, priusquam in alteram
 commigraverint. quin etiam quandoque his ipsis qui e vita emigraverint,
 cum levia sunt delicta, quibus nec desit paenitentia. his autem qui spe
 non bona vivis excesserint feruntque palam suae damnationis senten-
 tiam, poenas diluere minime possumus." (6) tum Augusta, sive id vere
 sive alioqui nimia in maritum succensa amoris vi (quod plane ita est,
 neque assentimur), iureiurando tamen sacro illi choro affirmabat, cum
 sub eius exitus horam ingentem luctum ederet, direque lamentaretur et
 deploraret, ac coram exponeret quanta eum suosque istiusmodi haereseis
 invidia in tanta civitate consecutura essent, nempe a precibus abdicatio,
 dirarum proluxa vis, populi defectio, subiisse illi rei paenitendum,
 simulque imagines petiisse, ac ferventi animo, eadem ipsa Augusta in
 manus porrigente, exosculatum esse, abducentibusque angelis spiritum
 tradidisse. hac illi voce audita, Augustaeque mores indolemque reve-
 renti, quippe cum femina omnium religiosissima Christique amans esset,
 ac cum alioqui sanctarum imaginum cultum instaurari exquirent, com-
 muni sententia ac suffragio, dummodo se res Theophili ita haberent,
 eius veniam delicti se a deo exoratos dixere, simulque rei scriptam

δι' ἐγγράφου ἀσφαλείας τὴν πίστιν τούτου τῇ δεσποίνῃ ἰδίδοσαν. ἐφ' οἷς τὴν ἐκκλησίαν ἀπολαβόντες, καὶ τῷ Μεθωδίῳ ἀγιωτάτῳ τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀποδεδωκότες τιμὴν, τῇ πρώτῃ τῶν ἁγίων νηστειῶν κυριακῇ σὺν αὐτῇ τῇ δεσποίνῃ πάννηχον ὑμνωδίαν ἐν τῷ κατὰ τὰς Βλαχέρνας ἱερῷ τεμένει τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν δεσποίνης⁶ B καὶ Θεοτόκου τετελεκότες, τῇ ἕωθεν μετὰ λιτῆς τῷ μεγάλῳ τοῦ Θεοῦ λόγῳ τεμένει καταλαμβάνουσι· καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς αὐθις ἀναλαμβάνει ἢ ἐκκλησία, τῆς ἁγίας μυσταγωγίας τελειωθείσης ἁγνῶς. καὶ ἡ μὲν ὀρθόδοξος οὕτω προέκοπτεν ἐκκλησία, ἀνα- καινίζομένη ὡς ἀετός, τὸ τῆς γραφῆς, πάντων τῶν αἵρεσιωτῶν ἐν 10 C πύσῃ τῇ ἐφ' ἧλίῳ καθαιρέσει ὑποβληθέντων καὶ τοῦ ἀρχιερέως αὐτῶν· Ἰωάννης οὗτος ἦν, ὁ διὰ τὴν οἰκίαν ἀσέβειαν Ἰαννῆς παρὰ τῶν εὐσεβῶν ὀνομασθεῖς, οὐκ ἐπηλύτης καὶ ξένος, αὐτόχθων δὲ καὶ τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν πόλεων βλάστημα (φύεσθαι δὲ C καὶ ἐν ἀμπέλῳ βάτον ἠκούσαμεν), οὐδ' ἔξ ἀσήμου τινὸς ἀλλὰ καὶ 15 λῖαν εὐγενοῦς καταγόμενος σειρᾶς, τῆς οὕτω τῶν Μοροχαρζαμίων λεγομένης.

7. Οὗτος οὖν, ἵνα καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἡ ἱστορία δηλώσῃ, τῆς μονῆς τῶν μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου τῆς ἐν τοῖς Ὁρμίσ- δου διακειμένης ἠγούμενος ἄνωθεν καὶ τῷ βασιλικῷ κλήρῳ κατα- 20 ριθμούμενος, διαφερόντως παρὰ Μιχαὴλ ἡγάπητο τοῦ Τραυλοῦ, εἴτε μόνῳ τούτῳ τῷ κοινωτῶν εἶναι τῆς τούτου αἰρέσεως, εἴτε καὶ D τῷ διαφέρειν ἐπὶ λογιότητι δόξαν τινὰ ἐσχηκώς. πλὴν ἡγάπητο

6 ἐν τῷ? 11 καὶ] μετὰ?

cautionem Augustae tradidere. interea recepta ecclesia, sanctissimoque Methodio pontificali honore sublimato, sanctorum ieiuniorum prima dominica, una cum Augusta, peractis in sacra sanctissimae dominae nostrae deique genitricis Blachernensi aede in dei laudibus et canticis nocturnis vigiliis, mane solenni supplicatione ac pompa ad magnum dei verbi templum veniunt, riteque peracta re sacra suum rursus ecclesia ornatum recipit. inque eum modum proficiebat orthodoxa ecclesia, et ut verbis scripturae utar (Psalm. 102 5), renovabatur ut aquila, proscriptis toto terrarum orbe cunctis haereticis, eorumque antistite, Iohanne scilicet, cui a fidelibus ob suam impietatem Iannis nomen inditum est. fuit vero ille non advena aut barbarus, sed indigena ipsaque ortus urbe regia. nam et ex vite rubum enasci auditum est. at neque obscura satus prosapia, sed valde nobili, stirpe scilicet quam Morocharzamiorum vocant.

7. Hic ergo, ut eius res scripto consignemus, monasterii sanctorum martyrum Sergii et Bacchi, quod ad Hormisdæ aedes situm est, olim praepositus ac palatino adscriptus clero, Michaeli Balbo imperatori carissimus fuit, sive eo solum nomine, quod haeresis illi socius erat, sive quod excellentis eruditionis sibi nomen quaesierat illaque eius fama per-

καὶ τοῦ Θεοφίλου διδάσκαλος ἐγκαθίστατο. καὶ οὗτος ἐπεὶ τὰς
 τῆς βασιλείας ἔσχεν ἡτίας, σύγκειλλον μὲν πρότερον τοῦτον τιμᾶ,
 εἰδ' ὕστερον καὶ πατριάρχῃν καθίστησι Κωνσταντινουπόλεως,
 προηγήσας τινὰς διὰ λεκανομαντείας καὶ γοητείας αὐτῷ ἀπαγγέλ-
 λιστα. καὶ ἡ γοητεία τοιαύτη. ἔθνος ποτὲ τρισὶν ὑφ' ἡγεμόσι
 στρατηγουμένου ἀπίστου τε καὶ σκληροῦ τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν
 κατατρέχοντός τε καὶ καταληϊζόμενου, καὶ ὡς εἰκὸς ἀθυμοῦντος
 ἐπὶ τούτῳ τοῦ Θεοφίλου καὶ τοῦ ὑπηκόου παντός, ἀποσκευάζεσθαι
 πρὸς τὴν ἀθυμίαν οὗτος συμβουλεύει καὶ θάρρους πληρωθῆναι τε
 10 καὶ χαρᾶς, εἶγε μόνον τῇ τούτου ἐπακολουθούσῃ βουλῇ. ἡ δὲ ἦν P 97
 τοιαύτη. ἐν τοῖς εἰς τὸν εὐριπον τοῦ ἵπποδρομίου ἰδρυμένοις
 χαλκοῖς ἀνδριάσιν ἐλέγετό τις εἶναι ἀνδριάς τρισὶ διαμορφούμενος
 κεφαλαῖς, ὡς κατὰ τινα στοιχειώσιν πρὸς τοὺς τοῦ ἔθνους ἀρ-
 χηγνοῦς ἀνήγεν. σφύρας οὖν μεγίστας σιδηρᾶς ἰσαριθμούς ταις
 15 κεφαλαῖς προσέτατε γενέσθαι, καὶ ἀνδράσιν ἐγχειρισθῆναι αὐτὰς
 τρισὶν, ἐπὶ χειρῶν γενναίῳτι διαφέροντας· κατὰ δὲ τινα ὥραν
 νυκτιρῆν πρὸς τὸν εἰρημένον ἀνδριάντα πλησίον σιάντας αὐτοῦ,
 καὶ τὰς σφύρας ἐπὶ χεῖρας ἐν μετεώρῳ ἔχοντας, ἡρίκα τούτοις
 κελύσειεν, μεθ' ὑπερβαλλούσης δυνάμεως ὁμοῦ ταύτας κατενεγ-
 20 κείν, ὡς ἔξ ἐνὸς κρούσματός τε καὶ πλήξεως τὰς τοιαύτας ἀποτε- B
 μείν κεφαλᾶς. τούτοις τοῖς λόγοις εὐφρανθεὶς τε ἅμα καὶ ἐκπλα-
 γαῖς ὁ Θεόφιλος ἐκέλευσε τὸ ἔργον ἐπαγαγεῖν. ὡς οὖν παρῆσαν
 πόρρω δὴ τῶν νυκτῶν οἱ μὲν ἄνδρες τὰς σφύρας κατέχοντες, ὁ δὲ

19 κελύσειεν P

crebuerat. ut sit, illi carissimus fuit, ac Theophili praeceptor con-
 stituitur. Theophilus vero suscepto imperio primum eum syncelli digni-
 tate ornat; tum deinde patriarcham Cypolitanum praeficit, cum is illi
 divinatione ex pelvi vates ac praestigiiis quaedam auguratus esset. fuit
 autem divinatio eiusmodi. gens quaedam infidelis saevaue tribus du-
 ctoribus Romanae dicionis terras locaque incurabat, exque ea praedas
 agebat; quae res, ut par est, Theophili animum omniumque subdito-
 rum maestos anxiosque habebat. Iannes dimissa illa animi aegritudine
 optime de rebus sperare ac gaudere iubet, si modo illius consiliis parere
 in animum induxerint. consilium tale erat. inter aereas status in circi
 Euripo erectas status quaedam triceps exstare ferebatur. haec ille ca-
 pita sua quadam devotione et consecratione in gentis illius duces refert.
 tres ergo ingentis molis fabricari malleos iubet, totidemque robustissi-
 mis viris tradi. quadam vero noctis hora viros illos ad eam statuum
 prope se stantes malleosque ad ictum sublimes tenentes, cum ipse man-
 daverit, summa vi capita ferire praecipit, unoque velut ictu ac conatu
 ea excindere. recreatus verbis Theophilus, simulque stupore affectus,
 rem exsequi iubet. veniunt itaque intempesta iam nocte viri quidam

Ἰωάννης διὰ λαϊκοῦ ἐνδύματος ἑαυτὸν περικρύπτων, ὡς ἂν μὴ κατάδηλος γένηται, καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης τοὺς στοιχειωτικoὺς λόγους ὑπειπὼν καὶ τὴν ἐνοῦσαν τοῖς ἄρχουσι δύναμιν εἰς τὸν ἀνδριάντα μεταγαγών, ἢ μᾶλλον τὴν οὔσαν πρότερον ἐν τῷ ἀνδριάντι καταβαλὼν ἐκ τῆς τῶν στοιχειωσάντων δυνάμειος, παλεῖν ἔκου-
C στον προστάττει νεανικῶς τε καὶ ἰσχυρῶς. καὶ οἱ μὲν δύο ἰσχυροτάταις χρησάμενοι καταφοραῖς τὰς δύο τοῦ ἀνδριάντος κεφαλὰς ἀπέκοψαν· ὁ δ' ἕτερος μαλακώτερον ποιήσας τὴν πληγὴν μικρὸν μὲν κατέκλινεν, οὐ μὴν καὶ ὅλην τοῦ σώματος ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν. τούτοις οὖν καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἡγεμόνας ἐπηκολούθει. ἔρι-
δος γάρ τινος κραταιᾶς ἐπεισεσοῦσης αὐτοῖς καὶ ἐμφυλίου μάχης, ἐπὶ τοῦ ἐνδὸς οἱ δύο τῶν ἡγεμόνων πίπτουσι κατὰ τὴν κεφαλῶν ἐκτομήν, τοῦ τρίτου μόνου διασωθέντος μὲν, οὐχ ὄγιῶς δέ. οὕτως εἰς τὸ μὴδὲν εἶναι τὸ ἔθνος χωρῆσαν πρὸς τὰ οἰκεία αὐθις μετὰ φυγῆς ἀφώρμα καὶ συμφορᾶς. ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς γοητείας
D οὔτως, (8) τῷ δὲ γόητι τούτῳ ἀδελφὸς ἦν σαρκικός, ὄνομα Ἀρσαβήρ, τὴν τύχην πατρικίος παρὰ Θεοφίλου τιμηθεῖς. τούτῳ γοῦν προάστειον κατὰ τὸ εὐάνυμον μέρος τοῦ ἐκπλεομένου Εὐξείνου ἐν τῇ μοῦνῃ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ προσῆν, οἰκοδομὰς μεγίστας ἔχον καὶ πολυτελεῖς στοάς τε καὶ βαλανεῖον καὶ πρὸς τούτοις δεξαμενὰς. 20
ἐκεῖσε δὲ ὁ πατριάρχης συγγὰς ποιῶν καταγωγὰς λέγεται τι ὑπόγειον κατασκευάσαι ἐνδιαίτημα τῶν Τροφωνίου παρόμοιον, ὕψισθεν δὲ τῆς ἀνοικομένης θύρας κατὰ τὸ πρόχειρον πύλιδι εἶναι τινα

10 τοὺς om P

malleos ferentes: Ioannes vero laici habitu sese occultabat, ne cognosceretur. tum ille magico carmine recitato, eaque fortitudine quae in ducibus erat in statuam translata, seu potius, quae in statua ex superioribus daemonum invocationibus haerebat, delecta destructaque, viros omni conatu statuae capita ferire imperat. horum bini validissimis ictibus duo statuae capita decusserunt: tertius aliquanto remissius feriens nonnihil ille quidem depressit, non tamen etiam totum a corpore caput abscidit. haud fere aliter cum gentis ducibus actum est. orta enim inter eos gravi concertatione, cum illa in bellum civile evasisset, ducum unus et alter sub tertio capitis abscissione cadunt, uno dumtaxat superstite, sed non plene sano. sic gentis rebus in nihilum redactis, ad suas rusus sedes turpi fuga ac clade redit. ac quidem eiusmodi Iannis praestigiae. (8) huic porro praestigiatori frater carnalis erat, Arsaberus nomine, patricii honorem a Theophilo consecutus. huic suburbanum ad Euxini sinistram enavigati partem, ad sancti Phocae monasterium, aedificiis maximis ac splendidis, porticibus, balneis ac praeterea cisternis instructum fuit. illic crebro solitum diversari patriarcham subterraneum quoddam domicilium, Trophoniano haud absimile; construxisse ferunt.

διὰ βαθμίδων οὐκ ὀλίγων ἐκείσε δὴ τοὺς θείλους παραπέμπου-
σαι. ἐκείνο γοῦν αὐτοῦ ποτηρὸν ἐργαστήριον. ἐκείσε δὴ τούτῳ
ταῖς τῶν μὲν ἐταμιεύοντο θαλαμηπολούμεναι, μονάζουσαι τε καὶ
ἄλλως τὸ κάλλος γυναικες μὴ διαφθείρουσαι, αἷς συνεφθείροτο·
ἐπὶ δὲ μαντεῖαι δι' ἠπατοσκοπίας καὶ λεκανομαντείας καὶ γοητείας P 98
καὶ νεκρομαντείας ἐνηγοῦντο, ταύταις προσχρωμένου κοινωνοῖς τε
καὶ βοηθοῖς. ὅθεν πολλάκις καὶ τινα προλέγειν τούτῳ συνέβαινε
τῇ τῶν δαιμόνων συνεργεῖα ἀληθῆ, οὐ τῷ Θεοφίλῳ μόνῳ ἀλλὰ
καὶ ἑτέροις τοῖς τούτου ὁμόφροσιν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τούτου τὸ
ἡμαρτὸν ἐνδιαίτημα ὄψε ποτε πρὸς Βασιλείον τὸν τηρικαῦτα παρα-
πειώμενον ἀπεμποληθὲν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ εἰς ἱερὸν μετηνέχθη
εἰρησιστήριον, οὐκ ἐκείνο μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπά, καθὼς αὐτῷ
διαφέροντα ἦν· καὶ ἐκ βάρων ἢ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἀνι-
δρέθη μογή.

15 9. Τότε δὲ οὗτος καὶ πᾶσα ἡ αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, συμμο- B
ρεῖα τῇ καθαιρέσει ὑποβληθέντες οὐχ ἤσυχῇ παραπέμπειν τὸν ἑαυ-
τῶν βίον ἐδοκίμαζον, ἀλλ' ἔτι καὶ κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐντα-
πέοντο. μετὰ γοῦν τὴν καθάρσειν ὑπερορίας ἐν τινι μογῇ γε-
γονώς, εἰκόνας μιᾶς κατὰ τὸν ὄροφον ἱστορημένης καὶ ἀτενῶς οἶον
20 ἀπεικόσεως αὐτῷ, μὴ φέρων οὗτος ὄραν τὴν ἐκείνης πρὸς αὐτὸν
ἱκατιοῦσαν θέειν, καθαιρεῖσθαι ταύτην διὰ τινος οἰκίτου προσ-
τάτι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατορύττεσθαι, τοῦτο μόνον ἐπιλέ-
γων, ὡς τὴν ταύτης οὐ δύναμαι μορφήν ἐνορῶν. ἤκουστο γοῦν

in eius postico in promptu fores erant, multis inde gradibus intromitten-
tes eos qui intus penetrare vellent. haec itaque illius nefanda officina.
illie modo ad cubiculi thalamicque delicias cum sacrae virgines tum aliae
in igni forma mulieres condebantur, quibuscum meretricio ritu foedare-
tur; modo iecinorum inspectiones exque pelvi divinationes ac praestigiae
aliae mortuorumque evocationes, his illi sociabus ac adiutoribus, exer-
cebantur. hincque adeo non raro non solum Theophilo sed et aliis eius-
dem sententiae atque haeresis hominibus vera quaedam daemonum ope
praedicebat. hoc enim vero impurum eius domicilium, aliquando tandem
a fratre Basilio tum accubitori venditum, in sacrum transiit monasterium.
neque id modo, sed et quae ad illum attinebant reliqua: sanctique magni
martyris Phocae a fundamentis erectum monasterium est.

9. Ceterum ille eiusque omnis sodalitas, uti dictum est, in eum
modum cessare iussi ac depositi, haud sibi quiete transigendam vitam
putaverunt, verum adhuc quidpiam adversus sacras imagines moliti sunt.
acerdotio itaque motus, cum in monasterio quodam exsul versaretur
pictaque imago quaedam in tecto velut intentis in eum oculis esse videretur,
non ferens ille imaginis sic de alto quasi intuentis aspectum, per
unum e famulis tolli eam iubet atque eius oculos effodi, unum hoc ad-
dens, non posse se eius effigiem formamque intueri. audivit haec Au-

ταῦτα τῇ δεσποίνῃ, καὶ τῇ προσηκούσῃ μάλιστα καὶ παιδείᾳ διὰ
C σκυτάλης καθυποβέβλητο. (10) ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἦν ἀγαπητὸν
αὐτῷ τῆς ἡσυχίας ἐρεῖν, μῶμον δέ τινα καὶ ὡς ἐπειρώοντο τῷ ἐν
ἁγίοις Μεθόδῳ προσάπτειν, καὶ μῶμον εἰς γυναικὸς φθορὰν
παῖδα κεκτημένης μονογενῆ (Μητροφάνης οὗτος ἦν, ὃ μετ' οὗ
πολὸν τῆς Σμύρνης καθηγησάμενος), ἦν καὶ χρυσίων ἱκανῶν ἐξω-
νησάμενοι καὶ ἅμα καθυποσχόμενοι εἰ μόνον τούτοις συμφήσειεν,
πολλὰ κατελέγοντο πρὸς τὴν δέσποιναν καὶ τοὺς ἐπιτροπεύοντας
τοῦ παιδὸς αὐτῆς. βῆμα γοῦν εὐθέως καὶ κριτήριον φρικτῆς γέ-
μον ἐκ πολιτικῶν ἀνδρῶν συγκροτούμενον καὶ ἐκκλησιαστικῶν.
D οὐ τῶν εὐσεβῶν τις ἀπῆν, οὐ τῶν ἀσεβῶν, οὐ τῶν μονήρῃ βίῳ
ἐπιλημμένων, οὐκ ἄλλος τις τῶν ἀκούειν ἢ λαλεῖν δυναμένων·
τοὺς μὲν γὰρ ἢ πρὸς τὸ ξένον τῆς λοιδορίας κατηφιῶντας οἷον ἐνή-
γεν αἰδώς, τοὺς δ' ἢ τοῦ κροτεῖν καὶ χαίρειν ἐπ' ἀκρασίας ἡδονή-
ῆγοντο γοῦν οἱ κατηγοροῦντες εἰς μέσον, καὶ τῶν λεγομένων ἢ ἀν-
θρωπος ἔλεγχος. ὃ δὲ ἅμα τῇ παραστάσει τῆς γυναικὸς, οὐδὲν
ὑποστειλάμενος οὐδαμῶς, ὅπως τε ἔχεις κυρία, ταύτην ἐπηρώτα
εἰς ἐπήκοον (καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ γνώριμος ἐκ πολλοῦ δι' ἀρετῆν),
καὶ ὅπως ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα, περὶ τοῦ ταύτης ἀνδρὸς καὶ τῶν
P 99 προσηκόντων αὐτῇ· οὕτως τούτῳ ἐπήνθει τὸ ἄπλαστον. οἱ δὲ
μᾶλλον ἐκβοήσαντες ἐγυυρίων ὑφ' ἡδονῆς, τὰ τῆς κατηγορίας
ἐπαύξοντες καὶ σαφῆ τὸν ἔλεγχον δόντες λοιπὸν. ἄς δ' οὗτος
μόλις τῆς κατηγορίας ἐπήσθετο, ζήλω πυρωθεὶς, ὡς ἂν μὴ δι'

gusta, ac qua virum decebat castigatione, scuticae taureisque subiecit.
(10) at ne sic quidem ut quietus ageret in animum inducebat; sanctum-
que Methodium structa in eum calumnia circumvenire tentabant. haec
autem in eo erat, constuprasset scilicet mulierem unici filii matrem, id
est, Metrophanis, eius videlicet qui haud multo post Smyrnenensis episco-
pus fuit. hanc auri multa vi conducentes, aliaque polliciti, modo eorum
fraudi acquiesceret, acriter apud Augustam eiusque filii procuratores ac-
cusant. mox itaque formidolosum tremendumque tribunal ponitur, ex-
que utroque ordine, civili scilicet sacroque, iudicium cogitur. nemo non
piorum, nemo non impiorum aderat; monachi omnes, ac quisquis audire
poterat aut loqui, praesto erant. alios pro criminis novitate maestos
pudor adduxerat, alios insultandi cupido, et ut petulantia oblectarentur.
producuntur ergo accusatores in medium, et quae reum erat peractura,
mulier coram sistitur. Methodius, simul atque mulier adstitit, nihil quic-
quam veritus deque solita subtrahens comitate et salutatione, cunctis
audientibus ex ea percontari "quonam te modo habes, domina?" dudum
enim virtutis nomine illi nota erat. "quonam modo hic atque ille?" de
marito iisque qui ullo eam modo contingebant. tantus in eo candor ac
simplicitas efflorebat. adversarii maiori clamore sublato, aucta inde ac-
cusatione superbe gaudio gestiebant, iamque aperte crimen se evicturos
putabant. is porro, ubi tandem calumniam sensisset, zelo succensus, ne

αὐτοῦ τὰ τῆς ἐκκλησίας κινδυνεύοι καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἄλλον μὲν
 εἶναι καιρὸν αἰδοῦς ἄλλον δὲ ὑποστολῆς καὶ σεμνότητος, μικρὸν
 ἔκ τοῦ θρόνου μετεωρίσας αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν κόλπῳ συνα-
 γαγῶν γυμνῆν ἐδείκνυεν τὴν αἰδῶ, τεθναματουργημένην ἔχων καὶ
 5 οὐ κατ' ἄνθρωπον, καὶ ἅμα διηγείτο τὴν θναματουργίαν, ὡς B
 πρὸ πολλοῦ κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην γενόμενος, σφριγῶντων
 ἔτι καὶ ἐνακμαζόντων τῶν παθῶν, ἕως τις αὐτὸν ἐξέκαιεν θερμο-
 τιρον ἢ καὶ κατὰ πάθος ὄρμη. ἕπει γοῦν ἐκινδύνευεν καὶ πε-
 ρηκίσθαι τούτου οὐκ ἦν οἶός τε, τὸν κορυφαῖον Πέτρον τῷ χεῖρε
 10 πρὸς τὸν ναὸν ἐκπετάσας ἐξελιπᾶρει τυχεῖν τινὸς ἐπικουρίας καὶ
 ἀρωγῆς. καὶ δὴ τῷ κόπῳ τῆς εὐχῆς ὑπὲρ πρὸς ὕπνον κλιθεὶς,
 φησὶν οἱ τὸν ἀπόστολον ἐκείνου τοῦ μέρους ἀπτύμενον καὶ τὰς
 ὀρμὰς σβεννύοντα τῶν παθῶν, τοῦτο μόνον προσεπιλέγοντα τὸ C
 "ἀπολέσθαι δὴ τῆς τῶν παθῶν ἐπικρατείας, Μεθόδιε." τούτοις
 15 καίτοι τὸν μακρὸν ἐκείνον πέπεικε σύλλογον, αἰσχύνῃς πλήσας
 τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθρούς. οὐ μὴν ὁ μάγιστρος Μανουὴλ τού-
 τοις ἤξιον λέεσθαι τὰς κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ τῇ γυναικὶ ἠπέλει
 ἢ μὴ ἀπαγαγεῖν τῆς ζωῆς, εἰ μὴ τὴν πᾶσαν διδᾶξῃ ἀλῆθειαν.
 καὶ ἢ γ' εὐθὺς ἐκπυστον καὶ σαφῆ τὴν πᾶσαν δραματουργίαν
 20 ποιῆ, τόσου καὶ τόσου λέγουσα χρυσοῦ ἐξωγηθῆναι, καὶ ἔτι ἐν
 τοῖ μου τῶν κιβωτίων, οὕτως ὡς ἐδόθη, σεσημασμένον ἐστὶ καὶ D
 πεφύλακται σφραγίδι αὐτῶν. ἀθωρὸν οὖν ἀποστειλαντες ἐκεῖνὸ

2 εἶναι] εἰδώς εἶναι Combef.

4 γυμνὸν P

quid eius causa ecclesiae res Christique honor labefactarentur, nempe
 non nesciens aliud pudoris aliud subdicendi ac gravitatis tempus esse,
 penitulum se a throno subrigens sinumque ad se colligens verenda nuda
 ostendit miraculo arefacta, nec qualia virorum esse solent; simulque ut
 se res habuerit gestumque miraculum sit, referabat. cum nimirum pri-
 demiam ad seniore Romam venisset, adhucque in ipso ferrent ac vige-
 rent carnis libidines, maiore quam pro affectus ipsa vi amore exarsisse.
 hinc itaque aucto periculo, ac cum vim tantam libidinis non posset su-
 perare, Petrum apostolorum principem expansis ad eius templum mani-
 bus exorasse ut ab eo opem aliquam impetraret. dumque tandem pre-
 tandi labore fessus in somnum sese reclinasset, visum in somnis aposto-
 lum, qui eam tangendo partem libidinis sensum omnem exstingueret;
 simulque dixisse, "Methodi, liberatus es a libidinum tyrannide ac dura
 vi." his ille fidem tanto illi conventui fecit, ac veritatis hostes pudore
 implevit. nolebat tamen magister Manuel his obiecta crimina dilui.
 quatinus mulieri minitabatur, se illi vitam adepturum, nisi rei omnem
 veritatem doceret. illa porro totam statim fabulam eloquitur ac palam
 facit, tanto se redemptam esse, auri pondo accepisse, adhucque in ar-
 ca, uti acceperat, signatum subque illorum sigillo domi se habere.
 confestim ergo cum misissent, mulieris illa indicatione inventum in arca

τε, ὡς ἔφησεν ἡ γυνή, ἔδρον τὸ χρυσίον κατὰ τὴν κιβωτὸν καὶ ἤγαγον. καὶ οὗτοι τῇ τοῦ πατριάρχου συμπαθεία καὶ παρακλήσει πρὸς τοὺς κριτοῦντας οὐ ποινῶν καὶ βασάνων, ὧν ἦσαν ἄξιοι, ἀλλὰ συγγνώμης ἤξιόντο, τοῦτο μόνον εἰς ἔκτισιν λαβόντες καὶ τιμωρίαν τὸ ἀνὰ πῦν ἔτος ἐν τῇ τῆς ὀρθοδοξίας πανηγύρει μετὰ 5 λαμπάδων ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις σεβασμίον σηκοῦ τῆς Θεομήτορος πρὸς τὸν Θεῖον καὶ περιώνυμον τῆς σοφίας ἀφικνεῖσθαι νεῶν καὶ τὸ οἰκεῖον ἐνηχεῖσθαι αὐτοῖς ὡσὶν ἀνάθεμα διὰ τὴν πρὸς τὰς
P 100 Θείας εἰκόνας ἀπέχθειαν· ὃ καὶ τηρούμενον ἐφάνη ἐπὶ πολλὰ καὶ τῆς αὐτῶν μέχρις ἐταμιεύθη ζωῆς. καὶ ἡ μὲν ἐφ' ἱκανὸν ἀύξη-10
 Θεῖσα τοιαύτη αἴρεσις τοιοῦτον δὴ εἶχε καὶ τὸ πέρασ ἐκ τοῦ Θεοῦ· ἀνέλαμψαν δὲ αἱ Θεῖαι τῶν ἁγίων εἰκόνων μορφαί, οὐ Θεϊκῶς ἡμῖν λατρευόμεναι τε καὶ τυπούμεναι, σχετικῶς δὲ καὶ σεβασμῶς τὴν δι' αὐτῶν πρὸς τὰ πρωτότυπα ἡμῖν τιμὴν πως διαπορ-
 μέουσαι. 15

11. Ταύτην ἄγουσα τὴν ἑορτὴν ἡ Θεοδώρα δι' ἡδονῆς εἰςτῖα ποτὲ ἐν ταύτῳ τὸ τῆς ἐκκλησίας πλήρωμα πῦν κατὰ τὰ ἐν
B τοῖς Καριανοῦ ἀνάκτορα, ἃ, ὡς εἴρηται πρότερον ἡμῖν, τῶν ἑαυτοῦ ἔνεκεν θνηγατέρων ὁ Θεόφιλος ἐνεδείματο. οὐκ ἦν γοῦν δοσις
 οὐ παρῆν ἐκεῖ τῶν ἱερέων καὶ ὁμολογητῶν. τούτοις ἑναρίθμιοι 20
 Θεοφάνης τε ὁ τῆς Σμύρνης καὶ ὁ αὐτοῦ Θεόδωρος ἀδελφός. ὡς οὖν τὰ τῆς εὐωχίας παρήκμασεν καὶ εἰς βρῶσιν τὰ τραγήματα μετὰ τῶν πλακούντων παρέκειντο, συνεχῶς ἀτενίζουσης τῆς βουσι-

aurum ac allatum est. accusatores, miserante patriarcha serioque rerum dominos exorante, non quarum rei erant poenas dederunt iustaeque ultionis supplicia tulerunt, sed veniam consecuti sunt, ea duntaxat indicta multa, ut quotannis solenni restitutarum imaginum die (ὀρθοδοξίας festum vocant) praelucentibus facibus a venerabili dei genitricis Blachernarum aede ad divinum celeberrimumque sapientiae templum venirent, dictumque in eos anathema ob eorum in sacras imagines odium suis ipsi auribus audirent. quod in multos annos servatum est, ac quoad illi vitae superstites fuerunt. ac quidem tantis aucta compendiis eiusmodi haeresis talem quoque dei nutu finem accepit, pristinoque splendore divinae sacrarum imaginum effigies formaeque effulserunt, quas non divinis ipsis honoribus colamus ac velut deos pingamus, sed quibus relative certoque venerationis cultu ad exemplaria ipsasque principes formas honorem transmittamus.

11. Festum hunc diem cum Theodora gaudio celebraret, collectum omnem ecclesiae coetum in Cariani triclinio, quod in palatio est, epulis quandoque recreabat. has nempe aedes, ut in superioribus a nobis dictum est, Theophilus in filiarum usum extruxerat. sacerdotum nemo dederat, nemo confessorum inter illos aderant Theophanes Smyrnenensis episcopus eiusque frater Theodorus. vergente ad finem convivio cum iam placentiae ac bellaria apponerentur, intentis crebro in eos oculis,

ἄλλος καὶ τὰ ἐν τῷ μετώπῳ γράμματα τῶν πατέρων καθορώσης καὶ σιναξίουσιν συνέβη πως τούτους ὡς ἐξ ὁμολόγου ἀντοφθαλμῆσαι καὶ τυύτην ἐνιδεῖν ἀτενιζούσης αὐτοῖς. φησάντων γοῦν ὡς C
 ἰς ἄρα, δέσποινα, ἡ αἰτία τῆς πρὸς ἡμᾶς σου δράσεως ἀτενοῦς; ἐπὶ ἐκ τῶν γραμμάτων ἔφη θαυμάζειν καρτερίαν ὑμῶν καὶ τὴν τοῦ ταῦτα δράσαντος ἀπήρειαν εἰς ἡμᾶς. καὶ ὁ μακαρίτης Θεοφάνης μηδὲν εὐλαβηθεὶς τε καὶ τῶν προσηφαλισμένων διανοηθεὶς "ἐπὶ ταύτης" ἔφησε "τῆς γραφῆς εὐ μάλα τρανώς ἐν τῷ τοῦ 15
 δεοῦ ἀδεκάστου δικαστηρίου διαδικάσομαι σὺν τῷ ἀνδρὶ σου καὶ βασιλεῖ." τούτῳ περιλυπος γενομένη, ἀλλὰ μὴν καὶ σύνδακρυς, "καὶ ταῦτα" ἔφησεν ἡ βασίλεια "ἡ ὑπόσχεσις καὶ αἱ δι' ἑγγράφων ἠμολογία ὑμῶν, ὡς μὴ μόνον συγκεχωρηκέναι ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀγῶ- D
 νης ἐνάγειν καὶ καλεῖν;" "οὐ" φησιν ὁ πατριάρχης ἀδωδωρὸν ἀνωστὰς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἱερέων, "βασίλεια, οὐ· ἀλλ' ἔξει 15
 βεβαίως τὰ ἡμέτερα, τῆς ὀλιγωρίας τούτων λογιζομένης οὐδέν." οὕτω μὲν οὖν ἐσιγάσθη ταῦτα, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἔθῃ ἀκύματα.

12. Καὶ ἔτιρα δέ τις ἀρεσις οὕτω τῶν Ζηλίκων λεγομένη ἀφανείσα, σὺν τῷ ἑαυτῆς ἀρχηγῷ Ζῆλι ὀνομαζομένῳ, φέροντι 20
 δὲ τὴν τῶν ἀσκηρῶν ἐν πρώτοις τιμὴν, ἐθεραπεύθη τε καὶ πρὸς θεοσίβειαν μετηνέχθη ἐν προόδῳ βασιλικῇ, τῆς τοῦ μέρου μόνου

16 [87] ἐσώθη?

legensque inscriptas eorum facies, altos animo gemitus Augusta trahebat. sed et illos, ut par est, contigit oculos advertere sicque in ipsos intentos Augustae oculos observare. quaerebant ergo, quid causae esset cur sic Augustae intentos oculos ipsis obverteret. ad quos illa mirari se horum patientiam, quod sic vultus literis insculpti sustinuisissent, illiusque immanitatem a quo eiusmodi poenam sustulissent. tunc beatus Theophanes nulla ductus reverentia, nec quod sancte patrum conventus promiserat animo cogitans, "huius" inquit, "scripturae causam adversum virum tuum ac imperatorem clare admodum, deo incorrupto iudice, disceptabimus." gravi sermo Augustam dolore affecit, effusaque in lacrimas "haecne" inquit "vestra promissio ac scripta cautio est, quod non solum non ignoscitis verum etiam in ius vocare vultis?" "non ita" sit, "non ita," surgens statim patriarcha ac reliquis sacerdotum coetus. "promissa" inquam "rata manent, spreto horum virorum contemptu." sic itaque ista pacata sunt assertaque ecclesiae moribus tranquillitas est.

12. Sed et alia quaedam haeresis (sic dicta Zelicum) orta, una cum suo auctore Zeli dicto, qui a secretis erat hacque potissimum dignitate fulgebat, curata et ad sanio-rem sensum traducta, in imperatoris solenni pompa, illius sectatoribus sola unguenti unctione cum novis albis

Theophanes contin.

P 101 μετὰ καινῶν ἐμφωτίων τε καὶ ἐσθμημάτων καταξιοθέντων χροίσεως τῶν ἀντιποιουμένων αὐτῆς, καὶ τέλειωθέντων λαμπρῶς.

13. Ὁ γε μὴν ἄρχων Βουλγαρίας (Βώγωρις οὗτος ἦν) θρασύτερον ἐξεφέρετο γυναῖκα τῆς βασιλείας κρατεῖν διακηκῶς· ὄθεν καὶ τινὰς ἀγγέλους ἀπέσταλκεν πρὸς αὐτήν, τὰς συνθήκας λέγων καταλθεῖν καὶ κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκστρατεύειν γῆς· ἀλλ' αὐτὴ μηδὲν θῆλυ ἐννοοῦσα ἢ ἄνανδρον "καὶ ἐμὲ" αὐτῷ κατεμήνυεν "κατ' αὐτοῦ εὐρήσεις ἀντιστρατεύουσαν. καὶ ἐλπίζω μὲν κυριεῦσαι σου· εἰ δὲ μὴ γένηται καὶ ἐκνικήσεις με, καὶ οὕτω σου περιέσομαι, τὴν νίκην ἀρίστηλον ἔχουσα· γυναῖκα γὰρ ἀλλ' οὐκ 10
B ἄνδρα ἔξεις ἠττηθέντα σοι." διὰ τοῦτο μὲν οὖν καὶ ἐφ' ἡσυχίας ἔμεινεν, μηδὲν τολμήσας νεανιεύεσθαι, καὶ τὰς τῆς ἀγάπης αὐδῆς ἀνελέου σπονδάς. (14) καὶ δὴ ζήτησιν τινα καὶ πολλὴν ἔρευναν περὶ τινος μοναχοῦ, οὕτω καλουμένου Θεοδώρου τοῦ ἐπικλήν Κουφαρᾶ, εἴτε ἐκ τινων ὄνειράτων καὶ ὄψεως εἴτε ἄλλως πως, πρὸ 15
πολλοῦ αἰχμαλωτισθέντος ἢ Θεοδώρα πρὸς τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐποίει, καὶ αὐτὸν ἠξίου διὰ γραμμάτων ἀνερευνησθαι καὶ τιμῆς ὄσης καὶ βοῦλοῖτο ἀπολυτρώσασθαι τοῦτον αὐτῇ. ἠξίου δὲ καὶ οὗτος, ἀφορμὴν ἐκ τούτου λαβὼν, περὶ οἰκίας αὐτοῦ πρὸς
C βεῦειν ἀδελφῆς παρὰ τῶν Ῥωμαίων μὲν αἰχμαλωτισθείσης ποτέ, 20
κατεχομένης δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ βασιλέως ἀσπῆ. αὐτὴ δὲ οὖν πρὸς τὴν πίστιν καλῶς μετενεχθεῖσα, καὶ γράμματα κατὰ τὸν τῆς αἰχμα-

8 ἐλπίζομεν κυριεῦσαι P

tunicis (ἐμφωτία vocant) receptis, eoque candoris amictu ac pompa con-
summationem adeptis.

13. Ceterum Bulgariae princeps Bogoris nomine, audito feminam rerum potiri, ferocius ipse efferrī. missis itaque ad Theodoram nuntiis minatur rupto foedere adversus eam se copias educturum. at illa, nihil muliebri aut non satis virile in animum inducens, ita renuntiavit, "me quoque vicissim adversum te offendes copias educentem, nec me victoria potituram diffido. sin autem minime contigerit ipseque me viceris, sic quoque ipsa superavero, penes quam manifesta victoriae iura futura sint, cum tibi non vir sed mulier victa concesserit." hoc responso perterritus barbarus quietem bello praetulit, nihil ferocius moliri ausus, amicitiaeque rursus foedera renovavit. (14) inter haec Theodora omni diligentia perquirendum statuit sic nuncupatum Theodorum monachum cognomento Cupharam, sive quibusdam insomniis visoque monita, sive alia ratione inducta: is vero diu ante inter captivos fuerat abductus. mittit ergo ad Bulgariae principem, datisque literis rogat ut hominem sedulo perquiri iubeat, quo liberit pretio ex ipso redimendum. ille vicissim occasionem nactus missis legatis sororem ad se remitti petit, Romanorum quondam excursionibus captam, et quae tunc in aula servaretur. haec itaque ad Christi fidem probe translate animo, doctaque literas per

λωσίας παιδευθεῖσα καιρόν, καὶ ἄλλως τὴν τῶν Χριστιανῶν τάξιν
 τε καὶ περὶ τὸ θεῖον αἰδῶ τε καὶ δόξαν, ὡς ἔστι, θαυμάζουσα
 διαφερόντως, ἐπεὶ τῆς ἐπανόδου τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν τετύχηκεν,
 εὐδελικῆν ἐκθειάζουσά τε καὶ παρακαλοῦσα καὶ σπέρματα κατα-
 5 βάλλουσα τῆς πίστεως πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ (ἦν γὰρ παρὰ τοῦ εἰρη-
 μένου Κουφαρᾶ μικρὰ τινα παιδευθεὶς καὶ τῶν μυστηρίων κατηχη-
 θὲς) τοῦτον μὲν ἀποστείλας τὴν οἰκίαν ἐλάμβανε μισθὸν ἀδελ- D
 φῆν· πλὴν ἔμενεν ὕπερ ἦν, ἀπιστία κατισχημένος καὶ τὴν αὐτοῦ
 θρησκείαν τιμῶν. ἀλλὰ τις πληγὴ περιπεσοῦσα θεήλατος (λιμὸς
 10 ἐπὶ ἦν, οὕτω μᾶλλον τῶν παχυτέρων καὶ γαιωδεστέρων, ὡς ἔοικεν,
 μεταπαιδευομένων καὶ τὰ κακὰ μεταμανθανόντων) τὴν αὐτοῦ ἐπο-
 λῶρει καὶ κατέτρυχεν γῆν. καὶ ὅς θεὸν ἐκείνον ἠγάπαζεν ἐπι-
 κλιῖσθαι πρὸς ἄμυναν τῶν δεινῶν, τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου μὲν
 πάλαις καὶ τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς θαυμαζόμενον τε καὶ σεβόμενον,
 15 ὡς εἰκόσ. τυχόντιες οὖν τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν δεινῶν, οὕτω δὲ
 πρὸς θεοσέβειαν μετατίθεται, καὶ τῆς τοῦ λουτροῦ παλινγενεσίας
 καταξιοῦται, καὶ Μιχαὴλ κατονομάζεται κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ βα- P 102
 σίλως, παρὰ τοῦ πρὸς ἐκείνον ἀποσταλέντος ἀρχιερέως ἀπὸ τῆς
 βασιλίδος τῶν πόλεων. (15) καὶ τι δὲ τοιοῦτον ἐπισυμβῆναι
 20 φασί, ὡς ἔρωτα δεινὸν περὶ τὴν κνηγεσίαν τὸν Βώγωνιν ἄρχοντα
 κητημένον ταῦτα καὶ κατὰ τινα οἶκον τῶν ἑαυτοῦ, ἐν ᾧ συνεχῶς
 ἐφαίνετο, θελήσαι ἐξιστορῆσαι, νύκτωρ ὡς ἂν ἔχοι καὶ μεθ'.

2 ἔστι] εἰκόσ?

ens captivitatis moras, omnemque praeterea Christianorum ordinem in-
 que deum reverentiam ac de illo opinionem, uti par est, plurimum ad-
 mirata, cum ad fratrem reversa esset, nullum unquam finem faciebat
 praedicandae illi Christianae institutionis et obsecrandi fideique ac pie-
 tatis in eo semina iaciendi. ille iam pauca quaedam ab eo quem dixi-
 mus Cuphara didicerat, primaeque institutionis rudimenta audierat. misso
 itaque monacho commutationis iure sororem recepit. mansit tamen id
 quod erat, infidelitate scilicet laborans suaeque adhuc cultor superstitionis.
 ceterum plaga quaedam divinitus illata, famis scilicet (sic enim
 comparatum, ut qui addictiore indole crassiorique ingenio sunt ac ter-
 reni, erudiantur malaque dedoceantur) illius infestans regionem direque
 affligens, deum, cuius saepius, ut par est, Theodorus sororque laudes
 prosecuti essent ac cuius erant cultores, malorum depulsorem invocare
 coegit. quo a malis liberante Bogoris veram amplectitur fidem, ac lava-
 crum regenerationis ab episcopo qui ab urbe regia missus fuerat con-
 secutus, ex imperatoris nomine Michael appellatur. (15) sed et aliquid
 simmodi accidisse aiunt. nempe cum Bogoris princeps venatione supra
 modum delectaretur, haec quoque in domo quadam, in quam frequens
 concedebat, voluisse depingi, ut noctu perinde interdumque iis spectacu-

ἡμέραν τὰ τοιαῦτα τῶν ὀφθαλμῶν ἐντροφήματα. ὡς γοῦν ὁ τοιοῦτος αὐτὸν ἔριος ἐπεισῆλθεν, μετακαλεῖται μοναχὸν τινα τῶν καθ' ἡμᾶς Ῥωμαίων ζωγράφον· Μεθόδιος ὄνομα τῷ ἀνδρὶ. τοῦτον οὖν σιάντα κατὰ πρόσωπον ἕκ τινος θείας προνοίας οὐ τὰς ἐν πολέμῳ ἀνδροκτυσίας ἢ τὰς ζῶων καὶ θηρίων ἐπικελευσάμενος γράψαι σφαγᾶς, ἀλλ' αἰ βούλοιοτο, τοῦτο μόνον ἐπειπὼν ὡς εἰς φόβον τοῦ δρώντος ἐκ τῆς θείας ἐνάγεσθαι βούλοιοτο καὶ ἅμα παρακαλεῖσθαι πρὸς ἔκκληξιν ἀπὸ τῆς γραφῆς. μηδὲν γοῦν οὗτος πρὸς φόβον ἕτερον ἐνάγειν ἢ τὴν τοῦ Θεοῦ δευτέραν εἰδῶς παρουσίαν, ταύτην ἐκεῖσε καθυπέγραψεν, καὶ τοὺς δικαίους ἐντεῶθεν τὰ βραβεῖα τῶν πόνων ἀπολαμβάνοντας, ἐκεῖθεν δὲ τοὺς πεπλημμεληκότας τοὺς τῶν βεβιωμένων ὀρεπομένους καρποὺς καὶ πρὸς τὴν ἠπειλημένην κόλασιν ἀπελαυνομένους τε καὶ ἀποπεμπομένους σφοδρῶς. ταῦτ' οὖν, ἐπειδὴ πέρασ εἶχεν ἡ γραφή, κατιδὼν, καὶ δι' αὐτῶν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῷ συλλαβῶν, καὶ κατηχηθεὶς τὰ καθ' ἡμᾶς θεῖα μυστήρια, νυκτῶν ἄνωρ τοῦ Θεοῦ μεταλαγχάνει βυπτίσματος. ἐφ' ᾧ καταφανῆς γεγωνὸς τὴν ἐκ παντὸς τοῦ ἔθνους αὐτοῦ καθυψίσταται ἐπανάστασιν, οἷς καὶ μετὰ τινων ἄλλων καταπολεμήσας, τὸν τοῦ Θεοῦ τύπον σταυροῦ ἐν κόλποις περιάγων αὐτοῦ, τοὺς καταλοίτους οὐκέτι κρύφα, πάντα δὲ ἀναφανδὸν ἐποίησε καὶ αὐτοὺς ἐπιθυμοῦντας Χριστιανούς. ἐπεὶ γοῦν μετετέθη πρὸς Θεοσέβειαν, γράφει δὴ πρὸς τὴν δέσποιαν περὶ γῆς, πλήθει στενούμενος τῷ ἑαυτοῦ, καὶ ἀξιοῖ παρὰ ταύτης παρηρησιαστικώτερον ὡς ἦδη ἐν ἄλλ' οὐ δύο ὄντων αὐτῶν, πιστεῖ τε καὶ φι-

His oculos pasceret. hoc itaque amore captus monachum quendam ex nostris Romanum pictorem, Methodium nomine, accersit. ubi autem virum coram habuit, divino quodam nutu ac providentia "nolo" inquit, "depingas hominum in bello caedes aut bestiarum ferarumque ingulationes, sed quod videntibus solo aspectu terrorem iniiciat ac quod pictis coloribus in stuporem agat." is vero, quem non lateret nihil perinde terribile esse ac secundum domini adventum, hunc illic graphice omnique artis conatu depinxit; atque hinc iustos praemia laborum percepturos statuit, illinc scelorum reos male gestorum fructus decerpentes, iudicio nimirum ad intentata propellente supplicia duriusque a se repellente. haec princeps absoluta tabella ut oculis conspexit, exque aspectu dei in se timorem concepit, divina denique edoctas Christianorum mysteria, intempesta nocte divini baptismatis munus consequitur. non latuit ea res, gentisque totius defectionem ascivit. ille parva suorum manu, divinum crucis signum in sinu suo circumferens, oppido rebelles fundit; nec iam occulte sed palam omnino reliquos, ipsos quoque rei avidos, Christianos facit. ad veram itaque fidem ac pietatem translatus ad Augustam scribit agros impetraturus, angustioribus scilicet quam pro suorum multitudine dicionis illius terminis; eoque maiori fiducia rogat, quod

λίη συνδεθέντων τῇ ἀρραγεῖ, καὶ ἑαυτὸν ὑποθήσειν καθυπισχεῖτο
καὶ ἐρήνην ἐργάσασθαι ἀπιδίον τε καὶ ἀδιάπτωτον. ἡ δὲ εὐμε-
νῶς τι ἤκουσεν αὐτοῦ, καὶ δέδωκεν ἐρήμην οὖσαν τρηκαῦτα τὴν
ἀπὸ τῆς Σιδηρῶς, ταύτης δὲ τότε ὄρων τυγχανούσης Ῥωμαίων τε
5 καὶ αὐτῶν, ἄχρι τῆς Δεβελτοῦ, ἣτις οὕτω καλεῖται Ζάγορα παρ'
αὐτοῖς. οὕτω μὲν οὖν ἄκουσα ἡ Βουλγαρία πρὸς εὐσέβειαν μετ-
τροδομίσθη, Θεοῦ πρὸς τὴν οἰκείαν μετακαλεσαμένου γινῶσιν αὐ- P 103
τούς, καὶ οὕτως ἐκ μικρῶν σπινθήρων τε καὶ πληγῶν· καὶ οὕτω
ἡς τῆς τῶν Ῥωμαίων ὡς ἄλλης τινὸς ἐπαγγελίας ἀξιοθέητες πρὸς
10 κωνσταντίνον ἀρρηκτον καθυπέβαλον ἑαυτούς.

16. Εἶπε μὲν οὖν οὕτω τὰ κατὰ τὴν δόξιν λαμπρῶς τε
καὶ ἐπιθρόλητο πανταχοῦ. ἐφ' οἷς ἀγαλλομένη ἐκείνη, καὶ ὅσον
τρόπικα ἐπιθεῖναι μελῶ δι' ἐφέσειως ἔχουσα, καὶ τοὺς κατὰ τὴν
ἀνατολὴν Πανυλικιανούς ἐπειρᾶτο μεταγείν ὡς βούλοιο πρὸς εὐσέ-
15 βειαν ἢ ἐξαιρεῖν καὶ ἀπ' ἀνθρώπων ποιεῖν· ὃ καὶ πολλῶν κακῶν
τὴν ἡμετέραν ἐπέλησεν. ἡ μὲν γὰρ πέμψασά τινας τῶν ἐπ' ἐξ-
ουσίας (ὁ τοῦ Ἀργυροῦ καὶ ὁ τοῦ Λουκῆ καὶ ὁ Σουδάλης οἱ ἀπο- B
σταλῆντες ἐλέγοντο) τοὺς μὲν ξύλων ἀνήρτων, τοὺς δὲ ξίφει παρε-
δίδον, τοὺς δὲ τῷ τῆς θαλάσσης βυθῷ. ὡσεὶ δέκα μυριάδες
20 ὁ οὕτως ἀπολλύμενος ἠριθμεῖτο λαός, καὶ ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν τῷ
βασιλεῶ ταμιεῶ ... ἤγετο καὶ εἰσεκομίζετο. ὑπῆρχον οὖν τῷ
στρατηγῷ τῶν Ἀνατολικῶν (Θεόδωτος οὗτος ἦν ὁ κατὰ τὸν Με-

iam non duo sed unum existant, insolubili fidei amicitiaeque vinculo
colligati. subiectum se illi fore pollicetur, pacemque sempiternam nec
ulla unquam re convellendam cum ea habiturum. placuit Theodoraes pe-
ticio, deditque Bulgariae regionem quae tum deserta erat, quicquid scillicet
a Ferrea soli est (loci nomen est, limes eo tempore Romanorum ac
Bulgarorum dicionis) ad Debeltum usque: Bulgari Zagoram vocant. per
hunc itaque modum omnis Bulgaria ad pietatem Christianae fidei transi-
vit, deo ad suam illas cognitionem vocante, et quidem ex sic exiguis
scintillis plagisque; sicque agri Romani portionem velut aliam quandam
rem promissam consecuti, Romanis se foederatos indivulsae societatis
vinculo subiecerunt.

16. Hunc in modum se res occidentis praeclare habebant, celebri-
que fama ubique divulgabantur, quod ita compositae erant. porro Theo-
dora successu elata, ac quasi maiora tropaea adiacere gestiens, Pauli-
cianos quoque per orientem conatur ad veram transferre fidem, sin mi-
nus, extirpare ac de medio tollere; quae res ingentibus malis Roma-
num orbem implevit. mittit itaque in eam rem procerum quosdam ac
magistratum. erant illi Argvri ducisque filii, et Sudales. hi alios in
crucem agebant, alios gladio caedebant, alios maris profundo merge-
bant. sublatis ad centum milia eiusce generis supplicia; publica sub-
stantia ac fisco illata. porro Theodoto Melisseno orientalium duci in

λισσηνὸν) ἀνὴρ τις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καταριθμούμενος, Καρβέας
 δνόματι, τὴν τοῦ πρωτομανδάτωρος πληρῶν ἀρχήν, τῇ πίστει τῶν
 εἰρημένων τούτων Παυλικιανῶν ἐγκανχώμενός τε καὶ σεμννόμενος.
 ὡς οὖν τὸν ἑαυτοῦ οὗτος ἀκήκοε πατέρα ἀνηρτῆσθαι τῷ ἔθλῳ,
 C πέρα δεινῶν τοῦθ' ἠγησάμενος καὶ τὰ ἑαυτοῦ προσοικονομῶν φν-
 γὰς μετὰ καὶ ἑτέρων πέντε χιλιάδων τῆς τοιαύτης κεκοινωνηκότων
 αἰρέσεως πρὸς τὸν τῆς Μελιτινῆς τηρικαῦτα κατάρχοντα Ἄμερα
 γίνεται, κἀκεῖθεν πρὸς τὸν ἀμεραμοννῆ παραγίνονται. μετὰ δὲ
 πολλῆς ἀποδεχθέντες τιμῆς, καὶ λόγον ἀσφαλείας δόντες τε καὶ
 λαβόντες ὁμοίως, ἐξέρχονται μετ' οὐ πολὺ κατὰ τῆς Ῥωμαίων
 γῆς, καὶ τῶν τροπαίων ἔνεκεν, ἐπεὶ πρὸς πολυπληθίαν ἐνεδίδουσαν
 πόλεις τε κτίζειν ἐπιχειροῦσιν αὐτοῖς, τὴν οὕτω καλουμένην Ἀρ-
 γασὸν καὶ τὴν Ἀμάραν, καὶ αὐθις πολλῶν ἐκεῖσε ἐπιρροόντων τῇ
 αὐτῇ κακίᾳ ἐνισχημένων καὶ ἑτέραν κτίζειν κατάρχουσι, Τεφρικῆν
 D ταύτην κατονομάσαντες· ἀφ' ὧν ὁρμῶντες πολλοὶ κατ' αὐτὸ γινόμε-
 νοι, ὃ τε τῆς Μελιτινῆς Ἄμερ, ὃν οὕτω πως συμφθείροντες τὰ
 στοιχεῖα Ἀμβρον ἐκάλεσαν οἱ πολλοί, καὶ ὃ τῆς Ταρσοῦ Ἀλλῆς καὶ
 αὐτὸς οὗτος ὁ Καρβέας ὁ δειλαιος, οὐκ ἔληγον υἰδοθαδῶς τῇ τῶν
 Ῥωμαίων γῇ λυμαινόμενοι. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀλλῆς ἐν τῷ πᾶσι Ἀρμε-
 νίων χώρᾳ ἄρχειν ἀποσταλεὶς ἐκεῖσε ἄμπτον ἢ βουλῆς κίχῃ τὸν βίον
 20 κατέστρεψε οὖν τῷ ἑαυτοῦ ἀκαίρῳ στρατῷ· ὁ δὲ Ἄμερ μετὰ τοῦ
 συνάρχοντος αὐτοῦ τοῦ Σκληροῦ (οὕτως ἐλέγετο) εἰς ἐμφύλιον
 P 104 στὰς πόλεμον ἐκ φιλονεικίας ἐφθείρετό τε καὶ ἐκείνῳ ἄλλ' οὐκ ἄλ-

11 ἐπεδίδουσαν?

ministerio erat Carbeas quidam, protomandatoris officium gerens, eorum
 quos dicebam Paulicianorum fide glorians ac sectae socius. is cum pa-
 trem suum suspensum patibulo audisset idque facinus iniquissime ferret,
 ac suis ipse rebus prospiciens, aliis quinque milibus eiusdem secum re-
 ligionis assumptis, ad Melitinae amerem profugit; indeque ad ameramnu-
 nem profecti, omnique honore ac cultu ab eo suscepti, dataque et ac-
 cepta fide, paulo post communibus studiis Romanam dicionem invadunt,
 et ut ex ea, quod in maximam iam multitudinem excreverant, tropaea
 erigerent; urbesque condere aggrediuntur, quam vocant Argaum et quam
 Amaram; ac rursus multis eo confluentibus eadem haeresi laborantibus,
 tertiam quoque aedificare incipiunt, quam Tephricem vocant; unde multi
 uno quasi agmine acieque coniancti prodeuntes, nimirum Melitines Amer
 (quem vulgo corruptis elementis Ambrum appellarunt) Tarsique prae-
 factus Ales atque hic miser Carbeas, populandae ferociter vastandaeque
 Romanae dicionis nullum finem faciebant. verum Ales in Armeniorum
 quandam provinciam cum imperio missus citius illic perit quam vota
 ferebant, una cum importuno exercitu suo. Amer autem cum collega,
 cui Sclerus nomen (velut durum dicas), civili bello suscepto, sua in eam
 contentione res suas labefactans, cum uno illo, non cum aliis pugna de-

λας πολεμῶν ὤετο δεῖν. εἰς τοσοῦτον δὲ τούτοις ἡ ἔρις ἐπηύξητο καὶ ἀλλήλοις ἀντεστρατήγουν, ἄχρις ἂν εἰς δέκα μόλις ἔληγεν χιλιάδας ἢ τούτων ἰσχυρὸς ἐκ πεντήκοντά που καὶ μικρόν τι πρὸς. ἔπει γοῦν οὗτος τῶν ἐχθρῶν ὑπερίσχυσεν, ἔγνω αὐθις θρασυῦτητα καταστρατηγούμενος κατὰ τὴν Ῥωμαίων ὄπλα κινεῖν, τῷ Καρβέα ἰνούμενος. ἀντεστρατεύετο δὲ αὐτοῖς Πετρωνᾶς, τὴν τοῦ δομestίκου τότε ἀρχὴν διοικῶν· λόγῳ μὲν γὰρ Βάρδα ταύτην διεκπεῖν ἠέθετο, ἀλλ' ἐπει σχολάζειν οὗτος ἠναγκάζετο ὡς ἐπίτροπος, τὸν ἀντιφῶν ἡξίου, στρατηγὸν ὄντα τῶν Θρακησίων, πράγματι ταύ- B
10 τῃ διεκπεῖν καὶ διοικεῖν.

17. Πλὴν ἀνθορμῶν κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν καὶ ἀντεπεξέ-
ναι καὶ Μιχαῆλ ὁ βασιλεὺς (ἄρτι γὰρ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν παρ-
αμείψας πρὸς τὴν τῶν ἀνδρῶν ἠπέλεγτο) ἐβούλετό τε καὶ δι'
ἐπιθυμίας εἶχεν αἰεὶ. ἔγνω δὲ πως ταῦτα βουλευόμενος ἀπὸ τῶν
15 ἱμφολιῶν πρότερον, ὡς οὐκ ὤφειλεν, ἐναπαρξασθαι, οὐκ οἴκο-
θεν οὐδ' ἀφ' ἐαυτοῦ, τῇ δὲ τοῦ ἐπιτροπεύοντος Βάρδα γνώμη
τε καὶ βουλῇ. ἔθεν δὲ καὶ ὅπως, δηλώσει καὶ ταῦτα ἡ ἱστορία· C
καθὼν γὰρ τῷ ὄντι πως καὶ διακένον τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας, ὅταν
ἰστηρημένας ἔχει τὰς αἰτίας τῶν πράξεων. ἀλλ' ἔνθα μὲν καὶ
20 ἡμῶν ὑπὸ τοῦ χρόνου καλῶς οὐ διέγνωσται, συγγνώμην πάντως οὐ
φίλομαθεῖς ἀπονέμουσι τοῖς ἀληθεῖς ἀλλ' αὐτὰ πλασματικῶς γρά-

21 τοῖς] τοῖς P

cerendum putabat. adeo autem eorum aucta contentio est sicque mu-
tuus se cladihus confecerunt, ut cum quinquaginta milia aut paulo plures
essent, ad decem vix milia exercitus omnis redactus sit. amer itaque
hostium victor arma iterum adversus Romanos, Carbea belli socio, mo-
vere ducis ferocitate decernit. contra hos expeditionem facit Petronas,
domestici tum munus administrans. quae dignitas nomine quidem ac
titulo ad Bardam spectabat; quia tamen ille, quippe imperatoris tu-
tor, ab ea cessare functione necesse habebat, a Petrona fratre, Thra-
censium duce, hanc sibi vicariam operam praestandam rogaverat.

17. Ceterum Michael ipse imperator adversus Ismaelitas proficisci
expeditionemque suscipere, quippe qui pueritia egressus viriles prope
annos attigerat, omnino volebat, rei quoque huius ingi desiderio flagrabat.
is vero eum primo animus incessit inque eam mentem inductus est non
a se suoque ipse genio, sed cognatorum, quod ne unquam fuisset,
Bardae scilicet curatoris sententia ac consilio. undenam vero ac quo-
modo res contigerit, hoc quoque subiecta rerum declarabit narratio.
plane enim mutum propemodum atque inane historiae corpus videatur,
quam deficient rationes ac causae eorum quae gesta conscribuntur. cum
autem ne nos quidem ob longiores temporis moras perspectam satis re-
rum causam habebimus, veniam prorsus tribuant studiosi lectores, qui-
bus animo constitutum sit ut veras duntaxat, non quae ficticiae sint

φειν ἐθελουσα, ὣν οὐδὲ τῷ τυχόντι ἀπορία καθέστηκεν· ἔπου δὲ γνώριμος, δηλοῦν δεῖ ταύτην καὶ σαφῆ καθιστᾶν τοῖς ἀναγιγνώσκουσιν, ὡς οὐκ ἄλλοθεν πάντως ἢ ἐκ τούτων χορηγουμένης τῆς ὠφελείας αὐτοῖς.

- D 18. Ἐγένετο δὲ τούτῳ τῷ Βάρδα ἕως τῆς βυσιλείας οὐκ 5
ἀγεννής, καὶ ἕως οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους, νῦν μὲν ἀξιοκρίτωνος
νῦν δὲ ταῖς τοῦ λογισμοῦ ὁρμαῖς προσεπικροπτόμενος, ἀλλὰ δύσε-
ρῶς τις καὶ δυσπαλάλακτος. μᾶλλον δέ, ἵνα τὸν λόγον πορρω-
τέρω ἀγάγωμεν, ἐγένετο δὴ τῷ Μανουῆλ πρὸς τὸν Θεοκτίστον,
ἀμφοτέροις ἐπιτροπεύουσιν καὶ αὐτοῦ που κατὰ τὰ ἀνάκτορα δια- 10
τωμέτοις, διάφορά τις, ἣ καὶ καθοσίωσιν ἐπεκάλει καὶ λάθρα τα-
P 105 χεῖς εἶχεν ὑπολαλούμενα αὐτῷ. ταύτην δὴ ὁ Μανουῆλ εὐλαβού-
μενος, καὶ τὸν φθόνον ἕμαχόν τινα καὶ δυσκατωγώνιστον ἐνορῶν,
ᾤήθη δεῖν τούτον ἀκρωτηριάσαι καὶ καθελεῖν, εἰ μόνον γένοιτο
πορρωτέρω τοῦ παλατίου. καὶ δὴ κάτεισιν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 15
κατὰ τὴν κινστέρναν τοῦ Ἄσπαρος ὄντα, ὃν εἰς σεμνείου τύπον
ὑστερον ἐνηγάγετο καὶ τὸν χοῦν ἐκεῖσε κατέθετο. ἐκεῖθεν γοῦν
ἐκάστοτε ἀφικνούμενος κοινῶνς ἐγένετο τῶν κατὰ τὰ ἀνάκτορα
διοικήσεων. τούτον οὕτως οὐ δι' ἑαυτοῦ ἀλλὰ διὰ τοῦ Θεοκτίστον
B ἀποσεισάμενος ὁ Βάρδας, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν καὶ ἀποφορτισάμενος, 20
καὶ τὴν τύχην λαβὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ σπουδαζόμενον κοινῶν,
ἐβουλεύετο καὶ αὐτὸς οὐκέτι δι' ἕτερον δι' ἑαυτοῦ δὲ διανύσαι τὸ

2 δεῖ om P

17 ἀνηγάγετο?

(quarum etiam cuius e vulgo in promptu facile copia sit), rationes scribamus. ubi autem liquido ea occurrerit, operae pretium lectoribus declarare ac palam facere, quod nusquam aliunde sed inde omnis eius utilitas captanda sit.

18. Ingenti Bardas imperandi desiderio flagrabat. erat in eo is amor, non pro aliorum more, qui modo inaugesceret, modo vero animi rationibus compesceretur ac tantisper interquiesceret, sed amor perditae amans atque impotens. imo, ut paulo altius sermonem repetamus, discordiarum aliquid Manueli cum Theoctisto intercesserat, qui ambo curatores erant inque aula degebant. ex ea Manuel maiestatis insimulatur; nec deorant qui cito illi in aurem insurrarent. id Manuel criminis metuens, vimque invidiae insuperabilem nulloque facile conatu expugnandam videns, eam amputandam ac amolendam putavit, si modo a palatio paulo longius recederet. se itaque domum recipit, quae ad Asparis cisternam posita erat; quam postea in religiosae domus formam redegit, ibique pulverem (corpuseulum scilicet) deposuit. inde quotidie veniens iis intererat quae a tutoribus in palatio administrabantur. Bardas vero, qui non sua sed Theoctisti opera Manuelem sic aula submovisset et ut ita dicam, onus excussisset, arridente votisque favente fortuna, non iam alterius ope sed sua ipse opera cuncta conficere statuit,

πᾶ, καὶ τέως τὸν Θεόκτιστον καθελεῖν, ἵνα μὴ τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω
 φερῆς τοῦτον ἔχοι ἐμπόδιον καὶ ἅμα τὸν πολλὸν ὄνειδον τὸν ἐπὶ τῇ
 νύμφῃ αὐτοῦ (καὶ γὰρ ὠνειδίζεε τοῦτον διηνεκῶς) ἀπορραπίσει
 καὶ κορρωτέρω ποιήσεται. (19) ἐπῆρχε γοῦν τῷ βασιλεῖ Μι-
 5 χηὴλ παιδαγωγὸς ἀνάγωγός τε καὶ πόρωθεν τρόπων τῶν ἐδγενῶν.
 τούτου ἤξιον ὁ βυσιλεὺς αὐτόν τε καὶ Θεόκτιστον καὶ τὴν μητέρα
 ἐπιτέρω τῶν βασιλικῶν ἀξιομάτων ἀναγαγεῖν καὶ μελλῶνα τούτῳ C
 ἐκβραβεῦσαι τιμῆν. οὐκ ἐλείθετο γοῦν τούτῳ ὁ Θεόκτιστος,
 οὐδὲ ταῖς αὐτοῦ ἀρεσκείαις ἀρεσκείαις ἠβούλετο, ἐπαξίως λέγων καὶ
 10 οὐκ ἀνάξιως τὰ τῆς βασιλείας δεῖν διοικεῖν. τοῦτον ὄργανον τὸν
 παιδαγωγὸν ὁ Βάρδας λαβὼν πονηρὸν οὐκ ἐπαύετο ζιζάνιά τινα
 περὶ τοῦ ἀνδρὸς τῇ ἐκείνου ἐνοσπίρων καὶ τῇ τοῦ βασιλέως ψυχῇ,
 ἄλλα τε πολλὰ περὶ τῶν κοινῶν διοικήσεων λέγων, ὡς οὐ καλῶς
 οἰκονομοῦνται, καὶ ὅτι σοὶ καταλειφθείσης ὡς κληρονομίας τῆς
 15 βασιλείας πέρρω σου ταύτην ὄστος ποιεῖ, γάμων μητρὶ σου ἢ τῶν D
 ταύτης θυγατέρων μιᾷ ἐμμελετῶν, καὶ σοῦ τοῦ ταύτης υἱοῦ
 πέρρω που ποιήσαι τοὺς ὀφθαλμούς. ταῦτα γοῦν ὡς βέλῃ πῆξας
 ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως διήγειρέ τε, καὶ ὅπως μὴ ταῦτα γένοιτο,
 σπικτῆς ἔφρασκε δεῖν καὶ ταχίστης βουλῆς. ὡς δὲ πολλάκις περὶ
 20 τούτου συνήρχοντο τοῦ πράγματος, μίαν ταύτην ἐκύρουν καὶ
 γνάμην ἀπέφαινον τοῦ ἐκ μέσου τὸν Θεόκτιστον προῆσαι δολοφο-
 νίᾳ τινὶ ἢ ὑπεροφίᾳ. ἐδέδοκτο οὖν ταῦτα, καὶ πέρας ἔσπευδε τοῖς

20 ἐκύρουν γνάμην καὶ ἀπεφαινοντο ἐκ?

atque interim Theoctistum, ne se is ab ulteriore progressu impediret,
 amovere, simulque ingens probrum ex nurus suae consuetudine (id enim
 ille continue ei exprobrabat) procul amoliri ac depellere. (19) nempe
 imperatori paedagogus erat, vir dissolutae vitae, et qui ab omni procul
 remotus esset morum ingenuitate. hunc Michael ex Barda et Theoctisto
 matreque maioribus in aula honoribus donari ac officiis poscebat. non
 parebat Theoctistus, nec ut illis eius votis morem gereret adduci se
 aiebat. aiebat enim, "quae sint imperii munera, ex meritorum ratione,
 non indignis esse conferenda." hunc ergo Bardas nequissimum nactus
 organum, zizania quaedam de Theoctisto in suo ipse imperatorisque
 animo seminandi nullum finem faciebat; aliaque complura praesenti rei
 publicae statui detrahebat. "non bene res administrari: relictum imperii
 herodem Michaelem Theoctisti opera a publicis longe muneribus arceri.
 nuptias cogitare cum Michaelis matre aut una filiarum; ipsum vero, qui
 filius sit, erutis oculis procul eiciendum esse." his itaque velut spicu-
 lis alte imperatoris animo defixis eum proritabat, ac ne quid eiusmodi
 eveniret, prudenti promptissimoque consilio rem expediendam aiebat.
 saepius eam in rem cum convenissent, ea demum illis rata sententia,
 ac decretum est ut fraude aliqua doloque e medio tollendum Theocti-
 stum aut certe exilio relegandum curarent. sic itaque visum consilio,
 urgebatque Bardas, ut quod ita animis sederat prompte exsequeretur.

P 106 βουληθεῖσιν ἐπάγειν· τὸ δὲ ἦν ἐν τῷ τούτῳ μέλλειν πρὸς τὸν Λαυσιακὸν ἐξέροεσθαι μετὰ τὴν τῶν ἀναφορῶν διοίκησιν ἐπακολουθήσαι μικρὸν τὸν βασιλέα, καὶ τοῦτο μόνον ἀνακρυγεῖν τὸ "ἐπάρατε αὐτόν" τοῖς πραιποσίτοις. τότε ὁ Βάρδας ἐν τῷ Λαυσιακῷ συνεδρίαζεν. ὡς οὖν ὁ Θεόκτιστος προέκλυπεν ἐξιῶν, τὸ 5 τοῦ Μιχαὴλ σύνθημα προτρέχον ἅμα καὶ προφθάνον τοῦτον ὄρων ἔγνω φυγῇ τὴν σωτηρίαν πραγματεύεσθαι. ἡ φυγὴ δὲ πρὸς τὸν ἱππόδρομον κατὰ τὰ ἀσκηρητεῖα· καὶ γὰρ ἐκείσε τότε τὸ τῶν ἀσκηρητῶν ὑπήρχε καταγώνιον. ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν ὁ εἰς συλληφθεὶς B μένειν ἀλλ' οὐ φεύγειν κατηναγκάζεται· καὶ ξίφος ὁ Βάρδας γυ-10 μνώσας αὐτοχειρία τοῦς οἵτινες εἶεν διακωλύουσιν ἀμυνόμενος ἠπείλει, πρὸς τὸν φόνον τῶν ὑπὸ χεῖρα τινί. ἀλλὰ ψαῦσαι μὲν ἐτόλμησε τούτου τότε οὐδεὶς, ἀπήγετο δὲ πρὸς τὰ Σκυλα, φρουρᾷ τέως παραδοθησόμενος, μέχρις ἂν τὰ κατ' αὐτοῦ ἀποφήναιτο. ὡς δ' οὐ ζῆν δέει τῆς Ἀγνούστης αὐτὸν βουλευόμενοι, ἵνα καὶ 15 μὴ θᾶττον ἀπολυθῆ, τῶν καθ' ἑταιρίαν τινὰ ἐξαπέστειλαν γυμνὸν ἐπισείοντα ξίφος αὐτῷ. ὡς δ' οὖν εἶδε ξιφῆρη τὸν ἄνθρωπον ἐπιόντα, κατὰ τοῦ σκίμνου οὗτος ὑπέδν, τὰς λαβὰς βουλόμενος ἐκφυγεῖν· ἀλλ' ἔλαθε κατὰ γαστέρα πληγεὶς καὶ θανάτω C παραδοθεὶς, τῶν ἐγκάτων ἐκχυθέντων αὐτοῦ. ὅτε δὴ καὶ ὁ Μα-20 νουήλ φοιβόλητος ὡσπερ γενόμενος τῷ Βάρδα καθαρώς λέγεται ἀνειπεῖν

1 βουλευθεῖσιν?

12 προστάτων τὸν Combesis.

ea necis viro inferendae constituta ratio, ut Theoctistum referendi munere perfunctum, iisque quae aerarii erant expeditis ad Lausiaco ex-euntem, brevi spatio imperator sequeretur; tumque his qui a sacro cubiculo sunt "tollendum hominem" inelamaret. considerabat tunc Bardas in Lausiaco. Theoctistus vix pedem extulerat, cum Michaelis signum illud ipsi praecire ipsumque antecedere videus salutem fuga consulere conatur. fuga illi ad Circum, qua parte eorum qui erant A secretis, locus erat: tunc enim illorum ibi diversorium erat. verum unus a multis comprehensus gradum sistere cogitur ac fugam inhibere. Bardas stricto gladio ipse sua manu adacturum minatur, si quis opem ferre velit; simulque a quodam suorum satellitem eum interficere iussit. nemo tamen tunc ausus est ei manum iniicere. interim ad Scyla ducitur, sub custodia servandus, dum in illum sententia ferretur. cum tamen haud consultum putassent Augustae metu, ac ne citius liberaretur, ut diutius vivere eum paterentur, foederatorum cohortis unum aliquem mittunt, strictum ensem illi adacturum. ut autem sic stricto gladio invadentem Theoctistus advertit, ictus declinandi causa scammum subiit. imprudens tamen, impacto in illa gladio, effusus intestinis occubuit. tum quoque Manuelem velut numine actum sic clare Bardae denuntiassent ferunt,

“ξίφος γυμνώσας εἰς Θεοκτίστου φόνον,
ἔπλιξε σαυτὸν εἰς σφαγὴν καθ’ ἡμέραν.”

20. Ἄλλ’ ὁ μὲν Θεοκτίστος οὕτω τὸ τοῦ βίου πέρας ἀπέλη-
φεν, καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ σφαγὴν ὁ Βάρδας τὴν τοῦ κανικλείου
σφραγίδα καὶ τιμὴν εἰς ἑαυτὸν ἀνελάμβανεν· ἡ δὲ δὴ Θεοδώρα
τούτων ὡς ᾔσθετο, λυσίκομος δὴ θέουσα, πολλὰ κατολοφυρομένη
ἀπέλειπεν καὶ ὀδυρμῶν τὰ βασίλεια ἐπλήρου, ἀραῖς ἀμφοτέρους
καθυποβάλλουσα καὶ “ὦ ἀναιδεῖς καὶ παμμύιοι” λέγουσα “Θῆρες,
τί σὺ μὲν, ἀχάριστον γέννημα, τὸν δευτέρου σου πατέρα πονηρὰ D
10 ἀπέθικας ἀγαθῶν; καὶ σὺ βάσκακε δαῖμον καὶ πονηρὸν,” τὸν
ἀδελφὸν ἐπετραγωδοῦσα, “τὴν ἐμὴν ἐμίανας ἀρχήν, καθυρὰν
φολαθρεῖσάν καὶ ἄχραντον; ἔστι θεὸς τῶν τολμωμένων ἔφορος,
ὃς ἀμφοτέρους οὐκ ἄλλοίως ἀλλ’ ὁμοίῳ θανάτῳ παραδώσει δῆπου
καὶ φονικῶν.” καὶ ἅμα ἐπεθείασέ πως, τὰς χεῖρας πετάσασα,
15 “ἴδοιμι ἐπιπεσοῦσαν, κύριε, ἴδοιμι τὴν τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐκ-
δήσαν.” ταύτης οὖν ἔκτοτε τὰς πυκνὰς ἀρὰς μὴ φέροντες καὶ
ὀνειδισμοῦς, καὶ ἅμα τὴν κατ’ αὐτὸν ἐλαύνων ὁ Βάρδας ὀδόν,
ἔγνωσαν καὶ ταύτην ἐκείθεν ἀπώσασθαι καὶ γυμνῇ χωρεῖν πρὸς
ἅπαν αὐτοῖς τὸ δοκοῦν κεφαλῇ. ὅπερ ἐκείνη κατασφωράσασα (καὶ P 107
20 γὰρ ἦν ἰδεῖν καὶ στοχάσασθαι δυνατὴ) ἀντιπράττειν οὐκ ᾔετο
θεῖν, φόνους τῶν ἀνθρώπων καὶ δημοφύλων βλάβας ἐκφεύγουσα·
τὸν δὲ τέως πλυῦτον, τὸν σήμερον ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἀποδησού-
μενον, ἔγνω τῇ συγκλήτῳ ποιεῖν φανερόν, τὸν υἱὸν τε τῆς

17 ἐλαύνας P

“semel ense districto in Theoctisti necem,
quotidianam porro accingere ad necem.”

20. Verum hunc quidem Theoctistus vitae finem accepit, Bardas vero caniclii curam ac dignitatem in se transtulit. Theodora vero ubi immane illud scelus cognovit, passis comis discurrere, multoque eiulata ac fletu aulam implere, filiumque et fratrem diris devovere. et “o immanes” aiebat “impurissimaeque bestiae? quid tu quidem, ingrata sobiles, alteri parenti tuo bonorum mercedem mala rependisti? quid vero ta, invidie daemon ac pessime (tragice in fratrem exaggerans), imperium meum, quod purum intemeratumque constiterat, polluisti? est deus huius tanti inspector sceleris, qui ambos non dissimili exitu, sed pari tandem neci tradet.” simulque divino furore correpta, passis in caelum manibus, “videam, domine, videam in viri huius caput irruentem vindictam.” eius itaque extunc crebras diras probraque non ferentes, ac cum simul Bardas occoceptam viam insequi vellet, eam quoque aula movendam statinere, nudoque (quod aiunt) capite quicquid libuisset patrare. quo illa deprehenso, ut erat mulier sagaci ingenio, haud rata resistendum, eo quod hominum caedes civiumque damna formidaret, coegestiarum hactenus in regia pecuniarum vim senatui exponendam du-

ἀφειδοῦς δαπάνης κωλύουσα καὶ τὴν ἐκντῆς κηρύττουσα ἀρετὴν. καὶ δὴ εἰς ἐπήκοον στᾶσα ἐξεβόησεν ὡς πρὸς τοῖς ἐνετήγοντα χίλια μὲν χρυσοῦ τῷ βασιλικῷ ταμιεῖω κεντηνάρια ἐναπόκεινται, ἀργυρίου δὲ ὡσεὶ τριῶν, καὶ τῶν μὲν εἶναι τὸν ταύτης ἄνδρα θησαυριστὴν τε καὶ ποριστὴν, τῶν δὲ αὐτὴν μὴ καταναλλοσκῆν φιλοῦσης 5 καὶ κατασπαταλᾶν.

- B** 21. Ἀλλὰ καίτοι τοσοῦτος ὁ βασιλικὸς ὢν θησαυρὸς εἰς οὐδὲν ἐχώρησε πυντελῶς τῇ ἀπονοίᾳ τοῦ Μιχαὴλ καὶ ἀκαίρῳ φιλοτιμίᾳ. ταῖς γὰρ τῶν ἵππων ἐμύλλαις, εἶπερ τις ἕτερος, ἀγαλλόμενος, καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ἠνιοχεῖν (ὡ τῆς τότε ταπεινωθείσης 10 τῶν Ῥωμαίων βασιλείας) οὐ παραιτούμενος, τῶν συμπαιζόντων αὐτῷ καὶ συνηγιοχούντων ἐκ τοῦ θεοῦ βυπτίσματος τὰ τέκνα νόθευόμενος τὸν βασιλεῖον ἐξεκένου πλοῦτον, πενήκοντα δὴ καὶ τεσσαράκοντα καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐκάστῳ τριάκοντα χρυσοῦ λίτρας
- C** ἐπιχορηγῶν. ποτὲ δὲ τινι πατρικίῳ (Ἱμέριος οὗτος ἐκαλεῖτο ὁ 15 Χοῖρος, διὰ τὴν τοῦ προσώπου οὕτω κατονομαζόμενος ἀγριότητα) ἄλλως αἰσχρολογοῦντι κατὰ τὴν τράπεζαν καὶ ψόφον ἐκ τῆς βεβήλου αὐτοῦ γαστρὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συνδειπνούντων ἀφιέντι, ὡς καὶ τὸ φατλίον τὸ τούτους φωταγωγοῦν ἐκ τοῦ τηλικούτου ψόφου κατασβέσαι, τῷ παραδόξῳ τοῦ τοιοῦτου 20 θαύματος χρυσοῦ λίτρας ἔδωκεν ἑκατόν. καὶ Χελᾶ δὲ ἄλλοτε τοῦ σὸν αὐτῷ ἠνιοχοῦντος τὸν νίδν ἐκ τοῦ θεοῦ λουτροῦ ἀναδεξάμενος ὁμοίως χρυσοῦ λίτρας δέδωκεν ἑκατόν. οὕτως ἐκεῖνος εἰς

xit, ut et filii profusionibus obstaret et suam administrationem probaret. vocato ergo in concionem senatu, in omnium auribus sic clare stans dixit: "auri centenaria mille nonaginta, argenti ad tria milia, in aerario fiscoque regio reposita sunt. haec partim a merito, partim etiam a me post eius obitum (quae inanes sumptus oderim ac luxuriam) congesta partaque."

21. Quamvis autem tantae erant opes regiae ingentique adeo thesauro repositae ac cumulatae, Michaelis tamen dementia absurdisque et immodicis largitionibus in nihilum prorsus cessere. cum enim aurigationibus, si quis alius, delectaretur, nec equos ipse agere in Circo a se alienum putaret (o quam protrita tum abiectaque imperii dignitas!), eorum qui secum ludere ac ludicro hoc certare solebant, e sacro baptismate suscipiendis liberis fiscum exhauriebat; qui videlicet quinquaginta ac quadraginta trigintaque ut minimum auri libras in singulos eorum conferret. aliquando Himerio cuidam patricio (dictus hic Choerus, quod est "porcus," ab oris vultusque rusticitate), cum inter convivia turpibus verbis scurriliter luderet ac impudenter in faciem imperatoris coetusque convivantium ex impuro ventre suo pederet, ita ut ventris crepitu prolucens ipsam faciem exstinxerit, sic inaudita rei miraculo centum auri libras concessit. alias quoque Choëae unius e sociis aurigis, suscepto quondam ex sacro baptismate filio, auri totidem libras

οὐκ ἔστιν ἄλλο τὰ δημόσια κατανάλασκειν. ἔπει δὲ ἐντὸς ὀλίγου και- D
 ρῶ τὸν τοσοῦτον πλοῦτον ταῖς τοιαύταις σκηναῖς καὶ ἀθέημοις
 κτανύλωσε πράξεισι, δεινὸς ἐραστῆς ὢν ἵπποδρομίας, ἤλθεν δὲ
 ἰ τῆς διανομῆς τῶν βασιλικῶν δωρεῶν καιρὸς, καὶ χρημάτων
 ἑφόρου οὐκ ἦν δι' ὧν τὰ στρατεύματα φιλοτιμούμενα τὰς τῶν
 ἐφόρων παρατάξεις ἀμύνονται, τὴν τε χρυσῆν ἐκείνην καὶ πολυ-
 θρόνον πλάτανον καὶ τοὺς δύο χρυσοὺς λέοντας, πρὸς δὲ καὶ
 τοὺς δύο γρῦπας ὀλοχρῦσους ὄντας καὶ σφρηγιάτους, καὶ τὸ ὀλό-
 χρυσον ὄργανον, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἔργα τῆς βασιλικῆς ἐκθέσεως,
 10 ὅλην ἔχοντα τῶν διακοσιῶν οὐκ ἔλαττον κεντηναρίων, χωνεύσας
 χαράξαι δέδωκεν ἐν τῷ βασιλικῷ ταμείῳ. καὶ στολὰς δὲ τινὰς P 108
 βασιλικὰς καὶ ἀγουστιακάς, ἀλλὰ καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς,
 τὰς μὲν ὀλοχρῦσους τὰς δὲ χρυσοῦφάντους οὖσας ἐν τῷ εἰδικῷ,
 πρὸς τῷ τέλει, ἐκδέδωκεν ἔξαπορῶν, ὡς ἂν χαραχθῶσι. πλὴν
 15 οὐκ ἔφθασαν χωνευθῆναι, καὶ ἐκεῖνος μὲν ἕξ ἀνθρώπων ἐγένετο,
 ταύτας δὲ Βασίλειος ὁ ἀοιδίμος τὴν βασιλείαν λαβὼν καὶ καταλα-
 βὼν ἔτι ἀλυμάντους ἀνεκαλέσατο, καὶ τὸ νῦν σενζάτον καλούμενον
 χαραχθῆναι ἐκελεύσατο, ἐκ τοσοῦτου πλούτου μηδὲν ἕτερον εὐρη-
 κὰς ἢ χρυσοῦ κεντηνάγια τρία, μιλιάρια δὲ σακκία ἑννέα, ἃ
 20 καὶ δημοσιεύσας καὶ πᾶσι δῆλα ποιήσας ἀπωδύρετο τῆς συγκλή- B
 του ἐνώπιον τὴν ὄθεν ἔμελλε ποιήσεσθαι τῆς πολιτείας διοί-
 κησιν.

18 ἐνεκαλέσατο?

tribuit: sic ille nulla fruge pecunias publicas insuuebat. cumque brevi
 tempore scenicis illis ac nequissimis actibus tantas illas opes prodigis-
 set, Circensium amator perditissimus, diesque regis largitionibus con-
 scitatus appeteret, ac parandae pecuniae ratio deesset, quibus donati
 milites adversus hostium valide acies decertant remque tumentur Roma-
 nam, famosam illam auream platanum duosque aureos leones ac totidem
 gryphes, ipsos quoque ex auro solido ductiles, organumque auro solido
 librefactum, nec non reliquam regiae magnificentiae supellectilem, auri
 pondio non minus quam centenaria ducenta confians, ex illis pecuniam
 haec inferendam cudi praecepit. quin et regiae quasdam tam imperato-
 rum quam Augustarum vestes, adeoque etiam senatorias, alias ex auro
 solidas aliasque auro intextas, in regio aerario privato positas, penuria
 tandem pressus conflandas exposuit. quanquam illis necdum confatis
 Michael e vivis exemptus est. inclitus autem Basilius, ipse imperio po-
 situs, cum integras adhuc ac incolumes repperisset, ipsas recepit, ac
 quam nunc vocamus sensatum monetam cudi iussit, e tantis divitiis
 nihil inveniens praeter auri centenaria tria et miliarensium saeculos no-
 vem; quibus etiam in concionem allatis inque omnium oculis productis,
 deploravit coram senatu, unde tantis illis angustiis procuranda ipsi res
 publica foret.

22. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν προϊόντος τοῦ χρόνου γεγόνασιν· τότε δὲ εἰδυῖστο Θεοδώρα κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον συγχῶς πως ἐπιφοιτῶν γαόν, ὁμοῦ μὲν εὐχάς τινας ἀποδιδούσα θεῶ, ὁμοῦ δὲ καὶ τοῦ λουτροῦ μετέχουσα. ὡς γοῦν ὑπὲρ ποτε ἀφίκετο, τὸν Πιτρωνῶν ἀδελφὸν αὐτῆς ὄντα πέμψαντες ὁ Μιχαὴλ τε καὶ Βάρ-5 δας ἀποκείρουσί τε αὐτήν μετὰ τὰς θυγατέρας ὁμοῦ, καὶ τοῖς κατὰ τὰ Καριανοῦ ἀνακτόροις τότε μὲν περιορῶζουσιν· ὕστερον δὲ σὺχ ὑπαῖ μόνον ἀλλὰ καὶ δις ἀποστειλαντες εἰσεκόμισαν τὸν ἐνόνητα C ἥλοῦτον αὐταῖς, καὶ κοινῶς πως καὶ ἰδιωτικῶς ἀλλ' οὐ βασιλικῶς εἶασαν ζῆν. ἀλλ' ἐκέλην μὲν μετ' οὐ πολὺ τῶν τῆδε μεθίστατο, 10 καὶ βυσιλεὺς ὁ ἀοιδίμος Βασιλεῖος αὐτῆς τε τὸν νεκρὸν καὶ τὰς αὐτῆς θυγατέρας πρὸς τὸ τῆς μάμμης ἐπεμπε μοναστήριον ἐνδια- τῶσθαι, οὕτω τῶν Γαστριῶν κατονομαζόμενον, καὶ ὁσίως ζῆν τε καὶ πολιτεύεσθαι. αὕτη μὲν οὕτως ἀπεβίω, ὄνομα τῷ νύῳ, σὺχ ὡς ἐκεῖνοι, πονηρὸν ἀλλ' ἀγαθὸν ἀπολιποῦσά τε καὶ σεμνόν. 15 ἐδήλου δὲ καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς βίβλος ὅθεν τε καὶ τίνων ἐξέφυ καὶ D ὅπως ἤλθεν εἰς τὰ βασιλεια, καὶ τὰς αὐτῆ ὄσαι δὴ θυγατέρες ἐκ κοιλίας γεγέννηται· δηλώσει δὲ αὕτη συγγένειαν αὐτῆς τὴν λοι- πήν. ἦσαν οὖν οἱ δηλωθέντες ἄρρενες δύο ἀδελφοί, ὃ τε Πε- τρωνῶς στρατηγὸς κατὰ τὸ Θρακῆσιον καὶ πατρικίος τηνακῶτα, 20 καὶ Βάρδας ὁ δηλωθεῖς, ὃς καὶ παρὰ Θεοφίλου εἰς τι τῶν οὐ δέοντων καταληφθεῖς, τῆς συνήθους προελεύσεως ἰσταμένης, κατὰ τὸ ὠρολόγιον ἐτύφθη μαγγλάβια ἐξήκοντα. ἀδελφαι δὲ

22. Verum haec postea contigerunt. tunc autem moris erat Theodora, ut sacram Blachernensem aedem frequens adiret, tum ut vota quaedam deo redderet, tum vero etiam ut lavaret. cum itaque ex more quandoque eo se contulisset, Michael et Bardas misso Petrona illius fratre ipsam cum filiabus attonsam ad Cariani interim palatia relegant: postea vero non semel tantum sed et iterum missis ministris, illarumque fisco illata substantia, privatas, ac velut e vulgo feminas, non regio cultu vivere eas siverunt. verum haud multo post Theodora e vivis excessit. inclitus vero Basilius suscepto imperio, cum eius cadaver tum filias in aviae monasterium transtulit, quod Gastria vocat, ut illic morantes sanctae ac religiosae vitae institutis aetatem transigerent. sic quidem illa ex hac luce migravit, bonum nomen ac venerabile, non ut illi malum atque exosum, filio relinquens. ostendimus libro superiori undenam, et ex quibus Theodora orta parentibus, quemodo item in aulam venerit, quotque ex utero proles muliebris sexus fuderit: in hoc vero eius reliquum genus ac cognatos ostendemus. fuerunt itaque, quos diximus, duo masculi fratres, Petronas Thracensium dux ac tum patricius, Bardasque, de quo egimus. porro Petronas in quodam facinore a Theophilo deprehensus, cum consueta processio fieret, sexaginta verbibus ad horologium inassus est vapulare. sorores tres existerent, quam

πρῆς, ἣ τε εὐφρήμῳ οὕτω καλουμένη δνόματι Καλομαρία καὶ Σο-
 φία καὶ ἡ Εἰρήνη. ἀλλ' ἡ μὲν Σοφία εἰς κόστην ἐδόδοτο Κωνσταν-
 τίνῳ τῷ κατὰ τὸν Βαβουτζικόν, ἡ δὲ Καλομαρία Ἀρσουβῆρ τῷ P 109
 πρῶτα μὲν πατρικίῳ ἔπειτα δὲ καὶ μαγίστρῳ, [ἡ δὲ Εἰρήνη]
 5 τῷ Εἰρήνης τῆς μητρὸς τοῦ μετὰ ταῦτα τὸν πατριαρχικὸν θρόνον
 ἀντικαθήμενον Φωτίου ἀδελφῷ· μεθ' οὗ καὶ δύο τεκνώσασα παῖ-
 δας, Στέφανόν τε τὸν μάλιστα καὶ Βάρδαν τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν
 καὶ μάγιστρον, τὸν τοῦ πατρικίου Κωνσταντίνου καὶ στρατηγῶ
 Σαιλίας, τὸν τοῦ Κοντομύτου γαμβρόν (ἐκείθεν γὰρ αὐτῷ καὶ
 10 ἡ τοῦ Κοντομύτου ἐκληρώθη προσηγορία), τὴν συγγένειαν πρὸς
 τὸν πατριάρχην ἔσωζε Φώτιον· ἐξάδελφοι γὰρ οἱ δύο μάγιστροι
 οὗτοι τοῦτου ἐτόγγανον. αὕτη δὲ οὖν ἡ μήτηρ τῶν εἰρημένων,
 ἐπὶ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς διὰ θανάτου ἡμάρτανεν, οὐχ ἔλειτο B
 καὶ δεύτερον ἰδεῖν μάτην ἀποβοῦντα, ζῶσα δὲ χήρα καὶ τῇ ἑω-
 15 τῆς συνοῦσα ἀδελφῇ κατὰ τὰ βασιλεια, ἀρχμηρόν τινα καὶ τα-
 κτην ἰστολισμένη στολήν, ἔτι δὲ μὴν καὶ μέλαιναν, τὸν ὑπαρχον
 ἀπολαμβάνουσα τῆς χειρὸς, οὐ μὴν δὲ καὶ τὸν τειχιώτην, ἀλλὰ
 καὶ τὸν νοῦμερον συνεπαγομένη, κατὰ νομηνίαν ἀπῆει βιάδην τε
 καὶ περὶ διὰ τῶν σχολῶν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς δεσμοτηρίοις κατεχο-
 20 μένους τῆς τε Χαλκῆς καὶ τοῦ Πραιτωρίου καὶ τῶν Νομῆρων,
 τίνας τε χάριν ἀποκέκλεισται ἕνα ἐρωτῶσα καθ' ἕνα καὶ διοικουσα
 τοὺς μὲν δι' ἑαυτῆς τοὺς δὲ διὰ τῆς πρὸς τὴν ἀδελφὴν ὑπομνή- C
 σεις, ἐκάστω τῶν φρουρουμένων εὐλογίαν ἐπιχορηγοῦσα οὐ μι-
 κρὰν καὶ ἐλεημοσύνην. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν γυναικωνίτιν οὕτω.

5 τὸν om P 9 τὸν τοῦ] τοῦ καὶ?

sic honorifico nomine Calomariam vocabant, et Sophia ac Irene. ex
 his Sophia nupsit Constantino Babutzico: Calomariam duxit Arsaber
 tum patricius ac deinde magister: [Irene autem] Irenes matris Photii
 (eius qui postea patriarcha fuit) fratri nupta fuit; ex quo etiam duo-
 bus susceptis filiis, Stephano magistro et Barda illius fratre atque ma-
 gistro, qui Constantini patricii et Siciliae praetoris (qui et Contumites)
 gener fuit (hinc enim haec illi appellatio haesit), cum Photio patriarcha
 amicitiam servavit. ambo enim hi magistri illius nepotes ac consobrini
 facere. horum mater, priore viro morte amisso, ut alterum quoque fru-
 stra morientem videret in animum inducere noluit. vivens itaque vidua
 et cum sorore in aula agens, squalida quadam atque humili induta ve-
 ste, praefectum manu tenens, unaque assumpto tichote ac cohortali
 dace, mensis cuiusque initio lento gradu pedesque per scholas ibat, ad
 eos qui vincti in Chalce et in praetorio atque Numeris tenerentur; sin-
 gulasque causam carceris interrogans, ac tum sua ipsa opera tum sug-
 gestionem ad sororem iis prospiciens, haud exiguae cuique benedictionem
 ac eleemosynam tribuebat. hactenus quae spectant ad feminas.

23. Ὁ δὲ Βάρδας ἦν ἕλος τὰ τῆς βασιλείας ἐπιτροπέων καὶ διοικῶν, καὶ τῶν λοιπῶν διαφερόντως ὡς συγγενῆς τοῦ βασιλέως ἀγαπώμενος· ἔνθεν καὶ τὴν κουροπαλάτου, οἶον ἄδλον ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ, τιμὴν ἀναδέχεται, καὶ κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοῦ Ἄμερ, ὡσπερ εἶρηται, ἀντιστρατεύονται μετὰ τοῦ Μιχαήλ, ἄρισι 5 τελοῦντος αὐτοῦ εἰς ἀνδρας ἐξ ἀγενείων, δυνάμει πάσῃ τε καὶ χειρὶ. ὡς δ' οὖν τῆς τῶν ἐναντίων ἐπέβησαν γῆς, κατὰ πόλιν D Σαμόσατα λεγομένην, δυνάμει τε βριθούσαν καὶ λαχῶν, ἄγονται, καὶ ταύτην ἐπεχείρουν πολιορκεῖν. ἀλλ' ἐλελήθεισαν οὐ κατὰ Θεοδώρου αἶροντες χεῖρα, κατὰ δὲ πολυτρόπων ἀνδρῶν. ὡς μὲν 10 γὰρ ἦν τρίτη τῆς ἐφεδρείας τούτοις ἡμέρα, ἡ πρώτη δὲ καὶ κυρία τῶν ἡμερῶν, ἔμελλον δὲ τὴν ἀναίμακτον μυσταγωγίαν ἐκπληροῦν ὡς ἂν τῶν ἁγίων μυστηρίων μετὰσχοιεν, ἐξαίφνης, εἴτ' ἀφυλάκτως τελοῦντες αὐτά, εἴτε καὶ καταφρονητικῶς ἔχοντες πρὸς τὴν πόλιν δι' ἀπειρίαν ὡς μὴ πρὸς βασιλεῦ Ῥωμαίων ἄραι τολμῶντος 15 χεῖρα τινός, κατὰ τὴν ὥραν ἐν ἣ τῶν θείων ἔμελλον μετασχεῖν μυστηρίων, πάντοθεν μεθ' ὄπλων ἐκπεπηδηκότες τῆς πόλεως, P 110 οὐκ ἦν ἰδεῖν τὸν ὄστις Ῥωμαίων οὐκ ἐχρητο φυγῆ. ἔνθα καὶ ὁ Μιχαήλ μόλις πού τὸν ἵππον ἀναβάς φεύγων καθωρᾶτο, ἀλλ' οὐ προπολεμῶν· οὕτω πού μόγις ἐκσέσωστο, σκηρὰς αὐτὰς καὶ τὴν 20 ὄση τούτοις θεραπεία προσῆν ἐκεῖ καταλελειπῶς. ἔνθα καὶ τὸν προμνημονευθέντα φασὶν ἀριστεῦσαι Καρβέαν τὸν τὴν Τεφρικήν

23. Porro Bardas in procurando administrandoque imperio totus erat; ac velut qui imperatorem affinitate attingebat, prae reliquis illi carus ac dilectus erat. iccirco etiam velut in summotae sorotis praemium curpalatae dignitate ornatur, unaque cum Michaelae, qui efflorente iam lanugine annos viriles inibat, cum ingenti armorum apparatu ac exercitu adversus Ismaelitas et Amerem, ut supra dicebamus, proficiscitur. postquam itaque in hosticum progressi Samosata venerunt, urbem scilicet civium multitudine ac robore potentem, eius obsidionem aggrediuntur. nimirum non intellexerant non se adversus Theodoram levare manus, sed adversus vaferrimum hominum genus. tertia itaque obsidionis die, quae prima dierum ipsaque domina fuit, expleto iam fere incruento sacrificio, ut sacris mysteriis impartirentur, repente (sive incaute illa peragebant, sive etiam rei bellicae imperitia urbem hostesque contemnebant, nullumque fore arbitrabantur qui levare manum adversus Romanum imperatorem auderet) ipsa hora qua mysteriis impartendi erant, undique ex urbe armati irruentes tantum eis terrorem incusserunt, ut nemo impetum sustinere, nemo non fuga salutem expedire conspiceretur. ipse Michael vix in equum evadens fugientis specimen, non viri fortis eiusque qui prior in acie staret, dedit. sic aegre tandem servatus est, suis omnibus castrorumque impedimentis in hostium potestate relictis, illic Carbae (cuius supra meminimus, qui et Tephrica con-

αποδηρούμενον, και πολὺν οὐ μόνον τοῦ χυδαίου φθόρον λαοῦ
 περιγύσασθαι, ἀλλὰ και τῶν μεγάλων δὴ στρατηγῶν ζωγραφία
 λαβὴν τὸν τε τζαγγότουβον τὸν Ἀβεσσαλῶμ και Σηὼν τὸν παλατι-
 νῶ, και ἑτέρους ὑποστρατήγους και τουρμάρχας ἄχρι τῶν ἑκα-
 διῶν. ἐτηροῦντο οὖν οἱ δηλωθέντες στρατηγοὶ μετὰ τὴν τοῦ πολέ-
 μου παραδρομὴν ἐν τῇ φυλακῇ· και δὴ χρήματα ἰκανὰ τῷ Καρ- B
 βῆ ἐδίδοσαν, οἴκοθεν μεταπεμπόμενοι, τὴν αὐτῶν ἀπολύτρωσιν
 ἔσπιτοῦμενοι. ὡς δ' ἔλαβεν ἐπὶ χεῖρας ὁ Καρβέας, ἠρώτα τὸν
 Σηὼν ἐθδὺς εἰ πρὸς ἀφροδίσια ἔχοι ἐρωτικῶς και τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
 10 πώσῃσιν ἔχοι τὴν ἐμπαθῆ· ὡς δ' ἀπηγόρευσεν ὁ Σηὼν και πάσχειν
 τι τοιοῦτον ἀπέφησεν, ἠρώτα πάλιν τὰ ὁμοια τὸν Ἀβεσσαλῶμ.
 ὁ δὲ τὴν αὐτοῦ φωφάσας κακίαν και μυχθηρίαν, εἶτε και ἄλλως
 ἀλθῶς, τοῦτό τε πάσχειν και κίνησιν ὑπομένειν εἰπὼν, τούτῳ
 μὲν "λοιτροῦσαι" ἔφη "τῶν δεσμῶν," και ἅμα ἀπέλυνεν, τῷ δὲ C
 15 Σηὼν "οὐ βούλεται σε τὸ θεῖον λυθῆναι δὴ τῆς φρουρᾶς," και
 ἅμα ἰδίδου τούτῳ τὰ λύτρα τὰ δοθέντα αὐτῷ ὑπὲρ αὐτοῦ, και τῇ
 φρουρᾷ ἐγκατέκλειεν ἄχρισ οὐ τὴν ψυχὴν ἀπιστάλαξεν.

24. Ἐπεὶ δὲ δεῦτερος ἤδη χρόνος παρέδραμε και μυριά-
 δας ἤκουε τρεῖς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐστρατιεύειν, τὴν ἤτταν αὐδὺς
 20 ὁ Μιχαὴλ ἀνακαλέσασθαι ἐπιθυμῶν, Θρακῆς τε και Μακεδόντας
 μέχρι τῶν τεσσάρων σινηθροικῶς μυριάδων, ἐξῆτι πρόθυμος κατ'
 αὐτοῦ. ὡς δὲ κατὰ τι χορτοφθόρον πεδίον Κελάριον οὕτω λεγέ-
 μενοι κατεσκήνητο, ἄρτι δὴ Ἄμερ αὐτῷ καταστρατηγῶν πορρω- D

dixit fait) egregie aiunt virtutem enituisse, ut non solum gregarios
 multos atque obscuros interfecerit, verum magnos quoque duces cepe-
 rit, nempe Tzangotubum Abessalonem et Seonem Palatinum, aliosque
 legatos atque tribunos haud pauciores centum. servabantur ergo hi,
 quos dixi, duces in carcere transacto bello; ac quam Carbeas exegerat,
 ingentem vim auri domo advectam, redemptionis pretio persolverunt.
 Carbeas pretio accepto Seonem interrogat, "num venereorum amore affi-
 ciatur, motusque libidinosos in corpore sentiat?" negante illo, ac as-
 serente "nihil se iis affici;" eadem iterum ex Abessalone percontatur.
 Abessalon autem comperta hominis nequitia ac dolo, sive etiam quod
 sic re ipsa afficeretur, "ita secum agi ac carnis motus molestos ferre"
 respondit. tam ei Carbeas "tu a vinculis liber esto," simulque dimisit;
 Seoni vero "certe non vult deus ut a carcere libereris," simulque re-
 sistite, quod acceperat, redemptionis pretio, donec efflavit animam in
 carcere eum tenuit.

24. Quia vero alter iam annus a superiori clade effluxerat, audiens
 Michael triginta milium in Romanam dicionem factam irruptionem, ac
 iterum accepta damna ex victoria cupiens resarcire, collectis ex Thra-
 cibus ac Macedonibus quadraginta milibus alacer eis obviam venit.
 ubi autem ad locum quendam pascuis uberem Celarium dictum fixa ten-
 taria essent, Amer iam infestis in eos signis procurrens, longius digres-

Theophanes contin.

τέρω τῆς τετριμμένης ἦει ὁδοῦ, πρὸς τὸ Χωνάριον ἐπισπεύδων. ἐν δὲ τούτῳ ἐγγύτερόν τε γινόμενος καὶ χεῖρας δὴ προσβαλὼν καὶ πόλεμον συνάψας νεανικὸν φεύγειν ἄλλ' οὐ μένειν τὸν βασιλέα ἠνάγκαζεν. ἀλλὰ φεύγειν μὲν ἐπειρᾶτο, ἕως τὸν τῶν ἵππων ἀκμάζειν δρόμον ἄλλ' οὐ διακόπτεσθαι ὑπελάμβανεν. καὶ δὴ σταθε- 5
 ρᾶς τε μεσημβρίας ἐνοσήσης καὶ καύματος οὐκ ὀλίγου θάλαπροντος ἐκ τῆς τοῦ ἡλίου φλογιάσεως, κατὰ τινα ὄρειον ἀναβαίνειν τόπον βιάζονται, Ἀνζῆν οὕτω λεγόμενον, δυσπρόσοδόν τε καὶ τραχέσι λίθοις οὐκ εὐδον. ἐκεῖσε δὲ φεύγων ὁ βασιλεὺς ἐνηυλλίζετο, καὶ
 P 111 ἐκ ποδῶς ὁ Ἄμερ αὐτῷ ἐπακολουθῶν περικυκλοι, ὡς ἐν δικτύῳ 10
 θέλων λαβεῖν. κἄν ἔλαβεν αὐτὸν δορυάατον, ἄλλ' ἢ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ἰσχυρῶς καρτερώς ἀπομαχομένη καὶ τὸ τοῦ τόπου ἀνестηκός τε καὶ ὑπερέχον μικρόν τε τούτους διέσωσεν. ἔνθα καὶ τὸν περὶ ψυχῆς αὐτῶν κίνδυνον ἀγωνιζομένων καὶ δεδιότων, βουλήν ἠνάγκαζε τὸν Μανουῆλ λέγειν ὁ Μιχαὴλ τὴν ἀμφοτέρους δὴ 15
 διασώσουσαν. ὁ δὲ τὰ δι' ὧν ἐστὶ φανερός ὁ βασιλεὺς ἀφελῆσθαι συμβουλευσάμενος, καὶ ἰδιωτικὸν ἀναλαβόμενον σχῆμα μετὰ λογάδων ἀνδρῶν καὶ δυνάμει προεχόντων τὴν τῶν ἐχθρῶν ἔφη φά-
 B λαγγα διαρρήξαντα ἔξω τούτων γενέσθαι περιφανῶς, ὡς δὲ καὶ
 περὶ τοῦ παραμένοντος ὄχλου τε καὶ στρατοῦ δεύτερον ἐπυνθάνετο, 20
 ὅπως δὴ σωθεῖεν, ὁ Μιχαὴλ, “ἀλλὰ σὲ μὲν γένοιτο” φησὶν, “βασιλεῦ, σώξασθαι ἀβλαβῆ, θεῶ δὲ μελήσει περὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐπ' ἴσης βασιλέα καὶ Ῥωμαίων τινα ἀλχημάτων γενέσθαι ἐχθροῖς.” ἀλλαξάμενος οὖν τὴν ἐσθῆτα ὁ βασιλεὺς καὶ

sus ab strata publica, Chonarium tendebat. ibi consistens, acieque in pugnam directa, ac acri commisso praelio, imperatorem impressioni imparem ad fugam cogit. ac vero tamdiu ille fugae institit, quamdiu equorum vigere cursum et non intermittere ac lassescere existimavit. iam itaque media occupante die, exque solis ardoribus permolesto aestu, editum quandam locum Anzen nomine, accessu difficilem ac lapidibus asperum, coguntur ascendere. illic imperator ex fuga receptus stabulabatur; e vestigio autem secutus Amer, locum cingit, velut scilicet indagine imperatorem capturus. ac certe captivum cepisset, nisi Palatinae cohortes fortiter dimicando locique ipsa celsitudo et arduitas momenti aliquid ad salutem ei contulissent. agebatur periculum animae, cunctisque nimium conterritis cogit Michael Manuelem consilium edere, quo ambo praesens discrimen possint effugere. ergo auctor est imperatori, ut depositis regiis vestibus plebeioque ac vulgari amictu assumpto, cum lecta fortium virorum manu, perrupto fortiter hostium cuneo inde omnino evadat. cum vero etiam de turba ac militibus ibi relinquendis iterum ille percontaretur, quonam modo illorum quoque salutem consulat foret, inquit Manuel “te utinam salvum recipi contingat, imperator: illorum autem deo cura erit. non enim parvis aleae est imperatorem capi et unum quem e Romanorum castris.” imperator itaque commutato habitu,

περὶ τὸν Μανουὴλ ἄλλος γενόμενος ἔσπευδεν ἐπακολουθεῖν, τοῦ-
του μεθ' ἐτέρων διασπρηξάντων τὴν φάλαγγα. ἀλλ' ὅτε δὴ κατὰ
τὸ διαστὸν ἐγένοντο καὶ παρατάξεως πλησίον πού τῶν ἔχθρῶν, ἔρη-
μος τῷ φόβῳ θανάμειός τε γενόμενος καὶ χειρῶν ἐναπομένειν
βήκα, ἀλλ' οὐ προτρέχειν αὐτοῦ. ὡς δ' ὁ Μανουὴλ τὴν φά- C
λαγγα διακόψας τε καὶ περισωθεὶς τὸν βασιλέα οὐκ εἶχεν ὀφᾶν,
ἐπίθεις τὴν κατόπιν ἔθει ὀδόν, τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ κίνδυνον δεδιώς.
ὡς δὲ πάλιν ἐγένοντο συμβολαὶ καὶ πολλὸς φόβος συνέπιπτε τῶν
Σαρακηνῶν, ἔγνω δὴ πορρωτέρω χωρήσειν ὁ Ἄμερ, νάματα τινα
10 καὶ χορτάσματα ζητῶν, σημήνας τὸ ἀνακλητικόν· ὅτε καὶ τυχῶν
ἀδίας ὁ Μιχαὴλ μόλις πού ἐκεῖθεν διεσέσωστο ἀδεῶς, καὶ πρὸς
τὴν βασιλεύουσαν ἐπανήρχετο.

25. Δεύτερος οὖν μόλις πού παρήλθε χρόνος, καὶ αὐθις
ἐσπαιρεύσας ὁ Ἄμερ οὖν τεσσαράκοντα χιλιάσι στρατοῦ ὁμοῦ
15 μὲν τὴν Ἀρμενιακὴν ὁμοῦ δὲ καὶ τὴν πρὸς Θάλασσαν Ἀμισὸν ἔξε- D
πόρει τε καὶ κατεδουλώγει τῇ τοῦ κωλύοντος ἔρημιά· ὅτε δὴ
καὶ ταῦτόν ἐκείνῳ τῷ ἄφρονι Ξέρξῃ λέγεται παθεῖν, καὶ κελῦσαι
ἐφόδοις τύπτειν τὴν Θάλασσαν, ὅτι μὴ πορρωτέρω προκατεστό-
ριστο ἀλλ' ἔγγυς αὐτὸν λεηλατοῦντα καταλαμβάνομένη κεκάλυκεν.
20 οἷς ἀσχάλλων ὁ Μιχαὴλ καὶ ἀθημονῶν ἐκέλευσε τὸν Πιερω-
τῶν, ἀδελφὸν τῆς βασιλείσης τυγχάνοντα καὶ τῶν Θρακησίων τὴν
στρατηγίδα διέποντα, παντὶ σθένει συμπαραλαβόντα τὰς τῶν Ῥω-

8 φόνος?

totaque Manuelis lateri haerens, perrupto una cum sociis hostium cu-
ae sequi conatur. sub ipso vero rei discrimine, ac cum prope iam
tantanda hostilis acies esset, prae formidine deficiente eum omni virtute
ac manuum robore, remanere malebat quam Manueli prasire. Manuel
perrupto agmine, ac cum ipse liberatus esset, nusquam conspecto im-
peratore, redit iterum, illius capitis periculum formidans. iterum vero
facta congressione ac Saracenis oppido territis, visum Ameri paulo lon-
gius recedere, fluentaque ac pabula quaerentem receptui canere; quo
tempore aegre tandem Michael sumpta audacia tuto evasit, et ad regiam
urbem reversus est.

25. Alter vix annus transierat, rursusque egressus Amer cum qua-
draginta milibus, simul quidem Armeniacum tractum simulque maritimam
Amisum depopulabatur ac diripiebat, eo quod militum praesidia deerant,
quibus illis tuto satis prospectum esset. quo etiam tempore imitatum
cum ferunt illud Xerxis insipientis animi facinus, ac iussisse mare vir-
gis caedi, eo quod non longius porro constratum esset, sed e vicino
praedas agentem a conatu prohiberet. haec graviter ferens Michael,
aegroque inde animo, Theodorae fratrem Petronam, qui tum Thracen-
sibus praecrat, omni conatu una assumptis Romanis legionibus adversus

μαίων δυνάμεις χωρήσαι ποι κατ' αὐτοῦ καὶ μὴ παρορᾶν ἐπὶ
 P 112 πολὺ τὴν τῶν Ῥωμαίων καταληγζόμενον γῆν. ὁ τοῦ Βάρδα τότε
 τῶν βασιλικῶν ταγμάτων τε καὶ σχολῶν ἤρχεν υἱός, καὶς ἔτι κο-
 μιδοῦν περὶ δέκα ἢ ἑννέα ἔτη πον ὦν· ὄνομα τούτῳ Ἀντίγονος. ὁ
 καὶ θανυμάζειν μοι ἔπεισιν, ὅπως ἀγγινοίας τε καὶ σοφίας, ὡς
 φασίν, ἀντιποιοῦμενος, ἑαυτῷ πάντα ὅλον λαυρῦσσων καὶ προσα-
 γόμενος, οὐχ ἑτέρῳ τὴν τοιαύτην ἐνεχείρει ἀρχὴν ἐν καιρῷ δεικῶ
 τε καὶ δυσχερεῖ. πλὴν ἐδίδου τὸ ταύτης προσωπεῖον τέως τῷ
 ἀδελφῷ. ὁ δ' ὡς τῶν βασιλικῶν ἤκουσε γραμμάτων πρὸς τὸν
 ἐχθρὸν αὐτὸν καθοπλιζόντων καὶ ἀνδραγαθεῖν παρακλεινομένων, 1
 B ἄλλοιωθεῖς τε καὶ περὶ τῶν πραγμάτων τὴν ὅπως ἔξουσι καλῶς
 βουλευόμενος ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἐφεσον Ἁγίῳ ὄρει προσῆδρυνεν,
 εἶτ' ἀπολεγόμενος εἶτε καὶ τῆς ἄνωθεν ἐπικουρίας δόμενος. ἐκέῖσε
 γοῦν αὐτοῦ τὸ τέως ἐνδιαιωμένον, φήμη τις ἄγγελος προτρέχουσα
 Ἰωάννην ἐκείνον μοναχὸν τε καὶ περιβήτον, μακρὸν ὄντα τὸ εἶδος, 1
 ἀνυπόδετον τοὺς πόδας αἰεὶ κατὰ τὸ Λάτρος ἐνδιατρίβοντα,
 αὐτομολοῦντα διηγῆγειλεν. τοῦτον ἠσυχάζοντα καὶ τοῦ ἑαυτοῦ κελ-
 λου μήποτε ἐξερχόμενον ὁ χρόνος ἐκείνος ἐθαύμαζεν. ὡς δ' οὖν
 περὶ τοῦ ἀνδρὸς ὁ πατρῷκος διακήκοεν ὡς ὅτι πον πλησίον ἐστὶν
 δνάριον ἐποχοῦμενος, ἀπήντα θέων τὸν μοναχὸν καὶ τοὺς πόδας 1
 C αὐτοῦ κατελάμβανεν. ὁ δὲ μηδὲν μελλήσας "ἄπιθι" φησι "κατὰ
 τῶν Σαρακηνῶν τοῖς βασιλικοῖς πειθόμενος γράμμασιν, ἄπιθι·
 θεὸν γὰρ ἔξεις ἑνόμενόν σε καὶ προπορευόμενον, εἰ μόνον τὸν

eum proficisci iubet, nec ultra Romanam dicionem, quam sic hostis di-
 riperet, desplicere. Bardae tunc filius, praetorianorum ac scholarum
 dux erat, valde tum adolescens, novem aut decem circiter annorum,
 Antigonus nomine. quod et subit mirari, quomodo qui solertiae studere
 videretur ac prudens haberetur, sibi ipse omnia velut devorans ad se-
 que trahens, non alteri eam praefecturam traderet, adeo praesertim
 molestis difficilibusque rei publicae temporibus. ceterum huius muneris
 personam interim fratri defert, et ut vicarias ipsi partes praestans do-
 mesticum ageret. auditis itaque ille imperialibus literis, quibus arma
 sumere adversus hostem iuberetur ac rem strenue agere, animo turbatus
 nutansque, atque ut bellum prospere gerere posset consilia agitans, in
 monte Sancto, qui Epheso adiacet, haerebat, sive despondens animum
 et quasi imperium detrectans, sive ut divinam opem imploraret. eo
 porro illic morante, rumor quidam praecurrens Ioannem illum monachum
 famaue celeberrimum, proceram virum statura, nudis semper pedibus in-
 cedentem et in Latro domicilium habentem, ultro venire annuntiat.
 virum solitarium nec unquam cella exeuntem illa mirabatur aetas. au-
 diens itaque de illo patricius, hand procul eum abesse asello inventum,
 festinus illi occurrit ac pedes eius complectitur. ad quem statim Ioan-
 nes "vade" inquit "contra Saracenos, imperialibus parens literis. vade:
 deum enim liberatorem tibi que praesentem habebis, si modo omnia al-

αὐτῷ ἠγαπημένον Ἰωάννην ἀνι' ἄλλου τινὸς φυλακτηρίου ταῖς
 ἀσπίσι πάντων ἐγγεγραμμένον φέροις τραυῶς." καὶ ἅμα προσε-
 τίθει ὡς οὐκ ἄλλον τινὸς ἐνεικεν ἢ τούτου τὴν ἐνταῦθα πορείαν
 πικρῆσαι. τούτου ταῖς εὐχαῖς καθοπλισθεὶς κατὰ τινα τόπον
 οὕτω λεγόμενον Πόσοντα, φυσικὴν τινα ἀσφάλειαν διὰ πετρῶν
 ἴσθια καὶ κρημνῶν, τὸν Ἄμερ καταλαμβάνει πανστρατιῶ. τούτῳ
 καὶ ποταμὸς παραρρεῖ ἀπὸ τῶ ἀρκτῶν πρὸς τὸ μεσημβρινὸν ἔλαυ- D
 νόμος, Λαλακίαν ὀνομαζόμενος, καὶ λιβάδιον παράκειται Ἰγρὴν
 ἰστροικῆ φωνῇ καλούμενον. ἔγνω γοῦν ὁ Πετρωνᾶς ἐκείσε τοῦ-
 10 τῶ ἐναυλιζόμενον, καὶ πάντῃ ἔσπευδεν ἀδιεξόδευτόν τε καταστή-
 σαι καὶ ἄφυκτον. καὶ δὴ τοὺς μὲν τὸ ἀρκτῶν μέρος καθέξοντας
 στρατηγοὺς τῶν Ἀρμενιακῶν καὶ Βουκελλαρίων καὶ Κολωνείας
 καὶ Παφλαγονίας ἐπέστειλεν ἀθροῖον, τὸ δὲ μεσημβρινὸν τὸν
 Ἀνατολικῶν τὸν Ὀψικίου καὶ Καππαδοκίας στρατηγοὺς σὺν τοῖς
 15 Σικανείας καὶ τοῦ Χαρσιανοῦ κλεισουράρχαις· αὐτὸς δὲ μετὰ
 τῶν βασιλικῶν τεσσάρων ταγμάτων καὶ τῶν Θράκης καὶ Μακε- P 113
 δονίας στρατηγῶν (καὶ γὰρ εἰρηνεύοντων τῶν Βουλγάρων νόμος
 ἦν αὐτοῖς μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν συγκινδυνεύειν καὶ συστρατεύειν)
 τὸ ὄντικόν μέρος κατεῖληφεν, ἔχων καὶ τὸ θέμα τῶν Θρακησίων
 20 μῦθ' ἑαυτοῦ. ὡς γοῦν οὕτω πάντοθεν περιφρουρεῖσθαι καὶ ὡς
 θηρὸν ἐναποκεκλεισθαι παρὰ Ῥωμαίων ὁ Ἄμερ ἀκήκοεν, ἔγνω
 οὕτω οἰωνίσασθαι, καὶ τινα τῶν αἰχμαλώτων μετακαλεσάμενος
 ἴσθια τὴν τε τοῦ τόπου προσηγορίαν καὶ τοῦ λιβάδιου τε καὶ τοῦ
 ποταμοῦ. ὡς δ' ὁ ἐρωτηθεὶς αἰχμάλωτος μικρὸν παραγραμμα-

tuus amuletū loco, carissimum illi Ioannem in omnium scētis depictum
 palmā gestaveris." adiecitque hanc unam nec aliam esse causam cur hoc
 nec susceperit. huius Petronas armatus precibus in loco quodam Poson
 nomine, ex rupibus petrisque praeruptis natura tutum, Amerem consi-
 dentem invenit. hunc locum praeterfluit fluvius ab aquilone ad meri-
 dē decurrens, nomine Lalacaon; pratiumque adiacet, quod rustica
 voce incolae Gyrin dicunt. cognovit ergo Petronas illum ibi castra ha-
 bere, nullamque non adhibet operam ut omnem illi exeundi ac salutem
 fugā expediendi viam praecludat. statim ergo Armeniacorum et bucel-
 latorum, Coloniaeque ac Paphlagoniae duces mittit, qui ad Aquilonem
 positam latus teneant, duces autem Orientalium Obsicicque et Cappado-
 ciae cum Seleuciae et Charsiani clusurarum praefectis, qui latus Meri-
 dianum; ipse denique cum praetorianis quattuor cohortibus Thraciaeque
 ac Macedoniae ducibus (nam et lex erat ut Bulgaricis rebus pace com-
 positis ipsi quoque Orientalibus bello socii accederent unaque pericula
 adirent) Occidentale occupat latus, secum etiam in armis Thracensium
 cohortem habens. ubi itaque Amer sic se undique vallatum ac ferre
 instar velut indagine cinctum a Romanis audivit, ad omnia recurrendum
 putavit; accersitque captivorum uno, ex eo interrogat loci nomen pra-
 ticque et fluvii. captivus interrogatus paulum immutatis literis Ptocon-

B τίζων Πτώσοντα ἔφησεν ἀντὶ Πόσοντα, τὴν ἑαυτοῦ σημαίνειν
 πτώσιν ὃ Ἄμερ δισσάφησεν, λαοῦ τε κάκωσιν παραφράζων τὸν
 ποταμόν, καὶ γυρισθῆναι θεινῶς αὐτοῦ παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκ
 τῆς τοῦ λιβαδίου συνεμπτώσεως, ὅπερ ἐκαλεῖτο Γύριον. “ἀλλ’
 ὄμως οὐκ ἀποκνητέον” φησὶν, “ἀλλὰ διεγερτέον καὶ πρὸς τὸν αὐ- 5
 ριον γενησόμενον πόλεμον ἀνδριστέον.” καὶ ἅμα ὀπλίξασθαι πάν-
 τας καὶ νεόσημηκτα δεικνύειν ὡς νεουργὰ τὰ ξίφη ἐκλευσεν. ἐπεὶ
 δὲ ἡμέρα ἄρτι ἔξανατέλλουσα τὴν ὄπως περιγένηται τοῦς Ῥω-
 μαίους ἀνοχὴν ἐπέφερεν, δεῖν ἔκρινε πρὸς μὲν τὸ ἀρκυῶν φυλάτ-
C τοντας τὴν ἔξοδον αὐτῷ ἐκζητεῖν, ὡς δ’ ἦ τε τοῦ τόπου κακία 10
 καὶ τῶν ἐκεῖσε ταχθέντων στρατηγῶν εὐανδρία ἀπήντα τοῦτον καὶ
 διεκώλυεν, ἐπὶ τὸ μεσημβρινὸν ὁρμαῖσθαι ἐξεβιάζετο. ὡς δὲ
 κάκειθεν τὴν ὁμοίαν εὗρισκεν τῶν ἐναντίων παράταξιν, ἔγνω δεῖν
 ὑπὸ τοῦ τόπου ἐφελκόμενος (καὶ γὰρ ἦν λείος καὶ εὐπρόσιτος)
 τῶν λοιπῶν κατ’ ἐκείνον μᾶλλον χωρεῖν, ἧ καὶ τὸν Πιτρονῶν 15
 ἐώρα κατασκηνοῦμενον καὶ φυλάττοντα. καὶ δὴ κρότῳ καὶ βοῇ
 κατὰ τῶν πολεμίων ἐφαλλόμενος οὐδ’ ὄλωσ ἐϊκοντας τοῦς Ῥω-
 μαίους ἐφρεύρισκεν, ἀλλ’ ἰσχυροτέρους καὶ αὐτὸν ἀνδρικῶς ἀντι-
 κρούοντας καὶ μᾶλλον ἀνδισταμένους νεανικῶς· διὸ καὶ μικρὸν
D συστιαλεῖς καὶ εἰς ἑαυτὸν αὐθις γενόμενος ἐπιβάρει πάλιν μετὰ 20
 δυνάμειος, ἐκπόμενοις τινα καὶ κάθοδον ἑαυτῷ πορίζομενος.
 ἀλλὰ καὶ αὐθις τούτῳ οὐκ ἐνδόντες ἀλλ’ ὑπαντήσαντες καὶ ἀνα-

9 μέν] τοῦς?

tem Posontis loco dixit. Amer ruinam sibi significare exposuit; fluvium
 quoque exercitus contritionem paraphrasi indicare sensit, direque eos
 vertendos a Romanis, ex prati incursu, quod Gyris vocaretur. hand
 tamen animum despondendum monet, sed robur excitandum inque cra-
 stinum fortiter pugna dimicandum; simulque omnes arma assumere, ac
 recens tersos gladios velut recens cusos ac fabrefactos iubet ostentare.
 quia vero illucens iam dies indutias vincendi Romanos videbatur
 offerre, tentandum putavit exitum, disiecta, qua parte aquilonare latus
 servabant, Romanorum acie. at ubi loci difficultas ducumque illic sta-
 tionem habentium strenua opera conatum infregisset ac repressisset, ad
 meridianum latus impressionem facit. verum illic quoque pari adversa-
 riorum acie viam praecludente, statuit loci ipsa benignitate tractus (erat
 enim reliquis magis ad planitiem vergens accessuque facilius) illa potius
 parte irruere qua et Petronam videbat stationem habere. strepitu ita-
 que ac clamore sublato in hostes irrumpens, ne minimum quidem ce-
 dentes, sed fortiores ipsumque strenue ex adverso comprimentes ac va-
 lidiori manu resistentes, offendit. quamobrem etiam tantisper impetum
 cohibens, iterumque in se ipsum collectus, magna vi rursus impressio-
 nem facit, exitum aliquem inque plana descensum quaerens. ac ne tum
 quidem illi cedentes adversaque acie incurrentes ac retro cogentes, hinc

στρέψατις τῷ συμπεφράχθαι, καὶ μέχρις τούτων τοῦτο ποιεῖν
κατηγάσασιν. ἐπεὶ δὲ πάντοθεν ἀναφανέντας καὶ ἄλλους ἄλλο-
θεν ἐκπηδῶντας τοὺς τὰ ἀρκυῖα καὶ μεσημβριὰ μέρη κατοικοῦν-
τας καθιώρακε, τότε ἤδη τὴν σωτηρίαν ἀπογονοὺς καὶ τὰς φρένας
ἰώσπιρ τιλ κερανῶ βληθεὶς ἐχώρει κατὰ ξιφῶν, οὐδὲ προτέρων
ἄρεσιων· ἐνθα καιρίων πληγεὶς αὐτὸς τε πτώμα γίνεται χαλεπὸν, P 114
καὶ τῶν ἑαυτοῦ διασωῖζεται οὐδεὶς οὐδαμοῦ. ὡς δὲ τὸν τοῦτον
εἶδεν μετὰ τινος φάλαγγος ἀποδρῦναι που δῆκονον, καὶ τοῦτον ὁ
τοῦ Χαρσιανοῦ κλεισουράρχης καταλαβὼν οὐκ ἄποθεν χειροῦται τε
10 μετὰ τοῦ στρατιώματος καὶ τῷ στρατηγῷ φέρων δίδωσι Πετρωνῶ.
οὕτως μὲν οὖν ὁ Πετρωνᾶς τὰ κατὰ τοῦ Ἄμερ στήσας τρόπαια διὰ
πολλῆς εἶχεν ἕκτοτε τὸν μοναχὸν αἰδοῦς καὶ τιμῆς, προφήτην ἄλ-
λοι ἀποκαλῶν. καὶ δὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς τούτῳ ἀνάθεις πρὸς
τὴν βασιλεύουσαν εἰσελαύνει τοῦτον ἐπιφερόμενος, πρὸς τὸν βα-
15 σιλέα καὶ τὸν Βάρδαμ τὴν τοῦ ἀνδρὸς θειάζων καλῶς ἀρετῆν. B
καὶ [ἄλλ'] ὁ μὲν Πετρωνᾶς τὸ τοῦ δομestikou οὐκείτι προσωπειὸν
καθυπεκρίνετο, ἀλλ' αὐτὴν ἐλάμβανεν ἐκ βασιλέως τιμῆν· καὶ ὁ
βασιλεὺς τὴν πρὸς θεὸν ἐκδημίαν παρ' αὐτοῦ διδαχθεὶς τὸν Πε-
τρωνῶν ἀνεδίδασκεν ὡς διὰ ταχέων μέλλων ἀποδημεῖν. “καὶ ποῦ
20 μετ' ἡ” ὁ Πετρωνᾶς “ἀπαίρων τὸ σὸν ἄρνιον, ὁ ποιμὴν μου καὶ
ἐρωτά, βοῦλει καταλιπεῖν;” μετὰ κλαυθμοῦ ἐπινυθάνετο. “ἄρα
τούτῳ τῷ βίῳ; ἀλλὰ δέδοικα μὴ πρὸς τὸν πρότερον ὄλισθον αὐ-
θις παραρρῶ καὶ γένωται μοι τὰ ἴσχατα τῶν προτέρων εὐ κρείτ-

5 πρότερον?

inde obseptum cum tenende, rem postmodum tentare vetuerant. undi-
que igitur exstantes acies videns, atque hinc illincque, qui ad aquilo-
nem quique ad meridiale latus positi erant, irruentes conspiciens, de-
perata tum salute, ac velut fulmine ictus, in medios se enses primum-
que obvios inserit; ubi letali accepto vulnere cum ipse tristis fato cadit,
tum suos omnes, ne uno quidem cladi superstite, perdit. eius filium
cum cohorte quadam fugam arripuisse ubi rumor percubuit, Charsiani
causurarum praefectus pone assecutus cum exercitu manu capit ac Pe-
tronae imperatori tradit. sic ergo Petronas erectis de Amere tropaeis,
magna deinceps veneratione ac culta monachum prosequabatur, alium
cum divinum vatem vocans. atque adeo conscientia sua illi deposita,
cum adducens, urbem Augustam petit, amplissimo apud imperatorem ac
Bardam viri virtutem praeconio iure merito efferens. ceterum Petronas
non iam ultra domestici personam simulacro gessit, sed regio munere
ipse ea dignitate augetur. monachus cum se ad deum emigraturum di-
vinitas cognovisset, Petronam rei admonet. ad quem ille iugens “ubi-
nam vero” inquit “tu pastor meus ac amator oviculum tuam humanis
excedens via relinquere? num in hoc saeculo? at vereor ne in priora
proversus delicta diffuam, mihi que posteriora nihil meliora prioribus

τονα.” “καὶ βούλει” φησὶν ὁ μοναχός “ἐμοὶ συνεπακολουθή-
 C σαι;” καὶ οὗτος “ναί, πάτερ” ἔφη, “μεθ’ ἡδονῆς.” καὶ δὴ
 νόσω καὶ οὗτος βληθεὶς ἅμα τῇ οἰκαδὲ ὑποστροφῇ ἐδήλου τὰ συμ-
 πίπτοντα τῷ ἀββᾷ, καὶ ἀντεδηλοῦτο φάναι ὡς μετ’ ἐμοῦ γενήσῃ
 μετὰ μικρόν, ὡς ἤτησω. καὶ δὴ τινων ἡμερῶν παρελθουσῶν ὁ 5
 μοναχός τε μετεκαλεῖτο πρὸς τὸν θεὸν καὶ οὗτος ἀδωρὸν ὡς ἐκ
 συνθήματος ἐπηκολούθει λαμπρῶς· καὶ τοσοῦτον ἦν κατὰ τὸν
 αὐτὸν καιρὸν ἀμφοτέρων ἢ ἐκεῖθεν ἀποδημία ὡς ἄτερος ἐτέρου,
 καίτοι γε μικροῦ τοῦ διαστήματος ὄντος, μὴ ἀκοῦσαι τὸν θάνα-
 τον. τοιοῦτῳ μὲν δὴ τέλει τοῦ βίου ὁ Πιερωνῦς χρῆσάμενος 14-
 D γεται, ἐτελεύτα δὲ καὶ πρὸ τούτου ὁ Μανουὴλ νόσω δὴ τι κραι-
 τηθεὶς.

26. Μετέβαινε δὲ καὶ ὁ Βάρδας καὶ τὰς ἐκ βασιλείως
 ἤμειβε συνεχῶς τιμὰς, ὥσπερ τις νέος γαυρός τε καὶ φιλότιμος
 τὰς ποικίλας τῶν πρὸς τέρψιν στολάς. μετέβαινε γοῦν καὶ πρὸς 15
 τὴν Καίσαρος ἀνῆγει δόξαν τε καὶ τιμὴν, τοῦ Μιχαὴλ οὐ πρὸς ἔτε-
 ρόν τι τῶν πολιτικῶν τοσοῦτον ἐπιοημένου ἢ θέατρα καὶ ἵππων
 ἀμιλλητήρια. κατὰ δὴ χαλεπὸν, οὐκ ἠγάπα μόνον θεατῆς εἶναι,
 εἶγε καὶ τοσοῦτον ἐσχόλαζεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἠριοχεῖν ὁ τῆς τῶν
 Ῥωμαίων βασιλείας, θέαμα τυχάνων καὶ παύσιον πᾶσι δὴ καὶ 20
 P 115 κατὰ γελως. οὕτως ὁ Βάρδας τοῦ ἀδελφιδοῦ ἐπετρόπευεν, καὶ
 οὐδὲ ζῆν, ὡς ἔοικεν, ἠθέλησεν, εἰ μὴ τοῦτον μεταπέσει τὸ ἀν-
 δράποδον. πλὴν διώκει τῶς αὐτὸς τὰ πολιτικά, καὶ τῆς βασι-

fiant.” “num vero,” inquit monachus, “tibi animo sedet, ut me sequa-
 ris?” “ita, pater,” inquit, “lubentissime sequer.” morbo itaque et
 ipse correptus, statim ac domum rediisset, ea narrat quae abbati eve-
 nerant; vicissimque refert dixisse monachum “ipsam quoque,” uti petie-
 rat, “brevis morientem eum secuturum.” ac sane paucis elapsis diebus,
 cum monachus ad deum evocatur, tum statim Petronas velut ex conducto
 magnifice sequitur, ita nimirum ut quamvis brevi sic intervallo diastici
 erant, ambobus simul emigrantibus, alter alterius mortis nuntium audire
 nequiverit. moritur vero et illo prior Manuel, morbo quodam detentus.

26. Sed et Bardas nullo fixus munere alias ex aliis continue digni-
 tates profusa principis largitate mutabat, haud secus ac juvenis quidam
 ac ambitiosus vario ad luxuriam cultu mutat vestes. mutata itaque fun-
 ctione ad Caesaris dignitatem gloriamque ascendit, cum Michael nulla
 alia rei publicae cura teneretur quam ut theatri ludique Circensibus
 vacaret. quodque adeo gravius, non solum illis lubens spectaculis in-
 tererat tantamque operam navabat, sed et ipse Romani arcem imperii
 tenens equos agebat, cunctisque se ridiculum ac spernendum praebebat.
 ita Bardas Nepotis curatorem agebat; cui nec vita, ut par est, in votis
 esse debuisset, nisi a servili vitae hoc instituto illum avocaret. interim
 tamen negotia publica administrabat, ac sibi ipse imperium animo desti-

ἡμᾶς κατιστοχάζετο ὡς αὐτὴν ἐνκαιρῶς περιληψόμενος. ἀλλὰ
 πᾶσι μὲν εἰς τὸ μέλλον ἐταμιεύετο· τότε δὲ τῆς ἕξω σοφίας ἐπι-
 μληθεὶς (καὶ γὰρ ἦν τῷ τοσοῦτῳ χρόνῳ παραρρευῆσα καὶ πρὸς
 τὸ μηδὲν ὄλωσ κεχωρηκυῖα τῇ τῶν κρατησάντων ἀγροικία καὶ
 ἑμαθία) καὶ διατριβὰς τῶν μαθηματικῶν κατὰ Μαγναύραν
 ποιήσας ἀδίδις ἀκμάζειν καὶ ἀνηβῶν ταύτην ἰσπούδαξέ τε καὶ πε- B
 φιλοτιμήτο. καὶ τοῦτο τῶν ἔργων αὐτοῦ κάλλιστόν τε καὶ περι-
 βόητον ὄν οὐκ ἴσχυσε πως τὰς ἐνούσας ἄλλως κῆρας αὐτῷ ἀπονή-
 ψασθαι. ἤρχε δὲ καὶ τῆς τριακονταετηρίδος τὴν μὲν φιλοσοφίαν
 10 ἐξηγούμενος Ἄτων ἐκείνος ὁ μέγας τε καὶ φιλόσοφος, ὃς κατὰ
 σπηγγεῖαν μὲν τοῦ ἐξουδέλφου τῷ πατριάρχῃ Ἰαννῇ ὑκείλωτο, τὸν
 θρόνον δὲ τῆς Θεσσαλονίκης κατέχων, ἐπειδὴ γῶν ἐκ καθαιρέσεως
 ἰσθόλαξεν, εἰς ταύτην προειβιβάζετο τὴν σχολήν, τὴν ἑμαθίαν
 πάρῳ ποι ἀπελαύνων καὶ ὑποτρεπόμενος.
 15 27. Ἄξιον δὲ μὴδ' ὅπως εἰς γνῶσιν ἤλθεν ὁ τηλικούτος C
 ἄνθρωπος τῷ τότε κρατοῦντι παραδραμεῖν. Θεόφιλος δὲ ἦν, ὁ τοῦ
 Μιχαὴλ σοφοῦ καὶ πατῆρ. οὗτος οὖν ἐπεὶ τὴν τῶν μαθημά-
 των εἰς ἄκρον ἐπιστήμην ἐξήσκησεν, τοσοῦτον χωρῆσας διὰ πα-
 σῶν, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν αὐτῆς ἀδελφῶν, ἀριθμητικῆς τε
 20 φημι καὶ γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας, ἀλλὰ καὶ τῆς πολυθρολή-
 του μουσικῆς, καὶ εἰς ἄκρον αὐτῶν ἐλάσας ὡς οὐδεμιᾶς ἕτερος
 σπουδῇ τε πολλῇ καὶ βίῳ ἀπράγμονι καὶ μεγέθει φύσεως, εὐτελεῖ D
 τῆ καταλύματι χρώμενος καὶ καταγωγῇ τοῦ εἰς αὐτὸν φοιτῶν-

uat, cuius quandoque sibi ipse compos fore videretur. ceterum haec
 quidem in futurum illi reposita: interim vero saecularis ac profanae sa-
 pientiae cura suscepta, cum iam plura lustra humaniores literae impe-
 ritorum barbarie ac inscitia obsolevisent ac prope extinctae essent,
 mathematicarum disciplinarum scholis ad Magnauram constitutis, magni-
 ficè rursus florere ac velut repubescere eam fecit. nec tamen hoc Bar-
 dae facinus, quanquam summam praeferreret honestatem gloriaque cele-
 berrimum esset, eius noxas reliquas eluere valuit. praecerat huic scho-
 lae ac doctor philosophiae erat magnus ille ac philosophus Leo, sangui-
 nis quidem prosepia Iannae patriarchae patruelis, gradu vero Thessalo-
 nicensis quondam episcopus. tunc autem cessare iussus atque amotus,
 quod iconomachorum haeresis cultor erat, huic negotio praepositus
 opera sua ac industria inscitiam procul abigebat atque fugabat.

27. Operae pretium autem videatur, ut et noverimus qua ratione
 vir tantus in eius qui tam rerum potiebatur notitiam venerit. erat is
 Theophilus Michaelis pater. hic ergo cum disciplinarum omnem scien-
 tiam perfecte excolisset, sicque omnium disciplinarum, philosophiae
 sineque germanarum (arithmeticae scilicet et geometriae, nec non astro-
 nomiae, quin et celebratissimae musicae) perfectionem nactus esset,
 tantumque in illis omnibus unus ipse profecisset quantum ne in una
 quidem quiescens alius, diligenti in eam opera, solitudinis tranquillo,

τας ἐπαίδευσεν, ἐκδιδάσκων ἦντινα ἐπιστήμην καὶ βούλοιντο. ὡς δ' ἤδη χρόνος παρίππασεν καὶ τῶν μαθητῶν οὐκ ὀλίγοι κατὰ τὰς ἐπιστήμας προέκοπτον, συνέβη τινὰ νεανίαν τῶν ἑαυτοῦ φοιτητῶν, τῆς γεωμετρικῆς ἐπιστήμης ἄρτι τὸ πέρασ καταληφῶτα, ὑπογραφεῖα γενέσθαι τινὸς στρατηγίδα τάξιν διέκοντος, καὶ προκοπῆς 5 ἔνεκεν τοῦ βίου ἀγαπήσῃαι τούτῳ ἀκολουθεῖν. ὡς δὲ κατὰ τὸν πόλεμον ἅμα τούτῳ ἐγένετο, ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ζωγρεῖται καὶ τῶν ἐπιφανῶν τινὲ εἰς δουλείαν διὰ τὸ νέον τῆς

P 116 ἡλικίας δίδοται. Μαμοῦν ἐκεῖνος οὕτω καλούμενος τρικαῦτα μὲν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐτέλει ἀμεραμουνῆς, ἄλλοις τε μαθήμασι 10 σχολάζων Ἑλληνικοῖς καὶ δὴ καὶ γεωμετρίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ ἀμελῶν. λόγου δὲ ποτε παρὰ τοῦ τὸν νεανίαν ἔχοντος δεσπότητος κινήθεντος περὶ τῆς σπουδῆς ἀμεραμουνῆ καὶ τῆς τῶν μαθημάτων ἐπιμελείας, ὡς δὴ καὶ περὶ τῆς γεωμετρίας ἔλεγεν, ἀκοῦσαι τούτου εἶπεν ὁ νεανίας ἐπιθυμεῖν καὶ τῶν αὐτοῦ διδασκά- 15 λων, ὡς καὶ αὐτοῦ τινὰ ἔχοντος ἐπιστήμην γεωμετρικῆν. ὡς οὖν ἀνέμαθεν ὁ ἀμεραμουνῆς, μετὰ περιχαρείας εἰσκαλεῖται πολλῆς, καὶ τὸν ἀλχημάλιτον ἐπυθάνετο εἰ γνώσιν τῆς τοιαύτης

B κέκτηται ἐπιστήμης. καὶ ἐπεὶ τὴν συγκατάθεσιν ἐποίησατο, εἰ μὲν ἀπιστίαν πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους ὁ βάρβαρος κεκτημένος 20 οὐκ ἔλεγεν ἐτέρους εἶναι ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῶν ἐκείνου διδασκάλων ἐκτός. ὡς δ' ὁ νεανίας ἔλεγεν τούτων διακοῦσαι ἐπιθυμεῖν καὶ

6 στρατηγίδος P
οὐρανῶν P

13 σπουδῆς τοῦ ἀμ.?

21 ἀπὸ τῶν

ingenii dexteritate, in villi quodam tuguriolo discipulos erudiebat; et, quam quisque mallet scientiam docebat. cum autem longum iam tempus transisset multique eo doctore non paenitendos progressus fecissent, contigit ut eius discipulorum iuvenis quidam, summam per eum nactus geometriae peritiam, uni ducum a secretis, rei per eum familiaris compendium facturus, ad bellum proficiscenti se ultro comitem daret; dumque illic versatur, nescio quo casu in Agarenorum potestatem veniret, ac quod viridi florentique iuventa erat, illustrium uni servus dederetur. Mamum nomine tunc Ismaelitarum ameramnunes cum Graecanicis aliis disciplinis operam dabat, tum praecipue geometriae deditus erat. accidit autem ut eius, de quo diximus, iuvenis herus de ameramnunis in disciplinis diligentia sermonem domi haberet; cumque et geometriae meminisset, "eum" ait iuvenis "eiusque lubens magistros, quippe ipse geometriae non omnino rudis, audirem." id vero ut audivit ameramnunes, ingenti gaudio ad se adolescentem acceruit, quaeritque ex illo "num eiusmodi scientiae cognitione aliqua praeditus sit." ait ille; necdum tamen barbarus ut dictis fidem accommodet in animum inducit, neminem geometriae guarum arbitratus praeter magistros suos, qui in aula age-
rent. dicente illo "libenter se auditurum eorumque doctrinam explora-

τῆς αὐτῶν διδασκαλίας, εὐθὺς οὗτοι παραστάντες ἀπήρχοντο ταύτης, καὶ διεχάραττον τὰ τρίγωνά τε καὶ τετράγωνα σχήματα, καὶ τοὺς Εὐκλείδου κανόνας προσέφερον, καὶ τὸ μὲν ὅτι ἐδίδασκον ἀσφρακῶς καὶ ἐπιστημονικῶς, τοῦτο λέγοντες τοιαύτην ἔχει τὴν 5 κλῆσιν καὶ τοιαύτην τὸ ἕτερον, αἰτίαν δὲ καὶ λόγον, καὶ διότι οὕτως τε ἔστιν καὶ κλῆσιν ἔχει, κατάλληλον ἀπεδίδοσαν οὐδαμῶς, ἀμάθειαν καὶ ἄγνοιαν, ἀλλ' οὐ στενότητα γλώττης πως ἔχοντες. C ὡς οὖν τούτους γαυρομένους ἰώρα καὶ μέγα φρονοῦντας ἐπὶ τῇ τῶν σχημάτων ὁ νεανίας καταγραφῆ, "τὴν" φησὶν "ὡ οὗτοι, ἐπὶ 10 πατὴρ λόγου καὶ πράγματος τῆς αἰτίας τὸ κράτος ἐχούσης καὶ τοῦ διότι, ὑμεῖς τὴν ὑπαρξιν μόνον λέγοντες τοὺς τοῦτων παρατρέχετε λόγους ὡς οὐκ ἀναγκαίους; καὶ εἰς ταυτὸν τὸν διδασκόμενον ἄγετε ὅπου καὶ τὸν μηδὲν παιδευόμενον μηδέ τι περὶ τούτων διαγωνίσκοντα;" τῶν δὲ διαπορησάντων καὶ τὰς αἰτίας τούτων 15 των διευκρινεῖν καὶ διδάσκειν παρακελευσμένων, ἐπεὶ διερμηπύοντα καὶ σαφῶς λέγοντα ταύτας δεικνύον, ὡς τοῦτο μὲν διὰ τὸδε καὶ τοῦτο διὰ τὸδε τὴν εἰρημένην ἔχει κλῆσιν τε καὶ γραφήν, D καὶ ἅμα αὐτῶν ὁ νοῦς δηρνοίγεται καὶ τῶν λεγομένων συνίσταν, θάμβει λοιπὸν συσχεθέντες ἡρώτων ὀπόσους τὸ Βυζάντιον τοιούτους 20 τρέφει ἄνδρας ἐπιστήμονας. ὡς δὲ πολλοὺς οὗτος ἔλεγεν καὶ ἑαυτὸν τῷ τῶν μαθητιῶντων χορῷ ἀλλ' οὐ τῶν διδασκόντων κατέλεγεν, περὶ τοῦ διδασκάλου ταῦτον αὖθις ἐπανηρώτων, οὐ ᾧσιν ἔτι ἠρίθμηται καὶ ὑπεράνω πέφυκε γῆς. ὁ δὲ "ἔστι τε"

4 ἔχει?

11 τοῦ] τὸ F

22 οὐ] εἰ?

tum," illi statim adstantes geometrica auspicantur, figurasque triangulis et quadrangulas describunt, atque Euclidis canones afferunt; factumque, ac sic se rem habere, strenue ac erudite docent, sic nimirum istud vocari, hoc illius esse nomen: causam vero et rationem adscripti nominis, ac cur se res ita habeat, nullam illius momenti afferentes, meram suam inscitiam ac ignorantiam, sola linguae angustia pro eius verboritate non pressi, prodebant. tum iuvenis elato animo ventosus ob eam figurarum descriptionem videns, "cum in omni doctrina" inquit "ac negotio rei causa eiusque assignata ratio primas teneat, cur vos, res solummodo esse dicendo, quasi nullius frugis rationes omittitis, inque eandem classem eum qui doctus sit et eruditus, ac qui earum rerum ignarus, redigitis?" haesitantibus illis, et ut ipse causas distincte ederet atque doceret rogantibus, ubi exponentem ac perspicue dicentem sadiere, "istud nimirum in causa esse cur hoc istud sortitum sit nomen, hocque illud, hancque adeo delineationem;" eoque loquente eorum animas aperiebatur, sermonemque intellexerunt; porro hominem admirari ac cum stupore percontari, "quotos Byzantium viros eius generis sicque eruditos aleret?" respondente illo "longe plurimos, ac se ex discipulorum, non ex magistrorum numero esse," rursus de doctore quaerunt,

ἔφησεν “ὕπερ γῆς,” καὶ τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν ἐξεθείλασεν, ἀκτῆμοσι βίον διάγειν λέγων αὐτὸν καὶ τοῖς πολλοῖς ἄγνωστον, ἐπὶ σοφίᾳ
 P 117 διαλάμποντα. γράμματα γοῦν εὐθὺς ὁ Μιμμῶν πρὸς ἐκείνον δια
 χαράττει, τόνδε τὸν νοῦν περιέχοντα, “ὡς ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δᾶ
 δρον ἐπέγνωμεν, ἐκ τοῦ μαθητοῦ τὸν διδάσκαλον. ἐπεὶ γοῦν τότε
 ὦν περὶ τὴν ἐπιστήμην τῶν ὄντων δι’ ἀρετὴν καὶ γνώσεως βιάθη
 ἄγνωστος εἰ τοῖς σοῖς συμπολίταις καὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως
 οὐπω τοὺς καρποὺς ἀπέληφας, ὅτι μὴδὲ τιμῆς ἠξίωσαι παρ’ αὐ
 τῶν, μὴ ἀπαξιώσης ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς καὶ τῆς σῆς διδασκαλίᾳ
 μεταδοῦναι ἡμῖν. εἰ γὰρ οὕτω τοῦτο γένηται, τοὺς ἀγένας σο
 κλινεῖ γένος ἕκαστον τῶν Σαρακηνῶν, καὶ πλοῦτον καὶ δωρεῶν
 ἀξιωθήσῃ, ὧν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἠξίωται.” ἐπιδοὺς οὖν
 B τὰ γράμματα τῷ νεανίᾳ, καὶ δώροις αὐτὸν φιλοφρονησάμενος
 τὸν διδάσκαλον καταλαμβάνειν ἐκέλευσεν, καὶ τιμὰς εὐθὺς ἐπι
 σκεῖτο καὶ δωρεὰς καὶ αὐθις, εἰ βούλοιο, τὴν εἰς οἶκον ἐπάνο
 δον, μόνον εἰ τοῦτον πείσειε τὴν τῶν Ῥωμαίων καταλιπεῖν γῆν
 ὡς τὴν βασιλεύουσαν ἔφθασε καὶ τοῦ διδασκάλου πρὸς πρόσωπον
 ἕστηκεν, ἣ τούτου θέα ἀναφλέξασά τε καὶ οἷον θερμαινοῦσα ὄλο
 φύρεσθαι κατηνάγκαζε, καὶ δάκρυσιν οὐ παρειὰς μόνον ἀλλὰ καὶ
 τράχηλον καὶ στήθεα διάβροχα ἐμποιεῖν. καὶ τὸ πρῶτον ἀφασί
 τῶν δρωμένων τὸν διδάσκαλον κατελάμβανεν, τίς τε εἶη οὐκ εἰδῶς
 C καὶ ὅτου ταῦτα ἔνεκεν διαπράττοιο· ἣ τε γὰρ τούτου μορφὴ ἄλ

17 τῆσ] γῆσ P

“num adhuc vivat ac superstes sit.” respondet vero “omnino supersti
 tem esse,” virique magnifice virtutem laudat, dicens inopem vitas
 agere, ac vulgo ignotum sapientia clarere. statim ergo Mimum a
 hunc literas in hanc sententiam scribit. “ex fructu arborem, ex disci
 pulo magistrum agnovimus. ergo tu, qui tanta rerum praeditus scienti
 ob virtutem ac scientiae altitudinem civibus tuis ignotus es, necdumque
 sapientiae ac scientiae fructus percepisti (quippe nullum ab eis honores
 consecutus), ne dedigneris venire ad nos, tua nos doctrina impartita
 rus. hoc si feceris, tibi cervicem gens omnis Saracenorum inclinan
 tanta munerum ac divitiarum vi cumulabit, quanta nemini unquam ho
 minum obtigit.” his ergo literis adolescenti traditis, eoque liberalite
 donato, ad magistrum iubet proficisci; rursusque honores ac munera pol
 licetur; ac si velit, etiam facultatem facturum redeundi in patriam, a
 modo Leoni, ut ad eos transeat Romano relicto orbe, suaserit. ubi
 itaque in urbem regiam venit, ac coram magistro adstitit, eius incensu
 aspectu, velutque calore exaestuans, in gemitus cogitur, nec solum ge
 nas sed et collum et renes rigat lacrimis. ac primum quidem rerum in
 certus magister haerere, cum nec quis ille esset exploratum haberet
 nec sciret cuius gratia haec agerentur. adolescentis enim longiore mor

λοιωδῆσα τῷ χρόνῳ καὶ τῇ τῆς αἰχμαλωσίας κακουχίᾳ ἄλλοιον τὸν καινὴν ἄλλ' οὐκ ἐκείνον εἶναι τὸν γνωριζόμενον ἀνεδίδασκεν. ὡς δὲ τὴν τοῦτου γνώσειν κατὰ μικρὸν ἐδίδου, ὄνομα καὶ μαθηματικὰ ἐπειπῶν, καὶ προσετίθει τὰ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπολυτρώσεώς τε καὶ ἀφίξεως, καὶ ἅμα εἰς χεῖρας ἐδίδου δὴ τὴν γραφὴν, τότε δὴ κοινῇ τὴν τραγωδίαν ἐπλήρουν καὶ θρηνηδίας. πλὴν οὐκ ἀκίνδυνον εἶναι λογισάμενος τὴν ἐκ τῶν ἐχθρῶν γραφὴν, εἴ γέ ποτε κατάφωρος γένοιτο, τῷ λογοθέτῃ πρόσεισι (Θεώκτιστος οὗτος ἦν ὁ πυρανάλωμι τῷ Βάρδα γενόμενος) καὶ δεικνύει τὰ τοῦ αἰχμαλώτου πάντα καὶ μαθητοῦ, καὶ ἅμα δίδωσιν τὴν τοῦ ἀμεραμνοννῆ γραφὴν. αὕτη ἡ αἰτία τῆς τοῦδε τοῦ Δεσφῆρος πρὸς τὸν βασιλέα γνώσεως τε καὶ οικειώσεως. οὗτος ὁ μαθητὴς καὶ τοῦτο τὸ γράμμα τὴν τε τοῦ Λέοντος σοφίαν ἐν ὑπαθήρῳ γενέσθαι ἐν γωνίᾳ τέως οὖσαν ἐποίησεν καὶ τῆς εὐτελείας ἐκείνης καὶ πενίας ἔξω παρήγαγεν. τό τε γὰρ γράμμα ἐμφανίζει τῷ Θεοφίλῳ ὁ λογοθέτης, καὶ προσκαλεῖται τοῦτον αὐτός, καὶ πλουτεῖται καὶ ἐν τῷ τῶν ἀγίων μ' ναῦ διδάσκειν δημοσίᾳ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπιτέγεται. οὐ πολλὸς γοῦν χρόνος, καὶ ἐπεὶ διέγνω ὁ Μамουὺν μὴ βούλεσθαι τὸν φιλόσοφον τῆς οικείας τὴν ἀλλοτρίαν ἀλλὰξασθαι, διὰ γραφῆς ἐκτίθησεν ἀπορίας γεωμετρικῶν τε καὶ ἀπορολογικῶν ζητημάτων καὶ τινων ἐτέρων δυσδιαγνωστων κεφαλῶν, καὶ τὴν λύσιν τούτων κομίσασθαι ἄξιοι. ὡς δ' οὖν ἕκαστοι προσηκόντως ἤρμηνευσεν ὁ Λέων καὶ τὰς τούτων λύσεις ἐξέδειξε, προσεφῆρμωσε τε τούτοις καὶ τινα προγνώσεως ἐκπλήξεως

ἢ τινες προγνώσεις?

innata species, malisque captivitatis detrita, aliam existimari praebebat quam qui notus erat. at ubi paulatim sui notitiam fecit, nomenque ac disciplinas edidit, et captivitatem adiecit, causamque redemptionis ac cur venerit, simulque literas in manus dedit, tunc sane communi ambo luctu planctuque soluti sunt. cum tamen Leo haud sibi tutum intelligeret, si quando ab hoste clanculum literas accepisse deprehenderetur, ad logothetam accedit (Theocistis is erat, cui Bardas necem conseruit) ac captivi verba omnia et discipuli exponit, simulque ameramnonis literas tradit. sicque virum imperatori innotescere contigit, inque illius necessariorum numerum cooptari. hic discipulus ac epistola, quae haecenas in angulo delituerat, Leonis sapientiam in apertum produxit, adiectaque illa eum per egestatem vitae sorte exemit. logotheta namque Theophilo literas ostendit; quem ille accersitum datat, publiceque doctorem in sanctorum quadraginta martyrum sacra aede praeficit. ubi non multis exactis diebus, intelligens Mamum haud ex animo Leoni esse ut natali solo felicto se ad eum conferret, geometricas quasdam ac astronomicas aliarumque scientiarum difficiles quaestiones solertia mentis solvendas ac exponendas mittit. Leo ubi rite singulas interpretatus esset ac uniuscuiusque solutionem edidisset, quasdam etiam admirationis

Ξεκα, τότε δὴ μεγάλως ἐπὶ χειρας λαβόντα αὐτὰ τὸν ἀμεραμνου-
 τρωθῆναι δὴ τῷ τούτου πόθῳ, καὶ μέγα ἀνακαραγεῖν, τὸν ἄνδρα
 τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν μαθημάτων ὑπεραγάμενος. ὅθεν εὐθὺς
 οὐ πρὸς ἐκείνον πρὸς δὲ τὸν Θεόφιλον ἐπιστολὴν πέμπει, τὸν τοῦτον
 τοῦτον ἐμπεριέχουσαν, ὡς ἐβουλόμην μὲν αὐτὸς ἀφαιεσθαι σοι,
 ἔργον φίλου τε καὶ μαθητοῦ ἐκπληρῶν· ἐπεὶ δὲ ἦ τε προσανα-
B κειμένη μοι ἀρχὴ ἐκ Θεοῦ καὶ ὁ πολὺς ὑπὸ τῆν χειρά μου τελῶν
 καὶ ἔξουσιαν λαὸς τοῦτο οὐ συγχωρεῖ, ἀξιῶ τὸν ὃν ἔχεις ἐπὶ φιλο-
 σοφίᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις περιβόητον ἄνδρα βραχὺν τινα
 χρόνον ἐπαποστείλαι, καὶ συγγενέσθαι μοι τοῦτον πείσαι, τρώσῃ
 10 διδασκαλίας τῆς αὐτοῦ ἐπιστήμης μεταδιδόντα καὶ ἀρετῆς τῷ οὐ-
 τως ἔχοντι ἐμοὶ πρὸς ἐκείνας ἐρωτικῶς. πάντως δὲ οὐκ ἀναβολὴ
 τις γενήσεται ὅτι τε τῶν οὐχ ὁμογλώσσων ἐγὼ καὶ ὅτι τῆς πίστεως
 ἀλλότριος· ἀλλ' ὅτι μᾶλλον τοιοῦτος ὁ ἀξιῶν, πέρας ἢ αἴτησις
 λήψεται παρὰ φίλοις ἐπικεικίσι τε καὶ χρηστοῖς. χύρις δὲ σοι κα-
C ταβληθήσεται ὑπὲρ τούτου χρυσοῦ μὲν εἴκοσι κεντηνάρια, εἰρήνη
 δὲ καὶ σπονδαὶ ἀδίδιοι τε καὶ ἀτελεύτητοι. τοσοῦτοις μὲν ἐκείνος
 τὴν αὐτοῦ ἔξωνεῖτο παρουσίαν καὶ ἄφιξιν· ἀλλ' ὁ Θεόφιλος ἀντα-
 ποκρίνας καὶ ἄλογον τὸ οἰκεῖον δοῦναι ἑτέροις καλὸν καὶ τὴν τῶν
 ὄντων γνῶσιν ἐκδοτον ποιῆσαι τοῖς ἔθνεσι, δι' ἧς τὸ τῶν Ῥω-
 15 μαίων γένος θαναμάζεται τε καὶ τιμᾶται παρὰ πᾶσιν, ἐκείνῳ μὲν
 οὐκ ἐπένευσε, τοῦτον δὲ διὰ τιμῆς πλείονος σχῶν τὸν Ἰωάννην τοῦ

16 ἐκατὸν margo Combef.

19 τῶν om P

causa futura praedicendi signa adiecit. tunc ameramnunes acceptis in
 manus literis maiorem in modum viri desiderio animo affici altumque
 vocem tollere, eius philosophiae ac disciplinarum defixus admiratione.
 mox ergo non ad Leonem sed ad ipsum imperatorem literas scribit,
 hunc fere continentes sensum. "statueram, quod est amici discipulique
 officium, ipse ad te venire: sed cum creditum mihi a deo imperium tan-
 taque haec subiectae plebis multitudo id non permittant, rogo ut quem
 virum philosophia aliisque disciplinis longe celebrem habes, ad breve
 tempus mittas ac mecum versari iubeas, ut me sua ille doctrina ac vir-
 tute, quarum tanto amore flagro, impertiat. neque ob religionis gentis-
 que diversitatem praestare rem differas: sed magis quod talis est qui
 rogat, finem facile vota habebunt inter probos ac mites amicos. pro
 hoc autem munere auri centenaria viginti reddemus, pacemque ac foedus
 perenne componemus." tantis ille redimendam viri praesentiam
 putavit, et quod is illi utendum praeberet. at Theophilus dato response,
 nec consentaneum ratus bonum proprium aliis tradere, rerumque scien-
 tiam gentibus proderet, cuius causa Romanum genus ubique gentium ad-
 mirationem habet honorique ducitur, eius minime votis annuit: Leonem
 vero maiori porro in honore lubens, Ioanni patriarchalem tum sedem

πατριάρχου τότε θρόνου ἀντικεισόμενον κατὰ τὴν Θεσσαλονικίαν μητρόπολιν, καὶ ὡς πλήρη σοφίας ὄντα καὶ ὡς οικειούμενον ταύτῃ κατὰ συγγένειαν, χειροτονεῖν ἐγκλεῖσθαι. (28) ὃς ἐπεὶ Δ μετὰ τὴν χειροτονίαν κατὰ τὴν Θεσσαλονικίαν ἐγένετο, εἶχε μὲν ἁπαστας τὴν αὐτοῦ εὐλαβουμένους τε καὶ τιμῶντας ἀρετὴν, εἶχε δὲ μᾶλλον τιμῶντας τοῦτον λαμπρότερον ἔκ τινος αἰτίας ἦν ὁ λόγος θελοῦ. περὶ τὰς τῶν καρπῶν γονὰς στεῖρά πως τοσοῦτον ὠρᾶτο ἢ γῆ καὶ ἄτεκνος κατ' ἐκείνο καιροῦ ὡς καὶ θάνατον κατεπέχεσθαι. οὗς ἰδὼν τῷ τῆς συμπαθείας οἴκτῳ βληθεὶς μήτ' ἀθυμεῖν παρήγει μήτε μὴν συμφοραῖς ἐπατόλλυσθαι, εἶπε δὲ βούλοιντο τῆς τοῦ θεοῦ ἐπικουρίας καὶ αὐτοῦ γε τυχεῖν. περὶ τινα γούν κερὸν, ὃν ἐκ τῆς ἀστρολογικῆς ἐδιδάσκετο ἀστέρων τινῶν ἐπιτολαῖς τε καὶ φάσεις ἀπόρροιαί τινα καὶ συμπάθειαν τοῖς περιγεῖσις P 119 προσγίνεσθαι, τὰ σπέρματα τῇ γῆ κατεβύλλετο καὶ ὑπὸ κόλπους βιωτῆς ἰδίδου, ὧν τοσαύτην γενέσθαι συνέβη εὐφορίαν τε καὶ εὐκαρλίαν, ἐπεὶ τὸ ξυρ ἀνέτελλεν καὶ ὁ τοῦ θέρους ἐφεστήκει καιρός, ὡς πολλοὺς ἐπαρκέσαι χρόνους αὐτοῖς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, πάντας οὕτω τοῦ θεοῦ τὸν ἄμνητον πολύχρον ἐνεγκαιμένου ταῖς τῶν ἐσκαζομένων λιτανείαις ἐπιδόντος καὶ ἰκεταίαις, ἀλλ' οὐ τῇ βικίῳ περὶ τὰ τοιαῦτα ματαιοπονία. τοῦτο γούν τὴν ἐπὶ πλέον τῶν Θεσσαλονικίων ἠῤῥῆσε πρὸς τὸν ἄνδρα στοργὴν καὶ τὸ φιλεῖν αὐτῶν δῆγειρεν, ὡς εἰκός. (29) θαυμαζόντων δὲ πολλῶν B

administranti iubet ut eum Thessalonicensem metropolitam ordinet, vitam scilicet sapientia ornatam, et qui sanguinis necessitudine ipsum contingeret. (28) ubi sacerdotio initiatus Leo Thessalonicam venit, omnium in se civium animos, ipsum pro virtute venerantium ac colentium, convertit. accidit vero etiam aliquid quod eam eius venerationem ac cultum magnificentius auxit. eo tempore tanta fuit terrae sterilitas omniumque frugum penuria, ut et mors iam immineret. visa autem Leo civium tanta miseria, miserantis animi affectu saucius, hortatur maerentiam ponere nec calamitatibus immori, si modo divinam opem consequi velint atque eius quoque auxilio iuvari. ad certum itaque tempus, quo ex astrologia didicerat ab stellarum quarundam exortu conspectaque benigniores quasdam e caelo influentias in haec inferiora demitti, sementem facere iubet inque terrae sinum iacere; quo facto tanta fertilitas frugumque ubertas appetente vere messisque tempore contigit ut in multis deinceps annos collecta annona suffecerit, ita plane deo uberem illam messem conferente, cum se facilem miserorum supplicationibus ac votis praeuisset, non quasi inanis illa astrologi observatio, tantae illius benignitatis causa exstiterit. ea tamen res Thessalonicensium erga Leonem amoris vim ac flammam, uti par est, maiorem in modum excitavit auxitque. (29) porro plerisque eius sapientiam mi-

περὶ τῆς αὐτοῦ σοφίας, καὶ ἄρα εἰς ἄκρον ἔφθασε πασῶν τὰ ἐπιστημῶν, λέγεται πρὸς τινὰ τῶν ἑαυτοῦ συνήθων φάναι “εἰ τὴν μὲν γραμματικὴν καὶ ποιητικὴν κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν διατρίβων κατώρθωσεν, ῥητορικὴν δὲ καὶ φιλοσοφίαν καὶ ἀριθμολογίαν ἀναλήψεις κατὰ τὴν νῆσον Ἄνδρον γενόμενος· ἐκεῖσε γάρ εἰσοφῶ ἀνδρὶ ἐντυχὼν καὶ τὰς ἀρχὰς μόνον καὶ τινὰς λόγους περὶ αὐτοῦ λαβὼν, ἐπεὶ μὴ ὅσον ἐβούλετο εὕρισκεν, τῇ χερσὶ ταύτη περινοστῶν καὶ μοναστήρια καταλαμβάνων καὶ τὰς ἀποκειμένα βίβλους ἀνερευνῶν τε καὶ πορίζομενος, καὶ πρὸς τὰς κορυφαίας τῶν ὁρῶν σπουδαιότερον ταύτας ἐμμελετῶν, πρὸς τὸ τῆς γνώσεως οὕτως ὕψος ἀνεπιβιάζετο, ὅτε δὴ καὶ κόρησιν σχῶν τῶν μαθημάτων πρὸς τὴν βασιλεύουσαν αὖθις ὑπέστρεψεν, τὰ σπέρματα τῶν ἐπιστημῶν ταῖς τῶν βουλομένων διανοαῖς καταβαλλόμενος.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρότερον· καὶ νῦν δὲ ἐπεὶ μετὰ τρεῖς χρόνους (τοσοῦτος δὲ ὁ τῆς τοῦ θρόνου ἀντιλήψεως χρόνος) ἐκ τῆς καθαιρέσεως αὖθις ἐσχόλαζεν, τῆς κατὰ τὴν Μαγναύραν μὲν οὗτο ἤρχε φιλοσόφου σχολῆς, ὃ δὲ δὴ τούτου φοιτητῆς Θεόδωρος τοῦ τῆς γεωμετρίας διαιτητηρίου πρόστατο, καὶ Θεοδόγιος τοῦ τῆς ἀστρονομίας, καὶ Κομητᾶς τῆς τὰς φωνὰς ἐξελληνίζούσης γραμματικῆς· οἷς ὁ Βάρδας καὶ δαψιλῶς ἐπαρκῶν καὶ ἐκ φιλομαθίας πολλῶν ἐπιφοιτῶν καὶ τῶν διδασκομένων τὰς φύσεις ἐπιρρωννύοντος τοῦ καθήκοντος χρόνου ὥσπερ πτερὰ τοῖς λόγοις διδοῦς πταροφρεῖν ἐποιεῖ καὶ προβαίνειν εἰς τοῦμπροσθεν.

rantibus, ac qua ille ratione ad omnium scientiarum apicem evases rogantibus, dixisse ferunt ad quendam sibi familiarem “grammaticam quidem ac poesin Cpoli morantem se didicisse, rhetoricam vero et philosophiam nec non arithmeticam in Andro insula versantem. illic enim cum docto quodam viro consuetudinem habuisse, ab eoque principium duntaxat ac praeceptis quibusdam rationibusque imbutum, nec quantas desideraverat nactum eruditionis vim, vicinam continentem pervagandis monasteriisque adeundo, atque in illis exstantes libros scrutando sibi quoque comparando atque in mentium iugis acriter diligentia evolvens et in eis meditando, ad tantae doctrinae fastigium evasisse. tumque abunde disciplinis expletum in urbem regiam rursus venisse, eorumque animi qui ipsius uti opera vellent scientiarum semina inspersisse.” verum haec prius: modo autem, post tres annos (tot enim fluxerant ab arripito sacerdotio) iterum cessare iussus ac gradu motus philosophiae scholam ad Magnauram regendam susceperat: Theodorus vero eius discipulus geometriae ludo praesidebat, Theodegius astronomiae, Cometas linguae Graecae grammaticae. iis Bardas dum large sumptus suppedita ac quo scientiarum desiderio accensus videbatur, saepe ipse quoque scholas frequentans discipulorumque animos confirmans, intra iusti temporis moras velut alas doctrinis addidit, eisque plumescendi (ut sic dicam) ac profectus maximi compendium fecit.

30. Καὶ τοῖς τοῦ ἵπποδρόμου δὲ συνεχῶς ὁ Βάρδας ἐαυ-
 τὸν ἰδίῳ κριτηρίῳ, καὶ ἐραστῆς νομίζεσθαι ταύτης τῆς γνώμης
 φιλοτιμούμενος. ἔτυχε δ' ἂν παρὰ πολλοῖς, τοῦ χρόνου τὰ γε-
 γνησθαι καλῶσαντος· ἀλλὰ πάλιν τὰ τῆς ἐκκλησίας κυκῆσας τε καὶ P 120
 ἁπαναρύξας, καὶ ἀντὶ γαλήνης φιλονεικίας αὐτῇ καὶ κακώσεων
 [καὶ] ὀλεθρίων αἴτιος γεγονώς, εἰκότως οὐ τὴν κρείττω δόξαν ἀλλὰ
 τὴν ἐναντίαν ἠνέγκατο. ἄρτι γὰρ τὸν βίον Μεθοδίου μετελλαχό-
 τος, τέσσαρας μόνους χρόνους τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρό-
 νον κεκρυμμένος, Ἰγνάτιον μοναχὸν ὄντα καὶ τῆς μονῆς ἡγούμε-
 10 τον τοῦ Σατύρου, τὸν Νικηφόρου μὲν τοῦ βασιλέως ἕκγονον, υἱὸν
 δὲ Μιχαήλ, τὸν ἐπ' εὐλυβείᾳ καὶ ἀρετῇ παντοῖα μαρτυρηθέντι
 πρὸς τὸν τῆς πατριαρχίας θρόνον ἀναβιβάζουσι καὶ τῆς οἰκουμέ-
 νης τοὺς οἰακὺς ἐμπιστεύουσιν. οὗτος οὖν μετὰ τινος χρόνους
 τὸν Βάρδα ἐπὶ τῇ τοῦ οἰκείου γυναικίου ἀλόγως καὶ ἀναίτιως ἀπο-
 15 βάλῃ τῆς αὐτοῦ δὲ νύμφης περιπλοκῇ τῆς ἐκκλησίας ἀπειργων, B
 ἐπὶ μὴ τῶν θείων κανόνων ἡμέλει, τὴν ἦν ἐκείνῳ ἐδίδου ποιήν
 τῆς ἐκκλησίας ἀποπεμπόμενος, ταύτην εἰσπράττειται παρ' αὐτοῦ.
 καὶ ἵνα τὸν λιμὸν καὶ τὴν δίψαν παρῶ καὶ τὰς ἐπὶ γῆς τοῦ ἀνδρός
 ἐπίστας τε καὶ φασδιασμοδὸς καὶ τὰς κατ' ὄλον τὸ σῶμα ὠμοστάτας
 20 κληγὰς, ἐν τούτῳ μόνον ἐγὼ εἰπὼν ἐπὶ τὰ συνεχῆ βαδιοῦμαι τῆς
 ἱστορίας. (31) παρεδίδου τὸν Ἰγνάτιον ὁ Βάρδας φρουρᾶ, καὶ
 φρουρᾶ ἀπηνεῖ τε καὶ χαλεπῇ· ἡ δὲ ἦν ἐν τῷ τῶν ἱερῶν ἀποστό- C
 λῶν τιμένει, οὐκ ἐν τῷ δὴ μεγάλῳ τε καὶ σεμνῷ, ἀλλ' ἐνθα οἱ

30. Idem Bardas in iudiciis in Circo agitari solitis assiduus erat,
 nimisque iuris aequique tenacis laudem ambiens vulgo utique adeptus
 erat, tempore obscurante ea quae illi iam iniuqua patrata erant: quia
 tamen iterum res ecclesiae miscuit ac turbavit, rixaeque ei et malorum
 ac exitii auctor exstitit, pro tranquillitate, qua fruebatur, hinc merito non
 solviam sed probrum labemque reportavit. etenim Methodio, ubi annos
 octiduum quattuor sedem Cpolititanam rexerat, ex humanis sublato,
 Ignatium monachum ac monasterii Satyri tum praepositum, Nicephori
 imperatoris ex filia nepotem ac Michaelis filium, virum scilicet omni
 pietatis atque virtutis laude clarum, qui rerum potiebantur ad patriar-
 chalem sedem provehant, eique orbis gubernacula concredunt. hic ita-
 que post annos aliquot, dum Bardam Caesarem, quod nulla legitima
 causa aut crimine repudiata uxore cum nuru sua commiscebatur, neglecti
 caesarem iuris non indiligens vindex et ultor, ecclesia arcet; quamque
 illi poenam indixerat, eiciendo ab ecclesia, eandem ab eo vicissim sus-
 tituit. atque ut famem sitimque praetoream, humique distento corpore
 verbera ac saevissimas membris omnibus plagas taceam, ubi unum hoc
 tantummodo dixerō, acceptam historiae seriem repetam. (31) traditur a
 Bardas Ignatius carceri, idque immani funestissimoque. fuit ille in san-
 ctorum apostolorum delubro, non in magna ac venerabili apostolorum

τάφοι και λέγονται και εισίν. ἐκεῖσε δὴ ἐναποκλείσαντες ἐν τινι τούτῳ τάφῳ τοῦ Κοπρωνύμου, ἐν κρυμῷ και παγετῷ γυμνότερον ὑπέρου, τὸ τῆς παροιμίας, ἐν μετεώρῳ ἐπικαθίσαντες τὰ τοῦ κρυμοῦ και χειμῶνος πάσχειν ἐξεβιάζοντο· τὰ δὲ ἦν ἡ δυσεντερία τε και τῶν ἐντὸς ἀναγκαίων ἐκ τῆς τοῦ ψύχους ὑπερβολῆς διὰ γαστρὸς ἀπόρροια και θάνατος ἐκ τούτου πικρός. ἀπεβίω δ' ἂν ἐκ τῆς τῶν φρουρούντων δεινότητος και ὠμότητος (ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ τε Γοργόνιτης Ἰωάννης και ὁ Σκουτελόπτης Νικόλαος και Θεόδωρος P 121 ὁ Μωρός), εἰ μὴ τις οἴκτῳ βαλλόμενος (Κωνσταντῖνος ἦν ὁ Ἀρμενιακός) τῇ τούτων ἀπουσίᾳ ἐν τῷ μέλλειν σιτίσθαι ἐκεῖθ' ἐν τε τὸν ἄνθρωπον κατεβίβαζεν, και οἶνω βραχεῖ, ἔτι δὲ και ἄρτῳ και μικρᾷ τινι περιθάλαψε τὸ λυποῦν ἐπ' ὀλίγον παρεμυθεῖτο. ὡς δὲ τὸ τῆς τιμωρίας ἀρκούντως ἐδόκει αὐτῷ, τότε δὴ ὑπερόριον μὲν τὸν ἄνδρα τούτον κατὰ τὴν νῆσον Μιτυλήνην ποιεῖ· ἐπεὶ δὲ και τινες τῶν ἐπισκόπων ἀντέλεγον και τὴν δίκην πόρρω που δὴ οὔσαν 1 και ἀποφοιτήσασαν ἐπεκαλοῦντο και οὐκ εἶ τι γένηται ἄλλον δέξασθαι ἠπέλιον, ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας συναπορρήγνυσθαι, τὸν ἐκ τούτου τάραχον δὴ κατευλαβηθεὶς ἔγνω και τούτους ἀπάτῃ περιελθεῖν και ἀλισπεκῆ. ἰδίᾳ γοῦν και κρυφῇ τούτων ἕκαστον μετακαλούμενος οὐ μικρὸν τι και ταπεινὸν ὑπισχετέῳ τε και ἐδίδου, εἰ μόνον P 121 ἀποσταίεν τοῦ Ἰγνατίου, ἀλλὰ τὸν θρόνον αὐτὸν Κωνσταντινουπόλεως. ὡς δ' ἐνεδίδοσαν ἅπαντες και τῆς μὲν δόξης ἠτῶντο, τοῦ

S τὸ om P

7 οὗτος P

sedo, sed ubi et dicuntur sepulcra et exstant. ibi in quodam sepulcro includentes, quod Copronymi fuerat, geluque ac frigore (pistillo, quod proverbio dicitur, nudiores) conficiendum in eius superioribus statuentes, in ea incommoda morbosque, qui eam aëris intemperiem sequi solent, ipsum coniecerunt, dysenteriam scilicet, intestinorumque gelu frigorisque exsuperantia per ventrem deiectionem, indeque acerbam mortem. ac plane ex custodum immanitate et saevitia ea extinctus esset (erant illi Ioannes Gorgonites et Nicolaus Scuteloptes et Theodoros Morus), nisi quis miseratione tactus (Constantinus scilicet Armeniacus) illis tum per cibi sumendi occasionem absentibus eum inde demisisset, modicoque vino ac pane necnon tantillo quodam fomento nonnihil dolorem mitigasset. ubi autem Bardas sat eum poenarum dedisse existimavit, in insulam Mitylenem exilio relegat. quia vero nonnulli episcopi adversabantur, iusque in eo profligatum ac procul valere iussum obiectabant, quicquid denique contingeret, nullum alium se recepturos minabantur, quin immo ab ecclesia pariter scissum iri, hinc rerum turbationem veritus Bardas hos quoque dolo ac vulpina adoriendos putavit. singulos itaque seorsum ac clanculum ad se accersens non exiguum aliquid, aut quod merito spernendum videretur, tum pollicebatur tum dabat, modo solum ab Ignatio discederent; sed ipsam sedem Cpolititanam. cunctis vero ce-

δὲ καλοῦ ἔνεκεν καὶ νομίμου ἀπέλεγεν οὐδείς, τότε δὴ τότε ὑπε-
 τῆδι ὡς ὁ μὲν βασιλεὺς αὐτοῖς τὰς ὑποσχέσεις μὲν ἐκπληρώσειεν,
 αὐτοὶ δὲ τὸ εὐσχημον τηροῦντές τε καὶ σεμνὸν ἅμα τῷ πρὸς αὐτὸν
 κληθῆναι μὴ πρὸς τὰ διδόμενα κατανούσητε, ἵνα καὶ αὐτός, φησί, B
 5 τῆς ἡμῶν εἴη ὑπερωγάμενος ἀρετῆς. οὕτως δὴ ἕκαστον οὐχ ὁμοῦ
 ἀλλ' ἰδίᾳ καὶ κατὰ μόνους πρὸς τὸν Μιχαὴλ προσκαλούμενος μὴ
 ἀδωρὸν ἐπιτηδῶν τῇ τιμῇ ἀνέπειθεν. καὶ οὗτοι μὲν ἐκ μόνου
 προσήματος ἀξιούμενοι τε καὶ ἀπαρνούμενοι ἔλαθον ἑαυτοὺς πα-
 ρουσιαστικῶς· τῆς γὰρ ἀρετῆς ἐξέπιπτον τῷ τῆς δόξης κικώ-
 10 μνοι ἔρωτι, καὶ ταύτης αἰδῆς ἡμάρτανον, ὅτι μὴ καλῶς ἀλλ'
 ἐπιβούλως τὸν Ἰγνατίου παρείδωσαν. (32) οὕτως οὖν ἐπεὶ καὶ
 οὗτοι ἄνθρωποι ὄντες ἐφάνησαν καὶ οὕτω δὴ ἠπατήθησαν, Φωτῖν C
 ἐπὶ σοφίᾳ μὲν ὄντι γνωρίμῳ ἀνδρὶ, κοσμικῆς δὲ τάξεως ἀντιποιοῦ-
 μένῳ καὶ τὴν τοῦ πρωτοασηκρήτις δεδραγμένῳ τιμῇ, τὸν θρόνον
 15 ἰδίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἵνα δὴ καὶ τὰ αὐτῶν κρα-
 ταιῖρα ἀποφῆρῳσιν, τοποτηρητὰς μὲν ἐκ Ρώμης ἐπ' ἄλλαις προ-
 φάσει (κατὰ γὰρ τῶν εἰκονομάχων) σταλέντως μεταπεμψάμενοι,
 κατὰ δὲ Ἰγνατίου μετὰ τοῦ καιροῦ γεγονέναι παρασκευάσαντες
 καὶ συνεδριάσαντες, καὶ ἐν τῷ τῶν θείων ἀποστόλων τεμένει δε-
 20 ῖθησαι ἐκείνην καθαιρέσει τοῦτον καθυποβαλόντες, ἐπεὶ τῆς ἐξορίας D
 μετεκάλσαντο, πνευμαῖς τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς δόνοντας συνθλά-
 σαι, πᾶσαν σκοτόμαιναν κατὰ τῶν ἱερέων κακῶς, καὶ δεῦτερος

22 Fort. κινῶσι. margo Combef.

dentibus gloriaeque ambitu superatis, nec ut iuris aequique causa refrag-
 rantur ullam rationem habentibus, tunc nimirum singulos admonuit,
 impleturum quidem imperatorem quae erat pollicitus, illis tamen servan-
 dum quod ex decori honestique ratione existat; nec statim cum accer-
 serit, acquiescendum ut oblata accipiam, "quo et ipse imperator vestrae"
 inquit "virtutis supra modum admirator existat." sic itaque singulis non
 simul sed seorsum vocatis, auctor est ne confestim in dignitatem invo-
 lent. atque hi quidem ex sola salutatione rogati ac abnuentes, ipsi se
 ipso imprudentes traducebant: gloriae enim amore superati virtutis fe-
 cere inactam; nec gloriam sunt assecuti, quod non rite exque honesti-
 tudine sed insidiose Ignatii causam prodiderant. (32) sic itaque his
 quoque humanum quid se passos ostendentibus, inque eum modum de-
 ceptis, Photio viro sapientiae laude claro, saeculari militia ac dignitate
 secretariorum principi, Cpolitanae sedem tribuit. atque ut gestis maius
 quid ad robur adicerent, Romani antistitis vicarios, alia occasione Roma-
 nenses (adversus scilicet haeresim iconomachorum) accersentes adversus-
 que Ignatium quaesita opportunitate coactoque concilio adducentes, in
 divinarum apostolorum sacra aede publicata sententia, Ignatium deposi-
 tionis poenae subiiciunt; eique ab exilio revocato pugnis vultum contum-
 dant contractosque dentes excutunt, atrae noctis procellam adversus sa-

τῶν ὄντων ἐπὶ γῆς μηδέπω φανῆ. ἀλλ' ὅσα μὲν καὶ ἄλλα κατὰ πάντων ἱερῶν Ἰνευμιένεσάτο, φυλακαῖς τε καὶ ὑπεροφθαῖς καὶ ποιναῖς ἀμοτάταις ὁσημέραι παραδιδούς, ἵνα τῷ Φωτίῳ συγκοινωνήσωσι, βίβλοι τε πολλαὶ καὶ ὁ πᾶς οὐκ ἐπιλίποι χρόνος ἐκτραγυδῶν.

P 122 33. Ἐντεῦθεν γοῦν τὰ μὲν τῶν Ῥωμαίων ἢ τῶν Ῥῶς ἐκάκου ἐπιδρομή (ἔθνος δὲ οὗτοι Σκυθικὸν ἀήμερον τε καὶ ἄγροικον), τὸν τε Πόντον αὐτόν, οὐ μὴν καὶ τὸν Εὐξείνον, κατελίμῃρα καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν περιεστοίχιζεν, τηνικαῦτα τοῦ Μιχαὴλ κατὰ Ἰσραηλιτῶν ἐκστρατεύοντος. πλὴν ἀλλ' ἐκείνοι μὲν τότε θείας ἐμφορηθέντες ὄργης, Φωτίου τὸ θεῖον ἐξιλειωσαμένον τοῦ τῆς ἐκκλησίας τοὺς οἰκάας ἔχοντος, οἴκαδε ἐκπεπόρευντο· καὶ μετ' οὐ πολὺ πάλιν τὴν βασιλεύουσαν πρεσβεία αὐτῶν κατελάμβυεν, τοῦ θείου βαπτίσματος ἐν μετοχῇ γενέσθαι αὐτοὺς λιτανεύουσα, ὃ καὶ γέγονεν.

B 34. Τὰ μὲν οὖν ἢ τούτων ἐκάκου ἐπιδρομή· τὰ δὲ ὁ τῆς Κρήτης στόλος ἀναγόμενος, ὡς κουμβαρίων ἄχρι εἴκοσι, ἐπὶ τὰ γαλέας καὶ τινας σατούρας μεθ' ἑαυτοῦ ἐπαγόμενος, ἐληΐζετό τε καὶ κατεδουλαγῶγει, νῦν μὲν τὰς Κυκλάδας νήσους περιουσιῶν, πῶν δὲ ἄχρι Προικοννήσου τὴν παράλιον ἅπασαν. τὰ δὲ οἱ συνεχεῖς τῶν σεισμῶν ἐλυμαίνοντό τε καὶ πρὸς τοῦδαφος ἔβαλλον, νῦν μὲν καθ' ἦν ἢ τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν ἀνάληψις ἰορτάζεται, τὸ πρὸς νότον τρίτον τοῦ Ἐξακμιονίου πρὸς γῆν ἑδαφίζοντες, ναοὺς

8 μὴν καὶ] μὴν ἀλλὰ καὶ?

cerdotes miscentes, cui similis nulla unquam in terra exstiterit. quae vero quantaque alia Bardas adversus sacerdotum omnem coetum temere ausus sit, quos quotidie carceris maceratione exsiliisque ac poenis saevissimis, ut communione Photio iungerentur, addiceret, et libri complures et omnis posteritas tragice deflere nunquam desinet.

33. Exinde factum ut Rossi (Scythica illa gens immitis ac fera) Romanos agros vastarent ipsumque Pontum (haud sane etiam Euxinum) igni desolarent, ac quasi indagine regiam ipsam urbem (Michaele in expeditione adversus Ismaelitas occupato) cingerent. verum hi quidem abunde dei ira exsaturati, Photio, qui ad ecclesiae gubernacula sedebat, deum exorante urbi que propitium reddente domum rediere; nec male post legatis in urbem missis divinum efflagitantes baptismum, etiam intravere.

34. Partim itaque haec Rosserum vastabat incursio; partim Cretensium advecta classis, ad viginti listres (cymbaria vocant) galeas septem ac onerarias quasdam adducens, depraedabatur infestabatque, modo quidem Cycladas insulas, modo maritimam omnem regionem ad Proconnesum usque pervagans: partim denique continui terrae labefactabant et solo tenus diruebant. horum unus, quo die domini ac salvatoris nostri in caelos recepti solennis memoria agitur, Exacionii tertiam

π ἀπρεπείς καὶ οἴκους λαμπρούς, νῦν δὲ στήλας τήν τε κατὰ C
Χροσπὴν πόλιν τῆς πόλεως Νίκην ἐγκαθιδρουμένην τάς τε ἐν τῷ
Δαπίρῳ κατὰ τὴν ἀγίαν Ἄνναν σταθρῶς ἰσταμένης ἐγκατασεύσαν-
τες ἦν ὁ μαθηματικὸς Λέων καταπεπτακωῦϊαν ἰδὼν τὴν τοῦ δευ-
τέρου ἐκ βασιλείως πτώσιν ἔλεγεν ἐπαπειλεῖν καθαρῶς. μακρὸν
εἶπεν λέγειν ποταμῶν ἀφάνειαν καὶ πηγῶν καὶ ἄλλ' ὅττα παθήματα
κατὰ τὴν Ἰσαυρίαν καὶ καθ' ἐκάστην χώραν ἐπιγιγνόμενα.

Ἄ πάντα ὁ βασιλεύων ἐν δευτέρῳ θήμενος ὄλος εἶχετο τῶν
ἱπικῶν ἀγώνων κατὰ τὸν ἐν Εὐξείνῳ ἀνεγνηγεμένον ναὸν τοῦ ἁγίου
10 Μάμαντος. (35) καὶ ποτε δὲ — ἀλλὰ συνήθειάν τινα διηγῆσο- D
μαι πρότερον, ἣ τὴν τῶν Σαρακηνῶν καθ' ἡμῶν ἐκστρατείαν διὰ
πυρρῶ ἐν ἀκαρεῖ ἐδήλου καὶ παρεγύμνου τῷ βασιλεῖ. ἔρμαί τε
καὶ φρούριον τῆ κατὰ Κιλικίαν Ταρασῶ πλησιάζον καὶ γειτονοῦν
οὗτω καλοῦμενον Λούλον ἔστιν. οἱ τεταγμένοι οὖν τοῦτο φρου-
15 ρεῖν, ἅμα τῷ τὴν ἐκείνων ἰδεῖν ἐκδρομὴν, διὰ φανοῦ δηλοῦσιν
τοῖς κατὰ τὸν Ἀργαῖον βουνόν, καὶ οἱ αὖθις τοῖς κατὰ τὴν Ἰσά-
μον, καὶ οἱ τοῖς κατὰ τὸ Αἰγίλον, καὶ τοῦτο τοῖς κατὰ τὸν Μά-
ματα πάλιν βουνόν· εἶτα τοῦτον ὁ Κύριζος διαδεχόμενος, καὶ
αὖθις τοῦτον ὁ Μώκιλος, ἐκ τούτου δὲ ὁ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου P 123
20 βουρὸς τοῖς ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ κατὰ τὸ ἡλιακὸν τοῦ Φάρου
ἐπὶ τούτου διαστατοῖς ἀφωρισμένοις ἐν βραχεῖ ἐποίησε δὴ φανερά.
ποτὶ γοῦν τοῦ Μιχαήλ κατὰ τὸν εἰρημένον τοῦ μάρτυρος Μάμαν-

16 Cedren. ἐν Ἀργαίῳ. Zonar. Ἀργαίῳ. Combef. 21 τούτῳ?

partem solo prostravit, eam scilicet quae ad austrum spectat elegantique
cultu exstructa templa habet ac magnificas aedes: alter statusas evertit,
tum scilicet Victoriam, quae ad Auream urbis portam collocata erat, tum
quae in Deutero (velut Secundum dicas) ad sanctam Annam suis firmiter
basibus fixae stabant. hanc Leo mathematicus collapsam videns, illius
palam casum designare dixit, qui ab imperatore potentia proximus esset.
longioris operae esset arefacta flumina ac fontes referre, aliaque tum
in Isauria tum in singulis quibusque provinciis visa portenta.

Quae omnia imperator in secundis habens, equestribus certaminibus
ad sancti Mamantis in Steno templum totus incumberebat. (35) quando-
que autem — prius vero narrabo consuetudinem quandam, qua Sarace-
norum adversus Romanos eruptio, accensa facula, momente temperis in-
dicabatur ac detegebatur. castellum quoddam ac praesidium Tarsi Ci-
liciae vicinum, Lulum nomine, exstructum est. in eo praesidarii cum
Saracenos incursionem expedire sentiunt, laterna significant his qui in
Argaeo colle excubias agunt; iterumque qui in Argaeo, his qui in Isa-
mo; hique vicissim his qui in Aeglo; Aegilum rursus his qui in colle
Mamantis degunt; sequitur Cyrius, huncque rursus Moclus; ex eo Au-
rentii collis diaetariis, qui in magno Palatio ad Phari solare constituti
erant, nulla mora periculi index erat. quandeque igitur, cum ad illud,
quod diximus, Mamantis martyris templum, Michael agendis equis se

τος γὰρ ἐπιπάσασθαι μέλλοντος καὶ τὸ σὺνθημα τῆς ἵπποδρομίας
 δεδωκότος, ἐπεὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν ὁ ἐκ τοῦ Φάρου φανὸς διὰ τοῦ
 παππίου ἐδήλου τὴν τῶν ἐθνῶν ἐκδρομὴν, εἰς τοσοῦτον ἦλθεν
 ἀγῶνα καὶ φόβον ὁ βασιλεὺς δέει τοῦ μὴ παροφθῆναι τὴν ἡνιοχίαν
 αὐτοῦ παρὰ τῶν θεατῶν τῆς τοιαύτης ἔνεκεν ἀγγελίας, εἰς ὅσον 5
 B ἄλλος τις ἦλθεν κινδυνεύων ὑπὲρ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ μὴ πλησιάζαι
 τούτους μᾶλλον ἀγωνιζόμενος. οὕτως ἐκείνος ἐθεατροῦζέτο τε καὶ
 οὐκ ἤσχύνετο. ὄθεν ἵνα μήτε τις τῶν αὐτοῦ ἀγῶνων ἀπολιμπά-
 νοιτο μήτ' ἄλλο τι τῶν ἐκείθεν ἀνιαρῶν προσπίπτου χαλαρωτέρους
 πειρήσῃ τοῦς θεατάς, μηκέτι τοῦς πλησιάζοντας φανὸς ἐνεργεῖν 10
 προσέταξεν, ἀλλὰ συγῆ βαθεία καὶ λήθη τὰ τοιαῦτα παρακαλο-
 φθῆναι μακροῦ.

36. Ἄλλοτε δὲ πάλιν, ἵνα σαφεστέρα γένηται ἡ τοῦ ἀν-
 δρός ἀναγωγή καὶ ἄνοια, αὐτοῦ ἐφ' ἄρματος ἵσταμένου καὶ τῆς
 C βαλβίδος μέλλοντος ἐκπηδᾶν (ἐπάτει δὲ βέντος, καὶ πράσινος ὁ 15
 λογοθέτης Κωνσταντῖνος, ὁ πατρικίου Θωμᾶ καὶ γεγονότος λογο-
 θέτου τοῦ δρόμου πατῆρ, λευκὸς δὲ ὁ Χειλᾶς καὶ ῥούσιος ἔ Κρα-
 σᾶς· οὐκ ἦν δὲ οὐδὲ τῷ πρωτοασηκρητικῆς σχολάζειν, ὥσπερ οὐδὲ
 τῷ πρωτονοταρίῳ τοῦ δρόμου, ἀλλ' ὁ μὲν ἦν κομψινογράφος τῶν
 βενέτων, ὁ δὲ τῶν πρασίνων) — αὐτῶν οὖν ἐφ' ἄρματος ἵσταμένων 20
 μετὰ καὶ τῆς ἡνιοχικῆς στολῆς, καὶ ἐπαγγελίας φθασάσης ὅτι δε-
 νῶς ὁ Ἄμερ κατατρέχει τε καὶ κατασῶρει τὸ Θρακῆσιον καὶ τοῖς
 Μαλαγίνοις πλησιάζει καὶ προσδοκῶνται ὅσον οὐδέπαι δεινά, καὶ

accingeret, iamque equestris certaminis signum datum esset, quoniam
 ad vesperam Phari laterna, Papia accedente, hostes ingruere indicave-
 rat, in tantas angustias metumque abreptus est (nempe veritus ne sua
 illa aurigatio audicione ea percussos spectatores non satis attentos habe-
 ret) in quantas vix alius in vitae ipso periculo constitutus, quique dili-
 gentem potius operam iisdem hostibus propulsandis adhiberet. sic ni-
 mirum ille spectaculis indulgebat, nec eum eius rei pudebat. idcirco, ne
 quem illius certaminibus deesse contingeret, neve aliud quid tristis nun-
 tii ea ignium indicatione languidiores spectatores redderet, e vicinis urbi
 speculis ignes accendi deinceps vetuit, altoque silentio ac longa obli-
 vione talia aboleri praecepit.

36. Rursus alias (quo viri dissolutus animus ac vecordia clarius
 innotescat) cum in curru staret iamque equi carceribus emittendi essent
 (incedebat ipse Veneto habitu, Prasino logotheta Constantinus, Thomae
 pater dromi logothetae, albo Cheilas, ruseo Crasas: at neque protoase-
 cretis neque protonotario dromi a Circi rebus vacabat, sed alter factio-
 nis Venetae combinationum, alter Prasiniae scriba erat) — his itaque in
 curru, solenni equestribus ludis stola stantibus, allatoque nuntio Amerem
 graviter Thracensium regionem populari ac diripere iamque ad Malagina
 prope accedere, ac mala imminere: eaque re maesto animo deiectoque

ἐπὶ τούτῳ στυγνάσαντος μὲν τοῦ πρωτονοταρίου, ἀπαγγελίαντος δὲ D
μπα κατηφείας τὴν ἐκ τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν ἀπόκρισιν καὶ
ἅμα ἐπὶ χεῖρας τὰ γράμματα φέροντός τε καὶ δευκνύοντος, "τίνι"
φησὶν, "ὦ οὗτος, τόλμη χρησάμενος τοιαῦτα κατὰ τὸν ἀναγκαῖον
5 τούτου ἀγῶνά μοι διαλέγειν ἐπιχειρεῖς, τούτο μόνον σπουδάζοντι,
εἰ μὴ τὸν μέσον εὐώνυμον ἰδεῖν παρατετραμμένον; ὑπὲρ οὗ μοι
πᾶς ὁ ἀγῶν."

37. Καὶ οὐχὶ μὲν τούτῳ τῷ πρόθῳ, ἢ εἰ βούλει γε, πάθει
ἤλιοντο, ἐτέρων δὲ ἀπρεπιστέρων ἐκτὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ μέτριον ἦθος
10 ἀμέτρως καταδιώκων ἐξέπιπτε τοῦ πρέποντος καὶ τῆς βασιλικῆς P 124
τιμῆς τὰ μάλιστα. καὶ ποτε γυναίῳ, ἧς τὸν παῖδα υἰοθετησά-
μμος ἦν, κατὰ τὴν ὁδὸν συντυχὼν ἐκ βαλακείου μὲν ἐρχομένη
τὴν ἑαυτῆς δὲ κάλπιν ἐπὶ χεῖρας ἐχούσῃ, ἐκ τοῦ ἵππου ἀπορριφεῖς
τοὺς μὲν ἄλλους ὄσοι ἐκ τῆς συγκλήτου τούτῳ ἐπηκολούθησαν κατὰ
15 τὰ ἐπιείκεστα ἀνάκτορα ἐξαπέστειλεν, ἀκόλαστα δὲ τινα καὶ μυ-
στικὰ ἀνδράρῃα ἐταιρισίμενος ἀπήει μετὰ τῆς γυναικὸς, τὴν κάλ-
πιν τῶν ἐκείνης χειρῶν ἀναλαβὼν, καὶ "ἄγε δὴ, ὦ γύναι, θαρροῦ-
σα" ἐπέλεξεν "ἐμεὲ κατὰ τὸ οἴκημά σου ἀπόδειξαι, ψωμοῦ πιτυρώ-
δος ἔφρουν ἔχοντα καὶ ἀσβεστοτύρου." δεῖ γὰρ τὴν ἐκείνου λέξιν B
20 εἶπεν. ἐπεὶ δὲ τῷ ξένῳ τοῦ θεάματος ἡ γυνὴ ἦν ἐνεὸς καὶ πάντων
ἠέροι, μήτε μὴν τρώπειαν μήτε τὰ ταύτης στολλίζοντα ἔχουσα, ὁ
Μιχαὴλ θᾶπτον ἢ λόγος εἶχε στραφεῖς, τὸ δ' ἔφερε σάβανον ἐκ

13 37 P

21 ταύτην?

vultu protonotario domestici scholarum responsum nuntiante, acceptas-
que ab eo literas in manibus habente ac ostendente, "qua" inquit "heus
ta, audacia me tam necessario certamine occupatam istis de rebus inter-
pellas, cum in hoc unum incumbam, ut eum qui medium tenet in laevam
partem avertam? de quo mihi totum hoc certamen est."

37. Nequo vero hoc duntaxat desiderio aut (si mavis) libidine per-
ditoque amore laborans, ab aliis turpioribus immunis vitiiis erat: sed
praeterea dum modestiam citra modum sectatur, a decore quam maxime
excidit, eaque gravitate quae imperatorem condeceat. obviam quando-
que mulierculam habuit, cuius e sacro fonte filium susceperat, e balneo
reduentem, ac quae manibus situlam gestaret. tum equo desiliens alios
senatorii ordinis viros, qui ipsum comitabantur, haud procul in palatium
abire iubet: ipse cum impuris libidinosisque, quos sibi asciverat, ex vulgi
faeco hominibus, mulierculam secutus, ablataque ei e manibus situla,
"bene animo sis" inquit, "o mulier, meque tua domo accipe, furfuraco
penis recentisque casei" (ἀσβεστοτύρου, praestat enim ipsam eius vocem
praeterea) "appetentiosem," cum autem mulier inaudita spectaculi novitate
stuperet, omnique egestate premeretur, ac ne mensam quidem haberet
aut littea quibus illi sterneret, Michael dicto citius, asperiosem pannum

τοῦ βαλανίου ἔτι διάβροχον ὄν λαβών, ἀντι λεπτῆς ὀθύνης, ἣ τῆ τραπέζῃ ἐπίκειται, χρησόμενος, καὶ τὴν κλεῖδα τῆς γυναικὸς ἀφελὼν αὐτὸς ἦν τὰ πάντα, βασιλεύς, τραπεζοποιός, μάγειρος, δαιτυμῶν. ἐκβαλὼν δὲ τὰ ἃ εἶχεν τῆς πενιχρᾶς ἐκείνης ἢ κιβωτὸς, C εἰσιῦτο ταύτῃ καὶ συνειδέπνει, τὴν μίμησιν πρὸς τὸν ἐμὸν ἀναφέρων Χριστὸν καὶ Θεόν. κάκειθεν βιάδην αὐθις ἀπῆι πρὸς τὰ ἀνάκτορα, πολλῆς εὐθείας καὶ ἀλυξοειας καὶ τύφου καταγινώσκων τῶν πρὸ τοῦ βασιλέων· οὗ ἐκείνοι λήρου εἰ ἤκουσαν, “ἀλλ’ οὐκ ἄλλως τρυφῶντα καὶ παύοντα ταῦτα” ἔφησαν “ἔρηξεν σε ποιεῖν καὶ τὸν ἡμέτερον τύφον καταγινώσκειν, ἀλλὰ προπολεμοῦντα καὶ τῶν ἀναγκαίων σπανίζοντα καὶ τοῖς στρατιώταις σύνδειπνον ὄντα καὶ ἐραστὴν, ἀλλ’ οὐ γυναικῶν καπηλίδων καὶ μοχθηρῶν.” ταῦτ’ οὖν ἅπαντα μισητόν τε ἐποίησε τὸν Μιχαὴλ καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ D ἐκίνει δικαιοσύνην ὀργήν.

38. Καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ἣ τῶν ὧν εἶχε μεθ’ ἑαυτοῦ φρατρία, Σατυροὶ τινες οὗτοι καὶ πρὸς πᾶσαν αἰσχουρῶσαν ἀκόλαστοι· εἶπεν ἄν τις αὐτοὺς θιασώτας εἶναι Διονύσου καλῶς. οὗς ἐκείνος διὰ τιμῆς ἄγων τε καὶ αἰδοῦς, τῶν θείων κατολιγωρῶν, ἱερατικὰς στολὰς χρυσοῦφάντους τε ἐπετίθει καὶ ὠμοσφῶρια, καὶ ἄλλως ἠνάγκαζεν ἀσχημόνως τε καὶ ἀνύγνως τελεῖν τὰ ἄγν’, καὶ πατριώρχην τὸν ἔξαρχον τούτων ἐκάλει, οὕτω Γρύλον κυλούμενον, τοὺς δὲ λοιποὺς ἕνδεκα μητροπολίτας τῶν ἔξαιρέτων θρόνων τε

ex balnei usu detergendis siccandisque corporibus, madentem adhuc inde a muliercula allatum accipiens, mappae loco linteique subtilioris pro mensae usu sternit, ereptaque mulieri clave unus omnia fit, imperatorisque et mensam instrumentis coquique et convivae munus obit. productisque quae pauperculae mulieris penus erant, cum ea epulabatur ac concenabat, Christum meum ac deum bello eo facinore referens atque imitans. peracto convivio, lento pede in palatium redit, magnae stoliditatis et arrogantiae fastusque damnans superiores imperatores; cuius illi nugae si audivissent, utique dicturi essent “at non temere deliciis diffluentem atque ludentem haec te oportuit facere, fastumque nostrum damnare, sed cum prior belli labores desudares, parcoque victu militum amans cum eis lubens, non cum copis malisque ac impuris mulierculis concenares.” haec itaque omnia exosum reddebant Michaellem, deique in illum iustissimam iram provocabant.

38. Quodque his gravius, quod secum habebat sodaliticum (Satyri quidam ii erant, ganeones in omnem turpitudinem parati; dixisses Bacchi thiasotas), his ille honorem habens eosque colens, divinorum contempta sacerdotales auro contextas vestes ac pontificum humeralia eis adhibebat, ad haecque turpiter ac impure, quae pura sunt, eos peragere cogebat. eius chori principem, sic nuncupatum Grylum, patriarcham vocabat; reliquos undecim praecipuarum illustriumque sodium metropolitae;

καὶ λαμπρῶν, οἷς εἰ μὴ καὶ αὐτοὺς ἐκοιτώνει, οὐδὲ βασιλεύειν ἤξιον· P 125
 ὅταν ὁ Κωνσταντίας οὗτος ἐλέγετό τε καὶ ὑνομάζεται πρόεδρος.
 ἐπὶ δὲ καὶ ἄδειν ἐχρῆν αὐτοὺς καὶ τελεῖν τὰ μυστήρια, τὰς μὲν
 φάτις ἐξεπλήρουσαν διὰ καθάρσας, νῦν μὲν ἡρέμα πῶς οὕτω καὶ λιγ-
 βρῶς ἐπηχοῦντες, τὰ μυστικὰ μιμούμενοι, νῦν δὲ ἀνέτω φορᾶ καὶ
 διακροσῶ, τὰς ἐκφωνήσεις δῆθεν τῶν ἱερέων. καὶ σκεῆθ' δὲ διά-
 κροσα καὶ ἐκ μαργάρων συγκείμενα ὄξους τε καὶ σιγήπῶς ἐκπλη-
 ρούτις τοῖς οἷς ἐβούλοντο μεταλαμβάνειν ἐδίδοσαν, τῶν ἀγράφτων
 οὕτω καταπαλλόντες μυστηρίων. οὗτος οὖν ὁ Γρύλος καὶ ὄνω
 15 ἐκαυχῆτο τὰς δημοσίας προόδους τελῶν, καὶ τὸν τοιοῦτον Θίασον B
 σκεπόμενον ἔχων ἠγάλλετο. καὶ ποτε συνέβη συντυχεῖν Ἰγνατίῳ
 τῷ μακαριῷ πατριάρχῃ κατὰ πρόδοτον τῇ ἐκκλησιαστικῇ λιτῇ μετὰ
 τοῦ ἱερατικοῦ κλήρου ἐφεπομένῳ. ὡς οὖν εἶδεν αὐτὸν ὁ Γρύλος,
 ἄσμενος τοῦ πράγματος ἐλόμενος ἐξῆρχέ τε τῶν κροναμάτων, καὶ
 16 τὴν φιλίαν ἀναστειλάς μετὰ τῶν αὐτοῦ συμμυστῶν ἐτονυτέρας
 αὐτῷ ἐκρούε τὰς καθάρσας καὶ τοὺς εὐαγεῖς ἐκείνους λοιδορίαις καὶ αλ-
 σητοῖς ἔβαλλε ῥήμασι. (39) καὶ Θεοδώρον δὲ τὴν ἑαυτοῦ μη-
 τῆρα ἔτι ζῶσαν καὶ τοῖς ἀνωκτόροις διατιωμένην μετεκαλέσαστό ποτε
 17 εὐλογηθησομένην παρ' αὐτοῦ, πλασάμενος τοῦτον εἶναι τὸν μακα-
 ρίτην Ἰγνατίον. ὡς οὖν ἐξῆει μετ' εὐλαβείας καὶ αἰδοῦς ἢ ἱερο- C
 τάτη γυνή, ἔρριψεν εἰς τοῦδαφος ἑαυτὴν ἐξαιτουμένη εὐχὴν (καὶ
 γὰρ ἐλάνθανε τέως, τὴν γενειάδα κρύπτων κατὰ τὸ πρόχειρον),

21 γυνή καὶ ἔρριψεν?

quibus nisi ipse sodalis sociusque accederet, ne gratos quidem habebat
 imperii fasces. idcirco Coloniae praesulis sibi ipse nomen indebat.
 quia vero etiam cantillare divinaque peragere mysteria illis incumbebat.
 cithara modulose explendo citharam adhibebant, modo sensim pulsantes,
 et ut illa stridulum argutumque sonum ederet, hoc aemulati quod
 sacerdotes secreto agitant; modo pulsu libero ac claro sonitu, pro eo ac
 sacerdotes sic clare quasi perorando pronuntiant. aurea quoque ac gem-
 mis baccata vasa aceto ac sinapi implentes, atque illis impartientes qui
 erant percepturi, per eum modum impollutis mysteriis illudebant. acci-
 dit autem ut quandoque chorus hic beato Ignatio patriarchae obviam
 foret, cum is supplicationis causa ex ecclesiastico ordine cum clericorum
 pompa procederet. hunc ut conspexit Grylus, lubentissime rem capessens
 pulsare auspicatur, retractaque casula cum sodalibus, contentiore citha-
 rae sonitu, sanctissimos viros conviciis compluit verbis turpissimis
 fatigat. (39) quin Theodoram quoque matrem adhuc superstitem atque
 in palatio versantem quandoque ad se vocavit, quasi illo fausta ei pre-
 caturae, quem beatum Ignatium esse finxerat. ut ergo sanctissima mulier
 religiose animo incitata modesto cultu accessit, humi prostrata pro se
 vota concipi petiit: latebat enim adhuc quis esset, cum is de facili bar-

ψόφον αὐθωρὸν ἐπαφείς δυσωδίας πλήρη καὶ ῥήματα ἀπρεπῆ τὰς ἐκείνης καὶ τῶν εὐσεβεστερῶν εἰς ἑαυτοὺς ἐξεκαλείτο ἀράς, ἣ καὶ τὸ μέλλον ἀποφαιβίασασα τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας τε καὶ χειρὸς ἕξω γενέσθαι διεσάφει τῷ Μιχαήλ.

Ἄλλ' οὐκ ἦν ἄνδρα παρατραπέντα δὴ τῆς εὐθείας καὶ ἀπο-
 5 στάντα τῆς ἀρετῆς ἀνακληθῆναι καὶ τῆς μακαρίας λαβέσθαι ὁδοῦ.
 D Ὅθεν οὐδὲ πορρωτέρω δὴ τὰ κακά, ἀλλ' ἑαυτοῖς ἐκείνοις πλησιάζειν ἐποίουν οἱ τῶν τοιούτων αἴτιοι καὶ ἐφρευεταί. καὶ πρῶτον
 μὲν εἰς ἑαυτὸν ὁ Βύρδας ταῦτα ἐπέφερεν, μᾶλλον δὲ ὁ Θεόκτιστος
 ὁ κανκλειος πρὸ αὐτοῦ, εἴτε δὴ τῷ παντελῶς τούτῳ χαρίζεσθαι 10
 πάντας δὴ ὁμοθυμαδὸν καὶ μὴ τῶν πονηροτέρων ἀνακόπτειν διδα-
 γμάτων ὡς ἐπιτρόπων ἐπιχειρούντων, εἴτε δὴ τοῦ μὲν ἐνὸς ἀνα-
 στέλλοντος, τοῦ δ' ἑτέρου μὴ τὰ ἴσα φρονούντος ἕξ ἐριθείας καὶ
 συναναστέλλοντος, ἀλλ' ἐπιτρέποντος μᾶλλον, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐν
 P 126 ταῖς καθ' ἡμῶς χρόνοις τοιούτους ἐθεασάμεθα. πλὴν ἐπήγγυον 15
 εἰς ἑαυτοὺς τὰ κακά, καὶ ὁ μὲν Θεόκτιστος νῦν μὲν, ὡς εἴρηται,
 σφαττόμενος, νῦν δὲ ταῖς αἰς ἐπεχειρεῖ δουλείαις μὴ κατενοδούμε-
 νος. καὶ γὰρ πολλῶν στρατιῶν πολλακίς προκριθεὶς ἡγεμῶν, καὶ
 κατὰ πολλῶν ὁρμήσας πολεμίων νῦν τε καὶ πρὸ τούτου οὐδαμοῦ
 νικήσας ὑπέστρεψεν ἢ τὸ σύνολον τῶν ἐχθρῶν καθυπερευρετῶν, ἣτ- 20
 τώμενος δὲ καὶ παρωλεθρία τὰ στρατεύματα παραδούς, οὐκ οἶδα
 εἴτε φρονήσεως ἀμοιρῶν καὶ λόγου καὶ τῶν ἐν πολέμοις ἀνδραγα-

13 ἐριθείας P, ἐρεσγέλλας in margine.

bam tegetet. tum ille statim ventris crepitum foetoris plenum verbaque obscena edens, Augustae piorumque aliorum in se sodalesque diras excitavit. quae et filio vaticinata, divina providentia ac protectione prorsus extorrem fore praenuntiavit.

Verum fieri non poterat ut qui a recta via ac virtutis tramite abscesserat, ad meliorem iterum frugem rediret, ac quo beati praestatur, iter iniret. quapropter talium auctores et inventores non mala longius procurarunt, sed iidem ipsi sibi adsciverunt. primumque Bardas in suum illa caput vertit; quin illo quoque prior Theoctistus caniclio praefectus, sive quod omnes una quasi conspiratione homini indulgebant, nec pro tutorum munere, quo fungebantur, a nequioribus eum studiis revocare studebant; sive sane quod uno corripiente alter ex contentione non ipse pariter insolentiam reprimeret, sed ex genio potius eum agere permitteret; quorum exempla nec nostra aetate defuerunt. ut ut sit, mala certa illi in sua capita impulerunt. ac quidem Theoctistus, uti dictum est, modo iugulatur, modo in iis quae gerenda susceperat inauspicatissimus invenitur. multis enim saepius expeditionibus ducis potestate susceptis, pluresque hostium bello aggressus, cum modo tum antea nunquam victor reversus est aut prorsus hostibus superior, sed victus semper, iisque quas ducebat copiis internecone deletis, sive prudentia rationisque iudicio destituebatur ac rei bellicae rudis erat, cui nunquam navasset ope-

θημάτων ἀπέριως ἔχων ἄτε δὴ μήτε μελετήσας ταῦτα ποτέ, ἢ τινι B
 ἄλλῃ μείζονι αἰτία τῇ ὑπὲρ ἡμῶς, ἢ καὶ τῇ εἰρημένῃ νυνί. καὶ
 γὰρ ἡλιακῶν ποτέ ἐκλεκτικῶν δύο γεγενημένων, κατὰ τῶν Ἀβασγῶν
 οὗτος προκριθεὶς στρατηγὸς Θεομήνιας ἀπήλαυσε δυστυχῶς· οἱ
 μὲν γὰρ ναυαγίῳ περιπεσόντες περὶ τὴν ἑαυτῶν ζωὴν ἐδυστύχησαν,
 αἱ δὲ καὶ τῆς ξηραῖς ἐπιβάντες ταῖς ἐκείνων δυστυχίαις συνκοινώ-
 ησαν. καὶ οὗτος μὲν οὕτως ἀπώλετο ὁ στρατός· μετ' οὐ πολὺ
 δὲ πάλιν θρασύτερον ἀψάμενος τοῦ πολέμου ὑπὲρ τὰς τέσσαρας
 μυριάδας ἀπέβαλε τοῦ στρατοῦ. καὶ ἀέθις κατὰ τῶν ἐν Κρήτῃ
 10 Ἀράβων στρατεύσας ἄπρακτος ὑπέστρεψεν, οὐκ ὀλίγους τῶν περὶ C
 αὐτὸν ἐκίσε καταλιπὼν διὰ τὸ φυγῆ χρησάμενον ἀθρόως ἀπαλλα-
 γῆν αὐτῆς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκεῖνος πρότερον· (40) νῦν δὲ
 σὺμβολά τινα προφανῆ καὶ κομητιῶν ἐπιτολαὶ καὶ ὕψεις ὀνειράτων
 γόμμεται τὰ μέλλοντα τῷ Βάρδα δεινὰ παρεγύμνουσι, οὐκ ἔξ αὐ-
 15 τιστάτου πάντως ἢ καὶ ἄλλως ἀλόγῳ φροσῆ, προνοία δὲ τινι τοῦ
 μὴ τὸν θάνατον ζητοῦντος ὡς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
 κατὰ τὸν ἕκνον γοῦν ἰδοξεν οὗτος πρὸς τὸ τοῦ Θεοῦ τέμενος, ᾧ
 ἐκπνομον Σοφία, μετὰ τοῦ Μιχαὴλ ἐν πανδήμῳ πατηγύρει καὶ
 προλεόσει φοιτῶν. ὡς οὖν ἀφίκοντο καὶ κατὰ μέσον ἐγένοντο D
 20 τοῦ ναοῦ, λευκοφόροι τινὲς ἀνεφαίνοντο δύο τὸν ἀριθμόν, τὸ
 σχῆμα ἀγγελιοειδέος· ὡς δὲ προσωτέρω μᾶλλον ἐχώρησαν, ἄλλο
 μὲν ὀρώσιν οὐδέν, ἐπὶ δὲ τῷ θρόνῳ τινὰ γηραιὸν ἐγκαθήμενον

6 ναυαγία?

12 δὲ] μὲν P

22 ἐπι] περὶ P

ram aut studium posuisset, sive alia quadam superiori nobis ratione, sive
 etiam illa quam modo dicebam. cum enim aliquando semel et iterum
 sol deliquium passus esset, Theoctistus adversus Abasgos summa ducis
 potestate exercitui praefectus dei iram infelicissime expertus est: pars
 enim naufragio vitam infeliciter amiserunt, pars in littus recepti ipsi ni-
 hilominus cladis socii extiterunt. ac quidem ille exercitus ita perit.
 nec longo post tempore praesidentis maiorique audacia bellum aggressus
 supra quadraginta milia de exercitu amisit. iterumque suscepta adver-
 sus Cretenses Arabes expeditione irrita conatu reversus est, non paucis
 eorum illic desideratis, eo quod fuga usus coeptum repente negotium
 deseruisset. verum haec ille prius. (40) tunc autem perspicua quae-
 dam signa, orti cometae, visa insomnia, mala prodebant quae Bardam
 essent exceptura; ea vero non a casu seu alias caeco impetu, sed qua-
 dam illius providentia, qui non perinde mortem peccatoris atque ut con-
 vertatur, quaerit (Ezech. 18, 32). itaque sibi in somnis visus est ad
 dei templum, quod Sophiam vocant, una cum Michael festivo totius
 populi conventu sollemnique pompa procedere; quo cum venisset et ad
 medium templi progressus esset, duos quosdam albis indutos angelica
 specie occurrisse; tumque ad ulteriora procedentes praeter senem in pa-
 triarchali solio residentem aliud nihil vidisse. hunc Petrum apostolorum

(Πέτρον εἶναι τοῦτον τὸν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων ὑπώπτευσαν
καὶ περὶ τοὺς ἐκείνου πόδας τὸν μακαρίτην Ἰγνάτιον καλινδοῦμενον
καὶ τὴν παρ' ὧν ἐπεπόνθει δεινὰ ἐκδίκησιν ἰδεῖν ἔξαιτούμενον.
δὲ ἐκείνω τε οἷα συμπάσχων ἔφησε δοῦναι οὐκ εἰς μακρὰν, καὶ
P 127 τῶν φρεσιώτων ἐνὶ (δύο δὲ τούτῳ χρυσοφοροῦντες ἐφαίνοντο) μὰ— 5
χαιραν οὐ μεγάλην δούς “ἄγε δὴ, ταύτῃ” ἔφησε “τὸν μὲν τῇ τῶν
εὐωνύμων χώρᾳ ἐγκαταστήσας μεληδὸν διάτεμνε τὸν θεοργιστοῦ,
οὕτω δὴ τὸν Καισαρα ἐπών, “τὸν δὲ ἄλλον ἀσεβότεκρον,” οὕτω
τὸν βασιλεῖα κατονομάσας, “κατάλεγε μὲν τοῖς δεξιόις, τὴν δ’
ὁμοίαν δίκην ἀπεκδέχεσθαι πρόσειπε.” καὶ ὁ μὲν ὄνειρος οὕτω
δὴ ἐτελεύτα· ὁ δὲ ὑπαρ ἄλλ’ οὐκ ὕναρ ἐστίν, (41) ἄρτι κατὰ
τῶν Κρητικῶν πανδημῆι μετὰ τοῦ Μιχαὴλ καθωπλιζέτο, καὶ πρὸς
τὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ναόν, ὃς οὕτω δὴ
‘Ὀδηγοὶ κατονομάζεται, προσφοιτήσας εἰσήει μετὰ λαμπάδων τὸν
B συντακτῆριον ἐκκληρῶν. ὡς οὖν τοῖς ἀδύτοις πλησιάζων ἀπήει, 15
ἄφρων τῶν αὐτοῦ ὤμων ἢ χλανὶς ὀλισθήσασα αἰσθῆσθαι τοῦτον
καινοτέρων δεινῶν ἐνεποίησεν. καὶ αὐτὸς δὲ πρὸ μιᾶς ἡμέρας
τοῦ μέλλειν αὐτὸν ἀπαλεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως, εἴτ’ ἀφ’ αὐτοῦ εἶτε
καὶ ἄλλως ἐπὸ τοῦ μέλλοντος ἐλαυνόμενος, τοὺς φίλους συναγα-
γῶν εἰς ταῦτόν καὶ συμποσιάσας μεμνησθαι τε τῆς αὐτοῦ παρῆναι 20
φιλίας αὐτοῦ καὶ λεγάτα ὡς τοῦ βίου ἤδη γινόμενος ἔξω ἐπέδωκεν.
ἄλλ’ ἔδει ταῦτα τέλος λαβεῖν. ὡς οὖν κατὰ τῆς Κρήτης ἐξήησαν
καὶ τῷ Θέματι τῶν Θρακησιῶν ἐπέβησαν κατὰ Κήπους, τόπον

8 δὴ τὸν] τὸν om P

principem esse putaverunt, ad cuius pedes provolutus Ignatius acceptarum iniuriarum ultionem exposceret. senem miserationis affectu ductum brevi eum se ulturum respondisse; tumque uni adstantium, cum duo apparerent vestibus auro contextis splendide ornati, pugione tradito in haec verba locutum esse: “age dum” inquit, “hunc quidem ad laevam constituens, Theorgistum (ita Caesarem nominabat) membratim concide: alteram vero Asebotecnon (imperatorem scilicet ita appellans) in dextra quidem parte colloca, simile tamen supplicium ei denuntia.” sic in-somnium finem habuit, quod nec ipsum somnium sed veritas fuit. (41) destinabat Bardas in Cretenses una cum Michaelo, assumptis omnibus copiis, expeditionem suscipere. veniens itaque ad sanctissimae dominae nostrae dei genitricis aedem, quam Hodegi vocant, se suaque illi commendaturus ac quasi vale dicturus, praeduceantibus facibus ingressus est. in ipsis vero aedis penetralibus excussa subite ex eius humeris chlamys maximorum malorum praesagium dedit. idem pridie quam ex urbe discesserat, sive ipse ultro sive iam futurae rei urgente fato, convocatos amicos ac convivio acceptos monuit, suae in illos amicitiae memores essent, ac velut e vita migraturus eis legata distribuit. verum necesse erat ut illa finem acciperent. coepta ergo expeditione, cum in Thracensiam regionem in locum cui Cepi nomen

ιαι οὕτω κατονομαζόμενον, οἱ τούτοις ὑπηρετοῦντες προφθάσαν- C
 τες τὰς σπηρὰς κατεπήγνυον ἀμίλλη χρώμενοι καὶ σπουδῆ. ἔνθα
 πως, ἵτε δὴ κατὰ πρόνοιαν εἴτε δὴ καὶ ἄλλως δι' ἄγνοιαν, τὴν
 μὴ τοῦ Μιχαὴλ ἐπὶ πεδιάδος χωρίου καὶ ὀμαλοῦ ἀλλαιαν ἐκπε-
 διπτόουσιν, εἰς λόφον δὲ τινα καὶ ὑπερανεστηκῶτα χῶρον τῆς γῆς
 τῆν τοῦ Καίσαρος· ἔπειρ ὡς ἐρμαῖόν τι καὶ ἀπροσδόκητον κέρδος
 λαβόντες οἱ τῷ Μιχαὴλ κατεβῶν τοῦ Καίσαρος, κατηγιῶντο τὸ
 γηρὸς καὶ τὰς κατ' ἐκείνου ἔρραπτον συμβουλίας. ἀλλ' ἔθρατ-
 τιν αὐτοὺς καὶ νωθετέρους πως πρὸς τὴν ἐγχείρησιν ἐποίηε ἡ τοῦ
 Καίσαρος κραταιότερα ἰσχὺς· ὁ τε γὰρ δομέστικος τῶν σχολῶν D
 Ἀπίγονος τούτῳ μᾶλλον, ἀλλ' οὐ τῷ βασιλεῖ, ὡς εἶδος ἐπειθάρχει
 καὶ ἔγχετο, οἱ τ' ἄλλοι δὲ στρατηγοί, καὶ ὁ τοῦ δρόμου τοὺς λύ-
 γας διδοὺς, οὕτω καλούμενος Συμβάτιος, ἐπὶ θυγατρὶ αὐτοῦ
 ἐνέργων γαμβρὸς ἀναντιρρήτως τὰ ἐκείνου φρονεῖν ἠγαγκάζετο.
 ἀλλ' ἔλαθεν οὗτος κλαπείς καὶ μᾶλλον τὸν φόνον τοῦ πενθεροῦ
 καταγασόμενος. ὡς οὖν ἡ βουλή ἤρτέθη καὶ ὁ λόχος ἡτέρησιτο
 καὶ οἱ τὸ ἔργον εἰς πέρας ἄγοντες ἔτοιμοι, σύνθημα ὁ Συμβάτιος
 ἀλλ' οὐκ ἄλλος ἐδρέπιστο. ἄρτι οὖν ἐξῆει τὰς ἀναφορὰς ἀναγνοὺς
 ἔξ αὐτῶν, καὶ τὸ σημεῖον ἐδίδου σταυρὸν εἰς τὸ πρόσωπον ἐγγα-
 θρίτων αὐτοῦ. ἀλλ' αὐθις ἀνυβολαὶ τινες ἦσαν καὶ ἀτολμαὶ τῷ P 128
 περυσιάζειν καὶ κατὰ τὸ πρόσωπον ἴσταισθαι τὴν τοῦ Καίσαρος
 ἱταίριαν· ἔπειρ ὁ Μιχαὴλ εὐλαβούμενος μὴ κατάφωρος γένηται
 καὶ καθ' ἑαυτοῦ ἐπισπάσῃ τὴν μάχαιραν, ἐθαροσοίει τε τοὺς
 ἀθροὺς διὰ πιστοῦ τινὸς καὶ θαρραλεωτέρους ἐδείκνυ ταῖς ὑπο-

puenissent, qui priores locum occupassent, tentoria certatim ac dili-
 genti opera figebant. in his accidit, sive id dedita opera sive per mi-
 nistrorum imprudentiam, ut Michaelis tentorium humili planoque loco
 exanderetur, Caesaris autem in quodam tumulo pauloque editiori loco.
 hoc ita factum, cum oblatum quoddam ac lucrum insperatum arripientes,
 qui Michaeli adversus Caesarem obtrectabant, viro calumniabantur eique
 insidias struebant. ingens tamen Caesaris potentia inimicos turbabat et
 ad audendum facinus segniores reddebat. tum enim Antigonus schola-
 rum domesticus Bardae quam Michaeli, filius scilicet patri, propensum
 parebat honoremque habebat; tum duces alii, Symbatiusque dromi logo-
 teta, Bardae ex filia gener, eius plane rebus studere cogebatur. verum
 acciebat Bardas hunc fraude a Michaele in suas tractum partes, eique
 praecipuum necis auctorem fore. instructo ergo consilio paratisque in-
 sidis, ac expeditis qui rem praestituri essent, non alii quam Symbatio
 concedita facinoris tessera est. iam ergo lectis relationibus Symbatius
 ab illis exierat, impressoque fronti crucis signaculo signum dederat.
 verum iterum morae atque timores, eo quod praesens ac in conspectu
 cohors Caesaris foederatorum erat. veritus itaque Michael ne inter has
 meras re detecta gladium in se traheret, per quemdam fidissimum con-
 firmatos confirmat, bonaque ac honores pollicitus animis audentiores facit.

σχέσει και τιμαῖς. κἄν παρῆλθεν τὸν κίνδυνον και τὸν φόνον
 Καῖσαρ ἐξέφυγεν, τῷ δέει τούτων καταπλησσομένων και ἀθρομῶ
 καταβαλλομένων· ἀλλὰ πάλιν δι' ἀποκρίσεως ἐδήλου τῷ Βασιλεῖ
 (παρακοιμώμενος δὲ οὗτος ἦν) τὴν ἐπὶ ξυροῦ ἐστῶσαν ἀνάγκη
 και ἀπελέγето τὴν ζωὴν, και πρὸς τὸν φόνον καθώπλιζεν. ὧ
 Β ἀκηκῶς ὁ Βασιλεῖος, και περὶ τοῦ βασιλέως κατορθωδῶν, ἀπορ-
 ρῖσαι πείθει τὸ δέος αὐτούς, και "ὦ τῆς ἀνδρείας" εἰπὼν "κα
 εὐτόλμου ψυχῆς" ἐπέρωσέ τε ἄφνω αὐτούς και εἰσπηδήσαι πρὸς
 τὸν ἀγῶνα ἐποίησεν. οὗς ὁ Βάρδας ἀθρόως ξιφῆρεις ἰδὼν και
 καταπλαγείς ἔγνωκέ τε τὸν θάνατον και πρὸς τοὺς πόδας ἔρριψε
 τοῦ βασιλέως αὐτόν. ἀλλ' οὐκ ἦν τοῦτον διεκφυγεῖν· ὄθεν αὐ-
 θωρὸν ἐκείθεν τε αὐτὸν ἀποσπῶσι και μεληδὸν κατατέμνουσι, μη-
 Ἰ Ἀπριλλίῳ, ἑκάδι πρώτῃ, Ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαδεκάτης. ἐπὶ α
 κοντῷ τὰ παιδογόνα τούτου ἀπαιωρήσαντες μόρια παραδειγματ-
 C ζουσί τε και θριαμβεύουσι. θορύβου δὲ πολλοῦ γενομένου και 15
 ταραχῆς, ἦν ἰδεῖν και τὸν Μιχαὴλ μικροῦ τὸν περὶ ψυχῆς θέοντα·
 ἀλλ' ὁ τῆς βηλῆς δρουγγάριος (Κωνσταντῖνος δὲ ἦν) ἐν μέσῳ
 που συρρούς τὸν πολὺν ἐκείνον διέλυσε θροῦν, εὐφημίαις τε βάλ-
 λων αὐτὸν και παρατάξεις ἀνδροπλῶν κατὰ τῶν ἐπανισταμέων.
 ὁ μὲν δὲ Βάρδας οὕτως ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, και οὕτως ἡ κατὰ 20
 τῶν Κρητῶν διελύθη στρατιά, τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ Βυζάντιον
 ὑποστρέψαντος.

42. Καὶ ἕτερον δὲ σημεῖον πρὸ δύο ἢ και πρὸ τριῶν ἡμε-

ac sane parum absuit quin Caesar periculo tutus abiret necemque evaderet: tanto scilicet metu coniurati perculsi erant, sicque animis languabant. verum iterum misso nuntio Michael Basilio accubitori significat in novaculae acie constitutam rei necessitatem esse; desperare se vitam; ad Bardae necem se cito instruat. quibus auditis Basilius, deque imperatoris salute sollicitus, timorem coniuratis excutit, hisque verbis "o audacem fortemque animum!" mox alacres reddidit et ad certamen facinusque aggrédiendum impulit. Bardas eos strictis gladiis in se irruere contuens, terrore perculsus, praesentique vitae animadverso discrimine, ad imperatoris se pedes abiicit. haud tamen fieri poterat ut mortem effugeret. statim ergo inde avulsam membratim concidens, mensis Aprilis vigesima prima, indictione quartadecima. tum eius genitalia conto praefixa per ludibrium ostentant atque traducunt. ingenti autem excitato tumultu magnaue orta turbatione, videre erat Michaelem vix non in vitae periculum adductum: verum Constantinus biglae drungarius in medium prorumpens ingentem illum tumultum compescuit, tum faustis omnibus Michaelem prosecutus, tum armatorum aciem tumultuantibus opponens. in hunc modum Bardae sublato, missa Cretensi expeditione, imperator Byzantium rediit.

42. Sed et aliud signum ante duos tresve dies contigerat. Theo-

ρὴν τῷ Βάρδα παρσημαίνετο· ἡ γὰρ Θεοδώρα, εἴτ' ἄλλως θεωρομένη εἴτε δὴ καὶ ὑπὸ τινος τῶν μεμελετημένων διακούσασα, D
 ἐσθῆτά τινα παγκάλην μὲν καὶ χρυσαῖς πέδιξις πεποικιλμένην, οὐκ ἀνυλογοῦσαν δὲ τῷ μήκει τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀπο-
 5 ἔλιονσαν ἀνυγματωδῶς ἔξαπέστειλεν. τό τε γὰρ πέδικας ἀλλὰ μὴ τινὰς ἄλλας τῶν ὀρνίθων ἐνυφᾶναι, ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ τῆς ἐσθῆ-
 τος ἐνδέον εἰς δόλον ἐμπεσεῖν θᾶπτον ἢ ἔδει προσήμικεν.

43. Πλὴν ἄλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς ὑπέστρεφε, τὸν τε Βασί-
 λεων, ἐπεὶ μὴ εὐμοίρει παιδός, νίοποιεῖται καὶ τῆς τῶν μαγίστρων
 10 τιμῆς ἄξιοι. ἐπεὶ δὲ χρόνον προΐοντος τὰ κοινὰ διοικεῖν οὐχ οἷός P 129
 τε ὁ Μιχαὴλ ἦν καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀφελείας ἡσθᾶνετο καὶ ἕμια ἐπανά-
 σισιν μελετῆσθαι καὶ ἀποστύσαιν παρὰ τῆς συγκλήτου διή-
 κωνεν τῷ τὰ τῶν Ῥωμαίων διοικεῖσθαι κακῶς, καὶ τὸ περιμάχητον
 ὑπόδημα τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἐπιτίθησι, καὶ βυσιλεύει τῇ ἡμέρᾳ πεν-
 15 τήκοστῃς, μηνὶ Μαΐῳ, εἰκίδι ἕκτη, Ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαίδεκά-
 τῃς, ἀναδείκνυσσι τε καὶ ἀναγορεῖει κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν
 ἢ ἐκώνημον σοφία Θεοῦ. ἀλλ' ὅστις μὲν σῶτος ὁ Βασίλειος καὶ
 ὄθεν, καὶ ὅπως ἦλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ κρατοῦντος, ἢ κατ' αὐτὸν
 ἱστορία δηλώσει· τὰ νῦν δὲ τῆς βασιλείου δόξης ἄξιωθεις εἶχeto B
 20 μὲν τῆς βασιλείας, ἀπέχeto δὲ τῶν καθ' ἑκάστην ἀμιλλητηρίων
 καὶ ἵπποδρομιῶν καὶ τῶν περὶ τὸν ἀσχροτάτον Γρῦλον καὶ ψευ-
 δεπατριάρχην ἀσχροργιῶν, ὧν ἀκαίρως ἐνετρόφα ὁ Μιχαήλ.

5 γὰρ] μὲν P

6 ἀνυφᾶναι P

data namque (sive alias numine afflata, sive etiam alicuius relatu docta structas Bardae insidias) vestem quandam, eam quidem pulcherrimam aeneisque perdicibus intextam, illius tamen staturae imparē longeque quam pro illa breviorē, sub aenigmate ad eum miserat. tum enim perdicēs, non aliae quaevis aviculae, temere intextae, tum et vestis ipsa brevitās, citius quam par esset eum dolo circumventum iri fuere praesagio.

43. Ceterum imperator domum revertitur, quodque nullam prolem susceperat, Basilium magistri dignitate ornatum adoptat. tumque Michael impar ipse administrandae rei publicae et cum sua eum illa gerenda simplicitas stoliditasque non lateret, simulque audisset moliri senatum in eam defectionem propterea quia illo principe res Romanae male administrabantur, etiam diadema, rem palmariam ac expetendam, illius capitū imponit, ac die sacro pentecostes, Maii vigesima sexta, indictione quarta decima, imperatorem constituit, acclamatque in magna ecclesia, cui nomen dei sapientia existit. at quisnam fuerit hic Basilius ac cuius, quae ratione in notitiam imperatoris venerit, sequens rerum illi gestarum historia declarabit. iam itaque Augusti dignitate donatus imperii curis sese impendebat, seque a quotidianis ludicris ac Circensibus abstinebat, nec non a turpissimi pseudopatriarchae Gryli spurcitiis, quibus importante

(44) πάντων μὲν γὰρ κόρον εἶναι καὶ τῶν αἰσχρῶν καὶ τῶν φυσικῶν εἴρηται τε πολλοῖς, καὶ ἡ πείρα τούτων διδάσκαλος ἀκριβής· Μιχαὴλ δὲ τῷ τότε κρατοῦντι οὔτε τῶν ἵπποδρομῶν οὔτε μὴ τῶν ἄλλων ἀκρατοποσιῶν τε καὶ αἰσχρῶν κόρος ἦν, ὡς φασὶ ἂν πειρώμενος κωλύειν ὁ Βασιλεὺς καὶ πορρωτέρω τούτων ποιῆσαι αὐτόν, νῦν μὲν παραινέσει χρώμενος, νῦν δ' ἄλλως μίσος παρὰ τῶν πολιτῶν καὶ τὰς παρὰ τῶν ἱερέων ἀρεὰς καὶ τὰς τῆς συγκλήτου ἐπαναστάσεις προτιθεῖς καὶ ὅλον ἐνώπιον αὐτοῦ ζῶντων, ἔλαθ τῷ φθόνῳ ἑαυτὸν καθυποβαλὼν, καὶ ἀντὶ φιλου ἐχθρὸς καὶ μεμσημένος ὁ νόσθετηθεὶς ἐνομιζέτο. ἐντεῦθεν οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ καὶ τινα ἄλλον, τοῦ βασιλικῆς δρόμωνος ἐρέτην τηρικαῦτα τελοῦντι (Βασιλικῆς οὗτος ἐλέγετο, καὶ ἀδελφὸς ἦν Καπνογένους ἐκεῖνο τοῦ τὴν ὑπαρχικὴν ἀξίαν ἤξωμένου τοῦ δευτέρου), ἀγαγὼν τὴν πορφύραν τε ἐνδύει καὶ τὸ διάδημα περιτίθεισιν, καὶ τὰ παρὰ τῶν ὑποδημάτων περιβαλὼν ἐξάγει πρὸς τὴν σύγκλητον τῆς χειρὸς ἔχων αὐτόν, καὶ πρὸς τὴν γερονσίαν φησὶν ὡς ἔδει πάλαι με τοῖτον εἰς τοῦτον τὸν περίβλεπτον κόσμον, ὧ ἄνδρες, ἐπαγαγεῖν.

πρῶτον μὲν εἶδος ἕξιον τυραννίδος,

καὶ δεύτερον δὲ συμφυρὲς πᾶσι στέφος,

ἅπαντα δ' ἁρμόζουσι πρὸς τὴν ἀξίαν·

καὶ ὅτι πόσον ἦν κάλλιον τοῦτόν με ποιῆσαι βασιλεῖα ἢ τὸν Βασιλεῖον, ἐφ' ᾧ μεταμελλῆμαι ἐφ' οἷς αὐτὸν ἐβασίλευσα." αὐτῆς καταλύσεως αὐτοῦ ἡ ἀρχή. τοῦτο πάντας περιτῆσαν ἐκπ

Michael oblectabatur. (44) afferre demum omnia nauseam, turpia per et naturalia, tum vulgo ferunt, tum perspicue docet quae horum maiori experientia existit. Michaellem tamen tum rerum potentem, ut nulla Circensium ludorum, at neque aliorum, competitionum turpium satietas capiebat. haec Basilius cum prohibere vellet, ac Michaellem a cul ab eis avocare modo quidem admonendo atque hortando, modo civium odia, sacerdotum diras, senatus prope rebellantes animos, nendo ac velut in tabella coram depingendo, illius sibi imprudens diam conflagavit; hostisque loco amicus, ac qui adoptatus fuerat, in osus habebatur. hinc brevi post Basilicium quendam imperatoris velocis remigem, ac illius fratrem Capnogenis qui secundo praefignitatem gessit, adducens purpura induit, impositoque diademate aureis adhibitis, quod imperatorum insigne est, eo habitu manus senatum educit, ad eumque in haec verba oravit: "par erat, per scripai, ut hunc olim vobis illustri hoc habitu virum producere-

primum corona forma digna regia,
deinde cognatum diadema est huic viro,
suntque omnia dignitati convenientia.

quam vero praestabat hunc me potius quam Basilius imperator quem et paenitet creavisse?" factum hoc ac verba exitii Michaellem exstiterunt. istud sic dictum omnium aures circumsonans nisi

ἦται πὶ τούτους ἐποίησε καὶ ἀφασία καταληφθῆναι πολλῇ, ὅτι P 130
 κατὰ τοὺς μυθικοὺς Γίγαντας βασιλέας σπαρτοὺς καθ' ἐκάστην
 ἡμέραν ἀναδίδωσιν. ἠϋξητο μὲν οὖν ἔκτοτε τὸ πρὸς τὸν Βασιλεῖον
 μῖσος, καὶ σφοδρότερον κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς φύσιν ἐγίνετο, ὑπέ-
 σκευμα ἔχον καὶ αἴτιον τὸ μήτε συμφθελεσθαι βούλευσθαι τούτοις
 αὐτὸν μήτε μὴν συνεπάγεσθαι ταῖς ἀκολούστοις γνώμαις αὐτῶν.
 εἰς τσαύτην γὰρ ὁ Μιχαὴλ πολλὰκις ἄνοιαν ἐξ ἀκρατοποσίας καὶ
 μέθης ἐξώκειλεν ὡς κατ' αὐτὴν μὲν καὶ τὸν τυτῆτος καιρὸν δεινὰ B
 ἔπαυ καὶ πέρα δεινῶν ἐγκελεύεσθαι· τοῦ μὲν γὰρ ἀφαιρεῖσθαι τὰ
 ὕδατα καὶ ἄλλου τὴν εἶνα καὶ τὴν κεφαλὴν ἐτέρου προσέταττεν· ἢ
 ἢ μή τινες οἰκτιρῶ κρατούμενοι πυρηνέλου καὶ πρὸς τὴν αὔριον
 ἔμπρον, ἀνάκλησιν τινα καὶ μεταμέλειαν τοῦ ἀνδρὸς ἐκδεχόμενοι,
 οὐκ καὶ ἦν, κἄν ἀπώλετο σύμπας ὁ παραμένων αὐτῷ καὶ συγκαρ-
 τῶν. μικροῦ δὲ καὶ Βασιλείος συναπώλετο, τῆς παροιρίας οὐκ
 ἐβλήγαίς πάλινιον γεγονώς. ἀλλ' ἐκαρτέρει καὶ ἔμενε μετὰ μείλόν
 του γενθθῆναι κατὰ τὸν ἀνδρα ὄντι γούν ὑποτοπάζων. ἀλλ' οὐκ
 ἦν τούτον ὡσπερ ἀρμάτειον τροχὸν ἐκ πρώτης ἡλικίας καμψθέντα, C
 οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐδδυωρῶσαν λαβεῖν. τοιγαροῦν
 μείζονα κατὰ Βασιλείου συρράπτει ἐπιβουλήν. ἢ δὲ ἦν ἐν τῷ
 πικρῷ λόγῳ μὲν κατὰ τῆς θήρας ἔργῳ δὲ κατὰ τοῦ Βασιλείου
 τῆν τῆς λόγῃς εἶψιν ποιῆσαι τινα τῶν ὑπασπιστῶν. καὶ τούτο
 αὐτὸς ὁ προσταγείς καὶ τὴν λόγῃν ἀφείδ κατὰ τὸν τῆς ἐξόδου και-

imporem iniecit, et ut vox omnibus haereret fecit; quod fabulosorum
 Gigantum sates Michael quotidie imperatores ederet. inde itaque
 in Basilium in Basilium odium, ac ignis instar vehementiori flamma exarsit,
 hoc scilicet eius fomento ac causa, quod una se cum eius sodalibus vitis
 obedere non pateretur, nec illorum offreni licentiae morem gereret. in
 tantam enim saepius dementiae mero obrutus ac per ebrietatem Michael
 ampebat, ut absurda quaedam modumque omnem iniuriae excedentia
 praecipere, atque alii aures, alii nares, alii denique caput amputandum
 numeret. ac nisi viri quidam misericordia moti negligenda putassent ac
 iam crastinum distulissent, ea Michaeli quandoque revocanda sperantes, ac
 fore ut is eorum aliqua paenitentia duceretur (quod et contingebat),
 plene perlassent quotquot illi aderam inque aula assidui ac domestici
 erant. quin et parum absuit ne et ipse Basilius pari involveretur exitio,
 illius obrui petulantiae non raro factus ludibrium. sustinebat tamen, ac
 tandem aliquando quadam ducendum paenitentia Michaellem existimabat.
 verum fieri non poterat ut iam a prima aetate, haud secus ac currus
 rota, inflexus, quicquid accidisset, nativam pristinamque rectitudinem
 reciperet. itaque atrociores adversus Basilium structae insidiae. in eo
 autem illae positae, ut inter venandum species quidem ferendi feram, re
 vera autem confingendo Basilio satellitum quidam hastam conciliaret.
 concilium hoc is ipse qui mandatum acceperat hastamque vibrarat, in
 Theophanes contin.

ὃν ἔξαγορεύσας δῆλον πεποίηκε καὶ πιστόν. ἀφῆκε μὲν οὖν οὗ-
 τος τὴν λόγῃν ὃ κελευσθεὶς, διημάρτανε δέ· καὶ οὕτω σέσωστο
 ὁ Βασίλειος, ἔγγιστα θανάτου γενόμενος, ὑπὸ τοῦ τὸν θάνατον
 κατασιωπητὸς Θεοῦ. ταῦτ' οὖν ἔκπυστα γενόμενα πᾶσι καὶ
 φανερά τὴν κατ' αὐτοῦ ἠκόνησε μάχισραν. ἵνα γὰρ μὴ καὶ τὸν
 Βασίλειον ὡς πρὸ μικροῦ τὸν Καίσαρα σφατιόμενον ἴδωσι, καὶ
 πρὸ τούτου αὐτὸν Θεόκτιστον, εἴτε βουλή τῆς συγκλήτου βουλήs
 εἴτε γνώμη τῶν φιλοῦντων Βασίλειον (κοινῶς γὰρ καὶ κατ' αὐτῶν
 ὁ θάνατος ἐκηκελητο) σφάττεται ὑπὸ τῶν προκοίτων τοῦ βασιλείου
 ἀνδρῶν, κατὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Μάμαντος,
 μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, εἰκάδι τετάρτῃ, ἰνδικτιῶνος πρώτης, ἔτους
 P 131 ἑξακισχιλιοστοῦ τριακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἔκτου, ὥρα τῆς νυκ-
 τὸς τρίτῃ, βεβασίλευκῶς ἔτη μετὰ μὲν τῆς Θεοδώρας τῆς τούτου
 μητρὸς τέσσαρα καὶ δέκα, καὶ μόναρχος δέκα καὶ ἕν, καὶ πρὸς
 τοῖς τριοὶ μηνὶ χρόνον ἕνα ὕστερον μετὰ Βασιλείου. 15

45. Καὶ τὰ μὲν εἰρημένα σκηναῖα τε ἅπαντα καὶ θεατρικά,
 ἄξιον δὲ μνηθῆσαι καὶ τῶν ἐπαινετῶν. ἡ γὰρ τῶν ἄν ἔφερεν
 ἀναδημάτων ἐν τῷ περὶ κωνύμῳ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας κατα-
 σκευὴ φιλεργῶς τελεσθεῖσα καὶ φιλοτίμως ἐπαινετή. οὕτε γὰρ
 B τῷ δίσκῳ τῶν παλαιῶν τι κειμηλίων καὶ ἱερῶν, καὶ τῶν ἀφ' οὗ
 γέγονασιν ἄνθρωποι τεχνουργηθέντων ἐν ναοῖς, κατὰ τὸ μέγεθος
 ἑξισάζεται, οὕτε τις εὐπρέπεια καὶ ὠραιότης τινὶ τῶν γενομένων
 ἐπήνησεν, πάντων ἐκεί τῶν ὠραίων καὶ τιμίων συνδεδραμηκότων·

vitae exitu constitutus suamet confessione cunctis manifestum fecit, et
 ut nihil inde ambigi possit. ac hastam quidem misit, a Basilio tamen
 aberravit. inque hunc modum servatus Basilius, in vitae proxime dis-
 crimine adductus, deo, qui mortem calcavit, illi salutis auctore. haec
 itaque cunctis prodita ac palam facta gladii in eum acuendi causa existi-
 terunt. ne enim etiam Basilium (uti nuper Caesarem et antea Theoctis-
 tum) tristi nece sublatum conspicerent, sive senatusconsulto, sive Basili
 amicorum consilio (unum enim ac commune omnibus impendebat exitium)
 ab imperatoris ipsis excubitoribus in sancti praedari martyris Mamantis
 palatio neci traditur, die vigesima quarta Septembris, indictione prima,
 anni 6376, hora noctis tertia. imperavit cum Theodora matre sua annos
 quattuordecim, solus undecim, posteaque adlecto Basilio annum unum
 menses tres.

45. Ac ea quidem quae hactenus dicta sunt scenica omnia et ad
 Circum ludosque spectantia: operae pretium vero est ut et eorum me-
 minerimus quae laudem aliquam merentur. quae enim in celebratissimo
 dei sapientiae templo donaria obtulit, pro structurae ratione elegantia ac
 magnifica, laudem habent. neque enim ullum veteris ac sacrae supelle-
 ctilis pignorum, sive illorum quae subtili arte elaborata, quo ex tempore
 homines esse coeperunt, sacris aedibus ornamento fuerunt, oblati ab eo
 disco vel mole aequatur vel pari elegantia est ac venustate: in cuius

καὶ τὸ ποτήριον δὲ τούτῳ λίαν κατέλληλον. οὐ μὴν δὲ καὶ ὁ εἰς
 φοιτηγίαν κατασκευασθεὶς αὐτῷ κύκλος, ὅπερ φασὶ πολυκάνδη-
 λον, τινὶ τῶν ἄλλων ἠλάττωται, ἀλλὰ καὶ ὁστος ἐκ χρυσοῦ ὄλος
 γόμενος, λίτρας ἔχων ἐξήκοντα, τῶν ἄλλων διαφέρει κατὰ πολὺ
 5 καὶ τούτῳ δίδωσι τὰ πρωτεῖα καὶ τὸ σεβάσμιον.

structuram, quicquid usquam venustum est ac pretiosum, videatur con-
 flatum esse. accedit et calix, ipse quoque disco perquam affinis, quin
 et circulus multiplici in orbem sustentanda face ab eo fabrefactus (πο-
 λυκάνδηλον vocant) nulli usquam aliorum cesserit: totus namque ex auro
 5 confectus librarum sexaginta pondo longe reliquis præcellit, palmarium
 mæe opus ac plane augustum.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ P 132

B A S I L I O Y

ΤΟΥ ΔΟΛΙΜΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ,

15ΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΝ ΘΕΩΙ ΡΩΜΑΙΩΝ, Ο
 ΤΟΥΤΟΥ ΤΙΣΙΝΟΣ, ΦΙΛΑΔΟΠΙΩΝΟΣ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΘΡΟΙΣΑΣ
 ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ ΤΩΙ ΓΡΑΦΟΝΤΙ ΠΡΟΣΑΝΕΘΕΤΟ.

Ἡ μὲν προθυμία καὶ ἔφσεις ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν πραγμάτων
 καὶ γνώσιν ταῖς τῶν σπουδαιοτέρων ἐμφυτεῦσαι διανοαίς διὰ τοῦ
 20 ἀειμήστου καὶ ἀθανάτου τῆς ἱστορίας στόματος, καὶ ἐβουλόμην,
 ἔν ἄρα ὄλος τε ᾧ, τοῦ σύμπαντος τῆς ἐν Βυζαντίῳ Ῥωμαϊκῆς ἀρ-
 χῆς χρόνου τῶν τε αὐτοκρατόρων καὶ τῶν ἐπ' αὐτοὺς ἀρχόντων P 133

18 π[ε]ρ] μοι A i. e. editio Allatiana.

HISTORIA DE VITA ET REBUS GESTIS

B A S I L I I

INCLYTI IMPERATORIS,

QUAM CONSTANTINUS DEI GRATIA ROMANORUM IMPERA-
 TOR, IPSIUS NEPOS, STUDIOSE AC DILIGENTER EX VARIIS
 NARRATIONIBUS CONGESSIT, AC SCRIPTORI CONTRIBUIT.

Cupienti olim animo accensoque desiderio rerum experientiam ac noti-
 tiam, sempiternæ memoriæ immortalisque historiæ ore, studiosiorum
 animis inserere optabam. ac quidem statueram, si modo vires obscun-
 darent, cænis retro imperii Romani Byzantii imperatorum eisque subie-

καὶ στρατηγῶν καὶ ὑποστρατήγων καὶ τῶν καθ' ἕκαστα τὰς ἀξιολογιώτερας τῶν πράξεων ἀναγράφουσαι. ἐπεὶ δὲ ἰδέετο τὸ πρῶγμα καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ κόπου συγχοῦ καὶ βιβλίων ἀφρονίας καὶ σχολῆς τῆς ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ταῦτα δ' ἡμῖν οὐ προσῆν εἰς τὸν δεύτερον ἐξ ἀνάγκης ὑποβέβηκα πλοῦν, καὶ τέως ἐνὸς βασιλείως, ἐπὶ μέγα τὸ τῆς βασιλείας κράτος ὑψώσαντος, ὃς καὶ τῆς βασιλείας ἐπώνυμος ἦν καὶ μέγα ὄφελος τῆ πολιτεῖα. Ῥωμαίω ἐγένετο καὶ τοῖς πράγμασιν, ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρις αὐτῆς τελευτῆς τὰς πράξεις καὶ τὴν ὅλην ἀγωγὴν διηγῆσασθαι, ὡς ἂν καὶ τοῦ

B μετέπειτα μὴ ἀγνοῖται βασιλείου στελέχους ἐπὶ πολὺ τοῦ χρόνου παρεκταθέντος ἢ πρώτη πηγῇ καὶ ῥίζα, καὶ τοῖς ἐκγόνοις ἐκείνων οἰκοθεν εἴη ἀνεστηκώς ὁ πρὸς ἀρετὴν κανὼν τε καὶ ἀνδρίας καὶ ἀρχετυπον τῆς μιμήσεως. εἰ δὲ ἐπιμετρηθεῖη καὶ χρόνος ἡμῖν ἔξω ζωῆς, καὶ γένηται τις καὶ ἀπὸ τῶν νόσων ἐλαχίστη μικρά, καὶ μηδὲ τῶν ἔξωθεν εἴη τι ἐμποδίων, ἴσως προσθῶμεν ἐχομένως τῆς ἄχρις ἡμῶν κατιούσης αὐτοῦ γενεᾶς τὴν ὅλην τῆς ἱστορίας ἀφήγησιν.

2. Πλὴν οὖν οὗτος ὃν ὁ λόγος νῦν ὑποδείξει καταπαγγέλλεται, αὐτοκράτωρ Βασιλεὺς ὤρμητο μὲν ἐκ τῆς Μακεδόνων γένους, τὸ δὲ γένος εἶλεν ἐξ Ἀρμενίων ἔθρους Ἀρσακίων. τοῦ γὰρ παλαιοῦ Ἀρσάκου, ὃς Πάρθων ἡγήσατο, ἐπὶ μέγα δόξης προελθὼς καὶ ἀρετῆς, νόμος τοῖς ὕστερον ἐχρημάτισε μὴ ἄλλοθεν βασι-

4 πράξεων A

14 ἀπὸ add A

15 μηδὲν P

ctorum magistratum bellicae ducum seu praetorum et legatorum singulorumque actus gesta que nobiliora scripto consignare. quod tamen istiusmodi provincia multo tempore continuoque labore et librorum copia atque a rerum cura negotiorumque strepitu otio indigeret, quae sane mihi deesse videbam, secundae necessario navigationi animum adieci, uniusque saltem imperatorum, qui maiestatem imperii mirum quantum promovit (qui ab imperio seu regno nomen habuit) Romanaeque rei publicae ac rebus ab initio ad vitae usque exitum plurimum profuit, res gestae vitaeque omne institutum ac rationem commemoranda mihi proposui, nisi scilicet stirpis regiae diu multumque productae primus fons radixque posteris lateat, habeantque eius nepotes domestico exemplo erectam virtutis regulam et statum atque principem formam, in quam imitationes intendant. sin autem etiam longiora adhuc praestabuntur vitae spatia ac morborum etiam exiguae quaedam dentur indutiae, nec exteriorum curae impediunt, continua forsane serie totius illius progeniei ad nos usque adiciemus historiam.

2. Hic enimvero cuius nunc historiam proficitur oratio, Basilis imperator ex regione Macedonum trahebat originem, referebatque a Armenios, Arsacidas genere. vetere enim Arsace, qui Parthorum imperium tenuit, ingentem virtutis et laudis gloriam consecuto, posteris inolevit non ab aliis quam ab Arsacis familia eiusque nepotibus Partho-

ἰσῶσαι μῆτε Πάρθους μῆτε Ἀρμενίους, ἀλλὰ μηδὲ Μῆδους,
 ἢ παρὰ τοῦ γένους Ἀρσάκου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. οὕτως
 ὡν τῶν εἰρημένων ἔθνων ὑπὸ τῆς τοιαύτης βασιλευμένων σειρῆς,
 καὶ τινος χρόνου τοῦ Ἀρμενίων κατάρχοντος ἐξ ἀνθρώπων
 Σάσιοι μόνον συνέβη σιάσει γενέσθαι περὶ τὰ βασίλεια καὶ τοῦ
 διαδόχου τῆς τοιαύτης ἀρχῆς. Ἀρτάβανος οὖν καὶ Κλεῖτης οὗ
 μόνον τῆς προγονικῆς ἐκπετικώτερες ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰσὴν
 κωνσταντινούπολιν. Ἄλιον ἦν ὁ μέγας τηρικαῦτα τὴν Ῥωμαϊκὴν δε-
 ξίαν ἀρχὴν, ὁ Ζήνωνος πενθερός. οὗτος οὖν τοὺς ἀνδρας ὑπο-
 δέξιμος καὶ ἀξίως τῆς περὶ αὐτοὺς εὐγενείας φιλοφρονησάμενος
 αἰσῶν τε καὶ δίασταν τὴν προσήκουσαν ἐν τῇ βασιλίδι ἀπέπειμα
 μαδῶν δὲ τῶν ἀνδρῶν τὴν ἐκ τῆς πατρὶδος φυγὴν καὶ πρὸς τὴν
 βασιλεύουσαν ταύτην καταφυγὴν, καὶ ὡς εὐμενῶς ὑπὸ τῶν κρα-
 τιστικῶν ἐδέχθησαν, ὁ τότε τὰ τῆς Περσικῆς διέπων ἀρχῆς γράμ- P 134
 μασιν αὐτοὺς μετεκαλεῖτο, εἰς τὴν πατρίαν ἡγεμονίαν ἐγκατα-
 στήσαι δῆθεν ὡς ἐνοῶν ὑπισχνούμενος, ἑαυτῷ δὲ τὴν τοῦ ἔθνους
 ἐπιθεῖν ὑποταγὴν μνηστευόμενος. δεξαμέντων δὲ τούτων τὰ
 γράμματα καὶ περὶ τῶν πρακτικῶν ἔτι διασκοπούμενων, μηνύεται
 ταῦτα παρὰ τινος τῶν ἐξυπηρετούντων αὐτοῖς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἡ
 ἐπιστολὴ ἐγγυηρεῖται. γνωσθέντος δὲ τοῦ πράγματος, ὡς αὐκ
 αἰτοῖς τοσοῦτον τὴν ἀρχὴν ὅσον ἑαυτῷ τὸ ἔθνος ὁ Πέρσης ὑπατά-
 ξι βουλόμενος τὴν τούτων ἐποιεῖτο μετὰπεμψιν, ὅπερ οὔτε τοῖς

16 ἐγκαταστήσαι P

Armenios Medosque ipsos, qui regia potestate ipsis praesint, esse habi-
 tuos. in hunc itaque modum, cum illae, quas dixi, gentes ab stirpe
 eiusmodi imperio regerentur, illo qui apud Armenios rerum potiebat
 quandoque ex humanis sublato, contigit de iure regni deque principatus
 eiusmodi successoribus dissidium oriri. hincque adeo Artabanus et
 Clenes non a plium avito imperio spoliati, sed et in vitae iam periculum
 adducti, in regiam hanc Constantini urbem veniunt. Leo Magnus tunc
 imperio praecerat, Zenonis socer. hic igitur viros suscipiens ac pro ge-
 neris splendore magnifice pertractans, aedes ad habitandum congruae
 victus stipendia in urbe regia illis assignavit. ut autem horum e patria
 fugam et in regnantem hanc urbem accessum omnique humanitate ab
 imperatoribus susceptos esse didicit is qui tum res Persicas administra-
 bat, datis literis, benevolentiae in eos larva, in paternum se illos impe-
 rium restitutum pollicitus, re vera autem ea sibi molitione gentem con-
 ciliare ac subicere satagens advocabat. acceptis literis, dum adhuc quid
 sibi facto opus deliberant, res per unum aliquem famulorum imperatori
 deferunt ac epistola ipsa contraditur. rei itaque explorato momento,
 Persamque non tam illis imperium quam sibi gentem subiciendam, quod
 sic invitabat, procurare hand dubia coniectura comperto, quod neque

B καλουμένοις οὔτε τῶν Ῥωμαίων ἐλυσσέει τοῖς πράγμασιν, πρόνοια γίνεται τοῦ μὴ τὸ τοῖς Πέρσαις δοκοῦν εἰς πέρας ἐλθεῖν. καὶ διὰ τοῦτο ὑποτετιμομένου τοῦ βασιλέως τὴν, εἰ τύχοι, εὐχέρειαν τοῦ δρασμοῦ μετ' εὐπρεποῦς τοῦ σχήματος, ὡς ἐπ' εὐφυχωρίας δῆθεν καὶ ἀδείας πλείονος, εἰς Νίκην τὴν κατὰ Μακεδονίαν πόλιν μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων (καὶ αὐταὶ γὰρ μετὰ ταῦτα αὐτοῖς ὑπεκλάπησαν) μετοικίζονται. τοῦ δὲ χρόνου ῥέοντος καὶ τῶν Σαρακηνῶν ἐπὶ μελλόνος δυναστείας προαγομένων, τὴν ὁμοίαν πείραν τοῖς τῶν προτέρων ἀπογόνοις Ἀρσακιδῶν ὁ τότε ἀμερμονουῆς προ-

C εβύλετο, καὶ διὰ γραμμάτων μετεκαλεῖτο αὐτοὺς εἰς τὴν προγονικὴν δῆθεν ἔξουσίαν τε καὶ ἀρχήν. φωραθέντος δὲ καὶ τοῦ τοιοῦτου δράματος Ἡρακλεῖ τῷ τρηκαῦτα βασιλεῖ, καὶ τῶν γραμμάτων ἔχειρισθέντων, ἐπεὶ μὴ εὐνοία τούτων ἔγνω τὴν μετέπειμψον γενομένην ἀλλ' εἰς πρόθεσιν οἰκείας ἐπικρατείας τῶν ταῦτα μηχανωμένων (ἠλπίζον γὰρ τὸ ἔθνος ἐκ τῆς πρὸς τὸν παλαιὸν Ἀρσάκη ἐνόιας ῥαδίως, εἰ τούτους ἔχοιεν μεθ' ἑαυτῶν, προσάξασθαι οἱ Σαρακηνοί), διὰ τοῦτου καὶ εἰς Φιλίππους, μίαν καὶ αὐτὴν τῶν κατὰ Μακεδονίαν τρυγάνουσαν πόλεων, ὡς ἐπὶ μελλόνος ἀσφαλείας μετώκισε τούτους ἀδθις ὁ βασιλεὺς· εἶτα ἐκεῖθεν πάλιν ὡς ἐπὶ

D λαμπροτέρας πολιτείας καὶ καταστάσεως μετεβίβασεν εἰς Ἀδριανούπολιν. εὐθέτου δὲ τοῦ τόπου φανέντος αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν ὥσπερ συνησθηκότες φαρτρίαν τε καὶ φυλὴν εἰς πλῆθος ἐγένοντο

14 πρόθεσιν margo Combef.

16 προσάξασθαι A

his qui invitabantur nec vero Romanis rebus operae pretium erat, cura adhibetur ne istud Persarum consilium exitum habeat. quapropter succisa, si qua videretur, opportunioris fugae facilitate, honesti specie, velut ad liberiores agros et ut maiori securitate fruantur, imperator Nicem Macedoniae urbem cum liberis et uxoribus (nam et illas postea subdixerant) transfert. decursu autem temporis, Saracenorumque rebus in maiorem principatum crescentibus, eandem ac primis Arsacidarum nepotibus fraudem adhibet qui tum genti praeerat amerimnunes, scriptisque literis ad avitam nimirum potestatem ac imperium revocabat. verum eiusque quoque consilii fabula ab Heraclio, qui tum rerum potiebatur, deprehensa, literisque percensitis, cum nulla eos benevolentia revocari intellexisset, sed ut haec machinantes eaque occasione Saraceni dicionem auferent (fore enim sperabant, si modo illos secum haberent, ut facile pro veteris Arsacis amore in suas partes gentem traherent), idcirco etiam Philippo, alteram et ipsam Macedoniae urbem, quasi maioris securitatis causa Nice remotos transmittit. hincque deinde velut illustriori civitate donandos, meliorique statu componendis eorum rebus, Adrianopolim transfert. viso autem eis idoneo aptoque loco, velut in propria consistentes

καὶ ἐὰν ἐμπορίας κατέστησαν ἰκανῆς, τὴν πατριὸν ἐγγένειαν δια-
σώζοντας καὶ ἀσπύχοντον τὸ γένος διαφυλάττοντες.

3. Χρόνους δὲ ὕστερον, ἦρκα Κωνσταντῖνος μετὰ Εἰρή-
νης τῆς μητρὸς βασιλευεν, Μαίκτης ἐκεῖνος, ἀφ' αἵματος Ἀρσά-
δου καὶ αὐτὸς ὢν, κατὰ τινα πρεσβείαν ἢ χρεῖαν εἰσῆει πρὸς τὴν
περιβλεπτον ταύτην Κωνσταντινούπολιν ὅς ἀνδρὶ περιτυγχάνει P 135
κατὰ τύχην ὁμογενεῖ, Λέοντι καλουμένῳ, καὶ γρὸς αὐτὸν ἀπὸ
τῆς ἐξωθεν καταστάσεως καὶ περὶ τὴν κατὰ στολὴν ἰδιότητος οὐχ
ἔτι πάντων τυχόντων καὶ ταπεινῶν ἀλλ' εὐγενῆ καὶ περιφανῆ, καὶ εἰς
10 ἰσχυρίαν αὐτῷ καταστάς καὶ ταύτην ἐθάδα καὶ σέντροφον εὐρηκῶς,
ἐκὼ τὸ γένος ἀνέμαθεν, καὶ τὴν ὁμοῦ οἴκησιν προκρίνει, τῆς οἰ-
κίας τὴν ἀλλοτριαν διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετήν· καὶ τὸ πρὸς
αὐτὸν ἀσπασόμενος κῆθος μίαν τῶν αὐτοῦ θυγατέρων ἠγάγετο,
ἐξ ἧν ὁ τοῦ ἱστορομένου προῦλθε πατήρ, ὅς καλῶς ἀναχθεῖς
15 καὶ δι' ἐπιαιουμένης ἀγωγῆς καὶ τροφῆς εἰς ἀνδρας τελείως, καὶ
ἐπίσης σώματος καὶ ῥώμῃ διαφέρων καὶ παντοδαπαῖς κοσμούμενος
ἡφαίς, πολλοὺς ἐκίνει τοὺς δι' ἐπιγαμίας θάλλοντας αὐτὸν οἰκειώ- B
σασθαί. γυνὴ δὲ τις εὐγενῆς καὶ κοσμία κατὰ τὴν Ἀδριανούπο-
λιν τὴν οἴκησιν ἔχουσα, ἀποικομένην τοῦ ταύτης ἀνδρὸς σωφρο-
20 νος τὴν χρεῖαν ἀνούουσα, (φήμη γάρ τις διέτρεχεν οὐ παντελῶς
ἀμυδρὰ ἐκ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἔλκειν αὐτὴν τὴν συγγέ-
νειαν) τῶν ἄλλων προτιμωτέρα τῶν τε καθ' οὓς παρῴκησεν ἐνομι-
σθῆ αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ταύτης θυγατέρα εὐγενεῖα καὶ κάλλει
διαφέρουσαν σώματος καὶ αἰδοῖ κεκοσμημένην ἠγάγετο· ἐξ ἧν

22 π] γε?

triba ac familia, multitudine aucti sunt, abundeque satis opibus cumulati,
paternam nobilitatem servantes ac genus impermixtum.

3. Secutus vero temperibus, cum summam rerum Constantinus cum
Irene matre administraret, Maictes ille ex Arsacis prosapia ducens ori-
ginem, legationis causa seu alterius negotii obeundi gratia illustrem hanc
Constantini urbem petens, atque in ea forte fortuna in eiusdem gentis
ac familiae hominem, Leonem nomine, incidens, exque exteriori habitu
gestaque nec non vestium proprio cultu non unum quem infimae plebis
vulgi ac fabulando eius vim consuetam usuque familiarem inveniens,
sermone ac fabulando illius genitricem cognovit, illius contubernium deligit, suaeque alienam habita-
tionem pro viri virtute ac praestantia praefert, eiusque amplexus affini-
tatem filiarum unam sibi matrimonio inagit; ex quibus ortus illius parens
omnis nunc historiam teximus. mulier vero quaedam nobilis et pudica
Adrianopoli habitans, viro demortuo caste sobrieque in viduitate agebat:
fama erat hand prorsus obscura, ex magno Constantine eam genus du-
cere. haec illi reliquis, iisque apud quos conederat, praestantior visa;
omneque ob rem eius filiam, nobilitate ac corporis forma conspicuam ve-

ἐβλάστησεν ἡ βασιλειὸς αὐτῆ ρίζα Βασίλειος, πατρόςθεν μὲν ἔλκων τὴν ἐξ Ἀρσάκου συγγένειαν, ἣ προείρηται· ἡ δὲ μήτηρ τῇ τε τοῦ
 C μεγάλου Κωνσταντίνου συγγενείᾳ ἐκαλλωπλίστο καὶ ἀπὸ πατρὸς μέρους τὴν Ἀλεξάνδρου ἡῤχει λαμπρότητα. ἐκ τοιούτων γεννηθῶ-
 ρων προελθῶν ὁ Βασίλειος εὐθὺς πολλὰ τῆς ὕστερον δόξης σύμ- 5
 βολα εἶχεν ὑποφαινόμενα· ταινία τε γὰρ κοκκοβαφῆς παρὰ τὴν
 πρώτην ἔκφρσιν τῶν τριχῶν ἐωρᾶτο περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ περὶ
 τὰ σπέρματα πορφύρεα βᾶμματα.

4. Ἦν δὲ μέχρι τότε τὸ γένος τῶν ἀπογόνων Ἀρσάκου κατ' ἰδίαν ὡσπερ φατριαν συνηστηκός, εἰ καὶ ταῖς ἐπιγαμίαις 10
 πολλάκις τοῖς ἐγχωρίοις συνανεικισθᾶτο, ἐν Ἀδριανουπόλει κεκτη-
 μένον τὴν οἰκήσιν. ἐπεὶ δὲ Κροῦμος ἐκεῖνος, ὁ τῶν Βουλγάρων
 D ἄρχων, εἰς τὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐξουβρίσας σπονδὰς πολέμιον χά-
 ρακα τῇ Ἀδριανουπόλει ἐβάλετο, καὶ χρόνον προκαθίσας συχρὸν
 ὁμολογία ταύτην διὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων ἔνδειαν παρεστήσατο, 15
 καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πάντας μετὰ καὶ Μανουὴλ τοῦ ἀρχιερέως τῆς
 τοιαύτης πόλεως εἰς Βουλγαρίαν μετήγαγε, συνέβη μετὰ τῶν ἄλ-
 λων καὶ τοὺς τοῦ Βασιλείου γεννήτορας, ἔτι τοῦτον ἐν τοῖς σπαρ-
 γάνοις ἔχοντας, εἰς τὴν τῶν Βουλγάρων ἀπαχθῆναι γῆν· ἔνθα
 τὴν οἰκίαν τῶν Χριστιανῶν πλῆσιν ἀνέδρευτον διασώζοντες ὁ τε 20
 θανυμάσιος ἐκεῖνος ἀρχιερεὺς καὶ ὁ σὺν αὐτῷ λαὸς πολλοὺς τῶν
 Βουλγάρων πρὸς τὴν ἀληθινὴν πίστιν μετήγαγον τοῦ Χριστοῦ
 P 136 (ὁσπῶ γὰρ ἦν τὸ ἔθνος μετηγεγμένον πρὸς τὴν εὐσέβειαν) καὶ

11 ἐν om P

16 καὶ post μετὰ om A

recundiaque ornatam, uxorem ducit; ex quibus regia haec radix Basilii
 succrevit, paterno quidem stemmate Arsacis, uti dictum est, prosapiam
 sibi vendicans, materno vero Constantini natalibus magnifice glorians;
 utroque demum Alexandri claritatem iactans. tali ex progenie ortus Ba-
 silii multa statim futurae gloriae sublucentia signa exhibuit. taenia
 namque quaedam coccinea tum primum emascentibus pilis circa caput
 visa, circaque fascias purpurei tinctus.

4. Hactenus Arsacis nepotum genus ipsa secum in propria quasi
 tribu contubernioque constiterat, quanquam haud rare, Adrianopoli sedes
 habens, etiam cum indigenis nuptiarum foedera commissoebat. quia vero
 Crumus ille Bulgarorum princeps, violatis quae illi cum Romanis inter-
 cedebant foederibus, hostili aggerere circum Adrianopolim diuque ab eo
 obsessam, qua laborabat necessariorum penuria, ad deditionem coegerat,
 civesque omnes ac incolas nec non etiam Manuelem eiusae urbis episcopum
 in Bulgariam transtulerat, accidit Basilii quoque parentes cum reli-
 quis, ille adhuc in fasciis agens, in Bulgarorum regionem transferri;
 ubi propriam Christianorum fidem inlibatam custodientes (tam scilicet
 mirabilis ille praesul, tum plebs illi pari captivitate comes) multos bar-
 barorum ad veram Christi fidem adduxerunt (nonnumquam enim gens illa
 animam ad pietatem transtulerat) multisque locis Christianae doctrinae

παλαγοῦ τὰ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας κατεβάλλοντο σπέρ-
 ματι, τῆς ἑθνικῆς τοῦ Σκύθας πλάτης μετέλκοντες καὶ πρὸς τὸ
 τῆς θεογνωσίας μεταίοντες φῶς. ἐφ' ὅς πρὸς δογῆν κατ' αὐτῶν
 κηρῆς Μουτράγων ὁ τοῦ Κροθίου διάδοχος αὐτὸν τε τὸν ἱερώ-
 βιτον Μανουῆλ καὶ πολλοὺς τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἐνδεικνυμένους, ὡς
 οἱ ἴσχυσε πειρώσας πείσαι ἀποστήναι Χριστοῦ, μετὰ πολλὰς αἰ-
 κίας τῆ διὰ μαρτυρίου θανάτῳ παρέπεμψεν. καὶ οὕτω συνέβη
 πολλοὺς τῶν τοῦ Βασιλείου συγγενῶν μαρτυρικῆς εὐκλείας τυχεῖν,
 ὡς μηδὲ τῆς ἐντεῦθεν σεμνότητος αὐτὸν ἀμοιρεῖν. ἄρτι δὲ ἐπι-
 10 σκεπτομένου Θεοῦ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τὴν ἔξοδον αὐτοῖς πρῆτα- B
 νέοντος (ὁ γὰρ τῶν Βουλγάρων ἄρχον μὴ δυνάμενος ἐπὶ πολὺ
 πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀνταγωνίζεσθαι πάλιν εἰς ὑπόπτωσιν
 ἵκνῃ), ἐν τῇ ἐπισυνάγωγῃ πρὸς τὸν ἄρχοντα τὸν εἰς τὰ οἰκεία
 ἀπώλεισθαι μέλλοντα λαὸν τῶν Χριστιανῶν, ἰδὼν τὸν παῖδα Βα-
 15 σιλίου τῆ τε μορφῇ ἑλευθέριον καὶ χαρὲν ὑπογελάωντα καὶ περι-
 σπαίροντα πρὸς ἑαυτὸν ἐφειλικύσαστο, καὶ μῆλον θαυμαστὸν τῷ
 μεγέθει ἐπέδωκεν. ὁ δὲ παῖς ἀκάκως καὶ θαρραλῶς τοῖς τοῦ
 ἀρχοντος ἐπηρεδόμενος γόνασιν ἐν τῷ ἀπλώστῳ ἤθει τὴν οἰκείαν
 ἐγγίμιαν ἐπεδείκνυτο, ὡς ἐκπλαγῆναι μὲν τὸν ἄρχοντα, διαγρῆ- C
 20 ποθαὶ δὲ λεληθότως τὴν δορυφόρον τάξιν αὐτοῦ.

5. Ἄλλ' ἵνα τὰ ἐν μέσῳ συντέμω, ἐξῆλθεν εὐμενεῖα Θεοῦ
 πρὸς τὰ οἰκεία ἕπας ὁ ἀπαχθεὶς ὡς αἰχμάλωτος λαὸς τῶν Χρι-

1 τὰ] πρὸς τὰς A
 19 ἀπεδείκνυτο P

5 ὡς om A
 20 ἀπὸ A

18 γόνασιν A

*incantant somina, a gentiliū errore Scythas retrahentes et ad divīnae
 cognitionis lucem traducētes. quibus in illos ira percitus Crimi succes-
 sor Mutrage, cum Manuelem virum sanctissimum tum alios plures eius
 rei delatos, cum tentando ad ejurandam fidem inducere nequivisset, variis
 tormentis excruciatos per mortem martyres consecravit. sicque contigit
 multos sanguinis necessitudine Basilio coniunctos eique affines martyrii
 gloria potiri, ut nec eius quae inde est honestatis posset expers videri.
 Nam vero, cum plebem suam deus visitaret atque ei in patriam reditum
 praestaret (Bulgarorum enim princeps, Romanas diutius vires aciesque
 ferre non valens, collum rursus subdere annuebat), congregata apud eum,
 quae in patriam dimittenda erat, Christianorum turba, coniectis in pue-
 rum Basilium oculis, liberali forma decorum gratiusque subridentem ac
 circumspicientem, indole formaeque delectatus illum ad se traxit, pomum
 quo ei mirae magnitudinis dedit. puer vero animi candore cum pari
 modesta principis incumbens genibus, morum illa simplicitate ingenuitatis
 summas illustre specimen dabat, adeo ut princeps etiam atque etiam admira-
 retur, stipulatorum vero cohors secum ipsa tacita furore commoveretur.*
 6. Verum ut ea quae interea evenerunt paucis transigam, omnis ille
 Christianorum populus, sic velut captivus abductus, propitia dei boni-

στιαυῶν, συνεξήλθον δὲ καὶ οἱ τοῦ Βασιλείου γονεῖς, τὸν φιλτατον αὐτοῖς παῖδα προσεπαγόμενοι. ἐγένετο δὲ τι περὶ αὐτὸν εὐθὺς κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν θανύμασιον, τὴν εἰς ὕστερον τόχην παραδεηλῶν, ὅπερ οὐ θέμις οἶμαι σιγῇ παρελθεῖν. τῷ γὰρ καιρῷ τοῦ θέρους τῶν τούτου γονέων ἐπὶ τὸν ἴδιον ἐξελεθόντων ἀγρόν:

D καὶ τοῖς θειριστιαῖς ἐπιστατοῦντων καὶ διεγειρόντων συντόνως ἐργάζεσθαι, ὡς περὶ πλήθουςαν ἀγορὰν ἢ ἡμέρα προέκοπτε καὶ ὁ ἥλιος ἤδη σφοδρότερον ταῖς μεσημβριναιῖς ἀκτίσιν ἐπέφλεγεν, οἴονεῖ τινα σκηρὴν ἐκ τοῦ συνδέσμου τῶν ἀσταχῶν σκευάσαντες ἐν ταύτῃ τὸν παῖδα κοιμηθησόμενον ἔθεντο, ὅπως τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου θέρμης ἀβλαβῶς διέλθῃ τὸν καύσωνα. ἐν δὲ τῷ ἐκείνους ἐνασχολεῖσθαι τοῖς θειριστιαῖς ἀετὸς ἐπικαταπτὰς καὶ ἄνωθεν ἐπικαθίσας ἠπλωμέναις ταῖς πτέρυξι τὸ παιδίον ἐσκίασεν. ἀρθείσης δὲ παρὰ τῶν ἰδόντων φωνῆς ὅτι ὄλεθρον ἴσως ἐπάξει ὁ ἀετὸς

P 137 τῷ παιδί, ἢ μήτηρ εὐθὺς οἶα μήτηρ φιλόστοργος καὶ φιλότεκνος ἰπρὸς τὸν παῖδα ἐξέδραμεν. ἰδοῦσα δὲ τὸν ἀετὸν σκιὰν ταῖς πτέρυξι τῷ παιδίῳ περιποιούμενον, καὶ μηδὲ πρὸς τὴν ταύτης ἐκπλαγῆντα ἐπέλευσιν ἀλλ' ὡσπερ χαριέντως πρὸς αὐτὴν ἀτενίζοντα, οὐκ ἠδυνήθη κατὰ τὸ πρόχειρον εἰς κρείττονα πεσεῖν λογισμὸν, ἀλλὰ λίθον ἔβαλε κατ' αὐτοῦ· καὶ οὕτως ἀνέπη· ὁ ἀετὸς καὶ ὡς ἔδοξεν ἀπεχώρησεν. ἐκείνης δὲ αὐθις πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ τοὺς ἐργάτας ὑποστρεψάσης, ὁ ἀετὸς κατὰ τὸ πρότερον σχῆμα παρῆν

B τὸ παιδίον ἐπισκιάζων, καὶ πάλιν ὁμοίως ἢ φωνὴ παρὰ τῶν θεα-

5 ἐπι] περὶ AP

17 παιδί P

tate ad propria migraturus exiit: Basilli parentes, ipsi quoque pari indulgentia exiere, dulcissimum pignus secum adducentes. contigit vero prima statim aetate mirabile aliquid circa ipsum, futurae eius fortunae certum praesagium; nec fas esse existimo ut silentio a nobis praetereatur. messis enim tempore, cum parentes in agrum exiissent messoribusque praecipere et ad laborem streuue obeundum excitarent, cum dif-ferto foro, ut aiunt, altior dies procederet iamque sol meridianis radiis acrius adureret, constructo ex spicarum manipulis velut tentorio in eo puerum tantisper somno recreandum ponunt, et ad solaris eius caloris aestum illaesa valetudine transigendum. dumque messoribus animam advertunt, advolans aquila explicatisque desuper alis assidens puero praestabat umbraculum. sublatus videntiam clamor, ne quid forte aquila puero noceat; moxque mater (carae scilicet prolis nimium amans) ad puerum accurrit, vidensque aquilam passis alis umbram puero ministrantem, ac nec eius quicquam adventu territam sed in eam gratiose oculos vult intendentem, ne sic quidem in promptu sanioris aliquid animi cogitare potuit, sed in eam lapidem iecit; quae statim avolvit et, ut videbatur, recessit. rursusque ea ad virum messorisque reversa, aquila priorem in modum puero assidens umbram faciebat. similique rursus

τῶν, καὶ ἡ μήτηρ πρὸς τὸ παιδίον, καὶ τῇ βολῇ τοῦ λίθου ὁ αἰετὸς ἀποσβούμενος, καὶ ἡ τῆς μητρὸς πρὸς τοὺς ἐργαζομένους ἐπι-
στροφή. ἐναργέστερον δὲ ἄρα τῆς προνοίας δηλῶσαι θελησάσης
οὐ οὐ κατὰ τινὰ τύχης αὐτοματισμὸν ἀλλὰ θεία προγνώσει τὸ
5 τιλούμενον δείκνυται, ἐκ τρίτου συνέβη τὰ ὅμοια, ὁ αἰετὸς ἐπὶ τὸ
παιδίον, οἱ θεωροῦντες βοῶντες, καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ τὸν αἰτόν, καὶ
ὁ αἰετὸς πρὸς βίαν καὶ μόλις ἀπαλλαττόμενος. οὕτω τῶν μεγάλων
πραγμάτων αἰὲ πόρρωθεν ὁ θεὸς προκαταβάλλεται τινὰ σύμβολα
καὶ τεκμήρια τῶν εἰς ὕστερον. τοῦτο δὲ καὶ εἰς τὴν ἐχομένην C
15 ἡλικίαν οὐκ ὀλιγάκις γέγονεν ἐπ' αὐτῷ, ἀλλὰ πολλάκις εὐρέθη
ἐπὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ὕπνῳ σκιαζόμενος. ἀλλ' ἐν οὐδενὶ σχεδὸν λόγῳ
ταῦτα ἐτίθετο· πρὸ τοῦ γὰρ ἐμφανεῖς καταστῆναι τὰς ἐν
αὐτῷ ἀρετάς, καὶ μεγάλα τὰ προφανόμενα ἠμελεῖτο καὶ παρε-
λάθαιεν, οὐδενὸς δυναμένου ἐν οἰκίᾳ λιτῇ καὶ δημοτικῇ ὅπως
15 ἔλθῃ ποτὲ βαλέσθαι εἰς νοῦν. πλὴν ἐπεὶ καὶ τὸ τούτοις ἐπὶ πλείον
ἐδιατρίβειν οὐ πόρρω τυχὸν δόξει τρόπον θωπεύοντος, καὶ νο-
μισθῶμεν ἴσως ἀπορία τῶν περὶ αὐτὸν καλῶν ἐν τούτοις τὴν D
ἱστορίαν ἀπασχολεῖν, τὰ τοῦ ὁμοίου εἶδους καὶ τῆς παιδικῆς ἡλι-
κίας πάντα παρήσομεν, ἐπὶ δὲ τὰ ἔμπροσθεν τὸν λόγον σπουδῆ
20 προαγάγωμεν, τὴν τῶν ἐπαίων ἀπληστίαν ὥσπερ ἄλλο τι τῶν
οὐκ ἐπαινετῶν ἀπωθούμενοι.

2 ἐποσβούμενος A
στήσει P

3 καὶ ἐναργέστερον δὲ A
15 ἔλθοι A

12 κατα-
16 δόξη A

ratione videntium sublatus clamor, matris ad filium cursus concitus, ictu
lapidis submota aquila, mater ad messoros reversa. cum vero divina
providentia evidentius vellet ostendere non casu aliquo aut fortuna sed
divinae rem praescientiae esse quod gerebatur, tertio haec eadem conti-
gerunt. aquila sursum puero imminens, videntium clamor, mater ad
aquilam, aquila per vim aegreque tandem abscedens. sic deus semper
magnarum procul rerum signa quaedam certaue futurorum indicia quasi
fundamento praecipit. quin et in sequentem aetatem hoc ipsum in eo
non raro contigit, saepiusque inter dormiendum visus est ab aquila ob-
tigi. sed horum tunc fere nulla ratio habebatur. antequam enim, qui-
bus ille fulciebatur, virtutes patescerent, etsi magna erant quae praelu-
cebant, negligebantur tamen et in occulto manebant, cum nemo in men-
tem inducere posset quomodo in tenui domo ac plebeia res evaderent.
ceterum cum in his quoque diutius immorari haud procul forte ab as-
sumptionis indole abesse videatur, ut ne forsitan magnarum rerum hone-
stataeque penuria in his stylum trahere ac historiam existimemus, quae
eis generis sunt puerilisque aetatis omnia omittimus, atque ad ea quae
sequentia sunt sedulo sermonem provehemus, ea scilicet ratione ut lau-
dem vim insatiabilem, ceu quamvis rem aliam in laudis parte minime
habendam, reiiciamus.

6. Τρεφόμενος τείνων ὁ παῖς παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ ἀπὶ ἔχων τῶν πρακτικῶν ὑφηγητὴν καὶ τῶν ῥητικῶν ἑξηγητὴν καὶ δύσκαλον καὶ παιδοτρέβην πρὸς ἄπαν σπουδαῖον καὶ ἐπαινετόν, οὔτε μίξανθρώπου Χείρωνος ἐδέηθη ὡς Ἀχιλλεὺς οὔτε Ἀκούργου νομοθέτου καὶ Σόλωνος οὔτε ὑπερορίου καὶ ξενικῆς ἀγῆς, ἀλλ' ὑπὸ τῷ φύσαντι μόνῳ τὰ τῶν καλῶν ἔξασκούμενος καλίστα, πρὸς τε τὸ θεῖον οὐσίτητα καὶ εὐσέβειαν καὶ πρὸς τε τεκόντας αἰδῶ καὶ εὐπειθειαν, πρὸς γειραιτέρους ὑπεῖξιν καὶ πεφίλικας καὶ φυλέτας ἄδολον εὐνοίαν, πρὸς δυνάστας ἑποταγῆν καὶ πρὸς πένητας ἔλεον, ἐν πάσαις ταῖς ἀρεταῖς ἐπιδήλως ἑξέλαμψεν σώφρων ἐκ νέου καὶ ἀνδρείος ἀναφαινόμενος, τήν τε ἰσότητα μετριοφροσύνης ἀγαπῶν καὶ διαφερόντως τιμῶν, καὶ ἐν μηδεὶ τῶν πενιτοτέρων κατεπαιρόμενος· ἔξ ὧν εὐνοία παρὰ πάντων αὐτῷ καὶ τὸ πᾶσιν εἶναι προσφιλεῖ καὶ ἐράσμιον.

B 7. Ἦδη δὲ αὐτοῦ τὴν παιδικὴν περὶ ἀλλύξαντος ἤλικα καὶ πρὸς τὴν τῶν μεριμνῶν ἐλάσαντος καὶ τοῖς ἀνδρικοτέροις κερδῶν ἔχοντος προσβαλεῖν ἐπιτηδεύμασιν, ἔξελιπε τὸν βίον ὁ πῶς πατήρ καὶ πρὸς τὴν ἐκεῖθεν ἀπήρε κατὰστασιν, πένθος δὲ ἰσθμῶν κατὰ τὴν οἰκίαν, ὡς εἰκός, ἐπεκύμαζε· χρεῖα περὶ μητέρας καὶ ὄρφανία περὶ τοῦτον τὸν κράτιστον καὶ αἰ ἐπιτέλει ἀνίαι καὶ θλίψεις ἐφύοντο, ἐπέρρει δὲ καὶ φροντίδων ἑσμός· κατὰ τὸν βίον διοικήσεως ἕνεκα· ἔρρεπε γὰρ πρὸς τοῦτον ἐδὲ

8 γέροντας P

10 ἐξέλαμψεν A

17 προσβαλεῖν P

6. Puer itaque apud patrem educabatur, eumque agendorum perceptorem, dicendorum interpretem, atque ad omnia quae virtutis suae laudem habent magistrum nactus ac eruditorem, non Chirone genitorem velut Achilles opus habuit, non Lycurgo legislatorem, non Solone externa ac peregrina disciplina morumque institutione, sed uno illo stitatore honesti palaestra praeclarissime exercens ac colens erga deos sanctos piosque mores, erga parentes verecundos animoque obsequiosos, erga senes cedendi modestia faciles, erga aequales ac tributarios nullo doli fuce benevolos, erga potentes ac magistratus subditos, denique pauperes misericordia impensos, virtutum omnium compelementer effulsit, a puero pudicus ac sobrius virilique animo, aequitatis ac prudentiae amator cultorque eximius, in nulloque adversus meliores spiritus tollens aut superbiens; quibus rebus omnium sibi contentus, cunctisque desiderio atque amori habebatur.

7. Iam vero emensa illi pueritia, ad adolescentiae annos prope aetate propeque matura ut ad validiora studia transiret, pater in esse desinens ad futuri aevi statum translatus est. hinc luctus plures ac maeror, ut par est, domum irrumpere; matri viduitas, huic moeror orbitas ac quae inde tristitia, aerumnarum mores desolatae factae obturbare. sollicitudinum examen rei familiaris procurandae causa. statim ad eum domus devoluta cura; uni illi matris, uni germanorum

πῶσα ἢ περὶ τὸν οἶκον ἐπιμέλεια καὶ ἡ πρόνοια τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν. ἕπει δὲ ἡ ἀπὸ γεωργίας ἐπικουρία μικρὰ τις καὶ ἔργου ἰδὲ αὐτῷ, ἐβουλευάτο πρὸς τὸν βασιλεύουσαν εἰσελθεῖν καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἐπιδείξασθαι κἀντεῦθεν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς αὐτοῦ προσπορίσαι τὰ δέοντα καὶ μεγαλωφελῆ τὴν προστασίαν ἐπιδείξασθαι καὶ προμήθειαν· ἦδει γὰρ ἐν ταῖς μεγάλας καὶ μάλιστα ταῖς βασιλευομέναις τῶν πόλεων τὰς δέξιās φύσεις ἀνακμεῖν καὶ τοὺς τῶν ἄλλων κατὰ τι προέχοντας ἐπὶ λαμπροῦρας τύχης γνωρῆσθαι, ἐν δὲ ταῖς ἀδοξοτέραις τῶν πόλεων καὶ ἠταπειναῖς, ὡσπερ ἐν ταῖς κωμητικαῖς ἀναστροφαῖς, ἀμαυροῦσθαι καὶ φθίρειν τὰς ἀρετάς, καὶ αὐτὰς ὅφ' ἑαυτῶν ἐν τῷ μὴ ἐπιδείξασθαι μηδὲ θανατῶσθαι πρὸς τὸ ἐξίτηλον χωρεῖν καὶ μωραῖνασθαι. διὰ ταῦτα μὲν ἡ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰσοδος ἐδόκει αὐτῷ λυσιτελῆς καὶ συμφέρουσα, ἀνθεῖλκε δὲ καὶ κατεῖχεν ὁ τῆς μητρὸς πόθος καὶ τὸ θέλειν ἐπικουφῆσαι ταύτης τὰ δυσχερῆ, αὐτῆς ἐκείνης μάλιστα τὰς γηροτρόφους ἑλλίδας προβαλλομένης καὶ τὴν ἐγγύθεν ἀπαιτούσης ἐπικουρίαν καὶ ὑπουργίαν ἐν τοῖς καθήκουσιν.

8. Ἐπει δὲ κυριώτερον ἔδει τὴν θείαν γενέσθαι βουλήν καὶ τοῦτον πρὸς ἕπερ ἀφώριστο κατὰ μικρὸν ὁδῷ βαδίζοντα ἀνελ- P 139
θᾶν, ὄνειράτων ὄψεις πείθουσι τὴν μητέρα ὑπενδύουσαι αὐτῷ καὶ πᾶσαι τῆς πρὸς τὴν πόλιν ὁρμῆς, μᾶλλον δὲ αὐτὴν ἐκείνην παρ-
ομῆσαι αὐτὸν καὶ προτρέψασθαι τὴν βασιλεύουσαν πόλιν κατα-

2 τις] τε P

11 φθίρειν codex Barberinus.

21 αὐτοῦ P

ambit diligentia. quia vero, quae ab agricultura peti solent subsidia, ipsa exigua viliisque esse videbantur, ad reginam urbium proficisci deliberabat, atque inde sibi suisque ex honesti ratione compendia parare, patrociniumque clientibus magnifice utile ac curam exhibere. noverat enim in magnis urbibus, ac potissimum regis, industrias indoles inclarescere, eosque qui dote aliqua vulgo praecellant splendidiori fortuna enitescere, in ignobilioribus vero ac ingloriis, velut in rusticanis paganisque commerciis, obscurari ac corrumpi virtutes, ipsasque a se, quod non contenti copia sit nec vero admirationi laudique habeantur, exolescere ac marcescere. quamobrem e suis illi rationibus videbatur ut se ad urbem Augustam conferret: retrahebat tamen ac detinebat matris amor, et quod eius levare molestias vel maxime cuperet, quodque adeo illa alienae spes senectutis oblikeret, vicinamque operam ac obsequium in his quae officii essent deposceret.

8. Quoniam tamen necesse erat ut victoriae partes divino consilio cederent, paratissimeque quasi via, ad quod fuerat praecordinatus, Basilium decedebat ascendere, somniorum visa matri suadent ut illi morem gerat ac acquiescat volenti se in urbem conferre; quia immo ipsa in eam rem eum

λαβεῖν καὶ ἐπιδειξασθαι τὸν τῆς ψυχῆς λειμῶνα καὶ τὰ τοῦ γεν-
 ναίου φρονήματος προτερήματα. ἔδοξε γάρ ποτε ὄναρ ἢ μήτηρ
 ὄραν μέγιστον ἕξ αὐτῆς ἀναβλαστῆσαι φυτὸν, ὡς ἡ Κόρου μήτηρ
 εἶδε τὴν ἄμπελον, καὶ τοῦτο ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆς ἑστάναι ἄνδρες
 τε κομιῶν καὶ καρπῷ βριθόν, χρυσοῦν τε εἶναι τὸ ἀπὸ γῆς τούτου
 μέγα στέλεχος, καὶ τὸ κλάδος καὶ τὰ φύλλα χρυσοειδῆ. τοῦτο
 B δὲ πρὸς τινα τῶν συνήθων καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα κατευστοχεῖν δο-
 κούντων διηγησαμένη ἐπὶ λαμπρῶς καὶ μεγάλῃ τύχῃ ἔσεσθαι
 δηλοῦν τὸν υἱὸν αὐτῆς ἤκουσε. καὶ αὐθις δὲ μετὰ τινα χρόνον
 ἄλλῃον ὄρα κατὰ τοὺς ὕπνους ἄνδρα τινὰ γηραιὸν, οὗ πῦρ ἕξῃει
 ἀπὸ τοῦ στόματος, διαρρήδην λέγοντα πρὸς αὐτὴν ὅτι ὁ ἀγαπώ-
 μενος ὑπὸ σοῦ ὁ υἱός σου Βασιλεῖος τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας
 παρὰ Θεοῦ τὰ σκήπτρα ἐγχειρισθήσεται, καὶ δεῖ σε προτρέψασθαι
 τοῦτον πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰσελθεῖν. ἡ δὲ πρὸς τὴν
 χαρμόσυνον ταύτην ἀγγελίαν διαχυθεῖσα καὶ πλήρῃς γενομένη χα-
 C ρᾶς προσεκίνησέ τε τὸν γηραιὸν ἐκείνον καὶ "τίς εἶ" εἶπεν αὐτῷ,
 "ὦ κύριέ μου, ὁ μὴ ἀπαξιώσας ἐποφθῆναι τῇ δούλῃ σου, ἀλλ'
 οὕτως εὐφρόσυνα εὐαγγέλια προσκομίσας μοι;" ὁ δὲ "Ἡλίας"
 φησὶν "ὁ Θεοβίτης εἰμι," καὶ ἀπέπη τῶν ὀφθαλμῶν. δυνει-
 σθεῖσα οὖν ἐκείνη, καὶ ταῖς δεξιαῖς ταύταις ὄψει, μᾶλλον δὲ
 θείαις ἀποκαλύψεισιν οἷον ἀναπτρωθεῖσα καὶ ζωπυρήσασα, προ-
 θύμως αὐτὴ παρώρημα καὶ ἐξέπεμπε τὸν υἱὸν πρὸς τὴν βασιλεύ-
 σουσαν, καὶ οἷα μήτηρ ἐνουθέτει καὶ παρεκάλει τὸν τε Θεῖον φόβον
 διηνεκῶς ἔχειν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ νομίζειν αἰετὸν τῆς προνοίας

incitet, ac adhortetur ut Byzantium veniat, vernansque gratis animi pra-
 tum ac generosae mentis praestantes dotes exhibeat. videbatur enim
 sibi quandoque parens in somnis videre maximam ab ipsa enasci arbo-
 rem, velut olim Cyri mater vitem viderat, eamque supra domum stan-
 tem, comantem floribus fructibusque onustam. maiorem e terra stipitem
 (truncum scilicet) aureum surgere, ramosque et folia auro rutila prae-
 ferre. cumque necessariorum cuidam earumque rerum coniectori existi-
 mato idoneo rem rettulisset, claram haec audivit magnamque filio pro-
 tendere fortunam. rursusque non multo post videt in somnis virum se-
 nio gravem, ignem ex ore mittentem, in haec clare verba ipsam alloquen-
 tem, "carissimo tibi filio Basilio concedenda a deo sunt imperii Romani
 sceptrata ac gubernacula; ideo necesse est horteris eum ut Cpolim vadat."
 mater iucundo hoc nuntio diffusa plenaque gaudio, senem venerata, "ec-
 quis" inquit "tu, domine mi, qui mihi ancillae tuae non solum apparere
 dignatus es, sed et nuntium sic laetum afferre?" cui ille "Elias" inquit
 "Thebites sum;" atque hoc dicto ex oculis evolavit. a somno ergo ex-
 citata, faustisque hisce visis seu potius divinis revelationibus spe sublata
 novaque flamma accensa, alacris ipsa filii hanc profectioem urgebat, et
 ut Augustam urbem peteret incitabat; proque matris munere admonerat
 ac obsecrabat ut et dei timorem continue in animo haberet, eiusque

ἰφθαλμὸν πᾶσαν πρᾶξιν αὐτοῦ καὶ πᾶν νόημα ἐφορᾶν καὶ μηδὲν ἰσχυρὸν τῆς τοιαύτης ἐφορείας σπουδάζειν, ἀλλὰ τῷ προσήκοντι Δ καταστήματι τὰς οἰκείας ἀρετὰς ἐπιδειξασθαι καὶ ἐν μηδενὶ τὴν προγοναὴν κατασιχῆναι εὐγένειαν.

6 9. Ἄρας οὖν ἐκ Μακεδονίας τῆς Θράκης πρὸς τὴν ἄρχουσαν ταύτην τῶν πόλεων πασῶν ἐπορεύετο, τῶν δυνατῶν τινὶ καὶ περιφανῶν προσμιῖξαι βουλόμενος καὶ εἰς θεραπείαν καὶ δουλείαν αὐτοῦ ἑαυτὸν ἀποτάξαι καὶ καταστήσαι. καὶ τὸ μεταξὺ διανύσας διάστημα, καὶ κατὰ τὰς χρυσᾶς πέλας τῆς βυσιλίδος γενόμενος, καὶ δι' αὐτῶν ἤδη καταφερομένης τῆς ἡμέρας εἰσελθὼν, πλησίον τῆς γῆρας τῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Διομήδους προσπελάζει μοναστήριον, καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοπορίας κατάκοπος ὢν αὐτοῦ που πρὸ P 140 τοῦ πυλῶνος ἐν τοῖς ἐκείσε βάθροις ἀτημελιῶς οὕτως ἐπιρροίφας ἑαυτὸν ἀνεπαύετο. καὶ δὴ περὶ πρῶτην τυχὸν φυλακὴν νυκτὸς 15 ὄρας τῷ τῆς μονῆς καθηγουμένῳ ὁ μάρτυς Διομήδης ἐφίσταται, κλιτῶν ἐπὶ τὸν πυλῶνα τῆς μονῆς ἐξελθεῖν καὶ ἐξ ὀνόματος καλέσαι Βασίλειον, καὶ ὃς ἂν αὐτῷ ὑπακούσῃ καλοῦντι, τοῦτον εἰσαγεῖν εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ἐπιμελείας ἀξιῶσαι, τροφῆς τε καὶ σκέλης καὶ ἐνδυμάτων καὶ πάσης μεταδόντα τῆς ἐνδεχομένης 20 χρείας καὶ θεραπείας· κεραισμένον γὰρ εἰς βυσιλέα τῆς γῆρας ἐκ παρὰ Θεοῦ, καὶ αὐτὸν μέλλειν εἰς ἀνοικοδομὴν καὶ αὐξήσῃν τῆς Β παροῦσης γενέσθαι μονῆς. ὡς δὲ φαντασίαν ἄλλως καὶ κενὸν διακόσις ἀνάπλασμα δόξας τὸ ὄραθ' ἐν ὃ ἡγούμενος ἐν οὐδενὶ λόγῳ

12 πρὸς Α

16 ἐπι] περὶ AP

providentiae oculum suas omnes actiones animique sensa ac rationes inspicere existimaret, eaque inspectione indignum aliquid moliri serio caveret, sed convenienti modestia animique praesentia suarum specimen vitatum daret, nec ullo scelere aut noxa avitam ingenuitatem macularet.

9. Profectus ergo ex Macedonia Thraciae ad hanc urbem omnium regionum iter arripuit, hoc animo agitans ut se potentiorum cuidam illustriusque virorum adiungeret, illiusque obsequiis ac servitio operam studiumque addiceret. emensoque itinere, et cum ad urbis Aureas portas venisset, inclinata iam ac deposita per eas ingressus die, ad sancti martyris Diomedis monasterium, quod prope erat, accedens, ex via fessus, ibidem pro foribus in gradibus pro vestibulo positus sic neglectum proieceto corpore quiescebat. et ecce, circa primam fere noctis custodiam, martyr Diomedes monasterii praefecto in somnis astans ad fores monasterii iabet exire, exque nomine Basilium compellantem, quisquis vocanti obaudierit, hunc inducere in monasterium ac curare diligenter, ciboque et tecto et vestimentis, omni denique necessario cultu ac obsequio, quoad per facultatem licuerit, impartiri atque fovere: esse enim a deo unctum a imperatorem, ipsumque exstruendo augendoque monasterio operam quandoque collatarum. verum cum ille, visum temere oblatum inaneque mentis commentum arbitratus, quod ita conspexerat, nullo loco praec-

ἔθετο, ἀλλὰ πάλιν ἑαυτὸν τῷ ὕπνῳ ἐκδέδωκεν, ἐκ δευτέρου βλέπει καὶ ἀκούει τὰ ὁμοία. ὡς δὲ καὶ ἔτι νωθῆς καὶ ὑπνώδης, ὡς ἔοικεν, ὧν οὐκ ἀνέφερον, ἐκ τρίτου βλέπει τὸν μάρτυρα, οὐκέτι πρώως καὶ ἰλαρῶς παρακλεινόμενον ἀλλὰ σφοδρῶς ἀπειλοῦντα καὶ μάλιστα τῷ δοκεῖν ἐπιφέρειν κειρῶμενον, εἰ μὴ θᾶπτον ὑπηρετή-
C σει πρὸς τὰ λεγόμενα. τότε δ' οὖν μόλις οἰοεὶ ἀνανήψας καὶ τὸν γέγονα θανάτου ὕπνον τῶν ὀφθαλμῶν ἀποτιναξάμενος τῷ
 πύλῳ ἐφίσταται, καὶ κατὰ τὸ τοῦ μάρτυρος πρόσταγμα ἕξ ὀνόματος ἐκάλει Βασίλει. ὁ δὲ εὐθὺς ἀπεκρίνατο "Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε· τί προστάσεις τῷ δούλῳ σου;" εἶσω δὲ αὐτὸν τῆς μονῆς
 ποιησόμενος, καὶ ἰδὼν ἑνπῶντά τε καὶ ἀχμῶντα καὶ πύλῳ ἐπὶ τοῦ προσώπου τὸν ἥλιον φέροντα, τῆς δεούσης ἐπιμελείας καὶ θε-
 ραπειας ἠξίωσεν καὶ πάσης φιλανθρωπίας μετέδωκεν. εἶτα τὸ μυστήριον παρ' ἑαυτῷ φυλάττειν καὶ πρὸς μηδένα ἐκλαλήσαι διὰ τὸ κινδυνῶδες εἰσηγησόμενος, τὴν τοῦ μάρτυρος αὐτῷ ἐφανέρωσε
 πρὸς ῥησιν καὶ πρὸς τὸ μεμνησθαι μετὰ τὴν ἔκβασιν ἡσφαλίσατο.
D τοῦ δέ, ὡς ἑπὲρ αὐτὸν ὄντος τοῦ πράγματος, μηδὲ παρῳδεῖσθαι δόξαντος, ἀλλὰ μᾶλλον δι' αὐτοῦ ἀξιοῦντος ἰσοκισθῆναι καὶ πρὸς δουλείαν δοθῆναι τῶν ἐμφανεστέρων τῶν, προθύμως ἑαυτὸν εἰς τοῦτο ἐπέδωκεν ὁ ἡγούμενος. καὶ ἐπεὶ συνήθως εἶχε πρὸς τὴν
 τοιαύτην μονὴν καὶ πολλάκις ἐτύγγανεν ἐκεῖσε φίλως φοιτῶν ὁ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ καὶ Βάρδα τοῦ Καίσαρος συγγενῆς, ὃν ὑποκοριζόμενοι Θεοφιλίτην ἐκάλουν, ἐπάννυμον φέροντα τὸν Παι-

7 τῷ om P

11 ἔσποῦντα καὶ P

12 τὸν om P

ptum habuisset, sed se rursum somno dedisset, eadem iterum videt auditque. et cum adhuc etiam segnior somnoque gravis, ut videbatur, se non colligeret, tertio martyrem videt, non iam blande ac hilariter praecipientem sed atrociter minitantem, plagasque, ut apparebat, inferre tentantem, ni citius iussa praestaret. tunc itaque velut aegre emergens mortique vicinum somnum oculis excutiens ad fores venit; et ut ei martyr praeciperat, ex nomine vocat Basili. cui ille statim respondit "ecce ego, domine. quid iubes servo tuo?" introducens vero in monasterium, cum squalore ac sordibus obsitum solisque ardoribus longo exustum conspexisset, convenientem curam obsequiumque adhibuit ac omni humanitate accepit. tum monens ut secretum penes se teneat, caveatque cuiquam evulgare ob rei periculum, martyris illi indicat vaticinium, et ut post eventum meminisset iureiurando obstringit. cum autem Basilius nec acceptare videretur, ut quod res eius modum excederet, sed potius rogaret ut eius insinuatione nobiliorum cuiusdam obsequiis pro comitatu operam addicere liceret, impigre se praestitutum praefectus in se recepit. quodque monasterio familiaris utebatur saepiusque amice invisabat Michaelis imperatoris Bardaeque Caesaris consobrinus (Theophilitzen quasi subblandiendo ac mi-

διόμεινον, τούτῳ συνέστηκε τὸν Βασίλειον ὁ ἡγούμενος· ἐτύγ-
 χαι γάρ πως τὸ Θεοφιλλίδιον τοῦτο γαῦρον ὃν τῷ φρονήματι καὶ
 μεγαλοφροσύνης οὐκ ἀφειστώς, ἀλλὰ εἰς σπουδὴν ἔχον γενναίους P 141
 ἔθρας καὶ εὐειδεῖς καὶ εὐήλικας καὶ ἐπ' ἀνδρία μάλιστα καὶ φάμη
 σώματος διαφέροντας κεκτήσθαι περὶ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τούτοις μέγα
 φρονεῖν καὶ σεμνύνεσθαι· οὗς εὐθύς ἦν ὁρᾶν σφρικαῖς τε κοσμο-
 μέτους ἐσθῆσι καὶ τῇ ἄλλῃ καταστολῇ διαπρέποντας. τούτοις
 καταλεγέντα τὸν νέηλον νεονίαν Βασίλειον, καὶ κατὰ πολὺ προέ-
 χον δόξαντα τῶν λοιπῶν κατὰ τε σωματικὴν ἀλκὴν καὶ ψυχικὴν
 10 ἀνδρίαν, πρωτοστράτορα αὐτοῦ πεποίηκεν ὁ Θεόφιλος, καὶ ἡμέ-
 ραν ἐξ ἡμέρας ἐπὶ πλείον ἡγαυᾶτο παρ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς οἰκείοις
 προτερήμασιν ἐθανυμάζετο· ἐφαίνετο γὰρ καὶ κατὰ χεῖρα γενναῖος
 καὶ κατὰ ψυχὴν συνετὸς καὶ πρὸς τὸ κελεύμενον πᾶν ὀξύς τε καὶ B
 ἐπιτίθειος.

15 10. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ διηλεκῶς ποτνωμένη περὶ αὐτοῦ,
 καὶ διὰ τὸ μήπω μαθεῖν ὅπως αὐτῷ τὰ τῆς ἀποδημίας εὐδῶνται
 δυσθυμοῦσά τε καὶ ἀσφάλουσα, βλέπει πάλιν κατὰ τοὺς ὕπνους
 μέγα φυτόν κυπαρισσοῦ προσεοικός, κατὰ τὴν ἀλγὴν αὐτῆς ἐστη-
 κός, φύλλοις τε χρυσοῖς πνυκαζόμενον καὶ χρυσοῦς τοὺς κλάδους
 20 καὶ τὸ στέλεχος ἔχον, οὗπερ ὑπερθεῖν ὑπὲρ κορυφῆς ὁ ταύτης υἱὸς
 Βασίλειος ἐκαθέζετο. διηπνισθεῖσα δὲ καὶ μεθ' ἡμέραν τινὲ τῶν
 ὡλαβῶν γυναικῶν, ἣ νυκτὸς καὶ ἡμέρας κατὰ τὴν Ἄνναν ἐκείνην
 ὡς ἀγίστατο ἀπὸ τοῦ θείου ναοῦ ἀλλὰ ταῖς εὐχαῖς καὶ νηστείαις C

8 καὶ om P

22 Ἄνην P

forma vocabant; cognomen viro Paedeuomeno), et praefectus Basilium commendat. erat enim minor hic Theophilus magnis cogitationibus infans, nec a magnificentia abhorrens, sed qui viros strenuos formaeque elegantia ac statura conspicuos potissimumque fortitudine atque robore praestantes in comitatu habere studebat, sibi que illis placebat ac honestari ambiebat. vidisses statim sericis indutos ac reliquo cultu egregie ornatos. his adlectum recens admodum quaesitam iuvenem Basilium, ac tum corporis robore tum animi virtute longe reliquis praestare visum, eam protostratorem fecit, maiori que in dies amore prosequabatur, ac pro eximiis eius dotibus admirabatur. cernebatur enim et manu strenuus atque animo prudens, et ad praestandum quicquid iniunctum esset oppido promptus et solers.

10. Eius porro mater continue quiritans maerensque ac dolens quod nondum didicerat, quam illi prospere cessisset profectio quam susceperat, ingentem rursus in somnis videt arborem cupresso similem in imbrivio suo stantem, aureis foliis frondosam ramisque aureis ac trunco diffusam, in cuius vertice Basilium ipsius filium assidebat. experrecta igitur die sequenti mulieri cuidam religiosae, quae velut Anna illa diu noctaque a divino templo non discedebat, sed orationi et ieiunio vaca-

Theophanes contin.

15

ἐσχόλαζε, τὰ τῆς ὕψεως διηγήσατο. ἡ δὲ εὐθymεῖν τε παρήγεο ἐπὶ τῷ νῆϊ, καὶ τὸ ὄραθ' ἐπικρίνασα βεβαίως δηλοῦν ἀπεφύγα βασιλέα Ῥωμαίων γενέσθαι σου τὸν υἱόν. τοῖς προτέροις οὖν κ' τοῦτο προσλαβοῦσα λοιπὸν ἡ μήτηρ οὐκέτι περὶ αὐτοῦ ἔδυσφόρῳ οὐδὲ ἤσχαλλεν, ἀλλὰ τρεφομένη ταῖς ἐλπίσι καὶ τὴν ἄνωθεν ἀληψιν ἐδεχομένη ἀνέθυλλεν.

11. Συνέβη δὲ καὶ ἐκείνον τὸν χρόνον τὸν κύριον τῆς Βασιλείου Θεόφιλον διὰ τινος τοῦ δημοσίου δουλείας παρὰ τῆς βασιλεύοντος Μιχαὴλ καὶ Βάρδα τοῦ Καίσαρος ἀποσταλῆναι ἐν Πελοπόννησον. συνῆν δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Βασίλειος, εἰς τὴν ἀφορσθεῖσαν αὐτῷ δουλείαν καθυπουργῶν. γενόμενος δὲ κατὰ τὰ Πάτρας τῆς Ἀχαΐας ὁ εἰρημένος Θεόφιλος εἰσῆμι εἰς τὸν τοῦ πρώτου τοκλήτου ἀποστόλου Ἀνδρέου ναὸν προσεζόμενος. ὁ δὲ Βασίλειος περὶ τὴν οἰκίαν διακονίαν, ὡς ἔοικεν, ἀσχολούμενος οὐ συνεισῆλθεν αὐτῷ, ἀλλ' ὕστερον καταμύνας τὸ ὑφειλόμενον καὶ αὐτὸς τῷ ἀποστόλῳ σέβας ἀποδιδούς πρὸς τὸν τοιοῦτον ναὸν παραγένετο. μοναχὸς δὲ τις ἐκεῖσε ποιούμενος τὰς διατριβὰς καὶ τὰ πλείονα χρόνον ἐν τῷ τοῦ ἀποστόλου σχολάζων ναιὶ τὸν μὲν Θεόφιλον εἰσελθόντα ἰδὼν οὔτε διανέστη οὔτε ἐπηύξυτο οὔτε τινὸς ἤξιωσε ῥήματος, μηδὲ τὴν περὶ αὐτὸν ὡς εἰκὸς δορυφορίαν καὶ λαμπρότητα ἀδεδασθεῖς· ὕστερον δὲ τοῦ Βασιλείου εἰσερχομένου ὑπέξανέστη τε ὡς τινὶ τῶν κρειττόνων καὶ τὴν ἐξ ἔθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίαν προσήνεγκεν. ἄπερ τῶν ἐκεῖσε τυχόντων ἰδόντι

6 εἰσερχομένη A

14 συνῆλθεν P

bat, visum narravit. iussit illa bono animo esse de filio, visumque interpretata certissime innuere affirmavit Basilium eius filium Romanorum imperatorem fore. iam itaque prioribus aliis istud quoque mater prae sagium adiungens, haud amplius maerebat ac discruciabatur, sed sp bona lactata exspectansque divinum auxilium senectam recreabat.

11. Contigit autem per hoc tempus ut Basilii herus Theophilus exprocentibus publicae rei negotiis, a Michaele imperatore et Bard-Caesare in Peloponnesum mitteretur. fuit et Basilium illi comes, et addictus erat ministerio, in comitatu navans operam. veniens autem Patras Achaiae, quem dicebam, Theophilus, in sancti Andreae primus vocati apostoli, preces oblaturus, templum ingreditur. Basilium autem circa ministerium suum, ut par est, occupatus cum illo minime intravit sed postea seorsum, debitum et ipse cultum apostolo redditurus, ad idem templum venit. quidam vero monachus illic sedes habens ac temporis partem longe maximam terens, apostoli templo assiduus, Theophilum ingredientem videns nec assurrexit nec illi bene precatus, ac nec verb consalutandum duxit, nec stipantem cohortem, ut par est, reveritus, ne viri splendorem ac dignitatem. postmodum vero intrante Basilio velu uni ex dignioribus assurrexit, ac quam moris est imperatoribus, salutationem adhibuit. id ita gestum cum praesentium aliqui in oculis vidis

καὶ ἀκηκόβτες τινές τῆ κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους εὐγενεὶ καὶ
 πλοσιωσιτῆ γυναικί, ἣ Δαηλὶς ἀπὸ τοῦ ταύτης ἀνδρὸς ὠνομά-
 ζιτο, ἀπαγγέλλουσιν. ἐκείνη δὲ διὰ πείρας τὸν μοναχὸν γινώ-
 σκουσα, ὅτι προορατικῶς χαρίσματος κατηξίωται, οὐκ ἐγένετο περὶ
 50 λέγειν ἀμείλις, ἀλλὰ μετακαλεσαμένη τὸν μοναχὸν διῆλθε
 προσονειδίξουσα. “ τοσοῦτος χρόνος ἐξ οὗ σοι γνώριμος ” ἔφη Β
 “ τυγχάνω, πάτερ πνευματικέ, καὶ οἰδῶς με πάντως οὖσαν ὑπὲρ
 τοὺς πολλοὺς καὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὑπερέχουσαν καὶ προῶρ-
 χουσαν, καὶ σὸδέποτε οὐτ’ ἐπηγέρθης θεασάμενός με οὔτε ἐπηξῶ
 10 μοι, ἀλλ’ οὐδὲ τῷ υἱῷ ἢ τῷ ἐκόνῳ μου τὴν τοιαύτην τιμὴν ἀπέ-
 νιμας. καὶ πῶς τὴν ἀνθρώπων εὐτελεῖ καὶ ξένον μηδὲ γνώριμον
 τοῖς πολλοῖς ἰδὼν καὶ ὑπεξανέστης καὶ ὡς βασιλεῖα ἐτίμησας; ”
 ὁ δὲ εὐλαβῆς ἐκείνος μοναχὸς πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίνατο ὅτι οὐκ ὡς
 σὸ λέγεις, ἕνα τῶν τυχόντων εἶδον τὸν ἄνδρα ἐγώ, ἀλλ’ ὡς μέγαν
 15 βασιλεῖα τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ Χριστοῦ κεχρισμένον εἶδον, καὶ ἕξανέ- C
 σιτη καὶ ἐπευφήμησα· τοῖς γὰρ ὑπὸ Θεοῦ τετιμημένοις ὀφειλομένη
 κάτωτος ἔστι καὶ ἡ ἐξ ἀνθρώπων τιμή. ” διατρέψαντος τοίνυν ἐν
 τοῖς ἐκείσε μέρεσιν ἐπὶ χρόνον τινὰ τοῦ κυρίου τοῦ Βασιλείου, καὶ
 τὴν ἐπιτραπέσιας αὐτῷ τοῦ δημοσίου δουλείας ἀνύσαντος καὶ ἀνα-
 20 τρέχειν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν μέλλοντος, ἐπεὶ ἔτυχεν ἀσθενεῖα
 σώματος ληφθεὶς ὁ Βασιλεῖος, αὐτόθι καταλιμπάνεται. ἐπιμε-
 λείας δὲ τῆς προσηκούσης τυχῶν μετὰ χρόνον τινὰ τῆς νόσου
 κρείττων ἐγένετο καὶ πρὸς τὴν ἀνοδὸν καὶ αὐτὸς ἠτοιμάζετο. με-
 τακαλεσαμένη δὲ αὐτὸν ἡ προρηθθεῖσα γυνὴ Δαηλὶς πολλοῖς καὶ

antissentque. prae nobili cuidam ac opulentissimae tis in locis ma-
 trona, cui a viro Danelis nomen, denuntiant. illa vero, quae certo
 sciret experimento monachum futurorum praesentiae dono decoratum
 esse, nihil segnis dictum arripuit. accersito itaque monacho in haec
 sero verba exprobrabat. “ tot anni sunt, pater spiritalis, ex quo tibi
 nota sum; nec plane latet quam pro vulgi ratione me longe praestare
 locique incolis praecellere ac in eis quasi principem esse; nunquam ta-
 men videns assurrexisti aut bene precatus es; at neque filio meo aut
 nepoti eiusmodi honorem detulisti. quid igitur causae est cur nunc
 vitem hominem et peregrinum nec vulgo notam videns, et assurrexeris
 et imperatoris honore colueris? ” cui pius ac religiosus monachus “ non
 a te loqueris, unum quem e vulgo vidi, sed velut magnam imperatorem
 a Christo unctum consexi, et assurrexi, faustisque omnibus prosecutus
 sum, ac ei acclamavi. quos enim deus honoravit, his prorsus etiam hu-
 manus honor debetur et cultus. ” postquam igitur Basilii herus tempus
 aliquod in Achaia moratus, expletisque quae illi iniuncta erant publicis
 negotiis, Byzantium erat reversurus, Basilius, quod eum morbo corrip-
 tior contigerat, ibi relinquitur. convenienti autem cura ei adhibita, brevi
 acrio levatus, ad reditum se et ipse accingit. accersens vero, quam
 dicebam, matrona Danelis multis magnisque eum donis accipit, prudenter

D μεγάλοις δεξιούται χαρίσμασιν, ἐμφρόνως πάνυ καὶ συνετῶς ἄσπι-
 τινὰ σπόρον εἰς ἀγαθὴν αὐτὰ καταβαλλομένη χώραν, ἵνα ἀμή-
 παμπολλαπλασίονα ἐν εὐθέτω καιρῷ· δέδωκε γὰρ αὐτῷ καὶ χρυ-
 σὸν ἱκανὸν καὶ ἀνδράποδα πρὸς ὑπηρεσίαν τριάκοντα καὶ ἐν ἱερα-
 τισμῷ καὶ διαφόροις εἶδει πλοῦτον πολύν, μηδὲν ἕτερον ἐπιζητή-
 σασα τὸ πρότερον παρ' αὐτοῦ ἢ τὸ ποιήσασθαι πνευματικῆς ἀδελ-
 φότητος σύνδεσμον πρὸς Ἰωάννην τὸν ταύτης υἱόν. ὁ δὲ ὡς ὑπὲρ
 αὐτὸν μᾶλλον οὕσαν διωθεῖτο τὴν ἔντευξιν διὰ τὸ δακοῦν τῆς γυ-
P 143 ναικὸς περιφανέος καὶ τὸ αὐτοῦ κατὰ τὸ ὀρώμενον εὐτελέος. ὁμοίως
 πλείονα παράκλησιν δεξάμενος ὑπ' αὐτῆς τοῦτο πεποίηκε. καὶ 10
 τότε οἰονεὶ ἐπὶ πλέον θαρρήσασα εἶπε φανερώς πρὸς αὐτὸν ὅτι σε
 ὁ θεὸς μέγαν ἄνθρωπον ἔχει καὶ ἐπὶ μεγάλῃ μελλεὶ τιμῆς ἁ-
 νησοῦν, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἐπιζητῶ ἢ ἀπαιτῶ παρὰ σοῦ πλὴν ἵνα
 ἀγαπᾷς καὶ ἐλεῆς ἡμῶς. ὁ δὲ τῆς γῆς ἐκείνης ἀπάσης, εἰ δυνατόν,
 κυρίαν αὐτὴν ἀπορήγει, εἰ τοῦτο ἔσται, κατεπηγγελατο. καὶ 15
 οὕτως ἐκείθεν ἀπάρως ἀνήγει καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν καὶ
 τὸν αὐτοῦ κύριον. ἀπὸ δὲ τῶν ἐντεῦθεν αὐτῷ προσγεγονότων
 χρημάτων μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐξωνήσασα κτήματα κατὰ Μακεδο-
B νίαν μεγάλα, καὶ κατέστησεν ἐπ' εὐπορίας ἅπαντας τοὺς προσή-
 κοντας ἱκανῆς, καὶ γέγονε πλούσιος καὶ αὐτός, ὡσπερ ταῖς ἀρε-
 ταῖς, οὕτω δὴ καὶ τοῖς κτήμασι καὶ τοῖς χρήμασι. συνῆν 20
 ὅμως τῷ κυρίῳ αὐτοῦ καὶ διηκόνει αὐτῷ.

5 ἐπιζητούσα P

20 ἱκανῶς P

omnino ac sapienter velut sementem quandam in bonum arvom mittentem,
 ut longe multiplices inde fruges locuplete messe opportuno tempore decerperet.
 dedit enim illi cum instam satis auri vim, tam triginta ad obsequium mancipia;
 in vestibibus quoque aliaque diversi generis supellectili opes nimias numeravit,
 nihil aliud ab eo prius exigens quam ut spiritalis fraternitatis necessitudinem cum Ioanne filio suo necteret.
 recitabat ille, velut supra facultatem ac dignitatem, quod sic ea poscebat,
 pro matronae scilicet, quae videbatur, claritate, suaeque ipsius, quantum
 oculis cernebatur, abiecta vilique sorte. ea tamen magis magisque hortante
 atque rogante animum tandem accommodavit. tam mulier, velut maiori
 assumpta fiducia, ad eum palam infit, "magnum te deus virum habet,
 magnoque honore est exaltaturus. ad me quod attinet, aliud a te nihil exigo,
 nihil quaero, quam ut diligas ac nostri misereris." Basilus omnem eam provinciam,
 si fieri possit, illius se iuris facturum pollicetur, dum res dicto successerit.
 sicque inde profectus ipse quoque ad urbem Augustam et ad herum redit.
 porro ex cumulatis inde pecuniis ingentia praedia in Macedonia redemit,
 satisque affines omnes et consanguineos ditavit; ipseque, quemadmodum virtutibus,
 sic et possessionibus et pecuniis auctus divesque effectus est. mansit tamen cum
 hero, illius hactenus obsequio addictus.

12. Κατὰ δὲ τινα τῶν ἡμερῶν Ἀντίγονος ὁ πατρικίος καὶ
 ἡμιστικός τῶν σχολῶν κλητόριον ἐν ταῖς βασιλικαῖς οἰκίαις, αἷ
 κατὰ τὴν πλησιάζουσαν τοῖς βασιλείοις ἀδελήν, ὑποδόμησε καὶ πο-
 λιτεῖς ἐσκεύασατο, ἐστιάτορα καὶ δαιτυμόνα τὸν οἰκίειον πατέρα
 Βάρδαμ ποισόμενος. ὁ δὲ Καῖσαρ τοὺς μείζονας τῆς συγκλήτου
 καὶ τοὺς οἰκίους παραλαβὼν καὶ τοὺς συνήθεις πρὸς τὴν εὐωχίαν C
 ἑαυτῷ, συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς ἀπὸ Βουλγυρίας φίλους, πυνήθως
 κατὰ τὸν τότε καιρὸν τῆ βασιλευσύῃ ἐνδιατρίβοντας. παρῆν δὲ
 τῆ ἐστίασει καὶ Θεόφιλος ὁ τοῦ Βυσιλείου κύριος οἷα συγγενῆς καὶ
 πατρὸς τοῦ Καίσαρος, ἀλλὰ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ πατρικίος, ὁ τοῦ
 κατ' ἡμῶς λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ἄκρου καὶ
 ἀφοροτάτου περιφανῶς πατρικίου Θωμᾶ πατῆρ. οἱ δὲ Βούλγα-
 ροὶ αἰεὶ πῶς οὐμαστῆαι καὶ καυχημαστῆαι τυγχάνοντες, ἐπεὶ ἔτυχον
 τότε μεθ' ἑαυτῶν ἔχοντες Βούλγαρον ἐπ' ἀνδρία σεμννόμενον
 ἑσώματος καὶ ἄκρου ἐν παλαισμοσύνῃ ὑπάρχοντα, ὃν οὐδεὶς σχεδὸν D
 μέχρι τότε τῶν προσπαλαιόντων κατέβαλεν, οὐκ ἀνεκτὸν ἐδόκουν
 ἐκ' αὐτῷ φρονεῖν ἀλλ' ὑπὲρ τὸ μέτρον ἠλαζονεύοντο. τοῦ δὲ
 κίτου προϊόντος καὶ θυμηθῆας χορευούσης κατὰ τὴν τράπεζαν,
 λέγει ὁ μικρὸς ἐκείνος Θεόφιλος πρὸς τὸν Καίσαρα ὅτι ἔγω, δέ-
 σποτα, ἀνθροπισπὸν ὅς ἐὰν κείλεθς ἵνα παλαίσῃ μετὰ τοῦ περιβοή-
 του τούτου Βουλγάρου. μέγιστον γὰρ ὄνειδος τοῦτο Ῥωμαίοις,
 καὶ οὐδεὶς ὅποισι τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, εἰ οὗτος ἀκαταγώνιστος
 ἐν Βουλγαρίᾳ παραγένηται. τοῦ δὲ Καίσαρος γενέσθαι προστά-

7 Βουλγάρων P
 23 προσταξάμενος P

11 ἐκ om A

14 Βούλγαρον ἔχοντες A

12. Quodam die Antigonus patricius et scholarum domesticus so-
 leani mensae apparatus in regis aedibus in propinquo regiae atrio opi-
 poraque instructo convivio (κλητόριον vocant) patrem suum Bardam
 convivatorem ac epulonem facit. Caesar, una secum senatus primates
 aliosque ac necessarios assumens, praetereaque amicos Bulgaros, ex
 aere Epoli morantes, ad convivium venit. intererat epulis et Theophi-
 lus Basilii herus, eo quod etiam ipse Caesaris consanguineus erat: sed
 et Constantinus patricius, Thomae patricii pater, nostro hoc aevo cursus
 legethae, viri in rebus philosophicis summi ac plane integerrimi. porro
 Bulgari semper iactandi fastu insolentes ac gloriabundi, cum secum Bul-
 garum haberent corporis viribus torisque praecellentem primasque in
 lecta sibi vindicantem, quem vix ullus usquam hactenus lecta deiecisset,
 haud ferendum putabant ut sibi de illo aliquid tribuerent, nisi supra
 modum arrogantes pene insultarent. computatione itaque procedente ac
 hilaritate in mensa effuse tripudiante, ait pusillus ille Theophilus ad
 Caesarem, "habeo, domine, hominem in comitatu, qui, si iusseris, cum
 famoso illo Bulgare sit luctaturus. maximo enim probro Romanis cedet,
 nec ullas erit qui illorum arrogantiam ferat, si iste in Bulgariam a nullo
 superatus redierit." iubet Caesar ita praestari; isque cuius meminimus,

ξαντος, ὁ προμνημονευθεὶς Κωνσταντῖνος πατρίκιος, σφόδρα φι-
 λως πρὸς τὸν Βασιλειον διακείμενος ὕτε καὶ αὐτὸς ἐξ Ἀρμενίων
 P 144 ἔλκων τὸ γένος, ἐπεὶ δίνυχρον εἶδε τὸν τόπον ἐν ᾧ διαγωνίζεσθαι
 ἔμελλον, καὶ ἐδεδοῦκε μὴ πως δλιωθῆσθαι τυχὸν ὁ Βασιλείος, αἰτεῖ
 προτροπὴν γενέσθαι παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐκ ξύλων ἐπιρρανθῆναι 5
 πρῶσιμα κατὰ τὸ ἔδαφος. οὗ γενομένου συμπλακείς τῷ Βουλγάρῳ
 ὁ Βασιλείος, καὶ θῦντον συμπίεσας καὶ περισφίγγας αὐτόν, ὡσεὶ
 δεσμόν τινα χόρτου κοῦφον καὶ ἄψυχον ἢ ἐξ ἐρίου λόκον ξηρόν τε
 καὶ ἐλαφρόν, οὕτω ῥαδίως αὐτόν ἐπάνω τῆς τραπέζης μετεωρίσας
 ἀπέρριψεν. τοῦ δὲ γεγονότος οὐδεὶς τῶν παρόντων ἦν ὃς οὐ πέ- 1
 ρεῖπε καὶ θραύμαζε τὸν Βασιλειον. ἐκπλαγέντες δὲ καὶ οἱ Βουλ-
 γαροὶ τὴν περιουσίαν τῆς εὐχειρίας τε καὶ δυνάμεως ἔμειναν ἐνεοί.
 B ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας ἤρξατο ἐπὶ πλέον ἢ τοῦ Βασιλείου φήμη
 εἰς πῦσαν τὴν πόλιν διαφοριῶν, καὶ τοῖς ἀπάντων διεφέρετο στό-
 μασι, ἀπόβλεπτος ἤδη καθεστηκώς.

13. Ἦν δὲ παρὰ τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ ἵππος ἀφρηναστῆς
 καὶ ἄτακτος σκληραύχην τε καὶ ἀγέρωχος, τὰ δ' ἄλλα γενναῖος
 καὶ ἀγαθὸς καὶ καθ' ἡλικίαν καὶ κάλλος καὶ τάχος μέγας καὶ
 θανυμαστός, ὃς εἰ ἔνυχε λυθεὶς τοῦ δεσμοῦ ἢ ἄλλως πως ἀφαιρείς,
 λαν ἦν δυσχερῆς εἰς χεῖρας αὐθις ἐλθεῖν καὶ πολλὰ πράγματα 2
 πρὸς τὸ κατασεῖν παρεῖχε τοῖς ἵπποκόμοις. συνέβη δὲ ποτε τὸν
 βασιλεῖα πρὸς θῆραν ἐξελθόντα καὶ τὸν τοιοῦτον ἵπιον ἐπιβεβη-

4 ὁ om P 6 πρῶσιμα μετὰ P 9 τῆς om P 18 μέ-
 γας] καὶ μέγας P

Constantinus patricius, amicitiae nexu Basilio coniunctissimus, quippe
 qui et ipse ex Armeniis originem trahebat, videns subhumidum arenae
 solum, qua colluctaturi erant, veritusque ne per eius lubricitatem Basilius
 pede offenderet ac laberetur, Caesarem rogat ut scobe lignorum Basilius
 conspergi praecipiat. factum est; consertaque Basilius lucta cum
 Bulgaro citiusprehendens atque constringens, velut levem exsuccumque
 foeni manipulum aut ex lana vellus aridum ipsumque leve, hand magno
 molimine in mensam levans allisit. eo facinore nemo praesentium fuit
 qui non Basilio impensus animo sit eumque admiratione laudaverit. sed
 et ipsi Bulgari subigendi illa facilitate atque robore in stuporem acti
 conticuerunt. ex illa hora coepit per omnem civitatem Basilii fama magis
 percrebrescere, iamque factus conspicuus per omnium celebris ora
 volabat.

13. Erat porro apud Michaellem equus frena mordens et indomitus
 duraque cervice et superbus; ceterum generosus et bonus, statura et
 pulchritudine ac celeritate magnus ac admirandus. is freno solutus, seu
 alias liber dimissus, aegre admodum rursus ad manus veniebat, plurimum-
 que negotiū equisonibus detinere satagentibus facessebat. contigit vero
 aliquando ut imperator illo ipso equo venatum profectus sua ipso manu

κίτα ἀτοχειρία ῥάβδῳ τυχεῖν λαγωῦ. εὐθὺς οὖν ὑφ' ἡδονῆς C
 ὁ βασιλεὺς θύετον ἐκ τοῦ ἵππου καθήλατο πρὸς τὸ σφάξιαι τὸν
 λαγόν. ἄφετος δὲ ὁ ἵππος καταλειφθεὶς ἀπεσκήρτησεν, καὶ
 πολλῶν συνδραμόντων, καὶ τῶν τε τοῦ ἵπποσταίου ἀρχόντων καὶ
 ἑμυγλαβιῶν καὶ λοιπῶν τῶν περὶ αὐτοὺς συγκληθέντων, οὐκ ἦν
 ἰσχύοντων τὸν ἵππον λαβεῖν, ὥστε θυμωθέντι τὸν βασιλεῦα κε-
 λῦσαι, εἰ κρατηθεῖη, διακοπῆναι τοὺς ὀπισθίους αὐτοῦ τῶν πο-
 δῶν. ὁ δὲ Καῖσαρ Βάρδας παρῶν ἐδεῖτο τοῦ βασιλέως μὴ διὰ
 μίαν κακίαν τοσαύτην ἀρετὴν ἵππον μάτην παραπολέσθαι. ὁ
 οὖν Βασίλειος συμπαρῶν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ λέγει πρὸς αὐτὸν ὅτι εἰ
 παραδράμω τὸν βασιλικὸν ἵππον καὶ ἀπὸ τοῦ ξιμοῦ ἵππου ἔκτινα- D
 χθεὶς ἔποχος αὐτοῦ γένομαι, ἄρα μὴ διὰ τὸ βασιλικῶς φυλάροις
 κκοσμηθῆναι αὐτὸν ἀγανάκτησις παρὰ τοῦ βασιλέως γένηται κατ'
 ἑμοῦ; τοῦ δὲ βασιλέως ὑπομνησθέντος καὶ κελεύσαντος τοῦτο γε-
 νῆσθαι, ἐτοίμως καὶ εὐφρῶς ὁ Βασίλειος τοῦτο πεποίηκεν. ὁ
 θεασάμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀγαπήσας τὴν μετ' ἀνδρίας εὐφρίαν
 αὐτοῦ καὶ σύνεσιν, εὐθέως ἀπὸ τοῦ Θεοφιλίτζη αὐτὸν ἀνέλαβέ τε
 καὶ εἰς τοὺς βασιλικούς κατέταξε στράτορας. προσεῖχε δὲ καὶ
 ἡγάκα αὐτὸν, ὁρῶν αὐτοῦ τὸ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐν πάσι διαφέρειν P 145
 πικρὰ πολὺ. διὸ καὶ πολλάκις ἐπιδειξάμενον κατενώπιον αὐτοῦ
 εἰς τὴν τοῦ πρωτοστράτορος ἀξίαν ἐβίβασε.

14. Μετὰ δὲ ταῦτα κνηγεσίῳ καταγγελθέντος εἰς τὸ
 ληγόμενον Φιλοπάτιον, ἦν ὁ πρωτοστράτωρ κατὰ τὸν τύπον τοῦ

21 ἀνεβίβασεν?

ante leporem feriret. quare statim volupe gestiens, leporem necaturus,
 equo desiluit. liber equus dimissus resiliit, multisque concurrentibus, ac
 tam equitum praefectis, tum manglabitis alioque circum comitatu navanti-
 bus operam, qui equum capere posset nullus fuit. quare ira accensus
 imperator, si teneri unquam equus possit, excindendos iubet illius po-
 steriores pedes. Bardas autem Caesar, qui rebus aderat, imperatorem
 rogabat ne tantam equi virtutem ob unum peccatum temere perderet.
 Basilius itaque, qui tam hero aderat, ei infit "si imperatoris equum prae-
 vertere, meoque ipse equo excussus illi insedero, numquid mihi succen-
 sibilis imperator, quod ille eius phaleris stratus est ac ornatus?" insu-
 stratur sermo auribus imperatoris; remque praestari iubet. Basilius
 prompte dextreque exsecutus est. vidit imperator, unaque cum robore
 ac virtute industriam indolem ac sapientiam admiratus a Theophilite
 eam statim tulit, suorumque stratorum ordini adlegit. adhibebatque ani-
 mam ac diligebat, quippe qui ingentem eius in omnibus supra reliquum
 vulgus praestantiam videret. quapropter cum sui crebro specimen co-
 rum exhibuisset, in protostratoris dignitatem evexit.

14. Postea venatione indicta in loco cui nomen Philopatium, protostra-
 tor, uti moribus constitutum est, praeibat, ferens imperatoris clavam in

βασιλέως προπορευόμενος ἔφιππος, ἐπεφέρετο δὲ καὶ τὸ ῥόπαλον τὸ βασιλικὸν ἐπὶ τῆς ζώνης αὐτοῦ, ὃ βαρδούκιον οἶδε καλεῖν ἢ συνήθεια. Θορόβου δὲ κινουμένου ἀπὸ τῶν συμπληρούντων τὸ κυνηγέσιον, ἐξέθορεν ἐκ τῆς ὕλης λύκος παμμεγεθέστατος, ὥστε σχεδὸν πάντας διαπτοηθῆναι καὶ εἰς ταραχὴν ἔμπεσεῖν. ὁρμήσας δὲ κατ' 5

B αὐτοῦ ὁ Βασιλεὺς, καὶ ῥίψας ἐξόπισθεν τὸ βασιλικὸν βαρδούκιον, ἔτυχε τοῦ θηρίου κατὰ τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς καὶ ταύτην ἐδιχοτόμησεν. ὁ δὲ Καῖσαρ ὄπισθεν τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς πορευόμενος καὶ τὸ γεγονός θεασάμενος εἶπε πρὸς τινὰς τῶν συνεπομένων συνήθων αὐτοῦ καὶ γνωστῶν ὅτι οἶμαι πάσης τῆς γενεᾶς 10 ἡμῶν τὴν κατάλυσιν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μέλλειν γενήσεσθαι· κατεστοχάζετο γὰρ καὶ τὸ πρὸς πάντα τούτου ἐπιτυχῆς τε καὶ εὐτυχῆς καὶ τὴν διὰ ταῦτα τοῦ βασιλέως διάθεσιν πρὸς αὐτόν. εὐμόνον δέ, ἀλλὰ καὶ παρὰ Λεοντίου φασὶ τοῦ τηλικαῦτα ἐπὶ παντοδαπῇ σοφίᾳ πρωτεύοντος ἀκοῦσαι αὐτόν, ἐν τῷ πολλάκις περὶ 15

C τούτων πυνθάνεσθαι τοῦ ἀνδρός, πρῶτα μὲν ὅτι ὑπὸ νεανίσκου τινὸς εὗρισκω τὴν κατάλυσιν τῆς ἡμῶν γενεᾶς· ἔπειτα, ὡς εἰς ἐμφάνειαν προέβαινε ὁ Βασιλεὺς, καὶ τῷ δακτύλῳ τοῦτον ἵποδεῖξαι τῷ Καίσαρι, λέγοντα ὅτι οὗτος τυγχάνει ὃν ἔλεγον διάδοχον ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι. ἔξ οὗ καὶ ὑψωρῶτο καὶ ἐνήθροεν ὁ Καῖσαρ αἰεὶ 20 τὸν Βασιλεῖον, εἰ καὶ μηδὲν ἀκυρῶσαι ἠδύνατο τῶν ἐπὶ τοῦ θείου προκυρωθέντων βουλήματος· οὐ γὰρ οὕτως ἀπροσδόκητον ὡς ἀφικτον αἰεὶ τὸ πεπωμένον ἐστίν. καὶ ταῦτα μὲν, εἰ καὶ κατὰ παράβασιν ἴσως, ἀλλ' οὐκ ἔξω τῆς ὑποθέσεως εἴρηται.

1 προπορευόμενος τοῦ βασιλέως P, omisso ἔφιππος. 12 τὸ om A

cingulo: barducium usus vocat. edito vero strepitu a venantium turba, lupus quam maximus e silva erupit, ut omnes fere conterriti turbarentur. porro Basilius impetu in eum irruens, barducioque imperatoris a tergo proiecto, caput medium ferit duasque in partes diffindit. Caesar pone imperatorem ex more incedens, remque conspicatus, ad quosdam amicorum ac necessariorum, qui illi comites erant, ait "arbitror virum hunc omnis nostrae familiae exitium fore." hinc enim coniciebat, quod cuncta illi ex voto ac prospere cederent, quodque sic in eum ex ea dexteritate ac felicitate imperatoris animus propensus esset. neque propter hoc solum, sed quod etiam, ut aiunt, a Leone, viro in omni sapientiae genere primas obtinente, audierat, cum ex illo saepius sciscitatur "primum a quodam iuvene familiam vestram eversum iri invenio." deinde clariori effecto Basilio, etiam intento digito Caesari monstrasse, dicendo "hic est quem vestrum successorem dicebam fore." unde etiam suspectum habebant, nullumque finem insidias Basilio struendi Caesar faciebat, quanquam nihil ille irritum facere potuit eorum quae divina voluntate decreta erant. non enim sic inexpectata ut semper ineluctabilis est fatorum vis. et haec quidem, etsi forte per digressionem dicta sunt, non tamen extra rem.

15. Φιλοθήρον δὲ τοῦ βασιλέως τυγγάνοντος, καὶ πάλιν
 μετ' ἄλλων κωνηγεσίῳ τε χάριν καὶ μετρίου περιοδεύματος κατὰ
 τὴν τῆς Ἀρμυμεταρίας λεγόμενον τόπον περάσαντος, εἶτα δουλι- D
 κῶν κατ' ἰδίαν ἐδρεπισθέντος καὶ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τραπέζῃς μετὰ
 5 Θεωδώρου καθεσθέντος τῆς οἰκείας μητρὸς καὶ τῶν ἰδίων συγγε-
 νῶν καὶ οἰκειοτέρων τῆς συγκλήτου, προσεκλήθη καὶ ὁ πρωτο-
 στρατῶρ τοῦ βασιλέως κελεύσαντος, καὶ καθεσθέντος αὐτοῦ ἤρξατο
 Θεωδῶρα ἢ βασιλὶς πικρότερον ἀπειλεῖν καὶ ἀφορᾶν πρὸς αὐτὸν
 καὶ κατανοεῖν καὶ παρεπισκοπεῖν αὐτὸν ἀκριβέστερον. ἐπιγνοῦσα
 10 δὲ τὸ αὐτὸ σύστημα ἐν αὐτῷ κατ' ἄλλῳ ἐλιποψύχησεν, ὥστε καὶ
 ἑὸν ἐπιχεθῆναι αὐτῇ καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ ῥόδων στάγματος τὸ πνεῦ-
 μα μὲν ἀνακυλίεσθαι, ὅτεπερ οἱ παρόντες ὑπανεχώρησαν. εἰς
 ἑαυτὴν δὲ ἐλθοῦσα καὶ ἀναλάμψασα πικρὰ τοῦ υἱοῦ καὶ βασιλέως P 146
 ἐπρωτάτο, τί ἄρα τὸ γεγονός ἐπ' αὐτῇ, καὶ πόθεν οὕτως ἀθρόως
 15 ἐκινῆσθαι αὐτῇ ἢ ἔκστασις. ἢ δὲ μὲν ἑαυτὴν ἐκ τῶν θυρόνων
 τῶν φρενῶν συναθροίσασα ἔλεγεν ὅτι ὃν ἤκουον παρὰ τοῦ πατρὸς
 σου, δέσποτα καὶ τέκνον ἐμὸν, μέλλειν ἐξολοθρεῦσαι τὴν γενεάν
 ἡμῶν, οὗτός ἐστιν ὃν λέγεις Βασιλεῖον· τὰ σύμβολα γάρ, ἅπερ
 ἔλεγε ἔχειν πρὸς ἡμᾶς διαδέχεσθαι μέλλοντα, οὗτος ὁ ἄνθρωπος
 20 ἐκίετται. ὅθεν τὸ πρῶγμα ὅλον τῇ διανοίᾳ παραλαβοῦσα, καὶ
 ὡπερ κατ' ὀφθαλμοὺς τὸν ὄλεθρον βλέπυσσα, διαταραχθεῖσα
 ἐξέλιπον. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ δέος ἀφαιρῶν τῆς μητρὸς, καὶ εἰς
 τὸ καθεστὸς ἐπανάγων καὶ παραμυθούμενος, "κακῶς ὑπέλαβες" B

9 αὐτὸν om P

11 ἐπιχεθῆναι P

13 ἀνακύμψασα P

20 τῇ διανοίᾳ om A

περιλαβοῦσα P

23 καθεστὸς P

15. Cumque imperator venatu delectaretur, rursus post non multos
 dies venationis causa ac moderatae obambulationis ad Armamentariae
 (sic dictum) locum traiecit; tum cena seorsum parata, et imperatore cum
 Theodora matre aliisque affinis et ex senatu magis necessariis ad
 mensam sedentibus, vocatus est protostrator imperatoris iussu; illoque
 sedente coepit Theodora imperatrix oculos in eum intendere et conspi-
 cere ac considerare exactiusque examinare, demum agnitis quibusdam in
 eo notis sensim animo linqui, ut vix tandem effusa in eam aqua et ro-
 sarum stillis animum revocaverit. tumque qui aderant se subdixerunt.
 recepto autem animo ac recreato, sciscitante ex illa filio et imperatore
 quidam illi porro accidisset, quae de causa sic repente extra se facta
 esset, a mentis se aegre turbatione colligens, "quod nimirum" ait, "quem
 audivi a patre tuo, domine et fili mi, familiam nostram extirparum,
 ille est quem tu Basilium vocas. quae enim is signa dicebat habiturum,
 qui noster heres et successor futurus esset, hic homo habet. hinc rem
 totam animo complexa ac velut iam oculis excidium usurpans, contur-
 bata actaque vertigine anime defeci." imperator matris metum sedans,
 et rursusque eam mentem revocans ac solans, "male suspicaris" inquit,

εἶπεν, “ὦ μήτηρ· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ἰδιώτης ἐστὶ καὶ πάντῃ ἀφελής, ἀνδρῖαν μόνον ἔχων, οἷαν ὁ πάλαι Σαμψών, καὶ οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ’ ὡς τις Ἐνάκ ἢ Νεμβρώδ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἀναφανείς. ἐξ αὐτοῦ τοίνυν μηδένα φόβον ἔχε, μηδ’ ὑπόνοιάν τινα κεκτήσῃ πονηράν.” καὶ τότε μὲν οὕτως τὸ τοιοῦτον κύμα ὑπὸ Θεοῦ 5 φρουρούμενος περιέδραμεν ὁ Βασιλεῖος.

16. Εἶχε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους παρακοιμώμενον ὁ βασιλεὺς τὸν εὐνοῦχον Δαμιανὸν τὸν πατρικίον, τῷ γένει Σκλάβρον, ὃς διὰ φιλοδέσποτον πάθος ἔλεγε πολλάκις τῷ βασιλεῖ καὶ C περὶ ἄλλων μὲν τινῶν ὡς μὴ κατὰ τὸ δέον τῶν πραγμάτων ἐξη- 10 γουμένων, ἐξαιρέτως δὲ περὶ τοῦ Θείου αὐτοῦ Βάρδα τοῦ Καίσαρος, ὡς τὸ πλεῖστον τοῦ κράτους εἰς ἑαυτὸν μετηγάγετο καὶ πολλάκις ἐκφέρεται τοῦ καθήκοντος, καὶ ἐκ τοῦ ἐνίας τῶν τοῦ Καίσαρος ἀνέτρεπεν διοικήσεων ἐτέρως ἔχειν τὰ πράγματα ἀναδιδάσκων τῷ βασιλεῖ. δι’ ἃ συμπεισθεῖς ὁ Καίσαρ ὑπὸ τῶν οἰκείων 15 φίλων καὶ γνησίων παραινειῶν καὶ συμβούλων κατὰ τοῦ Δαμιανοῦ συσκευάζεται, καὶ πολλαῖς διαβολαῖς κατ’ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλεῖα χρησάμενος, καὶ πιθανῶς συνθεῖς τὰ κατηγορούμενα, μετεκίνησε D τὴν τοῦ βασιλέως γνώμην καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Δαμιανὸν εὐνοίας μετέστησεν, ὥστε καὶ διαδέξασθαι κείσῃ τῆς οἰκείας ἀξίας αὐτόν. 20 ἔξωσθέντος οὖν ἐκείνου ἐχέρευε λοιπὸν ἐπὶ χρόνον τινὰ τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα. ἀλλ’ ὅταν ἡ πρόνοια πρὸς ὃ βούλεται συνελάνη τὰ πράγματα, καὶ φρόνησις ἀπρακτεῖ καὶ πανουργία τοῖς οἰκείοις

14 ἀνατρέκειν P

19 τὸν om P

“o mater. hic enim homo idiota est et oppido simplex, robore duntaxat praeditus, velut antiquis temporibus Sampson, nec quicquam amplius; sed velut Enachus et Nembrodis nostro hoc aevo existit. nihil itaque ex illo timeas, nec sinistram ullam suspicionem geras.” inque eum modum tum Basilius divino numine eiusmodi obortam procellam evasit.

16. Erat per haec tempora Michaeli accubitor eunuchus, Damianus nomine, genere Sclavus. is, pro ea propensione qua in herum ferebatur, haud raro cum de aliis nonnullis referebat non satis ex officii ratione negotia pertractantibus, tum praecipue de Barda Caesare imperatoris avunculo, quod nimirum potestatis partem longe maximam in se transferret, saepiusque aequi ac honesti metas excederet; nonnullas etiam Caesaris dispositiones evertebat, docens imperatorem aliter se res habere ac ille insinuaret. idcirco Caesar amicis suis, iisque qui ingenue animique candore admonere videbantur eique consulere, suadentibus, insidias in Damianum molitur; multisque apud imperatorem calumniis onerans, instructaque probabili accusatione, imperatoris ab eo animum avertit eiusque in eum benevolentiam sustulit, ut et dignitate movendi aucter illi exstiterit. expulso itaque Damiano ea dignitas per aliquod tempus vacavit. ceterum divina providentia, quo illi constitutum est, res agente,

σοφίᾳ μισι περιδρώσεται. τοῦ γὰρ Καίσαρος καὶ πολλῶν ἄλλων ἐκεῖ-
 νόν τι καὶ τοῦτον εἰς τὸ τοιοῦτον ἐπαναβιβασθῆναι ἀξίωμα λογο-
 ποιούτων καὶ λεληθότως ἐπισπευδόντων, παρὰ πᾶσαν αὐτῶν
 ἕλπεα μετὰ καιρὸν οὐ πολλὴν προβάλλεται παρακοιμώμενον ὁ βα-
 σιλεύς τὸν Βασίλειον, τιμήσας αὐτὸν καὶ πατρικιον, καὶ γυναικί
 σὺνέχας εὐμορφίᾳ σώματος καὶ κάλλει καὶ κοσμιότητι πρωτεύουση P 147
 πασῶν τῶν ἐγγενίδων σχεδόν, ἣ θυγάτηρ ἐτόγγχανε τοῦ παρὰ πάν-
 των ἐπ' ἐγγενείᾳ καὶ φρονήσει λαλουμένου τότε τοῦ Ἰγγερος. τού-
 του δὲ γενομένου, καὶ καθ' ἐκάστην ἐπιδιδούσης τῆς τοῦ βασιλέως
 10 ἐγάτης πρὸς τὸν Βασίλειον, ὄρων ὁ Καῖσαρ καὶ τῷ φθόνῳ δακνό-
 μενος καὶ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ὀρρωδῶν πολλῶκις τοὺς ἐπὶ διαβολῇ
 τοῦ Δαμιανοῦ γενέσθαι αὐτὸν βουλευσόμενους καὶ παρορμησάν-
 τας ἰλοιοδορεῖτο καὶ κατεμέμεφετο, ἄφρονας αὐτοὺς καὶ κακοβού-
 λους ἀποκαλῶν, "οἷς" φησὶν "ἐγὼ παρὰ τὸ δέον πεισθίεις, καὶ
 15 ἔξωσας ἀλάμπεια, λέοντα ἀντιεσήγαγον, ἵνα πάντας ἡμᾶς λαφύξῃ B
 καὶ καταβρώξῃται."

17. Ἄρτι δὲ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ μετὰ Βάρδα τοῦ Θείου
 Καίσαρος κατὰ Κρήτης ἐστρατεύοντος, καὶ σοβαρώτερον τοῦ
 Καίσαρος χρωμένου τοῖς πράγμασι καὶ ἔξουσιαστικώτερον ἐκφέ-
 20 ροτος τὰ προστάγματα, ἤρξαντο πυκναὶ καὶ συνεχεῖς αἱ κατ'
 αὐτοῦ διαβολαὶ καθ' ἐκάστην τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ διαγγέλλεσθαι.
 ἐν Κήποις δὲ γενομένων αὐτῶν (τόπος δὲ οὗτος κατὰ τὴν πρὸς

2 τοῦτον] ἄλλον P

7 πάντων P

17 Θείου καὶ Καίσαρος?

omnis prudentia est suisque astutia ipsa capitur dolis. cum enim Caesar
 aliique plures alii alium Damiano sufficiens loquerentur, remque clan-
 culam pro cuiusque animi propensiore affectu sollicitarent, praeter omnem
 illorum spem post breve tempus suo ipse nutu imperator Basilium accu-
 satorum praeficit, patricii quoque collata dignitate, nuptumque data mu-
 nere corporis forma et venustate atque pudore inter omnes alias nobiles
 feminas fere principe, Ingeris filia, viri eo tempore apud omnes nobilitate
 ac prudentiae laude celeberrimi. hoc ita gesto, ac cum magis in
 dies imperatoris erga Basilium amor incresceret, videns Caesar invidia-
 que stimulatus ac futuri metu consternatus, eos qui ipsi insidiarum in
 Damianum auctores exstiterant inque eas impulerant, non raro maledi-
 ctis ac convitiis incessabat, insulos vocans ac inconsultos, "quibus" in-
 quit "ego, supra quam decebat fidem habens, eiecta vulpe eius loco leo-
 nem induxi, ut nos omnes devoraret ac deglutiret."

17. Iam vero Michaele imperatore cum avunculo Barda Caesare
 adversus Gretam profecto, ac Caesare arrogantius rebus utente maiori-
 que quam pro munere auctoritate imparia edente ac praecipiente, cre-
 brae in eum quotidie ac continuae criminationes coeptae imperatoris
 Michaelis aures pulsare. Cepos cum venissent (est locus in Thraciis

Μαιάνδρῳ τῶν Θρακησίων παράλιον) καὶ εἶτε κατὰ τήγην εἶτε κατὰ σπουδὴν τῆς τοῦ βασιλέως ἀδλαιᾶς ἤτοι κόρτης ἐπὶ χθαμα-
 C λου καὶ ἐπιπέδου ταθείσης τόπου, τῆς δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν ἀπό-
 πτω καὶ ὑψηλῷ, ταύτης εὐλόγου δῆθεν δραξάμενοι ἀφορμῆς οἱ
 πύλαι βαρυνόμενοι καὶ μισοῦντες τὸν Καίσαρα πολλὰς κατ' αὐτοῦ 5
 ὡς ἐντρυφῶντος ἤδη καὶ φανερώς εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἐξυβρίζον-
 τος, εἰ τοῖς ἄλλοις ἄπασιν οὐκ ἀρκοῦμενος κὰν τούτῳ φιλοτιμή-
 σασθαι ἔσπευσεν, ἵνα χθαμαλὴ μὲν καὶ ταπεινὴ ἡ τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος σκηνὴ δεικνύται, ἡ δὲ ἐκείνου περιφανὴς καὶ μετέωρος. πει-
 σθεῖς οὖν τούτοις ὁ βασιλεὺς κινεῖται πρὸς τὴν κατ' αὐτοῦ 10
 σκευὴν καὶ πρὸς τὴν βουλήν καὶ σκέψιν τῆς αὐτοῦ ἀναιρέσεως.
 D οὐ γὰρ ἠδύνατο φανερώς κατ' αὐτοῦ τι εἰπεῖν ἢ ἀποφῆρασθαι διὰ
 τὸ ὁμίτιμον σχεδὸν εἶναι καὶ κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς, καὶ διὰ τὸ δε-
 διέναι πάντας τὴν ἑταιριῶτιν αὐτοῦ φατριῶν καὶ σύστασιν, καὶ
 τὸ πάντας τοὺς ἄρχοντάς τε καὶ στρατηγούς αὐτῷ προσανακει- 15
 σθαι καὶ πρὸς αὐτὸν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸν βασιλέα ὄρεῖν, ὡς καὶ
 μᾶλλον ἐκείνου τοῖς πράγμασι νήφοντος καὶ πρὸς τὸ δοκοῦν μετα-
 φέροντος ἔκυστα, καὶ μάλιστα διὰ τὸ τὸν ἀνθύπατον καὶ πατρι-
 κιον Ἀντίγονον τὸν υἱὸν αὐτοῦ δομέστικον τὸ τηλικαῦτα τῶν βασι-
 λικῶν τυγχάνειν σχολῶν. πλὴν ἔσχε πολλοὺς ὁ βασιλεὺς τοὺς κοι- 20
 P 148 κωνοῦντας αὐτῷ τοῦ βουλευματος καὶ κατεπαγγελμένους κατα-
 πράξασθαι τὴν σφαγὴν. ὡς οὖν κατὰ τὴν ἔω συνήθειαν ὁ Καίσαρ

1 τῶν om P 4 καὶ om P 5 fort. πᾶσα κατ' αὐτοῦ δια-
 βάλλουσαι, vel διαβολὰς προβάλλουσαι. Combef.

maritimus ad Maeandrum) ac, sive casu sive de industria, imperatoria
 aulaea sive cortinae in humili et depresso loco, Caesaris in conspicuo
 excelsoque expansae sunt. hac velut speciosa arrepta occasione, qui
 gravi pridem animo erant ac Caesarem oderant, multa in eum crimina
 iaciunt, ut qui iam insolesceret palamque in imperatoris contemptum in-
 iuriamque prorumperet, dum reliquis omnibus non contentus vel in hoc
 ambitiosi animi specimen de industria quaesierat, ut imperatoris tento-
 rium humile ac depressum esset, ipsius vero conspicuum excelsumque
 exstaret. his itaque persuasus imperator ad adornandas illi insidias con-
 vertit animum, deque eo tollendo serio cogitat ac deliberat. nec enim
 palam licebat in eum aliquid proferre aut decernere, quod pari fere di-
 gnitate fulgeret sociusque imperii esset, et quod omnes illius amicos et
 sodales foederatosque pertimescerent, cunctique proceres ac duces exer-
 citus illi addicti essent, ad eumque magis quam ad imperatorum animum
 attenderent, eo quod prae illo magis rebus invigilaret singulaeque arbi-
 tratu suo et nutu mutaret; sed praecipue ob proconsulem et patricium
 Antigonum, illius filium, tunc temporis praetorianarum scholarum dome-
 sticum. ceterum etiam habebat imperator multos eius sibi consilii con-
 scios, ac qui ipsi in se recipissent caedem se perpetraturos. mane ita-

πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἦλθε σκηνήν, καίτοι πονηρῶν ὠτωνῶν προ-
 φανέτων αὐτῷ, ὅπως περὶ τῶν προκειμένων βουλευσονται, εὐ-
 θεῖον καιρὸν τοῦτον εἶναι νομίσας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν τούτου
 ἀναίρειν διὰ νέυματος γνωρίζει τῷ πατρικίῳ Συμβατίῳ λογοθέτῃ
 5 τοῦ δρόμου τυγχάνοντι, ὃς καὶ γαμβρὸς ἦν τοῦ Καίσαρος ἐπὶ
 θυγατρὶ καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ βουλῆς ἐκοινώνει βασιλεῖ, ἐξελεύσονται
 εἰσαγαγεῖν τοὺς αὐτόχειρας αὐτοῦ γενέσθαι ὑφείλοντας. ὃς ἐξε-
 λθὼν καὶ τὸ συγκείμενον σημεῖον πεποιηκώς, ὅπερ ἦν τὸ τοῦ σταυ-
 10 ροῦ σημεῖον, τῇ οἰκείᾳ ὄψει ἐπισφραγισσάσθαι, ἐπεὶ ἐκεῖνοι μυλα-
 κόφυχοι τυχόν ὄντες ἀπεδειλίασαν καὶ πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῷ γεγο- **B**
 τόις διὰ τὸ μέγεθος τῆς πρῆξιως ἰλιγγίασαν καὶ τριβῇ τοῦ χρόνου
 ἐγένετο, ἐν ἀμηχανίᾳ κατέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ διὰ τινος τῶν βα-
 σιλείων κατενναυστῶν μυθῶν αὐτοὺς κατεπτηχέναι καὶ δειλιάειν καὶ
 ἀναβύλλισθαι τὸ ἐγγεῖρημα, τῷ ὄντι διανοίας τόλμημα καὶ φρενὸς
 15 ἀνδρείας καὶ εὐθαρσοῦς· καὶ τῶν ἔνδον τινὰ οἰκείῳν τε καὶ πιστῶν
 ἐπέμπευε πρὸς Βασίλειον τὸν πατρικίον καὶ παρακοιμώμενον, καὶ
 ἠλοῖ μετὰ δέουσι αὐτῷ ὡς εἰ μὴ θῶπτον ἀναρρώσεως τοὺς εἰς τὸ
 πρῆγμα ἠῦτερεπισμένους καὶ παρορμήσεως αὐτίκα πρὸς τὸ ἔργον
 20 χωρῆσαι, πάντως οἶδα ὅτι εὐθέως ἐμὲ δεήσει ὑπὸ τούτου ἀναιρε- **C**
 ῶσθαι· ἀδύνατον γὰρ λαθεῖν αὐτὸν τὰ κατ' αὐτοῦ μοι βεβουλευ-
 μένα, καὶ δόξετε μᾶλλον ὑμεῖς αὐτόχειρες καὶ σφραγεῖς χρηματί-
 σαι μου. ἄπερ ἀκηκῶς ὁ Βασίλειος, καὶ περὶ τοῦ βασιλέως μὴ

8 ὅπερ ἦν τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον om P
 12 παρὰ A

10 μαλακώτεροι P

20 αὐτὸν] αὐτῷ A

que Caesar ex more ad imperatoris tentorium venit, etsi mala omnia
 auguriaque illi ante visa erant, de praesentibus negotiis consilium cum
 eo habiturus. opportunum vero illud tempus ad eius caedem ratus im-
 perator, nuda Symbatio patricio cursus logothetae, qui Caesaris filiam
 sibi matrimonio iunxerat ac coniurationis cum imperatore socius erat,
 indicat ut exiens sicarios inducat. egressus ille signum dat, quod inter
 illos erat constitutum, ut nempe signo crucis frontem consignaret. dato
 signo, molliore forsitan animo viros pavor incesserat, inque ipso scele-
 ris articulo ob facinoris immanitatem vertigine correpti moras nectebant.
 hinc imperator consilii inops penitus haesitare; audiensque ex
 quodam sacri cubiculi ministrorum coniuratos animis consternatos ac for-
 midolosos aggressionem differre (mentis sane sensusque generosi audaciae
 facinus!) ex cubiculi intimis domesticum quendam fidamque ad
 Basilium patricium et accubitorem mittit, metuque actus denuntiat "ni
 citius iis qui ad rem patranda parati sunt animos addideris, utque
 statim manum operi admoveant eos impuleris, nae confestim novi ab eo
 me necatum iri. neque enim fieri potest ut ille non noverit quas in
 eum insidias struxi; vosque potius meae necis auctores videbimini esse
 ac sicarii." his auditis Basilium, anxiusque ne quid mali imperatori

τι πάθοι ἐν ἀγωνίᾳ γεγινώς, θᾶπτον θυραράλους ἐποίησε τοὺς δει-
 λούς καὶ τοὺς τρέμοντας ἐθθαροεῖς, καὶ τῇ τοῦ βασιλέως αὐτοῦς
 ὑπηρετήσασθαι βουλῇ διηρέθισεν. ὧν ὥσπερ μένους πλησθέντων
 καὶ ἀθρόως εἰσπηδησάντων εἰς τὴν βασιλέως σκητὴν, ὁ Καῖσαρ,
 ὅπερ ἦν, ἐπ' αὐτὸν δόξας εἶναι τὴν συνδρομὴν, ἀναπηδήσας τοῖς
 τοῦ βασιλέως περιεπλάκη ποσίν. ὃν ἐκείθεν ἐλύσαντες οἱ αὐτό-
 D χεῖρες πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βασιλέως ἀπέσφαξαν. πρώτην εἶχε
 μετ' εἰκάδα ὁ μὴν ὁ Ἀπρίλλιος, τῆς τεσσαρεσκαδεκάτης ἐπινεμή-
 σεως. εὐθὺς οὖν ἡ στρατεία τῷ βασιλεῖ καταλύεται, καὶ πρὸς τὴν
 βασιλεύουσαν ἐπανέρχεται. 10

18. Τῆς δὲ προνομίας ἀγούσης τὸν Βασιλεῖον ἐμμηγάνως
 πρὸς ὅπερ ἐβούλετο, εὐθέως μετὰ τὴν ἐκ τῆς στρατείας ὑποστρο-
 φὴν νίποιοεῖται τοῦτον ὁ βασιλεὺς (ἐτόγγανε γὰρ καθάπαξ οικείας
 γονῆς ἀμοιρῶν) καὶ τῆς τῶν μαγιστρων ὑπερλάμπρου τιμῆς ἀξιοῖ.
 ἐφ' ὧν τῇ βασκανίᾳ διαρρηγνύμενος ὁ λογοθέτης Συμβάτιος, καὶ 15
 μὴ δυνάμενος τὸν φθονούμενον καθορᾶν οὐκ ὀλίγην ἐπίδοσιν καθ'
 P 149 ἐκάστην λαμβάνοντα, παραιτεῖται μὲν τὴν προσοῦσαν αὐτῷ μέχρι
 τότε διακονίαν, ὡς μὴ δυνάμενος κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ζῆν, τῆς
 δὲ τῶν Ἰωνῶν ἥτοι Θρακησίων στρατηγίας αἰτεῖ τὴν ἀρχήν. οὗ
 τὴν αἴτησιν ὁ βασιλεὺς ἐκπληρῶν προβάλλεται τοῦ εἰρημένου Θέμα-
 20 τος στρατηγόν. ὀλίγου δὲ διεληθόντος καιροῦ, καὶ τῶν πραγμάτων
 ἐπισφαλῶς σαλευόντων καὶ τῆς ἀρχῆς κραδαινομένης καὶ ζητούσης
 τὸν προστησόμενον διὰ τὸ τὸν βασιλέα πρὸς ἄλλοις μᾶλλον εἶναι ἡ

1 πάθη A
 γνύμενος P

8 ὁ post μὴν om A

12 τῆς om P

15 ἔη-

19 Ἰωάννην A, i. e. Ianninorum.

accideret, quam citissime pavidos audaces facit, terrore percussos fiducia erigit, et ut imperatoris decreto asserviant impellit. velut itaque animis pleni, in imperatoris tentorium irrumpunt. Caesar, id quod erat advertens, in se sique tollendi gratia fieri concursum, resiliens ad imperatoris pedes provolvitur. quem inde extractum sicarii ante illius pedes iugularunt, mensis Aprilis die vigesima prima (id est a. d. 11. kal. Maias), 14 indict. statimque dimisso exercitu imperator Cpolim revertitur.

18. Verum providentia solerti Basilium ferente consilio, quo illi collibitum erat, illico reversus imperator ab illa expeditione Basilium in filium adoptat, quod ipse nullos prorsus liberos susceperat, et magistrorum praefulgente dignitate condecorat. his Symbatius logotheta invidia rampitur; nec ferens videre, in quem sic livore exarserat, incrementis ingentibus in dies augescere, munere, quo hactenus functus fuerat, se ipse abdicat, quasi in urbe regia vivere non posset; Ionumque (id est Thraciesiorum) praefecturam, et ut illis dux praeficiatur, deposcit. imperator votis annuens eius quod dicebam thematis duem praeficit. parvo elapso tempore, cum res periculi salo iactarentur imperiumque nutaret ac praesidem curatoremque quaereret, quod imperator alia potius rebus

πρόημασιν εἰς θεόν εἰδέναι χρῆσθαι, πρότερον δὲ τὰ πολλὰ λα-
 θάναι διὰ τὸ τῶν κοινῶν τῆς ἀρχῆς Καίσαρα αἰεὶ τὰ κατεπέγοντα
 διακεῖν καὶ αὐτῷ σχεδὸν ἀνακείσθαι τὰ πράγματα καὶ τὴν μέρι- B
 μναν πῶσαν τῆς κοσμικῆς διοικήσεως, ἐγίνοντο καταβοήσεις τε καὶ
 διαγογγυσμοὶ κατὰ τοῦ βασιλέως παρὰ τε τῆς συγκλήτου βουλῆς
 καὶ τοῦ πολεμάρχου καὶ παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν ὄντων ἐπὶ τῶν
 διοικήσεων καὶ μεταχειριζομένων τὰ πράγματα, ἔτι δὲ καὶ παρὰ
 τῶν στρατευμάτων καὶ παντὸς τοῦ πλήθους τοῦ ἁστικῷ· ἢ διὰ
 τῶν οικειοτάτων ὁ βασιλεὺς γνούς, καὶ μόλις οἶον ἐπὶ βραχὺ ἀνα-
 θήσας, καὶ ἐπιγνούς τὴν οικίαν περὶ τὰ κοινὰ οὐ μόνον ἀμέλειαν C
 καὶ ῥαθυμίαν ἀλλὰ καὶ ἀνεπιτηδεϊότητα καὶ ἀφελειαν, καὶ ἐπανύ-
 σιασιν ἢ ἀπόστασιν παρὰ τοῦ πλήθους ἐδλαβηθεὶς, ἔγνω κοινῶν C
 τῶν πραγμάτων προσλαβέσθαι καὶ τῆς ἀρχῆς· καὶ ἐπεὶ περὶ πρό-
 ἔλιγον υἰοποιησάμενος ἦν τὸν Βασίλειον, ἤδει δὲ αὐτὸν οὐ μόνον
 ἐκείνην ἀλλὰ καὶ συνέσει τῶν πολλῶν διαφέροντα καὶ ἱκανὸν ἀνα-
 πληροῦν αὐτοῦ τὸ ἐν τῇ κυβερνήσει τοῦ κοσμικοῦ σκάφους ὑστέρη-
 μα, ἅμα καὶ τῆς θείας ἐναγούσης εἰς τοῦτο προνοίας αὐτόν, βε-
 βωαι πρὸς τοῦτο τὴν γνώμην αὐτοῦ ὥστε Βασίλειον βασιλέα . . .
 καὶ δὴ θεοῦ συνεφαπτομένου τῆς βουλῆς καὶ τοῦ πράγματος, κατ'
 ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, ἐν ἧ τὸ πατρὸς ὁ
 παράκλητος πρὸς τοὺς τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν ἐφοίτησε μα- D
 θηάς, ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ ἐπωνύμῳ τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας ναῦ

7 μεταχειριζομένων P
 18 βασιλέα . . . om A

καὶ et 8 τῶν om P
 20 ἁγίας om P

13 τῆς om P

animam adverteret quam ut ex officii ratione rem publicam gereret (et
 ante quidem non ita plerisque patebat, quod imperii collega Caesar
 urgentia quaeque administrabat, inque eum tota fere rerum moles omnis-
 que Romani orbis administrandi cura incumbere), adversus imperatorem
 expostulationes et querimoniae moveri, tum a senatu civiumque proceri-
 bus, tum fere ab omnibus quibus munera rerumque gerendarum cura
 commissa erat, nec non ab exercitibus urbanaque omni multitudine; de
 quibus per necessarios intimosque certior factus, vix tandem aliquan-
 tisper emergens suamque agnoscens procuranda re publica non modo ne-
 cessitatem ac segnitiam, verum etiam ineptitudinem ac vecordiam, ti-
 moniamque ne multitudo concitata turbas ciceret aut rebellaret, statuit rerum
 gerendarum adiutorem et imperii collegam sibi adhibere. quodque ante
 non multos dies Basilium adoptaverat, eumque non solum viribus sed et
 prudentia mentisque sagacitate reliquis vulgo praestare noverat, satisque
 idoneum ad supplendum quod ipsi in gubernanda orbis scapha industriae
 atque operae deerat, una quoque divina providentia rem promovente, in
 hoc animi consilio obfirmat, omninoque decernit ut Basilium imperato-
 rum constituat. ac sane deo consilium prosequente reiique adiutore, die
 pentecostes, qua patris ille paracletus in Christi dei que nostri disci-

τὸν βασιλειον ὁ Βασιλειος περιτίθεται στέφανον, χειρὶ μὲν τοῦ τότε Μιχαὴλ βασιλεύοντος, ψήφῳ δὲ καὶ κρίσει Χριστοῦ τοῦ ἀεὶ βασιλεύοντος. ἔκτην πρὸς ταῖς εἴκοσιν εἶχεν ὁ Μάτος μῆν, τῆς τεσσαρσκαιδεκάτης κατὰ Ῥωμαίους ἐπινημήσιως.

19. Μαθὼν δὲ τὸ γεγονός ὁ Συμβάτιος κατὰ τὴν ἀπονε-
μηθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίδα διύγων, οὐκ ἠδυνήθη τὸν διατήκοντα
φθόνον αὐτῷ ἀνθρωπίνως ὑπενεγκεῖν, ἀλλὰ συναπομανέντα σχῶν
καὶ Πηγάνην ἐκείνον τὸν πατριόκιον, ὃς τῆς κατὰ τὸ Ὀψίμιον ἡγήτο
P 150 στρατηγίδος, εἰς ἀπόστασιν βλέπουσι, καὶ μούλιον ἐξ ἀπονοίας
ἔγνωσαν συνιστῶν. ἀναπέσαντες δὲ καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ στρατεύ-1
ματα εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βουλευόμενα, ἐφρημοῦντες μὲν τὸν
Μιχαὴλ ὡς βουσιλέα διὰ τὸ ἐκ τούτου τὰ πλήθη ἐπάγεσθαι καὶ
μὴ δοκεῖν πτέρναν ἀποστασίας αἴρειν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος,
δυσφημοῦντες δὲ τὸν Βασιλειον καὶ μυρίαὶ πλύνοντες ὄβρισι.
φρουραζάμενοι δὲ ταῖς τοιαύταις ἀπονοίαις κατὰ τὸν τοῦ Θέρους 1
καιρόν, καὶ πολλοὺς ἀγροδὺς τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα δυνατῶν περ-
πολήσαντες, καὶ ναῦς οὐκ ὀλίγας τῶν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν
B ποιουμένων τὸν πλοῦν ἐν τοῖς ὄρμοις κατασχόντες καὶ κατακαύ-
σαντες, ὡς ἔφθασεν ὁ χειμῶν, διαλύονται, διαδιδρασκόντων λά-
θρα καὶ κατ' ὀλίγους τῶν κοινωτῶν τοῦ τολμήματος. ὃ συνιδόν-1
τες οἱ τοῦ δράματος ἀρχηγοὶ φυγῇ τὴν σωτηρίαν λαβεῖν ἐπειρά-
θησαν. καὶ ὁ μὲν Συμβάτιος εἰς τὸ τῆς Πλατείας λεγομένης πέ-
τρας φρούριον ὑπεισέρχεται, ὁ δὲ Πηγάνης κατέχει τὸ Κοτυάειον.

8 τῆς om P 10 αὐτοῦ A 11 εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βου-
λεύματα om P

pulos venit, in celebri et a dei sapientia nuncupate templo Basilias regio diademate coronatur, manu quidem tunc imperantis Michaelis, calculo vero et iudicio Christi in perpetuum regis, a. d. 7 kal. Iunii, indictione secundum Romanos 14.

19. Ubi audivit Symbatius pro muneris ratione in provincia agens, invidiam qua contabescebat humane ferre non potuit; sed pari secum furore concitum habens Peganem patricium, qui Opsicii praefectus erat, ad defectionem attendunt animum tumultumque excitare parum caute constituunt. itaque in sententiam adductis ordinibus, quos obnoxios habebant, exsequuntur consilia: Michaellem acclamant ut imperatorem, quo scilicet inde multitudinem allicerent nec rebellionis calcaneum adversus imperatorem se levare ostenderent, Basilium vero maledictis impetunt omnique verborum procacitate lacerant ac conviciis compluunt. talique apparatu stulte admodum frementes messis tempore irrumpunt, multosque procerum agros urbi vicinos igni ferroque vastant, nec paucas naves Cypolim navigantium in stationibus deprehensas succendunt. hieme autem appetente dirimuntur, clam ac viritum sceleris sociis aufugientibus. quare tragoediae auctores saluti fuga consulere conati sunt. ac Symbatius quidem in castellum subit, quod Latiae Petrae vocant, Peganem vero Co-

ἀλλ' εἰς οὐδὲν τῆς τοιαύτης ἐπινοίας ἀπάναντο· ὑπὸ γὰρ τῆς τοῦ βασιλέως ληφθέντες χειρὸς δέσμοι οὗτοι πρὸς αὐτὸν ἀναφέρονται. καταλαμβάνουσι δὲ τοῦτον ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Μάμαντος παλατίοις διάγωσι· οὗς ἰδὼν, καὶ πολλὰ τῆς ἀπονοίας καὶ ἀταξίας ὀνειδίσας C
εὖ καὶ λοιδορησάμενος, καὶ διὰ μαστίγων πρότερον ἐπεξελεθῶν ἰακῶν, ὕστερον ἐκδότους ταῖς τοῦ νόμου ποιναῖς ἐποίησατο. καὶ ὁ μὲν Συμβάτιος ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς μιᾶς χειρὸς στερηθεὶς εἰς ἔξοριαν ἐκπέμπεται, ὁ δὲ Πηγάνης καὶ αὐτὸς τῆ τῶν ὀφθαλμῶν ὑποπεσῶν ἐκκοπῇ καὶ τῆ τῶν ῥινῶν διὰ ξίφους 10
ἐκκοπῇ, πρὸς ἔξοριαν καὶ αὐτὸς ἀποστέλλεται· οὗς ὁ γενναῖος βασιλεὺς Βασίλειος, ὅτε τὴν μοναρχὸν ἔξουσίαν ἐδέξατο, καὶ τῆς ἐπιτορίας ἀνεκαλέσατο καὶ ταῖς πρὸ τῆς ἀποστασίας δωρεαῖς ἐφιλοτιμήσατο, καὶ μηδὲ ἕγνος μνησικακίας πρὸς αὐτοὺς ἐνδειξάμενος D
καὶ ὁμοδιαιτίους πολλύκις ἐποιεῖτο καὶ λόγοις παρεμυθεῖτο, καὶ 15
ἕτοιμοις εὐεργετῶν ῥῆσιν αὐτοὺς ἐποίησε φέρειν τὸ τῆς ἀνοίας ἀτόχημα.

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· τότε δὲ καὶ ἡ πρὸ πεντήκοντα καὶ τριακοσίων ἐτῶν πρόρρησις καὶ προφητεία τὸ τέλος ἐλάμβανε Ἰσαὰκ τοῦ διορατικωτάτου τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν, ὃς ἐξ Ἀρσακιδῶν καὶ αὐτὸς καταγόμενος δι' ὀράματος ἔμαθεν ὅτι μετὰ τοσοῦτον χρόνον τὸν μεταξὺ ἐκ τῶν ἀπογόνων Ἀρσακῶν μέλλει τις ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας σκῆπτρα ἀναβιβάζεσθαι. γινεται δὲ

1 κατάναντο P 3 διάγωσα om P 8 καὶ om P
11 μοναρχὴν P καὶ om P 21 τῶν om P

tyrium occupat. nihil tamen eo commento commodi consequuntur. capti enim ab imperatoris milite vinceti ad eum adducuntur. agebat tunc imperator in S. Mamantis regis aedibus; vidensque, multum vecordiam et temeritatem ac contumaciam non sine convicio exprobrans, prius verberibus affatum caesos, demum lege agens supplicio damnavit. ac Symbetias quidem utroque oculo effosso atque una manu amputata in exilium mittitur: Peganes vero ipse quoque oculis spoliatus, naribusque sicut amputatis, relegatur. quanquam hos ipsos generosi pectoris imperator Basilius, postquam solus rerum potestas est, ab exilio revocavit, pristinaeque omnia munera, quibus ante rebellionem gaudebant, liberaliter restituit, ac ne vestigium quidem odii ostendens pro veteris iniuriae memoria saepius ad mensam secum adhibebat verbisque solabatur, ac beneficis largus, cuius sibi per dementia auctores exstiterant, infortunium levabat ac miseriam.

Verum haec postea. tunc vero etiam finem accepit quae ante annos trecentos et quinquaginta vaticinatio oraculumque praecesserat, Isaaci, viri inter sacerdotes atque monachos dono praenoscenti futura praecelsissimi. trahebat tot quoque ex Arsacidarum gente originem, divinaeque visione didicerat tot annorum decurso spatio fore ex Arsacis posteris, qui Romani imperii acceptra capesseret. res ex omnium voto suc-

τὸν βασιλειον ὁ Βασιλειος περιτίθεται στέφανον, χειρὶ μὲν τοῦ τότε
Μιχαὴλ βασιλεύοντος, ψήφῳ δὲ καὶ κρίσει Χριστοῦ τοῦ ἀεὶ βασιλεύοντος. ἔκτην πρὸς ταῖς εἴκοσιν ἔλεχεν ὁ Μάτος μῆν, τῆς τεσσαρσκαδικατῆς κατὰ Ῥωμαίους ἐπινεμήσεως.

19. Μαθὼν δὲ τὸ γεγονός ὁ Συμβάτιος κατὰ τὴν ἀπομνηθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίδα διάγων, οὐκ ἠδυνήθη τὸν διατήκοια φθόνον αὐτῷ ἀνθρωπίνως ὑπενεγκεῖν, ἀλλὰ συναπομανέντα σχῶν καὶ Πηγάνην ἐκείνον τὸν πατρικίον, ὃς τῆς κατὰ τὸ Ὀψικίον ἡγήτο P 150 στρατηγίδος, εἰς ἀπόστασιν βλέπουσι, καὶ μούλτον ἐξ ἀπονοίας ἔγνωσαν συνιστῶν. ἀναπέλσαντες δὲ καὶ τὰ ὑπ' αὐτοὺς στρατεύματα εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βουλευόμενα, εὐφημοῦντες μὲν τὸν Μιχαὴλ ὡς βασιλέα διὰ τὸ ἐκ τούτου τὰ πλήθη ἐπάγασθαι καὶ μὴ δοκεῖν πτέρην ἀποστιασίας αἰρεῖν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, δυσφημοῦντες δὲ τὸν Βασιλειον καὶ μυρίαὶς πλύνοντες ὕβρει φροναξάμενοι δὲ ταῖς τοιαύταις ἀπονοίαις κατὰ τὸν τοῦ Θέρους καιρόν, καὶ πολλοὺς ἄγροδς τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα δυνυτῶν πυρπολήσαντες, καὶ ναῦς οὐκ ὀλίγας τῶν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν B ποιουμένων τὸν πλοῦν ἐν τοῖς ὄρμοις κατασχόντες καὶ κατακαύσαντες, ὡς ἐφθασεν ὁ χειμῶν, διαλύονται, διαδιδρασκόντων λάθρα καὶ κατ' ὀλίγους τῶν κοινωτῶν τοῦ τολμήματος. ὁ συνιδόντες οἱ τοῦ δράματος ἀρχηγοὶ φυγῇ τὴν σωτηρίαν λαβεῖν ἐπειράθησαν. καὶ ὁ μὲν Συμβάτιος εἰς τὸ τῆς Πλατείας λεγομένης πέτρας φρούριον ὑπεισέρχεται, ὁ δὲ Πηγάνης κατέχει τὸ Κοτνάσιον.

8 τῆς om P
λέματα om P

10 αὐτοῦ A

11 εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βου-

pulos venit, in celebri et a dei sapientia nuncupato templo Basilii regio diademate coronatur, manu quidem tunc imperantis Michaelis, calculo vero et iudicio Christi in perpetuum regis, a. d. 7 kal. Iunii, indictione secundum Romanos 14.

19. Ubi audivit Symbatius pro muneris ratione in provincia agendam invidiam qua contabescebat humane ferre non potuit; sed pari secum furor concitum habens Peganem patricium, qui Opsicii praefectus erat ad defectionem attendunt animum tumultumque excitare parum contemnit. itaque in sententiam adductis ordinibus, quos obnoxios habebant, exsequuntur consilia: Michaellem acclamant ut imperatorem, quos scilicet inde multitudinem allicerent nec rebellionis calcaneum adversus imperatorem se levare ostenderent, Basilium vero maledictis impetunt omni que verborum procacitate lacerant ac conviciis complerunt. talique apparatu stulte admodum frementes messis tempore irrumpunt, multoque procerum agros urbi vicinos igni ferroque vastant, nec paucas naves Cypolim navigantium in stationibus deprehensas succendunt. hieme autem appetente dirimuntur, clam ac viritum sceleris socii aufugientibus. quare tragodiae auctores saluti fuga consulere conati sunt. ac Symbatius quidem in castellum subit, quod Latinae Petrae vocant, Peganis vero Co-

ἄλλ' εἰς οὐδὲν τῆς τοιαύτης ἐπιβολῆς ἀπάναντο· ὑπὸ γὰρ τῆς τοῦ
 βασιλέως ληφθέντες χειρὸς δέσμοι προδὸς αὐτὸν ἀναφέρονται. κατα-
 λαμβάνουσι δὲ τοῦτον ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Μάμαντος παλατίοις διά-
 γοντα· οὗς ἰδὼν, καὶ πολλὰ τῆς ἀπονοίας καὶ ἀταξίας ἐνειδίας C
 5 τε καὶ λοιδορησάμενος, καὶ διὰ μαστίγων πρότερον ἐπεξελθὼν
 ἰκασῶν, ὕστερον ἐκδότους ταῖς τοῦ νόμου ποιναῖς ἐποίησατο. καὶ
 ὃ μὲν Συμβάτιος ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς μιᾶς χειρὸς
 στερηθεὶς εἰς ἔξοριαν ἐκπέμπεται, ὃ δὲ Πηγάνης καὶ αὐτὸς τῇ
 τῶν ὀφθαλμῶν ὑποπεσῶν ἐκκοπῇ καὶ τῇ τῶν ῥινῶν διὰ ξίφους
 10 ἀνατομῇ, πρὸς ἔξοριαν καὶ αὐτὸς ἀποστέλλεται· οὗς ὁ γενναῖος
 βασιλεὺς Βασίλειος, ὅτε τὴν μόναρχον ἔξουσίαν ἐδέξατο, καὶ τῆς
 ὑπεροφίας ἀνεκαλέσατο καὶ ταῖς πρὸ τῆς ἀποστασίας δωρεαῖς ἐφι-
 λοσιμήσατο, καὶ μηδὲ ἴγνος μνησικακίας πρὸς αὐτοὺς ἐνδειξάμενος D
 καὶ ὁμοδιαιτούς πολλὰ ἐποιεῖτο καὶ λόγοις παρεμυθεῖτο, καὶ
 15 ἔργοις εὐεργετῶν ῥῆον αὐτοὺς ἐποίησε φέρειν τὸ τῆς ἀνοίας ἀτό-
 χτημα.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· τότε δὲ καὶ ἡ πρὸ πενήκοντα
 καὶ τριακοσίων ἐτῶν πρόρρησις καὶ προφητεία τὸ τέλος ἐλάμβανεν
 20 Ἰσαὰκ τοῦ διορατικωτάτου τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν, ὃς ἐξ Ἀρσα-
 κιδῶν καὶ αὐτὸς καταγόμενος δι' ὀράματος ἔμαθεν ὅτι μετὰ τοσοῦ-
 τον χρόνον τὸν μεταξὺ ἐκ τῶν ἀπογόνων Ἀρσάκου μέλλει τις ἐπὶ
 τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας σκῆπτρα ἀναβιβάζεσθαι. γίνεται δὲ

1 κατάναντο P 3 διάγομα om P 8 καὶ om P
 11 μονάρχη P καὶ om P 21 τῶν om P

tyum occupat. nihil tamen eo commento commodi consequuntur. capti
 enim ab imperatoris milite vincti ad eum adducuntur. agebat tunc im-
 perator in S. Mamantis regis aedibus; vidensque, multum vecordiam et
 temeritatem ac contumaciam non sine convicio exprobrans, prius verbe-
 ribus affatim caesos, demum lege agens supplicio damnavit. ac Sym-
 betius quidem utroque oculo effosso atque una manu amputata in
 exilium mittitur: Paganus vero ipse quoque oculis spoliatus, naribusque
 ferro amputatis, relegatur. quanquam hos ipsos generosi pectoris impe-
 rator Basilius, postquam solus rerum potitas est, ab exilio revocavit,
 pristinaque omnia munera, quibus ante rebellionem gaudebant, liberaliter
 reddidit, ac ne vestigium quidem odii ostendens pro veteris iniuriae me-
 moria saepius ad mensam secum adhibebat verbisque solabatur, ac be-
 neficiis largus, cuius sibi per dementia auctores exstiterant, infortu-
 nam levabat ac miseriam.

Verum haec postea. tunc vero etiam finem accepit quae ante annos
 trecentos et quinquaginta vaticinatio oraculumque praecesserat, Isaaci,
 viri inter sacerdotes atque monachos dono praenoscenti futura praecel-
 lentissimi. trahebat is quoque ex Arscidarum gente originem, divina-
 que visione didicerat tot annorum decurso spatio fore ex Arscidis poste-
 ris, qui Romani imperii sceptrum capesseret. res ex omnium vobis suc-

κατ' εὐχὴν τὸ πρῶγμα τοῖς τε ἐν τέλει καὶ τῷ δῆμῳ παντὶ κ.
 P 151 στρατοπέδῳ καὶ στρατηγοῖς καὶ τοῖς ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ἀνὰ πάσα
 τὰς χώρας καὶ πόλεσιν ἅπασι πλήθει· πάντες γὰρ ἐπιστῆναι τοῖ
 πρῶγμασιν ἤρχοντο ἀνδρῶν καὶ τῆς ἐλάττονος τύχης πῦραν δεξιόμενοι
 καὶ ἄγνωστα τοὺς κατὰ τῶν πενήτων ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων κονδυλι-
 σμοδὸς καὶ τὰς ἀδίκους ἐξ αὐτῶν ἀφαιρέσει, καὶ εὖς ὡσπερ ἀνα-
 στάσεις τῶν ταπεινοτέρων καὶ τοὺς παρὰ τῶν δημοφύλων ἀνδραπο-
 δισμοὺς, ἃ πάντα ἐπὶ τῆς τοῦ Μιχαὴλ βασιλείας ἔσχε καιρῶν διὰ
 τὸ πρὸς ἄλλοις μᾶλλον εἶναι τὸν βασιλέα ἢ περὶ τῶν τοιούτων ἐθέ-
 λει σκοπεῖν.

B 20. Μᾶλλον δέ, ἐπεὶ ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐγενόμην, οἷ-
 μαι δεῖν τὴν μὲν κατὰ τὸν βασιλέα Βασιλεῖον ἱστορίαν σχολάσαι
 ἐπὶ μικρὸν, ἄνωθεν δὲ ἀναλαβόντα δηλῶσαι διὰ βραχέων, ὡ-
 σίῶν τε, οἷος ἦν ὁ βίος τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ καὶ οἷος πράγμασι
 ἔχαρε καὶ ἐπὶ τίσι τὸν χρόνον καὶ τὴν πᾶσαν αὐτοῦ σπουδὴν κα-
 τὰ δημόσια κατανήλισκε χρήματα, ἵν' ἐντεῦθεν εἰδέναι λογιζόμε-
 νος ἔχοι πᾶς ὁ βουλούμενος ὅτι καὶ τὸν Βασιλεῖον θεία ψήφος σα-
 φῶς ἦν ἢ ἐπὶ τὸ ἄρχειν καλέσασα (ἀδύνατον γὰρ ἦν ὡς εἶχε
 C ἔχοντα σφιστῆναι τὰ πράγματα) καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα αὐτὸς ὁ Μι-
 χαὴλ καθ' ἑαυτοῦ τὰ ξίφη ἠκόνησε καὶ τὰς τῶν ἀνελότων αὐτὸ
 ἐστομόωσε δεξιὰς καὶ εἰς τὴν οἰκείαν σφαγὴν δεηρόθισε· τοσοῦτα
 ἑαυτὸν τῶν καθηκόντων ἐξεδήτησε, καὶ τοσοῦτον πρὸς πᾶσα

4 ἤρχοντο τοῖς πράγμασιν P

cessit, tum scilicet procerum ac nobilium, tum reliquae omnis plebis a
 civium, militum quoque ac ductorum exercitus omniumque toto late im-
 perio per provincias urbesque subditorum. omnes enim maxime per-
 optabant virum eiusmodi rebus praefici, qui tenuiorem ipse fortunam
 expertus procerum maiorumque in pauperes iniurias non nesciret in-
 quasque eorum rapinas, qui denique humiliorum a contribulibus tantum
 non excidia et direptiones plagiaque nosset. quae omnia Michaelis im-
 peratore occasionem tempusque nacta etiam etiamque vim rorburque hu-
 buerant, cum ille aliis potius rebus animum attendebat quam ut publi-
 ciuscmodi curis operam ac studium poneret.

20. Enimvero cum huc usque devecta mihi oratio sit, operae per-
 tium esse existimo ut Basilii imperatoris tantisper intermissa histo-
 re altius repetita, quoad fieri poterit, paucis narrem quae Michaelis im-
 peratoris vita fuerit, quibus ille studiis delectaretur, et in quibus om-
 tempus atque operam perderet ac aerarium exhauriret; ut inde re-
 tans nosse possit, quisquis voluerit, divino palam factum suffragio -
 Basilium ad imperium vocaretur (fieri enim non poterat ut res, quo ex-
 statu, consisteret) ipsumque in se ipsum Michaelis gladios strinxisset
 atque eorum a quibus necatus est dexteris roborasse et in propri-
 caedem excitasse: sic nimirum ab omni se honesti rectique studio

παράνομον ξεβακχεύθη προὔξιν, και οὕτως τά τε θεῖα ξεωρχήσατο και πρὸς τοὺς τῆς πολιτείας ὁμοῦ και τῆς φύσεως νόμους ἐξύβρισεν. συστησάμενος γὰρ περὶ ἑαυτὸν ἀσελγῶν και μιαιῶν και κηποπόνησων ἀνθρώπων χορὸν δυναστεῖῃ, και τὴν τοῦ βασιλικοῦ θρησκείας ἀτιμάσας σεμνότητα, περὶ κώμους και μέθας και ἔρωτας ἀσελγεῖς και αἰσχροῦς διηγήματα, ἔτι δὲ περὶ ἠνιόχους και ἵππων και ἄρματα και τὴν ἐντεῦθεν μανίαν και παρακοπὴν τῶν φρενῶν ὁ ἄθλιος διημέρευε, και εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀνθρώπους ἀπειθῶς ἐξεκένου τὰ δημόσια χρήματα. και τὸ δὲ σχετικώτατον, 19 ὅτι και αὐτὰ τὰ τῆς πίστεως ἡμῶν σύμβολα χλευάζων και κερτομῶν, ἀπιτύπους τῶν σεμνῶν ἱερέων ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν μίμων και γλοῶν καταστησάμενος, μωκτηρισμὸν και χλευήν ἐτίθει ταῦτα και γέλοτα. διηγήσομαι δὲ τινα ἐξ αὐτῶν, οὐ πολλὰ, ἵνα ἀπὸ τῶν ἄλλων γνῶτε και τὰ λοιπὰ.

21. Ὅτι μὲν οὖν ἀρματηλάτης και ἠνιόχος ἦν, ἐπὶ τοῦ P 152 ἴσθρου τῶν ἵππων μεθ' ἠνιόχου στολῆς κωθεζόμενος και πρὸς τοὺς διαύλους τῶν δρόμων τοῖς ἀντιτέχνοις διαμιλλώμενος ἔνδον τε τῆς βασιλευσύσης και τῶν βασιλείων και ἔξω κατὰ τὰ ἐν τῷ τοῦ μᾶτρου Μάμαντος βασιλικὰ ἐνδιατήματα, και ὅτι πάμπολλα 20 χρήματα εἰς ταῦτα ἀνήλπισκε, θρωικῶν γενομένων τῶν στρατιωτικῶν, και ἀπὸ τῶν πολεμικῶν τάξεων εἰς τὰς θυμεικὰς δρχήσεις και μάχας ὁ Ῥωμαϊκὸς ἐξεχεῖτο πλοῦτος, και εἰς ἀσελγεῖς και

15 ἐκ] ἐκ P

17 τε om P

terram fecerat, sicque improba omni actione debacchari gloriae ducebatur, ac sic divina ludicro habebat ac traducebat; sic denique civiles ac naturae leges violaverat. sibi enim impudicorum et impurorum sceleratissimorumque ganeonum coetum adhibens, regiaeque maiestatis dignitatem indignis modis dehonestans, crapula et ebrietate et impuris amoribus obscenisque narratiunculis, tum etiam aurigis et equis et curribus ac (quae inde est) insania ac dementia vir miserabilis dies insumebat, quoque eius generis monstra ac pestes publicas aerarii opes effundebat. quodque sane omnium miserrimum est, ipsa quoque nostrae fidei symbola irridens ac ludificans, ex mimico ac ridiculo suo comitatu constitans qui venerabilium sacerdotum coetus formam referrent, deridenda illa ac ostentui habenda exponebat. pauca ex illis referam, non plura, ut ex paucis cognoscatis et reliqua.

21. Quod is itaque aurigam ageret cursusque ageret, equorum curru aurigae amictu ipse insidens et in cursibus reciprocis cum aemulis decertans, tum intra urbem ipsamque regiam, tum ruri in regis aedibus quae in S. Mamantis sunt, immensamque pecuniae vim in istis insumeret, ita nimirum ut bellici sumptus in spectaculorum ac ludorum usum converterentur, Romanaeque opes in thymelica tripudia et nugas effun-

παρανόμους βακχίλους καὶ ἔρωτους ἀσώτους ἀσώτως καὶ ῥόδην ἔξε-
 φοροῦντο οἱ βασιλικοὶ θησαυροί, ὡς πᾶσι γνῶριμον καὶ καταφανέ
B καθεστῶς παρήσειν μοι δοκῶ ὅτι δὲ τὰ θεῖα κατέπειξε, καὶ ἀπὸ
 τῶν συνόντων αὐτῷ μιαρῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρογύνων καὶ πατριάρ-
 χην ἕνα ἀνόμαζε καὶ μητροπολίτας ἐκ τούτων ἀφώρισεν ἔνδεκα ὡς
 αὐτοῦ συμπληροῦντος τὸν δώδεκα ἀριθμόν, τοῦτο δὲ διηγῆσομαι.
 τὸν γὰρ ἐναγῆ καὶ μιαρῶτατον ἐκείνον Γρῦλλον τὸ τοῦ πατριάρχου
 ἐπισημίας ὄνομα, καὶ ἀρχιερατικῆ τοῦτον χρυσοστίκτω καὶ ὑπερ-
 λάμπρῳ κοσμήσας στολῆ καὶ ὠμοφόριον περιθείς, καὶ ἐν τάξει
 μητροπολιτῶν ἐτέρους ἕνα πρὸς τοῖς δέκα, ὡς εἴρηται, ἐκ τοῖ
 αὐτοῦ τῶν ὁμογνωμόνων αὐτῷ συνεδρίῳ σκευάσας, καὶ δωδέκα-
C τον ἑαυτὸν Κολωνίας ὀνομάσας ἀρχιεπίσκοπον, καὶ κιθάραν ἕκα-
 στον ἔσωθεν τῆς ἱερατικῆς στολῆς ἐπιφέρεισθαι δοῦς, καὶ ταῦτα
 κάτωθεν ὑψηλῶν προστάξας, οὕτω σὺν αὐτοῖς τὴν ἱερὰν δῆθι
 παύσων καὶ κατορχοῦμενος ἐπετέλει μυσταγωγίαν καὶ λειτουργίαν.
 μετὰ τῶν παμμιαρῶν ὁ μιαρῶτατος, μετὰ τῶν βεβήλων ὁ ἐναγῆς
 καὶ ὅτε μὲν μυστηριώδης δῆθεν εὐχὴ ἐλέγετο, ἡρέμα τὰς κιθάρας
 ἔδει ὑποφωνεῖν ὅτε δὲ ἱερέως ἐκφώνησιν ἢ λαοῦ ἀμοιβαίαν ἀπό-
 κρισιν ὁ χρόνος ἐπέβαλλεν, ἐπὶ μέγα τὰς κιθάρας τῷ πλήκτρῳ
 κρουομένας ἔδει ἤχεῖν καὶ ἑξάκουστον αὐτῶν τὴν μελωδίαν καθί-
 στασθαι. εἶτα τοῖς σκεύεσι τοῖς ἱεροῖς, ἃ τινὰ λίθοις τιμίοις καὶ
D μαργάρων κατεκοσμεῖτο φαιδρότησιν, ἔξ ἀργύρου καὶ χρυσο-

6 δωδέκατον P δὴ A 7 Γρῦλλον Barberinus, Γροῦλλον A
 16 παμμιαρῶτατος P 19 ὁ χορὸς P

derentur, inque impuras et sceleratas bacchationes lascivoque amor-
 thesauri regii prodigo affluenterque exportarentur, ut quod omnibus no-
 tum sit ac manifestum, omittendum mihi esse duxi. quod autem res illi
 vinas ludos sibi fecerit, exque impuro obscenoque ac effeminato illi a-
 haerentium sodalitie patriarcham unum vocaverit, exque illis undecim
 metropolitans designarit, tanquam ipse ad complendum numerum duodecim
 mus foret, id vero narrabo. profanum ac sceleratissimum Grullum pa-
 triarcham appellans, archieraticaque auro interstincta ac praefulgens
 veste amiciens, tanquam illi omophorium imponens, nec non in ordi-
 metropolitaram alios undecim, uti dicebam, ex eodem sibi adhaerentium
 sodalitie constituens, ac duodecimum se ipsum coloniae archiepiscopus
 vocitans, praebens singulis citharam, quam sub sacerdotali amictu fer-
 rent, et praecipiens ita tectas pulsare, sic cum illis ludens ac deride-
 traducensque rem sacram peragebat, cum scelestis scelestissimus, et
 profanis impius. cum secreta precatio recitabatur, sensim ac lenè cit-
 ris strepere iniunctum erat: cum vero sacerdotem vocem elevare
 chorum respondere tempus poscebat, tum illis graviter plectro pul-
 intonare decebat, melodiaque adstantium aures, et ut clare audirent
 circumsonare. ad haec sacris vastis, lapidibus pretiosis margaritarum et

καπισκευασμένοις, ἃ καὶ λειτουργηκῶτα πολλάκις τῇ θεῷ μυ-
σταγωγία ἐτύγγανεν, ἐν τούτοις τοίνυν σίνηπι καὶ ὄξος ἐμβαλόν-
τες οὕτω μετεδίδοσαν τοῖς ὁμοίοις μετὰ πολλοῦ τοῦ μεταξὺ γέλω-
τος καὶ ῥημάτων αἰσχροῦν καὶ σχημάτων ἀποτροπαίων καὶ βδελυ-
σρῶν. εἶεν.

22. Τοῦ δὲ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἰγνατίου ποτέ, μετὰ
κείνης τῆς περὶ αὐτὸν ἐκκλησιαστικῆς δορυφορίας καὶ τάξεως,
λαταίαις πρόβον πρὸ τῆς πόλεως ποιουμένου καὶ πρὸς τινα πο-
ρευομένου θεῖον ναὸν μετὰ τῆς εἰσόδου ἱερᾶς μελωδίας καὶ κατα- P 153
στάσεως, συνέβη καὶ τὸν δυσσεβῆ καὶ βέβηλον τοῦ βασιλέως πα-
τριάρχην Γρῶλλον, ἱερατικὴν στολὴν ἀμπεχόμενον καὶ ὄντα ἐπο-
χούμενον, μετὰ τῶν δυσσεβεστέρων αὐτοῦ μητροπολιτῶν καὶ πά-
σης αὐτοῦ τῆς σκηνῆς τε καὶ Σατυρικῆς χορείας καὶ τάξεως, ἀκό-
λουθα τῶν οικειῶν πράξεων θυμηλικῶς ἐπιτραγωδοῦντας καὶ ἄδον-
τας ἐξ ἐναντίας χορεῖν. ὡς δὲ πλησίον ἐγένοντο, τοῖς ἄμοις τοῦ
φίλονος μετεωρίσαντες καὶ τὰς κιθάρας ἐδοσανώτερον κρούσαντες,
καὶ ῥήματα καὶ ἄσματα πορνικὰ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ μέλους
τοῦ ἱεροῦ ἀντεπάδοντες, καὶ Πανικῶς τε καὶ Σατυρικῶς σκιριτῶντες B
καὶ κυμβαλλόντες, καὶ ὡς ἀντιτέχνους τοὺς ἱερεῖς καὶ τὸν ἀρχιερέα μυ-
στηρίσαντες, τὴν διαβολικὴν χορείαν καὶ πορείαν διήνουν. πῦθό-
μος δὲ ὁ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς καὶ μαθῶν οἵτινές εἰσι καὶ παρὰ
τῆος καὶ ἐπὶ ποῖα προφάσει συνέστησαν, πολλὰ καταστυνάζας καὶ

8 λαταίαις A

10 τοῦ βασιλέως om P

19 ἱεροῦς A

fulgore intermicantibus, argentoque et auro conflatis, quibus non raro
in sacris mysteriis usus fuerat, sinapi acetumque iniicientes, sic sodales
multo cum risu verbisque turpibus et obscenis, spurcissimisque et ex-
secrandis gestibus, impertiebant. verum haec sinamus.

22. Cum aliquando sanctissimus patriarcha Ignatius, ecclesiastico
ornatū coetus et ordine stipatus, pias supplicationes in pomerio extra mu-
ros obiret, et ad divinum quoddam templum consueta cantica modulando
religiosa pompa modestique procederet, contigit ut et impius profanusque
patriarcha Grullus, sacerdotali stola indutus asinoque vectus, cum me-
tropolitae eius ipsam impietatem materi impietate superantibus omnique
sua scena et Satyrico chore atque ordine, pro suorum operum ratione
thyelicorum more nagas tragice exaggerando ac concinendo, adversis
frontibus concurreret. eumque prope fuissent, reiectis in humeros sub-
latisque pennis plectroque graviore pulsatis citharis, verbaque meretri-
cia ac cantiones ad sacrae modulū cantionis ex adverso cantillantes,
Pannumque in morem et Satyrorum tripudiantes ac cymbalis perstrepen-
tes, velutque artis aemulos sacerdotes divinumque antistitem naso sus-
pendentes, diabolicam choream iterque peragebant. sciscitatus vero dei
perausi, discensque quisam essent et a quo quave de causa conflatus

ἀποκλασάμενος τὸν κορυφαῖον τούτων καὶ αἴτιον, καὶ μετὰ δι-
κρῶν τοῦ Θεοῦ δεηθεὶς, στήσαι τὴν τοιαύτην βλασφημίαν κ-
ἔβριον καὶ διασκεδάσαι παρὰ τὸν ἄδην τοὺς δυσσεβεῖς, ἵνα μ-
C βεβηλῶνται τὰ ἅγια καὶ τὰ μυστικά καὶ σεπτὰ διασύρωνται, τ-
προκειμένης ἕμνωδίας ἔχόμενος τὴν πορείαν διήνυεν.

23. Ἄλλοτέ ποτε ἐπὶ φανλισμῷ δῆθεν τοῦ δοιδίμου τε
του Ἰγνατίου τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς οἰκείας μητρὸς ἐμπαιγμῆς
ἀνόητος καὶ παραπλήξ βασιλεὺς τοιοῦτόν τι ἐδραματούργησεν.
τῷ ὑπερλάμπρῳ Χρυσοτορικλίνῳ ἐπὶ τοῦ βασιλείου Θρόνου προκαί-
εσθεὶς, καὶ τὸν αἰσχρότατον Γρῦλλον μετὰ τῶν ἀρχιερατικῶν
ἐνδυμάτων ὡς εἰς ὄνομα τοῦ ἀληθῶς πατριάρχου πλησιαίτα
ἑαυτοῦ παρακαθιστάμενος, καὶ τὴν ἀρχιερεῖ Θεοῦ πρέπουσαν ἀποπέ-
D τὴν ἐξάγιστον γενειάδα πεποιηκῶς, τὴν ἰδίαν μητέρα διὰ τῶν
τῶν θαλαμηπόλων εὐνούχων δηλοῖ ὡς ὁ ἀγώτατος πατριάρχῃ
Ἰγνάτιος ἐνταῦθα μετ' ἐμοῦ συγκαθίξεται, καὶ εἰ βούλει λαβεί-
τὴν εὐχὴν αὐτοῦ, ἐλθέ, καὶ μετ' ἐμοῦ τυγχάνεις αὐτῆς. ἐκὶν
δὲ οὐα φίλευσεβῆς γυνὴ καὶ φιλόθεος, πόθον πολλὸν καὶ πλῆσι-
ζέουσαν πρὸς τὸν ἀγώτατον κεκτημένη Ἰγνάτιον, σπουδαίως ἐν-
δραμοῦσα ὡς ἤκουσε, καὶ μηδὲ ἀτελέσαι δι' αἰδῶ δυναμένη, ἔξ-
δὲ πάσης κακίας καὶ ὑπονομίας τυγχάνουσα καὶ μηδὲν τι φαῦλα
ὑποτοπήσασα, προσέπεσε τοῖς ποσίν, ὡς ἐδόκει, τοῦ ἀγίου ἐκείνου

1 τοῦτον A

9 τοῦ om P

12 ἑαυτοῦ om P

illis coetus, ab imo pectore ducto suspirio horumque principem atq[ue]
auctorem deplorans, fuscisque ad deum cum fletu precibus, ut eiuscemo
blasphemiae ac iniuriae finem imponeret impiisque penes infernum di-
siparet, ne sancta profanarentur mysticaeque ac veneranda sic procacit[er]
irriderentur, institutum sibi iter hymnodiamque prosequitur.

23. Alia item vice, ut inclitum virum Ignatium patriarcham cu[m]
tumelia afficeret irrideret, amens mentoque cap[er]e
imperator tale quid comminiscitur. in praefulgido ac rutilanti am-
triclino regia sede sublimis, impurissimo Grullo archieraticis vestim[en]-
tibus induto, loco veri patriarchae proxima sede assidere iussu, ac qui-
antistitem decebat honore illi cultuque adhibito, compulsoque imperium
mam ac nefandam barbam capitis integumento obtegere, matri suae
eunuchum quendam e sacro cubiculo mandat adesse sanctissimum
patriarcham Ignatium ac secum sedere; et ut veniat, si cum bene
precarī velit, ac una secum illius compos orationis fieri optet. Illa,
religiosissima delique amans, ingentem amoris vim ardentemque fidem
sanctissimum patriarcham nacta, simulac audivit, festine egressa ac-
rensque, ac nec oculos tollere satisque intendere prae pudore val-
extraque omnem malitiam, nec pravi aliquid aut dolum suspicata,

ἀγαθῶς, καὶ ἔπερ αὐτῆς ἐδέετο εὐχεσθαι. ὁ δὲ παμμίλιος P 154
 λιπὸς τῆς καθέδρας ὀλίγον ὑπεγερόθεις καὶ ἀπ' αὐτῆς τούναντιον
 ἐπιγραφείς, ὀνώδη ψόφον ἀπὸ τῶν μουσαρῶν ἐγκάτων ἀφείς,
 κρῆς αὐτῆν ἀπεφθέρξατο ὅτι ἴνα μὴ λέγῃς, κυρά, ὡς οὐδὲ κὰν
 ζῶντι σε ἤξιωσάμεθα. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνακαγχάσαντος καὶ αὐτοῦ
 τῷ καμβεβήλου παμμίγεθες ἐκγελάσαντος, καὶ πολλὰ καταφλυαρη-
 σάτων ἢ μᾶλλον τῷ παραφόρῳ τῆς γνώμης ἄλογώτατα ἐξοιστρησάν-
 των, ἐτιγνοῦσα τὸ πλάσμα καὶ τὴν ἀπάτην ἢ βασιλῆς, καὶ πολλὰ
 τῶν καρόντων καταστενάζασα, καὶ πλείστας ἀρὰς τῷ νιῷ ἐπιφρο-
 νησα, τέλος ἐξῆψε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἰδοῦ, κακὸν τέκνον, ὃ θεὸς B
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφείλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐδόθη σοι ἀδόκιμος νοῦς
 καὶ τὰ μὴ καθήκοντα. καὶ ταῦτα εἰποῦσα καὶ μετ' ὄδυμοῦ
 θρήνων τὰς οἰκείας τρίχας ἐκτίλλουσα ἀνεχώρησεν. τοιαῦτα τοῦ
 γυναικίου βασιλέως τὰ νεανιεύματα, καὶ τοιαύτη αὐτοῦ ἢ περὶ τὰ
 ἰδιῶν καὶ τοὺς ἱεροὺς ἄνδρας ὁσιότης τε καὶ εὐλάβεια.

24. Τοιούτων δὲ καὶ χειρόνων πολλῶν καθ' ἑκάστην παρὰ
 κῆρα τὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ χρόνον παρ' αὐτοῦ γινομένων,
 ἐκὶ καὶ μετὰ τὸ προσλαβέσθαι καὶ ἀννηῦσαι τὸν Βασίλειον περὶ
 τὰ ὅμοια ἀνιστρέφετο, ὁρῶν ταῦτα καὶ ἀκούων ἐκείνος λίαν ἔδυσ-
 χόρη καὶ ἠνίατο καὶ τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ἀπελέγετο. βουλόμενος C
 δὲ πᾶσαν τὴν δυνάτην ἐπιφέρειν βοήθειαν καὶ μηδὲν τῶν εἰς ἐπα-
 ρθῶσαι δοκούτων τείνειν παραλαπεῖν, πρότερον μὲν δι' ἑτέρων

2 ἐκ' P 15 ἱερῆς A 21 τὴν οἴν P

maeci antistitis, ut sibi videbatur, pedes procidit, rogatque pro se pro-
 ceundi. at scelestissimus ille paululum e sella sese erigens, eique
 osum obvertens, animino crepitu ab execrandis exploso visceribus,
 sic eam affatus est, ne dicas, domina, quod ne hoc quidem te dignam
 curamus. his imperatore cacchinnos sustollente, ipsoque illo impuris-
 simo risu procacissime effuso, plurimaque iis blaterantibus, seu potius male
 sine incipite stultissime oestroque obgannientibus, commentum agnoscens,
 etiamque frandem, Augusta, altisque gemitibus nequissima deplorans,
 etiamque plurimas in filium iactans, ad extremum edixit. en, fili im-
 pite, deus manum suam abstulit a te; datusque tibi est sensus repro-
 bus, ut facias quae longe ab officio sunt. atque his dictis, et cum eiu-
 dem lacrimis, crines vellens, recessit. talia generosi dolebat, ac nec
 videri. eiuscomodi illius circa divina sacrosque homines religiositas ac
 reverentia.

24. Cum talia atque his plura deterioraque, quamdiu rerum
 potius est, ab eo in dies patrentur, ac tum etiam cum Basilium
 imperii collegam adlegisset in iisdem versaretur, videns haec ille
 rationaque nimis graviter discruciabatur animoque dolebat, ac nec
 vivere sustinebat. hocque animo agitans, ut quam posset omnem
 medicinam adhiberet, nihilque quod ad emendationem spectare vi-
 deretur emitteret, prius quidem conabatur per alios a talibus eum

ἐπειρῶτο ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀποτρέπειν αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ δέξασθαι ἐπαναγαγεῖν, ἔπειτα ἐθάρρησέ ποτε καὶ αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ μετενοούσης γνώμης καὶ προαιρέσεως νοουθετῆσαι τὸν βασιλέα, καὶ εἰ δυνατόν, ἀποστήσαι τῶν τοιούτων ἀσεβημάτων, καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν μετ' ὑποπεπτακότος καὶ ταπεινοῦ διελέχθη τοῦ σχήματος "δίκαιόν ἐστιν, ὃ δέσποτα καὶ βασιλεῦ, τοσοῦτων ἐδεργασίων καὶ δωρεῶν παρὰ σοῦ με καταπολαύσαντα καὶ εἰσηγεῖσθαι τὰ δέοντα καὶ ὑποτιθέναι τὰ ἄριστα καὶ ὑπομιμήσκειν τὰ λυσιτελεῖα καὶ σωτήρια. μισούμεθα, γίνωσκε, δέσποτα, μισούμεθα" (συκατεμίγνυε γὰρ καὶ ἑαυτὸν διὰ τὸ ἀνεπαχθές, καίτοι μηδενὸς τῶν ἀτόπων αὐτῷ κοινῶν) "πυρὰ τε τῆς πόλεως πάσης καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς, καὶ παρὰ τῶν ἀρχιερέων θεοῦ ἐπίρατοι καθεστήκαμεν, καὶ πάντες ἡμᾶς διαβάλλονσι καὶ κακίζουσιν. ὅτε δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀνθρώπων εἰς οὐδὲν λογισώμεθα, δεδοικέναι καὶ τὴν ἀπὸ θεοῦ ἀγανάκτησιν χρῆ, καὶ φοβεῖσθαι μὴ πειραθῶμεν αὐτῷ ὀργιζομένου καὶ χαλεπαίνοντος." ἀλλὰ ταῦτα λέγων πέτρας ἔσπειρεν καὶ ἀγιαλῶ προσελάλει καὶ σμήγειν ἔθηκε Αἰθιοπία· οὕτω δευσοποῖδς ἢ πονηρία γέγονε παρ' αὐτῷ, καὶ οὕτως ἔξεκῶφε πρὸς πάντα λόγον σωτήριον, βύων τὰ ὅσα ὡσεὶ ἄσπις πρὸς ἐπάσματα. οὐ μόνον γὰρ οὐ μετεβάλλετο πρὸς τὸ ἄμεινον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἤδη ἐμύσει καὶ ἀπεστρέφετο, καὶ σὺν τοῖς θιασώταις αὐτοῦ καὶ συνοργιασταῖς διαβάλλων καὶ μυκτηρίζων ταῦτα τὴν πρὸς αὐτὸν

4 ἀποστήσαι P

5 τοῦ om A

11 αὐτῷ om P

18 ἔξεκῶφει P

studiis avocatum ad officium frugemque meliorem reducere; postea autem ausus tandem est et ipse per se animi benevolentia pronaque voluntate imperatorem corripere ac, si liceret, ab eiusmodi impiis dictis factisque avocare, taliaque ad eum submisso humilique animo gestaque et habitu disserebat. "aequum est, o domine angustoque, tantis a te beneficiis ac muneribus donatum monere quae officii sunt, optimaque documenta tradere, et quae utilia ac salutaria sunt in mentem revocare. exosi sumus (ne te lateat, domine) exosi sumus" nam se etiam ipse uns miscebat ad vitandam invidiam, licet in nullo eorum quae ille turpia absonaque agebat socius illi accederet. "tum sane universae civitati tum senatui; deique sacerdotibus execrabilis devotique habemur; nec est qui non criminetur ac vituperet. quando vero etiam diras hominum atque odia nihili faciamus, at dei tamen formidolosa indignatio, timendumque est ne illius irati ac succensentis periculum malo nostro faciamus." verum haec dicendo petras seminabat litusque alloquebatur et Aethiopem lavare videbatur. sic alte insita infixaque illi haeserat improbitas; sic ad omne salutare monitum obsurduerat, aspidis in morem obturans aures ad incantamenta. non solum enim ad meliorem frugem non redibat, sed et iam monitorem oderat et aversabat; haecque adeo inter sodales et orgiastas accusans irridensque alieno se ab eo animo inanue-

ἄλλοτριῶσαν ὑπηρετῆτεο, εἶτα καὶ παρεδήλων τρανότερον. ἤπερ
 δὴ σπουδήσαστες ἐκείνοι οἱ μισροὶ καὶ ἀλάστορες κατ' αὐτοῦ συνε-
 κωπιτο καὶ συνετάττοντο, καὶ τὰς διαβολὰς πιθανῶς ὑπεκρίνου- **B**
 το, ἀσθάδειαν μὲν καλοῦντες αὐτοῦ τὴν σεμνότητα, καὶ τὸ μὴ
 ἑμπίχην τῶν ἡδονῶν δύσνοιαν ὀνομάζοντες καὶ τὸ μὴ συνεξαμια-
 γάντων καταφρονεῖν. καὶ "πῶς γὰρ ἂν εἴποι σε ἀγαπᾶν" ἔλεγον
 "ὃ μὴ χείρων οἷς χαίρεις αὐτός, μηδὲ συσπουδάζων ἐκπορίζειν σοι
 τὰ κατ' ἡδονήν;" οἷς δὴ μᾶλλον ὑπενδιδούς ὁ βασιλεὺς καὶ πε-
 δύμιμος θάνατον τῷ Βασιλείῳ ἐτύρευεν, καὶ ἀφορμὴν ἐζήτει τῆς
 ἰσχυραίας εὐλογον, ἀλλ' οὐχ εὔρισκεν. εἰς τοσοῦτον δὲ προήλθε
 τὰ τῆς ματίας αὐτοῦ ὥστε πρὸς τὴν λαθραίαν χωρῆσαι ἀνάγκησιν
 καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ παλαμναίου συνεδρίου, οἷς τὰ πάντα ἐθάρ- **C**
 μι, προτρέψασθαι, ὅταν εἰς θῆραν ἐξέλθωσι, προφάσει τοῦ τὸ
 θῆρον βαλεῖν ἀκοντίσαι τὴν λόγχην κατ' αὐτοῦ καὶ οὕτως αὐτὸν
 ἑκδιχρήσασθαι· ἤπερ εἷς, ὡς φασί, πεποιηκὼς καὶ ἀφείς τὸ ἀκόν-
 τισιν αὐτοῦ μὲν ἤμαρτε, καὶ παραδραμὸν τὸ δόρυ προσεπάγη τῆ
 γῆ, αὐτὸν δὲ ὁ ἵππος αἴφνης τὸν χαλινὸν ἐνδακῶν καὶ συναρπά-
 σας κατὰ τοῦ κρημνοῦ ἀπέδισκευσεν, ὡς ἀπ' ἐκείνου τοῦ πτώμα-
 τος καὶ τὸ τέλος ἐλθεῖν ἐπ' αὐτόν, ὅτε καὶ ἀνόνητα μεταμελόμε- **D**
 νος, ὡς φασί, τοῖς συμμύσταις ἐπέσκηπτε μὴ τολμῆσαι κατὰ τοῦ
 ἀκαίου ἐπιχειρεῖν τοῦ λοιποῦ, εἰ μὴ τολμῆσαι κατὰ τὸν ὁμοῖον **D**
 ἄλλοτριον πεσεῖν καὶ αὐτοί· καὶ τινὰ τῶν εὐλαβῶν προσκαλεσάμε-

1 ἠκαιοῖττεο AP 9 ἐθήρεον P 19 εἰς P καὶ ἀνόνητα
 Combefis: δὲ ἀνόνητα AP 21 τολμῆσαι] θελήσαιεν?

bat, tanquam etiam clarius ostendebat. cumque scelesti illi ac pestes; in-
 telligerent, in eum commovebantur ac instruebantur, verisimilique, ex-
 tiores calumnias subornabant. nempe audaciam ac proterviam eius mor-
 tum gravitatem vocabant; quod illi libidinum socius non accederet, male-
 volentiam; quod denique pari eum illis fodere non delinqueret, con-
 temptum appellabant. "ocquinam fiat" aiebant "ut te diligere profiteat-
 ur, qui non gaudet quibus tu delectaris, nec quae tibi ex animo sint
 ministrare studeat?" his magis cedens imperator fidemque habens
 inferendae Basilio necis occasionem captabat, eiusque tollendi rationem
 verisimilem quaerebat; sed nulla suppetebat. tantum vero illius furor
 processit, ut et ad occultam necem animum impulerit; quam nonnullis
 ex scariorum illo collegio, quibus omnia credebat, commisit, ut nimirum
 venatum exeuntes, tanquam bestiam percussuri, hastam in eum mitterent
 atque ratione necarent. id quendam patrasse ferunt, missoque spiculo,
 ab eo aberrasse, praevolansque telum humo defixum esse, equum vero
 repente mordentem frenam una secum raptum per abrupta saxa praecipite-
 ntis ecclesiae, atque eo casu illum vitam finisse. quando et frustra paeni-
 tentiam ductum a iunioribus mandasse ne deinceps insontem aggredi
 auderent, nisi velint et ipsi eodem atque ille exitio vitam ponere; ac-

νος μετὰ τῶν λοιπῶν ἀτοπημάτων αὐτοῦ καὶ ἀνομιῶν καὶ τοῦτο ἐξωμολογήσατο καὶ ἐξηγόρευσεν.

25. Ὡς δ' οὐκ εἶχε λοιπὸν εὐραῖν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ ἀνελεῖν αὐτὸν πόρον ἢ πρόφασιν, εἰς ἐτέραν ἤλθε βουλὴν πονηρὰν τε καὶ ἄθεσμον. ἐβουλευσατο γὰρ ἐπεμβαλεῖν τοῖς σκήπτροις καὶ ἕτερον σύγκληρον. καὶ δὴ τὸν κατ' ἐπωνυμίαν Βασιλικῆον ἐκεί-
 P 156 νον, ἕνα καὶ αὐτὸν τοῦ παλαμναίου συνεδρίου τυγγάνοντα, φαῦ-
 λον καὶ μιαρὸν θηλυδρίαν τε καὶ φιλόκωμον, ἀπὸ τῆς Νικομήδους
 ὀρμώμενον, ὁμόγειον ἀδελφὸν τοῦ κατὰ τὸν Καπνογένην Κων-
 σταντίνου, τοῦ δις τὴν τοῦ ὑπάρχου μετὰ ταῦτα ἐγχειρισθέντος
 ἀρχῆν· τότε δὲ ἐν τοῖς ἐλατνοῦσιν εἰς τὴν βασιλικὴν τρίτην κα-
 ειλγεμένος ἐτύγχανε. τοῦτον δὲ τὸν δυσώνυμον Βασιλικῆον ἐν-
 δύνει ποτὲ τὴν πολυύμνητον βασιλικὴν πορφύραν καὶ τὸν περιόπτον
 καὶ ἐπίφθονον στέφανον χλαμύδα τε πάγχρυσσον καὶ τὰ κοκκοβαφῆ
 καὶ διάλιθα πέδιλα καὶ τᾶλλα τῆς βασιλείας ἐπίσημα, ἐξάγει τε
 B αὐτὸν πρὸς τὴν σύγκλητον τῆς χειρὸς ἡμῶν κρατῶν καὶ ὑπουργῶν
 B αὐτῷ, ὡς ὁ Νέρων ἐκεῖνος πάλαι τὸν πολυθρόνητον Ἐρωτα, κατ'
 φησιν ἐπὶ λέξεως

ἴδετε πάντες ὑμεῖς, καὶ θαννάσατε.

ἄρα οὐ πρόκει αὐτὸν εἶναι βασιλέα;

πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος,

τὸ δεύτερον δὲ συμφυὲς πέλει στέφος,

ἅπαντα δ' ἄρμόζουσι πρὸς τὴν ἀξίαν.

8 φιλόκωμον A 12 ἐτύγχανε om P 15 καὶ ante διάλιθα om P

certitūque viro quodam religioso, cum aliis delictis suis ac sceleribus, hoc quoque sacra exhomologesi expiandum putavit.

25. Cum autem imperator nullam viam aut occasionem inveni-
 interimendi Basilium, ad alia consilia, scelerata quidem ac nefanda, ver-
 titur. nempe secum ipse constituit ut et alium pariter herodem sceptris
 immittat. ac sane Basilicinum illum, sic appellatum, unum et ipsum ne-
 farii illius collegii, hominem nequam ac sceleratum effeminatumque et
 gulae mancipium, Nicomedia oriundum, fratrem germanum Constantini
 Capnogenae, qui postea semel iterumque praefecti urbis munus adeptus
 est: tunc vero inter regiae trimemis remiges adscriptus erat. hunc ita-
 que infanctum Basilicinum quandoque regia, multis nominibus celebrata,
 induens purpura, spectabilique atque omnium votis expetenda capiti im-
 posita corona, chlamydeque holoserica adhibita, et coccineis lapidibus-
 que pretiosis interstinctis calceis, aliisque regiis insignibus, ad senatum
 eduxit manu tenens, eique pro ministri partibus obsequens, haud aliter
 ac Nero ille quondam decantatissimum Erotem, atque ad verbum ait
 "videte omnes, et admiramini. an non convenit ipsi regia dignitas?
 primum quidem species digna imperio: secundum autem congenita est
 corona, suntque dignitati congrua omnia. quanto melius erat me hunc

καὶ οὐ πόσον ἦν κάλλιον τοῦτόν με ποιῆσαι βασιλέα ἢ τὸν Βασι-
 λειον; ταῦτα πάντες οἱ κατὰ τὰ βασιλεια ἰδόντες τε καὶ ἀκούσαν-
 τες ἔμειναν ἀχανεῖς, ἐκπληττόμενοι τὴν παράλογον ἐξ ἀφροσύνης
 τοῦ βασιλέως ἐμβρονησίαν τε καὶ παρακοπήν. οὕτως ἦν ἄνθρω- C
 5 ποῦς ὑπὸ τῆς κατακοροῦς μέθης καὶ τῶν ἀθέσμων καὶ ἀσελγῶν
 πράξεων ὅλως τῶν δεόντων ἐξεστηκῶς καὶ φρενοπλήξ καὶ παρά-
 φορος.

26. Πλὴν οὐ τὸ μειλίχιον μόνον καὶ λυαῖον καὶ τρυφηλόν
 τε καὶ ἀνειμένον καὶ ὑπαλόν καὶ παρακεκνηγὸς ἐκ τῆς μέθης
 10 ἐκίτητο τοῦ χαριδότου Διονύσου, ὃν μιμεῖσθαι ᾗτετο καὶ ἐσπούδα-
 ζεν· ἀλλὰ καὶ ὡς ὠμηστῆς πάλιν κατ' αὐτὸν ἐκείνον εἶχε τὸ ἐρι-
 πωδῆς τε καὶ τιτανικόν, καὶ πολλάκις κωμικῆ παννυχίς εἰς τρα-
 γῳδίαν συμφορῶν ἐτελεύτησεν. ἐκ τε γὰρ τῆς μέθης παροιωνῶν
 καὶ ἐκ τῆς εὐτυχίας παρανόμως εἰς ἕπαν ἐξώκειλε δυσσεβῆς. ὅτε
 15 ἴσόν ὄλος τοῦ ἀκράτου καὶ τῆς μέθης ἐγένετο καὶ πάντῃ τὰς οἰκείας D
 φρένας ἀπώλεσε, πρὸς φόνους ἐχώρει καὶ πρὸς ἀναστίων ἀνθρώ-
 πων ἀλλοκότους ποινὰς καὶ σφαγὰς, καὶ τοῖς ὑπηρέταις ἐνεκε-
 λέετο, τὸν δεῖνα, φησί, καὶ δεῖνα λαβόντας τῷ δημῷ παράδοτε,
 καὶ ἱερου τοῦς ὀφθαλμοῦς ἐξορύξατε, καὶ ἄλλου τὰς χεῖρας καὶ
 20 τοῦς πόδας ἐκκόψατε. καὶ οὗτος κεφαλῆς τιμωρεῖσθω, κἀκεῖνος
 γὰρ ἔσθω πυρκαυστος. οὗς λαβόντες οἱ ὑπηρέται, καὶ τῷ ἔξω τῶν
 φρεῶν αὐτὸν τυγχάνειν, ὅταν ἐξῆγα τὰς ἀποφάσεις, γινώσκοντες,

1 ὅτι] οὐ P 8 ἀχανεῖς P 4 παρακοπήν P 9 τε om P
 11 ὀφθαλμοῦς P ἐκείνον om P

peratorem fecisse quam Basilium?" haec qui in regia erant universi
 stantes et audientes, defixi steterunt, tantam viri vecordiam stupentes
 et atque evernionem. sic nimirum prae immodica ebrietate scelestis-
 que ac impurissimis actibus, quicquid prorsus honesti ac officii est
 excusserat, emotaque mentis insanusque ac titubans ratione erat.

26. Neque tamen quod suave solum et solutum et deliciosum et
 molle et indecorum, ex Bacchi gratiarum datoris gaudii-
 que et imitari putabat et ambiebat, sed rursus etiam crudelis, illius
 ore, furiosum quiddam Titanicumque praeferebat; nec raro comicum
 in malorum illi desiit tragoediam. ex temulentia enim de-
 ebriatus feliciorque fortuna ebrius in omnem nefarie impietatem pro-
 cebat. cum itaque totus mere madidus et temulentus erat, ac quicquid
 sanas mentis est excusserat, ad caedes animum adiciebat inno-
 centiumque hominum atroces poenas ac neces imperabat. haec fere illius
 ministris inssa, "hunc illumque tollentes lictori tradite. alteri oculos
 excidite; alterius manus pedesque praescindite. hic capite luat; ille igne
 ardeat." eos ministri arripientes, cum scirent haud sanae mentis
 esse cum sententiam ferret, debebant illi quidem custodiae, non tamen

- P 157 ἐμφορούρους μὲν αὐτοὺς ἐποιοῦν, ταῖς ποιναῖς δὲ οὐ καθυπέβρα-
λον. πολλάκις δέ, εἰ ἔτυχεν τις πρὸς ὃν οὐκ εἶχον ἡδέως ἀλ-
ῆπερθῶς, ἀπεχρῶντο τῇ βασιλικῇ κελεύσει, καὶ τῇ τιμωρίᾳ τῶν
ἀθῶν ἐξεδίκον κατὰ δίκον. εἶτα ὁ δειλαιὸς ἐκεῖνος καὶ ἄθλιος
τότε μὲν οὐδ' ἐν οἷς ἔστιν εἰδῶς, παρὰ τῶν κατευκαστῶν τῶ βα-
σιλικῶ προσανεκλίνετο σκίμποδι καὶ τῶ γείτονι τοῦ θανάτου ὑπη-
ρῶς ἀνδράποδον ἐξεδίδοτο· ἔωθεν δέ, τοῦ ὕπνου τοὺς ἐκ τοῦ οἴνου
ἀτμοὺς καὶ τὴν παχεῖαν ἐκείνην ἀχλὺν μόλις ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου
διασκεδάσαντος, ἐξεγειρόμενος οὐδὲν τῶν ἐν τῇ ἐσπέρᾳ ἐμείνητο,
B καὶ ἐξήτει πολλάκις τινὰς ἀφ' ὧν ἐν τῇ μέθῃ κατεψηφίσατο καὶ
τῷ θανάτῳ ἐξέδωκε, μανθάνων δὲ παρὰ τῶν δορυφόρων τε καὶ
ὑπηρετῶν ἃ ἐν τῇ ἐσπέρᾳ κατ' αὐτῶν ἐψηφίσατο, μετεμελεῖτο καὶ
ἔστεινε. καὶ ἄλλοτε μὲν εὐρίσκοντο οἱ ζητούμενοι, ἄλλοτε δὲ ἀνό-
νητος ἦν αὐτῷ ἢ ἐπὶ τοῖς ἀνοστοῖς τῶν ἔργων μετάνοια, τῶν ἐκδο-
θέντων ἀνηρημένων. πάλιν δὲ τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης, καὶ
νεανικῶς τοῦ πότου πόρρω τῆς νυκτὸς μετὰ τῶν ἀλαστόρων ἔργων
καὶ λόγων προκόπτοντος, ἐν τοῖς ὁμοίοις ἐγένετο. ἃ τίς ἀκούων
τε καὶ ὄρων, εἰ καὶ λιθίνην καρδίαν ἐκέκτητο ἢ παντάπασιν ἀνα-
C σθητος ἦν, μὴ πρὸς ὄργην ἐκινήθη καὶ διεθερμάνθη ποτὲ πρὸς
τὴν τῶν ἀναίτιως ἀπολλυμένων ἐκδίκησιν; μὴδὲ τὸν πρῶτατον
πάντων ἀνθρώπων Δαβὶδ ἀνασχέσθαι οἶμαι τὴν τοσαύτην τοῦ
καθάρματος παρουσίαν· ἡλιθιότης γὰρ καὶ ἀναληθία, οὐ μακρο-
θυμία ἐνταῦθα λογιζέται ἢ φειδώ.

4 καὶ ἄθλιος om P

10 ἐν om P

poenis addicebant: saepe vero, cum quis erat quocum non satis ipsis
conveniebat eisque exosus erat, imperatoris mandato abutentes eum, etsi
innocentem, veluti iudicio damnatum in poenam rapiebant. hinc miser
ille, ne tunc quidem in quibus versaretur intelligens, a cubiculariis in
imperatorio lectulo reclinatus vicino mortis somno veluti mancipium op-
primebatur; mane vero, cum somnus vapores vini crassamque illam ca-
liginem vix tandem discussisset, expergiscens nullius eorum quae pridie
vesperi facta essent meminerat, saepiusque nonnullos ex illis quaerebat
quos temulentus damnaverat mortique addixerat. audiens vero a stipen-
dioribus et ministris quam in eos vesperi sententiam tulerat, ipsum facti
paenitebat ac ingemiscebat. et aliquando quidem quaesiti inveniebantur,
aliquando vero inutilis erat pro iis quae nefarie illi gesta erant paeni-
tentia, illis sublati in quos sententiam dixerat. rursus iterum mane,
vini potu in prolixam noctem cum nequissimis dictis factisque stre-
nue protracto, eadem patrabat. haec vero quisnam audiat videatque,
vel si saxeam illi pectus exque robore animus, qui non ira concitetur,
nec aliquando ad eos ulciscendos qui innoxie pereant incalescat? nec
mortalium omnium mitissimus David, ut arbitror, tantam piaculi petulan-
tiam lenius sustineat. stoliditas enim et stupor est, non lenitas aut ae-
quitas indulgentia haec seu ulciscendi subtractus vigor.

27. Ἦδη δὲ πάντων σχεδὸν τῶν ἀποθέτων χρημάτων
 ἐκλιπόντων, ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἀναλωθέντων αὐτῶν, ἀνάγκη ἐπήρ-
 ητο τοὺς ἐν τέλει πάντας φανερώς ἀποσφάττεσθαι καὶ δημεύε-
 σθαι τὰς οὐσίας αὐτῶν, ἵν' ἔχοι πόρον ὁ βασιλεὺς ἡνίοχοις καὶ
 ἐπὶ τοῖς καὶ ἀσελγέσιν ἀνθρώποις χαρῖζεσθαι. ἑβδομήκοντα γὰρ καὶ D
 ἑκατόσια κεντηνάρια κεχαραγμένου χρυσοῦ, χωρὶς ἀργύρου τοῦ τε
 ἀπὸ μισθοῦ καὶ ἐπισήμου, καταλιπόντος Θεοφίλου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ
 φέλακι τηρούμενα τῷ βασιλικῷ, ἔτι δὲ καὶ Θεοδώρου τῆς τούτου
 μητρὸς ἄλλα προσθείσης τριάκοντα καὶ ἀπαρτισίσεως τὸν χιλια
 ἑκὼν κεντηναρίων ἀριθμὸν, ἐν οὐδὲ ὅλοις τεσσαρεσκαίδεκα χρόνοις,
 ἀφ' οὗ τῆν τῶν ὄλων ἔξουσίαν οὗτος ἐδέξατο, πάντα διεφύρησε
 καὶ ἀνάλωσεν, ὡς μηδὲν ἕτερον μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον εὐρεθῆ-
 ναι πλὴν τρία καὶ μόνα κεντηνάρια. καὶ πῶς δὲ οὐκ ἔμελλον ἐπι- P 158
 15 σκευάσματα; ἡνίοχον γὰρ ποτε παιδίον δεξάμενος τοῦ οὕτω καλου-
 μένου Χειλᾶ ὀλόκληρον αὐτῷ κεντηνάριον ἐδώρῃσατο. ἀλλὰ καὶ
 τῷ πατρικῷ Ἡμερίῳ, ὃν Χοῖρον αὐτὸς μὲν ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν
 τῆς ὕψους ἀνόμαζεν ἀγριότητα, διὰ δὲ τὸ χοιρῶδες τοῦ βίου μάλ-
 λον καὶ ῥυπαρὸν ἄξιος ἦν τῆς τοιαύτης προσρήσεως, τούτῳ τοί-
 20 σθαι ἀσχορολογοῦντι ποτε κατενώπιον αὐτοῦ καὶ ταῖς ἀπὸ σκηνης
 φλαρῖαις καταχρωμένῳ, ἔκ τε τοῦ παντελῶς ἀπερυσθραῖσαι καὶ
 μηδὲν τῶν ἐπινοειδίστων ὀκνηῖσαι καὶ ψόφον ἀκόλαστον ἀπὸ τῆς

2 ἐκλιπόντων om A

11 τῶν om P

13 μόνον A

27. Iam vero omni pene exhausto aerario, eius scilicet opibus in
 studiis rebusque eiusmodi foede dilapidatis necessario imminabat proce-
 rum omnium (patriciorum scilicet aut senatorum) una manifeste exspe-
 ctata caedes bonorumque publicatio, ut non deessent imperatori sumptus,
 quibus aurigis meretricibus aliisque impuris hominibus ac ganeonibus
 gratificaretur. septuaginta namque supra nongenta auri signati centena-
 ria praeter argenti rudis pariter ac signati vim, relicta a patre Theo-
 philo atque in regio servata aerario, quibus mater Theodora triginta
 alii superadditis mille centenariorum numerum compleverat, annis quat-
 tuordecim, ac ne integris quidem, quibus solus ipse rerum potitus est,
 plane distraxit ac dilapidavit, ut post eius mortem non plura tribus re-
 perta sint. et quomodo non futurum erat ut deficerent, vel si ex fluviiis
 insuerent, cum sic perditae atque prodige dissiparentur? cum enim ali-
 quando anrigae, cui nomen Chilae, filium ex sacro fonte suscepisset, in-
 tegrum centenarium munificus donator erogavit. sed et patricio Hime-
 rio, quem Choerum (id est porcum) imperator ob oris asperitatem in-
 elegantiamque vocabat, qui tamen ob porcis affinem sordidamque vitae
 rationem eo potius nomine dignus videbatur, quod aliquando ipso coram
 obscena verba effutens et scenicis nugis abutens, omni prorsus prole-
 cto pudore nihilque turpe ac probrosum a se alienum ratus, ganeonis
 aepitum ex scelerato ventre misisset, sic gravem valideque displosum

B μιαρᾶς ἀφέντος γαστρὸς, οὕτω βαρὺν καὶ σφοδρῶς καταγιγῶσι
 ὥστε καὶ τὸ φαῖνον φατλὸν ἀποσβεσθῆναι, πενήκοντα λιπρὰ
 ἐπιδόσει ἐτιμησεν ὡς Ἡράκλειόν τινα τοῦτον ἄθλον ἀνόσασσι. κα
 πρὸς τοὺς ἄλλους δὲ τῶν ὁμοίων αὐτῷ οὕτως ὑπέμετροι αἱ δόσαι
 ἦσαν αὐτοῦ. ταῦτα δὲ εἰ μὲν εἰς στρατιώτας καὶ προμάχους κα
 ἄριστοις ἢ εἰς τοὺς ἐπ' ἄλλω τινὶ τῶν ἀγαθῶν διαφέροντας ἐτο
 μως οὕτως προσέτετο, μεγαλοψυχίας ἂν τις καὶ ἐλευθεριότητος κα
C τρῆπου φιλοτίμου ἐνόμισε σύμβολα· ὅτε δὲ εἰς μίμους καὶ ἤρω
 χους καὶ δρχηστὰς καὶ βωμολόχους καὶ κόλακας καὶ βδελυρῆ
 ἀπάσης μεστοὺς ἀφρόνως διεσκορπίζετο, εἰς δὲ τι τῶν σπουδαῖα
 προῆει οὐδ' ὀβολός, ἀσωτίας πάντως καὶ παροιτίας καὶ ἐμπληξί
 λογίσαιτ' ἂν τις εἶναι τεκμήρια. καὶ τοῦτων ἐπιλεπόντων ἤδ
 ἀνάγκη ἦν, ὥσπερ εἴρηται, καὶ ναοὺς περισυλᾶσθαι καὶ εὐαγε
 οἴκους αἰχμαλωτίζεσθαι καὶ πάντας τοὺς πλέον τῶν ἄλλων κεκτη
 μένους εἰς χρήματα ἀναιρεῖσθαι καὶ ἀποσφάττεσθαι. δι' ἃ δ
 πάντα συμφρονήσαντες τῶν ἐν τέλει οἱ δοκιμώτατοι καὶ τὸ ἔμφρο
 τῆς συγκλήτου βουλῆς, διὰ τῶν προκοιτούντων τοῖς βασιλεῦ
 στρατιωτῶν, ἐν τοῖς παλατίοις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντ
D ἀναιροῦσιν αὐτόν, ἐκ τῆς ἄγαν οἰνοφλυγίας ἀνεπαισθήτως τ
 ἔπνον τῷ θανάτῳ συνάψαντα. ὥσπερ γὰρ τοὺς σκορπίους κα
 ἔχεις μόνον ἰδόντες καὶ πρὶν ἢ τρώσαι ἀναιροῦσιν οἱ ἄνθρωποι
 διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτοῖς κακίαν, οὕτω καὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ

2 ἀποσεισθῆναι A 5 εἰ μὲν om A 7 οὕτως P 11 προῆει A
 παρανομίας A 13 ἢ περ A

ut procellae in morem lucentem faculam flata exstinxerit, quinquaginta
 libras, perinde ac si Herculeum hoc certamen confecisset, liberalis ma
 nerator congressit. sic quoque eius erga alios ei similes nepotes mo
 omnem praemia muneraque vincebant. haec porro si in milites pri
 pilariosque ac viros strenuos, seu etiam alia virtute praestantes,
 proclivi liberalitate effunderentur, magnificentiae et liberalitatis mag
 que ac generosi animi signa non nemo arbitraretur: quod vero in mi
 et aurigas et saltatores et scurras et adultores et sordidissimos ac
 quinatissimos quosque dementer dissipabantur, honesti vero ac virtu
 praemio ne obolus quidem ministrabatur, prodigientiae omnino et
 mentiae et stupiditatis certa indicia esse existimet. quibus iam cu
 cientibus necesse erat, uti dicebam, templa spoliari, religiosas sacra
 domos praeda temerari ac rapina, omnesque paulo reliquis locupletio
 direptis facultatibus lactari et iugulari. quapropter probatissimi mo
 lium eque senatu prudentissimi, una conspiratione per milites pro sac
 cubiculo excubantes in palatio S. Mamantis martyris, eum interimis
 sic nimirum ut immodica vinolentia consopitus absque ullo sensu somn
 cum morte coniunxerit. quemadmodum enim scorpions et viperas som
 intuitu homines ob innatum illis virus, antequam etiam vulnus infligam
 statim necant, sic et venenosos cruentosque viros, antequam vulnerem

ἐλάτεις καὶ φρονικούς πρὸ τοῦ τρῶσαι καὶ ἀνελεῖν σπουδάξουσιν ἀπακτεῖναι οἱ ἐκ τούτων προσδοκῶντες τὸν κίνδυνον. καὶ οὗτος μὲν οὕτω βισός, αἰσχρῶς τε καὶ ὀλεθρῶς ἑαυτῷ καὶ τοῖς πρῶ-
 γμμοι, τοιοῦτον καὶ τὸ τέλος ἐδέξατο, τῶν προβεβιωμένων ἐπά-
 6 ξισιν.

28. Προάγεται δὲ εὐθὺς ἐπὶ τὴν πάντων ἀρχὴν ὁ μέχρι P 159
 τοῦδε δευτερείων ταύτης Βασιλείος, καὶ παρὰ τε τῆς ἐντίμου βου-
 λῆς καὶ τῶν ὑποβεβηκότων ταγματίων καὶ παντὸς τοῦ στρατεύμα-
 τος καὶ τοῦ ὄχλου τοῦ ἀστικοῦ ὁ καὶ πρὸ τούτου δι' ἱκετηρικῶν
 19 ἐγγύων ἐπιζητούμενος ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ Βασιλείος. ὃς ἅμα
 τῷ παρελθεῖν ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰς τοῦ
 κρείτους ἡγίας θεῶ ἀνατίθεικεν, εὐξάμενος ἐπὶ λέξεως τάδε "Χρι-
 στί βασιλεῦ, τῇ σῆ κρίσει τὴν βασιλείαν δεξάμενος σοὶ καὶ ταύ-
 τη καὶ ἑμαυτὸν ἀνατίθημι." προσκαλεσάμενος δὲ αὐτίκα τοὺς
 15 τῆς γερουσίας πρυκρίτους καὶ ἐν ἀξιώμασι προύχοντας, μετ' αὐ- B
 τῶν τὸν τῶν βασιλείων θησαυρῶν ἀνέψξε φύλακα· καὶ οὐδὲν ἕτε-
 ρον ἐκ τοῦ τοσοῦτου τῶν χρημάτων πλήθους εὐρέθη πλὴν τρία
 καὶ μύνα, καθὼς ἤδη καὶ πρὸ ὀλίγου μοι εἴρηται, κεντηνάρια.
 Ἰητήσας οὖν ὁ βασιλεὺς τὴν τῆς ἐξῆδου καταγραφὴν, καὶ ταύτην
 20 τῶν πυρὰ τινι τῶν ἐκνούχων γέροντι τῷ πρωτοσπαθαρίῳ Βασι-
 λέειῳ, καὶ γνοὺς ὅπου ταῦτα ἐχώρησε, βουλὴν περὶ τούτου τοῖς
 ἄριστοις προέθηκεν· ὧν ἡ ψήφος ὁμοφώνως συνάδουσα αὐτοὺς
 ἱκέτους τοὺς κακῶς ταῦτα λαβόντας ἀντιστρέφει πρὸς τὸ δημό-

15 καὶ om A

16 θησαυρῶν A

20 τῶν πρωτοσπαθαρίων A

ac interficiant, student tollere qui ab eis creandum sibi periculum ex-
 spectant. sic ille, turpiter ac exitiose sibi pariter rebusque vivens, talem
 et finem nactus est, his condignum quae per vitam gesserat.

28. Illico autem ad summam rerum provehitur, qui hactenus se-
 cundas in republica tenebat, Basilis; atque ab optimatibus inferioribus-
 que ordinibus omnique exercitu et reliqua urbana plebe, qui et antea
 applicibus a deo votis iis exposcebatur, imperator acclamatus est. is
 vero, mox ac reipublicae clavo admotus est, tum se ipse tum imperii ha-
 bens deo dicavit, haec verbis solennibus orans, "Christe rex, qui tuo
 iudicio ac nutu imperium adeptus sim, tibi illud pariter meque ipsum
 consecro." moxque accersitis senatus primoribus muniisque publicis ac
 optatibus praecellentibus, iis coram regionum thesaurorum penum
 aperuit; nec aliud quicquam ex tanta pecuniarum vi inventum quam tria
 tantaxat, quemadmodum paulo ante dicebam, centenaria. quare indagans
 imperator expensi codicem, eoque invento apud senem quandam eunu-
 chum, Basilium protospatharium, intelligensque quo illae abiissent, cum
 optimatibus eius rei causa consilium habuit. horum una concors senten-
 tia fuit, ipsos qui male acceperant, in acriarium referre oportere. im-

σιον, ὁ βασιλεὺς τὸ ἄγαν ὑποδραβίων δίκαιον τὰς ἡμισείας ὤψε
 C ἔλαβον ἕκαστοι ἀντιστρέψαι πρὸς τὸ βασιλικὸν ταμειῶν ἐκέλευσε
 καὶ οὕτως συνέβη κάκεινοις, εἰ καὶ ἀνάξιοι πάσης φιλοτιμίας
 ἐτύγχανον, οὐκ ἄλλῃ ἔτι περιλειφθῆναι τῆς δωρεᾶς, καὶ τῶν
 βασιλικῶν θησαυροφυλακῶν τριακῶσια ἐπισαχθῆναι κεντηνάρια
 ἀπ' ὧν ἐν τοῖς ἐπιείγουσιν ἤρξατο χορηγεῖν καὶ δεόντως ὁ βασιλεὺς
 διοικεῖν.

29. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐπὶ τὴν αὐτοκράτορα
 ἦλθεν ἀρχὴν ὁ Βασίλειος, ὡσπερ ἐνδεικνυμένου Θεοῦ τὴν ἐπὶ τῶν
 κρείττω τῶν Ῥωμαϊκῶν πρυγμάτων μεταβολήν, συνέβη πολλῶν
 ἐπισημίων ἀγγέλλαι τὴν βασιλεύουσαν ταύτην καταλαβεῖν καὶ ἀνάρ
 D ρωσιν πλήθους αἰγμαλώτων Χριστιανῶν ἀγγελθῆναι. πρόδο
 οὐδ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν μέγαν τοῦ Θεοῦ γαδὸν τὸν τῆς ἐκείνου σα
 φείας ἐπώνυμον ποιησάμενος, καὶ τὰς περὶ πάντων ὁμοῦ εὐχαρ
 στίας αὐτῷ ἀποδούς, ἐν τῷ ὑποστρέφειν ὑπάτευσεν, καὶ χρήμα
 πολλά, οὐκ ἐκ τῶν δημοσίων (οὐδὲ γὰρ ἦν) ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων,
 ἃ ἐκέκτητο πρότερον, τοῖς ὑπηκόοις διένειμεν. καὶ ἡ τοῦτου
 σύζυγος Εὐδοκία ἡ βασίλισσα ἅμα τοῖς υἱοῖς Κωνσταντίνῳ καὶ Λεο
 ὑπυτεύσασα πολλὰ τῇ πολιτείᾳ χρήματα ἀπὸ τῶν ἑαυτῆς ἔδωκε
 P 160 εἰρηται, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα προσεγένετο καὶ ἐτέρων χρημάτων πᾶ
 ρος αὐτῷ ἱκανόν, τοῦτο μὲν Θεοῦ διὰ τὸν πρὸς τοὺς πένθητας ἔλ
 αὐτοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην πολλοὺς τῶν ὑπὸ γῆν θησαυρῶν ἐν

5 ἐπισυναχθῆναι A

6 ὁ om P

21 ἕτερον A

perator iudicii acrimoniam temperans, semissem receptorum in aerarium publicum singulis referendam sanxit. ita factum est ut et illis, etsi nulla digni magnificentia erant, accepti muneris pars haud exigua cederet, et trecenta centenaria ad aerarium publicum redirent; unde in urgentibus negotiis subministrare coepit imperator, exque officii ratione rem publicam gerere.

29. Qua die imperii summam adeptus est Basilius, velut deo Romanarum rerum in melius mutationis indice, multorum tropaeorum nuntii in Augustam hanc urbem advenerunt, multisque Christianis assertam ex captivitate libertatem ad eam perlatum est. pompa itaque progressus imperator ad magnum dei templum, cui ab eius sapientia nomen est, proque omnibus simul gratiarum actione perfunctus, redeundo consularia sparsit munera, ingentemque vim pecuniarum, non ex publicis (quae non suppetebant) sed ex propriis, quas ante possederat, in subditos plebemque distribuit. uxor quoque Eudocia cum liberis Constantino et Leone, pari et ipsa largitione, multas civibus pecunias ex suis erogavit. licet eo tempore imperator multa adhuc rei nummariae egestate promeretur, uti dictum est, postea tamen uberes satis opes adeptus est, partim quidem dei munere ac nutu ob eius in pauperes misericordiam ac aequitatem, multis sub terra occultis thesauris illo rerum potiente in

ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εἰς φῶς ἐδόκησαντος προελθεῖν, τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ εἰδικῷ εὐρεθέντος χρυσοῦ, ὃν ὁ προβεβασίλευκός Μιχαὴλ τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων συγχωνεύσας, λέγοι δὴ τὴν χρυσὴν ἐκείνην καλουμένην πλάτανον καὶ τοὺς δύο ὀλοχρῦσους γρυψίας καὶ τοὺς δύο χρυσοὺς σφυρηλάτους λέοντας καὶ τὸ ὀλόχρυσον ὄρωνον καὶ ἕτερα τῶν ἐπὶ τῆς τριπέζης χρυσοσωμάτων ἔργα διάφορα καὶ τὰς βασιλικὰς τε καὶ αὐγουστιακὰς στολὰς καὶ τὰς ἄρχοντι μέγαλοις ἀρμοζούσας ἐσθῆτας, πάσας τυγχανούσας χρυσοῦσι· ἃ δὴ πάντα συγχωνεύσας, ὡς λέλεκται, εἰς τὰ καθ' ἡδύτητα αὐτῷ ἐμελλεν ἀποχρήσασθαι· προαναρπασθέντος δὲ ἐκείνου εὐρέθη ὁ χρυσός, καὶ χαραχθεὶς εἰς ἅπαντα γέγονε χρήσιμος τῷ βασιλεῖ. δεῖ γάρ, φησί, χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον.

30. Τότε δέ, ἐπεὶ περ ἐπὶ τῶν τῆς ἀρχῆς οὐράων ὑπὸ τῆς 15χρονοῦς προβιβασθεὶς ἐκάθισεν ὁ Βασιλεὺς, εὐθὺς ἀπὸ γραμμῆς, φασίν, ἄξιός ἐσπούδαζε φανῆναι τοῦ μεγέθους τοῦ πράγματος, καὶ νύκτωρ διηγήσεται καὶ μεθ' ἡμέραν διεσκόπει, πάντα τῶν λογισμῶν καὶ πᾶν στρέφων βούλευμα, ὅπως ἀγαθοῦ τινὸς αἵματος τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἄπασιν γένοιτο καὶ ὅπως ἐπὶ τὸ ἄμεινον ἀίματι καὶ μεγάλην μεταβολὴν τὰ πράγματα δέξεται. καὶ πρῶτα μὲν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἀδωρότατα τοὺς πάντων ἀρίστους ἐκλεγόμενος προεβύλλετο, οἷς ἦν καὶ οἰκοθεν, ἕτε ἀρίστοις οὔσι, καὶ ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς τοῦ βασιλεύοντος ἐπισκόμεως πρῶτον

con productis; partim vero etiam ex auro quod in privato imperatoris serario, quod nempe eius decessor Michael confiatas egregiae fabricae pulcherrimisque operibus (aurea scilicet sic vocata platano, duobus auro solidis gryphibus, totidemque auro ductilibus leonibus, auroque solido organo, variaque alia mensae supellectili ipsa aurea, imperialibusque et Augustiacis indumentis, magnorumque principum ac magistratuum vestibus, cunctis auro contextis), uti dictum est, reposuerat ac pro libidine abusus erat. praerecepto enim illo aurum repertum est, signatumque imperatori in omnibus perquam utile fuit. opus enim ait (Demosthenes Olynth. 1 p. 15) esse pecuniis; nec si desint, fieri posse aliquid eorum sine debeat. sed haec postea evenerunt.

30. Tunc vero quandoquidem ad imperii gubernacula divinae providentiae nutu Basilius sederat, statim a linea, ut aiunt, ipsisque carcebus sedulo operam posuit ut nihil rei magnitudini impar videretur. nocte pervigil erat, interdum animo dispiciebat, nullam non more rationem, nullum non consilium versans, ut boni alicuius auctoritas fieret et ut illustrem magnamque res mutationem in melius acciperent. hinc primum incorruptissimus ipse nullaque munerum sorde a se se ipsis, ut qui optimi erant, partim vero ab imperatoris sedula inspectione, primum opus ac studium erat ut prae reliquis a quovis mu-

ἔργον καὶ σπουδασμα τὸ πρὸ τῶν ἄλλων τὰς ἰδίας χεῖρα
 καθαρὰς ἀπὸ παντοῦ διαφυλάξαι λήμματος, εἰθ' οὕτως πασι
 τῶν ἀρετῶν πλέον τιμῆσαι δικαιοσύνην, καὶ ἰσότητα παρασκευά
Dσαι ἐμπολιτεύεσθαι πανταχοῦ, καὶ τὸ μὴ καταδυναστεύεσθαι ὑπ
 τῶν πλουτούντων τοὺς πένητας, μηδὲ ἀδίκως ζημίαι τινα ὑποβάλ
 λεσθαι, ἀλλὰ ῥύεσθαι πένητα καὶ πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρω
 αὐτοῦ, καὶ κατὰ μικρὸν ἀναλαβεῖν τοὺς ἀνθρώπους οὕσπερ ἀπ
 τῶν φθασάντων ἤδη λειποψυχοῦντάς τε καὶ ἐκλείποντας, κα
 ἀναρρωννύντας ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἅπαντας εὐετηρίας σπουδάζει
 ἀποκαθιστᾶν. ὧν καὶ διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρὸς τὰ βελτίω ῥοπή
 (τοιούτοι γὰρ πάντως οἱ ἐκλεγόμενοι) καὶ διὰ τὴν τοῦ κρατοῦντο
P_161 περὶ ταῦτα σπουδὴν καὶ ἐργηγοριῶν πανταχοῦσε περιβλεψιν εἰς πᾶ
 τὸ δέον προθύμως ἀλλήλους ὑπερβαλέσθαι ἀμιλλωμένον, ἅπαν
 μὲν ἀδικία ἐδόθῃ ἀπὸ πάντων ἡλαύνετο, καὶ τὸ δίκαιον ἐκαρρ
 σιάζετο, καὶ αἱ πρὶν ὑπὲρ τὰς Βριάρεω χεῖρες πρὸς τὰ ἄλλοτρ
 ἐκτεινόμεναι ἐκνεαρχωμέναις ὡσπερ καὶ παρειμέναις ἐφῆκισον
 καὶ τὰ ἀσθενῆ πρὸ τούτου τῶν πενήτων μέλη ἐρρώνοντο διὰ
 ἀδεῶς ἕκαστον τὴν οἰκίαν βῶλον ἐργάζεσθαι καὶ τὸν ἴδιον ἀμ
 λῶνα καρποῦσθαι, καὶ τὴν ἐλαίαν καὶ τὴν συκῆν τὴν πατρῶ
 μηδένα εἶναι τὸν τολμῶντα ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ ποιεῖσθαι ἔξουσί
B ἀλλ' ἕκαστον ἐν τῇ συνήθει καὶ πατρῶα τούτων σκιᾷ ἀναπα
 σθαι. καὶ οὕτω μὲν περὶ τὸν ὑπὸ χεῖρα πάντα λαὸν τῶν τε
 ῥῶν καὶ τόπων καὶ πόλεων τῆς ἑαυτοῦ ἐπικρατείας ὁ ἐδσεβῆς

20 ἀπὸ τοῦ P

22 περὶ om A

nere manus puras servarent; tum ut prae omnibus virtutibus iustitiam
 colerent, et ut ubique aequitas vigeret diligentem operam navarent,
 a divitiis pauperes opprimi vel quemquam innoxie noxam subire sibi
 rent, sed inopem et egenum de manu fortiorum eriperent (Psalm. 84)
 paulatimque eos recrearent quos ob praeteritorum iniuriam animo de
 qui noverant ac collabi, eosque sublevantes ad pristinam omnes felicitatem
 reparare studerent. hi porro, tum qua ipsi iam initio ratione
 sponte ad virtutem propensi erant (tales enim omnino deligebat)
 imperatoris circa haec sollicitudine ac vigili in omnibus circumspectis
 cum se mutuo in omni officii genere superare contenderent, statim omni
 iniustitia ab omnibus procul facessere, ac iustitia omni palam coli li
 tate; manusque supra quam Briarei antea ad aliena rapienda exten
 torpidis stupefactisque similes decidere; infirmaque prius egenorum
 membra robur viresque accipere, idcirco nimirum quod singulis se
 libere exercentibus glebam, vineaeque proventu fruentibus avita
 olivae ac ficus, nemo erat qui haec sibi quavis iniuria usurpare li
 ret, sed quisque in horum consueta avitaeque umbra conquiesceret.
 hunc se modum pius imperator erga omnes subditos habebat, tum quae
 ruri inque oppidis tum qui in urbibus agebant, quantum Romani impera

ἦντο βασιλεύς. εἰ δέ τις οἶον ὄξος κακίας ἔν τινι στερεῶς εὔ
 μάλα συναδροισθεῖς ὑπὸ τῶν κατὰ μέρος ἀρχόντων μεταβληθῆναι
 ἢ τέλος ἐκκοπήναι οὐχ οἶός τε ἦν, δι' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ βασι-
 λείωτος ἢ μετεβάλλετο ἢ ἀλλοίως πως τὴν ἰατρειάν ἐδέχετο. τέλος
 ἢ γὰρ ἐξῆραι πάντοθεν τὴν ἀδικίαν ὁ κρᾶτιστος οὗτος φιλονεικῶν
 πωταγοῦ τε διατάγματα ἐξέθετο καὶ κατὰ πᾶσαν χώραν ἐξέπεμ-
 ψεν, δι' ὧν πᾶσα δόσις μέχρι τότε τὸ εὐλογον ἔχειν δοκοῦσα διὰ C
 τὴν κνηρὰν ἀπὸ χρόνου συνήθειαν ἀνηρείτο καὶ ἐξεκόπτετο, καὶ
 ἰσονομία πᾶσα καὶ δικαιοσύνη ὡσπερ ἀπὸ τινος ὑπερορίου φυχῆς
 ἰσότητι κατέβαινεν πρὸς τὸν βίον καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐμπολιτεύε-
 σθαι.

31. Ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰς τὸ κρίνειν ἐπιτηδείους, ἀπὸ μὲν
 μαθημάτων ἔχειν τὸ ἱκανὸν μαρτυρουμένους, ἀπὸ δὲ γνώμης καὶ
 προαιρέσεως τὸ εὐσεβές τε καὶ ἀδωρόληπτον, ἀξιώμασι τε τῆς
 15 ταπεινότερας βαθμίδος ὑπεραιῶν καὶ ἀννησῶν καὶ ῥογιῶν ἐνιαυ-
 σίων ἐκθέσει καὶ σιτηρεσιῶν ἄλλων καὶ φιλοτιμιῶν παροχαῖς D
 δεξιόμενος κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἀγνίαν καὶ πᾶν εὐαγές ἐνδιαίτημα
 ἐγκατέστησεν. ἔξαιρέτως δὲ τὸ λεγόμενον τῆς Χαλκῆς λαμπρό-
 τατον τὸ πάλαι καὶ ἀξιόμαστον οἶκημα, τῷ χρόνῳ καὶ τῇ τῶν
 20 κραιούτων ῥαθυμίᾳ, ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τινων ἐμφορημῶν, κατὰ
 μέρη πολλὰ διαρρῦνεν καὶ τὴν ὄροσθην πονήσασαν ἐσχηκός, αὐτὸς
 καὶ πόνη καὶ δωπάναις συχναῖς ἀπεκάθηρέ τε καὶ περιεποίησατο καὶ

12 μὲν] τῶν P

13 τὸ om P

nono dicio protrahebat. sin autem aliquis veluti malitiae ramus in ali-
 quo valide nimis conglobatus a singularibus praefectis ac magistratibus
 aut convelli aut excindi omnino non poterat, ipsiusmet imperatoris
 opera meliori fruge componebatur, aut certe variis aliis modis medici-
 nam accipiebat. cum enim optimus hic imperator per omnem late dicio-
 nem iniustitiam prorsus extirpare contenderet, ubique sancita edidit
 inque omnes provincias misit, quibus datio omnis ac praestatio, prae-
 imolita olim prava consuetudine haud aliena a ratione visa, tollebatur
 ac excindebatur, omnisque aequalitas ac iusticia velut a prolixo quo-
 dan exsilio ac fuga in vitae usum reduci interque homines novum videre
 videbatur.

31. Sed et qui ad iudicia idonei exque disciplinis in eam rem in-
 structi satis animique sententia ac voluntate religiosi integrique nosce-
 bantur, collatis honoribus ab humiliori gradu sustollens atque exaltans,
 mansisque stipendiis et frumentatione aliisque muneribus liberaliter do-
 nans, per singulos propemodum vicos domosque religiosas constituit.
 potissimum vero, quam Chalces vocant, conspicuam olim ac admirandam
 eodem, temporis iniuria eorumque qui rerum potiti erant negligentia
 (forte etiam incendiorum vi) multis in locis labefactatam, obsoleto tecto
 collabente, ipse et labore et profusis sumptibus expurgavit atque re-

κοινὸν κατέστησε δικαστήριον, Ἀρείου τε πάγου καὶ Ἡλιαίας σεμνό-
 τερον. οὐ μόνον δὲ διὰ τῆς τῶν κριτῶν ἐκλογῆς τε καὶ προβολῆς τοῦ
 P 162 ἀδικεῖσθαι λέγοντας τῶν δικαίων τυγχάνειν προενοήσατο, ἀλλὰ καὶ
 διὰ τῆς παροχῆς τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς τῶν ἐπὶ τῇ παρὰ τῶν ἰσχυ-
 ροτέρων βία ἐκάστοτε πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀναγκαζομένων εἰσέρ-
 χεσθαι. θέσας γὰρ μὴ ἀπορία τῶν ἐπιτηδείων πολλάκις τινὲς πρὶ
 τοῦ πέρας τὴν κατ' αὐτοὺς ὑπόθεσιν δέξασθαι τῶν τῆδε ἀναχω-
 ρήσωσι, πρόσδοτον ἀρκοῦσαν ἀφώρισεν ἀφ' ἧς οἱ ἐγκαλοῦντες
 κατὰ τιῶν ἀπετρέφοντο, ἕως τὴν ἀπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀπόφασιν
 ἔλαβον. οὐ ταῦτα δὲ μόνον πρὸς τὴν παντελεῖαν τῆς ἀδικίας ἐπενοή-
 σατο ἐξολόθρευσιν, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν εἰς τὸ τοιοῦτον μέρος ἐπέ-
 δωκε· καὶ ὅταν ἔτυχε τῶν στρατειῶν σχολάζων καὶ τοῦ χρηματι-
 B ζειν ταῖς ἀπανταχόθεν πρὸςβείαις, αὐτὸς τῶν βασιλείων ὄποκατ-
 ῶν καὶ εἰς τὸ διὰ τοὺς πανταχόθεν εἰς αὐτὸ συντρέχοντας, ὡς
 ἔοικεν, λεγόμενον Γενικὸν καθ' ἐξόμενος τοὺς ὑπὸ τῶν εἰσπραττῶν
 των τοὺς δημοσίους φόρους πολλάκις, οἷα συμβαίνει, διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῆς ἀρχῆς ἀδικουμένους καὶ ὡσπερ εἰς κοινὸν προταναεῖον εἶ-
 τὸ τοιοῦτον διαιτητήριον καταφεύγοντας καὶ τὰς οἰκείας ἐγκλήσει.
 προβαλλομένους μετὰ πόνον πολλοῦ καὶ συγχῆς ἐπιμελείας ἐξήτα-
 ζεν, καὶ οὕτω τοῖς ἀδικουμένοις ἐπήμυνεν καὶ τοὺς ἀδικοῦντας
 ἔπανε διὰ τῆς νομίμου τιμωρίας τοῦ μηκέτι τολμᾶν τὰ τοιαῦτα
 C ποιεῖν. χρόνους δὲ ὕστερον λέγεται ποτε κατέλθειν εἰς τὴν τοιαύ-
 την διατριβὴν πρὸς τὴν τῶν ἀδικουμένων ἐκδίκεσιν· ὡς δ' ἔτυχε

2 προβολῆς A

8 εἰ om P

14 τοὺς] τὸ τοὺς AP

fecit, forumque iudiciale destinavit, Areopago Heliaeque multo augu-
 stius. nec iudicium solummodo delectu ac promotione illis providit qui
 se iniuria laedi quererentur, sed et diurnis alimentis iis constitutis qui a
 potentioribus per vim quotidie in urbem traherentur. veritus enim ne
 necessarii commeatu penuria necdum absoluto negotio haud raro qui-
 dam urbe excederent, sufficientes constituit redditus, unde actores pro-
 curarentur, donec a iudice dicta eis sententia esset. nec ista modo eius
 inventa ad iniuriam penitus profligandam, sed et se ipsum in hanc de-
 didit partem. cum enim a ducendis exercitiis aut dandis responsis un-
 dequaque adventantibus legatis ei vacaret, ipse se aula subducens inque
 Genico posito tribunali (sic dicto loco, uti videtur, quod ex omni loco
 ad publicas rationes eo confluerent) eos qui a publicanis haud raro, ut
 fere contingit ob imperii amplitudinem, iniuria afficerentur ac velut ad
 prytaneum ad eiusmodi iudicii locum confugerent suasque expostulatio-
 nes offerrent, magno labore assiduaque diligentia examinabat, atque in
 eum modum iis qui iniuria afficiebantur vindex sedebat; eos vero qui
 faciebant, poenis a lege praescriptis, ne talia deinceps auderent, deter-
 rebat. subsecutis deinde temporibus fama est, cum ad eum iudicii lo-
 cum atque palaestram accessisset illis vindex futurus qui ulla iniuria pul-

οὐδεις ἑγκαλῶν, ὑποτοπήσας ὑπὸ τινων τῆς πρὸς αὐτὸν εἰσόδου
 ἀνείρησθαι, τοὺς περὶ αὐτὸν δορυφόρους ἀπέστειλε ζητοῦντας κατὰ
 πολλὰ μέρη τῆς πόλεως εἴ τις ἔστι κατὰ τινας ποιούμενος ἑγκλη-
 σιν· ὡς δ' ἐπακλήθον οὗτοι μηδένα μηδαμοῦ εὐρηκέναι λέγοντες
 5 ἑγκαλοῦντα κατὰ τινος, δακρύσαι φασὶ τὸν γενναῖον ἐκείνον ὑφ'
 ἴδουης, καὶ οὕτω τὴν εὐχαριστίαν ἀποδοῦναι θεῷ. ὁρῶν δὲ ὅτι
 ἔστι τις τοῖς πονηροῖς εἰς τὸ ἀδικεῖν ἀφορμὴ ἀπὸ τοῦ διὰ τὸ σύν-
 τομον τοῖς τῶν ἀριθμῶν μορφοῖς καὶ μέρεσι τοῦ ἡμίσεως καὶ ἕκτου
 καὶ δωδεκάτου τυχὸν κεχρησθαι τοῖς παλαιοῖς ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς.
 10 τῆς τῶν φόρων εἰσπραξίως, ἠθέλησε καὶ τὴν τοιαύτην τῶν ἀδι-
 κῶν βουλομένων περιελθεῖν ἀφορμὴν, καὶ διωρίσατο καὶ γραμμασι-
 λιτοῖς, αἱ καὶ τοῖς ἀγροικοῖς ἀναγινώσκειν ἔστιν ἐν δυνατῷ, καὶ
 ἰλογράφους καὶ φανεραῖς ταῖς ψήφοις τῆς δηλουμένης ποσότητος
 τοὺς τῶν ἀπαιτήσεων γράφεσθαι κώδικας, οἵκαθεν τὸ εἰς τοῦτα
 βιάζας ἀνάλωμα καὶ τῶν χαρτίων καὶ τῆς γραφῆς καὶ τῶν γρα-
 φέων, πρὸς τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς πένητας. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦ-
 τον καὶ τοσοῦτον τῆς περὶ τὸ ὑπήκοον κηδεμονίας αὐτοῦ κατέστηκε
 γνωρίσμα, καὶ οὗτις ὑπ' οὐδενὸς οὐδένα ἀδικεῖσθαι ἐβούλετο. καὶ P 163
 τοσαύτος μὲν ἦν περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ δημόσια.

30 32. Μὴ βουλόμενος δὲ μηδὲ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ δο-
 κῆσαι ἀμελεῖν (πάντως γὰρ ὡς ἐν τῷ κοσμικῷ περιεχόμεναι σάφαί,
 ἔπειδ' ἐπὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ κρατοῦντος καὶ αὐταὶ τυγχάνουσιν, ἐκείνου

15 καὶ τῶν γραφῶν om A

21 τῶ om P

sauratur, nemine expostulante, cum in mentem venisset ne forte ingressu
 ipsum prohiberentur qui damnum aliquod iniuste paterentur, ex sti-
 pantium cohorte misisse qui per varia urbis loca inquirerent, num quis
 adversus aliquem expostularet. ubi redierunt, nullum se invenisse di-
 centes qui querelarum aliquid adversus aliquem haberet, gaudio ferunt
 generosi pectoris virum in lacrimas effusum esse, atque in eum modum
 deo gratias egisse. ad haec considerans inde improbis iniuriae ansam
 fore, quod veteres conscribendis publicorum vestigalium tabulis brevi-
 tatis causa numerorum partibus ac apicibus, puta semissis sextantis at-
 que unciae, uterentur, hanc quoque iniuriae occasione ablaturus, sta-
 tum decrevit ut literis simplicibus, quae vel rusticis lectu faciles es-
 sent, integrisque et apertis calculis quantitate notata, exactionum codi-
 ces scriberentur, expensis de suo in chartas et scripturam ac scriptores
 constitutis, ne ulla pauperibus iniuria fieret. et hoc quidem tale tantum-
 que illius erga subditos curae diligentiaeque indicium, quodque nemini
 nullam fieri iniuriam vellet; talisque in administratione civilium rerum et
 publicarum erat.

32. Cumque nollet videri ecclesiarum dei curam negligere (omnino
 enim, ut quae in mundi navigio contineantur, ipse quoque imperatoris

δὲ καὶ μᾶλλον ἕτε θεοφιλοῦς καὶ πολλὴν περὶ τὰ θεῖα κεκτημένη
 εὐλάβειαν), ἐπεὶ γοῦν καὶ ταύτας οἶον εἶναι ἐν σάλῳ τινὶ καὶ ταρ
 χῳ τυγχανούσας ἑώρα διὰ τὸ τῆς κοινῆς λύμης ὑπὸ τοῦ προάρξα
 τος καὶ ταύτας μεταλαχεῖν καὶ ἔξωσθῆναι μὲν τῆς οικείας καθ
 B δρας καὶ ποιμνῆς τὸν ἐννόμως τούτων κατάρχοντα, ἀντισταχθῆν
 δὲ ἕτερον, οὐδὲ τούτων ἠμέλησεν, ἀλλὰ διὰ κοινῆς συνόδου κα
 συνειλεύσεως τῶν ὑπανταχθῆν ἀρχιερέων θεοῦ ταῖς ἐκκλησίαις τ
 σάλον κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἔστησεν, τὴν τε πρὸ τούτου ἐβδόμ
 ἁγίαν σύνοδον ἐπικυρώσας, καὶ τοὺς περιλιπεῖς τῶν εἰκονομάχι
 αἰρετικῶν τῷ ἀναθέματι δοῦς, καὶ τὸν γνήσιον νυμφίον τῇ ἐ
 κκλησίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις τὸν πατέρα κανονικῶς παρασχών, τὸν
 ἀντισταχθέντα σχολάζειν κελεύσας ἕως τούτου πρὸς ἑαυτὸν μετ
 C στήσει ὁ κύριος. καὶ οὕτω μὲν εὖ καὶ καλῶς τὰ κατὰ τὴν ἐκκ
 λίσαν διέθετο, καὶ τὴν ἐνδεχομένην καὶ ταύτῃ γαλήνην τῇ οἰκ
 σπουδῇ καὶ προμηθεΐᾳ παρέσχετο.

33. Εὐρῶν δὲ καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους πολλὴν ἀσ
 φειαν καὶ σύγχυσιν ἔχοντας διὰ τὴν ἀγαθῶν ὥσπερ καὶ πονηρι
 συναναστροφὴν, λέγω δὴ τὴν τῶν ἀνηρημένων καὶ πολιτευομένων
 ἀδιάκριτον καὶ κοινὴν ἀναγραφὴν, καὶ τούτους κατὰ τὸ προσῆκ
 καὶ ἐνδεχόμενον προσφόρως ἐπηρωρθώσατο, τὴν τῶν ἀνηρημέν
 ἀχρηστῶν περιελών, καὶ τῶν κυρίων ἀνακαθάρσας τὸ πλῆθος, καὶ

11 τὸν τε P 13 τὰ] καὶ τὰ A 18 τῶν om P καὶ πο
 τευομένων — ἀνηρημένων om A

providentiæ sunt obnoxia, ac potissimum illius, viri scilicet relig
 ergaque divina veneratione cultuque longe propensi), has quoque ve
 in salo iactari tempestate videns atque turbati, eo quod noxam com
 nem a decessore contraxerant, sedaque pulsus et a grege amotus f
 rat qui eis legitime praeerat, alio in eius locum successio, tranquill
 studuit; communicæ synodo ac conventu cunctis ex locis dei praeau
 habito, quoad licuit, ecclesiarum procellam sedavit, tum superiorem
 ptimam sanctam synodum confirmans, ac qui adhuc essent, iconomac
 anathemate feriens, tum vero legitimum ecclesiae sponsum atque lib
 patrem canonicè reddens, subditiciumque atque intrusum, donec ip
 dominus ad se transferret, cessare iubens. sic itaque probe rituque
 ecclesiasticae illi compositae, hacque ratione studio suo ac cura omni
 ei possibilem tranquillitatem praebuit.

33. Cum item leges civiles multam obscuras atque confusas et
 perisset, ob bonarum scilicet atque malarum, ut sic loquar, permix
 nem, quod nempe tum antiquitatis tum quae vigeabant nullo delectu
 communi uno corpore conscriptae haberentur, has quoque convenient
 ac quoad res ferebat, commode emendavit, antiquatis, quae iam null
 usus forent, sublati, earum vero quae ratae essent multitudine plane et

ὅσαρ ἐν συνθήμει, ἐν κεφαλαίοις διὰ τὸ εὐμνημόνευτον τὴν προ-
τίμων ἀπειρίαν περιλαβάν.

34. Ἄλλ' ἐπεὶ τοῖς ἀγαθοῖς αἰεὶ παραφύεται φθόνος ὡς D
τοῖς γλυκεῖσι μάλιστα τῶν ξύλων οἱ σκώληκες, καὶ τῇ κοσμικῇ
ἐπίτηρᾷ καὶ εὐθηνίᾳ βασκαίνοντα τὰ φαῦλα δαιμόνια διὰ ποτη-
ρῶν ἀνθρώπων πειρᾶται τὴν τῶν ἀγαθῶν συνταράξει φορᾶν, ἐκ
τούτων καὶ τούτῳ συσκευὴν ἐπιβουλῆς, μετὰ καὶ πρὸς φθόνον ὀπλί-
ζεται Συμβάτιος καὶ Γεώργιος μετὰ στίφους ἀποφράδων ἀνθρώ-
πων καὶ δυσσεβῶν. οὐ συγχωροῦντος δὲ πάντως, οὐδ' ἀνεχομέ-
10 νου θεοῦ τὴν κακίαν δι' ἐλαχίστου αὐθις ἀναπαλαῖσαι τὴν οἰκίαν
ἦταν καὶ ἀπελάσαι τὴν εὐνομίαν καὶ δικαιοσύνην ἀπὸ τῆς γῆς,
κατάδηλος ἢ τούτων ποτηρία καθίσταται ἀφ' ἐνὸς τῶν συνωμο- P 16A
τῶν. ἀκολουθησάντων δὲ τῶν ἐλέγχων ἐπήρητο μὲν ἀπὸ τῶν
νόμων αὐτοῖς ἢ ἐσχάτη τιμωρία, τουτέστι, μετὰ καὶ δήμευσιν
15 καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἔκπτωσιν, καὶ ἢ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἄλλο-
τρώσει. ἀλλ' ἢ τοῦ γενναίου βασιλέως φιλανθρωπία μόνη τῶν
δεφθαλιμῶν ἔκκοπή τὴν τιμωρίαν ὠρίσατο τέως τῶν προκαταρξάν-
των τῆς ποτηρᾶς συμβουλῆς· καὶ πλέον δ' ἂν τὴν εἰσπραξὶν ἐμε-
20 τρώσει, εἰ μὴ τὴν εἰς τούτους ἄκραν φιλανθρωπίαν ἐγίνωσκε καὶ
ἄλλους προτρέψασθαι πρὸς τὴν μίμησιν καὶ τότε εἰς ἀνάγκην
ἐπειρᾶσθαι αὐτὸν καὶ βαρύτερας ἀνταποδόσεις. διὰ τοῦτο τῇ B
λεχθῆση ποιῆ τούτοις τε μετανοίας παρέσχε καιρὸν καὶ τοὺς λοι-

1 alteram ἐν om A 9 συγχωροῦνται P 20 προτρέψασθαι A

pūcia, ne velut compendio, certis capitibus, ob facillorem memoriam,
priorē illorum infinitate comprehensa.

34. Quia tamen invidia bonis semper adhaerescit, uti maxime li-
gus dulcibus adnascuntur vermes, malique daemones annuorum terrae
proventuum frugumque ubertati invidentes pravorum hominum opera
bonorum feracitatem conturbare conantur, ex horum numero ad impera-
toris vitam insidiis ferroque appetendam instructi Symbatius ac Geo-
rgius cum hominum nefariorum ac impiorum turba. haud tamen omnino
eis licuit, non sinente deo ut depressa devictaque malitia brevi quasi
reparatis viribus convivisceret exque orbe aequitatem ac iustitiam pelle-
ret. coniratorum uno prodente eorum in apertum deducta machinatio
est. subsecutus criminis indicium evictaque causa, legum severitate ex-
tremum imminabat supplicium, ut nimirum bonorum omnium proscric-
ptione damnatis etiam vita adimeretur. at generosi principis clementia
una dumtaxat oculorum effusione, eorum solummodo qui pravi consilii
auctores extiterant, poenam definivit; magisque ultionem moderatus
esset, si perspectum habuisset summa in eos clementia alios quoque ad
idem scelus audendum provocatum iri, tumque adigendum se necessario
ad atrociores poenas exigendas. idcirco ea, quam dixi, poena tum illis

ποὺς τῶν πονηρῶν ἐσωφρόνιζε. βουλόμενος δ' ἐπὶ μᾶλλον ἀνα-
στεῖλαι τὰς ὁρμὰς τῶν ἀδίκως ζητούντων ἀλλότριον θάνατον καὶ
πᾶσαν αὐτῶν ἑλίδα περιελθεῖν, ἀνάγει πρὸς τὸ τῆς βασιλείας
ἄξιωμα τοὺς τῶν παίδων καθ' ἡλικίαν προέχοντας, ἤδη βασιλι-
κῶς ἀναγομένους καὶ παιδευομένους καὶ εἰς πᾶσαν ἐκλάμποντας 5
ἀρχικὴν ἀρετὴν, Κωνσταντῖνον καὶ Λέοντα, οἰοῦναι κραταιότερας
εἶδας καὶ πλείονας βαλλόμενος τῇ ἀρχῇ, καὶ τοὺς εὐγενεῖς τῆς
βασιλείας ὄρηκας ἐπὶ ταύτης ὑψῶν.

- C 35. Ἄλλ' ἐπεὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἐγενόμην τῆς διεγρή-
σεως, βούλομαι καὶ περὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ παίδων ἤδη διαλαβεῖν, 10
ὅπως περὶ ἐκάστου αὐτῶν εὐσεβῶς ἐβουλευσατο. κατὰ γὰρ τοὺς
πάλαι τῶν εὐσεβῶν καὶ μακαρίων ἀνδρῶν, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπερ
ἐκείνους πολὺπαιδα καὶ καλλίπαιδα καὶ τοῦτον ἔδειξεν ὁ Θεός.
μετὰ χρόνον τοίνυν τινὰ μεταδίδωσι τοῦ στέφους καὶ Ἀλεξάνδρῳ
τῷ τρίτῳ υἱῷ· τὸν δὲ τούτων νεώτατον Στέφανον, ὡς τὸν Ἰσαὰκ 15
ὁ Ἀβραάμ, προσάγει Θεῷ καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἐγκαταλέγει
καὶ ἀφιερῶ. τὴν θήλειαν δὲ γοῆν Ἰσαριθμον οὖσαν τῇ ἄρρην ἐν
D ἱερῷ σεμιελῷ τῆς πανευφήμου μάρτυρος Ἐδφημίας καθιερωτῆ καὶ
ὡς δῶρον δεκτὸν καὶ ἀνάθημα Θεῷ ἀνατίθησιν, καὶ σχήματι καὶ
καταστολῇ κοσμήσας ὁμοίως ταῖς καθαρῶς καὶ ἀμιάντως τῷ ἀθα- 20
νάτῳ νυμφίῳ νυμφευομέναις παρθέναις Χριστῷ. ταῦτα δὲ εἰ καὶ
τοῖς χρόνοις ὕστερον τυχὸν γέγονεν, ἀλλ' οὖν ἐνταῦθα κείσθω

16 καταλέγει A

paenitentiae tempus praebuit, tum malos reliquos coercuit. studens au-
tem maiorem in modum eorum reprimere animos qui iniuste aliorum
caedibus inhiant, omnemque illis spem auferre, filios nati maiores Con-
stantinum atque Leonem, regie iam educatos ac eruditos omnique vir-
tute ex imperii ratione excultos, ad imperii dignitatem promovet, velut
nimirum validiores pluresque radices in imperio mittens, et super eo
nobiles imperii ramos sustollens.

35. Ad hanc porro historiae partem cum venerim, libet hic quo-
que de reliquis eius liberis instituto sermone, quomodo de singulis pie
admodum statuerit, declarare. velut enim olim pietate conspicuos ac
beatos viros, imo et supra illos, hunc quoque deus copiosa probaque
sobole donavit. post aliquod itaque tempus etiam Alexandrum filiorum
tertium Augusti corona impartivit. horum vero novissimum Stephanum,
haud secus ac Abrahamus Isaacum, deo offert deique ecclesiae adlegit
ac consecrat. filias totidem numero quot erant masculi, in sacro illustris-
sime martyris Euphemiae monasterio devovet, ac velut manus accep-
tatum hostiamque deo dicat, illas tum moribus tum habitu omnique ap-
paratu ornans, quo decorari solent quae pure ac incontaminate immor-
tali sponso Christo sponsae virgines copulantur. haec, licet subsecutis

σημημένα, ὥσπερ τῆ φύσει, οὕτω δὴ καὶ τῆ διηγήσει τῆς τετρακτῆς τῶν ἀδελφῶν.

36. Ἐπεὶ οὖν τὰ οἴκοι καλῶς εἶχεν αὐτῷ καὶ κατὰ σκοπὸν ἐπιβῆ καὶ θεάρεστον, ἐκάλει δὲ αὐτὸν ἡ ζέουσα περὶ τῶν ὅλων ἄφροτις καὶ πρὸς ὑπεροφίους στρατείας, ὡς ἂν τοῖς οἰκείοις πόνοις καὶ τῆ αὐτοῦ ἀνδρεία καὶ γενναιότητι πλατύνῃ μὲν τὰ ὄρια τῆς ἀρχῆς, πορρωτέρω δὲ συνώσῃ καὶ ἀπελεύσῃ τὸ δυσμενές, οὐδὲ P 165 τούτων ἠμέλησεν, ἀλλὰ πρῶτα μὲν τοὺς στρατιωτικοὺς καταλόγους ἡλατωθέντας ἐκ τοῦ περικοπῆναι τὰς διδομένας τούτοις φιλοτιμίας καὶ ῥόγας καὶ τὰ βασιλικὰ σιτηρέσια διὰ νέων συλλογῆς τε καὶ ἐκλογῆς ἀνεπλήρωσεν καὶ διὰ τῆς τῶν δειόντων παρυχῆς τε καὶ ἐπιδόσεως ἔφρωσεν· ἔπειτα γυμνάσας τούτους ταῖς τακτικαῖς μελέταις, καὶ τοῖς ἐνδελεχέσι πόνοις ἐμπείρους τῆς πολεμικῆς ἀγωνίας πεποικώς, καὶ εὐταξίας ὅτι μάλιστα λόγον ἔχειν ἐθίσας καὶ πε- 15 φροτικέναι τοῦ εὐπειθοῦς, οὕτω μετ' αὐτῶν ὑπὲρ τῶν φυλετῶν B καὶ συγγενῶν καὶ ὑπηκόων κατὰ βαρβάρων ἐστράτευσεν. ἦδει γὰρ ὡς οὐδὲ τῶν βαναύσων καὶ χυδαίων τούτων τεχνῶν οὐδεμίαν ἔστιν εἰδέναι πρὸ τοῦ μαθεῖν, οὐδ' ἔστιν ὅστις διδασκάλου χωρὶς οὔτε ἑποδηματοράφος, μήτι γε τῶν σπουδαιότερων τινὰ τεχνῶν κα- 20 ωφθικῶς φαίνεται. τὴν δὲ πολεμικὴν ἐπιστήμην ἡ τέχνην εἰ διχα μαθήσως καὶ ἰκανῆς ἐμπειρίας ἔξῃν εἰδέναι τῷ βουλομένῳ, οὐκ εἶχον ἄρα νοῦν ἀλλ' ἐλήθρον οἱ πολλὰ περὶ τὸ μέρος τοῦτο πονή-

temporibus acta sunt, hic tamen posita sunt, uti natura, sic et narrandi ipsa serie, fratrum quaternioni coniuncta.

36. Rebus itaque sic illi domi probe religioseque ac deo placito scopo constituta, cum ipsum ardens rei publicae cura ad externa quoque bella suscipienda impelleret, quo nimirum suis ipse laboribus et fortitudine animique magnitudine imperii fines proferret longiusque hostem propelleret ac abigeret, nec hanc sibi partem negligendam putavit. primam tamen militares cohortes inde imminutas quod consuetae largitiones et stipendia regiaeque annonae illis subtractae essent, novo delectu conscriptoque in eam rem milite replevit, necessarii quoque commeatus subministratio ac elargitione roboravit. exinde militariibus operibus eos exercens, assiduisque laboribus disciplinae castrorum expertos ac prae omnibus servandi ordinis sollicitos reddens, tribunisque suis atque ducibus obsequendi ritu instituens, una cum illis pro tribulibus et affinibus atque subditis adversus barbaros expeditionem suscepit. noverat enim nullam artem, ne mechanicam quidem ac vilem, sciri posse antequam addiscatur; nec quemquam esse qui sine magistro vel ipsam sutoriam (aedum aliquam nobiliorum artium, ac quae magnis sudoribus comparantur) adeptus satis videatur. scientiam vero seu artem militarem, si absque disciplina sufficientique ex rei usu pericia cuivis volenti parare liceret, haud sane mentis integrae fuissent, sed delirassent, qui plura circa hoc in commentariis de rebus bellicis diligenti opera tradiderunt,

C *σαντες ἐν τοῖς τακτικοῖς συγγράμμασι καὶ οἱ μέγιστοι τῶν ἀποκράτῳρων καὶ στρατηγῳν, οἱ πολλὰ ἀπὸ πολλῳν τρόπαια συστήσαντες, ὧν οὔδεις ἐθάρρησε πῳποτε μετ' ἀμαθῳς καὶ ἀγυμνάστου λαοῦ εἰς πολεμῳων παρὰταξιν ἐμβαλεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὔτε τὸν μῃ μαθόντα εἰδέναι οὔτε τὸν μῃ ἀσκήσαντα καὶ γυμνασάμενον ἀγωνίῳζεσθαι. διὰ τοῦτο καὶ ὁ γενναῖος οὔτος πρότερον γυμνάσας καὶ καταρτίσας τὰ τάγματα τὰ στρατιωτικά, καὶ τὴν νεοσύλεκτον στρατιῳν ἀναμίξας τῇ παλαιῳ, καὶ ταῖς ἀρμοζούσαις χρῳγίαις καὶ δωρεαῖς λιπάνας αὐτῳν τὰ νεῦρα καὶ τονῳσας τὰς δεξιῳ*

D οὔτω μετ' αὐτῳν προσέβαλε τοῖς ἐχθροῖς καὶ τὰ πολλὰ τρόπαια ἔστησεν καὶ τὰς μυριάς νίκας ἀνέλειτο. διὰ βραχέων δὲ δῆλῳησομαι.

37. Καὶ κατὰστασιν πόλειως ἐνεκαιρήσας καὶ σχολάσας πρῳξιειν, ἕρος ὑπολάμποντος τὰ ὅπλα ἀνέλειτο καὶ μετὰ τῳν στρατιωτικῳν καταλόγων ξυνεξητάζετο, ἡγούμενος χρῳγῳν τὸν ἀληθῳς ἄρχοντα τοῦ οἰκείου προκινδυνεύειν λαοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πῳν ἀδεῳς διάγειν τὸ ὑποχείριον πόνους καὶ ταλαιπωρίας ἐκουσίως αὐτὸν ἀναδέχεσθαι. καὶ ἐπει κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ὁ τῳς

P 166 *Τεφρικής ἐξηγούμενος, ὃν Χρυσόχειρα κατωνόμαζον, ἐπ' ἀνδρείαν καὶ συνέσει διαφέρειν δοκῳν σφόδρα παρελύπει τὴν ῳωμαίων χῳραν καὶ τοὺς λαοὺς, καὶ πολλοὺς τῳν ἀγροικῳν κυθ' ἐκίστην αἰχμαλώτους ποιούμενος ἐφρόνει σοβαρὰ καὶ ὑπέρογκα, κατ' αὐτοῦ*

6 καὶ om P 7 καὶ ante τῳν om P 10 προσέβαλλε A 12 post διηγῳσαι verba aliquot deesse videntur. 14 λάμποντος P εἴλετο P 20 ῳωμαίσις A. an ἐπὶ ῳωμαίσις?

maximique imperatores ac duces exercitus, qui multa de multis tropaea erexerunt; quorum nemo unquam cum rudi milite nec bellicis laboribus subacto adversas acies tentavit. atqui fieri non potest ut is doctus sit qui non didicerit, vel ut certamine fortiter defungatur qui se minime exercuerit ac gymnasticae operam dederit. idcirco vir ille generosus exercitatis prius instauratisque militaribus ordinibus, admixtisque tiranibus veteranorum numeris, ac convenientibus largitionibus muneribusque eorum impingentis nervis dextrisque roboratis, sic cum illis adversus hostes congressus multa tropaea erexit et innumeras victorias reportavit. haec vero enarrabo quam paucis licebit.

37. Tranquillo igitur urbis statu, ac per eius opportunitatem navata rebus diligenti opera instructoque exercitu, vere arma capessivit, inter militares ipse ordines agens ac castra sequens; nempe hoc arbitratus, viro principi pro populo suo adeunda pericula, et ut subditi omnes secure ac quiete agant, sponte suscipiendos labores ac aerumnas. cumque ea aetate Tephricae princeps, cui Chrysochiri nomen erat, reliquis virtute praestare visus ac prudentia, Romanam dicionem ac gentem dire vastaret, quotidieque multos rusticorum captivos agens, superbe altumque saperet ac se reliquis praeferreret, adversus illum eiusque urbem

καὶ τῆς ἐπ' αὐτὸν πόλεως ἑστρατεύει ὁ βασιλεὺς. τοῦ δὲ σοβαροῦ
καὶ θραύος ἐκείνου πρὸς τὴν γενναϊότητα τοῦ ἐπιόντος στρατεύ-
ματος καὶ τὴν σύνεσιν καὶ ἀνδρίαν τοῦ αὐτοκράτορος ἐμφανῶς
ρεῖ τολμήσαντος ἀντιστῆναι, ἀλλ' ὑποχωροῦντος καὶ μόνῃ τὴν
5 οἰκίαν πόλιν φυλάξαι καὶ κρατύνεσθαι διεγνώκότης, ἐπήει κατὰ
παλλὴν τοῦ κωλέσσοντος ἐρημίαν ληϊζόμενος καὶ πορθῶν καὶ κατα- B
πέμων καὶ πυρπολῶν πάσας τὰς ὑπὸ τὸν Χρυσόχειρα χώρας καὶ
χωροπόλεις ὁ βασιλεὺς, λείαν ἄπειρον καὶ αἰχμαλωσίαν περιβαλ-
λόμενος. προσβαλὼν δὲ καὶ αὐτῷ τῷ ἄστει Τεφρικῆς, καὶ δι'
10 ἀεροβολισμῶν καὶ προσεδραίας οὐχὶ μακρῶς ἐλεῖν πειραθεῖς, ὡς
ἔρα καὶ τειχῶν καρτερότητι καὶ πλήθει βαρβαρικῷ καὶ ἀφθονίᾳ
χειῶν κατοχυρωμένον αὐτὸ καὶ δυσάλωτον, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐκτὸς
ἔπαντα δι' ἔλαχιστον χρόνον τῷ πλήθει τῆς στρατιᾶς κατηρρίπωτο
καὶ τὰ ἀναγκαῖα σχεδὸν κατηνάλωτο, ἀπέστη τῆς πρὸς τὴν πο-
15 λικαίαν χρόνιου ἐπιμονῆς· τὰ δὲ περὶ αὐτὴν φρούρια τὴν Ἄβα-
ραν καὶ τὴν Σπάθην καὶ ἕτερά τινα ἐκπορθήσας, καὶ ἄρας ἐντεῦ- C
θεν ἀσιτῆ τὸν περὶ αὐτὸν πάντα στρατόν, μετὰ συγχῶν, ὡς εἴρη-
ται, λαφύρων καὶ ἀνδραπόδων ἐπανεχώρησεν.

38. Τῶν ἐν τῇ Τεφρικῇ τοίνυν τὸν πολλὸν φόβον ἢ ἐτέρα
20 τῶν Ἰσραηλιτῶν πόλεις θρασυμένη, ἣν Τάραντα λέγουσι, πρέσβεις
πέμφασα εἰρήνης ἤξιον τυχεῖν καὶ ταῖς συμμαχίαις ἐγγράφεισθαι.
3 Δι' ἐκράτιστος βασιλεὺς, ὄσην πρὸς τοὺς ἀντιταττομένους ἀνδρίαν,

8 καὶ] δὲ καὶ P 12 κατοχροῦσθ. Barberinus. 13 κατηρρίπωτο P
15 αὐτῆς A 18 σπανισμένη Barberinus. 22 ἀνδράων—
ἀποταττομένους om A

Imperator exercitum ducit. eo autem, quantavis superbia ac audacia
30 factus erat, non auso palam adorientis exercitus generosos conatus expe-
riri aut prudentiam roburque imperatoris tentare, sed secedente unum-
40 que hoc satagente, ut suam sibi servaret urbem atque assereret, ibat
imperator nemine prohibente, diripiens vastansque et excindens incen-
50 diasque pagos omnes et oppida, quae Chrysochiris dicionis erant, im-
mensa praeda ingentemque captivorum multitudinem trahens. sed
et ipsam adortus urbem Tephricam, eamque tumultuaria quasi pugna,
60 non diutina obsidione conatus capere, videns et murorum firmitate et
Barberorum multitudine annonarumque copia abunde munitam, ac quae
negre expugnari posset, quod praesertim omnis circum ager brevissimo
70 tempore copiarum numerositate desolatus erat, ac pene exercitum neces-
sarius commentus defecerat, a diutina obsidione abscessit; circum vero
80 positus praesidiis, Abara et Spatha aliisque quibusdam expilatis, illaeso
inde cuncto sublato exercitu, cum multis, ut dictum est, spoliis ac capti-
vis reversus est.

38. Ingentes Tephricae factas caedes alia Ismaelitarum urbe cum
vidisset (Taracem vocant), missis legatis pacem expostulat et in socia-
na urbium albo adscribi rogat. in his optimus imperator, quantum

τοσαύτην πρὸς τοὺς ὑποταττομένους ἐπιείκειαν ἐνδεικνόμενος, ~~ἔτι~~
 D τήθη τε τῆς πρεσβείας καὶ τῆς εἰρήνης τοῖς αἰτούσι μετέδωκε, καὶ
 συμμάχους ἀντὶ πολεμίων τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐκέκτητο. ἐκ τούτου ἄλλοι
 τε οὐκ ὀλίγοι καὶ Κουρτίκιός τις Ἀρμένιος, ὃς εἶχε τότε τὴν Ἀό-
 κικαναν καὶ συνεχῶς τὰς ἑσχατίας τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς ἐλυμαίνετο, ὅ
 προσέφυγε πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὰ ὄπλα καὶ τὸν
 λαὸν τῷ αὐτοκράτορι καθυπέταξε, θανάσιμος αὐτοῦ τὸ μετὰ τοῦ
 ἀνδρείου ἐπιεικὲς καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως δίκαιον.

39. Ἔως δὲ πρὸς αὐτὸν εἶχον τὸν νοῦν οἱ πολέμιοι, καὶ
 περιεσκόπων πρὸς ὃ μέρος ῥέψει, ἵνα πρὸς τὸ πονοῦν καὶ αὐτοὶ ¹⁰
 P 167 συνασπίσωσι, κοῦρσον κατὰ τῆς λεγομένης Ζαπέτρας ἀπέστειλεν
 ἐπιλέκτων πολεμιστῶν, οὗ σπουδῆ τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ διελθόντες
 αὐτῇ τῇ πόλει προσπίπτουσι, καὶ ταύτην ἐξ ἐφόδου λαμβάνουσι,
 καὶ πολλοὺς ἐν αὐτῇ κατασφάττουσι, αἰχμαλωσίαν τε πολλὴν καὶ
 λείαν λαμβάνουσι, καὶ δεσμίους χρόνιους ἐξάγουσι τῆς φρουρᾶς. ¹⁵
 εἶτα τὰς ἐφεξῆς πυρπολήσαντες χώρας καὶ τὸ Σαμόσατον ἐπορ-
 θήσαντες, καὶ τῇ αὐτῇ ῥύμῃ τὸν Εὐφράτην περάσαντες κατὰ
 πολλὴν ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων διὰ τὸ παραστρατοπεδεύειν τοὺς
 πολεμίους τῷ βασιλεῖ, καὶ πολλὴν λαβόντες αἰχμαλωσίαν καὶ
 λάφυρα, ὑπέστρεψαν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἔτι πρὸς τῷ Ζαρ- ²⁰
 B νοῦχ ποταμῷ, ἔνθα τὸ Κεραμισιον ἔστι, διατρίβοντα καὶ ἄργειν
 μὲν δοκοῦντα, τὰ δὲ τοιαῦτα πανσόφως διὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα κατα-
 κρατῶμενον.

3 ἀντι] ἐκ P

9 ἔως] ὡς P

21 Καραμισιον P

erga adversarios fortitudinis robur, tantam erga subiectos moremque
 gerentes aequitatem ac clementiam ostendens, vinci se passus est ab
 oratoribus, pacemque rogantibus tribuens exinde pro hostibus illos so-
 cios nactus est. hinc cum alii non pauci, tum Curticius Armenus, Loca-
 nam tunc praesidio tenens Romanaeque dicionis fines assidue molestans,
 ad eum confugit, urbemque suam et arma et populum imperatori subiecit,
 illius aequitatem ac clementiam cum pari fortitudine ac iustitiam cum
 virtute admirans.

39. Interim vero intentis in eum hostium animis serioque obser-
 vantibus quam in partem ille impetum verteret, ut laboranti opem ipsi
 ferrent, lectam bellatorum manum adversus Zapetram (sic dictam urbem)
 misit; superatisque velociter viae angustiis ipsam urbem adoriuntur pri-
 moque impetu capiunt, ac in ea multos trucidant, ingentique praeda ac
 spoliis potiti, qui pridem in ea vincti tenebantur, ex carcere liberant.
 tum vicinas terras incendunt, Samosatam diripiunt, eodemque impetu
 sperato Euphrate, cum nullus usquam obsisteret (quod nimirum hand
 procul ab imperatore hostium castra locata essent), multis captivis ac
 ingenti praeda ditati ad imperatorem reversi sunt, adhuc prope Zarnu-
 chum fluvium, ubi Caramisium est, morantem, desidis quidem similem,
 sed qui summa industria ac solertia per subditos talia designaret.

40. Ἐντεῦθεν ἄρας ὁ βασιλεὺς μετὰ παντὸς στρατοῦ τὴν
 ἕς ἐπὶ Μελιτηνὴν ἀπίγουσαν διήει ὁδόν. πρὸς δὲ ταῖς ὄχθαις
 τοῦ Εὐφράτου γενόμενος, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὥρα θέρους πλημμυ-
 ρῶτα καὶ πελαγίζοντα, τὸ δὲ προσκαθῆσθαι τῇ διαβύσει καὶ
 διακινῶν προσμένειν γενέσθαι τὸν ποταμὸν ἀγεννὲς ἐνόμισε καὶ
 ἀπίσιον τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως, γεφύρα τοῦτον ἔγνω διαλαβεῖν,
 καὶ πάντα πρὸς τὸ ἔργον σπουδῇ ἠντιρεπίετο. θέλων δὲ τὸν κόπον
 παραμυθεῖσθαι τῶν οἰκείων στρατιωτῶν καὶ τοὺς πάνους ῥαδίως
 ἐποφέρειν πείσαι, ἅμα δὲ καὶ ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἐκουσίοις ἀποτρέχειν
 10 πάνους, ἵνα εἰ καὶ ἀκούσιος πολλάκις συμβῆ, μὴ ξηνοπαθῆ μηδὲ
 ἀρήθης εὐρίσκοιτο, συνεφήπτετο τοῦ ἔργου τοῖς στρατιώταις καὶ
 μάλα προθύμως, καὶ τὰ μέλιστα βάρη τοῖς οἰκείοις αἴρων ὤμοις
 πρὸς τὴν γέφυραν διεκόμενεν. εἶδεν ἄν τις τότε ἰσομέγεθες βάρους
 ὅσπερ ὁ βασιλεὺς ῥαδίως ἐβάσταζε, τρεῖς τῶν στρατιωτῶν ὁμοῦ
 15 μόλις διακομίζοντας. οὕτω δὲ τὸν Εὐφράτην περαιοθεὶς τὸ φρού-
 ριον εὐθὺς ὃ Ῥαυράκιον λέγεται ἐξεπέβησεν. ἰδίᾳ δὲ τοὺς Χάλ-
 δους καὶ Κολωνιάτας τὴν μεταξὺ χώραν Εὐφράτου καὶ Ἀρσίνου D
 κλειύσας καταδραμεῖν, λείας πολλῆς καὶ ἀνδραπόδων δι' αὐτῶν
 ἐκτρέψεν καὶ τὰ φρούρια τὸ τε Κορυτικίον καὶ τὸ Χαχὸν καὶ τὸ
 20 Ἄμερ καὶ τὸ Μουρονιῆς καλούμενον καὶ τὸ Ἄβδελα ἐξεπέβησεν.
 αὐτὸς δὲ τῇ Μελιτηνῇ προσβαλὼν, εὐανδρούσῃ τότε καὶ πληθὺς
 ἐχούσῃ βαρβάρων συχρόν, οἱ πρὸ τῆς πόλεως μετὰ βαρβαρικῶν

2 Μελιτηνὴν A, et infra Μελιτηνῆ.

20 Ἄβδηλα A

40. Hinc discēdens cum universo exercitu, quod ad Melitenem du-
 cit, iter ingreditur. ubi autem ad Euphratis ripas venit, tumescentem
 aestivo tempore lateque exundantem fluvium videns, degenerisque animi
 nec illis quas ducebat copiis dignum ratus traiecitui assidere, ac donec
 detumuisset aquae humilior alveo expectare, ponte iungendum con-
 sūtit; cunctaque ad opus velociter instructa sunt. cupiens vero mili-
 tum laborem lenire et ad eius molestias facile ferendas inducere, aequē
 ipsam pariter spontaneis fatigationibus divexare, ne si quando, ut ple-
 rumque solet, inconsulto aliquid accidisset, novitate casus consterneretur
 aut malis insuetus inveniretur, sociam militibus operam, et quidem
 strenue admodum ac alacriter, adiungebat, maioraque onera suis ipse
 humeris ad pontem apportabat. vidisset tunc eius ponderis onus impe-
 ritorem facile ferre, cui vix tres simul milites pares essent. in hunc
 modum transmissio Euphrate statim praesidium Rhapsacium expugnat.
 scortum vero Chaldos et Coloniatas regionem quae inter Euphratem et
 Arsinum effunditur iubens excurrere, ingenti praeda multisque captivis
 potius est; castellaque, quod Curticii vocant et Chachon et Amer et
 Marinixum et Abdela, cepit ac diripuit. ipse Melitenem irrumpens, ur-
 bem eo tempore ingenti civium multitudine fretam affatimque barbaro-
 rum copiis munitam, quibus in occursum cum barbarico clamore ac stre-

ἀλαλαγμῶν καὶ φρυαγμάτων ἀπήντων αὐτῷ, τὴν οἰκίαν ἀρειεῖν
 ἐπεδείξατο, ὡς μὴ μόνον τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίων
 P 168 περιφανῶς ἐκπλυγῆναι τὴν ἀνδρίαν αὐτοῦ καὶ εὐχέριαν. ἐμφρο-
 νως γὰρ ἄμα καὶ νεανικῶς προσμύξας τοῖς πολεμίοις, καὶ κατὰ
 χεῖρα γενναῖος φανείς καὶ τόλμη διαφέρων, καὶ παρὰ δεινὰ ὄρσι-
 μος εὐθαρσής τε καὶ ἀκατάπληκτος, πρῶτος τοὺς ἀντιπεταγμέ-
 νους ἐτρέψατο φόνῳ πολλῷ· εἶθ' οὕτως οἱ σὺν αὐτῷ τοὺς κοί-
 αὐτοὺς ἔκαστοι καὶ μέχρι τοῦ ὕστερος ἀναιροῦντες ἐδίωκον, ὡς πολ-
 λοῖς νεκροῖς τὸ πρὸ τῆς πόλεως πεδίον καταστρωθῆναι καὶ τὸ περὶ
 τοῦ τείχους ὕδωρ αἵματι κερασθῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ ζῶντας
 ἀλῶναι, καὶ ἄλλους τῷ δέει ἐκόντας αὐτομολῆσαι, τοὺς δὲ περὶ
 B σιν εἰργεσθαι. ἔνθα διανοεῖτο μὲν ὁ βασιλεὺς μηχανάς τε πῆγνυ-
 σθαι καὶ ἅπαν ὄργανον πολιορκητικὸν μεταπέμπεσθαι καὶ ἔργα
 τόλμης καὶ γενναιότητος περὶ τὴν τειχομαχίαν ἐνδείξασθαι· ὡς δὲ
 ἑώρα τὴν πόλιν τειχῶν τε περιβολῇ καρτερὰν καὶ πλήθει τῶν ἀπὸ
 τοῦ τείχους ἡμνομένων θυσάλωτον, ἐπύθετο δὲ παρὰ τῶν αὐτο-
 μόλων καὶ ἐπιτηδείων ἔχειν ἀφρονίαν πολλήν καὶ μὴ δεδιέναι χρο-
 νίαν πολιορκίαν, ἄρας ἐνεῦθεν τῇ Μανικαίων προσέβαλε τῇ
 δενδροτομήσας δὲ ταύτην καὶ τὰς οἰκίας πυρὶ δοῦς καὶ πᾶν Σαυ-
 φθιρῶν τὸ ἐν ποσὶ, τὸ Ἀργυροῦθ λεγόμενον αὐτῶν φρούριον καὶ
 τὸ Κουτακίου καὶ Στεφάνου καὶ Ραχὰτ ἐμπρήσας κατέκαυεν.

1 ἀλαλαγμῶν A
 παρὰ τὰ

3 τὴν om P
 17 δὲ] μὲν AP

5 παρὰ] περὶ P. ~~na~~

pitu effusis ipse suae virtutis egregium specimen dedit, ut non modo
 eius asseclae sed et hostes illius palam fortitudinem dexteritatemque sta-
 pore admirarentur. solerter enim fortiterque hostibus congressus, manna-
 que fortem et audacia praestantem fidentisque animi virum ac interri- itum
 terribilibus praeferens, primus adversam aciem magna strage fudit; t- tum-
 que alii sibi quique adversos obiectosque ad urbis usque portas caed- den-
 tes persecuti sunt, ut exterius urbis pomerium multis cadaveribus con-
 sterneretur vallique muro circumducti aqua cruore misceretur, multi i et
 iam vivi caperentur, alii metu perciti ipsi sponte transfugerent; reli- liqui
 denique in urbe includerentur, omnique postmodum exitu penitus ar- rce-
 rentur. in his cogitabat imperator machinas figere, cunctaque expugn- an-
 dis urbibus aptata instrumenta convehere, audacisque ac strenui an- imi
 facinora tentandis muris designare: sed cum videret urbem moeni- mium
 ambitu munitissimam, eaque tutantium multitudine ac robore captu- lif-
 ficillimam, audissetque a profugis necessario commeatu abunde inst- u-
 ctam, nec diutinam timere obsidionem, inde discedens in regionem M-
 nichaeorum irrupit, excisisque arboribus ac aedibus igni succensus cu-
 ctisque obviis devastatis eorum castellum Arganthum Cutacique et St-
 phani et Rachatum concremans penitus evertit. postmodum subiec-

ἔτι τὸν ἐπὶ χεῖρα πάντα λαὸν πλουσίως φιλοφρονησάμενος, καὶ C
 τῶν ἀριστευσάντων ἕκαστον ἀριστείως τιμήσας, μετὰ πολλῶν λα-
 φάρων καὶ νικητικῶν στεφάνων ὑπέστρεψε πρὸς τὴν βασιλεύουσαν·
 καὶ διὰ τῶν Χρυσῶν πυλῶν εἰσελθὼν ὡς οἱ πάλαι κατὰ τὴν μεγα-
 5 Λόδοον Ῥώμην τῶν ἀποκρατόρων τοὺς θριάμβους κατὰγοντες,
 καὶ τὰς παρὰ τοῦ δήμου νικητικὰς ἐκβολήσεις καὶ εὐφημίας δεξά-
 ρματος, καὶ πρὸς τὸ μέγα τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ἀνάκτορον, ὡς τὰς
 εὐχὰς καὶ τὴν προσήκουσαν εὐχαριστικὰν ἀποδώσων, εὐθὺς ὡς εἶχεν
 10 ἔξ ἰδοῦ παραγεγυνώς, καὶ ὑπὸ τοῦ τότε πατριαρχοῦντος τῷ τῆς D
 10 πλάης στεφάνῳ ταινωθεῖς, ἀπεκατέστη εἰς τὰ βασίλεια.

41. Καὶ πάλιν αὐτὸν φροντίδες πολιτικαὶ διεδέχοντο, καὶ
 ταῖς ἀπὸ διαφόρων ἰθνηῶν πρῆβειαις τὰ πρόσφορα ἐχρημάτιζε·
 καὶ πρὸς ὄλλων τοῖς τέκνοις συνευφρανθεῖς καὶ τῇ γυναικί, καὶ
 τοῖς κατὰ τὸ ἄστυ περιελθὼν ἱεροῦς καὶ Θεῖου ναοῦς καὶ τὰς
 15 εὐχὰς ἀποδούς, συνήθως ἦν αὐθις ἐπὶ τῶν πολιτικῶν διοικήσεων
 καὶ τῶν κρίσεων, τὴν περὶ τὸ ὑπήκοον κηδεμονίαν καὶ ἄγρυπνον
 πρόνοιαν ἐνδείκνύμενος. οὐ διελίμπανε δὲ ὅμως καθ' ἑκάστην P 169
 αἰς τὸν ἱερὸν καὶ Θεῖον ναὸν εἰσιῶν καὶ ἱκετεύων τὸν κύριον, καὶ
 μεοίτας πρὸς τοῦτο τὸν τε ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ καὶ Ἡλιοῦ τὸν
 20 προφήτην πρὸς Θεὸν προβαλλόμενος, τοῦ μὴ πρότερον τοῦ βίου
 ὑπεξελθεῖν πρὶν ἢ τὸν τοῦ Χρυσόχειρος ὄλεθρον ἐπιθεῖν καὶ τρία
 βῆλα τῇ αὐτοῦ κατυπῆσαι μιανρᾷ κεφαλῇ. ὃ καὶ γέγονεν ὕστερον.

omni milite large copioseque muneribus accepto, ac qui singulari virtute
 fulserant, singulis decenti honorario donatis, multis auctus spoliis ac
 victoriae sertis in urbem reversus est; ingressusque per Aureas portas,
 quo fere ritu veteres imperatores in praemagnifica nobilique Roma trium-
 phum agebant, faustis pro victoria populi acclamationibus ominibusque
 deducuntibus, in magnum dei sapientiae templum ad vota congruamque
 gratiarum actionem deo persolvendam, statim ut erat ex itinere, pro-
 fectus, atque a patriarcha victoriae corona redimitus, in regiam rece-
 ptus est.

41. Rursus vero curae eum civiles sollicitabant, diversarumque
 5 orationum oratoribus ad se convenientibus dandis responsis incumberebat;
 paululumque cum liberis ac uxore relaxato animo, ac sacrosanctis per
 urbem voti precumque causa templis religiose lustratis, ex more rursus
 10 civilibus administrationibus iudiciisque addicta opera, diligentiam ille
 suam vigilemque curam erga subditos ostentabat. nullum tamen faciebat
 15 huiusmodi in sacrum divinumque templum ingrediendi deumque
 supplicibus votis exorandi, intercessoribus ad deum adhibitis tum Mi-
 chaele caelestis exercitus principe, tum Elia propheta, ne prius vita ex-
 20 cederet quam Chrysochiris interitum videret ac tria tela impuro illius
 capiti infingeret; quod et postea contigit. sequenti enim anno, cum is

τῷ γὰρ ἐπιόντι χρόνῳ εἰς τὰς τῶν Ῥωμαίων ἐμβαλόντος χώρας τοῦ προμηθημονευθέντος Χρυσόχειρος καὶ ταύτας ληϊζομένου, ἀπεστέλλει κατ' αὐτοῦ συνήθως ὁ βασιλεὺς τὸν τῶν σχολῶν ἐξηγούμενον. ὃς ἐξελθὼν καὶ πάντα τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν συμπαρελαβὼν, ἐπεὶ κατὰ πρόσωπον ἐμφανῶς ἀντιστήναι πρὸς αὐτὸν ἀπέδρασε.

B δειλία, τὰ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα συμπαρελείπετο τέως ἀπὸ τίνος διαστήματος, καὶ τὰς μερικὰς ἀνεῖργε καταδρομὰς, καὶ οὐ συνεχῶρει κατὰ τῆς χώρας ἀδειῶς διασχιδνασθαι. ὡς οὖν τὸ μὲν δρῶν τὰ δὲ ἀπρακτῶν ὁ βάρβαρος, ἤδη καὶ τοῦ καιροῦ καλοῦντος αὐτόν, τῆς πρὸς τὰ οἰκεία ἐπανόδου ἐμνήσθη καὶ μετὰ λείας συχῆς πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεφεν, ἀφώρισε δὲ τῶν στρατηγῶν ὁ τῶν σχολῶν ἐξηγούμενος, τὸν τε τοῦ Χαρσιανοῦ καὶ τῶν Ἀρμενίων, μετὰ τῆς περὶ αὐτοὺς δυνάμεως ἕκαστον, ὥστε συμπαρομαρτεῖν καὶ ἐφέπεσθαι τῷ Χρυσόχειρι ἄχρι τοῦ Βαθυρρύακος, κἀκεῖθεν εἰ μὲν ἐπαφήσει κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁρίων.

C στρατὸν, δῆλον τοῦτο τῷ δομestικῷ ποιήσασθαι, εἰ δὲ πρὸς τὸν οἰκείον φωλὸν ἀμεταστρεπτι βαδίζων εἰσδύνειεν, ἔλαστας τοῦτον αὐθις ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτόν. (42) ἤδη οὖν τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος γεγονότος ἐν ἐσπέρας καιρῷ κατὰ τὸν καλούμενον Βαθυρρύακα καὶ αὐλισμένον κάτω πρὸς τὴν τοῦ ὄρους ὑπώριον; τῶν δὲ Ῥωμαϊκῶν στρατηγῶν καταλαβόντων τὰ τούτου μετωρότερα καὶ τὸ μέλλον ἀποσκοπούντων, ἐμπίπτει τις ἕξις περὶ τῶν πρωτείων καὶ ἄμιλλα τοῖς τῶν δύο θεμάτων στρατιωτικῶν κα-

4 ὃς ἐξελθὼν om P

12 ἀφηγούμενος A

22 τῶν om A

quem dicebam Chrysochir Romanam dicionem invasisset eamque devastaret, misit ex more imperator in eum scholarum domesticum; assumptoque omni Romano exercitu, licet palam concerta acie cum illo pugnarum non auderet, interim tamen Romanis cohortibus ex certo intervallo in sequentibus, obstabat ne hinc inde excurrere ac palando per loca dispergi auderet. cum igitur barbarus, partim rebus ex voto cedentibus partim frustrato conatu, iam etiam tempore vocante, ad sua redire statuisset gravique onustus praeda domum rediret, scholis praefectus duobus ducibus, quorum unus Charsianis alter Armeniacis praeerat, praecipit ut cum iis quas ducebant cohortibus Chrysochirem pone sequantur usque ad Bathyrthyacem; indeque, si quidem adversus Romanorum sine copias immitteret, id domestico significarent: sin recto itinere in suas se latebram reciperet, illo dimisso ad ipsum rursus redirent. (42) iam itaque ad eum qui dictus est Bathyrthyaci locum, advesperascente die barbarorum devectus exercitus ad pedes montis consedit. Romanorum duces illius superiora occupant, ac quid eventurum sit dispiciunt. interim inter duorum thematum milites, et ordinum turmarumque ductore ac manipularios, contentio quaedam et pugna de virtutis praestantia in

παύσει καὶ λοχαγωχοῖς, τῶν μὲν τοῦ Χαρσιανοῦ ἑνωτοῖς ἐπι-
 γραφῶτων τὸ πραιβεῖον τῆς κατ' ἄλλην ἀρετῆς, ἔμπαλαι δὲ τῶν
 Ἀρμενικῶν μὴ μεθιεμένων τῆς ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδρίας τὸ πρω- D
 τῶν ἑκείνου λαβεῖν. ὡς οὖν ἐπὶ πλέον τὰ τῆς φιλονεικίας αὐτοῖς
 εἶχε καὶ τὰ φρονήματα διηρέθιστο, λεχθῆναι φασὶ παρὰ τῶν
 πρωτόντων τοῦ τῶν Ἀρμενικῶν συστήματος ὡς ἵνα τί μάλιστα ἐν
 λόγοις ἕκαστοι θρασυνόμεθα καὶ ἀχουόμεν διακενῆς, ἔξδν τοῖς
 ἔργοις τὴν ἀμφισβήτητον ἀρετὴν ἐπιδειξασθαι; τῶν γὰρ πολεμίων
 οὐ μακρὰν ἀπεχόντων, ἔξεστιν ἐπὶ τῶν ἔργων φανῆναι τοὺς ἀρι-
 10 στίαις καὶ ἐκ τῆς κατὰ χεῖρα γενναϊότητος κριθῆναι τοὺς ὑπερέχον-
 τας. τοὺς τοιοῦτους τοίνυν λόγους διακηκούτες οἱ στρατηγί, καὶ
 τῆρ πρὸς ἀνδρίαν ὀρμὴν καὶ προθυμίαν κατανοήσαντες τοῦ λαοῦ, P 170
 σπουδάζοντες δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου βοήθειαν, ὅτι ἐξ ὑπερδε-
 ξίαν τοῖς ἐν ἐπιπέδῳ κατηλισμένοις μέλλουσιν ἐπιτίθεσθαι, διχῆ
 15 διαρροῦσι τὴν δύναμιν· καὶ τὸ μὲν ἔκκριτον αὐτῆς ἄχρις ἔκτης
 ἰσκιονιάδος μετὰ τῶν γε τῶν στρατηγῶν προσβαλεῖν ἐκρίθη τῷ
 τῶν βαρβάρων στρατῷ, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς εὐαριθμήτου Ῥωμαϊκῆς
 στρατῆς ἐς δόκησιν πλήθους αὐτοῦ που πρὸς τὰ μετέωρα συσκευ-
 ῶσαντες, καὶ σύνθημα δόντες καιροῦ, ἵν' ὅταν οὗτοι προσβά-
 20 λωσι τοῖς ἐχθροῖς, κάκεινοι σὺν ἀλαλαγμῷ μεγίστῳ καὶ σύλληξι,
 συνεπηχούστων καὶ τῶν ὀρέων αὐτῶν, ἐκπληκτικὴν βοὴν ἀναρροή-
 ζῶσι, αὐτοὶ τὰς πανοπλίαις ἐνδύονται, καὶ ἀφανῶς διὰ νυκτὸς τῆ

6 τῶν om P
centibus Getis.

15 ταύτης A
προσβαλεῖν om A

16 Allatius Γετῶν manuda-

1. di. Charitatis virtutis, quae in fortitudine est, primum sibi vin-
 dicabant: contra Armeniaci nihil se illa virtute his impares omnino ob-
 nitabantur. augescere itaque rixa, et cum partium irritaretur ferocitas,
 ab Armeniacorum coetus primoribus in haec verba peroratum ferunt.
 2. quid frustra verbis singuli ferocimus atque iactamus, cum in promptu
 sit virtutis specimen dare, qua de ambigimus? cum enim hostes haud
 longe absint, posunt qui viri praestantes existant, facinoribus editis
 3. increbrescere, ac qui fortis robore praecellat, iudicio primas obtinere." his
 ergo ductores sermonibus auditis, militumque ad impressionem faciendam
 hostem animum atque alacrem considerantes, nec non ipsius loci oppor-
 4. tunitatem haud leve sibi ad victoriam momentum afferre sentientes, quod
 5. sublimi loco impetum in hostes erant facturi, qui in valle castra ha-
 bebant, duas in partes copias dividunt. selectiorem manum ad sexcen-
 6. tes cum ipsis ductoribus in hostem irruere decernunt: reliqui numero
 7. non multi in sublimi starent, confertae multitudinis speciem praeferrentes,
 8. data temporis tessera, ut cum illi hostem adorirentur, illico hi maximo
 9. cum plausu et tubis canentibus terribilem rugitum una quoque reboanti-
 bus montibus ederent. sic arma induunt, ac occulte per noctem ad ho-
 10. Theophanes centia.

στρατοπεδεία τῶν δυσμενῶν πλησιάζουσι. πρὸ τῆς ἕως δέ, οὐκ τοῦ ἡλίου τὸ ὑπὸ γῆν τελείως παραλλάξαντος ἡμισφαιρίου, βσταβαρᾶ παιανίσαντες καὶ τὸ "σταυρὸς νενίκηκε" συμβοήσαντι ἐπιτίθενται τοῖς ἐχθροῖς, συνεπαλαλαζάντων ἀπὸ τοῦ ὄρους α τῶν λοιπῶν. εὐθὺς οὖν τῷ ἀειπλίτῳ καταπλαγέστες οἱ βάρβαροι, καὶ μήτε συστήναι μήτε τὸ ἐκίων κλήθος ὄσον ἐστὶ λαβάνη κυρτὸν κατιδεῖν, μήτ' ἄλλο τι σωτήριον ἑαυτοῖς ἐκ τοῦ παραχρῆμι λαχύσαντες συνιδεῖν, ὤρμησαν πρὸς φυγὴν, τῆς τοῦ βασιλέως τοῦ

C τους πάντως ἐπιμόνου ἐκδειματούσης εὐχῆς καὶ συνελαινούσης πρὸς ἕλεθρον. τῶν οὖν διωκόντων Ῥωμαίων καὶ τοὺς μὴ συνήτας συνεχῶς ἐπιβωμμένων στρατηγούς καὶ τὰ τάγματα καὶ τὸν τῷ σχολῶν ἀφηγούμενον, καθάπερ αὐτοῖς συντέτακτο, καὶ τῶν φεγόντων εἰς πλείονα φόβον συνελαινομένων καὶ ταραχὴν, συνέβη μέχρι μιλίων τριάκοντα γενέσθαι τὴν δίωξιν καὶ τὸν μεταξὺ χώρον ἀπείροισι καταστροφῆναι νεκροῖς. (43) ὅτε καὶ τὸν ἀναδῆ κα Φρυσὸν ἐκείνον Χρυσόχειρα λέγεται, σὺν ὄλοις φεύγοντα τῷ περὶ αὐτὸν, ἐπικαταδιώκειν Ῥωμαίων τινά, τὸ Πουλιάδην παρὰ νόμιον φέροντα, ὃν συνέβη ποτὲ κατὰ Τεφρικὴν γεγονότα αἰχμάλωτον διὰ τὸ ἀστείμου μετέχειν καὶ χάριτος συνήθη καὶ γνώριμα

D χρηματίζουσι Χρυσόχειρι. ὃν ἰδὼν ὁ βάρβαρος τότε μετ' ἐνδοξασμοῦ καὶ προθυμίας διώκοντα, ἐπιστραφεὶς "τί σοί" φησὶ "κακόν, ὡ ἄθλιε, διεπραξάμην, Πουλιάδη, ὅτι με οὕτω καταδύ

3 καὶ τὸ — συμβοήσαντες om A

17 Ῥωμαίων A

stium castra accedunt. summo autem mane, cum necdum sol emen penitus subiecto nobis hemisphaerio emersisset, magna voce paeana cantantes, et "vicit crux" conclamantes, aggrediuntur hostem, simul rellq; de monte militarem conclamationem edentibus. at barbari subito re i sperata perterriti, neque inter se coire nec contemplandae irruentis hostium multitudinis tempus habere, neque omnino quicquam saluta consulere posse, sed fugae se dare, imperatoris prorsus assidua ad deprecatione eos perterrente atque in interitum propellente. Romanis it que insequentibus, absentesque duces atque ordines scholisque praefectum continue compellantibus, sicut fuerat praecipitum, aucto fugientis pavore ac tumultu ad trigesimum miliare persequuntur, interiectumque spatium cadaveribus consternunt. (43) inter haec etiam impudentem audacemque illum Chrysochirem, cum paucis suorum fugientem, Romanorum quendam, cognomento Puladem, persecutum ferunt, qui Tephraeae quondam captivus, quod festivus esset ac lepidus, Chrysochiri innotuerat et ab eo in familiaritatem fuerat admissus. hunc ut vidit barbarus fariose alacrique animo insequentem, conversus ad eum "quid tibi" inquit "mali feci, miser Pulade, quod sic insane perempturus persequeris?" cui ille brevibus "quod nimirum munerum in me corum vicem me tibi hodie redditurum deo bene propitio, confido, J

κεις μανιωδῶς, ἐπιθυμῶν ἀνελεῖν με; ὁ δὲ συντόμως ἀντέφησεν
 οὐ τῶν ἐβεργεσιῶν σου, πάτρων, τὴν ἀμοιβὴν ἀποδοῦναι σοι κατὰ
 τὴν παροῦσαν ἡμέραν πεποιδῶς εἰμι ἐν θεῷ, καὶ διὰ τοῦτο κατα-
 δάσκω ὀπίσω σου. ὡς οὖν ὁ μὲν προῆει οἷα βεβλαμμένοις τὰς
 σφρένας ὑπὸ θεοῦ, ἀπεγνωσμένοις τε καὶ δειλῶς, ὁ δὲ ἐκρέπτο μετ'
 ἐπιτομίας καὶ θάρσους νεανικοῦ, ἐντυγχάνει τάφρω βῆθεια ὁ δασ-
 κόμενος, ἦν ὑπερπηθῆσαι ὁ ἵππος ἐπεδειλία τε καὶ διώκλιζεν. καὶ P 171
 ἕως περὶ ταύτην ὁ Χρυσόχειρ εἶχε τὸν νοῦν, βάλλει τοῦτον ὁ
 Πουλάδης κοντῶ κατὰ τῆς πλευρᾶς, καὶ εὐθὺς περιδινηθεὶς τῷ
 10 ἄλλήματι κατερρῆν τοῦ ἵππου. καὶ τῶν σὸν αὐτῶ τις, ἧ Δια-
 κωνίτης ἦν τὸ ἐπώνυμον, ἀπὸ τοῦ οἰκείου ἵππου ῥίψας ἑαυτὸν ἐπι-
 μιλίας ἤξιον τὸν πεσόντα δεσπότην, καὶ τοῖς οἰκείοις γόνασι τὴν
 ἐκείνου κεφαλὴν ἐπιθεὶς τὸ συμβᾶν ἀπωδύρετο. ἐν τοσοῦτῳ δὲ
 προσήγονται τῷ Πουλάδῃ καὶ ἕτεροι, καὶ καθαλλόμενοι τῶν ἵπ-
 15 πων τὴν τοῦ Χρυσόχειρος ἀποτείνουσι κεφαλὴν λειποφυχοῦντος
 ἤδη καὶ ἐκλιμπάνοντος, συγκαταλέγουσι δὲ καὶ τὸν Διακωνίτην
 ἐκείνον τῷ τῶν λοιπῶν δεσμῶν ἀριθμῷ. οὕτω δὲ παραδόξως B
 καταπολεμηθέντων τῶν δυσμενῶν καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ ἐφωθέν-
 τος καυχῆματος, συντόμως μετὰ τῶν τῆς χαρᾶς ἀγγέλων προσου-
 20 ποστέλλεται βασιλεῖ ἡ τοῦ Χρυσόχειρος κεφαλὴ. ἐτέγγονε δὲ
 τῆς τῶν οἰκείων θυγατέρων διατριβῆς ἐχρημάτιζεν. καὶ τῆς κεφα-
 λῆς προσενεχθείσης τῶν οἰκείων ἀναμνησθεὶς προσερχῶν, καὶ πρὸς

1 ἀπέφησεν P 7 ὑπεδειλία? 15 τὴν om P 16 ἤδη om P
 23 προσενεχθείσης om A

trane; ideoque retro te insequor." praecipit itaque ille quasi mente cap-
 tps ac attonitus, desperata salute, ac nimium pavidus: Pulades intrep-
 pide audacique animo insequabatur, donec ad altam foveam deventum
 est. substitit equus, prae voragine transilire trepidans titubansque.
 Cumque circa eam Chrysochir animum intendit, huic Pulades onto la-
 tera transfigit; statimque doloris vi circumactus equo decidit. tum e
 Comitatu unus, cui Diaconitzae nomen, se equo proripiens dominam col-
 lapsam procurabat, eiusque capite genibus suis appposito casum deplora-
 bat. interim alii Puladae succrescunt, equisque exsidentes Chrysochiris
 fere exanimati caput a cervice revellunt. Diaconitzem vero ipsum quo-
 que vinctis aliis adiungunt. sic pene inaudito eventu praeterque spem
 omnem debellatis hostibus ac Christianorum exaltata gloria, ceto cum
 gaudii nuntiis Chrysochiris quoque caput imperatori mittitur. versaba-
 tur ille per id tempus apud Petrium, ubi monasterium erat, in quo eius
 filiae pietatis palaestra exercebantur. allato capite votorum suorum pre-
 caeque memor, intentoque in eum cum lacrimis mentis oculo qui facit

τὸν ποιῶντα τὸ θέλημα τῶν επικαλουμένων αὐτὸν μετὰ δακρῶν
 τὸν τῆς διανοίας ἐκτείνας ὀφθαλμόν, τόξον ἐνεχθῆναι καὶ βέλη
 C προσέταξε, καὶ θᾶπτον τὴν νευρὰν ἐντείνας τρία κατὰ τῆς παλα-
 μναίας κεφαλῆς ὀπισθοφανῶς ἀφῆκε βέλη, καὶ εἰς οὐδὲ ἕν ὄλας
 δειήμαρτεν, ἐναγισμὸν τινα τοῦτον ἄξιον τοῦ δυσεβοῦς προσάγα-
 γεῖν αὐτῷ οἰηθεὶς ἀντὶ τῶν πολλῶν μυριάδων, ὅς ἐν πολλοῖς τῆς
 ἐκκρατείας αὐτοῦ κατηγάδωσεν ἔτεσι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν
 Χρυσόχειρα καὶ τὴν ἀνδοῦσαν τότε δόναμιν τῆς Τεφρικής τοιοῦ-
 τον τὸ τέλος ἐδέξατο συνεργεῖα Θεοῦ, ταῖς πολλαῖς ἰκεσίαις καμ-
 φθέντος Βασιλείου τοῦ εὐσεβῶς βασιλεύοντος. 1

44. Ἄρτι δὲ τοῦ αἰοιδίμου πατριάρχου Ἰγνατίου ὁσέως καὶ
 Θεαρέστως τὸν βίον ἀνόσαντος, καὶ ὑπὸ πλουσίᾳ τῇ πολιᾷ καὶ τῇ
 κύκλῳ δορυφορίᾳ τῶν ἀρετῶν καὶ τῷ παρὰ πάντων μακαρισμῶ
 τὴν παροῦσαν ἀλλαξαμένου ζωὴν καὶ διαβάντος πρὸς τὴν ἀμεί-
 D νονα, ἀπέδωκεν αὐθις τὴν ἐκκλησίαν καλῶς τῷ μὴ καλῶς ἀντι-1
 ποιεῖσθαι τὸ πρότερον δόξαντι, καὶ κατέστησεν ἐνόμως τότε καὶ
 κανονικῶς τὸν σοφώτατον Φώτιον ἐπὶ τὴν σχολάζουσαν καθέδραν
 τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. οὐ μὴν οὐδὲ πρὸ τούτου διέλειπε φιλο-
 φρονούμενος αὐτὸν καὶ τιμῶν διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παντοδαπῇ σοφίαν
 τε καὶ ἀρετῇ, ἀλλὰ κἄν εἰ τῆς καθέδρας μετέστησεν, οὐδὲν τοῦ
 δικαίου θέλων ἄγειν ἐπίπροσθεν, ὅμως τῶν εἰς παραμυθίαν οὐδὲν
 ἐπέλειπε παρεχόμενος. ἔθεν κἄν τοῖς βασιλεῖσι διατριβὴν αὐτῷ

8 ἐκτείνας P
 20 κἄν] μὴν A

12 πολιᾷ] σιᾷ A

14 προσεῦσαν A

voluntatem invocantium eum, afferri ad se arcum ac sagittas praecepit, ocinusque nervum tendens tres a tergo in sceleratum caput sagittas misit, ac ne in una quidem erravit, hanc quandam impietatis scelerumque dignam expiationem se illi adhibere ratus pro tantis hominum milibus, quos per multos sui principatus annos perdiderat. atque hunc finem habuerunt res Chrysochiris, sicque evanuit florentis tunc Tephricae potentia, opitulante lumine inque rem pie imperantis Basilii assiduis precibus facto propitio.

44. Iam vero viro inclito patriarcha Ignatio sancte deoque placitis moribus vita perfuncto, opulentaque canitie ac virtutum obvallante chore cunctisque laudantibus virumque praedicantibus vivis exempto et ad meliorem vitam translato, ei rursus ecclesiam rite reddidit, qui non rite sibi ante eam vindicare visus erat; legitimeque ac canonicè sapientissimum Photium in regiae urbis vacante sede constituit, quanquam ne prius quidem omni eum humanitate accipere honoremque habere cessabat, qua ille omnis generis sapientia atque virtute praeditus erat. verum quanquam sede deturbarat, quod sane nihil sibi iustitiae cultu potius esse volebat, nihil tamen quod solandae viri fortunae esset omittebat. unde

δοὺς τῶν οἰκείων παιδῶν ἀπέδειξε παιδευτὴν καὶ διδάσκαλον. οὕτως οὐδένα, καθ' ὅσον οἶός τε ἦν, περιεώρα λυπούμενον, ἀλλὰ P 172
 πᾶσιν εὐμενῶς τε καὶ προσηγῶς προσεφέρετο καὶ τὸν θανάτῳ τρέ-
 πον ἐν ἡμέλει παραμυθούμενος.

5 45. Ἀλλὰ καίπερ οὕτω πατρικῶς τε καὶ κηδεμονικῶς πρὸς
 τοὺς ὑπὸ χεῖρα διατιθέμενος, εἶχεν ὁμως τοὺς μισοῦντας, μᾶλλον
 δὲ φθονοῦντας καὶ ἐπιβουλεύοντας αὐτοῦ τῇ ζωῇ. ὁ γὰρ οὕτω
 λεγόμενος Κουρκούτας ὑπὸ πλοῦτος καὶ τρυφῆς ἔξυβρίσας, ὡς
 ἴσκει, τυραννίδος ἐραῖ, καὶ ὁμοφρόνων πληθὺν συνωμύτας λαβῶν
 10 κερὸν ἐζήτει τῆς ἐπιθέσεως. ὡς δὲ πρὸ τούτου τὰ τῆς συσκευῆς
 εἰς τὸς τῶν συνωμοτῶν ἐμπρόθη τῷ βασιλεῖ, παραδίδονται τοῖς B
 ἴσκει οἱ πονηροί. ἀλλὰ πάλιν ἡ τοῦ γενναίου βασιλέως φιλαν-
 θρωπία τὴν τῶν νόμων ἀσθηρίαν παρέθραυεν καὶ τὰς ποινὰς ἐμε-
 τράζε· διὸ τοῦ προεξάρχοντος ἐκκοπέντος τοὺς ὀφθαλμούς, οἱ
 15 ἴσκει διὰ τῶν εἰς τὸ σῶμα πληγῶν καὶ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν τρι-
 χῶν φιλανθρωπῶς ἐσωφρονίζοντο. καὶ οὕτοι μὲν οὕτως πατρικῶς
 μᾶλλον ἢ δεσποτικῶς πρὸς τὸ καθεστῆκος ἐπατήγοντο.

46. Αὐτὸν δὲ οὐκ εἶα καθεύδειν ἢ ὑπὲρ τῶν ἔλων φρον-
 τισ καὶ τὰ ἔτι περιλειπῆ τρόπαια. ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ πλεῖστον
 20 τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν ὠφελούσῃ δυνάτωτατον κάστρον, τὸ Λοῦ- C
 λον λεγόμενον, τῇ φθασάσῃ περιετῆ ῥαθυμίᾳ καὶ τῇ τῶν λυσιτε-

15 τὸ em P

etiam assignato ei in regia habitaculo liberorum suorum institutorem ac
 disciplinis praefererat. ita neminem, quoad licebat, maestis illius rebus
 negligebat, sed cunctis benigna placidoque utebatur; ac quibus modis
 poterat, omni studio levamen adhibebat.

45. Quanquam vero sic patrii humanitate erga subditos afficieba-
 tur eorumque sedulo curam gerebat, non defuerunt tamen qui enim odio
 habebant, seu potius qui inviderent ac vitae insidiarentur. nam Cur-
 culas, quem vocant, opibus deliciisque lascivens tyrannidem, ut par est,
 affectabat, adiunctaque coniuratorum pari animorum consensu turba ag-
 grediendae rei commodum tempus exspectabat. uno tamen ex coniuratis
 ante aggressionem instructas illi detegente insidias, traduntur legibus
 acclerati. iterum tamen generosi imperatoris clementia legum severita-
 tem tantisper mitigavit ac poenas moderata est. excussis itaque oculis
 ei qui auctor coniurationis exstiterat, reliqui infictis verberibus adem-
 ptisque capillis humanis castigati sunt. ac illi quidem in eum modum
 potius magis indulgentia quam herili severitate ad officium sanio-
 remque mentem sunt reducti.

46. Enimvero communes rei publicae curae, et quae superioribus
 tropaeis restabant adicienda, somnos ei divellebant. verum primum
 castrum Lulam Romanae rei utilissimum, ipsum munificentissimum, superio-
 rum temporum proiecta veordia eorumque neglectu quae e re comuni

λῶν ὀλιγωρία αὐτανδρον παρὰ τῶν Ἀγαρηῶν ληφθῆν καὶ διὰ τῆ
 ἀπὸ τοῦ τόπου ἀσφάλειαν ὀχυρωθῆν καὶ κρατούμενον, τῇ οικείῃ
 συνίσει καὶ ἐπιμελείᾳ ὁ βασιλεὺς καὶ τῷ ἀφθόνῳ τῶν δωρεῶν
 πειθῶ καὶ βίαν προσογαγῶν, τῆς βαρβαρικῆς ἐπικρατείας μετέ-
 στησε καὶ πρὸς τὴν προτέραν ἔξουσίαν τῶν Ῥωμαίων μετήγαγεν
 ἀφ' οὗ καὶ τὸ Μελοῦος κάστρον πρὸς αὐτὸν ἔκουσίως μετέδεν
 καὶ δεσπότην ἑαυτοῦ τὸν αὐτακράτορα ἀνηγόρευσε. τὴν δὲ τῶν
 D Μανχιλιῶν πόλιν τὴν Καταβάταλα καλουμένην κατὰ τὸν καιρὸν
 ἐκείνον διὰ τῶν οικείων στρατηγῶν ἐξεπρόρθησεν. ἀλλ' οὐ τοσοῦτον
 αὐτὸν ἢ δι' ἑτέρων πρόθεσις εὐφραϊνε, ὅσον ἦναι τὸ μὴ τῆς
 αὐτοῦ νόνοις καὶ κινδύνοις τὰ τρόπαια ἴστασθαι. διὰ τοῦτο αὐτὸν
 καὶ Κωνσταντῖνον τὸν πρῶτον τῶν νύων προσλαβόμενος, ὡς
 αὐτὸν οἶα γενναῖον σκύλακα πολεμίων γέυση φόνου καὶ αὐτὸς αὐ-
 διδύσκαλος τῶν τακτικῶν καὶ τοῦ πρὸς τοῦς κινδύνους εὐθαρσῶς
 παραστήματος γένηται, σὺν αὐτῷ κατὰ Συρίας ἐξώρμησε, καὶ
 τὴν πρὸς τῷ Ἀργεῖ Καισαρείαν τὴν πρώτην τῶν Καππαδόκεα
 P 173 πόλιν καταλαβὼν, καὶ τακτικῶς τὸν ὑπ' αὐτὸν ἔξοπλισας λευ-
 λογάδων, ἐκ τούτων μοῖραν ἀπέτεμε καὶ ὡς προδιερευνητὰς κί-
 προδιόπτια ἔμπροσθεν ἐξαπέστειλε, καὶ κατόπιν αὐτὸς μετὰ τῆ
 βαρείας δυνάμεως ἔπετο, ἵνα ἐνεργοῦ μάχαιρας ἡγήται τὸ ἀκμαίει-
 τατον, τὸ δὲ ἔτι στιβαρώτερον ἀπελαύνηται. οἱ τὰς ἐρήμων
 δξέως διαδραμόντες τὰ φρούρια, τὸ τε Φιλοκάσπελλον καὶ τὸ
 Παραμοκάσπελλον, ἐξεπρόρθησαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς καταληφθῆν

1 αὐτανδρον A 4 προσάγων P 5 κατήγαγεν P 8 τῆ-
 om P 10 πρόρθησις margo Combef. ὅσον om A ἡγιᾶν
 μὴ AP 12 καὶ] τὸν P 15 ὄρμησε P 16 Ἀργεῖα B

forent cum omni oppidanorum turba ab Agarenis captam, obque loc
 securitatem iis munitum ac praesidio servatum, prudentia sua ac cari
 imperator, munerumque copia, qua vi qua suasionem, barbarorum dition
 excussit Romanoque imperio iterum subiecit. ex quo et castrum Melun
 se illi sponte dedit, dominumque imperatorem agnovit. Manichaeorum
 urbem Catabatalam dictam eo tempore per duces suos excidit. non si
 tamen delectabatur quod per alios excisa esset atque direpta, ac molest
 habebat quod non suis ipse laboribus tropaea erigebat. rursus itaque
 assumpto Constantino filiorum natu maximo, ut tanquam generoso catal
 hostium ei caedis gustum faceret, artisque militaris nec non fortis au
 daciasque animi inter pericula ipse illi praeceptor foret, illo comite ad
 versus Syriam profectus est; veniensque Caesaream, quae ad Argen
 montem est, primam Cappadocum urbem, exque militari ratione suo
 exercens, avulsam ex eis selectiorum partem velut rimatum ac specula
 tum regionem praemisit: ipse cum gravi militia pone ibat, ut pugnac
 ensis viva magis virtus praeciret, solidior sequeretur. desertis illi bre-
 superatis, arces Philocastellum et Paramocastellum diriperunt, inque ill

τας ἠδραποδίσαντο. καταπλαγόντες δὲ τῷ δέει τῆς ἐπιούσης
 σπιμίας οἱ τὸ τοῦ Φαλακροῦ λεγόμενον κάστρον οἰκοῦντες ἔκου-
 σίας τῷ βασιλεῖ προσεχώρησαν. ὁ δὲ τοῦ Ἀμβρον υἱὸς Ἀπάβ-
 δεῖ Ἀναζάρβης ἀμέρας, ἕως μὲν μακρὰν ἀπέιχεν ὁ βασιλεὺς, B
 5 βαρβαρικῶς ἐθρασύνετο, τότε δὲ μετὰ τοῦ τῶν Μελιτηνῶν σίφρους
 φηγῆ τὴν σωτηρίαν ἐπορίζετο, μόνην ἀσφάλειαν ἠγνούμενος ἰκανὴν
 τὸ λαθεῖν ὅποι γῆς καταδέδυνεν. τῇ δὲ τῆς τοιαύτης ἐφόδου
 φθορᾷ καὶ τῆς Καϊσοῦ ἦτοι τῆς Κατασάμιας καὶ τῆς Ῥοβὰμ ἦτοι
 τῆς Ἐνδελεχόνης ἢ πόρθησις γέγονεν, ἅμα δὲ καὶ ἡ τῆς Ἀρδάλου
 10 καὶ ἡ τῆς οὕτω λεγομένης Ἐρημοσινκαίας, ὅτε καὶ Σήμας ἐκεῖνος
 ὁ τοῦ Ταίη, τὰς δυσχωρίας κατέχων τοῦ Ταύρου καὶ ἕξ ἐφόδου
 τὰς τῶν Ῥωμαίων λυμαινόμενος ἐσχατίας, πρὸς τὸν βασιλεῖα
 κατέφυγεν.

47. Εἰ δὲ συντόμως καὶ ψιλῶς τὰ οὕτω μεγάλα αἰσῶναι κατ' C
 15 ἐκδρομὴν ἀπαγγέλλομεν, μηδεὶς θαναμαζέτω, ἀλλὰ μηδὲ ἐγκα-
 λείτω. ἅμα γὰρ τὴν ταχύτητα τῶν πράξεων ἐκεῖνων μιμῆσθαι ἢ
 δεῖγησις ἔοικεν, καὶ διὰ τοῦτο οὕτως ἴσθιν ἀπλῆ τε καὶ ἐπιτρέ-
 χουσα· θᾶττον γὰρ ἠρέθη τότε ἐκεῖνα καὶ τῶν πράξεων ἔλαβε τὴν
 συντελειαν ἢ νῦν ἀπήγγελλται. ἄλλως τε καὶ ἐπεὶ ὁ χρόνος ἦδη
 20 ῥέεσας διὰ μέσου πολὺς τὰ καθ' ἕκαστα τῶν ἔργων διὰ τῆς μετα-
 25 ῥοῆς ὅλον ἡμαῦρωσε, καὶ οὔτε παρατάξεων τρόπους οὔτε
 προσβολῶν ἐφόδους οὔτε φελάγγων ἐκτάσεις καὶ συστολὰς οὔτε
 στρατηγημάτων ἐπικαίρους χρήσεις εἰδέναι καὶ ἀπαγγέλλειν ἔχο- D

4 Ἀναζάρβης ἀμέρας om A 5 μετὰ Μελιτηνῶν A 6 μόνου A
 9 Ἀρδάλου A 10 ἐρήμον Σινκαίας A 11 ὁ Ταυταίη A
 omissis τὰς δυσχωρίας - λυμαινόμενος ἐσχατίας 23 ἐπαγγέλλειν A

Ἡ ἰστορία ἐπιτίμω δεικνύται. adventantium copiarum meta exterriti Phalacri
 castris incolae sponte imperatori deditionem fecerunt. Ambri filius Apabde-
 les Anazarbi ameras, procul agente imperatore barbarico more ferociens,
 tunc eiusque praesentia Melitenensium se turmae commiscens fuga salutem
 expedit, unum hoc sibi ad securitatem idoneum ratus, si lateret, quo
 cumque tandem terrae sinu atque latebra se abdidiasset. huius irruptionis
 cladē et Caius sive Catasama, et Robana sive Endelechone diripiuntur:
 itaque Ardala et quam vocant Eremosycaea. tunc et Semas ille Taelis
 filius, qui Tauri montis angustiis insidens grassando Romanorum fines
 depopulabatur, ad imperatorem confugit.

47. Quodsi brevius simpliciusque ac quasi cursim sic magna anno-
 tans, nemo miretur nec eo nomine criminetur: simul enim istiusmodi
 operum facinorumque celeritatem aemulari videtur; qua sic leviter sim-
 pliciusque transcurrit. citius enim tunc illa capta praesidia designata-
 que facinora quam nunc a me narrata sunt. praeterea cum longi iam
 temporis mora res singulas gestaue facinora silentio velut obscurarit,
 ac nec pugnarum modos nec ex impetu aggressiones neque exporrectas
 contractasque phalanges nec stratagematum pro tempore usus vel scire possi-

μεν, οὐκ ἔστι περὶ τὰ κατὰ μέρος ἐγχερόμενα καὶ ὅσον ἐμφιλοχιο-
ρεῖν, ἐξ ὧν πλατύνεται τὸ διήγημα. τὰ δὲ ἀμάκτων ἔχοντα
τὴν πίστιν, εἰ καὶ λέγεται πολλάκις, ἀλλ' ἡμεῖς ἀβασανιστως
προσδέχεσθαι οὐ βουλόμεθα διὰ τὸ μὴ δόξαι πεπλασμένην μὴ
γεγονότων πραγμάτων διήγησιν ἀνατιθέναι τῷ βασιλεῖ, μάλιστα ὅ-
τι οὐδὲ ἐκεῖνος ἔτι ζῶν τὰ πρὸς χάριν θωπευτικῶς ὑποτρέχοντα
ἔηματα ἐφαίνετο προσιέμενος. οἱ δὲ μηδὲ τὰ παρὰ πάντων ὁμο-
P 174 λογούμενα δυνάμενοι ἢ σχολάζοντες παραδοῦναι γραφῇ σχολῇ γε
ἂν περὶ τὰ ἀμφίβολα τὸν λόγον ἀπομηκύνοιμεν. ἀλλ' ἀνακρουέ-
σθω καὶ καθ' ὅσον τῆς ἐξ ἀρχῆς διηγήσεως ὁ λόγος ἀνατρεχέτω. 10

48. Μετὰ ταῦτα τοῖσιν τὸν Ὀνοπνικτὴν λεγόμενον ποτα-
μὸν καὶ τὸν Σαρὸν διαπεράσας ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ στρατεύματος
ἦλθε πρὸς Κοκουσόν, καὶ τὰς ἐκεῖσε λόχμιας ἐμπρήσας καὶ τὴν
ἄβατον τῇ τῶν δένδρων ἐκτομῇ βατὴν πεποιηκῶς τῶν ἐν ταύταις
λόχων ἐκράτησε. πρὸς δὲ τὴν Καλλιπόλιν καὶ Παδασίαν φθά-
σας, εἶτα διὰ δυσβάτων ὁδῶν ὁδῶν, τοῦ ἵππου ἀποβὰς πεζὸς
διεξῆι τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ, διὰ τοῦ οἰκείου κόπου τὸ ἀσθενὲς τῶν
B ἐπὶ χεῖρα παραμυθούμενος. τηλικαῦτα δὲ τῇ Γερμανικῇ προσ-
βαλὼν, ἐπεὶ τὸ ἀνδιστάμενον ἔπαιε ἐκ ποδὸς ἐχώρει καὶ τοῖς τε-
χεσι συνεκλείετο καὶ οὐδεὶς τῶν πολεμίων ἐτόλμα εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, 20
τὰ περὶ αὐτὴν πάντα πυρὶ παραδοῦς καὶ τὰ πρὸ τῆς πόλεως κάλλη

14 τῇ om P

16 πεζὸς om P

21 βάλῃ A, vallibus ante

urbem misere devastatis Allatius.

mus vel enuntiare, non est cur circa singula tempus teramus libenter-
que in illis immoremur, unde narratio dilatatur. quae autem nullo certo
teste tradita sunt, etsi crebro rumore ferantur atque in ore vulgi volu-
tent, nos tamen ut sine examine amplectamur luduci non patimur, ne
confictam eorum quae ne gesta quidem sunt narrationem imperatori ap-
pingere videamur. ac vel maxime, quod nec illi, cum in humanis
adhuc ageret, quae alii velut assentandi gratia verba insinuarent, lubens
videbatur admittere. nos vero, qui ne ea quidem quae omnium ore
testata sunt scriptorum monumentis consignare valeamus, aut per otium
possumus, vix certe in iis quae dubia sunt sermonem protraxerimus,
verum retroagatur oratio, et in viam recurrat quam sibi ab exordio nar-
rationis proposuit.

48. Secundum haec imperator Onopictem fluvium et Sarum cum
exercitu traiecit, venitque Cucusum; ibique succensis lucis et arboribus
excisus loca itineribus in via in commoda redegit, atque in eis palantes
cohortes dissipavit. inde Callipolim et Padasiam cum venisset, locisque
asperis ac confragosis iter haberet, equo descendens pedes ipse viae
angusta emetebatur, labore suo subditorum infirmas vires recreans. tum
Germanicam petens, cum adversarii omnes e vestigio cederent intraque
moenia sese continerent, nec qui manum conserere auderet ullus esset,
cunctis circa eam igni absumptis ac suburbanis misere desolatis atque

ὡς κείνῳ δείξας ἀφανισμοῦ πρὸς Ἄδατα παρεγένετο. τῶν δὲ τῆς
 τριακτῆς πόλεως μὴ τολμώντων ἐν τοῖς ὑπαίθεροις διαγωνίζεσθαι,
 ἀλλ' ἐπὶ τῶν τειχῶν συνελαθέντων καὶ διεγνωκότων τὴν πολιορ-
 κίαν ὑφίστασθαι, αὐτὸς τὰ πρὸ τῆς πόλεως καταληγίσυμενος, καὶ
 5 τὸ παρακείμενον πολίχριον, ὅπερ ἐκάλουν Γέροντα, ἐκπορθήσας
 καὶ διαρπαγῆναι ἐφείς, καὶ προθυμότερους ἀπὸ τῶν ὠφελειῶν
 πρὸς τὸ πονεῖν τοὺς στρατιώτας πεποιθώς, αὐτοῖς προσβάλλει C
 τῶς τέχεσι, καὶ ταῖς πρὸς πολιορκίαν ἐκέρητο μηχαναῖς, καὶ
 ἐκ' ἐλπίδος ἦν οὐ μικρῶς διὰ τὸ βάρος τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως
 10 κατὰ κράτος τὴν πόλιν ἐλεῖν. ὄρων δὲ τοὺς ἔνδον ἀδεῶς τὰ προσ-
 κείμενα φέρεσθαι, καὶ οὐ ταρτατομένους ἐπὶ προδήλῳ σχεδὸν
 ἄλθρῳ τῆς πατρίδος αὐτῶν, ἐφ' ὅτῳ πεποιθότες ὄλγον αὐτοῦ
 λόγον τῷ δοκεῖν ποιούμενοι φαίνονται ἐπυνθάνετο. καὶ δὴ παρ'
 15 ἐνὸς ἀκούσας τῶν ἐγχαυρίων ὡς ὑπὸ τινος τῶν παρ' αὐτοῖς εὐλα-
 βῶν, εἶτε ἀπὸ τινος θειοτέρας γνώσεως εἶτε ἀπὸ ἐπιστημονικῆς
 μεθύδου γινώσκοντος, πληροφορίαν δεδωγμένοι τυγχάνουσιν οὐχ
 ὑπὲρ σοῦ τοῦ νῦν πολιορκουμένου αὐτοῦς, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρου τινὸς τῶν
 20 κατὰ γένος σοι προσηκόντων, Κωνσταντίνου καλουμένου, πε-
 φρωμένον εἶναι τὴν τοιαύτην ἀλῶναι πόλιν· καὶ διὰ τοῦτο τοῖς
 προσηκόντων μὴ ἐκπλήττεσθαι. τοῦ δὲ τὸν νῦν ἐπιδείξαντος καὶ
 ὡς οὕτω καλεῖται διδάξαντος, καὶ μηδὲ τὸ παρ' αὐτοῖς εἰπόντος
 διαπίπτει πάντως πυθόχρηστον ἐν τῷ νῦν τὴν πόλιν ἄλκοεσθαι,
 οὐ τοσοῦτον ὃ ἐξηγούμενος ἔλεγε τὸν Κωνσταντίνον ἐκεῖνον εἶναι

6 ἐφείς] ἀφείς, ἐφ' οἷς P
 γένος P

9 περὶ] πρὸς P

18 κατὰ τὸ

vastis Adatam pervenit. oppidani aperto Marte certare non ausi, in-
 traque moenia compressi, obsidionem sustinere statuerunt. imperator
 ambarbana depopulatus, excisoque vicino oppidulo cui nomen Gero,
 praedam militibus concessit; eiusque emolumento animosioribus redditus,
 eisque ad laborem addita alacritate, in muros ingruit, machinisque adhi-
 bitis spe fovebatur, eaque non levi, quibus fretus robustis copiis erat,
 urbem vi expugnatum iri. videns autem obsessos metu solutos oppugna-
 tionem ferro, iamque aperto fere patriae excidio nihil obturbari, scisci-
 tabatur qua confidentia nullam sui rationem habere viderentur. audien-
 que ex quodam indigenarum, a viro apud eos religioso pioque, sive ille
 ex diviniore afflatu sive scientiae alicuius praeceptis instructus tenebat,
 certo se accepisse non ab illo qui nunc obsideret, sed ab alio quodam
 ei genere coniuncto, Constantino nomine, in fati esse ut urbs diriperet-
 ur, eamque ob rem illius assultibus animum non despondere. illo filium
 monstrante, sicque eum vocari dicente, nec prorsus casum fore vaticini-
 um, tametsi illorum urbs ab eo caperetur, respondit is qui oraculum
 referebat, non adhuc illum esse Constantinum, qui illorum urbem esset

ὅς αὐτῶν μέλλει τὴν πόλιν ποιῆσθαι ἀνάστυτον, ἄλλον δὲ τινα
 μετὰ χρόνον συγχόν τῶν ἀπογόνων τῶν σῶν. ἐφ' οἷς ἐκεῖνος οἶο
 διοργισθεῖς, καὶ βουλευθεῖς ἐξελέγξαι δι' ἔργου λόγον ἄλλως κενῶ
 τὸ λαλούμενον, συντιονώτερον τῆς πολιορκίας ἀνθήματο καὶ ἐνεξ
 P 175 γέστερον ἐχρήσατο ταῖς παρασκευαῖς. ὡς δὲ πάντα ποιοῦντι
 αὐτοῦ ἑώρα μὴ προβαίνουσαν τὴν σπουδὴν, μηδὲ ἐπὶ τινος ἄσφ
 λοῦς ἐλπίδος ἐδρασθῆναι ἠδύνατο, ἐνεβόει δὲ καὶ τὴν ἐν ὑπαίθ
 τοῦ πλήθους ἐν τόποις κρυμώδεσι κάκωσιν, τοῦ τοὺς πολεμικ
 ἐλεῖν κρεῖττον τὸ τοὺς οἰκείους περισώσασθαι λογιζόμενος τ
 χεμῶνος ἀναχωρῆσαι λυσιτελὲς ἔδοκίμασεν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτ
 ἡμῖν δὲ θαναμάζειν ἐπέρχεται τοῖς μετὰ τοσοῦτον χρόνον τῆς προφ
 ρήσεως ἐκείνης ἰδοῦσι τὴν ἔκβασιν, τίς ἢ ἐν τοῖς βυρβύροις ἐκεί
 νοις καὶ οὐδὲ πάντῃ τὰ περὶ τὸν βίον ἢ τὸ σέβας χρηστοῖς ἀκριβῆς
 B οὕτω γνώσις καὶ τῆς ἀληθείας κατάληψις. καὶ γὰρ ἐκείνου μὴ
 δυνηθέντος τότε τὴν πόλιν ἐλεῖν, νῦν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων χρόνων
 Κωνσταντίνος ὁ τῆς πορφύρας βλαστὸς, ὁ Λέοντος μὲν τοῦ σο
 φωτάτου υἱὸς ἐκείνου δὲ νιωνός, τὸ τοιοῦτον προτέρημα ἀπητέ
 κατο καὶ ἐπεγράφη τῷ κατορθώματι τῆς παντελοῦς ἀπωλείας τῶν
 οἰκούντων τὴν Ἄδατα, ὡς ἦν ἄρα, καθ' Ὅμηρον, ἀγαθὸν καὶ
 παῖδα καταφθιμένοιο λυπέσθαι, ἵνα τιμωρὸς ὁ παῖς τῶν εἰς τι
 παππῶν κράτος ἀποθρασυνθῆναι τολμησύντων περιφανῶς δια
 σώζῃται. ἀλλ' εἰς ἕχνος αἰθῆς ὁ λόγος παλινδρομεῖτω καὶ δηλοῦντι
 τὰ ἐφεξῆς.

1 δς] ὅς ἐξ A 21 παρῶρον P 23 ἐξῆς P

eversurus, sed alium quempiam illius nepotum, post longam satis anno
 rum seriem. his imperator prope ira concitus, satagensque ipso ope
 inanem temere sparsum rumorem, quod sic iactabant, evincere, maiori
 quam antea vi ac conatu oppugnationi instabat. videns vero, quicquid
 operae conferret, nihil se proficere nec ulla firma satis spe subnixum
 esse, consideransque non leve exercitus damnum, quod sub dio algent
 caelo noctes ageret, plurisque ducens suos incolumes servare quam ho
 stes capere ac subigere, ante hiemem recedere operae pretium putavit
 sed haec hactenus. nobis vero subit mirari, qui post tantum tempore
 vaticinii illius eventum conspeximus, quatenam tanta apud barbaros ille
 sique exacta cognitio ac veritatis comprehensio, qui nec vitas nec reli
 gionis cultu admodum probati sint. cum enim ille tunc urbem capere
 non potuerit, nunc nostris temporibus Constantinus purpurae surculus
 sapientissimi Leonis filius ac illius nepos, singulari sibi munere istum
 usurpavit; adscriptumque illi est facinus internecionis incolarum Adatam
 proinde, ut auctor Homerus est, bonum erat defuncti filium relictum
 esse; quo nimirum ultor eorum quae in avi maiestatem illi proterve a
 fuerant palam filius servaretur. verum vestigium rursus oratio repetitum
 et quae sequentia sunt eloquatur.

49. Τότε τοίνυν ὁ βασιλεὺς πολλῆς αἰχμαλωσίας καὶ λαφύρων ἠμплήσας τὸ στρατεύμα, εἶτα τοὺς αἰχμαλώτους διὰ τὸ **C** δύσβατον καὶ πολὺ τῆς ὁδοῦ τῷ ξίφει κελεύσας ἀποφορτίσασθαι, ἐπαύδου ἐμνήσθη, πολὺ δέος αὐτοῦ τοῖς τῆς Ἀγαρ ἐκγόνοις ἀποβλητῶν. προσδοκήσας δὲ ὅμως ἐπίθρεσθαι τινα κατὰ τοὺς στενοὺς τῶν τόπων (ἦδει γὰρ κακὴν εἶναι φωνὴν στρατηγοῦ τὸ οὐκ ἂν προσεδέχησα) καὶ λόχους ἐν τοῖς ἐπικαίροις ὑφεῖς πολλοὺς τῶν ἄλλοις ἐλεῖν οἰομένων ἐξώγησεν. ἄπερ ὁ Ἀβδελομελὲς ἐκεῖνος ἰδὼν, ὅς τῶν ἐκεῖσε τόπων ἐκυρίευε, πρέσβεις πέμψας ἀδείας καὶ εἰρήνης **10** ἐδίετο τυχεῖν, ἐγνώμονα δούλον ἑαυτὸν γενέσθαι καθυπισηνόμενος καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κρατουμένων φρουρίων καὶ τόπων ποιούμενος τὴν ὑπόστασιν καὶ ἐγχείρισιν. οὗ τὴν δέησιν ὁ βασιλεὺς δεξιόμενος τὰ αἰτούμενα δέδωκε, καὶ σύμμαχον αὐτὸν τὸ ἀπὸ **D** τοῦδε κατὰ τῶν ὁμοσφύλων εἶχεν ἐθελοντήν. ἐκεῖθεν δὲ πάλιν τὸ **15** τοῦ Ἀργέου διελθὼν ὄρος καὶ πρὸς Καισάρειαν γενόμενος ἐκ τε Κολωνίας καὶ Λούλου ἐπινικίων ἀγγελίας ἐδέξατο. ἠκολούθει δὲ καὶ τὰ σύμβολα, λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων πλήθος, ἄπερ ὅπο τε φρουρίων τῆς Ταρσοῦ καὶ ἀπὸ Μανιχαϊκῶν ἐτύγγανε πόλεων. **20** ἔνθα καὶ πλείστον ὄχλον τῶν Κούρτων προσενεχθέντα ἀποσφαγῆναι προσέταξεν· εἰς οὐδὲν γὰρ σχεδὸν ἐτύγγανον χρήσιμοι, καὶ προκαταπελησμένον ὑπαρχον τὸ στρατεύμα οὐκ ἐβούλετο καὶ τούτους **P** ἔχειν δύσχρηστον παρενόχλημα. ἐν Μηδαίῳ δὲ γεγονῶς ὑποστρέψαν ὁ βασιλεὺς, καὶ τιμὰς διανείμας τοῖς ὑπ' αὐτὸν καὶ ἀναλό-

8 ἄλλων AP

11 φρουρίων] χωρίων P

12 ἐγχείρισιν AP

49. Tunc itaque imperator multis captis ac manubiis referto exercitu, ubi captivorum onus ob viae anfractus difficiles ipsamque eius longitadinem ense levare iusserat, ad reditum adiecit animum, ingentem sui metum Agaribus nepotibus relinquens. timens vero ne se inter angusta locorum hostes adorirentur (noverat enim stultam eam imperatoris vocem esse, non putarum) suorum manipulis in subsessis opportune locatis, plures eorum qui se alios capturos arbitrabantur vivos cepit. his rebus Abdelomelis locorum reguli fractus animus; missisque oratoribus veniam ac pacem rogat, probum se servum exque animo deditum fore pollicitum, locaque subiecturum ac traditurum. votis annuens imperator postulata concessit, ac deinceps socium adversus tribules spontaneum habuit. hinc rursus Argeo monte pertransito cum Caesaream venisset, victoriae nuntius ex Colonia et Lullo accepit; signaque praesto erant, manubiorum et captivorum ingens copia ex Tarsi et Manichaeorum oppidis convecta. inter quos ingentem Curtorum oblatam turbam necari praecipit, quippe cum vix quicquam frugis ex illis exspectaretur, nec exercitus quis iam spoliis onustus secum eos habere vellet ac advehere, inutile impedimentum itineris. Medaeum reductus imperator, sparsis in suos manibus ac pro cuiusque virtute ac praestantia collatis honoribus,

γωγος τῆς οικείας ἕκαστον ἀρετῆς προβιβάσας καὶ φιλοφρονησάμ-
νος, καὶ πρὸς παραχειμασίαν ἀφείς εἶχετο τῆς ὁδοῦ· καὶ τὴν β-
σιλεύουσαν φθάσας κατὰ τὸ πρότερον ἕθνος διὰ τοῦ πατριάρχου
τὸν τῆς νίκης ἐδέξατο στέφανον καὶ παρὰ τοῦ δήμου τὰς ἐπικαί-
ωνάς.

50. Ἦδη δὲ τοῖς οἰχομένοις χρόνοις ἀπυρρησάσης καὶ
παντάπυσιν ἀπεισθηκυίας τῆς Τεφρικῆς, ἣ τῶν Ταρσιτῶν ἰσχυρῶς
ἀναθάλπειν καὶ αὐξάνεσθαι ἤρχετο, καὶ πάλιν ὑπὸ τούτων αἱ τῶν
Ῥωμαϊκῶν ὀρίων ἰσχυραὶ συνεχῶς ἐπιέζοντο. τὸ τηνικαῦτα Ἄν-
B θράας ἐκεῖνος ὃ ἐκ Σκυθῶν πολλάκις ἠνδρίσατο κατ' αὐτῶν, καὶ 10
τῆς περὶ αὐτὸν ἀναλόγως δυνάμειος πολλοὺς τῶν εἰς προνομίην
ἐκτρέχόντων καὶ τοῦ ὅλου ἀπορρηγνυμένους στρατεύματος ἀήρει
καὶ αἰχμαλώτους ἐλάμβανε. καὶ ὡς ἱκανὰ τεκμήρια ἀνδρίας τε
καὶ συνέσεως καθ' ἑκάστην ἐξέφερεν, εἰς τὸ τῶν πατρικίων προ-
ἦλθεν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀξίωμα καὶ εἰς τὴν τῶν σχολῶν ἀρχήν. 15
καὶ τότε δὴ μᾶλλον ἀπὸ μέλλονος ἔξουσίας τε καὶ δυνάμειος πολ-
λάκις ἐμφανέσι μάχαις πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Μελιτηνῆς καὶ τοὺς ἀπὸ
Ταρσοῦ παρετάξατο καὶ νενίκηκε. γράμματος δέ ποτε πρὸς αὐ-
τὸν τοῦ ἀμυρρόντος τῆς Ταρσοῦ λόγους βλασφημίας καὶ ἀπο-
C νοίας μεστοὺς κατὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ κα-
τῆς ὑπεραγίας αὐτοῦ μητρὸς, ὅτι ἴδω τί σοι ὃ τῆς Μαρίας ὠφε-
λήσει υἱὸς καὶ αὐτῆ ἣ τοῦτον γεννήσασα ἐν τῷ μετὰ δυνάμειω
ἀδρῶς ἀπιέναι με κατὰ σοῦ, λαβὼν ἐκεῖνος τὸ λοιδοροῦν γραμμα-

8 ἀπὸ AP 9 ἐπιέζοντο om A 15 ἀπὸ A καὶ εἰς —
ἀρχήν om A 17 ἀπὸ — τοὺς om A 18 καὶ νενίκηκε om —
19 βλασφημίας A 23 ἐπιέναι?

omnique humanitate omnibus acceptis dimissisque ad hiberna cohortib-
iter prosequeretur. veniensque Byzantium priori more victoriae cere-
nam patriarchae manu faustasque a populo triumphales voces accepit.

50. Iam porro annis superioribus Tephrica depressa potentia
pene extincta, Tarsitarum reviviscere ac augescere coeperat, rursum
que Romanae dicionis fines iugiter infestabant. adversus illos per haec
tempora Andreas ille Scythia haud raro fortiter egerat, proque copiarum
suarum ratione multos eorum qui praedatam excurrerant a tanto
avulsos exercitu interfecerat atque ceperat. cumque adeo egregie in
dies fortitudinis ac prudentiae argumenta satis ederet, patricii auctus
dignitate ac scholis ab imperatore praefectus est. tuncque maiori po-
testate ac copiis acie conserta cum Melitenensibus Tarsensibusque et
pugnavit et vicit. quandoque vero Tarsi amera, verba mittendo impietatis
et amentiae plena adversus dominum nostrum Iesum Christum ac
deum sanctissimamque eius parentem, "experiar" aiebat "an tibi com-
modum allatarus sit Mariae filius, ipsaque illius mater, ubi copiosa va-
lidaque manus adversus te profectus fuero." accepit ille conviciantis

τῶν μετὰ δακρῶν πολλῶν τῇ εἰκόνι τῆς Θεομήτορος, ἠγκάλισμέ-
 τον φερούσης καὶ τὸν υἱόν, προσανέθετο, ἐπιειπὼν "ἴδε, ὦ μη-
 τηρ τοῦ λόγου τε καὶ Θεοῦ, καὶ σὺ ὁ προαιώνιος ἐκ πατρὸς καὶ
 ἐκ χρόνου ἐκ τῆς μητρὸς, οἷα ἀνείδισαι καὶ ἐφρουράξαι κατὰ τοῦ
 5 σοῦ κρισισίου λαοῦ ὁ βάρβαρος οὗτος καὶ ἀλαζῶν ὁ νέος Σεναχη-
 ρίμ, καὶ γενοῦ βοηθῆς καὶ ὑπερασπιστῆς τῶν δούλων σου, καὶ
 γῶν πάντα τὰ ἔθνη τὸ κράτος τῆς δυναστείας σου." ταῦτα D
 πρὸς θεὸν μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ δακρῶν πολλῶν προσευ-
 ξίμενος καὶ εἰπὼν, ἄρας τὰς Ῥωμικὰς δυνάμεις ἀπῆει κατὰ
 10 Ταρσοῦ. καὶ δὴ κατὰ τὸν τόπον γενόμενος ὃς λέγεται Ποδανός,
 ἔνθα καὶ ὁ ὀμῶννος ῥεῖ ποταμός, τὸ βαρβαρικὸν εὗρεν ἀντιπυ-
 ραταττόμενον στράτευμα. προσβαλὼν δὲ μετὰ τῆς εἰς θεὸν πε-
 ποιθήσεως ὁ γενναῖος οὗτος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἀπάσης δυνά-
 15 μεως, ἦν τοῖς παρικλητικοῖς τῶν λόγων πρότερον πρὸς τὸν ἀγῶνα
 ἐπέφρωσε, καὶ πολλὰ καὶ συνέσεως καὶ ἀνδρίας ἔργα ἐπιδειξάμε-
 20 τος, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν δὲ ὑποστρατήγων ταξιαρχῶν τε καὶ λοχα-
 γῶν καὶ σύμπαντος τοῦ πλήθους ἀνδρικῶς ἀγωνισαμένων, τρέπε- P 177
 ται γόνῳ πολλῷ τὸ τῶν βαρβάρων πλήθος, πρότερον αὐτοῦ πε-
 σόντος τοῦ ἀμηνῶ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀνθούσης πάσης δυνάμεως.
 20 ὁ δὲ εἰς τινες τῶν ἐπὶ τοῦ χάρικος καὶ τῶν ἐν ἐσχάτοις πον τε-
 ταγμένων, διαφρονῶντες μόλις τὸν κίνδυνον, πρὸς Ταρσὸν ἀπο-
 σείρονται. θάψας οὖν τοὺς οἰκείους, τοὺς δὲ πολεμίους εἰς ἓνα
 χῶρον συναγαγὼν καὶ μέγαν ἀπὸ τούτων ποιησάμενος κολωνόν,

2 φερούση A

προσεικῶν P

10 Ποδανὸς A

P¹⁷⁷ *Psolam, multisque lacrimis sanctae dei genitricis filium in sinu ac
 nis gestantis imagini eam apponens ait "vide, verbi dei que mater,
 que, qui prae aeternus ex patre exque matre tempore obnoxius es, quan-
 tuque barbarus iste insolens ac novus Senachirim conviciatus sit fre-
 meritque adversus populum tuum peculiarem. adiutor esto ac defensor
 ntorum tuorum; sciantque omnes gentes robur potentiae tuae." haec
 ad deum contrito corde multisque lacrimis comprecatus atque locutus,
 adumptis Romanis cohortibus adversus Tarsum proficiscitur. atque ubi
 ad locum venit cui Podando nomen, ubi etiam recurrit fluvius eiusdem
 nominis, in adversam hostium aciem incidit; fiduciaque in deum posita
 vir fortis animi, cum omnibus copiis, iisque hortatoris verbis ad pu-
 gnae aleam serio ante animatis, hostium impetum suscipit; multisque
 prudentiae ac fortitudinis editis facinoribus, nec non legatis centurioni-
 bus manipularis ac reliqua omni militari turba strenue dimicantibus in-
 genti strage barbarorum exercitus funditur, ipso prius amera caeso,
 omni eius florenti exercitu. pauci in castris extremae acie con-
 stituti, vix periculo elapsi, Tarsum recipiuntur. suis itaque sepultis,
 hantibusque in unum locum aggestis magnoque ex eis instar tituli in*

ὡς ἀντὶ στήλης εἶη καὶ τοῖς μετέπειτα, εἰς τὰ οἰκεῖα ὑπέστρεψε
 μετὰ λείας καὶ λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων πολλῶν, σωφρόνως περὶ
 B τὴν νίκην διατεθεὶς καὶ μόνον Θεοῦ τὸ ἔργον ποιούμενος καὶ ἐκείνῳ
 ἐπιγράφων τὴν στρατηγίαν καὶ τὸ μέγα τοῦτο ἐκνίκημα. διὰ καὶ
 δεισας μὴ ἀπληστία νίκης καὶ τῇ ἐφέσει τοῦ πλείονος καὶ τὰ προὔπ-5
 ηργμένα, οὐα συμβαίνει πολλάκις, τὸ τῆς Νεμέσεως λυμήνηται
 φθονερόν, ἀπέσχετο τοῦ πρόσω χωρεῖν. δῆλα δὲ τὰ καταπρα-
 χθέντα τῷ αὐτοκράτορι ποιησάμενος ἐκωλύθη διὰ τὸν τῶν ὁμοί-
 μων φθόνον ἄξια τῶν ἔργων τὰ βραβεῖα λαβεῖν, οἳ συνεχῶς δι-
 θρῦλον προκαταλαμβάνοντες τὰς βασιλικὰς ἀκοὰς καὶ τὸν ἄνδρα 10
 διαβάλλοντες ὡς ἐθελοκακήσαντα καὶ ἀποστερήσαντα Ῥωμαίους
 C τὴν ἄλωσιν τῆς Ταρσοῦ· “ὅτε” γάρ φασιν “εἰς χεῖρας ἡμῶν ταύ-
 την δέδωκεν ὁ Θεός, εἰ ἐπιεξήλασε τῇ νίκῃ, τεθαρρηκότος τοῦ πλῆ-
 θους οἷς κατειργάσαντο, ἀπώλεσαμεν ταύτην τῇ ῥάθυμίᾳ τοῦ
 στρατηγοῦ.” ὑφ’ ὧν πολλάκις λεγομένων ὁ βασιλεὺς παραπί- 15
 θεται (ἀπατώνται γὰρ πολλάκις καὶ φρόνιμοι λεγομένων αὐτοῦς
 τῶν καθ’ ἡδονήν) καὶ παραλύει τῆς ἀρχῆς τὸν Ἄνδρῆαν ὡς μὲν
 τελείως ἐπέξελθόντα τοῖς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀριστεύμασιν, καὶ 2
 ἀντ’ ἐκείνου προβάλλεται εἰς τὸ τῶν ταγματῶν ἔξηγῆσθαι καὶ 2
 παντὸς τοῦ στρατοῦ ἐκείνον τὸν Κεστὰ τὸν Στυππιώτην λεγόμενον 20
 D τὴν τε Ταρσὸν ἐξελεῖν ὑπισχνόμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ γενναῖα
 ἀφρόνως οἰόμενον καταπράξασθαι. (51) ὃς αὐτίκα πάσας τὰ 4

4 περιγράφων AP

9 τὰ om P

22 καταπράξασθαι P

monumentum extracto tumulo, cum spoliis et manubiis multisque capti-
 vis ad sua reversus est, moderate se in victoria gerens, unico deo fa-
 cinus adscribens, illique tribuens et militarem ducisque suo felici exit-
 solertiam et ingentem hanc victoriam. quare etiam veritus ne insati-
 bili victoriae ardore maiorisque compendii cupiditate ipsa iam part-
 uti non raro usu venit, invida Nemesis labefactaret, impetu inhibito sul-
 stitit. perlato ad imperatorem eorum quae illi strenue gesta erant nu-
 tio, obstitit aemulorum pari dignitate invidia ne pro operum meri-
 praemia digna reciperet. nempe occupantes imperatoris aures viroq-
 detrahentes iugiter obtundebant, ac calumniabantur, quasi is consul-
 rem Romanam prodidisset atque Tarsi excidio privasset: “cum en-
 deus,” aiebant, “in manus nostras tradidisset, si victoriam persecut-
 us esset, pleno fiducia milite, ex pugnae iam illi consortae gloria, du-
 ignavia nobis erepta est.” dum haec saepius dicuntur, imperator fa-
 persuasione decipitur (falluntur enim plerumque etiam viri prudentes,
 per eos qui ea quae ex animo sunt ac placent illis loquantur) abroga-
 que Andreae imperio, ut qui strenuis facinoribus hostes insequendo
 satis institisset, eius loco Cestam illum, Styppiotam dictum, ordinā-
 praeficit omnisque exercitus ductorem constituit, abs se Tarsum ex-
 gnatum iri pollicentem, aliaque multa et fortia se peracturum stolido ni-
 mis existimantem atque iactantem. (51) is statim Romanis omni-
 bus

Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις λαβὼν καὶ ἔξορησας κατὰ Ταρσοῦ ἔδειξε τὸν ἄνδρᾶν οὐκ ἐθελόκακον καὶ δειλὸν ἀλλὰ περισκεμμένον καὶ φρόνιμον καὶ ἄριστον στρατηγόν. ἤγησάμενος γὰρ τοὺς βιρβύρους ἐτοίμην λείαν καὶ οὐδὲν τῶν δεόντων προδιασκεψάμενος, οὐδὲ προλοχίσας, οὐδὲ στρατηγικῆς ἐμπειρίας καὶ εὐβουλίας ἐπάξιόν τι φρονήσας, πλησίον γίνεται τῆς Ταρσοῦ κατὰ τὸν τόπον ὃς Χρυσόβουλλον λέγεται, μετὰ φρονήματος ἀνοήτων καὶ θράσους ἀπερισκέπτου. οἱ δὲ βάρβαροι τὸ ἀπροφύλακτον αὐτοῦ κα- P 178 τασκεψάμενοι ἐκ τοῦ μήτε τόπους ὄχυρους καταλαβέσθαι μήτε χάρακα καὶ τύφρον προβαλέσθαι τῆς στρατοπεδείας, μήτ' ἄλλο τι τῶν ἢ τὸ λελογισμένον τῶν στρατηγῶν καὶ ἔμφρον προδιοικονομῆται καταπραξάμενοι, κλέψαι τὴν νύκην βουλευόνται, καὶ ἀπαρσεύω καὶ ἀμερίμνω ἐπιτίθενται αὐτῷ ἐν νυκτί, στρατηγήματι χρησάμενοι πρὸς τὴν ἀπορίαν αὐτῶν καὶ περίστασιν, ὡς ἐφάνη, 15 σοφῶ. ὄλλγοι γὰρ τινες ὄντες ἀπὸ τῆς προτέρας ἡττης καὶ εὐαρεθῆτοι τῇ ἀπορίᾳ πρὸς πανουργίαν ἐξ ἀνάγκης ἐχώρησαν, καὶ ἅπλους συναγαγόντες συχνοὺς καὶ βύρσας ξηρὰς ἐξάψαντες ἀπὸ τῶν ἰππέων οὐρῶν ὑφ' ἐν παράγγελμα κατὰ πολλὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέδου ἐπιφύῃσι μέρη. εἶτα καὶ αὐτοὶ ἀπὸ διαφόρων B 20 τόπων, τοῖς τυμπάνοις ἐπιδουπήσαντες, ἐν μέσῳ τοῦ χάρακος γυμνοῖς τοῖς ξίφεσιν εἰσεπήδησαν. πτοίας οὖν καὶ ταυραχῆς ἐμπεσοῦσης τῷ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματι, καὶ συνταραχθέντων ἵπ-

7 Barberinus Χρυσόβουλον

18 κατὰ τὰ πολλὰ P

cohortibus assumptis, susceptaque in Tarsum expeditione, ostendit Andream non segnem atque timidum sed catum et prudentem atque optimum militum ducem. barbaros enim praedam paratam ratus, nec eorum quae e re essent quicquam ante considerans, nec locis occupatis prior ipse insidias locans, aut imperatoriae peritiae ac consilii solertiaeque dignam aliquid animo agitans, Tarso appropinquat in loco quem Chrysobullum vocant, dementi animo inconsiderataque audacia ac temeritate. barbari incautum considerantes hominis genium, quod neque loca tuta occupaverat nec convenienti vallo ac fossa castra munierat, neque aliud quid praestiterat eorum quae cati ac solertes duces praestruere solent, victoriam dolo parare deliberant, incautumque ac curis solutum noctu aggrediuntur, stratagemate usi pro eorum in angustum redactis rebus afflictaque fortuna, uti rei probavit eventus, plane solerti ac commodo. cum enim ex accepta ab Andrea clade pauci essent ac minuto numero, rei discrimine ad fraudes necessario versi sunt. multis namque conductis equis, ab eorum candis coria sicca suspendunt, tumque una tessera in multas Romani exercitus partes immittunt; ipsique postmodum variis ex locis, tympanis perstreptentes, exsertis ensibus in medium vallum in-

πων ἑμοῦ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἀλλήλοις περιπιπτόντων, συνέβη βαρβάρους κρατῆσαι καὶ φόνον ἄπειρον ἀπεργάσασθαι, τῶν σταν δυσκλεῶς συμπατομένων καὶ συμπιγνόμενων ὅφ' ἐι οὕτω δὲ παραδόξως καὶ παρ' ἑλλίδα κρατήσαντες οἱ ἐξ Ἰε καὶ τὰ νεῦρα τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς κατακλύσαντες, τυμπάνων καὶ βαρβαρικοῖς ἀλαλαγμοῖς ἐπαιάνιζον. τοιοῦτον τὸ τέλος ἀνοήτου στρατηγίας ὁ φθόνος κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐβράβευστοιοῦτον ἢ βάσκανος Νέμεσις κατὰ τῶν ἐτύχησάντων περὶ Ῥωμαίων τὸ τρόπαιον ἔστησεν.

Ἄλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον οὕτως εἶχε κατὰ χρόνους τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας Βασιλείου, (52) τὰ δὲ δυνόμενον ἔρχομαι διηγῆσασθαι. ἀκολούθως γὰρ τοῖς λοιποῖς τῶν κατὰ τὴν ἐσπέραν πραγμάτων ἐπὶ πλέον ἀμεληθέντων ἐν βασιλείᾳ τοῦ Μιχαήλ, καὶ πάσης σχεδὸν Ἰταλίας, ὅση τῆς ἡμᾶς νέα Ῥώμη προαφώριστο, καὶ τῶν πλείστων τῆς Σικελίας τῆς γειτονούσης τῶν Καρχηδονίων δυνάμειως καταπολεμηθεῖσιν καὶ ὑποφόρου τοῖς βαρβάροις γεγενημένης, ἔτι γε μὴν καὶ Παννονία καὶ Δαλματία καὶ τῶν ἐπέκεινα τούτων διακεκολληθεῖσιν καὶ Κρωβάτοι φημι καὶ Σέρβλοι καὶ Ζαχλούμοι Τυρρινοὶ τε καὶ Καναλιῖται καὶ Διοκλητιανοὶ καὶ Ρεντιανοί, τῆς καθεν τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀφηνιάσαντες αὐτόνομοι αὐτοδέσποτοι καθεστήκεισαν, ὑπὸ ἰδίων ἀρχόντων μόνον ὄντες. οἱ πλείστοι δὲ τὴν ἐπὶ πλέον ἀπόστασιν ἐνδεικνύμε

22 καθεστήκεισαν P

multum equis pariter virisque invicem collidentibus, barbari periclitantia sunt immensa Romanorum strage, plerisque a suis inglorie ac suffocatis. sic pene inaudito casu praeterque spem victores Ismaelitae, Romanique imperii nervis excisis, tympani strepitu ac barbarico barritu paena concinebant. hunc finem expeditionis adversus Romanos livor attulit, ac tale tropaeum a eos quibus paulo ante fauste ceaserat maligna Nemesis posuit.

Verum sic quidem se res Orientis habebant, Basilio piissimoque imperatore. (52) quae autem ad Occidentem spectantur accedo. eadem ac reliqua ratione, etiam rebus Occidentem rem in modum Michaelis imperatore neglectis, totaque fore Italia, novae nostrae Romae ceaserat, potissimaque Siciliae parte Carthaginiensi armis debellata atque barbaris vectigali facta, ad haec et in Pannonia et Dalmatia, ac qui ultra hos Scythae, Chrobati et Serbii et Zachlumi, Terbuniotae item et Canallitae et Diocletiani, excusato Romani imperii iugo, cui pridem suberant, et atque liberi facti, suis duntaxat regulis ac magistratibus parebant.

τοῦ θεοῦ βαπτίσματος ἑαυτοὺς ἠλλοτρίωσαν, ὡς ἂν μηδὲν ἐνέχου-
ρον τῆς πρὸς Ῥωμαίους φιλίας καὶ δουλώσεως ἔχοιεν.

53. Οὕτως οὖν τῶν κατὰ τὴν ἐσπέραν ἰχόντων καὶ ἐν
τουαίαις ὄντων ἀναρχαίαις καὶ ἀταξίαις, συνεπέθεντο μετὰ τοῦ P 179
καίρου καὶ οἱ ἀπὸ Καρχηδόνης Ἀγαρηνοί, καὶ ἄρχοντας ἐπιστή-
σαις τὸν τε Σολδάνον καὶ Σάμβαν καὶ τὸν Καλφούς, οὓς ἐν
καίᾳ καὶ πολεμικῇ ἐμπειρίᾳ κατὰ πολὺ διαφέρειν τῶν ὁμοφύλων
ἐπίστανον, ἕξ καὶ τριάκοντα πλοίων πολεμικῶν κατὰ Δαλματίας
στῆλον ἀπέστειλαν, ὑφ' οὗ διάφοροι πόλεις ἐάλωσαν Δαλματῶν,
10 οἷον ἢ τε Βούτομα καὶ Ῥῶσα καὶ τὰ κάτω Δεκάτορα. προχω-
ροῦντων δὲ κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων τοῖς πολεμοῖς, ἦλθον καὶ
ἐπὶ τὴν τοῦ ὄλου ἔθρους μητρόπολιν, ἣ Ῥαούσιον λέγεται, καὶ
ταύτῃ ἐπὶ χρόνον ἐπολιόρκουν ἱκανόν. ἐλεῖν δὲ ἕξ ἑτοίμου οὐκ
ἔστανον διὰ τὸ ἐκθύμως τοὺς ἐνδοθεν ἀγωνίζεσθαι ὡς ὑπὲρ ψυ- B
15 χῆς, τὸ λεγόμενον, θύοντας. ὡς οὖν ἐπὶ χρόνον οἱ ἐν Ῥαουσίᾳ
ἐταλαιπύρουσαν καὶ εἰς ἐσχάτας συνηλασσόντο ἀπορίας, πέμπουσι
πρέσβεις ὡς βασιλεῖα ὑπὸ τῆς ἀνάγκης στενοχωρούμενοι, καίτοι
σχεδὸν οὐκ ἀγνοοῦντες ὡς εἰς ἄλλα μᾶλλον ὁ κρατῶν ἀπησχόληται,
12 ἡγήσασιν παρακαλοῦντες καὶ ἐπαμύναναι τοῖς ὅσον οὐπω κινδυνεύου-
20 σαν ἐποχειροῖς γενέσθαι τῶν ἀρρητῶν τοῦ Χριστοῦ. οὐπω δὲ
τῶν πρέσβεων καταλαβόντων τὴν βασιλεύουσαν, ἀλλ' ἔτι χρονο-
57 τριβοῦντων περὶ τὴν ἄνοδον, ἕξ ἀνδρώπων μὲν ὁ φαῦλος γίνεται

10 Δεκάτερα P
12 ὑπὸ P

12 ὑπὸ A

18 ἐπησχόληται AP

20 ὑπο-
μερίους P

rique vero maioris defectionis specimine etiam baptismum eieuerant,
ut nullam erga Romanos amicitiae ac subiectionis pignus retinerent.

53. Sic igitur Occidentis rebus constitutis, inque eum modum per
anarchiam laborantibus ac perturbatis, arrepta Agareni Carthaginenses
occasione coniunctis viribus expeditionem suscipiunt; creatisque ducibus
Saldano Sambano et Chalphuso, qui longe militia bellicaeque rei experi-
entia tribulibus reliquis praestare existimabantur, sex supra triginta
naues in Dalmatiam miserunt, quibus Dalmatarum plures urbes captae
sunt, Butoma Rosa et inferius Decaterum. sic cum secundis auris res
haecibus succederent, ad ipsam venerunt totius gentis metropolim, quam
Ragusium vocant, eamque ad longum tempus circumsederunt. haud ta-
men facile expugnare potuerunt, iis qui intra moenia erant magno animo
concertantibus, quippe quibus pro anima, ut aiunt, cursus agigaretur.
dum itaque Ragusini pro temporis diuturnitate malis conficerentur atque
ad incitas redacti essent, legatos ad imperatorem mittunt, necessitatis
angustis pressi; quanquam non nesciebant aliis potius rebus eum
contineri, suppliciter rogantes ut ipsorum misertus eis vindex foret, ac
coneretur qui iamiam, in infidelium Christumque negantium potestatem
essent redigendi. nondum legati in urbem venerant, sed in itinere ad-
huc subsistebant, cum ignavus malusque imperator in humanis esse

Theophrastes contin.

19

βασιλεύς, ἐπὶ δὲ τὸν ἐργηγορῶτα καὶ νήφοντα τῶν κοινῶν
 C τιστὴν Βασιλειον τὰ τῆς αὐτοκράτορος ἑξουσίας περιστάται
 γματι· ὃς καὶ πρὸ τούτου λίαν περὶ τῶν τοιούτων δυσφορῶ
 διαπονούμενος, καὶ τότε δὲ τῶν πρέσβειων ἐπιμελῶς ἀκροα
 νος καὶ ὡς οἰκεῖα τραύματα τὰ τῶν ὁμοκίστων παθήματα ἤ
 μενος, περὶ τὴν παρασκευὴν ἐγίνετο τῶν εἰς τὴν τῶν ἱκετενο
 βοήθειαν μελλόντων ἐξαποστέλλεσθαι· καὶ στόλον ἑξαφτυσά
 νεῶν ἑκατὸν καὶ πάντα δειόντως ἐτοιμασάμενος, καὶ ἄνδρα σ
 καὶ ἐμπειρία τῶν πολλῶν διαφέροντα ἐκλεξάμενος, τὸν πατ
 Νικήταν φημί, τὸν τοῦ πλωτῆμον δρουγγάριον, ὃς κατ' ἐπων
 Ὠρορύφας ἐλέγετο, ὥσπερ τινα πρηστήριον κεραυνὸν κατὰ τὰ
 D λεμιῶν ἐκπέμπει. οἱ δὲ ἐξ Ἀφρικῆς Σαρακηνοί, οἱ τῆ πολ
 τῆς πύλεως προσκαθήμενοι, δι' αὐτομόλων ἀναμαθόντες
 ῥαουσίους πρέσβεις ἀποστέλλει πρὸς βασιλέα τοὺς αἰτησο
 δύναμιν καὶ στρατὸν κατ' αὐτῶν, τοῦτο μὲν τὴν σύντομον
 γινώσκοντες ἄλωσιν, τοῦτο δὲ τὴν ἀφικέσθαι προσδοκίμῃ
 βασιλέως δεισαντες βοήθειαν, λύουσι τὴν πολιορκίαν καὶ τὰ
 πων ἐκείνων ἀπαναστεύουσι. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, ἣ νῦν
 γοβαρδία ὠνόμασται, διαπεράσαντες τὸ κάστρον Βάρεως ἐξ
 Θησαν, καὶ αὐτόθι κατασκηνώσαντες καὶ τοῖς μᾶλλον ἑγγ
 P 180 καθ' ἐκάστην ἐπιτιθέμενοι καὶ τῶν πορρωτέρω κατατολμῶντ.
 ἀεὶ τι προσλαμβάνομενοι, πᾶσαν τὴν Λαγοβαρδίαν ἄχρι κα
 τῆς σχεδὸν τῆς ποτὲ μεγαλοδόξου Ῥώμης ἐκράτησαν. κα
 μὲν οὕτω ταῦτα.

14 Ῥαουσαίων infra.

18 Ἰπαναστεύουσι A

desiit, rerumque summa ad vigilem sobriamque curatorem Basiliu
 eius excessum transivit; qui antea quoque aegre ferebat atque
 angebatur; tuncque legatis diligenter auditis, suaque ipsius vulne
 rum mala ducens, quos eiusdem fidei foedera sociarent, in auxil
 apparatu erat, quae supplicibus mittenda destinabat; instructaque
 tum navium classe, cunctisque rite apparatus, singularis prudenti
 rum experientiaque supra vulgi usum praeditum deligit, Nicotam
 cium cognomento Oorypham, rei navalis drungarium, quem velut i
 cuncta amburens ac prosternens in hostes immitteret. Agareni ut
 ad imperatorem legatos auxilia rogaturos ex profugis acceperunt
 quod urbem brevi capiendam non sperarent, tum quod mittend
 imperatore subsidio copias formidarent, obsidionem dirimunt; in
 solventes atque in Italiam (cui nunc Longobardia nomen est) tra
 tentes Barensem arcem expugnarunt; ibique habitantes cum vicini
 quotidie ingruerent ac remotiora tentarent semperque ditioni sus
 quid adficerent, omnem Longobardiam adusque praecelsa quondam
 gloria Romam subegerunt. atque in hunc modum se res Occidenti
 bebant.

54. Τὸ δὲ περὶ τοὺς ἐν Δαλματία παρὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπαυρίας γεγόνος καὶ τὰ προμνημονευθέντα γένη θεασάμενοι, οἱ τε Χρωβάτοι καὶ Σέρβλοι καὶ οἱ λοιποί, καὶ τοῦ ἄρτι βασιλέως Ῥωμαίων τὴν ἐπιεικίαν καὶ περὶ πάντα δικαιοσύνην καὶ εὐρείην πυνθανόμενοι, καὶ τὸ καλῶς ἄρχεσθαι τοῦ ἐπισηφαλῶς ἐκ δραστήτητος ἄρχειν προκρίναντες, σπουδὴν ποιοῦνται πάλιν εἰς τὴν προτέραν δεσποτείαν ἐπανέλθειν καὶ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαυρήναι δούλωσιν. καὶ δὴ πρὸς τοῦτο καὶ πρέσβεις καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸν βασιλέα πέμπουσιν, οἳ τε μετὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας ἠεὶ κατατήσαντες καὶ οἱ τέλειον τοῦ Θείου βαπτίσματος ἀπαντομολήσαντες, τῆς τε ἕξ ἀρχῆς αὐτῶν δουλώσεως καὶ εἰς ὅσα Ῥωμαίοις γέγονασί ποτε χρήσιμοι εὐκαίρως ὑπομυμνήσκοντες, καὶ ἀξιούντες τῇ φιλανθρωπῶ ζεύγλῃ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας καὶ ὑπὸ τῷ ταύτης ἀγέλαρχῃ τάττεσθαι καὶ αὐτούς. ὣν ὡς εὐλόγον τῆς εὐθείως ἐπακούσας ὁ βασιλεύς, ἐπεὶ καὶ πρὸ τούτου ἔδυσφόρει περὶ αὐτῶν καὶ ἤσχυλλεν ὡς οὐ μικρῷ μέρει περικεκομμένης καὶ δηρπασμένης τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς, εὐμενῶς, ὡς τὸν ἀφρόνως ἀφηνείωσαντα υἱόν, εἶτα μεταγόνῃ καὶ ὑποστρέψαντι ὁ φιλάνθρωπος πατήρ, καὶ αὐτὸς τούτους προσήκατο καὶ ἀνεδέξατο, καὶ βίαιε εὐθείως μετὰ καὶ βασιλικῷ ἀνθρώπου σὺν αὐτοῖς ἐξέπειλεν, ὡς ἂν πρὸ τῶν ἄλλων τοῦ ψυχικοῦ τούτους κινδύνου ἐξέλθῃ καὶ πρὸς τὴν προτέραν πίστιν ἐπανασώσῃται καὶ τῶν ἕξ

11 τε om A

21 τοῦ] καὶ P

54. Quod ita Dalmatarum auxiliis a Romanis gestum erat, videntes, quas paulo superius memoravi nationes, Chrobati nimirum et Serbi et reliqui, eiusque qui tum rerum potiretur aequitatem in omnibusque iustitiam et virtutem audientes, beneque subesse quam periculose amque temerario praesente ac imperare pluris facientes, operam adhibent ut ad pristinum redeant dominatum iterumque Romanis serviant. quare et ipsi oratores mittunt ad imperatorem, tum scilicet qui eadem ipsa integraque religione defecerant, tum qui excussa prima sua servitate ipsi sponte baptismum prorsus ejuraverant; quamque utiles quandoque Romanis existissent opportune memorantes, rogantesque humanissimo Romanae potentiae iugo ac illius ductori rectorique subiici horum votis ac petitioni, ut quae niti ratione viderentur, se facilem praebens imperator (quippe qui etiam antea pro illis animi angeretur atque doleret, velut ditionis suae non modica accisa parte raptaque ac discepta) placide, quemadmodum humanissimus pater filium qui stulte imperium detrectarat ductusque paenitentia redierat, ipse quoque istos admittit atque recipit; ac statim cum illis sacerdotes suoque nomine delegatum hominem misit, ut ante alia ab ipso animarum periculo eos eriperet ac pristinae fidei restitueret, atque ex delictis, quae vel igno-

ἀνοίας ἢ ἀνοίας ἀπαλλάξῃ πλημμελημάτων αὐτούς. ἀνοσθέντος δὲ τοῦ τοιοῦτου Θεοφιλοῦς ἔργου, καὶ πάντων τοῦ Θείου μετασχόντων βαπτίσματος καὶ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπανελθόντων ὑπό-
D πτωσιν, ἐδέξατο κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τὴν ὀλοκληρίαν ἢ βασιλικῶς ἀρχή, πάντων φιλανθρωπῶ τοῦ κρατοῦντος προστάγματι ἐκ τῶν οἰκειῶν καὶ ὁμοφύλων δεξαμένων ἄρχοντας εἰς ἐπιστασίαν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἄνιους ἐκεῖνος τὰς εἰς τὴν ἐπιστασίαν αὐτῶν εἶχεν ἀρχάς, ἔν' ἐντεῦθεν τοὺς πλείον διδόντας καὶ καλαμωμένους αὐτοῦ τὸ ὑπήκοον εἰς τὸ τούτων κατεξουσιάζειν προβάλληται· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ἐκλεγομένους καὶ οἰονεὶ χειροτονουμένους, ὡς αἰρετοὺς ἄρχοντας καὶ πατρικὴν πρὸς αὐτοὺς διασιάζειν ὀφείλοντας εὐνοίαν, ἄρχην αὐτῶν νοννεχῶς διωρισάτο. καὶ ταῦτα μὲν ταύτη.

P 181 55. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἐπὶ τῆς ἐκμελοῦς τε καὶ ῥαθύμου βασιλείας πρὸς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Ῥωμαίων διαπεράσαντες βάρβαροι καὶ τοῦ Ῥαουσίου ἀποκρουσθέντες, καθάπερ ἤδη πρότερον εἶρηται, ἔτι κατὰ τὴν Ἰταλίαν διέτριβον, συνεχῶς αὐτὴν κατατρέχοντες καὶ ἀφειδῶς λεηζόμενοι, ὡς καὶ μέχρι τῶν πενήτηκοντα καὶ ἑκατῶν κάστρων τὰ μὲν ἐκ προδοσίας τὰ δὲ πολιορκία χειρώσασθαι, ἀκούων ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἠνίατο σφοδρῶς, καὶ ταῖς περὶ τούτων φροντίσιν ἐπαγρυπνῶν ἐζήτει πῶς ἂν εὐπετῶς δυνηθεῖ ἢ τελευτῶς τροπώσασθαι τοὺς ἐχθρούς ἢ κἂν ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἀπίσασθαι καὶ ἐξελῆσαι τὸ δυσμενές. καὶ τὰς μὲν ἤδη χάριν τῶν

7 τὴν om A

εἶχεν ἀρχάς, ἐν'] οὐχ ἕνα A

21 τέλος A

rantia vel dementia ac temeritate contraxerant, liberaret. peracto ~~tem~~ religioso istiusmodi opere, cunctisque divino baptismo impart-
 atque Romanorum fascibus inclinatis, hac parte redintegritus est im-
 ratoris principatus, cunctis humanissima eius iussione ex suis eiusd-
 que gentis hominibus, magistratus rectoresque, qui illis imperio p-
 essent, accipientibus. non enim ille magistratus illis praepositos v-
 les habuit, ut inde eaque ratione, qui plus darent exque subditis
 plius meterent, illis praeficeret; sed qui ab eis ipsis electi essen-
 ac velut suffragio creati, tanquam arbitros magistratus paternaque ben-
 volentia eos prosecuturos, eis pro imperio praecesse prudenter consti-
 atque haec quidem ita se habuere.

55. Quod vero barbari, qui sic neglecto segniterque administ-
 imperio in Romanam dicionem traiecerant pulsique Ragasio fuerant. ~~ut~~
 iam dictum est, adhuc in Italia fixo pede continue eam incursaban-
 di-
 reque desolabant, centum quinquaginta munitis oppidis, qua spont-
 ones
 deditioe qua obsidione vique in potestatem suam redactis, audient-
 im-
 perator valde animo discruciabatur; horumque solitudine invigilans mo-
 dum quarebat, quo facile vel hostes penitus fundere liceret vel ~~Ro-~~
 mana saltem procul dicione abigere ac propellere. iam itaque ~~que~~

Ῥωσσίων καὶ ἄλλων τοῦ ἔθνους τῶν Δαλματῶν προαποσταλέσας
 ὀνόματι, ὧν ἤρχεν, ὡς φθάσαντες εἶπομεν, ὁ κατὰ τὸν Ἰωρδύ-
 ραν Νικήτας πατρικιος, οὐκ ἀξιωμαχὸς πρὸς τοσαύτην τῶν βαρ-
 βάρων πληθὺν ἰδοκίμασε, μάλιστα διὰ τὸ χρεῖαν εἶναι καὶ πρὸς
 εἴη μεσόγειον πολλάκις ποιῆσθαι τὰς συμπλοκάς καὶ πολὺ τῆς
 θυλάτης ἀπαρτῶσθαι, ὅπερ ἐδόκει πρὸς νῆπτην στρατὸν ἀσύμ-
 φρον καὶ ἀδύνατον· ἄλλας δὲ πάλιν ἀπ' ἐντεῦθεν ἀποστέλλειν
 ὀνόματι οὐκ ἔκρινεν εἶναι λισσιτελὲς διὰ τε τὸ τῆς ἐκστρατείας δα-
 πατηρὸν καὶ τὴν χρεῖαν τὴν τῶν ἐνταῦθα χωρῶν. καὶ συνετώσ
 10 βουλευσάμενος πρὸς Λοδοῖχον τὸν ἑῆγα Φραγγίας καὶ τὸν πάπαν C
 Ῥώμης διαπρεσβεύεται συνεπικουρῆσαι ταῖς ἐντεῦθεν δυνάμει
 καὶ μετὰ τούτων συμπαρατάξασθαι κατὰ τῶν ἐν Βάρει κατοικη-
 σάντων Ἀγαρηνῶν, κελεύσας καὶ τὰς ἄλλῃς πρόσθεν μνημονευ-
 θείσας χώρας τῶν Σκλαβηρῶν συνεπιλαβέσθαι τοῦ ἔργου, διὰ τῶν
 15 οὐκ ἐπιτόρων Ῥωσοῦν καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἐγχωρῶν πλοίων πε-
 ραιωθέντας τὸ πέλαγος Δαλματῶν. ὧν ὁμοῦ πάντων γεγενημέ-
 ρων καὶ μεγάλης ἀθροισθείσης δυνάμει, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς
 πύραρχος συνείει καὶ ἀνδρῶν πολὺ πάντων διέφερε, θῦπτον ἢ
 Βάρει ἀλίσκεται. καὶ τὸ μὲν κάστρον αὐτὸ καὶ ἡ χώρα καὶ πᾶν
 20 τὸ ἀρχαῖον εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν ἀναλαμβάνεται, καὶ D
 τοὺς οἰκέτους ἢ χώρα ἀπολαμβάνει οὐκ ἐπιτόρους, τὸν δὲ Σολδαῖνον
 ἐκείνον καὶ τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν τῶν Ἀγαρηνῶν ὁ ἑῆξ Φραγγίας
 ἀναλαβόμενος ἐν Καπύῃ ἀπήγαγεν· ταύτης γὰρ αὐτὸς ἤρχεν ἐπὶ
 καὶ προσέει Βενεβενδοῦ. καὶ ἡ μὲν πρώτη κατὰ τὴν ἐσπέραν

ante Ragusinorum causa gentisque omnis Dalmatarum missae fuerant
 copiae, Nicetae Oxygria patricio ductore, ut supra diximus, adversus
 tantam barbarorum multitudinem haud satis pares existimans, ac val
 maxime quod in mediterraneis haud raro manus conserendae essent
 Longisque a mari abscedendum, quod navalibus copiis haud conduceret
 nec certe ab illis praestari posset, alias vero rursus Byzantio copias
 mittere haud utile putans ob expeditionis nimios sumptus et Orientalis
 contractus regionum necessitatem, prudenti consilio inito ad Ludovicum
 Franciae regem et ad Romanum antistitem legatos mittit, ut ab eo
 missis copiis opem ferant ac cum eis adversus Agarenos Barii sedes
 habentes pugnam instruant, iubens ut et quas paulo ante memoravimus,
 Sclavenorum gentes institutum suum invent, transmisso Ragusii incolat
 rum ope suisque ipsorum navigiis Dalmatarum mari. hoc modo coniun
 ctis viribus ingens contractus est exercitus; quodque Romanae classi
 Praefectus longe omnibus solertia ac fortitudine praestaret, Barium brevi
 capit; oppidumque ipsum et ager omnesque captivi in Romanorum
 potestatem cedunt, suaeque regio cives ac colonos recipit. rex Fran
 ciae Soldanum illum subditosque Saracenos sibi ipse captivos sumens
 Capream adduxit, cuius illa ditionis erat ut et Beneventum. hincque

στρατεία τῷ βασιλεῖ τοιοῦτον πέρασ ἐδέξατο, καὶ τοῖς ἐν λαφύροις καὶ τῇ δόξῃ κατεκοσμήθη ἡ βασιλεύουσα.

56. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἡ ἱστορία φιλεῖ καὶ ταῖς παρέκβασιν διηγῆσαι τὸν λόγον ποικίλλειν καὶ τὰς τῶν ἐν P 182 νότων ψυχαγωγεῖν ἀκοάς, ἐπεξηγητέον καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ Φραγγίας καὶ Σολδάνου τοῦ Ἀφρικῆς ἀμηρᾶ καὶ τῶν οἰκῆ Καπύης καὶ Βενεβενδοῦ συνέβη καταπραχθῆναι. ἐπὶ διετίῃ ἐν Καπύῃ συνῶν ὁ Σολδάνος τῷ τῆς Φραγγίας ῥῆγί οὐ ὤφθη ὑπὸ τινος τὸ παράπαν γελῶν. ὁ δὲ ῥῆξ τῷ κατὰ αὐτὸν γελῶντα πεποικῆσθε χρυσίου δόσιν κατεπηγγέλματο. ἤγγειλεν οὖν τις ποτε τῷ ῥῆγί γελῶντα τὸν μέχρι τότε σκυθ Σολδάνον θάσασθαι, καὶ τούτου παρείχετο μάρτυρας. ἰλέσας ὁ ῥῆξ τὴν αἰτίαν τῆς μεταβολῆς καὶ τοῦ γέλωτος ἐπ B νετο. ὁ δὲ "ἄμαξάν" φησι "κατιδῶν καὶ τοὺς ταύτης καί σας τροχούς, πῶς καὶ τὸ μετέωρον τούτων ταπεινοῦται ἰ ταπεινὸν αὐθις μετεωρίζεται, καὶ ὡς εἰκόνα ταῦτα λαβὴ ἀσταθμῆτου καὶ ἀβεβυίου τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας, ἐ ἄμα μὲν ἐνθυμηθεὶς πῶς ἐφ' οὕτως ἀβεβυίων πραγμάτων ρόμεθα, ἄμα δὲ καὶ οὐκ ἀδύνατον οἰηθεὶς τὸ καὶ ἐμέ, ὡς μετεώρου γέγονα ταπεινός, οὕτως καὶ ἐκ τοῦ χαμερπαῦς ἐ σθαι πάλιν ἀρθῆναι πρὸς μέγεθος." ἄπερ ἀκούσας ὁ ῥῆξ ἐν νῆ τα οἰκεῖα λαβῶν καὶ ἐκείνον συνετὸν λογισάμενος, ἰ

5 μετὰ P

21 ὄπερ P

prima imperatoris in Occidentem expeditio nacta finem est; eisque
liis ac claritate urbs Augusta ornatur.

56. Quod vero haud raro historia etiam narrationibus quae
ab scopo excurrere videntur, quandam sermoni varietatem non i
conciliat, eaque legentium animos afficit ac recreat, operae preti
deatur ut et ea referamus quae inter regem Franciae et Sol
Africae amorem civesque Capuae et Beneventi contingere. Soldanu
annos duos cum rege Franciae Capuae moratus nunquam ab ullo
sus visus est ridere. rex, si quis ridentem deprehendisset, au
naudum pollicitus est. nuntiavit itaque quispiam regi vidisse se
num ridentem, qui hactenus maestus severoque vultu exstitisset;
profert testes. vocavit ad se rex Soldanum, exque illo mutati
risus causam sciscitatus est. cui ille "videns" inquit "currum, e
rotas considerans, quomodo aliae earum partes e sublimi axe in
deprimantur ac rursus ex humili in altam tollantur, atque hanc e
certae ac inconstantis hominum felicitatis imaginem sentiens, risi
etiam cogitans quam de re instabili superbia inflamur; ac deniq
fieri posse iudicans, ut quomodo ex summo infimus sum factus,
humili rursus loco ad prius fastigium attollar." his rex auditis,
suo statu cogitans, illumque virum prudentem iudicans, libere p

παρησίας καὶ συνδιαιτήσεως μεταδιδόναι αὐτῷ. (57) ὁ δὲ C παυσιργος ὢν καὶ δόλων Φοινικικῶν οὐκ ἀμέτοχος ἐκ τῆς ἑκατέρων ἔργῳ διαβολῆς σωτηρίαν ἑαυτῷ πραγματεύεσθαι. πολλάκις γὰρ πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς ἐκ γεροντικῆς ἐμπειρίας συντετὸν καὶ σοφὸν δὲ καὶ ὡς ἔξ εὐτυχοῦς δυστυχῆ, αἱ τῶν κάστρων Καπύης καὶ Βενεβιδου παρεγίνοντο ἄρχοντες. ὁ δὲ τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν πλαττόμενος ἐξενεγκεῖν τι πρὸς αὐτοὺς ἀπόρητον βούλευμα τοῦ ῥήγος ἔλεγε βούλεσθαι, δεδοικέναι δὲ τὸν ἐκ μηνύσεως κίνδυνον. τῶν δὲ δημοσαμένων ἀνέκφορον ποιήσασθαι τὸ λαλούμενον, ἔφη βούλεσθαι τὸν ῥῆγα πάντα ὑμᾶς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χώραν τῆς Φραγίας σιθηροδεσμίους ἐκπέμψαι ὡς οὐκ ἄλλως οὔσης αὐτῷ ἀσφαλῶς τῆς τῶν ὑμετέρων διακρατήσεως πόλεων. τῶν δὲ μὴ πάντ P πιστὸν τέως ἡγησαμένων τὸ μηνύμενον, ζητούντων δὲ σαφιστέρων ἔτι κατάληψιν, πάλιν πρὸς τὸν ῥῆγα ὁ Σολδάνος τοιαῦτα 15 φησὶν, ὡς οὐκ ἔστι σοι ἀσφαλῆς ἢ τῶν κάστρων τούτων κατάσχεσις, ἕως οἱ τούτων ἄρχοντες ἐνταῦθα ἐπιχωριάζουσιν· ἀλλ' εἰ βούλει βεβαίως δεσπόξεν αὐτῶν, τούτους θῦττον πρὸς Φραγίαν δεσμίους ἀπόστειλον. πεισθεῖς οὖν τοῖς τοιοῦτοις λόγοις ὁ ῥῆξ 20 ἄλυσις διωρίσατο συντόμως χαλκευθῆναι ὡς ἐπὶ χρεῖα κατεπειγούσῃ γινί. ἰδὼν οὖν αὐθις ὁ Σολδάνος τοὺς ἄρχοντας, "οὐδ' ἔτι μοι" φησὶ "πιστεύετε περὶ ὧν ἔλεγον; ἐρευνήσαντες ἴδετε τί P 183 οἱ χαλκεῖς πάντες ἐργάζονται τῇ τοῦ ῥήγος προσταξεί· καὶ ἐὰν

16 ἐγγωριάζουσιν P

cum secum congregari ac versari permisit. (57) at Soldanus, homo vafer et astutus nec Punicae fraudis expertus, alios aliis vicissim calumniando et committendis sceleribus sibi procurandam decrevit. haud raro enim ad eum, velut senili experientia catum hominem ac sapientem exque prospera fortuna infelici iam usum, Capuae ac Beneventi proceres veniebant. quibus ille, amicitiae larvam simulans, "velle se" aiebat "regis ad eos consilium arcanum proferre, sed metuere, quod inde eaque denuntiatione periculum sibi immineret." at ille iureiurando affirmare, quod dixerit, religiose iis secreto tegendum esse. tum ille "hoc regi constitutum, ut vos omnes ferro vinctos in regionem suam Franciae mittat, quippe qui non aliter vestrarum urbium se tuto potiturum existimet." illis vero non certam omnino fidem eius verbis habentibus, sed certius adhuc illorum argumentum quaerentibus, rursus Soldanus ad regem talia proloquitur. "non potes has urbes tuto in ditione tenere, quamdiu primores civium hic sedes habent. itaque si hoc animo es ut firmiter tui eas iuris retineas, vinctos illos quantocius mitte in Franciam." his persuasus rex catenas brevi fabricari, quasi aliqua necessitate urgente, praecepit. convivens rursus Soldanus patricios "ne nunc quidem" inquit "mibi fidem adhibetis, verbaque mea negligitis? scrutamini, exquirite, quid fabri omnes regis iussu construant; ac si catenas

εβρητε ἀλύσεις τε καὶ δεσμὰ, μὴ ἀπιστήσητε τῶν πρὸς σωτηρίαν ὑμῶν λεγομένων ὑμῖν.” γινόντες οὖν ἐν τούτοις τὸν βάρβαρον οἱ ἄρχοντες ἀληθεύοντα οὐδὲ πρὸς τάλλα ἔτι ἠπίστησαν, τρόπον δὲ ἐζήτουν ὅπως τὸν ῥῆγα ἀμύνωνται. καὶ δὴ μετ’ ἄλλων πρὸς κωπηγέσιον ἐξελεύθοντος αὐτοῦ, ἀποκλείουσι καὶ αὐτοῦ τὰς πύλας καὶ οὐκέτι τὴν εἴσοδον συγχωροῦσιν αὐτῷ. ὁ δὲ μηδὲν ἐκ τούτου παραχρῆμα δυνάμενος πράξασθαι πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν αὐδῆς ἀνθυπενόστησε. (58) πρόσεισιν οὖν τοῖς ἄρχουσιν ὁ Σολδάνος, **B** τὴν χάριν τῆς μηνύσεως ἀπατιῶν· ἣ δὲ ἦν τὸ πρὸς τὴν οἰκίαν πατριδα συγχωρηθῆναι αὐτῷ ἀπελθεῖν. συγχωρηθεὶς οὖν κατὰ Καρχηδόνα γενόμενος καὶ τὴν οἰκίαν ἀρχὴν ἀπολαβὼν κατὰ τοῦ κακὸς εἶναι μὴ ἐκστὰς ἐκστρατεύει κατὰ Κυπύης τε καὶ Βενεβενδοῦ, τὰ χαριστήρια τούτοις τῆς σωτηρίας ἀποδιδούς. οἱ δὲ πρὸς τὸν ῥῆγα διαπρεβεύονται. ἀλλὰ μετ’ ὕβρεως ἀποπέμπονται, ἐπιχαίρειν εἰπόντος τῇ ἀπωλείᾳ αὐτῶν. στέλλουσιν ἄγγελους πρὸς τὸν βασιλεῦ οἱ τῶν τοιούτων κάστρων ἐξηγούμενοι. **C** σκεπαθῆς οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ φιλόανθρωπος ὢν θῦττον ἐκπέμπει τὴν πρεσβευτὴν δηλώσοντα τούτοις προσδέχεσθαι συντόμως τὴν ἐντεῦθεν βοήθειαν. γίνεται δὲ τοῖς πολεμοῖς ἐγκρατῆς ὁ τῆς ἀγίας **C** διακονος πρὸ τοῦ δοῦναι τὰς ἀποκρίσεις τοῖς ἀποστείλασι. λέγει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ Σολδάνος ὡς εἰ ὑπηρετήσεις μου τῷ βουλήματι, καὶ σωτηρίας ἀξιοθήσῃ καὶ δωρεῶν ἀπολαύσεις. τοῦ

10 αὐτὸν A

12 τε om P

16 τὸν om A

et vincula inveneritis, his quae vestrae salutis causa a me vobis dicuntur nolite fidem abnuere.” intelligentes itaque patricii barbarum, quod ita diceret, vera loqui, nec de aliis iam diffisi sunt. modum ergo quaerebant quo regem ulciscerentur. brevi itaque cum venatum egressus esset, urbis portas ei claudunt nec amplius ingredi sinunt. is vero, cum nihil in promptu esset quod quasi ulturus in eos facere posset, in patriam iterum reversus est. (58) accedit ad patricos Soldanus, indicat secreti mercedem accepturus. ea erat ut in patriam reverti sine- retur. facta ergo abundi licentia cum venisset Carthaginem, receptoque proprio principatu, nec a malitia discedens, adversus Capuam et Beneventum, acceptae salutis gratiam iis redditurus, proficiscitur. missa ad regem ab oppidanis legatio petitum auxilia: verum dimissi contumeliose legati, addente rege “illorum se magis gratulari exitio.” mittunt itaque arcium praefecti nuntium ad imperatorem. is porro, humanum cum esset pronoque ad miserendam ingenio, statim legatum remittit nuntiaturum ut ad se brevi mittenda auxilia expectent. capitur minister ab hostibus, nondum perlato responso ad eos a quibus miserum erat. cui Soldanus “si meae voluntati morem gesseris, cum salutem vero munera ex me consequeris.” assentiente illo, ac quicquid in-

δι' οὐδὲν τὸ κελευσμένον ἅπαν ποιεῖν, "βοῦλομαι" ἔφη
 "σῆσαι σε τοῦ κάστρου ἐκτός, καὶ τοῖς ἔνδοσιν εἰπεῖν ὡς ἐγὼ μὲν
 τῆ διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα καὶ τὰ προσταγέμενα μοι πάντα πε-
 κλήκα· ἀλλ' ἐκ τοῦ βασιλέως βοήθειαν μὴ προσδέχεσθε· οὐ γὰρ
 ἔησαν ὑμῶν τῆς δεήσεως." ὑποσχομένου δὲ αὐτοῦ ταῦτα οὕτως
 ἰρεῖν, ἀποστέλλεται μετὰ τῶν τοῦ Σολδάνου ὑπηρετῶν τοῦ ταῦτα
 πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει εἰπεῖν. ὁ δὲ πλῆσιον τοῦ τείχους γενόμενος, D
 καὶ τοὺς πρώτους παραγενέσθαι τῆς πόλεως πρὸς τὴν ἀκρόασιν
 αἰτησάμενος, ἔφη "εἰ καὶ πρόδηλός μοι τυγχάνει ὁ θάνατος καὶ
 10 ἢ χερσὶν ἢ σφαγῇ, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀποκρύψομαι τὴν ἀλήθειαν.
 κλὴν αἰτῶ καὶ ὀρκίζω ὑμᾶς ἀποδοῦναι μοι τὴν χάριν εἰς τὰ ἐμα
 ἔργα καὶ τὴν σύνευνον. ἐγὼ γάρ, ὦ κύριοί μου, εἰ καὶ νῦν
 ταῖς τῶν πολεμίων περιμοχέθην χερσίν, ἀλλ' ὅμως τὴν διακονίαν
 μου ἐπλήρωσα καὶ τὴν παρ' ὑμῶν πρεσβείαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων
 15 προσήγαγον, καὶ συντόμως προσδέχεσθε τὴν ἐκείθεν βοήθειαν.
 διὰ σῆτε γενναίως καὶ μὴ δειλανδρήσητε· ἔρχεται γὰρ ὁ ὑμᾶς
 ἐνόμηνος, εἰ καὶ μὴ ἐμέ." ταῦτα οὖν οἱ τοῦ Σολδάνου ὑπηρεταί P 184
 ἀκούσαντες καὶ πρὸς τὴν ἀπάτην ἐκμανέντες σφοδρῶς, εὐθέως
 αὐτὸν τοῖς ἔξεσι κατακόπτουσι. φοβηθεὶς οὖν ὁ Σολδάνος τὴν
 20 εἰς βασιλέως προσδοκωμένην δύναμιν ἔλυσε τὴν πολιορκίαν καὶ
 πρὸς τὴν οἰκίαν χώραν ὑπέστρεψεν. καὶ τὸ ἀπὸ τούτου διέμει-
 νον πιστοὶ βασιλεῖ οἱ τῶν τοιοῦτων ἐξηγούμενοι κάστρων, καὶ
 ταῦτα πρὸς τὴν αὐτοῦ συνετήρησιν δούλωσιν.

2 ὡς om P

3 πεκλήκα P

16 δειλανδρήσητε P, δει-

λανδρήσητε A

mentum se pollicente, "volo" inquit "ut extra muros constitutus in
 nec verba cives alloquaris. ego quidem ministerium meum implevi, et
 in iussus eam cuncta feci: nulla tamen vobis praesto fore ab impe-
 ratore auxilia existimetis: non enim petitioni vestrae aures praebuit."
 se ita dicturum pollicitus mittitur cum Soldani ministris, ut cives
 loquatur. prope itaque muros admotus, rogansque ades primores
 vitatis, ut audiant, inquit: "etsi manifesta mors mihi imminet caedes
 in promptu est, non tamen vos veritatem celabo. verum rogo atque
 testor ut in liberis atque uxore gratiam mihi rependatis. ego enim,
 mini mei, etsi nunc hostium manibus teneor, meum tamen munus im-
 plevi, vestraque ad Romanorum imperatorem legatione functus sum; ab
 et brevi vobis ventura auxilia exspectate. quare state fortiter, nec
 navia torpeat. veniet enim qui vos liberabit, quanquam me peri-
 culo non eximet." quibus auditis Soldani ministri, factaque sibi fraude
 menti furore iraque conciti, eum statim gladiis conscindunt. veritas
 que Soldanus exspectatas ab imperatore copias obsidionem solvit et
 propria rediit. ex eoque tempore urbium illarum praefecti Romanae
 perstitit, easque in imperatoris obsequio conservarunt.

59. Συνέβη δὲ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους καὶ ἄλλον στό-
 λον Ἀγαρηῶν κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐλθεῖν· ἀλλὰ ταῖς
 τοῦ βασιλέως ἐπιμόνοις δεήσεσι πρὸς θεὸν καὶ ταῖς ἔμφοσι δια-
 τάξεσι καὶ τῇ διούσῃ τῶν πραγμάτων μεταχειρίσει μετὰ τῶν Ῥω-
 B μαίων ἢ νίκη ἐγένετο καὶ δυσκλεῖ τὴν ἤτταν οἱ ἐκ τῆς Ἀγαρ ἡγή-
 καντο. ὁ γὰρ τῆς Ταρσοῦ ἀμφοῦς, ὃς Ἐσμανὸν ὠνομάζετο, τριά-
 κοντα πλοίων μεγίστων, ἃ κομβάρια λέγεται, στόλον ἔξαριστά-
 μενος κατὰ τοῦ κάστρου Εὐρόλου ὄπλιζται. τοῦ δὲ στρατηγοῦ
 Ἑλλάδος (ὁ Οἰνιάτης οὗτος ἦν) κελύσει βασιλικῇ τὸν ἱκανὸν εἰς
 φυλακὴν τοῦ κάστρου λαὸν ἀπὸ πάσης Ἑλλάδος εἰσαγαγόντος καὶ¹⁰
 τοῖς τείχεσι τὰ ἀριόζοντα παρασκευασασμένου ἀμυντήρια, ὡς εἰ-
 δον οἱ ἐκ τοῦ κάστρου τὰ πλοῖα τοῖς τείχεσι πλησιάζοντα καὶ τοῦς
 βαρβάρους βελῶν ἀφέσει συχνῶν ἀναστέλλειν καὶ ἀπωθεῖν πειρα-
 μένους τοὺς ἔνδον ἐκ τῶν τειχῶν, θυμοῦ καὶ προθυμίας πλήρεις
 C γενόμενοι γενναίως ἀντηγωνίζοντο, καὶ τοῖς πετροβόλοις ὀργάνοις¹⁵
 καὶ τοξοβαλλίστραις καὶ ταῖς ἐκ χειρῶν τῶν λίθων ἀφέσει χροῖμα-
 νοι συχνούς τῶν βαρβάρων καθ' ἐκάστην ἀνήλισκον. οὐ μόνον
 δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν νεῶν τὰς πλείστας ἐπιφόρου γενομένου τοῦ πνεύ-
 ματος τῷ ἤρωϊ πυρὶ κατενέπρησαν. ἀπορῶν οὖν καὶ δυσθυμῶν
 ὁ βαρβαρος, καὶ εἰδὼς ἐφέσει χρημάτων ἐκόντας τοὺς πολλοὺς²⁰
 ἀποθνήσκοντας, ἀσπίδα μεγάλην πρὸ τοῦ χάρακος θείας καὶ χρυ-
 σίου ταύτην πεπληρωκὼς “τοῦτο γέρας” ἔφη “καὶ ἀριστεῖον ἐγὼ
 δίδωμι, μετὰ καὶ παρθένων ἐπιλέκτων τὸν ἀριθμὸν ἑκατόν, τῶν
 πρώτως ἐπιβάντι τοῦ ἄστεος καὶ τοῖς ὁμοφύλοις βραβεύσαντι τὸ

4 Ῥωμαϊκῶν A

8 Ἐρίκου A

15 τοῖς om P

59. Contigit vero per haec tempora ut et Agarenorum classis Ro-
 manam dicionem invaderet. verum imperatoris assiduis ad deum preci-
 bus solertibusque statutis nec non commoda rerum administratione, vi-
 ctoria a Romanis stante, Agareni probrosa clade affecti sunt. Tarsi
 enim ameras, Esmanus nomine, maximarum triginta navium (quas com-
 baria vocant) instructa classe Euripi arcem aggreditur. Helladis prae-
 tor (Oeniatas hic erat) imperatoris iussu iustas satis copias ad tuendam
 urbem ex omni Graecia inducit, et in moenibus praesidia apta disponit.
 tum videntes oppidani naves moenibus propinquare, barbarosque spissis
 sagittarum ictibus eos qui in muris erant conantes repellere, ira ac ar-
 dore plenis animis strenue impetum sustinebant, petrariisque et arcubus
 listis ipsaque manuum vi intortis lapidibus multos quotidie barbarorum
 necabant. neque id modo, sed et maximam classis partem, secundam
 nacti ventum, igni Graeco incenderunt. anceps itaque animi aegrotans
 ferens barbarus, haud ignarus pecuniarum amore non paucos sponte
 morti oblicere, ingenti scuto auro pleno pro vallo exposito, “hoc” inquit
 “praemium ac honorarium illi dabo, nec non lectas virgines centum,
 qui primus muros conscenderit suisque tribulibus victoriae auctor erit.”

παύ." ὅπερ οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως θρασυόμενοι, καὶ τὸν νοῦν τοῦ D
πραπομένου κατανοήσαντες, τοῖς πυρακλητικοῖς τῶν λόγων ἐαυ-
τοῦ παρεθάρρυνον, καὶ ὕφ' ἐν σύνθημα τῶν πυλῶν αὐτοῖς ἀνα-
βησιῶν ἀνδρείως κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξώρμησαν. καὶ πολλῶν
δέναιουμένων, δεξιμένον δὲ καὶ τοῦ ἀμηνῶ καίριαν πληγὴν καὶ
κρότος, ἐτράπησαν οἱ λοιποὶ καὶ τῶν διακόντων ἐπικειμένων
μέχρι τῶν ὑπολοίπων νεῶν κατεσφύττοντο, καὶ φόνος ἐγένετο τῶν
βαρβάρων πολὺς. οἱ γὰρ περιλιπεῖς ὀλίγας πληρώσαντες τῶν νεῶν
μὲτ' αἰσχύνῃς ἀπέφυγον πρὸς τὰ ἴδια. οὕτως ὁ βαρβαρικός στό-
λος δίχῃ ναυτικῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως, ταῖς τοῦ βασιλέως
ἐχρῆς καὶ ταῖς τῶν ἀντιπαραταξαμένων ἀλκαῖς, περιφανῶς ἡτ-
τήθη καὶ δυσκλεῶς ἀνεχώρησεν.

60. Οὕτω δὲ τοῦ ἀπὸ Ταρσοῦ διασκευασθέντος νέφους, P 185
αἱ ἀπὸ Κρήτης αὐθις ἀντηγείροντο θύελλαι. τοῦ γὰρ Σαῆς ἐκεῖ-
νον τοῦ Ἀποχάμῃ τῆς τοιούτης ἀμηνῶντος νήσου, ἔχοντος δὲ καὶ
Φωτιῶν τινα συνεργόν, ἄνδρα πολεμιστὴν καὶ δραστήριον, ἐπὶ
καὶ εἴκοσι κομβύρια κατὰ Κρήτην ἐγένετο. προσῆν δὲ αὐτοῖς
ἀναλόγως καὶ πλῆθος μυοπαρώνων καὶ πεντηκοντόρων, ἧς σα-
κτοῦρας καὶ γαλέας ὀνομάζειν εἰώθασι πάμπολλοι. μεθ' ὧν κατὰ
B τῆς Ῥωμαίων ἐξίοντες ἐπικρατείας καὶ πάντα τὸν Αἰγαῖον κατα-
λητίζόμενοι, πολλὰς δὲ καὶ μέχρι τῆς ἐν Ἐλλησπόντῳ Προικον-
νήσου ποιούμενοι τὴν ἐπέλευσιν, πολλοὺς ἠνδραποδίζοντο καὶ διέ-
φθιμον. προσβυλῶν δὲ τῷ τηρικαῦτα τῷ τοιούτῳ ναυτικῷ τῶν B

18 & A

19 γαλαίας A

vident." viderunt cives, et quo res spectaret animadvertentes verbis se
multo exhortantur; hisque animati, ex composito reseratis foribus, in
barbaros fortiter irrumpunt. multisque caesis, ipsoque amera letali vul-
nere accepto demortuo, ceteri in fugam versi insequentibus ad reliquas
naves victoribus contrucidabantur. ingensque barbarorum facta
strages. qui residui fuerunt, paucis navibus impletis ad sua cum probro
diffugerunt. in hunc modum navalis barbarorum exercitus absque na-
valibus Romanis copiis, imperatoris precibus pugnantiumque forti robore,
Mastri profugatus victoria est ac inglorie abscedere coactus.

60. Sic vero Tarsensi dissipata nebula, Cretenses rursus exortae
sunt procellae. Saete enim Apochapsis filio eius insulae amera, sed et
Photio viro strenuo ac bellatore illi socio ac administro, septem ac vi-
genti combariis instructa classe; pro quorum numero et ratione myopa-
ronum multitudo erat et penteconterorum (plerique sacturas galeasque
vocare sueverunt) cum illis in Romanae dicionis loca excurrentes Ae-
geumque omne depraedantes, nec raro ad ipsam in Hellesponto Proe-
connesam irrumpentes, multos captivos ducebant, alios contrucidabant.
congressus vero, cuius ante meminimus, Nicoetas patricius, Romanarum

Κρητῶν ὁ προμνημονευθεὶς Νικήτας πατρίκιος, ὁ τῶν Ῥωμαῖα τριήρων ἄρχην λαχών, καὶ μάχην μετ' αὐτῶν καρτερὰν συστάμενος, εὐθὺς τὰ μὲν εἴκοσι τῶν Κρητικῶν σκαφῶν τῷ ἄγχι πυρὶ συγκατέφλεξε, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν βαρβάρους μάχαιρα καὶ πῦρ καὶ ἕδωρ διμερισαντο· τὰ δὲ λοιπὰ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ὄσα τὸν ἄπὸ τῆς θαλάσσης διέφυγον κίνδυνον, ἐπορίσαντο.

61. Ἀλλὰ καίπερ οὕτως οἱ Κρήτες ἐλαττωθέντες καὶ δυτηγῶς ἐποστρέψαντες οὐκ ἠγάπησαν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ πάλιν τὸ κατὰ θάλασσαν πραγμάτων ἀντίεχοντο, καὶ τὰ μᾶλλον τῆς βασιλίδος ἀπέχοντα, τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς κάτωθεν ταύτης νήσους φημί, παρελύπουσιν καὶ ἐληΐζοντο, τὸν ἀνωτέρω μνημονεθέντα Φώτιον ναύαρχον ἔχοντες. ἀποστέλλεται τοίνυν καὶ κατὰ αὐτοῦ μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν τριήρων ὁ τούτων καλῶς ἀφηγούμενος Νικήτας, τὸν Ὠρόφυον φημί, ὃς αἰσιῶς χρησάμενος πλῆθι διέφυγων ἡμερῶν καταλαμβάνει τὴν Πελοπόννησον. καὶ τῷ λιμνοπροσορμισάμενος Κεγχρεῶν, καὶ μαθὼν ὅτι τὰ δυτικώτερα Γελοποννήσου μέρη, Μεθώνην καὶ Πάτρας καὶ τὰ προσεχῆ Κορινθου χωρία, λυμαίνεται τὸ βαρβαρικόν, βουλήν βουλεύεται συντελεῖν καὶ σοφίην. οὐ γὰρ ἔκρινε διὰ θαλάσσης τὴν Πελοπόννησον διελθεῖν καὶ διὰ τοῦ Μαλέου κάμψας τὸ τῶν χιλίων μιλίων πελάγος ἀνυμετρήσασθαι καὶ τοῦ προσήκοντος ὑστερήσαι καιροῦ, ὡς εἶχεν, εὐθὺς ἐν νυκτι διὰ τοῦ κατὰ Κόρινθον ἰσθμοῦ πολυχ

2 καρτερὰν P
μυλίων om A

16 προσορμίσας Κεγχρεῶν P

20 Μαλειου A

tunc triremium praefectus, fortisque cum illis conserto praelio, statim ad viginti Cretensium naves igni Graeco combussit, harum classiarum barbaris, aliis alias gladio igni aqua absumptis. reliquae naves, quot quot maris periculo superiores exstiterant, salutem fuga quaesierunt.

61. Quanquam vero sic imminuto Cretensium numero, sicque illi infausto pugnae exitu, haud tamen ut quiescerent adduci potuere, sed rursus rei navali animum attendentes loca paulo a Byzantio remotiora Peloponnesum scilicet ulterioresque insulas, devastabant ac praedabantur, dactore classis, cuius supra meminimus, Photio. mittitur contra illum cum Romana classe, qui illi bene praeerat, Nicetas Oorypha. In fausta usus navigatione, paucorum dierum spatio, in Peloponnesum evasit; appulsusque ad Cenchreorum portum, cum didicisset occidentaliores Peloponnesi partes, Methonam Patrasque ac loca Corinthe vicina, barbarorum classe late divexari atque diripi, prudens catamque consilium iniiit. haud enim commodum existimavit Peloponnesum circumnavigare, et per Maleam flectendo mille miliarium spatium remetri, commodique temporis iacturam facere ac rebus opportuni: verum ut ex itinere comparatus erat, statim noctu per Corinthiacum isthmum multorum aditus

ῥα καὶ ἰμπερία πρὸς τὸ ἐκαίειν μέρος κατὰ τὸ ξηρὸν διαβιβάσας
 τὰς τῶς ἔργου εἴχετε. καὶ οὕτω πεπυσμένοις τι περὶ τούτου
 τοῖς πολεμίοις αἰφνίδιον ἐπιφαίνεται, καὶ συγχέας αὐτῶν τῷ δέει
 τοῖς λογισμοῦς διὰ τε τὸ ἐκ τῆς προτέρας μάχης δέος καὶ διὰ τὸ
 5 τῆς ἐφόδου ἀπρόοπτον οὐδὲ συστήναι καὶ ἀλλῆς μεμνησθαι παν- P 186
 τελῶς συνεχώρησεν, ἀλλὰ τὰς μὲν πυρπολήσας τὰς δὲ καταπον-
 τώσας τῶν πολεμίων νεῶν, καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς μὲν ἀνελών
 τῷ ξίφει τοὺς δὲ ὑποβρυχίους τῷ βυθῷ ποιησάμενος, καὶ τὸν
 τοῦτων ἀρχηγὸν ἀνελών, τοὺς λοιποὺς διασκευασθῆναι κατὰ τὴν
 10 πῆσον ἠνάγκασεν· οὓς σαγηρεύσας ὕστερον καὶ ζαγρῶν διαφόροις
 ταμωφίαις ὑπέβαλε. τῶν μὲν γὰρ τὴν τῆς σαρκὸς ἀπέωσσε δοράν,
 μάλιστα τῶν ἀρησαμένων τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο παρ'
 αὐτῶν ἀφαιρεῖσθαι λέγων, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἴδιον· ἐκ δὲ τῶν
 ἱμάντας ἀπὸ τοῦ ἰνίου ἄχρι τῶν σφυρῶν μετ' ὀδόνης δριμυίας
 15 ἐξέλιπεν· ἄλλους δὲ κηλωνείοις τισὶν αἰωρῶν, εἶτα ἀπὸ τοῦ μετ-
 εώρου πρὸς λέβητας πίσης μιστοὺς ἐμβάλλων τε καὶ ὠθῶν, τοῦ B
 ἰδίου αὐτοῖς μεταδίδοναι βαπτίσματος ἔλεγε τοῦ ἐπωδόνου καὶ ζο-
 φεροῦ. οὕτως οὖν κατακερτομήσας, καὶ ἀναλόγους τῶν ἐργα-
 σθέντων αὐτοῖς ποινὰς εἰσπραξάμενος, τοῦ καὶ αὐτῶν κατὰ τῆς
 20 Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐκστρατεύειν οὐκ ὀλίγον δέος ἐνέβαλεν.

Ἄλλ' οὕτως μὲν τὰ μεσημβρινὰ διεσκδάστο πνεύματα, καὶ
 ἀελύστως ἐντεῦθεν τὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους σκάφος ἠδύθνετο·

11 γὰρ om P

14 ἦνιον AP

16 πρὸς τοὺς λέβητας P

18 ἀναλόγοις A, ἀναλόγας P

solertique experientia ad alterum litus per siccam ac continentem tra-
 ductis navibus opus accelerat, hostibusque nihil dum tale quid cogitan-
 tibus aut praemonitis repente ingruit; impletisque terrore eorum animis
 tum ob prioris pugnae cladisque recentem memoriam tum ob inexpectatam
 irruptionem, nec coire nec prorsus fortitudinis meminisse per-
 mitit, sed navium aliis igne absumptis aliis submersis, ipsorumque bar-
 barorum aliis ense sublatis aliis maris profundo mersis, ipsoque illorum
 duce interempto, reliquos per inulam dissipari coegit; quos ipsos postea
 intra casses adactos ac quasi venatu ac indagine captos diversis suppli-
 ciis subiecit. aliis cutem detrahit, iis maxime qui eiurati Christi bap-
 ptismatis rei essent, hoc ab eis auferri, non eorum aliquid proprium,
 dicens. aliis corrigias ab occipitio ad pedes usque malleosque acerbò
 cruciata extrahebat. alios tollentibus quibusdam sustollens, sic ex alto
 in labetes pice plenos iniiciens pellensque, ipso illorum baptismate illos
 se impartiri aiebat, quanquam acerbò et caliginoso. sic subsannans,
 ac pro facinorum ratione debitis poenis excrucians, non levem timorem
 imiecit, ne deinceps Romanam dicionem armis infestare ac diripere au-
 deant.

Hoc modo meridianis flatibus dissipatis, Romani imperii navis a
 naufragio tanta dirigebatur. (62) ex Occidente saeva rursus procella

(62) ἐκ δὲ τῆς ἐσπέρας αὐθις κλύδων δεινὸς ἐπηγείρετο. ὁ τῆς Ἀφρικῆς ἀμερμουνηῆς παμμεγέθεις ναὺς ἐξήκοντα τὸν ἀριθὸν κατασκευασόμενος κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐξώρησε, C τὰ μεταξὺ ληϊζόμενος καὶ πολλὰ σώματα λαμβάνων αἰγυμάλ ἄχρι Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου τῶν νήσων ἀφίκετο. ἅπερ ε κοῶς ὁ βασιλεὺς συντόμῳις πρὸς τὴν βοήθειαν διατίσεται, τὸν τῶν ναυτικῶν ἡγεμόνα δυνάμειων (Νάσαρ δὲ οὗτος ἦν) ἰ δυνάμειος ἐπέμπει ἄδραῖς, τριήρων τε καὶ διήρων καὶ ἄλλων ἰ ταχυναντουσῶν πλῆθος ἐξαρτυσάμενος. σύντομον δὲ τὸν ἐκπ. ὁ Νάσαρ πεποικῶς καὶ αἰσίοις χρησάμενος πνεύμασι δι' ὅλ μὲν χρόνου τὴν Μεθώνην κατέλαβε, θύττον δὲ τὴν κατὰ τῶν λεμίων ἐπιθεῖν ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας διεκωλόθη ποιήσασθαι γὰρ ἑρετῶν οὐκ ὀλίγοι πρὸς τὸν κίνδυνον ἀποδειλιάσαντες κατ' D γους λαθραίως ἀπέφυγον, ὧν τῇ λειποταξίᾳ τὸ προσῆκον τι ἀφαιρεθειῶν τῶν νεῶν, μὴ ἔγουσῶν τὴν μετὰ ῥοθίου σὺν ἰ τητι κατὰ τῶν ἐναντίων ἐπέλασιν, οὐκ ἔκρινε δεῖν παρωπλισμι οὕτως κατὰ τῶν δυσμενῶν ἀπελθεῖν. μηνύει δὲ τὸ συμβᾶν ταχυδρόμου τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ διὰ ταχείας ἀποστολῆς τῶν ἰ τοῦτο ἐπιτηδεῖων πάντας τοὺς λειποτάκτας ἐξώρησε καὶ ἐμφι ρους ἐποίησε. σκοπῶν δὲ ὅπως καὶ ὁμοφύλων φόνον τὰς χε τηρήσῃ καθαρῶς καὶ τὸ προσῆκον ἐμποιήσῃ δέος τοῖς ἕπολοι τῶν ἑρετῶν, ὡς ἂν μὴ καὶ ἄλλοις εἴη πρὸς μίμησιν ἢ τούτων P 187 κία καὶ ἐθελοκακῶσιν οἱ πλεῖστοι καὶ ῥαστωνεύωνται, βο

3 σκευασάμενος P

8 ἀποπέμπει P

exoritur. Africae namque amermmunes magnis navibus sexaginta in ctus Romanam dicionem invasit; cunctaque interiecta diripiens ac tis adductis captivis ad Cephalleniam usque ac Zacynthum insulas venit. quibus auditis imperator ad opem ferendam quamprimum a gitur; navaliumque copiarum ducem Nasarum cum valida militum mittit, triremibus ac biremibus aliisque cursoriis navibus iisque ἰ stipatum. celeri Nasar navigatione ventisque secundis usus brevi thonam venit: ne tamen citius hostes aggrediretur, tale quid obst fuit. non pauci remigum, periculi metu deterriti, occulte paulatim fugerant; quorum desertione, navibus ea quae deceret celeritate c tibus, deficiente remis impellentibus vehementi in hostem impetu, operae pretium putavit sic male instructa classe cum hostibus con remque adeo per celerem cursorem denuntiare studet imperatori. missis prompte qui ad hoc idonei essent, desertores omnes vivos et in carcerem tradit. spectans vero qua demum ratione et a trib caede impollutas manus servaret, et reliquis remigum quem par timorem incuteret, ne mollis eorum defectio in exemplum aliis ce pluresque sic desertores ac elanguidi segnesque fierent, sapientias

βουλῆται συνετήν. τῷ γὰρ τῆς βίβλης δρουγγαρίῳ διακελεύεται ἀπὸ τῶν ἐν τῷ πρακτωρίῳ δεσμίων τε καὶ κακούργων, ὧν ἐκ τῶν νόμων κατεψήφιστο θάνατος, τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ἔτι νυκτὸς ὄψεως ἔξαγαγεῖν, καὶ τούτων ἀσβόλη τὰ πρόσωπα χρίσαντα, καὶ 5 τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου καὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας ψιλώσαντα διὰ φλογός, περιελεῖν αὐτῶν τὸ γνῶρισμα τῆς μορφῆς, ἔξασφαλίσασθαι δὲ τοῦ μηδένα τῶν ἀπάντων τολμῆσαι προσεπειῖν αὐτοὺς ἢ προσφθέξασθαι, ἐπιτίμιον δὲ τῆς τόλμης ὀρίσασθαι θάνατον, καὶ τούτους ὡς δῆθεν ἑξάρχους τῶν λειποτακτησάντων ἐκείνων 10 πλωσίμων ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ διὰ μαστίγων ἐπεξελεθεῖν, καὶ ἐτοιμῶς διὰ τῆς κατὰ τὴν πόλιν ἀγορᾶς περιηγκωνισμένους διεξελθεῖν, B εἰς ποδοκάκας ἀσφαλισθέντας ἐκπεμφθῆναι πρὸς Πελοπόννησον, ὡς ἂν ἐν τῷ τόπῳ ἔθεν ἀποφυγεῖν ἐνομιζοντο, καὶ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν προσδέξωνται. ὑπηρετήσασθαι δὲ πρὸς τοῦτο Ἰωάννης ὁ στρατηγὸς ἐπιεράπη Πελοποννήσου, ὁ λεγόμενος Κρητικὸς 15 ἔς τὴ βασιλικῇ κελεύσει καθυπουργῶν Ἰσαρίθμους τῶν ἀποσταλίων δεσμίων ἐν Μεθώνῃ φούρκας στήναι προσέταξε καὶ τοὺς ὡς ἑξάρχους τῆς φυγῆς πεμφθέντας ἀνεσκολόπισεν. ἄπερ ὁ Ῥωμαϊκὸς στόλος ἀκούσας τε καὶ ἰδὼν ἐκείνους τε ὡς δειλοὺς καὶ 20 ἀδύλους ὤκτειρήσει καὶ αὐτοὺς ἐπερρώσθη πρὸς τὰ δεινά, πῦσαν ἀποδίμενος μαλακίαν τε καὶ τρυφήν, καὶ ἄγειν αὐτοὺς ταχέως πρὸς τοὺς ὑπεναντίους πυρεκύλων τὸν ἡγεμόνα. C

63. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ αὐτοὺς τὸ λιῖπον τῆς στρατείας ἀπὸ

4 ἀγαγεῖν P 10 τῷ om P 12 ποδοκάκας P 13 ἐνομιζο P
14 δὲ om P

imit consilium. nempe excubiarum drungario praecipit ut vincitorum in praetorio ac maleficorum, in quos legum severitate lata capitis sententia sit, triginta numero sub noctis adhuc tenebras educat, vultusque illorum fuligine oblinat, ac erasis flamma tum barbae tum capitis pilis formam omnem aboleat, ac unde dignosci possint, caveatque ne quis prorsus eos salutare vel alloqui audeat. qui secus faxit, is vero morte luat. hos porro ceu desertorum navalium capita in Hippodromo acriter caedat, citoque revinctis post terga manibus per urbis forum traducat, ac deinde noxiorum vinculis constrictos tuto in Peloponnesum mittat, ut quo loco fugam fecisse existimabantur, poenas debitas luant. in eam rem operam conferre iussus Ioannes Peloponnesi praetor, dictus Creticus. is porro imperatoris iussioni parens, pro vincitorum numero totidem furcas erigi iubens, ad se missos in eis suspendit quasi qui fugae auctores exsistissent. quibus auditis visisque Romani classarii tum illos deplorare ut timidos atque miseros, tum ipsi ad mala quaeque ac gravia animis roborari, omnique semota mollitiae vitaeque deliciis, ut cito advenus hostes educat, imperatorem ducemque rogare.

63. Inter haec ipsi quoque ex Peloponnesiacis cohortibus ac Mar-

τῶν κατὰ Πελοπόννησον στρατιωτῶν καὶ Μαρδαϊτῶν ἀναπληρώ-
 σας, καὶ τὸν στρατηγὸν συνεργὸν προσλαβόμενος, πρὸς ἐπίτευον
 ἐδρεπίζεται. τῶν δὲ Σαρακηνῶν ἤδη πολλὴν δειλίαν τοῦ Ῥω-
 μαϊκοῦ καταγρόντων στόλου διὰ τὸ δοκεῖν τὸν μεταξὺ χρόνον μά-
 τιν αὐτοῖς κατατρίβεσθαι, καὶ ἐπ' ἀδείας πολλῆς ἀπὸ τῶν οἰ-
 κείων ἔξερχομένων νεῶν καὶ τὰς ὑποκειμένας ληϊζομένων χώρας
 καὶ νήσους, ἔξαίφης πλησίον αὐτῶν ἀφανῶς γεγωνῶς ὁ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατὸς ναυτικός, τὸ σύνθημα δόντος τοῦ στρατηγοῦ, ἐπι-
D τίθεται τοῖς πολεμίοις ἀπροόπτως ἐν τῇ νυκτί. καὶ μήτε συστή-
 ναι μήτε πρὸς ἄλλην τραπῆναι σχόντες καιρὸν δυστυχῶς ἀπεσφά-
 ττοτο, καὶ αἱ τοῦτων ναῦς πυρὶ μετὰ τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν οὐκ
 αὐτοῖς κατεφλέγοντο. ὄσαι δὲ τὸν τοῦ πυρὸς κίνδυνον διέφυγον,
 ταύτας τῇ ἐν Μεθώνῃ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ φέρων ὁ Νάσαρ ὡς
 χαριστήρια ἔδωρήσατο, καὶ ἀπὸ τῶν λαφύρων καὶ τῶν περιλει-
 φθέντων σωματίων ὠφελήθηται τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν συνεχώρησεν.¹⁵
 δηλοποιεῖ δὲ ταῦτα θάπτον τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ τοῦ τί χρῆ τὸ
 ἐντεῦθεν πράττειν καὶ ποῖ τραπέσθαι πυνθάνεται. ὃν ἐπὶ τοῖς
 πεπραγμένοις ἐπαινέσας ὁ βασιλεὺς προσωτέρω χωρεῖν ἐγκι-
 λεύεται.

P 188 64. Ἐπεὶ οὖν τοῖς προκατειργασμένοις πρόθυμος ἦν ὁ
 στρατὸς, διαπεραιουῖται πρὸς Σικελίαν καὶ Πάνορμον, καὶ τὰς
 ἐνταῦθα πόλεις, ὄσαι τοῖς ἐκ Καρχηδόνης Ἀγαρηνοῖς ἐτέλειον ὑπό-
 φοροι, ἐπιὼν ἐληΐζετο· καὶ φορτηγῶν νεῶν καὶ σκαφῶν παμπολ-
 λῶν ἐκράτησεν, ὧν ὁ φόρτος ἔλαιόν τε δαυιλὲς ἦν καὶ ἄλλα τῶν

12 κίνδυνον om A

14 περιληφθέντων AP

22 ἐκ om P

ditis suppletis auctisque ordinibus, ascitoque praetore adiutore, ad impressionem sese accingit. Saraceni Romanam classem ingentis ignaviae ac timiditatis iam insimulantes, quod frustra interim viderentur tempus terere, licenter admodum ac secure navibus egressi subiecta praedia insulasque diripiebant, cum repente improvisus eis accedens navalis Romanus exercitus, signoque dato, noctu inexpectatus hostes aggredditur; ac nec coeundi facta facultate nec animos sumendi, misere trucidabant, navesque cum vectoribus ac reliqua suppellectili et impedimentis igni cremabant. quae vero naves ignis creptae periculo sunt, eas Nasar ecclesiae dei, quae est Methonae, velut gratiarum actionis munere donavit; manubis atque captivis milites gaudere iisque diari permisit. rei vero omnem eventum ocus imperatori significat, quidve in posterum agendum aut quo vertendus animus ducendaque classis sciscitatur. imperator ob praeclare gesta laudatum ulterius progredi iubet.

64. Alacri igitur exercitu superiori victoria in Siciliam Panormumque traiecit, urbesque ibi Agarenis Carthaginensibus tributarias diripit, praedaeque agit. onerariae plures captas ac scaphae. omnis olei ingens

τιμητῶν πολλά. τοσοῦτον δέ φασιν ἐπευωνηθῆναι τότε τὸ
 ἔλαιον ἐκ τῆς τοιαύτης προσαγωγῆς ὥστε ὀβολοῦ τὴν λίτραν πι-
 πρῶσθαι. (65) διαπεράσας δὲ καὶ πρὸς τὰ τῆς Ἰταλίας μέρη
 ὁ αὐτὸς στόλος, καὶ ταῖς ὀπλιτικαῖς καὶ ἰππικαῖς τῶν Ῥωμαίων
 ἑδνὰ μισίον ἐνωθεῖς, ὧν Προκόπιος ὁ τοῦ βασιλέως ἡγεῖτο πρωτο-
 βισιτάριος καὶ Λέων ὁ τῶν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων τότε στρα- B
 τηρῆς, ὃν Ἀποστύπητν ἐκάλουν, πολλὰ καὶ ἐπωφελῆ τῇ Ῥωμαίων
 ἀρχῇ κατεπράξατο· τὸν τε γὰρ ἐξ Ἀφρικῆς αὐθις ἐξελεθόντα στό-
 λον ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Σιτῆλαι ὁ αὐτὸς Νάσαρ κατεπολέ-
 10 ρησι, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν κατεχόμενα κύστρα ἐν τε Κα-
 λαβρία καὶ Λαγοβαρδία, πλὴν ὀλίγων πάντων, πάντα τῆς βαρβα-
 ρικῆς χειρὸς ἤλευθέρωσε καὶ πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἐξουσίαν μετή-
 γαγε καὶ οὕτω μὲν ὁ ναυτικὸς στρατὸς κρείττων δόλου καὶ
 φθόνου φανείς καὶ νεμέσεως μετὰ πολλῶν λαφύρων καὶ νικητικῶν
 15 σικυράων ἐπανῆλθε πρὸς βασιλέα, εὐφροσύνης ἐμπλήσας πᾶν τὸ
 πάλαιμμα, καὶ βασιλεῖ πολλὰς ἀφορμὰς πυρροσυχῶν τῆς πρὸς θεὸν C
 εὐχριστίας καὶ ἀνθομολογήσεως.

66. Αἱ πεζικαὶ δὲ δυνάμεις οὐ πάντη τὸν φθόνον διέφυ-
 γον, ἀλλ' ἔργα μὲν ἀνδρικὰ καὶ λαμπρὰ κατεργάσαντο, ἐξ ἔρι-
 20 δος δὲ καὶ φιλονεικίας κατ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα συμπεσοῦσης ἀπό-
 λισαν τὸν μέγιστα στρατηγόν. τοῦ γὰρ Λέοντος διενεχθέντος
 πρὸς τὸν Προκόπιον, συμβαλόντων δὲ ἄμωσ τοῖς πολεμίοις, συνέβη

6 τότε om A

οὐκ ἴσως περὶ αὐτῆς ἄλλας πρετιόσας. tantam inde olei vim investam ferunt
 ut eius libra venierit obolo. (65) sed et ad Italiae partes transvecta
 eadem classis, pedestribusque ac equestribus Romanorum copiis coniun-
 cta, quarum duxor erat Procopius imperatoris protovestiarior et Leo
 (Apostypem vocabant) Thracum et Macedonum dux, multa, eaque Ro-
 mano imperio utilia, gessit. nam et classem rursus ex Africa profe-
 rentem in insula cui Stelae nomen idem Nasar devicit, ac quas Agareni
 urbes munias ac praesidia in Calabria et Longobardia tenebant, paucis
 modum exceptis, cuncta eis erepta eorumque iugo liberata Romanae
 ditioni restituit. inque eum modum Romana quidem classis insidiis in-
 vidiana Nemesique superior, spoliis opima multisque clara victoriae
 coronis, ad imperatorem reversa est, implens omnes cives ac rem pu-
 blicam laetitia, multaue imperatori gratiarum actionis et confessionis
 divinae laudis praebens nomina atque momenta.

66. Terrestres vero copiae haud prorsus invidiam effugere. ve-
 rum gesserunt illae quidem fortia claraque facinora; orta tamen sub
 ipsius praelii tempus discordia ac contentione ducem amiserunt qui
 maior dignitate erat. cum enim dissideret Leo a Procopio, conserto

Theophanes contin.

τὸν μὲν Ἀποστύπην μετὰ τῶν Θρακῶν τε καὶ Μακεδόνων κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος ἀγωνιζόμενον κρατεῖν τῶν ἐχθρῶν καὶ πολλὸν φόνον ἐργάζεσθαι, τὸν δὲ Προκόπιον μετὰ τῶν Σκλαβηρῶν τε καὶ δυτικῶν κατὰ τὸ ἕτερον μέρος ἀντιτιττόμενον ὑπὸ τῶν ἐναντίων
D πιζέσθαι. μὴ πεμφθείσης δὲ πυρὰ τοῦ συστρατηγοῦ βοήθεια πρὸς τὸ ποιοῦν διὰ τὴν προηγησαμένην φιλονεικίαν, ἐτράπη καθαρῶς τὸ κατὰ τὸν Προκόπιον μέρος, καὶ αὐτὸς ἐκείνος ἐσφύγ κατὰ τὴν δίωξιν, τοῦ ἵππου συμπεσόντος αὐτῷ. τοιοῦτον δὲ τέλος τῆς μάχης ἐκείνης λαβούσης, θέλων τι καὶ ἕτερον λαμπρὸν Δείων ἐργάσασθαι, ὡς ἂν τὸ ἐκ τῆς ἔριδος συσκίαση συμβάν, ἃ τε οἰκίον στρατεύμα λαβὼν καὶ τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς διασωθέντες τῶν ταττομένων ὑπὸ τὸν Προκόπιον συμπεριλαβὼν τὸ κάστρον κατεπολέμησε Τύραντος, ἔτι κατεχόμενον ὑπὸ τῶν Ἀγαρητῶν καὶ τοῦτο κατὰ κράτος εἴλε, καὶ πάντη τὸν ἐν αὐτῷ λαὸν ἔξην δραποδίστατο· ἔξ ὧν τότε τε στρατιωτικὸν ἀποχωρῶντως ἀφελήθηνα
P 189 σπινεχῶρησε καὶ βασιλεῖ συχνὰ προσήγαγε λάφυρα. ἀλλ' οὐκ ἐπεῖδε τούτοις ἡδέως ὁ βασιλεὺς, οὐδὲ ὡς ἀριστέα τὸν Λέοντα ἀντημείψατο, ἀλλ' ἐπεὶ διερευνώμενος εὗρισκεν ἐκ τῆς συμπίεσης φιλονεικίας κατ' αὐτὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἀπολαλέναι τὸν ὁμοστράτηγον, τῆς τε ἀρχῆς παρέλυσε καὶ ἐξόριστον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀπέστειλε πλησίον Κοτυναίου τυγχάνοντι.

67. Τοιούτως δὲ καὶ μετὰ ταῦτα τύχαις ὁ Ἀποστύπην

1 κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος om A 3 Barberinus Σκλαβηρῶν
 11 τε om A 15 ὧν τότε καὶ τὸ στρ. A

tamen cum hostibus praelio contigit Leonem cum Thracibus et Macedonibus in dextra acie victoria potiri atque hostium magnam stragem dare Procopium vero cum Sclavinis et occidentalibus sinistram tenentem valde diore premi hostium impetu; cui laboranti cum ob praecedentem discordiam nulla a collega missa essent auxilia, fusa penitus illius acie ipse in fuga equo lapsus necatus est. hunc exitum cum pugna habuisset Leo aliud etiam aliquid elari facinoris edere in animo habens, ut illam ob dissidium cladem obtegeret, tum suas ipse copias assumens tunc ex Procopii clade residuas colligens, Tarenti arcem expugnavit, quas adhuc Agareni tenebant, penitusque diripiens populum omnem captivum abduxit. hinc et milites non parum praeda invit, et imperatori optima spolia obtulit. non tamen imperator haec libenter aspexit, nec ut vir forti mercodem Leoni reddidit: sed cum habita rei indagine ex contentione in ipso pugnae conflictu Leonem collegam perdidisse invenisset abrogato ei munere in domum suam, quae haud procul Cotynio est relegavit.

67. Postea quoque tali Apostypes usus fortuna est. pari enim

ἤρξατο. συμφρονήσαντες γὰρ κατ' αὐτοῦ ὁ τε πρωτοστράτωρ Βαϊάνος καὶ Χαμάρετος ὁ κουβικουλάριος καὶ πρῶτος τῶν οἰκιοτάτων αὐτῶ γραφὴν κατὰ τοῦ ἰδίου δεσπότου πρὸς βασιλεία συνέδρασαν, δι' ἧς ἐδηλοῦτο καὶ ὁ τοῦ πρωτοβεστιαρίου Προκοπίου Β δυνάτος γνώμη τοῦ κυρίου αὐτῶν γεγονῶς καὶ καθοσιώσεως ἔγκλημα καὶ ἄλλα τινὰ βαρέα καὶ δυσχερῆ. ἦν ὁ Χαμάρετος λαβὼν καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰσελθὼν τῷ βασιλεῖ ἐπιδεδίωκεν. μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ τοῦ Ἀποστόππῃ υἱοί, ὁ τε Βάρδας καὶ ὁ Δαβίδ, αὐτόχειρες τοῦ Βαϊάνου καθίστανται, τοῖς ἕξφεσιν αὐτῶν 10 ἀνηλικῶς κατακόψαντες. διὰ δὲ τὸ τοιοῦτον τόλμημα καὶ τὸ ἐκ βασιλέως δέος ὤρμησαν μετὰ τοῦ πατρὸς πρὸς Συρίαν φεγεῖν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς σὺν τάχει πολλῶ Βαριζαπέδονα τὸν μαρμαριβίτην ἀπέστειλε πρὸς τὸ κατασχεῖν αὐτοὺς καὶ πρὸς αὐτῶν ἀγωγῆν. οὗς ἤδη πρὸς Καππαδοκίαν κατέλαβε, τὴν πρὸς Συ- C 15 ρίαν ὁδὸν συντόμως ἐλαύνοντας. πειραθεῖς οὖν αὐτοὺς κατὰ τὸ πρόβουγμα τὸ βασιλικὸν κατασχεῖν, ἐκείνων δὲ ἀντιστάντων καὶ ἀμνημονίων εἰς δύναμιν, σιγῆν κατὰ τὴν τοιαύτην ἀψιμυχίαν καὶ στάσιν σφαγῆσαι τοὺς δύο τοῦ Ἀποστόππῃ υἱούς, αὐτῶν δὲ ληφθῆναι καὶ δέσμιοι ἀχθῆναι πρὸς βασιλεία κατὰ τὰς ἐν Ἱερειῶ βασιλικῶς οἰκίας τὸ τηρικαῦτα τυγχάνοντα· ὃς τῇ κρίσει Μανουὴλ τοῦ μεγίστου βασιλικῆ κελεύσει ὑποπεσῶν καὶ τὸν ἓνα τῶν δεφθυλμῶν ἔκκοπεις, ἀφαιρεθεῖς δὲ καὶ τῶν χειρῶν τὴν μίαν διὰ τε τὴν

1 κρ. αὐτοῦ Βαϊάνος A 5 γεγονότος A 8 Ἀποστόππου A
9 Βαϊάνου A 11 πρὸς om P 13 καὶ πρὸς αὐτὸν ἀγα-
γεῖν om P 18 Ἀποστόππου A, Barberinus ἀποστάτου

consensu tum protostrator Baiannus tum cubicularius Chamaretus, ipsius necessariorum primus, accusationem struunt apud imperatorem contra herum suum, qua et protovestiarii Procopii necem eius voluntate certoque consilio factam insinuabant, reumque maiestatis agebant, nec non gravia quaedam alia ac difficilia ei imponebant. accusationis libellum Chamaretus accipiens, ingressusque Byzantium, imperatori porrexit. ubi rescisissent Apostypis liberi, Bardas Davidque, sua ipsi manu Baiannum perimunt, corpusque minutim immani facinore ensibus concidunt. sceleris indignitate ac imperatoris metu conterriti assumpto patre in Syriam concito cursu diffugiunt. quibus imperator auditis, Bartzapedonem manglavitam qui illos detineret quam celerrime mittit. iam in Cappadociam venerant, cum in Syriam contento cursu appropinquant invenit. conatur ille, quae ad eum erat divalis iussio, homines tenere, omnia vero illis obniventibus ac pro virili sese tentibus, contigit ambos Apostypis filios in ea digladiatione rixaque cadere. pater ipse captus vincctusque ad imperatorem tum in regis aedibus in Hieria versantem adductus, eiusdemque iussu Manuels magistri iudicio subactus, unius oculi effossione uniusque item manus amputatione luit, tum ob indicia

ἐνδειξιν τὴν κατ' αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν πείραν τῆς πρὸς τοὺς πολί-
D μους φυγῆς, τὸ λοιπὸν ἐν Μεσημβρίᾳ ἔξοριστος κατεγήρασε
καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν Ἀποστόππην, οὐδὲ ἄλλως ὄντα χρησιόν
ποιοῦτον τέλος ἰδέξατο.

68. Ἐν ὅσῳ δὲ τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν διὰ τῶν ἐποστρατῆ
γων τῷ βασιλεῖ κατεπράττετο, οἱ ἐκ μεσημβρίας ἀναπνεύσαντες
Ἄραβες ἀργεῖν τε καὶ σχολάζειν καὶ ῥαθυμοῦν νομίσαντες ἀνεθά-
ρησαν, καὶ τῶν κατὰ θάλασσαν ἀνθάπτεσθαι πραγμάτων πάλ-
διέγνωσαν, καὶ δὴ κατὰ τε τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἐν Συρίᾳ παρ-
θαλασσίους πόλεις ναῦς τεκτηνόμενοι κατὰ τῆς ὑποφύρου **P**
μαίους γῆς καὶ θαλάσσης ἐποστρατεῦσαι διενοοῦντο. κρίναντες δὲ
P 190 δεῖν διὰ κατασκόπων πρότερον τὰ βασιλέως πράγματα κατιδέειν,
τὸν ἐποφόμενον ἕκαστα καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπαγγελοῦντα, Ῥωμαϊκῆ
στολῆ καὶ γλώσση χρώμενον, ἔξαπέστειλαν. ὁ δὲ βασιλεὺς καίς
περὶ τοῦ κοινοῦ φροντίσειν ἄει ἀγρυπνῶν καὶ τὰ δέοντα προπαρα-
σκευαζόμενος, ἐπεὶ μὴδὲ τὰ ἐν Συρίᾳ ναυπηγούμενα πλοῖα τοῦ-
τον διέλαθε, πλειόνων τριήρων καὶ διήρων κατασκευὴν ἐποιήσατο,
καὶ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις κατὰ τὴν βασιλῖδα συναγαγὼν ἐκαμα-
δόκει τὸ μέλλον. καὶ τέως μὲν, ὡς ἂν μὴ σχολάζων ὁ ναυτικὸς
ὄχλος ἀτακτότερος γένοιτο, ἐν τῇ ἀνοικοδομῇ τοῦ κατὰ τὴν βασι-
B λειον αὐτὴν ἐγειρομένου τότε ναοῦ εἰς ὄνομα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀρχιστρατήγων καὶ Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίτου

7 καὶ ῥαθυμοῦντα Α. an αὐτόν ῥαθυμοῦντα?
17 πλεόνων Α

15 αἰεὶ οὐ

quibus premebatur, tam quod conatus esset ad hostes diffugere; quo
reliquum est, in Mesembriam relegatus ibi consenuit. ac quidem Apo-
stypis, viri alioqui haud probi, res eiuscemodi finem habuere.

68. Interim dum per legatos ita res Occidentis imperatori admin-
strantur, qui ad meridiem incolunt Arabes, assumptis animis, dum
ipsum desiderare segniusque agere ac otio torpere existimant, maris sil-
iterum aleam tentandam constituunt. per Aegyptum itaque urbesque
Syriae maritimas constructis navibus Romanam dicionem terra marique
infestare parabant. operae pretium tamen rati per speculatores pri-
lustrare ac experiri quo se modo res imperatoris haberent, homines
Romano habitu linguaque utentem, qui singula dispiceret eisque refer-
ret, miserunt. verum imperator rei publicae curis enixe invigilans,
quae bello opportuna essent in antecessum parans, quem nec fuger-
ille hostium classis in Syria apparatus, triremium ac biremium maio-
instructa copia classeque Byzantii congregata, quid ferret futura di-
expectabat. classarii interim, ne per otium insolescerent, extruend-
basilica in regio atrio (templo scilicet quod sub nomine salvatoris nost-
Iesu Christi sanctorumque caelestis militiae principum nec non Eli-

δυστάτο αὐτοὺς ὑπουργεῖν, ὅτε δὲ τῶν ἑρῶν Συρίας ὁ ἐκείθεν
 σῆλος ὑπερκόπτων φανῆ, ἀποσταλῆναι καὶ τούτους πρὸς τὴν
 ἑκείνων ἀντιπαράταξιν. ἑλθῶν ὃν ὁ ἀπὸ Συρίας κατὰσκοπος,
 καὶ τό τε πλήθος ἰδὼν τῶν νεῶν καὶ τὴν δύναμιν ὡς ἐτοίμη
 5 πᾶσι πρὸς τὴν ἔκπεμψιν, καὶ πάντα καταμαθὼν τε καὶ στοχα-
 σάμενος, ἀπαγγέλλει τοῖς ἀποστεικασιν, οἱ παρ' ἑλπίδα τὸ ἐμπα-
 ράσκον βασιλέως ἀκούσαντες, τότε μὲν πτήξαντες τὴν ἡσυγίαν
 ἤγάγησαν καὶ τὴν πρὸς τὸν ἔκπλον σπουδὴν διελύσαντο, ἔμενε
 δὲ ὁμῶς κατὰ τὴν βασιλευδουσαν ἢ ναυτικὴν πληθὺς εἰς τὸ εἰρημέ-
 10 νον ἔργον ἀσχολουμένη.

69. Οἱ δὲ ἐν Καρχηδόνι βάρβαροι διὰ τὰς προγεγενημένας C
 ἤρας δεισαντες μὴ πρὸς τὴν αὐτῶν ἤδη πρὸς τὸ ἕξης διαπερῆσαι
 ὁ σῆλος ὁ Ῥωμαϊκὸς πειρασθῆ, καὶ διὰ τοῦτο ναῦς ἱκανὸς καὶ
 αὐτοὶ τεκτηνήμενοι, ἐπεὶ τοῦ ἤρος διεληλυθότος οὐδεμίαν ἐκ βα-
 15 σίλως δύναμιν κατελθοῦσαν ἐπέθοντο, ὑποτοπήσαντες πρὸς ἄλ-
 λαις πολέμοις ἀσχολοῦν τυγχάνειν τὸν βασιλέως στρατὸν ἐστρα-
 τείσθαι κατὰ Σικελίας ἐθάρρησαν, καὶ πρὸς τὴν αὐτῆς ἐλθόν-
 τες μητρόπολιν, τὰς Συρακούσας φημί, ταύτην ἐπολιόρκον καὶ
 περὶ αὐτὴν ἐλήζοντο καὶ κατεδῆον τὴν χώραν καὶ τὰ προύσθεια.
 τοῦ δὲ στρατηγοῦ τῆς Σικελίας δῆλα ταῦτα τῷ βασιλεῖ καταστή- D
 σαστος, εὐθὺς ἢ κατὰ Συρίας εὐτρεπισθεῖσι δύναμις πρὸς Σι-
 κελίαν ἐπέμπεται, Ἀδριανὸν τινα ναύαρχον ἔχουσα· οὗτος γὰρ
 ἔτι τότε τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἐξηγούμενος. ὃς ἀπὸ τῆς βα-

30 τῆς om A

prophetae edificabatur) operam conferre iussit, cum vero ex Syriae
 classibus hostium classis emergerit, mox praesto esse ad illorum excipien-
 dum impetum. veniens itaque e Syria explorator, conspectaque parata
 classe ac imperium exspectante, cunctaque assecutus riteque coniciens,
 his qui miserant nuntiat. hi porro contra quam speraverant audito re-
 gis classis apparatu, metu deterriti cessare haecenus eligunt, expedi-
 tionisque ac excursionis solvunt propositum. navales tamen copiae ac
 classarii Byzantii manebant, atque huic quod dixi operi insistebant.

69. Barbari autem Carthaginenses, propter iam acceptas clades
 veriti ne et in suas deinceps sedes Romana classis traheretur, tentaret,
 eoque ratione multis et ipsi exstructis navibus, cum exeunte vere nullas
 imperatoris exisse copias didicissent, rati illius cohortes bellis aliis di-
 stineri, adversus Siciliam eum navalibus copiis proficiscuntur. venien-
 tesque ad eius metropolim (nempe Syracusas) vallo eam cinxerunt,
 circa eam posita diripientes agrumque ac suburbana vastantes. haec
 insulae imperator a Siciliae praetore significata accepit, copias adver-
 sus Syriam destinatas in Siciliam mittit, navarcho quodam Adriano: hic
 enim navalibus tum copiis praecerat. solvens itaque Adrianus Byzantio,

σιλίδος ἔξορμισάμενος, πνευμάτων δὲ μὴ εἰμοίρι
καὶ δέξιων, μύλις κατῆλθεν ἄχρι Πελοποννήσου,
δὲ ἐν τῷ λιμένι τῷ κυλουμένῳ Ἴερακος προσορμισί
θορον πνεῦμα ἀνέμενε, ραθυμότερος, ὡς ἔοικεν,
ζέουσιν τὴν ψυχὴν, ὥστε καὶ πρὸς ἐναντία παραβ
P 191 ματα καὶ δι' εἰρεσίας ἐν ταῖς διὰ μέσου γαλίαις
μενον κατεπέγεσθαι. ἐπὶ πολὺ δὲ χρονοτριβοῦν
τὸν εἰρημένον λιμένα, καὶ τῶν Ἀγαρηῶν σφοδρά
κίμ ἐπικειμένων καὶ πῦσαν μηχανὴν κινούντων
πρὸ τοῦ ἐπιστῆναι τοῖς πολιορκουμένοις βοήθειαν
δαζόμενον, συνέβη τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἀλῶν
ταυτομένων φόνον γενέσθαι πολύν, ἔξανδραποδισί
τὴν κατὰ τὸ ἄστυ πληθύν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ πλοῦτι
πολεμίοις γενέσθαι, κατασκαφῆναι δὲ τὴν πόλιν κ
τοὺς ἐν αὐτῇ θεῖους ναοὺς, καὶ ἐρείπιον χρημα
τότε πόλιν περιφανῆ καὶ λαμπρὰν καὶ πολλὰς πολλ
B τε καὶ βαρβαρικὰς δυνάμεις ἐπ' αὐτὴν ἔλθοῦσας
(70) τοῦ δὲ συμβάντος αἰσθησις ἀπὸ τοιαύτης
τῷ Ἀδριανῷ. τόπος τις ἔστι κατὰ Πελοπόννη
Μονεμβασίας διεστηκώς, καθ' ἣν ὁ Ῥωμαϊκὸς
ἔλος προσαγορευόμενος, ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν δασ
φοῦς ὕλης τὸ ὄνομα κληρωσάμενος. ἐν τούτῳ τ
ἐφ' ἧρρεν δύναιμις, ἣ καὶ ὑπὸ τῶν ἐκείσε νεμόν

20 δ' A

quod ventis secundis ac commodis destituebatur,
ponnesum pervenit. Monembasioque in portu,
appulsis navibus aspirare sibi ventos exspectabat,
detur, nec cor ferventibus munitum spiritibus ger
adversantibus ventis sibi connitendum putaret, ac
lum est nullisque ventis mare perflatur, quo pro
contendere. dum itaque in eo portu longiores is
reni acrius obsidendo urgent, nullumque non mo
quam obsessis auxilia veniant opus occeptum pe
tem vi armisque capi, multaque praesidiariorum
rum multitudo omnis in servitatem abducta e
hostibus spolia cessere: urbs funditus eversa
succensae. civitas ad ea tempora praeclara ac
que saepius tum Graecas tum barbaricas copias
verat, parietinis tantummodo claret. (70). re
innotuit. est locus in Peloponneso haud pro
Romana classis stationem acceperat, Helus
bientis condensitate ac opacitate. in eo daem
rat, quam haud raro pastores obsequio cul

λάμψι θεραπεύετο, ὡς ἂν ἀσινῇ δῆθεν ἐκ τούτων τὰ νεμόμενα
 διαφιλάντοιο θρέμματα. ὧν τινῶν δαιμόνων οἰονεὶ πρὸς ἀλλή-
 λους διαλεγόμενων καὶ ἐπιχαιρόντων ἤκουσαν οἱ νομεῖς ὡς ἔλιω
 τῇ χθρὲς ἡμέρᾳ Συράκουσα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα κατέσκαπται καὶ C
 ἐπι παραδέδοται. ἕπερ πρὸς τινὰς τῶν νομέων ἐξηγουμένων
 ἔφθασε καὶ πρὸς τὸν Ἀδριανὸν τὸ δειγνῆμα. ὁ δὲ τοὺς ποιμένους
 αὐτοὺς μετακαλεσάμενος καὶ πολυπραγμόνως ἀναζητήσας, εὖρα
 τοῖς ἀκουσθεῖσι συμβαίοντα καὶ τὰ παρὰ τῶν ποιμένων λεγό-
 μενα. βουληθεῖς δὲ καὶ αὐτήκοος γενέσθαι, καὶ πρὸς τῷ τόπῳ
 10 μετὰ τῶν ποιμένων γενόμενος, καὶ δι' αὐτῶν τοῖς δαίμοσι προσα-
 γαγῶν τὴν ἐρώτησιν περὶ τοῦ πότε καταλήψεται Συρακούσους,
 ἤκουσεν ὅτι ἦδη ἔλιω ἢ Συράκουσα. λύπη δὲ καὶ ἀμηχανία πε-
 ρισθεῖς ὁμοῦς πάλιν ἀνέφερε, μὴ χρῆναι πιστεῖν οἰόμενος τὰ
 παρὰ τῶν ποτηρῶν δαιμόνων λεγόμενα ὡς οὐκ οὔσης αὐτοῖς τῆς
 15 προγνώσεως, ἀγνοῶν ὅτι τοῦτο οὐχὶ πρόγνωσις ἦν ἀλλὰ τῶν ἀπο- D
 βάτων καὶ τελεσθέντων δήλωσις, ἐκ τοῦ λεπτομεροῦς καὶ ταχυ-
 κινήτου τῆν ἐξ ἀνθρωπίνης ἐπιδημίας ἀπαγγελίαν προσφθονόντων
 αὐτῶν. διαπιστοῦντος δ' ὅν ὁμοῦς αὐταῦ, μετὰ δεκάτην ἡμέραν
 τινὲς τῶν διαδράντων τὸν ὄλεθρον, ἀπὸ τῶν κατὰ Πελοπόννησον
 20 Μαρδαϊτῶν καὶ Ταξιατῶν τυγχάνοντες, αὐτάγγελοι τῶν ὄλεθρῶν
 δηγημάτων γέγονασιν. ἀφ' ὧν τὴν πληροφορίαν δεξάμενος ὁ
 Ἀδριανός, ὡς εἶχε τάχους, ἐπεὶ καὶ τὰ πρὸς τὴν κύθοδον ἐναν-
 τιστάμενα πνεύματα ἐπιτήδεια πρὸς τὴν ἄνοδον καθεστῆκεισαν,

10 προσάγων P

11 λήψεσθαι P

17 ἐπαγγέλλαν A

praecabant praecae, ab eis illaesas ac incolumes praestarent. hos illi
 daemones velut inter se colloquentes ac gratulantes audierunt, quasi
 pridie capta urbe Syracusana cunctisque in ea eversis ac igni traditis.
 haec pastores dum nonnullis referunt, pervenit narratio ad ipsum Adria-
 num. accersitis vero ipsis pastoribus, exque illis diligenter ac curiose
 sciscitatus, invenit eadem ipsos loqui quae audierat. volens autem suis
 quoque auribus audire, cum pastoribus ad locum venit, interpellatisque
 per eos daemonibus quandonam capiendae Syracusae essent, iam cap-
 tas esse Syracusas audivit. maerore itaque correptus ac consilii inops
 rursus nihilominus se colligere, haud habendam fidem nequissimorum
 daemonum dictis existimans, cum nulla eis insit praescientiae vis, igno-
 rans scilicet non fuisse eam praescientiam, sed eorum manifestationem
 quae evenerant gestaque erant; qua nimirum illi, ob subtilitatem mo-
 tusque celeritatem, humani omnis nuntii iter longe praeveniunt. adhuc
 tamen eo non credente, post decem dies Mardaitarum quidam et Taxu-
 torum (i. e. praesidiariorum) Peloponnesiorum, qui urbis excidio su-
 perstitēs fuerant, ipsi tristes nuntii cladis exstiterunt. hinc itaque
 certior iam factus Adrianus, qua licuit celeritate, quod et ventū, quā
 ad eundem obstiternat, ad regressum flarent accommodi, cum classe

192 καταλαμβάνει μετὰ τοῦ στόλου τὴν βασιλεύουσαν, τοῦ θεοῦ τεμένει, ἐν ᾧ τὸ τῆς αὐτοῦ σοφίας ἐπικειώως ἰκέτης προσέφυγεν. ἀλλὰ τοῦ μεγέθους τῆς συσιλέως σπλάγγνα δριμέως διασπαράξαντος καὶ πρὸς δὸν θυμοῦ καὶ λύπης προαγαγόντος, οὐδ' αὐτὸς οὐδ' ὁ ὑπὲρ αὐτοῦ πρεσβεύων ἀρχιερεὺς τῆς παντ. ἐξείλκυσε τὸν Ἀδριανόν, ἀλλὰ τῆς ἐσχάτης μὲν κτυχὸν ἐλυτρώσατο, τῆς μετρίας δὲ καὶ πρὸς σωῶν ἄλλων ἐπαγομένης καδάπαξ αὐτὸν ἀθωῶσαι οὐκ ἴσεν ἐν τοῖς ἰδίοις μέτροις ἔχων καὶ κεκολισμένον ὁ βασι. ἐν τοῖς κοινοῖς οὐδὲ πᾶν τι ἐμετρίαζεν.

B 71. Οὕτω τοίνυν τῶν κατὰ τὴν ἐσπέραν ἰμένων ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ τῆς παρουσίας εὐτυχίας προσεχεστέρων ἐκοτρατεύσαι προσδοκωμένων, ἀποφανος ὁ καὶ Μαξέντιος προσαγορευόμενος, ὃς ἐκ στρατηγὸς τῶν ἐν Λαγοβαρδία δυνάμεων μετὰ Θεοκεδόνων καὶ ἐπιλέκτων Χαρσιανιτῶν καὶ Καππαδοκίων ἀποδειχθεῖσαν τῆς ἀρχῆς χώραν καταλαβών, καὶ τῆς τίας ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κατεχομένην ἀφιλέσθαι αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν προσοῦσαν αὐτῷ μέλλῃσιν καὶ ἔοικε, μᾶλλον δὲ ἀνανδρίαν τε καὶ τρυφήν, μηδὲ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως καταπράξασθαι δὲ λύεται τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀποστέλλεται

9 ἀποθῶσαι P

15 δε] δ?

Byzantium venit, et in magnum dei templum, eius tione ac praeconio clarum, supplex confugit. claudis acerbe nimis imperatoris viscera dilacerante et ad rem animique dolorem propellente, nec sacrae aedie supplex antistitis obsecratio omnino Adrianum poenae extremo quidem (ipso forsitan haud immerito) supplicium tamen a mediocri, et quod aliorum castigandae omnino innoxium praestare valuerunt. sic imperatoris irae ac castigatae, in publicis non omnino sibi potestatis. Sic igitur occidentalium partium hostibus mentibus, ac cum praesenti freti prosperitate vicinas vasuri exspectarentur, mittitur Stephanus cognomen padox, copiarum in Longobardia dux, cum Theopha selectisque Charsianitis et Cappadocibus. is ad Amantiam veniens, conatusque Amantiam urbem a Saracenis premebatur, eruere, cum propter innatum quasi luxum ut videtur, seu magis ignaviam et luxum, nihil foret vel iis quas ducebat copiis dignum facere tur, eiusque loco Nicephorus Phocas, vir sedul

καὶ τὸν Φωκῶν προσαγορευόμενος, ἀνὴρ ἐπιμελής τε καὶ ἄγρου-
 πος καὶ κατὰ χεῖρά τε καὶ βουλὴν γενναῖός τε καὶ συνετός, προσεπ-
 οηγὸν καὶ πλείονα δύναμιν ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἀρχόν-
 των καὶ τὸν Διακονίτιν ἐκέκον, ὃς ὑπερέτης ποτὲ τοῦ κατὰ τὴν
 5 Τεφρατὴν Χρυσόχειρος ἦν, στίφος τῶν ἀπὸ Μάνεντος τὴν Θρη-
 σκίαν ἐλκόντων προσεπαιγόμενον. ἐνωθεὶς οὖν ὁ Νικηφόρος ταῖς
 μετὰ Στεφάνου δυνάμεισι πολλὰ καὶ συνέσεως ἔργα καὶ πολεμικῆς
 εὐδρίας καὶ γενναιότητος ἀπεδείξατο. τὴν τε γὰρ πόλιν Ἀμαν- D
 τίας ἐθδὸς ἐχειρώσατο, τοὺς ἀντικαταξάμενους ἐχθροὺς φόνῳ πολλῷ
 10 τρωάμενος, καὶ τὸ κάστρον ὃ Τρόπας κατονομάζεται καὶ τὸ τῆς
 ἁγίας Σευηρίνης πρὸς τὴν προτέραν δεσποτείαν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρ-
 χῆς μετηγάγετο, καὶ μάχαις ἄλλαις καὶ παρατάξεσι τοὺς ἐκ τῆς
 Ἰσθμοῦ πελάγη, καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν λαφύροις τὸν ὑπ' αὐτὸν στρα-
 τὴν ἰκανῆς ὠφελείας ἐπέπλησε. καὶ ταῦτα μὲν, ἕως ὃ ἐν βασι-
 15 λείῳ ὑοίδιμος ἔζη Βασιλείος, ὃ ἀνὴρ κατεπράξατο· τὰ δὲ λεί-
 πωτα προσέθηκεν ὕστερον ἐπὶ τοῦ πραοτάτου καὶ σοφωτάτου βα-
 σιλείου ἀπάντων Λέοντος τοῦ ἐκείνου υἱοῦ. εἰ δὲ μὴ συνημμέναι
 ταῖς χρόνοις ἀλλήλαις αἱ μάχαι ἐτύγχανον, ὥσπερ οὖν ἡ διήγησις, P 193
 ἀλλ' ὅμως ἐπεὶ ὁ ἐκάστης πράξεως ἀκριβῆς ἠγνοεῖτο χρόνος, διὰ
 20 τοῦτο μίαν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τάξιν ἐδέξατο ἅπαντα.

Καὶ τὰ μὲν ἐν πολέμοις καταπραχθέντα διὰ τε αὐτοῦ καὶ
 διὰ τῶν ὑποστρατῆγων Βασιλείῳ τῷ βασιλεῖ, ὅσα εἰς ἐμὴν ἔφθασ-

4 τὸν om P 5 στίφος AP 7 Στεφάνου A 17 ἀπάν-
 των om P ἐκείνου] οἰκείου P 19 ἐπεὶ om A 21 πολέμου P
 αὐτοῦ A

ac consilio solers, mittitur. hic, pluribus etiam copiis ex Orienta-
 partium praefectis arrogatis, assumptoque Diaconitae illo qui pri-
 Chrysochiris Tephraicae tyranni minister fuerat ac secum ex Ma-
 cactu agmen ducebat. unitus itaque Nicephorus Stephani deces-
 soris cohortibus, multa et prudentiae et bellicae virtutis ac fortitudinis
 opera. continuo enim Amantiam urbem cepit, multa strage suis
 hostibus; arcemque Tropas et sanctam Severinam ad pristi-
 imperii Romani dominium reduxit; aliisque praeliis ac dimicationi-
 Agarenorum victor exiit, atque eorum spoliis abunde, quem ducebat
 exercitum, recreavit atque ditavit. et haec quidem in vivis agente in-
 chitae memoriae Basilio imperatore vir ille gessit; reliqua sub mitissimo
 picentissimoque Leone imperatore eius filio postea adiecit. etsi autem
 aliae aliis tempore coniuncto pugnae exstiterunt, perinde ac illas
 gessit instituta nobis narratio; quod tamen uniuscuiusque gestae rei
 parastitique facinorae exactum tempus ignoretur, propterea uno ordine
 omnia coniungentes, uti professi eramus, disposuimus.

Ac quidem bello gesta tam per seipsum tum per legatos Basilio

σεν ἔλθειν ἀκοήν, διὰ τε τῆς ξηραῖς καὶ ὑγρᾶς κατὰ ἀνατολήν
δύσειν, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐτίγγανεν.

72. Χρῆ δὲ αὐθις τὸν λόγον ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὰς πράξι
ἐκείνας ὧν αὐτουργὸς ὁ βασιλεὺς ἐχρημάτιζεν, καὶ διηγήσασθαι.
B ὅπως αἰεὶ τοῖς κοινοῖς ἐνασχολούμενος πράγμασι καὶ πρὸς
κοσμικὴν ἐπιμέλειαν τεταμένην ἔχων διηνεκῶς τὴν διάνοιαν ἄλλ
μὲν τὰ πρὸς τὸ δέον τῇ ἔμφρονι μεταχειρίσει κατηύθυνεν, ἄλλ
δὲ τὴν ἀκοήν ὑπετίθει καὶ ἐπιμελῶς ἠκροῶτο ἱστορικῶν τε διη
μάτων καὶ πολιτικῶν παραγγελμάτων καὶ ἡθικῶν παιδευμάτων
καὶ πατρικῶν τε καὶ πνευματικῶν νοσητημάτων καὶ εἰσηγήσει
ἄλλοτε δὲ καὶ τὴν χεῖρα πρὸς τὸν γραφικὸν ἐξεπαίδευσεν καὶ κατ
ἔνευε κάλαμον, καὶ νῦν μὲν στρατηγῶν τε καὶ αὐτοκρατόρων
C ὁρῶν ἦδη καὶ βλοῦς καὶ μεταχειροῖσις πραγμάτων καὶ πολεμικῆ
ἀγῶνας διηρυνᾶτο, καὶ ἀνασκοπῶν, τὰ κράτιστα τούτων ἰ
ἐπαινούμενα ἐκλεγόμενος, εἰς οἰκείας πράξεις ἐπιουδαίε τὴν ἰ
μῆσιν κατατίθεσθαι, νῦν δὲ τῶν ἐν τῇ κατὰ θεὸν ἀρίστη πολιτ
διαπρεψάντων ἀνδρῶν τοὺς βλοῦς ἐπιμελῶς καταμανθάνων ἰ
τὰς ἀλόγους ὁρμὰς τῆς ψυχῆς περιέκοπτεν, αὐτὸν ἑαυτοῦ δεικνύ
ἐθέλων πρὸ τῶν ἐκτὸς αὐτοκράτορα, καὶ πολλὴν ἐντεῦθεν ἐκ
ποῦτο ἀφέλειαν. διὸ καὶ τοὺς ἔτι τῷ βίῳ περιόντας τῶν μα
θῶν ἀνδρῶν, τῶν τὴν αἴθρον πολιτείαν διαζώντων ἐν τῇ ὑλά
D ταύτῃ ζωῇ καὶ πολιτεία μεταθεμένων ἐν οὐρανοῖς, γνωρίζειν

4 διηγήσεως A 5 καὶ om A 11 τὸ AP 17 κατὰ
θανεν P 19 ἐντεῦθεν ψυχμὴν ἐκ. P

imperatorī, terra aequae et mari, in Oriente et Occidente, quascum
in notitiam meam venerunt, haec fere ac talia sunt.

72. Recurrat porro oratio necesse est ad eas actiones quarum
per se imperator auctor existit; narretque quemadmodum ille pub
semper rebus vacans, inque mundi curam continue animum inter
habens, modo quidem prudenti tractatione ad honesti aequique fi
dirigeret, modo vero aurem accommodaret audiretque sedulo histo
narrationes et politica documenta moralesque instructiones, patrum d
que ac spiritualia adhortamenta et admonitiones; modo etiam manus
scribendum erudiret calamumque dirigeret; ac modo quidem praeco
ac imperatorum mores vitasque et rerum aggressiones bellicaque ce
mina rimans ac dispiciens, ex eis praestantissima laudemque habe
selligens in suas actiones imitationem transferre studeret; modo au
virorum qui optima vitae disciplina religiosa pietate claruissent ἰ
diligenter perdisceret, animique appetitiones a ratione abhorrentes
scinderet, ipsum se sui potius quam subditorum imperatorem regem
exhibere satagens, indeque multam animi utilitatem pararet. quaj
pter etiam beatos viros adhuc superstites, quique in terrena hac
nihil terrenum habentem vitam instituant, ac qui in caelos vitae ἰ

ἐπιγίνεον καὶ ὁμιλεῖν ἐποιεῖτο περὶ πολλοῦ καὶ ἐν μεγάλῃ φρον-
 τίδι τίθειτο. ἔποδ δὲ τῆς ἄγαν εὐλαβείας οὐ πρὸς ἑαυτὸν αὐτοῦς
 μετιστέλλετο, ἀλλ' οὐδὲν τὸν βασιλικὸν ὄγκον τιθέμενος βεβήδιζε
 πρὸς αὐτούς, καὶ τῶν εὐχῶν αὐτῶν μετελάγγανε, καὶ πῶς ταῖς
 6 ἑξ' αὐτῶν εὐλογίαις ἐστεφανοῦτο καὶ πρὸς τὸν θεῖον ἐστηριζέτο
 φόβον καὶ πρὸς τὰ τοῦ θεοῦ δικαιοῦματα κατηρθύνετο. καὶ ἀπὸ
 τούτου διηνεκῶς ἐνδιαιωμένην παρ' αὐτῷ τὴν τῶν ἀρετῶν ὑπῆρ-
 χεν ὄραν τετρακτῦν, καὶ ἐθαιμάζετο αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀνδρίας τὴν P 194
 φρόνημα καὶ μετὰ τῆς σωφροσύνης τὸ δίκαιον, καὶ πάντα εἶχε
 10 τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπίδοσιν. καὶ ἐδόκει αὐτῷ ὁ βίος ἐπὶ τῆς
 ἀρχαίας γενέσθαι εὐταξίας καὶ καταστάσεως, αὐτοῦ τε διηνεκῆ
 κειμένην πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ εὐσταθεῖν τὸ ὑπῆρσον καὶ ὑπὸ μη-
 δειῶς μηδένα ἐπηρεῖσθαι, καὶ τῶν εἰς τὰς ἀρχὰς προβαλλομέ-
 νων ἐκάστοτε μιμῆσθαι σπουδαζόντων τὴν δεσποτικὴν καὶ περὶ τὸ
 15 θεῖον εὐλάβειαν καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ μονάζοντας αἰδῶ καὶ τὸν
 πρὸς τοὺς πένθητας ἔλεον καὶ τὴν πρὸς πάντας δικαιοσύνην καὶ ἰσθ- B
 τητα. ἐκείνου γὰρ ἦν ἐντολὴ καὶ παράγγελμα τὸ μήτε τὸν ἥτιονα
 ὑπὸ τοῦ μάλονος καταδυναστεύεσθαι μήτε τὸν ὑπερέχοντα ὑπὸ
 τοῦ ἐνδοῦς λοιδορεῖσθαι ἢ διαβύλλεσθαι, ἀλλ' ἐκείνῳ τε ὡς
 20 ἀτίμῳ ἀγκυλλῆσθαι καὶ περιέπειν τὸν πένθητα, καὶ τοῦτον ὡς
 κωνὸν πατέρα καὶ σωτήρα τὸν ὑπερέχοντα εὐλογεῖν καὶ ἀδόλως

1 ἐκείναι P
 1 ἐξας A

2 εὐλαβείας οὐ om A

4 ταῖς om A

11 εὐε-
 ξίας A

rationes ac municipatum transtulerint, nosse et cum eis congregari ac
 rationem minime pluries faciebat, eiusque rei magna tenebatur cura;
 qua tamen singulari in eos pietate ducebatur, non eos ad se accersebat,
 sed posita spreteque maiestate imperii se ipse ad illos conferebat, ab
 eisque precibus impartiebatur, eorumque benedictionibus velut corona
 cingebatur, divinoque timore confirmabatur et ad dei iustificationes di-
 rigebatur, hincque semper in illo manentem virtutum quaternionem erat
 videre. admirationem habebat prudentia fortitudini coniuncta, tempe-
 rantiaque comes iustitia; cunctaque in melius proficiebant. dixisses
 humanam vitam antiquam rursus recepisse ordinis tranquillitatem ac
 constitutionem, cum et ipse in eam iugiter curam incumberet, ut subditi
 placida quiete gauderent nec quisquam alium iniuria ulla violaret; iique
 quos quotidie rei publicae magistratus praeficiebat diligentiam ponerent
 ut domini herique aemularentur erga deum pietatem ergaque sacerdotes
 et monachos reverentiam, erga omnes denique iustitiam et aequitatem.
 Illius enim praeceptum erat et documentum, "ut nec maior minorem per
 potentiam opprimeret, nec praecellentem egenus maledictis incesset
 aut crimen illi intenteret, sed ille pauperem ut fratrem sinu complecte-
 retur ac foveret, isque praecellentem tanquam communem patrem et
 servatorem benediceret, exque animo absque omni dolo bona ei prece-

αὐτῷ τὰ ἀγαθὰ παρὰ τοῦ κυρίου ἐπεύχεσθαι. οὕτω δὲ τὸ
 αὐτοῦ ἔνθουλλων καὶ τῆς θείας προνοίας τὴν οἰκίαν ἑξαρτῶν
 C τῶν δέοντων κατὰ τοὺς ἕπρους ἐναργῶς ἐδιδάσκετο· κα
 ἔμφροντις ἐπὶ τὴν κοίτην ἦει καὶ περὶ τινος τῶν κοινῶν ἐσι
 μεριμνῶν, πολλάκις ὄναρ ἑώρα τὸ ἐκβησόμενον καὶ ἐπ' ἰ
 ἐγένετο ἀγαθῆς καὶ τὸν τῆς ψυχῆς κατέστειλε θόρυβον. κ
 δὲν θαυμαστὸν τοὺς λειτουργίαν ὡσπερ τινὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆ
 σίαν ἀνύοντας καὶ τὴν θείαν τῷ ὄντι διακονίαν ἐκτελοῦντας
 κάτω περὶ ἡμᾶς, καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον ἀφωμοιωμένους
 δειγμα τὸν δυνατὸν τρόπον, ὑπὸ τῆς προνοίας παραθαυρῶ
 καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἰθύνεσθαι καὶ τὰ μέλλοντα προδι
 σθαι.

D 73. Ἄλλ' ὅπερ ἡ ῥύμη τοῦ λόγου παρήνεγκε φέρου
 κατὰ τὸν οἰκίον ῥηθῆναι καιρὸν οὐκ ἐπέτρεψεν, ἐνταῦθ
 μετὰ τὸ σχολάσαι τῶν πολεμικῶν ἀγώνων τὸν λόγον κα
 πολεμικῶν ἀφηγήσεων καλὸν ἀναγράψασθαι. λέγω δὲ τὸ πι
 μνήμη καὶ ἀμοιβὴν τῶν ἐν τῇ ἐλάττονι ἔτι τύχη ὄντα θε
 σάντων τὸν βασιλεῖα, καὶ τὸ μὴ ἐπιλαθέσθαι αὐτῶν αἰτησε
 ἐν τῇ τῆς τύχης λαμπρότητι. οὗτοι δὲ ἦσαν ὁ τοῦ ἁγίου ε
 P 195 δους τῆς μονῆς προεστῶς καὶ ἡ ἐκ Πελοποννήσου γυνὴ Δι
 οῖς τῶν ἐλπισθέντων ἀπέδωκε μείζονα. τὸν τε γὰρ μέγαν ἐι
 τρυσι Διομήδη καὶ ἀναθημάτων πολυτελιῶν ἀναθέσει καὶ β

4 ἔμφρων τις P 7 ἑξουσίαν ὡς ἀνύοντας A 16
 κῶν? τὸ om P

retur a domino." sic vero vitam componens, divinaeque provi
 suas ipse curas annectens, eorum quae officii ac convenientia
 multa palam in somnis docebatur; et cum plenus curarum se in
 conferret, anxiusque negotium aliquod ad rem communem spectan
 volveret, haud raro in somnis eventum cernebat, bonaque spe re
 tus turbas animi sedabat. mirumque non est, eos qui haud sa
 ro sacra, potestate quam in terris obtinent, sic defunguntur, di
 que vere ministerium in his terrenis circa nos exsequuntur, at
 dei exemplum, quoad licet, similitudine efformati sunt, a prov
 excitari et ad utilia dirigi atque futura praedoceri.

73. Quod vero alio ferens orationis impetus suo enarrari t
 haud permisit, hic loci, cum rerum illi bello gestarum finem d
 narratio habeat, operae pretium fuerit scripto consignare. id v
 eorum recordatio ac remuneratio, qui muneris aliquid ac obae
 imperatorem in minori adhuc fortuna constitutum humaniore sen
 tulissent; quod item nihil oblitus est eorum qui ab illo, dum a
 gradum conscendisset, gratiarum aliquid petissent. hi erant S.
 dis monasterii praefectus matronaque Peloponnesia Danelis; quorū
 longe maioribus bonis cumulavit. magnum enim martyrem Dio
 tam donariis pretiosis tum librorum copia donavit, pignorisque

ἠγήθη τε καὶ ἐγάννυτο καὶ ἐκπλεως τὰς ἀμοιβάς, μᾶλλον δὲ
καὶ ὑπεραιρούσας κατὰ πολὺ διωμολόγει λαβεῖν. διὸ δὴ καὶ προσ-
ῑται ἐπι μεγαλοφύχως ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις δώροις οὐ μικρὸν καὶ
τῆς Πελοποννήσου μέρος, ὅπερ ὡς ἴδιον κτήμα τυγχάνον αὐτῆς
3 φιλοδώρως τότε τῷ υἱῷ καὶ βασιλεῖ ἔχαρξζετο. διατρέψασα δὲ
κατὰ τὴν μεγαλόπολιν ταύτην ἐφ' ὅσον αὐτῇ φιλοτιμιῶν τε καὶ
ἀπολαύσεων, αὐθις πρὸς τὴν οἰκίαν χώραν ἀνθυπενόστησεν
ἕωπερ τις δέσποινα τῶν ἐκεῖθεν βασιλίσσα, πολλῷ πλείονας τῶν C
προτέρων καὶ μείζονας καρπουμένη τιμάς. ὃν δὲ τρόπον τὴν
10 ἄσπρον ἐποιήσατο, τὸν αὐτὸν καὶ τὴν κάθοδον. (76) κατὰ δὲ
τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καὶ ὁ περικαλλῆς οὗτος ναὸς καὶ περίοπτος
ψοδομοῖτο ὃν νέαν βασιλικὴν ἐκκλησίαν λέγειν εἰδώσαμεν, ὅς ἐπ'
δομάτι τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Μιχαὴλ τοῦ πρώ-
του τῶν ἀγγέλων καὶ Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου ἠγείρετο. λαβοῦσα δὲ
15 μέτρα τοῦ ἔνδον τούτου χωρήματος ἡ γυνὴ εἰργάσατο καὶ ἀπέ-
στειλε νακοτάπητας μεγάλους, τοὺς παρ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς εὐχῆς τὸ D
ἐκείνημον φέροντας, ὅφ' ὧν ἕπαν τὸ ἔδαφος, ἐκ διαφόρων ἐντί-
μων λίθων, ψηφίδων δίκην ἐνηρμοσμένων, πρὸς ἀλλήλους συν-
τεθειμένων, ποικιλίαν καὶ κάλλος ταύτων μιμούμενον, καλύπτε-
20 θαι ἱμελλε, θαύματος ἀξίους μεγέθει καὶ ὠραιότητι. ἀλλὰ καὶ
καθ' ἕκαστον χρόνον, ἕως ἔζη ὁ βασιλεύς, οὐκ ἐλάττονα τῶν
καρ' αὐτῆς εἰσυχθέντων ἀπέστειλεν. ἐπεὶ δὲ ἔτυχε μακρόβιον

1 ἐκπλέον A

2 δὴ om P

8 ἐκεῖ A

9 τιμάς om A

11 περιβλεπτος A

17 πᾶν P

19 Barberinus ταῶνος

icia poterat, uberamque mercedem, quin et longe excedentem, se
cepisse confitebatur. quamobrem etiam praeter ea quae dicta sunt
uera, cumulate magnificientiae specimen edens, haud exiguum Peli-
onesi partem adiecit, quam iure proprio possidebat, tuncque filio et
operatori munifice concessit. versata autem in magna hac urbe quan-
libuit quantumque sufficere existimavit ad animum recreandum, in
m rursus regionem, velut gentilium suorum domina Augusta, longe
ares prioribus maioresque honores consecuta, reversa est. quemad-
odum vero accessum in urbem, sic et recessum instituit. (76) eo
spore extruebatur pulcherrimum illud ac spectabile templum, quod
us basilicam ecclesiam vocare consuevimus, ac salvatoris nostri Iesu
risti et angelorum primatis Michaelis nec non Eliae Thesbitae nomine
gebatur. eius vero interioris ambitus commensa spatium, magnas
us naco tapetas (villosos scilicet tapetes, ἀπὸ τῆς εὐχῆς, ac si a voto
tas, nuncupatos) fecit ac misit, quibus pavementum variis pretiosis
pidibus inter se concinnatis velut tessellato opere stratum, varietatem
pulchritudinem pavonum prae se ferens, tegetetur, magnitudine et
forma admirabili. sed et singulis annis, quoad imperator vixit, non
miora mittebat sic ab ea illatis muneribus. quoniam vero in longiores

ἔθος τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων ποιεῖν, ὅταν τινὰ τῶν ἐφ' ἡγε-
 νίας ἔθρους τινὸς περιφανῶν καὶ μεγάλων εἰσδέχεσθαι μέλλωσ-
 εἰσέχθη καὶ αὐτῇ πρὸς βασιλεῖα ἐντίμως τε καὶ λαμπρῶς, εἰσα-
 γοῦσα καὶ δῶρα πολυτελῆ, οἷα τῶν ἐθνικῶν βασιλέων οὐδεὶς σ
D δὴν μέχρι καὶ τότε πρὸς βασιλεῖα Ῥωμαίων εἰσήγαγεν. ἦσαν γ
 οἰκειτικὰ μὲν πρόσωπα πεντακόσια, ἐξ ὧν ὑπῆρχον εὐειδεῖς ἐν
 μίαι τὸν ἀριθμὸν ἑκατόν. ἦδει γάρ, ὡς ἔοικεν, ἡ πλουτοκρά-
 κεινή γραῦς ὅτι αἰεὶ τυγχάνει χώρα τοῖς σπάδουσι τούτοις εἰς
 βασιλεία, καὶ ἐν τούτοις ὑπὲρ τὰς μυρίας ἐν ἔαρος ὥρα κατὰ πρι-
 βάτων σηκὸν ἀναστρέφονται· καὶ διὰ τοῦτο τούτους προσητυπέ-
 σατο, ὡς ἂν δορυφόρους αὐτοῦ εὐρίσκοι τυχὸν διὰ τὴν πάλι
 δουλείαν, ὅταν εἰς τὰ βασιλεία εἰσεῖσιν. ἦσαν δὲ καὶ γυναικες
 σκιαστριαὶ ἑκατόν, καὶ Σιδόνια ἔργα παμπούκιλα, ἃ δὴ νῦν π-
P 196 ραφθαρέντος τυχὸν τοῦ ὀνόματος τῆ τῶν πολλῶν ἀμαθίᾳ λέγεται
 σενδαῖς, ἑκατόν, λινομαλοτάρια ἑκατόν (καλὸν γὰρ ἐπὶ τούτοις
 κοινολεκεῖν), ἀμάλια λινῶ ψιλὰ διακόσια, καὶ ἕτερα ὑπὲρ τὰ
 τοῦ ἀρχινοῦ νήματα εἰς λεπτότητα, ὧν ἕκαστον εἰς καλῆμοσ
 κόνδυλον ἐντεβέβλητο, καὶ αὐτὰ ἑκατόν, καὶ σκευὴ πολυτελῆ ἢ
 ἀργύρου καὶ χρυσοῦ ἱκανὰ καὶ διάφορα. (75) ἀποδεχθεῖσα δι-
 δεξιῶς καὶ φιλοφρονηθεῖσα μεγαλοπρεπῶς ἀναλόγως τῆς προαιρέ-
 σεως καὶ εὐγενείας αὐτῆς, καὶ μήτηρ καλεῖσθαι βασιλέως ἀξίω
B θεῖσα, καὶ πολλῶν μετασχούσα βασιλικῶν δεξιῶσεων καὶ τιμῶν

4 ἔθνικῶς A

13 Barberinus σενδόνια

16 ψιλὰ] καλὰ

convivio (quo loco Romani imperatores suscipere solent, si quos illi-
 strium magnorumque gentis alicuius satraparum ac principum excepti
 sunt) ad imperatorem honorifice ac splendido cultu inducitur, eius g-
 neris tantaque dona inferens, quanta nemo fere unquam aliarum gentium
 regum ad haec usque tempora Romano imperatori intulit. vernae era-
 trecenti, ex quibus centum elegantes castrati erant. noverat enim,
 videtur, praelocuples anus semper aditum in aulam spadonibus pater
 inque illa plures versari quam in caula pecudum verno tempore musci
 eiusque rei gratia eos antea praeparaverat, ut forte opportunum con-
 statum haberet, quo pridem obsequio functi essent, cum in regiam i-
 gressura esset. erant item mulieres sciastriae centum, sindonesque
 pore vario distincti (quos nunc corrupta forsitan voce rude vulgus se-
 des vocat) centum. linomalotaria centum (praestat enim in istis
 vulgi usu compositis uti vocibus), Amalia pulchra linea ducenta, ali-
 que subtilitate tenuissima ac araneorum ipsa stamina vincentia, quori-
 unumquodque in calami articulo condebatur, et ipsa centum. vasa pi-
 tiosa argentea atque aurea multa ac varia. (75) sic vero conveniet
 cultu recepta, proque animi sui proposito ac generis nobilitate magi-
 fice accepta, et quae imperatoris mater audiret digna habita, multaque
 regio munere officii ac honoribus decurata, gaudio exsultabat nec tam

ἐγεήθη τε καὶ ἐγάννητο καὶ ἐκπέλωσ τὰς ἀμοιβάς, μάλλον δὲ
καὶ ἐπεραιρούσας κατὰ πολὺ διωμολόγει λαβεῖν. διὸ δὴ καὶ προσέ-
θραν ἔτι μεγαλοψύχως ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις δώροις οὐ μικρὸν καὶ
τῆς Πελοποννήσου μέρος, ὅπερ ὡς ἴδιον κτήμα τυγχάνον αὐτῆς
5 Φυλοδώρως τότε τῷ υἱῷ καὶ βασιλεῖ ἔχαρίζετο. διατρέψασα δὲ
κατὰ τὴν μεγαλόπολιν ταύτην ἐφ' ὅσον αὐτῇ φιλοτιμιῶν τε καὶ
ἀπολαύσεων, αὐθις πρὸς τὴν οἰκίαν χώραν ἀνθυπενύστησεν
ὡσπερ τις δέσποινα τῶν ἐκεῖθεν βασίλισσα, πολλῶ πλείονας τῶν C
προιέρων καὶ μείζονας καρπουμένη τιμάς. ὃν δὲ τρόπον τὴν
10 ἄσπαστον ἐποίησατο, τὸν αὐτὸν καὶ τὴν κάθοδον. (76) κατὰ δὲ
τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καὶ ὁ περικαλλῆς οὗτος ναὸς καὶ περιόπτος
ἠδομομεῖτο ὃν νέαν βασιλικὴν ἐκκλησίαν λέγειν εἰώθαμεν, ὅς ἐπ'
ὀνόματι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Μιχαὴλ τοῦ πρώ-
του τῶν ἀγγέλων καὶ Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου ἠγείρετο. λαβοῦσα δὲ
15 μέτρα τοῦ ἔνδον τούτου χωρήματος ἡ γυνὴ εἰργάσατο καὶ ἀπέ-
στειλε νακοτάπητας μεγάλους, τοὺς παρ' ἡμῖν ἀπὸ τῆς εὐχῆς τὸ D
ἐπίσημον φέροντας, ὅφ' ὧν ἕπαν τὸ ἔδαφος, ἐκ διαφόρων ἐντί-
μων λίθων, ψηφίδων δίκην ἐνηρμοσμένων, πρὸς ἀλλήλους συν-
τεθειμένων, ποικιλίαν καὶ κάλλος ταύτων μιμούμενον, καλύπτει-
20 σθαι ἡμέλλε, θαύματος ἀξίους μεγέθει καὶ ὠραιότητι. ἀλλὰ καὶ
καθ' ἕκαστον χρόνον, ἕως ἔζη ὁ βασιλεὺς, οὐκ ἐλάττονα τῶν
καρ' αὐτῆς εἰσυχθέντων ἀπέστελλεν. ἐπεὶ δὲ ἔτυχε μακρόβιον

1 ἐκπέλωσ A

2 δὴ om P

8 ἐκεῖ A

9 τιμάς om A

11 περίβλεπτος A

17 πᾶν P

19 Barberinus ταῶνος

laetitia poterat, uberamque mercedem, quin et longe excedentem, se
accepisse confitebatur. quamobrem etiam praeter ea quae dicta sunt
munera, cumulate magnificientiae specimen edens, haud exigua Pelo-
ponnesi partem adiecit, quam iure proprio possidebat, tuncque filio et
imperatori munifice concessit. versata autem in magna hac urbe quan-
tum libuit quantumque sufficere existimavit ad animum recreandum, in
suam rursus regionem, velut gentiliū suorū domina Augustaue, longe
plures prioribus maioresque honores consecuta, reversa est. quemad-
modum vero accessum in urbem, sic et recessum instituit. (76) eo
tempore extruebatur pulcherrimum illud ac spectabile templum, quod
novam basilicam ecclesiam vocare consuevimus, ac salvatoris nostri Iesu
Christi et angelorum primatis Michaelis nec non Eliae Thesbitae nomine
erigebatur. eius vero interioris ambitus commensa spatium, magnas
anus nacoσpetas (villosos scilicet tapetes, ἀπὸ τῆς εὐχῆς, ac si a voto
dicas, nuncupatos) fecit ac misit, quibus pavimentum variis pretiosis
lapidibus inter se concinnatis velut tessellato opere stratum, varietatem
et pulchritudinem pavonum prae se ferens, tegetetur, magnitudine et
forma admirabili. sed et singulis annis, quoad imperator vixit, non
minora mittebat sic ab ea illatis muneribus. quoniam vero in longiores

- γενέσθαι αὐτὴν καὶ πλεόν τῆς τοῦ βασιλέως ζωῆς τὴν
 ἐπεκταθῆναι ζωὴν, ζῶντος δὲ ἔτι καὶ τοῦ προορατικοῦ
 P 197 μοναχοῦ ἤκουσε παρ' αὐτοῦ ὅτι μετὰ δεῦτερον χρόνον
 ἀπαίρειν τοῦ ζῆν, ἐπεθύμησε καὶ τὸν ἐκείνου υἱὸν Λέοντα
 τὴν αὐτοκράτορα λαβόντα ἀρχὴν, ἀελθοῦσα ἰδεῖν, καὶ
 κατὰ τὸν τρόπον τὸν πρότερον ὑπὸ νεανίσκων ἐκκρίτων αἰ
 τὸ τοσοῦτον διώστημα τῆς ὁδοῦ δειήνυσεν εὐμαρῶς καὶ ἀ
 ἰδοῦσα δὲ τὸν σοφώτατον καὶ πρῶτον βασιλέα Λέοντα, καὶ
 μιστὰ δῶρα καὶ πρὸς τοῦτον εἰσαγαγοῦσα καὶ κληρονόμον
 τῆς οἰκείας ποιησαμένη ὑπάρξειως (ἤδη γὰρ ὁ ταύτης υἱὸς
 νῆς ἐτύγγανε τὸν βίον ἀπολιπών), αἰτησαμένη δὲ καὶ βίαι
 ἀποσταλῆναι τὸν ἀπογράφασθαι καὶ παραλαβεῖν ὀφείλον.
 B περιουσίαν αὐτῆς, ἀπῆρεν αὐτῆς συνταξαμένη τῷ χρηστῷ
 ἐπὶ τὸ τῆς πατρίδος θρεψάμενον ἔδαφος, ὡς ἂν ἐν τοῦτοι
 τῆς σαρκὸς ἀπόθῃται χοῦν. καὶ δὴ κατελθοῦσα μετὰ μικρ
 λεύτησεν. (77) ὁ δὲ πρωτοσπαθάριος Ζηνόβιος, ὃς ἦ
 σθεῖς καὶ ἀποσταλῆς πρὸς τὸ πάντα τὰ παρὰ τῆς γραδῆς
 θέντα καὶ διατυπωθέντα ἀποπληρῶσαι, εἰς τὸ κάστρον Δ
 κτου ἤδη καταλαβὼν ἀνέμαθε παρὰ Δανιὴλ τοῦ ἐγγόνου
 τὴν πρὸς τὸν ἐκεῖθεν βίον ἐκδημίαν αὐτῆς. ἀφικόμενος
 τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ τὸ ἴσον τῆς διατάξεως αὐτῆς ἐπὶ χεῖρ
 C βῶν κατὰ τὴν ἐκείνης βούλησιν καὶ διάταξιν τὰ πάντα δι
 εὔρε δὲ καὶ χρυσὸν ἐν νομίσμασι πάμπολλον καὶ ἄλλην περι

2 ἐπεκταθῆναι AP καὶ om P 19 ἐγγόνου?

annos vitam eam producere contigit ac Imperatori esse super
 quod ex pio illo monacho praesciendi facultate praedito, ipso ad
 perstite, audierat "ipsam post annum alterum e vita esse migra
 desiderium insedit ut et illius filium Leonem, iam rerum summa
 tem, praesens viseret. rursusque, sicut antea fecerat, electis in
 sustollentibus, tantum illud viae spatium facile ac sine molestia
 est. viso itaque sapientissimo mitissimoque Leone imperatore,
 operis atque pretii illi quoque oblati muneribus, ac substanti
 herede instituto (iam quippe eius filius Ioannes vitam cum mor
 mutaverat), cum et comitatensem quempiam mitti petisset, et
 facultates in acta redacturus ac accepturus esset, ad patrium rui
 lum, in eo carnis pulverem positura, optimo imperatore pro
 salutatio eique vale dicto, profecta est. cumque discessisset, bre
 exempta est. (77) protospatharius autem Zenobius, ab impera
 rectoris missusque ut quaecumque anus postulasset ac statuisset es
 ret, cum ad Naupacti urbem pervenisset, ex Daniele anus nef
 dicit illam ex hac vita migrasse. veniens autem illius domum,
 stamenti exemplum in manus sumens, ex eius voluntate, et ut ip
 stituerat, cuncta digessit. inventa auri signati ingens copia a

80. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν θείων ἀποστόλων περιφανές καὶ μέγα τέμενος, τῆς προτέρας εὐπρεπειᾶς καὶ ἀσφαλείας διαπεσόν, D
 ἱερουμάτων περιβολαῖς καὶ ταῖς τῶν διαρραγέντων ἀνοικοδομαῖς
 ἠγορώσας, καὶ ἀποξέσας τὸ ἀπὸ χρόνου γῆρας καὶ τὰς ἐντίδας
 διεριέλων, ὠραῖον αὐδῆς καὶ νεουργὸν ἀπετέλεσεν. καὶ τὸν ἐν τῇ
 Πηγῇ δὲ τῆς Θεομήτορος θείον ναὸν διαπτωθέντα καὶ τὸ ἀρχαῖον
 ἀποβαλόντα κάλλος ἀνευώσατό τε καὶ ὑπερλάμποντα μῦλλον ἤπερ
 τὸ πρότερον ἔδειξεν. ὡσαύτως καὶ τὸν ἕτερον τῆς Θεοτόκου ναόν,
 ὃς τὸ Σίγμα εἶχεν ἐπιώνυμον, πτώμα πεσόντα δεινὸν ἐκ βάρθρων
 10 ἀνεικοδόμησε καὶ ἰδραϊότερον τοῦ προτέρου εἰργάσατο. καὶ τὸν P 199
 ἐν Ἀθηλιαναῖς δὲ Στεφάνου τοῦ πρώτου τῶν μαρτύρων ναὸν
 ἄχρις ἑδάφους καταπεσόντα ἐκ θεμελιῶν αὐτῶν ἀνεδείματο. τοῦς
 δὲ τοῦ βαπτιστοῦ καὶ προδρόμου σηκοῦς ἱεροῦς ἐν τε τῇ Στροβυ-
 λαίᾳ καὶ Μακεδονιαναῖς, τὸν μὲν ἐκ βάρθρων, τοῦ δὲ τὸ πλεῖστον
 5 ἀνεικοδόμησεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου
 ἱερὸν, καὶ τὸ αὐτοῦ δυτικώτερον κείμενον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ,
 τῶν παλαιῶν ἀνακαθάρως πτωμάτων νέα εἰργάσατο. (81) ἔτι
 δὲ καὶ τὸ Μωκίου τοῦ μάρτυρος μέγα τέμενος, οὐκ ὀλίγοις ὑπο-
 πεσὸν ῥήγμασι, καὶ τὸ ἄδυντον τοῦτου μέρος ἄχρι τῆς γῆς κατα-
 15 βλήθη ἐσχηκὸς ὡς καὶ τὴν ἱερὰν κατεΐξαι τράπεζαν, τῆς προση- B
 κούσης ἐπιμελείας ἤξιωσε καὶ τελείως τοῦ πτώματος ἤγειρεν.
 καὶ τὸν πλησιάζοντα δὲ τούτω κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς δυσμᾶς Ἀν-

2 μέγιστον A 12 ἄχρις ἑδάφους καταπεσόντα om A 18 τοῦ
 om AP Στροβιλία A 18 καὶ τοῦ Μωκίου μάρτυρος P
 22 τὸ ante πρὸς om P

80. Sed et divinatorum apostolorum celebre magnumque delubrum,
 ex castro decore amisso ruinosoque aedificio, fulcrorum ambitu et
 partium instauratione stabiliens, abrasoque quod veteratum
 tempore erat rugasque contraxerat, elegans rursus novique operis fa-
 bricam fecit. divinum quoque in Pega S. deiparae templum collapsum,
 ac quo olim decore fulserat orbatum, instauravit, splendidiusque quam
 prius exstiterat reddidit. similiter alterum quoque deiparae templum,
 signa cognomento dictum, diro casu deformatum a fundamentis novum
 exstruxit ac priore firmiter constabiliavit. sed et Stephani martyrum
 primi in Aurelianis templum terrae motus quassatione ad solum usque
 subrutum a fundamentis exstruxit. baptistae vero ac praecursoris sacras
 sedes in Strobylaea et Macedonianis, alteram a fundamentis exstruxit,
 alteram potiore parte reparavit. sed et apostoli Philippi sacellum, aliud-
 que Lucae evangelistae illo occidentalius, vetustis expurgatis ruinis nova
 condidit. (81) praeterea vero etiam Mocii martyris ingens templum,
 non paucis scissuris sublapsum, cuius aditum terrae allisum erat ita ut
 divinam ipsam mensam praefringeret, debita cura illi adhibita perfecte
 a ruina crexit. vicinum quoque illi ex parte occidentali Andreae pri-

ἐπιτηδεύων ἀφθόνη χορηγία καὶ παροχῇ τοὺς μὲν τοῦ πτώματος ἤγειρε, τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ κάλλος προσθείς, τῶν δὲ τὸ ἀσθενὲς ἐνισχύσας διὰ τῆς τῶν δεόντων ἐπιβολῆς καὶ ἐπανορθώσεως τοῦ μὴ καταρροῦναι ἀλλὰ πρὸς ἀκμὴν αὐτίς ἐπανελθεῖν καὶ νεότητα ἐγένετο αἴτιος. δηλωτέον δὲ καὶ καθ' ἕκαστα. 5

- B** 79. Τοῦ τε γὰρ περιωνύμου καὶ Θείου ναοῦ ὃς τὸ τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ σοφίας κεκλήρωται ὄνομα, τὴν πρὸς δόξαν ἀψίδα, τὴν μεγάλην τε καὶ μετέωρον, ἰκανῶς διαρραγεῖσαν καὶ πτώσῃ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπειλοῦσαν αὐτὸς ἐμπειρία τεχνιτῶν περισφύξας καὶ ἀνανεώσμενος ἀσφαλῆ καὶ μόνιμον ἀπειργάσατο. 10 καθ' ἣν καὶ τὴν τῆς Θεομήτορος εἰκόνα τὸν ἄσπορον υἱὸν ἐπωλιον φέρουσαν ἀνιστόρησε, καὶ τοὺς τῶν ἀποστόλων κορυφαίους Πέτρον καὶ Παῦλον ἐκατέρωθεν ἔστησε. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ ὀρήματα ταύτης ἐν κρίσμασι τε καὶ δαπανήμασι φιλοτιμώτατα διαρθρώσατο. 15
- C** οὐ μόνον γὰρ τοὺς σαθρωθέντας τῶν τοίχων ἐπηρωρθώσατο, 15 ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν προσόδων ἐλάττωσιν ταῖς παρ' ἐαυτοῦ ἐκιδόσασιν εἰς αὐξῆσιν ἤγαγεν. ἐνδεῖα γὰρ ἐλαίου σχεδὸν κινδυνεύοντων ἀποσβεσθῆναι τῶν λύχνων τῶν ἱερῶν, μεγίστου κτήματος ἐκιδόσαι, ὃ προσαγορεύεται Μάντευα, τούτοις τὸ φῶς διαμένειν προσκενοήσατο ἄσβεστον, καὶ τοῖς ἐξυπηρετουμένοις εἰς τὸν Θεῖον τοῦτον ναὸν ἐπεδαρμιλεύσατο τὰ ὑψώνια ἐκ τῆς ἰκανῆς προσόδου τοῦ κτήματος, ὅπερ οὐδὲ τὴν ὑπηρεσίαν ποιεῖν ἀνυστέρητόν τε καὶ ἀδιώλειπτον.

15 ἐκानορθώσατο P

17 ἐλαίου ἤδη σχεδὸν ἀποσβεσθέντων A

tione, alias quidem ex ruina erexit ac cum securas firmaque structura tum eleganti opere refecit; alias vero laborantes suffulciens, adiciendo quae opportuna essent, ac quassata laesaque instaurando, effecit ne diffunderent, sed ut pristino vigore, nova quasi fabrica resurgerent. verum singula indicanda.

79. Celeberrimi enim divinique templi quod a magna dei sapientia nomen sortitum est, quae ad occidentem spectat, apsidem ingenti mole celsaque exstructione gravem, misere distractam ac celerem minantem casum, subtili artificum opera adstringens instauransque tutam firmamque reddidit; in qua et dei parentis filium nullo satum semine ulnis gestantis imaginem affinxit, ac utrinque apostolorum principes Petrum et Paulum erexit: reliquos item eius hiatus, tum in fabricis tum expensis, largissime sarcivit. non solum enim muris putrescentibus subvenit, sed et imminutos redditus ipse tribuendo adauxit. cum enim parum abesset ne prae olei inopia lampades sacrae extinguerentur, maximo collato praedio quod Manteya vocant, ut eis lumen inextinctum constaret effecit, utque ex ipsius praedii redditibus censu perpetuo templi eiusdem ministris opsonia cibique praebentur.

80. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν θεῶν ἀποστόλων περιφανὲς καὶ μέγα τέμενος, τῆς προτέρας εὐπρεπείας καὶ ἀσφαλείας διαπεσόν, **D** ἰερωμάτων περιβολαῖς καὶ ταῖς τῶν διαρραγέντων ἀνοικοδομαῖς ἠγρώσας, καὶ ἀποξέουσαι τὸ ἀπὸ χρόνου γῆρας καὶ τὰς ἑρτίδας σκιερὰν, ὡραῖον αὖθις καὶ νεουργὸν ἀπετέλεσεν. καὶ τὸν ἐν τῇ Πηγῇ δὲ τῆς Θεομήτορος θεῖον ναὸν διαπτωθέντα καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀποβαλόντα κάλλος ἀνευέωσατό τε καὶ ὑπερλάμποντα μᾶλλον ἤπερ τὸ πρότερον ἔδειξεν. ὡσαύτως καὶ τὸν ἕτερον τῆς Θεοτόκου ναὸν, ἃς τὸ Σίγμα εἶχεν ἐπὶ ἄνωμον, πτώμα πεσόντα δεινὸν ἐκ βάρθρων **P** 199 ἀνοικοδόμησε καὶ ἰδραϊότερον τοῦ προτέρου εἰργάσατο. καὶ τὸν ἐν Ἀθηλιαναῖς δὲ Στεφάνου τοῦ πρώτου τῶν μαρτύρων ναὸν ἄχρις ἰδάφους καταπεσόντα ἐκ θεμελιῶν αὐτῶν ἀνεδείμυτο. τοῖς δὲ τοῦ βαπτιστοῦ καὶ προδρομοῦ σηκοῦς ἱερῶς ἐν τε τῇ Στροβυλαίᾳ καὶ Μακεδονιαναῖς, τὸν μὲν ἐκ βάρθρων, τοῦ δὲ τὸ πλεῖστον ἀνοικοδόμησεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου ἱερὸν, καὶ τὸ αὐτοῦ δυτικώτερον κείμενον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, τῶν παλαιῶν ἀνακαθάρας πτωμάτων νέα εἰργάσατο. (81) ἔτι δὲ καὶ τὸ Μωκίλου τοῦ μάρτυρος μέγα τέμενος, οὐκ ὀλίγοις ὑποπέσον φήγμασι, καὶ τὸ ἄδυστον τοῦτου μέρος ἄχρι τῆς γῆς καταβλήθη ἐσχηκὸς ὡς καὶ τὴν ἱερὰν κατεάξαι τράπεζαν, τῆς προση- **B** ποσύς ἐπιμελείας ἤξιωσε καὶ τελειῶς τοῦ πτώματος ἤμυρεν. καὶ τὸν πλησιάζοντα δὲ τοῦτω κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς δυσμὰς Ἀν-

2 μέγιστον **A** 12 ἄχρις ἰδάφους καταπεσόντα **om A** 18 τοῦ
om AP Στροβυλαίᾳ **A** 18 καὶ τοῦ Μωκίλου μάρτυρος **P**
 22 τὸ ante πρὸς **om P**

80. Sed et divinorum apostolorum celebre magnumque delubrum, pristino decore amisso ruinosoque aedificio, fulcrorum ambitu ἐὸλλήψα-
 rumque partium instauratione stabiliens, abrasoque quod veteratum
 tempore erat rugasque contraxerat, elegans rursus novique operis fa-
 bricam fecit. divinum quoque in Pega S. deiparae templum collapsum,
 ac quo olim decore fulserat orbatum, instauravit; splendidiusque quam
 prius exstiterat reddidit. similiter alterum quoque deiparae templum,
 sigma cognomento dictum, dirò casu deformatum a fundamentis novum
 extruxit ac priore firmitus constabilivit. sed et Stephani martyrum
 primi in Aurelianis templum terrae motus quassatione ad solum usque
 orbatum a fundamentis extruxit. baptistae vero ac praecursoris sacras
 aedes in Strobylaea et Macedonianis, alteram a fundamentis extruxit,
 alteram potiore parte reparavit. sed et apostoli Philippi sacellum, aliud-
 que Lucae evangelistae illo occidentalius, vetustis expurgatis ruinis nova
 condidit. (81) praeterea vero etiam Mocii martyris ingens templum,
 non paucis scissuris sublapsum, cuius aditum terrae allium erat ita ut
 divinam ipsam mensam praefringeret, debita cura illi adhibita perfecte
 a ruina crexit. vicinam quoque illi ex parte occidentali Andreae pri-

δρόνου τοῦ πρωτοκλήτου τῶν ἀποστόλων ναὸν ἐκ πολλῆς ἀμελείας
 διαρρυνέντα εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος τῇ δευσῶσῃ ἐπιμελείᾳ ἀνίγαγε
 τὸν δὲ τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ θεῖον οἶκον καὶ αὐτὸν καταπεσόντα
 βάρων ἀνεδείματο. καὶ τὸν τῆς ἁγίας Ἄννης ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ
 τὸν τοῦ Χριστοῦ μάρτυρος Δημητρίου καινοὺς ἀντὶ πυλῶν καὶ
 ἐπηρεπεῖς ἀπεργάσατο. τὸν δὲ τοῦ μάρτυρος Αἰμιλιανοῦ, ὃς
 C τῇ Ῥάβδῳ τῷ οἴκῳ τῆς Θεομήτορος γειτονεῖ, τῇ παλαιότητι κα-
 ερρικνωμένον ἰδὼν καινουργεῖ, ἐκατέρωθεν πυργώσας ἐδράσασα-
 (82) πρὸς δὲ καὶ τὸν τοῦ ἀθλοφόρου Νυζαρίου ἱερὸν οἶκον, ἐκ
 πολλῶν τῶν χρόνων οὐ μόνον πτωθέντα ἀλλὰ καὶ τέλειον ἤφα-
 σμένον, νέον ἐδείματο σεμνότητι καὶ κάλλει πολλῶ τοῦ πρὶν δ-
 φέροντα. ἐν δὲ τοῖς Δομνίνου λεγομένοις Ἐμβόλοις τὸν εἰς ὄνομα
 τῆς Θείας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως καὶ Ἀναστασῆς
 τῆς μάρτυρος περικαλλῆ ναὸν ἐπισκευάσας ἐλάμπρυνε, λυθῶν
 ἀντὶ ξυλῆς τὴν ὄροφὴν ἐργασάμενος, καὶ κόσμον ἄλλον ἐπι-
 D ἀξιάγαστον. ὡσαύτως δὲ καὶ Πλάτωνος τοῦ μεγάλου ἐν μάρτυρι
 ποιήσασαν τὴν τοῦ ναοῦ κατιδὼν ὄροφὴν νέαν ἐργάσατο, καὶ
 τοίχων ἐν οἷς ἔδει κατοχυρώσας τὸν οἶκον ἐπιβολαῖς. τῶν δὲ
 καλλινίκων μαρτύρων Ἐσπέρου τε καὶ Ζωῆς τὸν θεῖον οἶκον ἡθα-
 φισμένον σχεδὸν κατάλληλόν τοῦ πρώην ἐδείματο. πρὸς τούτοις
 δὲ καὶ τὸν τοῦ μάρτυρος Ἀκακίου ἐν τῷ Ἐπτασκάλῳ θεῖον ναὸν
 ἦδη σχεδὸν καταρρυνέντα καὶ πρὸς πτώσειν συνελανθόμενον ἀνακατα-

5 χριστομάρτυρος A 11 νέον om P 13 Θείας] τῷ P
 14 τῆς om P 17 καὶ om P 18 ἐπιβολαῖς P 21 Ἐπ-
 τασκάλῳ A 22 καταρρυνέντα A

mum vocatū inter apostolos templum, ingenti neglectu ruina oppressum,
 convenienti cura pristino decori reparavit. divinam item S. Romaniani
 aedem et ipsam collapsam a fundamentis aedificavit. S. Annae quoque
 in Deutero et S. Christi martyris Demetrii sacras aedes, vetustate labo-
 borantea, novas ac elegantes refecit. sancti vero martyris Aemilianiani in
 Rhabdo ecclesiam, haud procul ab aedibus sanctae dei parentis, vetu-
 state fatiscentem videns utrinque turrīto opere fastigiando novam repara-
 ravit. (82) praeterea vero etiam triumphalis martyris Nazarii sacram
 aedem, a multis retro annis non modo collapsam sed et penitus aboli-
 tam, aedificavit, maiestate elegantia ac pulchritudine priori longe aedi-
 ficio praestantem. in Domnini Embolis (ut vocant) sanctae dei noster
 Christi resurrectionis nomine atque martyris Anastasiae pulcherri-
 mum templum aptans splendide ornavit, lignea fornice in lapideam maiestate
 ornatuque alio plane admirabili adiecto. similiter quoque incliti mar-
 tyris Platonis tectum laborare videns et fatiscere novum instauravit, im-
 parietibus, ubi necesse erat, aedem communiens ac firmans. gloriosum
 vero martyrum Hesperī et Zoes divinam aedem, fere solo cunctis
 dirutam, pari priori elegantia et maiestate exstruxit. ad haec vero
 etiam martyris Acatii in Heptascale divinum templum pene difficiens

ήσας και παντοίοις κατασφαιλισάμενος δχυρώμασι του πτώματος ήρπασε και έδραιώσ έστηκέναι πεποήκεν. τον δέ Ήλιοδ του προφήτου κατά το Πετριόν ναόν ώσπερ λειποψυχοῦντα άνέρρωσε και P 200 κριφατώσ έκτίσατο, ήλευθερώσας και τής περιστοιχοῦσής και σκεῦούσής των κοινών οικιών συνοχής.

83. Άλλά τί στρεφόμεθα περι τα μικρά των έκείνου, ει και πάνυ μεγάλη καθέστηκε, και οδ προστιθέμεν το μέγα ζργον και άξιώγαστον, ο κατ' αυτάς τας βασιλείους αλλάσ αυτόσ επισταιών τε και αυτουργών οκοδόμησεν; οπερ άρκει και μόνον τήν 10 τι περι το θεϊον αυτου δηλοῦν οσιότητα και το προς τα επιβαλλόμενα μεγαλουργόν τε και θαύματος άξιον. άμειβόμενος γάρ ώσπερ B τής περι αυτόν ευμενείας τον δεσπότην Χριστόν και τον πρώτον των άγγελικών δυνάμεων Γαβριήλ και τον Θεοβίτην Ήλιον τον ήρωτήν, οσ και τή αυτου μητρι τής προς βασιλείαν του υίου άν- 15 νυκίσεως ήρημάτισεν άγγελος, εις όνομα τούτων και μήτην άιδιον, έτι δε τής θεοτόκου και Νικολάου του εν ιεράρχαισ πρωτεύοντος, θεϊον και περικαλλή ναόν έδομήσατο, εις όν συνήλθε τέγη και πλοῦτος και ζφουσα πίστις και άφθονοτάτη προάφρεις, και τα πανταχόθεν συνέδρομε κάλλιστα, ά τοίσ όρώσι μύλλον ή C 20 τοίσ άκούοισιν οίδα τυγγάνειν πιστά. όν ώσ νύμφην ώραισμένην και περικεκοσμημένην μαργάροις τε και χρυσώ και άργύρου λαμπρότησιν, έτι δε και μαρμάρων πολυχρόων ποικιλιαίς και ψηφί-

4 περιστοιχιζούσής A

13 Μιχαήλ Bandurins p. 599.

iamque casurum instaurando omnisque generis fulcris statuminando firma basi stare fecit. Eliae vero prophetae templum in Petrio, extremo quasi spirita, ac cuius propemodum ruina exspectaretur, corroboravit ac magnifice exstruxit, a communium aedium circumambientium praemontiumque iniuria liberans.

83. Quid enimvero circa pusilla ipsius operum versamur, etsi et illa valde ingentia, nec magnum illud omnique dignum admiratione adiungimus, quod ad ipsum regiae atrium, ipse operi praesidens auctorque molitionis, exstruxit; quod vel unum illius in deum pietatem et cultum, inque iis quibus manum admovisset magnificentiam admirandosque coactus, abunde potest ostendere? velut enim Christi in eum angelicorumque potestatum primatis Gabrielis nec non et Eliae Thebitae (velotae illius, qui eius matri provehendi filii in regni solium nuntius fuerat) benevolentiam munerans, in eorum nomen ac memoriam sempiternam, itemque sanctae dei genitricis et Nicolai inter hierarchas primas obtinentis, divinum pulcherrimumque templum aedificavit; in quo pari foedere ars et divitiae fervensque fides et locupletissima voluntas coivere, ac quae ubique gentium pulcherrima sunt concurrere, ipsa eiusmodi ut penes convisentes quam audientes, maiorem fidem habeant. templum hoc, velut sponsam splendide ornatam cultamque margaritis et auro argenticque nitore, praetereaque marmorum multiplici colorum va-

δων συνθέσει καὶ σηρικῶν ὑφασμάτων καταστολαῖς, τῷ δὲ
 νύτῳ προσήγαγε νυμφίῳ Χριστῷ. (84) ὃ τε γὰρ ὄρφος
 πέντε συμπληρούμενος ἡμισφαιρίων στήθει χρυσῷ καὶ εἰκόνων
 ἀστέρων ἀστράπτει κάλλεσιν, ἔξωθεν μετάλλοις ἐμφοροῦς χρυ-
 χαλκοῦ καλλυνόμενος, οἷ τε παρ' ἐκάτερα τοῖχοι τῷ πολυτελεῖ.

D πολυχρόῳ τῶν μαρμάρων καταποικιλλοῦνται, καὶ τὰ ἄδυνα
 ναοῦ καὶ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ λίθοις τιμίοις καὶ μαργάροις
 τυπεποικιλταὶ καὶ καταπεπλούτισται. καὶ αἱ τῶν ἐκτὸς διεύρο-
 σοι τὰ θυσιαστήρια κίγκλιδες καὶ τὰ ἐν αὐταῖς περιστύλα καὶ
 ἄνωθεν ὄλον ὑπέρθυρα χρηματίζονται οἷ τε ἐντὸς θύκοι καὶ αἱ π
 τούτων βαθμίδες καὶ αὐταὶ αἱ ἱεραὶ τράπεζαι, ἔξ ἀργύρου πᾶν
 περιεχυμένον ἔχοντος τὸν χρυσὸν καὶ λίθοις τιμίοις ἐκ μαργα-
 τῶν ἡμφιμεσμένοις πολυτελεῶν τὴν σύμπηξιν καὶ σύστασιν ἔχου-

P 201 αὐτὸ δὲ τὸ ἔδαφος σηρικῶν ὑφασμάτων ἢ Σιδονίων ἔργων ἐφ
 πλωμένων δόξει τυγχάνειν ἀνάπλεων· οὕτω πᾶν ἔξωρούσται
 καταπεποικιλταὶ τῷ πολυχρόῳ τῶν ὑποκειμένων ἐκ μαρμάρ
 πλακῶν καὶ ταῖς πολυειδέσι τῶν ταύτας περικλειουσῶν ψηφίδ
 ζώναις καὶ τῷ τῆς ἁρμογῆς ἀκριβεῖ καὶ τῷ περιττῷ τῆς περιδε-
 σης ἐν ἁπασι χάριτος. ἔνθα καὶ πλήθος ἀδόντων ἐξυπηρετι-
 μένων ἀφώρισε καὶ προσόδους ἱκανὰς ἀπέταξεν, ὡς φιλοτίμως
 μεγαλοπρεπῶς διανέμεσθαι τοῖς προσυνέχουσι τῷ τοιοῦτῳ ἵλασ-
 ρίῳ προσέταξεν, ὑπερβαλέσθαι σχεδὸν τοὺς πρὸ αὐτοῦ πάντας

B περὶ τὰ τοιαῦτα μεγαλοδωρεῦ φιλοτιμησάμενος.

2 Χριστῷ om P

15 τυγχάνον P

20 ἐπέταξεν A

rietate tessellarumque compositionibus ac sericorum pannorum strag-
 collucentem, immortalī sponso addixit. (84) tectum enim quinque
 micrculis constans auro renidet imaginibusque velut stellarum spler-
 ribus micat, parte extrema aeris metallis auri fulgorem quam pro-
 referens. parietes hinc inde pretiosis variisque coloris marmoribus
 riati collucet, templique penetralia ipsa auro argenteoque et lapillis e-
 garitisque interstincta variaque magnifice splendescunt. ab exte-
 nave sanctuarium secludentes cancelli, inque illis columellarum ordi-
 eisque imposita quae vocant hyperthya, intusque positae sedes, et
 ante illas sunt gradus, ipsaeque sacrae mensae, omnia argentea sui
 fuso curo lapidibusque pretiosis, unionibus inditis, conflata compacta
 consistunt. ipsum stratum solum sericis texturis aut Sidonii operis
 pansis aggravescere videbitur. sic universum subiectis variis col-
 marmorum crustis, varisque generis ambientibus tessellati operis et
 exquisitaeque artis compage, in omnibus denique circumfluenta gra-
 abundantia condecoratur ac variatur. cantorum in eo ministrant
 constituta multitudo, uberesque assignati redditus, quos magnifice la-
 terque in eos impartendos praecepit qui istiusmodi propitiatorii et
 quibus addicti essent, hoc nempe ambiens, ut omnes fere superiores
 munificentiae genere superaret.

85. Ἄλλ' ὁ μὲν γὰρ τοιοῦτος καὶ οὕτω τὰ ἐντὸς ἔχων, ἴσον μικρῶ λόγῳ δηλώσαι δυνατὸν τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ἐντιθέτα ταῖς τῶν θεωμένων διανοαῖς ἐκπληξιν· τὰ δὲ ἐκτὸς οἶα! πρὸς ἰσπέραν μὲν καὶ κατ' αὐτὰ τοῦ ναοῦ τὰ προαύλια φιάλαι δύο εἰσθήκασιν, ἡ μὲν πρὸς νότον ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν, πᾶσαν ἔχουσαι καὶ τέχνης ὑπερβολὴν καὶ ὕλης λαμπρότητα καὶ φιλοτιμίαν τοῦ τῶν ἔργων δημιουργοῦ. ὧν ἡ μὲν πρὸς νότον ἐξ Αἰγυπτίου λίθου, ὃν ἡμεῖς Ῥωμαῖον λέγειν εἰώθαμεν, ἔχει τὴν σύστασιν. περὶ ἧν καὶ δράκοντας ἔστιν ἰδεῖν, οὓς ἡ λιθοξόος τέχνη ἄριστα διεμόρφωσεν. ἧς μέσον μὲν κωνοειδῆς καὶ διάτρητος ἀνέστηκε στρόβιλος, πρὶς δὲ κωνίσκοι λευκοὶ καὶ τὸ ἔνδον ὑπόκεινοι χοροῦ σχῆμα σώζοντες ὑφεισθήκασιν, στεφάνῃν ἄνωθεν ἔχοντες περιθέουσαν, ἅψ' ὧν ἀπάντων κρονηθὸν τὸ ὕδωρ κατὰ τὸ ἐμβαδὸν καὶ τὸν πυθμένα τῆς φιάλης ἄνωθεν ἔρρει καὶ κατώμβρει τὰ ὑποκείμενα. ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν ἐκ τοῦ Σαγαρίου λεγομένου λίθου, ὃς τῷ παρὰ τινων Ὀστρίτῃ καλουμένῳ λίθῳ καθέστηκεν ἐμφερῆς, ἐδέξατο τὴν κατασκευὴν, ἐκ λευκοῦ λίθου πολύτρητον στρόβιλον καὶ αὐτὴ κατὰ τὸ μέσον τοῦ πυθμένου προβαλλομένη ἐξέχοντα. ὑπερθεῖν δὲ κατὰ τὴν περιτρέχουσαν στεφάνῃν τῇ φιάλῃ ἐκ χαλκοῦ τῷ τεχνίτῃ διετυπώθησαν ἄλεκτρονύες τράγοι τε καὶ κριοί, διὰ τινων συρίγγων καὶ αὐτοὶ κρονοῦς ὑδάτων ἐξερευγόμενοι καὶ οἶον ἐξιμοῦντες κατὰ τὸ τῆς φιάλης ὑποκείμενον ἔδαφος. ἔνθα καὶ κύλικες ὀρῶνται, περὶ

3 κατέπληξιν A
τοῦ om A

5 νότα P

6 καὶ τῆς τέχνης P

85. Ac templi quidem structura ea est ornatusque interior, quantum brevi sermone res magnas declarare licet, et quae spectantium animis omnem stuporem iniiciant; exteriora vero quatenus rogo? ad austrum, inque ipso vestibulo, duae erant constitutae phialae, altera ad austrum, altera ad aquilonem, omnem artis excellentiam habentes materiaeque splendorem ac auctoris operum magnificentiam. quae ad austrum, ex Aegypto lapide (Romanum dicere consuevimus) structa est. circa eam dracones statuarum arte elegantissime efformatos videas. in medio turbinata forma perforatusque rhombus assurgit: circumiectae candido marmore columellae, ipsae chori quadam specie compositae, circumducta capitibus corona ac protectura; ex quibus omnibus torrentis instar ad phialae pedes basimque aquae defluebant ac subiecta quaeque copioso lumine complebant. quae autem ad aquilonem ex Sagario sic nuncupato concinnata lapide, haud absimili Ostriti, ut quidam vocant, candido et ipsa exstructa lapide, ex basis medio multiforum rhombum eminentem protendit. superius in corona ac protectura phialam ambiente arte fusi effictique ab artifice galli gallinacei haedique et arietes, ipsi quoque fistulis quibusdam aquarum scatebras eructantes et in subiectum phialae pavementum quasi evomentes. ubi et pocula conspiciuntur, circa quae

ὡς τότε οἶνος ἀνέβλυξε κάτωθεν, τοὺς παριόντας ποτίζων καὶ θε-
 ξιούμενος. (86) ἐξίοντι δέ σοι τὴν βόρειον πύλην τοῦ ἱεροῦ κα-
 κρός τις ἐκδέχεται περίπατος κυλινδροειδῆς, ἐξ ἐνόλων γραφῶν
 κατηγλαϊσμένος τὴν ὄροφῆν, τοὺς μαρτυρικούς περιέχων ἄλλους
 P 202 καὶ τὰ παλαίσματα, ἐστῶν ἅμα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν ψυχῆν
 διεγείρων πρὸς τὸν θεῖον καὶ μακάριον ἔρωτα, ταῖς τῶν μαρτύρων
 ἀριστεταῖς εἰς τοῦτον ἐναγομένην καὶ ὑπερβαίνειν κατὰ τὸ ἐφικτὸν
 πειρωμένην τὴν αἴσθησιν. κατὰ δὲ τὰς πρὸς νότον τε καὶ τὴν
 θάλασσαν πύλας, εἰ ἐξελθὼν πρὸς ἀνατολὰς ποιήσασθαι τὴν πο-
 ρεῖαν θελήσεις, ἄλλον εὐρήσεις ἰσομήκη τοῦ πρὸς βορρῶν καὶ 10
 ἰσόδρομον δίνυλον, ἕχρι τῆς βασιλικῆς ἀλλῆς καὶ αὐτὸν παρατί-
 νοντι, καθ' ἣν μεθ' ἵππων σφαιρίζειν βασιλεῦσι τε καὶ τοῖς τῶν
 εὐδαιμόνων παισὶ καθέστηκε στήθεσ' ἣν καὶ αὐτῆν ὁ αὐτὸς ἄοκ-
 B διμος βασιλεύς, τὰς πρότερον ἐκείσε τυγχανούσας οἰκίας ἐξωνοῦ-
 μενος καὶ ἕχρις ἐδάφους καταβαλὼν καὶ περικαθάρως τὸν τόπον 15
 εἰργάσατο, κατὰ τὸ πρὸς θάλασσαν μέρος τῆς τοιαύτης ἀλλῆς κα-
 τὰς περικαλλεῖς οἰκίας δεμιάμενος, ὡς οἰοῖται τιμειῖον καὶ οἰκono-
 μείον τοῦ εἰρημένου τυγχάνειν ναοῦ διωρίσατο. ἡ δὲ τῶν οἰκη-
 μιάτων ἐξωνοῦσι καὶ κατασκευῆ τῆς ἀλλῆς διὰ τὸ τὴν πρότερον εἰς 25
 τὸ τοιοῦτον γυμνάσιον ἀνειμένην τοῖς βασιλεῦσιν ἐν τῇ τοῦ θεῖου
 ναοῦ παροπισθῆναι οἰκοδομῇ δεόντως ἐγένετο. τὸ δὲ περικλειό-
 μενον μέσον τῶν δύο περιδρομῶν χωρίον κατὰ τὸ ἐῖπον τοῦ ναοῦ
 C μέρος παρῦδιον ἐξεργάσατο, κατὰ ἀνατολὰς καὶ αὐτὸν φετιν.

22 χώρων P

tunc praetereuntibus potandis ac accipiendis vinum ab imo scaturiebat. 4.
 (86) exeunti per templi portam quae spectat ad aquilonem, oblonga por- 5
 ticus cylindri ferme specie occurrit, pictis imaginibus decorata, nempe 6
 martyrum certamina luctasque complectens, iisque tum oculos laute ac- 7
 cipiens, tum vero animum ad divinum beatumque amorem, ex praeclaris 8
 martyrum gestis eius ardoribus excitum sensumque, quoad licet, superare 9
 studentem, magnifice erigens. ad anstrales vero atque mare spectantes 10
 fores, ad orientem profecturus egrediens, duplex aliud curriculum offen- 11
 des, paris longitudinis ac spatii cum ea quae ad aquilonem spectat por- 12
 ticu, ad regiarum usque aedium protensum atrium; in quo imperatore 13
 ac reliqui aulae proceres equo assidentes pila ludere consueverunt. 14
 atrium inclitus imperator, coemptis aedibus quae ibi antea erant soloque 15
 aequatis ac caementis electis, perpolvit, et in eiusdem atrii parte, quae 16
 ad mare spectat, perpulchras aedes exstruxit, quas dicti iam templi vel 17
 promptuarium cellamque penuariam esse constituit. aedium autem coe- 18
 ptio atriique exstructio commode aptoque consilio exstitit, quod illi ex- 19
 citio destinatus antea imperatoribus locus divini templi aedificationi ce- 20
 sisset. spatium inter duas porticus interclusum ad orientalem templi f- 21
 aciem hortum esse voluit, in oriente et ipsum plantatum novae Ede- 22

ὄντα τῆς νέας Ἐδέμ καὶ παντοίοις κομῶντα φυτοῖς καὶ ὕδασι
ἀφθίτοις ὄντα κατέρρυστον· ὃν ἀπὸ τῆς θείσεως Μεσοκίπριον ὀνο-
μάζω εἰώθαμεν.

Ἄλλὰ ἀπόχρη περὶ τούτων τὰ εἰρημένα, μὴ καὶ ἀπειροκα-
5 ἴλλας τις γραφὴν ἀπολείπει καθ' ἡμῶν. (87) καὶ μεταστρεπτόν
ἦδη τὸν λόγον ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἔργων τοῦ φιλοπόνου καὶ τῶν κα-
λῶν προμηθεῶς ἀντοκράτορος. κατ' αὐτὰ γὰρ τὰ βασιλεία τίνα
τῶν πώποτε μνημονευομένων ἐν ταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα φιλοτιμίαις
οὐχ ὑπερβέβηκεν ἐν τε πολυτελείᾳ καὶ κάλλει καὶ τῷ καινοπραγεῖ D
10 τῶν σχημάτων καὶ ταῖς περὶ πάντα τὰ ἀξιώγαστα χάρισιν, οὐ μί-
νον ἐν ναῶν καλλογαῖς καὶ πολυτελείαις καὶ τέρψεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν
δουρατηρίων βασιλικῶν ὄντως καὶ μεγαλοπραγῶν οἰκοδομαῖς, μετὰ
τοῦ πολυτελοῦς τὸ τερπνὸν καὶ μετὰ τοῦ τέρποντος πολὺ τὸ χρῆσι-
μοσι ἰχόντων καὶ θαύματος ἄξιον; ἀλλ' ἐπεὶ τὰ τοιαῦτα κάλλη οὐ
3 καὶ εἰς ὄρασιν πρόκειται, ἢ καὶ μᾶλλον ἀκριβῆς τῶν τοιοῦτων
πέφικεν εἶναι διδάσκαλος, ἀνάγκη διὰ τῆς γραφῆς παρατεθῆναι
τῶν σπουδαίων ταῖς ἀκοαῖς, ἵν' ἐντεῦθεν ὁ τε δημιουργὸς αὐτῶν P 203
ἄξιως θαυμάζηται καὶ οἱ τῶν βασιλείων εἰσόδων ἐργόμενοι μὴ
καταπιλῆ τούτων ἔχουσιν ἄγνοιαν. ἔστι γὰρ εὐθὺς κατὰ τὸ πρῶς
15 ἀπολλὰς τῶν ἀνακτόρων μέρος κατασκευασθεῖς Ἡλιῶν τῷ Θεοβίτη
τοῦ, οὐ τὰ ἐντὸς μόνον πάσης ἀνάπλεως πολυτελείας καὶ ὠραιό-
τητος ἀλλ' ἦδη καὶ τὰ ἐκτός. ἄνωθεν γὰρ τὸ στέγας ἄπειν χρυσῷ

5 μεταστρεπτόν P

19 ἔτι AP

omni generis plantis arboribusque eluxuriantem aquarumque copia large
instructum; quem a situ Mesocepium (quasi hortum medium) nuncupamus.

Sed haec hactenus dicta sufficiant, ne quis nos ineptiarum accuset.
(87) convertenda itaque nunc oratio est ad reliqua labore strenui ac
studiosi praeclarisque intenti curis imperatoris opera. in ipsa enim re-
ferta quem eorum qui unquam celebres habiti sunt, eiusmodi rerum ma-
gnificientia et cultu non superavit, tum nimirum sumptuosis pulchrisque
structuris, tum nove affigiatis figuris, admirandisque omnibus exquisita
gratia venustatibus, non solum in sacrarum aedium pulchritudine et ma-
gnificientia et amoenitate, verum etiam in curiarum domorumque vere re-
giarum ac praemagnificarum aedificiis; quibus itidem amoenitas cum
magnificientia comes sit, et cum amoenitate ingens plane ac miraculo
digna certet utilitas? quoniam tamen eiusmodi decora non omnium
oculis sunt proposita, qui talium rerum exquisitiores magistri esse solent,
necesse est ut ea studiosorum auribus scripto ingeramus, quo scilicet
hinc eorum auctor debitam admirationem consequatur, et qui ingressu
ad regiam arceatur, haud penitus illorum ignorantia teneantur. statim
enim ad orientalem regiae partem exstructum exstat Eliae Thesbitae
templum, non intus solum sed et foris omni cultu et lepore magnificen-
tissime stipatum. supra enim tectum omne auro renidebat, ex tessellulis

κατελάμπετο, ἐκ ψηφίδων ἐδ' ἤρμοσμένων ἄπαν συνεισθητός, καὶ τῷ χρόνῳ τῶν ἢ πολλῇ τῶν ὄμβρων ἐπιφορὰ καὶ οἱ χειμέρι νιφετοὶ τε καὶ παγετοὶ τὸ πολὺ τοῦ κάλλους διασφείραντες ἐλυμ
B ναντο. συνημμένον δὲ τῷ τοιοῦτῳ ναῦ καὶ τὸ ἐπ' ὄνόματι το πολυπηθοῦς καὶ καρτερικωτάτου τῶν μαρτύρων Κλήμεντος ἐκπῆ ριον ἀνεδείματο, ἐν ᾧ καὶ τὴν θείαν τούτου κίβητα καὶ ἄλλων πολ λῶν μαρτύρων ἱερὰ ἐναπέθετο λείψανα, ἀφ' ὧν ἐκεῖνός τε καὶ σ μετ' αὐτὸν ψυχῆς τε καὶ σώματος τὴν ῥῶσιν λαμβάνουσι. γιγο νεὶ δὲ τούτοις καὶ ὁ ἐπ' ὄνόματι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ κατα σκευασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐκκτῆριος οἶκος, οὗ τὸ πολυτελές καὶ ὑπέρ τιμον τοῖς οὐκ ἰδοῦσιν ἄπιστος νομισθήσεται· τοσοῦτος ἄργυρι καὶ χρυσός καὶ τιμίων λίθων καὶ μαργάρων πλῆθος ἐν τῇ τούτῳ περιβολῇ καταβέβληται. τὸ μὲν γὰρ ἔδαφος ἅπαν ἐξ ἀργύρι
C σφρηγιάτου καὶ σιβαροῦ μετ' ἐγκαύσεως, τὸ τῶν χρυσοχόου ἀκριβές τῆς τέχνης ἐπιδεικνύμενος, κατεσκευάσται, οἱ δὲ ἐξ δεξιῶ καὶ ἐξ εὐωνύμων τοῖχοι ἄργυρον ἄφθονον καὶ αὐτοὶ ἐπικείμεν ἔχουσι, διηρθισμένον χρυσοῦ καὶ τιμίσις πεποικιλμένον λίθοις κ μαργάρων λαμπρότησιν. ἡ δὲ διεργουσα τὰ ἅδυστα τοῦ θεοῦ οἴκου τούτου κινκλῆς, Ἡράκλεις, ὅσον ὄλβον ἐν ἑαυτῇ περιελά φεν! ἥς οἱ στῦλοι μὲν καὶ τὰ κάτωθεν ἐξ ἀργύρου διόλου τὴν σ στασιν ἔχουσιν, ἡ δὲ ταῖς κεφαλῆσι τούτων ἐπικειμένη δοκὸς καθαροῦ χρυσοῦ πᾶσα συνέστηκε, τὸν πλοῦτον πάντα τὸν ἐξ Ἰ
D δῶν περιεχυμένον πάντοθεν ἔχουσα· ἐν ᾗ κατὰ πολλὰ μέρη *

8 τε om P
καὶ om A

11 τοσοῦτος γὰρ ἄργυρος A
τούτων A

12 Ἰθ

totum apte compactum, quanquam modo praeruptorum imbrum vi h malibusque nimbis et gelu pristini decoris partem maximam amiserit triveritque. huic templo annexum etiam Clementis longe plurimis ve supplicis martyrumque tolerantissimi oratorium condidit, in quo divini eius caput aliorumque plurium martyrum sacras exuvias reposuit; ut tum ille tum posterius animi corporisque incolumitatem hauriunt. e p pinquo est et quam salvatoris nostri ac dei nomine oratoriam domo exstruxit, cuius magnificentia cultusque omnem excedens aestimatione his qui non viderunt incredibilis videbitur: tanta scilicet argenti auris vis lapidumque pretiosorum et unionum copia in eius fabricam imposita est. pavimento stratum omne ex argento solido ducto malleo, aut cum subtili arte, incausto confectum est. dextra laevaue aedis pariete ipsi quoque copioso convestiti argento, auri fulgoribus florido gemmis pretiosis ac margaritarum splendoribus interstincto ac vario. divini huius aedis adyta separantes cancelli (deus bone!) quantas in se continent divitias! quorum columnae imaeque partes ex argento constant. lidae. capitellis autem trabs superposita ex auro solida, universas In rum divitias quaquaaversum circumfusas gestans; cuius malis partē

ἡ διακριτὴ τοῦ κυρίου μορφή μετὰ χυμεύσεως ἐκτετέλεσται. ἐπὶ δὲ τὸ ἄδυτον ὄσα κάλλη καὶ ἅγια περιεβλήθη καὶ ἐν ἑαυτῷ θρηναροφυλακεῖ, ὁ λόγος παραιτεῖται δηλοῦν, εἰς δὲ μᾶλλον ὡς ἄνθρωπος καὶ τοῖς λόγοις ἄβαστον βούλεται· ἐν γὰρ τοῖς ἐπέκεινα λόγῳ εὐλογωτέρα ἢ σιωπῇ. καὶ τὰ μὲν ὡς ἂν εἴποι τις ἐῴα κάλλη τῶν ἀνακτόρων, ἄπερ ἐκ τῆς τοῦ ἀοιδίμου βασιλείως Βασιλείου πίστεως ἐξανέτειλεν, ταῦτα ἐστίν.

88. Κατ' ἄλλα δὲ μέρη καθέστηκε τὰ λοιπά, ἐν οἷς τό τε τοῦ ἱεροκήρυκος Παύλου σεπτὸν τυγχάνει εὐκτήριον, τὸν αὐτὸν ¹⁰κεκτημένον δημιουργόν, μετὰ τῆς αὐτῆς πλουτοχορήγου χειρὸς P 204 καὶ αὐτὸ δομησάμενον· καὶ τὸ τούτου γὰρ ἔδαφος ἄγρυρον ἔχει τοὺς κύκλους τῶν μαρμάρων ἐμπερικλιόντα, καὶ πολυτελεία καὶ κάλλι τῶν ἄλλων κατ' οὐδὲν ὀραῖται λειπόμενον. ὡσαύτως καὶ ὁ ἐκ' ὀνόματι τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου κατὰ τὸ ¹⁵ἔκρον τῶν Μαρκισανοῦ περιδρόμων ὡς ἀκροπόριον ἐπ' αὐτοῦ κατασκευασθεὶς θεῖος ναός, ᾧ καὶ τὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου εὐκτήριον ἦνεται. καὶ ὁ τῆς θεομήτορος ἀνδρὶς ὑπέρεκείται, ποίαν εὐπρέπειας καὶ ὠριμότητος ὑπερβολὴν οὐκ ἐπλούτησεν, ἢ τίνας οὐκ B ἂν ὀφθαλμὸν ἐστίασοι καὶ ψυχὴν εὐφράνοι καὶ ὄλον ἡδύω ποιήσοι τὸν θεατῆρα;

89. Τὰ δὲ τῶν οἴκων κάλλη, ἄπερ ὡς βασιλείων βασιλεῖα ἐν αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις ὁ βασιλεὺς Βασιλεὺς ἀνεδείματο, λαμ-

10 πλουτοχόρου A

dei-viri domini effigies arte chymica efficta est. adytum vero ipsum quanta decora sanctaque contineat ac in se ipso velut thesauros recondat, sermo refugit dicere, mavultque ut adytum (inaccessum scilicet et orationi impervium) sinere. in his enim quae vim omnem sermonis superant, convenientior silentii religio est. et haec quidem orientalia, ut sic dicam, regiae decora, incliti imperatoris Basilii fidei germina.

88. In aliis partibus alia exstant. inter ea sacri praeconis Pauli venerabile oratorium est, eundem auctorem agnoscens, ipsum quoque illius largissima liberalitate excitatum. illius enim pavimenta strata marmore eorumque orbes argento colliguntur, sumptuumque immensitate et pulchritudine nihil reliquis minus habere conspicitur. similiter etiam, quod beati Petri apostolorum principis nomine in Marciani ambulacrorum extremo quasi summa arx ab eo templum aedificatum, cui et caelestis militiae principis oratorium coniunctum est. quod item illi superius sanctae dei parentis oratorium est, qua decoris elegantiaeque excellentia non affluit? cuiusve oculos non abunde pascat animumque recreet, eumque qui videat totum ad hilaritatem convertat?

89. Aedium vero decora, quae velut regiarum regias in regia Basilii imperator extraxit, praestantiorum sermonum praeconio ad sui

προτέρων ἰδεῖτο κηρύκων λόγων εἰς δῆλωσιν καὶ χειρὸς ἰ-
 ρας εἰς τὸ δύνασθαι λόγῳ δηλοῦν ἂ τοῖς ἔργοις ἐστίν
 ὃ γὰρ καινοπρεπῆς οὗτος οἶκος, οὗ τὸ Καινούργιον ἐσ-
 μον, ὃν ἐκ βάρθρων ἐκείνος ἀνήγειρεν, τίνα τῶν θεῶν
 C ἐγείρει πρὸς ἐκπληξιν; ὃν ἑκατάδεκα κίονες κατὰ στήλ-
 ῃ τὸ πρᾶσιον χρωμα κεκλήρωται· οἱ ἕξ δὲ τὴν τοῦ δι-
 ηγορίαν ἀδοῦσιν, οὗς ὁ λιθοξόβος παντοίως ὤρωα

σχήμα κατ' αὐτοὺς μορφώσας καὶ παντοίων ζῴων
 ἀπεργασάμενος. οἱ ἕτεροι δὲ δύο καὶ αὐτοὶ μὲν τῆ-
 του φέσιν εἰλήφασιν, οὐχ ὅμοιον δὲ τὸ σχῆμα πα-
 ἰδέξαντο, ἀλλὰ γραμμαῖς σχολιαῖς τὸ τῆς ἐπιφανί-
 ρέθησαν, οὕτω ποικίλαι ταύτας τοῦ τεχνίτου θ

D τοῦ πολυμόρφου θεῶντος τὸ εὐπρεπὲς καὶ ἑρᾶ
 τῶν κίωνων ἄχρι τῆς δροφῆς καὶ τὸ κατὰ ἀνα-
 ἑκ ψηφίδων ὤρωα ἅπας ὁ οἶκος κατακεκρέστω
 ἔχων τὸν τοῦ ἔργου δημιουργόν, ὑπὸ τῶν συν-
 τήγων δορυφορούμενον, ὡς δῶρα προσαγόντι
 τοῦ ἐαλωκνίας πόλεις. καὶ αὐθις ἄνωθεν ἐπι-
 ρηται τὰ τοῦ βασιλέως Ἡράκλεια ἄθλα καὶ
 πόνοι καὶ οἱ τῶν πολεμικῶν ἀγώνων ἰδρωτῆ-
 τήρια, ὑφ' ὧν ὡς οὐρανὸς ὑπ' ἀστέρων

P 205 κοιτῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ φιλοτεχνηθεῖς αὐτοῦ
 παμπούκιλος καὶ κατὰ πάντων σχεδὸν τὰ

laudem indigent, manaque perfectiori ad ea
 cillo chartis illinenda, quae nemo satis im-
 enim decoris domus cui Caenurgio nomen
 struxit, quem spectantium stupore non aff-
 ordinibus digestae suffulcunt: octo ex Th
 loris est, sex vero onychitis nomen obtin-
 tate exornavit, vitis formam circa eas ef-
 mantium figuras in ea efformans. reliqu-
 turam habent, non tamen similem form-
 distortis striis laevi planoque orbantur,
 caerit, utpote qui ex multiplici varietate
 super columnas ad tectum usque et ori-
 rimis tessellulis domus omnis inauratur
 ctorem, stipantibus commilitonibus les-
 star munera captas ab eo urbes
 abside ac tecto depicta sunt Hercule-
 que causa exantlati labores ac reru-
 deoque praelucidum surgit exstatque
 stellis praelucidum, venustum et vari-

κηγήρια. εὐθὺς γὰρ κατὰ τὸ τοῦ ἰδάφουρ μωσαϊκῶν τὸ Μη-
 διαν ὄριον ὃ ταῦς ἐκ ψηφίδων λαμπρῶν τῇ λιθοξόφῃ τέχνῃ δια-
 μωρῶσται, ἐν εὐθυτέρῳ κύκλῳ ἐκ λίθου Καρικῆς συγκλιόμε-
 νος, ὅφ' οὐπερ ἀκτίνες ἀπὸ λίθου τῆς αὐτῆς πρὸς ἄλλον μείζονα
 ἔπιλον ἐκπέπονται. ἔξωθεν δὲ καὶ τούτου καθάπερ τινὲς ῥυακίς
 ἢ κοιταμοὶ ἐκ λίθου Θετταλῆς, ἢ τὸ πράσιον χρώμα κεκλήρωται,
 κατὰ τὸ τοῦ οἴκου τετραγώνον σχῆμα ἐφήπλωνται, κατὰ τὰς ἐν-
 τὸς λαγόνας τέτταρας ἀετοῦς ἐκ ψηφίδων ποικίλων τε καὶ λεπτῶν B
 περισφίγγουσαι, εἰς τοσοῦτον ἀκριβοῦντα τὴν μίμησιν ἅπαντα ὡς
 ἀκῶμιν αὐτὰ ζῆν καὶ ἵπτουσαι βούλευσαι. οἱ δὲ παρ' ἐκάτερα
 τοῦ ἰάλου πολυχρόοις πλαξὶ περισκέπονται, διαφόρων ἀνθέων
 δουπῶντες μορφαῖς ὠραίεσθαι. ὑπερθεν δὲ τούτων κόσμος τις
 ἄλλος περιηθισμένος διαδέσει χρυσοῦ, ὅφ' οὐ διεργασθαι τὰ κα-
 τώτερα τῶν ἄνω δοκεῖ· ὃν ἐκ χρυσοῦ ψηφίδων διαδέχεται τερ-
 B πτόις ἄλλη, ἐνθρονον δεκνῦσαι τὸν τοῦ ἔργου δημιουργὸν αὐτο-
 κράτορα καὶ τὴν σύζυγον Εὐδοκίαν, στολαῖς κεκοσμημένους βασι-
 λικαῖς καὶ τατιουμένους τοῖς στέμμασιν. οἱ δὲ κοινοὶ παῖδες ὡς
 ἑσπέρης λαμπροὶ τοῦ δόμου περίξ ἰστόρηται, ταῖς βασιλεῖοις καὶ C
 αὐτοὶ στολαῖς καὶ τοῖς στέμμασι καταλαϊζόμενοι. ὧν οἱ μὲν ἄρ-
 ρητες τόμοις ἐπιφερόμενοι δείκνυνται τὰς θείας ἐντολάς, αἷς στοι-
 χεῖν ἐκαιδεύοντο, περιέχοντες, τὸ δὲ θῆλυ γένος καὶ αὐτὸ βίβλους
 ταύτας κατέχον ὁρᾶται, νόμων θεῶν ἐχούσους περιοχὴν, βουλομέ-
 νου δεῖξαι τοῦ τεχνίτου τυχὸν ὡς οὐ μόνον ἢ ἄρρη γονὴ ἀλλὰ καὶ
 ἢ θήλεια τὰ ἱερὰ μεμύηται γράμματα καὶ τῆς θείας σοφίας οὐκ

etiam superans. statim enim in pavimento medullio pavo, avis Me-
 didia, ex praelucidis tessellulis lapicidae artificio effectus est, rotundissi-
 mus circulo ex Cario lapide inclusus, ex quo radii eiusdem lapidis in
 alium maiorem circulum immanent (extraque eum etiam veluti quidam rivi
 sine fluvii ex Thessalico viridis coloris lapide ad quattuor aedis angulos
 fundantur), interiore sinu quattuor aquilas vario subtilique tessellato
 opere constringentes, tanta expressione sicque accurata rei imitatione
 ut illas vivere ac iam iamque volatum moliri conicias, parietes utrin-
 que crustis vitreis varii coloris conteguntur, sic nimirum ut diversis in-
 cincti floribus iisque vernare videantur. super eos ornatus alius
 praefloridus auri compositione, quo inferiora a superioribus interstingui
 videntur. sequitur alia venustas ex aureis tessellulis, imperatorem operis
 auctorem in throno sedentem uxoremque Eudociam, regis vestimentis
 auctos ac coronis redimitos, ostendens. communes utriusque liberi,
 cum stellae pellucidae circa domum depicti, Augustalibus et ipsi vestibus
 aucti coronisque ornati. masculi libros ferunt divina continentes prae-
 cepta, quibus obsequi erudiebantur. feminae ipsae quoque libros quos-
 dam tenere conspiciuntur, in quibus divinarum legum argumenta descri-
 pta sunt. voluit forte artifex indicare non solum masculos sed et fe-
 minas sacris literis eruditas esse ac sapientiae divinae participes. licet

ἔστιν ἀμέτοχος, καὶ κἄν ὁ φωτισπύρος τούτων οὐκ οἰκείως πρὸς γράμματα διὰ τὴν βιωτικὴν περιπέτε τοὺς οἰκείους ἅπαντας βλαστοὺς ἐν μετοχῇ σοφίας :

D δέ, καὶ τῆς ἱστορίας δίχα, διὰ τῆς γραφικῆς ἔβου. σημαίνεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν τὰ κάλλη τῷ τετραμῆχρι τῆς ὀροφῆς περιέχεται· αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ τοῖδροσῆ οὐκ ἀνεστηκνῦν πρὸς ἕνος ἐπαίρεται, ἀλλὶ σχήματι τοῖς τοίχοις ἐγκάθεται, χρυσῷ δρόλου καὶ σιλωβουσα, κατὰ τὸ μεσαίτατον φέρονσα τὸν νικὺάλω πρασίω διαμορφούμενον, περὶ δὲ ὡς ἄστρθεῖαση ἐκλάμπονται αὐτὸν τε τὸν ἀοίδιμον βασιλέτέκνων πάντων τὴν σύνευνον, πρὸς τε θεὸν καὶ

P 206 ζωοποιὸν σημείον τῆς χεῖρας ἐπαίροντας, καὶ τοβωόντας, ὅτι διὰ τοῦδε τοῦ νικοποιοῦ συμβόλουφιλον θεῷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἡμετέρας βασιλείαικαὶ κατώρθωται. περιέχεται δὲ καὶ εὐχαριστία ἐγγτε τῶν φουσάντων ὑπὲρ τῶν τέκνων λεγομένη περὶπαρὰ τῶν τέκνων αὐθις ὑπὲρ τῶν γεννητόρων. τῶν γονέων οὕτωςί πως ἐπὶ λέξεως ἔχουσα δείκνυται μὲν σοι, θεὲ ὑπεραγαθὲ καὶ βασιλεῦ τῶν βασιλευέσθησας ἡμῖν τέκνα εὐχαριστοῦντα τῇ μεγαλοπρεβσιων σου. ἀλλὰ φύλαξον αὐτοὺς ἐν τῷ θελήμααὐτῶν παραδράμη τι τῶν σῶν ἐντολῶν, ἵνα κα

6 αὐτῆ δὲ τοῦ P

enim ipse generis auctor caputque familiae haud teras propense animatus esset ob vitae aliam alii difficiles, omnem tamen sobolem sapientia imbutam etiam tacente historia, per picturam voluit cernere atque haec decora in quattuor parietum lateribus bantur. toctum autem huius cubiculi non in sua forma tetragona parietibus insidet, auro totum cingore micans. in medio crucis victorialis signum circa crucem velut stellas in caelo effulgentes. brem imperatorem ac cum liberis omnibus ipse deum sustollentes ac crucis vivificum signum, "per hoc victorialis signum, quicquid bonum nostri temporibus gestum est ac peractum." tiarum actio literis exarata, ex parentum perbororum rursus persona ad deum dicta pro tiarum actio sic se ad verbum habere dignos. deus omnem excedens bonitatem, et rex regum agentibus gratias magnificentiae mirabilium voluntate tua, ne quis eorum quicquam tra

ἐπιμνησθῆσθαι ἀγαθότητι.” ἡ δὲ τῶν παιδῶν αὐθις ταῦτα διαγο-
 ρήσουσα δεικνύται “εὐχαριστοῦμέν σοι, λόγε τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐκ
 πτωχίας Δαυϊτικῆς ἀνέβησας τὸν πατέρα ἡμῶν, καὶ ἔχρισας αὐ-
 τὸν τῷ χρίσματι τοῦ ἁγίου σου πνεύματος. ἀλλὰ φύλαξον αὐτὸν
 57 ἕτη χειρὸς σου σὺν τῇ τεκοῦσῃ ἡμῶν, ἀξιῶν αὐτοὺς καὶ ἡμῶν καὶ
 τῆς ἰουδαίας σου βασιλείας.” καὶ τὰ μὲν τοῦ εἰρημένου κοι-
 τῶνος ἔργα καὶ κάλλη ἐν τούτοις περιγεγράφω.

90. Τῆς αὐτῆς δὲ χειρὸς καὶ γνώμης ἔργον καὶ ὁ κατὰ
 τοὺς Μαρκιανοῦ περιδρόμους μέγιστος τρικλίνος, καὶ Πεντακού- C
 βουκλιον λεγόμενον, ὃ καὶ αὐτὸ παντοῦ κάλλους καὶ ὠραιότητος
 τὰ πρωτεῖα ἠνέγκατο· καθ’ ὃ καὶ τὸ προμνημονευθὲν περικαλλῆς
 εὐκτήριον τοῦ αἰθεροδρόμου Πιέλου, ᾧ καὶ τὸ τῆς μάρτυρος
 Βαρβάρης συνήντηται τὸ ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου Λέοντος δομηθὲν,
 τῆν ἴδρυσιν κέκτηται. ἀλλὰ καὶ τὰ ἕτερα βασιλικὰ καταγωγία,
 15 αὐτοῦ χρυσοῦ τῶν τρικλίνων ἀνατολικωτέραν καὶ μᾶλλον ὑπερκει-
 μενην ἔχει τῆν ἴδρυσιν, δυτικώτερα τῆς νέας τυγχάνοντα τῶν ἐκ-
 κλησιῶν, ὧν ἡ ἐπὶ πολλὸ τοῦ ἄερος πρὸς ὕψος ἐπέκτασις καὶ τῆν
 Δεῖται προσηγορίαν ἐδέξατο, ἐν ᾧ καὶ τὸ τῆς Θεοτόκου ὠραῖον καὶ D
 πάμπαν τῆς προσευχῆς ἐστὶν ἱερὸν, τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ἔργα
 20 τυγχάνουσιν, ἐκ τοῦ πολυτελοῦς καὶ ἀφθόνου τῶν τιμωμένων
 δολῶν καὶ τοῦ κεινοπρεποῦς τῶν σχημάτων καὶ τῆς μεγαλοφυῶς
 δεωδέσεως τὸ μεγαλόψυχον καὶ φιλόκαλον τοῦ ἀνδρὸς ἀπεμφαι-

4 τῆ om P
 18 οὐδ A

5 τῆ om P
 22 ἐπεμφαίνοντα A

8 καὶ γνώμης] ἡ γνώμης A

ut et hoc nomine gratias agamus bonitati tuae.” filiorum rursus
 vicissim enuntiat. gratias agimus tibi, verbum dei, quod ex pau-
 peritate Davidica parentem nostrum extraxisti eumque unxisti unctione
 spiritus tui sancti. verum conserva eum manu tua, et eam quae nos sustu-
 nit, illis pariter ac nobis praestans, ut et caeleste regnum tuum assequa-
 mur.” ac quidem dicti cubiculi fabricae ac venustates istae sunt.

90. Eiusdem manus ac consilii opus maximum illud triclinium in
 Marciani porticibus, quod et Pentacubiculum dicitur; quod et ipsam
 omnis generis pulchritudine atque decore primas tulit. est ibi et cuius
 paulo ante meminimus, Pauli aethera pervolantis pulchrum elegansque
 oratorium; cui et martyris Barbarae cohaeret, quod a sapientissimo
 Leone illic conditum est. sed et reliqua regia conclavia, quae paulo
 plus ad orientem posita sunt quam aureum triclinium, superiorioris basi
 locata, magis vero ad occidentem vergunt quam nova ecclesia; quo-
 rum longe alte expansus Aer aquilae appellationem suscepit (in quo et
 disparae pulcherrimum lepidissimumque oratorium sacellum), eiusdem
 imperatoris opera sunt, eiusmodi scilicet ut pretiosarum materiarum sum-
 ma et copia figurarumque novitate ac magnifici operis dispositione viri

νοντα. καὶ τὰ δυτικώτερα δὲ τούτων πυραμοειδῆ κατοικήτρια, καθὼς καὶ ἕτερον τῆς τοῦ Θεοῦ καὶ λόγου μητρὸς τυγχάνει εὐπήριον, ἐκεῖνον χορηγὸν καὶ δημιουργὸν ἐπιγράφεται, τῷ περιπτῷ τῆς κατασκευῆς καὶ καινοπραεῖ καθ' ἑτέρων πολλῶν τὸ πρωτίον P 207 φερόμενα. ὧν ἐστὶ κάτωθεν, κατ' ἀπὸ τὴν τῆς Μονοθύρου β λεγομένης εἴσοδον, τὸ τερπνότατον Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εὐπήριον, ὃ καὶ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἐκεῖθεν ἀρχομένου αἰθεριῶν καὶ ἡλιοβολουμένου μαρμαροστρώτου περιπάτου, τοῦ καὶ ἄχρι τοῦ Φάρου διήκοντος, ὃ αὐτὸς ἐτεκτῆνατο βασιλεύς, μετὰ καὶ τῶν πρὸς ἀνατολὰς τούτου ἐδραιοτάτων οἰκημάτων, ὧν τὸ μὲν θησαυροφυλακίον ἐστὶ, τὸ δὲ χρημιτίζει εἰς βεστιάριον· ἃ μετὰ τοῦ τέροπος καὶ τὸ ἀσφαλὲς περιττῶς ἐκληρώσαντο. καὶ τὸ κάλλιστον δὲ καὶ μέγιστον καὶ φανότατον τῶν βασιλείων λουτρόν, ὃ τῆς φιάλης λεγομένης ὑπέρεκειται, ἣτις ἀπὸ τῆς ἐκεῖσε πρότερον ἱσταμένης τῶν τῶν βενέτων μέρους λιθίνης φιάλης τὸ ὄνομα σώζει περιλεπόμενον, ἐκεῖνός ἐστιν ὃ ἐμμελῶς δομησόμενος, ἔργον κάλλους ὁμοῦ καὶ τροφῆς καὶ σωματικῆς εὐετηρίας καὶ ἀναπαύσεως. ἡ δὲ τῶν ἑτέρου μέρους φιάλη, τῶν πρασίνων φημί, κατὰ τὴν πρὸς ἀνατολὰς τῶν βασιλείων ἀπὸ τὴν στάσιν ἐκέκτετο· ἣτις ἐν τῷ κτίζεσθαι τὸν ἐκεῖσε θεῖον ναὸν τῆς μεταθέσεως ἔτυχε, καὶ ἡλλοιώθη τῶν μερῶν ἢ περὶ ταύτας διατριβῆ, καὶ ἀπεπαύθη τὰ τελούμενα κατ' αὐτῆς.

2 καὶ ante λόγον om P

magnificentiam elegantiaeque cultum ostendant. quae item magis ad occidentem vergunt habitacula pyramidali figura, cuiusmodi etiam est alterum dei verbi matris oratorium, illo sumptus suppeditante atque auctore exstructa sunt, quae plane structurae magnificentia novaeque artis elegantia inter alia multa primas obtineant. infra quae, in ipso quod vocant Monothuri ingressu, iucundissimum Ioannis theologi oratorium, quod una cum suda solique exposita et marmoribus strata ibi area, quae ad Pharam usque protenditur, idem extruxit imperator, una etiam cum firmissimis ad eius orientale latus positis aedibus, quarum altera thesaurophylacium est, altera vestiarium, amboque una cum iucunditate abunde securitatem promittunt. pulcherrimum quoque atque maximum lucidissimumque regiae balneum, phialae (quam vocant) superiacens (nempe quae a factionis Venetae illic quondam stationem habentis lapidea phiala nomen adhuc retineat), ille ipse concinne aedificavit; opus nimirum pulchritudine praestans et iucunditate, corporisque valetudini conferens eiusque refectio. alterius vero factionis phiala (nempe Frasinse) ad regiae atrium ad orientem spectans sita erat. dum vero divina illic templum exstrueretur, alio translata est, factionumque circa eas loco abolito cessarunt qui ad ipsas ludi fiebant.

91. Ἐκτὸς δὲ τῶν εἰρημένων τοῦ αὐτοῦ γενναίου βασιλέως ἔργον καὶ ὃ τὰ Μάγγανα λεγόμενος οἶκος βασιλικός, καὶ ὁ κέος C οἶκος καλούμενος, οὗς ἀπὸ τοιαύτης προαιρέσεως κατεσκεύασεν. μὴ βουλόμενος γὰρ τὰ δημόσια χρήματα, ἄπερ οἱ ἐκ τοῦ ὑπῆκου βόφοι γεννῶντες αὐξάνουσιν, εἰς οἰκίας καταναλοῦσκειν χρείας καὶ τῶν ἀνὰ πᾶν ἔτος ὑπ' αὐτοῦ κεκλημένων καὶ τοὺς ἐτέρων πόνους τῆν τούτων τράπεζαν ἠδύνειν ἢ συγκροτεῖν, τοὺς τοιούτους οἶκους ἐπεσήσατο, καὶ προσόδους ἐκ γεωργίας ἀπέταξεν ἐν αὐτοῖς ἰκανός, ἀφ' ὧν ἡ βασιλικὴ πανδαισία αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' αὐτὸν 10 ἠέφθονον καὶ δικαίαν τὴν χορηγίαν ἐμελλεν ἔχειν ἀεὶ. καὶ τὰ ἐν ταῖς κλουμέναις δὲ Πηγαῖς βασιλικὰ μεταβολῆς ἕνεκα καταγώγια D καὶ ἰνδιακτῆματα ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἐκ βιάδρων ἀνίστησεν, ἃ καὶ ταῦν καλλοναῖς κατεκόσμησεν, ἐν οἷς ὁ τε τοῦ ἁγίου προφήτου Ἠλιὸς τευχᾶνει οἶκος σεπτὸς καὶ ὁ Ἐλισσαίου τοῦ ἱκείνου διαδόχου 15 καὶ φοιτητοῦ, ἔτι δὲ καὶ ὁ τοῦ πρώτως ἡμῶν εὐσεβῶς βασιλεύσαντος Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, καὶ ὁ τῶν νεοφανῶν μαρτύρων τῶν δύο καὶ τεσσαράκοντα, καὶ πρὸς τούτοις ἕτεροι δύο οἶκοι ἐκτῆριοι εἰς ὄνομα καὶ δόξαν εὐσεβῶς δομηθέντες τῆς Θεομήτορος. καὶ ἐν τοῖς τῆς Ἱερειῦς δὲ παλατίοις τοῦ αὐτοῦ προφήτου 20 Ἠλιὸς ἱερὸν ἐκτῆριον ἔδομησατο, οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἐν κάλλει P 208 καὶ ὠραύτητι χρινόμενον δεύτερον.

92. Ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις κατὰ μεταφορίτησιν καὶ μεταβο-

5 καὶ τῶν — κεκλημένων om A
τήματα A

6 ἐτέρους A

12 δια-

91. Praeter iam dicta, eiusdem generosi imperatoris opus est regia domus Mangana nuncupata, et Nova, quas eo consilio extruxit. nolens enim publicas opes, quas subditorum tributa conflarent atque auferrent, in suos ipse usus, aliorumve, quos per annum invitaret, insumere, aliorumque labores horum mensis delicias praestare aut illas instruere, eiusce- modi domos excogitavit, sufficientesque illis reditus ex agrorum cultura assignavit, unde regius in cibos alimentaue omnis generis sumptus sibi- que et successoribus in perpetuum affluens iustaque aequitate sufficeretur. in Pegis quoque, quas vocant, regia mutationis causa diversoria ac habitacula idem imperator a fundamentis erexit sacrarumque aedium structuras exornavit. inter eas est sancti prophetae Eliae venerabilis aedes, eiusque successoris et discipuli Elisaei; nec non eius qui primus apud nos imperium pie administravit, Constantini Magni, novorumque martyrum quadraginta duorum. praeterea aliae duae aedes oratoriae, in nomen et gloriam sanctae dei parentis religiose extractae. in Hieriae quoque palatii eiusdem prophetae Eliae oratorium construxit, quod nulli alii pulchritudine et elegantia secundum existimatur.

92. In illis mutatoris regis aedibus ac habitaculis erat cisterna Theophanes contin.

λὴν βασιλείοις διατριβαῖς καὶ δεξαμενὴν τυγχάνουσαν ὑδρῶν γάλην τε καὶ ἐδρῶχρον, ἔργον καὶ πόνημα τοῦ καλλῶσι δόξας κατ' ἀρχὰς τὸ προάστειον, ὑπὸ δὲ τοῦ βασιλέως συγχωθεῖσαν καὶ γεωθεῖσαν καὶ καταφύτευσιν δεξαμένην τε καὶ λαχάνων, καθάπερ καὶ αἱ τῶν βασιλικῶν παλατιῶν, ἣ τε πρὸ τῆς Μαγνῶρας καὶ ἣ μεταξὺ τοῦ τε Ἰοτρικλίνου καὶ τοῦ τῆς Ἐκδέσεως, αἵτινες καὶ αὐταὶ ὑδρῶν ἔχουσαι καὶ ἰχθυῶν πρὸς τέρεσιν καὶ ἄγραν τῶν βασιλικῶν, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ἠπειρωθεῖσαι εἰς πικρὰ κατασκευὴν ἐχηρμύτισαν διὰ τὸ Στέφανον τὸν μαθημῶν γένεσιν τοῦ εἰρημένου βασιλέως πολυπραγμονήσαντα εἰπεῖν αὐτὸν τελευτᾶν. διὰ τὴν τοιαύτην οὖν αἰτίαν καὶ ῥεῖα κινστέρνης εἰς παράδεισον μεταμειψθείσης, ἰδὼν δὲ ἰσχυρὸς βασιλεὺς Βασίλειος πρὸς μὲν παραδείσων καὶ τόπους κεκτημένον ἀποχρώντας καὶ ἱκανοὺς, ὑποσπανίζοντας ποτίμου καὶ καθαροῦ, αὐθις ἐκφορήσας τὸν χοῦν :
C τε καὶ σπουδῆ τὸν δρῶμενον πρὸ ὀλίγου λειμῶνα κομῶν εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα μετέγαγε, καὶ ἀντὶ παραδείσου δοχεῖα γάλατος ὑδάτος ἀφθόνου τε καὶ διαρκῶς.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσα κατὰ τὰς βασιλείους περιοχὰς εἶμα καὶ εὐσεβῶς ὁ ἰσχυρὸς βασιλεὺς ἐτεκτήνατο· (93) δὲ τῶν βασιλείων ἤδη λοιπὸν ὁ λόγος, καὶ χωρεῖται πρὸς τῶν κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ταύτην πόλιν καὶ τὰ περὶ οἰκοδομαῖς τε καὶ ἀνοικοδομαῖς θεῶν οἰκῶν ἔργα τοῦ α

ad concipiendas aquas ingens ac patens, eius qui initio subuornauerat imperatoris opus laborque: sed ab imperatore Henrico ingesta obstructa fuerat atque obducta, arboribusque ac oleribus haud secus ac quae intra palatium erant, tum scilicet quae in palatio, tum quae media inter Iustiniani triclinium et Ectheiphas ipsas, cum aquas copiosas haberent piscesque alerent imperatoris, et ut illi piscatu sese oblectarent, idem imperator theodosius hortos et vivaria fecerat, ea scilicet ratione, quod Stephanus imperatoris eius genituram rimando vitae exitum ex aqua illi imminere ob eandem causam etiam cisternae, quae in Hieria in pomaeria fuerat, ambitum inclitus Basilius imperator considerans, videns deesse loca pomariis plantandis abunde idonea ac quantum sufficientia, aquae vero dulcis atque limpidae penuria laborum rursus hominum opera ac diligentia, quod paulo ante praesens et arboribus conspiciebatur, in pristinum statum rediens pomariae aquae copiosae satisque affluentis conceptaculum fecit.

Et haec quidem intra regiam septa magnifice simul ac imperator exstruxit. (93) iam vero extra regiam excurrat omnia reliqua deinceps, tum in urbe Byzantio tum circa eam exstruendisque divinis aedibus, imperatoris opera procedat. urbem

ρος. ὁρῶν γὰρ τὸν ἀστικὸν καὶ βάνανσον ὄχλον τὸν κατὰ τὴν ἀγορὰν, ἢ Ὀδρος προσαγορεύεται, διατρύβοντα καὶ προστετηκότα D ταῖς χρεαῖς τοῦ βίου ἐν τῷ μὴ ἔχειν πλησίον οἶκον εὐκτήριον τῆς ψυχῆς ἐπιμελείας λήθην λαμβάνοντα, ναὸν περικαλλῆ καὶ σεβασμίον τῇ Θεομήτορι κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐδείματο, ὡς ἂν καὶ ὄμβρον καὶ χειμῶνων εἴη τοῖς ὄχλοις ἀλέξημα καὶ ψυχικῆς σωτηρίας ἐπιτρόφημα καὶ βοήθημα. καὶ τὸν ἕτερον δὲ τῆς πανμνήτου Θεοτάκου, τὸν ἐν τοῖς Χαλκοπρατεῖσι θεῖον ναὸν τῆς πανσέπτου καὶ ἁγίας σοροῦ, ταπεινὸν ἰδὼν καὶ ἀφώτιστον, καὶ φωτοδόχας ἐκα- 10 τέρωθεν ἀναστήσας ἀντίδας καὶ τὸ τέγος μετεωρίσας ὕψει εὐπρεπίως κατηγάσεν καὶ μαρμιρυγαῖς φωτὸς κατηγλάϊσε. τὸν δὲ τοῦ πρώτου τῶν ἀγγέλων ἐν τοῖς Τζήρου λεγομένοις θεῖον ναὸν P 209 καὶ τὴν περὶ αὐτὸν φιλάνθρωπον εἰς τοὺς πένητας ἑπουργίαν καὶ χορηγίαν ἐκείνός ἐστιν ὁ περιποιησόμενος, καὶ τὸν τε ναὸν φαιδύρννας καὶ εἰς τὸ νῦν ὀρώμενον κάλλος περιστήσας καὶ ἀγαγών, καὶ τὴν διακονίαν εἰς τὸ ἀνευδιῆς τῇ τῶν προσόδων ἐπαυξήσει κατωστήσας, καὶ ἐπιδαψιλευσόμενος τὸν εἰς τοὺς πένητας ἔλεον. καὶ τὸν ἐν Πουλχεριαναῖς δὲ τοῦ ἱερομάρτυρος Λαυρεντίου μέγιστον ναὸν συμπυθόντα ἀνέστησε, πολλῆς ἐμπλήσας τερπνότητος. 20 καὶ ἄλλους δὲ ἱεροῦς οἴκους ἀμφὶ τοὺς ἑκατὸν περὶ τὴν πόλιν ἀνέ- B στήσας, πτωχοτροφεῖά τε καὶ ξενῶνας ἐκαινούργησε, καὶ τῶν παλαιωθέντων πλεῖστα ἀνενέωσε, νοσοκομεῖά τε καὶ γηροκομεῖα καὶ μοναστήρια.

9 φωτοδόχους?

infimaeque notae plebeculam in Foro versantem, vitaeque necessariis haerentem, eo quod nullum prope oratorium esset, salutis animi oblivisci perpulchrum, perpulchrum ac venerabile dei matri templum ad imbres arcentes hiemisque ac reliquas temporis pellendas iniurias, salutis animae delicias ac opem, in eo exstruxit. aliud quoque gloriosissimae dei genitricis in Chalcoprateis venerandi sacrique locali divinum templum humile ac luce destitutum animadvertens, exstructis hinc inde ad eam inferendam absidibus, tectoque altiori evecto fastigio, tum celsitate decorem conciliavit, tum lucis fulgoribus collustravit. angelorum item principis divinum templum in Tzeri (quas vocant) humanissimumque circa illud ministerium et in pauperes subministrationem, ille ipse sibi curae esse voluit, tum scilicet templum splendidius instaurans, ac qua nunc pulchritudinae visitur coaptans ac provehens; tum auctis proventibus, ne egenorum ministerio facultas deesset, prospiciens, ac in pauperes large suppeditans. sacri quoque martyris ac archidiaconi Laurentii aedem maximam collapsam restituit, multa venustate implens et gratia. alias item sacras domos circiter centum circa urbem construxit, pauperibusque alienis ac hospitibus accipiendis partim novas excitavit partim veteres plurimas instauravit; quibus scilicet aegri senesque curarentur atque morachi exercerentur.

94. Οὐ κατὰ τὴν πόλιν δὲ μόνον τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων Θεοφιλῶς τε ἕμια καὶ φιλοτίμως ἐργάζετο, ἀλλὰ καὶ ταύτης ἐκτὸς τὴν ὁμοίαν ἐπεδείκνυτο ἐπιμέλειαν. μεθ' ἧς καὶ τὸν τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ καλουμένῳ Ἐβδόμῳ ναὸν τῷ χρόνῳ πονήσαντα καὶ καταβληθέντα ἀνίστησι, καλ-⁵ λοναῖς τε ὠραῖσας καὶ δηνρώμασι κατασφαισάμενος. ἔτι δὲ καὶ C τὸν πλησιόχωρον αὐτοῦ τοῦ προδρόμου οἶκον, πρὸ πάντων πολλῶν καταπιωθέντα χρόνων καὶ ἐρείπιον ἀντὶ ναοῦ χρηματίζοντα, περκαθαίρει μὲν τῆς ὕλης καὶ τῶν χωμάτων, ταχίστη δὲ οἰκοδομῇ καὶ ἐπιμελείᾳ τῶν περιφανῶν καὶ μεγάλων ἴσον καθίστησι. τὸ δὲ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων τέμενος ἐν τῷ Ῥηγίῳ, διὰ τὴν ἀπειλουμένην πτώσιν ἄβατον τυγχάνον, αὐτὸς καθελὼν καὶ ἐκ βύθρων καινουργήσας ἐδείματο εἰς μνήμην αὐτοῦ διηνεκῆ τε καὶ ἀνεπλήσιστον. ἐν δὲ ταῖς τοῦ Βαθύρου ποταμοῦ ὑπερκειμέναις Ἰουστινιανοῦ γεφύραις Καλλινίκου τοῦ μάρτυρος ἡδαισμένῳ D ναὸν τοῦ προτέρου κρείττονα ἤγειρεν. ἐν δὲ τῷ καλουμένῳ τούτῳ Στενῷ, τὸν ἀγῆνα τοῦ Εἰξείνου φημί, τὸν τοῦ ἁγίου Πωκᾶ πάνσεπτον οἶκον θεαρέστως τε καὶ Θεοφιλῶς δομησάμενος, καὶ σύστημά τι μοναχῶν εὐλαβῶν συναθροίσας, κτίμασι τε καὶ κτήμασι τὸν τόπον καταπλουτίσας, μονὴν Θεοσύλλεκτον καὶ ἱατρῶν ψυχῶν ἀπειργάσατο. ἐπὶ τούτοις ἕκαστι τὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἱερὸν οἶκον ἐν τῷ Σωσθενίῳ, ἐκ μακρῶν διαρρηθέντα χρόνων καὶ

5 ναφ̄ A

9 συνδρομῇ A

14 Βαθύρου A

94. Neque in urbe tantum religiose simul et magnifice eiusce generis opera praestabat, sed et extra eam parem diligentiam exhibebat. ideoque apostoli et evangelistae Ioannis theologi templum in Hebdemo tempore quassatum collapsumque erigit, tum ornamentis decorans, tum fulcris adhibitis tutum a ruina in posterum praestans. ad haec etiam illi vicinam praecursoris aedem, ante annos plures dirutam et tantum parietinis conspicuam, egesta humo ruderibusque emandans, celerate quam maxime opere promptaque diligentia illustribus magnasque molis eius generis aedibus parem fecit. principi vero apostolorum sacrum delubrum in Rhegio, idcirco quia proximam ruinam minabatur impervium, ipse diruens novo opere (sui perenne monumentum nullaque oblivione delendum) a fundamentis erexit. in Bathysi fluvii iniecto a Iustiniano ponte, Callinici martyris templum funditus dirutum priore splendidius extruxit. in Steno item quod vocant, Kuxini scilicet cervice, S. Phocas aedem perquam venerabilem pie religioseque abs se constructam, collectoque religiosissimorum monachorum coeta ac loco structuris praedictisque abunde locupletato, monasterium deo auctore collectum animorumque officinam medicam fecit. ad haec omnia caelestis militiae principis Michachadis in Sosthenio sacram aedem, longa vetustate collabentem multo-

πλεῖστοις δαλάσαντα ῥήγμασι καὶ ἤδη πρὸς γόνυ κλιθέντα σχεδὸν
καὶ τὸ πολὺ τῆς περὶ αὐτὸν εὐπρεπείας ἀποβαλόντα, τῶν πτωμύ- P 210
των τε διανίστησι καὶ πρὸς τὴν προτέραν ἀκμὴν ἀνακαλεσάμενος
ὠρασίητος ἀπίσης ἔδειξεν ἔμπλεων. καὶ περὶ μὲν τοὺς ἱεροὺς
δόξους καὶ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν καὶ δώρθωσιν, ἀφ' ὧν μάλιστα
ἢ περὶ τὸ θεῖον ὁσιότης χαρακτηρίζεται, τοιοῦτος ὁ ἐν βασιλεῦσιν
ἀδόμος Βασίλειος ἦν.

95. Εἰδὼς δὲ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ τοσοῦτον ὅσον ἐπὶ σωτηρίᾳ
ψυχῶν ὁ θεὸς ἐπεμφράνεται, καὶ ὅτι ὁ ἐξάγων ἄξιον ἐξ ἀναξίου
10 ὡς σόμα χρηματίζει Χριστοῦ, οὐδὲ περὶ τὸ ἀποστολικὸν τοῦτο
ἔργον ἀμελῆς ἐφάνη καὶ ῥάθυμος, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ τῶν Ἰου-
δαίων ἔθνος ἀπερίμεττον τε καὶ σκληροκάριον, τὸ ὅσον ἐπ' αὐ- B
τῆ, εἰς τὴν ὑποταγὴν σαγηνεύει Χριστοῦ. κειεύσας γὰρ αὐτοὺς
τῆς οἰκείας θρησκείας τὰς ἀποδείξεις κομίζοντας εἰς διαλέξεις χω-
15 ραῖν καὶ ἢ δεικνύσαι τὰ κατ' αὐτοὺς ἰσχυρά τε καὶ ἀναντίρρητα,
ἢ πιθομένους ὅτι κεφάλαιον τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ὁ Χρι-
στὸς ἦν καὶ ὅτι σκιᾶς τύπον εἶχεν ὁ νόμος, ἢ τῇ ἐπιλάμψει τοῦ
ἡλιακοῦ φωτὸς διασκεδάζεται, προσέρχεσθαι τῇ τοῦ κυρίου διδα-
20 σκαλίᾳ καὶ βαπτίζεσθαι, προσθεῖς δὲ καὶ ἀξιωματῶν τυτὴ προσερ-
χόμενοις διανομὰς καὶ τοῦ βάρους τῶν προτέρων ἀπαλλάξας φόρων
καὶ ἐπιτίμους ἐξ ἀτίμων ποιεῖν κατεπαγγελιάμενος, πολλοὺς τοῦ
ἐπακμήνου καλύμματος τῆς πωρώσεως ἤλευθέρωσε καὶ πρὸς πί- C

1 ἤδη om P 4 μὲν] δὲ P 8 ἐπ' om P 9 δ om P
10 ὡς] εἰς P 12 ὑπ' AP 18 φωτὸς om A διδαχῇ A
22 ἐπισαλύμματος P

que hiatibus fatiscens ac in genua pene proruentem, decoris flore ma-
gnae parte deperdito, e ruinis ereptam pristinoque vigori restitutam c ani-
mestate gratiaque implevit. sic itaque erga sacras aedes earumque
curam et reparationem (quibus potissimum pietas in deum atque sancti-
tas designatur) inter imperatores inclitae memoriae sese Basilium habuit.

95. Videns autem nulla re sic deum delectari ut animorum salute,
vique qui dignum ab indigno educat Christi os mancipari (Ier. 15 19),
neque apostolicum opus hoc sibi negligendum segniusve habendum puta-
vit. sed ante omnia Indaeorum gentem incircumcisam et duro corde ac
cervice, quod in ipso fuit, in Christi obsequium verbi sagena irretit.
inbens enim suae religionis argumentis allatis disputationis aleam expe-
riri, ac vel sua firma ostendere et quibus contradici non possit, aut
persuados Christum legis caput esse ac prophetarum, et legem umbrae
typum praetulisse, quae solis radiis ingruentibus dissipatur, ad domini
doctrinam accedere ac baptismata suscipere, propositis etiam praemiis ac
honoribus his qui se Christo adiunxerint, priorumque vectigalium onere
levatum pollicitus atque ex obscura faece nobiles ac honoratos factu-
rum, multos ablato, quod impositum habent, caecitatis velamine ad Chri-

στιν ἔλκυσε τοῦ Χριστοῦ, εἰ καὶ πάλιν οἱ πλείους μετὰ τὸ τοῦ βίου τοῦ βυσιλέως ἐπιναχώρησιν πρὸς τὸν οἰκεῖον ὡς : ὑπέστρεψαν ἐμετόν. ἀλλὰ κἄν ἐκεῖνοι, μᾶλλον δέ τινες ἐκὼς ὡς Αἰθίοπες ἔμειναν ἀμετάβλητοι, ἀλλ' ὃ γε φιλόθεος βασιλεὺς ἐντελεῖς τοῦ ἔργου τοὺς μισθοὺς ἕνεκα τῆς σπουδῆς παρὰ ἀπολήψεσθαι ἐμελλεν.

96. Ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τὸ Βουλγάρων γένος εὖρθε διαγεγονώς. τὸ γὰρ τοιοῦτον ἔθνος, εἰ καὶ πρὸ τούτου τὴν εὐσεβείαν μεταβολὴν εἰσδέξασθαι ἔδοξε καὶ πρὸς τὸν χριστιανικὸν μεταλθεῖν, ἀλλ' ὅμως ἀπαγῆς ἦν ἔτι πρὸς τὸ καλὸν καὶ ἀνιδρῶς ὑπὸ ἀνέμου φύλλα ῥυθδῶς σαλευόμενον καὶ μετακινούμενον ἀλλὰ ταῖς τοῦ βυσιλέως συχναῖς παραινέσεσι καὶ ταῖς λαμπερῶς δεξιώσεσιν, ἔτι δὲ καὶ ταῖς μεγαλοφύχοις φιλοτιμίαις τε καὶ ρεαῖς, ἀρχιεπισκοπὸν τε πείθεσθαι καταδέξασθαι καὶ ἐπισκοπὴν καταπυκνωθῆναι τὴν χώραν ἀνέχεται· καὶ διὰ τε τούτων δὲ τῶν ἐξ ὁρέων τε καὶ τῶν σπηλαίων τῆς γῆς μετακληθέντων ἐκῆσε παρὰ τοῦ βυσιλέως ἀποσταλέντων, τῶν εὐσεβῶν μοναχῶν τε πατρῶα ἤθη καταλιμπάνει καὶ ὀλόκληρον τῷ Χριστιανισμῷ γηγενέεται.

P 211 97. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Ῥώων ἔθνος δυσμαχότατόν τε ἀθροῦς ὃν χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ σιδηρῶν περιβληθῆναι ἱκαναῖς ἐπιδόσεσιν εἰς συμβάσεις ἐφελκυσάμενος, καὶ σπονδὰς αὐτοῦσπερ εἰρηνικὰς, ἐν μετοχῇ γενέσθαι καὶ τοῦ

1 ἐκ om P 6 λήψεσθαι P 10 τὸ om P 16 τα
20 Ῥῶς A

sti fidem attraxit, quanquam plerique rursum, post imperatorem exemptum, ad vomitum suum ut canes reversi sunt. tametsi vis (seu potius illorum pars aliqua), velut Aethiopes, errorem haud minus religiosissimus tamen imperator integram a deo operis mercedem molitionis causa percepturus erat.

96. Similiter vero se etiam erga Bulgaros gessit. ea enim etsi antea ad pietatem transiisse visa fuerat et Christianorum ritus pisset, adhuc tamen in bono instabilis ac quasi volatica erat, velut quod facile levi aura quatitur atque movetur. crebris tamen impementis splendidisque acceptionibus ac cultu, nec non magnificentionibus ac muneribus, archiepiscopum recipere suadet, nec in provincia creari episcopos iisque constipari abnuit. horum eorumque quos ex montibus et cavernis terrae religiosissimos mo imperator acciverat inque eam messem destinarat, avitis moribus iussis in Christi sagemam, quicquid Bulgaricae gentis est, concessit.

97. Praeterea genti Russorum nescienti mansuescere ullive atque a dei sensu ac pietate remotissimae, auri argentique ac ser vestium affluentis largitione in foedus pertractae, iunitisque cum ea i

ριμῶς βαπτίσματος ἔπεισε καὶ ἀρχιεπίσκοπον παρὰ τοῦ πατριάρ-
 χου Ἰγνατίου τὴν χειροτονίαν δεξάμενον δεξασθαι παρεσκευάσειεν,
 ἕς κατὰ τὴν τοῦ εἰρημένου ἔθνους χώραν παραγεγονῶς ἀπὸ τοιαύ-
 τῃς πράξεως εὐπαράδεκτος τῷ ἔθνει γεγένηται. τοῦ γὰρ ἄρχον-
 τος τοῦ τοιοῦτου γένους σύλλογον τοῦ ὑπηκόου ποιησαμένου καὶ
 μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν γερόντων προκαθεσθέντος, οἱ τῶν ἄλλων
 μᾶλλον τῇ δεισιδαιμονίᾳ διὰ τὴν μακρὰν συνήθειαν προστετηκότας **B**
 ἐνόησαν, καὶ σκοπομένων περὶ τε τῆς οικείας καὶ τῶν Χριστι-
 αῶν πίστεως, εἰσκαλεῖται ὁ ἄρτι πρὸς αὐτοὺς φοιτήσας ἀρχιερεῖς,
 10 καὶ τίνα τὰ παρ' αὐτοῦ καταγγελλόμενα καὶ αὐτοὺς διδάσκεισθαι
 μέλλοντα ἐπυνθάνετο. τοῦ δὲ τὴν ἱεράν τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίου
 βίβλον προτείναντος, καὶ τίνα τῶν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ
 Θεωμάτων αὐτοῖς ἀπωγγειλαντος, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τερατουρ-
 γηθέντων κατὰ τὴν παλαιὰν τὴν ἱστορίαν αὐτοῖς ἀναπτύξαντος,
 15 "εἰ μή τι τῶν ὁμοίων" ἔφασαν εὐθέως οἱ Ῥῶς "καὶ ἡμεῖς Θεασό-
 μεθα, καὶ μάλιστα οἷον τὸ ἐν τῇ καμίνῳ τῶν τριῶν λέγεις παίδων,
 οὐκ ἂν σοι ὄλως πιστεύσωμεν, οὐδὲ τὰς ἀκοὰς ἡμῶν ἔτι τοῖς ὑπὸ **C**
 σοῦ λεγομένοις ὑπόσχωμεν." ὁ δὲ πεποιθῶς ἐπὶ τῷ ἀψευδεῖ τοῦ
 ἐπόντος ὅτι ὁ ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου λήψετε καὶ ὅτι
 20 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ, κάκεινος ποιήσει, καὶ
 μῆλονα τούτων ποιήσει, ὅταν οὐ πρὸς ἐπίδειξιν ἀλλὰ πρὸς σωτη-
 ρίαν ψυχῶν μέλλει γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ἔφη πρὸς αὐτοὺς "εἰ

2 τὴν om P 13 ἐπαγγειλαντος A τοῦ om P 15 εὐθέως
 ἴφθασαν A 16 τὸ om P

ac pace firmata, divini quoque baptismatis participes fieri persuasit, ac
 archiepiscopum ab Ignatio patriarcha ordinatum ut susciperent effecit.
 In ad dictae gentis provinciam cum venisset, ex tali eventu illustri
 facinore illius sibi animos faciles reddidit. gentis enim princeps, sub-
 ditae plebis coacto coetu, cum senatoribus suis ac proceribus praeside-
 bat; qui et falsae religioni ob longam consuetudinem proclivius reliquis
 adhererant. deque sua ac Christianorum fide deliberantibus, in con-
 ventum vocatur qui ad eos recens episcopus venerat; ac quaenam
 ipse profiteretur eosque docturus esset, ex illo sciscitabantur. eo sa-
 crum divini evangelii librum protendente, ac quaedam salvatoris nostri
 miracula deique in veteri testamento prodigia exponente, statim Russi
 subdiderunt "nisi nos etiam eiusmodi aliquid viderimus, ac potissimum
 quale in trium puerorum camino accidisse dicis, nullam prorsus tibi
 fidem habebimus, nec tuis verbis animum auresque nostras ultra accom-
 modabimus." praesul vero de illius promissionis veritate fretus, qui
 ait (Ioan. 14 14 et 12) "si quid petieritis in nomine meo, accipietis"
 et "qui credit in me, opera quae ego facio, et ille faciet, et maiora
 his faciet," tum nimirum cum non ostentationis causa sed ad salu-
 tem animarum haec quae fiunt, sunt futura, ait ad eos (Deut. 6 16)

καὶ μὴ ἐξεστὶν ἐκπειράζειν κύριον τὸν θεόν, ἀλλ' ὅμως εἰ ἐκ ψευ-
 χῆς διεγνώκατε προσελθεῖν τῷ θεῷ, αἰτήσασθε ὄπαρ καὶ βοήθειαν
 καὶ ποιήσει τοῦτο πάντως διὰ τὴν πίστιν ὑμῶν ὁ θεός, κἄν ἡμεῖς
 ἐσμέν εὐτελεῖς καὶ ἐλάχιστοι." οἱ δὲ ἠτήσαντο αὐτὸ τὸ τῆς πᾶ-
 D στωσ τῶν Χριστιανῶν βιβλίον, ἦτοι τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέ-
 λιον, ἐν τῇ ὑπ' αὐτῶν ἀναφθεῖσθαι ἐμβληθῆναι πυρκαϊᾷ· καὶ ἰ-
 ἀβλαβὲς τηρηθεῖν καὶ ἄκαυστον, προσελθεῖν τῷ παρ' αὐτοῦ κη-
 ρυσομένῳ θεῷ. ῥηθέντων δὲ τούτων, καὶ τοῦ ἱερέως πρὸς τὸ
 θεὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας ἐπάραντος, καὶ εἰπόντος ὁ-
 δόξασόν σου τὸ ἅγιον ὄνομα, Ἰησοῦ Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν, κ-
 νῶν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ ἔθνους τούτου παντός, ἐρρίφη εἰς τὴν κε-
 μινον τοῦ πυρὸς ἢ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου βιβλος. ὠρῶν δὲ διεκ-
 λυθυσίων ἱκανῶν, εἶτα τῆς καμίνου κατασβεσθείσης, εὐρέθη·
 P 212 ἱερὸν πυκτὸν διαμεινῶν ἀπαθές καὶ ἀλώβητον καὶ μηδεμίαν ὑ-
 τοῦ πυρὸς δεξιόμενον λύμην ἢ μείωσιν, ὡς μηδὲ τῶν ἐν τοῖς κλε-
 δώμασι τῆς βίβλου κροσσῶν τὴν οἰανοῦν ὑπομεινάντων φθορὰν
 ἀλλοιώσειν. ὑπερ ἰδόντες οἱ βάρβαροι, καὶ τῷ μεγέθει καταπλα-
 γέντες τοῦ θαύματος, ἀνεκδιαισῆτως βαπτίζεσθαι ἤρξαντο.

98. Οὕτως οὖν τῶν τοιούτων ἔργων ἐν τοῖς χρόνοις τῆ
 βασιλείας τοῦ συνετοῦ βασιλέως Βασιλείου καταπρατιομένην, κα-
 δεξιῶς κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων χωροῦντων αὐτῷ, καὶ τοῦ καθ'
 ἡμέραν θάλλοντος βίου, καὶ εὐθυμίας χορευούσης περὶ τὴν πόλιν

8 ἡμῶν A
 om P

8 τὸν om A

20 βασιλείως om A

21 τῷ

"etsi non licet dominum deum tentare, si tamen ex animo statueris de-
 deum accedere, quod libuerit, hoc et petite; omninoque deus praestabit
 propter fidem vestram, etsi nos despiciabiles et nihili sumus." petier
 ipsum fidei Christianae librum (divinum scilicet sacrumque evangelium
 in rogam inliceri ab eis accensum, ac siquidem librum nihil flamma lae-
 rit aut exusserit, ad deum accessuros, qui ab illo praedicaretur. quibus
 sic dictis, ac sacerdote oculos ac manus ad deum levante, atque dicente
 (Ioan. 12 28) "clarifica nomen sanctum tuum, Iesu Christe deus nostrus
 etiamnom in oculis gentis huius universae," sancti evangelii liber in ro-
 gam ignis coniectus est. nec paucis decursis horis, ac rogo exinde ex-
 stincto, inventum est sacrum volumen illaesus nec edacis flammae
 ulla violatum, nulla eius ab igne noxa aut diminutione, ut ne fimbria
 quidem librum claudentes ullam aut corruptionem aut laborem sensorum
 quo viso barbari, ac miraculi magnitudine in stuporem acti, omni sub
 lata haesitatione baptismo intingi coeperunt.

98. Cum sic igitur prudentissimi imperatoris Basilii temporibus
 talia gererentur, exque animo cuncta prospere cederent, ac quotidie re-
 publica uberius floureret, inque civitate ac regia iucunditas vigeret, omni

καὶ τὰ βασίλεια, καὶ γαλήνης ἠπλωμένης ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν νῆσον B
καὶ ἤπειρον, Ἐξαιφνης λαίλαψ καὶ ζάλη καὶ καταιγίς συμφορῶν
ταῖς ἀνακτόροις ἐκώμασε, κοπετὸς καὶ θρήνος καὶ Ἰλιάς λυπηρῶν
καὶ τραγηδία θλιβερῶν ἐχόρευσε περὶ τὰ βασίλεια. ὁ γὰρ φιλι-
ππος καὶ πρωτότοκος υἱὸς τῷ βασιλεῖ Κωνσταντῖνος ἐν αὐτῷ τῷ
ἔθνη τῆς ἡλικίας, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος, ἐν τῷ πρὸς ζῆλον
ἀρχοῦμαι τρέχειν τῆς πατρικῆς γενναϊότητος, ὄξεια νόσῳ περιπε-
σὸν καὶ ἐπὶ ὀλίγαις ἡμέραις τῷ πυρετῷ καυσθεὶς, πᾶσαν τὴν
ἰσχυρὰν ἰκμάδα τοῦ παρὰ φύσιν λάβρον πυρὸς συντόμως ἐκδα- C
σπώσας, τὸν βίον ἐξέλιπε, πένθος ἀμόθητον καταλιπὼν τῷ
πατρὶ. πλὴν ἐπεὶ λόγῳ κρατεῖν ὑφείλει τῶν ἀλόγων παιθῶν ὁ πε-
παιδευμένος ἀνὴρ, καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ὢν καὶ θνητὸς ἤδει καὶ
τὸν υἱὸν ἔχων ὁμοίως θνητὸν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ πέρα τοῦ μετρίου
τὸ συμβᾶν ἀποδύρεσθαι ὡς ἀγεννές τε καὶ ἀνανδρον τῇ γυναικωνί-
στῶν δειδοῦς Φῦττον ἐγένετο ἑαυτοῦ, καὶ τὴν εὐχάριστον τοῦ γεν-
ναίου Ἰωβ φωνὴν ἀνεφθέγγατο, “ὁ κύριος ἔδωκεν” εἰπὼν, “ὁ κύ-
ριος αὐτίς ἀφείλατο. ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ γέγονεν.
ἢ αὐτοῦ ἐδόλογημένον τὸ ὄνομα.” καὶ “τί” φησὶ “θανυμαστόν,
εἰ ὁ θεὸς πάλιν ἀπειλήσῃ, ὡς ἐβούλευεν, ὅπερ δέδωκεν;” καὶ D
ὁ μᾶλλον εἰς παραμυθίαν τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν γεγωνὸς ἦν
ἐπὶ τῶν συνήθων αὐτίς, προϊστάμενος ὄρφανῶν, χήραις ἐπικου-

1 τὰ om P

17 ἀφείλατο A

νήσον om A

19 ἐπέλεπεν A

4 ἐχόρευσε P

7 ἔδει P

no posse insula ac continente diffusa tranquillitas lateque explicata esset,
supente malorum turbo procellaque ac tempestas in regiam invasit; plan-
tus et luctus tristiumque rerum Ilias ac molestorum tragoedia per au-
tus bacchari. carissimus scilicet ac primogenitus imperatori filius Con-
stantinus in ipso aetatis flore ac inventutis vigore, dum ad paternam
necessitatem aemulandam contendit, in morbum acutum incidens, pau-
caeque dies febris ardoribus exustus, innaturali rapido igne quicquid vi-
nalis humoris erat brevi absumente, in vivis esse desiit, inenarrabili
morte parenti relicto. quoniam tamen vir disciplina moribusque compo-
situs alienos a ratione impetus ac perturbationes ratione moderari debet,
proeque homo ac mortalis cum esset, filium similiter mortalem se habere
nullis dubitabat, idcirco abundantiore luctu, ac qui modum excedat, casum
desistere, velut ignavi muliebrisque animi sensu gynaeceo relicto, quanto-
pius sibi ipse redditus, generosi Iobi gratiarum actionis vocem prolocutus
est (Job 1 21) “dominus dedit, dominus rursus abstulit: sicut domino
placuit, sic et factum est: sit nomen illius benedictum. et quid mirum?”
proquit, “si, qui dedit, rursus abstulit id quod dederat, pro eo ac pla-
cuit? magisque solandae matris fratrumque munere perfunctus con-
suetis iterum animam advertebat, pupillarum defensor, viduarum adiutor,

ρῶν, χορηγῶν στρατιώταις καὶ πένησιν, ἀδικουμένοις ἐπαμύνων καὶ τῶν φοβουμένων τὸν κύριον ἠδέως καὶ εὐμενῶς ἀκροώμενος τὰ λυσιτελῆ καὶ σωτήρια καὶ τὴν ἄνω βασιλείαν προξενούντα ξηγουμένων καὶ ὑποτιθεμένων αὐτῷ.

99. Ἐπεὶ δὲ εἰώθασι πολλάκις οἱ καθεστηκότες ἐπὶ τῷ ἀρχῶν καὶ τῶν διοικήσεων, τὴν εὐνοίαν δῆθεν ὑπεμφαίνεω ἐθέλοντες, τάχα δὲ καὶ μονιμωτέραν ἐντεῦθεν οἰόμενοι τὴν ἀρχὴν ἑαυτοῖς καταστήσασθαι, ὑποτιθέναι τὰ πρὸς αὐξήσιν τῶν εἰσφορῶν καὶ τὸν τῶν προσόδων συντελοῦντα πλεονασμόν, ὑπέμνησεν ποτε καὶ τῷ γενναίῳ τούτῳ βασιλεῖ ἀπὸ τοιαύτης γνώμης ὃ τῆ τοῦ γενικοῦ τὸ τηρικαῦτα διέπων ἀρχὴν ἀποσταλῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἔξουσίαν ἅπαντα θέματα τοὺς λεγομένους ἐπόπτα τούτους καὶ ἐξισωτίς, ὡς ἂν, φησί, τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ χωρικῶν ὃ χρόνος τοὺς δεσπότας διὰ τινα περιπέτειαν τοῖς οἰκείοις ἐπικλυσε ῥέμασι, πρὸς ἑτέροισι διάδωνται καὶ πρόσδοτον ἐντεῦθεν οὐχὶ μικρὸν τῷ ταμιεῖ τῷ βασιλικῷ προσπορισωσιν. ὃ δὲ βασιλεὺς ἀποδέχεσθαι προσποιησάμενος τὴν ὑπόμνησιν, ἐκλέξασθαι καὶ εὐτρεπίσαι καὶ αὐτῷ προσαγαγεῖν τοὺς ὀφειλοντας τὸ ξηροῦ ἐπιτελέσαι καλῶς προετρέψατο. σκεψάμενος δὲ καὶ φροντιστὴς ὁ γενικός, καὶ ὡς ἐδόκει κάλλιστα τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος καὶ τὰς τῶν ἐκλεγέντων κλήσεις εἰσαγαγὼν πρὸς αὐτόν, πολλὰ ἐνομισθῆ μέμψεως ἄξιος καὶ σφοδροτέροις ὑπεβλήθη ὀνειδισμοῖς

8 τὸ P

12 ἅπαντα τὰ D. AP

militum pauperumque sumptibus iustus piusque erogator, eorum qui in iniuria laederentur ultor, ac timentium dominum, qui utilia et salutaria supernumque regnum conciliantia doceant suadeantque, laete ex animo placidusque auditor.

99. Cum autem plerumque soleant, qui praefectoris ac magistratuum rerumque administrationi praepositi sunt, suam nimirum benevolentiam principi insinuare cupientes (forte vero etiam hoc satagentes, ut diuturniorem sibi magistratum efficiant ac praefecturam) ea suggestione unde fisci procurationes augeantur maioraque tributa in rationes proferantur, ea quandoque mente is qui genici tunc munere fungitur, generosi pectoris virum Basilium submonuit mittendos ad omnes provincias (recentior usus themata dicit) eos quos inspectores ac peraequatores vocant, agros scilicet et praedia, quorum possessores adverso aliquo casu tempus fluctibus suis obruisset, aliis ditatos, unde pecuniae vis non modica aerario accederet. imperator Basilium se probare simulans, eligi atque parari sibi que offerri iubet istud muneris probe expleturi essent. tum genicus adhibito diligenti examine solertique cura, et ut optimum illi videbatur, optimis de maxime ingenis, eorumque relatis nominibus, haud levi dignis verberis visus est acriusque obiurgatus, quod eiusque generis ac probi

εἰ τοιοῦτους εἰς τὸ τοιοῦτον ἔργον προβάλλεται. τοῦ δὲ μὴ ἔχειν
 ἐν τοῖς πολιτευομένοις κρείττονας λέγοντος, ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο
 ὅτι παρ' ἔμοι τοιοῦτον τὸ τῆς προκειμένης διακονίας ἔργον κρινε-
 ται ὥστε, εἴπερ οἷόν τε ἦν, αὐτὸν ἐμὲ πρὸς τὴν τούτων διοίκησιν
 5 ἔξειλθεῖν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο οἶδα ὅτι δοκεῖ τυχὸν ἀρεπὲς καὶ ἀδύνα- C
 τον, ἔξ ἀνάγκης ἐπὶ τοῖς δυσὶ τῆς πολιτείας μαγίστροις, οἳ καὶ
 χρόνῳ καὶ πείρᾳ καὶ ταῖς πολλαῖς ἐν τῷ μακρῷ βίῳ τῶν πολιτι-
 κῶν ἀρχῶν διοικήσεις, ἐν αἷς ἐξητύσθησαν, ἀκίβδηλον καὶ κα-
 θαρὸν τῆς ἀρετῆς ἐξηγητόχασιν τὸ δοκίμιον, τὰς ἐλπίδας ἀποσα-
 10 λείω, καὶ τὴν διακονίαν ὑπὸ τούτων ἀνυσθῆναι δεόντως θαρρῶ.
 ἀπιδῶν οὖν, φησί, αὐτὸς σὺ τούτοις ἀπῄγγειλον τὸ τῆς διακο-
 νίας ἐπιωφελές καὶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν. καὶ βουλομένων αὐτῶν
 ἐξελθεῖν ἐπευδοκῶ καὶ αὐτὸς καὶ ἐπισφραγίσω τὸ βούλευμα. ὡς
 δὲ ἀκούσαντες οἱ ἄνδρες ἦλθον εἰς ἔκκληξιν, καὶ τὸ γῆρας ἀνθ' 3
 15 ἰακτηρίας καὶ τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καμάτων καὶ πόνοους D
 αὐτῶν προβαλλόμενοι παρενεχθῆναι τὸ τῆς τοιαύτης διακονίας πο-
 τήριον ἔξ αὐτῶν καθικέτευον, ἔξ ἀνάγκης ἐπέστρεψεν ἄπρακτος
 ὁ κερμαθὴς, καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ παρὰ τῶν μαγίστρων ἀπῄγγειλεν.
 ἄπερ ἀκούσας εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὅτι εἰ τὸ ἐμὲ ἔξειλθεῖν δοκεῖ τε καὶ
 20 λέγεται εἶναι ἀδύνατον, παραιτοῦνται δὲ τὴν ὑπουργίαν καὶ οἱ λαμ-
 πρότατοι μάλιστα, οὐδένα ἔχων τοῦ πράγματος διοικητὴν ἀξιοχρεῶν
 καταλειφθῆναι τὸ ὑποβαλλόμενον βούλομαι ἀνεπίσκοπτον καὶ ἀδιε-
 ρεύητον. κρεῖττον γάρ, φησί, παρακερδαίνειν τινὰς ὑπὸ τῶν ἐμῶν

6 ἀπειθεῖν P

9 ἐπισαλεύω P

15 καὶ πόνοους αὐτῶν om P

vires ad munus istud proponeret. cumque diceret inter cives ac tota
 re publica se nullos meliores habere, intulit imperator "tanti apud me
 eius muneris functio est, ut et ipse, si liceret, ad eam profecturus es-
 sem. quia tamen, ut probe novi, nec satis forte decorum videtur nec
 possibile, necessario in duobus rei publicae magistris, tempore et expe-
 rientia multisque per longam aetatem civilium magistratuum functionibus
 exercitatis, sinceræque in eis ac exploratae virtutis probatis, spem col-
 loco, remque ab illis probe exsequendam confido. tu ergo ipse vadens
 eius illis provinciae utilitatem meamque voluntatem nuntiatio; ac dum in
 animum induxerint ut proficiscantur, placet et mihi, assensumque consilio
 praebere." viros, ut audiere, stupor subiit, seniumque supplicationis loco
 ac longos pro re publica exantlatos labores atque sudores ostendentes
 eausque functionis calicem ab eis transferri exorabant. necessario itaque,
 qui missus fuerat, re infecta reversus magistrorum responsa haec impe-
 ratori rettulit. tum imperator his auditis "cum fieri non posse videatur
 ut ego exeam (atque etiam dicatur) illustrissimique magistri munus de-
 ficiant, ac qui illi functioni par videatur, alius nemo suppetat, placet
 suggestionem indiscussam ac cassam manere. praestat enim" inquit
 "Romanos ex fisci proventibus reque privata non bene lucrari, quam ut

P 214 οὐ καλῶς ἢ κακῶς ὑποπείσειν τινα ζημιώδει κακῶ καὶ ἐπιτριβοῦσ
αὐτὸν συμφορᾷ. καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς αὐτοκρα
τορίας αὐτοῦ ζῆμεινεν ἀνέκοπτος, ὡς ἂν τις εἴποι, καὶ ἀνεξίσωτοι
ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐλευθερός τε καὶ ἀδιάπρακτος, ὁ ὑπὸ τὴν Ῥωμαί
κῆν ἔξουσίαν ἅπας τῶν ὄλων θεμάτων λαὸς καὶ τὰ χωρία καὶ
ἄγροι τοῖς γειτονοῦσι τῶν πενήτων προκείμενοι εἰς ἀπόλαυσι
τοιούτους ἦν περὶ πᾶν τὸ ὑπήκοον, μάλιστα δὲ τὸν ὄχλον τὸν ἀγρι
θίατον, πατρικὴν ἐπιδεικνύμενος κηδεμονίαν καὶ πρόνοιαν ὁ ἀγι
θὸς βασιλεύς.

B 100. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ φθόνος ἕτεραν ἤγειρε περὶ τ
βασίλεια ζᾶλην καὶ θύελλαν, καθ' ἑαυτῆς τὴν φύσιν συντι
ρόσων τε καὶ κυκῶν. ἄρτι γὰρ τοῦ φιλιτάτου τῷ βασιλεῖ νῆ
Κωνσταντίνου τὸν βίον ἀπολιπόντος, καὶ μεταπεσόντος τοῦ φέ
τρου καὶ τῶν ἐλπίδων ἐπὶ τὸν δεύτερον υἱὸν Λέοντα, οὐκ ἦνεργ
πρώως τὸ βάσκανον τῶν δαιμόνων φύλον τὸ πρῶον καὶ ἦσυχ
καὶ εὐσεβὲς ἅμα καὶ ἱμμελές, ὡς ἔοικεν, ὄρων τοῦ διαδέχοντα
μέλλοντος τὴν βασιλείαν ταύτην ἀρχὴν, καὶ τὴν ἐντεῦθεν τοῖ
ὑπηκόου στοχαζομένην ἐπὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας εὐετηρίαν κα
C πρὸς πάντα τὰ βλαπτόμενα αὐξήσιν· καὶ διὰ τοῦτο κοινῆται
κατ' αὐτοῦ καὶ οὕτως πῶς ἀνταγωνίζεται. ἦν τις τῶν πάν
φιλομένων καὶ πιστενομένων παρὰ τῷ αἰοδίμῳ Βασιλεῖ μνα-

3 εἰς Combesius, libri 57
7 ἦν om P μᾶλλον P

4 ἀδιάπρακτος?
14 υἱὸν om P

5 τὰ om P

male quisquam damno afficiatur ullave graviore iniuria vexetur aut op
primatur." eoque consilio, quamdiu ille rerum potitus est, omnis omnis
Romanae ditionis provinciarum populus ininspectus (ut ita dicam) ac in
exaequatus (i. e. non censitus) mansit, ac si mavis dicere, liber et al
exactionibus immunis; praediaque et agri in pauperum vicinorum usus
cesserunt. talis scilicet princeps optimus erga omnes subditos erat, et
praecipue erga rusticanam plebeculam paternam sollicitudinem ac curas
exhibebat.

100. Verum rursus etiam invidentia procellam aliam atque turbines
in regia excitavit, ipsam in se ipsam naturam conturbans ac concitant
cum enim iam dulcissimus imperatoris filius Constantinus vitam cum
morte commutasset, isque in alteram prolem Leonem amoris vim conva
tisset spesque in eo iactaret, haud placide tulit invidum daemoneum ge
nus, leves placidosque, religiososque simul ac rite compositos, ut par es
illius mores considerans qui imperii successor futurus esset, ac qua
inde conciciebat illo rerum potiente subditorum fore felicitatem, et i
laudabilia quaeque profectum atque incrementum. idcirco se ad pugna
instruit, inque hunc modum certamen aggreditur. erat inclite Basil
inter eos in quos impense afficiebatur ac quibus nimiam quandam hab

χέ, ὡς ἰδόμενος, καὶ ἱερεύς, καὶ φίλος αὐτῷ καὶ ὑπουργὸς δεξιός,
ὃν Σανταβαρητὸν κατανόμαζον· ὃς εἰ καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως
ἔσιργετο, ἀλλ' οὐκ εἶχε παρὰ τοῖς ἄλλοις δόξαν χρηστὴν οὐδ'
ὑπὸ πληρῶν ἀνεπιληπτον. καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ σο-
φοτάτου διεκωμωδεῖτο Λέοντος ὡς γόης καὶ ἀπατεῶν καὶ εἰς ἁ
μέτ' ἔειπεν τὸν βασιλέα παρασύρων καὶ τῶν καθηρόντων ἐκδικαιτῶν.
ἃ ὃν πυνθανόμενος ὁ φέναξ ἐκείνος καὶ ποτηρὸς εὐνοίαν πλάττεται D
καὶ φιλίαν πρὸς τὸν χρηστὸν ὑποκρίνεται Λέοντι, καὶ φησὶ πρὸς
αὐτὸν ὡς ἴνα τί νεανίας ἦδη ὢν καὶ παρὰ τῷ πατρὶ σου φιλοῦμε-
10 ρος μὴ ἐπιφέρῃ κρυπτῶς ῥομφαίαν ἢ μάχαιραν, ὅταν κατ' ἀγροῦς
συναπύξῃ σου τῷ πατρὶ, ἴνυ καὶ αὐτῷ, εἰ κατὰ θηρίου χρεῖαν
σπῆ, ἐπιδοῦός, καὶ εἴ τι λαθραῖον πολλάκις κατ' αὐτοῦ ἐπιβού-
λωμα γένηται, μὴ ἄνοπλος εὐρεθῆς, ἀλλ' ἔχῃς τι μεθ' ὅτου
σηθῆς τοὺς πατρικοὺς ἐχθροὺς ἀνταμόνασθαι. οὐχ ὑπειδόμε-
15 ως δὲ τὸν δόλον ἐκείνος οὐδὲ τὸ δολερὸν τοῦ ἀνδρὸς συννοήσας
(τὸ γὰρ μὴ πρόχειρον εἰς κακίαν οὐδὲ ὑπονοεῖν ἔστι τὰ ποτηρὰ P 215
ἐχθρῆς) δέχεται τὴν βουλὴν καὶ πείθεται μάχαιραν τοῦ ὑποδήμα-
τος ἐπίδος ἐπιφέρεισθαι. ὡς οὖν ὁ ἐπίβουλος ἔγνω χωρήσασαν εἰς
ἔργον τὴν αὐτοῦ συμβουλήν, ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ ὅτι ὁ υἱὸς σου
20 ἐπιβουλεύει σε ἀνελεῖν· καὶ εἰ ἀπιστεῖς, ὅταν κατὰ θήραν ἢ που
ἄλλοθι μέλλεις τῆς βασιλίδος ὑπεξελεῖν, κλέυσον περιαιρεθῆναι
τὰ πόδια τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἰ εὐρεθῆσεται ξίφος ἐπιφερόμε-
νος, γινῶθι ὅτι πρὸς τὴν σὴν αὐτὸ σφραγὴν ἤτοιμάσαστο. καταγ-

bat fidem, monachus quidam, ut videbatur, et sacerdos illique amicus ac
minister strenuus, cui Santabareno nomen. is etsi ab imperatore cole-
batur, apud alios tamen non bonae famae erat nec reprehensione care-
bat. idque in causa erat cur non raro a sapientissimo Leone ut prae-
stigiator ac seductor, quique imperatorem a recti tramite abduceret et
ad absurda traheret, conviciis incessetur. quibus saepius auditis im-
perator ille ac scelestus, simulata benevolentia ac amicitiae larva, ad mi-
nistrium Leonem sic loquitur. "cur" inquit, "cum iam robustis viribus
ad aetatem adoleveris patrique admodum carus sis, non occulte pugio-
nem aut sicam tecum defers, cum una cum illo ruri in equo veheris, ut
in promptu porrigendum habeas, cum ferienda bestia fuerit, et, si quid
adversus eum latenter ex insidiis agi contigerit, non ipse inermis inve-
niaris, sed praesto aliquid habeas unde paternos hostes ulciscaris." dol-
um ille minime subodoratus, nec viri fraudes animo reputans (quod enim
ad malitiam pronum non est, nec improba facile suspicatur) consilium
approbat viroque obsequitur, ut cultrum in ocrea deferat. perfidus au-
tem insidiator, Leonem consilio suo paruisse intelligens, imperatori de-
nuntiat filium structis insidiis illius necem machinari. "quodsi fidem
abnuis" inquit, "cum venatura aliave ex causa urbe exieris, iube et
ocreas amferri; ac si quidem gladium deferre inveniatur, ne in tuam nec-
em cum sibi parasse dabitaveris." indicta igitur ruri principis vena-

γελθείσης ὄν ξεόδου βασιλικῆς συνεξῆλθεν ἅπαν τὸ εἰωθό
B κατὰ τινα τόπον γενομένων αὐτῶν προσποιεῖται χρεῖαν ἔχει
 χαίρας ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπεζήτει ταύτην μετὰ σπουδῆς. σὺ
 ὦν δὲ ὁ υἱός, καὶ μηδὲν τῶν ὑπονοουμένων τῷ πατρὶ προί
 νος, ἀκίμως πάνυ καὶ ἀπονήρως ἐφελκυσάμενος ἦν ἐπεφέρει
 χαιραν ἐπιδίδωσι τῷ πατρὶ. γενομένον δὲ τούτου ἔδοξεν
 ἢ κατ' αὐτοῦ προσαγγεῖλαι πιστῇ καὶ αἰ παρ' αὐτοῦ ἀπ
 μάταιαι καὶ κεναί. ὑποστρεψάντων ὄν αὐτίκα πρὸς τὰ βο
 πρὸς ὄργην ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ υἱοῦ διανίσταται, καὶ κα
 τῶν βασιλείων οἴκων, ὃς Μαργαρίτης κατονομάζεται, ἕμφ
 τοῦτον πεποιήται, καὶ τῶν ἔρυσθρῶν πεδίλων ἀπογυμνοῖ.
C Θιστο δὲ παρὰ τοῦ ἔρυσθρου καὶ ἐκδικητοῦ πρὸς τὸ καὶ τοδὲ
 ἐπισβέσαι τῶν ὀφθαλμῶν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑπὸ τοῦ τῆς
 δος ἀρχιερέως καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς κωλύεται διαπράξ
 τῆς εἰρκτῆς δ' ὁμοῦς εἶχεν ἐντός. χρόνον δὲ παραδραμόντι
 χροῦ, καὶ τῆς φύσεως οὐ γνωρίζουσας ἑαυτὴν ἀλλ' ὑπὸ τῶν
 ρῶν πνευμάτων τραχνομένης, τῶν δὲ τῆς γερουσίας ὑπερ
 πολλάκις βουληθέντων ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα διαπι
 σασθαι, ἀλλοτε δὲ κατ' ἄλλην αἰτίαν κωλυομένων, ὅπου τι
 προφύσεως εὐλογον ἔσχον ἀφορμὴν εἰς τὸ κατανύσαι τὸ βο
 (101) ἦν τι ζῶον πτηνὸν ἐν ταλάρῳ πλεκτῷ κατὰ τὰ β
 αἰωροῦμενον, μιμηλὸν καὶ πολέφωρον, ὃ ψιττακὸς ὄνομι
D ὄπερ εἴτε πρὸς τινῶν διδαχθὲν εἴτε ἄλλως πως πολλάκις "αἰ

5 ἐφελκυσάμενος?

13 ἀποσβέσαι?

tione, omnis ex more comitatus una exierunt. cumque in quen
 cum evasisissent, simulat imperator sibi opus gladio esse, eius
 acitutum copiam quaerit. aderat filius, eorumque ignarus qua
 animo versaret, simplici admodum nec malo quicquam animo, qui
 stabat gladium, extractum patri offert. hinc statim data advers
 nem delatio probabilis visa est, illiusque inanes defensiones ac
 mox itaque reversis in regiam imperatoris in filium ita efferves
 que regiarum aedium una, cui Margaritae nomen, truso in carce
 bros calceos detrahit. incitaverat inimicus et ultor, ut et oculori
 exstingueret. verum obstitere regiae urbis episcopus ac senatus
 interim tamen tenebatur in carcere. longum iam tempus fluxer
 ipsa se natura agnoscebat, sed malignis flatibus exasperata erat
 tus primates cum saepe constituissent pro filio apud patrem sup
 nem obire, alias aliam ob causam impediti, eiuscemodi occas
 praestandae probabilem opportunitatem exque ratione nacti sunt
 avis erat in implexo calatho in regiae pendens triclinio, egregi
 trix et loquacissima: psittacum vocant. hic sive a quibusdam
 erat sive alio quovis modo hauserat, "heu heu, domine Leo"

*Αὐτὸν ἐφθάρηγετο. παρδαισίως δὲ ποτε τελουμένης τῷ βασιλεῖ,
 καὶ τῶν πρώτων τῆς βουλῆς συνεστιωμένων αὐτῷ, καὶ τοῦ ὄρνι-
 θος πλάξαις φθρηγομένου τὸ προρηθέν, ἐπιστυγνύσαντες οἱ δαι-
 τμόνεις καὶ τῆς εὐωχίας παυσάμενοι ἐπὶ συννοίας ἐκάθητο. οἷς
 5 προσχωὼν ὁ βασιλεὺς τὴν αἰτίαν τῆς τῶν ἐδεστίων ἀποχῆς ἐπυνθάν-
 νειτο. οἱ δὲ δακρύων ὑποπλησθέντες τοὺς ὀφθαλμοὺς "τίνα βρω-
 σα" εἶπον "φαγοῦμεθα, οὕτως ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ ἀλόγου τούτου
 ἐπιδιζόμενοι οἱ δοκοῦντες ἡμεῖς λογικοὶ τε καὶ φιλοδέσποτοι, ὅτι
 αὐτὸ μὲν τὸν οἰκεῖον ἀνακαλεῖται δεσπότην, ἡμεῖς δὲ τρυφῶντες P 216
 10 λήθην τοῦ μὴ ἀδικήσαντος δεσποσύνου ἐλάβομεν. εἰ μὲν γὰρ
 ἐλλήγεται ἀδικῶν καὶ κατὰ τῆς πατρικῆς κεφαλῆς εὐτρεπίσας τὴν
 δειψίαν, αὐτόχειρες αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες γενοίμεθα καὶ τοῦ αἵματος
 αὐτοῦ κορεσθήμεν· εἰ δὲ ἐφ' οἷς ἐνεκλήθη διαφεύγει τὸν ἐλεγ-
 χον, μέχρι τίνος ἢ συκοφάντις γλῶσσα δυναμωθήσεται κατ' αὐ-
 15 τοῦ;" μαλακισθεῖς οὖν τοῖς τοιοῦτοις τῶν λόγων ὁ βασιλεὺς τότε
 μὲν καθεσθῆναι τούτους προσέταξε, καὶ σκοπῆσαι περὶ τοῦ πρά-
 γματος ἐπηγγελάτο, μετ' οὗ πολὺ δὲ πρὸς τὴν φύσιν ἐπανελθὼν
 ἔβλεπε τε τῆς φρουρᾶς καὶ εἰς ὄψιν ἄγει αὐτοῦ, καὶ τὴν πένθιμον B
 ἀμβέβει στολήν, καὶ τὸ περιττὸν τῆς ἐν τῇ λύπῃ τρυφίσεως κόμης
 20 περικυβεθῆναι κελεύει, καὶ τὴν προτέραν τῆς βασιλείας τάξιν καὶ
 τιμὴν ἀποδίδωσιν.*

102. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ φθινύδι νόσῳ περιπίπτει

1 δὲ τότε P

16 μαλακθεῖς A

*perirebat. cum itaque tunc imperator opipare instructum haberet
 convivium, senatusque primores pariter epularentur, ac avis ea quae di-
 cta sunt crebrius repeteret, affecti maerore convivae, missaque epularum
 luculentitate, cogitabundi sedebant. animum advertit imperator, quidve
 causae sit cur se a dapibus abstineant ex illis quaerit. illi vero oppleti
 lacrimis "quas" aiunt "dapes sumemus, sic nobis exprobrante bruta hac
 amantem, qui ipsi praediti ratione herique amantes videamur? dum illa
 sic repetitis vocibus dominum inclamante, nos genio indulgentes insontis
 dominici germinis prolisque sumus oblit? siquidem enim paternum ius
 violasse convincitur et in eius caput dexteram armasse, ipsi nos omnes
 eius auctores necis erimus, illiusque cruore exsaturabimur. sin autem
 eorum quorum accusatur nulla convictio est certaue probatio, quamdiu-
 nam calumniosa lingua opprimendo praepollebit?" istiusmodi sermonibus
 tantisper delinitus imperatoris animus tunc quidem sedere eos iussit,
 eiusque rei gratia se deliberaturum promisit. nec diu post ad indolem
 geniumque reversus e carcere educto sui illi copiam facit, lugubrique
 ipsius mutato habitu ac superfluo comae per tristitiae tempus adultae,
 levato onere, in pristinum eum imperii gradum honoremque restituit.*

102. Nec multo post in tabificum gravemque morbum imperator

ὁ βασιλεύς, ἐκ διαρροίας παρακολουθησάση γαστρός, ἢ τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τινος τῶν κατὰ θήραν παραπτώσεων ἔλαβεν· καὶ λοιπὸν κατ' ὄλιγον τῆ τοιαύτῃ τηκεδόνι κατεμαραίνεται. διαθεῖς δὲ τὰ τῆς βασιλείας ἄριστα καὶ τὸν κληρονόμον γνωρίσας, καὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα τὰ εἰκότα βουλευσάμενός τε καὶ ἐμφρόνως διορισά-
C μενος, ὕστερον πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ πᾶσαν τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα ἀνιμωμένου καὶ ἀναλίσκοντος τὸν βίον ἀπέλασε, συμβασιλεύσας μὲν τῷ πρὸ αὐτοῦ Μιχαὴλ χρόνον ἕνα, ἐν ἑτέροις δὲ χρόνοις ἑννεακαίδεκα περὶ τὴν αὐτοκράτορα τῆς βασιλείας διαπρέφας ἀρχὴν, ἄριστα μὲν τὰ πολιτικὰ διαθεῖς, κάλλιστα δὲ καὶ 10
περὶ τὰ στρατιωτικὰ διωγεγονώς, καὶ πλατύνας μὲν τὰ ὄρια τῆς ἀρχῆς, ἀδικίαν δὲ καὶ βίαν ἐξελάσας ἀπὸ τοῦ ὑπηκόου παντός, ὡς καὶ τὴν Ὀμηρικὴν περὶ τοῦ ἀρίστου βασιλέως μαρτυρίαν ἀφ-
μύζειν αὐτῷ τὴν

ἀμφοτέρον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής. 15

D Διαδέχεται δὲ τὴν ὅλην τῆς ἑξουσίας ἀρχὴν ὁ καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τῆς ἀρετῆς ἐπὶ τὸν πατρῶον κλῆρον καλούμενος καὶ παρὰ τοῦ ὑπηκόου δι' εὐχῶν ἐπιζητούμενος, Λέων ὁ πρῶτος καὶ σοφώτατος καὶ πρῶτος τῶν ἔτι περιλειπομένων υἱῶν.

Καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας Βασιλείου τοῦ ἀο-
δίμου, ὅσα μὴ τῆς λήθης παρεσύρη ρεύμασι καὶ τῷ διὰ μέσον χρόνῳ ἐξέτηλα γέγονε, καὶ αὐτὴ δὲ ἢ πρὸ τῆς βασιλείας ἀγωγῆ,

17 τῶν πατρῶον κλήρων A

20 Βασιλείου om P

21 τοῖς
λήθης?

incidit, qui ex profluvio ventris acciderat; quod ipsum ex casu inter venandum oriri contigerat. iamque paulatim tali tabe contabescerebat. imperii itaque rebus optima ratione dispositis, designatoque successore, nec non singulis consentanea ratione solertique consilio constitutis, tandem febris ardoribus violentiori aestu eius omnem vitalem humorem exhaurientibus ac consumentibus vita excessit, cum imperasset cum Mi-
chaële eius decessore annum unum, alios vero decem et novem solus re-
rum summam praeclare administrasset; cum civilibus optime constitutis, ipsa quoque armata militia praeclare effulsisset, atque imperii fines pro-
duxisset, iniuriamque ac vim a subditis omnibus longe reppulisset, ut et merito Homericum illud optimi regis in eum quadret elogium "atrusque, rex bonus et fortis bellator."

Excepit post eum rerum summam, qui et natura ipsoque virtutis iure ad paternam hereditatem vocabatur subditorumque votis exposcebat-
tur, mitissimus Leo ac sapientissimus, liberorum ipse superstitum nat-
maximus.

Atque haec incliti Basilii pie religioseque administrati imperii ma-
nena, quotquot illius rerum oblivionis gurgitem effugerunt, nec quod in-
tercurrit aevo exoleverunt. ipsam quoque eius ante adeptum imperium

καὶ οὐκ ἢ τῆς ἄλλης αὐτοῦ ζωῆς περιέχει ὑπόθεσις, κατὰ τὸ ἡμῶν
 ἱερικόν, καθὼς ἢ τῆς ἀληθείας εἶχε φῶσις, ἀπήγγελται καὶ
 ἐστῶρηται.

institutionem, ac quanta omnis eius vitae argumentum ratioque comple-
 ctitur, quoad licuit ac veritatis ordo poscebat, narravimus et in histo-
 riam coniecimus.

Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α

P 217

ΛΕΟΝΤΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ.

Λ Ο Γ Ο Σ Ζ.

Βασιλεὺς τελευτήσας, Λέων ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐτοκράτωρ ἐβασί-
 λησεν ἕτη εἴκοσι πέντε, μῆνας ὀκτώ. Στέφανος δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελ-
 φὸς κληρικὸς ὢν καὶ σύγκελλος συνῆν τῷ πατριάρχῃ Φωτίῳ, ὑπ'
 αὐτοῦ ἀναγόμενός τε καὶ παιδευόμενος. ἀπέστειλεν οὖν ὁ βασιλεὺς
 5 τὸν στρατηλάτην Ἀνδρέαν ἐν τῇ Χρυσοπόλει καὶ ἄλλους συγκλητι-
 κούς οὖν αὐτῷ μετὰ κλήρου καὶ κηρῶν καὶ ἀρμάτων· καὶ ἐξαγα-
 γόντες τοῦ τάφου τὸν Μιχαὴλ ἐν γλωσσοκόμῳ κυπαρισσῶν κατέ-
 θεντο, καὶ ἐπὶ κραβάτου θέντες, ἐντίμως καὶ βασιλικῶς περι-
 στυλάντες, ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγον, καὶ μεθ' ὕμνων μέχρι τῶν
 10 ἁγίων ἀποστόλων προέπεμψαν, ἐπομένων ἐκεῖσε καὶ τῶν αὐτοῦ
 ἀδελφῶν, καὶ ἐν λάρακι κατέθεντο.

2. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν αὐτὸν στρατηλάτην P 218
 Ἀνδρέαν ἅμα Ἰωάννη Ἀγιοπολίτη, λογιῶ πάνυ ὄντι καὶ λογοθέτῃ

IMPERIUM LEONIS IMPERATORIS.

L I B. VI.

Defuncto Basilio Leo eius filius imperator rerum potitus est, annos
 quinque supra viginti, octo menses. Stephanus illius frater clericus cum
 esset ac syncellus, cum Photio patriarcha versabatur, sub cuius educa-
 tione ac erudiebatur disciplina. misit itaque imperator Andream magi-
 strum militiae Chrysopolim, aliosque cum eo senatorii ordinis, cum clero
 et cereis ac curribus; eductumque e sepulchro Michaelis cadaver ac in
 cypressino loculo positum lectuloque impositum, pretiosis vestibus re-
 gisque culta ornatum, in urbem invexerunt; ac cum canticis ad sacram
 usque apostolorum aedem deduxerunt, eius quoque fratribus illic
 famas comitantibus, tumuloque condiderunt.

2. Post haec vero idem imperator eundem magistrum militiae An-
 dream cum Ioanne Hagiopolita, viro valde erudito ac qui cursus publici
 Theophanes contin.

τοῦ δρόμου γενοῦντι, ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ ἀπέστειλεν, οἱ ἐν τῷ ἄμβωνι ἀνελθόντες καὶ τὰς τοῦ πατριάρχου Φωτίου αἰτίας πάντων εἰς ἐπήκουον ἀναγνόντες τοῦτον τοῦ θρόνου κατήγαγον, καὶ ὑπερφύριον αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμονιανῶν τῇ ἐπονομαζομένῃ τοῦ Βόρδοδος ἀνήγαγον. Στέφανον δὲ σύγκειλλον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν⁵ πατριάρχην προβάλλεται, ὑπὸ Θεοφάνους χειροτονηθέντα τοῦ
B πρωτοθρόνου. ἔζησεν δὲ πατριαρχῶν ἔτη ἕξ καὶ μῆνας πέντε, καὶ τελευτήσας θάπτεται ἐν τῇ μονῇ Σικεῶν.

3. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Ζαοῦτζαν Στυλιανὸν μάγιστρον καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου προβάλλεται.¹⁰

4. Προεδόθη δὲ ἡ πόλις ἡ ἐπώνυμος Ὑψηλή, καὶ ἡμίλωσιθσαν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. γέγονε δὲ καὶ μέγας ἐμπρησμός πλησίον τῶν Σοφιῶν, καὶ ἐνεπήσοθη καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ὃν ὁ βασιλεὺς Ἀκων λαμπρῶς ἀνεκαίνισεν.¹⁵

5. Ἀποστείλας δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς Εὐχάιταν Θεόδωρον τὸν
C Σανδαβαρηνὸν ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγεν Ἄνδρέας δὲ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ Στέφανος ὁ μάγιστρος τῆς Καλομαριας, οἱ πολλὰ πρὸς Βασιλεῖον διαβληθέντες ὑπὸ τοῦ Σανδαβαρηνοῦ, ἐπέδεντο τῷ βασιλεῖ ὡς βουληθεῖς Φώτιός τε καὶ Θεόδωρος ὁ Σανδαβαρη²⁰ νὸς βασιλεῖα ἐκ συγγενῶν Φωτίου ποιήσασθαι. προσέταξε δὲ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἄμφω ἐν τοῖς παλατιοῖς ἤγαγον τῶν Πηγῶν, καὶ

20 βουληθεῖη?

logotheta exstiterat, ad S. Sophiae misit. qui ambone conscenso, relictisque in omnium auribus Photii patriarchae accusationis capitibus, eum e sede expulerunt inque Armonianorum monasterium, quod Bordenis vocant, exsulem relegarunt. Stephanum autem fratrem suum synecellum Leo patriarcham praeficit, ordinationis manus impendente Theophane primae sedis antistite. vixit autem in patriarchatu annos sex et menses quinque: vita functus in Siceorum tumulatur monasterio.

3. Imperator Zautzam Stylianum magistrum praefecit ac curam publici logothetam.

4. Proditione capta urbs Hypsele dicta, eiusque omnes incolae ac cives ab Agarenis ducti in captivitatem. sed et ingenti prope Sophias excitato incendio, ipsa quoque S. Thomae apostoli sacra aedes ambusta, quam Leo imperator postmodum magnifice instauravit.

5. Missis imperator Euchaitam apparitoribus Theodorum Santabarenum in urbem induxit. Andreas vero scholarum domesticus et Stephanus magister Calomariae dictus, multis olim apud Basilium a Santabarenis petiti accusationibus, Leoni suggerunt id Photio ac Theodoro fuisse constitutum, ut imperatorem ex Photii gente eiusque cognatis crearent. iussit itaque imperator, ambosque ad regias in Pegis aedes adducere.

ρεῖσθαι διεκλεύσατο. ἀπεστάλησαν δὲ διαγνώμονες τῶν
 ἐν κινουμένων ἀπὸς τε ὁ μάλιστα Στέφανος καὶ ὁ
 ; Ἀνδρέας καὶ ὁ Κρατερός καὶ ὁ Γούμερ πατριῖοι καὶ D
 Ἁγιοπολίτης. ἀγαθόντες οὖν τὸν πατριάρχην Φώτιον
 ἴσθου ἐντίμως καθίσαντες, καὶ αὐτοὶ καθισθέντες, τὴν
 ποιῶντο. ὁ δὲ δομέστικος Ἀνδρέας ἔφη τῷ πατριάρχῃ
 , ὦ δέσποτα, ἄββᾶν Θεόδωρον;” ὁ δὲ “ἄββᾶν οὐ γνω-
 ῦρον.” ὁ δὲ Ἀνδρέας “τὸν ἄββᾶν οὐ γνωρίζεις Θεό-
 Σανδαβαρητόν;” καὶ ὁ πατριάρχης “γνωρίζω τὸν μονα-
 ῦρον ἀρχιεπίσκοπον ὄντα Εὐχαΐτων.” ἐνεχθέντος δὲ
 βαρηνοῦ, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀνδρέας “ὁ βασιλεὺς σοι
 ἰ εἰσὶ τὰ χρήματα καὶ τὰ πράγματα τῆς βασιλείας μου;” P 219
 ὅπου δέδωκεν αὐτὰ ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν βασιλεὺς· νῦν
 ἄρα ὁ βασιλεὺς ζητεῖ, ἐξουσίαν ἔχει τοῦ ἀναλαβεῖσθαι
 καὶ ὁ Ἀνδρέας “εἰπέ, τίνα ἐβουλεύου βασιλέα ποιῆσαι
 τοῦ βασιλείως ὑποθείς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν ἴδιον ἀπο-
 ῖόν; οὖν συγγενῆ ἢ τοῦ πατριάρχου;” ὁ δὲ εἶπεν “οὐκ
 α περὶ ὧν μοι κακηγορεῖτε.” λέγει οὖν ὁ μάλιστα
 “καὶ πῶς ἐμήνησας τῷ βασιλεῖ ἐλέγξειν περὶ τούτου τὸν
 ν;” ὁ δὲ παρευθὺ τοῖς ποσὶ τοῦ πατριάρχου προσπε-
 “ ὀρκίζω σε δέσποτα κατὰ τοῦ Θεοῦ ἵνα πρότερόν με B
 ς, καὶ τότε γυμνὸν με ὄντα ἱερωσύνης ὡς κακοῦργον
 ζέτωσαν· οὐ γὰρ τοιαῦτα τῷ βασιλεῖ ἐδήλωσα.” ὁ δὲ

quemque custodia seorsumque servari praecepit. missi co-
 nitum accusationis, magister ipse Stephanus et Andreas do-
 Craterus et Gumer patricii et Ioannes Hagiopolita. adducto
 archa Photio, et in sede reverenter collocato, ipsi quoque
 isae examen instituunt. tunc Andreas domesticus patriarchae
 domine, abbatem Theodorum?” cui ille “abbatem Theodo-
 ronosco.” ait Andreas “Theodorum abbatem Santabarenum
 , cui patriarcha “Theodorum monachum Santabarenum Eu-
 archiepiscopum cognosco.” tum Santabareno in medium ad-
 eum Andreas “mandat tibi imperator, ubi sunt imperii mei
 maque et supellex?” ait ille “ubi illa dedit, qui pro tem-
 um gessit. nunc autem quoniam haec imperator quaerit,
 recipere.” tunc Andreas “dic, oro, quem voluisti imperato-
 cum imperatoris patri auctor esses ut filium oculis orbaret?
 igninis necessitudine coniunctum, an patriarchae?” respon-
 e, quae mihi oblicitis crimina, nescio.” ad quem magister
 equomodo imperatori significasti te patriarcham eius scele-
 raturum?” mox ille, hisce auditis, patriarchae pedibus ad-
 testor te, domine, per deum,” ait, “ut me prius deiciis ac
 tunque in me omni sacerdotio nudatum, ut maleficum, ani-
 nec enim eiusmodi aliquid unquam imperatori detuli.” tum

πατριάρχης ἔφη "μὰ τὴν σωτηρίαν ἐμῆς ψυχῆς, κύριε Θεόδωρε ἀρχιεπίσκοπος εἶ και ἐν τῷ νῦν αἰῶνι και ἐν τῷ μέλλοντι." θυμωθεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις Ἀνδρέας ἔφη "και οὐκ ἐμήνυσας, ἀββᾶ, τ. βασιλεῖ δι' ἐμοῦ ἵνα ἐν τούτῳ τὸν πατριάρχην ἐλέγξης;" ὁ ἄκηρηήσατο μηδὲν εἰδέναι. ὑποστρέψαντες οὖν τῷ βασιλεῖ τ
C λαληθέντα ἀνήγγειλαν· ὁ δὲ βασιλεὺς θυμῷ και ὀργῇ ἀκατασχέτληφθεις, ὡς μὴ εὐλογον αἰτίαν κατὰ τοῦ πατριάρχου εὐρημῶς ἀποστελλας ἔτιψε τὸν Σανδαβαρητὸν σφοδρῶς και ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις. κατόπιν δὲ ἀποστελλας ἐξετύφλωσεν αὐτὸν και ἐξώρισεν εἰς Ἀνατολήν. χρόνων δὲ παρῳχηκότων πολλῶν ἐκ τῆς ἑξομῶς αὐτὸν ἀνεκαλέσατο και ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγεν, προστάξας σιτηρία τοῦτον ἐκ τῆς νέας ἐκκλησίας λαμβάνειν· ὅς και τελευταῖ ἐπὶ Κωνσταντίνου και Ζωῆς τῆς αὐτοῦ μητρὸς.

6. Ἐν ταῖς ἡμέραις δὲ Λέοντος ὁ Λογγίβαρδος δοῦξ,
D γαμβρὸς δὲ τοῦ ῥηγὸς Φραγγίας γεγονώς, ἀντήρε τῷ βασιλεῖ καταστασιδίας και πᾶσαν τὴν χώραν ὑφ' ἐαυτῷ ποιησάμενος. τοῦτο γνὸς ὁ βασιλεὺς Κωνσταντίνου τὸν τῆς τραπέζης οὖν πᾶσι τοῖς δυτικοῖς ἐξαπέστειλεν θέμασιν ὥστε καταπολεμῆσαι Ἐγλωνα. συμβολῆς δὲ γενομένης οἱ μετὰ Κωνσταντίνου ἠτήθησαν και κατισπάγησαν, μόγις ἐκείνου περισωθέντος. γέγονε δὲ τρηκαῦτα και ἡλιακὴ ἔκλειψις, ὥρα τῆς ἡμέρας ἕκτη, ὥστε και τοὺς ἀστῆρας φαίνεσθαι, ἀνέμων τε βιαία φορὰ και ἀστραπαὶ και βροταί,

11 αὐτοῦ P, αὐτὸν margo.

patriarcha "per salutem animae meae, domine Theodore, archiepiscopus es, tum in saeculo hoc tum in futuro." ad haec Andreas ira concitatus "nonne meo ipsius ore, abba, eius te criminis reum peracturum Photium significasti?" cui ille rursus scire se aliquid negavit. reversi itaque nuntiant quae illa cognitione essent interlocuti. imperator ira percitatus effrenique furore subactus, ut qui probabile adversus patriarcham crimen nullum nactus esset, Santabarenum acriter verberari iubet, tumque Athenis exsulare. post eum vero mittens oculis orbavit et in Asiam relegavit. multis autem exactis annis ab exsilio revocatum in urbem induit, annonasque illi ex novae ecclesiae censu constituit. porro diem obiit Constantino et Zoe illius matre imperatoribus.

6. Leonis temporibus Longobardiae dux, qui gener (i. e. affinis) regis Franciae fuit, adversus imperatorem rebellionem movit, ab eoque deficiens regionem omnem suae dicionis fecit. imperator eius certior factus Constantinum mensae praepositum cum occidentalis tractus legionibus omnibus ad debellandum Egeonem misit. concerta autem pugna Constantini victus exercitus est et ad interuiccionem deletus, adeo ut vix ipse a clade Constantinus superstes exstiterit. contigit vero tunc etiam solaris eclipsis, diei hora sexta, ita ut et stellae in caelo apparerent.

παι καὶ ἐν τοῦ φόρου ἀναβαθμοῖς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἀν-
πίκτους κεραινωθῆναι ἐπτά.

7. Ἐπολιορκήθη δὲ ὑπὸ Ἀγαρηῶν ἢ Σάμος, συμπαρ- P 220
φθέντος καὶ τοῦ στρατηγοῦντος ἐν αὐτῇ Πασπαλαῖ. Λέων δὲ ὁ
παῖς βασιλεοπάτορα τὸν Ζαούτζαν τιμᾶ, αὐτὸς καινουργήσας
ὄνομα ἤδη γὰρ Ζωῆ τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ συνεφιλιώθη, τοῦ
πίης ἀνδρὸς Θεοδώρου, ᾧ Γουνιατζιτζης ἐπώνυμον, ἀναιρεθέν-
ς φαρμάκῳ.

8. Στεφάνου δὲ πατριάρχου τὸν βίον ἀπολιπόντος, Ἀν-
θίμος ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Καυλάς πατριάρχης ἀντ' αὐτοῦ προχι-
ζεται.

9. Ἀγγελία δὲ κατέλαβεν ὡς ὁ ἄρχων Συμεὼν Βουλγαρίας
ἔλκει κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύσασθαι, πρόφασιν ἔχων τῆς Β
ἰχθῆς ταύτην. εὐνοῦχον εἶχε δοῦλον ὁ βασιλεοπάτωρ Ζαούτζας·
λουσκὸς ἦν ὄνομα τούτῳ. οὗτος συνεφιλιώθη ἀνδράσιν ἐμπο-
κίς καὶ φιλοκερδέσι καὶ φιλοχρῦσοις, ἐξ Ἑλλάδος οὔσι, Σταν-
αίῳ τε καὶ Κοσμᾶ· οἳ τινες μεσιτεία τοῦ Μουσικοῦ κερδαίνειν
πλόμνοι τὴν μετὰ Βουλγάρων πραγματείαν ἐν τῇ πόλει ἐν Θεσ-
σονίκῃ μετέστησαν, κακῶς κουμμερκέοντες τοὺς Βουλγάρους.
ἦ δὲ Βουλγάρων ταῦτα τῷ Συμεὼν ἀναγγειλάντων, αὐτὸς δῆλα
ῶτα τῷ βασιλεῖ κατέστησε Λέοντι. ὁ δὲ πάντα ὡς λῆρον ἐλο-
ζαι, τῇ πρὸς Ζαούτζαν προσπαθεῖα νικώμενος. μανίς οὖν ὁ C
ρυμὼν ἦρε κατὰ τῶν Ῥωμαίων τὰ ὄπλα, ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν

utque ventorum vis ac turbo fuit fulguraque et tonitrua, ut et septem
ri in gradibus Fori S. Constantini e caelo tacti perierint.

7. Expugnata ab Agarenis Samus est, una quoque Paspala prae-
re in eo comprehenso. Leo autem imperator Zautzam imperatoris
tram, novo abs se dignitatis titulo excogitato, appellat. iam enim se-
sto amore Zoes eius filiae flagrabat, viro illius Theodoro, cognomento
uiazitze, veneno sublato.

8. Stephano patriarcha vivis exempto, in eius locum praeficitur
tonius cognomento Cauleas.

9. Venit nuntius rumorque percubuit, Symeonem Bulgarorum
incipem expeditionem moliri adversus Romanos, ea scilicet praetexta
na. Zautzas imperatoris pater servum eunuchum habebat, Musicam
mine. iunxerat hic amicitias cum Stauracio et Cosma, viris mercato-
res, lucrique ac auri cupidis, Attica oriundis. hi porro Musici aucto-
re freti, maioris quaestus gratia, quod in urbe cum Bulgaris commer-
um erat, Thessalonicam transferunt et graviora vectigalia a mercato-
res Bulgaris exigunt. Bulgari de iniuria Symeoni exposcunt: ipse
isim eorum querelas per nuntium Leoni exponit. is vero ob bene-
lentiam qua Zautzam prosequabatur, cuncta haud secus ac nugae spre-
t. Symeon ergo furore actus arma adversus Romanos sumit. rescivit

Κρηνίτην ἀποστέλλει κατ' αὐτοῦ στρατηλάτην ὄντα, λαῶν πολ
καὶ ἄρχουσι καθοπλίσις αὐτόν. συμβολῆς δὲ ἐν Μακεδονίᾳ γει
μένης ἡττῶνται Ῥωμαῖοι, καὶ κατασφάττεται αὐτὸς τε ὁ Κρη
της καὶ ὁ Ἀρμένιος Κουρτίκης καὶ ἄλλοι πολλοί. ἐπεὶ δὲ ἰ
Χαζάρους κατέσχευεν ὁ Συμεὼν τῶν ἐκ τῆς ἐταιρείας τοῦ βασιλέ
Λέοντος, τὰς αὐτῶν ῥίνας ἀποτεμὼν εἰς αἰσχόνην τῶν Ῥωμαίων
ἐν τῇ πόλει ἀπέστειλεν· οὗς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ Θυμοῦ πλησθε
D Νικήταν τὸν ὀνομαζόμενον Σκληρὸν ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ με
δρομίωνων ἐξαπέστειλεν, δοῦναι δῶρα τοῖς Τούρκοις ὥστε τι
Συμεὼν καταπολεμήσαι. ὁ δὲ τοῦτοις συντυχὼν καὶ πείσας καὶ
Συμεὼν ὄπλα ἄρασθαι, ἡμέρους λαβὼν παρ' αὐτῶν πρὸς βασιλέ
ἐπέστρεψεν. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης διέγνω τὴν
Βουλγάρους πολεμεῖν. καὶ διὰ μὲν θαλάσσης Εὐστάθιον δρομ
γάριον ἀποστέλλει, διὰ γῆς δὲ πατρίκιον Νικηφόρον τὸν Φωκῆ
δομέστικον τῶν σχολῶν μετὰ τὴν τελευταίην Ἀνδρέου γενόμενα
P 221 ὧν μέχρι Βουλγαρίας καταλαβόντων, ὁ βασιλεὺς τὸν κραισίτωρ
Κωνσταντινάκιον πρὸς Συμεὼν ἐξαπέστειλεν, εἶ τὴν εἰρήνην σίγ
γων καὶ βουλόμενος σπείσασθαι πρὸς αὐτόν· ὃν Συμεὼν κατ
σχῶν ἐν φρουρᾷ κατακλείει, δόλῳ πρὸς αὐτὸν ὑποπτεύσας παρ
γενέσθαι. τοῦ Συμεὼν οὖν ἐπὶ τὸ στράτευμα Νικηφόρου ἀσχ
λουμένου, οἱ Τούρκοι καταδραμόντες πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν
ἐληΐσαντο γῆν. ὁ Συμεὼν ἐκμαθὼν κατὰ τῶν Τούρκων ἐγράκει
οἱ δὲ ἀντιπερούσαντες πόλεμον πρὸς Βουλγάρους συμβάλλουσι καὶ

imperator, Crinitemque magistrum militiae ingenti exercitu procerumque
numero constipatum adversus illum mittit. concurrentibus aciebus
Macedonia victi Romani, occisus ipse Crinites et Curtices Armenius
alii multi. quod vero Symeon etiam Chazaros Leoni imperatori foedi-
ratos inter spolia ceperat, amputatis eorum naribus Romanorum proli-
in urbem eos remisit. spectaculi indignitate ira totus effervescens im-
perator, Nicetam cognomento Sclerum (Durum dicas) cum velocibus
Danubium fluvium mittit, qui Turcos oblati muneribus adversus Syme-
nem eiusque debellandi causa conducat. Nicetas ubi in colloquium ven-
Turcosque et ipsos ad bellum adversus Symeonem induxit, accepit
etiam ab eis obsidibus ad imperatorem rediit. imperator terra marique
urgendum Bulgaricum bellum constituit; ac mari quidem Eustathii
drungarium mittit, terra autem Nicephorum Phocam patricium, existens
Andrea, scholarum domesticum. ad Bulgariam usque copiae venerunt
cum imperator Constantinacium quaestorem ad Symeonem misit, adhi-
pacem ambiens ac cum eo foedus percutere volens. Symeon compre-
hensum legatum in carcere tenuit, secum dolo agi existimans. dum ita
que Symeon Nicephori copias aciem opponit, omnem Turci Bulgarica
dicionem late vastant ac diripiunt. audivit Symeon, adversumque Tur-
cos vertit impetum. Turci iterum trajecto anse, conserta cum Bulgariis

πῶσι τούτους κατὰ κράτος, ὡς μόλις τὸν Συμεὼν ἐν τῇ Δίστρα κεραιθῆραι. ἤτήσαντο οὖν οἱ Τούρκοι τὸν βασιλέα τοῦ Βουλ-
 ῆρον αἰχμαλώτους ἀνήσασθαι· ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν, τοὺς πολλ-
 τας ἔξαποστείλας εἰς τὴν τούτων ἐξώνησιν. ὃ δὲ Συμεὼν δι' Εὐ-
 σταθίου δρουγγαρίου τὸν βασιλέα περὶ τῆς εἰρήνης ἰκέτευεν· πρὸς
 ἦν ὑπέειξεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν Χοιροσφάκην Λέοντα πρὸς τὸ
 ταύτην ποιήσασθαι ἐξαπέστειλεν. ὃ δὲ δομέστικος Νικηφόρος καὶ
 ὁ δρουγγάριος Εὐστάθιος ὑποστρέψαι μετὰ λαοῦ ἐκελεύσθησαν.
 Λέοντα δὲ Χοιροσφάκην οὐδὲ λόγου ἤξιωσεν ὁ Συμεὼν, ἀλλ' ἐν
 11 ἑαυτῇ ἐστραγγάλισατο. ἐκστρατεύσας δὲ κατὰ τῶν Τούρκων
 πάντας κατέσφαξεν, μὴ δυνηθέντας παρὰ Ῥωμαίοις βοήθειαν
 δεῖσασθαι. ὑποστρέψας δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ γαυριῶν πρὸς τὸν Λέοντα C
 ἔφη "εἰ μὴ πρότερον πῦσαν τὴν αἰχμαλωσίαν Βουλγάρων λάβω,
 εἰρήνην οὐ ποιῶ." ἐπένευσεν οὖν ὁ βασιλεὺς ταύτην ἀποδοῦναι.
 15 ἦλθεν οὖν μετὰ Λέοντος ὁ Βούλγαρος Θεόδωρος, οἰκείος ὢν τῷ
 Συμεῶν, καὶ παρέλαβεν αὐτούς.

10. Τοῦ δὲ δομεστικού Νικηφόρου πρὸς τοῦ βασιλέως
 ἐγγῶς ἀγαπωμένον, ὁ βασιλεοπάτωρ Ζαούτζας τοῦτον ὡς δυνά-
 στην προεβάλλετο, γαμικὸν μετ' αὐτοῦ ποιῆσαι συνάλλαγμα βου-
 20 λόμενος. τοῦ δὲ πρὸς τοῦτο ἀπαναινομένου, μήποτε δῶ ὑπόνοιαν
 τῷ βασιλεῖ Λέοντι, μανείας ἐπὶ τούτῳ ὁ Ζαούτζας αἰτίας ἐκίνησε D
 κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦτον μετέστησεν. προεβλήθη δὲ ἀντ'
 αὐτοῖς δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ μάγιστρος Κατακαλῶν. ἐπὶ παλῶ

10 ἡστρηλίσατο P, ἐστραγγάλισατο margo.

acie, eos penitus profligant, ita ut Symeon Distram incolumis vix eva-
 serit. victores Turci ab imperatore exposcunt ut Bulgarorum captivos
 redimat. praestitit ille, cives mittens qui redimerent. porro Symeon
 Eustathii drungarii opera pacem supplex imperatorem rogat. annuit in
 eam imperator, Leonem Choerosphactem ad eam componendam mittens.
 Nicephorus domesticus et Eustathius drungarius redire iussi cum copiis.
 Symeon Leonem Choerosphactem nec alloquio dignatus stringit in car-
 cere. expeditione vero in Turcos suscepta omnes iugulavit, cum eia
 nulla ex Romanis auxilia licuisset accipere. reversus Symeon pro vi-
 ctoria ferociens, Leoni denuntiat nulla se pacis foedera admissurum, nisi
 Bulgaros omnes captivos ante receperit. annuit imperator, ac reddendos
 captivos consentit. venit itaque Theodorus Bulgarus Symeonis domesti-
 cus cum Leone, eosque recepit.

10. Nicephorus domesticus eximie carus imperatori erat. hunc
 Zantzias imperatoris pater ceu virum potentatum obtinentem ad id mu-
 nus provexerat, nuptiarum cum illo commercia ambiens. verum respuit
 ille, ne quam forte Leoni imperatori de se suspicandi occasionem prae-
 beret. ea re furis actus Zantzias crimina in eum intentans dignitate
 spoliat. eius loco scholarum domesticus provectus magister Catacalo.

δέ σχολιάσας ὁ Νικηφόρος ἀδθις στρατηγὸς ἐν τῷ τῶν Θρακησίων θεματι προχειρίζεται. πολλὰς δὲ καὶ γενναίας ἀνδραγαθίας διαπίσης αὐτοῦ ἐν τοῖς πολέμοις καταπραξάμενος βιοτήης, καὶ πολλὰ κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν στησάμενος τρόπαια τελευτᾷ τὸν βίον ἐν γῆρᾳ καλῷ, υἱοὺς καταλιπὼν Βάρδα καὶ Λέοντα, ὧν ὁ Βάρδας οικειότατος ὧν τῷ βασιλεῖ Λέοντι ἐπέτρ-
 γετό τε καὶ ἠγαπήτο καὶ δουλείαις ἐξυπηρετεῖτο ταῖς ἀνηκούσαις
 P 222 τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς, καθὼς εἴρηται, τὸν Κατακαλῶ προ-
 χειρισάμενος εἰς δομέστικον κατὰ τοῦ Συμεῶν τοῦτον ἐξαποστείλει,
 συνῆξαποστειλάς αὐτῷ καὶ Θεοδόσιον πατρικίον καὶ πρωτοβεστιά-
 ριον. διαπερασάντων δὲ πάντων τῆς ἀνατολῆς θεμάτων τε καὶ
 ταγμάτων, καὶ πολέμου μετὰ Βουλγάρων συγκροτηθέντος περὶ τὸ
 Βουλγαρόφυγον, τρέπονται Ῥωμαῖοι κακῶς, καὶ πάντες ἀπώλοντο·
 οἷς συναπώλετο καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος Θεοδόσιος. ἐπὶ τούτου καὶ
 οἱ τῆς Χερσῶνος οἰκήτορες τὸν αὐτῶν ἀπέκτειναν στρατηγὸν Συ-
 μεῶν τὸν τοῦ Ἰωνᾶ. παρελήφθη δὲ καὶ τὸ Κόρον ἐν τῇ Καπα-
 δοκίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν.

B 11. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὰ Δαμιανοῦ ἐξεληθὼν εἶχεν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν Ζωὴν τὴν τοῦ Ζαούτζα θυγατέρα καὶ αὐτὸν τὸν Ζαούτζαν. Θεοφανῶ δὲ ἡ τοῦ βασιλέως γαμετῆ οὐ παρῆν ἐκεῖ, ἄλλ' ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ τῇ ἐν Βλαχέρναις προσεκαρτέρει εὐχομένη. δόξαν δὲ τῷ βασιλεῖ μείναι ἐν τοῖς Δαμιανοῦ, συμβούλιον ὁ τοῦ Ζαούτζα ποιησάμενος, ὃ τε υἱὸς αὐτοῦ ὁ Τανύτζης καὶ οἱ λοιποὶ τῇ νυκτὶ τὸν βασιλέα διαχειρίσασθαι ἐβουλεύσαντο. ἡ δὲ Ζωὴ

post longam vacationem Nicephorus iterum dux in Thraciosierum the-
 mate constituitur; multisque, quoad vixit, egregie fortiterque bello gestis,
 nec paucis adversus Agarenos gentesque alias erectis tropaeis, in senec-
 tate bona diem obiit, Barda et Leone liberis relictis, quorum pater
 Leoni imperatori familiaris illi carissimus erat eiusque ministeria stre-
 nuus obibat. imperator itaque, uti dictum est, Catacalonam creatum
 domesticum adversus Symeonem mittit, cui etiam Theodosium patricium
 ac protovestiarium comitem adiunxit; cunctisque Asiae cohortibus ac
 ordinibus traductis, collatis signis cum Bulgaris ad locum (quem vocant)
 Bulgarophygon, Romani male funduntur omnesque internecioni dantur,
 ipso etiam patricio ac protovestiaro Theodosio desiderato. inter haec
 etiam Chersonitae ducem suum Ionae filium Symeonem occiderunt, Aga-
 reni in Cappadocia eorum ceperunt.

11. Imperator ad Damiani aedes egressus Zoem Zautzae filiam se-
 cum habebat ac ipsum Zautzam. Theophano autem imperatoris uxor iis
 saecularibus non intererat, sed ad sanctum loculum in Blachernis precibus
 assidua erat. visum imperatori in illis aedibus morarum aliquid trahere.
 Zautzae affines, tum scilicet eius filius Tautzes tum reliqui, consilium
 ineunt ut imperatorem noctu interimant. at Zoe in imperatoris sim-

ἡ βασιλεὶ σὺγκαθεύδουσα καὶ τὸν θροῦν ἐνωτισθεῖσα, διὰ τῆς
 ὑβρίας προκύψασα κατεσίγασεν. ὡς δὲ τοῦ δεινοῦ τῆς ἐπιβουλῆς
 ἔσπετο ἀκριβῶς, τὸν βασιλεὺς διενπίσασα τὸ πραττόμενον κατεσή- C
 μων· ὃς ἐν πλοίῳ ἐδθὺς εἰσελθὼν εἰς Πηγὰς διεπέρασεν, πάν-
 τας ἐκείσε καὶ αὐτὸν τὸν Ζαούτζαν καταλιπών. ταχὺ δὲ πρῶτ' εἰς
 τὸ παλάτιον εἰσελθὼν Ἰωάννην μὲν τὸν βέλγης δρουγγάριον διεδέ-
 κτω, Πάρδον δὲ υἱὸν Νικολάου ἑταιρειάρχον ἀντ' αὐτοῦ προεβί-
 στω· ὁ γὰρ Νικόλαος σῶτος φίλος ἦν τῷ βασιλεῖ καὶ πιστός, καὶ
 κερὶ τὰ ἀπόρρητα πάντα τοῦ Ζαούτζου δῆλα τούτῳ καθίστη καὶ
 πιστά. ἔκτοτε οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ τοῦ Ζαούτζα κελλίον οὐκ
 ἐσῆρχετο, εἰ μὴ Λέων ὁ μάγιστρος, ὃ Θεοδοτάκης ἐπώνυμον,
 σῶτους ἀλλήλοις διήλλαξεν.

12. Τελευτῇ δὲ Αὐγουῦστα Θεοφανῶ ἔτη βασιλεύσασα D
 ἄσκα, ἣτις καὶ θανατουργὸς ἀνεδείχθη, ἀνωτέρα τοῦ τῆς ζη-
 στυπίας πάθους φανεῖσα καὶ πραῶς τὴν παρενδοκίμησιν ὑπενεγ-
 ῶσα Ζωῆς, καὶ ἐν ἐλεημοσύναις καὶ προσευχαῖς τὸν ἕπαντα βίον
 πύσασα.

13. Στέφει Λέων ὁ βασιλεὺς τὴν θυγατέρα τοῦ Ζαούτζα
 πῆν, καὶ εὐλογεῖται παρὰ τοῦ κληρικοῦ τοῦ παλατίου, ὃ ἐπέκλην
 πάκης. ὁ μὲν οὖν εὐλογήσας καθρέθη, ἡ δὲ ἔτος ἐν καὶ μῆνας
 τὴν βασιλεύσασα ἐτελεύτησεν. λάρακα δὲ ἐφῆυρον ἐφ' ὃ ἀπο-
 θῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν αὐτῇ, ἣτις τοιάνδε εἶχεν ἐγκεκολλημ- P 223
 ῆ γραφὴν "Θυγάτηρ Βαβυλώνος ἡ ταλαίπωρος."

miens, audito murmure, per fenestram aspectans silentium indicabat.
 spretoque clare insidiarum periculo, suscitans imperatorem insidias
 licavit. statim ergo in navigium ingressus Pegas transfretavit, cum
 ibi, ac ipso Zautza, relicta. statimque mane in palatium veniens,
 ane excubiarius drungario ab officio remoto Pardum Nicolai heteriar-
 ne filium ei muneri praefecit: is namque Nicolaus imperatori amicus
 pensaque in eum fide Zautzae arcana omnia ac consilia ei detegebat.
 tunc igitur imperator in Zautzae cubiculum non introibat, donec Leo
 gister, cognomento Theodotaces, ambos reconciliasset.

12. Moritur Theophano Augusta, annos duodecim imperio potita,
 pue post mortem miraculorum gloria claruit; quae nimirum zelotypiae
 ectu superior fuisset, Zoesque spretionem placide tulisset, ac vitam
 nem elemosynis atque precibus assidua egisset.

13. Coronat Leo imperator Zoem Zautzae filiam, et a quodam
 nico palatino, cognomento Sinapes, pro nuptiarum corollis benedictione
 atur. benedictionis minister officio depositus est. Zoe cum anuum
 um ac menses octo in imperio vixisset, fatis functa est. inventa arna
 quam eius cadaver inferretur, in haec verba ac sententiam caelata,
 ia Babylonis misera."

14. Διεβλήθησαν δὲ τῷ βασιλεῖ Μουσικὸς καὶ Σταυρακιος, ὡς παρὰ τῶν στρατηγῶν δῶρα λαμβάνοντες, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἀρχόντων, μεσιτεύουσι τούτοις τῷ βασιλοπατόρι. καὶ παρὰ τοῦ Σταυρακίου μετὰ γραμμάτων τινὸς τῶν στρατηγῶν εἰς τὸν βασιλοπατόρα εἰσεληλυθὸς, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἡλιακῷ ἐστηκώς, κατόπιν αὐτοῦ εἰσῆλθεν καὶ τοῦ τένοντος αὐτὸν λαβόμενος ἔξω ἐξήγαγεν ὡς δῆθεν περὶ τῶν στρατηγῶν ἐρωτήσας, καὶ εἰς τὸ Μονόθυρον ἀγαγὼν καὶ τὰ γράμματα ἐξάρας ἀπεσφενδόνησε τοῦτον καὶ τοῖς προστυχοῦσιν ἔδωκεν τοῦ παλατίου ἐξαγαγεῖν καὶ μοναχὸν ἀποκεῖραι. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ Μουσικὸς ἐν ἀπογοῶσει γέγονεν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἔνθα ὁ Μουσικὸς παρίστατο τῷ Ζαούτζα, τοῦτον παρὰ τὸν τράχηλον ᾠδήσας ἐξήγαγεν, διορισάμενος Χριστοφέρων κοιτωνίτην ἐν τοῖς Στουδίοις ἀποκεῖραι αὐτόν. μετ' ὄλιγον δὲ Ζαούτζας τελευτᾷ ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ διὰ τοῦ Βουκολέοντος κατενεγκόντες αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κανέλου κατέθαψαν.

15. Συμφιλιούται δὲ ὁ ἐπίκτης Βασίλειος τῷ κουβακουλάρῳ Σαμωνᾷ τῷ ἔξ Ἀγαρηνῶν, τοῦ τῆς βασιλείας ὀρεγόμενος ἀξιώματος. ἐθάρρησεν δὲ τῷ Σαμωνᾷ ὅτι τῆς θεας ἡμῶν τελεωτησάσης Ζωῆς ἑτέρα γυναικὶ πάντως ὁ βασιλεὺς συζευχθήσεται, καὶ ἡμᾶς ἐκποδὼν καταστήσει. δὸς οὖν μοι λόγον ὡς φυλάξεαι τὸ ἀπόρρητον, καὶ γὰρ σοὶ πάντα θαρρήσω τὰ ὑφ' ἡμῶν βουλευόμενα. ὁ δὲ τοῦτο πεποιηκῶς πῦσαν παρ' αὐτοῦ τὴν συσκευὴν

14. Porro delati sunt apud imperatorem Musicus et Stauracius, tanquam qui munera a ducibus ac magistratibus acciperent et apud imperatoris patrem per sordes intercederent. ac vero ingresso quandoque Stauracio ad imperatoris patrem cum ducum alicuius libello, ubi cum imperator in solari horologio stans aspexit, hominem pone secutus est cervicisque apprehensum foras eduxit, tanquam nimirum de ducibus quaestionem habiturus; trahensque ad Monothyrum, ablatisque tabulis, hominem excussit; ac iis qui forte aderant, palatio educendum atque in monachum detondendum, dedit. id vero ut cognovit Musicus, desperatione agi suisque rebus diffidere coepit. ingressus itaque imperator, ubi ille Zautzae adstabat, collo apprehensum trudens expulit, ac Christophoro cubiculario in Studianis detonderi praecepit. haud multo post Zautza in palatio moritur, elatumque eius funus per Buccoleonem in Canaleo monasterio deponitur.

15. Basilius imperialis exactor seu compulsor amicitia iungitur Samonae cubiculario, Agarenorum prosapia nato, imperii scilicet cupiditate incensus. concepta ergo fiducia mentem aperit, aitque "defuncta Samonae Zoe, amita nostra, fiet prorsus ut imperator aliam uxorem ducat nosque omnes e medio tollat. verum mihi fidem obstringite, arcanum te servaturum; tum ego omne tibi nostrum consilium credam." quod cum

ἰδύσκειτο. ὁ δὲ Σαμωνᾶς εἰς βασιλέα εἰσελθὼν ἔφη "θέλω σοι
 τι, δέσποτα, ἰδὲα εἰπεῖν, ὅπερ ἐμοὶ μὲν λεγόμενον θάνατον προ-
 ξενί, σοὶ δὲ σιωπώμενον." καὶ διεξῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα πᾶσαν
 Βασιλείου ἐπιβουλὴν. τοῦ δὲ βασιλέως τοῖς ἐρηθῆσει διαπιστήσαν- D
 5τος, καὶ εἰπόντος μήποτε ὡς ἐξ ὑποβολῆς τινὸς ταῦτα εἰρήκει, ὁ
 δὲ Σαμωνᾶς "εἰ βούλει πληροφορηθῆναί" φησιν, "οὐδὲ βούλει εἰς
 τὸ ἔμὸν κέλλιον ἀπόστειλον, καὶ ἀποκρύψω τούτους ἐν ἀποκρύφῳ,
 καὶ ὅσα παρὰ Βασιλείου καὶ παρ' ἐμοῦ λέγωνται, γράψωσι, καὶ
 τηρακῆτα βεβαιωθήσῃ ὡς σὸδὲν ψεῦδός ἐστι τῶν παρ' ἐμοῦ σοι
 10 ἠρθῆντων." ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Χριστοφόρον πρωτοβε-
 σιάριον ἄμα Καλοκύρι κοιτωνίτη· οἱ ἐν τῷ τοῦ Σαμωνᾶ κέλλῳ
 ἀκλιθόντες ἐκρύβησαν. ὁ δὲ Σαμωνᾶς τὸν Βασιλεῖον δελεάσας P 224
 καὶ λόγον ἔνορκον δοῦς ἔπεισε πάλιν πᾶσαν αὐτῷ τὴν ἐπιβουλὴν
 φανερῶς ἔχειπεῖν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ βουλευομένους· ἄπερ Κα-
 15 λαυῆρις καὶ Χριστοφόρος ἀκούοντες διὰ γραφῆς ἐσημήναντο. τού-
 των δὲ ἀριστευόντων οὗτοι κατελθόντες τὴν γραφὴν τῷ βασιλεῖ
 ἐπισήμησαν καὶ ἀνέγνωσαν. καὶ παρευθὺ Βασιλεῖον μὲν προσκα-
 λεσάμενος δέδωκε μιλιαρῆσια χιλιάδας κδ' ὡς δῆθεν ψυχικὰ τῆς
 αὐτοῦ θείας Ζωῆς ὀρισθέντα, καὶ ἐν Μακεδονίᾳ ἀπέστειλεν·
 20 Πάρδον δὲ δρουγγάριον τῆς βίβλης αὐτῷ κεκοιωνηκότα πρὸς τὸν
 Στυπιώτην ἀποστέλλει τοῦ δῆθεν ἀγαγεῖν αὐτόν, ὃς προμηνηθεὶς B
 διὰ βασιλικῆς γραφῆς τοῦτον ἐδέσμευσεν· Νικόλαον δὲ ἑταιρειάρ-
 χην τῆς πόλεως ἐξήγαγεν. ἀγαγὼν δὲ ἐκ Μακεδονίας Βασιλεῖον

focinet, omnem ab eo discit conspirationem. Samonas vero ad imperato-
 rem ingressus "est" inquit, "domine, quod tibi secreto loquar, res scilicet
 eiusmodi, quae si dicatur, mihi quidem interitum, sin taceatur, certam
 tibi exitium afferet." omnemque imperatori machinationem narravit.
 cumque imperator haud satis delationi fidem accommodaret, secumque
 ambigeret num forte cuiusdam suasu haec ille locutus esset? ait ad eum
 Samonas: "si rem plenius scire desideras, mitte domum quos libuerit,
 ut in cubiculi angulo latentes omnia conscribant, quae ambo pariter lo-
 quentur; inque eum modum nihil me falso locutum esse omnino intelli-
 ges." mittit itaque imperator Christophorum protovestiarium una cum
 Calocyri cubiculario; ingressique in Samonae cubiculo delitescunt. tam
 Samonas Basilio obblandiens, iurataque fide sibi eum obstringens, omnem
 rursus suadet machinationem clare detegere ac coniuratos referre.
 audita Calocyris et Christophorus scripto annotarunt; illis que pranden-
 tibus se cubiculo subducentes scripturam imperatori subscriptione sua
 manitam legerunt. Basilium confestim accersit imperator, datque viginti-
 quattuor milia nummorum milliarsensium in amitae Zoes animae levamen
 legata, inque Macedoniam perferre iussit. Pardum excubiarum drunga-
 rium coniurationis socium, ad Stupiotem mittit, velut eum adducturum;
 quem ille imperatoris diplomate praemonitus in vincula compegit. Nico-
 laum hetaeriarum solerter urbe eiecit. Basilium ex Macedonia revo-

ἡ ἀνακρίνας αὐτὸν καὶ τήσας σφοδρῶς καὶ τρίχας αὐτοῦ κατα-
 λέξας καὶ ἐν μέσῃ θριαμβεύσας τῇ πόλει ἐν Ἀθήναις ἐξώρισεν
 ἴτας δὲ τοὺς μαγιστροὺς καὶ τοὺς ἐν τέλει ὁ βασιλεὺς προσκα-
 σάμενος ἐνώπιον αὐτῶν τὰ ὑπὸ Σαμωνᾶ μηνυθέντα ἀνέγνω. οἱ
 τοῦτον ὑπερεπήνεσαν ὡς τῆς τοῦ βασιλέως παραίτιον κατα-
 ἴντα ζωῆς, καὶ ἄξιον μεγίστης εἶναι τιμῆς προσειρήμασιν. ὁ
 ἦτον παρευθὺ τῇ τοῦ πρωτοσπαθαρίου τιμῇ ἤξιώσεν καὶ οἰκίᾳ
 αὐτῷ κατεστήσατο.

16. Ἐτελεύτησεν δὲ ὁ πατριάρχης Στέφανος, καὶ ἀν-
 τὸν πατριάρχης ὁ μουσικὸς χειροτονήθη Νικόλαος, ὁ πολλὰ μ-
 ἰτὰ τῆς σοφίας προτερήματα σὺν εὐσχήμονι κατωστάσει. παρ-
 ῆφθη δὲ ἡ πόλις Δημητριάς, ἣ ἐν τῷ θέματι Ἑλλάδος, ὑπὸ τ-
 γαρητῶν.

17. Λέων δὲ ὁ βασιλεὺς στέφει Ἄνναν θυγατέραν Ζω-
 ῆν ἀπὸ τοῦ Ζαούτζα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν τὰ κατὰ τύπον
 ἱστορία, Ἀγνούστας μὴ οὖσης. ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς κόρη
 τοῦ Ὀψικίου θέματος, ὠραλαν τε καὶ περικαλλῆ ὄνομα
 ἐκ τῆς Εὐδοκία. ἔγημέν τε αὐτὴν καὶ ἔστειλεν· ἐξ ἧς παῖδα ἐποίη-
 ῆν ἄρρηνα, ἐφ' ᾗ καὶ αὐτὴ καὶ τὸ γεννηθὲν ἐτελεύτησεν.

18. Ἐκτίσεν δὲ πλησίον τοῦ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ναοῦ
 κλησίαν ὁ βασιλεὺς ἐπ' ὀνόματι τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς
 Θεοφανοῦς. ἔκτισεν δὲ καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Λαζάρου ἐκκλησίαν

9 Ἀντώνιος margo Combef.
 15 τῆς τοῦ Ζ. Combef.

10 ὁ πόλις τὰ τῆς Combef.

am institutoque iudicio acerbis suppliciis subicit, exstis capillis,
 ompaque traductum per mediam civitatem Athenas in exilium misit.
 invocatis autem imperator cunctis magistris ac proceribus, quae a Sa-
 ona indicata fuerant, sub omnium conspectum legit. hi summis laudi-
 nis hominem extulerunt, ut qui imperatoris vitae consulisset, maxime
 ie dignum honore proclamarent. confestim itaque protospatharii digiti-
 te auctum inter familiares eum Leo coaptavit.

16. Defuncto patriarcha Antonio, eius loco ordinatus est patriar-
 cha Nicolaus mysticus, vir longe sapientia praestans, cum pari modestia
 orumque compositione. capta ab Agarenis urbs Demetrias, spectans
 i Atticae thema.

17. Coronat Leo Annam Zoes filiam Zautsae neptem, quod consti-
 ta ex more convivia publica, deficiente Augusta, celebrare non posset.
 xit vero imperator puellam ex Opsicii themate formosam longeque
 alcherrimam, Eudociam nomine, celebratisque nuptiarum solennibus Au-
 gustali corona donavit; ex qua suscepta prole mascula, tum ipsa in
 artu interit, tum quam prolem sustulerat.

18. Haud procul ab aede SS. apostolorum Leo templum ex nomise
 rioris uxoris suae Theophanonis extruxit. sed et S. Lazari ecclesiam

19. Π
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50

1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040
 1041
 1042
 1043
 1044
 1045
 1046
 1047
 1048
 1049
 1050

τῶν λεγομένων Τόπων, καὶ μονὴν ἀνδρῶν εὐνούχων ἐν αὐτῇ κατε-
 σείασεν· ἐνθα καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Λαζάρου σῶμα καὶ τῆς ἀδελφῆς
 αὐτοῦ Μαγδαλητῆς ἀνακομίσας ἀπέθετο. τοῦ δὲ στόλου ἐν τοῖς P 225
 τῶν ἐκκλησιῶν τοιοῦτων ἔργοις ἀσχολουμένου, τὸ ἐν Σικελίᾳ Ταυ-
 ρομένιον ὑπὸ τῶν Ἄφρων παρελήφθη καὶ πολὺς τῶν Ῥωμαίων
 φόνος ἐγένετο. κατεσχέθη δὲ καὶ Ἀἴμνος ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν,
 καὶ πλείστος ἠχμαλωτίσθη λαός.

19. Προέλευσιν δὲ τοῦ βασιλέως πεπονηκός τῃ ἡμέρᾳ
 τῆς Μεσοπεντηκοστῆς εἰς τὸν ἅγιον Μώκιον, ἐν τῷ εἰσοδεύειν καὶ
 πληροῖον τῶν ἁγίων γενέσθαι θυρῶν ἐκπετηδηκώς τις τοῦ ἄμβωνος
 ῥάβδῳ παχείᾳ καὶ ἰσχυρᾷ τούτου ἔπαισε κατὰ κεφαλῆς. καὶ δὴ
 ἂν ἰθανάτωσεν παρευθύ, εἰ μὴ προνοία τινὶ τὸ τῆς ῥάβδου ἄκρον
 τῷ πολυκανθῆλῳ προσκεκρουκώς τῆς βίαιας μικρὸν ἀνεσχέθη φο- B
 ρᾶς. τοῦ δὲ αἵματος σφοδρῶς ἐκ τῆς τοῦ βασιλέως καταρρέοντος
 κεφαλῆς ταραχὴ τε καὶ φωνὴ τῶν ἀρχόντων ἐγένετο. ὁ δὲ ἀδελ-
 φός αὐτοῦ Ἀλέξανδρος νόσον προφασισάμενος οὐ κατήλθεν ἐν τῇ
 αὐτῇ, ὡς ἐκ τούτου ὑποπτευθῆναι αὐτὸν τὴν τοιαύτην ἐπιβου-
 λὴν κατεργάσασθαι. ὁ δὲ τὸν βασιλέα πλήξας κατασχθεὶς καὶ
 πολλὰς βασάνους ὑπομεμενηκώς, ἐπεὶ μηθένα συνειδέναὶ καθωμο-
 20 λόγει, τέλος χεῖρας καὶ πόδας ἐκκοπεῖς ἐν τῇ τοῦ ἵππικοῦ σφεν-
 δύῃ ἐκάθη. ἔπειτα δὲ ἡ τοιαύτη ἐξεκόπη προέλευσις. μετὰ δὲ
 ταυ καιρὸν Μάρκος ὁ σοφώτατος μοναχός, οἰκονόμος ὢν τῆς C
 αὐτῆς ἐκκλησίας, ὅς καὶ ἐν μεγάλῳ σαββάτῳ τετραδίδιον τοῦ με-
 γάλου Κοσμᾶ ἀνεπλήρωσεν, ἐν τῇ τραπέζῃ τῷ βασιλεῖ συνεσιώ-

ad Topos (quos vocant) aedificavit, inque illa virorum eunuchorum mo-
 nasterium constituit; quo etiam S. Lazari corpus eiusque sororis Magda-
 laenae corpus translatum deposuit. dum vero classarii istiusmodi operi-
 bus tempus distrahunt, Tauromenium in Sicilia ab Afris capitur ingene-
 que Romanorum clades agitur. Lemno quoque potiti Agareni magnam
 captivorum multitudinem abducunt.

19. Cum imperator die mediae pentecostes solenni pompa ad S.
 Mocium processisset, iamque introgressus ad sanctas prope ianuas ac
 sacrum venisset, exsilienis quis ex ambone robustum crassumque fustem
 in eius caput impexit. ac sane mox sustulisset, nisi quadam dei provi-
 dentia fastis summitas multifido pendenti candelabro illia impetum tan-
 tisper remisisset. cruore ex imperatoris capite largiter defluente turbati
 proceres alii alio diffugere. Alexander eius frater aegrotationem causa-
 tas pompae non interfuit, ex quo eiusmodi in fratrem insidiarum auctor
 prope inaudit. apprehensus igitur percussor, multisque tormentis sub-
 actus, cum nullum coniurationis socium nosse se profiteretur, ad extremum
 manibus pedibusque praecisis ad Circi metam combustus est. post breve
 autem tempus Marcus sapientissimus monachus, eius ecclesiae oeconomus,
 qui magni Cosmae Tetradium hymnum magni Sabbati absolvit, cum impe-

μενος ἐλπίζει τοῦτω μὴ τὴν τοιαύτην ἐκκοπῆναι προέλυσαι. τὸ δὲ βασιλέως ἀπαναινομένου ὁ Μάρκος ἔφη “μὴ δογῆσον μηδέ χαλέπαινε, ὦ βουσιεῦ, ἐπεὶ προγεγραμμένον ἦν παρὰ τοῦ προφητοῦ Δαβὶδ τοῦτο σε καθυποστῆναι· προείρηκε γὰρ τοῦτο, λέγων “ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ ἑορτῆς σου.” δεῖ οὖν σε, δέσποτα, ἀπὸ τῶν νῦν ἔτη δέκα τὴν βασιλείαν κατασχεῖν.” ὁ καὶ γέγονεν· μετὰ γὰρ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δέκα ἐνιαυτῶν, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ καὶ ἐπλήρη, τετελεσθήκεν.

20. Ἦν δὲ Ζωὴ ἡ τετάρτη γυνὴ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλατίῳ μετὰ τοῦ βασιλέως ἀστεφής. τῶν δὲ Βουλγαρικῶν ἐφόδων Ῥωμαίους ἐπιτριβόντων, οἱ ἐξ Ἄγαρ μαθόντες τοῦτο στόλος ἐξῆρσαν ναύμαχος, ἐπιστήσαντες στρατηγὸν Τριπολίτην Ἀττονα, Ἀτάλου μὲν ἐξωρημένον τῆς πόλεως, τῆς δὲ Χριστιανῶν εὐσεβίας ἀποστήσαντα. καὶ Τριπολις μὲν ὠνόμασται ἢ κατὰ Φοινίκη τρισὶ διαιρεθεῖσα ταῖς γενεαῖς ἐξ Ἀραβίων καὶ Τυρίων καὶ Σιδονίων ἀποίκων. τοῦ δὲ βασιλέως ἐξεληθόντος ἐν τῷ τοῦ Βουτίου ἐμπορίῳ πρὸς τὸ τὴν μονὴν ἐγκαινίσει τοῦ πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ Χριστοφόρου, ἡ ἀγγελία αὐτὴ κατέλαβεν ὡς Τριπολίτης μετὰ στόλου τῶν Σαρακηνῶν κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἀνέρχεται. ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς τὸν Εὐστάθιον τὸν τηρικαῖτα δρουγγάριον μετὰ στόλου κατὰ τοῦ Τριπολίτου· ὃς μὴ δυνθεις ἀντιτάξα-

15 ἀποστάνα? an ἀποστατήσαντα?
Ἀραβίων margo.

16 ἐκ Σαραβίων P, ἐξ

ratore mensae assidens rogabat ne eiusmodi processus ac pompa ab eo abrogaretur. quo abnuente, ait Marcus “ne irascaris aut iniquius feras, imperator. etenim id olim tibi eventurum vaticinatus erat David propheta. praedixit enim ille (Psalm. 73 3), quanta malignatus est inimicus in sancto meo! et gloriati sunt qui oderunt te in medio solennitatis tuae. itaque oportet te alios exinde annos decem imperare.” quod et contigit. post decem enim annos, ipsa die qua vulnus acceperat, vivis exemptus est.

20. Porro Zoe quarta Leonis uxor in palatio cum eo versabatur, haudum nuptialibus corollis donata. cum vero Bulgari incursionibus rem Romanam attererent, Agareni occasionem nacti classem navalesque copias miserunt, Leone Tripolita classiario duce, Attalea urbe oriundo, sed qui Christianam eiuraverat pietatem. appellata autem est Phoeniciae Tripolis, quod tribus nationibus, Sardiis scilicet Tyriis ac Sidoniis colonis, divisa sit. egresso itaque imperatore ad Butii emporium encaeniorum causa monasterii a Christophoro protovestiario exstructi, nauticus venit Tripolitam cum hostili Saracenorum classe Colim petere. mittit ergo imperator Eustathium rei tunc navalis drungarium cum classe adversus Tripolitam, qui pugnae cum illo impar vacuus rediit. eam in-

οδῶι τοῦτω ἀντιεστράφη κενός. κατόπιν δὲ αὐτοῦ ὁ Τριπολίτης
 ἄδων ἐντὸς Ἀβύδου εἰσελήλυθεν καὶ μέχρι Παρίου κατέλαβεν.
 τοῦτο τῷ βασιλεῖ ἄγγελθὲν εἰς μεγάλην αὐτὸν ἀθυμίαν καὶ ἀμη-
 χανίαν περιέστισεν. Ἡμερίῳ οὖν πρωτασηκρήτης τὴν ναυτικὴν **B**
 δύνάμιν ἐγχειρίσας κατὰ τοῦ Τριπολίτου ἀπέστειλεν· ὃς Ἀβύδον
 διελθὼν τὴν καθ' Ἑλλήσποντον, ἣν Μιλησίων κατόικισαν ἄποι-
 κες, Ἑλλήσποντον τὸν ἀπὸ Ἑλλης τῆς Φορξου ἀδελφῆς τῷ ἐκείσε
 πέλῳι ριφείσης οὕτως ἀγορευόμενον, καὶ Αἰγαῖον πέλαγος, ὃ
 τὴν κλῆσιν ἀπειλήφεν ἀπὸ τῆς τῶν ὑδάτων φορῆς αἰσσοῦσης κατὰ
 10 τὸν τρόπον αἰγός, ἐξῆς δὲ προσωρικῶς Στροβήλῳ τῇ κατὰ Κιβύρραν
 (καὶ Στροβήλος μὲν ἀπὸ τῆς τοπικῆς θέσεως, Κιβύρρα δὲ ἀπὸ
 Κιβύρρου ἀδελφοῦ Μυρσοῦ τε καὶ Κιδράμου) καὶ Λαμνάρῳ,
 ἀπὸ φωτὸς λάμπειως ὀνομασμένη, ὅπερ νυκτὶ Φωκαίων θεμε-
 λούτων ταύτην εὐξυμένων θεόθεν ἐπέλαμψεν, καὶ ἡ τῶν θεμε- **C**
 15 λῶν βάσις καλῶς κεκραταίωτο, μετὰ ταῦτα τῇ Ἴμβρῳ διελη-
 θώς, ἣτις ἀπὸ Ἴμβρου κέκληται νιοῦ Ἄνθου, οὗ γενέτης Στάφυλος
 Διονύσου φιλιπτατος ἕγγονος, Σαμοθράκην δὲ διαβάς καὶ τῇ Θάσῳ
 προσπελάσας, ἣν Χρυσῆν οἱ πρὶν διεφημιζοντο, Σαμοθράκην δὲ ἐν
 θράκῃ χερσόνησον τὴν πρότερον Θηριούσαν διὰ τὸ θηρίων πεπλη-
 20 ρῶσθαι, ἱερὰν Νυμφῶν οὖσαν, μετέπειτα τοῦ ῥοῦ συρραγέτος εἰς
 νῆσον συστήναι καὶ ὑπὸ Σαμίων μετοίκων ἐν κατασχέσει γενέσθαι
 καὶ Σαμοθράκην κληθῆναι, τοὺς πολεμικοὺς κατέλαβεν. πλὴν οὐδὲ **D**

13 Θεσίων P

caus Tripolita intra Abydum penetravit ac usque Parium venit. huius
 rei nuntius gravem imperatori maerorem ac consilii inopiam attulit. ita-
 que Hemerio a secretis primario classem adversus Tripolitam ducendam
 committit. is Abydum praetervectus (quae est in Hellesponto, quam
 Milesii coloni civitatem condiderunt. Hellespontus ab Hella Phixi so-
 roro illic pelago mersa sic appellatus) Aegaeoque mari emenso (dictum
 hoc ab aquarum quasi caprarum more salientium inaequalitate), ac cum
 iam ad Strobelum appulisset, quae est ad Cibyrrham (ac Strobelus qui-
 dem sic dicta a loci situ, Cibyrrha vero a Cibyrrho fratre Marsi et Ci-
 drami), atque Lampsacum transisset (sic illa appellata a luce, quae noctu
 Phocensibus fundamenta iacentibus votaue concipientibus caelitus af-
 fulsit; quo auspicio iacta civitatis fundamenta firma steterunt). postea
 Imbro superata (sic illa appellata est ab Imbro Anthi filio, cuius pater
 Staphylus Dionysii nepos carissimus) itemque Samothrace, ac cum Thaso
 iam immineret (quam antiqui Aureae titulo atque nomine insigneabant:
 Samothracem vero in Thracia olim *θηριούσαν*, quasi bestiis abundan-
 tem iisque plenam, Nymphis sacram, peninsula cum esset, fluxus postea
 allisione in insulam coaluisse dixerunt, ac Samiorum colonorum iuris
 factam Samothraciam nuncupatam esse) hostes assequitur. at neque

πλησιάζουσι τούτων τῷ στόλῳ τετράμηκεν. ἀδρόμητος δὲ ὁ Τροπολίτης Θεοῦ τούτου ἀπελαύνοντος ἀντιστράφη, καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ, καταλαβὼν ταύτην, καὶ Λέοντα τὸν ταύτης στρατηγόν, ἦν ἐπώνυμον Κατζιλάκιος, κατασχών, σφαγὴν πολλὴν καὶ χροναῖα αἱμάτων εἰργάσατο.

21. Ῥοδοφύλης δὲ τις κουβικουλάριος ἔτυχεν ἐν Σικελίᾳ διὰ τινα χρεῖαν ἀποσταλὴς, χρυσοῖον λίτρας ἐπιφερόμενος ἐκ τῆς πόλεως· νόσῳ δὲ περιπεσὼν ἐν Θεσσαλονίκῃ εἰσῆλθεν ὥστε λούσασθαι καὶ ἀπολαῦσαι ἀνάσσειν. τοῦτον ὁ Τριπολίτης κατασχών, κομαστάδων ὡς χρυσοῖον ἐπιφέρειται, πολλὰ βασανίσας ἀπέκτεινεν μηδὲ ἔχειν διατενόμενον· ἔτυχεν γὰρ τοῦτο ἐν τῇ ὁδῷ ἀπολιπών, ὅπου Συμεὼν ἀσηκρήτης διερχόμενος ἀνέλιετο, ὃς μετὰ ταῦτα πατρικίῳ καὶ πρωτασηκρήτις ἐγένετο. τοῦ δὲ Τριπολίτου καταστρέφει τὴν πόλιν βουληθέντος, δηλοῖ αὐτῷ Συμεὼν χρυσοῖον λαβεῖν καὶ τὴν καταστροφῆς ἀποσχέσθαι· ὃ καὶ γέγονεν. ὁπισθόρμητος πάλαι ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος ἀπῆει. ὃ δὲ Ἡμέριος ταῦτα διεγρηγῶς πρὸς τὴν κατ' αὐτῶν διανίσταται δίωξιν. οἱ δὲ τῇ Κρήτῃ προσβάλλουσι, καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ ἀπόμοιραν τῆς λείας ἀπένειμαν, καὶ ἐν Βενετῇ πατρίδι καλινουστήσαντες ἀπρακτεῖν κατὰ Αἴμμον ἐως τὸν Ἡμέριον.

22. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶχε τῶν Ἀνατολικῶν ὑποστράτηγος Εὐστάθιον πατρικίον, ὃς ἐκ τῆς καλλίστης καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς τῶν Ἀργυρῶν ἐκπεφώνηται· ὃς τοῖς Ἰσμηλίταις κατεστράτει καὶ ἐτρα-

classem propius adire ausus est. Tripolita vero ipse a se, dei impulsu ac nutu, reflectit iter; veniensque Thessalonicam, et comprehenso quod illi praetoris iure praeerat, Leone cognomento Cataziliaco, ingentem stragem ac neces plurimas egit.

21. Quidam vero cubiculariorum, Rhodophylus nomine, ob necessaria quaedam negotia in Siciliam missus erat, centum auri libras ferens; atque in itinere morbo correptus, levandae causa aegritudinis levandique ac vires reficiendi Thessalonicam ingressus erat. cepit hic Tripolita, eum auri vim ferre intelligens, multaque tormentis subactus peremit, cum ille nihil se habere assereret. reliquerat enim in via, Simeon a secretis illac transiens sustulerat. hic postea patricius eorum qui a secretis primus factus est. Tripolita urbem evertere cogitabat, cum eum Simeon monet atque hortatur ut auri summam tollat ab evertenda urbe absteineat; quod et factum est. recedit itaque iterum Thessalonica Saracenorum classis. Hemerius hostium recessu cognovi ad eos insequendos sese accingit. ad Cretam vero appulsi, spoliis que parte Cretensibus data, domum incolumes redeunt, relicto in Lemna insula otium terente nulloque bellico facinore Hemerio.

22. Habebat Leo Asiani exercitus legatum Eustathium patricium ex praestantissima optimaque Argyrorum familia ortum. hic adversus Ismaelitas depugnans eos in fugam vertebat, neque id semel sed et

πεν οὐχ ἄπαξ ἀλλὰ καὶ πολλάκις, εὐμνη καὶ ἰσχυρὶ καὶ συνέσει καὶ
 ἀνδρίᾳ καὶ φρονήσει καὶ σωφροσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ τετιμημένος
 καὶ ἐπιλημμένος, ἔχων καὶ Ἀνδρόνικον τὸν ἐκ τοῦ Δουκός. Εὐ-
 στάθιον Ἀργυρὸν οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐδεδίεσαν, ὡς τὸ τούτου ὄνομα ἐκ-
 5 πλῆξεν καὶ φόβον αὐτοῖς λέγεσθαι. Σαμωνᾶς δὲ προφασισιάμενος C
 ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ, ἣ ἐπώνυμον τὰ Σπειρά, ἐξεληθεῖν, ἐν τῷ Δα-
 ματρὸ οὔσαν, φρυγῇ ἐχρήσατο ἅμα χρήμασι καὶ ἵπποις αὐτοῦ, τοὺς
 δημοσίους ἵππους τοὺς ἐν ἐκάστη ἀλλαγῇ ἀγκυλοκοπῶν. ἀποστέλλει
 οὖν ὁ βασιλεὺς ὄπισθεν αὐτοῦ διώξαι αὐτὸν Βασιλεῖον ἐται-
 10 ριεύσασθαι τὸν Κυματερόν καὶ τὸν Κρηνίτην τὸν Γεώργιον. ἐπεὶ δὲ
 τὸν Ἄλιν ὁ Σαμωνᾶς ἐμελλεν περᾶν, κατέλαβεν αὐτὸν ὁ Νικηφό-
 ρος θρογγάριος ὁ Καλλωνᾶς καὶ κατέσχευεν. ὁ δὲ πολλὰ ἰκέτευεν
 καὶ ὑπισχνεῖτο δίδουαι. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν, εἰς τὸν ἐν τῷ Σιριχᾷ D
 καταφεύγει σταυρόν, εὐχῆς δῆθεν χάριν ἐληλυθῆναι προφασισιά-
 15 μενος. καταλαβὼν οὖν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Ἀνδρονίκου ὁ Δουκός
 τὸς καὶ τοῦτον ἀναλαβὼν ἐν τῇ πόλει ὑπέστρεψεν. προσέταξεν
 δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν μὲν ἐν τῇ τοῦ Καίσαρος Βάρδα οἰκίᾳ φυλάτ-
 τισθαι. ἠρώτησεν δὲ Κωνσταντῖνον εἰ ἀληθῶς ἐν Συρίᾳ φεύγων
 ἐτόχηεν· καὶ μαθὼν τοῦτο ἀληθῆς εἶναι, παρήγγειλε Κωνσταν-
 20 τῶ μὴ τοῦτο εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς συγκλήτου ἐρωτωμένῳ, ἀλλ' ὅτι
 ἐν τῷ Σιριχᾷ χάριν εὐχῆς παρεγένετο· ἥθελε γὰρ ὁ βασιλεὺς συ- P 228
 γνώμης τυχεῖν τὸν Σαμωνᾶν. καὶ προσκαλεσάμενος τὴν σύγκλη-
 τον καὶ εἰς τὸ μέσον παραγαγὼν τὸν Κωνσταντῖνον οὕτως ἠρώτη-

5 leg. γενέσθαι Combef.

brins, vir scilicet robore, fortitudine, intelligentiae vi, animi virtute,
 prudentia, castitate, iustitia eximie ornatus, secum etiam nactus Andro-
 nicum ducis filium. formidolosus Agarenis Eustathius Argyrus erat, ita
 ut vel eius auditum nomen terrorem illis pavoremque iniiceret. Samonas
 autem simulans se ad monasterium suum, cui nomen Spira, ad Dama-
 trym situm exire, fugam arripuit, exportatis secum pecuniis equisque
 suis advectis, cursus publici equis per singulas stationes poplitum nervis
 sociis. mittit itaque Leo, qui eum insequantur, Basilium Camaterem
 hetaeriarum et Georgium Crenitam. Samonam porro Halym fluvium
 traicere parantem Nicophorus Drungarius Callonas comprehendit tenuit-
 que. rogabat ille etiam atque etiam dimitti, inque eam rem munera pro-
 mittebat. ubi autem non obtinet, ad crucem Sirichanam confugit, quasi
 voti causa se venisse praetexens. verum Constantinus Andronici Ducis
 filius comprehensum eum secum in urbem reduxit. Leo in Bardae Cae-
 saris domo eum asservari iussit; quaeritque ex Constantino num is vere
 in Syriam fugeret. ubi autem sic rem habere vere comperit, iubet
 Constantino uti haec coram senatu dissimulet et eum Siricham voti
 causa dicat protectum esse. volebat enim imperator quicquid noxae
 erat Samonae indulgeri. convocato itaque senatu, et Constantino in me-
 24
 Theophanis contin.

σεν. “πρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς, ἔφραγεν ἐν Σαμωνᾶς; καὶ ἦ οὐ;” ὁ δὲ τοὺς ὄρκους εὐλαβηθεὶς (εἰπε πρότερον μὴ ὀρκιζόμενος, ἀλλ’ οὕτως ἀπλῶς ἐρωτώμενος, ὃν ἐξεπεῖν) ὠμολόγησε πάντων ἐνώπιον ὅτι εἰς Συρίαν ἔξ μετ’ ὀργῆς δὲ τοῦτον τοῦ βασιλέως ἀποπεμφαμένου, ἐποίησε μωνῶς ἀπὸ ὕψεως μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ τοῦ Καίσαρος κο
B νος, καὶ μετὰ ταῦτα τῆς βασιλικῆς ὕψεως καὶ ὁμίλλας κατη

23. Ἐγέννησε δὲ Λέων Κωνσταντῖνον υἱὸν ἀπὸ Ζα τετάρτης αὐτοῦ γαμετῆς, οὗ ἐν τῇ γεννήσει ἐφάνη κομήτης τὰς ἀκτῖνας ἐπ’ ἀνατολὰς ἀφίεις καὶ ἐν ἡμέραις καὶ νυξί φωνος τεσσαυράκοντα. ὃς ἐβαπτίσθη ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Νικολάου πατριάρχου ἐν τῇ ἁγίᾳ τῶν φώτων ἡμέρᾳ, ἀναδύων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἁγίου βύπτισματος Ἀλεξάνδρου τοῦ αὐφου τοῦ βασιλέως καὶ Σαμωνᾶ πατρικίου καὶ τῶν ἐν τέλει των. γέγονε τότε καὶ ἡ Κύφη γηροκομεῖον, τῶν ἐκείσε ἔτα
C ἐκδιωχθέντων. εὐλογήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς μετὰ Ζω Θωμᾶ πρεσβυτέρου, ὅστις καὶ καθηρέθη καὶ βασιλισσῶν ἀνηγόρευσεν. διὰ ταύτην οὖν αἰτίαν ὁ πατριάρχης τὸν β εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσερχεσθαι διεκώλυσεν, ὅθεν διὰ τοῦ μέρους διήρχετο εἰς τὸ μητατόριον.

24. Προεβλήθη δὲ Σαμωνᾶς παρακοιμώμενος ἐ συνεργῶς καθιστάναι τῷ βασιλεῖ πρὸς παρανομίαν καὶ

dium adducto, in hunc modum percontatus est “per deum et caput fugiebat Samonas in Syriam, necne?” Constantinus iuristurandi religione (prius enim nulla adiuratione, sed simpliciter interrogat non evulgaturum pollicitus erat) in omnium consensu Samonam fugam arripuisse profitetur. quamobrem illo cum ira reiect monam imperator aula exclusus menses quattuor in Bardae C domo detinet; quibus decursis, ut imperatoris aspectu frueretur i quo consecutus est.

23. Sustulit vero Leo ex Zoe quarta uxore sua filium Connum; in cuius ortu cometes apparuit, radios versus Orientem eis diesque quadraginta ac noctes luxit. infantem baptizavit Nicola triarcha in magna ecclesia die sacro luminum (i. e. Epiphani susceptoribus ex sacro fonte Alexandro imperatoris germano et i patricio cunctisque proceribus. eodem tempore exstructa est et i invalidorum domus, quam Cupham dicunt, inde expulsus mereti benedictionem sacro nuptiarum ritu cum Zoe uxore consecutus Thoma presbytero, qui ea ex causa officio motus est; quam etiam Augustam proclamavit. ∞ facinore patriarcha ecclesiae ingressus interdixit; quamobrem is a dextera parte transiens ad Metatorin recipiebat.

24. Samonas accubitor praeficitur, quod ad omnem facinorositatem imperatori adiutor esset; coeperuntque ambo moliri adversus

ἄπαντα. καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἤρξαντο μελετᾶν. προσκαλε-
σάμενος γὰρ τὸν πατριάρχην Νικόλαον (πρώτη ἦν τοῦ Φεβρουα- D
ρίου μηνός) καὶ πολλὰ λιπαρήσαντες δεχθῆναι, ἐπεὶ πείσαι οὐκ
ἴδονθησαν, ἀπὸ κλητορίου ἀπὸ τοῦ Βουκολόντος πλοῖω μικρῷ
ἐμβιβάσαντες ἐν τῇ Ἱερειᾷ διεπέρασαν, ἀφ' ἧς μέχρι Γαλακρητῶν
μόλις ἀπῆει χιόνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται ὁ σύγκελλος
Εὐδόμιος πατριάρχης, ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς ἐγκρατῆς τε καὶ Θεοσε-
βῆς, ὃν φασιν ἐκ Θείας ἀποκαλύψεως τὴν ἀρχιερωσύνην καταδέ-
ξασθαι· καὶ γὰρ διενοεῖτο ὁ βασιλεὺς νόμον πονηρὸν ἐκθεῖναι τοῦ
10 ἔχειν γυναῖκας ἄνδρα τρεῖς καὶ τέσσαρας, πολλῶν λογιωτάτων ἀν- P 229
δρῶν εἰς τοῦτο αὐτῷ συνεργούντων.

25. Ἰουνίω δὲ μηνὶ προσεκλήθη Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ
Κωνσταντίνου τοῦ Λιβῆος ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ πλῆσιον τῶν ἁγίων
ἀποστόλων τοῦ τὰ ἔγκαλντα ἐπιτελέσαι καὶ ἁριστῆσαι. καὶ γέγονεν
15 ἄνμιος ὁ λεγόμενος λήψ, φουρήσας ἕως τρίτου σφοδρῶς, συσσεισας
καὶ οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε πάντας φεύγειν ἐν τύποις ὑπαί-
θρου, λέγοντας συντέλειαν εἶναι κοσμικῆν, εἰ μὴ ἡ τοῦ Θεοῦ φιλ-
ανθρωπία δι' ὄμβρων ἔστησεν τὴν τοιαύτην καταγίδα.

26. Στόλου δὲ τῶν Ἀγαρητῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληθόντος, B
20 ὁ βασιλεὺς Ἡμέριον λογοθέτην τοῦ δρόμου τοῦ στόλου παντὸς
ἄρχηγὸν προβάλλεται. ἐδέξατο καὶ Ἀνδρόνικος ὁ δουξ συνεισελ-
θεῖν τῷ Ἡμερίῳ καὶ τοὺς Ἀγαρηνοὺς καταπολεμῆσαι. ὁ δὲ Σα-
μωνῆς ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς ὢν Ἀνδρονίκῳ βύθρον αὐτῷ ὑπώρυτ-

20 Ἱμέριον p. 467 b et 560 a.

25. vocato itaque Nicolao patriarcha prima Februarii, ut reciperetur,
nimis rogabant. ubi autem eius expugnare animum nequiverant, a con-
ivio ac epulis ex Bucoleone lintri imponentes in Hieriam traduxerunt;
inde aegre pedes ad Galacrenos usque praes nivium nimia copia venit.
ordinatur autem Euthymius syncellus patriarcha, vir venerabilis mode-
stusque ac religiosus, quem aiunt ex divina revelatione episcopi munus
suscepisse. etenim cogitabat imperator pessimam legem promulgare, qua
liceret viro tres quattuorve alias ex aliis uxores habere, cum non dees-
sent viri eruditissimi, qui in hoc ei consilio adiutores essent.

25. Mense Iunio Constantinus Afer imperatorem invitavit ad mo-
nasterium suum, quod prope aedem apostolorum condiderat, ad illius
paraganda encaenia, et ut prandio interesset. ibi subito exortus Afri-
cus, tertioque repetitis vicibus vehementer spirans, multa concussit ae-
dificia et ecclesias, adeo ut omnes relictis domibus sub diem procederent
mundique consummationem adesse dicerent, nisi dei clementia imbrum
humidatione illum turbinem sedasset.

26. Agarenorum classe adversus Romanos adventante, Leo Heme-
rian publici cursus logothetam classi universae ducem praeficit. iussus
autem cum Hemerio navim conscendere adversumque Aga-
renos fortiter dimicare. Samonas vero quo implacabili in Andronicum

σεν. “πρὸς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς, ἔφραγεν ἐν Σαμωνᾷ; καὶ ἢ οὐ;” ὁ δὲ τοὺς ὄρκους ἐδλαβηθεὶς (εἰπ. πρότερον μὴ ὀρκιζόμενος, ἀλλ’ οὕτως ἀπλῶς ἐρωτώμενος, ὃν ἔξειπεν) ὠμολόγησε πάντων ἐνώπιον ὅτι εἰς Συρίαν ἐμετ’ ὄργῃς δὲ τοῦτον τοῦ βασιλέως ἀποπεμφαμένου, ἐποίησεν μωνᾶς ἀπὸ ὕψεως μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ τοῦ Καίσαρος κ

B νος, καὶ μετὰ ταῦτα τῆς βασιλικῆς ὕψεως καὶ ὀμίλλας κατη
 23. Ἐγέννησε δὲ Λέων Κωνσταντῖνον υἱὸν ἀπὸ Ζου τετάρτης αὐτοῦ γαμετῆς, οὗ ἐν τῇ γεννήσει ἐφάρτη κομήτης καὶ τὰς ἀκτῖνας ἐπ’ ἀνατολὰς ἀφίεις καὶ ἐν ἡμέραις καὶ νυξί φανος τεσσαράκοντα. ὃς ἐβαπτίσθη ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Νικολάου πατριάρχου ἐν τῇ ἁγίᾳ τῶν φώτων ἡμέρᾳ, ἀναστάντων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀσφου τοῦ βασιλέως καὶ Σαμωνᾶ πατρικίου καὶ τῶν ἐν τέλει των. γέγονε τότε καὶ ἡ Κύφη γηροκομίειον, τῶν ἐκεῖσε ἔτα
C ἐκδωχθέντων. εὐλογήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς μετὰ Ζωθωμᾶ πρεσβυτέρου, ὅστις καὶ καθηρέθη καὶ βασιλισσάν ἀνηγόρευσεν. διὰ ταύτην οὖν αἰτίαν ὁ πατριάρχης τὸν βεῖς εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσερχοσθαι διεκώλυσεν, ὅθεν διὰ τοῦ μέρους διήρχετο εἰς τὸ μητατόριον.

24. Προεβλήθη δὲ Σαμωνᾶ παρακοιμώμενος ἐκ συνεργῶς καθεστάναι τῷ βασιλεῖ πρὸς παρανομίαν καὶ

dium adducto, in hunc modum percontatus est “per deum et caput fugiebat Samonas in Syriam, necne?” Constantinus irrisurandi religione (prius enim nulla adiuratione, sed simpliciter interrogatus non evulgaturum pollicitus erat) in omnium consensu Samonariam fugam arripuisse profitetur. quamobrem illo cum ira reiecta monachum imperator aula exclusum menses quattuor in Bardae domo detinet; quibus decursis, ut imperatoris aspectu frueretur, quo consecutus est.

23. Sustulit vero Leo ex Zoe quarta uxore sua filium Constaninum; in cuius ortu cometes apparuit, radios versus Orientem eius diesque quadraginta ac noctes luxit. infantem baptizavit Nicolaus patriarcha in magna ecclesia die sacro luminum (i. e. Epiphaniae) susceptoribus ex sacro fonte Alexandro imperatoris germano et patricio cunctisque proceribus. eodem tempore extructa est et invalidorum domus, quam Cupham dicunt, inde expulsus meretrix benedictionem sacro nuptiarum ritu cum Zoe uxore consecutus Thoma presbytero, qui ea ex causa officio motus est; quam etiam Augustam proclamavit. eo facinore patriarcha ecclesiae ingressus interdixit; quamobrem is a dextra parte transiens ad Metatorium recipiebat.

24. Samonas accubitor praeficitur, quod ad omnia facinus etiam imperatori adiutor esset; coeperuntque ambo moliri adversus

ἄσασαν. καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἤρξαντο μελετᾶν. προσκαλε-
σάμενος γὰρ τὸν πατριάρχην Νικόλαον (πρώτη ἦν τοῦ Φεβρουα-
ρίου μηνός) καὶ πολλὰ λιπυρήσαντες δεχθῆναι, ἐπεὶ πείσαι οὐκ
ἤδυνήθησαν, ἀπὸ κλητορίου ἀπὸ τοῦ Βουκολόντος πλοῖω μικρῷ
ἐμβιβάσαντες ἐν τῇ Ἱερείᾳ διεπέρασαν, ἀφ' ἧς μέχρι Γαλακρηνῶν
μόλις ἀπῆει χιόνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται ὁ σύγκελλος
Ἐὐθύμιος πατριάρχης, ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς ἐγκρατῆς τε καὶ θεοσε-
βῆς, ὃν φασιν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως τὴν ἀρχιερωσύνην καταδέ-
ξασθαι· καὶ γὰρ διενοεῖτο ὁ βασιλεὺς νόμον πονηρὸν ἐκθεῖναι τοῦ
10 ἔχειν γυναῖκας ἄνδρα τρεῖς καὶ τέσσαρας, πολλῶν λογιωτάτων ἀν- P 229
δρῶν εἰς τοῦτο αὐτῷ συνεργούντων.

25. Ἰουνίω δὲ μηνὶ προσεκλήθη Ἀλέων ὁ βασιλεὺς παρὰ
Κωνσταντίνου τοῦ Αἰβῶς ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ πλησίον τῶν ἁγίων
ἰποσιτόλων τοῦ τὰ ἐγκαίνια ἐπιτελέσαι καὶ ἀριστῆσαι. καὶ γέγονεν
15 ἄνεμος ὁ λεγόμενος λίψ, φυσήσας ἕως τρίτου σφοδρῶς, συσεισας
καὶ οἰκίματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε πάντας φεύγειν ἐν τύποις ὑπαί-
θροις, λέγοντας συντέλειαν εἶναι κοσμικῆν, εἰ μὴ ἡ τοῦ Θεοῦ φιλ-
ανθρωπία δι' ὄμβρων ἔστησεν τὴν τοιούτην καταγίδια.

26. Στόλου δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξελθόντος, B
20 ὁ βασιλεὺς Ἡμέριον λογοθέτην τοῦ δρόμου τοῦ στόλου παντὸς
ἀρχηγὸν προβάλλεται. ἐδέξατο καὶ Ἀνδρόνικος ὁ δοῦξ συνεισελ-
θεῖν τῷ Ἡμερίῳ καὶ τοὺς Ἀγαρηνοὺς καταπολεμῆσαι. ὁ δὲ Σα-
μωνῆς ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς ὢν Ἀνδρονίκῳ βόθρον αὐτῷ ὑπώρσι-

20 Ἡμέριον p. 467 b et 560 a.

niam. vocato itaque Nicolao patriarcha prima Februarii, ut reciperetur,
caixius rogabant. ubi autem eius expugnare animum nequiverant, a con-
vivio ac epulis ex Bucoleone lintri imponentes in Hieriam traduxerunt;
unde aegre pedes ad Galacrenos usque praes nivium nimia copia venit.
ordinatur autem Euthymius syncellus patriarcha, vir venerabilis mode-
stusque ac religiosus, quem aiunt ex divina revelatione episcopi munus
suscepisse. etenim cogitabat imperator pessimam legem promulgare, qua
liceret viro tres quatuorve alias ex aliis uxores habere, cum non dees-
sent viri eruditissimi, qui in hoc ei consilio adiutores essent.

25. Mense Iunio Constantinus Afer imperatorem invitavit ad mo-
nasterium suum, quod prope aedem apostolorum condiderat, ad illius
peragenda encaenia, et ut prandio interesset. ibi subito exortus Afri-
cus, tertioque repetitis vicibus vehementer spirans, multa concussit ae-
dificia et ecclesias, adeo ut omnes relictis domibus sub dium procederent
mundique consummationem adesse dicerent, nisi dei clementia imbrum
inundatione illum turbinem sedasset.

26. Agarenorum classe adversus Romanos adventante, Leo Heme-
rium publici cursus logothetam classi universae ducem praeficit. insus-
sus et Andronicus duo cum Hemerio navim conscendere adversumque Aga-
renos fortiter dimicare. Samonas vero quo implacabili in Andronicum

τεν καὶ τοῖς ποσὶ παγίδας ὑπέβηθε, δυσμενῶς ἔχων αὐτῷ διὰ τῆς
 ὑπέβηθε τῆς φυγῆς· ὑπέβηθε δέ τινα γράψαι λαθραίως Ἀνδρονί-
 κῆν μὴ ἐν τοῖς πλοίοις εἰσελθεῖν, ὅτι, φησὶν, παραγγελίας
 Ἡμερίου εἴληφεν παρὰ βασιλέως, ὑποβληθέντος παρὰ Σαμωνῶν
 κατασχέειν καὶ τυφλώσαι σε. πολλὰ δὲ τοῦ Ἡμερίου προτρέπ-
 μένου τὸν Ἀνδρόνικον ἐν τοῖς πλοίοις εἰσελθεῖν τῶν Ἀγαρηνῶν
 ἐπικειμένων, ἀπεικίρησε, μὴ τοῦτο ποιῆσαι καταδεξάμενος.
 Ἡμερίου δὲ μόνος τῆ τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Θωμᾶ μνήμη συμβα-
 λῶν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν μεγάλην νίκην εἰργάσατο. τοῦτο
 μαθὼν Ἀνδρόνικος, καὶ ἀπογνούς, ἅμα συγγενέσι καὶ δούλοις
 αὐτοῦ πόλιν κατέσχεν τὴν λεγομένην Καβύλαν, εἰς ἀποστασίαν
 ὀρμήσας. ὁ δὲ Σαμωνῆς πύλαι ποτὲ τοιούτων ἐπιλαβέσθαι και-
 ροῦ ἐπιθυμῶν πρὸς βασιλέα ἔλεγεν "οὐκ αἶε, δέσποτα, ἔλεγον ὅτι
 ἀντίρτης καὶ ἀποστάτης ἐστὶν ὁ δούξ καὶ τῆ βασιλεία σου πολέ-
 μιος;" παρυντικά γοῦν ἀπέστειλεν Γρηγορῶν Ἰβηρίτζην λεγόμε-
 νον, δομέστικον ὕντα τῶν σχολῶν καὶ συμπένθερον Ἀνδρονίκου,
 καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ πῶς ὁ
 πατριάρχης Νικόλαος τῆς ἐκκλησίας ἐξειχώθη, τοῖς Ἀγαρηνοῖς
 ἐξέφυγεν πανοικί, τηρικαῦτα κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληλυθόσιν· ὃν
 ἀμερμουμνῆς ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς προσεδέξατο. ἐλυπεῖτο
 δὲ ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ ἐβούλετο λόγον αὐτῷ ἐν-
 πόγραφον ἀποστεῖλαι τοῦ πρὸς Ῥωμαίους ἐποστρέψαι. συνειβού-
 λευσαν δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονηθῆναι τινα τῶν τοῦ πραιτω-

erat odio, astu viro foveam fodit ac pedibus laqueos supponit, dire illi
 infensus ob suae fugae negotium. nempe subornavit qui occulte Andro-
 nico scriberet ne in naves intraret: quippe in mandatis accepisse
 Hemerium ab imperatore, Samonae consilio, ut eum caperet atque
 oculis orbaret. Hemerio itaque etiam atque etiam rogante atque hor-
 tante Andronicum ut Agarenis ingruentibus naves intraret, ille resilire
 ac imperium detrectare. Hemerius ipse solus, qua die solennis S. Tho-
 mae memoria agitur, conserta cum Agarenis manu ingenti victoria poti-
 tur. ut cognovit Andronicus, desperatione actus cum necessariis et fa-
 milia totoque comitatu, occupata urbe sic dicta Cabala rebellavit. porro
 Samonas olim iam istiusmodi occasionem nancisci desiderans, ad impe-
 ratorem "nonne semper, domine, aiebam ducem rebellem esse ac defe-
 ctionem moliri tuaeque maiestati fore perduellem?" mox itaque mittit
 imperator Gregoram cognomento Iberitem scholarum domesticum ac An-
 dronici ex uxore affinem, qui eum debellet. Andronicus ubi rescivit ac
 Nicolaum patriarcham ex ecclesia eiectum intellexit, ad Agarenos, qui
 tum adversus Romanos expeditionem susceperant, cum suis omnibus pro-
 fugit. amermunnes virum honorifice ac magnifice accepit. animi anxius
 imperator ob eam Andronici fugam data securitatis fide ad se eum re-
 vocare studebat. quamobrem auctores quidam illi exstiterē, ut Sarace-

ρίου Συρακηναίων και ἀποσταλῆναι ἐν Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐννοιογρά-
 φου. ὃ δὴ και πεποίηκεν, διὰ κινναβάρειως γράψας και βούλλα
 σφραγίσους χρυσῆ και ἔνδον βραχέος φατλίον τράκτου κατακλείσους
 αὐτό. τοῦ δὲ Συρακηνοῦ ἀπὸ βασιλέως ἐξελθόντος, προσκαλε-
 σάμενος τοῦτον ὁ Σαμωνᾶς εἶπεν "οἶδας δ' κατέχεις;" τοῦτο εἰπὼν
 δὴ ὁ ἐκράτει κηρὸν, ὡς τῆς Συρίας εἶη ἀπώλειαι. δοὺς αὐτῷ χρη-
 ματα παρήγγειλεν τοῦτο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Οὐζῆρη ἐμβαλεῖν. ὃ δὲ B
 ἀπελθὼν τοῦτο πεποίηκεν. ἐκρατήθη δὲ Ἀνδρόνικος και ἔδεισμήθη
 μετὰ πάντων τῶν αὐτοῦ συγγενῶν· και μαθὼν διὰ δόλου τοῦ
 10 Σαμωνᾶ ταῦτα γεγονέναι, ἀναγκασθεὶς τὴν ἰδίαν πίστιν αὐτός τε
 και οἱ σὺν αὐτῷ ἔξωμόσαντο. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ,
 εἰδὼς ὡς ἀδύνατόν ἐστιν ἐκεῖθεν ἐξελεθεῖν, βουλῆ αὐτοῦ φρυγῆ
 χρησάμενος ἀπὸ Συρίας ἐξῆλθεν, και πρὸς βασιλεῖα ἐπάνεισι σὺν
 τοῖς μετ' αὐτοῦ, ὃν δύοις πλείστοις ὁ βασιλεὺς δαψιλευσάμενος
 15 τὰδε φησι πρὸς αὐτόν, στάς ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κυρίου και
 σωτηρίας ἡμῶν εἰκόνι, "μὴ πεπλάνησο καθ' ἐαυτὸν τῷ παρὰ πολ-
 λοῦς εἶναι ἄδόμενον Κωνσταντῖνον βασιλεύσοντα Ῥωμαίων. ὀμνυμί C
 σοε εἰς τὴν παντιφόρον δίκην και εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν εἰκόνα
 ὅτε οὐκ ἔστι σὺν τῷ βασιλείῳ διὰ τὸ κατονομασθῆναι σε Κωνσταν-
 20 τῖνον, ἀλλὰ τῷ φιλιῳ μου υἱῷ θεόθεν διὰ προγόνων δεδωρηται,
 καθὼς παρὰ πολλῶν ἁγίων ἀνδρῶν πεπληροφόρημαι. εἰ γὰρ
 περαθεῖς τοῦτον διαχειρίσασθαι, τῇ πύλῃ ταύτῃ ἢ κεφαλῇ σου
 σώματος ἐκτὸς εἰσιλεύσεται." ὃ και γέγονεν· μετὰ γὰρ τὸ ἔραι

7 Οὐζῆρη?

16 τὸ P

notum quandam ex praetorio sibi concillaret, quem cum subscripto ve-
 niae libello in Syriam mitteret. hunc ergo paravit imperator, scribens-
 que cinnabari ac regia bulla consignans intra brevem cereum fustum li-
 teras inclusit. Saracenum ab imperatore discedentem advocans Samonas,
 "scis" inquit "quid feras? is quem tenes, cereus Syriae pernicius est."
 numerata itaque pecunia Useri in manus tradere iussit. profectus ita-
 que Saracenus, quod iussus erat, fecit. captus vero Andronicus, ac cum
 necessariis omnibus in vincula coniectus. cumque haec Samonae dolo
 in se gesta comperisset, necessitate adactus cum ipse tum alii fidem
 ejurarunt. eius autem filius Constantinus, cum sciret fieri non posse ut
 inde liber exiret, patris consilio fuga usus Syria relicta ad imperatorem
 cum sociis reversus est. hunc imperator donis plurimis munifice acce-
 ptum, stans ad domini ac salvatoris nostri imaginem ad Orientem posi-
 tam, in haec verba affatus est. "ne te seducat quod vulgo iactant, fore
 Constantinum imperatorem Romanorum, iaro enim per inspectricem
 omnium iustitiam et per domini nostri hic positam figuram, nihil impe-
 rium ad te attingere eo quod Constantinus audias, sed filio meo dulcissi-
 mo a maioribus donatum esse, quod ego viris sanctis non pau-
 cis vaticinantibus ita fore exploratum habeo. si enim huic mortem ma-
 chinatus fueris, per hanc portam corpus truncum capite inferetur." quod

αὐτὸν τυραννικῶς χεῖρας ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ αἵματι καὶ λόθρῳ — καὶ
κόνει ἀμυρωθεῖσα διὰ τῶν αὐτῶν πυλῶν εἰσελήλυθεν.

D 27. Ὁ δὲ βασιλεὺς διεδέξατο τὸν Εὐστάθιον ἐπονομα- ζο-
μενον Ἀργυρὸν ἀπὸ τοῦ δρουγγαράτου τῆς βίγλης δι' ἑπόνο- σιάν
τινα, καὶ τοῦτον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπέστειλεν εἰς τὸ Χαρσ- σια-5
νόν. καθ' ὁδοῦ δὲ εἰς τὸ Ἄραν φάρμακον παρὰ ἀνθρώπου αὐ- του
λαβὼν τέθνηκεν, καὶ θάπτεται εἰς τὸ Σπυννὶν τοῦ Ἄρα τὴν κο- ρυ-
φήν. εἰθ' οὕτω οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Πόθος καὶ Ἀέων, οἱ τῆ τοῦ μ- αγ-
γλαβίτου ἀξία τετιμημένοι, ἄραυτες αὐτὸν θάπτουσιν αὐτὸν εἰς τὸ
γονικὸν αὐτῶν μοναστήριον τὸ ὄν εἰς τὸ θέμα τοῦ Χαρσιαντοῦ τῆς 10
ἁγίας Ἐλισάβετ, τὸ ἀνιερωθὲν παρὰ Ἀέοντος τουρμαάρχου τοῦ
P 231 πάππου αὐτῶν· ὃς καὶ τὸ ὄνομα τῶν Ἀργυρῶν εἴληφεν, εἴτε διὰ
τὸ καθαρὸν καὶ ἄγρον τοῦ σώματος, εἴτε διὰ τὸ κάλλος καὶ γεν-
ναῖον τῆς ὄψεως, εἴτε διὰ τινὰ τρόπον τῆς γενεᾶς καὶ ἀνδρίας
αὐτοῦ· καὶ γὰρ τοιοῦτος ἦν ὁ ἀνὴρ οἷος ἕτερος ἐπὶ Μιχαὴλ βασι- 15
λέως οὐχ εὐρέθη στρατιώτης, ὡς πολλάκις τοῖς Ἀγαθηροῖς τῆς
Τεφρικής μετὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ μινύμενον εἰς τροπὴν καὶ
φροῦδον καὶ ἀπώλειαν παρέχειν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φημιζόμενον
καταπτῆσεν καὶ τρέμειν.

28. Ἀλλαγίου δὲ ἔνεκεν ἀπὸ Ταρσοῦ ἐξήλθεν ὁ τε Ἀβελ- 20
βάκης ἐκεῖνος καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατήρ· καὶ τούτους ὁ βασιλεὺς
B ἐδέξατο, κόσμῳ πολλῷ τὴν Μαγναῦραν κατακοσμήσας. ἐκαλλώ-

6 ὁδόν?

et ita contigit: cum enim ille tyrannico more manus lavasset, eius caput
cruore et tabo atque pulvere deformatum per has ipsas portas illa-
tum est.

27. Praeterea Leo Eustathium cognomento Argyrum, ob suspicio-
nem quandam ab excubiarum drungarii munere amotum, domum suam ad
Charsianum remisit. in via autem ad Aran, accepto ab uno domestico-
rum veneno, exstinctus est, atque in Spunino, quod ipsius Aran vertex
est, sepultus. eius deinde corpus ipsius liberi Potus ac Leo, mangiabi-
tarum dignitate fulgentes, sublatum in avito monasterio S. Klisabet, quod
in Charsiani themate est et a Leone tribuno illorum avo exstructum
erat, condidere. hic Leo Argyrorum (velut Argenteorum dicas) nomen
in familiam primum intulit, sive ob corporis puritatem ac castitatem, sive
propter vultus decorem ac conspectus ingenuitatem, sive propter aliam
quendam eius generis indolis ac fortitudinis modum. eiusmodi enim vir
ille fuit, ut Michaele imperatore nemo bellatorum eius virtutem aequa-
verit, ita sane ut saepius cum vernaculis suis conserta cum Agarenis
Tephricensibus manu eos fuderit ac profugarit, ipsamque eius nominis
mentionem illi paverent ac extimescerent.

28. Captivos commutandi causa a Tarso venerunt cum Abelbaces
ille tam Samonae pater. hos imperator excepit, praemagnifice exornata
Magnaura. sed et magnam ecclesiam magnifico prorsus cultu decoravit,

πεισιν δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν παντελῶς, καὶ ὑπέδειξεν ἑκατὰ τὰ τίμια σκευὴ τοῖς Ἀγαρηνοῖς· ὅπερ ἀνάξιον ἦν Χριστιανικῆς καταστάσεως, ἁθεμίτοις καὶ ἄλλοεθνεῖσιν τὰ τῆς τοῦ Θεοῦ λειτουργίας σκευὴ καταθέσθαι. ὁ δὲ τοῦ Σαμωνᾶ πατὴρ ἠθελήσεν συνεῖναι τῷ νιῷ· ὁ δὲ οὐ κατεδέξατο τοῦτο, ἀλλὰ μᾶλλον περῆνει εἰς τὰ οἰκίᾳ ὑποστρέφειν καὶ τῆς ἰδίας ἀντέχεσθαι πίστεως. “κἀγὼ δέ” φησιν, “εἴπερ θνητῶ, τάχιον πρὸς σὲ ἐπανελύσομαι.”

29. Τῇ δὲ τῆς πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ στέφει ὁ Λέων ὁ βασιλεὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον διὰ Εὐθύμιον πατριάρχου. ὁ δὲ Σαμωνᾶς Κωνσταντῖνον ἄνθρωπον αὐτοῦ, τὸν πρότερον Βασιλείῳ μαγίστρῳ καὶ κανικλείῳ δουλεύσαντα, τῇ Ἀγούστῃ ἐπίδωκεν πρὸς τὸ ταύτῃ ὑπηρετεῖσθαι· ὃς τοσοῦτον ἠγαπήθη παρὰ τε τοῦ Λέοντος καὶ τῆς βασιλίσσης αὐτῆς ὥστε καὶ τὸν Σαμωνᾶν διαφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ λοιδορεῖσθαι τοῦτον ὡς τῇ Ἀγούστῃ σόντα· ὅπερ ὁ βασιλεὺς ἀληθὲς εἶναι ὑπονόησας, ἀποστελλας ἀπέκρινεν αὐτὸν ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Ταρασίου μονῇ, αὐτῷ τῷ Σαμωνᾶ ἑπέρχεσθαι τοῦτο ποιῆσαι. μετ' ὀλίγον δὲ βουλόμενος τοῦτον ἀναλαβέσθαι, ἐκλείσεν τῷ Σαμωνᾶ ἐν τῇ τῶν Σπειρῶν μονῇ τούτου ἀπαγαγεῖν. ἐν τῷ Δαματρῷ οὖν ὁ βασιλεὺς ἐξελεύων, καὶ ἐν τῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσαντος μονῇ, εἶδεν Κωνσταντῖνον, καὶ κερυθὸν διεκελεύσατο, καὶ ἐπέδυσαν αὐτὸν ἱμάτια κοσμικά, καὶ ἐπέδωκεν εἰς χεῖρας τὸ τοῦ βασιλέως ποτήριον ἐν τῷ ἀρίστῳ, καὶ ἴπότερρεψεν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλατίῳ. ὄρων δὲ Σαμωνᾶς

cunctaque veneranda vasa Saracenis ostendit, hand sane satis e Christiana disciplina, ut divini ministerii vasa nefaris impiisque hominibus ac alienigenis visenda exponeret. voluit Samonae pater cum filio manere: sed ille non passus est, magisque hortabatur ut domum rediret ac suam fidem teneret: se quoque, cum primum liceret, ad ipsum reversurum expectaret.

29. Sacro pentecostes die Leo imperator filium Constantinum Euthymii patriarchae opera Augustam coronat. Samonas vero Constantinum domesticum suum, qui prius Basilio magistro ac caniciei praefecto in ministerio fuerat, Augustae tradit in obsequium. sic vero ille cum Leonem tam ipsam Augustam demeruit, ut et Samonas livore incensus secretioris cum Augusta rei eum detulerit. sicque re ipsa suspicatus Leo in S. Tarasii monasterio mittens totondit; idque adeo ipsummet Samonam praestare iussit. brevi autem post, cum eum vellet recipere, Samonae iubet ut in Spiraram monasterium eum adducat. egressus itaque imperator ad Damatryum, et in Samonae pransus monasterio, videns Constantinum illico saeculares vestes mandavit induere ac imperatoris inter prandendum poculum in manus accipere secumque in palatium redire.

τὴν τοῦ βασιλέως ἀγάπην πρὸς Κωνσταντῖνον αὐξανομένην, *πιττάκιον συντίθῃσι μετὰ μεγίστου κοιτωνήτου καὶ Μιχαὴλ Τζιρήθωνος*
P 232 *λοιδωρίας κατὰ βασιλέως ἔχον ἀπειρους, διὰ τοῦ Ῥοδίου Κωνσταντῖνου τοῦ αὐτοῦ ὑπογραφέως τοῦτο συντάξαντες· ὅπερ ἐν τῷ μητατορίῳ ἔρρησαν. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσεληλυθότος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μητατορίῳ γενομένου, καὶ ἐν ᾧ ἤρχετο τόπῳ τοῦτο εὐρηκῶς καὶ ἀναγνοῦς πολλῇ θλίψει κατεσκευάσθη, καὶ ἐξήτει τὸν τοῦτο πεποικῶτα. (30) γέγονε δὲ ἔκλειψις σεληνιακῆ. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν μητροπολίτην Συννάδων Πανταλέοντα προσεκαλέσαστο, μαθεῖν παρ' αὐτοῦ τὸ τῆς ἐκλείψεως ἀποτέλε-*
B *σμα· ὃν προσερχόμενον πρὸς τὸν βασιλέα ὁ Σαμωνῆς ἠρώτησεν "εἰς τίνα ἢ κάκωσις;" ὁ δὲ ἔφη "εἰς σέ· καὶ ἐὰν τὴν Ἰουλιου τρισκαιδεκάτην διέλθῃς, οὐδὲν ἔκτοτε πείσῃ κακόν."* πρὸς δὲ τὸν βασιλέα εἶπεν ὡς εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον ἢ ἔκλειψις ἀποσκήψει. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέωπτευσεν τοῦτο εἰς Ἀλέξανδρον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν ἀποβήσασθαι. ὁ δὲ Τζιρήθων ἰδίᾳ τῷ βασιλεῖ μετὰ ταῦτα καθωμολόγησεν ὡς ὁ Σαμωνῆς εἶη τὸ πιττάκιον πεποικῶς. παρεὺν οὖν καταβιβάζει Σαμωνῆν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀποκτερεῖ μοναχὸν καὶ ἀπάγει αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Μαρτινακίου μονήν. ἐποίησεν δὲ Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον, καὶ ἔκτισεν αὐτῷ
C *μονήν ἐν Νοσσιᾷ, καὶ παραγενόμενος ἕμα Εὐθύμιον πατριάρχη ἐνεκαίνισεν αὐτήν.*

31. Ὁκτωβρίῳ δὲ μηνὶ ναυμαχία γέγονεν Ἡμερίου λογι-

Samonas imperatoris erga Constantinum propensum amorem videns aurescere, re cum cubiculariorum maximo et Michaelis Tzirethone composita, libellum innumeris in Leonem conviciis ac criminibus confectum per Constantinum Rhodium illius scribam contexit inque Metatorio proiciunt. ingressus autem imperator in maiorem ecclesiam, cum in Metatorium se recepisset, quo loco preces offerre illi moris erat, libellum offendit legitque. quare in magnam animi anxietatem coniectus eius iniuriae auctorem perquirebat. (30) contigit autem lunam deliquio laborare. tum imperator Pantaleonem metropolitam Sinadensem accersivit, ut lunaris eius defectus effectum edoceretur. dumque ad imperatorem accedit, sciscitatur ex illo Samonas, cuinam defectio illa malefica futura sit? cui ille "tibi. si tamen Iunii mensis diem tertium decimum excesseris, nihil deinceps mali patieris." ad imperatorem vero dixit ad eum spectare eclipsidis vim, qui secundas ab illo teneret; atque hoc Leo de fratre suo Alexandro accepit. verum Tziretho postea imperatori secretum confessus est Samonam libelli auctorem esse. statim ergo Leo Samonam domum suam abire iussit inque monachum tonderi; relegatumque in Martiacii monasterium. Constantinum vero accubitorem facit, ac in thymio patriarcha peregit.

31. Mense Octobri commissa navalis pugna Hemerio logothet

ἔτεον μετὰ Δαμιανοῦ καὶ Λέοντος τῶν Ἀγαρηνῶν, στρατηγούτος ἐν Σάμῳ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος. ἠτήθη Ἡμέριος καὶ μόλις διεσώθη, σχεδὸν ἀπάντων τῶν μετ' αὐτοῦ κενωθέντων.

5 32. Κοιλιακῶ δὲ νοσήματι περιπεπωκὼς Λέων ὁ βασιλεὺς εἰς ἀδυναμίαν ἦλθεν ἐσχάτην, ὥστε μόλις δυνηθῆναι αὐτὸν κατὰ τὸν βασιλικὸν τύπον ἐν τῷ τῆς ἐγκρατείας δημηγορήσαντα· D
 "ὄρατε κατεσκληρότα με καὶ νόσω τρυχόμενον· οὐκέτι τάχα μεθ' ἡμῶν καταλήγομαι τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασιν." γέγονε δὲ καὶ
 10 ἔμπερησμός εἰς τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κηρουλάρια, καίντων τῶν τοποθεσιῶν καὶ χαροθεσιῶν τῆς πατριαρχικῆς σακέλλης. Ματῶ δὲ ἡ', ἡμέρᾳ γ', Ἰνδικτιῶνος ε', τελευτᾷ Λέων ὁ βασιλεὺς, Ἀλεξάνδρῳ τῷ αὐτοῦ ἀδελφῷ τὴν βασιλείαν παραδούς· ὃν
 15 μετὰ δεκατριῆς μῆνας." πολλὰ δὲ τούτῳ ἐνέσκηψεν ἐκλιπαρήσους τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον φυλάττειν.

B A Σ I A E I A

P 233

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

20 Ἀλεξάνδρος ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν ἡμέρας κβ' σὺν Κωνσταντίνῳ τῷ υἱῷ Λέοντος. ἀποστείλας δὲ ἤγαγεν Νικόλαον ἐκ Γαλακρηκῶν, καταγαγὼν τοῦ πατριαρχείου Εὐθύμιον, καὶ ἐνεθρόνισεν

Damiano et Leone Agarenis, Sami praetore Romano, qui postea potitus est. victus ea congressione Hemerius, aegreque ipse sit, cunctis propemodum cum eo militantibus in vitae periculum ad-

32. Porro imperator coeliaco morbo correptus eoque in summam ductus in valetudinem, ut vix potuerit ieiuniorum tempore ex imperarum more concionem in haec verba habere. "videtis me contabuisse morbo consumptum esse; nec forte ad Christi resurrectionem vobiscum vitam producam." contigit autem incendium in magnae ecclesiae secularis, quo patriarchalis sacelli scrinia omnia combusta sunt. Mail undecima, die tertia, indictione 15 diem obiit Leo imperator, tradito fratri suo Alexandro imperio; quem ad se venientem cum vidisset, dixisse ferunt "en malus temporis articulus post tredecim menses." etiam vero atque etiam illum rogavit ac obtestatus est ut filium suum Constantinum servaret.

IMPERIUM ALEXANDRI BASILII F.

Alexander imperavit cum Constantino Leonis filio annum unum, dies viginti-quos. mittens vero Nicolaum ex Galacrenis revocavit, deturbatque Euthymio eum iterum in patriarchali solio collocavit. habito au-

τὸν αὐτὸν Νικόλαον τὸ δεύτερον. ποιήσας δὲ σελέντιον ἐν τῇ
Μαγναύρᾳ Ἀλέξανδρος κατήγαγεν ἀπὸ τῶν Ἀγαθοῦ Εὐθύμιου,
 καὶ ἅμα Νικολάῳ καθεσθείς τὴν αὐτοῦ καθαίρεισιν ἐποήσαντο.
 εὐθὺς δὲ ὡσπερ ἀνήμεροι θῆρες ἐμπετηδηκότες τοῦ ἱεροπρεποῦς
 B ἀνδρὸς τὴν σεβασμίαν γενειάδα ἀπέτιλλον καὶ ἐπὶ τράχηλον ὠδονῶν
 καὶ ἄλλας ἀνυποίστους ποινὰς τούτῳ ἐπέφερον, ἐπιβιάτην ἀποκα-
 λοῦντες καὶ μοιχὸν καὶ ἀλλοτρίᾳ ἐπιτηδύσαντα γυναικί. ὁ δὲ ἱεὺς
 ἐκείνος ἀνὴρ καὶ αἰδέσιμος πρῶως πάντι καὶ ἡσύχως ὑπέφερεν.
 ὑπερόριος οὖν ἐν τοῖς Ἀγαθοῦ σταλαῖς, καὶ τέλει τοῦ βίου χρησά-
 μενος, ἐν τῇ πόλει θάπτεται εἰς τὴν αὐτοῦ μονήν. ὁ δὲ τοῦ πα-
 τριάρχου κληρικὸς ὁ τὰς πολιὰς αὐτοῦ τίλας εἰς τὴν *Μαγναύραν*
 ἐν τῇ ἔξοριζεσθαι αὐτόν, ὑποστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, τὴν
 C αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ οἶκος αὐτοῦ πυρκαϊᾷ παρεδόθη ἀοράτῳ. εἶρε
 δὲ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐπιλημμένην καὶ κρατηθεῖσαν καὶ
 τὰς χεῖρας καὶ τὸ στόμα καὶ τὴν λαλιάν· ἥτις καὶ κλητήρης οὖσα
 διήρκεσε τὴν ἐφήμερον τροφήν ζητοῦσα μέχρι Νικηφόρου βασιλέως
 τοῦ Νικητοῦ.

2. Ὁ οὖν Ἀλέξανδρος καὶ πάλαι τοῦτο ἔργον ἔχων, τὸ
 ἄβροδίαιτος εἶναι καὶ τοῖς κυνηγεσίαις προσέχειν διὰ τὰς ἐπι-
 οψίας τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος, καὶ μηδὲν βασιλέως ἔργον δια-
 D πράττεσθαι, ἀλλὰ τὸ τρυφᾶν καὶ ἀσελγείαις σχολάζειν ἡγαπηκός,
 μονώτατος ἄρξας οὐδὲν γενναῖον ἢ λόγου ἄξιον κατεπράξατο. ἡμε-
 γὰρ τῷ γενέσθαι μονοκράτῳ Ἰωάννην παπᾶν (*Λαζάνης* τούτῳ

tem in Magnaura concilio, exque Agatho deducto Euthymio, una cum
 Nicolao sedens sacerdotali eum dignitate exiit. mox vero velut ferae
 bestiae in venerandum sacrumque virum insilientes, venerabilem barbam
 vellicabant, inque cervicem pellebant, aliisque gravissimis modis excru-
 ciabant, inscensorem vocantes et adulterum, quique alienam invasisset
 uxorem. quae omnia vir sanctus et venerabilis placide ac silentio susti-
 nebat. exsilio itaque ad Agathi aedes relegatus vitaeque functus in mo-
 nasterio suo in urbe sepultus est. clericus ille patriarchae, qui in Ma-
 gnaura cum mitteretur in exsiliu canos ei vulserat, domum reversus ea
 ipsa hora incendio absumptam invenit, filiamque manibus oreque impe-
 ditam omnique sermonis vi destitutam; quae et lecto decumbens ad Ni-
 cephorum usque imperatoris (magnifici illius victoris) tempora duravit, in
 diurnum cibum stipem mendicans.

2. Alexander itaque cum et olim sic comparatus esset ut molliori
 vitae cupidissus ac venationibus tempus omne addiceret, ob Leonis scilicet
 fratris suspiciones, nihil licet regionum agitare sed deliciis et impedi-
 citis incumberet, etiam solus rerum potitus nullum generosae indolis
 specimen edidit aut dignum memoria quicquam egit. statim enim ac im-
 perium solus capessivit, Ioannem clericum cognomento Lazanem recto-

ἐκόντων) ῥαίκτηρα πεποίηκεν· ὃς καὶ κακῶς τὸ ζῆν ἀπέρηξεν
 μετὰ θάνατον Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ Ἑβδομῷ σφαιρῶν. (3) ὡσαύ-
 τως οὖν καὶ Γαβριηλόπουλον καὶ Βασιλίτζην τὸν ἀπὸ Σκλαβιαν
 σφοδρῶς κατεπλούτισεν καὶ τοῖς τοῦ παλατίου περιήντησε χρή-
 5 μαι. φασὶ δὲ καὶ βεβουλεῦσθαι αὐτὸν πολλάκις τὸν αὐτὸν Βα- P 234
 σιλίτζην εἰς βασιλέα προχειρῶσθαι, τὸν δὲ Κωνσταντῖνον τοῦ
 Λέοντος οὖν ἐκονοχίσει· ἥτις βουλή καὶ διεσκεδάσθη παρὰ τῶν
 ἐπουδίων τῷ Λέοντι, ποτὲ μὲν ὡς νήπιός ἐστι ποτὲ δὲ ὡς ἀσθε-
 νῆς ὑποτιθεμένων. ἐπὶ τούτου ἀστὴρ ἐφάνη κομήτης ἐκ δύσεως·
 10 Ἐμφάν αὐτὸν ἐκάλουν, ὃν αἱμάτων χύσιν προσημαίνειν ἐν τῇ πόλει
 γινώσθαι ἔφασαν.

4. Οὗτος Ἀλέξανδρος πλάνοις ἑαυτὸν καὶ γόησιν ἐκδεω-
 κῶς ἐπέσθη ὑπ' αὐτῶν ὡς ὁ ἐν τῷ ἰππικῷ σύαγρος χαλκοῦς ἐστη-
 κῶς στοιχεῖον αὐτοῦ εἶη· λέοντι γὰρ τῷ αὐτοῦ, φασὶν, ἀδελφῷ
 15 ἀντιμάχεται, χοιρόβιον τὸν ἀνόητον ὑπεμφαίνοντες. ὁ δὲ τούτοις B
 ἀπατηθεὶς αἰδοῖα καὶ ὀδόντας τῷ χοίρῳ προσανένεωσεν ὡς λει-
 πομένους αὐτῷ. τῇ τοιαύτῃ οὖν πλάνῃ πεποιθῶς ἰππικὸν πεποίη-
 κεν, καὶ τοὺς ἱεροὺς τῶν ἐκκλησιῶν πέπλους καὶ τοὺς λαμπτήρας
 ἀνταβῶν τὸ ἰππικὸν κατεκόσμησεν, τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώ-
 20 λοις ὁ δειλαιὸς παρασχών. διὸ καὶ τὴν τιμὴν παρὰ Θεοῦ ἀφῆρέθη
 ὡς τάχιστα.

5. Ἡμερῖον δὲ λογοθέτου ἐκ τῆς ἡττης τῶν Ἀγαρηνῶν
 ἐπιστρέψαντος, ἀποστείλας περιώρισεν αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ πα-

rem fecit; qui et paulo post defuncto Alexandro, in Hebdomo pila lu-
 dens, male periit. (3) similiter quoque Gabrielopolum et Basilitzem
 Scabinorum ortum genere vehementer ditavit, ac palatii eos opibus cum-
 ulavit. ferunt saepius animo agitasse ut eundem Basilitzem imperato-
 rem praeficeret ac Constantino Leonis filio virilia exsecaret; quod illius
 consilium dissiparunt viri in Leonem propensiore animo, dum modo te-
 nerae aetatis puerum, modo infirmae valetudinis esse causarentur. eo
 imperante stella cometes ab occidente apparuit (xiphiam appellant ob
 gladii similitudinem) sanguinisque effusionem in civitate portendere aie-
 bant.

4. Ceterum Alexander se ipse impostoribus ac praestigiatoribus
 dedens ab eis in eam mentem adductus est, ut Aprum aeneum in Circo
 erectum suum ille signum esse existimaret. aiebant enim Leoni fratri
 adversari, eius porcorum affinem vitam moresque insinuantes. hoc ergo
 deceptus errore pudenda dentesque porco, qui desiderabantur, instaurari
 curavit. eadem erroris fallacia, equestri edito certamine, sacris eccle-
 siarum aulaeis et caudelabris Circum ornavit, dei honorem, miser idolis
 tribuens. unde et cito divina ultione honorem amisit.

5. Hemerium logothetam ab Agarenica clade reversum in palatii

λατίου ἧ ἐπώνυμον Καμπᾶ, διαπειλησόμενος ἀν-
 C φανέντι ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ ἀδελφοί-
 τος. ὁ δὲ περιωρισμένος ἐπὶ μῆνας ἕξ ἐτελεύτησεν
 θλίψεως κατεργασθείς.

6. Ὁ δὲ ἄρχων Βουλγαρίας Συμεὼν πρέσβ-
 ξανδρον ἐξαπέστειλεν περὶ τῆς εἰρήνης, μηνύων ὡς
 ζοῖτο, καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ τιμᾶσθαι,
 ἐπὶ τοῦ βασιλέως Λέοντος. ὁ δὲ ἀνοία καὶ ἀφροσι-
 τούς πρέσβεις ἀτιμῶς ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς χρώμενος
 καὶ καταπλήττειν οὐόμενος. τῆς οὖν εἰρήνης δια-
 κατὰ Χριστιανῶν κινήσαι Συμεὼν ἐβουλεύετο.

D 7. Ἀλέξανδρος δὲ ἀριστήσας καὶ οἰνωθεὶς
 κόνα καύμασιν κατήλθεν τῇ τῆς σφαιρῶς χρήσι-
 ῶμοφαίμῃ δὲ θεηλάτῳ πληγῆς καὶ ἀνελθῶν, αἵματος
 ἐκ τῶν ὀνῶν καὶ αἰδοίων καταφερομένου, μετὰ δὲ
 λούτησεν, μηνὶ Ἰουνίῳ ε', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἰδουκι-
 ἐπιτρόπους καταλιπὼν Νικόλαον πατριάρχην καὶ Σ-
 στρον καὶ Ἰωάννην μάγιστρον τὸν Ἑλαδᾶν καὶ Ἰωά-
 καὶ Εὐθύμιον καὶ τὸν Βασιλίτζην καὶ τὸν Γαβριή-
 βασιλείαν τῷ υἱῷ Λέοντος Κωνσταντίνῳ παραδούς.
 Ἀλέξανδρον ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων, καὶ
 πατρὸς αὐτοῦ Βασιλείου.

monasterium Campa dictum relegavit, ei minitatus,
 fratre imperatore iniquior ipsi hostisque exstitisset,
 ses sex sequestratione, nimio maerore ex casus atrop-
 stinctus est.

6. Symeon Bulgariae princeps, missis ad Al-
 pace significat, illi se studere, et ut se ille demer-
 Leone imperatore. Alexander dementia ac insipientia
 tameliose dimittit, minisque adhibitis, quibus in-
 terrorem existimaverit. soluta ergo pace Symeon
 Christianos cogitabat.

7. Ceterum Alexander large pransus vinoque
 culae ardoribus, cum ad pila ludendum descendis-
 sus, multoque per nares et veretrum cruore fusc-
 cessit, mensis Iunii 6, die dominica, indictione
 Nicolao patriarcha et Stephano magistro Ioanne
 Ioanne rectore et Euthymio et Basilitze et G-
 Constantinum Leonis filium imperio. illatus Al-
 pulcris ac cum Basilio patre conditus est.

B A Σ Ι Δ Ε Ι Α P 235

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ.

Κωνσταντῖνος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος Λέοντος παῖς ἐπιτυχάνων (ἑβδομον γὰρ εἶχεν τῆς ἡλικίας ἔτος) ὑπὸ Ἀλεξάνδρου θείου αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ καταλλεπτο, ὑπὸ ἐπιτρόπους τῶν. ἔβασίλευσεν οὖν ὑπὸ τῶν αὐτοῦ ἐπιτρόπων καὶ οὖν τῇ μῆτρὶ ἔτη ἑπτὰ, ἅμα δὲ Ῥωμανῶ πενθερῶ αὐτοῦ, ὧν ἐν ὑποταγῇ, ἔειρα ἔτη κς', μοναρχάτωρ δὲ ἔτη πεντεκαίδεκα, ὡς εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη νέ'. λαβόμενος οὖν τῆς Β τοῦ παλαιῶν ἔξουσίας ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ὥστε καὶ αὐτὸς ἐπιτροπος ὧν οὖν τῶ μωγίστρῳ Στεφάνῳ καὶ τῶ Ἑλαδῷ Ἰωάννῃ μωγίστρῳ καὶ αὐτῶ, τὴν τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ τὴν φροντίδα εἶχεν τῶν τῇ βασιλείᾳ προυγμάτων ἀνηκόντων ὁσημέραι.

2. Ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὔσης, δηλοῦται Κωνσταντῖνῳ τῷ Δουκί, δομειστικῶ τυγχάνοντι τῶν σχολῶν, παρὰ τῶν τῶν ἐν τῇ πόλει μωγιστάνων φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρεῖον καὶ ρουνεχῆ καὶ καλῶς δυνάμενον τὴν βασιλείαν κυβερνᾶν, εἰσελθεῖν καὶ ταύτης ἔγκρατῆς γενέσθαι ἀπονητῆ. ὡς δὲ τινες, καὶ Νικόλαος πατριάρχης ἡγνοηκῶς ὡς κατ' ἐπιτροπὴν Ἀλεξάνδρου αὐτῶ ἔγκεχειριστο τὰ τῆς ἔξουσίας ἐπιτροπεῖν, Ἀρταβάσδῳ ἔγκεχειριστῳ, ὧ τὸ ἱερατεύειν ἐνεργητο, ἔξαπέστειλε πρὸς τὸν τοῦ Δου-

CONSTANTINI LEONIS FILII IMPERIUM.

Constantinus Leone patrē mortuo adhuc puer (septimum quippe agebat aetatis annum) ab Alexandro patruo in imperio sub tutoribus relinquitur. sub illis itaque ac cum matre sua imperavit annos septem, cum Romano socero illique subiectus annos alios sex supra viginti; solus denique imperium rexit annos quindecim. atque adeo eius imperii tempus omne annorum quinque supra quinquaginta spatio concluditur. arrepta itaque Nicolaus patriarcha aulae potestate (ut qui ipse tutor cum magistro Stephano et Ioanne Elada, ipso pariter magistro, erat) rei publicae prospiciebat, quotidieque rebus ad imperium spectantibus sedulo operam dabat.

2. Eo igitur rei publicae statu, ac cum sic Romanum administraretur imperium, quidam ab urbe Constantino Duci scholarum domestico, quem ut virum fortem ac catum probeque gerendo imperio parem gravumque diligenter, ut adesset significat: fore nimirum ut nullo labore rerum in se summam transferret. non desunt autem qui dicant etiam Nicolaum patriarcham, cum nesciret Alexandri testamento se tutorem relictum, negotii partibus Artabasso concreditus, cui sacerdotali munere

κὸς Κωνσταντῖνον, παρακελεύομενος εἰσεληλυθέναι τῇ βασιλίᾳ ὡς τῆς βασιλείας ἐπιλάβηται· ὃς διὰ τὴν τοῦ γράμματος δια πρόθυμους τῆς περιωνύμου Σοφίας πρῶτος τῶν ἱερωμένων καὶ κληρωται. οὗτος γὰρ γεννήτωρ Ἀνδρέου τοῦ ἐν χρόνοις τοῖς καὶ ἡμῶς τὴν ζωγραφικὴν τέχνην εἰς ἄκρον ἐλάσαντος, ἥπερ Ἀπελλῆ καὶ Ἀγάθαρχος Ἡρακλείδης τε καὶ Φίλοινος οἱ Βυζάντιοι, καθ' ἑστήκει. (3) ὁ δέ, ἅτε καὶ πρότερον αὐτὴν δνειροπολῶν καὶ τι στέφους αἰεὶ ἐφιέμενος, ὡς εἶχε τάχος τὴν βασιλείουσαν καταλαβῆμα τοῖς σὺν αὐτῷ τῶν στρατευμάτων ἐγκρίτοις, ἱκανοῖς οὖς καὶ νυκτὸς διὰ παραπυλίδος εἰσελθὼν τοῦ πρωτοβεστιαρίου Μ χαίλ, οὔσης πλησίον ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ α τοῦ Γρηγοροῦ ἄπνος μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεισεν. Νυκτας δὲ ἀσηκρῆτις, ὁ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος γεγωνῶς, τι Κωνσταντῖνον ἄφιξιν τῷ πατρικίῳ Κωνσταντῖνῳ καὶ μοναχῷ τ C Ἑλαδικῷ κατεμήνυσεν· καὶ ἄμφω τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν Δοῦκα Κωνσταντῖνον παρεγένοντο, καὶ βουλὴν ποιησάμενοι οὕτω τῇ ἡμέρας καταλαβοῦσης μετὰ λαμπάδων καὶ λαοῦ πολλοῦ καὶ ὄχλου τὴν τοῦ ἵπποδρόμου πύλην καταλαμβάνουσι, Κωνσταντῖνον ἐσθῆ μούντις ὡς βασιλέα· ἐνθα δὲ ὁ τούτου ἵπποκόμος λογγεθῆ παρὰ τῶν ἐντὸς τῶν τοῦ ἵπποδρόμου πυλῶν ἀνηρέθη. μὴ δεχθῆ οὖν ἐκεῖσε ὁ Κωνσταντῖνος ἀλλ' ἀποσοβηθεὶς, ὥσπερ ὑπὸ τινος ἐκβακχνομένου δαιμονος καὶ μὴ ἐφειστηκῆτα ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι, ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ὑπεχώρησεν σιγῶν

9 ἐκρίτοις?

interdictum fuerat, ad Constantinum Ducis filium scripsisse, hortantes ut ad capessendum imperium sese Byzantium conferret; ob easque lata literas id muneris consecutus est ut percelebris Sophiae sacerdotum princeps esset, Andreae scilicet pater, qui nostra aetate pingendi artem praepelle et Agatharcho Heraclideque et Philoeno Byzantiis maiore cultu proxevit ac nobilitavit. (3) porro Constantinus, ut qui iam ante imperium somniaret, statim acceptis literis in urbem involat, lectis militibus stipatus, nec ipsa multitudine spernendis; noctuque per Michaelis protovestiarium haud procul ab arce ostiolum ingressus in sacri sui Gregorae aedibus cum sociis insomnis permansit. Nicetas vero a secretis, quae postea protonotarius fuit, Constantini adventum Constantino patricio et monacho Eladico nuntiavit; amboque eadem nocte ad Constantinum Ducem accesserunt; consertoque consilio, cum necdum illuxisset, cum facibus militumque non levi armata manu et turba Circi portam occupant ac Constantinum faustis acclamationibus imperatorem salutant. ibi eis equiso a praesidiariis iisque qui intra portas erant, lancea confixus interit. haud itaque illic receptus Constantinus, sed repulsus, velut daemonis cuiusdam afflatu furis actus, nec prae imperii cupiditate mentem

τι καὶ κατηφής, κακὸν ὀλωννὴν τὴν τοῦ ἵπποκόμου κρήνας σφαγὴν. D
 ἐκείνῃ οὖν εὐφρημούμενος ἦλθεν μέχρι τῆς Χαλκῆς, καὶ διὰ τῆς
 Σωδραῦς πόρτης τῆς αὐτῆς Χαλκῆς εἰσεληλυθώς, μέχρι τῶν Ἐξ-
 κασβίτων παρεγένετο. ὁ οὖν μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ἐλαδῦς ἐκλο-
 σγὴν τῶν τε τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἐλατῶν ποιησάμενος μεθ' ὄπλων
 τούτους ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ Δουκὸς. ἐλθόντων οὖν μέχρι τῆς
 Χαλκῆς, καὶ πόλεμον συστάντος, πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων ἔπεισον
 τῶν μερῶν, ἔργον ἐκέῖσε μαχαίρας γενόμενοι, καὶ τοσοῦτον ὥστε
 τὸν τόπον ἐνλιμνασθῆναι τῷ αἵματι ποταμηδὸν καταρρέοντι.
 ἠὲρρέθη δὲ καὶ Γρηγοῦς ὁ υἱὸς τοῦ Δουκὸς καὶ Μιχαὴλ ὁ ἐξ- P 237
 ἀίλιφος αὐτοῦ καὶ ὁ Κουρτίκης ὁ ἐξ Ἀρμενίων. ταῦτα ὁ Δοῦξ
 Κωνσταντῖνος μαθὼν, τυραχῆς ὅτι πλείστης γενομένης, τοῦ ἵπ-
 πικοῦ ἐξήλαυνεν. ὁ δὲ ταῖς ἐκεῖσε ὑπεστρωμέναις κατολισθῆσας
 πλαξίν εἰς γῆν τὸν ἐπιβύτην κατέβυλεν. ἐπεὶ δὲ τις αὐτὸν κατὰ
 1573 ἔρριμμένον καὶ μεμονωμένον κατέλαβεν (οἱ γὰρ ἄλλοι διεσκε-
 δάσθησαν ἅπαντες), ξίφει τὴν τούτου ἀπέτεμε κεφαλὴν, ἣτις τῷ
 βασιλεῖ προσενήνετο καταφανῆς ἄπυσι τῆς ἀπάτης εἰς ἀποτρό-
 πων. τὸ δὲ τοιοῦτον αὐτοῦ ἐγγχείρημα κατὰ τινα καὶ ἄλλον τρό- B
 πον ἰδεῖσθαι. Νικόλαος γάρ τις τὰς ἐν Χαλδίᾳ τῶν δημοσίων
 20 ἀσπράξεις ἐμπειπιστευμένος εἰς Συρίαν ἀφίκετο, τῆς καθ' ἡμᾶς
 πόσιβείας ἕξαρτος γεγονώς· ὃς ἐκεῖσε διατρίβων ἀστρονομίας ἢ
 ἀστρολογίας τινὸς μᾶλλον μετεποιεῖτο. οὗτος ἐν μελανεμβαφεῖ
 γράφας ὑφάσματι ἀπεστάλκει τοῦτο πρὸς τὸν λογοθέτην Θωμᾶν,
 ὃ δὲ ἄρρωθῆντος ἐν ἔδατι παρὰ Μανουὴλ τοῦ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐρ-

mis compos, in Circum se tristis vultuque demisso subducit, malum
 omne reputans, quod equisonem necatum amiserit. illinc itaque, faustis
 acclamationibus prosequentibus, ad Chalcem usque venit; perque eius-
 dem Chalces portam ferream ad excubitorum usque stationem evasit. in-
 terim magister Ioannes Eladas, ex sodalitatibus classariisque delectu
 habito, armis instructos adversus Ducem misit. ad Chalcem usque cum
 venissent, consertoque praelio, multi utrinque gladiis preempti cecide-
 runt; ingensque adeo strages fuit, ut et sanguinis rivi instar fluminis
 stagnarent. occisus est et Gregoras Ducis filius et Michael eius conso-
 brinus, nec non Curtices Armenius. haec videns Constantinus Dux, cum
 maxima esset turbatio, equum impulit. ille in lapideis tabulis, quibus
 locus constratus erat, collapsus sessorem excussit. quem in terram pro-
 iectam solumque derelictum quispiam offendens (alii enim dispersi ac
 palantes erant) eius caput gladio abscondit, inque omnium oculis, ad vulgi
 errorem depellendum, imperatori detulit. eiuscemodi Ducis aggressio
 per aliam quoque modum innotuerat. nempe Nicolaus quidam publicanus
 in Chaldia, publicisque vectigalibus praefectus, Christiana eiurata reli-
 gione in Syriam se receperat. illic agens astronomiae seu magis astro-
 logiae cuidam operam dabat. in nigro itaque linteo scribens ad Tho-
 mam logothetam miserat; quo aqua eluto a Manuele Agarenorum inter-

μηλέως τὰ ἐν αὐτῷ πεφανέρωται γράμματα, " μὴ φοβήθητε ἀπὸ τοῦ πυρροῦ πετεινοῦ τοῦ Δουκὸς· νεωτερισθήσεται γὰρ ἀφρόνως, καὶ εὐθὺς ὀλοθρευθήσεται.

- C 4. Τούτων οὖν οὕτω τελεσθέντων, Γρηγορᾶς τούτου πενθερὸς μετὰ Λέοντος, ὃν Χοιροσφάκτην ἀνόμαζον, τῇ ἁγίᾳ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσέφυγον· οὗς καὶ βίᾳ ἐκείσε ἀποσπάσαντες ἀπέκειραν μοναχοὺς ἐν τῇ τῶν Στουδίου μονῇ. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἑλαδικὸν βοννεύροις τύραντες ῥάκη τε περιβαλόντες καὶ ὄνυ καθίσαντες διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσαν, καὶ ἐν τῇ τοῦ Δαλμάτου ἀπαγαγόντες μονῇ ἐγκατάκλειστον τῇ καταδίχῃ πεποιθ-¹⁰ κασιν. Λέοντα δὲ τὸν Κατακαλίτην καὶ Ἀβεσσαλῶμ τὸν τοῦ D Ἀροτραῦ ἐκτυφλώσαντες ἐν ἔξορᾳ παρέπεμψαν. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν τοῦ Εὐλαμπίου υἱὸν καὶ ἐτέρους σὺν αὐτῷ Φιλόθεος ὑπαρχος ὁ τοῦ Λαμπούδη ἐν τῇ τοῦ ἱππικοῦ σφενδόβῃ ἀπέτεμεν. οὗ μικρὸν δὲ διεφρευνησάμενοι περὶ Νικήτα ἀσηκρῆτις καὶ Κωνσταν-¹⁵ τίνου τοῦ Αἰβῶς οὐχ εὖρον αὐτοὺς ὡς χρησαμένους φυγῆ. τὸν δὲ Αἰγίδην ἐκείνον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πολλοὺς καὶ ἀνδρείους ὄντας ἀπὸ τε τῆς ἐν Χρυσσπόλει δαμάλειως καὶ μέχρι τοῦ Λευκαίου διδύμοις ξύλοις πάντας ἀνεσκολόπισεν. καὶ πολλοὺς ἂν τῶν ἐν P 238 τῆλει τότε ἀνηλεῶς καὶ ἀναιτίως οἱ λεγόμενοι οὗτοι ἐπιτροποὶ ἀπέ-²⁰ κτειναν, εἰ μὴ τινες τῶν δικαστῶν τούτους τῆς ἀδίκου ὁρμῆς ἀεκαίτισαν, εἰπόντες αὐτοῖς ὡς παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως, πῶς

7 Στουδίων P, Στουδίου margo

prete, apparuerunt quae in eo erant exaratae literae, in hanc sententiam, "ne timueritis a Duce ruffa volucre: stulte enim res novas molietur, et statim peribit."

4. His itaque eum in modum peractis, Gregoras Constantini socer cum Leone Choerosphacta, quem vocant, in sanctam dei Sophiam, sic dictam ecclesiam, confugerunt; quos inde vi extractos in Studii monasterio monachos detonderunt; Constantinum vero Eladicum nervis bubulis caesum vilibusque ac laceris vestibus indutum asinoque impositum per mediam urbem traducentes, in Dalmatae monasterio lata sententia inclusum agere statuerunt. Leonem vero Catacalitem et Abessalonem Arotrae filium excaecatos in exsiliium miserunt. Constantinum Eulampii filium aliosque cum eo Philotheus Lampudes urbis praefectus ad Circi metam gladio obruncavit. de Niceta a secretis et Constantino Libe non exigua facta perquisitio: haud tamen inventi sunt, quod fuga saluti consuluerant. Aegidam vero virum spectabilem sociosque, qui plures ac viri fortes essent, a Damali (vacca scilicet) quae est Chrysopoli, ad Leucatum usque, lignis geminis (id est furcis) omnes suspendit. procerumque plures ac senatorii ordinis viros per id tempus tutores istius immani saevitia innocuosque peremissent, ni indicum quidam ab iniusto eos conatu ac mente retraxissent, cum dicerent, "quid vero vos impe-

ἂν ἦεν τῆς αὐτοῦ κελύσεως τοιαῦτα τολμᾶτε διαπραΐτεσθαι; τὴν τῶν Λουκῶν οὖν γυναῖκα ἀποκείραντες εἰς τὸν ἐν Πασφλαγονίᾳ οἶκον αὐτῆς ἐξυπέστευλαν, εὐνουχίσαντες καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Στέφανον.

5. Αὐγουστοῦ δὲ μηνὶ Συμεῶν ὁ Βουλγαρίας ἄρχων ἐκπρατέσας κατὰ Ῥωμαίων σὺν ὄχλῳ βαρεῖ κατέλαβεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ δὴ παρακαθίσας αὐτῇ χάρακα περιέβαλεν ἰσὺ τε Βλαχερνῶν καὶ μέχρι τῆς λεγομένης Χρυσῆς πύργης, ἐλπίαι μετέωρος ἦν ὡς ἀπονητὶ ταύτην ἐλεῖν. ἐπεὶ δὲ τὴν τε τῶν ταχῶν κατέμαθεν ὀχυρότητα τὴν τε ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τῶν ὀπλιῶν καὶ τῶν πετροβόλων καὶ τοξοβόλων ὀργάνων ἀσφάλειαν, τῶν λαῶν σφαλῆς ἐν τῷ λεγομένῳ Ἑβδόμῳ ὑπέστρεψεν, εἰρηνικὰς ποδᾶς αἰτησάμενος. τῶν δὲ ἐπιτρόπων ἀσμενέστατα ὑποδέξαντων, ἀποστέλλει Συμεῶν Θεόδωρον μάγιστρον αὐτοῦ συλλαληταὶ τὰ τῆς εἰρήνης. ἀναλαβόμενοι τε ὁ τε πατριάρχης Νικόλαος αἱ Στέφανος καὶ Ἰωάννης ὁ μάγιστρος τὸν βασιλεῦσιν ἦλθον μέχρι τῶν Βλαχερνῶν, καὶ εἰσήγαγον τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Συμεῶν, καὶ νεοσιτιάθησαν τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ παλατίῳ. Νικόλαος δὲ ὁ πατριάρχης ἐξῆλθε πρὸς Συμεῶν, ᾧ τινὶ τὴν κεφαλὴν ὑπέκλινε Συμεῶν. εὐχὴν οὖν ὁ πατριάρχης ποιήσας ἀντὶ στέμματος, ὡς ἑσώ, τὸ ἑαυτοῦ ἐπιρριπιτάριον τῇ αὐτοῦ ἐπέθετο κεφαλῇ. δῶκε οὖν ἀμέτροις καὶ μεγέστοις φιλοφρονηθέντες ὁ τε Συμεῶν καὶ τοῦτου υἱοὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν, ἀσύμφωνοι ἐπὶ ἰερῆμῆν εἰρήνῃ διαλυθέντες.

lore adhuc puero eiusque ininssu talia audetis patrare?" ducis itaque urbem detonsam in illius domum in Paphlagonia dimiserunt, eiusque filium Stephanum castraverunt.

5. Mense Augusto Symeon Bulgariae princeps expeditione adversus Romanos suscepta cum numero fortique exercitu Cpolim venit; caesaque urbe ac vallo a Blachernis ad Chrysem portam ducto, illius illi negotio potiundae spe elatus erat. perspecta tamen moenium firmitate populique ac praesidiariorum multitudine nec non balistarum alioque omnis generis tormentorum copia, spe frustratus ad Hebdomum edit, pacis foedera petens. fuit res tutoribus gratissima; missusque Symeone illius magister Theodorus, qui de pace colloqueretur. Nihil vero patriarcha et Stephanus et Ioannes magister assumpto impetere, ad Blachernas usque profecti ambos Symeonis filios introduxerunt ac cum imperatore in palatio epulis acceperunt. Nicolao patriarcha Symeonem egresso, ille caput ei modeste inclinavit; fusaque super precatione, stemmatis loco capitis sui operimentum eius capiti, ut erat, patriarcha iniecit. amplissimis itaque immensisque excepti munibus Symeon ac filii, cum de pace inter eos non satis convenisset, in eam domumque redierunt.

6. Τοῦ βασιλέως ὄν Κωνσταντίνου ἕτε παιδὸς ὄντος καὶ τὴν ἰδίαν μητέρα ἐπιζητούντος (ἦδη γὰρ ταύτην κατήγαγεν Ἀλεξάνδρος ὁ βασιλεὺς) ἀναβιβάζουσιν αὐτὴν πάλιν. αὕτη οὖν περικρατὴς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβάζει εἰς τὸ παλάτιον Κωνσταντίνου παρακοιμώμενον καὶ Κωνσταντίνου καὶ Ἀναστασίου Δ αὐταδέλφους τοὺς Γογγύλους λεγομένους· καὶ τῇ βουλῇ Ἰωάννου τοῦ Ἑλαδῆ καταβιβάζουσι τοὺς οἰκίους τοῦ Ἀλεξάνδρου βασιλέως, Ἰωάννην τὸν φαίτωρα καὶ τὸν λεγόμενον Γαβριλόπουλ καὶ Βασιλίτζην καὶ τοὺς λοιπούς. προχειρίζεται δὲ ἡ Ἀγούσα Δομνίκου ἐταιρειάρχην. μάγιστρος δὲ ὁ Ἑλαδῆς νόσῳ προσπεσὼν καὶ ἀπαγορευθεὶς παρὰ τῶν ἰατρῶν, κατελθὼν ἐκ τοῦ παλατίου καὶ ἐν ταῖς Βλαχέρναις παραγενόμενος, ὑπὸ τῆς νόσου βαρυνθεὶς τελευτᾷ. συμβουλῇ Δομνίκου ἐταιρειάρχου καταβιβάζει Ζη Νικόλαον πατριάρχην ἅμα τοῖς μετ' αὐτοῦ, μετ' ὕργης τὰ ἰδίας ἐκκλησίας φροντίζειν εἰποῦσα. [οὐ] μετ' οὐδὲ πολλῶν Κωνσταντίνος παρακοιμώμενος διαβύλλει τῇ Ἀγούστῃ Δομνικῇ ἐταιρειάρχην ὡς τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν. καὶ τοῦτον ἐν προσφύσει πατρικίον ποιήσαντες, κατὰ θόνα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἔθος, εὐχὴν λαβεῖν, οἴκοι μὲν πυρεκελεύσαντο, προεβάλετο δὲ Ζωὴ Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶν ἐταιρειάρχην καὶ Δαμιανὸν ἐνοῦχον τῆς βίβλης δρογγύριον. Δομνίκος δὲ ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἀνόνητα ὀλοφυρόμενος.

7. Τοῦ δὲ Βουλγάρου Συμεὼν τὴν Θράκην πάλιν κηῖν

6. Constantino igitur imperatore, velut qui puer esset, matrem suam identidem requirente, quam Alexander dudum aula eiecerat, ea rursus in palatium revocant. rerum itaque potita nactaque civilis administrationem, Constantinum accubitorem et Constantinum Anastasiumque germanos fratres Gongulios vocatos in aulam accersit; Ioanni quoque Eladae consilio, Alexandri imperatoris assecras ea removet, Ioannem rectorem, sicque nuncupatum Gabrilopulum et Basilitzem aliosque porro Augusta Dominicum hetaeriartham praeficit. magister Elad morbo correptus ac a medicis depositus, e palatio secedens ad Blachernas venit, ibique morbo ingravescente fato functus est. Dominici hetaeriarthae consilio Zoe Nicolaum patriarcham cum suis aula removit irascentis specie suam ipsius iubens curare ecclesiam. nec multo post Constantinus accubitor Dominicum hetaeriartham apud Augustam accusat, ut qui rerum summam in fratrem suum transferre cogitaret. mulatate igitur patricii dignitate ornantes, cum ex more in templum precibus communiendus descendisset, domi manere iusserunt. eius loco praefecit Zoe foederatorum turmis Ioannem Garidam; Damianum vero eorum excubiarum drungarium creavit. Dominicus frustra lugens ac qui ritans domum se recepit.

7. Ceterum Symeone Bulgaro iterum Thraciam infestante, Augustus

ἐν φροντίδι οὐσης τῆς Ἀγούστης καὶ τῶν ἐν τέλει ὄπως Β
 ἤξ ἀλαζονείας παύσωσιν, ἤτήσατο Ἰωάννης ὁ Βογῆς γενέ-
 ατρίκιος, ὑποσχόμενος κατ' αὐτοῦ ἀγαγεῖν Πατζινάκας.
 ἤσεως δὲ τυγῶν δῶρά τε λαβὼν εἰς τὴν Πατζινάκων ἀπήει
 καὶ δὴ σπεισάμενος, δμηήρους ἐκεῖθεν λαβὼν ἤγαγεν ἐν
 εἰ, συνθεμένων Πατζινάκων διαπερᾶσαι καὶ τὸν Συμεῶν
 λεμῆσαι. παρεγένετο δὲ τότε ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσιώτιος,
 ἡ ῥώμη δογμασιτότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόν-
 φασι σιδηρᾶν ῥάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἐκατέρωις κρατοῦντα
 ἢ ὑπερβαλλούση δυνάμει διακάμπτειν καὶ πρὸς τὸ κυκλικὸν C
 μεταγείν, τῆς ἀντιτύπου τῆς σιδήρου φύσεως τῇ βία τῶν
 ὑπαικούσης. ὃν παραγενόμενον ἢ δέσποινα καὶ μετὰ πολ-
 ῆς ὑπεδέξατο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἐξέπεμψεν.

Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος τρίτης, Παγκρα-
 ὁ Ἀρμένης τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεῶν προδίδωκεν,
 πρὶν μὲν Ὀρεισιδῆς ἐκαλεῖτο, ἐξ Ὀρέστου υἱοῦ Ἀγαμέμνο-
 ζήλω δίκαιῳ διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα Κλυταμνήστρας
 ἴαν ταύτην σὺν Αἰγίσθῳ ἀποκτείνας ἴλιν ἐκμέμηθεν καὶ
 νυνελεύσει Ἐβρου Ἄρξου τε καὶ Ἀρτάκου τῶν τριῶν ποτα-
 λουσάμενος τῆς νόστου ἀπήλλακτο· ἐνθα ταύτην οἰκοδο- D
 πὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι κέκληκεν· Ἀδριανὸς δὲ Καῖσαρ ἐκτί-
 κήμασιν αὐτὴν μεγαλύνων πόλιν Ἀδριανοῦ μετακλήθηκεν.
 ἡμέρας παρὰ ἀνδρὸς εὐπετοῦς ἐν δίοδῳ Φιλιπποπό-
 αδιάζεται, ἡγκαλισμένη τῷ ὄρει τῷ Αἰμῳ, παρ' ᾧ οἱ

usque anxiiis quo pacto hominis arrogantiam compescerent, ro-
 innes Bogas ut patricius crearetur, Patzinacas adversus eum se
 rum pollicitus. voti compos effectus, acceptisque muneribus,
 er contendit. ac vero icto foedere, indeque acceptis obsidibus,
 in urbem rediit, Patzinacibus transmisso Istro Symeonem se
 ros pollicitibus. venit vero etiam eo tempore in urbem Aso-
 roboris fama celeberrimus, principis principum filius. fere-
 gam ferream, cuius extrema manibus teneret, qua pollebat exi-
 posse inflectere inque circuli formam intorquere, ferri nimirum
 lliis manuum robori cedente. hunc Augusta venientem multo
 uscepit ac rursus in patriam remisit.

Mense Septembri, indictione tertia, Pancratucas Armenius
 olim Symeonī prodidit. vocabatur haec prius Orestias, ab
 Agamemnonis filio, qui iusta aemulatione ob patrem a Cly-
 ra dolo necatum, ipsa una cum Aegistho occisa, gravi furore
 , ac quo loco Ebrus Arzusque ac Artacus flumina confluant,
 rbo liberatus est, eodemque loco urbe condita suum illi nomen
 Adrianus autem Caesar magnificis ornans aedificiis, Adriani
 r sese mutato nomine appellavit. distat Philippopoli trium die-
 io; quam mons Haemus velut sinu amplectitur, qua parte niva-

οι συμβάλλονται τὸ δμβρινὸν ἔδαφ. μετ' οὐ πολὺ
 βασιλεῖος πατριῆος καὶ κανίλης καὶ Νικητάς πρωτο-
 ὁ Ἑλαδικὸς παρὰ Ζωῆς μετὰ δάφρων πολλῶν, καὶ ἄν-
 πάλιν αὐτήν.

Ἦλθεν δὲ ὁ Δαμιανὸς ἀμηρὰς εἰς Στρόβηλον ἡρώου
 οἶων πολεμικῶν καὶ πολλῆς τῆς δυνάμεως· καὶ ταύτην
 ζεν ἄν, εἰ μὴ νοσήσας ἐτελεύτησεν, ὀπισθρεψάντων διὰ
 τῶν Σαρακηνῶν. οἱ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηναίων
 συνεχῶς ἐπηρεαζόμενοι παρὰ Χασέ νιοῦ τοῦ Τούβη, τῆς
 ἄσωτίας καὶ ἀπληστίας μὴ ἐνεγκόντες, λίθοις τοῦτον βάλ-
 ῃ ἀνεῖλον κακῶς ἔνδοθεν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Ἀθήναις

10. Βλέπουσα δὲ Ζωὴ βασίλισσα τὴν ἔκαστον Συμεῶν
 τὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ ἐπίθεσιν, βουλήν μετὰ τῶν
 τέλει βουλευέται, ἀλλάγιον καὶ εἰρήνην μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν
 ἀπαρξασθαι, διαπερῶσαι δὲ πάντα τὸν τῆς ἀνατολῆς στρατι-
 πρὸς τὸ καταπολεμηῆσαι καὶ ἀφανίσαι τὸν Συμεῶν. ἀπεισάλα-
 σὸν ἐν Συρία ἐπὶ τὸ ποιῆσαι ἀλλάγιον Ἰωάννης πατριῆος ὁ Ῥωδε-
 νός καὶ Μιχαὴλ ὁ Τοξαρῆς· οὗ γεγονότος τὴν συνήθη τῆς ῥύθου-
 διανομῆς ποιησάμενοι ἐν τοῖς τάγμασι, ταῦτα δὲ ἀναλαβόμενοι
 σὸν τοῖς θέμασι τὴν Θερικῶν γῆν διέπερασεν, Ἄλιον
 μαγίστρον τοῦ Φωκῆ δομῆστικὸν τῶν σχολῶν τυχάνοντος, ὃ ἄ-
 δρία μᾶλλον ἢ ἐπιστατικῆ φρονήσεως προσανέκειτο. Ἐξαγαγόντα
 σὸν τὰ σεβάσματα καὶ ὑροποῖα ξύλα Κωνσταντινῆος πρωτοπα-

les ac pluviales congerunt aquas quae modo tria flumina dicebantur
 postmodum vero misso Zoe Basilio patricio ac canicelī prefecto et N
 ceta Eladico protospathario cum multis muneribus, tandem illam re-
 cepit.

9. Venit vero Damianus ameras in Strobilam insulam, magno ho-
 niali morbo correptus fatis concessisset. cuius interitu factum ut Sara-
 que continuis Chase filii Iubae iniuriis vexati, lapidibus obrutum intra ipau-
 lemque cupiditatem ferre non valentes, interemerunt.

10. Zoe porro Augusta elatos Symeonis animos videns eiusque
 adversus Christianos grassationem non ferens, re cum optimatibus deli-
 berata, foedus icere pacemque componere cum Agarenis statuit, omnes
 que Asiae copias ad debellandum profligandumque Symeonem traicere
 missi proinde in Syriam Ioannes Rhodinus patricius et Michael Toxaras
 qui paciscerentur. quo peracto, consueta erogatione donato milite, as-
 sumptis cohortibus ac legionibus in Thraciam transmisere, magistro
 Leone Phoca scholarum domestico, viro scilicet maioribus animis quam
 imperatoria solertia praedito. eductis itaque venerabilibus ac vivificis

τοῦ καλατίου, τοῦ Κεφαλαῖ λεγομένου, καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Βασιλέως ἐν τῇ Θράκῃ, ἅπαντες προσκνήσαντες καὶ ἐπομοσάμενοι συναποθνήσκειν ἀλλήλοις, πανστρατὶ κατὰ Βουλγάρων ἔξιμψαν. ἤρχον δὲ τοῦ τάγματος Ἐξκουβίτων Ἰωάννης ὁ Γράφων, τοῦ δὲ ἰκανάτου ὁ τοῦ Μαρσώλη υἱός· Ῥωμαῖος δὲ ὁ Ἀργυρὸς ἰστρατῆγει καὶ Λέων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Βάρδας ὁ Φωκῆς, οἷς συνῆν μὲν καὶ ὁ Μέλλας μετὰ τῶν Ἀρμενίων καὶ οἱ ἄλλοι πάντες στρατηγὸι τῶν θεμάτων, συνῆν δὲ καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Κωνσταντίνος πατρῆκιος ὁ Λιψ Λέοντι δομestικῶ, σύμ- D
 10 βουλος αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνήκουσιν ὤν. μηνὶ δὲ Ἀγόστω ἀπᾶδι, ἰνδακτιῶνος ἐ', ὁ πόλεμος μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων πρὸς τῷ Ἀχελώῳ συγκεκρότηται ποταμῷ· καὶ οἷα τὰ τοῦ θιοῦ κρίματα, ὡς ἀνεξερυνήτα καὶ ἀνεξιχνίαστα, τρέπονται Ῥωμαῖοι πανστρατὶ καὶ γέγονε φυγὴ παντελής καὶ φοικώδης ὄλα- 15 λυγῆ, τῶν μὲν ὑπ' ἀλλήλων συμπατουμένων, τῶν δὲ ὑπὸ τῶν κελμιῶν ἀναιρουμένων, αἵματός τε χύσις οἷα ἐξ αἰῶνος οὐ γέγονεν. ὁ δὲ Λέων ἐν Μεσημβρίᾳ διεσώθη φυγῶν. ἰσφάγγ δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ τοῦ πολέμου συμβολῇ καὶ Κωνσταντίνος ὁ P 241
 Λιψ καὶ Ἰωάννης ὁ Γράφων καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων ἰκανοί. 20 ἀποστάλη δὲ καὶ Ῥωμαῖος πατρῆκιος δρογγύριος ὢν τῶν πλωτῶν μετὰ πατρὸς τοῦ στόλου ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ βοηθῆσαι Λέοντι τῷ Φωκῆ· ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Βογῆς κωιτωγαεῖν Πατζί-

7 μὲν] δὲ P

legis, Constantini palatini cleri sacerdotum primi, cognomento Cephalae, Constantinique Baleliae opera, in Thracia, cum omnes haec venerati essent seque una commorituros iureiurando firmassent, in Bulgariam profecti sunt cum universo exercitu. praeerat excubiti turmae Ioannes Grapso, Icanati vero Marulis filius. Romanus Argyrus ducis potestate praeerat, eiusque frater Leo et Bardas Phocas; quibuscum erat et Mellias cum Armeniis, aliique omnes thematum duces. praeerit alios vero etiam cum Leone Domestico erat Constantinus patricius Afer, qui etas consilii in omnibus quae ad ipsum attinebant uteretur. mensis itaque Augusti die vigesima, indictione quinta, Romanos inter atque Bulgaros ad Acheloum flumen commissa pugna (quae dei iudicia, quam inscrutabilia et impervestigabilia!) Romani omnes fusi fugatique, horrendo per exercitum omnem ululatu, cum se alii alios conculcarent, alios hostes perimerent, tanta hominum strage quanta nec a saeculo audita est. Leo aegre in Mesembriam sospes evasit. desiderati prae aliis in ipsa pugnae congressione Constantinus Afer et Ioannes Grapso procerumque alii non pauci. missus erat et Romanus rei navalis drungarius cum omni classe, ut Danubii littora legeret ac Leoni Phocas opem ferret; Ioannes item Bogas, uti dictum est, qui Patzinacas addu-

νάκας, ὡς εἶρηται. κειλεσθέντος δὲ τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ διαπερῆσαι κατὰ Βουλγάρων ὥστε συμμαχῆσαι Ἀκτίῳ Φωκῇ, Ῥωμανοῦ δὲ καὶ Ἰωάννου εἰς ἔριδας καὶ λογομαχίας ἐλθόντων, ὁρῶντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκαι πρὸς ἀλλήλους διαχομένους καὶ συστασιάζοντας ὑπεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια. τοῦ πρῶτου δὲ τέλος λαβόντος, καὶ ὑποστρεψάντων ἐν τῇ πόλει τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βογαῦ, τὰ καθ' ἑαυτῶν ἐκινήθησαν· καὶ τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον Ῥωμανὸν περιέστησαν, ἵνα καὶ καταδικάζουσαν ψῆφον ἐξήνεγκαν τῶν ὀφθαλμῶν στερηθῶς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ διαπεράσαντα τοὺς Πονάκας, ἀλλ' ὑποχώρησαντα τάχιον καὶ μηδὲ τοὺς φεύγοντας· μαίωσαν ἐν τοῖς πλοίοις ὑποδεξάμενον. καὶ τοῦτο ἂν ἐπεὶ εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου πατρικίου τοῦ Γογγύλη καὶ Στεφάνου μαγίστρου, ὡς δυναμένων παρὰ τῇ Ἀγούστη πολλά, τὰ καταδίκης ἀντιτάπη. τῶν δὲ Βουλγάρων τῇ νύκτι κατεπαρθέει καὶ ἐκστρατευσάντων μέχρι τῆς πόλεως, ἐξῆλθε Λέων ὁ δομικὸς τῶν σχολῶν καὶ Ἰωάννης ὁ ἐταιρειάρχης καὶ Νικόλαος ὁ τοῦ Δουκῆ εἰς γῶρον Θρακῶν οὕτω λεγόμενον Κατασύρτας πλείστῳ λαῷ κατὰ Βουλγάρων. τῇ δὲ νυκτι ἀδοκῆτως ἐπισπεύσαντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων, καὶ τοῦ δομestikou φυγόντος, εἰς Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Δουκῆ καὶ πολλοὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ.

11. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παγῶγος, ὁρῶν Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον εἰς Λέοντα τὸν ἰ

ceret. cumque Romanus drungarius in mandatis accepisset ut quosdam Patzinacas, adversus Bulgaros Leoni Phocae auxilio futuros, acceret, Romanusque et Ioannes in contentiones verborumque discursi essent, videntes Patzinacae sic inter se discordes atque pugnae, domum rediere. bello autem finito reversisque in urbem Romanos Boga, mota quaestio est de eorum dissidio. ubi in tantum periculum adductae Romani drungarii res, ut amissionis luminum in se adversententiam tulerit, velut qui negligentia seu potius animi pravitate nequitia praesto non fuisset, ut Patzinacas traiceret, sed se circumduxisset; qui denique ne Romanos quidem fugientes navibus exciperet. ac certe oculis fuisset, nisi Constantino Congyle et magistro phano, qua apud Augustam auctoritate longe maxima pollebant, contentibus in contrarium sententia illi versa esset. Bulgaris autem vicaria elatis ad ipsamque urbem excurrentibus, cum Leo scholarum doctorum et sticus Ioannesque hetaeriarcha et Nicolaus Ducis filius, in Thraciam locum quem Catasyrtas vocant, conferto agmine adversus Bulgaros essent egressi, noctu ex improvise irruentibus in eos Bulgaris ac discursivo in fugam verso Nicolaus Ducis filius cum aliis multis circumfusus est.

11. Theodorus itaque Constantini imperatoris paedagogus, circumstantinum accubitorem imperium transferre molientem in Leonem ἰ

γαμβρὸν τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον, ὑπέθρακεν Κωνσταντῖνον D
 τῷ βασιλεῖ Ῥωμανὸν τὸν δρογγυρίον προσλαβέσθαι ὡς πατρικὸν
 αὐτοῦ δοῦλον καὶ εὔνου τὰ πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἦ σὺν αὐτῷ, καὶ
 διαφλάττειν αὐτόν, καὶ ἐν οἷς ἂν δέη, σύμμοχον ἔχειν καὶ βοή-
 590κ. περὶ τούτου οὖν πολλάκις λαληθεὶς Ῥωμανὸς ἀπέπατο.
 γραμμάτιον οὖν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος αὐτοχείρῳ διαπράξας
 γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ διωσφαλισόμενος ἀπέστειλεν αὐτῷ· ὅπερ
 αὐτὸς ἐπὶ χειρὸς λαβὼν ὑπέσχετο τὴν κατὰ τοῦ παρακοιμωμένου
 Κωνσταντῖνου καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπίθαινα, ὡς δέει, ποιή- P 242
 10σασθαι. τῆς γῆμης οὖν ταύτης διαθεούσης, καὶ τοῦ παρακοι-
 μωμένου καταναγκάζοντος Ῥωμανὸν ἀποκηῆσαι μετὰ τοῦ στόλου
 τὴν νομισμένην ῥύγαν λαβόντος, ἐν τῇ ἐξαριτύσει δὲ ὄντος τοῦ
 Ῥωμανοῦ καὶ τὰ πλοῖα ἐστρεπίζοντος, ἐξῆλθεν Κωνσταντῖνος
 παρακοιμώμενος ὡς ἐπισπουδάζων αὐτόν τοῦ ἐκπλεῦσαι. ὁ δὲ
 15τούτῳ δουλικῶ τῷ σχήματι προῦπήνησεν, καὶ προθύμως ποιή-
 σαι τὸ κελευόμενον ἐπηγγέλλετο· καὶ εἰ ἔχει ἄνδρας εὐειδεῖς καὶ
 γενναίους ἐπιτηδείους τὴν βασιλικὴν ἐρέττειν τριήρη εἰπόντος πρὸς
 Ῥωμανόν, οὗτος εὐθύς ἔνευσεν ταῦτοις τῇ χειρὶ ἐτοίμοις εὖσι πλη-
 σίον ἔλθεν. οἱ δὲ τὰ τῆς βουλῆς εἰδότες, ἔγγιστα ἤδη τοῦ δρό- B
 20μοῦ Ῥωμανοῦ γεγονότος, ἐπειδὴ οὗτος ὅπισω τοῦ παρακοιμω-
 μένου Κωνσταντῖνου περιπατῶν ἀνήρπασεν αὐτόν ταῖς χερσὶ καὶ
 “ἄρατε αὐτόν” ἀνεφώνησεν, παραχρῆμα οὗτοι τοῦτον ἄρπάσαν-
 τες εἰς τὴν τοῦ δρογγυρίου Ῥωμανοῦ τριήρη εἰσέγαγον καὶ ἐν τῇ

9 δίοι? an δεῖ?

ex sorore affinem animadvertens, Constantine imperatori auctor est ut
 Romanum drungarium assumat, velut olim patris servum ingenuum illius-
 que propensa voluntate rebus studentem, ut cum ipso maneat, custosque
 et vindex atque defensor, cum necesse fuerit, illi existat. Romanus
 de his saepius interpellatus renuit. quapropter Constantinus ipse im-
 perator literas propria manu exaratas subscriptioneque firmatas ad eum
 mittit; quibus ille acceptis Constantinum accubitorem eiusque affines se
 aggressurum, qua par fuerit ratione, pollicitus est. eius itaque rei late
 pervagante fama, cum accubitor Romanum urgeret ut cum classe militari
 iam stipendio donata proficisceretur, cum Romanus in navali quasi in-
 structurus classem versaretur, venit ad eum Constantinus accubitor velut
 solvendae classis negotium maturaturus. cui Romanus servili habitu
 festoque obviam factus, quod iubebatur promptius se facturum pollici-
 tus est. cumque ex eo Constantinus sciscitaretur, num elegantes viros
 et fortes, ad imperatoriam impellendam tristem idoneos habeat, iubet
 statim Romanus manu expeditos illi praesto esse ac prope accedere. hi
 autem, quos consilium non lateret, Romani iam celoce proxima ipsoque
 Constantini accubitoris vestigia premente, cum is eum manibus corri-
 pisset ac “tollite eum” clamasset, actatam raptam in Romani drungarii

ἀσφαλείᾳ κατεῖγον. οὐδεὶς οὖν ὁ ὑπερασπιζῶν ἦν ἢ κατοικεῖ-
 τὸν ἄνθρωπον, πάντων τῶν συνόντων αὐτῷ χρησαμένων φι-
 ταῦτα Ζωῆ Ἀγούστα μωδοῦσα προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην
 Νικόλαον καὶ τοὺς αὐτῆς μεγιστάνους, καὶ ἀποστέλλει πρὸς Ῥω-
 νὸν τὸ γεγονός θέλουσα μαθεῖν. τούτων οὖν διαπερασάντων,
 C θοῖς ὁ λαὸς αὐτοὺς ἐξήλασαν βάλλοντες. ἔωθεν οὖν ἐξελθεῖ
 Ζωῆ ἐν τῷ τοῦ Βουκολόντος ἡλιακῷ ἐπεφώνει τῷ υἱῷ καὶ π-
 πῶς ἄρα γέγονεν ἡ ἀνταρσία αὕτη; ἔφησε δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ
 δαγωγὸς τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου Θεόδωρος ὅτι διὰ τὸ ἀπ-
 σαι Λέοντα τὸν Φωκᾶν τοὺς Ῥωμαίους καὶ Κωνσταντῖνον πι-
 κοιμώμενον τὸ παλάτιον ταῦτα γέγονασιν. προσελάβετο δὲ ὁ
 σιλεὺς Νικόλαον τὸν πατριάρχην καὶ Στέφανον μάγιστρον συν-
 αὐτῷ ἐν τῷ παλατίῳ, τὴν ἔξουσίαν εἰς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς μη-
 ἐπισπώμενος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τὸν Τουβι-
 Ζωὴν Ἀγούσταν τοῦ παλατίου καταβιβάσαι. ἡ δὲ μετ' ὄλ-
 D γῆς καὶ δακρῶν τῷ ἑαυτῆς προσπλακείσα υἱῷ πρὸς συμπαῶ-
 μητρικὴν καὶ οἶκτον τὸν υἱὸν ἐκίνησεν, ὡς τὸν βασιλέα εἰπεῖν
 τοὺς ἄγοντας "ἔασατε μετ' ἐμοῦ εἶναι τὴν μητέρα μου." ἡ
 ταύτην ἅμα τῷ λόγῳ ἀφῆκαν. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ τε β-
 λὸς καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωάννην τὸν Γυριδᾶν προεβύβλοντο ὁ
 στικὸν τῶν σχολῶν, δειδιότες μὴ εἰς ἀνταρσίαν χωρήσῃ ὁ Φι-
 Λέων. ὁ δὲ οὐτ' ἔνευσε τοῦτο γενέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον
 γυναικάδελφον αὐτοῦ τὸν Ζουφινιζῆρ καὶ Συμεὼν τὸν υἱὸν α

triremem sub custodia tenendum intulere. qui autem virum defen-
 aut ulla eius miseratione moveretur, ne unns quidem inventus est,
 fuga dilapsis omnibus qui illi comites essent. his ad Zoem Aug-
 perlatiis, illa Nicolao suisque optimatibus accersitis ad Romanum
 qui facti causam inquirant. cum itaque traiecissent, populi coi
 lapidibus appetiti ac fugati sunt. mane igitur egressa Zoe ad Bucol
 solare horologium, filio cunctisque clamabat, quomodo rebellio
 contigisset. cui Theodorus Constantini imperatoris paedagogus, ic
 nimirum contigisse, quod Leo Phocas Romanos, Constantinus accer-
 aulam perdidisset. interim imperator Nicolaum patriarcham et Su-
 num magistrum sibi in aula adesse iubet, translata in se a matre |
 state. postridie missus Ioannes Tubaces, qui Zoem Augustam auli
 ceret. ea cum fletu ac ciulatu in filii complexus ruens ad mate
 miserationem affectumque inflexit, ita sane ut imperator ad deo
 clamaverit "sinite ut mater mea mecum versetur;" vixque verbum
 tolerat, cum illi dimiserunt. accersitum vero imperator et patri-
 Ioannem Garidam scholarum domesticum esse iusserant, veriti ne
 Phocas in rebellionem verteretur. non acquievit ille ut munus ac-
 ret, nisi Theodorus Zaphinezer illius levir et Symeon eius filius si

πρεβέλιτο ἑταιρειάρχας. ὄρκους οὖν βεβαιωθείς ὑπ' αὐτῶν
κατῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ παραντίκα τοὺς συγγενεῖς αὐ- P 243
τοῦ τοῦ παλατίου καταβιβάζουσιν. τούτων οὖν πρὸς αὐτὸν ἐλ-
θόντων, ὡς θεάσατο αὐτούς, τρόμος αὐτὸν ἔλαβεν καὶ φρενῶν
δύσταςις. εὐθὺς οὖν ἐξῆλθε πρὸς Ῥωμανόν, καὶ δεηθήσατο αὐτῷ
ὅσα πέπονθεν. συμφιλιωθείς οὖν αὐτῷ, καὶ ὄρκους δοὺς καὶ
λαβὼν ὥστε μίαν ἔχειν ἀμφοτέρους ψυχὴν, σύμφρων αὐτῷ καὶ
σύμπους ἐγένετο, ὥστε καὶ γαμικὸν συνάλλαγμα ποιήσασθαι
συνεφώνησαν, πλὴν ἐκ τούτου τὸν τῆς ἀγάπης δεσμὸν ἐπισφί-
γησας.

12. Τῇ εἰκάδι οὖν τετάρτῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἀποστέλ-
λει Ῥωμανὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, οἰκτεῖον αὐτῷ καὶ πιστότατον
ἄντα, καὶ Θεόδωρον τὸν Ματζούκην εἰς τὸ παλάτιον ὑπεραπολο- B
γούμενος, ὡς οὐκ ἐπ' ἀνταρσίας γέγονε τὸ παρ' ἐμοῦ διαπραχθῆν,
ἀλλὰ τὴν τοῦ Φωκᾶ ἐπίθεσιν ὑφορώμενος, καὶ δεδιὼς μὴ τι νεω-
τεριστὴ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλεῖα, τούτου ἕνεκα ἀνελθεῖν ἐν
τῷ παλατίῳ βεβούλευμαι καὶ τὴν φυλακὴν ποιῆσθαι τοῦ βουσι-
λέως. μὴ συνεδοκῶντος δὲ Νικολάου πατριάρχου ἐν τούτῳ,
ἐμνήσθη Ῥωμανὸς παρὰ Θεοδώρου τοῦ φηθέντος παιδαγωγοῦ ἐλ-
θεῖν μετὰ στόλου παντὸς μέχρι τοῦ Βουκολέοντος. ὃς μετὰ τῶν
οὖν αὐτῷ βουλευσάμενος (τὸ γὰρ ἄγον ἤγεν αὐτὸν) τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραμύμων παρθένου καὶ Θεοτόκου
(πέμπτη δὲ ἦν). ἦλθεν ἔνοπλος ἅμα τῷ στόλῳ παντὶ ἐν τῷ Βου- C

1 ἑταιρειάρχην P, ἑταιρειάρχας margo

retorum turmis praeficerentur. amborum itaque iurciurando fretus, in
domum suam venit; moxque illius affines ab eis aula eieci. quos ad se
venientes ut adspexit, tremor stuporque eum invasit. confestim igitur
ad Romanum venit, et quae illi acciderant narravit. arctiori itaque ami-
cicia illi implicatur, datisque et acceptis iuramentis, uno in posterum
animo futuros, uno animi sensu ac consensione efficiuntur; ut et nuptia-
rum foedera se iuncturos paciscerentur eaque ratione caritatis vinculo
magis adstringerentur.

12. Secundum haec igitur vigesima quarta mensis Martii mittit
Romanus Joannem presbyterum domesticum suum eundemque fidelissi-
mum, nec non Theodorum Matzucem, qui ipsius in palatio causam age-
rent. nihil spectare ad rebellionem, quod ab eo factum erat: unum
duntaxat veritum, Phocae molimina, ac metuentem ne ille novis rebus
adversus imperatorem studeret, iccirco consilium inisse ut in regiam
veniret ac imperatori praesidio esset. non approbante Nicolao pa-
triarcha nec assentiente, is, quem dicebam, Theodorus paedagogus Ro-
mano mandat ut cum omni classe ad Bucoleonem veniat. re itaque cum
suis deliberata (nam urgebat fatum), ipso intemeratissimae virginis ac
dei genitricis annuntiationis solenni die, feria quinta, manu armata cum

κολέοντι. και παρευθὺ Στέφανος μὲν μάγιστρος ἐξῆλθε ἰ
 λατίου, Νικήτας δὲ πατριάρχιος ὁ συμπενητὸς Ῥωμανοῦ ὁ
 ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν τὸν πατριάρχην Νικόλαο
 κοῖς οὖν βεβαιωθέντες οἱ τοῦ παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπι
 πρὸς αὐτὸν τὸν ζυγοποιδὸν καὶ τίμιον σταυρὸν καὶ προσ
 αὐτὸν καὶ ὄρκους βεβαιώσας αὐτοὺς ἀνῆλθε μετ' αὐτῶν ἐν
 λατίῳ καὶ ὀλίγων τινῶν, προσκνήσων τὸν βασιλέα. κα
 θῶν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν τῷ Φάρῳ, καὶ πλάτε
 δοῦς καὶ λαβῶν, παρευθὺ προχειρίζεται πυρ' αὐτοῦ με
 D και μέγας ἐταιρειάρχης. αὐτίκα γοῦν θεία κέλευσις πρὸς
 τὸν Φωκῶν, παρεγγνωμένη μηδαμῶς στάσις τινὰ ἐ
 ὡσαύτως καὶ γράμματα ἐκελεύσθη Κωνσταντῖνος παρακοι
 γράψαι, τὰ ὅμοια αὐτῶν παραγγέλλοντα καὶ μηδὲν ἐναντ
 λεύσασθαι, ἀλλ' ἐν ὑποταγῇ εἰνὶ βασιλέως Κωνσταντῖνου
 λαβόμενος οὖν ταῦτα Ἀνδρέας πριμικήριος τοῦ βασιλικοῦ
 ρίου ἀπέκρίμisen αὐτῷ ταῦτα ἐν Καππαδοκίᾳ ὄντι· καὶ δι
 ταῦτα καὶ ἀναγνοῦς, ἀπελθὼν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἡσύχαζεν.
 P 244 13. Τῇ δὲ πέμπτῃ ἑβδομάδι τῶν ἁγίων νηστειῶν,
 λῆφ μηνί, δίδοται ἄρραβῶν γαμικοῦ συναλλάγματος παρ
 σταντῖνου βασιλέως Ἑλένη τῇ θυγατρὶ Ῥωμανοῦ, ἣ πρὸς
 σωματικὸν προσήκμαζεν καὶ σύνεσις· καὶ τῇ τρίτῃ τοῦ
 λεγομένη τῆς Γαλιλαίας, εὐλογεῖται καὶ στεφανοῦται ἅ
 παρὰ Νικόλαου πατριάρχου, Ῥωμανὸν βασιλεοπάτορα π

universa classe ad Bucoleonem venit; statimque magister Steph
 discedit. Nicetas autem patricius Romani consecer in palatium
 Nicolaum patriarcham inde extrusit. aulicorum ergo animis Re
 reirando firmatis, pretiosam ac vivificam ad eum miserunt
 quam ille veneratus, iterumque sacramento interposito fidem
 gens, cum eis paucisque comitum imperatorem salutaturus in
 adscendit. ingressusque cum eo in templum quod est in Pharo
 ibi et accepta securitatis fide, confestim magister et magni
 riarcha praeficitur. statim ergo sacra iussio ad Leonem Phoca
 qua is ab omni couflandae seditionis proposito absterretur.
 tinus quoque accubitor in eandem sententiam scribere iussus, et
 in adversum molitur, sed perseveret imperatori Constantino
 acceptas sacras Andreas regii vestiarii primicerius ad eum tunc
 padocia versantem defert; quibus ille acceptis lectisque se don
 piens privatus egit.

13. Quinta sanctorum ieiuniorum hebdomada, mense Aprili
 Constantino imperatore Helenae Romani filiae (quam praeter
 speciem animi quoque prudentia spectabilem reddebat) contr
 ptialis arrha, tertiaque paschae (quam Galilaeae vocant) be
 unaque cum illa a Nicolao patriarcha corollis nuptialibus i

μενος· ἀντ' αὐτοῦ δὲ Χριστοφόρον υἱὸν αὐτοῦ ἑταιρειάρχην κατέ-
 στισε. μετ' οὐ πολὺ δὲ Λέων ὁ Φωκῆς ἀπατηθεὶς πυρὰ τε τι-
 νῶν ἀρχόντων καὶ τῶν αὐτοῦ ταγμάτων πρὸς ἀνταρσίαν κινεῖται.
 καὶ ἀνελύβητο σὺν αὐτῷ τὸν τε παρακοιμώμενον Κωνσταντῖνον,
 5 καὶ Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς Γογγυλίους καὶ αὐταδέλ- B
 φούς, καὶ Κωνσταντῖνον πρωτασηκρῆτιν τὸν Μαλελίως, πληρο-
 φορῶν ἅπαντας καὶ βεβαιῶν ὡς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Κωνσταντῖνου
 τὴν αὐτὴν ποιεῖται κίνησιν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλοπάτωρ χρυ-
 σοβούλλια ποιήσας ἐνυπόγραφα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως
 10 Κωνσταντῖνου, τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἀνατροπὴν περιέχοντα,
 καὶ ὡς οἱ τὸν Φωκῆν καταλιμπάνοντες τῷ βασιλεῖ δὲ προσφεύ-
 γοντες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως εἰσὶν, δοὺς αὐτῷ Ἄνην γυναικὶ ἀναιδέϊ
 καὶ θρασεῖα, ἣν καὶ Βασιλικὴν προσηγόρευσαν, καὶ κληρικῷ τινὶ C
 Μιχαῆλ, ἐν τῷ αὐτοῦ στρατοπέδῳ ἐξέπεμψεν. οἱ δὲ ταῦτα ἀνα-
 15 λαβόμενοι λάθρα διέσπειραν παντὶ τῷ στρατῷ. καὶ ὁ μὲν Μι-
 χαῆλ φεραθεὶς παρὰ τοῦ Φωκῆ, ἀηλιεῶς τυφθεὶς, τὴν τε ῥίνα
 καὶ τὰ ὦτα ἀπετιμήθη· ὃς μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προση-
 κούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ σταλέῖσα γυνή.
 πρῶτος οὖν ὁ τοῦ Βαρυμιχαῆλ υἱὸς Κωνσταντῖνος, τοῦ τάγματος
 20 ἄρχων τῶν ἰκανάτων, καταλιπὼν τὸν Φωκῆν τῷ Ῥωμανῷ προσέ-
 δραμεν, ἀρχὴ γεγωνὸς καταλύσεως τῆς τοιαύτης ἀποστασίας.
 σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἀτζμωρος, τουρ- D
 μέχαι ὄντες καὶ ἀμφοτέροι. Λέων οὖν ὁ Φωκῆς μετὰ λαοῦ

quando et Romanum provehit imperatoris patrem, eius filio Christo-
 phoro in patris locam hetaeriarcha promoti. nec multum temporis ab-
 scesserat, cum Leo Phocas, quorundam procerum ac tribunorum suavis
 subiectarumque ei legionum hortatu, res novas molitur; accitoque Con-
 stantino accubitore Constantinoque et Anastasio Gonguliiis germanis fra-
 tribus, nec non Constantino Maleliano a secretis primo, cunctis persua-
 dere nititur in gratiam Constantini imperatoris eam se motionem facere.
 Romanus vero imperatoris pater bullis aureis ac diplomatis subscriptione
 manitis, quasi ex Constantini imperatoris persona, quibus ea molitio
 evertebatur, eosque qui Phoca relicto ad imperatorem confugerent ab
 imperatoris stare partibus significabatur, editis, mulierique effroni ac
 temerariae Annae nomine (quam et Basilicam appellarunt, ac si impe-
 ratoriam dicas) ac clerico cuidam Michaeli contraditis, in Leonis castra
 emisit. hi accepta diplomata toto late exercitu clanculum sparserunt.
 ac Michael quidem a Phoca deprehensus, verberibus dire contusus, naso
 auribusque multatus est. verum is postea a Romano convenientem vi-
 cem consecutus est, pariterque cum illo submissa mulier. primus ita-
 que Constantinus legionis Icanatorum dux, Barymichaelis filius, a Leone
 ad Romanum transivit, eiusque convellendae defectionis primus auctor
 fuit. secuti vero etiam Balantius, et quem vocant Atzmorus, ipsi quo-
 que ambo tribuni. Leo igitur Phocas, quo fretus erat, ingenti omni

πλείστον ἰσχυρῶς καθυπλισμένον ἐν Χρυσόπολει καταλαβὸν δι-
 στήσῃ παρατάξεις ἀπὸ τῆς λιθίνης δαμάλειος μέχρι Χαλκηδόνος,
 τοὺς ἐν πόλει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμουτος παρὰ
 Ῥωμανοῦ Συμεῶν ὁ ἐπὶ τοῦ κανικεῖου, λόγον ἐνυπόγραφον
 τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπιφερόμενος, τάδε διαγορεύσας,⁵
 P 245 (14) ὡς ἐγὼ φύλακα τῆς ἐμῆς δεσποτείας καὶ βασιλείας ἐρη-
 γορώτατον καὶ εὐνούστατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ἐπὶ χεῖρα
 ἢ Ῥωμανὸν εὐρηκῶς τούτῳ τὴν ἐμὴν φυλακὴν μετὰ θεὸν ἐπίστευσα
 καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἔκρινα, σπλάγχνα πατρικὰ καὶ διάδωσ
 γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ τὸν Φωκᾶν αἰετῆ¹⁰
 ἐμῆ βασιλείᾳ ὑποπτέων ἐπιβουλεύειν νῦν μὲν ἔργοις αὐτοῖς ἐπι-
 βουλον εὐρηκα καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς κατεξανιστάμενον.
 διὸ οὔτε δομέστικον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν εἶναι βούλομαι· οὔτε γὰρ
 ταύτην τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς πεπραχέναι φημί, ἀλλ'
 αὐθαρέτῳ γνώμῃ ταύτην ποιήσασθαι τὴν ἐπίθρουν, ἐαυτῷ τῆ¹⁵
 βασιλείαν σφετεριζόμενον. τούτων οὖν τῷ λαφῷ ἀναγκασθέντων
 B ἤρξαντο πάντες ἀναχωρεῖν καὶ τῷ βασιλεσπάτορι προσφύεσθαι
 Ῥωμανῷ. τοῦ Φωκᾶ δὲ εἰς ἀμηχανίαν περιστάτος καὶ ἀπογνό-
 τος ὡς πάσης ἑλλίδος ἡστοχηκότος, καὶ χρησαμένου φηγῆ καὶ
 πρὸς τὸ κάστρον Ἀτεοῦς παραγενομένου καὶ μὴ δεχθέντος, ἐν²⁰
 χωρίῳ ὀνομαζομένῳ Γοηλέοντι καταστήσαντος καὶ συλληφθέντος,
 ἀπέστειλεν Ῥωμανὸς Ἰωάννην τὸν Τουβάκην καὶ Λέοντα τὸν αὐ-
 τοῦ συγγενῆ ὥστε εἰσαγαγεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τούτων

armorum genere instructo exercitu Chrysopolim veniens, a Iuvenca li-
 pidea Chalcedonem usque, ad terrorem civibus incutiendum, late aciem
 extendit. interim vero missus a Romano cum celoce Symeon canicel
 praefectus cum literis, Constantini imperatoris subscriptione manit.
 literarum hic erat tenor, haec sententia. (14) "cum alium neminem
 dominationis meae ac maiestatis vigilantiorum magisque benevolam ac
 fideliorum custodem, inter omnes qui meae dicionis sunt ac imperio sub-
 sunt, Romano invenerim, huic secundum deum mei custodiam commisi,
 ipsumque loco patris habeo, qui paterna erga me viscera ac genitoris
 propensum animum ostenderit. Leonem vero Phocam cum semper insi-
 diarum suspectum habuerim, nunc re ipsa insidiantem offendi, ac qui
 tyranni potestate maiestati meae rebellet. quamobrem nec domesticum
 deinceps eum esse volo. neque enim hanc meo iassu orditum telam
 agnosco, sed ipsum a se ultroque lacessere ac grassari, ut in se imperi-
 um transferat, pronuntio." lectis itaque audiente exercitu literis, coe-
 perunt omnes a Leone ad Romanum imperatoris patrem desciscere.
 Leo consilii inops rebusque desperatis, cui nihil praesto ad res succen-
 das suppeteret, salutem fuga quaerens ad Ateus castrum pervenit; eo-
 que repulsus, in vico Goeleo nomine constitutus capitur. missi deinde
 a Romano Ioannes Tubaces et Leo eius cognatas, qui cum in urbem

κρηίρατες ἀπεπέφλωσαν, καίτοι μηδεμίαν περί τούτου δεξάμε-
ται ἐπολήν και ἀσθαιρέτω γνώμη· τούτο πεπονηκότες, ὡς ἀγαπα-
νήσαι ἐπὶ τούτω και τὸν βασιλεοπάτορα Ῥωμανόν.

15. Ἀγούστῳ δὲ μηνὶ κατεμηνύθη τὰ τῆς ἐπιβουλῆς C
Ἐκωνσταντίνου Κτηματινοῦ και Δαβιδ Καμουλιανοῦ και Μιχαήλ
κουράτωρος τῶν μαγγάνων· και τυφλωθέντες οὗτοι διὰ μέσης
διήλθον τῆς πόλεως και ἔξορῶ παρεπέμφθησαν. ἤγαγον δὲ και
Ἄλκοντα μάγιστρον και δομέστικον τῶν σχολῶν ἐν τῇ πόλει, και
διήλθον ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ ἡμίονῳ καθεζόμενος.

16. Ἐφωράθη δὲ και Ζωὴ Ἀγούστα ἐπιβουλεύουσα Ῥω-
μανῶ διὰ πεφαρμαγμένων βρωμάτων, ὑπὸ Θεοκλήτου νοταρίου
τῆς ὑπουργίας σκευασθέντων· και ταύτην τοῦ καλαίου καταβι-
βάουσαν και εἰς τὸ Πέτριον ἀπάγουσιν ἐν τῇ τῆς ἀγίας Εὐφημίας
μῳῆ ἀποκείραντες. προσεκλήθη δὲ παρὰ Θεοφυλάκτου πατρι-
15 κίου και κόμητος τοῦ στάβλου εἰς ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κων- D
σταντίνου βασιλέως Θεόδωρος και Συμεὼν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός·
ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν εἰσῆλθεν Ἰωάννης δρογγάριος τῆς βίβλης ὁ
Κορακοῦς λεγόμενος μετὰ πλείστον λαοῦ, και τούτους ἀναρπά-
σας εἰς τὸ Ὀψίκιον ἐξώρισεν ἐν τοῖς ἐαυτῶν προαστείοις ὡς κατὰ
Ῥωμανοῦ μελετώντας.

17. Εἰκάδι δὲ τετάρτῃ Σεπτεμβρίου μηνὸς τιμᾶται Ῥω-
μανὸς τῇ τοῦ Καίσαρος ἀξίᾳ· και Δεκεμβρίῳ μηνί, εἰς τοῦ μη-

inducerent. illi vero cum cepissent, oculis orbarunt, quanquam nullo
eius rei mandato accepto, sed sua ipsi instincti voluntate, ut et impe-
ratoris pater eo nomine indignatus sit.

15. Mense Augusto detectae Constantini Ctematini, Davidis Ca-
maliani et Michaelis manganorum curatoris insidiae. quapropter hi quo-
que caecatis luminibus, per mediam urbem traducti, in exilium missi
sunt. adductus et Leo magister et scholarum domesticus, muloque in-
16 dicens ignominiae causa per medium forum traductus.

16. Zoe quoque deprehensa machinari mortem Romano per cibos
medicatos, instruente dapes Theocleto officii notario. quare hanc etiam
nula eiecram inque Petrium abductam in S. Euphemiae monasterio to-
17 noderunt. invitatis vero ad prandium a Theophylacto patricio ac sta-
bali comite Theodoro Constantini imperatoris paedagogo eiusque fratre
Symeone, inter epulas ingressus Ioannes excubiarum drungarius dictus
Carcas cum multo satellitio, arreptos illos, tanquam adversus Roma-
num machinatos, ad Opsicium in suis ipsorum suburbanis eos exsulare
18 cogit.

17. Mensis Septembris die vigesima quarta Romanus Caesaris au-
ctas est dignitate; mensis vero Decembris die decimo septimo, qua do-

νός, τῇ τῶν προπατέρων κυριακῇ, τῷ τῆς βασιλείας στέφει διαδήματι παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως καὶ Νικολάου πατριάρχου.

Β Α Σ Ι Δ Ε Ι Α
Ρ Ω Μ Α Ν Ο Υ.

P 246 Ἐν ἔτει ζυκῆ, Ἰνδικτιῶνος ἧ' καὶ Ἰανουαρίῳ ε', τῇ τῶν ἁγίων φώτων ἡμέρᾳ στέφει Θεοδώρῳ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Μαῖου δέ 5 μηνὶ ε' στέφει Χριστοφῶρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ διὰ βασιλέως τῇ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ, καὶ μόνοι δύο ἐν τῇ αὐτῇ προελθόντι προῆλθον. Ἰουλίῳ δέ μηνί, Ἰνδικτιῶνος ἧ', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἧ' τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ῥωμανοῦ γέγονεν ἔνωσις, ἁπάντων ἐνωθέντων B των μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν τῶν ἀπὸ Νικολάου πατριάρχου 10 καὶ Εὐθυμίου διεσχισμένων.

2. Ὀγδόῃ δὲ Φεβρουαρίου μηνός, Ἰνδικτιῶνος θ', ἀποστείλας Ῥωμανὸς ὑπερορξεί Στέφανον τῆς Καλομαρίας εἰς τὴν Ἀντιγόνοσ νῆσον, ὡς τῆς βασιλείας ἐφίεσθαι κατηγορηθέντα, μοναχὸν αὐτὸν ἀποκείρας ἅμα Θεοφάνει Τειχιώτῃ καὶ Παύλῳ 15 Ὀρφανοτρόφῳ ἀνθρώποις αὐτοῦ.

3. Ἐποίησεν δὲ Ῥωμανὸς βασιλεὺς πρόκενσον ἐν τῷ τριβουναλίῳ, συνηγμένων ἁπάντων μεθ' ὀπλων ἐκείσε. ἀδουμίου

7 μόνοι οἱ δύο?

13 Καλαμβρίας P, Καλομαρίας margo

minica Christi progenitorum solennis memoria agitur, imperiali stammate a Constantino imperatore et Nicolao patriarcha donatur.

ROMANI IMPERIUM.

Anno 6428, indictione octava ac Ianuarii sexta, sanctorum luminum die festo, Romanus uxorem suam Theodoram Augustali corona donat, moxque Maii decima septima filium suum Christophorum coronat per imperatorem sacro pentecostes die; amboque soli ea in pompa processerunt. mense Iulio, indictione octava, die dominica, ecclesiae per Romanum composita unio est, cunctis metropolitibus clericisque unitis, quos Nicolai patriarchae et Euthymii causa hactenus scissos habuerat.

2. Octava Februarii, indictione nona, mittens Romanus Stephanum Calomariae filium in Antigoniam insulam in exilium mittit, maiestatis accusatum, inque monachum detondet cum Theophane Tichio et Paulo Orphanotropho, illius domesticis.

3. Romanus imperator, dum solennem processum ad tribunalium habet, cunctis illic cohortibus cum armis congregatis recensitoque exer-

ὁ γενομένου αἰφνίδιον Ῥωμανὸς καὶ Κωνσταντῖνος τάχει πολλῶ P 247
εἰς τὸ παλάτιον ὑποστρέφει. ἐμνήσθη γὰρ παρὰ Λέοντος ἀν-
δράσου τοῦ Ἀρσενίου ἢ αὐτοῦ Ἀρσενίου ἐπιβουλὴ καὶ Παύλου
μαγλαβίτου· οἱ τυφθέντες καὶ δημευθέντες ἐξωρίσθησαν. ἦν δὲ
5 τότε παραδυναστεύων ὁ πρεσβύτερος Ἰωάννης ὁ φαίκτηρ, ὃς
Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρσενίου ἐποίησεν ἐβδομαδάριον, τῷ βασιλεῖ
ἑαυτὸν προσοικειώσας. Ῥωμανὸν δὲ τὸν υἱὸν Λέοντος, ὡς ἔφθην
ἡλὼν, τοῦ Ἀργυροῦ, Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς γαμβρὸν ἐποίησεν,
ἄσπρα ὄντα ὑπερώμιον, καὶ κάλλι σώματος καὶ ἰδέα καὶ συνόσει
10 καὶ μάλιστα τῇ ἐλεημοσύνῃ καὶ ἐπιδόσει καὶ τῇ ἀγαθότητι καὶ B
ἀκλόγητι κοσμούμενον, δοὺς αὐτῷ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἀγάθην.

4. Ἐγένετό τις Ῥεντάκιος Ἑλλαδικός, συγγενὴς ὢν Ni-
κήα τοῦ πατρικίου, ἀπαιδευτος δὲ καὶ πατραλοῖας· ὃς τὸν ἑαυ-
τοῦ πατέρα καταδιώκων φρονεῖσαι, ἐπειδήπερ ἐκεῖνος φεύγων αὐ-
15 τοῦ τὴν ἐπίθεσιν ἐν πλοίῳ εἰσελθὼν ἐξέπλει καὶ παρὰ Σαρακηνῶν
τῶν Κρητῶν κατεσχέθη, οὗτος ὁ Ῥεντάκιος ἄδειαν εὐρῶν πάντα
τὰ τοῦ πατρὸς ἐληΐσαστο, καὶ ἐν τῇ πόλει ἐλθὼν τῇ μεγάλῃ τοῦ
θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσέφηνεν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τὰς αὐτοῦ
ἀταξίας καὶ λεηλασίας ἀναμαθῶν τοῦτον τῆς ἐκκλησίας ἐξαγαγεῖν C
20 ἐβουλεύσαστο καὶ παιδεῦσαι. ὁ δὲ ψευδεῖς ἐπιστολὰς πρὸς Βουλ-
γάρους πλασάμενος πρὸς αὐτοὺς αὐτομολῆσαι ἐβούλετο. κρατη-
θεὶς δὲ καὶ ἐλεγχθεὶς τῆς τε οὐσίας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν στειρεῖται.

cita, quam celerrime se ipse pariter ac Constantinus in palatium rece-
perat. delatus enim Arsenius a Leone eius famulo, et Paulus mangla-
bita, insidias struere. hinc verberibus subacti, ac bonis publicatis,
exilio relegati sunt. erat tunc administrandae rei publicae adiutor ac
subdiximus Ioannes presbyter rector. is Leonem Arsenii domesticum
hebdomadarium fecit, in imperatoris gratiam eum insinuans. Romanum
vero Leonis filium, uti superius dicebam, virum altis humeris ac cor-
poris pulchritudine specieque et prudentia, cum primis vero eleemosy-
narum studio et largitate et benignitate ac simplicitate egregie orna-
tum, Romanus imperator Agatha filia ei locata uxore sibi generum ad-
miserat.

4. Fuit Rentacius quidam vir Attica oriundus, Nicetae patricio
maguinis necessitudine coniunctus, homo insolens et parricida. is cum
patrem suum, necem ei illaturus, persequeretur, ac pater illius vim fu-
gentemque fugiens conscensa navi a Saracenis Cretensibus inter navigan-
dum captus esset, licentiam nactus patris omnia diripuit atque vastavit,
haecque urbem veniens in magnam dei ecclesiam profugit. Romanus vero
imperator, cognita hominis petulantia rapinisque eius ac direptionibus,
ecclesia eductum poenis mancipare decreverat. ille confectis ad Bulgaros
lucris ad illos transfugere in animum cum induxisset, tentus convictus-
que bonorum luminumque amissione luit.

5. Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἐξελασάντων μέχρι Κασιόρων μετὰ τὴν τοῦ δομestikou Ἀδραλέστου τελευταίαν, προβλήθη Πόθος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ, ἀνὴρ κάλλιστος καὶ ἐμπειρότατος δομestikos τῶν σχολῶν· καὶ μέχρι Θεριοπόλεως μετὰ τῶν ταγματῶν ἐξελασάντων ἀπέστειλε Μιχαὴλ τὸν τοῦ Μωρολέοντος υἱόν, τὸν ποτηρητὴν ὄντα, τοὺς Βουλγάρους κατασκαπῆσαι. ὁ δὲ ἀπερπύσας τῷ λόχῳ αὐτῶν ἐμπειρῶν πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀπέκτανεν, πληγεῖς δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πόλει εἰσέλθων ἐτελεύτησεν.

6. Ἐμπρῆθη δὲ τότε διὰ Θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπογραφῆς ἢ κατὰ Ῥωμανοῦ βασιλέως ἐπιβουλῇ Ἀναστασίου σακελλάρου καὶ ἄρχοντος τοῦ χρυσοχέστου, καὶ Θεοδωρήτου κοιτανίτη καὶ Δημητρίου βασιλικοῦ νοταρίου τοῦ εἰδικοῦ, καὶ Νικολάου τοῦ Κουβάτζη καὶ Θεοδότου πρωτοκαράβου, οἱ ὑπὲρ Κωνσταντίνου βασιλέως δῆθεν ἐπορεύσαντο· καὶ διελεγχθέντες ἐτύφθησαν καὶ ἐν τῇ μέσῃ δεῖλθαν καὶ ὑπερόριοι κατέστησαν. ὁ δὲ Θεοδωρητος ἰδίᾳ ἐν τῷ Τρικλόχῳ τοῦ παλατίου τυφθεὶς καὶ αὐτὸς ἐξορίσθη. τὸν δὲ Ἀναστάσιον σακελλάριον ἀπέκτειναν ἐν τῇ μεσότητι τῶν Ἐλεγμῶν, ἔνθα καὶ τελευτᾷ.

7. Τῆς τοιαύτης δὲ προφάσεως λαβόμενος Ῥωμανὸς τὴν βασιλείαν Κωνσταντίνου ὑποβιβάζει καὶ δεῦτερον καθίστησιν, ἔπειτα τὸν δὲ προάγει εἰς τοῦμπροσθεν, τῷ τὰς ἐπιβουλάς καὶ τὸν ἐν αὐτῶν θάνατον δεδοικέναι, τῇ ἐπιτολίᾳ, φεῦ τῶν ἀνδραγαθῶν

5. Bulgaris autem ad Casasyrtas usque post Adralestae domesticum mortem excurrentibus, Pothus Argyrus, vir optimus bellicaeque peritissimus, scholarum domesticus ei sufficitur; castrisque ad Theraeopolim positus Michaellem Moroleonis filium, vicarias ipsius partes agens, Bulgarorum motum exploratum mittit. hic in Bulgarorum ex itinere proviso delapsus cuneum multam quidem Bulgarorum stragem edidit verum ipse quoque letali accepto vulnere in urbem reversus in virescere desiit.

6. Eo tempore detectae, Theodoto officii notario deferente, stratae Romano imperatori insidiae. auctores erant Anastasius sacellarius et aurificinae praepositus et Theodoretus cubicularius et Demetrius regis notarius et Nicolaus Cubatzes et Theodotus protocarabus. hi delicti imperatori Constantino studebant. convicti vero, verberibus subacti ac per medium delati urbem, in exilium eieci sunt. Theodoretus seorsum in Triconcho palatii caesus, ipse quoque in exilium peritus est. Anastasium autem sacellarium in Elegmorum monasterio caesum multarunt; quo loco defunctus est.

7. Eo Romano praetextu ac occasione Constantinum imperatorem primo gradu deiecit secundoque ordine constituit, ac ipse sibi primas arripuit, quod nimirum insidias indeque impendentem mortem metueret pericuriisque (heu res humanas!) sibi crimen adsciscit. iuramentum enim

πραγμάτων! περιπεσών· προσηφαλλισατο και γὰρ μὴ ἑαυτὸν ἀνα-
φορῆσαι τούτου ἔμπροσθεν αὐτοκράτορα.

8. Ἐξοστρατεύει δὲ πάλιν Συμεὼν κατὰ Ῥωμαίων· και
πλήθος Βουλγάρων ἀποστελλας ἄμα και Χαγάνω και Μηρικῶ και
εἰτέροις ἐκέλευσεν κατὰ τῆς πόλεως ὅτι τάχιστα ἐξελαύνειν. διελ-
θόντες οὖν διὰ τῶν ὄρων ἦλθον μέχρι τῶν Μαγγλαβῦ. τὴν αὐ-
τῶν δὲ ἔφοδον μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, λογισάμενος μὴ τὰ
τῶν Πηγῶν παλάτια και τὸ Στενὸν κατελθόντες ἐμπρήσωσιν,
Ἰωάννην ῥαίκτηρα ἀποστέλλει ἄμα Λέοντι και Πόθῳ τοῖς Ἀργυ- C
10ροῖς, ἔχοντας μεθ' ἑαυτῶν πλήθος ἱκανὸν ἔκ τε τῶν βασιλικῶν
και τῆς ἐταιρείας και τῶν ταγματικῶν· οἷς συνῆν και Ἀλέξιος
πατρικίος δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Μουσελέ μετὰ τοῦ λαοῦ
αὐτοῦ. ἦν δὲ πέμπτη τῶν νηστειῶν ἑβδομάς. διατάξαντες οὗ-
τοι τὸν λαὸν ἐν τοῖς πεδινοῖς και χθαμαλωτέροις τόποις τῶν Πη-
15γῶν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν ἀναφανέντων ἐνόπλων, βοῆ χρη-
σαμένων ἀσήμεω και φοβερῶ και σφοδροτάτως παρελασύντων κατ'
αὐτῶν, παρευθὺ μὲν φεύγει Ἰωάννης ὁ ῥαίκτηρ, σφάττεται δὲ D
ἐπὶ τούτου ἀγωνιζόμενος Φωτεινός ὁ τοῦ Πλατυπόδη υἱὸς και
πολλοὶ ἕτεροι. μόλις οὖν ὁ ῥαίκτηρ διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν
ἠδρόμωνα. ἦλθεν δὲ φεύγων ἔνοπλος και Ἀλέξιος δρουγγάριος ὁ
Μουσελέ, και μὴ ἰσχύσας τέλειον ἀνελεθεῖν ἐν τῇ τοῦ δρόμωνος
ἀποβάθρῃ, πεσὼν ἐν τῇ θαλάσῃ οὖν τῷ αὐτοῦ πρωτομανδάτορι
ἀπενήγη. Ἀργυροὶ δὲ, ὃ τε Πόθος και Λέων πατρικίος, ἐν

promiserat nunquam sibi imperii primas partes, illo spreto, arroga-
tarum.

8. Symeon vero adversus Romanos rursus arma movet; emissaque
Bulgarorum manu cum Chagano et Menico aliisque, mandat ut quam
citissime adversus urbem excurrant. superatis itaque montibus Man-
glaba usque pervenerunt. intelligens itaque Romanus imperator illorum
irruptionem, veritus ne Pegarum regias aedes Steamque inde effusi
incenderent, Ioannem rectorem una cum Leone et Potho Argyris ire
iussit, valido ex praetorianis et foederatis aliisque cohortibus confiato
exercitu. aderat et Alexius Musele patricius et drungarius rei navalis
cum suis copiis. agebatur quinta ieiuniorum hebdomada. in campe-
stribus itaque ac depressioribus Pegarum locis instructa acie, Bulgaris-
que armata manu e superioribus editioreque tumulo emergentibus ac in-
condito horrendo clamore strepantibus maximoque impetu irrumpen-
tibus, Ioannes rector illico fugam arripit: Photinus Platypodis filius
eius tuendi causa concertando necatur, aliique multi. rector igitur ae-
gre servatus in celocem evadit. venit vero et ipse fuga dilapsus armis
gravis Alexius drungarius Musele, nec cum eis celocis scalam commode
scandere valens, una cum suo protomandatore, praiceps in mare
actus, aquis suffocatus est. ambo Argyri, cum scilicet Pothus tum Leo

τῷ καστὲλλίῳ φηγόντες διεσώθησαν. πλώϊμοι δὲ καὶ τὸ ἄπλοῦς, οἱ μὲν τὰς τῶν πολεμικῶν χεῖρας φεύγοντες ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀπεπνήθησαν, οἱ δὲ σιδήρου γεγόνασι παρανάλωμα, οἱ δὲ χερσὶ Βουλγαρικαῖς συνελήφθησαν. οἱ δὲ Βούλγυροι μηδένα τὸν διακλύοντα ἔχοντες τὰ τε τῶν Πηγῶν παλάτια ἐκυρπόλησαν καὶ Στενὸν ἅπαν κατέκαυσαν. οὕτως ἄρα δεσφῶν ἀβουλλία καὶ ἀπειρηθεῖσα θρασύτητα σύμμαχον ἔχουσα.

9. Εἰκάδι δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, ἰνδικτικῶνος δεκάτης, Θεοδώρα σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτᾷ, καὶ κατετέθη τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ τῷ ἕνῃ αὐτοῦ μαστήριον ἀμειφθέντι. τῷ δὲ αὐτῷ μηνί στέφεται Σοφία ἡ τοῦ βασιλέως Χριστοφύρου γυνή. τηρικαῦτα δὲ καὶ ὁ κουροπαλάτης Ἰβηρ ἐν τῇ πόλει παρεγένετο, καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς διελθὼν, κεκοσμημένης λαμπρῶς, μετὰ δόξης πολλῆς καὶ τιμῆς ὑπεδέχθη ὃν καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ σοφίᾳ ἀπήγαγον, τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὸ μέγεθος θαυμάσιον καὶ τὸν πολυτελεῖ κόσμον. καλλοπισαντες γὰρ ταύτην καὶ περιστελλαντες κέπλοις χρυσοῦσσι καὶ κόσμῳ παντοίῳ, οὕτως αὐτὸν εἰσήγαγον ἐν αὐτῇ. ὁ δὲ τὸ θαυμαστόν καὶ ὑπερμέγεθες τοῦ ναοῦ ἔργον καταπλαγεῖς καὶ τὸν πολυτελεῖ κόσμον ὑπερθαυμάσας, καὶ ἀληθῶς Θεοῦ κατοικίαν ἐκείνην τὸν ἱερὸν χώρον τοῦτον εἰπὼν, αὐδῆς ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια.

10. Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἐκστρατευσομένων καὶ μετὰ τῆς ἁγίας Θεοδώρας ἐλθόντων παλατικῶν καὶ ταῦτα πυρὶ παρα-

patricius, fuga in castellum evaserunt. navales ac reliquae omnes caepiae partim hostium manus effugere studentes in mari extinctae sunt partim ferro perierunt, partim capti a Bulgaris sunt. demum Bulgaria nemine illis obsistente regias Pegarum aedes incenderunt totumque Stenum igni vastaverunt. sic nimirum grande malum consilii inopia rerumque imperitia, cui audacia ac temeritas praesto est ac favet.

9. Mensis Februarii die vicesimo, indictione decima, Theodoros Romani coniux moritur. eius cadaver in Romani ipsius domo, quam in monasterium mutarat, depositum est. eodem mense coronatur Sophia Christophori imperatoris uxor. eodem tempore Iber curopalata in urbem venit, perque medium forum deductus magnifico apparatu ornatum cum magna claritate et honore susceptus est. induxerunt etiam illum in S. Sophiae, ut sacrae eius aedis pulchritudinem et immanitatem ac pretiosissimum cultum oculis ipse lustraret. splendide namque ornantes, auroque textis aulaeis parietes circumvestientes omnisque generis cultu decorantes, sic eum admiserunt. ille mirandam immanisque molis templi fabricam stupens, supraque modum admiratus illius pretiosissimum cultum, ac cum dixisset sacrum hunc locum vere dei habitaculum esse, domum reversus est.

10. Rursus vero a Bulgaris suscepta expeditione, et cum illi ad usque S. Theodora regias aedes venissent easque igni incendissent,

δόντων, εἰς ἄριστον ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῶν ταγμάτων ἄρχον-
 τας συνεκάλεσεν, συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ λεγομένου Σακτικῆ.
 καὶ παρήγει τούτοις καὶ προὔτρεπτο κατὰ τῶν ἐναντίων ἕξειθῆν
 καὶ τῆς πατρίδος ὑπεραγωνίσασθαι. οἱ δὲ συνέθεντο ἐτοίμως τῆς
 5 αὐτοῦ βασιλείας καὶ τῶν Χριστιανῶν ὑπεραποθνήσκειν. τῇ οὖν
 ἐκαίριον καθοπλισθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως ὁ εἰρημνός Σακτικῆς D
 ἀληθῆ οὔσαν τὴν αὐτοῦ πίστιν καὶ ἀνδρῶν ἀπέδειξεν· ὅπισθεν
 γὰρ τῶν Βουλγάρων γενόμενος καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν
 εἰσληθὼν πάντας τοὺς ἐκεῖ εὔρεθέντας κατέσφαξεν. μαθόντες οὖν
 10 οἱ Βούλγαροι τὸ γεγονός ὑποστρέφουσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ
 πολέμου συγκροτηθέντος τρέπουσι τὸν Σακτικῆν σὺν ὀλίγων ὑπάρ-
 χοντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ γενναίως ἀγωνισάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν
 οὐκέτι ἀντέχειν ἠδύνατο πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, μεθίησι
 τοῦ ἵππου τὸν χαλινὸν καὶ εἰς φυγὴν ἤλαυνε. ποταμὸν δέ τινα P 250
 15 παραρρέοντα διαπερῶν, τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἐν τῇ τούτου ἰλίῳ ἐμπα-
 γήτος, τιρώσκειται κατὰ τῆς ἕδρας καὶ τοῦ μηροῦ. μόλις οὖν
 τοῦ ἵππου ἐκ τῆς ἰλίος ἀνασπασθέντος συνεργεῖα τῶν ὑπὸ χεῖρμα
 διασώζεται μέχρι τῶν Βλαχερνῶν· καὶ τεθεὶς ἐν τῇ ἀγίᾳ σοφῶ,
 20 καίριας τῆς πληγῆς οὐσης, τῇ νυκτὶ ἐτελεύτησεν.

11. Τηνικαῦτα δὲ καὶ Πετρωνᾶς αἰδεσιμώτατος προστά-
 ξεε Ῥωμανοῦ βασιλέως ἦγαγεν λαρνακίδιον ἔνδοξον ἐν καὶ ἔτετρα
 δύο γλωφῆς ἀμοιροῦντα ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἀνδρείας μο-

21 immo ἐξφθον, quod infra est p. 577 d

Imperator Romanus prandio laute instructo agminum ductores invitavit,
 cum, et quem vocant, Sacticea illis comes esset. hortatur ergo iubet-
 que adversus hostes exire ac pro patriae incolumitate pugnare. assen-
 serunt illi, atque alacres ipsius maiestatis tuendae causa ac Christianos
 percussurum se mortem in se receperunt. postridie igitur,
 quem diximus, Sactices, ab imperatore armis instructus, veram ab ipso
 datam fidem ac quam iactarat fortitudinem ostendit: Bulgarios quippe a
 tergo aggressus, inque eorum castra insiliens, quos ibi repperit, omnes
 trucidavit. Bulgari igitur ubi didicere quod ita evenerat, in castra re-
 vertuntur, consertaque acie Sacticem paucis stipatum terga vertere co-
 gunt. is itaque strenue desudato praelio, factaque hostium ingenti
 strage, cum tantae eorum multitudini sustinendae par amplius non esset,
 laxatis habenis equum ad fugam impellit. in cuiusdam autem amnis
 transitu, equo in coeno haerente, vulnus in anum et femur accipit.
 verum equo aegre tandem suorum cura et industria e coeno evulso ad
 Blachernas usque evasit; atque in sacra soro (loculum dicas) positus,
 cum vulnus letale esset, e vivis excedit.

11. Sub idem tempus Petronas, vir clarissimus summeque venerabilis,
 Romani imperatoris iussu minorem urnam unam egregie elaborata-
 tam duasque alias nulla sculpturae arte caelatas, ex S. Mamantis viro-

ἔνης, τῆς πλησίον οὔσης τῆς Ξηροκέρκου λεγομένης πόρτης, οἷς φασὶ συναποκειῖσθαι Μαυρίκιον σὺν τοῖς παισίν· ἃ καὶ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ μονῆ ἦτοι εἰς τὸ Μυρέλαιον.

12. Ἀδριανὸς δὲ τις Χάλδος, πρὸς δὲ Τατζάκης Ἀρμενίου πλούσιος πάνυ, τῇ ὑποθήκῃ καὶ συμβουλῇ Βάρδα τοῦ Βοήλας στρατηγούτος ἐν Χαλδία τυραννίδα καὶ ἀνταρσίαν κατὰ Ῥωμανοῦ βασιλέως σκευάζουσι, τὸ Παίπερτε λεγόμενον ὄχρωμα κατασχόντες· οὗς ὁ τῶν σχολῶν δομέστικος Ἰωάννης ὁ Κουρκοῦ καταπολεμήσας καὶ κατασχὼν τοὺς μὲν περιφανεστέρους ἀποσφλοῖ, τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεύσας, τοὺς δὲ πενιχροὺς καὶ ἀσφύλους ἀθύφους κελεύσας ὄπη βούλοιντο ἀπιέναι. Τατζάκης δὲ ἐν ἑτέρῳ ὄχρωματὶ καστειλλῶ φρυγῶν, καὶ λόγον τοῦ μή τι κακῶν παθεῖν δεξιόμενος, ἐν τῇ πόλει εἰσεληλύθει, καὶ τῇ τοῦ μαγγλαβίτου ἀξία τιμηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Μαγγάνων διητάτο τηρούμενος. δρασμὸν δὲ βουλευσάμενος ἄλσκεται καὶ τῶν ὀμμάτων στειρεῖται. Βάρδα δὲ τὸν Βοήλαν ἀπέκλειραν μοναχόν, τοῦ βασιλέως αὐτὸν κατοικτείροντος φίλον τυγχάνοντα.

13. Τοῦ δὲ πατρικίου τοῦ οὕτως ἐπονομαζομένου Μωρολέοντος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν οἰκειότερον Θυμολέοντος, Ἀδριανουπόλεως στρατηγούτος, κρατίστου τὰ πολεμικὰ καὶ περιδεξίου τυχεύοντος, ὃς κλειστάς κατὰ Βουλγάρων ἀνδραγαθίας ἐπεδείξατο, ὁ Βούλγαρος Συμεὼν τὴν εἰρημένην πόλιν σὺν παντὶ τῷ στρατεύματι περιεκύκλωσεν, καὶ χάρακα περιβαλὼν ἰσχυρῶς ταύτην ἐπο-

rum monasterio, quod situm est ad Portam quam Xerocercem vocant, advehit; in quibus fama est conditum fuisse Mauricium cum filiis. quae et in Romani monasterio (hoc est in Myrelaeo) fuerunt depositae.

12. Adrianus vero quidam Chaldus, nec non Tatzaces Armenius, vir summe locuples, consiliis hortatuque Bardae Boelae, qui in Chaldia ductor militum erat, tyrannidem struunt rebellantque adversus Romanum imperatorem, Paiperte (sic nominato) oppido munito occupato. hoc unum potitus Iohannes Curonus scholarum domesticus ipsos tenuit; quorum in lastrioribus, publicata ipsorum substantia, oculos adimit; alios, qui pauperes essent atque obscuri, quo vellet abire iussit. Tatzaces, munitissima arce occupata fideque impunitatis ab scholarum domesticis accepta, Byzantium venit; ibique manglabitae dignitate auctus in imperatorum domo sub custodia agebat. cum vero fugam moliri deprehensus esset, oculi ei eruti sunt. Bardam Boelam, imperatore bene ei lente atque illius misereunte, monachum detonderunt.

13. Patricio vero (sic appellato) Moroleone seu potius Thymoleone (velut dicas, virum leonini pectoris atque animi) Adrianopolitano patricio, bellica fortitudine ac solertia egregie instructo, ut qui hand raro adversus Bulgaros rem strenue gesserat, Symeon Bulgarus, cum omnibus copiis urbem obsidens ac vallo cingens, validis ipsam armis praeparavit.

λύσκει. ἐπει δὲ ὅ τε σίτος τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπελελοίπει καὶ λιμὸς ἐπέειε κραταῖος (οὐδαμῶθεν γὰρ εἶχον ἐπισιτίασθαι), τῇ ἐνδείᾳ πιζόμενοι προεδιῶκασιν ἑαυτοὺς καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις· ὃν χειρωσάμενος Συμεὼν, καὶ δεσμὰ καθ' ὅλον τοῦ σώματος περιβαλὼν καὶ μυρίαὶς αἰκίαις τοῦτον τιμωρησάμενος, τελευταίον ἀπέκτεινε· θανάτῳ πικρῷ ἀξίῳ τῆς ἑαυτοῦ ἀπηνεσιότητος καὶ ὠμοτάτης ψυχῆς. Βουλγάρους οὖν τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν παραδοὺς ὑπεχώρησεν· οἱ τὴν κατ' αὐτῶν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔφοδον ἀκηκόητες, ταύτην καταλιπόντες ἀπέηλθον, καὶ πάλιν ὑπὸ Ῥωμαίους αὐτῇ ἐγένετο.

14. Λέοντος δὲ τοῦ Τριπολίτου μετὰ δυνάμειος πολλῆς καὶ πλοίων πολεμικῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληθόντος καὶ ἐν τῇ νήσῳ Δήμηρῳ καταλαβόντος, Ἰωάννης πατρικίος καὶ δρογγύριος τῶν πλωτῶν ὁ Ῥαδιὸς κατονομαζόμενος αἰφνιδίως ἐπέθετο αὐτῷ· καὶ πολέμου γεγονότος, θεοῦ συνεργίᾳ οἱ ὑπ' αὐτὸν τρέπονται Ἄγαρην, μάλιστα δὲ μόνος ὁ Τριπολίτης φυγῆ διασώζεται.

15. Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος δευτέρας, Συμεὼν ἄρχων Βουλγαρίας πανστρατὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐκστρατεύει, καὶ λήξεται μὲν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, ἐμπυρρίζει δὲ πάντα καὶ καταστρέφει καὶ δενδροτομεῖ. μέχρι δὲ Βλαχερνῶν ἐπιγενόμενος ἐπέζητησεν ἀποσταλῆναι αὐτῷ τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τινὰς τῶν μεγιστάνων ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς συντυχεῖν. ἔλαβον οὖν ὁμήρους παρ' ἀλλήλων ἀμφοτέροι, καὶ ἐξῆλθε

21 παραγενόμενος rectius p. 579 a

Spidant deficiente annona ac fame graviter afflicti, cum commentus Parandi nulla spes affulgeret, penuria pressi se suumque praetorem Bulgaris dedidere. hunc nactus Symeon toto corpore vincum innumerisque verberibus affectum, ad extremum acerba morte, et quae saevissimam et crudelissimam ipsius indolem deceret, virum sustulit. Bulgaris itaque in urbe praesidiariis relictis discedit. praesidiarii vero, audito Romanorum copias in ipsos inguere, relicta urbe abierunt; inque hunc modum a Romanis urbs recepta est.

14. Leo Tripolita cum magna classe ingentique exercitu adversus Romanos egressus, ubi Lemnum occupasset, Ioannes Radinus patricius, rei navalis drungarius, eum repente aggressus est; consertaque pugna, dei ope, sub eo merentes Agareni fusi sunt atque fugati, solusque ipse Tripolita aegre fuga salutem expedit.

15. Mense Septembri, indictione secunda, Symeon Bulgariae princeps cum omnibus copiis adversus Byzantium profectus est, ac Thraciam quidem ac Macedoniam populatur, succendit vero omnia et evertit, atque arbores succidit. ad Blachernas usque cum advovisset, Nicolaum patriarcham ac procerum quosdam, quibuscum de pace tractaret, ad se mitti rogavit. datis itaque utrinque obsidibus exit prior Nicolaus pa-

ὑπερφάνου Συμεῶν καρδίαν μαλάξαι καὶ πείσαι τὰ πρὸς εἰρήνην
 συνθέσθαι. τὸ ἅγιον οὖν κιβώτιον διανοίξαντες ἐν ᾧ τὸ σκεπτόν
 τῆς ἁγίας Θεοτόκου τεθησαύριστο ὠμοφόριον, καὶ τοῦτο ὁ βασι-
 λέως ἀνελόμενος καὶ ὡσπερ τιτὰ θύρακα ἀδιάρρηκτον περιβαλό- **B**
 βμενος, καὶ τὴν πίστιν τὴν εἰς τὴν ὑπεράμωμον Θεοτόκον οἷω περι-
 κεφαλαίαν τιτὰ περιθέμενος, ἔξῃει τοῦ ναοῦ ὄπλοις ἀσφαλῆσι
 φραζόμενος. τὸν οὖν αὐτῷ οὖν στόλον ἀσπίσι τε καὶ ὄπλοις
 κατακοσμήσας τὸν ὠρισμένον τόπον κατέλαβεν συνομιλῆσαι τῷ
 Συμεῶν. λέμπτη δὲ ἦν ἡμέρα δτε ταῦτα ἐγένετο, ἐννάτη τοῦ
 10 Νοεμβρίου μηνός, τετάρτη δὲ τῆς ἡμέρας ὥρα. πυρεγέετο δὲ
 καὶ ὁ Συμεῶν, πληθὸς ἐπαγόμενος εἰς πολλὰς διηρημένον τὰς
 παρατάξεις, τῶν μὲν χρυσασπίδων καὶ χρυσοδοράτων, τῶν δὲ
 ἀργυρασπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν δὲ πάση ὄπλων χροῖῃ **C**
 κωσμημένων, πάντων καὶ κατακεκοσμημένων σιδήρῳ· οἱ μὲσον
 15 αὐτῶν εἰληφότες Συμεῶν ὡς βασιλέα εὐφήμεον τῇ τῶν Ῥωμαίων
 φωνῇ. πάντες δὲ τῆς συγκλήτου βουλῆς τοῖς τεύχεσιν ἐφειστώτες
 κατεβῶντο τὰ δρώμενα. ἦν οὖν ἰδεῖν τότε ψυχὴν βασιλικὴν τῷ
 ὄντι καὶ μεγαλόφρονα, καὶ θανατάσαι τὸ τοῦ φρονήματος ἀκατά-
 κληστον καὶ τὸ τῆς ἀνδρίας παράστημα, ὅπως τοσαύτην πολε-
 20 μῶν βλέπων ἐπιφορὰν εὐ κατεπλάγη καὶ συνεστάλη καὶ ὑπεχώρη-
 σεν, ἀλλ' ὡσπερ εἰς φιλῶν πληθὸς χωρῶν, οὕτως ἀτρέμας ἀπῆει, **D**
 μένον εὐχὴ τὴν ψυχὴν τοῖς πολεμίοις τῶν ὑπηκόων διδοὺς ἀντιλυ-

14 καὶ] δι?

obscram, ut inflexum duramque Symeonis pectus emolliret et ad pacis
 concordiam ineundam induceret. sacra igitur reserata arcula, in qua
 venerandum sanctae dei genitricis palliolium repositum erat, eoque im-
 perator sublato, velutque thorace quodam nullis telis pervio assumpto,
 ac quam in intemeratissima dei genitrice collocaverat, galeae instar,
 fide sibi adhibita, tutis scilicet munitis armis templo egreditur. suis
 itaque classariis ac comitatu clypeis armisque aliis probe instructis in
 locum constitutum cum Symeone tractaturus venit. feria quinta erat,
 cum haec gesta sunt, mensis Novembris die nona, hora diei quarta.
 venit et Symeon cum exercitu in multas distributo turmas atque acies.
 militum alii clypeis hastisque auratis, alii argento splendidis, omnis alii
 coloris armis instructi atque ornati, cuncti ferro circumcincti erant. hi
 medium assumptum Symeonem ut imperatorem ac regem Romana lingua
 faustis vocibus prosequiebantur. senatus omnis muris insidentes, quic-
 quid huius fabulae erat, spectabant. res vero spectatu dignissima re-
 gis vere atque excelsus imperatoris animus fuit, mira res interritae
 illa mentis constantia et praesentia ac fortitudo; quomodo tantam ho-
 stium confluentem multitudinem videns sic placide processit, tantum non
 animam pretium redemptionis hostibus pro subditis tradens. primus ita-

τρον. πρῶτος οὖν ἐν τῇ ἀποβάθρῃ τῇ ῥηθείῃ καταλαβὼν τὸν Συμεὼν ἐξεδέχετο. ἐπεὶ δὲ ὄμηροι ἐξ ἀμφοτέρων ἐλήφθησαν τῶν μερῶν, καὶ τὴν ἀποβάθραν οἱ Βούλγαροι διηρηνήσαντο ἀκριβῶς, μὴ πού τις δόλος ἢ ἐνέδρα τυγχάνει, κατήλθε Συμεὼν τοῦ ἵππου καὶ πρὸς τὸν βασιλέα εἰσῆλθεν. ἀσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους εἰ-5 ρήνης λόγους ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βασιλέα πρὸς Συμεὼν "ἀκήκού σε θεοσεβῆ ἄνθρωπον καὶ Χριστιανὸν ὑπάρχοντα
 253 ἀληθινόν, βλέπω δὲ τὰ ἔργα τοῖς λόγοις μὴ συμβαίοντα. ἴδιον μὲν γὰρ ἀνθρώπου θεοσεβοῦς καὶ Χριστιανοῦ τὸ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην ἀσπάζεσθαι, εἴπερ ὁ θεὸς ἀγάπη ἔστι τε καὶ λέγεται·¹⁰ ἀσεβοῦς δὲ καὶ ἀπίστων τὸ χαιρῆν σφαγαῖς καὶ αἵμασιν ἀδίκως ἐκχεομένων. εἰ μὲν οὖν ἀληθῆς Χριστιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς πεπληροφορήμεθα, στήσόν ποτε τὰς ἀδίκους σφαγὰς καὶ τὰς τῶν ἀνοσίων αἱμάτων ἐκχύσεις, καὶ σπεῖσαι μεθ' ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν εἰρήνην Χριστιανὸς καὶ αὐτὸς ὢν καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ¹⁵ θῆλε μολύνεσθαι Χριστιανῶν δεξιὰς αἵμασιν ὀμοπίστων Χριστιανῶν. ἄνθρωπος εἶ καὶ αὐτός, θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστα-
 B σιν καὶ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν· καὶ σήμερον ὑπάρχεις, καὶ αὐ-
 ριον εἰς κόνιν διαλυθήσῃ. εἷς πυρετὸς κατασβέσει τὸ φρύαγμα· τίνα οὖν λόγον δώσεις τῷ θεῷ ἐκεῖ ἀπελθὼν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων²⁰ σφαγῶν; ποίῳ προσώπῳ τῷ φοβερωῷ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσεις κρεττῆ; εἰ πλούτου ἔρῶν ταῦτα ποιεῖς, ἐγὼ σε κατακόρωσ τοῦ ἐπιθυμῶν-

que ad eam, quam diximus, exscensionem veniens Symeonem praesentolabatur. datis porro ultro citroque obsidibus, ac cum Bulgari exscensionem diligenter lustrassent, ne quis dolus subesset aut insidiae latent, Symeon equo desiliens ad imperatorem intravit. ibi cum se tuo consalutassent, de pace colloqui coeperunt. ferunt autem Romanum in haec verba Symeonem esse allocutum. "audivi te hominem religiosum esse deque cultorem ac verum Christianum: video autem opera satis verbis consentanea esse. proprium enim est hominis religiosique cultoris ac Christiani, ut pacem et caritatem colat, quandoquidem deus caritas est ac nuncupatur: impii autem et irreligiosi et infidelis caedibus iniusteque fuis cruoribus gaudeat. si quidem ergo verus Christianus existis, qualem te certo existimamus, tandem aliquando iniustus caedes, finemque facito fundendi innocui sanguinis, ac pa nobiscum Christianis compone, qui ipse Christianus sis et dicaris, Christianorum dexteris Christianorum itidem ac eandem colentium sanguine cruoribus pollui sinas. ipse tu quoque homo es, qui mortem et rectionem et iudicium et retributionem expectes. hodie in vivis es cras in pulverem dissolveris. febris una superbiam omnem existit quam ergo rationem, ante tribunal dei constitutus, pro iniustus caed deo redditurus es? quo vultu in tremendum iustumque iudicem oc intendes? si te divitiarum cupido ad eiusmodi facinora impellit, eg

μένου ἐμπλήσιον· μόνον ἐπίσχευε τὴν δεξιάν. ἄσπασαι τὴν εἰρήνην, ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν, ἵνα καὶ αὐτοὺς βίον ζήσης εἰρηνικὸν καὶ ἀναίμακτον καὶ ἀπράγμονα, καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσωνται πτε τῶν συμφορῶν καὶ στήσωνται τοῦ Χριστιανοῦ ἀναιρεῖν· οὐδὲν γὰρ αὐτοὺς αἴρειν ὄπλα καθ' ὁμοπίστων.” τὸσαῦτα οὖν C εἰπὼν ὁ βασιλεὺς ἐσίγησεν. αἰδεσθεῖς οὖν Συμεῶν τὴν τούτου ταπεινώσιν καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ κατένευσεν τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἀσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους διεχωρίσθησαν, δώροις μεγαλοπρεπέσι τοῦ βασιλέως δεξιωσαμένου τὸν Συμεῶν.

10 16. Ὁ δὲ τότε συμβέβηκεν διηγήσομαι τεράστιόν τι καὶ τοῖς ταῦτα εἰδοῖσι συγκρίνειν παράδοξον. δύο φασὶν αἰετοὺς τῶν βασιλέων ὁμιλοῦντων ἄνωθεν αὐτῶν ὑπερπτήναι, κλάγξαι τε καὶ πρὸς ἀλλήλους συμμιῆσαι καὶ παραντίκα διαζευχθῆναι ἀλλήλοις, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθεῖν, τὸν δὲ πρὸς Θράκην διαπτήναι. D 15 τοῦτο οἱ ἀκριβῶς τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ καλὸν ἔκριναν οἰωνόν· ἀσυμβάτους γὰρ ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἀμφοτέροισι διαλυθήσεσθαι ἔφησαν. Συμεῶν δὲ τὸ ἑαυτοῦ στρατόπεδον καταλαβὼν τοῖς ἑαυτοῦ μεριστοῖσι τὴν τοῦ βασιλέως ἀπήγγειλε σύνεσιν καὶ ταπεινώσιν, ἔξειθείαζεν δὲ αὐτοῦ τό τε εἶδος τῆν τε ῥώμην καὶ τὸ ἀκατάπλη-

πτον τοῦ φρονήματος.

17. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνὶ κέ' ἔστειπε Ῥωμανὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφανόν τε καὶ Κωνσταντῖνον· ἀλλὰ καὶ Θεοφύλακτον υἱὸν αὐτοῦ ὁ πατριάρχης Νικόλαος ἀπέκει- P 254

illis ad satietatem explebo; modo contine dexteram, pacem amplectere, dexterae concordiam, ut et ipse vitam tranquillam agas ac incrementam nihilque sollicitam, ac tandem Christianorum mala finem accipiant, atque alii alios Christianos necare desinant. nefas enim fideles in se mutuo arma sumere.” haec itaque locutus imperator conticuit. Bulgarus igitur illius humilitatem ac sermones cum veneratione miratus, pacem fieri annuit. cum se itaque invicem osculati essent, discesserunt, imperatore magnificis donis Symeonem prosecuto.

16. Quod vero tunc accidit, referam, rem sane portentosam atque illis qui horum noverunt indicia novam et insolitam. aiunt enim colloquantibus ambobus regibus duas aquilas super eos volitasse et cum clangore coivisse, moxque divulsas alteram ad urbem alteram in Thraciam avolasse. rerum eiusmodi curiosi indagatores inauspicatum omen arbitrati sunt, fore nimirum ut infecta pace illi disiungerentur. Symeon ad suos reversus imperatoris solertiam modestiamque suis proceribus narrat, virique speciem et robur infractumque animum immensis laudibus celebrat.

17. Mensis Decembris die vigesima quinta Romanus filios suos Stephanum et Constantinum coronat in magna ecclesia: sed et Theophylactum eius filium Nicolaus patriarcha detondet clericum et subdia-

ρεν κληρικόν, χειροτονήσας ὑποδιάκονον σύγκελλόν τε προχειροσύμενος, διελθόντι πρότερον ἐν τῷ τῶν ὑποδιακόνων τάγματι εἰς τὰ ἅγια.

18. Ἀπριλίῳ δὲ μηνί, εἴ' τοῦ μηνός, ἐτίμησεν Ῥωμανὸς Ἰωάννην μυσικὸν καὶ παραδυναστεύοντα πατρικίον καὶ ἀνθύπατον, ὥστε καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο φθόνον κινήθῃναι αὐτῷ καὶ κατηγορηθῆναι ἀπὸ τινων.

19. Μαίῳ δὲ μηνί εἰ', ἰνδικτιῶνος εἴ', τελευτᾷ ὁ πατριάρχης Νικόλαος, κρατήσας ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀναβάσει τοῦ πατριάρχιδου ἕτη τριακαίδεκα· καὶ ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ ἑβδόμῃ αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῶν Γαλακρηνῶν. Ἀγούστῳ δὲ μηνί πατριάρχης καθίσταται Στέφανος ὁ Ἀμασειᾶς μητροπολίτης, εὐνοῦχος ὑπάρχων. Ὀκτωβρίῳ μηνί κατηγορήθη ὁ μυστικὸς Ἰωάννης καὶ παραδυναστεύων ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ὑποθήκη τοῦ πατρικίου Κοσμά καὶ λογοθέτου, διδόντος εἰς γυναῖκα τὴν θρηνητέρα αὐτῷ. τούτου ἕνεκεν καταβιβάζεται μὲν τοῦ παλατίου, συχωρεῖται δὲ τὸ προσέρχεσθαι καὶ τῷ βασιλεῖ ὑπηρετεῖν καὶ σὺν αὐτῷ τὰ ἀνήκοντα διοικεῖν· στοργὴν γὰρ ὅτι πλείστην ἐκείνην πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ὡς ἐν πᾶσιν αὐτὸν θεραπείᾳ δυνάμενον, καὶ τελῶς τοῦτον ἀπόσασθαι οὐκ ἤβούλετο. τῶν κατηγόρων οὖν κατεπειγόντων τὸν βασιλέα καὶ σαφῆ ἀποδεικνύων τὰ κατηγορούμενα, ἐρευνήσας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀληθῆ ταῦτα

17 Scylitzes et Cedrenus προσκονεῖν. Combef.

conum ordinat, ac tandem promovet syncellum, cum is prius in subdiaconorum gradu in sancta processisset.

18. Mensis Aprilis die decima nona Romanus Ioannem mysticum rerumque gerendarum administrum ac subadiuvam patricia ac proconsulari dignitate ornavit, ita sane ut hinc illi conflata invidia et illata a quibusdam crimen sit.

19. Maii mensis die quinta decima, indictione tertia decima, moritur Nicolaus patriarcha, cum a secunda provectione annos tredecim throno potitus esset. eius corpus in monasterio, quod ille condiderat ac Galacrenas vocant, conditum est. mense Augusto patriarcha sufficitur Stephanus Amaseae metropolita, eunuchus. mense Octobri Ioannes mysticus ac imperatori rerum gerendarum adiutor affectati imperii defertur, in rem inducente Cosma patricio ac cursus publici logotheta, qui filiam ei uxorem locaverat. eam ob rem eiectus ille quidem aula est: permissum tamen imperatorem adire eique ministrare, ac cum eo communicatis consiliis, quod operae pretium videretur, tractare. ingens quippe in eum imperatoris vis amoris erat, quod mysticus in omnibus ei blande assentaretur, nec ut a se penitus ablegaret in animum inducere poterat. accusatoribus tamen imperatorem urgentibus, veraque esse crimina obiecta ostendentibus, ille rem perscrutatus, cum non aliter se habere deprehendisset quam illi retulerant, capiendum mysticum statim

ἵνα ἀναμαθῶν ἕμελλον τοῦτον κατασχὼν ἐξετάζειν. ὁ δὲ τοῦτο προηὸς χρηταί φηγῆναι, καὶ τὴν Μονοκράστανον καταλαβὼν ἀποκίφαι μοναχός. πλέφυγε δὲ καὶ Κωνσταντῖνος τοῦ Βαίλα ὁ τῆς τραπέζης, οἰκεῖος καὶ φίλος ὢν αὐτῷ, καὶ τὸν Ὀλυμπιον κα-
 5 ταλαβὼν τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐνδύεται· ἰδεδόκει γὰρ καὶ αὐτὸς αἰ συμμύστης ὑπάρχων τοῦ μυστικοῦ καὶ τῶν ἀπορητοτέρων αὐτοῦ κοινωνός. τὸν δὲ πατρίκιον Κοσμῶν ἐν τῷ ὄρολογίῳ τοῦ παλατίου τύψας ὁ βασιλεὺς διεδέξατο. προβάλλεται δὲ ἀντὶ τοῦ μυστικοῦ Ἰωάννου Θεοφάνη πρωτοβεστιάριον παραδυναστεύοντα. λέγεται δὲ καὶ τηρικῶντα σεισμὸς φοβερός ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακηίων, καὶ χάσμα γῆς μέγα καὶ καταπληκτικόν, ὥστε πολλὰ χωρία καὶ ἐκκλησίας αὐτάνδρους καταποθῆναι.

20. Μαίψω δὲ μηνί, εἰκάδι ἐβδόμῃ, ἰνδικτιῶνος ιε', Συ- P 255
 μῶν ἄρχων Βουλγαρίας κατὰ Χρωβάτων ἐκίνησε στράτευμα, καὶ συμβαλὼν μετ' αὐτῶν πόλεμον, ἤτηθεις τοὺς ἕπ' αὐτὸν ἀπαταις ἄρδην ἀπώλεσεν.

21. Τὸν δὲ βασιλεῖα Ῥωμανὸν Ἰωάννης ἀστρονόμος θεασάμενος οὕτως λελάληκεν. "δέσποτα, ἡ στήλη ἣ ἱσταμένη εἰς τὴν καμάραν ἐπάνω τοῦ Ξηρολόφου, ἐπὶ δυσμὰς βλέπουσα, τοῦ Συμῶν ἐστι· καὶ εἰ ταύτης τὴν κεφαλὴν ἐκκόψῃς, τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ὁ Συμῶν τελευτᾷ." ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἀποστείλας τῇ νυκτὶ τὴν κεφαλὴν τῆς στήλης ἐξέκοψεν· καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ Συ- B

17 deest ἀλόστα, ut infra, vel quid simile. Combef.

ac quaestionibus subiciendum. hoc ille ubi praesensit, fuga se ad Monocastanorum monasterium recipiens ibi monachi ritu comam posuit. fugit vero et Constantinus Boilae filius, mensae praefectus, timens scilicet, ut qui et ipse mystici symmysta esset eiusque secretorum conciscus; inque Olympum discedens monachum induit. patricium Cosmam ad palatii horologium verberibus subactum imperator officio movit. Ioannis mystici loco Theophaues protovestiarium subadiuva rerumque gerendarum imperatori adiutor promovetur. sub idem tempus horridus in Thracensium themate exstitit terrae motus ingensque ac stupendus hiatus, ita ut plura praedia et ecclesiae cum hominibus voragine absorpta sint.

20. Maffi mensis vigesima septima, indictione quinta decima, Symeon Bulgarorum princeps adversus Chrobotos expeditione suscepta, censaetaque cum illis pugna, victus ipse suas omnes penitus copias amisit.

21. Ioannes porro astronomus Romanum imperatorem cernens sic eum affatus est. "quae in fornice supra Xerolophum, domine, statua constituta est, spectans ad occidentem, signum Symeonis est. huius caput si abstuleris, ipsa hora Symeon morietur." misit itaque imperator, ac statim caput noctu abstulit; eademque hora Symeon in Bulgaria

μεῶν εἰς Βουλγαρίαν ἐτελεύτησεν, ἀνοία συσχεθεὶς καὶ νόσο κα-
τακαρδία ἀλόος, διέφθαρτο, ἀνομήσας διὰ κενῆς, Πέτρον υἱὸν
αὐτοῦ προβαλλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς
ἔσχεν, τῆς ἀδελφῆς Γεωργίου Σουρσουβούλη, ὃν καὶ ἐπίτροπον
τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ὁ Συμεὼν καταλέλοιπεν. Μιχαὴλ δὲ τὸν ἐκ
τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς γενόμενον ἀπέκειρεν μοναχόν· Ἰωάν-
νης δὲ καὶ Βενιαμὶν οἱ τοῦ Πέτρον ἀδελφοὶ ἔτι στολῆ ἑκοσμοῦτο
Βουλγαρικῇ.

22. Τὰ κύκλω σὺν ἔθνη τοῦ Συμεῶν μαθόντα τελευτή, **C**
οἱ τε Χρωβάτοι οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ λοιποί, ἐκστρατεύειν κατὰ
Βουλγάρων ἐβουλεύοντο. λιμοῦ δὲ μεγίστου σὺν ἀκρίδι τὸ Βουλ-
γαρικὸν ἔθνος ἰσχυρῶς ἐκπιέζοντος, ἰδεδίδεσαν μὲν καὶ τῶν ἄλλων
ἔθνων ἔφοδον, ἰδεδίδεσαν δὲ πλεον καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπιλω-
σιν. βουλὴν σὺν ποιησάμενοι κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύουσιν κα-
τὰ τὴν Μακεδονίαν καταλαμβάνουσιν, φόβον, ὡς εἰκός, τοῖς Ῥω-
μαίοις ἐμποιήσουσιν. ἔπειτα μαθόντες ὅτι μέλλει κατ' αὐτῶν ἰ-
βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐκστρατεύειν, ἀποπέλλουσι Πέτρος τε καὶ
Γεώργιος κρυφίως τινὰ μοναχὸν Καλοκύριον ὀνομαζόμενον, τὴν
γένει Ἀρμενιακόν, χρυσοβούλλιον ἐπιφερόμενον. διηγήρενε δὲ τὸ
D ἐν αὐτῷ ὡς τὴν μετὰ Ῥωμαίων εἰρήνην ὑσπάζονται καὶ πρόθυμα
ταύτην συνθέσθαι εἰσὶν, οὐ μόνον δέ, ἀλλ' εἶγε βούλωνται, κα-
ταγαμικὸν ποιῆσαι συνάλλαγμα. τὸν τοιοῦτον σὺν μοναχὸν ὁ βασι-
λεὺς ἀσμενέστατα ἀποδέξάμενος, παρενθῶ ἀπέστειλεν μετὰ δρᾶ-

1 ἀνὴρ τε margo Combes.

fatigatus concedit, ingentique captus angore ac cordis morbo elanguens per-
citusque interiit, frustra leges iuraque transgressus, relicto ex testi-
menti tabulis principatu Petro filio ex secunda uxore, Georgii Sursubel
sorore, quem et liberorum suorum tutorem constituit. Michael em
priore coniuge susceptum monachum detondit; Ioannes vero et Beniamin
Petri fratres Bulgarica adhuc stola ornabantur atque habitu.

22. Circumvicinae igitur gentes, Chrobatii Turci ac reliqui, audito
Symeonis morte Bulgaros bello incessere statuebant. fame vero Bulga-
rorum gentem cum locustarum ingenti copia graviter premente, cum
aliam gentium irruptionem formidabant, tum praecipue Romanorum in
se impetum metuebant. re itaque in consilium vocata adversus Romanos
copias educunt ac Macedoniam petunt, hoc nempe satagentes, ut Ro-
manis metum incuterent. audito vero Romanum imperatorem adversus
eos exercitum parare, una Petrus Georgiusque monachum quendam Ca-
locyrim nomine, genere Armenium, auream bullam ferentem occulte
mittunt. bullae tenor hic erat, pacem se cupere cum Romanis, et ut
illam component, promptis animis esse; neque id modo, sed et imperia-
rum foedera, dum illis adlubeat, cum Romanis se esse inituros. accep-
tis literis, earumque latore humanissime suscepto, confestim imperator

μως τὸν μοναχὸν Θεοδόσιον τὸν Ἀβούκην καὶ Κωνσταντῖνον βα-
 σιλικὸν κληρικὸν τὸν Ῥόδιον τὰ εἰς εἰρήνην συλλαλῆσαι τοῖς Βουλ-
 γάροις ἐν Μεσημβρία, τὸ πρὶν μὲν Μενεβρία καλουμένη, ὑπὸ
 Μένου Θρακῆς τοῦ ταύτην οἰκίσαντος καὶ Βρία τὸ παρά τισι
 5 Θρακῶν πόλισμα λεγόμενον· πρὸς δὲ τὸ εὐφραδέστερον Μεσημ- P 256
 βρία ὀνομάζεται. οἱ δὲ παραγενόμενοι καὶ τὰ εἰκότα συλλαλή-
 σαις ἐξῆλθον ἅμα Στεφάνῳ Βουλγάρῳ διὰ τῆς ξηρᾶς· καὶ ὄπι-
 σθεν αὐτῶν κατέλαβον καὶ Γεώργιος ὁ Σουρσουβούλης καὶ Συμεὼν
 ὁ Καλουτερκάνος καὶ Οὐσαμψος καὶ Συμεὼν τοῦ ἀρχηγοῦ Βουλ-
 10 γαρίας ἀδελφὸς πρὸς γυναῖκα, πρὸς δὲ τούτοις ὁ ἀγχιστεὺς αὐτοῦ
 Στέφανος, καὶ μὴν καὶ Μαγοτῖνος Κρόνος τε καὶ Μηλικὸς διε-
 κρατύναντο πρὸς τὸν ἄνακτα Ῥωμανόν. Θεασάμενοι δὲ τὴν θυ-
 γατέρα βασιλέως Χριστοφόρου Μαρίαν, καὶ μεγάλως ἐπ' αὐτῇ
 ἀφιστέντες, ἔγραψαν τῷ Πέτρῳ διὰ τάχους παραγενέσθαι, σύμ- B
 15 φωνα ποιήσαντες πρότερον περὶ τῆς γεγονυίας εἰρήνης. ἀπειστάλη
 δὲ Νικήτας ὁ μάλιστα σὺν συμπεθερὸς Ῥωμανοῦ βασιλέως ὑπαν-
 τήσου καὶ ἀγαγεῖν Πέτρον μέχρι τῆς πόλεως. τοῦ Βουλγάρου σὺν
 Πέτρῳ καταλαβόντος, τριήρει ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπιβὰς ἐν
 Βλαχέρναις παρεγένετο, καὶ τὸν Πέτρον ὡς αὐτὸν ἀφικνούμενον
 20 ἰδιώσατό τε καὶ κατησπάσατο. ἐπεὶ δὲ ἀλλήλοις εἰκότα συνωμί-
 λησαν, ὑπογράφονται τὰ τε σύμβολα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ
 συναλλάγματα, μεσολαβοῦντος ἐν τούτοις καὶ νουνεχῶς διευθύ-
 νουτος μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων πρωτοβεστιαρίου Θεο- C

cum celoce Theodosium Abucem monachum et Constantinum Rhodium
 palatium clericum cum Bulgaris in Mesembria de pace collocuturos emi-
 sit oppidum hoc dictum olim Menembria, a Meno viro Thracio eius
 conditore, et Bria, eius nominis apud quosdam Thracas vico; mollioris
 vero pronuntiationis causa Mesembriae nomen accepit. quo in colloquio
 cum res commode tractata esset, legati per continentem in urbem redie-
 runt, cum eis Stephanus Bulgarus comes esset. post hos subsecuti Geor-
 gius Sursubulus et Symeon Calutercanus et Usampsus, Symeon item
 alterius illius Bulgariae principis ex uxore frater. ad haec illius affinis
 Stephanus, Magotinus quoque et Cronus et Menicus, Petri ad Roma-
 num imperatorem legationem fulserunt. conspectaque Christophori im-
 peratoris filia Maria, ac eius plurimum specie recreati, ictisque prius
 pacis foederibus, missis literis Petrum sine mora venire iusserunt. mis-
 sus vero obviam Nicetas magister Romani imperatoris affinis, eumque
 in urbem inducturus. cum itaque venisset Petrus Bulgarus, conscensa
 Romanus imperator trireme Blachernas petit, ibique ad se venientem
 Petrum et vidit et osculo salutavit. inter se vero, uti par erat, collo-
 catis, subscriptionibus munita rataque habita pacis pariter nuptiarumque
 foedera, protovestiaro Theophano in omnibus quasi sequestro, ac so-
 lenter Romanos inter Bulgarosque negotium dirigente. (23) Octobris

φάνους. (23) ὁ δὲ δὴ δὲ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐξῆλθεν ὁ
 τριάρχης Στέφανος ἅμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρίῳ καὶ Μ
 τῇ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου θυγατρὶ καὶ πάσῃ τῇ συγκλήτῃ
 τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Πηγῆς, καὶ ἐδόξησεν
 τρον τε καὶ Μαρίαν, καὶ τοὺς νυμφικοὺς στεφάνους ταῖς α
 ἐπέθηκε κεφαλαῖς, παρανυμφεόντων Θεοφάνους πρωτοβ
 ρίου καὶ Γεωργίου Σουρσουβούλη. λαμπρᾶς δὲ καὶ πολυτ
 D γεγωνίας τραπέζης, καὶ πάντων τῶν εἰθισμένων τοῖς γάμοις
 δρῶς ἐπιτελεσθέντων, εἰσῆλθεν Θεοφάνης πρωτοβεστιαρίος
 Μαρίας τῇ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πόλει. τῇ τρίτῃ δ
 γάμιον ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐδώχῃαν λαμπρ
 τῇ τῶν Πηγῶν ἀποβάθρᾳ, περικοσμήσας αὐτὴν ὑφάσμασι
 κοῖς, παρ' αὐτῇ τῇ ἀποβάθρᾳ τοῦ βασιλικοῦ δρόμωνος ἐσι
 τος· ἐνθα συνέστη Ῥωμανὸς Πέτρῳ Βουλγάρῳ ἅμα Κωνστα
 γαμβρῷ καὶ Χριστοφόρῳ νιῷ. τῶν δὲ Βουλγάρων ἔνστασι
 μικρὰν ποιησαμένων πρότερον ἐφημισθῆναι Χριστοφόρον,
 οὕτω τὸν Κωνσταντῖνον, ὑπέϊξε τῇ ἐνοστάσει τούτων Ῥωμα
 P 257 βασιλεὺς, καὶ γέγονεν ὅπερ ἤτήσαντο. ἐπεὶ δὲ πάντα τὰ ἐ
 μοις συνετελέσθησαν, ἔμελλε δὲ ἡ Μαρία ἤδη τὴν πρὸς Βο
 ρίαν σὺν τῷ ἀνδρὶ Πέτρῳ ὁδεύειν, οἱ ταύτης γονεῖς μέγρ
 Ἐβδόμου συνεξῆλθον αὐτῇ ἅμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρίῳ. ἐ
 ἀπαίρειν ἔμελλεν, περιχυθέντες τῇ θυγατρὶ καὶ πυκνὰ κατα

14 συνιστάσθαι Cedrenus

mensis die octavo egressus patriarcha Stephanus cum Theophane
 tovestiario, et Maria Christophori imperatoris filia universoque
 ad sanctissimae deiparae ad Pegas, Petrum et Mariam benedixit
 tumque capitibus nuptiales corollas imposuit, sponsam comita
 Theophane protovestiario et Georgio Sursubulo. mensa vero sumptu
 ac magnificentissima instructa, cunctisque ad nuptiarum solennis
 tantibus rite splendideque peractis, Theophanes protovestiarius
 cum Maria imperatoris filia in urbem reversus est. tertio autem
 ptis celebratis die Romanus imperator in Pegarum excensione ma
 cum paravit convivium, sericis aulacis convestita machina, et ad
 paetoria celoce constituta. eo loco epulatus Romanus cum Petro
 garo et Constantino genero ac filio Christophoro, Bulgarisque etia
 que etiam enitentibus ut prior Christophorus tumque Constantinus
 stis acclamationibus imperatorum more exciperentur, eorum Ros
 flagitationibus annuit, sicque illis res ex voto cessit. tunc vero
 bus nuptiarum expletis solennibus ac gaudiis, et cum iam Maria cum
 tro viro suo in Bulgariam esset profectura, ad Hebdomon usque
 rentibus una cum Theophane protovestiario deducitur. in ipso di
 sus procinctu puellae circumfusi copiosas fundunt lacrimas, quanta

τις δάκρυα, καὶ ὄσα εἰκὸς ἐπὶ στερήσει σπλάγγνου περιποθήτου, τὸν τε αὐτῶν γαμβρὸν ὑσπασάμενοι καὶ ταύτην ταῖς τούτου χερσὶν παραδέμενοι ἐν τοῖς βασιλείοις ὑπέστρεψαν. Μαρία δὲ Βουλγαρικαῖς παραδοθεῖσα χερσὶ τὴν ἐπὶ Βουλγαρίαν ἀπήει, χαίρουσά τε **B** δάμα καὶ λυπουμένη, λυπουμένη μὲν ἐν οἷς γονέων φιλτάτων ἐστέρητο καὶ βασιλείων οἴκων καὶ συνηθείας τῶν γένει προσηκόντων, χαίρουσα δὲ ἐν οἷς βασιλεῖ προσήρμοστο ἀνδρὶ καὶ δέσποινα Βουλγάρων προσηγορεύθη. ἀπήει τοίνυν πλοῦτον κομιζομένη παντοδαπῇ καὶ ἀποσκευῇ ἀναρτίθμητον.

10 24. Τότε δὲ καὶ Ἰωάννης μάγιστρος καὶ δομέστικος τῶν οὐλῶν ὁ Κουρκούας, καλῶς διοικῶν τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν σχεδὸν ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως Ῥωμανοῦ βασιλέως, καὶ καταπολεμῶν καὶ ἐκάστην τοῦς Ἀσσυρίους, καὶ πόλεις καὶ κάστρα καὶ κώμας **C** καὶ χώρας αὐτῶν πορθήσας καὶ αἰχμαλώτους ποιήσας, μεθ' ὧν 15 καὶ τὸ ἐπίσημον καὶ ἐξάκουστον καὶ πᾶν ὄχυρόν καὶ δυνατὸν κάστρον τῆς Συρίας, Μελιτινὴν ὀνομαζόμενον, διαφόρως καταπολεμήσας καὶ πραιδεύσας, καὶ εἰς φροῦδον ἀπωλείας τοῦτο ποιήσας, καὶ τὰς πέριξ κώμας καὶ χώρας πυρκαϊκάστους ἐργασάμενος, αὐτὸ τὸ ἀήτητον καὶ ἀμάχητον κάστρον παρακαθίσας καὶ ἐλε- 20 πόλεις μηχανικὰς στήσας, καὶ εἰς παντελῆ ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν ἐμβαλὼν αὐτοὺς ὃ τι πράττειεν, καὶ ἅπαξ καὶ πολλὰκις πρὸς τὸν δομέστικον στελλόντων καὶ λόγον αἰτούντων, **D**

est fundere qui mox carissimo pignore privandi erant, generumque suum circumlati, atque eius manibus deposita filia, in regiam revertuntur. Maria viri Bulgari manibus tradita, gaudio mixta et tristitia, in Bulgariam iter contendit. tristitiam faciebat, quod amantissimis parentibus, quod regis aedibus, quod necessariorum affiniumque consuetudine deficiebatur: rursusque gaudii seges erat, quod viro regi locata, Bulgarorum domina esset consulata. ibat itaque omnigenas conferens opes, innumeraque suppellectili opulenter instructa.

24. Tunc quoque Ioannes magister ac scholarum domesticus Curcus, qui Romanas praecclare copias regebat, quo fere ex tempore Romanus imperator salutatus est, Assyriosque quotidie expugnabat, urbesque et oppida munita et vicos ac loca evertibat, captivosque ducebat, atque in iis etiam insignem nominatissimamque ac plane munitam potentissimamque Syriae urbem arcemque, Melitinem dictam, varie tentaverat praedatusque fuerat ac penitus vastaverat, circumque posita oppida vicisque et praedia igni succenderat, ipsa invicta inexpugnabilique arce obsecata, adhibitisque illi tormentis ac machinis obsidionalibus, oppidansisque in extremas angustias consiliique inopiam coniectis, ac cum illi semel saepiusque missis ad domesticum legatis fidem ac securitatem ex-

ὁ συνετὸς καὶ ἐχέφρων Ἰωάννης ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας τὰ τῶν δακρύων καὶ ἔλεηνολογιῶν καὶ τὰ τῆς τύχης σκοπώσας, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, ὑπέβλεπεν, καὶ λόγον δοῦς αὐτοῖς, ὁ Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἄμερ ἔκγονος ἀμηρᾶς ὢν Μελιτινῆς, καὶ ὁ Ἀπσαλᾶθ στρατηγὸς ἐγγενέστατος ὢν καὶ πλούσιος ἐν Μελιτινῇ, παρεγένοντο. ἀποδεχθέντες οὖν παρὰ τοῦ δομεστικῆς τῶν σχολῶν Ἰωάννου, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τούτους ἀπέστειλεν· καὶ σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. ἔκτοτε δὲ συνεξοστράτεωον τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀγαρητῶν, ἐν τε τοῖς ἐπινικίοις συνεισήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει ἀχμαλώτους ἄγοντες Ἀγαρηνοὺς, ὅπερ ἦν θανάσιμον καὶ παράδοξον καὶ δεῖγμα τῆς ἀθέων Σαρακητῶν δυστυχίας. τελευταῖος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέβλεψεν τὴν εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτινὴν κατοικοῦντες. ἐκοινοῦσαν οὖν κατ' αὐτῶν πάλιν ὁ τε δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας Ἰωάννης μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμάτων καὶ ὁ Μέλλας μετὰ τῶν Ἀρμενίων· καὶ πολλὰς προνομὰς καὶ πραιδὰς καθ' ἑκάστην ποιούμενοι, καὶ ταῖς συνεχέσιν ἐπιδρομαῖς ἀχμαλωτίζοντες τούτους καὶ ληϊζόμενοι, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτινὴν περιέστησαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατον ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἐδάφους καταστρέψαι, οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόρους αὐτῇ πόλεις καὶ χωρὰς πολυφόρους τε καὶ πιστάτας οὖσας καὶ οἷας πολλὰς πηρέεσσιν προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτινὴν εἰς κουρατωρίαν ἀποκα-

poscerent, vir prudens cordatusque Ioannes Curcus scholarum domesticus, miserorum lacrimas supplicumque luctuosos clamores ac pro humanarum rerum ratione fortunae incerta considerans, eorum votis animus inflexit; ad quem accepta fide Apochaps ameris nepos, Melitines ipse ameras existens, Aposalathque dux apud Melitinem strennissimus nobilissimusque ac locupletissimus, venerit. hos scholarum domesticus Ioannes omni humanitate susceptos ad imperatorem misit; ictoque pacis fore domum reversi sunt. indeque sociis adlecti ac foederati adversus tribules suos Agarenos cum Romanis ad bellum proficiscebantur, ac triumphis specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane spectaculo et inaudito, impiorumque Saracenorum afflictarum rerum indicio) urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente ac sapiente, Melitinenses pacem dissolverunt. iterum igitur adversus eos proficiscuntur scholarum domesticus Ioannes Curcus cum cohortibus ac legionibus, Meliasque Armeniis praefectus. hi multas quotidie agentes praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem diripientes atque incolas subigentes, in tantas Melitinem coegerunt angustias, ut brevissimo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenus aequaverint. nec eam modo sed et vicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas opimasque, ac quae multos proventus afferrent. hanc igitur Melitinem

πιστάς ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἐκέϊ-
διν δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

25. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας ὁ μάγιστρος καὶ πενθερὸς C
Χριστοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου
νόμου πατρός καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξέωσαι. τοῦτον οὖν
ἐπαγγόντες τῆς πόλεως ἀπέκειραν μοναχόν, ὑπερορῶσαντες τῷ
πατρὸς προαστείῳ.

26. Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ μ', Ἰνδικτιῶνος ε', τελευτᾷ Στέφα-
ς πατριάρχης, πατριαρχεύσας ἔτη δύο μῆνας ἕνδεκα. Δεκεμ-
βρίῳ δὲ μηνί, τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ, ἄγουσι Τρύφωνα μοναχόν
τῷ Ὀμηρίῳ μονάζοντα, ἐπ' ἐδλαβεία καὶ ἀγιότητι μωρτυρού-
νον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην ἐπὶ χρόνῳ ῥητῷ, μέχρις ἂν D
ἔς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύλακτος ὁ τοῦ Ῥωμανοῦ υἱός, ὃν
κείλον πατριάρχην χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως.

27. Εἰκάδι δὲ πέμπτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος
ἦρσεν, ὥστε κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας οὐκ'. ὕδεν
αὐτὸν γέγονεν ὁ μέγας λιμός, τοὺς πύποτε γενομένους ὑπερβυλλό-
εως, καὶ θάνατος ἐκ τούτου πολὺς, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶν-
τες ἐκκομίζειν τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν ἀφό-
ρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας ἀξίαν τῆς ἑαυτοῦ συμπαθοῦς καὶ
λέημονος φάσεως πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλαῖς ἐλεημοσύναις τὴν P 259
τοῦ λιμοῦ παραμυθησάμενος ἔνδειαν· ἀνέφραξεν τε θυρίσι καὶ
σιδέρμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στοάς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὲ

perator in curatoriam (alii provinciam dixerint) redigens, multa inde
tri argentique milia tributo annuo fisco inferenda indixit.

25. Ceterum Nicetas magister ac Christophori imperatoris socer
cusatus est, quod rebellandi adversus patrem eumque solio detur-
nandi auctor illi fuisset. quocirca urbe electum in monachum deton-
at, inque suburbano suo exsulem agere cogunt.

26. Mensis Iulii quinta decima, indictione sexta, moritur Stepha-
ri patriarcha, cum ei muneri praefuisset annos duos, menses undecim.
nis autem Decembris quarta decima Tryphonem adducunt in Opsicio
sistentem monachum, virum religiosus moribus ac sanctitate probatum,
inanteque patriarcham ad certum tempus, donec scilicet Theophylactus
nani filius maturae aetatis annos attingeret, quem patriarcham Cpo-
num ordinaturi erant.

27. Eiusdem mensis die vigesima quinta gravissimum fuit frigus,
o ut dies 120 terra gelu concreta obriguerit. hoc gelu subsequuta
es, quanta ante nunquam exstiterat; exque illa crebrae adeo mortes
ac offerendis mortuis vivi sufficerent. porro Romanus tantam illam
i mali considerans, pro benigna sua teneraque in miseros indole,
volentem eis curam adhibuit seduloque prospexit, larga eleemosy-
um praebitione famis indigentiam solans. porticum quoque spatia
estris ac tabulatis obstruxit, ne per ea nix frigusque in pauperes
Theophanes contina.

ὁ συνετὸς καὶ ἐχέφρων Ἰωάννης ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κοκούας τὰ τῶν θαυρῶν καὶ ἐλεηνολογιῶν καὶ τὰ τῆς τύχης σκασας, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, ὑπέβλεπεν, καὶ λόγον δοῦς αὐτοῖς Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἰαμερ ἔκγονος ἀμηνῶς ὢν Μελιτινῆς, καὶ ὁ Ἀσαλάθ στρατηγὸς ἐγγενέστατος ὢν καὶ πλούσιος ἐν Μελιτι παραγένοντο. ἀποδεχθέντες οὖν παρὰ τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν Ἰωάννου, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τούτους ἀπέστειλεν· σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. ἐπι
P 258 δὲ συνεξστράτεον τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀγαρη ἔν τε τοῖς ἐπινικίοις συνεισήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει αμαλώτους ἄγοντες Ἀγαρηνοὺς, ὅπερ ἦν θαυμαστὸν καὶ παράξον καὶ δεῖγμα τῆς ἀθέων Σαρακηνῶν δυστυχίας. τελευταῖος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέλυσαν εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτινὴν κατοικοῦντες. ἐκστρατεύουσιν οὖν καὶ αὐτῶν πάλιν ὁ τε δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κορκούας Ἰωάννης μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμάτων καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρ
B νίων· καὶ πολλὰς προνομὰς καὶ πραιδίας καθ' ἑκάστην ποιούμενοι, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτινὴν περιέστησαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατον ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἐδάφους καταστρέφει οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόρους αὐτῇ πόλεις καὶ χωρὶς πολυφόρους τε καὶ πιστάτας οὖσας καὶ οἷας πολλὰς πρὸς προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτινὴν εἰς κουρατωμίαν ἀποι

poscerent, vir prudens cordatusque Ioannes Curcua scholarum domesticus, miserorum lacrimas supplicumque luctuosos clamores ac pro humanarum rerum ratione fortunae incerta considerans, eorum votis animi inflexit; ad quem accepta fide Apochaps ameris nepos, Melitines imperatoris existens, Aposalathque dux apud Melitinem strenuissimus et liberrimusque ac locupletissimus, venere. hos scholarum domesticus Ioannes omni humanitate susceptos ad imperatorem misit; ictoque pacis in domum reversi sunt. indeque sociis adlecti ac foederati adversus tribules suos Agarenos cum Romanis ad bellum proficiscebantur, triumphis specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane spectaculo et inaudito, impiorumque Saracenorū afflictarum rerum indicium urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente ac pio, Melitines pacem dissolverunt. iterum igitur adversus proficiscuntur scholarum domesticus Ioannes Curcua cum cohortibus legionibus, Meliasque Armeniis praefectus. hi multas quotidie ager praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem diripientes atque incolas subigentes, in tantas Melitinem coegerunt angustias, ut brevissimo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenus aequaverint. nec eodem modo sed et vicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas omniaque, ac quae multos proventus afferrent. hanc igitur Melitinem

τωσίδας ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἐκεί-
διν δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

25. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας ὁ μάγιστρος καὶ πενθερὸς C
Χριστοφόρου βυσιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου
βγνέσθαι πατρὸς καὶ τῆς βυσιλείας αὐτὸν ἐξεῦσαι. τοῦτον οὖν
ἐξαγαγόντες τῆς πόλεως ἀπέκειραν μοναχόν, ὑπερορλοῦσαντες τῷ
ἰαποῦ προαστείῳ.

26. Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ κ', Ἰνδικτιῶνος ε', τελευτᾷ Στέφα-
νος πατριάρχης, πατριαρχεύσας ἔτη δύο μῆνας ἑνδεκα. Δεκεμ-
10 βρίου δὲ μηνί, τῇ τεσσαρῆσκα καὶ δεκάτῃ, ἄγουσι Τρύφωνα μοναχόν
ἐν τῷ Ὀρεικίῳ μονάζοντα, ἐπ' ἐδλαβεία καὶ ἀγιότητι μαρτυρού-
μενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην ἐπὶ χρόνῳ ἧστῷ, μέχρις ἂν D
ὡς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύλακτος ὁ τοῦ Ῥωμανοῦ υἱός, ὃν
ἡμίλον πατριάρχην χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως.

15 27. Εἰκάδι δὲ πέμπτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος
γέγονεν, ὥστε κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρα'. ὕδεν
καὶ γέγονεν ὁ μέγας λιμός, τοὺς πώποτε γενομένους ὑπερβυλλό-
μενος, καὶ θάνατος ἐκ τούτου πολὺς, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶν-
τας ἐκκομίζειν τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν ἀφό-
20 ρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας ἀξίαν τῆς ἐαυτοῦ συμπαθοῦς καὶ
ἐλεήμονος φάσεως πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλὰς ἐλεημοσύνας τὴν P 259
ἐκ τοῦ λιμοῦ παραμυθησάμενος ἔνδειαν· ἀνέφραξεν τε θυρεοὶ καὶ
συνιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στούς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὴν

imperator in curatoriam (alii provinciam dixerint) redigens, multa inde
aeri argentique milia tributo annuo fisco inferenda indixit.

25. Ceterum Nicetas magister ac Christophori imperatoris socer
accusatus est, quod rebellandi adversus patrem eumque solio detur-
bandi auctor illi fuisset. quocirca urbe eiectionem in monachum deton-
dent, inque suburbano suo exsulem agere cogunt.

26. Mensis Iulii quinta decima, indictione sexta, moritur Step-
hanus patriarcha, cum ei muneri praefuisset annos duos, menses undecim.
mensis autem Decembris quarta decima Tryphonem adducunt in Opsicio
profitentem monachum, virum religiosum moribus ac sanctitate probatum,
ordinantque patriarcham ad certum tempus, donec scilicet Theophylactus
Romani filius maturae aetatis annos attingeret, quem patriarcham Cpo-
litani ordinaturi erant.

27. Eiusdem mensis die vigesima quinta gravissimum fuit frigus,
adeo ut dies 120 terra gelu concreta obriguerit. hoc gelu subsequuta
fames, quanta ante nunquam exstiterat; exque illa crebrae adeo mortes
ut nec efferendis mortuis vivi sufficerent. porro Romanus tantam illam
viam mali considerans, pro benigna sua teneraque in miseros indole,
convenientem eis curam adhibuit seduloque prospexit, larga eleemosy-
narum praebitione famis indigentiam solans. porticum quoque spatia
fenestris ac tabulatis obstruxit, ne per ea nix frigusque in pauperes

29. Ἀλλὰ καὶ Μιχαὴλ μοναχός, αὐτὸς ὁ ἀδελφὸς Πτρον, κατὰ σπουδῆς ἔχων τῆς Βουλγαρικῆς ἔξουσίας ἐπιλαβέσθαι ἰδιοσταςίαν ἐν τινὶ Βουλγαρικῷ κάστρῳ· καὶ τούτῳ προσιερόσαν οἱ τῆς Πέτρον ἀρχῆς διεστηκότις Σκύθαι. οὐ μετὰ τὴν τούτου βίον καταστροφὴν ἐπέλθον οὗτοι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς χώραις, ὥστε συμβῆναι τούτους ἀπὸ Μακέτιδος διὰ Στρυμόνος πρὸς Ἑλλάδα καὶ τὴν Νικόπολιν προσχωρῆσαι καὶ τὰ ἐκεῖσε πάντα λήσασθαι. Νικόπολις δὲ ἐπώνυμιαται κατὰ τὸ ἐπώνυμον τῆς νίκης, ἦν Ἀβγοστος Σεβαστὸς κατὰ Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας εὐργύσατο καὶ τὴν Αἰγυπτίων ἀρχὴν τοῖς Ῥωμαίοις ὑπέκλεινεν.

30. Μαρτίῳ δὲ μηνί, δευτέρᾳ ἡμέρᾳ, κοσμήτης ἔπεσεν ἐν τῷ φόρῳ ἐκ τῶν ἐν τοῖς στιχηδὸν ἰσταμένους ἐκεῖσε κίσιον ἐπιχειμένων, καὶ ἀπέκτεινεν ἄνδρας ἕξ. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμιὸς μέγας καὶ φοβερὸς εἰς τὸν τοῦ φόρου ἔμβολον, πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὥστε κατακαῆναι τὰ τε κηροπωλεῖα καὶ τὰ γονυθρία τοῦ φόρου μέχρι τῶν Ψυχῶν.

31. Ἐτελεύτησε δὲ Χριστοφόρος βασιλεὺς μηνὶ Ἀβγοστοῦ ἰνδικτιῶνος τετάρτης, πολλὰ κοψυμένον καὶ θρηνησαντος αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, μείζον ἢ κατ' Αἰγυπτίους, ὡς ἤδη εἰς γῆρας αὐτοῦ ἑλληλακώτος καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔτι νηπίων ὄντων. καὶ ἐτέθη τὸ λείψανον αὐτοῦ ἐν τῇ φηθείσῃ μονῇ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

13 ἑξήκοντα Scylitzes et Cedrenus. Combef.

29. Quin et Michael monachus, ipse Petri frater, Bulgarici imperii cupidus, seorsum in Bulgariae quadam arce rebellavit, multosque Scythas, qui a Petri principatu desciverant, ad se pertraxit. hi Michaele vivis exempto Romanae dicionis fines invaserunt, sic nimirum ut a Macetide per Strymonem ad Atticam Nicopolimque progressi cuncta ibi populati sint. Nicopolis vero dicta est a victoria, quam Augustus rettulit de Antonio et Cleopatra, tunc scilicet cum Romanis fascibus Aegyptum subiecit.

30. Mensis Martii die secunda, qui in foro columnis illic ordine erectis cosmetes impositus erat, decidit ac sex viros occidit. magnum quoque ac formidabile contigit incendium in fori porticu, haud procul ab aede sanctissimae deiparae, adeo ut pars illa fori quam cerarii et quam pellitiarum artifices occupant, ad Psichas usque igni absumpta sit.

31. Christophorus vero imperator mortuus est mense Augusto, indict. 4, Romano patre illius funus ingenti luctu ac planctu prosequente, supra quam etiam Aegyptiorum moribus receptum sit, eo quod vergente iam ipsius aetate eius liberi adhuc pueri ac minores essent. depositum illius cadaver in patris sui monasterio, cuius in superioribus meminimus.

32. Κατήγαγον δὲ καὶ Τρύφωνα πατριάρχην Ἀγούστῳ P 261
 μὴν ἰνδικτιῶνος τρίτης, τὸν ἔρητὸν χρόνον τέλειαντα· καὶ ἀπελ-
 θὼν ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτᾷ, χρηρυσάσης ἐκκλησίας χρόνον ἕνα
 καὶ μῆνας ε' διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς Θεοφυλάκτου υἱοῦ Ῥωμα-
 νοῦ βασιλέως· αὐτὸν γὰρ ἔμελλεν, ὡς ἤδη εἴρηται, πατριάρχην
 καθιστᾶν.

33. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος Κωνσταντίνου
 Δούκα ἑαυτὸν ἐπιφημίσις πολλοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεπήγετο.
 οὗτος συσχεθεὶς ὑπὸ Ἐλεφαντίνου τουρμάρχου, ἐκ τοῦ Ὀψικίου B
 10 οὔτος, ἤχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὑπὸ Πέτρου ὑπάρχου
 τῆς μιᾶς ἀλλοτριούται χειρὸς. εἶτα καιροῦ λαβόμενος καταλαμ-
 βάνει πάλιν τὸ Ὀψικιον, καὶ χεῖρα χαλκῆν ἀντὶ τῆς κοπίσης
 προσαρμολογούμενος καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευάσας διήρ-
 χετο, πλανῶν αὐθις τῶν ἀγρυπνεόντων πολλοὺς ὡς εἶη αὐτὸς
 15 Κωνσταντίνος ὁ τοῦ Δουκός. οὗς καὶ συνεφελκόμενος μεγάλην
 κατὰ Ῥωμανοῦ ἀνταρσίαν κινεῖ. καὶ φρούριον κατασχὼν ὁ Πλα-
 τεῖα πέτρα κατονομάζεται, πᾶν εἶδος ἰδωδύμων ἐν τούτῳ ἀπέθετο·
 ἀφ' οὗ ἔξορκῶν ἐληλάτει καὶ τοὺς παρατυγχάνοντας προενόμιεν. C
 ἀποστειλάς οὖν ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε συνέλαβεν καὶ
 20 τοὺς σὺν αὐτῷ· ὃν καὶ ἀγαγόντες ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινόν τε καὶ
 πολλὰς πληγὰς ἐπέθεισαν, τοῦ τοῦ συστασιώτας, εἴ τινας εἶεν,
 εἰπέειν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τέλει ἐσυκοφάντει ψευδῶς ὡς συνόν-

2 τετάρτης margo
 συστασιώτας margo

18 τοὺς om P

21 συστρατιώτας P,

32. Sed et Tryphonem patriarcham mense Augusto, indictione
 tertia, cum tempus constitutum explesset, officio moverunt; qui abiens
 in monasterio suo e vivis excedit, ecclesia pastore vidua annum unum,
 menses quinque, quod Theophylactus nondum matura sacis aetate esset.
 ipsum enim Romanus constituerat patriarcham praeficere, uti iam di-
 ctum est.

33. Basilus vero quidam Macedo impostor, Constantinum Ducem
 esse iactans, multos sibi adiunxit. hic ab Elephantino tribuno Opsic-
 iano captus in urbem inductus est, Petrique urbis praefecti sententia
 altera manuum truncatur. postmodum occasionem nactus ad Opsicium
 egressus, aereamque sibi manum eius loco quae amputata fuerat aptans,
 argentemque gladium fabricans, multos iterum circumforaneos ac nebu-
 lones seducens sic vagabatur, seque adeo Constantinum Ducis filium
 esse suadens. horum itaque contracta manu magnam adversus Roma-
 num rebellionem conflavit; castroque occupato cui nomen Latae petrae,
 omnisque generis in eo annona reposita; ex his latebris erumpens cir-
 cumvicinam regionem populabatur ac praedas agebat. missis itaque im-
 perator copiis tum illum cepit, tum qui sub illo merebant. inductum
 vero in urbem iudicio sistunt, eique ad quaestiones adhibito, et ut so-
 cios prodant, plagas multas imponunt. ille multos procerum, quasi sibi

τας αὐτῶ. μηδὲν δὲ ἀληθὲς κατ' αὐτῶν λέγειν ἐξελεγχθεὶς ἐν τοῖς Ἀμιαστριανοῦ πυρὸς παρανώλιμα γίνεται.

34. Χειροτονεῖται δὲ πατριάρχης ὁ ῥηθεὶς τοῦ βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίῳ μηνὶ δευτέρῳ ἰνδικτιῶνος ἕκτῳ, τοῦ πατρῷου φρονήματος ἐφ' ἅπασιν ἐξερχόμενος, ἀλλὰ καὶ τῶν πρόσω παρεκτεινόμενος κατορθώμασι μετὰ καὶ τῆς προσοῦς ἔλλογιμότητος, τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἀνελθόντων καὶ τῶν συνοδικῶν ἐπιφερόμενοι περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορεύοντες οἱ καὶ πατριαρχικῶν θρόνων τοῦτον ἐνίδρυσαν.

35. Ἡ εἰρημένη βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐγγόνη ἡ Μαρία γυνὴ Πέτρου Βουλγάρου, πολλάκις ἀπὸ Βουλγαρίας ἐν τῇ εἰσῆλθῆναι τοῦ τὸν ἴδιον πατέρα καὶ τὸν πάππον αὐτῆς ἐπισκέψασθαι. τελευταῖον δὲ μετὰ παιδῶν εἰσῆλθῆναι τριῶν, ἥδη Χριστοφόρου τοῦ πατρὸς αὐτῆς τελευτήσαντος. πλοῦτον οὖν πολὺν παρὰ τοῦ πάππου λαβοῦσα ἐντίμως ὑπέστρεψεν.

36. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα ἠγάγετο θυγατέρα οὖσαν τοῦ Γαβαλά, ἐγγόνην δὲ Κατάκυλα, Ἄνναν ὄνομα. ἅμα δὲ τῷ νυμφικῶν στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασιλείας αὐτῇ στέφανος ἐπετίθετο.

37. Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ τὴν Ῥωμίων ἰνδικτιῶνος ἑβδόμης Ἀπριλλίῳ μηνί. οἱ καὶ καταδραμόντες μέχρι τῆς πόλεως ἐληΐσαντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆς.

18 Ἄννα P

adhaesissent, per calumniam defert. convictus vero nihil veri criminis illis obiicere, ad Amastriani aedes igni absumptus est.

34. Quem vero dicebam, imperatoris filius Theophylactus patriarcha ordinatur, Februarii mensis die secunda, indictione sexta, patris in omnibus animos sensumque praeveniens, sed et ad ea quae a fronte virtutes recteque facta, cum ea qua praeditus erat eruditione atque doctrina, sese extendens. aderant vicarii Romani antistitis, qui totum synodalem de illius tractantem ordinatione afferrent; qui etiam in patriarchali sede eum collocarunt.

35. Quin dicta quoque Romani imperatoris neptis, Maria Petri Bulgari uxor, haud raro in urbem veniebat ex Bulgaria patris avi quoque invisendorum causa. postremo autem venit tres secum liberos adducens, cum iam Christophorus eius pater vivis exemptus esset. multis itaque avi munificentia donata divitiis honorifice domum reversa est.

36. Romanus vero imperator Stephano fillo uxorem locat Gaba-lae filiam, Catacylae neptim, Annam nomine; ac cum nuptiali sermo Augustalis etiam illi corona imposita est.

37. Turcorum prima expeditio adversus Romanos contigit mense Aprili, indictione 7. hi ad urbem usque excurrentes cunctos per Thraciam obvies praeda abegerunt. missus itaque Theophanes patricius pro-

ἀπεστάλη ὄν ὁ πατρικίος Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιάριος καὶ παρθενασεύων ποιῆσαι ἀλλάγιον· ὃς θανμασίως καὶ συνετώς αὐτοῖς μετελθὼν ὅσα περ ἔβούλετο κατεπράξατο, πολλὰ παρ' αὐτῶν ἐν τῇ φρονήσει καὶ ἐδουλίᾳ ἐπαινεθεὶς τε καὶ θανμασθεὶς· ὅτε δὲ καὶ τὸ μεγαλόθυγον αὐτοῦ καὶ φιλόανθρωπον ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπεδείξατο, μηδεὶνὸς φεισάμενος χρήματος πρὸς τὴν τῶν αἰχμαλώτων ἀνάρρυσιν.

38. Ἠγάγετο δὲ γυναικίκα ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῷ τελευταίῳ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν τοῦνομα Ἠλίην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα· ἣς καὶ τελευταίας Φεβρουαρίῳ μηνὶ δευτέρῳ ἑτέραν τούτῳ συνέλεξεν γυναικίκα ἰνόματι Θεοφανῷ, ἐκ γένους τοῦ Μάμαντος ἐκείνου καταγομένην.

39. Δεκάτης καὶ τετάρτης ἰνδικτιῶνος, Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ ἑνδεκάτῃ, κατέπλευσαν οἱ Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλειος μετὰ κλοίων χιλιάδων δέκα, οἱ καὶ Δρομίται λεγόμενοι, οἳ ἐκ γένους τῶν Φερίγγων καθίστανται. ἀπεστάλη ὄν κατ' αὐτῶν μετὰ τριήρων καὶ δρομώνων, ὅσα καὶ ἔτυχον ἐν τῇ πόλει, ὁ πατρικίος· καὶ τὸν τε στόλον προεντρεπίσας τε καὶ ἐτοιμασάμενος, καὶ νησιεὶα καὶ δάκρυσιν αὐτὸν κατοχυρώσας ὡς μάλιστα, τοὺς Ῥῶς προσδέχεται καταναυμαχῆσαι μέλλον αὐτούς. ἐπεὶ δὲ ἐκείνον κατέλαβον καὶ κλησίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο (Φάρος δὲ καλεῖται ἀφ' ἰδρυμά τι, ὃ πρὸς ἐπιπέδεται εἰς ὄθηλιαν τοῖς ἐν νυκτὶ παροδίταις), οὗτος

tenentiaris imperiique administer ac princeps senatus, ut cum eis pacem componeret captivosque reciperet. porro Theophanes admiranda prudentia ac sagacitate illis usus ex voto cuncta confecit, multamque ex illis eo nomine laudem ac admirationem reportavit. tunc quoque Romanus imperator, quanta magnificentia ac humanitate praestaret, ostendit, nullis sumptibus parcens, solum ut liberarentur captivi.

38. Locavit etiam Romanus imperator Constantino filiorum natae minimo uxorem Helenam, Adriani patricii filiam stirpis Armeniacae qua et defuncta mensis Februarii die altera, alteram ei Theophanem nomine, Mamantis illius stirpe satam, nuptum tradit.

39. Quarta decima indictione, mensis vero Iunii undecima, Russi instructa classe ad decem navium milia adversus Byzantium navigaverunt. hos Dromitas vocant (velut palantes dicas ac cursu veloces) atque a Francis genus ducunt. missus itaque est cum trimembris et celocibus quotquot in urbe erant, illorum impetum excepturus Theophanes patricius. instructaque ac parata classe, ieiunii ac lacrimarum apprimae praesidio communis Russos operiebatur, navale cum eis certamen commissurus. quod vero illi iam iunxerant ac prope Pharus venerant (vocat vero Pharus turris quaedam et substructio, cui fax accensa impunitur ad eorum qui noctu applicant iter dirigendum), ipse ad Eu-

ὁ συνετὸς καὶ ἐχέφρων Ἰωάννης ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κοκούας τὰ τῶν θαυμάτων καὶ ἐλευρολογιῶν καὶ τὰ τῆς τύχης σκοπῶν, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, ὑπέβλεπεν, καὶ λόγον δοῦνς αὐτοῖς Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἄμερ ἔκγονος ἀμηρεῦς ὢν Μελιτινῆς, καὶ ὁ Ἀσάλαθ στρατηγὸς ἐγγενέστατος ὢν καὶ πλούσιος ἐν Μελιτινῇ παρεγένοντο. ἀποδεχθέντες οὖν παρὰ τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν Ἰωάννου, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τούτους ἀπέστειλαν· σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. **P 258** δὲ συνεξστράτεον τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀγαρηῶν ἔν τε τοῖς ἐπινοκίοις συνεισήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει αμαλώτους ἄγοντες Ἀγαρηνοὺς, ὅπερ ἦν θαυμαστὸν καὶ παράδοξον καὶ δεῖγμα τῆς ἀθέων Σαρακενῶν δυστυχίας. τελευταῖος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέλυσαν εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτινὴν κατοικοῦντες. ἐκστρατεύουσιν οὖν καὶ αὐτῶν πάλιν ὁ τε δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας Ἰωάννης μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμάτων καὶ ὁ Μέλλας μετὰ τῶν Ἄρβων· καὶ πολλὰς προνομὰς καὶ πραιδὰς καθ' ἑκάστην ποιούμενοι, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτινὴν περιέστησαν ἵνα αὐτὴν συντομώτατον ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἐδάφους καταστρέψαι οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόρους αὐτῇ πόλεις καὶ χωρὰς πολυφύρους τε καὶ πιστάτας οὖσας καὶ οἶας πολλὰς παρὰ προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτινὴν εἰς κουρατωμίαν ἀπο-

poscerent, vir prudens cordatusque Ioannes Curcua scholarum domesticus, miserorum lacrimas supplicumque luctuosos clamores ac pro humanarum rerum ratione fortunae incerta considerans, eorum votis anis inflexit; ad quem accepta fide Apochaps ameris nepos, Melitines ameras existens, Aposalathque dux apud Melitinem strenuissimus et liberrimusque ac locupletissimus, venere. hos scholarum domesticus Ioannes omni humanitate susceptos ad imperatorem misit; ictuque pacis in domum reversi sunt. indeque socii adlecti ac foederati adversus tribules suos Agarenos cum Romanis ad bellum proficiscebantur, triumphis specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane spectaculo et inandito, impiorumque Saracenorum afflictarum rerum indicium urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente ac sapiente, Melitinenses pacem dissolverunt. iterum igitur adversus proficiscuntur scholarum domesticus Ioannes Curcua cum cohortibus legionibus, Meliasque Armeniis praefectus. hi multas quotidie agunt praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem diripientes et incolas subigentes, in tantas Melitinem coegerunt angustias, ut brevissimo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenuis aequaverint. nec modo sed et vicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas et masque, ac quas multos proventus afferrent. hanc igitur Meliti-

φθυρον ἀποσπάδας τῆδε κάκεισε καταλαμβάνων, ὥστε συστα-
 λίας αὐτοῦς δέει τῆς αὐτοῦ ἐπιθέσεως μένειν ἐπὶ τὸ αὐτὸ παρὰ
 τὰ οἰκία πλοῖα καὶ μηδαμοῦ παρεκτρέχειν κατατολμῶν. πολλὰ
 δὲ καὶ μέγιστα κακὰ οὗτοι διεπράξαντο πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαϊκὸν
 στρατεύμα κατελθεῖν. τὸ τε γὰρ Στενὸν ἅπαν λεγόμενον ἐνέπηρ-
 σαν, καὶ οὗς συνελάμβανον αἰχμαλώτους, τοὺς μὲν ἑσταύρουν,
 τοὺς δὲ τῇ γῆ προσεπατάλευον, τοὺς δὲ ὥσπερ σκοποὺς ἰστάντες Ὀ
 βέλαι κατετύζονον. ὄσους δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κλήρον κατελάμβα-
 νον, ὅπισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης
 10 τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεπήγνων. πολλοὺς δὲ ἄγλους ναοὺς τῶ
 πύρι παρέδωκαν. χεμιῶνος δὲ ἐνισταμένον καὶ τροφῶν ἀποροῦν-
 τες, τὸ τε ἐπελθὼν στρατεύμα τοῦ δομειστικοῦ τῶν σχολῶν τοῦ
 Κουρκούα καὶ αὐτὸν τὸν ἐχέφρονα καὶ νουνεχῆ εὐβουλον δεδιότες,
 τὰς τε ναυμαχίας καὶ τὰ ἐσχηματισμένα πολέμια τοῦ πατρικίου
 15 Θεοφάνους, ἔβουλεύσαντο τὰ οἰκία καταλαβεῖν. καὶ δὴ λαθεῖν
 τὸν στόλον σπουδάζοντες, Σεπτεμβρίῳ μηνὶ Ἰνδικτιῶνος πέμπτης P 264
 καὶ δεκάτης νυκτὸς ἀντιπλεῦσαι ὠρμηκότες ἐπὶ τὰ Θρακίᾳ μέρη,
 παρὰ τοῦ ῥηθέντος πατρικίου Θεοφάνους ὑπηγήθησαν· οὐδὲ γὰρ
 ἔλαδον τὴν αὐτοῦ ἐρηγορωτάτην καὶ γενναίαν ψυχὴν· εὐθὺς οὖν
 20 δευτέρᾳ ναυμαχίᾳ συνάπτεται, καὶ πλείστα πλοῖα ἐβύθισεν καὶ
 πολλοὺς τούτων ἀπέκτεινεν ὁ εἰρημένος ἀνήρ. ὀλίγοι δὲ μετὰ
 πλοίων περιωσθέντες καὶ ἐν τῇ τῆς Κύλης παραπεσόντες ἀκτῇ νυ-
 κτὸς ἐπελθούσης δέφρονον. Θεοφάνης δὲ ὁ πατρικίος μετὰ νίκης

reliquo agmine aliis aliisque locis divisos offendens sustulit, ita sane
 ut eius aggressionis metu perculsi in suis se navibus adunata classe
 continerent nec usquam excurrere auderent. hi porro ingentia maxima-
 que mala perpetraverant, cum necdum illis Romanae copiae praesto
 essent. nam Stenum omne quod vocant, igne vastarunt. ex illis quos
 captivos ceperant, alios in crucem agebant, alios terrae configebant,
 alios velut ad metam erectos iaculorum imbre impetebant. quotquot
 vero sacerdotalis ac clericalis ordinis deprehendebant, iis retro vincias
 manibus per medium caput clavos ferreos adigebant. multas sacrarum
 aedium subjecta flamma combusserunt. ingruente vero hieme, cum eos
 iam necessariis comعات deficeret, dum scilicet scholarum domestici
 Curcuæ copiarum insultus virique prudentiam ac consiliorum sagacita-
 tem timent, nec non patricii Theophanis navalia praelia exque insidiis
 atque aggreddientis impetum reformidant, domum redire constituerunt.
 ac vero hoc adnites ut Romanam classem laterent, cum mense Se-
 ptembri indictione quinta decima ad Thraciae partes transfretare aggressi
 essent, quem dicebam patricium Theophanem obvium habuerunt: neque
 enim viri solertissimum ac pervigilem animum unaque fortissimum fefel-
 lerunt. mox igitur navalis iterum pugna committitur, plurimaeque ho-
 stium submersae naves, multi occisi. pauci cum navibus cladi subducti
 inque Cules littus evecti ingruente nocte fuga evaserunt. Theophanes

ψῶχος ἐκεῖθεν ἐπεισιέναι τοῖς πένησι. τότε καὶ τὰς λεγομῆ
 ἄρκλας ἐν πᾶσι κατεσκευάσασε τοῖς ἐμβόλοις, ἀργυρία τε κατὰ μί
 τοῖς ἐν ταύταις κατακειμένοις πένησι δίδουσθαι· διετάξατο καὶ
 μηνιαία τριμίσια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῖς πένησι διανεμίσθαι,
 εἶναι τὰ διδόμενα τοῖς τε ἐν ταῖς ἄρκλαις πτωχοῖς καὶ τοῖς ἐν τῇ
 B ἐκκλησίαις ἀργύρου ἐγκεχαραγμένου χιλιάδας δώδεκα. οὐ μὲν
 δὲ ταῦτα ἢ συμπαθῆς αὐτοῦ ψυχῇ διετύπωσε τῶν πενήτων πι
 νοουμένη, ἀλλὰ καὶ καθ' ἡμέραν αὐτῷ τρεῖς συνεσθίεν πένη
 διετάξατο, οἱ ἂν ἐν ἐλάμβανον νόμισμα. τετράδι δὲ καὶ πε
 σκευῇ τρεῖς πένητες μοναχοὶ τούτῳ συνήσθιον, τὸ τετυπωμέ
 ἕκαστοι λαμβάνοντες νόμισμα. ὅπερ δὲ ἐν τοῖς μοναστηρίοις ἐ
 φεν γίνεσθαι ἐν τῷ καιρῷ ἂν τῆς ἐστιάσεως, τοῦτο αὐτὸς ἐπι
 διπλῆν ἑαυτῷ καὶ τοῖς δαιτυμόσι τὴν τράπεζαν παρατιθείς, ὡ
 τὸ μὲν σῶμα τρέφεσθαι τῇ συνήθει τροφῇ, τῇ δὲ ψυχῇ κατ
 C λήλῳ τῶν λόγων ἐπετροφᾶν ἡδονῇ, οἷς ἐκεῖνος ἐπιμελειᾶς προ
 χων τὸν νοῦν κατένυσσε τὴν ψυχὴν καὶ πολλὰς δακρύων ἔ
 πηγὰς. τὴν δὲ πίστιν ὄσσην ἐκέκτητο πρὸς πάντας μὲν μοναχι
 μάλιστα δὲ τοὺς ἐπ' ἁγιοσύνη διαβοήτους καὶ εὐλαβεῖα, τίς
 διηγῆσται; οὐκ ἐθεύσατο γὰρ ποτε μοναχὸν ἀρετῆς ἀντιχόμε
 ᾧ τινὶ τὰς ἑαυτοῦ πράξεις οὐκ πολλοῖς δάκρυοισιν οὐκ ἐξηγήθη
 πιστότατος δὲ ὢν καὶ ὀρθοδοξότατος πάσας τὰς τῆς πόλεως ἐκ
 σίας πέπλοις διαφανέσι καὶ φωταγωγίαις λαμπρῶς κατεκόσμη
 D κατεφαιδρυνεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ὄρεσι μοναχοῖς, τῷ τε Ὀλύμ

grassarentur. tum quoque eas quas arculas vocant in cunctis portis
 construxit; nummumque argenteum iacentibus illis egenis quot mens
 erogari praecepit, menstrua quoque trimisia per ecclesias pauper
 iussit distribui, adeo ut quae per arculas et ecclesias erogabantur
 genti cusi numismata, ad duodecim milia numerarentur. neque haec
 solum misericordia pronus eius animus pauperumque liberalis provisor
 ipse constituit, sed abunde tres quotidie pauperes secum comedere
 luit, quibus singulis elemosynae titulo nummus cederet. quarta au
 tem feria ac parasceue tres egenos monachos mensae socios adhibebat,
 quibus singulis constitutum nummum erogabat. quodque in monasteriis
 servari solet, ut inter comedendum lectio habeatur, hoc ille praesta
 sibi ipse ac convivis duplicem apponens mensam, ut tam corpus c
 sueto cibo aleretur, tum anima doctrinarum voluptate oblectaretur,
 quibus ille diligenter attendens animum, compungebatur ac lacrimas
 large fontes emittebat. eius vero fidem erga monachos, quos prae
 tim sanctitas et religio claros reddiderat, quanta fuerit, quis pos
 set enarrare? eorum nemo in conspectum veniebat, sedulus virtutis culti
 cui actus suos cum multis lacrimis non exponeret. cum autem fidei det
 tissimus ac summe orthodoxus esset, urbis omnes ecclesias sumptibus
 aulaeis cereorumque et lampadum copia praeclare exornavit. sed
 monachis in montibus, tum nempe Olympo tum Cymina et quae vocantur

καὶ τῷ Κομηνῷ καὶ τῇ Χρυσῇ κατονομαζομένη Πέτρα καὶ τοῦ Βαραχίου ὄρει, οὐ διέλειπεν ἐτησίως ῥόγας ἔξαποστέλλων καὶ φροντίζων τούτων καὶ προνοούμενος, καὶ τοὺς δνομαστοὺς ἐπιπράξει καὶ θεωρίᾳ μετακαλούμενος ὡς αὐτόν, καὶ τῶν εὐχῶν αὐτῶν τὰς εὐλογίας τραγῶν. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τοῖς διὰ θεὸν ἐγκλιστοῖς καὶ στενωτάτοις οἰκίσκοις καθειρῆσαι καὶ πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὰς ἐτησίους ῥόγας, ἃς διετύπωσεν, οὐ διέλειπεν ἐπιχορηγῶν. ταῦτα ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημοσυνῶν διεξήλθομεν.

- 10 28. Πέτρω δὲ τῷ Βουλγάρῳ ἐπέθετο Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς P 260 αὐτοῦ μετὰ καὶ ἑτέρων μεγιστάνων τοῦ Συμεών· καὶ φωραθέντων αὐτῶν ὁ μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ τιμωρίαις οὐ ταῖς τυχοῦσαις ὑποβάλλονται. ταῦτα δὲ δῆλα Πέτρου ποιήσαντος τῷ βασιλεῖ Ῥωμανῷ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς 15 τὸν μοναχὸν Ἰωάννην, ὃς ἐγεγόνει ῥαίκτωρ, προφάσει μὲν τοῦ ποιῆσαι τὸ ἀλλάγιον τῶν κρατουμένων αἰχμαλώτων, τῇ ἀληθείᾳ δὲ Ἰωάννην κατασχεῖν καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαγεῖν. ὁ δὲ καὶ γέγονεν· εἰσελθὼν γὰρ εἰς πλοῖον ἀπὸ Μεσημβρίας ἦλθεν ἐν τῇ πόλει. καὶ μετ' οὐ πολὺ τούτου τὸ μοναχικὸν B 20 σχῆμα ἀπορρήψαντος καὶ γυναῖκα ἐπιζητήσαντος, δέδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς οἶκον καὶ κτήματα πάμπολλα καὶ γυναῖκα ἐκ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος τῆς τῶν Ἀρμενιακῶν ὀρμωμένην, γάμον τε λαμπρὸν ἐν τῇ τοῦ Καίσαρος οἰκίᾳ πεποίηκεν, Χριστοφῶρον βασιλέως καὶ Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ γεγονότος ῥαίκτορος παρανυμφευσάντων.

Petram Auream et Barachaeo, nunquam destitit annua stipendia mittere eorumque res curare ac eis providere, quique inter illos actionis cultu ac contemplationis spectabiles essent, ad se accersere eorumque precum suffragia percipere. nec id modo, sed et religiosa exercitatione inclusis, et qui se angustissimis tuguriolis velut carcere abdidissent, cunctis denique monasteriis statutas annonas subministrare non cessabat. haec velut ex multis paucas viri virtutes eleemosynasque percurramus.

28. Petro Bulgarorum principi Ioannes frater cum aliis Symeonis proceribus struxit insidias. deprehensis illis, Ioannes quidem flagris emendatus in carcere includitur, reliqui acerbis suppliciis subacti sunt. horum Romanus imperator a Petro certior factus, Ioannem monachum (eum qui rector exstiterat) mittit, praetextu quidem redimendi captivos, re ipsa vero ut Ioannem caperet et Byzantium duceret; quod et ita contigit. una quippe cum Ioanne navim ingressus, a Mesembria in urbem delatus est. nec multo post proiecto monachi habitu, cum uxoris amplexus quaereret, imperator illi aedes assignavit multaque omnino praedia contulit, exque sua ipsius Armeniacorum patria coniugem ei locavit, atque in Caesaris domo praemagnificas nuptias fecit, dactoribus sponsae Christophoro imperatore ac Ioanne monacho, qui rector exstiterat.

C *κοῦα ἀριστείας καὶ συγγραφῆς εὐρήσουσιν ἐν διατῶ βιβλίοις ἐκ τρι-
θείσας παρὰ Μανουὴλ πρωτοσπαθαρίου καὶ κριτοῦ.*

42. Ἄξιον δὲ διηγήσασθαι καὶ τὰς τοῦ ἀδελφοῦ μα-
γίστρου καὶ δομestίκου τῶν σχολῶν Ἰωάννου τοῦ πατρικίου καὶ
στρατηγοῦ Χαλδίας Θεοφίλου ἀριστείας καὶ ἀνδραγαθίας. οὗτος
εἰς Χαλδίαν μονοστράτηγος γεγονὼς οὐκ ἐνέδωκεν αὐτὸν, οἷα
οἱ πολλοὶ τῇ τρυφῇ καὶ σπουδῇ καὶ ἡδοναθείᾳ χρῶνται·
ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκδοὺς πρὸς κόπους καὶ σκληρότητας, πρὸς τὴν
τὰς κώμας καὶ χώρας τῶν Ἀγαρηνῶν ληΐζεσθαι, ὥστε καὶ τοὺς
D οἰκοῦντας Ἀγαρηνοὺς εἰς τὸ κάστρον τὸ ἀνδρείοτατον καὶ πανθού-
μαστον Θεοδοσιόπολιν καὶ τὰ περίξ αὐτοῦ κάστρα αἰχμαλώτους
ἀγαγεῖσθαι καὶ τῷ μαγίστρω Ἰωάννῃ φορολογησαί καὶ ὑποτάξαι
ἐποίησεν. ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ἄριστος στρατηγὸς ἀν-
φαίνεται, καὶ οὐκ ἐφαίνεται μόνον ἀλλὰ καὶ ἰδεικνυτο καὶ ἄλλος
Σολομῶν ὃ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀνεφαίνεται καὶ ἐγνωρίζετο. ὅς καὶ 15
τοῖς μετέπειτα καταλιπὼν τὸν ἔκγονον αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν λεγόμε-
νον Τζιμισκῆν· καὶ τῇ εὐφυίᾳ καὶ ἀνδρίᾳ καὶ ἀοκνίᾳ τοῦ ἀνδρός
266 πατρικίος καὶ στρατηγὸς διαφόρων θεμάτων τιμηθεὶς, ἔπειτα καὶ
ἐπὶ Νικηφόρον τοῦ Νικητοῦ βασιλέως τοῦ λεγομένου Φωκᾶ μάγι-
στρος καὶ δομestικός τῶν σχολῶν ἀνεφάνη. ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ
ἐν τῷ ἔνθμῳ καὶ τῇ τάξει αὐτῶν διηγητέα· ὡσαύτως καὶ περὶ
Ῥωμανοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ διαφόρων θεμάτων, τοῦ υἱοῦ

cesserit, Manuelis protospatharii et iudicis calamo octo libris luculenter
explicata invenient.

42. Nec vero abs re fuerit eius quoque germani (magistri scilicet
ac scholarum domestici Ioannis) patricii ac Chaldiae ducis Theophili res
bello fortiter gestas abs me enarrari. hic summa ducis potestate in Chal-
diam missus, non ut multorum moribus comparatum est, ut se ipsi volu-
ptatibus ac luxuriae dedant, sic ille molliori vitae deliciisque studuit, sed
laboribus duriorique disciplinae sese mancipans Agarenorum oppida ter-
rasque diripere ac populari, oppidanosque urbis munitae fortissimae ac
plane mirabilis Theodosiopolis circumvicinasque arcas sub iugum mittere,
magistroque Ioanni tributarias facere ac mancipare. sed et in Mesopo-
tamia exercitus ductor egregie fulsit, nec inane solum nomen protulit,
sed et virtutem probavit; alterque Salomon Iustiniani imperatoris aetatis
heros enituit atque habitus fuit, qui et posteris Ioannem Tzimiscem
nepotem reliquit; virique proba indole et fortitudine et diligentis patri-
cii diversorumque thematum praetoris ducisque auctas dignitate, ac
postremo Nicephoro Niceta (Phoca nuncupato) imperatore magister ac
scholarum domesticus creatus. sed de his quoque ordine inque eorum
propria serie texenda narratio est; perindeque de Romano patricio di-

τοῦ μαγίστρου Ἰωάννου τοῦ λεγομένου Κορκοῦα, ὅς καὶ αὐτὸς ἕριστος καὶ ἀνδρείος ἀνεφαίνετο.

43. Τούτων οὕτως ἀκμαζόντων καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἀντεχομένων καὶ μαχομένων καὶ πόλεις καὶ χώρας B καὶ κώμας τῇ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων προσαγόντων, καὶ ὑποφύροις τοὺς ἀρηγτὰς τοῦ Χριστοῦ τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων ποιούντες, ὁ αἰ τὸ γένος τῶν πιστῶν καὶ ὀρθῶν δούλων μαχόμενος Βελλίαρ, μὴ φέρων τὴν πολλὴν καὶ ἄπειρον εὐχαριστίαν τῶν Χριστιανῶν, ὑπέβαλε τισι, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων καὶ τῷ μαγίστρω 10 δομοστικῷ Ἰωάννῃ διέβαλλον, ὡς τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων ἐφύμενος καὶ λαὸν ἐμπαράσκειον ἔχων, καὶ ὅτι πλείστας ἀδικίας καὶ ἀρπαγὰς ἐποίησατο τοπίων καὶ χωρίων. ὁ δὲ Ῥωμαῖος ἀπο- C στείλας καὶ ζητήσας οὐδὲν ἐφεῦρεν, καὶ μεταδοὺς τῆς ἀρχῆς ἀποκατίστησεν. φθόνῳ δὲ αὐτῷ τῶν τοιοῦτων ὑποθέσεων παρὰ τῶν 15 λοιπῶν κινήθεντων, ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς, καὶ δομοστικὸς ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεται Πανθήριος, συγγενῆς τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων.

44. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμαῖος πάντα τὰ χρῆμα τῆς πόλεως ἀπὸ τε πλουσίων μεγιστάνων πτωχῶν καὶ πενήτων, ὅσα ἂν ἐν φανερῷ ἀπεδείκνυτο, ἀπέδωκεν ὡς φασὶ τινες ὅτι δέδωκεν κεν- 20 τήνια ἐννεακαίδεκα τὰς δὲ ὁμολογίας κατέκαυσεν εἰς τὸ πορφεροῦν ὀμφάλιον τῆς Χαλκῆς, πάντων ἐπευχομένων τὸν βασιλέα. τῷ δὲ εἰκοστῷ δευτέρῳ αὐτοῦ χρόνῳ δέδωκε τὰ ἐνοικικὰ πύσης τῆς

versarumque per provincias legionum duce, magistri Iohannis Curcuae filio, qua et ipse vir optimus claruit fulsitque fortitudinis laude.

43. His ita florentibus Christianaeque fidei praesidio hostibus obnitentibus ac contra pugnantibus, urbesque et provincias atque oppida ac loca imperio Romano adiungentibus, infidelesque Romano imperatori tributarios facientibus, qui semper fideles probosque impugnat, Belliar gratulantes Christianos ac gratiarum actione effusos videre non ferens, monnallis auctor est suadetque ut et magistrum ac domesticum Ioannem apud Romanum imperatorem accusent tanquam rerum summae inhiantem, et qui eam in rem in promptu exercitum haberet, multa denique loca praediaque per rapinam parata possideret. mittit igitur Romanus cognitores indices, diligentique rerum inspectione nullius reum criminis offendens in pristinam eum dignitatem restituit. eius tamen rei causa apud reliquos Augustos ei conflata invidia munere abdicatur, eiusque loco Pantherius, Romano imperatori sanguinis necessitudine coniunctus, domesticus constituitur.

44. Ceterum Romanus imperator urbis debita omnia aequae alienum civium omne, divitum pariter pauperumque ac egenorum, quantum ex tabulis probari poterat, dissolvit; suntque adeo qui dicant dedisse un-
de viginti centenaria. nominum tabulas in Chalces purpureo umbilico combussit, universis fauste acclamantibus, votisque imperatorem prosequentibus. imperii anno secundo supra vigesimum, pretia domorum ci-

πόλεως, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. τετράδην καὶ παρασκευῆν
 ξερχόμενος εἰς τὰ μεταστασιματα εἰδίδει πᾶσαν πολιτικὴν ἀνὰ
 ἀργυρῶν δύο· καὶ τοὺς ἐγκλειστους καὶ τὰς ἐγκλειστας ἐρύγειεν
 ἀνὰ νομισμάτων τριῶν. ἐκκλησίας δὲ καὶ μοναστήρια πολλὰ
 ἔκτισεν· ἀλλὰ καὶ ἐנדύτας χρυσοῦφάντους καὶ δισκοποτήρια ἀπὸ-
 5 χαρίσατο. καὶ ξεοδογεῖον καθίδρυσεν εἰς τὰ Μαβριανοῦ, καὶ
 P 267 στάβλους ποιήσας καὶ ὀσπητῖα κάλλιστα καὶ κραββατοστρώσια
 διὰ τοὺς εἰσερχομένους πάντας ἔξωτικούς καὶ δίκας λαμβάνοντας
 κατεσκεύασεν. ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ διατροφῆς αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀλό-
 γων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν διωρίσατο καὶ προσέταξεν.¹⁰
 καὶ οἰκήματα προσεκύρωσεν, τὸ ἀνελλιπῶς δίδοσθαι. τοῦτο δὲ
 ἐποίησεν διὰ τοὺς ἔχοντας δίκας ἔξωτικούς καὶ εἰσερχομένους, ἵνα
 διατρέφονται καὶ διοικοῦνται ἐξ αὐτοῦ. εἰς δὲ τὸν τάφον αὐτοῦ
 διωρίσατο ἵνα καθ' ἑκάστην ἡμέραν δίδονται ψωμῖα μυριάδες γ',
 καὶ τετράδην καὶ παρασκευῆν ἵνα δίδεται εἰς τὸ πραιτωρίον καὶ εἰς¹⁵
 B τὴν Χαλιπὴν καὶ εἰς τὰ Νοῦμερα ἕνα ἕκαστον ἄνθρωπον ἀνὰ φω-
 λίας δεκαπέντε, καὶ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ πάντας τοὺς φυλακίτας
 ἀνὰ νομισματος ἑνός. διωρίσατο δὲ τοὺς μοναχοὺς τοῦ Ὀλύμπου,
 τοῦ Κυμινᾶ, τοῦ Ἄθωνος, τοῦ Βαραχέως καὶ τοῦ Λάτρους, καὶ
 πάντας λαμβάνειν ἀνὰ νομισματος ἑνός· ταῦτα δὲ λαμβάνειν αὐ-
 20 τοὺς ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μονῆς.

45. Ἰνδικτιῶνος πρώτης Ἀπριλλίῳ μηνὶ ἐπῆλθον πάλιν
 Τοῦρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατριῶς Θεοφάνης

14 μόδια margo.

vibus omnibus conductoribus a maximo ad minimum usque dimisit. feria
 quarta et parasceue ad conversarum exiens aedes scortis omnibus argen-
 teos duos erogabat; inclusis viris et feminis singulis tres nummos im-
 pendebat. ecclesias vero et monasteria plura extruxit; vestes quoque
 auro contextas calicesque cum discis sacros largitus est. hospitale quo-
 que ad Mabriani aedes excitavit, fecitque stabula ac hospitia pulcher-
 rima: strata etiam struxit cubilia ac cubicula, eorum omnium gratia qui
 hospites urbem petunt ac lites agunt. quin et de illorum ipsorumque
 eorum iumentorum ac famulorum cibo pabuloque statuit atque praecepit.
 domos in eam rem firma donatione addixit, ut indeficienter sumptus suf-
 ficerent. hoc autem illorum gratia fecit, qui hospites lites in urbe ha-
 bent, ut inde procurantur atque alantur. ad sepulcrum suum dari iussit
 quotidie frustula offasque triginta milia. quarta feria et parasceue in
 praetorio et Chalce et Numeris vincitis singulis folles quindecim erogari
 mandavit; magna quoque parasceue nummos singulos eleemosynarum nomine
 illis tribui. Olympi monachos et Cyminae et Athonis et Barachei et
 Latri omnesque nummum unum viritum ex suo monasterio accipere
 voluit.

45. Indictione prima, mense Aprili, rursus Turci cum ingentibus
 copiis Romanae dicionis fines invaserunt. egressus vero Theophanes

ἀπιστάλη οὖν ὁ πατριῆκιος Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιάριος καὶ παρδοστατεύων ποιῆσαι ἀλλάγιον· ὅς θανμασίως καὶ συνετώς αὐτοῖς μετελθὼν ὄσαπερ ἐβούλετο καταπράξατο, πολλὰ παρ' αὐτῶν ἐν τῇ φρονήσει καὶ ἐδουλίᾳ ἐπαινεθεῖς τε καὶ θανμασθεῖς· ὅτε καὶ τὸ μεγαλόφυχον αὐτοῦ καὶ φιλόανθρωπον ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς κιδίξατο, μηδεὶνὸς φεισάμενος χρεήματος πρὸς τὴν τῶν αἰχμαλώτων ἀνάρρυσιν.

38. Ἠγάγετο δὲ γυναικίκα ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῷ τελευτάκῳ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν τοῦνομα Ἰάνην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα· ἧς καὶ τελευτησάσης Φιβρουαρίῳ μηνὶ δευτέρῳ ἑτέραν τούτῳ συνῆξευξεν γυναικίκα νόματι Θεοφανῶ, ἐκ γένους τοῦ Μάμαντος ἐκείνου καταγοίτην.

39. Δεκάτης καὶ τετάρτης ἰνδικτιῶνος, Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ δεκάτῃ, κατέπλευσαν οἱ Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ ὀκτὼ χιλιάδων δέκα, οἱ καὶ Δρομίται λεγόμενοι, οἳ ἐκ γένους Ἰνφρέγγων καθίστανται. ἀπιστάλη οὖν κατ' αὐτῶν μετὰ τριῆ· D καὶ δρομίωνων, ὄσα καὶ ἔτυχον ἐν τῇ πόλει, ὁ πατριῆκιος· καὶ τε στόλον προεντραπίσας τε καὶ ἐτοιμασάμενος, καὶ νησιέλα δάκρυσιν αὐτὸν κατοχυρώσας ὡς μάλιστα, τοὺς Ῥῶς προσδέ· αε καταναυμαχῆσαι μέλλων αὐτούς. ἐπεὶ δὲ ἐκείνον κατέλαβον πηλοσίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο (Φάρος δὲ καλεῖται ἀφίδρονμά τι, τωρὸς ἐπιτίθεται εἰς ὄθηγιαν τοῖς ἐν νυκτὶ παροδίταις), οὗτος

senarius imperator ac princeps senatus, ut cum eis componeret captivosque reciperet. porro Theophanes admiranda clementia ac sagacitate illis usus ex voto cuncta confecit, multamque ex eo nomine laudem ac admirationem reportavit. tunc quoque Romanus imperator, quanta magnificentia ac humanitate praestaret, ostentat, nullis sumptibus parcens, solum ut liberarentur captivi.

38. Locavit etiam Romanus imperator Constantino filiorum natae uxorem Helenam, Adriani patricii filiam stirpis Armeniacae. et defuncta mensis Februarii die altera, alteram ei Theophanone sine, Mamantis illius stirpe satam, nuptum tradit.

39. Quarta decima indictione, mensis vero Iunii undecima, Russi fracta classe ad decem navium milia adversus Byzantium navigaverunt. hos Dromitas vocant (velut palantes dicas ac cursu veloces) atque a Francis genus ducunt. missus itaque est cum trimembris et ceteribus quotquot in urbe erant, illorum impetum excepturus Theophanes Ricus. instructaque ac parata classe, ieiunii ac lacrimarum apprimere caedie communiter Russos operiebatur, navale cum eis certamen missurus. quod vero illi iam iunxerant ac prope Pharus venerant, occurrit vero Pharus turris quaedam et substructio, cui fax accensa occurrit ad eorum qui noctu applicant iter dirigendum), ipse ad Eu-

ὑποκάτωθεν αὐτῶν βάρηρα καὶ τὰ στηθεῖα λεγόμενα. χρόνον δὲ περικυκλώσαντος τῷ αὐτῷ μηνὶ τὸν βασιλεῖα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ παλατίου κατήγαγον.

48. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ᾗ τὸ τίμιον τοῦ Χριστοῦ ἔκμαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρατεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην περισταμένης, ἀπέστειλαν οἱ αὐτῆς οἰκήτορες πρὸς τὸν βασιλεῖα Ῥωμανὸν διαπρεσβευόμενοι τῆρ πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἅγιον ἔκμαγεῖον παρέχειν
B ἐπαγγελλόμενοι· ὑπὲρ δὲ τῆς τοιαύτης χάριτος δεσμίους ἤτήσαντο τῶν ἐπιφανῶν ἀντιλαβεῖν, χρυσοβούλλιόν τε λαβεῖν ὥστε μετὰ τὴν τούτων χώραν παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι. ὁ δὲ καὶ γέγονεν. τοῦ ἁγίου δὲ ἔκμαγεῖου ἦτοι μανδηλοῦ ἀποσταλέντος καὶ ἤδη τῇ Κωνσταντινουπόλει πλησιάζοντος, Θεοφάνης πατριχίος ὁ παρακοιμώμενος ἐν τῷ ποταμῷ Σαγάρῳ ἐξελθὼν ἠτήρησεν αὐτῷ μετὰ λαμπρῆς φωταγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς καὶ ὕμνων· καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀγούστου μηνὸς σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ὄντος
C κακεῖ αὐτὸ προσκυνήσαντος. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθον ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ οἱ τε βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφανός τε καὶ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεοφύλακῳ· καὶ μετὰ τῆς δεούσης τοῦτο ἀναλαβόντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ φωταγωγίας μεγίστης προαγούσης, μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας περὶ διεκόμισαν, καὶ προσκυνηθῆν ἐκέισε ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον.

pectus ascendentes) contriverunt. anni autem vertente circulo, eodem ipso mense, Romanum imperatorem eius filii aula eiecerunt.

48. Edessa autem urbe, in qua veneranda Christi effigies posita erat, a Romano exercitu obsessa et ad extremas angustias redacta, oppidani oratores ad Romanum imperatorem mittunt, rogantes solvi obsidionem, eius muneris gratia se Christi sacram effigiem in linteo expressam daturos polliciti; huiusque ipsius muneris vicem ex suis victos recipere petebant, qui nobiliores essent, bullaque aurea eam ipsis praestari fidem, ut nunquam Romanae copiae Edessenam regionem devastarent. quod sic utique factum. missa itaque sacra effigie seu sudario, iamque haud procul Byzantio, Theophanes patricius et accubitor ad Sagarim fluvium cum splendido cereorum apparatu congruoque culta et canticis illi obviam processit, mensisque Augusti quinta decima cum illo in urbem intravit, imperatore in Blachernis constituto, ubi etiam effigiem illam adoravit. in crastinum exierunt ad portam auream tum imperatoris duo filii Stephanus et Constantinus, tum Constantinus illius gener cum Theophylacto patriarcha; debitoque honore susceptum sacrum pignus, universo senatu praeunte maximaque cereorum atque lampadam segete praelucente, adusque S. Sophiae templum pedibus detulerunt, atque illic adoratione mysticoque cultu exceptum in palatium intulerunt.

ρην ἀποσπάδας τῆδε κἀκεῖσε καταλαμβάνων, ὥστε συστα-
 ρς αὐτοὺς δέει τῆς αὐτοῦ ἐπιθέσεως μένειν ἐπὶ τὸ αὐτὸ παρὰ
 κείᾳ πλοῖα καὶ μηδαμοῦ παρεκτρέχειν κατατολμῶν. πολλὰ
 ἢ μέγιστα κακὰ οὗτοι διεπράξαντο πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαϊκὸν
 πνεῦμα κατελθεῖν. τό τε γὰρ Στενὸν ἅπαν λεγόμενον ἐνέρη-
 και οὔς συνελάμβανον ἀχμαλώτους, τοὺς μὲν ἰσταύρουν,
 δὲ τῆ γῆ προσεπατάλευον, τοὺς δὲ ὥσπερ σκοποὺς ἰσάντες D
 ἢ κατετόξενον. ὅσους δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κλήρον κατελάμβα-
 θῖσιν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης
 ἀφ᾽ αὐτῶν κατεπήγνυνον. πολλοὺς δὲ ἄγιους ναοὺς τῶ
 παρέδωκαν. χειμῶνος δὲ ἐνισταμένου καὶ τροφῶν ἀποροῦν-
 τό τε ἐπελθὼν στράτευμα τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν τοῦ
 κούα καὶ αὐτὸν τὸν ἐχέφρονα καὶ νουνεχῆ εὔβουλον δεδιότες,
 τε νυνμαχίας καὶ τὰ ἐσχηματισμένα πολέμια τοῦ πατρικίου
 ἄνευ, ἐβουλεύσαντο τὰ οἰκεία καταλαβεῖν. καὶ δὴ λαθεῖν P 264
 πτόλον σπουδάζοντες, Σεπτεμβρίῳ μηνὶ Ἰνδικτιῶνος πέμπτης
 δεκάτης νυκτὸς ἀντιπλεῦσαι ὠρμηκότες ἐπὶ τὰ Θρακικῶν μέρη,
 τοῦ ῥηθέντος πατρικίου Θεοφάνους ὑπηγήθησαν· οὐδὲ γὰρ
 ὡν τὴν αὐτοῦ ἐργηγορωτάτην καὶ γενναίαν ψυχὴν· εὐθὺς οὖν
 ἴρα νυνμαχία συνάπτεται, καὶ πλεῖστα πλοῖα ἐβύθισεν καὶ
 οὺς τούτων ἀπέκτεινεν ὁ εἰρημένος ἀνὴρ. ὀλίγοι δὲ μετὰ
 ὡν περισωθέντες καὶ ἐν τῆ τῆς Κύλης παραπεσόντες ἀκτῆ νυ-
 κελῆθούσης διέφυγον. Θεοφάνης δὲ ὁ πατρικίος μετὰ νίκης

in agmine aliis aliisque locis divulsos offendens sustulit, ita sane
 us aggressionis metu perculti in suis se navibus adunata classe
 terent nec usquam excurrere auderent. hi porro ingentia maxima-
 mala perpetraverant, cum necdum illis Romanae copiae praesto
 t. nam Stenum omne quod vocant, igne vastarunt. ex illis quos
 tos ceperant, alios in crucem agebant, alios terrae configebant,
 velut ad metam erectos iaculorum imbre impetebant. quotquot
 sacerdotalis ac clericalis ordinis deprehendebant, iis retro vincitis
 us per medium caput clavos ferreos adigebant. multas sacrarum
 a subiecta flamma combusserunt. ingruente vero hieme, cum eos
 necessarius comaeatus deficeret, dum scilicet scholarum domestici
 ae copiarum insultus virique prudentiam ac consiliorum sagacita-
 iment, nec non patricii Theophanis navalia praelia exque insidiis
 ne agredientis impetum reformidant, domum redire constituerunt.
 pro hoc adnitentes ut Romanam classem laterent, cum mense Se-
 ri indictione quinta decima ad Thraciae partes transfretare aggressi
 t, quem dicebam patricium Theophanem obvium habuerunt: neque
 viri solertissimum ac pervigilem animum unaque fortissimum fefel-
 t. mox igitur navalis iterum pugna committitur, plurimaeque ho-
 submersae naves, multi occisi. pauci cum navibus cladi subducti
 Cules littus evecti ingruente nocte fuga evaserunt. Theophanes

δοὺς αὐτοῖς χρήματα πολλά, ὥστε ἐν τῷ κατέρχεσθαι αὐτὸν ἢ τοῦ παλατίου εἰς καὶ μόνος ἐξόριστος οὐχ εὐρέθη. οὗτος δὲ Σέργιος ἀνεψιὸς τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἐτύχχανεν· ὃν πλέον τῷ σαρκικῆς συγγενείας ἢ κατὰ ψυχὴν ἐτίμα εὐγένεια. ἀρετῆς γὰρ C εἰς ἄκρον καὶ γνώσεως ἤλασεν, ὡς δυσχερὲς εἶναι διακρίνειν ποτέρῳ μᾶλλον πλεονεκτεῖ· οὕτως εἰς ἄκρον ἑκατέραν ἐξήσκησεν. ἐπήνθει δὲ αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ τῆς διακρίσεως ἔρεθδος καὶ τὸ χαριεὶν τοῦ ἡθους καὶ τὸ μέτριον τοῦ φρονήματος· οὐδὲ γὰρ ἀνίσπα τὰς ὁφρῦς κατὰ τοὺς νῦν σοφοὺς, οὐδὲ ἀλαζῆνας ἐδόκει καὶ ὑπερήφανος, ἀλλὰ τὸν λόγον μὲν εἶχεν γλυκύτερον μέλτος ἀποστάζοντα, τὸ ἦθος δὲ πάγιον καὶ σταθερόν, ταπεινὸν δὲ τὸ φρόνημα. τοῦτον οὖν ἀοίδιμον ἀδιαλείπτως μετ' αὐτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κανόνα ὄντως καὶ σταθμὴν τὸν αὐτοῦ βίον φρομή- D ζοντα· ὃς πολλὰ παρήγει τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδεύτους εἶναι εἰς πονηρίαν ἐκκλίνοντας, μήποτε καὶ αὐτὸς πάθῃ τὸ τοῦ Ἑλλί, τιμωρίαν ὑπὲρ τῆς τῶν παιδῶν παρανομίας ἐκτίσας. ὃ καὶ γέγονεν.

51. Ἐπεὶ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες κατήγαγον καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξώρισαν, πάλιν τοῦτον εἶχεν τῶν συμφορῶν παραμυθία καὶ τῶν θλίψεων ἀκραιψύδνον φάρμακον. ᾧ σινηε τότε καὶ Πολύευκτος μοναχὸς εὐλαβεστάτος, οὐκ ἔλαττον τὸν τοῦ εἰρημένον τρόπον καὶ αὐτὸς τὰ εἰκότα παραμυθούμενος· P 270 ὃς μετὰ ταῦτα διὰ τὸν εἰλικρινῆ αὐτοῦ βίον, τοῦ πατριάρχου Θεο-

sales agebatur, in quos magnam vim pecuniarum erogabat; quamobrem quo tempore ex aula discessit, ne unus quidem exsul inventus est. fuit Sergius Photii patriarchae nepos, animi ingenuitate quam carnis necessitudine illustrior. ad summam enim virtutem scientiamque pervenerat, nec utra praestaret discerni facile poterat: sic nimirum accurate summaque perfectione utramque excoluerat. porro florebat in eo discretionis pudor, morum gratia, animi sensus, modestia. neque enim supercilium trahebat, uti modo sapientibus comparatum est, nec vero arrogantem etque superbum praeferebat: sed sermo illi melle dulcior ex ore stillabat. firma indoles ac constans, sensus animi modestus ac humilis. hunc itaque virum inclitum imperator una secum continue habebat, ad cuius normam atque regulam vitae suae rationes componeret. monebat ille, etiamque atque etiam hortabatur ut liberorum imperator curam ageret, nec indisciplinatos ad nequitiam declinare sineret, ne idem atque Heli illi accideret ac liberorum piacula ipse lueret; quod et ita accidit.

51. Porro aula deiectus liberorum opera ac tyrannide, inque Proton insulam relegatus, hunc rursus calamitatem solantem aerumnisque ac angustiis levamen afferentem habebat. aderat pariter etiam Polyuctus reverentissimus monachus, qui ipse perinde ac quem dicebam, Sergius adversi casus molestiam convenienter apteque leniebat. hic postea pro

χώρας καὶ καστέλλια καὶ τόπια τῶν Ἀγαρηῶν ἐχειρώσατο, καὶ
 τὴν Ῥωμανίαν διπλῆν κατεστῆσατο, πρότερον οὐσαν καὶ κατεχο-
 μένην ὑπὸ τῶν ἄρητων τοῦ Χριστοῦ μέχρι τοῦ Χαρσιανοῦ κά-
 σιρου καὶ τῆς Ὑψηλῆς καὶ τοῦ Ἄλυ ποταμοῦ. ὁ δὲ πιστὸς καὶ
 5 ποσειδάιος πρὸς Ῥωμανὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννης δομέστικος τῶν P 265
 σχολῶν μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρη τὰ ὄρια τῶν Ῥωμαίων
 ἐστήσατο καὶ προῖκα καὶ δῶρα τῇ Ῥωμανίᾳ προσήνεγκεν, καὶ
 λαὸν καὶ στρατὸν ὁ βυσιλεὺς ἐκείθεν προσεκλήσατο, καὶ φόρους
 πολλοὺς ἐτησίως λαμβάνειν ἐτύπωσεν, καὶ πολλῶν λαφύρων καὶ
 10 ὀσφράτων καὶ αἰχμημάτων Ἀγαρηῶν ἐκείθεν ἀπήνεγκεν. μεγίστοις
 γὰρ ἀγῶσιν ἐαυτὸν παραθείς τὰς πόλεις τῶν ἄρητων Χριστοῦ
 ἐβόρησεν· καὶ τίς ἂν ἐξείπη κατ' ὄνομα ταύτας ἄς χειρωσάμενος
 ἐπαφόρους τοῖς Ῥωμαίοις Ἰωάννης ὁ Κουρκοῦας καὶ δομέστικος B
 τῶν σχολῶν [ἐποίησατο;] τοῖς εἴκοσι καὶ δύο χρόνοις πόλεις χιλίας
 15 ἑκατὸν καὶ πλέον κατεστήσατο καὶ τῇ Ῥωμανίᾳ προσήγαγεν· καὶ
 ἦν ἰδεῖν τὸν ἄρηπνον Ἰωάννην τὸν Κουρκοῦαν ἐπὶ παρατάξεως
 πολεμικῆς διαλαλαίᾳς καὶ παραινέσεσι πιθυναῖς τοῖς Ῥωμαίοις
 χρώμενον, καὶ ἄλλον Τραιανὸν ἢ Βελισάριον εἰκάσαι καὶ ὀνομάσαι
 τοῦτον. καὶ εἴ τις πρὸς τούτους παραθήσει τὸν ἄνδρα, εὐρήσει
 20 πλείονας τὰς τοῦ Κουρκοῦα ἀνδραγαθίας καὶ ἀριστείας. οἱ δὲ
 λαμπρῶς ποδοῦντες καὶ θέλοντες μαθεῖν τὰς τοῦ Ἰωάννου Κουρ-

10 deest vox aliqua, vel auctor βαρβαρίζει. Combef. 14 ἐποίησεν?

urbes et arces et oppida et castella et munitiones Agarenorum subiugavit,
 duploque productiorem Romanam dicionem fecit, cum prius Christi fidei
 hostes in eas angustias adegissent sicque mancipassent, ut extra Char-
 siani arcam Hypselemque et Aly fluvium non excurreret. fidelis vero
 inque Romanorum imperatorem studiosus gnavusque illius servus Ioan-
 nes scholarum domesticus ad Euphratem usque ac Tigrim Romanae di-
 cionis fines protulit, spoliaque ac munera Romanis obtulit, indeque im-
 perator novum populum ac exercitum comparavit, multaque tributa quot-
 annis pendenda indixit, pluraque spolia et currus et captivos Agarenos
 inde revexit. maximis enim certaminibus se ipse obiectans infidelium urbes
 expugnavit. quis vero ex nomine sigillatim percenseat, quot urbes ar-
 cis expugnatas Ioannes Curcuas Romanis tributarias reddiderit? per
 annos duos supra viginti urbes ferme mille, iisque plures, subegit ac
 Romanae dicionis fecit; eratque videre virum pervigilem sub hostilis
 aciei incursu concionibus militaribus adhortationibusque suorum excitantem
 animos, ut Traianus alter aut Belisarius videri merito ac nuncupari
 posset. quis si quis Ioannem Curcuam cum illis contulerit, maiora eius
 bellica facinora fortiaque facta invenerit. sin quos autem Ioannis Cur-
 cuas res praecclare gestas ac monumenta magnifice noscendi cupido in-

C κοῦα ἀριστείας καὶ συγγραφεὺς εὐρήσουσιν ἐν δευτέρῳ βιβλίῳ ἑκτε-
θείας παρὰ Μανουὴλ πρωτοσπαθαρίου καὶ κριτοῦ.

42. Ἄξιον δὲ διηγήσασθαι καὶ τὰς τοῦ αὐταδέλφου μα-
γίστρου καὶ δομῆστικοῦ τῶν σχολῶν Ἰωάννου τοῦ πατρικίου καὶ
στρατηγοῦ Χαλδίας Θεοφίλου ἀριστείας καὶ ἀνδραγαθίας. οὗτος δ'
εἰς Χαλδίαν μονοστράτηγος γεγονὼς οὐκ ἐνέδωκεν αὐτόν, οἷα
οἱ πολλοὶ τῇ τροφῇ καὶ σπιτάλῃ καὶ ἡδοναθείᾳ χρῶνται·
ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκδοὺς πρὸς κόπους καὶ σκληρότητας, πρὸς τὴν
τὰς κώμης καὶ χώρας τῶν Ἀγαρηνῶν ληΐζεσθαι, ὥστε καὶ τοὺς

D οἰκοῦντας Ἀγαρηνοὺς εἰς τὸ κάστρον τὸ ἀνδρείοτατον καὶ πανθαύ-
μαστον Θεοδοσιόπολιν καὶ τὰ περίξ αὐτοῦ κάστρα αἰχμαλώτους
ἀγαγεῖσθαι καὶ τῷ μεγίστῳ Ἰωάννῃ φορολογῆσαι καὶ ὑποτίξαι
ἐποίησεν. ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ἄριστος στρατηγὸς ἀνε-
φαίνετο, καὶ οὐκ ἐφαίνετο μόνον ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυτο καὶ ἄλλος
Σολομῶν ὃ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀνεφαίνετο καὶ ἐγνωρίζετο. ὅς καὶ 15
τοῖς μετέπειτα καταλιπὼν τὸν ἔκγονον αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν λεγόμε-
νον Τξιμισκὴν· καὶ τῇ εὐφύτῃ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἀοκνίᾳ τοῦ ἀνδρός
P 266 πατρικίος καὶ στρατηγὸς διαφόρων θεμάτων τιμηθεὶς, ἔπειτα καὶ
ἐπὶ Νικηφόρου τοῦ Νικητοῦ βασιλέως τοῦ λεγομένου Φωκᾶ μέγι-
στρος καὶ δομῆστικός τῶν σχολῶν ἀνεφάνη. ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῶν 20
ἐν τῷ ῥῥθμῷ καὶ τῇ τάξει αὐτῶν διηγητέα· ὡσαύτως καὶ περὶ
Ῥωμανοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ διαφόρων θεμάτων, τοῦ οὐοῦ

cesserit, Manuelis protospatharii et iudicis calamo octo libris luculenter
explicata inveniunt.

42. Nec vero abs re fuerit eius quoque germani (magistri scilicet
ac scholarum domestici Ioannis) patricii ac Chaldae ducis Theophili res
bello fortiter gestas abs me enarrari. hic summa ducis potestate in Chal-
diam missus, non ut multorum moribus comparatum est, ut se ipsi volu-
ptatibus ac luxuriae dedant, sic ille molliori vitae deliciisque studuit, sed
laboribus duriorique disciplinae sese mancipans Agarenorum oppida ter-
rasque diripere ac populari, oppidanosque urbis munitae fortissimae ac
plane mirabilis Theodosiopolis circumvicinasque arcas sub iugum mittere,
magistroque Ioanni tributarias facere ac mancipare. sed et in Mesopo-
tamia exercitus ductor egregie fulsit, nec inane solum nomen protulit,
sed et virtutem probavit; alterque Salomon Iustiniani imperatoris aetatis
heros enituit atque habitus fuit, qui et posteris Ioannem Tximicem
nepotem reliquit; virique proba indole et fortitudine et diligentia patri-
cii diversorumque thematum praetoris ducisque auctus dignitate, ac
postremo Nicephoro Niceta (Phoca nuncupato) imperatore magister ac
scholarum domesticus creatus. sed de his quoque ordine inque forma
propria serie texenda narratio est; perindeque de Romano patricio d-

φυλάκτου τελευταίουτος, πατριάρχης ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου προχειρίζεται.

52. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμαῶς μακρῷ γήρῃ καὶ νόσῳ τρυχόμενος τὰ τῆς βασιλείας κατὰ διαθήκας ἀπακριβάζεται καὶ ἕνα-
5 κτα πρῶτον κατὰ διαθήκας τὸν πορφυρογέννητον Κωνσταντίνον
προσδιορίζεται, ἐν ἔτει ἑξάμυς χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ πεντηκο- B
στῷ τρίτῳ, καὶ καθ' ἑξῆς ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ τοῖς τούτου νιούς,
τὰ πρὸς αὐτοὺς ῥητῶς διασφαλισόμενος, ὡς εἶπερ τῷ πρώτῳ
βασιλεῖ κατὰ τι προσηταίσειαν, καθαιρεῖσθαι παραντίκα τῆς
10 βασιλείας.

53. Ἐπεὶ δὲ πολλοῖς τρόποις ὁ Θεὸς βούλεται σώζειν τὸν
ἄνθρωπον, συνεχώρησε Ῥωμαῶν βασιλέα συμφορᾷ ἀδοκίτῳ
προσπεσεῖν, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεῖς καὶ τῶν οικείων ἐν συν-
αισθήσει παραπτωμάτων γενόμενος σωτηρίας ἀξιωθῇ. συνεχώρησε C
15 γὰρ ἐπαναστῆναι αὐτῷ τὸν νιδὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὡσπερ ποτὲ
Ἀβρυσσάλωμ ἐναντίῳ Δαβὶδ τῷ οικείῳ πατρί. συμβούλοις οὖν
οὕτοις πρὸς τοῦτο χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαρνανῶ τῷ
Ἀργυρῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ πρωτοσπαθαρίῳ τῷ Πετεινῷ καὶ Μανουῆλ
τῷ Κουρτίκῃ, συνειδόντων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, τοῦτον
20 τοῦ παλατίου κακῶς κατήγαγεν καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ Ἐξορίας
ἀπέκρινεν μοναχόν.

vitae suae candore, Theophylacto patriarcha humanis exempto, a Constantino imperatore patriarcha provectus est.

52. Ceterum Romanus imperator longo senio morboque confectus imperii res rite ac accurate ex testamenti tabulis componit, primumque Augustorum Constantinum in purpura natam decernit, anno 6453; tumque secundo ac tertio ordine liberos imperatores constituit, diserte ordinans statuensque confestim in ordinem cogendos, si quid ullo modo in primum imperatorem offenderint.

53. Quoniam autem deus multis modis homini salutem praestare constituit, Romanum imperatorem in inexpectatam calamitatem (quae eius providentia!) incidere permisit, ut is illa castigatus ac de prioribus delictis admonitus salutem consequeretur. permisit namque Stephanum filium in eum insurgere, uti olim Absalom in patrem suum Davidem insurrexit. Mariani itaque exmonachi Argyri, Basiliique protospatharii Petini, nec non Manuelis Curticis consiliis abusus, conscis etiam reliquis imperatoribus, perperam patrem aula deturbavit, inque Prote insula relegatum monachi ritu totondit.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

Ἰπελείφθη ὁὖν αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦτον γαμβρὸς μηνὶ Δεκεμβρίῳ εἰκάδι, ἰνδικτιῶνος τρίτης, ἐν ἔτει ἑξάκις χιλιοσιῶ τετρακοσιοσιῶ πενηκοσιῶ τετάρτῳ· ὃς ἀτίκα Βάρδαυ τὸν 5 τοῦ Φωκά τῆ τοῦ μεγίστου ἀξία τιμήσας, ὡς χρόνῳ πολλῶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδραγαθίαν πολλάκις ἐπιδειξαμένου, δομέστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν Γογγύλην ναυμαχίας ἡγήτορα, καὶ στρατιάρχα τινὰς τῶν εὐχρήστων. εἶτα Β Βασιλείου, ᾧ ἐπίκλην Πτεινός, πατρικίον καὶ μέγαν ἐταιριάρχη, 10 τὸν δὲ ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀργυροῦν Μαρνανδὸν τὰ μοναχικὰ ἀποδύσας πατρικίον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκεν. ὡσαύτως καὶ Μανουὴλ τὸν ἐπιλεγόμενον Κουρτίκην πατρικίον καὶ δρουγγάριον τῆς βίγλης ἐποίησεν. οὗς τινὰς τρεῖς οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἢ τοῦ Θεοῦ δικαία κρίσις, ὡς εἰς Χριστὸν τοῦ κυρίου παροινή- 15 σαντας καὶ χεῖρας ἀδικῶς ἐπιβαλόντας, τῆς βασιλείας δρογομένους μετῆλθεν· ἐπὶ καθοσώσει γὰρ καταληφθέντες ἐκάτεροι οἰκτίστῳ C Θανάτῳ τὸ ζῆν ἀπέρρηξαν. τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πλατύτερόν τε καὶ ἐπεξεργαστικώτερον ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐξηγήσει ἐκδήσομαι.

CONSTANTINI IMPERIUM.

Constantinus itaque Romani gener summus imperator relictus est, mensis Decembris die vigesima, iudictione tertia, anno 6454. hic statim Bardam Phocae filium magistri dignitate auctum, quippe longi temporis experientia bellicis facinoribus clara saepius laude functum atque probatum, scholarum domesticum praefecit; Constantinum quoque Gongulem aliosque quosdam idoneos gnavosque duces Romanam classem ducere iubet. tum Basilium, cui cognomen Petinus (ac si Volucrum dicas), patricium creat ac magnum hetaeriarcham. Marianum, Argyrorum stirpe natum, detracto monachi habitu stabuli comitem facit. pariter Manuelem Curticem nominatum patricium ac excubiarum Drungarium constituit; quos tres viros, brevi interiecto tempore, iusta dei ultio insecuta est, quod in christum domini desaevisissent ac inique in eum manus iniectissent, cum scilicet imperandi libido eos incessisset: maiestatis enim rei peracti, miserando prorsus exitu vitam finierunt. ceterum quae ad illos spectant fusius operosiusque exsequar, ubi ex professo rem sum narraturus.

2. *Μετὰ δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρας, τῇ εἰκάδι ἰβδόμῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, ἵποπιεύσας Κωνσταντῖνος τὸν τε βασιλέα Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, μή ποτε καὶ κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια διαπράξωνται, καὶ λογισάμενος ὑπερ ἦν εἰκόσ, ὅτι 5 εἰ τοῦ ἰδίου πατρὸς οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται, ἐσιώσας αὐτούς, ἤδη ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ καθιζομένους, ἔτι τῆς βρώ- P 272
σεως οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, ἀνήρπασαν οὗτοι οἱ λεγόμενοι Τορνίκιοι καὶ ὁ πατρικῖος Μαριανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς τοῦτο ἠδτραπισμένοι, καὶ τοῦ παλατίου κατήγαγον καὶ ἐν ταῖς πλησια-
10 ζούσαις νήσοις τούτους περιώρισαν καὶ κληρικὸς ἀπέκλειραν. (3) μετ' ἄλλῃον οὖν οὗτοι αἰτησάμενοι τὸν ἴδιον πατέρα θεάσα-
σθαι ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ παρεγένοντο, καὶ τοῦτον ἐν τῷ μοναχικῷ σχήματι θεασάμενοι πένθει κατεσχέθησαν ἀφορήτῳ· οἷς ἐπιδα-
κρύσας ὁ πατὴρ ἔφη "εἰδὸς ἐγέννησα καὶ ἠψωσα· αὐτοὶ δὲ με
15 ἤθθησαν." εἰθ' οὕτως ἐξωρίσθησαν, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Πρσι- B
κόννησον (ἦν τινα Νεβρίαν ὀνομασμένην ἐκ τῆς κατὰ χρησμὸν δε-
δομένης προχόου ἄποικοι Σαμίων μετωνόμασαν, οἷς ἀφικομένοις
πρὸς νῆσον καὶ τῷ Θεῷ ἰλασκομένοις ἀριστοποιουμένοις τε ἀωρία
ἐτύγχανεν ὑπόθεν ἔδωρ κομίσσονται. γυνή δὲ τις ἔφη αὐτοῖς, "εἰ
20 ἔχετε πρόχουν, δώσω ὑμῖν ἔδωρ." ὑπερ λαβόντας, ὡς ὁ χρησμὸς,
καὶ γῆν ἐξητήσαντο. τῆς δὲ καὶ ταύτην δεδωκυίας, Πρόχουν τὴν
νῆσον ὠνόμασαν καὶ ταῖς ἀργυροῖς νομίμασιν πρόχουν εἰκόνιζον),*

18 ἀπορία?

2. Post dies quadraginta, Ianuarii mensis septimo supra vigesimum, Constantinus Stephanum imperatorem eiusque fratrem Constantinum suspectos habens, ne quando in se quoque eadem attentarent, secumque reputans, uti par erat, eos qui nec patri pepercissent, haud sibi parcituros, convivio acceptos iamque mensae accumbentes, et cum eis adhuc in ore cibus esset, comprehendi eos iubet. arrepti itaque a Torniciis, quos educant, et patricio Mariano aliisque eam in rem expeditis, aulique ducti atque in proximas insulas deportati, in clericos sunt attentati.

3. Haud ita post, invisendi patris impetrata venia, in insulam Proten venerunt; eoque conspecto monachi habitu intolerabili luctu correpti sunt. quibus pater collacrimatus, ait "filios genui et exaltavi; ipsi vero spreverunt me (Isai. 1 2)." sicque adeo relegati sunt, Stephanus quidem in Proconnesum; quam, cum Nebria appellaretur, coloni Samii ex dato iuxta oraculum aquali (προχουον Graecis dicto) mutata appellatione sic nuncupaverunt. cum enim in insulam venissent, deumque placaturi prandium epulasque instruerent, decrat unde commode aquam conveherent. ad quos mulier quaedam "si aequalam habetis" inquit, "ego aquam dabo." accepta aqua, pro oraculi ratione, petierunt et terram. qua ipsa ex muliere accepta, Πρόχουον Graece (ac si Latine Aequalam dicas) insulam vocaverant, nummosque argenteos aqualis figura signave-

ἐπυκάτωθεν αὐτῶν βάρθρα καὶ τὰ στηθεῖα λεγόμενα. χρόνου δὲ περικυκλώσαντος τῷ αὐτῷ μηνὶ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ παλατιου κατήγαγον.

48. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τίμιον τοῦ Χριστοῦ ἔκμαγειον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρατεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην περισταμένης, ἀπέστειλαν οἱ αὐτῆς οἰκήτορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν διαπρεσβευόμενοι τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἅγιον ἔκμαγειον παρέχω **B** ἐπαγγελλόμενοι· ὑπὲρ δὲ τῆς τοιαύτης χάριτος δεσμίους ἤτήσαντο τῶν ἐπιφανῶν ἀντιλαβεῖν, χρυσοβούλλιον τε λαβεῖν ὥστε μηδέποτε τὴν τούτων χώραν παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι. ὁ δὲ καὶ γέγονεν. τοῦ ἁγίου δὲ ἔκμαγειον ἦτοι μανδηλίον ἀποσταλῆτος καὶ ἤδη τῇ Κωνσταντινουπόλει πλησιάζοντος, Θεοφάνης πατριῆς οἱ παρακοιμώμενος ἐν τῷ ποταμῷ Σαγάρω ἐξεληθὼν ἤχητησεν αὐτῷ μετὰ λαμπρῶς φωταγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς καὶ ὑμνωδίας· καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ὄντος **C** κακεῖ αὐτὸ προσκυνήσαντος. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθὼν ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ οἱ τε βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφανός τε καὶ Κωνσταντίνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνος σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεοφύλακτῳ· καὶ μετὰ τῆς δεούσης τοῦτο ἀναλαβόντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ φωταγωγίας μεγίστης προαγούσης, μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας περὶ δὲ διεκόμισαν, καὶ προσκυνηθῆν ἐκέϊσε ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον.

pectus ascendentes) contriverunt. anni autem vertente circulo, eodem ipso mense, Romanum imperatorem eius filii aula eiecerunt.

48. Edessa autem urbe, in qua veneranda Christi effigies posita erat, a Romano exercitu obsessa et ad extremas angustias redacta, oppidani oratores ad Romanum imperatorem mittunt, rogantes solvi obediētionem, eius muneris gratia se Christi sacram effigiem in linteo expressam daturus polliciti; huiusque ipsius muneris vicem ex suis victos recipere petebant, qui nobiliores essent, bullaque aurea eam ipsis praestari fidem, ut nunquam Romanae copiae Edessenam regionem devastarent. quod sic utique factum. missa itaque sacra effigie seu sudario, iamque haud procul Byzantio, Theophanes patricius et accubitor ad Sagrium fluvium cum splendido cereorum apparatu congruoque culta et canticis illi obviam processit, mensisque Augusti quinta decima cum illo in urbem intravit, imperatore in Blachernis constituto, ubi etiam effigiem illam adoravit. in crastinum exierunt ad portam auream tum imperatoris duo filii Stephanus et Constantinus, tum Constantinus illius gener cum Theophylacto patriarcha; debitoque honore susceptum sacrum pignus, universo senatu praeeunte maximaque cereorum atque lampadum segete prae lucente, adusque S. Sophiae templum pedibus detulerunt, atque illic adoratione mysticoque cultu exceptum in palatium intulerunt.

πεπληρωμένον πυρός, συνεδαβελλίζετο δὲ ὑπὸ ἀτζυπάδων πολλῶν.
 καὶ ὄρᾳ τὴν Θεοτόκον ἐλθοῦσαν πρὸς αὐτὸν καὶ λαλήσασαν τοῖς
 εὐνούχοις διὰ τὴν ἑλεημοσύνην αὐτοῦ. ἐνόησασα αὐτῶν ἡ Θεοτό-
 κος εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Τροπικὴν. διῆλθεν δὲ δεδεμένος ὁ κῦρ B
 5 Κωνσταντίνος ὁ σφαγείς καὶ ὁ μητροπολίτης Ἀναστάσιος Ἡρα-
 κλείας, ἀγόμενοι παρὰ ἀτζυπάδων· καὶ παρέδωκαν αὐτοὺς καὶ
 ἐνέβαλον εἰς τὸ πῦρ ἐκεῖνο. τῇ ἡμέρᾳ δὲ ἐν ᾗ ἐθεάσατο ὁ βασι-
 λεὺς τὸ ὄναρ, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐτελεύτησαν καὶ οἱ δύο. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς Ῥωμανὸς ἀποστείλας εἰς πάντα τὰ μοναστήρια καὶ τὰς λαύ-
 10 ρας, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ εἰς Ῥώμην, προσεκα-
 λέσατο μοναχοὺς ἁγίους τὸν ἀριθμὸν τριακοσίους· καὶ τῇ μεγάλῃ
 πέμπτῃ ἐκδυσάμενος τὸν χιτῶνα καὶ τὴν στολὴν, ἣν περιεβέβλητο,
 ἐνώπιον πάντων σταθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτε ἔμειλλεν ὁ πρεσβύ- C
 τερὸς ὑψώσειν τὸν Θεῖον καὶ ἅγιον ἄρτον, ἔχων ἐν καρδίᾳ γε-
 15 γραμμένης τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας πάσας ἐστηλίτευσεν αὐτὰς κατε-
 νόπιον πάντων. τῶν δὲ μοναχῶν κραζόντων τὸ κύριε ἔλεησον καὶ
 δεκρυροσούντων, ἐνὶ ἐκάστῳ βυλῶν μετάνοιαν συγχώρησιν ἤτει
 καὶ πάντων τῶν μοναχῶν συγχώρησιν δόντων αὐτῷ, καὶ κοινωνίας
 τυχῶν, ἀνερχομένων αὐτῶν ἐν τῇ τραπέζῃ δοῦς σχοινίον μειρακίᾳ
 20 καὶ ῥέκαν, ἔτυπεν τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγων οὕτως “ἔσειλθε καθό-
 γηρε ἐν τῇ τραπέζῃ.” καὶ πάντων καθισθέντων ἐκαθίσθη ὁ βα-
 σιλεὺς κλαίων καὶ ὀδυρόμενος. τὸ δὲ πεττάκιον ὃ ἦν γεγραμμένον D

1 δάβελος, δαλὸς Λάκωνος. Hesych. Combef.

igne plenum erat; unaque tartarei multi satellites torribus igneque
 aspergebant. videt vero venientem deiparam, eius eleemosynarum gra-
 tia cubicularios alloquentem; quae et induens illum in Tropicam (sic di-
 ctum palatii locum) induxit. interim transeunt dominus Constantinus,
 qui necatus fuerat, nec non Anastasius Heracleae metropolita, quos tar-
 tarei satellites trabebant, tradideruntque illos et in ignem illum mise-
 runt. qua vero nocte imperator insomnium vidit, ambo hi in vivis esse
 desiderunt. misis itaque illo in monasteria omnia laurasque nuntiis, per-
 indeque in sanctam civitatem Romamque, sanctos monachos trecentos
 numero ascivit; magnaue quinta feria exuens tunicam ac quam gere-
 bat vestem, in oculis omnium in ecclesia stans, cum sacerdos divinum
 sanctamque panem levaturus esset, scripta in libello sua omnia peccata
 cunctis audientibus evulgavit atque traduxit. monachis vero clamanti-
 bus “domine miserere” ac lacrimis diffluentibus, unicuique devote caput
 inclinans veniam flagitabat. cunctisque monachis condonantibus, ac com-
 munionem consecutus, illis ad mensam accedentibus, puere flagellum e
 funibus lorumque tradidit, qui eius pedes eruraque caederet, in haec
 verba loquens “ingredere ad mensam Caogere;” cunctisque sedentibus
 sedit imperator lugens ac gomens. libellum vero, quo illius peccata con-

ἔχον τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, βουλώσας ἀπέστειλεν εἰς τοὺς καλο-
γήρους τοὺς ἀπολιφθέντας, ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν ἐν ἁγίοις Δερ-
μοκαίτην, ἀποστείλας καὶ δύο κεντηράρια εἰς τοὺς μοναχοὺς ἐν
τῷ Ὀλύμπῳ, ἵνα εὕξωνται ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας. ὁ
Δερμοκαίτης ἀναλαβόμενος τὸ τε χαρτίον καὶ λογύριον ὤρισε πάν- 5
τας τοὺς μοναχοὺς τοῦ νησιῦσαι δύο ἑβδομάδας καὶ εὕξασθαι
ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ. τοῦ Δερμοκαίτου δὲ ἰσταμένου ἐν μιᾷ
νυκτὶ καὶ εὐχομένου φωνῇ ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἀοράτως, "ἐνίκησεν
P 274 ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ." ταύτης δὲ φωνῆς ἐκ τρίτου ἀκούσας,
τὸ χαρτίον λαβὼν καὶ λύσας εἶπεν αὐτὸν καθαρὸν μὴ ἔχον γράμ- 10
μι ἐν καὶ μόνον. προσκαλεσόμενος δὲ πάντας τοὺς μοναχοὺς καὶ
ὑποδείξας αὐτό, ἐδόξασαν τὸν Θεὸν πάντες. καὶ ποιήσαντες ἀφέ-
σιμον πάντες οἱ μοναχοὶ ἀπέστειλαν αὐτὸ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμα-
νόν, καὶ συνετάφη μετ' αὐτοῦ.

5. Ὦντος δὲ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐν τῇ νήσῳ, ὁ πα- 15
τριάρχης Θεοφύλακτος καὶ Θεοφάνης πατρικίος καὶ παρακοιμώ-
B μενος βουλήν ἐβουλεύσαντο ὥστε τοῦτον πύλιν ἐν τῷ παλατίῳ
ἀγαγεῖν· ἦν καὶ αὐτῷ ἀνακοινωνησάμενος καὶ παραπεισάντες τοῦ-
τον ἑκαροσκόπουν πότε τὸ πέρασ τῇ τοιαύτῃ βουλῇ ἐπιδήσουσιν.
ἔπει δὲ τὰ τῆς βουλῆς ἐφωράθη καὶ κατεμηνύθη τῷ βυσιλεὶ Κων- 20
σταντίνῳ, τοὺς συνεργοὺς αὐτῆς ἡμόνατο· τὸν μὲν γὰρ πατρικίον
Θεοφάνην ἐξώρισεν, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον Γεώργιον καὶ πεγ-

scripta erant, bulla obsignatum ad Calogeros (seniores praesertim monachos) misit, quorum eo conventu desiderata praesentia; similiter quoque ad sanctum Dermocaitem, missis etiam duobus centenariis ad monachos in Olympo exercentes, ut pro eius animae salute preces ad deum funderent. Dermocaites accepto tum libello tum pecuniae summa, cunctos monachos duas septimanas ieiunare iubet ac pro illius peccatis preces fundere. cumque Dermocaites una nocte staret ac ad deum preces funderet, vox ad eum invisibili ratione facta est, "vicit dei clementia ac humanitas." iamque tertio audita voce, sumens libellum ac solvens, mundum invenit, ita ut nec unum elementum in eo exaratum exstaret. accitis itaque omnibus monachis ostensoque libello, omnes deum laudaverunt, scriptumque veniae libellum cuncti componentes ad Romanum imperatorem miserunt; eaque literae cum eo sepultae sunt.

5. Interim autem versante Romano in insula, consilium inierunt Theophylactus patriarcha et Theophanes patricius ac sacri cubiculi praefectus (accubitorum vocant) eum iterum in palatium reducendi; eoque cum Romano communicato, ac ipso demum in eandem sententiam pertracto, commodum tempus observabant quo huic finem molitioni imponerent. prodita autem machinatione ac Constantino imperatori denuntiata, in eius auctores animadvertit. ac Theophanem quidem patricium in exilium egit; Georgium vero protospatharium ac pincernam

κέρην και Θωμαῖν πριμικήριον δείρας και κουρεύσας οὕτως ὑπερ-
ορία παρέπεμψεν.

6. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος ε', ἐπιβουλὴν τινας C
κατὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐμελέτησαν, βουλόμενοι τὸν βα-
σιλέα Στέφανον ἐν τῇ νήσῳ ὄντα ἐν τῷ παλατίῳ ἀγαγεῖν. ταύτης
οὖν μηνυθείσης Κωνσταντίνῳ διὰ Μιχαὴλ τοῦ Διαβολίνου λεγο-
μένου, τοὺς ἐπιβούλους κρατήσας ὁ βασιλεὺς τῶν μὲν τὰς ὄνας
καὶ τὰ ὄνα ἀπέτεμεν, τοὺς δὲ δαρμῶ ἀφορήτω ὑπέβαλεν καὶ ὄνοις
ἐπικαθίσας διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσεν καὶ ἔξορία παρέ-
10 πέμψεν.

7. Πεντεκαίδεκάτῃ δὲ Ἰουνίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἕκτης
'Ρωμανὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ νήσῳ τῇ ἐπὶ νομαζομένη Πρώτῃ τελευ- D
τῆ· καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἀποκομισθὲν ἐν τῇ αὐτοῦ
ἀπετέθη μονῇ.

15 8. Διήγημα δὲ μέγα και θαυμαστὸν παρέδραμον τοῦ λε-
χθῆναι. Στεφάνου και Κωνσταντίνου τῶν βασιλέων κατενεχθέν-
των ἀπὸ τοῦ παλατίου προτροπῇ Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεν-
νήτου, χωνουβαριασμός γέγονεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ μαγίστρου Ἰωάν-
νου τοῦ Κουρκούα τοῦ ἀποδομιστικῶν τῶν σχολῶν και εἰς τὸν τοῦ
20 μαγίστρου Ῥωμανοῦ Συρωνίτου και εἰς ἑτέρους και διαφόρους
οἴκους, και διαρπαγὴν και πτωχείας αὐτοῖς προεξένησαν. ὁ δὲ P 275
βασιλεὺς Κωνσταντίνος κατοικτείας τὸ ἔξαιρῆς και ἀθρόως
δρᾶσθαι αὐτοὺς πένητας, διορίσαστο τῷ ἐπάρχῳ Θεοφίλῳ ταῦτα

nec non Thomam primicerium virgis subactos detonsosque pariter rele-
gavit.

6. Mense Decembri, indictione sexta, insidias quidam moliti sunt
adversus Constantinum imperatorem, ut nempe Stephanum imperatorem
ex insula, in qua exsul agebat, in palatium reducerent. insidiarum ac-
cepto nuntio, delatore Michaele Diabolino sic nuncupato, captisque au-
ctoribus, aliis nares auresque Constantinus abscidit, alios intolerando
verberum cruciatu examinatos asinisque impositos ac per mediam urbem
ignominiose traductos exsilio relegavit.

7. Quinta decima Iunii mensis, indictione sexta, moritur Romanus
imperator in insula quam Proten vocant. eius cadaver in urbem rela-
tam in illius monasterio depositum est.

8. Magnum quidpiam ac admirandum, gesta percurrentem, me fere
praeteriit: nempe quo tempore Stephanus et Constantinus imperatores
aula eiecti sunt Constantini Porphyrogenneti iussu, contigit gravi hiatu
terram debiscere in domo magistri et scholarum exdomestici Ioannis
Circuae, in quo domo magistri Romani Saronitae, nec non in aliis iisque
diversis domibus; ex quo et factum est ut ii direptis ipsorum facultati-
bus in pauperiem redigerentur. misertus itaque Constantinus imperator,
dolensque eorum dilapsas opes ac repente exhaustam substantiam,

P 271

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

Υπελειφθη οὖν αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦτου γαμβρὸς
 μηνὶ Δεκεμβρίῳ εἰκάδι, ἰνδικτιῶνος τρίτης, ἐν ἔτει ἑξάκις χιλι-
 στῷ τετρακοσιοστῷ πενηκοστῷ τετάρτῳ· ὃς αὐτίκα Βάρδαν τῷ δ
 τοῦ Φωκά τῆ τοῦ μεγίστου ἀξία τιμήσας, ὡς χρόνῳ πολλῷ τῆ
 ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδραγαθίαν πολλάκις ἐπιδειξαμένον, δομέστων
 τῶν σχολῶν προχειρίζεται, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν Γογγύλην κα-
 μαχίας ἡγήτορα, καὶ στρατιάρχα τινὰς τῶν εὐχρηστῶν. εἰς
 Β Βασιλείον, ᾧ ἐπίκλην Πετινός, πατρικίον καὶ μέγαν ἑταιρείαρχην,¹⁰
 τὸν δὲ ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν Μαριανὸν τὰ μοναχικὰ ἀπο-
 δύσας πατρικίον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκεν. ὡσαύτως
 καὶ Μανουὴλ τὸν ἐπιλεγόμενον Κουρτίκην πατρικίον καὶ δρονηρί-
 ριον τῆς βίβλης ἐποίησεν. οὗς τινὰς τρεῖς οὐ μετὰ πολὺν χρόνον
 ἢ τοῦ Θεοῦ δικαία κρίσις, ὡς εἰς Χριστὸν τοῦ κυρίου παροῦσιν¹⁵
 σαντας καὶ χεῖρας ἀδίκως ἐπιβαλόντας, τῆς βασιλείας ὀρεγομένους
 μετήλθεν· ἐπὶ καθοσσιώσει γὰρ καταληφθέντες ἑκάτεροι οἰκίστη
 C θανάτῳ τὸ ζῆν ἀπέρρηξαν. τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πλατότερόν τι καὶ
 ἐπεξεργαστικώτερον ἐν τῇ προσηγουμένῃ ἐξηγήσει ἐκθήσομαι.

CONSTANTINI IMPERIUM.

Constantinus itaque Romani gener summus imperator relictus est, men-
 sis Decembris die vigesima, indictione tertia, anno 6454. hic statim
 Bardam Phocae filium magistri dignitate auctum, quippe longi temporis
 experientia bellicis facinoribus clara saepius laude functum atque pre-
 batum, scholarum domesticum praefecit; Constantinum quoque Goangium
 aliosque quosdam idoneos gnavosque duces Romanam classem ducere
 iubet. tum Basilium, cui cognomen Petinus (ac si Volucrum dicas), pe-
 tricum creat ac magnum hetaeriarcham. Marianum, Argyrorum stirps
 natum, detracto monachi habitu stabuli comitem facit. pariter Manuclum
 Curticem nominatum patricium ac excubiarum Drungarium constituit;
 quos tres viros, brevi interiecto tempore, iusta dei ultio insecuta est,
 quod in christum domini desaeuissent ac inique in eum manus iniici-
 sent, cum scilicet imperandi libido eos incensisset: maestatis enim rei
 peracti, miserando prorsus exitu vitam finierunt. ceteram quae ad illos
 spectant fasius operosiusque exsequar, ubi ex professo rem sum narra-
 turus.

2. *Μετὰ δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρας, τῇ εἰκάδι ἑβδόμῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, ἵποπιεύσας Κωνσταντῖνος τὸν τε βασιλέα Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, μὴ ποτε καὶ κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια διαπράξινται, καὶ λογισάμενος ὑπερ ἦν εἰκός, ὅτι οὗτοι τοῦ ἰδίου πατρὸς οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται, ἐστιάσας αὐτούς, ἤδη ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ καθεζομένους, ἔτι τῆς βρώσεως οὐσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, ἀνήρπασαν οὗτοι οἱ λεγόμενοι Τορτζιοὶ καὶ ὁ πατρίκιος Μαρριανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς τοῦτο ἡτρησμένοι, καὶ τοῦ παλατίου κατήγαγον καὶ ἐν ταῖς πλησιασούσαις νήσοις τούτους περιώρισαν καὶ κληρικὸς ἀπέκειραν.*

(3) *μετ' ἄλλῃον οὖν οὗτοι αἰτησάμενοι τὸν ἴδιον πατέρα θεάσασθαι ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ παρεγένοντο, καὶ τοῦτον ἐν τῷ μοναχικῷ σχήματι θεασάμενοι πένθει κατεσχέθησαν ἀφορήτως· οἷς ἐπιθεκρῶσας ὁ πατὴρ ἔφη "υἱὸς ἐγέννησα καὶ ἔψωσα· αὐτοὶ δὲ με ἐξήτέησαν." εἰθ' οὕτως ἐξωρίσθησαν, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Πρωκόννησον (ἦν τινα Ναβρίαν ὀνομασμένην ἐκ τῆς κατὰ χρῆσιν δεδεμένης προχόου ἄποικοι Σαμίων μετωνόμισαν, οἷς ἀφικόμενοι πρὸς νῆσον καὶ τῷ Θεῷ ἰλασκομένοις ἀριστοποιουμένοις τε ἄωρα ἐτίθηκται ὑπόθιν ἕδωρ κομίσονται. γυνὴ δὲ τις ἔφη αὐτοῖς, "εἰ θέλῃτε πρόχουον, δώσω ὑμῖν ἕδωρ." ὑπερ λαβόντες, ὡς ὁ χρῆσιμός, καὶ γῆν ἐξητήσαντο. τῆς δὲ καὶ ταύτην δεδωκυίας, Πρόχουον τὴν νῆσον ὠνόμισαν καὶ τοῖς ἀργυροῖς νομίμασιν πρόχουον εἰκόνηζον),*

18 ἀπορία?

2. Post dies quadraginta, Ianuarii mensis septime supra vigesimum, Constantinus Stephanum imperatorem eiusque fratrem Constantinum suspectos habens, ne quando in se quoque eadem attentarent, secumque reputans, uti par erat, eos qui nec patri pepercissent, haud sibi parcituros, convivio acceptos iamque mensae accumbentes, et cum eis adhuc in ore cibus esset, comprehendi eos iubet. arrepti itaque a Torniciis, quos vocant, et patricio Mariano aliisque eam in rem expeditis, auliqueeducti atque in proximas insulas deportati, in clericos sunt atque tati.

3. Haud ita post, invisendi patris impetrata venia, in insulam Proctem venerunt; eoque conspecto monachi habitu intolerabili luctu correpti sunt. quibus pater collacrimatus, ait "filios genui et exaltavi; ipsi vero spreverunt me (Isai. 1 2)." sicque adeo relegati sunt, Stephanus quidem in Proconnesum; quam, cum Nebria appellaretur, coloni Samii ex dato iuxta oraculum aequali (προχόουον Graecis dicto) mutata appellatione sic nuncupaverunt. cum enim in insulam venissent, deumque placatari prandium epulasque instruerent, deerat unde commode aquam conherent. ad quos mulier quaedam "si aequalem habetis" inquit, "ego aquam dabo." accepta aqua, pro oraculi ratione, petierunt et terram. qua ipsa ex muliere accepta, Πρόχουον Graece (ac si Latine Aequalem dicas) insulam vocaverunt, nummosque argenteos aequalis figura signave-

ἀπὸ δὲ Προικοννήσου εἰς Ῥόδον, ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς Μιτυλήνην, ὃ
 C δὲ Κωνσταντῖνος εἰς Τένεδον, ἐκείθεν εἰς Σαμοθράκην· ἐν ἧ καὶ
 ἀνταρσίαν μελετήσας, καὶ τὸν ἐκ βασιλικῆς κλεψύσεως τὴν αὐτοῦ
 φυλακὴν πεπιστευμένον Νικήταν πρωτοσπαθάριον ἀναιρήσας, καὶ
 αὐτὸς παρὰ τῶν αὐτὸν φυλασσόντων ἀνεσφάγη. οὗ τὸ σῶμα πα-
 ρακομισθὲν ταφῇ παραδίδοται μεγαλοτίμως, ἐν ἧ περὶ τούτου ἡ
 πρώτη αὐτοῦ σύμβριος ἀπέκειτο Ἑλένη τοῦνομα. Μιχαὴλ δὲ τὸν
 τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου υἱόν, τὰ βασιλικὰ πέλδιλα Κωνσταν-
 τῖνος ὃ πορφυρογέννητος ἀφελόμενος, κληρικὸν καὶ μάγιστρον καὶ
 D ῥάικτωρα πεποίηκεν. ὅσοι δὲ ἐπέβαλον χεῖρας ἐπὶ τῇ καταβάσει
 Ῥωμανοῦ βασιλέως, ταῦτα πεπόνθασιν. ὃ μὲν Βασίλειος μάγισ-
 τρος εἰσκομισθεὶς καὶ πομπευθεὶς καὶ ἐξορωθεὶς στένων καὶ τρέ-
 μων τὸν βίον αὐτοῦ ἐν ἐξορίᾳ ἐτέλεσεν· τὸν Μαρσιανὸν γυνὴ ἀπὸ
 ἔνθους ῥήψασα πλάκα τὴν ἑαυτοῦ κεφαλῆν, τὸν μύρον Ἰούδα ἐχρή-
 σατο· ὃ δὲ Διογένης καὶ στρατηγὸς λογχευθεὶς παρὰ δύο ἀξι-
 πάδων τοῦ Μαλελείνου κακὸν θάνατον ἔδωκεν· ὃ δὲ Κουρτίης
 P 273 ἀπερχόμενος εἰς Κρήτην μετὰ τοῦ δρομωνίου ἐποντίσθη· ὃ δὲ
 Κλάδων εὐρεθεὶς εἰς μούλτον ῥινοτομηθεὶς καὶ τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἐκ-
 τμηθεὶς· ὡσαύτως καὶ ὁ Φίλιππος καὶ οἱ λοιποί.

4. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ὄρη κατ' ὄναρ δύο εὐνούχους
 λευκοφοροῦντας, καὶ κρατήσαντες αὐτὸν τῶν χειρῶν ἤγαγον αὐ-
 τὸν εἰς τὴν Τρικύμβalon ὀλόγυμον. τὸ δὲ τζυκανωτήρα ἦν

6 fort. πατρὸς μονῆ. Combef.

runt. Proeconneso Rhodum transtulerunt, inde Mitylenem. Constanti-
 num vero Tenedum, indeque in Samothraciam deportaverunt; ubi etiam
 rebellionem molitus, ac Niceta protospathario, cui illius custodiendi par-
 tes imperatoris iussu concreditae erant, occiso, ipse quoque a reliquis
 custodibus necatus est. eius delatum cadaver magnifico tumulo illatum
 est, in paterno eodem monasterio, in quo eius prior uxor Helena ante
 condita fuerat. Michaellem Christophori imperatoris filium, detractis ei
 imperialibus calceis, Constantinus Porphyrogennetus clericum et magi-
 strum ac rectorem creavit. quotquot vero Romano imperatori aula de-
 turbando manus adiecerant, istiusmodi poenas dederunt. Basilius magi-
 ster in urbem illatus pompaque ignominiosa traductus ac exsilio releg-
 tus, gemens ac tremens vitae reliquum patria extorris egit. Mariam
 impacta e sublimi in cervicem tabula mulier Iudae fato occidit. Dioge-
 nes, ductor exercitus, a duobus Maleleini atsupadis (satellites dicuntur)
 lancea transfixus, mala morte periit. Curtices in Cretam profectus ipse
 cum scapha mari submersus est. Clado in seditione deprehensus ante
 auribusque mutilatus est; perindeque Philippus et alii.

4. Ceterum Romanus imperator videt in somnis duos cabalicarios
 candido amictu, qui manibus arreptum, ut erat toto corpore nudus, in
 Tricymbalum (sic dictum palatii locum) traherent. porro sphaeristerium

χων και διαπρέψας ἐν πάσῃ ἀρετῇ και ὀρθῷ δόγματι· και ὡς ἄλλος Ἰωάννης Χρυσόστομος παρὰ πολλῶν ἐγνωρίζετο και ἐλέγετο, και οὐκ ἐλέγετο μόνον ἀλλὰ και ἐφαίνετο. τρῦτον ὄρων ὁ φιλόκαλος Κωνσταντῖνος ἔχαιρε και ἠγαλλιᾶτο ὡς τοιοῦτον ἄνδρα ἐπιτυ-
 5 χῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ.

12. Ὁ δὲ φιλόθεος και φιλόκαλος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁμοίωτροπον εὐρῶν Ἰωσήφ πατρικίον και πραιπόσιτον, και πρὸς τὰς πολιτικὰς λειτουργίας ἐχέφρονα και πτηνοῦ ταχύτερον, σακελάριον προχειρίζεται, ἐπειτα δρογγέριον πλωῖμου, και πῦσαν τῆν
 10 ἔξουσίαν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἀνατίθεικεν.

13. Τὴν δὲ τοῦ πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου φιλοκα-
 15 λῖαν και καλλιεργίαν και τὴν πρὸς πάντα διόρθωσιν και βελτίωσιν μέλλων διηγῆσθαι, και ὅπως εὐσεβῶς και δικαίως τὸ ὑπήκοον περιέσσωσεν, και τὸ κατ' ἀξίαν τοῦ ἀνδρός μὴ εὐπορῶν, ἐπαινέσαι
 • 15 δεδοικώς, σιγῆσαι μᾶλλον ἄξιον· πλὴν οὖν ἐκ τῶν πολλῶν σοφορά-
 20 δην ἄξιον εἰπεῖν.

14. Οὗτος πάντα ἐφευρῶν εἰς ἀχρεϊότητα και ἀμειλιαν, και τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν χυδαιωθέντων και καταφρονηθέντων, D
 ὡς φιλόθεος και φιλόκαλος προέκρινεν τῶν δειλῶν και ἀνάδρων
 30 τοὺς εὐτόλμους και ἀνδρείους, και τούτους τῷ μαγίστρῳ και δομε-
 στικῷ τῶν σχολῶν Βάρδα τῷ Φωκῇ παραδοὺς νικῆν τῇ Ῥωμαϊκῇ

17 deest vox γεννηότα aut κατακασόντα. Combef.

rus, ac qui sanctioris vitae institutum a teneris unguiculis consecratus omni virtute sanaque doctrina excellisset; quem velut alterum Ioannem Chrysostomum plerique nosset ac dicerent, neque id nomine tenuis, sed ita ut vere talis videretur. huius conspectu honesti amans Constantinus gaudebat animoque gestiebat, ut qui virum talem in diebus suis nactus esset.

12. Dei porro honestique amans Constantinus imperator, vir scilicet religiosus ac studiosus, virum nactus pari secum morum honestate ornatum, Iosephum patricium et praepositum, civilium utique rerum administratione solertem ac voluere celeriore, sacellarium praeficit tamque rei navalis drungarium, suamque omnem in eum potestatem contulit.

13. Constantini porro Porphyrogenneti honesti rectique studium reaque praeclare gestas, cuncta denique virtute fulgentes vili sorte haberi atque contemni, tanquam in deum religiosus honestique cultu strenuus, ignavis muliebrique animo viris audaces fortique animo ac robore praeditos anteponens, atque illis Barda Phoca patricio domestico praeposito,

ἀρχῇ προεξέτησεν. πολλῶν δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἡμῶν καλῶν καὶ ἀξιειπαινέτων γνώσεις καὶ λογικὰ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι, τούτων οὐκ οἶδ' ὕψως ἀμεληθέντων καὶ παροραθέντων τί σοφίζεται ὁ φιλοσοφώτατος ἐκεῖνος νοῦς; ἐπεὶ γὰρ ἡπίστατο πρᾶξιν καὶ θεωρίαν

P 278 πρὸς θεὸν ἡμᾶς οἰκιοῦντα, καὶ τὴν μὲν πρᾶξιν πολιτικοῖς προσ-5
αριβόζουσιν πράγμασιν, τὴν θεωρίαν δὲ τοῖς λογικοῖς, ἀλλήλοις δι' ἀμφοτέρων βοηθεῖ, τὸ μὲν πρακτικὸν διὰ ῥητορικῆς τέχνης ἀσκεισθαι παρασκευάζων, τὸ δὲ θεωρητικὸν διὰ φιλοσοφίας καὶ φυσικῆς τῶν ὄντων διαγνώσεως. παιδευτὰς δὲ ἀρίστους προέ-
κρινεν· εἰς Κωνσταντῖνον πρωτοσπαθᾶριον τὸν τηρικαῦτα μυστι-10
κὸν τὸ τῶν φιλοσόφων παιδοτριβεῖον δέδωκεν, εἰς δὲ τὸ τῶν ῥητόρων Ἀλέξανδρον μητροπολίτην Νικαίας, εἰς δὲ τὸ τῆς γεωμετρίας

B Νικηφόρον πατρικίον τὸν γαμβρὸν Θεοφίλου ἐπύρχου τοῦ Ἑρω-
τικοῦ, εἰς δὲ τὸ τῶν ἀστρονόμων Γρηγόριον ἀσηκρητίν. καὶ πολ-
λὴν ἐπιμέλειαν καὶ σπουδὴν εἰς τοὺς φοιτητὰς ὁ αὐτοκράτωρ ἐποι-15
εῖτο, ὁμοδιαίτους καὶ ὁμοτραπέζους τούτους καθ' ἑκάστην ποιῶν καὶ ἀργύρια παρέχων καὶ ὁμίλιας μετ' αὐτῶν προσηνεῖς ποιούμενος. καὶ οὐ πολλὸς χρόνος διελθὼν, τὰς μεγάλας ἐπιστήμας καὶ τέχνας τῇ θωπείᾳ καὶ συνέσει τοῦ αὐτοκράτορος κατωρδύσαντο, καὶ κριτὰς καὶ ἀντιγραφεῖς καὶ μητροπολίτας ἐξ αὐτῶν ἐκλεξάμε-20
C νος τετίμηκεν, καὶ τὴν πολιτείαν Ῥωμαίων τῇ σοφίᾳ κατεκόσμησεν καὶ κατεπλούτισεν.

imperio Romano auctor victoriae fuit. cum autem in Romana re publica plures honestae ac laude dignae disciplinae vigerent, artesque liberales ac scientiae in ea exstarent, ac (qua ex causa nescio) illae neglectae essent et in contemptum venissent, quidnam mens illa philosophicis rationibus summe exulta comminiscitur? cum enim eum non lateret inire nos actionis culta et contemplationis cum deo necessitudinem, ac quidem actionem civilibus rebus gerendis congruere, contemplationem vero iis qui ratione regantur appositam esse; alteram alteri suppetias fore statuit; eos qui operam rei publicae navent, rhetorica arte excoli curans, qui vero studeant contemplationi, praeceptis philosophicis ac naturali rerum consideratione. porro magistros praestantissimos delegit; ex quibus Constantinum protospatharium mystici tum munere fungentem philosophorum ludo praefecit, rhetorum Alexandrum Nicaeae metropolitam, geometriae Nicephorum patricium Theophili praefecti Erotici generum, astronomiae Gregorium a secretis. multam autem imperator discipulis diligentiam curamque adhibebat, quos quotidie contabernales mensaeque socios adhiberet pecuniisque demereretur ac blandis colloquiis deliniret. nec longe tempus processit, cum iis delinimentis eaque foventis imperatoris prudentia adultis ingeniis magnas illi scientias artesque plene didicerunt; ex quorum censu delectos imperator iudicum ac senatorum secretariorumque et metropolitaram honore sublimavit, Romanamque rem publicam sapientia exornavit atque ditavit.

15. Ἀλλὰ καὶ τὰς βασιλικὰς στολὰς καὶ τὰ ἔκπαλαι στέμ-
 ματα καὶ διαδήματα φθυρέντα εἰς ἀνακαίνισιν διωρθώσατο, καὶ
 τὸν Βουκολέοντα ζυφίοις, ἐκ διαφόρων τόπων ἀγαγόν, ἐκαλλώ-
 πισεν, κάκεισε ἰχθυοτροφεῖον ἐποίησεν. ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῇ φυ-
 5 λακῇ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἔξωθεν θεμάτων κατεχομένων δεσμῶν
 ἠρεύνησε καὶ ἐπεσκέψατο καὶ τῶν δεσμῶν ἐλυτρώσατο, ὡς πάντας
 σωτήρια ἐπευφημοῦν τὸν ἀγαθὸν καὶ χριστομίμητον ἄνακτα Κων- D
 σταντῖνον. τὴν δὲ ἀρετὴν καὶ τὴν γνῶσιν οὕτως ἐτίμησεν ὡς ἄλ-
 λος οὐδεὶς τῶν βεβασιλευκότων· καὶ ὄντινα γνῶσιν ἔχοντα καὶ
 10 πρὸς τοὺς νόμους φύσιν καὶ ἐπιτηδειότητα εὐρηκῶς ἦν, προαινεβί-
 βασεν καὶ εἰς ὑψηλότερον θρόνον ἀποκατέστησεν. καὶ ἦν ἰδεῖν
 δικαιοδοσίαν καὶ εὐνομίαν ἐν πᾶσιν, ὡς τοῦ πορφυρογεννήτου
 ταύτην φιλοσοφοῦντος καὶ κατασπαζομένου. καὶ νόμον ὃ αὐτο-
 κράτωρ ἐξέθετο· ἰδὼν γὰρ πολὺ πλεονεκτικὸν παρὰ τῶν ἀπορρέ-
 15 στων ἐκχυθῆν καὶ τῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ χωρίων ὑπεισελ- P 279
 θόντων ἀρχόντων καὶ τοὺς ταλαιπώρους κένητας καταδυναστεύον-
 των, καὶ καθ' ἕρπαγὴν τῶν δυνατῶν προάστεια προσκτησαμένων
 διὰ ποικίλης τῆς μεθόδου αἰτίας, ἔγνωσεν ποιήσασθαι τὴν τού-
 των ἀφαίρεσιν. τί ποιῶ ὁ σοφὸς ἐν πᾶσιν; συνυγαγὼν τῇ ὑπὸ
 20 χεῖρα βουλευτικῇ ποιῆται μεθόδῳ, τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως αὐ-
 τοῦ ὑπεισελθόντας πλουσίους καὶ ἔξωνησαμένους ἢ δωρησαμένους
 καὶ κατακρατήσαντας τόπια ἢ ἀγροὺς εἰς χωρία ἀναρχύρους ἐκ-

15. Sed et Augustales vestes quae longioris temporis usu detritae erant, exesaque stemmata ac diademata nova instauravit. Bucoleonem statuis, variis ex locis convectis, magnifice ornavit, inque eo piscinam construxit. captivos cum urbanos tum provinciales carcere detentos diligenter pervestigabat ac in visibat exque vinculis absolvebat, sic nimirum ut omnes optimo Christianique imitatione mitissimo ac clementi imperatori Constantino acceptam salutem referentes faustis illi acclamationibus comprecarentur. virtuti ac scientiae maiorem supra decessores omnes Augustos honorem habuit. si quem nactus esset virum eruditum legumque scientiae ex indolo comparatum ac idoneum, honore promovebat ac sublimiori eum sede collocabat. vidisses aequi iustique rationem in omnibus vigentem, ut cuius cultu Porphyrogennetus philosopharetur ac quam amplexaretur. legem quoque edidit imperator. videns enim insatiabilium hominum nequitia iniuriam alienique usurpationem longe diffusam, proceresque in medias provincias oppidaque et loca subingressos luctuosos pauperes opprimere, vilique pretio ac rapina variis artibus atque fraudibus illorum suburbana sibi comparasse, haec illis auferre constituit. quid ergo vir ubique sapientissimus facit? nempe congregato senatu illius decreto sancit, ut qui ex eo tempore quo ille rerum summam adeptus esset, subingressi divites vel pecunia numerata vel datis muneribus suburbana aut agros vel praedia sui iuris fecissent, his

στωρευθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι. ὁ δὲ πρωτοκαγκελλαρίω αὐτοῦ σὺν τῷ λεγομένῳ Ζωναρῷ προσδιορισάμενος, ὃς ἄτε εὐφυῆς κλέπτης καὶ μοχθηρὸς, καὶ κατέχων τὰ τούτων οἰκήματα καὶ πολλὴν σπουδὴν καταβαλὼν, πάντα ἐσφετερίσατο καὶ τῆς ἀπλήστου αὐτοῦ γνώμης ἐνεφορήσατο καὶ μάλιστα τὴν δεκάτην μοῖραν αὐτοῖς⁵

B ἀπέδωκεν. καὶ τίς τὴν πολλὴν καὶ ἄπειρον δολιότητα καὶ κακίαν τοῦ δολίου ἀνδρὸς διηγῆσεται; ὃς λύμη καὶ νόσος τῇ πολιτείᾳ Ῥωμαίων γέγονεν. ἢ ἐν ποίῳ κακῷ πρῶτιστος ὁ ἀνὴρ οὐκ εὐρέσκετο; τῇ πιθανολογίᾳ καὶ τοῖς ὄρκοις βεβαιῶν ὡς ἄτε πιστὸν καὶ ὀρθὸν εἶναι πᾶσι. ὡς δὲ λόγος ἄδεται, οὗτος βῆθειας δαιμόνων προσκαλούμενος ἐν πᾶσιν εὐδοκίμει, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον βουληθέντα διαφόρως ἀποκινήσαι τοῦτον οὐκ ἴσχυσεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐθποιῖαις καὶ δωρεαῖς προεξένησεν. **περὶ**

C δὲ τῆς τούτου θωπείας καὶ κολακείας καὶ πολλῆς ἀναιδείας, καὶ τὴν ἄπιστον διάθεσιν καὶ τὴν μοχθηρὰν καὶ ἀνείκαστον αὐτοῦ πλεονεξίαν, πλατύτερόν τε καὶ ἐπεξεργαστικώτερον ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐπεξηγήσει ἐκθήσομαι.

9. Μετὰ δὲ τὸ μόνον καταλειφθῆναι αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον, προεχειρίσατο Βασίλειον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ, τὸν ἀπὸ παλλακῆς φυσικὸν υἱὸν Ῥωμανοῦ τοῦ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως, πατρίκιον καὶ παρακοιμώμενον καὶ παραδυναστεύοντα τῆς **D** συγκλήτου. οὗτος δὲ ἦν ἐχέφρων καὶ λόγιος, καὶ τῷ βουσιεῖ ἐν

Theophilo urbis praefecto haec acervare iubet iisque reddere. is protocancellario suo, una cum Zonara sic nuncupato, rei summa concedita, ut erat pravus latro, eorum occupans aedes multamque diligentiam adhibens cuncta sibi usurpavit insatiabilique animo suo concessit, ac vix decimam illis partem restituit. quis enimvero multam immensamque viri dolis consuti fraudulentiam ac nequitiam enarrare sufficiat, qui lues ac perniciis imperii Romani exstiterit? quodnam vitii malique genus, in quo non facile primas tulerit? cum nimirum verbis ad suadendum compositis ac iureiurando firmatis cunctis fidelem animum rectique tenacum prae se ferret. verum, ut vulgo de illo iactatur, invocata daemones ope cuncta illi ex voto cedebant, ut nec Constantinus, cum saepenumero eum gradu movere cogitasset, rem praestare valeret; quin potius beneficiis ac muneribus eum prosecutus sit. porro de hominis adulatoris moribus multaque illius impudentia, eius item infido animo pravoque, ac quam nulla quis coniectura satis assequi possit, avaritia ac rapacitate fusius operosiusque in propria exque instituto eius rei narratione exponam.

9. Rerum summam solus adeptus Constantinus, Basilium protostiarium suum Romanique decessoris imperatoris naturalem ex patris filium, patricium provexit ac sacri cubiculi praefectum, senatusque primis ab imperatore partibus principem fecit. erat vir animo prudens et eruditus inque omnibus solerti consilio, et ut decebat, imperatoris ob-

ορθούμενος. ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος βουλευτῆς, φροντιστῆς, στρατηγός, στρατιωτῆς, στρατάρχος, ἡγεμῶν ἀνεφαίνετο. καὶ τίς ἂν τὰ τοιούτου προτερήματα ἐξείποι ἢ φράση;

18. Χρῆ οὖν καὶ περὶ τοῦ νοσοκομείου τοῦ ὁσίου ἐξείπειν. P 280
ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος Θεασάμενος αὐτὸ μικρότατον οἰκοδομαῖς μακροτάταις κατασκευάζει, ὡς ἐπισυνάγεσθαι πάντας τοὺς τοιαῦδε νόσω κυρινομένους, καὶ ἀλείμμασι τὰς σάρκας αὐτῶν περιχρίων, χορηγίας ἀνελλιπεῖς αὐτοῖς παρέχων, εἰς αἰωνίζουσαν μνήμην τοῖς μεθ' ἡμῶς κατέλειπεν.

19. Αἰεὶ δὲ λέγειν καὶ περὶ τοῦ μετασκευασθέντος στάβλου εἰς γηροκομεῖον. ὅπισθεν γὰρ καὶ πλησίον τῆς πανθανυμῆστου ἐκκλησίας τῆς μεγάλης στάβλος ἦν τῶν ἵππων τοῦ πατριάρχου Θεοφυλάκτου· καὶ τοῦτον ἰδὼν ὁ ἀγαθός, οὐ δίκαιον κρῖνας οἰκῆ- B
τήριον μετεποίησατο καὶ γηροκομεῖον τοῦτο κατασκεύασεν, καὶ 15 πρὸς χορηγίαν τροφῶν καὶ περιβολαίων τοὺς ἐκεῖσε ἐτύπωσεν ἐτησίως λαμβάνειν.

20. Αἰεὶ οὖν καὶ περὶ τῆς στεγῆς τῶν δεκαεννέα ἀκουσβίτων δετηγῆσασθαι· ὁρῶν γὰρ ταύτην σεσαθρωμένην καὶ καταπίπτουσαν καὶ εἰς ἀκοσμίαν πολλὴν οὖσαν, ταύτην ἀνακαινίζει. τῆς γὰρ κε- 20
χρυσωμένης αὐτῆς ὄροφῆς τῷ χρόνῳ διερρηκνύας, αὐτὸς ταύτην προελὼν νεοφανῆ καὶ λαμπρὰν ἀνέδειξεν. κοιλότητος γὰρ ὀκταγώνους συντέθεικεν, καὶ ταύτας ὀπαῖς καὶ σχήμασι ποικίλοις δια- C

gens. idem ipse Constantinus senator, curator, dux exercitus ac praetor, miles, tribunus, praeses erat, unus omnium munis defungens. ecquis vero viri talis tantique praestantes dotes narrare satiasque verbis explicare ac edisserere sufficiat?

18. Igitur operae pretium sit, ut et de publico urbis nosocomio (aegrotorum scilicet domo) sermonem texam. videns itaque imperator Constantinus illud perangustum, structuris maximis auxit, ut omnes eiusmodi morbo laborantes illic cogerentur, et ad illorum perungendas carnes indeficientes sumptus, ad posterorum perennem memoriam, reliquit.

19. Dicendum quoque de stabulo in gerocomium (domum scilicet senum) commutato. pone enim eque vicino perquam mirandae maioris ecclesiae stabulum erat equorum equarumque Theophylacti patriarchae. hoc videns optimus imperator indignumque ducens in religiosam convertit domum ac gerocomium (fovendis scilicet senibus hospitium) aedificavit; illicque constitutos censu annuo, quibus alantur ac induantur, accipere sanxit.

20. Dicendum et de Novemdecim accubituum tecto. videns enim computruisse ac ruinam minari valdeque deformatum esse ipsum instaurat. cum enim deauratum eius lacunar lapsu temporis diffluxisset, eo ipse prius submoto aspectu novum splendidumque effecit. sinus enim octangulos componens, eosque foraminibus variisque sculptis figuris ex-

γλόφοις κεκοσμηκώς, εἰς ἀμπέλων ἑλικας καὶ φύλλα καὶ δένδρων ἰδέας σχηματιζόμενας, καὶ ταύτας χρυσῷ περιφαντίσας, τοσοῦτον εὐπρεπὲς παρέσχεν ὡς ἕξιστασθαι τοὺς πρὸς θεωρίαν ὀρώστας.

21. Τῷ δὲ βασιλεῖ Ῥωμανῷ τῷ υἱῷ αὐτοῦ παλάτια κατεσκεύασεν πλείονα τῶν παλαιῶν βασιλείων, οἴκους ἐκ βάδρων ἐγείρας· ὧν τῶν δόμων τὸ πολυσηματίστον καὶ εἰς πολλὰ τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν ἐκπλήττον καὶ διαμερίζον θαῦμα τοῖς βλέπουσιν ἐντίθησεν. τὸν δὲ Τετράκογχον τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰκονίσματα διάφορα ἐξετύπωσεν, καὶ τὴν παλαιὰν καλλονὴν ἀποβεβληκέναι, νέαν δὲ ἑγκαινίσασθαι, πολλὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ χρυσοῦ σχήματα καὶ εἰκονίσματα ἐξέθρετο.

22. Τὴν δὲ τῆς ζωγραφίας τέχνην τοσοῦτον ἀκριβῶς ὅ ἀνὴρ ἠπίστατο ὡς οὐκ οἴμαι τῶν πρὸ αὐτοῦ ἢ τῶν μετ' αὐτόν. πολλοὺς γὰρ τῶν περὶ αὐτῆς ποιοῦντων ἐπηρεάζει, καὶ διδάσκαλος ἄριστος ἀνεφαίνεται, καὶ οὐκ ἐφαίνεται μόνον ἀλλὰ παρὰ πᾶσιν 15 ἐθαυμάζετο, καὶ θάμβος μέγας τοῖς ὀρώσιν, ὧν οὐ μεμάρτηκεν, P 281 ἐχρημάτιζεν. τῶν δὲ τεχνιτῶν ἐπιδιορθώσεις τοῦ πόρφυρογεννήτου τίς ἐξέποι; λιθοξόους καὶ τέκτονας καὶ χρυσοστίκτας καὶ ἀργυροκόπους καὶ σιδηροκόπους ἐκανάφθον, καὶ πάντα ἐν πᾶσιν ἄριστος ὁ ἀναξ ἀνεφαίνεται. 20

23. Τὰς δὲ ἀργυρᾶς πύλας τοῦ Χρυσοτρικλίνου ὁ φιλόκαλος Κωνσταντίνος ἐδείματο, καὶ τράπεζαν ἀργυρᾶν ἣ ἐκείνου φιλοπονία πρὸς ὑποδοχὴν τῶν δαιτυμόνων καὶ καλλωπισμὸν τοῦ

ornans, in vitium malleolos foliaque atque arborum genera figuratos auri- que stillis aspersos tanto decore cumulavit, ut qui oculos animumque spectaculo adhibeant, mento excedant.

21. Romano imperatori filio suo maiora extruxit palatia quam superioris aevi imperatorum extiterant, magnificas aedes a fundamentis excitans, quarum multiplex variaque figuratio, inque multa animum cogitationemque cum stupore dividens, admirationem facit. in apostoli Pauli tetraconcho (quattuor nempe fornicibus fulta aede sacra) varias efformavit imagines; et ut vetusta abolita specie novas decor accoederet, multas in ea aureas figuras imaginesque collocavit.

22. Pingendi artem sic accurate imperator callobat, ut nemo puto superioris aevi aut eum secuti eius peritia eum aequaverit. multos enim pictorum emendabat, optimusque magister videbatur; nec solum videbatur, sed et cunctis admirationi erat. ingens illud videntibus miraculum, pernosse eum quae nullo magistro didicerat. quot Constantinus artifices emendarit, quis dicendo referre queat? lapidas et fabros et auro linientes ac interpungentes et argentarios et ferri fabros meliora docebat, omniaque in omnibus optimus imperator elucebat.

23. Aurei triclinii portas argenteas praedarum indolis pulchriquo ac honesti amans Constantinus fabricatus est; mensamque argenteam ad convivias exeiendos ornandumque cenaculum industria sua laboreque

ἀριστητηρίον κατεσκευάσεν, πολυχρόοις ὕλαις καὶ πλαξὶ καὶ αὐτοφυεῖ χρομῇ καλλύνους, πλείονα τῆς ἐκ τῆς τῶν βρωμάτων γλακῆ- B
 τητος τοῖς κεκλημένοις τὴν τέρψιν παρέχουσαν.

24. Καὶ πορφυρᾶν φυλακὴν ἔμπροσθεν τοῦ κοιτῶνος αὐ-
 5 τοῦ ἐδείματο, δοχεῖον τῶν ὑδάτων δημιουργήσας, ἦν στύλοις
 μαρμαρέοις περιεκύκλωσεν λειότητος αὐτοῖς ὑπαναζούσης. τί οὖν
 ἢ μεγαλόφρων ψυχῆ; ἀετὸν ἐξ ἀργύρου τῇ τοῦ ὕδατος ἐπίστησιν
 αὐλῷ, οὐκ ὀρθὸν βλέποντα ἀλλ' ἀπειστραμμένον καταπλάγιον,
 ὑψαχενούντα καὶ σοβαρευόμενον ὡς ἀπὸ τινος θήρας, ὄφιν δὲ
 10 τοῖς ποσὶ περιειληθέντα καὶ πνύοντα. καὶ μουσοστικτῶν εἰκόνων
 ἐντέχνων τῶν ἐκ χρωμάτων ὑλῶν καὶ μορφῶν τὸ διάφορον ἐν τοῖς C
 προπυλαίοις τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος ἐδείματο.

25. Ἄλλ' οὐδὲ ναυπηγίας ἄπειρος ἦν ὁ αὐτοκράτωρ·
 διωρίζετο γὰρ πολεμικῶν νηῶν κατασκευὴν, καὶ οἷς ξύλοις ἀρμό-
 15 ζειν καὶ κλείσεις αὐτῶν καὶ ἁρμονίας, καὶ ὅπως πρὸς ἄλληλα
 ἔχουσι.

26. Περὶ δὲ τῶν πυλατίων τῶν Ἡρία ἀναλογίζομαι τῇ
 διανοίᾳ ὅποιοις ὁ πορφυρογέννητος ἐδείματο ἠδέσει καὶ τερπνοῖς,
 πρότερον οὖσαν τοῖς Χαλκηδονίοις εἰς ταφήν. τῶν δὲ τέτρασιν
 20 ἀψῖσιν ἐπιβεβηκυῖα, καὶ τὰς τούτων γωνίας ἐτέρας βασιλικᾶς οἰ-
 κίας ἀποτελοῦσα, ταῖς τῶν θερῶν ἀνέμων καὶ πνευμάτων περι- D

conflavit, varii coloris lignis tabulisque ac nativo ipso colore exornata,
 ipso sui aspectu maiore invitatos voluptate afficientem quam ciborum
 dulcedine lautoque apparatu.

24. Purpuream quoque custodiam pro imperialis cubiculi vestibulo
 exstruxit, aquarum conceptaculum fabricatus, quod columnis marmorosis
 per ambitum cinxit levore subfulgidis. quid igitur magnificus animus?
 aquilam argento conflatam aquae fistulae imponit, non recta aspicientem
 sed averso vultu oblique erecto collo, ac velut capta praeda ferocientem
 pedibusque serpentem intorquentem ac suffocantem. sed et musivo
 opere, arte factarum imaginum comperatis materiis et coloribus, varium
 conspectum pro imperialis cubiculi vestibulo idem construxit.

25. At neque navium fabricae imperator rudis erat. designabat
 enim quo pacto bellicae naves essent construendae, quibus ex lignis earum
 tum claustra componenda tum commissurae, ac quam illa inter se
 proportionem rationemque habeant.

26. Ad Eriae palatia quod spectat, mente cogito quam ad delicias
 incundoque aspectu a Constantino in Porphyra nato exstructa ac fabrefacta.
 prius in sepulcrum Chalcedonis civibus cedebat Eria; nunc vero
 quadruplici iuxta apside, harumque angulos novas domos regias consti-
 tuens, dici non potest aestiveram ventorum circumquaque flantium be-

ἀρχῇ προεξένησεν. πολλῶν δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἡμῶν καλῶν καὶ ἀξιεπαινετῶν γνώσεις καὶ λογικὰ τέχνηαι καὶ ἐπιστήμαι, τοῦτων οὐκ οἶδ' ὅπως ἀμεληθέντων καὶ παροραθέντων τί σοφίζεται ὁ φιλοσοφώτατος ἐκείνος νοῦς; ἐπεὶ γὰρ ἡπίστατο πρᾶξιν καὶ θεωρίαν

P 278 πρὸς θεὸν ἡμᾶς οἰκειοῦντα, καὶ τὴν μὲν πρᾶξιν πολιτικοῖς προσ- 5 ἀρμόζουσαν πράγμασιν, τὴν θεωρίαν δὲ τοῖς λογικοῖς, ἀλλήλους δὲ ἀμφοτέρων βοθθεῖ, τὸ μὲν πρακτικὸν διὰ ἱστορικῆς τέχνης ἀσχεῖσθαι παρασκευάζων, τὸ δὲ θεωρητικὸν διὰ φιλοσοφίας καὶ φυσικῆς τῶν ὄντων διαγνώσεως. παιδευτὰς δὲ ἀρίστους προέ- κριεν· εἰς Κωνσταντῖνον πρωτοσπαθάριον τὸν τριηκᾶτα μωτε- 10 κὸν τὸ τῶν φιλοσόφων παιδοτριβεῖον δέδωκεν, εἰς δὲ τὸ τῶν ῥητόρων Ἀλέξανδρον μητροπολίτην Νικαίας, εἰς δὲ τὸ τῆς γεωμετρίας

B Νικηφόρον πατρικίον τὸν γαμβρὸν Θεοφίλου ἐπάρχου τοῦ Ἐρωτικοῦ, εἰς δὲ τὸ τῶν ἀστρονόμων Γρηγόριον ἀσκηρῆτιν. καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ σπουδὴν εἰς τοὺς φοιτητὰς ὁ αὐτοκράτωρ ἐποι- 15 εῖτο, ὁμοδιαίτους καὶ ὁμοτραπέζους τοῦτους καὶ ἑκάστην ποιῶν καὶ ἀργύρια παρέχων καὶ ὁμίλιας μετ' αὐτῶν προσηγεῖς ποιούμενος. καὶ οὐ πολλὸς χρόνος διελθὼν, τὰς μεγάλας ἐπιστήμας καὶ τέχνας τῇ θωπεύᾳ καὶ συνέσει τοῦ αὐτοκράτορος καταρθώσαντε, καὶ κριτὰς καὶ ἀντιγραφεῖς καὶ μητροπολίτας ἐξ αὐτῶν ἐκλεξάμε- 20

C νος τετίμηκεν, καὶ τὴν πολιτείαν Ῥωμαίων τῇ σοφίᾳ κατεκόμησεν καὶ κατεπλούτισεν.

imperio Romano auctor victoriae fuit. cum autem in Romana re publicae plures honestae ac laude dignae disciplinae vigerent, artesque liberales ac scientiae in ea exstarent, ac (qua ex causa nescio) illae neglectae essent et in contemptum venissent, quidnam mens illa philosophicis rationibus summe exulta comminiscitur? cum enim eum non lateret iure nos actionis cultu et contemplationis cum deo necessitudinem, ac quidem actionem civilibus rebus gerendis congruere, contemplationem vero iis qui ratione regantur appositam esse; alteram alteri suppetias fore statuit; eos qui operam rei publicae navent, rhetorica arte excolli curavit, qui vero studeant contemplationi, praeceptis philosophicis ac naturalium rerum consideratione. porro magistros praestantissimos delegit; ex quibus Constantinum protospatharium mystici tum munere fungentem philosophorum ludo praefecit, rhetorum Alexandrum Nicaeae metropolitanum, geometriae Nicephorum patricium Theophili praefecti Erotici generum, astronomiae Gregorium a secretis. multam autem imperator discipulis diligentiam curamque adhibebat, quos quotidie contubernales mensaque socios adhiberet pecuniisque demereretur ac blandis colloquiis delimitret. nec longe tempus processit, cum iis delinimentis eaque foventis imperatoris prudentia adultis ingeniiis magnas illi scientias artesque plene didicerunt; ex quorum censu delectos imperator iudicum ac senatorum secretariorumque et metropolitanum honore sublimavit, Romanamque rem publicam sapientia exornavit atque ditavit.

ματι, πολὺς τῇ φρονήσει καὶ μετῶ τῆς ἡλικίας τὴν πολυπειρίαν ἐνδεικνύμενος, πολεμικῶν καταβίων ἀπὸ Ταρσοῦ ἐξωρημένων καὶ Ἀγαρηῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων περιφανῶν, ἐπειδὴ αὐτοὺς ὁ στρατηγὸς ἴωρα πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς χώρας προσβάλλοντας, λογιζομένους ὡς νοσσιὰν περιλαβεῖν αὐτὰς, ὁ στρατηγὸς τὰς οὕτως αὐτῶν νῆας ἀντιπαραταξάμενος, καὶ ταύτας ὀλιγοστὰς οὖσας καὶ πρὸς τοσοῦτον οὐκ ἀρκούσας τὸ πλῆθος· ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν γνώμην καὶ τὴν προαίρεσιν εἶχεν τοῦ πλῆθους τῶν πολεμικῶν καταβίων κραταιότεραν καὶ τὴν μετὰ φρονήσεως τόλμην πολλῶν συμμάχων ἰσχυροτέραν, συγγίνονται ἄμφω, καὶ συμβολὴ τῶν καταβίων ἀνεφαίνετο, καὶ παρ' ἀλλήλων πόλεμος ἀνεκρούετο, καὶ βίαιός τις ἀλαλαγμὸς καὶ ὄπισμος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν καταβίων ἐκρούετο, ἕως αὐτὸς ὁ στρατηγὸς Βασίλειος μέσον τῶν ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ γενόμενος, ἔνδον εἰσπηδήσας, οὗ γεγονότος καὶ πυρὸς ἐνόηρου πάντοθεν τῶν ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ περικυκλώσαντος αὐτὰς ἑστῶντο καὶ κατεσφάττοντο καὶ δέσμοι εἰς δουλείαν συναλαμβάνοντο, αὐτῶν πρὸ πάντων τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων καὶ καϊτῶν ζωοργήθεντων. καὶ τούτους ἐπὶ τῆς πόλεως πρὸς τὸν εὐνυχῆ βασιλέα Κωνσταντῖνον ἐξαπέστειλεν καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ ἐθριάμβευσεν.

30. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος στρατιωτικὴν δύναμιν κατὰ τῶν Λογγιβάρδων καὶ Νεαπολιτῶν ὄρισας, καὶ ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν πατρικίον Μαρμιανὸν ἀποστείλας, διὰ τὸ στασιάσαι τὰ Ἑσπερία καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ζεύγλης τοὺς δεσμοὺς διαρρήξαι. καὶ

5 fort. ἕκ' αὐτὸν. Combef.

actate iuvenis, at sensu eamque maioremque quam pro annorum ratione experientiam prodens, armatam classem Tarso profectam inque ea illustrem plane Agarenorum militantem manum Romanis littoribus orisque applicantem videns, quasi Romanae ditionis haud secus ac nidi potiturus se illi arbitrarentur, subiectas ipse naves tantae hostium classi opponit. ac quamvis paucae erant nec tanto illi pares cuneo, pro ducis tamen magnitudine animi ac proposito, robustiores quam pro ea hostium classe, audacisque prudentiae iuncta multis bello sociis fortiores, ambas concurrunt acies pugnaque conseritur; ac per eam ingenti utrinque sublato ululatu, collidebuntur hinc inde naves; donec dux ipse Basilius in medium infidelium impetu irrumpens in praetoriam invasit; quo facto, ac cum ignis Graecus totam circum hostium classem incenseret, illi mox partim victi caesique sunt partim sub iugum missi, ipsi cum primis duces atque proceres caetique vivi capti. hos Basilius ad felicem ac fortunatum Constantinum imperatorem in urbem misit; qui et triumphi specie eos in circo traduxit.

30. Constantinus porro imperator, militari manu adversus Longobardos ac Neapolitanos expedita, ducem illi Marianum patricium praefecit; quod scilicet Hesperiae partes versae in tumultum essent ac Romani

γὰρ κατεδρασύνθησαν ὅσοι τὴν Λαγγοβαρδίαν ἐκληρώσαντο χά-
 ραν εἰς κατοικίαν, καὶ ὅσοι τὴν Καλαβρίαν, τοῦτο θαρροῦντες
 διὰ τὸ πόρρω καὶ μακρὰν εἶναι τῆς βασιλίδος. διὰ τοῦτο συνεχῶς
 τὰς ἀποστασίας ποιούμενοι εἰς τοσοῦτον ἀνυποταξίας ἔφθασαν ὡς
 καὶ πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς πάκτα διδόναι καὶ τὰς πόλεις καὶ κά- 5
 στρα καὶ κώμας τὰς πλησιαζούσας μαχαίρα καὶ ξίφει ἀνελεῖν.
 B Ἄλλὰ καὶ οἱ Νεαπολίται τῆς ὑποταγῆς τοῦ Χριστοῦ ὑπορρύντες
 τὰ δούλα πράττειν ὠμολόγησαν, πρὸς φανεράν ἀποστασίαν τρα-
 πένετες. ἔν' οὖν μήτε τὸ στασιύσαν κληῖδος ἐπιπλεονάσωσι τὸ ἀλα-
 ζονικὸν ὡς τὰ ὑπήκοα Ῥωμαίων ἔθνη δουλωσόμενοι, οὐκ ἐνεγκῶν 10
 ὁ πορφυρογέννητος στρατεύμασι Θρακικοῖς καὶ Μακεδονικοῖς τού-
 τους ἀμύνεται, καὶ νασι πολεμικαῖς μετὰ ὕγροσῦ πυρὸς τὴν τού-
 των ἀναστέλλει αὐθάδειαν καὶ μωρίαν· καὶ ἀπὸ γῆς καὶ θαλάτ-
 της τὴν Νεάπολιν ὁ πατρικίος Μαριανὸς ὁ Ἀργυρὸς ἐπακροῶν
 μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ, ὅσα μὲν πρὸς τὴν γῆν πάντα κατέ- 15
 C καυσαν, ὅσας δὲ ἐκβολὰς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἠσφαλίσαντο, καὶ
 πάντοθεν αὐτοὺς περικυκλώσαντες, τῷ λιμῷ καὶ τῇ αἰχμαλωσίᾳ
 πιεζόμενοι καὶ ταπεινούμενοι, πρὸς δεήσεις καὶ ἰκεσίας τῷ ἄνακτι
 Κωνσταντίνῳ ἀπέπεμπον, ὑποδουλούμενοι ὡς ἔξ ἄρχῆς. τοῦτο
 καὶ οἱ Λογγίβαρδοι καὶ οἱ Καλαβροὶ ἐποιούντο· διὸ καὶ οἱ βάρβα- 20
 ροὶ τῆς Σικελίας σύμφωνα εἰρηρικὰ ἐπετελοῦν.

31. Καὶ δεῖ θανατῶσαι καὶ τὸν πρὸς τῶν Ἀφρικῶν πόλε-

7 προσφύετες P, ἀπορρύντες margo

lugi vincula perrupissent. etenim in rebellionem proruperant quotquot Longobardiam ac Calabriam sedes nacti erant, inde rebellandi orta fiducia, quod ab Augusta procul urbe dissiti erant. iccirco cum novis assidue rebus studerent aliique alias deficerent, eo contumaciae evaserant ut et cum Agarenis foedas percuterent, urbesque et arces et oppida ferro ignique vastarent. quin et Neapolitani a Christi delapsi servitute, quae servorum sunt opera facturos se polliciti, in apertam versi defectionem erant. ne ergo plebs in seditionem acta atque rebellis maiorem in modum arrogantia insolerescet, tanquam gentium potita quae Romanae ditionis essent, haud ferens Porphyrogenetus, ex Thracia ac Macedonia conductis copiis illorum ultor accedit, armataque classe cum igne Graeco horum temeritatem ac insaniam comprimit. terra namque marique Marianus patricius Argyrus cum Romano exercitu Neapolim adortus, quae quidem ad terram posita erant, cuncta igni succendit; quotquot autem exitus erant versus mare, occlusit. hinc adeo undique obsepti oppidani, fameque et captivitate pressi atque humili sensu effecti, supplicationis ergo ad Constantinum imperatorem mittentes, qualem prius Romanis fascibus subiectionem fecerunt. id ipsam et Longobardi ac Calabri praestiterunt.

81. Sed et bellum Africanum mirari subit. mox conserta acie, et

μον, ἀντίκα συνεπλέκοντο καὶ συνερρήγνοντο, καὶ τῶν νηῶν πρὸς ἀλλήλων συμπλοκὴν· καὶ δὴ ἀνέμου βιαίου πνεύσαντος, ἡμῖν μὲν **D** συμμαχοῦντος καὶ βοηθοῦντος, τοῖς δὲ βαρβάροις πολεμοῦντος καὶ ἀνδισταμένου, τὴν ἤτταν εἶχον ἀκόλουθον, σὺν τοῖς αὐτῶν 5 ὄπλοις καὶ ταῖς ναυσὶ τῷ βυθῷ παραδιδόμενων. καὶ δὴ ὁ ἀμηνῶς αὐτῶν σπονδὰς εἰρηνικὰς τῷ βασιλεῖ ἐξελεπάρει. καὶ οὐ μόνον οὗτοι τὴν δούλωσιν πρὸς τὸν βασιλέα ὠμολόγησαν, ἀλλὰ καὶ οἱ τὰς Γαλλίας οἰκοῦντες παρῶν βάρβαροι παρέειχον πρὸς τὸν πορφυρογέννητον ἄνακτα τὴν ἐγνωμοσύνην, καὶ δώροις μεγαλοπρε- 10 πείσι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα μετὰ ὄψιδας αὐτῶν ἔστελλον· καὶ πάντας εἰς ὑποταγὴν ἢ τύχῃ τοῦ πορφυρογεννήτου εἰς δουλείαν καὶ ζυγὸν ἤγαγεν.

32. Ὁ δὲ ἀμηνῶς Αἰγύπτου τὴν μεγάλην νίκην τῶν Ῥω- **P** 284 μαίων ἀκηκῶς καὶ τὴν πολεμικὴν ναυμαχίαν καὶ ἤτταν τῶν ἀρη- 15 τῶν τοῦ Χριστοῦ, γράμμασιν ἀντίκα φιλικῶς τὸ μάχιμον αὐτοῦ ἀποβάλλεται καὶ ὑπισχνεῖται εἰς ἐνότητα. ὁ δὲ τῆς Περσίδος ἀμηνῶς, ἐπειδὴ διαφόρως τοῖς Ῥωμαῖκοῖς ἐνέτυχεν στρατιτεύμασι καὶ προσβολαῖς καὶ πολέμοις διαφόροις ἠττήθη, ἀγάπης δεσμῷ καταλλάσσεται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ὄψιδας πρὸς 20 αὐτὸν ἐκπέμπει· οἷτινες πρὸς τὴν κατὰξηρον γῆν ἐκείνην ἀφικόμενοι, τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ τὸν τάφον προσκυνήσαντες καὶ κατ- **B** ασπασόμενοι, καὶ τὰς βασιλικὰς κατασταλαίεας λαμπάδας ὑπανάπαντες, καὶ ἐμπορευσόμενοι λίθων τιμίων καὶ μαργαριτῶν.

30 lego κατὰ Κῆρον. Combef.

ubi ad manus ventum esset, concurrente utrinque classe, exorte vento valido, qui quidem nobis quasi socius ac belli adiutor faret, hostibus vero obsisteret eisque compugnaret, victi barbari sunt ac cum navibus et armis omnique apparatu maris profundo mersi. ac vero illis praefectus ameras pacis foedera cum imperatore poscebat. neque hi solum subiectionem imperatori profitebantur, sed et Galliam incolentes, cum omni familia, barbari, benevolos se erga imperatorem in Porphyra natum exhibebant, donisque magnificis ambitiosi ad imperatorem legatos cum obsidibus mittebant; cunctosque Porphyrogeneti fortuna ad servitatem praestandam ingumque subeundum coegbat.

32. Aegypti autem ameras audita Romanorum ingenti victoria ac navali pugna infideliumque strage, amicarum statim literarum officio pugnandi ardore cohibito foedus pollicetur. Persidis autem ameras, qui varie in Romanas acies incurrens diversis congressibus atque praeliis victus fuerat ac profligatus, instaurato caritatis vinculo imperatori conciliatur. ad quem etiam imperator obsides mittit; qui cum ad Cyri terram illam venissent, apostoli Thomae sepulcrum venerati sunt ac exoculati, missasque ab imperatore regia munificentia lampadas ad illud accenderunt; pretiosorumque lapidum ac margaritarum mercatara facta

εἰς τοσοῦτον γὰρ μετὰ τῶν ἄλλων μεγάλων κατορθωμάτων ὁ αὐτοκράτωρ κεχάριστο, ὡς ἄλλα ἐξ ἄλλων συλλέγων καὶ συναθροίζων καὶ πρὸς τὸ ἀξιέραστον μεταφέρων.

33. Χρῆ οὖν καὶ περὶ τοῦ Χρυσοτρικλίνου διηγήσασθαι· ὁ μηχανικώτατος ἀναξ πολυανθῆ τινὰ καὶ εὐδομον ῥοδωνιὰν εἶναι, 5 τῶν πολυχρῶν [ἀνθῶν] καὶ λεπτοτάτων διαφόρων ψηφίδων ἀνθῶν ἄρτιφῶν χροῖδς μιμουμένων· οἱ μῆσοι τῶν ἔλκοειδῶν συμπλοκῶν περικλειόμενοι καὶ τῇ συνθέσει διαμορφούμενοι τὸ ἀσύγκριτον ἀποφέρονται. ἀργύρῳ τοῦτο λειψάνωσε, καὶ δίκην ἀντυγος τοῦτο περιλαβὼν τοῖς ὄρωσιν ἀκέρεστον ἐπιχορηγεῖ τὴν 10 τέρψιν.

34. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὺς πόλιντας ἠγάπησεν ὡς οἰκεία αὐτοῦ ἔκγονα, καὶ πλεον, καὶ αὐτοὺς περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο. καὶ τοὺς ἐξ εἰγενοῦς φόντας ἐκλογὴν ἐποιεῖτο. καὶ τοὺς μὲν ἀξιομάτων καταλαμπρύνει τιμαῖς, τοὺς δὲ μεγαλοπρεπέσι φιλοτιμεῖται 15 Δ δωρεαῖς, καὶ συνεστίλους καὶ ὁμοδιαίτους ποιεῖται, καὶ τὸ φίλτρον μᾶλλον ἐπῆρξε τῆς ἐκείνου εὐνοίας, καὶ ἀντὶ πολλῶν σωματοφυλάκων καὶ φρουρῶν καὶ σωτήρων τούτους μᾶλλον προέκρινεν ὡς πιστοὺς καὶ φιλοδεσπότας, καὶ τῆς οἰκείας σωτηρίας προακρίνει τὸν ἄνακτα. 20

35. Τὴν δὲ δεξιῶσιν τοῦ βρουμαλλίου τοῦ πορφυρογενήτου δεῖ ἐξευπεῖν. ἔθος γὰρ τοῖς πάλαι βασιλεῦσι τελούμενον, καὶ

redierunt. tanta enim cum aliis magnis dotibus ac virtutibus imperator gratia pollebat, ut semper alia ex aliis colligeret et acervaret, inque augustiorem ipso cultum amore digna et admiratione transferret.

33. Igitur operae pretium est ut et de triclinio Aureo disseramus. hoc nempe industriosissimus princeps multis floribus variam suaveque olens rosetum reddidit, cum varii coloris flores subtilissimique operis tessellatum opus recens enatorum florum colores totos refunderet. hi porro medii inter sinnosos plexus conclusi, ipsaque compositione efformati, incomparabilem praeferunt venustatem. triclinium argento coronavit, inque orbis canthique morem illo circumducto ambiens insatiabiles ex aspectu delicias videntibus facit.

34. Cives imperator ut ipsa sua carissima pignora iisque amplius diligebat, longaeque eos pluris faciebat. ex illis eorum qui ingenui essent atque nobiles delectum habebat; atque alios quidem dignitatum titulis ornabat, alios magnifice donabat sibi que contubernales ac domesticos adlegebat, tantaque illius benevolentiae lenocinio maiorem illis amoris sui flammam excitabat; quos adeo ingenti satellitum custodumque ac servatorum agmini praehabebat, velut scilicet fideles herique ac domini amantes, quique suae ipsorum salutis imperatoris incolumitatem praeferrent.

35. Brumalii autem Porphyrogenneti convivium atque epulas operae pretium ut exponamus. quod enim veterum iam imperatorum meri-

ὁ πορφυρογέννητος εἰς ἔργον τοῦτο ἐξήνεγκεν. τὴν γὰρ ἡμέραν ἐν ἧ τὸ τῆς κλήσεως αὐτοῦ στοιχείον κάππα ἀποκεκλήρωται λαμπροτάτην ἑορτάζων πανήγυριν, πολυάνθρωπον ταύτην δεικνύει. καὶ P 235 ταῖς γὰρ πολυτελέσι καὶ πολυθύοις ἐκείναις τραπέζαις τὴν σύγκλητον ἅπασαν δεξιούμενος χορηγίαις ἐδεργετικωτέραις τὸ φαιδρὸν τῆς ἑορτῆς ἐπολλαπλασίαζεν, σηρικῶν περιβολαίων ἐπιδίδων, ἀργυρίων πολλῶν καὶ ἀπείρων, ἐσθημάτων ἀλουργῶν, ξύλων Ἰνδικῶν εὐωδίας, ἃ οὐ τις ἀκήκοεν ἢ γεγονότα τεθέεται.

36. Τὴν μουσικὴν οἶδεν πᾶς τις ὡς θεῖον τί ἐστιν εὖρημα 10 καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει συντελοῦν. τί οὖν ὁ εὐσεβὴς καὶ μεγαλοφρονέστατος ἀνάξ; ταύτης ἀντεποιεῖτο, καὶ δι' αὐτῆς ἔμνεῖν τὸ θεῖον οὐκ ἔληγεν. ἐντεῦθεν πανηγύρεις φαιδραὶ κατεφαιδρόντο, καὶ τῶν μαρτύρων ἑορταὶ κατελάμποντο, ποιμένων ἱερῶν καὶ διδασκάλων μνήμαι περιηστράπτοντο. τοσοῦτον γὰρ ὁ ἀνὴρ 15 ἔχαριτώθη ὡς χοροδὸς ἑμψωδῶν συγκροτεῖν καὶ ἀρχηγὸς τούτοις ἐπινοεῖν, αὐτὸς πρὸ πάντων τούτοις συνῶν καὶ τῶν ψαλλομένων ἐπακροώμενος καὶ τὴν ψυχὴν ἠδυνόμενος καὶ χαίρομενος.

37. Οὕτως ἠγάπησεν ὡς ἄλλος οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ C πιστῶν, καὶ μνήμη λαμπροτάτη τετίμηκεν καὶ τὸ εὐφυὲς τοῦ Χρυσόστομου, ἐκαινῶν τὴν συνθήκην τῶν λόγων καὶ περιβολῶν καὶ τὰ τῶν κύκλων σχοινοτενῆ καὶ ἐνδυμημάτων, ἐν οἷς τὸν τῆς μετανοίας κήρυκα λαμπρῶς καὶ ἀγλαῶς ἐμεγάλυνεν.

bus receptum erat, etiam Porphyrogennetus opere implevit. diem enim cui nominis eius initialis litera K addicta est, celeberrimae festivitatis sibi loco ducens, ingenti celebrandam conventu indicebat. lautissimis enim largissimisque dapibus senatum omnem excipiens, beneficentiae maioris muneribus festivitatis laetitiam ac splendorem multis partibus cumulabat, sericarum vestium ac praetextarum abunde largitione, vi magnae pecuniae et innumerabilis, purpurissarumque vestium ac trabearum, Indicarum arborum, quas nemo audierat unquam aut viderat, fragrantia recreans.

36. Musicam norunt omnes divinum esse inventum exque hominis genio ac illi conducens. quid igitur religiosus et magnificentissimus Constantinus? hanc colebat, nec per eam divinum numen canticis celebrare cessabat. inde laeti conventus splendorem habebant martyrumque solennia illustriora erant, sanctorum denique pastorum doctorumque memoriae novo velut fulgore radiabant. tantis enim vir gratis plenus erat, ut cantorum choros cogeret easque duces adscisceret, ipse prior omnibus cum eis versans audiensque psallentes, atque inde gaudens animumque exhilarans.

37. Sic dilexit ut nemo alius ante eum fidelium, clarissimaque prosecutus memoria est atque coluit praeclaram Chrysostomi indolem, verborum circuitionumque laudans compositionem, circolorumque et entymematum uno ordine digestam seriem; quibus splendide ac magnifice paenitentiae exornavit praeconeum.

38. Τὸν δὲ βασιλέα Ῥωμαῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ οὕτως ἐφίλησεν καὶ ἠγάπησεν ὡς ἄλλος σὺδεις, καὶ τοῦτον πρὸ πάντων παρήγει ἔχειν τὴν κατὰ θεὸν εὐσέβειαν, ἔπειτα καὶ λόγον καὶ ἡθος καὶ βᾶδισμα καὶ γέλωτα καὶ στολὴν καὶ καθέδραν καὶ στάσιον βασιλικὴν ἐξεπαίδευσεν. διὸ καὶ θεῶν ἐμφανειῶν ὁ πορφυρογέννητος ἤξιοῦτο, καὶ πρὸς αὐτὸν προέφησεν "εἰ ταῦτα φυλάξῃς, μακρόβιος τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἔσῃ."

39. Καὶ γυναῖκα τῷ βασιλεῖ Ῥωμαῶν τῷ υἱῷ αὐτοῦ δέδωκεν ὁδοῦν ἐξ ἐγγενῶν προγόνων, καλὴν μὲν τῷ σώματι, ὠραίαν δὲ τῇ ὕψει, κοσμίαν δὲ τῇ ψυχῇ, ὀνόματι Ἀναστασίαν, τὴν τοῦ Κρατεροῦ θυγατέρα· ἣ καὶ ὀνομασθεῖσα παρὰ τοῦ πορφυρογεννητοῦ Θεοφανῶ κατ' ἀξίαν, ὡς ἐκ τοῦ θεοῦ φανείσασκεν καὶ ἐκλεχθεῖσασκεν. καὶ νυμφικὴ παστὰς ἐγνωρῆσασκεν καὶ ἐτελεῖτο ἐν τῷ πανθαυμάστῳ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῷ πορφυρογεννητῷ περιελάμπασκεν ἅμα Ἑλένη τῇ Ἀγούστῃ, ὡς τοιαύτης ἀρχαίας κόρης τῷ αὐτοῦ μνηστεῦσαι.

40. Ἡ δὲ Ἀγούστα Ἑλένη νόσῳ τραχυμένη, ὁ φιλάγαθος ἀναξὸς ἐπέδωκεν τῇ πρὸς αὐτὴν διαθέσει καὶ στοργῇ, ἀλλὰ πάντα ἐν πᾶσι τὰ καταθύμια αὐτῆς ἐπλήρου. καὶ γὰρ ἡ Ἀγούστα ἤξιον παρὰ τοῦ νεοστὶ παρ' αὐτῆς κατασκευασθέντος ξενώου καὶ γηροτροφείου εἰς τὸ παλαιὸν Πειρῶν, τὸ λεγόμενον τὰ Ἑλένης,

38. Romanum autem imperatorem filium suum sic amavit atque dilexit ut hac eum parte nemo aequaverit. prae omnibus vere hortabatur ut pie ac religiose deum coleret; tamque doctrinam et mores docebat incessumque et risum et habitum, et ut pro regia maiestate in solio sedere ac stare eum deceret informabat. quamobrem etiam divinis apparitionibus dignus habitus Constantinus filio vaticinabatur ac quasi ex oraculo aiebat "haec si servaveris, in longos annos imperii Romani sceptrum moderaberis."

39. Uxorem Romano filio suo locavit nobilissima ortam prosapia, pulchram corpore, facie venustam, castam animo ac omni morum honestate praeditam, Anastasiam nomine, Crateri filiam; cui et a Porphyrogenneto inditum Theophanionis nomen, plane merito, velut scilicet ei quae ex deo eiusque munere (hoc ipsum sonante vocabulo) enituisset atque electa esset. positus nuptialis thalamus peractaque celebritas in admirabili Iustiniani Rhinotmeti triclinio. hinc iucunditas gaudii lux Porphyrogenneto circumfusa cum Helena Augusta, quod talem sicque ab avis nobilem puellam filio sponsam dare licuisset.

40. Porro cum Helena Augusta morbo conficeretur eoque gravi conflictaretur, benignissimus imperator nihil de suo in eam affectu amarisque vi remisit, sed quicquid illi in votis erat, libens implebat. rogabat namque Augusta ut in domo hospitali senibusque alendis ac confendis in veteri Petrio (quod Helenae nuncupatur) recens ab ipsa ex-

ματι, πολὺς τῇ φρονήσει καὶ μετῴ τῆς ἡλικίας τὴν πολυπειρίαν ἰνδικνύμενος, πολεμικῶν καταβίων ἀπὸ Ταρσοῦ ἰξωρημένον καὶ Ἀγαρηῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων περιφανῶν, ἐπειδὴ αὐτοὺς ὁ στρατηγὸς ἰώρα πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς χώρας προσβάλλοντας, λυγιζομένους ὡς νοσσιὰν περιλαβεῖν αὐτάς, ὁ στρατηγὸς τὰς οὕτως αὐτῷ C τῆς ἀντιπαραταξάμενος, καὶ ταύτας ὀλιγοστάς οὖσας καὶ πρὸς τοσοῦτον οὐκ ἀρκούσας τὸ πλῆθος· ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν γνώμην καὶ τὴν προαίρεσιν εἶχεν τοῦ πλῆθους τῶν πολεμικῶν καταβίων κραταιότεραν καὶ τὴν μετὰ φρονήσεως τόλμην πολλῶν συμμύχων 10 ἰσχυροτέρων, συγγίνονται ἄμφω, καὶ συμβολὴ τῶν καταβίων ἀνεφαίνετο, καὶ παρ' ἀλλήλων πόλεμος ἀνεκρούετο, καὶ βίαιός τις ἀλαλαγμὸς καὶ ὠδισμὸς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν καταβίων ἐκρούετο, ἕως αὐτὸς ὁ στρατηγὸς Βασίλειος μέσον τῶν ἀρρητῶν τοῦ Χριστοῦ D γενόμενος, ἔνδον εἰσπηδήσας, οὗ γεγονότος καὶ πνερὸς ἐνόηρου. 15 πάντοθεν τῶν ἀρρητῶν τοῦ Χριστοῦ περικυκλώσαντος αὐτίκα ἤτῳ καὶ κατεσφάττοντο καὶ δέσμοι εἰς δουλείαν συνελμβάνοντο, αὐτῶν πρὸ πάντων τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων καὶ καϊτῶν ζωρηθῆτων. καὶ τούτους ἐπὶ τῆς πύλεως πρὸς τὸν εὐτυχητὴν βασιλεῖα Κωνσταντῖνον ἰξυπέστειλεν καὶ ἐν τῷ ἰππικῷ ἐθραύμβευσεν.

30. Ὁ δὲ ἀδοκράτωρ Κωνσταντῖνος στρατιωτικὴν δύναμιν κατὰ τῶν Λογγιβάρδων καὶ Νεαπολιτῶν ὄρισας, καὶ ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν πατρικίον Μυριανὸν ἀποστείλας, διὰ τὸ στασιάσαι τὰ P 283 Ἑσπερία καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ζεύγλης τοὺς δεσμοὺς διαρρηξῆαι. καὶ

5 fort. ἐκ' αὐτῶν. Combef.

etate juvenis, at sensu easus maioremque quam pro annorum ratione experientiam prodens, armatam classem Tarso profectam inque ea illustrem plane Agarenorum militantem manum Romanis littoribus orisque applicantem videns, quasi Romanae dicionis haud secus ac nidi potiturus se illi arbitrarentur, subiectas ipse naves tantae hostium classis opponit. ac quamvis paucae erant nec tanto illi pares cunco, pro dncis tamen magnitudine animi ac proposito, robustiores quam pro ea hostium classe, audaciaque prudentiae iuncta multis bello sociis fortiores, ambae concurrunt acies pugnaque conseritur; ac per eam ingenti utrinque sublato mlulatu, collidebantur hinc inde naves; donec dux ipse Basilius in medium infidelium impetu irrumpens in praetoriam invasit; quo facto, ac cum ignis Graecus totam circum hostium classem incesseret, illi mox partim victi caesique sunt partim sub iugum missi, ipsi cum primis duces atque proceres caetique vivi capti. hos Basilius ad felicem ac fortunatum Constantinum imperatorem in urbem misit; qui et triumpho specie eos in circo traduxit.

30. Constantinus porro imperator, militari manu adversus Longobardos ac Neapolitanos expedita, ducem illi Marianum patricium praefecit; quod scilicet Hesperiae partes versae in tumultum essent ac Romani

P 237 καὶ μήτε κρυπτομένων ἢ βακχεύοντων ἢ ὑποστρεφόντων, ὡς ἔθος ἦν αὐτοῖς· ἀλλὰ πάντες τομῶς ἐχώρουν πρὸς τοὺς πολεμίους ταῖς ἀσπίσι περιφραζόμενοι καὶ τοῖς δόρασι ἀμυνόμενοι καὶ κατὰ κράτος τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἀφανίζοντες. καὶ ἦν ἰδεῖν Θάμβος καὶ ἐκπληξῆν τοῖς ὀρώσιν τὸν νικητὴν Νικηφόρον τὰς παρατύξεις καὶ 5 δυνάμεις καὶ τὰ φοῦλκα τοῦ ἀδελφοῦ Χαμβαδᾶ συγκόπτοντα καὶ ἀπορραπίζοντα, καὶ τὴν τύχην τοῦ νικητοῦ ἀριστέως θαμβεῖσθαι καὶ μεγάλυνεν τοῖς ὀρώσιν, ὡς τὰς πόλεις καὶ κώμας καὶ χώρας B πρὶ κατατεφερωῖσαι καὶ ἀλγυαλώτους ἕγειν καὶ ὑποσπόνδους τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων προσφέρειν. καὶ δὴ πρὸς τὸν πιστὸν Κων- 10 σταντῖνον ἀφικόμενος ἐπαύων καὶ τιμῶν παρ' αὐτοῦ ἡξιώθη, ὅλον ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις οἱ Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἂν ἐκτήσαντο.

42. Ὁ δὲ ἀναξ Κωνσταντῖνος μηδὲν τῶν πατριῶν αὐτοῦ οἰκοδομημάτων συγχωρῆσαι πεσεῖν, οὐδὲ τοῦτο τὸ μέγα λουτρόν, τὸ παρὰ Λέοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παρασκευασθὲν εἰς τὰ Μαρτ- 15 νης εὐδύχωρόν τε καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτείας θαῦμα, τὸ πρότερον πυρορυθὲν ὡς ἀμελεῖα καὶ ῥαθυμία πρὸς πᾶσαν ἀμορφίαν καὶ ἀκοσμίαν ἐλάσαι καὶ μηδὲν ἄλλο αὐτὸ σκοπεῖσθαι ἢ θεμελίους. οὗτος ὁ Κωνσταντῖνος τοῖς πατρικοῖς ἔργοις ὡς οἰκείοις ἐπιγαννύ- C μενος καὶ τερόμενος ἀνακαινισμὸν ἐν αὐτῷ ἐπιδίδωσιν, αὐθις 20 ἀποκαθιστῶν, οὐ μόνον εἰς τὸν πρότερον κόσμον ἀναφέρων ἀλλὰ

14 συγχωρήσας?

18 αὐτοῦ?

abnuerent, ac neque latitarent aut baccharentur vel (ut ante suerant) pedem referrent, aut deserta militia ad propria redirent, sed omnes vi-
vido impetu scutis muniti hastisque pugnantes in hostes irruerent ac
Agarenos penitus profligarent. eratque videre rem stupendam omnique
maiores admiratione, Nicephorum victorem acies et turmas cuneosque
impii Chambadae concidere atque fundere, praeclarique victoris ac pug-
ilis fortanam cunctos suspicere ac magnifice efferre, quippe cum urbes
oppidaque et vicus et arces subiectis flammis combureret, captivosque
duceret, ac foederatos Romano imperio offerret. porro ad fidelem Con-
stantinum reversus ab expeditione easdem laudes honoresque ab eo con-
secutus est, quibus praeis temporibus veteris Romae imperatores prae-
toresque triumphi ritu donabantur.

42. Operam dedit imperator Constantinus ne ullum paternorum
aedificiorum ruinam faceret. in his magnum ipsum balneum, quod Leo
eius pater in Marinae aedibus vastissimum sane reiue Romanae mira-
culum struxerat, cum prius neglectum fuisset, eoque neglectu sartumque
tectum servandū incuria ornatum omnem ac quicquid decoris erat ami-
sisset, prorsusque deformatum esset, nec in eo praeter rudera ac funda-
menta quicquam aliud exstaret, Constantinus hic, qui paternis aequae ac
suis operibus gloriaretur ac delectaretur, instaurandum constituit, ita
rursus reparans ut non modo priorem ornatam referret sed et structurae

πλέον κρείττονα δημιουργήσας, πάντοθεν περικαλλύνων και τήν προτέραν ἀποδοῦς τοῖς λοουμένοις εὐπάθειαν. τοῦτο και ξένους εἰς θάμβος εἰσάγει και τοὺς ἐνδίκους ἐκπλήττει.

43. Ὁ δὲ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος πατρίκιον Θεόδωρον D
5 τὸν Βελωνῶν λεγόμενον ἔπαρχον και πατέρα πόλεως προχειρίζεται, ἄνδρα ἱκανὸν και λόγιον, πρὸς τοὺς νόμους πολυπειρίαν και εὐφύϊαν ἔχοντα· και πρὸς τὸ κοινωνὸν τροφήν ἀνήροτον τοῖς δικαιομένοις τῇ εὐκοσμῇ και δικαιολογίᾳ αὐτοῦ παρεῖχε.

44. Τὸν δὲ πατρίκιον και παρακοιμώμενον Βασίλειον ὁ
10 πορφυρογέννητος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ Χαμβαδῶ μετὰ ἐκστρατείας και δυνάμειως λαοῦ και πολλῆς ἐξοπλισείως ἀποστέλλει. και δὴ ταῖς ἐκείνου θεοπεπέστοις βουλαῖς καθοπλισθεῖς, τῆς βασιλικῆς οἰκίας P 283
και τοῦ Βυζαντίου ἀπάρας, πρὸς τὰς τῶν ἀρηνητῶν τοῦ Χριστοῦ γίνεται χώρας, και πρῶτα μὲν πόλιν πορθεῖ Σαμοσάτων, Σύροις
15 πάλαι κατωκισμένην και πρὸς τὴν ὄχθραν τοῦ Εὐφράτου παρακειμένην, δυσπρόρητον οὖσαν και πολυάνθρωπον και πλούτῳ πολλῶ ἐπιβριθουσαν. ταύτῃ τὰ τοῦ στρατοῦ ἐχώρει, και κατ' αὐτῶν τῶν βαρβάρων ἡγεμονεύοντος· οἵτινες τῇ συντρόφῳ ἀλαζονείᾳ ἐπαιρούμενοι ἀμαγλὶ τὰ τῆς νίκης αὐτῶν ἐφρυνάττοντο. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι τῷ
20 Ῥωμαϊκῷ στρατῷ συνεδέθησαν, και μηδὲ τὴν αὐτῶν ὄρμηγν φέρον· B

3 ἐνοίκους Combef.

magnificentia vinceret, undique illi ornatu quaesito pristinaque lavantibus reddita voluptate. quae res tum extraneis admirationem facit, tum civibus ac inquilinis stuporem iniicit.

43. Constantinus porro imperator Theodorum patricium Belonam nuncupatum praefectum urbisque parentem praeficit, virum scilicet idoneum et eruditum, iurisque peritia ac nobili indole ingenioque egregie praeditum, quique rei civilis cura, recta ordinis constitutione iurisque dicundi aequitate iudicio contententibus spontaneam escam ministraret.

44. Basilium vero patricium sacri cubiculi praefectum (accubitorem vocant) Porphyrogenetus adversus impium Chambadam cum exercitu militumque valida manu atque armorum ingenti apparatu mittit. ac sane divinis munitis illius consiliis, regia Byzantioque profectus, ad infidelium Christumque negantium fines applicat; ac primum quidem Samosatam expugnat, urbem olim a Syris exstructam atque ad Euphratis ripam positam, praesidio firmam tutamque, populi multitudine confertam multisque divitiis locupletissimam. adversum hanc belli incumbere moles, ipsumque barbarorum ducem. porro barbari innata elati superbia certam sibi de Romanis pollicebantur victoriam, iisque infremebant. at ubi collatis signis pugna comminus conserta est, ne impetum quidem sustinere valentes in fugam versi, quo cuique liceret res suas in tuto ponere, eo certabant evadere. hinc victor Romanus miles mortuis spolia de-

τες εἰς φυγὴν ἐτρέποντο, καὶ σώζειν ἑαυτὸν ἕκαστος ὅπως δύναται ἠγωνίζετο, τότε σκυλεύονται μὲν οἱ νεκροί, δεσμοῦνται δὲ καὶ οἱ ζῶντες, καὶ λιφύρων πολλὴ γίνεται συναγωγὴ· καὶ ἅπαντα τὸ κοινὸν θάλασσαν καὶ ὁ θρίαμβος τοῦ ἵπποδρομίου ὑπέδραστο.

45. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν πατρικίον Λέοντα τὸν υἱὸν Βάρδα8
μύγιτρον τοῦ Φωκᾶ στρατηγὸν εἰς Ἀνατολικούς ἀντὶ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου προχειρίζεται, ἄνδρα ἄριστον καὶ πρὸς
τοὺς Ἀγαρηνοὺς καὶ πολεμίους μαχημώτατον. καὶ ἦν ἰδεῖν τοὺς
C αὐταδέλφους ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ἀγωνιζομένους καὶ πρὸς τοὺς
πολεμίους χωροῦντας καὶ κατασφάπτοντας, καὶ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν 10
μὴ φέροντας.

46. Γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμὸς μέγας καὶ φοβερὸς πλησίον
τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ, ὥστε κατακαῆναι τὸν ἔμβολον τὸν
ἀπερχόμενον πρὸς τὴν Σιδηρῶν πόρταν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τῇ
πολλῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι, καὶ ὡς οἰκεῖα ἔργονα τοὺς πολίτας φιλιῶν 15
καὶ κηδόμενος, πάντας παρεθυμήσατο εἰς ἀνοικοδομὴν τῶν πυρ-
D καϊθέντων αὐτῶν οἰκημάτων· καὶ τὸν ἄνακτα οἱ πολῖται ὡς θεὸν
δεύτερον καὶ εὐεργέτην ἐπῆρουν καὶ εὐχαρίστουν.

47. Τῶν δὲ Τούρκων ἐκστρατείας ποιησάντων κατὰ Ῥω-
μαίων, καὶ καταδραμόντων μέχρι τῆς πόλεως τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου 20
πάσχα, καὶ ληισιμῶν πᾶσαν Θρακίαν ψυχὴν καὶ πραιδαν πολ-
λὴν, ὁ βασιλεὺς εὐθὺς τὸν πατρικίον καὶ δομέστικον τῶν Ἐξκου-

15 ἔκρουα?

trahere, eos qui vivi capti essent sub iugum mittere, amplissimasque manubias direpta urbe parare. ducta haec omnia in urbem ac triumphali specie per Circum traducta.

45. Ad haec imperator Leonem patricium Bardae Phocae filium magistrum, vice fratris sui Nicephori, Asiaticis legionibus ducem praeficit, virum sane optimum ac strenuum adversusque Agarenos ac imperii hostes bellicosissimum. eratque videre germanos Christianorum praesidio decertantes praeliaque moventes, factaque in hostes impressione eorum stragem dantes et iugulantes atque caedentes, cum illi eorum impetum non ferrent.

46. Sub id tempus haud longe ab aede S. Thomae sacra ingens formidolosumque excitatum incendium, ita nimirum ut quae ad portam Ferream tendit porticus igne absumpta sit. at imperator, pro summa sua benignitate, ac quod cives ut carissima pignora sic diligebat illorumque rebus paterne prospiciebat, cunctos consolatus est instauratis eorum aedibus, quas vorax flamma absumpserat; tantaque illa humanitate delinquenti cives imperatorem velut fere deum alterum ac beneficum parentem laudibus celebrabant, gratiasque agebant.

47. Turcis porro, expeditione adversus Romanos suscepta, ad ipsam usque urbem per diem festum paschae excurrentibus, Thracisque, quotquot in eos incurrebant, captivos ducentibus, multamque prae-

βέτων Πόθον τὸν Ἀργυρὸν μετὰ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελαρίων καὶ τοῦ ὄψικιον καὶ τοῦ Θρακίση, κατὰ πόδας αὐτῶν περάσας, ἔξαπέστειλεν· οἱ τῇ εὐπροσδέκτῳ P 289 πρὸς Θεὸν εὐχῇ τοῦ πορφυρογεννήτου νυκτὸς ἐπιπεσόντες κατέ-
 βσφαξαν καὶ κατεπολέμησαν, λαβόντες τὴν πραιδαν καὶ αἰχμαλω-
 σίαν. αὐτοὶ δὲ ὑπὸ τῆς ὕγαν ἤττης καὶ τροπῆς αἰσχυρθέντες εἰς
 τὴν ἰδίαν γῆν ὑπέστρεψαν.

48. Ἄξιον γάρ ἐστιν ἔξειπείν καὶ τὸ φοβερὸν ἐκ Θεοῦ φα-
 τὴν σημεῖον καὶ προῦγγέλμα τῆς μεταθέσεως Κωνσταντίνου τοῦ
 10 πορφυρογεννήτου. φασὶν γὰρ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ ἄνακτος ἀστέρα
 λαμπρὸν κομήτην φανῆναι ἡμέρας τεσσαράκοντα, τὴν δὲ πάλιν εἰς
 τὴν νόσον καὶ ἔξοδον αὐτοῦ ἀστέρα κατ' οὐρανὸν δειχθῆναι, Θο- B
 λερὸν δὲ καὶ ἀμυρὸν φῶς ἔχοντα, καὶ τοῦτον ἐπὶ ἰκανὰς ἡμέρας
 φαινόμενον, δεικνύοντα τῇ κρείττονι δυνάμει δεδημιουργημένον
 15 τὸν πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου. καὶ τοῦτο ἴσασι πολλοὶ τῶν
 ἐγγνωμόνων καὶ τὸ θαῦμα τοῖς οὐκ εἰδόσι παραπεμφαμένων, ἴνα
 καὶ τὰ στοιχεῖα τὸ τοῦ πορφυρογεννήτου συμπενήθησιν τέλος.

Ἄλλ' εἰ καὶ τὰ πλείω τῶν βασιλικῶν πρακτικῶν διαφεύγει
 τὸν νοῦν, ἐν δὲ τοῦτο τὸ τελευταῖον τοῖς εἰρημένους προσθεῖς τὸ
 20 τοῦ λόγου πέρως ἀφίξομαι. (49) ἐτρέφετο πόθος καὶ ἔφρασις τῷ
 ἄνακτι τῷ ὄρει τοῦ Ὀλύμπου καταλαβεῖν καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἁγίους C
 πατέρας ἐπόψεσθαι καὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν ἐπαπολαῦσαι εὐχῶν καὶ

8 γάρ] δέ?

dam abigentibus, mox imperator Pothum Argyrum patricium ac excubi-
 torum domesticum cum sua legione ducisque bucelariorum et Opsicii ac
 Thracesium misit, qui trailicentes e vestigio eos insequerentur. quam-
 obrem deo acceptis Porphyrogenneti communiti precibus, facta noctu in
 hostem impressione eorum late stragem dederunt. expugnatis illorum
 castris praeda recepta atque captivi. Turci vero ingenti ea clade ac
 fuga confusi ad sua reversi sunt.

48. Operae pretium vero ut et tremendum ex deo ostensum signum
 ac Constantini Porphyrogenneti migrationis praenuntium exponamus.
 aiunt namque in illius ortu stellam cometem splendidam ad dies quadra-
 ginta luxisse; nuncque iterum sub morbi tempus vitaeque exitum stel-
 lam in caelo apparuisse turbido atque obscuro iubare, inque dies multos
 conspicuam fuisse, hoc nempe praesignantem, Constantinum Porphyro-
 gennetum potiore virtute ac numine conditum esse. sicque se rem ha-
 bere viri plures probi novero, ac miraculum ad eos qui nescirent trans-
 misere, ita ut etiam elementa Porphyrogenneti finem pari luctu prose-
 querentur.

Verum quanquam pleraque imperatoris gesta animum fugiunt, ubi
 unum hoc extremum superius dictis adiecero, orationi finem imponam.
 (49) incesserat imperatorem cupido ingensque desiderium petendi Olym-
 pum montem, et ut sanctos patres illic degentes inviseret, seque vene-

38. Τὸν δὲ βασιλέα Ῥωμαῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ οὕτως ἐφίλησεν καὶ ἠγάπησεν ὡς ἄλλος σὸς οὐδείς, καὶ τοῦτον πρὸ πάντων παρήγγει ἔχειν τὴν κατὰ θεὸν ἐδσέβειαν, ἔπειτα καὶ λόγον καὶ ἦθος καὶ βράδισμα καὶ γέλωτα καὶ στολὴν καὶ καθέδραν καὶ στάσιν βασιλικὴν ἐξεπαίδευεν. διὸ καὶ θεῶν ἐμφανειῶν ὁ πορφυρογέννητος ἠξιοῦτο, καὶ πρὸς αὐτὸν προέφησεν "εἰ ταῦτα φυλάξῃς, μακρόβιος τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἔσῃ."

39. Καὶ γυναῖκα τῷ βασιλεῖ Ῥωμαῶν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἔδωκεν οὖσαν ἐξ ἐγγενῶν προγόνων, καλὴν μὲν τῷ σώματι, ὠραία δὲ τῇ ὄψει, κοσμίαν δὲ τῇ ψυχῇ, ὀνόματι Ἀναστασίαν, τὴν τοῦ Κρατεροῦ θυγατέρα· ἣ καὶ ὀνομασθεῖσα παρὰ τοῦ πορφυρογενήτου Θεοφανῶ κατ' ἄξιαν, ὡς ἐκ τοῦ θεοῦ φανεῖσθαι καὶ ἐπέχθεισαν. καὶ νυμφικὴ παστὰς ἐγνωρίζετο καὶ ἐτελείτο ἐν τῷ πανθαυμάστῳ τρικλινῷ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ὀνομαζομένου, καὶ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῷ πορφυρογενήτῳ περιελάμπετο ἅμα Ἑλένη τῇ Ἀδγούστῃ, ὡς τοιαύτης ἀρχαίας κόρης τῷ αὐτοῦ μνηστεῦσαι.

40. Ἡ δὲ Ἀδγούστα Ἑλένη νόσω τρυχομένη, ὁ φίλος υἱὸς ἀναξ οὐκ ἐπέδωκεν τῇ πρὸς αὐτὴν διαθήσει καὶ στοργῇ, ἀλλὰ πάντα ἐν πᾶσι τὰ καταδύμια αὐτῆς ἐπλήρου. καὶ γὰρ ἡ Ἀδγούστα ἠξίω παρὰ τοῦ νεωστὶ παρ' αὐτῆς κατασκευασθέντος ξενῶνος καὶ γηροτροφείου εἰς τὸ παλαιῶν Πιτρῶν, τὸ λεγόμενον τὰ Ἑλένης,

38. Romanum autem imperatorem filium suum sic amavit ac dilexit ut hac eum parte nemo aequaverit. prae omnibus vere hortabatur ut pie ac religiose deum coleret; tamque doctrinam et mores deinceps incessumque et risum et habitum, et ut pro regia maiestate in solio sedere ac stare eum deceret informabat. quamobrem etiam divini apparitionibus dignus habitus Constantinus filio vaticinabatur ac quae ex oraculo aiebat "haec si servaveris, in longos annos imperii Romae sceptra moderaberis."

39. Uxorem Romano filio suo locavit nobilissima ortam proscipium pulchram corpore, facie venustam, castam animo ac omni morum honestate praeditam, Anastasiam nomine, Crateri filiam; cui et a Porphyrogenneto inditum Theophanionis nomen, plane merito, velut scilicet et quae ex deo eiusque munere (hoc ipsum sonante vocabulo) enitasset atque electa esset. positus nuptialis thalamus peractaque celebritas in admirabili Iustiniani Rhinotmeti triclinio. hinc iucunditas gaudique lux Porphyrogenneto circumfusa cum Helena Augusta, quod talem siquae ab avis nobilem puellam filio sponsam dare licuisset.

40. Porro cum Helena Augusta morbo conficeretur eoque gravi conflictaretur, benignissimus imperator nihil de suo in eam affectu amarisque vi remisit, sed quicquid illi in votis erat, libens implebat. repabat namque Augusta ut in domo hospitali semibusque aliendis ac confuendis in veteri Petrio (quod Helenae nuncupatur) recess ab ipse et

οικοόντων. ἐκ δὲ τούτων ἐπὶ τὰς παραλογὰς καὶ δυσκολίας καὶ
 ἔλικοιδοῖς καὶ κρημνώδεις ἀναβάσεις μόλις διελθὼν ὁ ἄναξ, ταῖς
 κέλλαις τῶν ἱερῶν πατέρων καταλαβὼν, οὗς ἰδὼν κατασπασάμενος
 καὶ τὰς τούτων ψυχωφελεῖς εὐχὰς ἐφόδιον λαβὼν πρὸς τὴν Προῦ-
 5σαν μεταπίσταται, πόλιν ἀνδρὸς τὸ πάλαι Βιθυνῶν βασιλεύσαν-
 τος, δὲ ἀνδραγαθίας καὶ πολέμων τῶν τηρικᾶδε βασιλέων ὑπερ- B
 αρθέτων σύμβολον μνήμης τὴν τοιάνδε πόλιν ἐξειργάσατο. ἤς
 αὐτὸν πολλῶ ἄποθεν καὶ ὑποβρύχιος γέγονε, θερμοῶν ἀναδόσεις βλέ-
 πων, ἐν οἷς μῦθοι φασιν Ἡρακλῆν κατὰ ζήτησιν Ὀγλυ περιπλα-
 10νώμενον τὸν ἐξ Ὀγλυ φόνον τῷ λύθρῳ ἐναποσμήξασθαι. (50) ὁ
 δὲ ἄναξ παρὰ τῶν ἱερῶν πατέρων διδαχθεὶς ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ
 Ὀλύμπου ἀσκητὴν εἶναι σημειοφόρον γέροντα ἐν σπηλαίῳ, πόθῳ
 τῷ πρὸς αὐτὸν ἠπείλετο. καὶ δὴ θεῖα ἐκλάμψει ὁ γέρον ἐμφανι-
 σθεὶς ὡς τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν ἀφικόμενον, τῆς κέλλης αὐτοῦ
 15ἀπιῶν, μετάνοιον δὲ βαλὼν, τὸ εὐλόγησον ἔφησεν. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἐρωτήσας "τίς τε ὢν καὶ πόθεν καὶ πῶς καὶ ποῦ παραγίνῃ;" ἔφη- C
 σεν "τὴν πρόδοτον τῆς βασιλείας σοῦ πρὸς με γνοῦς μᾶλλον πρὸς σὲ
 παραγίνομαι." ὁ δὲ θεῖαν ἀποστολὴν τὸν γέροντα ὑπονοήσας,
 τὰς τούτου εὐχὰς ἐφόδιον λαβὼν καὶ τὴν τῆς ζωῆς αὐτοῦ μετά-
 20στασιον μαθὼν, πρὸς τὰς κέλλας τῶν ἱερῶν πατέρων ὑπενόστησεν
 καὶ συνεσιτωθεὶς αὐτοῖς τὸ τάχος πρὸς τὴν θάλασσαν κατήλθεν.
 καὶ τοῖς πολλοῖς ἐλάσθαιεν ὡς εἴη νοσῶν· ἔνδον δὲ κατεδαπα-

6 δς om P

9 Ὀγλυ?

tibus) pridem adscripsere. indeque vix tortuosis anfractuosus praeruptis
 ac quam difficillimis ad ascensum collibus superatis, ad sacrorum patrum
 cellas imperator evasit. quibus visis ac salutatis, eorumque salutarium
 precum commeatu munitus, Prusam commigrat, quam olim vir Bithynis
 imperans fortitudinis rerumque bello praeclare gestarum nobilioribus
 gentis regibus monumentum condiderat. in huius pene pomeriis ac sub-
 urbanis cum thermae occurrissent, iis lavit; quo loco ferunt fabulae
 Herculem, quaerendo Hylam circumquaque palantem, ex Hylae nece
 cruorem abstersisse. (50) interim admonent sacri patres, esse in Olympi
 summo vertice seniore ascetam in spelunca signis effulgentem; quo ille
 nuntio hinc eius visendi desiderio excitatur. ac vero senior divina col-
 lustratus apparitione, quasi ad eum imperator venisset, relicta cella sua,
 facta reverentia (prone scilicet salutato) "benedic" ait. quaerit impe-
 rator quisnam tandem et unde et quomodo ac quo venerit. respondit
 ille "cum maiestatem tuam ad me venire cognoverim, ego potius ad te
 venio." tum imperator dei nutu seniore ad se missum suspicatus, eius-
 que precibus communitus, cum vitae terminum sibi proximum adesse di-
 didicisset, ad sanctorum patrum cellas reversus est; ciboque cum illis re-
 creatus citò ad mare descendit. nec cum aegrotare plerique noverant:
 Θεορῆταις ἐστίν.

P 237 καὶ μήτε κρυπτομένων ἢ βακχεύοντων ἢ ὑποστρεφόντων, ὡς ἔθος ἦν αὐτοῖς· ἀλλὰ πάντες τομῶς ἐχώρουν πρὸς τοὺς πολεμίους ταῖς ἀσπίσι περιφραξάμενοι καὶ τοῖς δόρασιν ἀμυνόμενοι καὶ κατὰ κράτος τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἀφανίζοντες. καὶ ἦν ἰδεῖν θάμβος καὶ ἐκπλαγῆν τοῖς ὄρωσιν τὸν νικητὴν Νικηφόρον τὰς παρατύξεις καὶ 5 δυνάμεις καὶ τὰ φούλκα τοῦ ἀδελφοῦ Χαμβαδά συγκόπτοια καὶ ἀπορραπίζοντα, καὶ τὴν τέχνην τοῦ νικητοῦ ἀριστίως θαμβεῖσθαι καὶ μεγαλύνειν τοῖς ὄρωσιν, ὡς τὰς πόλεις καὶ κώμας καὶ χώρας
B πρὸς κατατεφρῶσαι καὶ αἰχμαλώτους ἄγειν καὶ ὑποσπόνδους τῆ βασιλείᾳ Ῥωμαίων προσφέρειν. καὶ δὴ πρὸς τὸν πιστὸν Κων- 10 σταντῖνον ἀφικόμενος ἐπαίνων καὶ τιμῶν παρ' αὐτοῦ ἡξιώθη, οἷον ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις οἱ Ῥωμαίων στρατηγοὶ αἶν ἐκτῆσαντο.

42. Ὁ δὲ ἀναξ Κωνσταντῖνος μηδὲν τῶν πατριῶν αὐτοῦ οἰκοδομημάτων συγχωρῆσαι πεσεῖν, οὐδὲ τοῦτο τὸ μέγα λουτρὸν, τὸ παρὰ Λέοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παρασκευασθὲν εἰς τὰ Μαρ- 15 νης εὐρύχωρόν τε καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτείας θαύμα, τὸ πρότερον παρορουθὲν ὡς ἀμελεῖται καὶ ῥαθυμῶς πρὸς πᾶσαν ἀμορφίαν καὶ ἀκοσμίαν ἐλάσαι καὶ μηδὲν ἄλλο αὐτὸ σκοπεῖσθαι ἢ θεμελίους οὗτος ὁ Κωνσταντῖνος τοῖς πατρικοῖς ἔργοις ὡς οἰκείους ἐπιγαυόμενος καὶ τερωόμενος ἀνακαινισμὸν ἐν αὐτῷ ἐπιδίδωσιν, αὐτῶν 20 ἀποκαθιστῶν, οὐ μόνον εἰς τὸν πρότερον κόσμον ἀναφέρειν ἀλλὰ

14 συγχωρήσας?

18 αὐτοῦ?

abnuerent, ac neque latitarent aut baccharentur vel (ut ante suerant) pedem referrent, aut deserta militia ad propria redirent, sed omnes vi-
vido impetu scutis muniti hastisque pugnantes in hostes irruerent ac Agarenos penitus profligarent. eratque videre rem stupendam omnique maiorem admiratione, Nicephorum victorem acies et turmas cuneosque impii Chambadae concidere atque fundere, praeclearique victoris ac pug-
lis fortunam cunctos suspicere ac magnifice efferre, quippe cum urbes oppidaque et vicos et arces subiectis flammis combureret, captivosque duceret, ac foederatos Romano imperio offerret. porro ad fidelem Con-
stantinum reversus ab expeditione easdem laudes honoresque ab eo con-
secutus est, quibus praeis temporibus veteris Romae imperatores praetoresque triumphii ritu donabantur.

42. Operam dedit imperator Constantinus ne ullum paternorum aedificiorum ruinam faceret. in his magnum ipsum balneum, quod Leo eius pater in Marinae aedibus vastissimum sane reiique Romanae miraculum struxerat, cum prius neglectum fuisset, eoque neglectu sartamque tectum servandi incuria ornatum omnem ac quicquid decoris erat amisisset, prorsusque deformatum esset, nec in eo praeter rudera ac fundamenta quicquam aliud exstaret, Constantinus hic, qui paternis aequo ac suis operibus gloriaretur ac delectaretur, instaurandum constituit, ita rursus reparans ut non modo priorem ornatum referret sed et structuram

περιρραίνοντες ἀπωλοφόροντο καὶ ἀπωδύροντο τοιοῦτον δεσπότην, καὶ πλέον οὐδὲν ὠφέλησαν ἢ κωφοῖς καὶ κενοῖς δάκρυσι καταπλύ-
 νοντες τὸ βασιλικὸν ἐκεῖνο σῶμα. καὶ δὴ τὴν κλίνην αὐτοῦ ἀμφο-
 τέρων περικυκλούντων καὶ ταῖς πολλαῖς οἰμωγαῖς κοπτομένων, καὶ
 5 πρὸς τὰ τέλη πάντη ὧν ὁ γλυκὺς καὶ πλουτοδότης βασιλεὺς, χορο-
 στασίαι ἁγίων καὶ δικαίων μοναχῶν τε καὶ μαρτύρων καὶ ἱεραρχῶν
 παρίσταντο, καὶ τὸ πανάγιον αὐτοῦ πνεῦμα χερσὶν ἀγγελικαῖς
 παρέθεντο. καὶ τάχιον τοῦτον ἀποσμήξαντες προέθηκαν ἐν τοῖς
 δεκαεννέα ἀκουσίτοις. καὶ ψαλμοῖς τοῦτον τελέσαντες παρενθὲν C
 10 ἐξήγαγον, καὶ πρὸς τὴν Χαλκὴν ἀποθέντες, τελευταῖον ἀσπασμὸν
 ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ μάλιστα καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ ἡ
 πᾶσα σύγκλητος κατησπάζοντο· καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, ὡς ἔθος
 ἦν, ἀνακράξας “ἔξελθε, βασιλεῦ· καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βα-
 σιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,” καὶ τοῦ πλήθους τοῦ
 15 ὄχλου βοῆν καὶ κωκυτὸν καὶ ὀδυρμὸν βαλλάντων, καὶ τοῦ τρίτου
 τοῦτο φωνήσαντος, παρενθὲν ἄραντες τὸν ἄνακτα ἐξήγαγον ἀπὸ
 τῶν βασιλικῶν δόμων ἐπὶ τὴν λεωφόρον, καὶ πρὸς τὸν ναὸν τῶν D
 ἁγίων ἀποστόλων ἔφερον, τῆς συγκλήτου πάσης προπεμπούσης,
 καὶ ἕσμασι προπομπικοῖς τὴν ἔξοδον μεγαλύνοντες. (53) καὶ τί
 20 δεῖ λέγειν εἰς τὸν συνελθόντα λαὸν καὶ ὄχλον τῆς πολιτείας, τῶν
 μὲν ἀπ’ ἕψους τὸ βασιλικὸν ἐκεῖνο σκῆνος κατοπιτευόντων, τῶν
 δὲ πλησίον παραθεωρούντων, καὶ ἄλλων μὲν ἐξ οἰκοδομῶν καὶ

8 παρέθετο P

ac eiulatu lacrimas libantes, herum talem ac dominum deplangebant ac lamentabantur; nihilque inde malis frugis consecuti sunt quam ut mutis inanibusque lacrimis imperatoris corpus illud funusque proluerent. hinc inde itaque, eius lectum utrisque ambientibus multoque gemitu deplangentibus, cum prorsus in extremis esset dulcis ac locuples munerator Constantinus, adstiterunt sanctorum iustorumque et monachorum atque martyrum ac hierarcharum chori, summeque ille sanctum spiritum angelicis manibus commendavit; citiusque abstergentes in Novemdecim-accubituum exposuerunt; psalmisque ei defungentes confestim eduxerunt, ac in Chalce deposito supremum urbis episcopus et sacerdotes et magistri et patricii omnisque senatus osculum dederunt ac consalutarunt. tum ex more magister ceremoniarum alta voce atque clamore, “egredere, imperator; vocat te rex regum et dominus dominantium;” plebisque sublato clamore et gemitu longaeque lugubri voce, ac cum tertio, quem dixi, inceptor pronuntiasset, confestim tollentes imperatorem e regis aedibus eduxerunt, publicaeque vehentes ad SS. apostolorum detulerunt, pompam comitante universo senatu, ac funebribus canticis magnifice viri exitum exornante. (53) quid vero attinet populi civiumque multitudo quanta confluxerit narrare? cum alii e sublimi regum illud tabernaculum ad-
 spectarent, alii e vicino obiter carnerent, alii e domorum altis cenaculis

τες εις φυγήν ἐτρέποντο, καὶ σώζειν ἑαυτὸν ἕκαστος ὅπως δύναιτο ἠγωνίζετο, τότε σκυλεθόνται μὲν οἱ νεκροί, δεσμοῦνται δὲ καὶ οἱ ζῶοντες, καὶ λυφύρων πολλή γίνεται συναγωγή· καὶ ἄκρια τὸ κοινὸν θέατρον καὶ ὁ Θραμβος τοῦ ἵπποδρομίου ὑπέδξατο.

45. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν πατρίκιον Λέοντα τὸν υἱὸν Βάρδα ἑμίγιτρον τοῦ Φωκᾶ στρατηγὸν εἰς Ἀνατολικούς ἀντι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου προχειρίζεται, ἄνδρα ἄριστον καὶ πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς καὶ πολεμίους μαχιμώτατον. καὶ ἦν ἰδεῖν τοὺς αὐταδέλφους ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ἀγωνιζομένους καὶ πρὸς τοὺς πολεμίους χωροῦντας καὶ κατασφάττοντας, καὶ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν μὴ φέροντας.

46. Γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμὸς μέγας καὶ φοβερὸς πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ, ὥστε κατακαῆναι τὸν ἔμβολον τὸν ἀπερχόμενον πρὸς τὴν Σιδηρᾶν πόρταν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τῇ πολλῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι, καὶ ὡς οικεῖα ἔγγονα τοὺς πολίτας φιλεῖν καὶ κηδόμενος, πάντας παρεθυμήσατο εἰς ἀνοικοδομήν τῶν πρὸ καὶθέντων αὐτῶν οἰκημάτων· καὶ τὸν ἄνακτα οἱ πολῖται ὡς θεὸν δευτέρον καὶ εὐεργέτην ἐπήρουν καὶ εὐχαρίστουν.

47. Τῶν δὲ Τούρκων ἐκστρατείας ποιησάντων κατὰ Ῥωμαίων, καὶ καταδραμόντων μέχρι τῆς πόλεως τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου πάσχα, καὶ ληϊουμένων πᾶσαν Θρακίαν ψυχὴν καὶ προαῖδαν πολλήν, ὁ βασιλεὺς εὐθὺς τὸν πατρίκιον καὶ δομέστικον τῶν Ἐξου-

15 ἔγραυε?

trahere, eos qui vivi capti essent sub iugum mittere, amplissimasque manubias direpta urbe parare. ducta haec omnia in urbem ac triumphal specie per Circum traducta.

45. Ad haec imperator Leonem patricium Bardae Phocae filium magistrum, vice fratris sui Nicephori, Asiaticis legionibus ducem praefecit, virum sane optimum ac strenuum adversusque Agarenos ac imperatores hostes bellicosissimum. eratque videre germanos Christianorum praesidio decertantes praeliaque moventes, factaque in hostes impressione eorum stragem dantes et iugulantes atque caedentes, cum illi eorum impetum non ferrent.

46. Sub id tempus haud longe ab aede S. Thomae sacra ingens formidolosumque excitatum incendium, ita nimirum ut quae ad portas Ferream tendit porticus igne absumpta sit. at imperator, pro summi sua benignitate, ac quod cives ut carissima pignora sic diligebat illorumque rebus paterne prospiciebat, cunctos consolatus est instantis eorum aedibus, quas vorax flamma absumperat; tantaque illa humanitate delicti cives imperatorem velut fere deum alterum ac beneficium parentis laudibus celebrabant; gratiasque agebant.

47. Turcis porro, expeditione adversus Romanos suscepta, ad ipsam usque urbem per diem festum paschae excurrentibus, Thracisque, quotquot in eos incurrebant, captivos ducentibus, multaqueque pro-

βίαν Πόθον τὸν Ἀργυρὸν μετὰ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελαρίων καὶ τοῦ Ὀψικίου καὶ τοῦ Θρακίση, κατὰ πόδας αὐτῶν περούσας, ἔξαπέστειλεν· οἱ τῇ ἐπιπροσδέκτῳ P 289 πρὸς θεὸν εὐχῇ τοῦ πορφυρογεννήτου νυκτὸς ἐπιπεσόντες κατέβρασαν καὶ κατεπολέμησαν, λαβόντες τὴν πραιδαν καὶ αἰχμαλωσίαν. αὐτοὶ δὲ ὑπὸ τῆς ἄγαν ἤττης καὶ τροπῆς αἰσχυνθέντες εἰς τὴν ἰδίαν γῆν ὑπέστρεψαν.

48. Ἄξιον γάρ ἐστιν ἕξειπεν καὶ τὸ φοβερὸν ἐκ θεοῦ φανέν σημεῖον καὶ προύγγελμα τῆς μεταθέσεως Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου. φασὶν γάρ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ ἀνακτος ἀστέρα λαμπρὸν κομήτην φανῆναι ἡμέρας τεσσαράκοντα, τὴν δὲ πάλιν εἰς τὴν νόσον καὶ ἔξοδον αὐτοῦ ἀστέρα κατ' οὐρανὸν δειχθῆναι, θο- B λερὸν δὲ καὶ ἀμαυρὸν φῶς ἔχοντα, καὶ τοῦτον ἐπὶ ἰκανὰς ἡμέρας φασόμενον, δεικνύοντα τῇ κρείττονι δυνάμει δεδημιουργημένον ἰδὲν πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου. καὶ τοῦτο ἴσασι πολλοὶ τῶν ἐγνωμόνων καὶ τὸ θαῦμα τοῖς οὐκ εἰδόσι παραπεμφαμένων, ἴνα καὶ τὰ στοιχεῖα τὸ τοῦ πορφυρογεννήτου συμπενήδηση τέλος.

Ἄλλ' εἰ καὶ τὰ πλείω τῶν βασιλικῶν πρακτέων διαφεύγει τὸν νοῦν, ἔν δὲ τοῦτο τὸ τελευταῖον τοῖς εἰρημένους προσθεῖς τὸ θεοῦ λόγου πέραις ἀφίξομαι. (49) ἐτρέφετο πόθος καὶ ἔφρασις τῷ ἀνακτι τῷ ὄρει τοῦ Ὀλύμπου καταλαβεῖν καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἁγίους C πατέρας ἐπόψεσθαι καὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν ἐπαπολαῦσαι εὐχῶν καὶ

8 γὰρ] δέ?

dam abigentibus, mox imperator Pothum Argyrum patricium ac excubitorum domesticum cum sua legione ducisque bucelariorum et Opsicii ac Thracensiorum misit, qui traicientes e vestigio eos insequerentur. quamobrem deo acceptis Porphyrogenneti communiti precibus, facta noctu in hostem impressione eorum late stragem dederunt. expugnatis illorum castris praeda recepta atque captivi. Turci vero ingenti ea clade ac fuga confusi ad sua reversi sunt.

48. Operae pretium vero ut et tremendum ex deo ostensum signum ac Constantini Porphyrogenneti migrationis praenuntium exponamus. sicut namque in illius ortu stellam cometem splendidam ad dies quadraginta luxisse; nuncque iterum sub morbi tempus vitaeque exitum stellam in caelo apparuisse turbido atque obscuro iurare, inque dies multos conspicuam fuisse, hoc nempe praesignantem, Constantinum Porphyrogennetam potiore virtute ac numine conditum esse. sicutque se rem habere viri plures probi novere, ac miraculum ad eos qui nescirent transigere, ita ut etiam elementa Porphyrogenneti finem pari luctu prosequerentur.

Verum quanquam pleraque imperatoris gesta animum fugiunt, ubi nam hoc extremum superius dictis adiecero, orationi finem imponam. (49) inceserat imperatorem cupido ingensque desiderium petendi Olympum montem, et ut sanctos patres illic degentes inviseret, sequere vene-

ἀνατίθεικεν. τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον Ἰωάννην λεγόμενον τὸν Χοιρινῶν πατρίκιον καὶ μέγαν ἑταιρειάρχην προεβάλετο τοῦ φυλάττειν τὸν ἄνακτα ἀπὸ τῶν ὑποπτευομένων προσώπων. καὶ τὸν πρωτοσπαθάριον Σισίνιον τὸν ἀπὸ σακελλίου ἑπαρχον πόλεως χειροτόνησεν, ἄνδρα λόγιον καὶ πρὸς τὸ κοινὸν ἐπιτήδειον, ὅτινα 5 καὶ μετὰ βραχὺ πατρίκιον καὶ γενικὸν λογοθέτην προεβάλετο, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἑπαρχον πόλεως τὸν πατρίκιον Θεόδωρον τὸν ἀπὸ Β στρατιωτικῶν τὸν λεγόμενον Δαφνοπάτην ἐποίησεν· ὅστις Σισίνιος τῇ ἑπαρχίᾳ διέπρεψεν εὐνομίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ τὸ ἱερὸν πραιτώριον κατηγλύαισεν. καὶ ἦν ἰδεῖν παρισταμένων τῷ ἐκείνου 10 βήματι, καὶ ἀποκρούων καὶ ἀπορρηπλῶν τὰς παλινδικίας καὶ παλιμβολίας τῶν δικαζομένων· καὶ δικαστῆς δι' ἑαυτοῦ ἕκαστος τῆς δίκης τῷ ἡδικηκότῃ ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ συμπόνους τῷ ἐπάρχῳ ὃ αὐτοκράτωρ δέδωκε, τῇ ἐκλογῇ καὶ μαρτυρίᾳ Ἰωσήφ πατρίκιον καὶ παρακοιμωμένον καὶ τοῦ ἐπάρχου Σισινίου, Θεοφύλακτον ἀση- 15 C κρήτην τὸν λεγόμενον Ματζιτζικόν καὶ Ἰωσήφ σπαθαροκандιδάτον καὶ κρητῆν, ὅτινα λογοθέτην τοῦ πραιτωρίου ἐποίησεν· οἵτινες τῇ εὐβουλίᾳ τοῦ ἐπάρχου καλῶς τῇ πολιτείᾳ ἐνήργουν.

2. Χρῆ οὖν καὶ περὶ τῶν κοινῶν φροντισίδων τοῦ ἄνακτος ἔξειπεν. εὐθὺς πρὸς πάντα ἀρχηγὸν Ῥωμαίων καὶ βασιλικὸν 20 στρατηγὸν καὶ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς δύσεως καὶ ἐξῆς ἐθνῶν ἀποστελλομένων φιλικῶν γραμμμάτων αὐτοῦ, πάντες τῇ τύχῃ καὶ

21 καὶ τοῦ B. — ἐξῆς ἐθνάρχας?

caes relescit. Ioannem cognomento Chaerinam protospatharium patricium ac magnum hetaeriarum praefecit, ut per eum eiusque curas cautum esset imperatori, et qui insidiarum illi suspecti essent. Sisinium protospatharium exsacellarium urbis praefectum dedit; quem ipsum brevi post patricium ac generalem logothetam constituit, eiusque loco Theodorum patricium e militaribus numeris, Daphnopatem nuncupatum, urbis praefectum creavit. hic porro Sisinius, quamdiu praefecti munere functus est, aequitate ac iustitia fulsit sacrumque praetorium egregie ornavit. videre erat, cum ad eius tribunal litigantes adstarent, recidivas lites seu controversias ex damnatis causis et mortuis doloque ac versutias repellere ac procul amandare; hincque adeo sua quisque sponte illatae parti iniurias index erat. quin et adiutores seu assessores urbis praefecto ab imperatore dati hi, Iosephi patricii et accubitoris urbisque praefecti Sisinii iudicio testimonioque probati, Theophylactus a secretis cognomento Matzitzicus, ac Iosephus spatharocandidatus iudexque, quem praetorii logothetam constituit. hi ambo, quibus urbis praefectum probe consiliis iuvabant, operam suam rei publicae bene collocabant.

2. Operae pretium igitur fuerit ut de publicis imperatoris curis disseramus. simul atque rerum summam adeptus est, ad Romanos omnes duces imperatorisque nomine praetores et Bulgariae et Occidentis Orientisque gentium principes amicitiae confovendas causa literas misit: in

τορος ἀπέστειλεν· καὶ διωρίσαστο χορηγεῖσθαι αὐτὰς ἅ καὶ ἐν τῷ παλατίῳ ἐδίδοντο.

4. Τὸν δὲ Νικηφόρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν τὸν τοῦ Φωκᾶ μάγιστρον ἐτίμησεν καὶ κατὰ τῶν ἀργητῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ εἰσῆξίᾳ ἐξέπεμψεν· καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πατρικίον τὸν Λέοντα 5 στρατηγὸν προεβάλετο, ὄντινα καὶ μετ' οὐ πολὺ μάγιστρον καὶ δομέστικον τῆς δύσεως ἐποίησεν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸν ἄνακτα εὐφραινόμενον, καὶ ἐν κνηγίοις καὶ θήραις δι' ὕλον ἀγροδιατουῦντα, ὡς τὸν βασιλικὸν δόμον πάντῃ ἀποστρεφόμενον καὶ τὴν φροντίδα τοῦ στρατοῦ τοῖς ἀδελφοῖς καταπιστεύσαντα, αὐτὸς ἔχειεν 10 καὶ ἡγαλλιᾶτο τοῖς κνηγίοις ἔξω τοῦ Βυζαντίου, μετὰ τῶν ὀμηλικῶν καὶ κολάκων καὶ κωκοσυμβούλων μυστροφῶν συναναστρεφόμενος.

5. Τί δὲ ἂν εἴπη τις περὶ τῆς ἀοκνίας καὶ εὐδύτητος καὶ ἀνδραγαθίας ἀνδρῶν τε καὶ ἀγαθότητος τοῦ ἀνακτος; ἐν μὲν 15 ἡμέρᾳ καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ καθισθεὶς καὶ τῇ συγκλήτῳ συνεστιαθεὶς D καὶ τὴν δόσιν τῶν ἀργυρίων παρασχών, καὶ τῇ δελῆι ἐν ἰξυκανιστηρίῳ σφαιρίσας μετὰ τῶν δοκίμων καὶ ἐμπείρων καὶ πολλάκις τούτους νικήσας, εἰς μεταστάσιμον εἰς Ἄνωράτας μετέβη, καὶ κῆϊσε θηρέους παμμεγέθεις χοίρους τέσσαρας καὶ κνηγήσας πρὸς τὰ 20 βασιλεῖα τῇ ἐσπέρᾳ ἀντεπέρασεν. ἦν γὰρ τῇ ἡλικίᾳ νέος, σφριγῶν τῷ σώματι, σιτόχροος, εὐόφθαλμος, ἐπίρειν, ῥοδιονπρόσω-

19 fort. Ὀνοφράτας. Combef.

tore avoque pridem conditum atque exstructum misit, et ut eandem atque in palatio annonam vitaeque comestum consequerentur constituit.

4. Nicephorum Phocam scholarum domesticum magistri dignitate ornavit atque adversus infideles Agarenos in Asiam misit. eius quoque fratrem Leonem patricium exercitus ducem praetoremque constituit, quem etiam brevi post magistrum ac Occidentis domesticum creavit. vidissesque imperatorem genio indulgere, ducendisque canibus ac feris insequendis tempus omne ruri terere, ut qui regiam penitus aversaretur, inque duos, quos diximus, germanos omnem exercitus curam exonerasse. gaudio itaque dies agebat, extraque Byzantium cum aequalibus, palpionibus maleque consultis viris ac ganeonibus, venatu totus gestiebat.

5. Quidnam vero quis dicat de imperatoris diligentia rectique studio et fortitudine bonaque indole? uno die cum in Circo sedisset, et cum senatu epulatus esset, ac pecunias elargitus esset, subque vesperam in sphaeristerio cum peritis pilaeque probatis lusisset, nec semel aut iterum victor exisset, ad Anoratas superato freto transibat, captisque ibi quattuor praegrandis molis apris, ac venatione functus, sero in regiam iterum commeabat. erat enim aetate juvenis, vegeto corpore ac luxuriantem, triticeae coloris, pulchris oculis, naso adunco, roseo vultu, gratio-

περιφραίνοντες ἀπωλοφύροντο καὶ ἀπωδύροντο τοιοῦτον δεσπότην, καὶ πλεον οὐδὲν ὠφελισαν ἢ κωφοῖς καὶ κενοῖς δάκρυσι καταπλύ-
 νοντες τὸ βασιλικὸν ἐκεῖνο σῶμα. καὶ δὴ τὴν κλίνην αὐτοῦ ἀμφο-
 τῶν περικυκλούντων καὶ ταῖς πολλαῖς οἰμωγαῖς κοπτομένων, καὶ
 ἐπρὸς τὰ τέλη πάντη ὧν ὁ γλυκὺς καὶ πλουτοδότης βασιλεὺς, χορο-
 στασίαι ἁγίων καὶ δικαίων μοναχῶν τε καὶ μαρτύρων καὶ ἱεραρχῶν
 κερύσσοντο, καὶ τὸ πανάγιον αὐτοῦ πνεῦμα χερσὶν ἀγγελικαῖς
 κερύσσοντο. καὶ τάχιον τοῦτον ἀποσμήξαντες προέθηκαν ἐν τοῖς
 δεκαεντέα ἀκουβίτοις. καὶ ψαλμοῖς τοῦτον τελείαντες παρεθῆ
 10 ἐξήγαγον, καὶ πρὸς τὴν Χαλκῆν ἀποθέντες, τελευταῖον ἀσπασμὸν
 ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ μύηστροι καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ ἡ
 πᾶσα σύγκλητος κατησπάζοντο· καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, ὡς ἔθος
 ἦν, ἀνακράζας “ἔξελθε, βασιλεῦ· καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βα-
 σιλευνόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,” καὶ τοῦ πλήθους τοῦ
 15 ὄχλου βῆν καὶ κωκυτὸν καὶ ὀδυρμὸν βαλλάντων, καὶ τοῦ τρίτου
 τοῦτο φωνήσαντος, παρεθῆ ἄραντες τὸν ἄνακτα ἐξήγαγον ἀπὸ
 τῶν βασιλικῶν δόμων ἐπὶ τὴν λεωφόρον, καὶ πρὸς τὸν ναὸν τῶν D
 ἁγίων ἀποστόλων ἔφερον, τῆς συγκλήτου πάσης προπεμπούσης,
 καὶ ἄσμασι προπομπίοις τὴν ἔξοδον μεγαλύνοντες. (53) καὶ τὸ
 20 οὗ λέγειν εἰς τὸν συνελθόντα λαὸν καὶ ὄχλον τῆς πολιτείας, τῶν
 μὲν ἀπ’ ἑνθους τὸ βασιλικὸν ἐκεῖνο σκῆνος κατοπιτευόντων, τῶν
 δὲ πλησίον παραθεωρούντων, καὶ ἄλλων μὲν ἐξ οἰκοδομῶν καὶ

8 παρέθετο P

ac eulatu lacrimas libantes, herum talem ac dominum deplangebant ac
 lamentabantur; nihilque inde maioris frugis consecuti sunt quam ut ma-
 tis inanibusque lacrimis imperatoris corpus illud funusque proluerent.
 hinc inde itaque, eius lectum utrisque ambientibus multoque gemitu de-
 plangentibus, cum prorsus in extremis esset dulcis ac locuples munerator
 Constantinus, adstiterunt sanctorum iustorumque et monachorum atque
 martyrum ac hierarcharum chori, suumque ille sanctum spiritum angelicis
 manibus commendavit; citiusque abstergentes in Novemdecim-accubi-
 tum exposuerunt; psalmisque ei defungentes confestim eduxerunt, ac in
 Chalce deposito supremum urbis episcopus et sacerdotes et magistri et
 patricii omnisque senatus osculum dederunt ac consalutarunt. tum ex
 more magister ceremoniarum alta voce atque clamore, “egredere, impe-
 rator; vocat te rex regum et dominus dominantium;” plebisque sublato
 clamore et gemitu longaque lugubri voce, ac cum tertio, quem dixi, in-
 ceptor pronuntiasset, confestim tollentes imperatorem e regis aedibus
 eduxerunt, publicaue vehentes ad SS. apostolorum detulerunt, pompam
 comitante universo senatu, ac funebribus canticis magnifice viri exitum
 exornante. (53) quid vero attinet populi civiumque multitudo quanta
 conflauerit narrare? cum alii e sublimi regium illud tabernaculum ad-
 spectarent, alii e vicino obiter cernerent, alii e domorum altis cenaculis

νησον ἐπόρθησαν. ἐπὶ γὰρ Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορραίου τοῦ πατρὸς Θεοφίλου ταύτην ἐκράτησαν, καὶ τῶν στρατευμάτων εἰς τὴν σιάνην καὶ τυραννίδα τοῦ Μωροθωμᾶ τοῦ συντρόφου τοῦ Μιχαὴλ (καὶ γὰρ ἐπὶ τρισὶ χρόνοις σχεδὸν καὶ πλείον τὴν Θρακικὴν καὶ Μακεδονικὴν ἐκράτησεν ὁ τύραννος) εὐκαιρίαν εὐρόντες οἱ ἀπὸ 5 Σπανίας ἀνελεύθεις Σαρακηνοὶ μετὰ πολλοῦ στόλου πολεμικῶν κυραβίων κατέσχον ταύτην, ὡς εἶναι τὴν τούτων διακράτησιν καὶ κατάσχεσιν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἐπορδήθησαν παρὰ τοῦ μεγίστου καὶ δομωστικῶν Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ ἔτη ἑκατὸν πενήκοντα D ὀκτώ. (8) ὅθεν ὁ αὐτοκράτωρ Ῥωμανὸς ζῆλον θεῖον κινήσας, 10 τῇ συμβουλῇ καὶ εὐβουλίᾳ τοῦ παρακοιμωμένου Ἰωσήφ, ἐκ παντὸς τόπου ναῦς καὶ πλοῖα πολεμικὰ συναθροίσας μετὰ ὄχρου πυρὸς καὶ ἐπιλέκτου στρατοπέδου Θρακικῶν Μακεδονικῶν καὶ Σθλαβησιάνων εἰς Κρήτην ἐπέμψαι ἔδοξεν. ἐκ δὲ τῆς συγκλήτου οικειῶν δούλων αὐτοῦ ἔδυσχέραινον περὶ τῆς ἐκστρατίας τῆς 15 Κρήτης, ἀναμιμνήσκοντες τὸν ἄνακτα τῶν ἐπὶ τῶν παρελεύθων βασιλέων ἔξοδων καὶ καινοτομιῶν καὶ χρημάτων ἀπειρῶν κατακενωθέντων καὶ μηδὲν ἀνυσάντων, μάλιστα ἐπὶ τοῦ εὐσεβοῦς τῆ 297 θεῖα λήξει Λέοντος βασιλέως καὶ τοῦ πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου, ὅσα χρήματα καὶ λαὸς ἀνήλωτο καὶ ἀπώλετο, δεδοικότες 20 τὸν κίνδυνον τῆς θαλάσσης καὶ τὴν μεγάλην συμμαχίαν τῶν ἡμορούντων Σαρακηνῶν καὶ τὸν στόλον τῶν Σπάνων καὶ Ἀφρικῶν καὶ τὴν διατρέχουσαν φήμην, ὅτι δι' οὗ ἡ Κρήτη πορδήθη βασιλεύ-

ditionis fecerant. Michaele enim Amoriensi Theophili patre rerum potiente, cum Romanus miles in Morothomae Michaelis quondam sodalis compescenda seditione ac tyrannide occupatus esset (annos enim tres hisque amplius tyranni potestate Thracia ac Macedonia potitus est), occasionem nacti qui ab Hispania ascenderant Saraceni, cum ingenti carabiorum bello instructa classe, sibi subiecerant, ac donec a magistro et domestico Nicephoro Phoca recepta est, per annos 158 tenerant. (8) idcirco Romanus imperator divino zelo succensus, catisque ac sanis Iosephi accubitoris inductus consiliis, ex omni Romana ditione congregatis navibus bellicis igneque Graeco, ac ex Thracia Macedonia Sclavonia lectis copiis, in Cretam mittere statuit. quidam porro senatorii ordinis, viri in rem eius studiosi servique ingenui, Cretensem hanc moleste habebant expeditionem, in memoriam revocantes superiorum imperatorum aetate eo adductas classes novarumque rerum molitiones ac immensas effusas opes, praesertim vero pie memoriae Leone imperatore ac Constantino Porphyrogenneto rerum potiente quantae insumptae pecuniae, quantae copiae excisae; sic nempe illi maris periculo territæ, vicinorumque Saracenorum ingentia formidantes auxilia Hispanorumque ac Afrorum classem; tum praeterea per hominum era volitantem famam, fore ut qui Cretam expugnasset, is Romanorum imperator esset rerumque in se

σει καὶ τῶν σκήπτρων καθέξει τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς. (9) ὁ δὲ παρακοιμώμενος Ἰωσήφ, ὁ χρηστὸς καὶ ὀρθὸς καὶ ἄυπνος νοῦς, εἰς μέσον σταθεὶς ἔφη “ ἡμεῖς μὲν, δέσποτα, ἴσμεν πάντες ὅσα δεινὰ Ῥωμαίοις συνέβησαν παρὰ τῶν ἀρηγῶν τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς· καὶ δίκαιόν ἐστι λογισασθαι τὰς σφαγὰς καὶ τὰς τῶν παρ- B
 θένων φθορὰς καὶ τὰς τῶν ἐκκλησιῶν καταστροφὰς καὶ τὰς τῶν παραλλῶν θεμάτων αἰχμαλωσίας, καὶ πρέπον ἐστὶν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν καὶ ὁμοφύλων ἀγωνίσασθαι, καὶ μὴ δεδιέναι τῆς ὁδοῦ τὸ μῆκος καὶ τὰ τῆς θαλάσσης πελάγη καὶ τῆς νίκης τὸ ἄδηλον
 10 καὶ τῆς φήμης τὸ ἀδύνατον. καὶ χρὴ μάλιστα τῇ Θεοσυνεργῆτῳ βουλῇ καὶ προστάξει σου πειθαρχεῖν ἡμᾶς, ὡς ἐκ Θεοῦ σοι τοῦτο τὸ ἐνθύμημα. καὶ γὰρ καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ Θεοῦ· μάλιστα διὰ τὸν ὀρθὸν καὶ πιστὸν δοῦλον στέλλεσθαι τὸν δομῆστικὸν τῶν σχολῶν παρὰ τῆς Θεοκυβερνήτου βασιλείας σου.” (10) ταῦτα C
 15 ἀκούσας ὁ αὐτοκράτωρ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκέτι ἠδύνατο· καὶ ἐξοπλίσας καὶ ῥογεύσας τὸν στρατὸν, καὶ τῷ μεγιστρῷ χρήματα δούς, ἀπεκίνησεν μετὰ τοῦ κοιτωνίτου Μιχαὴλ τοῦ ἐπιστάτου, μὴν Ἰουλίῳ ἰνδικτιῶνος πέμπτης. νῆες γὰρ ὑπῆρχον μετὰ ἕγροῦ πυρὸς δισχιλίας, δρόμωνες χίλιοι, καράβια καματηρὰ σι-
 20 τήσεις ἔχοντα καὶ ὄπλα πολεμικὰ τριακόσια ἑπτὰ. ὁ δὲ δομῆστικὸς Νικηφόρος ἀπάρας τῆς βασιλίδος ἐν Φυγέλοις κατέλαβεν, καὶ τοῦτο ἐφρόντιζεν ὅπως ὁ σύμπαξ πλοῦς ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ προσορμίζοιτο. ἔμπροσθεν δὲ ὁ συννετὸς ταχυδρόμους γαλέας ἀπο- D

summam transferret. (9) quin vero Ioseph accubitor, mens scilicet illa proba et mitis rectaque ac insomnis, in medio stans in haec verba infit. “scimus quidem omnes, domine, quanta nobis mala ab infidelibus Sarcenicis provenerint; iustumque ac aequum est in memoriam revocare acceptas strages, constupratas virgines, eversas ecclesias, maritimas aras direptione vastatas; decetque pro Christianis nostrisque gentilibus certaminis aleam suscipere, nec longum iter, maris pericula, belli incertum exitum, debilis famae vires formidare. in primis vero operas pretium est ut, cui deus auspex ac adiutor est, consilio tuo atque praeecepto pareamus, velut scilicet hanc tibi mentem deus afflaverit: cor enim regis in manu dei (Prov. 21 1); idque ea maxime ratione, quod deo praeside instincta maiestas tua recti animi virum servumque fidelem mittat, scholarum domesticum.” (10) his imperator auditis nihil iam animum continere potuit. instructo igitur solitoque munere donato exercitu, traditisque magistro in belli sumptus pecuniis, cum Michaele cubiculario praeside ac curatore ire inuasit, mense Iulio, indictione quinta. naves erant igne Graeco instructae bis mille, celoces mille, carabla oneraria annonas armaeque bellicae convahentia septem supra trecenta. solvens itaque Nicephorus domesticus Phygelos venit, etiam atque etiam satagens ut omni collecta classe simul applicaret, missis itaque vir prudens ac catus,

στελλας κατασκοπῆσαι καὶ κρατῆσαι γλώσσαν προσέταξεν. καὶ τούτων ἀφικομένων καὶ κρατησάντων, ἤγαγον πρὸς τὸν μάγιστρον. καὶ ζητητικώτερον τούτους ἐξετάσας, μαθὼν τὸν ἀμνηρᾶν τῆς Κρήτης καὶ τοὺς πρώτους τοῦ κάστρου ἔξω εἶναι εἰς τὰ οἰκεία προάστεια, εὐθὺς τῷ δρόμῳ καὶ τῇ σπουδῇ κατέλαβεν καὶ προσ-5 ὤρμισεν. καὶ ἀποβὰς τῶν νηῶν χάρακα καὶ τάφρον βαθεῖαν κατεσκεύασεν, καὶ πρὸς κοῦρσον ἐχώρει, καὶ πάντας παρήγει ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ ἐξελαύνειν, πρὶν ἂν τὴν δύναμιν αὐτοῦ

P 298 γνῶσωσινται. πρὸς δὲ κάστρον χωρήσας πάντας τοὺς Κρητικούς τοὺς ἔξω ὄντας τοῦ κάστρου μετὰ φόβου ἔσω ἐπέκλεισεν. ἔκτοτε 10 δὲ πολλοὶ καθ' ἑκάστην ἡμέτερόντων πρὸς τὸν μάγιστρον. μαθὼν δὲ ὁ Νικηφόρος ὅτι οἱ ἔξω τοῦ κάστρου ἀποκλεισθέντες εἰς τὰ στενώματα καὶ κλεισοῦρας καὶ φρύκτια καὶ ἔλη καὶ ὄρη προσέφυγον, διακοσμήσας οὖν στρατὸν καὶ ἵπποτοξότας καὶ Ῥῶς καὶ Ἀνατολικούς ἀρχοντας καὶ Θρακικούς καὶ Μακεδονικούς ἀπέστειλεν, ἀν-15 τὸς δὲ ὁ συνετὸς καὶ ἀνδρείος δομέστικος ὄπισθεν Σάκκα κατέλειψθη· καὶ πάντες τῇ εὐβουλίᾳ τοῦ ἀνδρὸς ὡς ἐν οἰκείῳ χώρῳ ἐλο-
B γίζοντο εἶναι. οἱ δὲ καταλαβόντες καὶ καταδραμόντες ἐν ᾧ τὰ κτήνη καὶ τὰ θρέμματα καὶ ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν κατεκρίπτετο καὶ αὐτοὶ ἠύλλζοντο, πάντα ληϊσάμενοι μετὰ χαρᾶς καὶ νίκης ὑπενό-20 στησαν. ἔκτοτε δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἀδειῶς καὶ ἀφόβως ἠπλίκεον ἐν ᾧ ἦσαν αἱ διειδέϊς κρήναι καὶ τῶν παντοδαπῶν ὀπωρῶν τὸ πλῆ-

quae classi praeirent, celeribus galeis, explorare iussit ac indigenas loci rerumque indices captare. venerunt illi captosque ad magistrum duxerunt; ex quibus diligenter sciscitatus Cretae ameram ac urbis proceres foris in suburbanis ipsorum versari comperit. statim ergo concita summaque diligentia venit navesque appulit, eductaque e navibus copiis altum aggerem duxit vallumque posuit, atque ad incursandum praedasque agendum sese accinxit. admonet vero ne longe discedant vel hostem insequantur, donec illius vires cognoverint. admotis autem ad urbem castris, cunctos Cretenses foris palantes metu conterritos intra moenia cogit. exinde plures quotidie ad magistrum ultro confluebant. intelligens autem Nicephorus eos qui urbe exclusi erant in angusta et elusuras alveolosque et saltus et montes confugisse, distributo exercitu, peditum atque equitum selectam manum, Russosque et Asiaticos et Thracicos et Macedonicos tribunos ac centuriones in eos misit, ipse solers eius solertia ac consiliorum sagacitate, velut domi, sic in hostico erant securi. dimissis cuneis eo excurrit ubi horum iumenta et pecora et substantia occulta erat ipsique morabantur; cunctaque depraedatus cum gaudio ac pro victoria ovens reversus est. deinceps autem Romani fiducia omnique metu soluti castra metantur, quo loco limpidiissimi fontes pomorumque ac frugum genus omne scatebat. unicuique tabernaculum

θος, και ἕκαστος τὴν καλύβην αὐτοῦ ἐν δένδροις βιώρας εἶχον, και τῶν καρπῶν φρόντων και πάντων ἀπολαυόντων ἔχαιμον, και ἐπηύχοντο τὸν καλῶς στρατηγοῦντα αὐτοῖς μάγιστρον.

11. Ὁ δὲ ἀμηνῶς τῆς Κρήτης, ὁ λεγόμενος Κοιροῦπας, 5 τὰ συμβάντα πρὸς τοὺς ὁμόρους Ἀγαρηνοὺς τῆς Σπανίας και Ἀφρικῆς ἐδηλοποίησεν και βοήθειαν και συμμαχίαν ἤτει. οἱ δὲ C ἀποστειλαντες γαλιῶς ἐθνυδρόμους τοῦ μαθεῖν τὸν ἀρχηγὸν και τὸν στρατὸν και τὴν κατάστασιν και ἕποτυγὴν τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν, και δὴ μετὰ πολλοῦ τοῦ τάχους πρὸς τὴν 10 Κρήτην ἀφίκοντο, και διὰ τῆς νυκτὸς διὰ σχοινοῦ εἰς τὸ κάστρον εἰσῆσαν, και τὸν ἀμηνῶν τὸν Κοιροῦπαν και τοὺς προύχοντας τοῦ κάστρον ἐντυχόντες, ἐν ἀμηνανία και ῥαθυμία και ἀπογνώσει εἰδότες τὸ ὅ τι πράξαιεν κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ και τοῦ μάγιστρον, περιπλακέντες τῷ τραχήλῳ τοὺς ἀποστειλ- 15 τας οὐδὲν ἕτερον προσεφθέγγοντο, τῇ χειρὶ σφίγγοντες, και D ἔκλαιον ὀδυρόμενοι, ἱκετεύοντες ἐκστρατεῦσαι τοὺς ἀμηνῶδας πρὸς συμμαχίαν και βοήθειαν αὐτῶν, και τὸ τάχος αὐτοὺς ἀπέστειλαν. οἱ δὲ παλινδρομήσαντες, πρὸς τοὺς ἀμηνῶδας ἀφίκετο ἕκαστος, και τῆς πολλῆς ἑξοπλίσεως και ἐκστρατείας κατα- 20 βίων, και τὴν ἐκ τῶν διαφόρων ἐθνῶν συμμαχίαν και συγκρότησιν και τοῦ στρατηγοῦ τὴν διέγερσιν και σάνεισιν και τὴν πρὸς θεὸν πίστιν και δικαιοσύνην και ἀποστροφὴν παντοίων παθῶν ἔφησαν. οἱ δὲ θάμβους πλησθέντες οὐδαμῶς ἠθέλησαν βοήθειαν ἢ συμμαχίαν αὐτοῖς δοῦναι.

taguriumque inter fruteta positum erat, pomisque decidentibus omnique rerum aliarum ubertate freti cum gaudio agebant, sicque praeclare ducis in eos munere defungenti magistro votis comprecabantur.

11. Cretae ameras, Curupa nomine, rerum tristem eventum vicinis Saracenis, Hispanis Afrisque, missa ad eos legatione, significat, bellique socios ac cladis depulsores invitat. missae ab eis celeres galeae ac triremes, per quas gentis duces exercitumque explorarent; quae militaris disciplina, ut duci subiectus exercitus condiscerent. ac plane summa velocitate in Cretam advecti, nocturne per funem in castrum illapsi atque Curupae proceribusque congressi, omnem eos spem abieciisse, nec quid in Romanum exercitum eiusque ductorem magistrum moliantur habere, intellexere. in colla itaque ruentes iisque affusi, omni alia defecti voce, ubertim flentes missos adstringebant, eorumque subsidio maturandam expeditionem, iis ad suos remissis, supplices flagitabant. reversi illi ad suos quique ameras venerunt, longeque copiosam ac instructam classem, diversarumque gentium auxilia exque illis conflatum exercitum, ducis item vigilem solertemque animum fidemque in deum et instanciam, omnis denique generis exosa vitia ac libidines retulerunt. quibus illi stupore pleni Cretensibus supplicias ferre bellique socios illis accedere recusarunt.

τορος ἀπέστειλεν· καὶ διωρίσαστο χορηγεῖσθαι αὐτὰς ἅ καὶ ἐν τῷ
παλατίῳ ἐδίδοντο.

4. Τὸν δὲ Νικηφόρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν τὸν τοῦ
Φωκᾶ μάλιστα ἐτίμησεν καὶ κατὰ τῶν ἀρηγιῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν
τῇ ἐξῶ ἐξέπεμψεν· καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πατρίκιον τὸν Λέοντα
στρατηγὸν προεβάλετο, ὄντινα καὶ μετ' οὐ πολὺ μάλιστα καὶ
δομέστικον τῆς δύσεως ἐποίησεν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸν ἀνακτι εὐ-
C φφραίνόμενον, καὶ ἐν κνηγίοις καὶ θήραις δι' ὅλου ἀγροδιαποῦσα,
ὡς τὸν βασιλικὸν δόμον πάντῃ ἀποστρεφόμενον καὶ τὴν φροντίδα
τοῦ στρατοῦ τοῖς ἀνταδέλφοις καταπιστεύσαντα, αὐτὸς ἔλαβε 10
καὶ ἡγαλλιάτο τοῖς κνηγίοις ἔξω τοῦ Βυζαντίου, μετὰ τῶν ὁμη-
λίκων καὶ κολάκων καὶ κωκοσυμβούλων μυστρασιῶν συναστρο-
φόμενος.

5. Τί δὲ ἂν εἴπῃ τις περὶ τῆς ἀοκνίας καὶ εὐθύτητος καὶ
ἀνδραγαθίας ἀνδρίας τε καὶ ἀγαθότητος τοῦ ἀνακτος; ἐν μετὰ 15
ἡμέρᾳ καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ καθισθεὶς καὶ τῇ συγκλήτῳ συνεστίαθε 25
D καὶ τὴν δόσιν τῶν ἀργυρίων παρασχών, καὶ τῇ δεξιῇ ἐν ἵσκιον
στηρίῳ σφαιρίσας μετὰ τῶν δοκίμων καὶ ἐμπειρῶν καὶ πολλὰ 35
τούτους νικήσας, εἰς μεταστάσιμον εἰς Ἀνωράτας μετέβη, κατέ- 40
θηρέσας παμμεγέθεις χοίρους τέσσαρας καὶ κνηγῆσας πρὸς τὴν 45
βουίλεια τῇ ἐσπέρᾳ ἀντεπέρασεν. ἦν γὰρ τῇ ἡλικίᾳ νέος, σφρ- 50
γῶν τῷ σώματι, σιτόχροος, εὐόφθαλμος, ἐπίρην, ῥοδιονπρόσ-

19 fort. Ὀνωράτας. Combef.

tore avoque pridem conditum atque exstructum misit, et ut eandem a-
que in palatio annonam vitaeque commeatum consequerentur constituit.

4. Nicephorum Phocam scholarum domesticum magistri dignitate
ornavit atque adversus infideles Agarenos in Asiam misit. eius quoque
fratrem Leonem patricium exercitus ducem praetoremque constituit,
quem etiam brevi post magistrum ac Occidentis domesticum creavit
vidissesque imperatorem genio indulgere, ducendisque canibus ac
insequendis tempus omne ruri terere, ut qui regiam penitus aversaret,
inque duos, quos diximus, germanos omnem exercitus curam exonerasse.
gaudio itaque dies agebat, extraque Byzantium cum aequalibus, palpo-
nibus maleque consultis viris ac ganeonibus, venatu totus gestiebat.

5. Quidnam vero quis dicat de imperatoris diligentia rectique stu-
dio et fortitudine bonaque indole? uno die cum in Circo sedisset, et
cum senatu epulatus esset, ac pecunias largitus esset, subque vespere
in sphaeristerio cum peritis pilaque probatis lusisset, nec semel aut ite-
rum victor exisset, ad Anoratas superato freto transibat, captisque ibi
quattuor praegrandis molis apris, ac venatione functus, sero in regiam
iterum commeabat. erat enim aetate juvenis, vegeto corpore ac luxu-
riante, triticei coloris, pulchris oculis, naso adunco, rosco vultu, graui-

13. Ἐν δὲ τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ ἐγένετο σπάνη σίτου καὶ κριθῆς ἐν τῇ πόλει· ἐπράθη γὰρ ὁ σίτος τῷ νομισματι μῦδοι δ' καὶ ἡ κριθὴ μῦδοι ε'. καὶ ἦν θεάσασθαι τὸν ἐργήγορον νοῦν Ἰωσήφ προνοοῦμενον τὸ βιοκονόν. εὐθὺς οὖν ἐξαποστέλλει εἰς τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσειν τοῦ ἔξελάσαι συνωνὰς καὶ ἐμπυρεντικὰ πλοῖα καὶ τοῦ κωλύσαι τοὺς σιτοκαπήλους ἀποτιθέναι τὸν σίτον· ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ δίκαιος καὶ ἀπροσωπόληπτος καὶ πιστός. οὐ πολὺς οὖν ἐν μέσῳ χρόνος D παρήλθεν, ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ τῷ νομισματι ἐπράθη. τοιοῦτος γὰρ 10 ἦν ὁ ἀνὴρ, σπουδαῖος καὶ θερμός, ὡς ἄλλον τῶν πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτοῦ μὴ ἔξισωθῆναι.

14. Μαρτίῳ δὲ μηνὶ ὁ λεγόμενος Πετεινὸς μάγιστρος κατηγορήθη Βασιλεῖος ὀνομαζόμενος, ὑποθήκη τινῶν κακοσυμβούλων μούλτων μελετήσαι· καὶ τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἔξοριον πέμπει, 15 ἀκάεισε τελευτᾷ. ὁ δὲ πατρίκιος καὶ δομέστικος τῆς Ἐφίας ἐκ προσώπων τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πεμφθεὶς ἐν τῇ ἀνατολῇ διὰ τὸ μὴ εὑρεῖν τὸν ἄθρον Χαμβδᾶν ἀσκέαστον τὴν ἀνατολὴν καὶ ἐλάσαι P 300 κοῦρσα καὶ αἰχμαλωτῆσαι καὶ πραιδεῦσαι τὴν Ῥωμαϊκὴν γῆν. καὶ ἐνωθεὶς τῷ στρατηγῷ Καππαδοκίας Κωνσταντίνῳ τῷ πατρικίῳ 20 Μαλετίνῳ καὶ τοῖς λοιποῖς στρατηγοῖς μετὰ τῶν ταγματῶν, καὶ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ ἀλαζόνος ἐπιτυχῶν εἰς τὸν τόπον Ἀνδρασσὸν λεγόμενον, συμβαλὼν κατὰ κράτος νενίκηκε, καὶ καταπολεμήσας

10 ἄλλων P

13. Mense Octobri, imperii Romani anno secundo, ingens in urbe penuria tritici existit atque hordei. venit triticum, modii quattuor, nummo uno, hordeum, modii sex. in his videre erat pervigilem, ut communi rei provideret, Iosephi animus. statim ergo in Orientem ac Occidentem missi qui coementes frumenta eorumque mercatorias naves extruderent; dardanariosque ac frumentarios triticum frumentaue recondere ac acervare vetarent. erat enim vir iustus nec personarum acceptor, fidei tenax. nec multum interim effluxit tempus, cum altera parte minuto pretio septem octove modii uno nummo venirent. talis nimirum erat, acri vir ingenio fervidoque ac studiosus, ut nemo superiorum aut aequalium illi aequaretur.

14. Mense Martio, is quem Peteinum vocant, Basilis magister accusatus est ut qui malis quorundam consiliis instinctus res novas moliretur. missus itaque in exilium ibi moritur. patricius vero ac domesticus Orientis ex fratris nomine in Asiam missus, ne per ea loca Romana dicio praesidio destituta implerentur, direptionibus pateret, isque liberius praedas ageret ac captivos duceret; coniunctisque copiis cum Cappadociae praetore Constantino patricio Meleino, nec non reliquis ducibus ac cohortium tribunis, superbi Chamdae aciem assecutus in loco cui Andrasso nomen, ac cum eo conserta manu, eum penitus

νήσον ἐπορθήσαν. ἐπὶ γὰρ Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορραίου τοῦ πατρὸς Θεοφίλου ταύτην ἐκράτησαν, καὶ τῶν στρατευμάτων εἰς τὴν στασίαν καὶ τυραννίδα τοῦ Μωροθωμᾶ τοῦ συντρόφου τοῦ Μιχαήλ (καὶ γὰρ ἐπὶ τρισὶ χρόνοις σχεδὸν καὶ πλείον τὴν Θρακικὴν καὶ Μακεδονικὴν ἐκράτησεν ὁ τύραννος) εὐκαιρίαν εὐρόντες οἱ ἀπὸ Σπανίας ἀνελθόντες Σαρακηνοὶ μετὰ πολλοῦ στόλου πολεμικῶν καραβίων κατέσχον ταύτην, ὡς εἶναι τὴν τούτων διακράτησι καὶ κατάσχεσιν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἐπορθήθησαν παρὰ τοῦ μαγίστρου καὶ δομεστίκου Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ ἔτη ἑκατὸν πενήκοντα δ' ἑκτῶ. (8) ὅθεν ὁ αὐτοκράτωρ Ῥωμαῖος ζήλω θείῳ κινήσας, τῇ συμβουλῇ καὶ ἐβουλίᾳ τοῦ παρακοιμωμένου Ἰωσήφ, ἐκ παντὸς τόπου ναῦς καὶ πλοῖα πολεμικὰ συναθροίσας μετὰ ἄγροπυρῶν καὶ ἐπιλέκτου στρατοπέδου Θρακικῶν Μακεδονικῶν καὶ Σθλαβησιάνων εἰς Κρήτην ἐπέμψαι ἔδοξεν. ἐκ δὲ τῆς συγγλήτου οἰκείων δούλων αὐτοῦ ἐνυσχέραινεν περὶ τῆς ἐκστρατείας τῆς Κρήτης, ἀνυμνησκότες τὸν ἄνακτα τῶν ἐπὶ τῶν παρελθόντων βασιλέων ἐξόδων καὶ καινοτομιῶν καὶ χρημάτων ἀπειρῶν καὶ κενωθέντων καὶ μηδὲν ἀνυσάντων, μάλιστα ἐπὶ τοῦ εὐσεβοῦς 297 θεία λήξει Αἰοντος βασιλέως καὶ τοῦ πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου, ὅσα χρήματα καὶ λαὸς ἀνήλωτο καὶ ἀπώλετο, δεδοκίτη τὸν κίνδυνον τῆς θαλάσσης καὶ τὴν μεγάλην συμμαχίαν τῶν ὁμορρόντων Σαρακηνῶν καὶ τὸν στόλον τῶν Σπάνων καὶ Ἀφρικῶν τὴν διατρέχουσαν φήμην, ὅτι δι' οὗ ἡ Κρήτη πορθηθῆ βασιλευ-

dicionis fecerant. Michaelē enim Amoriensi Theophili patris rerum potente, cum Romanus miles in Morothomae Michaelis quondam sodalis compescenda seditione ac tyrannide occupatus esset (annos enim tres hisque amplius tyranni potestate Thracia ac Macedonia potitus est), occasionem nacti qui ab Hispania ascenderant Saraceni, cum ingenti carabiorum bello instructa classe, sibi subiecerant, ac donec a magistro et domestico Nicephoro Phoca recepta est, per annos 158 tennent. (8) idcirco Romanus imperator divino zelo succensus, catisque ac sanis Iosephi accubitoris inductus consiliis, ex omni Romana ditione congregatis navibus bellicis igneque Graeco, ac ex Thracia Macedonia Slavonia lectis copiis, in Cretam mittere statuit. quidam porro senatorii ordinis, viri in rem eius studiosi servique ingenui, Cretensem hanc moleste habebant expeditionem, in memoriam revocantes superiorum imperatorum aetate eo adductas classes novarumque rerum molitiones ac immensas effusus opes, praesertim vero piae memoriae Leone imperatore ac Constantino Porphyrogeneto rerum potente quantae insumptae pecuniae, quantae copiae excisae; sic nempe illi maris periculo territi, vicinorumque Saracenorum ingentia formidantes auxilia Hispanorumque ac Afrorum clausam; tum praeterea per hominum ora volitantem famam, fore ut qui Cretam expugnasset, is Romanorum imperator esset rerumque in se

λούντων, και τῇ τὰ πάντα θεοῦ ἠνιοχοῦντος προστάξει τῇ τοῦ D
 Πικαρτίου μητρός τῆς ἑκτης Ἰνδικτιώνος ὁ δομῆτικὸς τῶν σχολῶν
 τὸν στρατὸν πρὸς πολεμικὰς ᾤτρυνε παρατάξεις, διαφόρους συ-
 στησάμενος φάλαγγας τε και ἀσπίδας και σὺλπιγγας. ἐπεὶ δὲ
 5 ταῦτα συνέστησεν, τῶν ταγμάτων και τῶν θεματικῶν ἀρχόντων
 και Ἀρμενίων και Ῥώδς και Σθλαθησιάνων και Θρακικῶν ἐπέλθειν
 τῷ κάστρῳ ἐκέλευσεν. και ἦν ἰδεῖν ᾠθισμοδς και ἀντωθισμοδς
 και συγκρούσματα πρὸς ἀλλήλους, και πετρῶν βολὰς και βέλη και
 μηχανικῶν ἐλεπόλεων πρὸς τὸ τεῖχος και τὰς ἐπάλλξεις τοῦ κά-
 10 στρου, και τοῖς ἀλαζόσι θάμβος και ἐκπληξις και φόβος ἐπιπεσῶν.
 και βραχὺ τοῦ πολέμου κρατοῦντος τὸ κάστρον παρελαβον. και
 ἦν θεάσασθαι τοὺς Σαρακηνοὺς γυναῖκας και παῖδας

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΥΛΑΒΕΣΤΑΤΟΥ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ
 ΔΙΗΓΗΣΙΣ.

Βούλομαι ἐγὼ ὁ μέτριος και πάντων ἔσχατος ἀποδείξαι μετὰ P 312
 πάσης ἀληθείας, ἐπὶ τῆς παρουσίας ταύτης ἁγίας ἡμῶν και ἱερᾶς
 15 συνόδου, ὅπως και πότε και ὅθεν ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἢ κακίστην και

12 καίδας] quae desunt, ab Iulio Polluce pete (Leonis Diaconi p.
 ed. Bonn. 420 C).

tandem cuncta moderantis imperio, mense Martie, sexta indictione,
 scholarum domesticus aciem instruxit, diversasque ex illis cuneos et
 phalanges ac turmas constituit. quibus ita constitutis, ex legionariis et
 Armeniis et Russis et Sclabinis et Thracibus lectos in urbem inmisit.
 alii alios pellebant ac repellebant mutuumque pulsabant. ruebant petrae
 et iacula, machinisque moenibus admotis turresque quatientibus stupor
 ac pavor superbos invasit. brevique conserto praelio urbem ceperunt.
 eratque videre Saracenos, mulieres ac pueros

IOANNIS HIEROSOLYMITANI
REVERENTISSIMI MONACHI
 NARRATIO.

Volo tennis ego omniumque extremus, omni veritate, sub vestrae
 huius ac sacrae synodi praesentia, demonstrare quomodo et quando
 quave occasione ortum habuerit pessima haec ac deo exosa Christiano-
 Theophanes contin.

στελλας κατασκοπήσαι καὶ κρατῆσαι γλώσσαν προσέταξεν. καὶ
 τούτων ἀφικομένων καὶ κρατησάντων, ἤγαγον πρὸς τὸν μάγιστρον.
 καὶ ζητητικώτερον τούτους ἐξετάσας, μαθὼν τὸν ἀμνηρῶν τῆς
 Κρήτης καὶ τοὺς πρώτους τοῦ κάστρου ἔξω εἶναι εἰς τὰ οἰκεία
 προάστεια, εὐθὺς τῷ δρόμῳ καὶ τῇ σπουδῇ κατέλαβεν καὶ προσ-
 ὤρμισεν. καὶ ἀποβῆς τῶν νηῶν χάρακα καὶ τάφρον βαθεῖαν
 κατεσκεύασεν, καὶ πρὸς κοῦρσον ἐχώρει, καὶ πάντας παρήνι ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ ἐξελαύνειν, πρὶν ἂν τὴν δύναμιν αὐτοῦ
 P 298 γνῶσωσται. πρὸς δὲ κάστρον χωρήσας πάντας τοὺς Κρητικὸς
 τοὺς ἔξω ὄντας τοῦ κάστρου μετὰ φόβον ἔσω ἐπέκλεισεν. ἔκτοτε 10
 δὲ πολλοὶ καθ' ἑκάστην ἡγετομόλουσαν πρὸς τὸν μάγιστρον. μαθὼν
 δὲ ὁ Νικηφόρος ὅτι οἱ ἔξω τοῦ κάστρου ἀποκλεισθέντες εἰς τὰ
 στενώματα καὶ κλεισοῦρας καὶ ὀρύκτια καὶ ἔλη καὶ ὄρη προσέβησαν,
 διακοσμήσας οὖν στρυτὸν καὶ ἵπποτοξότας καὶ Ῥῶς καὶ Ἀσιατικ-
 οὺς ἄρχοντας καὶ Θρακικὸς καὶ Μακεδονικὸς ἀπέστειλεν, αὐ- 15
 τὸς δὲ ὁ συνετὸς καὶ ἀνδρείος δομέστικος ὄπισθεν Σάκα κατέκ-
 φθη· καὶ πάντες τῇ εὐβουλίᾳ τοῦ ἀνδρὸς ὡς ἐν οἰκείῳ χώρῳ ἐλο-
 B γλῆστο εἶναι. οἱ δὲ καταλαβόντες καὶ καταδραμόντες ἐν ᾧ τῷ
 κτήνῃ καὶ τὰ θρέμματα καὶ ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν κατεκρόπτετο καὶ
 αὐτοὶ ἠῶλλοντο, πάντα ληϊσόμενοι μετὰ χαρῆς καὶ νίκης ἕπε-
 στησαν. ἔκτοτε δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἀδεῶς καὶ ἀφόβως ἠπλίκευον 20
 ᾧ ἦσαν αἱ διειδεῖς κρήναι καὶ τῶν παντοδαπῶν ὀπωρῶν. τὸ κλη-

quae classi praerent, celeribus galeis, explorare iussit ac indigenas lo-
 rerumque indices captare. venerunt illi captosque ad magistrum dux-
 runt; ex quibus diligenter sciscitatus Cretae ameram ac urbis procer-
 foris in suburbanis ipsorum versari comperit. statim ergo concite sum-
 maque diligentia venit navesque appulit, eductisque e navibus copias
 altum aggerem duxit vallumque posuit, atque ad incursandum praedon-
 que agendum sese accinxit. admonet vero ne longe discedant vel ho-
 stem insequantur, donec illius vires cognoverint. admotis autem ad
 urbem castris, cunctos Cretenses foris palantes metu conterritos intra
 moenia cogit. exinde plures quotidie ad magistrum ultro confluebant.
 intelligens autem Nicephorus eos qui urbe exclusi erant in angusta et
 elusuras alveolosque et saltus et montes confugisse, distributo exercitu,
 peditum atque equitum selectam manum, Russosque et Asiaticos et Thra-
 cicos et Macedonicos tribunos ac centuriones in eos misit, ipse solers
 fortisque vir animi domesticus post Saca agmen constituit; omnesque
 eius solertia ac consiliorum sagacitate, velut domi, sic in hostico erant
 securi. dimissis cuneus eo excurrit ubi horum iumenta et pecora et
 substantia occulta erat ipsique morabantur; cunctaque depraedatus cum
 gaudio ac pro victoria ovans reversus est. deinceps autem Romani
 fiducia omnique metu soluti castra metantur, quo loco limpidissimi fontes
 pomorumque ac frugum genus omne scatebat. unicusque tabernaculum

δι' οὗ σοι προστεθήσεται ζωῆς μῆκος καὶ διαμείνης χρόνους P 313
 τριάνοντα ἐν τῇδέ σου ἀρχῇ, εἴγε εἰς ἕξον ἀγάγῃς τοὺς λόγους
 μου." ὁ δὲ ἄφρων ἐκείνος τύραννος, ὁ κεκρωθείς τὰ νούν ἐφέ-
 σει μακροβιωσίως (ἦν γὰρ φιλοτροφητής καὶ ἀκόλαστος), ἀπε-
 κρίνατο ὅτι γε ὅσα ἂν ὑποθῆς μοι, ἐτοιμῶς ποιῶ· καὶ ἐὰν τύχῃ
 πρᾶκτέον, μέγιστος ἀμειβόμενος τιμαῖς. ὁ δὲ φαρμακόμεναις
 Ἑβραϊῶς φησι πρὸς αὐτόν "κέλευσον εὐθέως πάσης ἕτερ ἀναβο-
 λῆς καὶ ὑπερθέσεως γράψαι κατὰ πᾶσαν σου τὴν ἀρχὴν ἐγκύκλιον
 τὴν ἐπιστολήν, ὥστε πᾶσαν εἰκονικὴν διαζωγράφῃσιν, εἴτε ἐν
 10 σκώσιον εἴτε διὰ μουσείων ἐν τοίχοις εἴτε ἐν σκεύεσιν ἱεροῦ καὶ B
 ἐνδύταις θυσιαστηρίων καὶ ὅσα τοιαῦτα εὐρίσκειται, ἐν πάσαις
 ταῖς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίαις ἀφανίσαι καὶ τελέως καταλῦσαι,
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν πόλεων κατὰ κῆσιμον
 εἰσι καὶ εὐπρέπειαν οἰαθήποτε ὁμοιότητι." σατανικῶ δὲ κακουρ-
 15 γήματι κινούμενος ὁ ψευδόμαντις προσέθηκε, πᾶν ὁμοίωμα ἂν
 εὐφόροτον, δεῖξαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μηχανώμενος. (3) ὁ δὲ
 ἀλειψήριος τύραννος τούτῳ κωφότητι πείσθεις, ἀποστείλας καθεῖ-
 λεν ἀπὸ πάσης ἐπαρχίας τῆς ἐπ' αὐτόν τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ
 λοιπὰ ὁμοιώματα, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀπεικόμησε τὰς ἐκκλη- C
 20 σίας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ φαρμακοῦ Ἑβραίου ἀφειδῶς, τὰς ὑπὸ τὴν
 ἔξουσίαν αὐταῶν, πρὸ τοῦ φθᾶσαι ἐν τῇ γῆ ταύτῃ τὸ κακόν. φεθ-
 γοντας δὲ τοὺς Θεοφιλεστάτους Χριστιανούς τοῦ μὴ ταῖς οικείαις
 χερσὶ καταστρέφαι τὰς ἁγίας εἰκόνας, Ἑβραίους Θεοστυγεῖς καὶ

que gravem docere, quo tibi adicietur longitudo vitae, annosque tri-
 ginta integro principata rerum poteris, si modo sermones meos com-
 plexeris." ad haec demens ille tyrannus, longioris vitae desiderio mente
 captus (quippe libidinosus homo ac lascivus), facturum se quicquid
 praeceperit respondit: "ac siquidem" inquit "rei compos exstitero, ho-
 noribus maximis iusta mercede cumulabo." ad quem veneficus vates
 Hebraeus: "inbe statim nulla interposita mora, in omnes tuae dicionis
 oras ac loca communibus destinatis literis, pictas omnes imagines, sive
 in tabellis sive musivo opere in parietibus sive in vasis sacris altarium-
 que pallis, ac quaecunq; talia occurrerint, in omnibus Christianorum
 ecclesiis aboleri penitusque disperdi. sed et quaecunq; ad ornatum in
 foro publice in urbibus ulla similitudine posita exstarent." Satanica
 vero malignitate motus falsus vates adiecit quicquid demum simulacrorum
 suspectum exosumque exstaret, suum in nos odium studens declarare.
 (3) miser vero tyrannus mentis levitate se illi dicto audientem prae-
 bens fidemque ipsi habens, mittens, in subiecta omni dicione sacras
 imagines ac reliqua simulacra abstulit. inque eum modum per venefi-
 cum Hebraeum, nulla cuiusquam ratione, per omnes suas urbes ac loca
 ecclesias dei ornatu spoliavit, priusquam malum ad has oras perveniret.
 cumque religiosissimi homines Christiani suis ipsi manibus evertere sa-
 cras imagines refugerent, deo exosos Hebraeos vilesque Arabas anga-

οὐκ ἐπεὶ ἄραβας ἠγγάφοντο οἱ εἰς τοῦτο ἀποσταλέντες Ἀμνηραῖοι, καὶ οὕτως ἔκαιον τὰς σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς οἴκους τῶν ἐκκλησιῶν πῆ μὴν κατέχρουν πῆ δὲ κατέβησαν.

4. Τούτων ἀκηκοὺς ὁ ψευδοπίσκοπος Νακολίας καὶ οἱ κατ' αὐτὸν ἐμμήσαντο τοὺς παρανόμους Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἀπειθεῖς ἄραβας, καὶ ἐνόβησαν τὰς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ.

5. Ἄξιον δὲ κρίνω τὰς ἱερὰς εἰκόνων ἀποδοῦναι καὶ οἶνον ἐδέξατο τέλος ὁ δεκλιωὺς ἐκεῖνος καὶ φαρμακὸς Ἑβραῖος. ὡς γὰρ τοῦτο θράσους ὁ πρωτοσύμβουλος Ἐζιδος οὐ πλείων τῶν δύο ἡμεσῶν χρόνων βιώσας ἀπέθανε, ἀπῆλθεν εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ, καὶ αἱ μὲν 10 εἰκόνας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἰδρῶσει καὶ τιμῇ κατέστησαν, ὁ δὲ τοῦτου υἱός, Οὐλιδος τοῦνομα, ἀγανακτήσας ὡς φονεὴ τοῦ ἰδίου πατρὸς τὸν φαρμακὸν ἀσχιστῶ θανάτῳ ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσεν, ἕξις τὸ ἐπίχειρα τῆς ψευδομαντείας αὐτοῦ κομισάμενον.

habant qui in hoc missi erant Ameraci, sicque incendebant sacras imagines, domosque ecclesiarum ac parietes qua oblinebant qua corra-
debant.

4. Haec ut audivit pseudoepiscopus Nacoliae ac sodales, sceleratos Iudaeos impiosque Arabas aemulati ipsi quoque gravi iniuria dei ecclesias affecerunt.

5. Dignum vero etiam arbitror vestris sacris auribus insinuare et quem finem miserabilis ille ac veneficus Hebraeus nactus sit. cum enim Ezidus hoc perpetrato haud plures duobus cum dimidio annes vitae superstes diem obiisset atque in ignem aeternum abiisset, imaginesque antiquo more erectae pristinum honorem recepissent, indignatus eius filius Ulidus nomine veneficum, tanquam qui patrem ipsius sustulisset, turpissima morte interfici praecipit, dignis falsi sui vaticinii stipendiis donatum.

IOANNES CAMENIATA

DE EXCIDIO THESSALONICENSI

καὶ εἰς φυγὴν τρέψας. ἦν τότε θείσασθαι νεκροὺς σκυλευο-
 νους, καὶ ἀναιρουμένους τοὺς ἀλαζόνας Ἀγαρηνοὺς, καὶ εἰς φυγὴν
 τρεπομένους, καὶ ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ τούτους ζωορουμένους καὶ
B μήτε ἀρμάτων [ἢ ἵππων] ἢ φαρίων ἢ χρημάτων ἢ συγγενῶν με-
 ταποιοιμένους· ἀλλ' ἕκαστος ἀπὸ τῆς οἰκείας συμφορᾶς ἑαυτὸν
 περισώζεν. τότε δὴ τότε ὁ ἀλαζὼν καὶ ὑπερήφανος Χαμβδᾶς
 ἐχειροῦτο σταθέντος καὶ ὀκλάσαντος τοῦ φάρα οὗ τινὸς ἐπέβηκεν,
 εἰ μὴ ὁ μαγαρίτης Ἰωάννης ὁ ἄνθρωπος αὐτοῦ ἀποβὰς τοῦ ἰδίου
 φάρα ἐπέδοτο, αὐτοῦ κρατηθέντος καὶ τοῦ ἀλαζόνοιο περισωθέν-
 τος. πάντα δὲ τοῦ πολέμοιο κρατηθέντος λάφυρα ἅμα τῶν ζω-
 ορηθέντων ἀρμητῶν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ Βυζάντιον ἀπηρέματο καὶ
 ἐν τῷ θριάμβῳ ἐπόμπησεν.

15. Τῶν δὲ Τούρκων ἐκστρατεία ποιησάντων κατὰ τῆς
C Θράκης, καὶ τοῦ πατρικίου Μαρριανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ μονοστρα-
 τηγοῦντος ἐν τῷ θέματι τῆς Μακεδονίας καὶ κατεπάνω ὄντος τῆς
 δύσεως, συνήνησεν καὶ κατεπολέμησεν, καὶ πλείστους ζωορήσας
 μετ' αἰσχύνης εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπονοστήσαι ἐποίησεν.

16. Τοῦ δὲ αὐτοκράτορος Ῥωμανοῦ μαθόντος τὴν στε-
 χωρίαν καὶ γύμνωσιν καὶ ἔνδειαν τῶν τροφῶν τοῦ στρατοπέδου,
 τῇ εὐβουλίᾳ τοῦ παρακοιμωμένου Ἰωσήφ παρεθῆν τὰ πρὸς χορ-
 γίαν αὐτοῖς ἀπέστειλεν. οἱ δὲ βραχὺ ψυχαγωγηθέντες καὶ ἐπι-
 μησὶν ὀκτωκαίδεκα σχεδὸν καὶ πλεον παρακαθίσαντες, καὶ τῆς
 τροφῆς καὶ δαπάνης τῶν Κρητικῶν δαπανηθείσης, καὶ εἰς ἀνέγ-
 κην προχωρούντων καὶ καθ' ἑκάστην πρὸς τὸν μάλιστα αὐτομο-

profligavit ac fudit. vidisses tunc mortuis detrahi spolia, occidi super-
 bos Agarenos, in fugam agi, inter spolia capi ac mancipari. nulla illis
 curruum aut equorum aut pecuniarum vel affinium cura: hoc unum quis-
 que satagebat, ut se ipse periculo eximeret, non ut alteri studeret.
 sane futurum erat ut et ipse superbus Chambdas caperetur, cum is casus
 insederat generosus equus fatiscens substitisset, nisi Ioannes Christianus
 desertor fidei, illius famulus ac domesticus, equum ipse summo hero
 commodasset. qua ille humanitate captus, Chambdas tanto liberatus
 periculo est. spolia omnia cum captivis a Leone Byzantium illata ac
 triumphi specie circumducta.

15. Turcis adversus Thraciam erumpentibus, Marianus patricius
 Argyri filius summa ducis potestate Macedonum legioni praefectus Occi-
 dentique praepositus, in illos incurrens ipsos praelio fudit, multisque
 captis reliquos cum dedecore ad sua redire coegit.

16. Romanus imperator ubi quibus in angustiis exercitus versaretur
 annonaeque in eo penuriam didicisset, sanioribus Iosephi accubitoris
 consiliis confestim illis alimenta submisit. nonnihil itaque novi commea-
 tus ope recreati, cum menses fere octodecim et amplius urbem obsecra-
 sent, consumpta Agarenis Cretensibus omni annona iisque in angustiis
 coactis, ac cum ex illis quotidie ad magistrum ultro confluerent, dei

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΛΗΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΥΒΟΥΚΛΕΙΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΑΜΕΝΙΑΤΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

Ὡς ἀρίστη τῶν ἀγαθῶν ἡ φιλοπονία, καὶ πάσης ἀρετῆς κτῆσιον P 317
ἐν ἑαυτῇ μαρτυροῦσα. σοῦ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων
ἐκδηλον καὶ ἐν τούτῳ καθέστηκε τὸ φιλόπονον, ὃ ἀνδρῶν βέλτι-
στε καὶ πολυμαθέστατε Γρηγόριε, οἷς τε πρὸς ἡμᾶς γράφεις καὶ
5 οἷς παρ' ἡμῶν ἐπιζητεῖς διὰ γραμμάτων μαθεῖν. οὐκ ὀλίγη γὰρ
ἀρετῆς καὶ φιλοπόνου σπουδῆς ἐπίδειξιν ἔχει τὸ πολλῶν ἐθέλειν
εἰληφέναι πραγμάτων γνώσιν, καὶ μάλιστα δι' ὧν ἡ ψυχὴ τὸν P 318
θεῖον φόβον ἐγκυμονεῖ καὶ οἷον χρειώδεις τινὰς ἀφορμὰς ἐκ τούτου

3 καθέστηκε om P

IOANNIS CAMENIATAE
CLERICI AC CAPELLANI
DE EXCIDIO THESSALONICENSI
NARRATIO
FRANCISCO COMBEFISIO INTERPRETE.

Quam optimum est rerum laudatarum studium, omnemque sibi vindicare virtutem liquido monstratur. tum vere cum aliis, quibus magnifice praestas, vir optime ac eruditissime Gregori, dotibus ea quoque ratione manifestum studium est atque opera, tum quod ad nos scribis, tum quod per literas a nobis de his doceri quaeris. non enim pusillae virtutis est, solertisque operae indolium habet, multarum rerum cognitionem sibi conquirere, ac potissimum si per illas animus dei timorem concipit, indeque velut peropportunas quasdam occasiones parti mentis,

θεοστυγῆς αἴτη τῶν Χριστιανῶν, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἀληθέστερον
κατηγορῶν καὶ εἰκονομάχων αἵρεσις. συντομία δὲ χρήσασθαι λέ-
γου προαιρούμενος διὰ χάριτος ἔκρινα καλῶς ποιήσασθαι τὴν
ἐξήγησιν, ὡς ἂν μηδὲν με τῆς ἀληθείας λάθῃ.

- B 2. Τοῦ τῶν ἀδελῶν Ἀράβων τυραννικός τυράννου ἦρας
συμβούλου (Σελεῖμαν δὲ ἦν ὁδὸς τὸ ὄνομα) διεδέξατο τοιοῦτον
Οὐμάρου, ὃς ἐπιβὰς τῆς ἀρχῆς εὐθὺς μεταστειλάμενος ἀπέστρεψε
τὸν ἀνάσκαφον Μασαλιμὸν ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης, πόλεμον ὄντα
δυσμενῆ, ὃς τῇ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ χάριτι καὶ τῆς αὐτὸν τεκούσης ἁγίας Θεοτόκου, μετ' αἰσχρ-
νης πολλῆς καὶ ἀπωλείας τοῦ οἰκείου τῶν Σαρακηνῶν στρατεύμα-
τος, ὑπέστρεψεν εἰς Συρίαν ἀνίστας ὡς ἠλπίζεν οὐδέν. τελευτή-
σαντος δὲ τοῦ Οὐμάρου τοῦτον διαδέχεται Ἐξίδος, ἀνὴρ κοῦφός
C τις καὶ εὐπαράφορος. ἦν δὲ τις ἐν Τιβεριάδι προηγίτης τῶν
παρὰ νόμων Ἑβραίων φαρμακόμεναις, δαμιόνων ψυχοβλαβῶν
ἔργων, ἐπονομαζόμενος Σεραντάπηχος, δυσμενῆς ἐχθρὸς τῆς
ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ὃς μεμαθηκῶς τὴν τοῦ κρατούντος Ἐξίδου
κουφότητα καὶ δὴ ταύτῃ προσελθὼν ὁ παμπόνηρος οὗτος Ἑβραῖος
ἐπεχείρει μαντεύσασθαι τινα καὶ προλλέγειν αὐτῷ. ὡς οὖν ἐ-
τοῦτων εὐπαράδεκτος ἐγγόνει καὶ εὐπαρρησιαστος τῷ τυράντῳ,
"θέλω" ἔφη, "πρωτοσύμβουλε, ἐνόησά τῃ πρὸς σὲ διακείμενος
ὑποθέσθαι σοι τρόπον τινὰ εὐχερῶς καὶ ἑυδῶς ἀρεσθῆσόμενος,

2 Χριστιανοκατηγόρων margo Combef.

rum vel (ut verius dicam) ipsos criminantium ac iconomachorum haere-
sis. cumque mihi propositum sit ut brevitati studeam, operae pretium
putavi, ne quid me veritatis fugiat, ex charta ac scripto narratione
facere.

2. Mortuo impiorum Arabum tyranno seu symbulo cui nomen se-
leiman, Umar eius successor effectus est. hic mox arrepto principat-
u accersitum Masalmanum eversorem, infensissimum hostem, ab hac re-
gione avertit. hic magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi grati-
am eiusque parentis sanctae dei genitricis, ingenti probro sui que Saracen-
rum exercitus clade ac interitu, nullo pacto eorum quae speraverant
Syriam reversus est. mortuo autem Umare succedit Esidus, homo levi-
simus, impos animi nec satis sani capitis. erat vero Tiberiade sceleratissim-
um Hebraeorum praeses quidam veneficus vates, in rem animarum
tiosorum daemonum organum, cognomento Serantapechus, ecclesiae
hostis infensissimus. is dominatoris Esidi levitate cognita, ipse
adeo nequissimus ille adiens, quaedam ei vaticinari ac praedicere
tabat. cum hinc igitur tyranno obrepens eius sibi gratiam quae
aureaque ipsius faciles reddidisset, "volo" inquit, "protosymbulo,
in te affectus benevolentia sum, modum quandam facile placitum mihi

ἀκαλλῆς τοῦ τῆδε λόγου καὶ ἀνάρμοστον ἢ τῶν λεγομένων τὸν νοῦν ἀπαδοκιμάζεσθαι, ἀληθῆ δὲ μᾶλλον καὶ παντὸς ἄλλοτριαν καὶ ψεύδους καὶ κλάσματος τὴν τῶν ῥηθησομένων προβαίνουσαν συγγραφὴν ἀπίστεως μέμφεως ἀπολύεσθαι.

5 2. Ἐξήτησας μαθεῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τὸν τρόπον δι' ὃν D τὴν φρουρὰν οἰκοῦμεν βαρβάρων χερσὶν ἐκδοθέντες, καὶ πῶς τὴν ἄλλοτριαν ἀντὶ τῆς ἰδίας διημενψάμεθα, ποίας τέ ἐσμεν πατρίδος, καὶ τίνα τὰ κατ' αὐτήν. τεκμαίρεσθαι γὰρ ἔφησ ἐκ τῆς μικρᾶς ἐκείνης ὀμιλίας, δι' ἧς παροδεύοντί σοι τὴν Τρίπολιν ὄλιγον 10 συννεπακόμεθα, πλήρεις μὲν εἶναι ἡμῶς μακρᾶς ἐξηγήσεως, μεγάλα δὲ τίνα καὶ πύσης τραυφῶδίας ἐπέκεσσα τὰ τε ἤδη συμβεβηκότα ἡμῖν καὶ τὰ ἐς ὕστατον προσδοκώμενα. καὶ γὰρ ἔτωχες τότε καὶ αὐτὸς ἀλητεῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμῶν συμφορὰν, καὶ τισιν P 819 αἰχμαλώτους ἐκείσε συννεπαγόμενος, οὗς ἔλεγες ὁμοπατρίους εἶναι 15 σοι Καππάδοκας, μεθ' ὧν καὶ τὴν πρὸς τὴν Ἀντιόχου πόλιν ἐστέλλου, μηδαμοῦ στήναι τῶν ἀλγεινῶν ἐξηγούμενος· ἰπότε καὶ ἡμᾶς εἰώρας, ὡς καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖς, τό τε νεκρὸν τοῦ πένθους ἔχοντας καὶ τὰ ἕκη κοῦ προλαβόντος φόβου τοῖς προσώποις ἡμῶν ἐγκαθήμενα, ὡς καὶ σιωπῶντας βοᾶν τὴν συμφορὰν ἐκ τοῦ χρω- 20 ματος. ἀλλὰ περὶ τούτων· εἰ καθ' ἕκαστον ἐπέξίεναι βουληθεῖην, μακρὸν ἂν εἶη καὶ τῆ χρεῖα μὴ κατάλληλον τὸν λόγον ποιήσομαι, B τῆς συμμετρίας τὸν νόμον καθυπερβαίνων· ἵνα μὴ λέγω δεῖ καὶ

10 εἶναι] ὄντας A
om A

13 ἀντὶσ om P

15 πῶν post πρὸς

cinnum, reiectum iri, eorumque quae sunt dicenda sententiam, sed pe-
tius veram et ab omni mendacio figmentoque alienam dicendorum nar-
rationem omni abs te crimine ac labe fore liberandam.

2. Data epistola discere quaesisti modum, cuius gratia carcerem
tenemus barbarorumque dediti manibus sumus, ac quae ratione alienam
solum patrio commutavimus; qua item orti patula simus, et quae illius
res quiesce status. etenim conlicere aiebas ex brevi illa fabulatione qua,
cum per viae occasionem Tripolim devenisses, paululum congressi su-
mus, quam longa narratione onustum pectus gereremus, diraque quae-
dam et tragico omni cothurno lacrimabiliora esse tum ea quae iam nobis
evenerant, tum quae imposterum ventura expectabantur. nam tu quo-
que pari nobis infortunio errabundus et cum quibusdam captivis illuc
abducebaris, quos cives esse tuos asserebas Cappadoces, cum quibus
etiam Antiochiam mistebaris, referens nullam requiem malorum inven-
ire, quando nos quoque videbas, ut et ipse testaris, tum recentem
luctum tum praeteriti timoris vestigia in facie expressa ferre, ut et ta-
cendo, vultus ipso colore mali immanitatem clamaremus. verum si de
his singula recensere velim, longior mihi texenda nec iustae satis ne-
cessitatis oratio est, ut quae mediocritatis legem sit excoecura; ne di-

τὴν σὴν ἀρροθύμων ἀκοὴν ἀποκινῶσω, εἰ καὶ ὅτι δι' ἐφέσεως ἔχεις τοῖς λεγομένοις ἐπακροῦσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τόνων τοῦτο κατ' ἀρχὰς ὑπέσχου, τὸ νουνεχῶς ἀκοῦειν, ἀρχομαι τῶν κατ' ἡμᾶς ὧδε.

3. Ἡμεῖς, ὦ φίλος, πατριδος ἐσμὲν Θεσσαλονίκης· αὐ-5
τὴν γὰρ πρώτην γνωρισθῆναι σε, δι' ἧς ἔγνωσ ὧν ὁπῶ ἐγνώκειν
πολλά· καὶ σοὶ γε γνωσθεὶς ἄρτι τὴν περὶ αὐτῆς ἐκείνης γνώσει
εἰσπράττομαι, πῶλεως μεγάλης καὶ πρώτης τῶν Μακεδόνων,
C τἄλλα μὲν περιφανοῦς οἷς σεμνύνεται πόλις, καὶ μηδεμιᾶ τῶν
ἐγγιστὰ παραχωροῦσης μὴ ὅτι κατ' αὐτὴν ὀφθῆναι, περιφαν-10
στέρως δὲ τὴν εὐσεβειαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐδέξατο καὶ δεξαμένη μέχρι
τοῦ νῦν διεσώσατο. αὐτὸν γὰρ ἀρχὴ Θεσσαλονικὴ τὸν Παῦλον
ἔχων τῆς εὐσεβείας διδάσκαλον, τὸ σκαῖος τῆς ἐκλογῆς, ὃς ἀπὸ
'Ιερουσαλὴμ κύκλις καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικῶ τῆς εὐαγγελικῆς περι-
λαβὼν τὴν οἰκουμένην κηρύττει ἐν αὐτῇ μᾶλλον τοῦ τῆς Θεο-15
γνωσίας σπέρρον κατέβαλε καὶ πολὺχρον ἀποδίδουσαι τὸν τῆς π-
D στωεως καρπὸν διεσπούδασε· μετ' ἐκείνων δὲ τὰν μέγαν ἐν μάρτυσι
καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀδλοφθόροις Δημήτριον τὸν μυροβλύτην,
πολὸν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλλόμενον (καὶ
γὰρ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἀρετῆς ἀγῆμασιν ἔτι καὶ θεῖος ἐμ-20
πρέπων διδάγμωσιν καὶ τῇ περὶ τῶν δογματικῶν ἀκριβεῖς κεκοσμη-

19 καταβαλλόμενον A

cam fore ut nunquam socordia torpescantibus auribus audienti tibi obtundam, licet audiendi aviditate ad ea quae dicenda a me sunt animum advertas. quando igitur iam initio perattentas aures pellicitus es, ad nostra enarranda in hunc modum aggredior.

3. Nostra, o amice, patria, Thessalonica est. haec enim primum tibi notam faciam, per quam mihi multa cognoscere licuit quae antea nullus noveram; et qui in tui iam cognitionem venerim, eius ipsius exactam edere cognitionem officii quasi iure tuis votis compellor. nempe urbs magna mihi explicanda, et quae gentis Macedonum primaria existat. urbs rebus aliis, quibus sibi nimium sumunt civitates ac honestantur, conspicua, et quae nulli vicinarum civitatum, pari cum omnibus certans claritate, cedat, pietate vero cunctis illustrior existat, quam a principio suscepit susceptamque hactenus incolentem servavit. ipsam enim Paulum, vas electionis, pietatis sibi gloriatur magistrum; qui videlicet ab Ierusalem in circuitu, et usque in Illyricum evangelica praedicatione universam orbem complexus, illi prae reliquis divinae cognitionis semen commisit, ex eoque uberrimos fidei fructus surgere omni diligentia curavit. post Paulum vero inter martyres magnam interque victores coronatos digne admirandum myroblytam (unguentis scilicet manantem) Demetrium, qui et ipse pro pietate plurimum desideravit. is namque, praeter reliquas eius eximias virtutis laudes, divinae etiam doctrinae luce fulgebat exactaque dogmatum cognitione ornatus erat; quo

μένος, ἐξ οὗ καὶ μᾶλλον τὸ περὶ αὐτοῦ διεδόθη κλέος τοῖς πέρασιν)· εἶτα τοὺς καθεξῆς ἀρχιερεῖς πάντας τοῦ σωτηρίου λόγου στεργῶς ἀνεχομένους, ἐξ ὧν αἱ καταρτιζομένη καὶ παιδαγωγούμενη τὴν θειοτέραν παιδευσιν δαιμονιώδεις καὶ μουσαρὰς πλάνας P 320
 5 καὶ δόξας καὶ εἰδωλικὰς εἰκασιμυθίας τοῖς τιμῶσι τοὺς δαίμονας ἀπεπέμψατο, ὁρθοδόξῳ δὲ διδαχῇ τὴν πίστιν σφραγίσασα, καὶ πᾶν ζιλιανῶδες φυτόν καὶ αἰρετικόν καὶ ἀλλόφυλον σήμερον οὐδέποτε τῷ θεῷ σπόρον συγκαταμίσασα, καθαρὰν καὶ ἀκέρδηλον διεσώσατο τὴν ἐσέβειαν. ἦς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα γνωρίσματα,
 10 ἐξ ὧν ἡ φήμη τὰς ἀφορμὰς λαμβάνουσα λαμπρὸν τὸ περὶ αὐτῆς ἐκήρυττεν ὄνομα, ἔν δὲ τούτῳ πρῶτον καὶ ἰδιαίτατον διεδείκνυτο, τὸ ὁρθόδοξον αὐτὴν καὶ εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι καὶ τούτῳ μᾶλλον ἤπερ τοῖς ἄλλοις σεμνύνεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν B
 15 χεῖροσιν τε ὡς ἐμοὶ τῇ τε παροσῃ δρῆμὶ τοῦ λόγου παρὰ μικρὸν ἀνακόλουθον, ὀλίγα τινά, καὶ οἷς μάλιστα ἔξεστι δοκεῖν ὄρεσθαι σε τῶν λεγομένων τὰ πράγματα, τῇ διηγῆσει προσθεῖς ἐπὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἀνθοδὸν τραπήσομαι συμφορᾶν.

4. Ἔστιν οὖν ἡ πόλις, ὡς εἴρηται, μεγάλη τε καὶ εὐρεῖα, 20
 20 τεύχεσι καὶ προσβάλοις συχνοῖς κατωχρωμένη καὶ τὸ ἀσφαλὲς τοῖς οἰκήτοσιν ὅσον ἐκ τῆς τούτων οἰκοδομῆς παρεχομένη, θαλάσσιον

8 σφραγατίζεσθε P 10 ἐξ om P 12 τούτο AP 15 τίως AP
 17 προσθεῖς Combefs. marg.

et magis eius nominis claritas in orbis fines didita est. tum qui deinceps secuti sunt, omnes praesules, salutariae doctrinae ipsi firmi assertores; quorum opera, dum diviniore semper perficitur manique ducitur ac eruditur disciplina, daemoniacos impurosque errores ac opiniones idolosaque nugaces fabellas ac vanitates ipsorum cultoribus dimisit, rectaeque opinionis doctrina fidem obsequans, ac quidquid xizaniorum et haereticorum alienigenarumque plantationis est, nihil usquam divinae sementi coniunctum admittens, puram illibatamque pietatem conservavit. cuius cum et alia insignia ac notae suppetunt, unde fama occasiones nata illius clarum nomen effecit, tum unum illud primum ac singularissimum monstratur, quod rectae fidei tenax existat ac celebretur, hocque magis quam ullis aliis ornamentis sibi placeat atque clarescat. sed quia eius ipsius civitatis res accurate ex me discere quaesisti, idque ut praestem arduum mihi nec praesentis sermonis instituto admodum consentaneum existit, paucis nonnullis, ac quibus maxime ea quae dicenda sunt oculis usurpare tibi ipse videri possis, narrationi adiunctis, ad nostram ipsorum calumitatem orationem convertam.

4. Haec igitur, ut dictum est, magna civitas latoque fusa ambitu, ac moenibus crebrisque propugnaculis atque arcibus munita, eiusmodi scilicet quae civitas, quantum ad horum structuram attinet, tantum ha-

τὴν σὴν ἀρροφθῆμον ἀκοὴν ἀποκναίω, εἰ καὶ ὅτι δι' ἐφέσεως ἔχεις τοῖς λεγομένοις ἐπακούσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖσιν ταῦτο κατ' ἀρχὰς ὑπέσχεο, τὸ ρουνεχῶς ἀκοῦειν, ἄρχομαι τῶν κατ' ἡμᾶς ὧδε.

3. Ἡμεῖς, ὃ φίλος, πατρίδος ἐσμὲν Θεσσαλονίκης· αὐ-5
τὴν γὰρ πρώτην γνωριούμαι σοι, δι' ἧς ἔγνωσιν ὧν ὅπῃα ἐγνώκειν
πολλά· καὶ σοὶ γε γνωσθεὶς ἄρτι τὴν περὶ ἀπῆς ἐκείνης γνώσιν
εἰσπράττομαι, πόλειας μεγάλης καὶ πρώτης τῶν Μακεδόνων,
C τᾶλλα μὲν περιφανοῦς οἷς σεμνύνεται πόλις, καὶ μηδεμιᾶ τῶν
ἔγγιστα παραχωρούσης μὴ ὅτι κατ' αὐτὴν ὀφθῆναι, περιφανε-10
στέρας δὲ τῆρ εὐσεβείαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐδέξατο καὶ δεξαμένη μέχρι
τοῦ νῦν διεσώσατο. αὐτὸν γὰρ ἀρχὴ Θεσσαλονικῆ τὸν Παῦλον
ἔχων τῆς εὐσεβείας διδάσκαλον, τὸ σκῆθος τῆς ἐκλογῆς, ὃς ἀπὸ
'Ιερουσαλήμ κύκλω καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικῶ τῆς εὐαγγελικῆ περι-
λαβῶν τὴν οἰκουμένην κηρύττει ἐν αὐτῇ μᾶλλον τοῦ τῆς Θεο-15
γνωσίας σπόρον κατέβαλε καὶ πολύχρον ἀποδίδοσθαι τὸν τῆς πᾶ-
D στειως καρπὸν διεσπύδασε· μετ' ἐκείνων δὲ τὸν μέγαν ἐκ μάρτυσι
καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀθλοφόροις Δημήτριον τὸν μυροβλύτην,
πολὸν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλλόμενον (καὶ
γὰρ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἀρετῆς ἀγχύμασιν ἔτι καὶ θεῖος ἐμ-20
πρέπων διδάγμουσι καὶ τῇ περὶ τῶν δογματικῶν ἀκριβεῖς κεκοσμη-

19 καταβαλλόμενον A

cam fore ut nunquam socordia torpescētibz auribus audienti tibi ob-
tundam, licet audiendi aviditate ad ea quae dicenda a me sunt animam
advertas. quando igitur iam initio perattentas aures pellicitus es, ad
nostra enarranda in hunc modum aggredior.

3. Nostra, o amice, patria, Thessalonica est. haec enim primum
tibi notam faciam, per quam mihi multa cognoscere licuit, quae antea
nullus noveram; et qui in tui iam cognitionem venerim, eius ipsius ex-
actam edere cognitionem officii quasi iure tuis votis compellor. nempe
urbs magna mihi explicanda, et quae gentis Macedonum primaria exi-
stat. urbs rebus aliis, quibus sibi nimium sumunt civitates ac hone-
stantur, conspicua, et quae nulli vicinarum civitatum, pari cum omni-
bus certans claritate, cedat, pietate vero cunctis illustrior existat, quam
a principio suscepit susceptamque hactenus incolentem servavit. ipsam
enim Paulum, vas electionis, pietatis sibi gloriatur magistrum; qui vi-
delicet ab Ierusalem in circuitu, et usque in Illyricum, evangelica prae-
dicatione universam orbem complexus, illi prae reliquis divinae cog-
nitionis semen commisit, ex eoque uberrimos fidei fructus surgere omni
diligentia curavit. post Paulum vero inter martyres magnam interque
victores coronatos digne admirandum myroblytam (unguentis scilicet
manantem) Demetrium, qui et ipse pro pietate plurimum desudavit. is
namque, praeter reliquas eius eximias virtutis laudes, divinae etiam do-
ctrinae luce fulgebatur exactaque dogmatum cognitione ornatus erat; quo

μένος, ἔξ οὗ καὶ μᾶλλον τὸ περὶ αὐτοῦ διεδύθη κλέος τοῖς πέλα-
σιν)· εἶτα τοὺς καθ' ἑξῆς ἀρχιερεῖς πάντας τοῦ σωτηρίου λόγου
στερροῦς ἀντεχομένους, ἔξ ὧν ἀεὶ καταρτιζομένη καὶ παιδευομένη
τὴν θειοτέραν παιδεύσειν δαμονιώδεις καὶ μουσαρὰς πλύνας P 320
καὶ δόξας καὶ εἰδωλικὰς εἰκαιομεθίας τοῖς τιμῶσι τοὺς δαίμονας
ἀπεπέμψατο, ὁρθοδόξῳ δὲ διδαχῇ τὴν πίστιν σφραγίσασα, καὶ
πῶν ζιζανιώδεις φυτὸν καὶ αἰρετικὸν καὶ ἀλλόφυλον σήμερον οὐδέ-
ποτε τῷ θεῷ σπέρῳ συγκαταμίξασα, καθαρὰν καὶ ἀκίβδηλον
διεσώσατο τὴν εὐσέβειαν. ἦς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα γνωρίσματα,
10 ἔξ ὧν ἡ φήμη τὰς ἀφορμὰς λαμβάνουσα λαμπρὸν τὸ περὶ αὐτῆς
ἐκήρυττεν ὄνομα, ἐν δὲ τούτῳ πρῶτον καὶ ἰδιαίτατον διεδείκνυτο,
τὸ ὁρθόδοξον αὐτὴν καὶ εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι καὶ τούτῳ μᾶλλον
ἤπερ τοῖς ἄλλοις σημνύνεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν B
ἐκείνην τὴν πόλιν φιλοπόνως μαθεῖν ἐπιζητήσας, τοῦτο δὲ ὄνει-
15 χειρητὸν τε ὡς ἔμοι τῇ τε παροσῆ ὁρμῇ τοῦ λόγου παρὰ μικρὸν
ἀνακόλουθον, ὀλίγα τινὰ, καὶ οἷς μάλιστα ἔξεστι δοκεῖν ὄρεν σε
τῶν λεγομένων τὰ πράγματα, τῇ διηγῆσαι προσθεῖς ἐπὶ τὴν καθ'
ἡμᾶς αὐτοὺς τραπήσομαι συμφορὰν.

4. Ἔστιν οὖν ἡ πόλις, ὡς εἴρηται, μεγάλη τε καὶ εὐρεία,
20 τείλει καὶ προβόλους συχνοῖς κατωχρωμένη καὶ τὸ ἀσφαλὲς τοῖς
οὐκίτηρον ὅσον ἐκ τῆς τούτων οἰκοδομῆς παρεχομένη, θαλάσσιον

8 συγκαταδέξασα P 10 ἔξ om P 12 τούτο AP 15 τίως AP
17 προθεῖς Combefis. marg.

et magis eius nominis claritas in orbis fines didita est. tum qui deinceps secuti sunt, omnes praesules, saecularis doctrinae ipsi firmi assertores; quorum opera, dum diviniora semper perficitur manaque ducitur ac eruditur disciplina, daemoniacos impurosque errores ac opiniones idolorumque nugaces fabellas ac vanitates ipsorum cultoribus dimisit, restaeque opinionis doctrinae fidem obaignans, ac quidquid zizaniorum et haereticorum alienigenarumque plantationis est, nihil usquam divinae sementi coniunctum admittens, puram illibatamque pietatem conservavit. cuius cum et alia insignia ac notae suppetunt, unde fama occasiones aucta illius clarum nomen effecti, tum unum illud primum ac singularissimum monstratur, quod rectae fidei tenax existat ac celebretur, hocque magis quam ullis aliis ornamentis sibi placeat atque clarescat. sed quia eius ipsius civitatis res accurate ex me discere quaesivisti, idque ut praestem arduum mihi nec praesentis sermonis instituto admodum consentaneum existit, paucis nonnullis, ac quibus maxime ea quae dicenda sunt oculis usurpare tibi ipse videri possis, narrationi adiunctis, ad nostram ipsorum calumniam orationem convertam.

4. Haec igitur, ut dictum est, magna civitas latoque fusi ambitu, ac moenibus crebrisque propugnaculis atque arcibus munita, eiusmodi scilicet quae civibus, quantum ad horum structuram attinet, tantum ha-

τὴν σὴν ἀρροφόμενον ἀκοὴν ἀποκναίω, εἰ καὶ ὅτι δι' ἐφέσεως ἔχεις τοῖς λεγομένοις ἐπακροῦσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτο κατ' ἀρχὰς ὑπέσχεο, τὸ ρουνεχῶς ἀκοῦειν, ἀρχομαι τῶν κατ' ἡμᾶς ὧδε.

3. Ἡμεῖς, ὃ φίλος, πατρίδος ἐσμὲν Θεσσαλονίκης· αὐ-5
τὴν γὰρ πρώτην γνωριοῦμαι σοι, δι' ἧς ἔγνωσ ὧν οὐκ ἔγνώκειν
πολλά· καὶ σοὶ γε γνωσθεὶς ἄρτι τὴν περὶ αὐτῆς ἐκείνης γνώσειν
διοκράττομαι, πόλειως μεγάλης καὶ πρώτης τῶν Μακεδόντων,
C τᾶλλα μὲν περιφανοῦς οἷς σεμνύνεται πόλις, καὶ μηδεμιᾶ τῶν
ἔγγιστα παραχωρούσης μὴ ὅτι κατ' αὐτὴν ὀφθῆναι, περιφανε-10
στέρας δὲ τὴν εὐσεβείαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἰδέεσθαι καὶ δεξιμένη μέχρι
τοῦ νῦν διεσώσαται. αὐτὸν γὰρ ἀρχεὶ Θεσσαλονικὴ τὸν Παῦλον
ἔχων τῆς εὐσεβείας διδάσκων, τὸ σκεπὸς τῆς ἐκλογῆς, ὃς ἀπὸ
'Ιερουσαλήμ κύκλω καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικῶ τῶν ἐναγγελικῶ περι-
λαβῶν τὴν οἰκουμένην κηρύττει ἐν αὐτῇ μᾶλλον τὸν τῆς Θεο-15
γνωσίας σπόρον κατέβαλε καὶ πολὺν ἀποδίδουσαι τὸν τῆς π-
D στειως καρπὸν διεσπύδασε· μετ' ἐκείνου δὲ τὸν μέγαν ἐν μάρτυσι
καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀθλοφόροις Δημήτριον τὸν μυροβλύτην,
πολὸν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλλόμενον (καὶ
γὰρ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἀρετῆς ἀρχήμασιν ἔτι καὶ θεοῖς ἐμ-20
πρέπων διδύμασιν καὶ τῇ περὶ τῶν δογματικῶν ἀκριβεῖς κεκοσμη-

19 καταβαλλόμενον A

cam fore ut nunquam socordia torpescētibz auribus audienti tibi ob-
tundam, licet audiendi aviditate ad ea quae dicenda a me sunt animum
advertas. quando igitur iam initio perattentis aures pollicitus es, ad
nostra enarranta in hunc modum aggredior.

3. Nostra, o amice, patria, Thessalēnica est. hanc enim primum
tibi notam faciam, per quam mihi multa cognoscere licuit quae antea
nullis noveram; et qui in tui iam cognitionem venerim, eius ipsius ex-
actam edere cognitionem officij quasi iure tuis votis compellor. nempe
urbs magna mihi explicanda, et quae gentis Macedonum primaria exi-
stat. urbs rebus aliis, quibus sibi nimium sumunt civitates ac hone-
stantur, conspicua, et quae nulli vicinarum civitatum, pari cum omni-
bus certans claritate, cedat, pietate vero cunctis illustrior existat, quam
a principio suscepit susceptamque hactenus incolumem servavit. ipsum
enim Paulum, vas electionis, pietatis sibi gloriatur magistrum; qui vi-
descit ab Ierusalem in circuitu, et usque in Illyricum evangelicae prae-
dicatione universum orbem complexus, illi prae reliquis divinae cog-
nitionis semen commisit, ex eoque uberrimos fidei fructus surgere omni
diligentia curavit. post Paulum vero inter martyres magnam interque
victores coronatos digne admirandum myroblytam (unguentis scilicet
manantem) Demetrium, qui et ipse pro pietate plurimum desudavit. is
namque, praeter reliquas eius eximias virtutis laudes, divinae etiam do-
ctrinae luce fulgebat exactaque dogmatum cognitione ornatus erat; quo

μένος, ἔξ οὗ καὶ μᾶλλον τὸ περὶ αὐτοῦ διεδόθη κλέος τοῖς πέλασσι)· εἶτα τοὺς καθ' ἑξῆς ἀρχιερεῖς πάντας τοῦ σωτηρίου λόγου στερρῶς ἀντεχομένους, ἔξ ὧν ἀεὶ καταρτιζομένη καὶ παιδαγωγούμενη τὴν θειοτέραν παιδεύσειν δαμονιώδεις καὶ μωσαρὰς πλάνας P 320
 5 καὶ δόξας καὶ εἰδωλικὰς εἰκασιμυθίας τοῖς τιμῶσι τοὺς δαίμονας ἀπεπέμψατο, ὁρθοδόξῳ δὲ διδασχῇ τὴν πίστιν σφραγίσασα, καὶ πᾶν ζήλων ἰσχυρῶς φρεσὶν καὶ αἰρετικῶν καὶ ἀλλόφυλον σέμενον οὐδέποτε τῷ θεῷ σπέρῳ συγκαταμίσσασα, καθαρὰν καὶ ἀκίβδηλον διεσώσατο τὴν εὐσέβειαν. ἥς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα γνώρισματα,
 10 ἔξ ὧν ἡ φήμη τὰς ἀφορμὰς λαμβάνουσα λαμπρὸν τὸ περὶ αὐτῆς ἐκήρυττεν ὄνομα, ἔν δὲ τοῦτο πρῶτον καὶ ἰδιαίτατον διεδέκαστο, τὸ ὁρθόδοξον αὐτὴν καὶ εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι καὶ τούτῳ μᾶλλον ἤπερ τοῖς ἄλλοις σεμνύνεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν B
 15 χεῖρη τὴν πόλιν φιλοπῶνως μαθεῖν ἐπέζητησας, τοῦτο δὲ δυσπε-
 15 χεῖρη τὴν τε ὡς ἐμοὶ τῇ τε παροσῆ ὁρμῇ τοῦ λόγου παρὰ μικρὸν ἀνακόλουθον, ὀλίγα τινα, καὶ οἷς μάλιστα ἔξεσι δοκεῖν ὄρεσιν σε τῶν λεγομένων τὰ πράγματα, τῇ διηγήσει προσθεῖς ἐπὶ τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς τραπήσομαι συμφορὰν.

4. Ἔστω οὖν ἡ πᾶσις, ὡς εἴρηται, μεγάλη τε καὶ εὐρεία, 20
 20 τείχεσι καὶ προβόλοις συκχοῖς κατωχρωμένη καὶ τὸ ἀσφαλὲς τοῖς οὐκ ἰσχυροῖσιν ὅσον ἐκ τῆς τούτων οἰκοδομῆς παρεχομένη, θαλάσσιον

8 συγκαταδόξασα P 10 ἔξ om P 12 τοῦτο AP 15 τίως AP
 17 προθεῖς Combefs. marg.

et magis eius nominis claritas in orbis fines didita est. tum qui deinceps secuti sunt, omnes praesules, salutaris doctrinae ipsi firmi assertores; quorum opera, dum diviniore semper perficitur manaque ducitur ac eruditae disciplina, daemoniacos impurosque errores ac opiniones idolorumque nugaeque fabellas ac vanitates ipsorum cultoribus dimisit, rectaeque opinionis doctrinae fidem obsequans, ac quidquid xianiorum et haereticorum alienigenarumque plantationis est, nihil usquam divinae sementi confusum admittens, puram illibatamque pietatem conservavit. cuius cum et alia insignia ac notae suppetunt, unde fama occasiones nata illius clarum nomen effecit, tum unum illud primum ac singularissimum monstratur, quod rectae fidei tenax existat ac celebretur, hocque magis quam ullis aliis ornamentis sibi placeat atque clarescat. sed quia eius ipsius divinitatis res accurate ex me discere quaesivi, idque ut praestem arduum mihi nec praesentis sermonis instituto admodum consentaneum existit, paucis nonnullis, ac quibus maxime ea quae dicenda sunt oculis usurpare tibi ipse videri possis, narrationi adiunctis, ad nostram ipsorum calumniam orationem convertam.

4. Ea igitur, ut dictum est, magna civitas latoque fusu ambitu, ac moenibus crebrisque propugnaculis atque arcibus munita, eiusmodi scilicet quae civibus, quantum ad horum structuram attinet, tutum ha-

τὴν σὴν ἀρρέθμον ἀκοὴν ἀποκνασῶ, εἰ καὶ ὅτι δι' ἐρέσιως ἔχεις τοῖς λεγομένοις ἐπακροάσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖσιν τοῦτο κατ' ἀρχὰς ὑπέσχεο, τὸ νονεχῶς ἀνοθεῖν, ἀρχομαι τῶν καθ' ἡμᾶς ὧδε.

3. Ἐμεῖς, ὦ φίλος, πατρίδος ἐσμὲν Θεσσαλονίκης· ἀπὸ τὴν γὰρ πρώτην γνωρισθῆναι σε, δι' ἧς ἔγνωον ὡς οὐκ ἐγγνώσκον πολλά· καὶ σοὶ γε γνωσθεὶς ἄρτι τὴν περὶ αὐτῆς ἐκείνης γνώσει εἰσπράττομαι, πόλεως μεγάλης καὶ πρώτης τῶν Μακεδόνων,
- C τὰλλα μὲν περιφανοῦς οἷς σεμνύνεται πόλις, καὶ μηδεμιᾶ τῶν ἔγγιστα παραχωρούσης μὴ ὅτι κατ' αὐτὴν ὀφθῆναι, περιφανοῦς δὲ τὴν εὐσεβείαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐδέξατο καὶ δεξαμένη μέχρι τοῦ νῦν διεσώσατο. αὐτὸν γὰρ ἀρχὴ Θεσσαλονικῆ τὸν Παύλου ἔχω τῆς εὐσεβείας διδάσκαλον, τὸ σκῆψος τῆς ἐκλογῆς, ὃς ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ κύκλι καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ ἐπαγγελικῶν περιλαβῶν τὴν οἰκουμένην κηρύγματι ἐν αὐτῇ μᾶλλον τοῦ τῆς Διογενωσίας σπέρρον κατέβαλε καὶ πολύχρον ἀποδίδοσθαι τὸν τῆς πει-
- D στειως καρπὸν διεσπούδασε· μετ' ἐκείνων δὲ τὸν μέγαν ἐν μάργουσι καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀθλοφθόροις Δημήτριον τὸν μυροβλύτην, πολλὸν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλλόμενον (καὶ γὰρ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἀρετῆς ἀρχήμασιν ἐτι καὶ θείους ἐμμεπείων διδάγμασιν καὶ τῇ περὶ τῶν δογμάτων ἀκριβείᾳ κεκοσμη-

19 καταβαλλόμενον A

cam fore ut nunquam socordia torpescens tibi ob-
tundam, licet audiendi aviditate ad ea quae dicenda a me sunt animus
advertas. quando igitur iam initio perattentas aures pollicitas es, ad
nostra enarranda in hunc modum aggredior.

3. Nostra, o amice, patria, Thessalonica est. hanc enim primum
tibi notam faciam, per quam mihi multa cognoscere licuit quae antea
nullus noveram; et qui in tui iam cognitionem venerim, eius ipsius en-
ctam edere cognitionem officii quasi iure tuis votis compellor. namque
urbs magna mihi explicanda, et quae gentis Macedoniae primaria ex-
stantur, conspicua, et quae nulli vicinarum civitatum, pari cum omni-
bus certans claritate, cedat, pietate vero cunctis illustrior existat, quam
a principio suscepit susceptamque hactenus incolamem servavit. ipsum
enim Paulum, vas electionis, pietatis sibi gloriatur magistrum; qui vi-
delicet ab Ierusalem in circuitu, et usque in Illyricum evangelica pro-
dicatione universam orbem complexus, illi prae reliquis divinae cog-
nitionis aemem commisit, ex eoque uberrimos fidei fructus surgere omni
diligentia curavit. post Paulum vero inter martyres magnum interque
victores coronatus digne admirandum myroblitam (unguentis scilicet
manantem) Demetrium, qui et ipse pro pietate plurimum desudavit. is
namque, praeter reliquas eius eximias virtutis laudes, divinae etiam do-
ctrinae luce fulgebatur exactaque dogmatum cognitione ornatus erat; quo

τὴν λοιπὴν θάλασσαν, ἀφορᾷ δὲ τοῦτον ὁμοίως ὁ λιμὴν καὶ τὸν λιμένα ἢ πόλιν. ἀλλ' ὁ μὲν λιμὴν τέτρασι γωνίαις ἐμπεριεληπτῆι, ὁ δὲ κόλπος ἔστι περιφερής, τὸ κύτος ἔχων διὰ πλείστου βύθους χωροῦν, τὰ πέρατα δὲ καὶ πρὸ πολλοῦ τῆς χέρσου τὰ πολλὰ τῶν ὑδάτων συστείλαντα.

5. Ἄλλ' ἐν τούτοις τὸ κατὰ νότον μέρος τῆς πόλεως Β βύσιμον, τὸ πρὸς βορρᾶν δὲ ὡς λίαν τραχὺ καὶ δύσβατον. ὄρος γὰρ ὑπερῆκνυται τοὺς λόφους ὑπερανιστηκός, οὐκ ὀλίγον μέρος αὐτῆς τῆς πόλεως τῆς λοιπῆς ἔπεραιφρον γῆς, ὡς τὸ μὲν αὐτῆς 10 πεδιάσιμον εἶναι καὶ ταῖς χρεῖαις τῶν ἐνοικούντων κατέλληλον, τὸ δὲ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς τῶν ὄρων ἀκρότησιν ἀνατείνεσθαι. ἀλλ' οὐδὲν ἀδικεῖ τὴν πόλιν ἢ τοῦ ὄρους παράτασις ὡς ἐμπαρῆξεν ἄδειαν τοῖς πολεμίοις ἀφ' ἔψους ἐπιμβαίνειν καὶ τοῦ τείχους 15 καταπαρῆναι· ἔδωκε γὰρ ὀλίγην τινα σχολὴν ὁ βουνὸς ἐκείνος πρὸς τὸ φελάττωσθαι πᾶσαν ἐπιβουλήν, τῷ διὰ μέσσω χώρῳ τὴν C εὐχερῆ προσβολὴν ἀποκρούσας. τὸ δ' ἐντεῦθεν ἀνατείνεται μέχρι πολλοῦ τὸ ὄρος καὶ ὑπερίδρυσται, τοῖς λόφοις καὶ ταῖς χαράδραις ἐντραχυνόμενον, τὴν μεσαικίτην ἀνατολὴν ἐπιεγόμενον· τοσοῦτον ἐκ πλαγίου ἀφ' ἑκατέρου μέρους ὑποκείμενον διαφεύγει τῆς γῆς. 20 ἐν γὰρ ταῖς ὄσει πλευραῖς τοῦδε τοῦ ὄρους, τοῦ τε πρὸς νότον φῆμι καὶ τοῦ πρὸς βορρᾶν, πεδία ἀφήπλωται βύσιμί τε καὶ χρε-

7 βύσιμον sumpsi a L. i. c. Leone Allatio in Ge. Acropolis. not. p. 225 ed. Paris. 9 αὐτῆς τῆς] καὶ αὐτῆς AL 11 τοῖς om L 14 ἐκείνος AL 19 τὰ ἐκ πλαγίου ἐφ' L. ἐφ' etiam A 20 τῆ τε — καὶ τῆ? 21 ἀφήπλωται L

sinus ab austro reliquum mare, portus sinum, urbs portum. ac portas quidem quattuor angulis comprehenditur, sinus flexum in orbem alveo quam maxime profundo agitur; extremis finibus, et longe a continente, magna parte aquae minuuntur.

5. Et hoc modo se habet pars urbis quae ad notum spectat: quae vero ad aquilonem, asperrima est et prope impervia. mons enim altiore supercillio tumulis superpositus eminet, non parvam civitatis partem a reliqua humo sustollens, adeo ut pars illius in planitie accolarum usibus coaptata iaceat, pars in collibus montiumque iugis sese extendat. nihil tamen damni ea montis extensio oppidanis importat, tanquam a superioribus per eum assillire murosq; oppugnare hostibus liceat. parvam enim ad amolendas quascunq; insidias, interposito campo, haec tumulus relinquit spatium, quo inde cives facilem possint propulsare assultum. exinde mons longe protenditur iugoque assurgit, collibus atque vallibus exasperatus, in medium procul se orientem inferens, quantum atrinque subiecti soli agrique oblique subducitur. in duplici namque istiusmodi montis latere, tum scilicet eius quod ad austrum tum quod ad aquilonem est, campi effunduntur ipsi pervii atque utiles, quique civibus

- C ἔχουσα κόλπον ἐκ νότου καθηλωμένον, ᾧ καὶ περικλυζομένη τῆ ἐκ πλαγίου πλευρᾶν ταῖς ἀπανταχόθεν εἰσροούσαις ὀλάσαι ἐπιβατον τὴν πρὸς αὐτὴν πορείαν παρέχεται. ἐποκοιλίηται γὰρ ταῖς ἐκείσε θαναμαστός λιμῆν, ἀσφαλῶς ὑπτιάζων τοῖς πλωτῆσι τὴν εἴσοδον, ταῖς ἐκ πνευμάτων παντελῶς ἀπείρατος ταραχαῖς καὶ τῶν ὄρμον ἀκύνονα καθιστᾶν. ὃν ἐκ τῆς λοιπῆς θαλάσσης ὁ τεχνίτης ἀπέτεμε· μέσον γὰρ ἀπείρξας διὰ τινος τείχους τὴν τῶν ὑδάτων ἐπίρρουαν, συναπειρῆεν ἐκ τοῦ πρὸς θάλασσαν καὶ τῶν πνευμάτων τὸν τὸν κλύδωνα. ἡ θάλασσα γὰρ τῷ βυθῷ φρουμένη καὶ τὴν ἐκδρομὴν πρὸς τὴν χέρσον ἐφρουμένη, τῷ διαφράγματι τοῦ τῆς τείχους κωλυομένη, μὴ ἔχουσα τίνι τὴν ἀπειλὴν ἐπαφήσει, χωρὶς τοῖς ἐφ' ἐκάτερα τοῦ τείχους μέρεσι, καὶ τὸ ὕδωρ ἡρέμα πως ὀλισθησαν ζάλης ἀπάθης ἐκτὸς τὸν τοιοῦτον ὄρμον διατηρεῖ. ὁ δὲ δὴ κόλπος ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης ἀποτηθηδὲς διὰ τινος ἀγκῆνος, ἀγκῆνος δίκην προβεβλημένου καὶ ἐπὶ μήκιστον τοῖς ὕδασι δυκνουμένου, ὃν οἱ κατὰ χώραν Ἐκβολον ἐνομάζουσι διὰ τὸ πόρρω πυρ τοῖς ὕδασι ἐκβεβλήσθαι, στενοῦμένός τε πρὸς τὴν
- P 321 ἑτέραν ἕξ ἐναντίας χέρσον τῆ τοῦ ἀγκῆνος τούτου καινοτομία, ἕξρος λιμῆν πελάγως γίνεται· ἕξ οὖ δὴ περ ἀγκῆνος μέχρις αὐτοῦ τοῦ τείχους τῆς πόλεως κύκλον πανευπρεπῆ τὸ ὕδωρ μιμῆται, ταῖς ἐφ' ἐκάτερα μέρεσιν ἐπὶ πολὺ ἐκτεινόμενον καὶ πρὸς τὴν κίλιν κατὰ βραχὺ συστελλόμενον. καὶ ἀφορᾷ μὲν ὁ κόλπος ἐκ νότου

16 γῶρας AP

21 ἐπιτερόμενον P

bitaculum praebat. marinum siquum ad notam protensum habet, quo obliquo latere circumluta, navibus undique versum confluentibus in semet praestat aditum. hic enim portus quidam mirabilis cavo rotundum funditur, pronoque in se aditu navigantibus tuto resupinat, a ventorum iniuriis prorsus innocuus et navium stationi placidus ac tranquillus. hunc artifex a reliquo mari divisit, medio siquidem muro aquarum influxu coercito, una quoque praeclusit quae ex vicino mari ventorumque flatu fluctuum vis procellaque illiditur. mare namque alto gurgite intantum continentem excurrens, muro interposito praepeditum, cum non habeat quo minas suas exoneret, in latera muri convolvitur; et aqua late quodam modo sensim dilabens ab omni solo aestaque liberum conservat istiusmodi portum. sinus porro a magne mari cervice quadam ac sanctibus cubiti instar prominentibus ac quam longissime alto aegere praeurrentibus (eam aecolae cervicem Ecbolum appellant, quod in mare procul projecta effunditur) abscessus, inque adversam sibi que oppositam continentem cervicis huius artificio ac melimine coartatus, alium portum intra pelagus efficit; ex quo videlicet cubitu flexuque ad ipsam orbis marum orbem pulcherrimum, partibus utraque lato sinus usque usque sensim sese contrahentibus, efformare videtur. et respicit quidem

ψηφίσεται. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ πεδίου ἀνείται τοῖς γεωργοῖς, παραχωρεῖται τοῖς ζώοις, τοῖς τε πειδομένοις ταῖς τῶν ἀνθρώπων τέχναις καὶ τοῖς ἐλεύθερον ἀφιέσι τὸ ἔργον τοῖς ὄρεσιν. ἔλαφοι γὰρ τὰ ὄρη λιποῦσαι καὶ ταῖς λίμναις ὡσπερ τῶν ὑδάτων ἐπιτεροῦσιν ὁμοῦ τε ἔχουσιν ἀφθονον τὸ ποτόν, καὶ ταῖς βοσὶν ἐν αὐτῷ συναγελαζόμεναι κοινὰ τὰ σῖτα προσφέρονται.

6. Ἄλλ' ἱκανῶς ἐν τούτοις τὰ τε πρὸς ἀνατρολὴν καὶ βορρῶν τῆς πόλεως, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ πρὸς νότον διαγραφάμενος τὴν πρὸς δύσιν αὐτῆς τοῦ χωρίου θέσιν κατὰ τὸ δυνατόν ἱστορήσωμεν. ἔστιν ἕτερον πεδῖον, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ τείχους τῆς Ἐκβολῆς ἀναρχόμενον, τῇ δεξιᾷ τοῦ ὄρους ἀπτόμενον, τῇ λαίᾳ δὲ τῇ θαλάσση συνομοροῦν, ἀμύθητον κάλλι ταῖς τῶν ὀρνάντων ὑποκείμενον ὄρεσιν. ἔστι γὰρ τὸ μὲν αὐτοῦ διάβροχον ὕδασι, ὅσον ἀρχεῖ τὴν τε πόλιν ἔχειν καὶ τὴν θάλασσαν γείτονα, ἀμπέλεις καὶ δένδρῳσι κατακόμοις καὶ παραδείσοις κατεστημένον, οἰκήμασι τε καὶ τισι πλείστοις σεβασμῶσι σηκοῖς κεκοσμημένον, ὧν τοὺς πλείονας μοναχῶν ἀγέλαι διελθόντο, πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἀσχοῦντες καὶ θεῷ μόνῳ ζῶντες, πρὸς ὃν ἐπέγονται καὶ δι' ὃν τὰς πολιτικὰς ταραχὰς λιπόντες τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ μόνον φέρουσαν τριβὸν ἀνέβουλοντο. τὸ δ' ἐντεῦθεν αὐτοῦ διαχεῖται τῇ χέρσῳ μέχρι πολλοῦ, ἄξυλον μὲν ὡς τὰ πολλὰ τὴν βλάστην ἔχον, χάσις δὲ γεωργικῆς ἐπιμελείας ἐπιτηδευσιν παρεχόμενον. οἰήμει δὲ τὴν ἡλίαν θέσιν

9 αὐτοῖς AL.

scribat, valet statacro. agri pars reliqua agricolarum usibus cedit; animantibus quoque indulgetur, tum quae humanis parent artibus ac mansuescunt, tum quae per montana libero pede vagantur. cervi namque relictis montibus, velutque lacuum aquis recreati, tum ubere fruantur pota, tum ad ipsum convenientes communi cum bobus pabulo vescuntur.

6. Sed iam satis in istis, quae ad ortum et aquilonem ac quae item ad austrum urbis sunt, descriptis, situm loci qui ad occasum vergit, ut fieri poterit, enarrabimus. alius campus est ab ipso Echoli muro incipiens dextraeque montis adhaerens, laeva vero mari contiguus, quam nemo satis capiat, pulchritudine videntium oculos ad se alliciens. est enim aquis irriguus, qua parte urbis marisque vicinitate gloriatur, vitibusque et densis arboribus ac vivariis hortisque coronatus, nec non aedibus plurimisque venerabilibus delubris decoratus; quorum pleraque monachorum agmina inter se partiti sunt, viri omne virtutum genus colentes solique deo viventes, ad quem et festinant, cuius etiam causae relictis saeculi turbis unam, quae ad ipsum tendit atque fert, semitam elegerunt. qua vero inde intra terram longissimo intervallo diffunditur, nullo fere silvarum aut arbustorum opacatur germine, sed qui idoneum solum exhibeat agricolaram industriae. procurrit vero versus solis or-

ἀποσκαποῦν, ἕως τινῶν ἄλλων ὀρέων ὑψηλῶν καὶ μεγάλων παρω-
 τινόμενον, ἐνθα καὶ πόλις τις Βέρροια καλουμένη κατέκειται,
 καὶ αὐτὴ περιφανεστάτη τοῖς οἰκήτοσι τε καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις οἷς
 ἀρχεὶ πόλις τὴν σύστασιν. ἐμπεριέχει δὲ τῷ διὰ μέσου χώρῳ τὸ
 πεδῖον τοῦτο καὶ ἀμφιμίκτους τινὰς κώμας, ὧν αἱ μὲν πρὸς τῇ 5
 πόλει τελοῦσι, Δρογουβίται τινες καὶ Σαγυδάται τὴν κλήσιν
 ὀνομαζόμενοι, αἱ δὲ τῷ συνομοροῦντι τῶν Σκυθῶν ἔθνεϊ οὐ μα-
 P 323 κρᾶν ὄντι τοὺς φόρους ἀποδιδᾶσι. πλὴν γειτνιαζούσιν ἀλλή-
 λαις αἱ κῶμαι τὴν οἰκῆσιν, καὶ ἔστι καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις
 Θεσσαλονικεῦσιν οὐ μικρῶς συμβαλλόμενον, τὸ πρὸς τοῖς Σκύθαις 10
 διὰ τῶν ἐμπορικῶν μεθόδων συναναμιγνύσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν
 ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους καλῶς καὶ μὴ κινῶσιν ὄπλα τῆν μάχην ἔξα-
 γριαίνοντα· ὃ δὴ καὶ πολλῶ τινὶ τῷ πάλαι χρόνῳ παρ' ἑκατέρων
 μελετηθέν, κοινότητα ζωῆς τὰς χρείας ἀλλήλοις ἀμείβουσι, θαν-
 μασίαν τινὰ καὶ βαθεῖαν εἰρήνην ἐν ἑαυτοῖς συντηρούμενοι. πο- 15
 ταμοὶ δὲ τινες παμμεγέθεις ἐκ τῆς Σκυθῶν ἔξορμώμενοι καὶ τὸ
 B προλεχθὲν πεδῖον καθ' ἑαυτοὺς διέδρομοι πολλὴν σαυλαίαν καὶ
 αὐτοὶ τῇ πάλαι παρέχονται ταῖς τε χορηγίαις ταῖς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν
 καὶ ταῖς δι' αὐτῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῶν νηῶν ἀναδομαίαις, δι'
 ὧν ἐπνοεῖται ποικίλη τις πρόσδοσις τῶν χρειῶν τῶν ὑδάτων ἐκεῖ- 20
 νων συγκαταρρέουσα.

7. Ἀλλὰ γὰρ ἔλαθον ἐμαυτὸν μακρᾶν, ἢ ὡς ἀπ' ἀρχῆς

15 ἐν om L

22 μακρὸν AL

tum, ad alios usque excelsos ac praegrandes montes pretensus, ubi et
 civitas cui nomen Berrhoeae condita est, ipsa quoque habitatorum fre-
 quentia ac reliquis omnibus quibus se urbes iactare solent illustrissima.
 planities medio suo ambitu oppida promiscue continet, quorum aliqua
 urbis dicionis sunt eique contribuantur, Drugubitae et Sagudatae nominae,
 aliqua finitimae Scytharum genti, non longe distant, tributa solvunt.
 ceterum oppida e proximo habitantur, quod ipsum praeter alia in The-
 salonicensium rem non parum conducit, dum quaeestuosa mercatura Scy-
 tharum commercia ambiunt; tum praesertim cum utriusque genti inter se
 bene convenerit, nec quibus ad praelia efferantur arma moverint (quod
 utique ab antiquis olim temporibus iis diligenter quae situm), communi-
 bus vitae rationibus merces alias aliis commutant, admirandam quandam
 altamque inter se servantes pacem. item fluvii, iique ingentes, ex
 Scytharum regione erumpentes et, quem dicebam, agrum, inter se di-
 videntes, ipsi quoque uberem urbi praestant annonam, tum piscium
 praestationibus, tum navium per eos e mari adscendentium vectura,
 quibus remam ad vitae usum conducentium, una cum aquis illis confluens,
 varius excogitatus est proventus.

7. Enimvero imprudens nec nimis caute prolixius his de rebus

ἐπεσχόμεν, τὸν περὶ τούτων παρατείνας λόγον. πεποίηκε δὲ
 τοῦτο ὁ περὶ τὴν πατρίδα πόθος, ἡδέως τῇ τε μνημῆι συνεφελο-
 μενος, καὶ ταῖς ἀνατυπώσεσιν ὅσον δοκῶν συνεῖναι τοῖς λεγομένοις,
 καὶ τὸ πρόθυμον καὶ ζητητικὸν τῆς σῆς φιλομαθοῦς ἀκοῆς, ἣν ἐξ
 5 ἀρχῆς παραθέσθαι πᾶσαν ἡμῖν καθυπέσχον, μηδενὸς ἄλλου περι- C
 σπῶντος αὐτὴν ἢ τοῦδε τοῦ διηγήματος ὑποσύροντος. ταῦτα δὲ
 οὕτως ἔχει. φιλοῦσι γὰρ αἰεὶ τὰ ποθοῦμενα τῶν πραγμάτων
 ἀνάγκης δεσμοῖς καὶ τὸν λέγοντα περὶ αὐτῶν κατέχειν καὶ τὸν
 ἀκούοντα· καὶ οὐκ ἂν οὕτως εὐχερῶς καὶ ῥαδίως οὔτε ὄψις τῶν
 10 ἠδίστων θεαμάτων οὔτε ἀκοὴ τῶν τερπνῶν ἀποστήσεται ἀκουσμά-
 των, οὔτε λόγος ἡδὸς τῆς ὁρμῆς ἀνακοπήσεται, μέχρις ἂν φθάσῃ
 τὸ πέρας πρὸς ὃ κατ' ἀρχὰς ἐπιέγεται. πλὴν εἰ δοκεῖ, πάλιν
 ἀναδράμωμεν πρὸς αὐτὴν ἐκείνην τὴν πόλιν· μέχρι γὰρ τίνος ὡς
 ἐν κατόπτρῳ τὸν ἀνδριάντα διαμορφοῦμεν, καὶ ταῖς ἔξωθεν τῶν D
 15 χρωμάτων ποικιλίαις ἀπεικονίζειν πειρώμεθα τὸ ἀρχέτυπον, ἐξὸν
 αὐτοῖς ἐκείνοις ἐντυχεῖν διὰ τῶν καιρῶν διηγημάτων τοῖς πράγμα-
 σιν, ὡς ἂν γνωρῶμαίτερον εἶη τὸ ἀμυδρῶς πως παραδηλούμενον;
 Θεσσαλονικὴν γάρ, ὅποια τυγχάνει, τῷ λόγῳ διαγράψαι καθ'
 ὅσον ὅλον τε κατ' ἀρχὰς ὑποσχόμενοι, καὶ τίς οὔσα πρότερον εἰς
 20 τί κεχώρηκεν ὕστερον, τοῖς περὶ αὐτὴν ὡσπερ ὑποκλαπέντες, καὶ
 τοῖς ἔξωθεν, ὡς ἂν εἴποι τις, μέχρι τοῦδε σχολάσαντες διηγήμασι,
 κινδυνεύομεν βραδύνοντες τὴν τῶν καιρῶν διήγησιν. χρεῶν οὖν
 ἐστὶ καὶ πάλιν πρὸς αὐτὴν ἐπανιέναι τῷ λόγῳ καὶ τὸ πρῶτον περὶ P 324

orationem produxi quam ipse initio in me receperam. in causa fuit
 amor patriae, non insuaviter cum memoria distractus, rerumque imagi-
 nibus, aequè ac praesens, iis ipsis dicendisque infixus, nec non prom-
 ptae ac exploratrices tuae sedulitatis aures, quas nobis concedere,
 nullo alio eas subtrahente nec ab ista narratione avellente, initio polli-
 citus es. et haec quidem ita se habent. ea enim quae amori habentur
 ac desiderantur, et narrantem et audientem necessitatis vinculis conti-
 nuo solent colligare, ut non ita facile neque visus a iucundissimis spe-
 ctaculis neque auris a suavissimis auditionibus avellatur, neque dulcis
 orationis impetus interrumpatur, donec terminum attigerit ad quem ab
 initio contendit. nihilominus, si lubet, ad eandem ipsam urbem recur-
 ramus. quousque enim velut in speculo statnam effingimus et variis
 aliunde quaesitis coloribus primum exemplar effigiare conamur, cum li-
 ceat illa ipsa per rerum necessariarum narrationem adire, ut apertius
 innotescat quod subobscurè quodammodo indicatur? Thessalonicam si-
 quidem, qualis est, oratione describere, quoad fieri potest, initio polli-
 citi, et qualis cum esset antea, in quid postea redacta sit, pulchris
 quibus illa circum ambitu decoratur abrepti, et in exterioribus enarran-
 dis, ut quispiam dixerit, hactenus immorati, parum est ut iis quae
 praecipua sunt ac necessaria enarrandis torpere videamus. operae pre-
 tium igitur est ut et ad ipsam iterum sermone redeamus, primamque

ἀποσκαποῦν, ἕως τινῶν ἄλλων ὀρέων ὑψηλῶν καὶ μεγάλων παρὰ
 τεινόμενον, ἔνθα καὶ πόλις τις Βέρροια κελουμένη κατέκειται
 καὶ αὐτὴ περιφανεστάτη τοῖς οἰκήτοράς τε καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις οὐ
 ἀρχεῖ πόλις τὴν σύστασιν. ἐμπεριέχει δὲ τῷ διὰ μέσου χώρῳ
 πεδῖον τοῦτο καὶ ἀμφιμάκτους τινὰς κώμας, ὧν αἱ μὲν πρὸς τῇ
 πόλει τελοῦσι, Δροσγουβίται τινες καὶ Σαγουδάται τὴν κλήσιν
 ὀνομαζόμενοι, αἱ δὲ τῷ συνομοροῦντι τῶν Σκυθῶν ἔθνεϊ οὐ μα-
 κρὰν ὄντι τοὺς φόρους ἀποδιδόσασιν. πλὴν γειννάζουσαι ἀλλή-
 λαις αἱ κώμαι τὴν οἴκησιν, καὶ ἔστι καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις
 Θεσσαλονικεῦσιν οὐ μικρῶς συμβαλλόμενον, τὸ πρὸς τοὺς Σκύθας
 διὰ τῶν ἐμπορικῶν μεθόδων συνναμίγνυσθαι, καὶ μάλισθ' ὅταν
 ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους καλῶς καὶ μὴ κινῶσιν ὄπλα τὴν μάχην ἔξο-
 γριαίνοντα· ὁ δὲ καὶ πολλῶν τινῶν πάλαι χρόνῳ παρ' ἑκατέρων
 μελετηθὲν, κοινότητα ζωῆς τὰς χρείας ἀλλήλοις ἀπέβουσι, ὄνο-
 μασίαν τινὰ καὶ βαθεῖαν εἰρήνην ἐν ἑαυτοῖς συντηρούμενοι. κα-
 ταμὸι δὲ τινες παμμεγέθεις ἐκ τῆς Σκυθῶν ἐξορμώμενοι καὶ τῷ
 Β προλεχθὲν πεδῖον καθ' ἑαυτοὺς διελόμενοι πολλὴν διαφθίειαν καὶ
 αὐτοὶ τῇ πάλαι παρέχονται ταῖς τε χορηγίαις ταῖς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν
 καὶ ταῖς δι' αὐτῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῶν νηῶν ἀναδρομαῖς, δε-
 ῶν ἐπινοεῖται ποικίλη τις πρόσσδος τῶν χρεῶν τῶν ἐδάτων ἐκεί-
 νων συγκαταρρέουσα.

7. Ἀλλὰ γὰρ ἔλαθον ἐμαυτὸν μακρὰν, ἧ ἄς ἀπ' ἀρχῆς

15 ἐν om L

22 μακρὸν AL

tum, ad alios usque excelsos ac praegrandes montes prestensus, ubi et
 civitas cui nomen Berrhoeae condita est, ipsa quoque habitatorum fre-
 quentia ac reliquis omnibus quibus se urbes iactare solent illustrissima
 planities medio suo ambita oppida promiscue continet, quorum aliqua
 urbis dicionis sunt eique contribuuntur, Drugubitae et Sagudati nomina,
 aliqua finitimae Scytharum genti, non longe disantae, tributa solvunt.
 ceterum oppida e proximo habitantur, quod ipsum praeter alia in The-
 salonicensium rem non parum conducit, dum quaestiuosa mercatura Scy-
 tharum commercia ambiunt; tum praesertim cum utriusque genti inter se
 bene convenerit, nec quibus ad praelia efferantur arma moverint (quod
 nunc ab antiquis olim temporibus iis diligenter quaeasitum), communi-
 bus vitae rationibus merces alias aliis commutant, admirandam quandam
 altamque inter se servantes pacem. item fluvii, iique ingentes, ex
 Scytharum regione erumpentes et, quem dicebam, agrum, inter se di-
 videntes, ipsi quoque uberem urbi praestant annonam, tum piscium
 praestationibus, tum navium per eos e mari adscendentium vectura,
 quibus resam ad vitae usum conducentium, una cum aquis illis condensae,
 variis excogitatus est proventus.

7. Enimvero imprudens nec nimis caute prolixius his de rebus

τισὶν ἰσομένης. εἰ γὰρ καὶ πολλοὺς πολλὰκις ἀνέτιλῃ πολέμους
καὶ λίαν σφοδροτάτους ἢ πόλις, τοὺς τε ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ
αὐτῶν δὲ τῶν συνομορούντων Σκυθῶν, πᾶν εἶδος ἀμυντηρίων
κατ' αὐτῆς ἐκινουμένων καὶ ψάμμου δίκην τῷ πλήθει τῆς στρα-
5 τίας εἰσρεόντων καὶ μηδὲ ὑποφέρειν τὴν ἀπειλὴν αὐτῶν φιλονει-
κούτων (καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἦσαν ἀκάθεκτοι ταῖς ὁρμαῖς καὶ
ποικίλῃ τινὶ πανοπλίᾳ πεφραγμένοι), ἀλλ' ἦν ἄρα περίγειος
ὡσπερ ἡ μάχη, καὶ διέφευγε τὰς ἐπιβουλάς τῷ ἀσφαλεῖ τοῦ τεί- D
χους τὴν ἔφοδον ὑπεκκλίνασα, καὶ τῷ συνήθως αὐτῇ καὶ θερμοῦς
10 ὑπερμαχοῦντι, λέγω δὴ τῷ πανενδόξῳ μάρτυρι Δημητρίῳ, τὴν
ἑαυτῆς σωτηρίαν κατακιστεύουσα. ἐκ πολλῶν γὰρ αὐτὴν κινδύ-
νων ὁ σωσέπατρις αὐτὸς ἐρρύσατο, καὶ τὸ νικᾶν αὐτῇ καὶ μήπω
τοῦ πολέμου πειραθίση πολλὰκις συμπαθῶς ἐδωρήσατο. ἀλλὰ
ταῦτα ταῖς τῶν θουμάτων αὐτοῦ βίβλοις ἐξηγήσας παραχωρή-
15 σαντες τοῖς ἐξῆς ἡμεῖς τῶν ἤδη λεχθέντων προώμεν.

9. Ἦν οὖν ταῖς ῥηθείαις αἰτίας ἀνωτέρα κινδύνου παν-
τὸς ἡ πόλις. ἐξ ὅτου γὰρ ἡ κολυμβήθρα τοῦ θεοῦ βαπτίσματος
τὸ τῶν Σκυθῶν ἔθνος τῷ χριστιανύμῳ λαῷ συνεμόρφωσε καὶ τὸ P 325
τῆς εὐσεβείας γάλα κοινῶς ἀμφοτέροις διέλειτο, πέπαιτο μὲν ἡ
20 τῶν πόλεων στάσις, ἀνεῖτο δὲ τῆς ἐνεργείας ἡ τὰς σφαγὰς ἐπιτη-
δεύουσα μάχαιρα, καὶ τὰ προλεχθέντα τῷ μεγαλοφωνοτάτῳ τῶν
προφητῶν Ἡσαΐα ἐναργῶς ἐφ' ἡμῖν ἐπληροῦτο· αἱ μάχαιραι γὰρ

5 μηδὲν A
γείσθαι?
22 Ἰσαΐα A

11 γὰρ αὐτῶν κινδύνου αὐτὴν ὁ P
17 ἀγίου P

14 ἐξη-
19 αἱ τῶν πόλεων στάσις P

enim pleraque saepius bella, eaque crudelissima, civitas, tum barbarorum tum finitimorum Scytharum, machinamenta et oppugnantium astus varios excogitantium arenaeque exaequatis copiis influentium ac cunctos minis terrentium (erant namque effrenato impetu et armorum omni genere septi), sustinerit, cum esset terrestris conflictus, insidias eludebat, huius muri securitate irruptionem declinans, solitumque atque ferrenti suo defensori, gloriosissimo nempe martyri Demetrio, suam coaccredens salutem. ex multis enim periculis servator hic patriae ipsam liberavit, nec raro, cum necdum etiam bellum experta esset, victoriam perhumane concessit. verum haec libris qui de illius miraculis exstant narranda permittentes, ea prosequamur quae deinceps sequuntur.

9. Civitas igitur ob eas quas dicebam causas omnis periculi segura agebat. quo enim ex tempore Scytharum gens, sacri fontis aquis abluta ac Christiano populo sociata, pari illi munere pietatis lae sugere destinaverat, urbium desolationes finem habuerant; ad caedes instructi-ensis mucro inhibitus erat retasumque ferrum, ac quae olim prophetarum vocalissimus Esaias (2 4) fuerat vaticinatus, nostro hoc aevo

αὐτὴν καταμαθεῖν κάλλο, εἴτα οὕτω γε τοῦ πάθους ἔξυπνῶν εὖ
 ὑστέρω τὸ μέγεθος, ἵνα ὅσον φανερῆ τῶν ἄλλων πάλειον ἀνομηρο-
 τως ὑπεριτερεύουσα, τοσοῦτον ἀξία κριθείη παρὰ κασῶν θρηγε-
 σθαι καὶ κατοικηθῆσθαι.

8. Εἶπομεν ὡς εὐθραῖα τις καὶ μεγάλη ἡ πόλις, καὶ τῶ 5
 περιέχοντι πολὺν τὸν διαμέσον χῶρον ἐναποκλείουσα. ἀλλ' ὄν-
 μὲν τοῦ τείχους τὴν χέρσον ἀποσκοπεῖ, ἐρμυνότατον τέ ἐστι καὶ
 τῶ πάχει τῆς οἰκοδομῆς κατωχυρωμένον, τῶ ἔξωθεν τε προτι-
 χίσματι τὸ ἀσφαλές πάντοθεν συντηροῦν, προβόλοις καὶ ἐπι-
 B ἔξουσιν ἅπαν καταπεπυκνωμένον, καὶ μηδεμίαν ἀνάγκην φόβου 10
 τοῖς οἰκήτορσι παρεχόμενον. τὸ δὲ πρὸς νότον αὐτοῦ χραμαλιώ-
 τέ ἐστι παντελῶς καὶ πρὸς πόλεμον ἀπαράσκευον· οἶμαι γὰρ τῶ
 μηδεμίαν ἐφοραῖσθαι προσβολὴν βλάβης ἐκ τοῦ πρὸς θάλασσαν ὁ
 τεχνίτης πάλαι τῆς οἰκοδομῆς κατημέλησε. φέρεται δὲ τις καὶ
 παλαιὸς λόγος μέχρις ἡμῶν φθάσας, ὡς ἀτειχιστος ἦν ἔξ ἐκείνου 15
 τοῦ μέρους ἡ πόλις χρόνους πολλούς, εἰ μὴ τῶ δέκι ποτὶ τοῦ
 Μήδων Ξέρξου, πλωτὴν γῆν τεκτηναμένου καὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος
 στρατοπεδεύσαντος καὶ πολλῶν πληθὺν ἐπιφερομένου, ὃ τῶν Ἰα-
 μαίων τὰ σκήπτρα κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἰδύτων μικρὸν ἔπε-
 C καὶ ὡς ἐκ τοῦ παρατυχόντος φραγμὸν τῶ τῆδε περιέθηκε μίαν 20
 ἀφ' οὗ δὴ χρόνου καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο τὸ αὐτὸ τοῦτο διαμεμήτη-
 κεν, οὐδέποτε τῆς ἐκείθεν βλάβης, ὡς ᾤετο, καὶ ἐν ὑποστάσει

6 διὰ μέσον A: an διὰ μέσον?

9 πάντοτε P

10 φόβου A

illius pulchritudinem ac claritatem noscamus, ac tum deinceps eisa, quam
 perpressa est, ruinae ac cladis magnitudinem referamus, ut quantum re-
 liquis urbibus incomparabili excessu praestare videbatur, tantum digna
 iudicaretur quam communi omnes luctu prosequantur eiusque miseratione
 ducantur.

8. Diximus quam latis pomeriis atque ambitu magnaue civitas, et
 quae vastum limitem eo intercludat: sed murus continentem versus tantis-
 simus est et structurae crassitie munitissimus, exteriorique muro ac
 propugnaculo tuta undique munitione obseptus, propugnaculis et p[ar]tibus
 omni area constipatus, nec ullam oppidanis iusti timoris necessitatem
 praebens. pars illius ad notum humilis est ac prorsus depressa belli quoque
 plane inutilis. nam reor artificem, quod nullam antiquitas ex maris ora
 hostium aggressionem metueret, structuram negligiasse. fertur vero an-
 tiquo rumore, qui ad nostra haec tempora pervenit, urbem ex ea parte
 per multos annos omni muro septoque caruisse, ac donec Xerxis quoque non-
 dam Medorum regis timore (eius scilicet qui terram navigabilem fecerat
 et copiosis agminibus Graeciae bellum indixerat) Romanarum imperatorum
 dominator pusillo, et ut sese occasio tulerat, aggere eam partem cir-
 cumsepait; qui ipse agger ex eo tempore ad hoc aevi subsistit, a quo illam
 inde noxam atrocisque rei suspicionem unquam fore existimans. *hinc*

τεσσὶν ἰσομένης. εἰ γὰρ καὶ πολλοὺς πολλὰκις ἀνέτηλθε πολέμους καὶ λίαν σφοδροτάτους ἢ πόλις, τοὺς τε ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτῶν δὲ τῶν συνομορούντων Σκυθῶν, πᾶν εἶδος ἀμυντηρίων κατ' αὐτῆς ἐπινοουμένων καὶ ψάμμον δίκην τῷ πλήθει τῆς στρα-
 5 ταῖς εἰσρεόντων καὶ μηδὲ ὑποφέρειν τὴν ἀπειλὴν αὐτῶν φιλονει-
 κοῦντων (καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἦσαν ἀκάθεκτοι ταῖς ὁρμαῖς καὶ
 ποσὶν τινὶ πανοπλίᾳ πεφραγμένοι), ἀλλ' ἦν ἄρα περιγίσιος
 ὤσπερ ἡ μάχη, καὶ διέφυγε τὰς ἐπιβουλάς τῷ ἀσφαλεῖ τοῦ τε-
 10 χους τὴν ἐφοδὸν ὑπεκκλίνασα, καὶ τῷ συνήθως αὐτῇ καὶ θερμοῦς
 οὐπεριμαχοῦντι, λέγω δὴ τῷ πανενδόξῳ μάρτυρι Δημητρίῳ, τὴν
 ἑαυτῆς σωτηρίαν καταπιστεύουσα. ἐκ πολλῶν γὰρ αὐτὴν κινδύ-
 νων ὁ σωσίπατρις αὐτὸς ἐρρύσατο, καὶ τὸ νικᾶν αὐτῇ καὶ μήπω
 τοῦ πολέμου πειραθείσῃ πολλὰκις συμπαθῶς ἐδωρήσατο. ἀλλὰ
 ταῦτα ταῖς τῶν θανάτων αὐτοῦ βίβλοις ἐξηγήσασιν παραχωρή-
 5 σάσιν τοῖς ἐξῆς ἡμεῖς τῶν ἤδη λεχθέντων προΐαμεν.

9. Ἦν οὖν ταῖς ῥηθείαις αἰτίαις ἀνωτέρα κινδύνου παν-
 τὸς ἡ πόλις. ἐξ ὅτου γὰρ ἡ κολυμβήθρα τοῦ θεῖου βαπτίσματος
 τὸ τῶν Σκυθῶν ἔθνος τῷ χριστιανισμῷ λαῶν συνεμόρφωσε καὶ τὸ P 325
 τῆς εὐσεβείας γάλλο κοινῶς ἀμφοτέροις διέλετο, πέπαντο μὲν ἡ
 1) τῶν πόλεων στάσις, ἀνεῖτο δὲ τῆς ἐνεργείας ἡ τὰς σφαγὰς ἐπιτη-
 δεύουσα μάχαιρα, καὶ τὰ προλεχθέντα τῷ μεγαλοφρονότατῳ τῶν
 προφητῶν Ἡσαΐα ἐναργῶς ἐφ' ἡμῖν ἐπληροῦτο· αἱ μάχαιραι γὰρ

5 μηδὲν A
 γείσθαι?
 22 Ἰσαΐα A

11 γὰρ αὐτῶν κινδύνων αὐτὴν ὁ P
 17 ἀγίστον P

14 ἐξη-
 19 αἱ τῶν πόλεων στάσεις P

enim piraque saepius bella, eaque crudelissima, civitas, tum barbarorum tum finitimorum Scytharum, machinamenta et oppugnantium astus varios excogitantium arenaeque exaequatis copiis influentium ac cunctos minis terrentium (erant namque effrenato impetu et armorum omni genere septi), sustinuerit, cum esset terrestris conflictus, insidias eludebat, huius muri securitate irruptionem declinans, solitoque atque ferventi suo defensori, gloriosissimo nempe martyri Demetrio, suam credens salutem. ex multis enim periculis servator hic patriae ipsam liberavit, nec raro, cum necdum etiam bellum experta esset, victoriam perhumane concessit. verum haec libris qui de illius miraculis exstant narranda permittentes, ea prosequamur quae deinceps sequuntur.

9. Civitas igitur ob eas quas dicebam causas omnis periculi secunda agebat. quo enim ex tempore Scytharum gens, sacri fontis aquis abhata ac Christiano populo sociata, pari illi munere pietatis lae sugere destinaverat, urbium desolationes finem habuerant; ad caedes instructi ensis mucro inhibitus erat retasumque ferrum, ac quae olim prophetarum vocalissimus Esaias (2 4) fuerat vaticinatus, nostro hoc aeo

ἡμῶν μετέλθοιεν εἰς δρέπανα καὶ αἰ ζιβόνοι εἰς ἄροτρα, καὶ πόλι-
 μος ἦν οὐδαμοῦ, καὶ τὴν περὶχωρον ἔπασσαν εἰρήνη κατεπε-
 τάνευε, καὶ οὐδεμία ἦν ἐδύνας ἀφορμὴ ἧς οὐκ εἰς κόρον ἡμεῖ-
 ἀπελαύομεν, ἔνθεν αἰ τῆς μεγαρίας ἀφθονία, ἐκεῖθεν αἰ τῆ-
 ἐμπορίας χορηγία. γῆ γὰρ καὶ θάλασσα λειτουργεῖν ἡμῖν
 B ἀρχῆς ταχθεῖσαι πλουσίαν καὶ ἀδάπανον τὴν περὶ ἕκαστον ἰδιω-
 φόρον. ὧν γὰρ ἦν ἐνδεῶς ἢ καὶ ἀνεπιτηδείως ἔχουσα πρὸς κα-
 πογονίαν ἢ γῆ, τούτων παρ' ἑαυτῆς ἢ θάλασσα τὴν κτήσιν μ-
 χανωμένη καὶ ταῖς ὄλκασι συνεισκομίζουσα ἀνευδὲς τὸ λιπύρον
 ἐδίδου τοῖς χρήζουσι. εἰ δὲ τῶν ἀπανταχθεῖν ἐπιδημούντων
 ποιμι πρῶτον, καὶ μάλιστα οἷς ἐφιλοτιμοῦντο τοὺς πόλιτας ἡμῶν,
 τὰ παρ' ἑαυτῶν διδόντες καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἀντιλαμβάνοντες;
 λεωφόρου γὰρ δημοσίας τῆς πρὸς ἀνατολὴν ἀγούσης ἀπὸ τῆς θά-
 σεως διὰ μέσου τῆσδε χωροῦσης τῆς πόλεως, καὶ ἀναγκαίως πε-
 C θούσης τοὺς παροδεύοντας πρὸς ἡμᾶς ἐνδιατρέβειν καὶ τὰ πρὸς
 τὴν χρεῖαν πορίζεσθαι, πᾶν ὅστις ἂν εἴποι τις τῶν καλῶν ἐξ αὐ-
 τῶν ἔκαρπούμεθα τε καὶ προσεκτώμεθα. ἔνθεν καὶ παμμηγῆς τις
 ὄχλος ἀεὶ περιεστοίχει τὰς ἀγυιάς τῶν τε ἀποχθόνων καὶ τῶν
 ἄλλως ἐπιξενουμένων, ὡς εὐχερέστερον εἶναι ψάμμον παράλιον
 ἔξαριθμῆν ἢ τοὺς τὴν ἀγορὰν διοδεύοντας καὶ τῶν συναλλαγμέ-
 των ποιουμένους τὴν μέθοδον. ἐντεῦθεν χρυσίου καὶ ἀργυρίου καὶ
 λίθων τιμῶν παμπληθεῖς θησαυροὶ τοῖς πολλοῖς ἐγίνοντο, καὶ τὸ

19 ὅς om A

21 ποιουμένων P

adimpleta conspiciabantur. nostri enim gladii transierant in falces et lanceae in vomeres, nec usquam bellum erat; omnesque ubique finitimas gentes in pace agebant; nullaque erat commodioris vitae ratio ac occasio, qua non affatim frueremur. inde frugum ubertas, inde mercaturae emolumenta. terra enim et mare ab initio ad praestandum nobis obsequium constituta uberem sponteque paratam quandoque suam gratiam munusque conferebant. quae enim terra minus suppeditabat aut ex se proferre non satis erat idonea, haec mare, mercimoniorum solertia parata atque navibus invecta, quod egentibus deerat, abunde suppeditabat. quid vero undequeque adventantium primum dixerim, ac quibus principue nos cives amice accipiebant, sua tribuentes atque vicissim recipientes? nam cum via publica ab occasu ad ortum per mediam urbem duceret, cogeretque viatores in ea moras interponere et quae suam essent parare, quicquid quis bonorum dicat, ex illis conferebatur nobisque proveniebant. hinc promiscua ex omni hominum genere multitudo, tum indigenarum tum quoque modo hospitio receptum, plateas semper circuebant; ut facilius sit arenas maris quam quam eorum qui forum occupabant ac qui commerciis miscerentur sum inire. hinc auri argenti et pretiosorum lapidum ingentes ac thesauri vulgo accrescebant; vestesque sericae perinde atque alii

τες, καὶ μεγάλην τιμὴν καὶ ἀξιοθέατον χορείαν συνιστῶντες, τῷ
 τε εἶδει τῆς ἀστραπτουσίας σιελῆς τὰς τῶν ὀρνῶντων θέλγοντες P 327
 ἄφεις, καὶ τῇ τεχνωμένῃ τῶν ψαλμῶν λύρα τὴν ἀκοὴν κατατέρ-
 ποντες. τί γὰρ ἦν πρὸς τοῦτον τὸν ὕμνον ὁ μυθικός Ὀρφεὺς ἢ
 5 ἢ Ὀμηρικὴ μούσα ἢ τὰ τῶν Σειρήνων ληρέματα, τῷ ψεύδει τῶν
 πλάσματων ἀναγραφόμενα, οἷς λόγος μὲν ἐπαίνων οὐδεὶς ἀληθῆς,
 φῆμαι δὲ ψευδεῖς τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσαι καὶ πρὸς ἀπάτην
 ἀνδραποδίζουσαι. μάτην οὖν ἐν τούτοις ἐπseudοκτύπησαν οἱ Ἑλ-
 ληνες, τὴν ἀληθῆ γνώσιν τῶν πραγμάτων ἀφηρημένοι καὶ ταῖς
 10 κενολογίαις τῆς αὐτῶν δεισιδαιμονίας καθ' ἑαυτῶν ὀπλισάμενοι.
 ἡμῖν δὲ καὶ τὸ σεβαζόμενον ἦν ἀληθές καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὕμνου- B
 μενον.

12. Ἐνθα δὴ μοι καὶ θάμβος ἐπέρχεται καὶ φόβη καὶ
 ἔκπληξις, ὅταν κατὰ νοῆν λάβω πῶς ὁ τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος
 15 ὕμνος, ὁ μήπω τιμὴ τῶν ἄλλων προσφερομένων θυσίων τῷ μεγέ-
 θει ἕξομοιούμενος, ἀθρόον οὕτως ἐσίγησε καὶ εἰς οὐδὲν ἐλογίσθη
 καὶ ὡς ὄναρ ὑπανεχώρησε. πλήν γε τοῦτο λογιζομαι, ὅτι ἐν ταῖς
 ἁμαρτίαις ὄντες τὰ θεῖα κατὰ τὸν ψαλμωδὸν ἐπιηνούμεθα δι-
 κνωμάτα, καὶ τὸ μοχθηρὸν ἡμῶν τῶν τρόπων ἀδίκιον τὸ περι-
 20 φανές τοῦτο καὶ σεβάσιμον ἀπειργάσατο, ἀνᾶξιον κρήναντος τοῦ
 θεοῦ βεβήλοις καὶ ἐναγέσι χεῖλεσιν ὑμνεῖσθαι τε καὶ γεραίρεσθαι.
 μέχρι γὰρ τίνος τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τοῦ πάντα κίνδυνον ἐπιεχθῆναι C

6 οἷς P

8 οἱ om A

10 τῆς αὐτῶν δεισιδαιμονίας om P

15 προσφερομένων A

17 ταῖς om A

motibus modulationum sonos dispenant, ac magnam quandam digneque
 spectabilem choream constituent, tum effulgente vestium forma spectan-
 tium oculos demulcentes, tum artificiosa psalmodum lyra auditum oble-
 ctantes. quid enim erat, si haec cantica consideres, fabulosus Orpheus
 aut Musa Homericæ aut Sirenum deliramenta, fictionum mendacis diges-
 ta, ut nulla laudum vera ratio sit, sed falsi rumores, mortaliū genus
 seducentes atque errori mancipantes? frustra igitur in his Graeci cre-
 pantibus buccis sese lactant, qui vera rerum scientia careant vanisque
 sermonibus ipsi sibi met ipsas pugnent: nobis vero tum numen verum est,
 tum ipsum quod canimus laudisque obsequio frequentamus.

12. Hic mihi et admiratio subit incessitque horror ac stupor, dum
 mente recolo quomodo talis et tanta modulatio, ipsa nulli non alii ho-
 stiarum, quae deo offeruntur, magnitudine praestans, sic repente con-
 tincta et in nihilum abiit velutque somnium abscessit. enim vero hoc
 recogito: nempe cum in peccatis essemus, iuxta Psalmistae (49 6) sen-
 tentiam, divinas enarrabamus iustitias, morumque nostrorum improbitas
 illustrem hunc ac venerabilem cultum reprobum effecit, indignum iudi-
 cante numine profanis impurisque labiis laudari se honorique haberi.
 quousque enim tandem veram causam, ob quam nobis omnis haec illata

λίσθ' ὅτι τῆς εὐρύθμου τῶν ἁσμάτων ἐκνήσθη ἡδονῶνίαις, οὐκ οἶδα τίς γένοιμαι ἢ ποῖ τῷ λόγῳ χωρήσω, ποῖον δὲ παραλείπει τῶν ἡδίστων ἐκείνων καὶ ἐτάκτων μελωδημάτων, οἷς συνέπαλλον καὶ συνεβόταζον ἄνθρωποι ταῖς οὐρανίαις δυνάμεσιν. εἰ γὰρ τὴν μουσικὴν ἐκείνην, τὴν ἐκ παντὸς στόματος ὑφ' ἔν τῷ θεῷ ἀναπεμπομένην τοὺς ὕμνους ἐν ταῖς πανδήμοις συνάξεις, τῷ ἡγεμῶν τῶν ἑορταζόντων ἀγγέλων, ἔνθα ἐθροισμένων πάντων ἡ κατοικία, ἔξεκονῆσαι θελήσειεν, οὐδὲν τοῦ δέοντος ἀμαρτήσεται (11) ναοὶ γὰρ τινες παμμεγέθεις καὶ περικυλλεῖς τῇ κοιλίᾳ διακοσμήσει, διὰ μέσου προβεβλημένοι τῆς πόλεως ὥσπερ τινὲς κοινὰ πρὸς τὸ θεῖον ἰλαστήρια, καὶ τούτων μάλιστα ὁ τῆς παρουσίας καὶ θείας τοῦ ὑπερουσίου λόγου σοφίας αἶκος, καὶ ὁ τῆς ἀεπαρθένου πανάγνου καὶ θεομήτορος, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ τοῦ προλεχθέντος πανενδόξου καὶ καλλινίκου μάρτυρος Δημητρίου, ἔνθα τοὺς θεοὺς ἄθλους διήνυσε καὶ τὸ βραβεῖον τῆς νίκης ἐδέξατο, 15 οἱ καὶ τὸν ἅπαντα δῆμον ταῖς κατὰ περίοδον ἐπανιούσαις τῶν ἑορτῶν ἡμέραις ἐν ἐαυτοῖς ἐκκλησιάζοντες, ἀνεκάλυπτον εὐφροσύνην καὶ πνευματικὴν ἁρμονίαν τοῖς συνιοῦσιν ἐβράβεον. ἐκαλήρωντο γὰρ ἐν ἐκάστῳ τούτων ἀγμάτα ἱερῶν, δι' ὧν ἡ μουσικὴ τελεῖται λατρεία, καὶ ἀναγνωστῶν συστήματα, δι' ὧν ἡ τῶν ἁσμάτων σπουδάζεται ὑμνωδία, ἀμοιβαδὸν τοὺς στίχους ἀλάζοντες, καὶ ταῖς χειρονομίαις τῶν μελῶν τὸν φθόγγον διατιθέν-

2 παραλίπω?

11 ἐξίλαστήρια A

rum ac melodiarum mihi incidit mentio, quod me vertam nescio, aut quo sermonis ducam lineam; quodnam item dulcissimarum concinnarumque modularum cantionum illarum omittam, quibus mortales cum caelestibus potestatibus psallebant ac dies festos agebant. etenim si quis eam modulantiā, quam uno ore in unum congregati omnes divinis canticis, in publicis conventibus, ad deum mittebant, angelorum sonis concelibrantium, ubi laetantium omnium habitatio est, assimilaverit, is a tempore veroque ne vel minimum aberraverit. (11) templa enim quaedam promagna ac magnifica varioque ornata pulcherrima, per modum ἵππων extantia ac exposita, veluti communia numinis propitiatoria, cum primis vero, interque ea praecipuum, omnium effectricis divinae et supernaturalis verbi sapientiae, itemque semper virginis immaculae ac inspiratae, nec non, cuius supra memini, gloriosissimi praeclearique victoris, Demetrii martyris, ubi divina peregit certamina et victoriae palmas reportavit, haec nimirum recurrentibus per anni circuitum festorum solemnibus universae multitudinis in se concionem cogentia laetitiam inimitabilem et spiritale gaudium convenis inferebant, in horum si quidem dogulis sacerdotum ordines cleri matriculam implebant, quorum operi mysticus cultus resque sacra peragitur; lectorum item coetus, qui concionibus canticis diligentiam habeant, et alternis versus timentes, manusque

μέλειαν. (13) ποῖον γὰρ εἶδος κακίας, εἰ δεῖ τάληθές εἰπεῖν, ἐν ἡμῖν οὐκ ἐπράττετο; πορνείαι, μοιχεύαι, ἀκαθαρσίαι, μίση, ψεύδη, κλαπαί, ἔριδες, φιλονεικίαι, λοιδορίαι, θυμοί, πλεονεξίαι, ἀδικίαι· καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν κακῶν φθόνος κοινὸν ἐμμελέ- B
 5 τημα κατ' ἐκάστην καὶ ἀγοραῖον ἦν. οὐ γὰρ ὅστις ἡμῶν τῷ πλησίον πράξει καλῶς διὰ σπουδῆς εἶχεν, ἀλλ' ὅστις αὐτῷ τῶν ἀβουλήτων ἐπενεγεῖν τι φρενοβλαβῶς ἐτεκταίνετο· οὐδ' ὅστις ἐκ τοῦ οἰκείου μεταδοῦναι τῷ χρήζοντι τὸ συμπυθές πληρῶν ἐβεβού- λητο, ἀλλ' ὅστις ἐκ τοῦ ἀλλοτρίου τὸ οἰκεῖον πλεονάσαι πρὸς τὸν
 10 ὀμόφυλον διεμάχετο, κατ' ἀλλήλων εἰρωνευόμενοι, ἀλλήλους πλήττοντες, ἀλλήλους διαβάλλοντες, πᾶν ὅτιοῦν κακὸν ἐν ἑαυτοῖς ἐξευρίσκοντες, ὀρφανοὺς ἄγχοντες, ἥρσιος χρηρῶν ἐπεμβαίνοντες, ἔχθρας συνάπτοντες. καὶ τί δὴ τὸ τέλος τῶντων ἀπάντων; ἔκνω C
 μὲν τὴν γλῶτταν τῷ μεγέθει τῶν πραγμάτων ἐπαφίεμαι, καὶ οὐκ
 15 ὡν ἠνεσχόμεν τῶν ἀλγεινῶν ἐκείνων ὡν ἤδη πεπόνθαμεν καὶ πύλιν ἐπιμνησθῆναι· ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν τοιούτων διηγημάτων οὐκ ἔστιν ὅπως ὑπεκλιναίη τὴν μνήμην, δι' ὧν τῷ βίῳ καινόν τι καὶ φοβε- ρὸν ὑπελείφθημεν ἄκουσμα, λέξων ἔρχομαι τοῦ κινδύνου τὸ μέγε- θος, ἔν' εἰδῆς καὶ αὐτὸς ὅποια τῆς ἁμαρτίας εἰσὶ τὰ ὀφώνια. ἐν
 20 ὅσῳ γὰρ ἐτροφώμεν, ἐν ὅσῳ ἐσπαταλώμεν καὶ πῦσιν ἀτόποις διε- ζῶμεν ἐπιτηδεύμασιν, ὅτε κατὰ τὸ ψαλμικῶς ῥηθὲν πάντες ἐξέ- D
 κλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν, τότε

5 ἕκαστον P 9 τὸν] τὸ P 11 ἐνδιαβάλλοντες A

(13) quod enim malitiae genus, ut verum dicamus, in nobis non exercebatur? fornicationes, adulteria, immunditiae, odia, mendacia, furta, lites, contentiones, convicia, irae, rapinae, iniustitiae; et malorum omnium causa, invidentia, commune omnium studium et quotidianum atque forensis meditatio erat. neque enim ullus nostrum hoc satagebat ut de proximo bene mereretur, sed ut illi invisum aliquid malumque inferret stolidè machinabatur. nec ut ex suo egentì tribueret, implens quod misericordiae est, animo reputabat, sed ut de alieno substantiam auferet, gentilibus suis pugnabat, cum se invicem deriderent, mutuo caederent, alter alteri calumniam strueret ac detraheret, nullum non malum secum ipsi excoGITarent, pupillos suffocarent, viduarum fines invaderent, inimicitias neccrent. enimvero quis horum omnium exitus? torpet animus rerumque magnitudinì linguam iniicere horret; nec rursus malorum, quibus iam perfuncti sumus, meminisse sustinebam. quia tamen fieri non potest ut istiusmodi narrationum memoriam vitemus, qua ratione nova quaedam ac terribilis narratio mundo relicti sumus, periculi magnitudinem narraturus accedo, ut et ipse cognoscas quaeenam sint peccati obsonia atque praemia (Rom. 6 23). cum enim luxu perditì esseamus, voluptate liquesceremus ac mollitie flueremus, malisque omnibus institutis vitam duceremus; cum, ut psaltes concinit (13 3), omnes dedissemus, simul inutiles facti essent, nec esset qui deum re-

τῆς φοβεραῦς ἐκείνης ἐπειράθημεν ἀπειλῆς, μᾶλλον δὲ καταστροφῆς, ἢ οἰκειότερον ἔπω, ἢ δικαίως ἀνταποδόσεως.

14. Καὶ σκόπει κἀνταῦθα τοῦ Θεοῦ τὸ φιλάνθρωπον, τοῦ μὴ βουλομένου τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τὸ ἐπιστρέφαι καὶ ζῆν αὐτόν. εἰδὼς γὰρ πᾶ ἀκάθεκτον καὶ μοχθηρὸν τῆς γνώμης ἡμῶν ἐπὶ τὰ πονηρὰ, τί μηχανῶνται πρὸς τὸ κἄν ὁρμὴν ἐπισχεῖν τῆς κακίας καὶ ἐπιστροφῆς ἡμῶν ἐμβολαῖν αἰτίαν; πρῶτον μὲν τὴν ἤδη λεχθεῖσαν γείτονα πόλιν, τὴν Βέρροϊαν λέγω, ἐπικατασιωθῆναι κεποίηκε τοῖς περὶ τοὺς ὡς πολλοὺς τῶν ἐκεῖσε συλληφθέντων ἐξαναλώσαι, τί διοικούμενος ἐκ τούτου; ἢ ἡμεῖς 10 πάντως τῶν ἐτέροις ἀπειλουμένων τὴν αἰσθησαν λαβόντες, τῶν ἰδίων κακῶν ἀποχὴν κἄν ὑπὲρ γούν ποιησώμεθα καὶ πρὸς ἀρετὴν τὰς πράξεις ἰθύνωμεν. εἶτα ἐπειδὴ τούτου γενομένου οὐκ ἐνεδώκαμεν τῆς κρατούσης ἐν ἡμῖν παλαιᾶς συνθηκάς, ἐφ' ἕτερον εἶδος μηχανῆς μεταβαίνει, τὴν καὶ ἡμῖν ἀπὸ τοῖς ἔσσεσθαι μέλλουσιν ἀμ- 15

B ταμέλητα πράττουσι συμφορὰν ἐν ἄλλοις προῦποδεξας. Δημητριάς γὰρ οὕτω κυλομένη τῆς Ἑλλάδος ἐτέρα πόλις, οὐ μακρὰν ἡμῶν ἀπωκισμένη, πολλῶν πλήθει τῶν οἰκητόρων καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς μέγα καυχῶνται πόλις τῶν ἔγγιστα ὑπεραιρουμένη, οὐ πρὸ πολλοῦ τῆς ἡμῶν ἀλώσεως ἔργον ἐγένετο τῶν βαρβάρων. πολιορ- 20 κηθεῖσα γὰρ ὡς μικροῦ δεῖν πάντων τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐν μαχαίρᾳ

3 τὸ τοῦ Θεοῦ P
21 πάντας?

9 κολλῶν P

19 ὑπεραιρουμένη AP

quireret, tunc tremendum illud minarum pondus experti sumus, quia immo, ut verius dicam, eversionis seu iustae retributionis.

14. Et considera hic quoque dei humanitatem, qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat (Ezech. 33 11); cum enim sciret proiectam scelestissimamque animi nostri ad mala pronitatem, quid machinatur ac consilii init, ut perditam illum furorem inhibeat et ad conversionem inducat? primum quidem, quae dicta a nobis est, Berrhoëam, urbem finitimam, cum tota vicinia terrae motu quassavit, adeo ut multi eo oppressi perierint. quid inde disponens ac procurans? ut nos scilicet, malorum divina uktionē aliis inflictorum sensu percepto, tandem aliquando a propriis ipsi malis abstinereamus actusque nostros ad virtutem dirigeremus. deinde, quia ne ille quidem casu de veteri vigente in nobis consuetudine quicquam remiseramus, ad aliud machinae genus transit, in aliis ante specimen edens eius calamitatis quae nobis ipsis obventura esset, dum nulla paenitudine peccaremus. Demetrias namque sic dicta, Graeciae alia urbs, haud longe a nobis dissita, tum accolarum frequentia tum rebus aliis, quibus urbes altum sapere ac gloriari solent, supra finitimas alte supercilium tollens, haud multo ante nostrae urbis excidium in barbarorum potestatem venit. obsessa enim ac capta, ut pene omnes qui in ea erant gladio ceciderint, nihil aliud

πεισῖν, οὐδὲν ἕτερον παρείχε νοεῖν ἢ τοῖς κινουῖς ἡμᾶς ἐπιμένον-
τας τὴν ὁμοίαν πείρῳ τῶν προημάτων ἐκδέχεσθαι καὶ καθάπερ
εἰς ἕμψυχον στήλην ἐν αὐτῇ τὰ κεχρωσθημένα ἡμῶν ἀναγιγνώσκων
παθήματα.

5 15. Ἀλλὰ μηδεὶς ἀποφαινόμενόν με οἰέσθω ταῦτα λέγοντα C
ὅτι δι' ἡμᾶς αἱ πόλεις αὗται τῶν φοβερῶν τὴν πείρῳ ἐδέξαντο.
ἠφειλετο γὰρ αὐταῖς, ὡς εἶμαι, καὶ δι' οἰκίαν μοχθηρίαν ὁ κίν-
δυνος, ὡς καὶ ἡμῶν μετ' ἐκείνας, ἀξίας τῶν ἡμαρτημένων ἐκάστω
τὰς τιμωρίας ἐπάγοντος τοῦ Θεοῦ. ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ ἡμᾶς οὐ
10 τὴν τυχοῦσαν ἀφορμὴν τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐπιστροφῆς καὶ σωτη-
ρίας εὐχολον ἦν ἔξευρεῖν, τὴν ἐκείνων καταστροφὴν οἰκίαν ἀσφά-
λειαν ποιουμένους. ὅμως ἐπειδὴ τὸν νοῦν ἡμῶν εἶδεν ὁ τὰς καρ-
δίας ἔρευνῶν πάση σπουδῇ τῆς ἐπ' ἀπολεία ἀγούσης ἐχόμενον, D
μηδεμίαν μὲν τῶν σωτηρίων ἐντολῶν καὶ παιδευτικῶν ἐνεργειῶν
15 ὑπολείψασθαι, ἔξ ὧν αἰσθητικὴ καὶ κήφουσα ψυχὴ τὸ καλὸν
μεταμανθάνει, διαφεύγουσα τῶν χειρόνων τὰς πράξεις, δι' αἷς
ἐπέρχεται ἡ ὀργὴ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ὡς φησὶν ὁ ἀπό-
στολος, ἔδει δὲ τὴν κακίαν ἐκτριβῆναι, ἵνα μὴ τῇ ἐπὶ πλείον
προόδῳ καὶ ἐτέρονος λυμάλνοιτο, διὰ τοῦτο ἀφήκεν ἡμῶν ἐπενεχθῆ-
20 ναι τὴν φοβερὰν ἐκείνην καὶ φρικώδη πληγὴν, ἵν' ὅπερ ἄλλων
πασχόντων ἡμεῖς οὐκ ἐδιδασκόμεθα, τοῦτο ἡμεῖς παθόντες ἄλλοις
ὑπόδειγμα ποιησώμεθα.

5 λέγειν?

12 οἶδεν AP

14 μηδεμίαν] καὶ μηδεμίαν?

cogitandum animis ingerebat quam fore ut qui in malis perseveraremus,
parem in nos ultionem exciperemus, et ut velut in animata columna ac
cippo, quae nobis debita essent mala diraque, perscripta legeremus.

15. Nullus tamen existimet, dum haec ita pronuntio, me velle
hasce urbes nostri causa tremenda haec expertas fuisse illisque malis
factas obnoxias. nam et illis, opinor, ob ipsam earum pravitatem, ae-
que ac nobis post ipsas, animadversio debebatur, deo scilicet singula
quaeque scelera digne ulciscente. verum in iis nos quoque haud levem
occasionem melioris frugis inveniendae atque salutis facile fuit invenire, ita
nimirum ut earum casu noxaeque res nostras in tuto collocaremus. ve-
rum enimvero quia is qui corda scrutatur (Psal. 7 10) animum nostrum
omni studio haerere noverat viae quae ducit ad interitum, cum nihil ei
salutarium mandatarum castigationumque deesset, quorum sensu ad so-
brietatem reductus animus mutato consilio, quod honestum ac officii est,
contidiscit, vitans scelera ob quae ira ingruit in filios inobedientiae, ut
ait apostolus (Ephes. 5 6), decebatque malitiam elidi ac aboleri, ne
maius incrementum faceret atque aliis noxam inferret, ideo tremen-
dam illam atque horrendam plagam nobis infixit, ut quod aliorum malis
praesentis non didiceramus, eius nos aliis, nostro ipsi periculo, exemplo
essemus ac documento.

P 330

16. Ἀλλὰ τί δεῖ μακρολογεῖν; καιρὸς γὰρ ἦδη τῶν καιρῶν διηγημάτων ἐγράψασθαι, καὶ ὅπως τὴν ὁδογηρὰν ἐκείνην πολιουραίαν ὑπέστημεν παρασιτῆσαι τῷ λόγῳ, ὡς εἶναι τοῖς μετέπειτα νοουθεσίας ὑπόδειξι καὶ ἐσπεροῦς διδασκαλίας παραίνουσι. ἐν τούτοις γὰρ ὄντων ἡμῶν ἤκέ τις ταχυδρομὸς ἄγγελος ἀπὸ τοῦ κρατοῦντος τὰ τῶν Ῥωμαίων σκῆπτρα, Λέοντος τοῦ φιλευσεβοῦς ἄνακτος, τὴν ἐφοδὸν τῶν βαρβάρων, λέγῃ δὴ τῶν δυσωνύμων Ἀγαρητῶν, καταμηρῶν καὶ ὡς τάχα ὀπλιζέσθαι, πρόσφυγὰς τινὰς ἀπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν βαρβάρων ἀφῆχθαι λέγων, καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν, ἣτις ἐστὶ, πρὸς αὐτῶν τῷ βασιλεῖ, καὶ ὅτι πᾶσαν τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τήνδε πεποιήθηται, ὑπὸ πολλῶν ἡδὴ τῶν ὑπ' αὐτῶν προχειρωθέντων βεβαιωθέντες ὡς ἀτελιχιστὸς ἐστὶν ἐκ τοῦ πρὸς θάλασσαν μέρους καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν νηῶν μάχαις εὐεπιχείρητος. ταύτης οὖν ἀγγελθείσης τῆς πονηραῦς ἀγγελίας, θεοῦ μὲν ἐγένετο κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ φόβος καὶ τάραχος, ἀσυνήθους πράγματος καὶ φοβεροῦ ταῖς ἀκοαῖς ἡμῶν ἐν ἀρχαῖς προσπεσόντος, ἐβουλευσάμεθα δέ, οἴμοι, τὴν οἰκίαν περιποήσασθαι σωτηρέως, καὶ ὅσα πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων ἄμυναν καταραῖζεν, καὶ πρὸς τὸν κατ' αὐτῶν πόλεμον διεγείρεσθαι. πλὴν ἔκαμνε μὲν ὁ λογισμὸς ἐκάστου καὶ ταῖς ἄλλαις μερίμναις τῆς ἀπειρίας τοῦ μάχεσθαι, μήπω τοῦ πράγματος ὦν ἐν πείρῃ, μηδ' ὅπως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει δεδιδαγμένος· πλέον δὲ τὸ μὴ ἐπιτήδειον εἶναι τὸ τεῖχος ἔνθα καὶ τὴν προσβολὴν ἐσκοποῦμεν, τὰς ὑπάντων ψυ-

23 τό om P

16. Sed quid necesse orationem trahere? iam enim tempus est necessaria rerum momenta aggredi, ac modum quo diram illam obsidionem pertulimus sermone referre, quo scilicet inde posteris admonitionis argumentum ac ratio claraeque doctrinae adhortatio sit. etenim cum res nostrae ita se haberent, celer quidam cursor nuntius a Leone, piissimo imperatore tum imperii Romani sceptrum moderante, venit: barbarorum (inauspicati scilicet nominis atque omnis Agarenorum) irruptionem denuntiatus, ad arma statim conuolare iubet. venisse profugos quosdam ex ipsis barbaris, eorumque consilii imperatorem praemonuisse: impetam omnem versus Thessalonicam vertere, ea scilicet ratione, quod ex pluribus iam ab eis bello captis ac subiugatis certo didicerint, qua parte respicit mare, nullis eam cingi moenibus exque navibus consterta pugna facile expugnari posse. malo hoc igitur allato nuntio per totam urbem rumor diditur, timorque ac titubatio omnes occupat, insueta plane re atque tremenda tam primum nostris auribus illapsa. eo nobis (heu!) versa consulta, ut salutem nostram tutaremur, ac quae arcendo hostes essent omnia pararemus, atque ad bellam sustinendum animis excitaremur. verum concidebat cuiusque animus, cum aliis disiectis curis, quod bello inexpertis eramus nulloque rei usu, nec ut ipsa eius ducenda exordia noveramus; tum vero magis quod murus nihil idoneus erat, quo et

χὰς κατεβέβηκε· καὶ γὰρ ἦν ὡς ἀληθῶς ὑποπτεῖν, οὐ μόνον τοῖς ἀπειροπολλέμοις καὶ ἀσπλοῖς ἡμῖν, ἀλλ' ἤδη καὶ αὐτοῖς τοῖς γεγυμνασμένοις καὶ προαποκειμέναις ἔχουσι τὰς τῶν τοιοῦτων πραγμάτων αἰτίας. (17) ἐβουλευσάμεθα δ' ὄν, εἴ τι καὶ δεῖο πράττειν, ἐν αὐτῷ πρῶταιεν τῷ τείχει καὶ πρώτης ἔχεσθαι τῆς αὐτοῦ ἀσφαλείας καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιήσεως. οὐ συνεβούλευε D δ' ἡμῖν τοῦτο τέως ὃ ταύτην ἡμῖν τὴν ἀγγελίαν πρὸς τοῦ βασιλέως κομίνας (Πετρωνῆς δὲ οὗτος ἐκαλεῖτο, τῷ καταλόγῳ τῶν πρωτοπαυδαιῶν ἐναριθμούμενος, ὃς ἦν ἐπιτετραμμένος ἐχρονίσαι 10 μικρὸν τῇ πόλει καὶ τινος αὐτῇ μεταδοῦναι βοήθειας καὶ δεούσης ἐν τοῖς πράγμασι συνεργείας), ἄλλην δὲ σοφωτάτην ἔλεγεν ἔξερρεῖν ἐπίνοιαν, ὡς λίαν ἐνεργῆ καὶ σωτήριον, εἰ μὴ καὶ ταύτης αἰ προσδοποιοῦσαι τὴν καθ' ἡμῶν ἀπέλθειαν ἀμαρτίαι ἀναίρεσιν καθυπέβαλον. ἔλλόγιμος γὰρ ὢν ὁ ἀνὴρ καὶ πολλὴν πρᾶξιμάτων 15 ἐσχηκῶς πείραν, καθ' ἑαυτὸν συνιδῶν ὡς εἰ θελήσοι τοῦ τείχους P 331. τῆς οἰκοδομῆς ἐπιμεληθῆναι, καὶ κόπους παρέξει τῇ πόλει καὶ πλέον οὐδὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ περὶ τούτου φροντισάντων ὀνήσειεν, ἐφ' ἕτερον εἶδος ἀσφαλείας (καὶ σκόπει πῶς εὐφρῆς καὶ ἀρμάδιον) τὸν νοῦν μετηγάγετο. εἰδὼς γὰρ ὡς ἔπαν περικλύζεται τὸ κατὰ 20 νότον μέρος τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων, ἐκείθεν δὲ προσπίπτοντος τοῦ πολέμου ἐν χειρῶς ἔχειν τοὺς βαρβάρους πᾶν ὀτιοῦν βούλοιντ' ἂν ἐν αὐτῷ διαπράξασθαι, μηδεὶνδὲ κωλύοντος

2 αὐτοῖς γεγυμνασμένας ἔχουσι P

20 ἀπὸ AP

hostium impetum expectabamus, omnium animos desperatione mergebat. ac sane res suspecta erat, non solum nobis bello inexpertis ac inermibus, sed et si qui iam exercitati istiusmodi rerum causas apprime calerent. (17) itaque in eam sententiam ivimus, si quid esset molendum, id esse in ipso muro conandum, et ante omnia illius securitati et in melius refectioni prospiciendum. cogitata non laudabat qui ab imperatore nuntium nobis attulerat (Petronae nomen erat), vir protospathariorum adscriptus catalogo; cui erat impositum ut paululum in urbe commemoraretur opemque suam conferret et rebus debita subsidia subministraret. is aliud sapientissimum consilium, quippe valde efficax ac salutare, se invenisse aiebat, nisi illud quoque scelera nostra dissipassent, quae nostro excidio sternebant viam. namque cum aliis vir ille, sed maxime rerum experientia praestaret, intra se ipsum examinans, si in exstruendis muris cura adhiberetur, maxima urbi ad futura incommoda, et nihilo magis iis se profecturum qui ante ipsum simile opus aggressi essent, ad aliud securitatis genus (et nota quam aptum ac peropportunum) animum advertit. considerabat enim, cum pars urbis noto adversa marinis aquis tota circumlueretur, si inde barbari arma movissent, quicquid libuisset, in ea facile effecturos, cum nemo ipsorum ascensui in muros (ipsos humiles ac terras contiguos) impedimento

αὐτοὺς ὑπεράνω τῆς οἰκοδομῆς γενέσθαι τοῦ τέλους διὰ τὸ πρόσ-
 γειον καὶ χθαμαλώτατον εἶναι τὰς τε νῆας μᾶλλον ὑπερανέχειν ἐν
 B τοῦ κατὰ πρόμυαν μέρους, καὶ ἀπὸ μετεώρου δύνασθαι τοὺς ἐν
 ταῖς ἐπάλξεσιν ὄντας κατατιτρώσκειν, ἐβουλεύσατο φραγμαῖν τῆνα
 καὶ τετεγγημέτην ἐνέδραν ἐν αὐτοῖς ἐγκρύψαι τοῖς ὕδασι, ὡς ἂν 5
 καὶ τῇ πόλει τὸ ἀσφαλὲς καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐμπόδιον κατ' αὐτὸ
 γένηται. πολλοὶ γὰρ ἦσαν ἐκ μονολίθου γεγλυμμένοι τύμβοι κατὰ
 τε τὸ πρὸς ἀνατολήν καὶ δύσιν μέρος τῆς πόλεως, ἐν οἷς πάλαι
 τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς οἱ τήνδε κατοικοῦντες ἐνεταφίζον Ἕλληνας^ο
 οὓς καὶ συνάγων καὶ τιμὴν παραδόξω μεθόδῳ, ἣν αὐτοὺς μόνος 10
 ἔξευρε, τῇ θαλάσῃ βυθίζων, καὶ ὡς ἀπὸ μικροῦ τινὸς διαστή-
 C ματος στοιχηδὸν τούτους τοῖς ὕδασι ἀποκρύβων, θαλάσσιόν τι
 καὶ ἕνον ἔρουμα καὶ τοῦ πρὸς ὕψος τῇ χέρσῳ προβεβλημένου τέ-
 λους ἐχρῶντιρόν τε καὶ ἀσφαλέστερον τῇ ἀληθείᾳ κατετεγγάζετο.
 καὶ δὴ καὶ εἰς ἔργον ἂν ἐξέβη πᾶσαν ἀσφάλειαν τῇ πόλει περι- 15
 ποιούμενον, ὡς μηδὲ δύνασθαι τὰς νῆας πλησιάζειν τὸ παράπαν
 καὶ τῆς ἑαυτῶν μεταδοῦναι βλάβης, εἰ μὴ καὶ τοῦτο διὰ τὴν
 μοχθηρίαν ἡμῶν ἐκαλώθη καὶ εἰς οὐδὲν προεχώρησεν. (18) ἦδη
 γὰρ περὶ τὰ μέσα που τοῦ κινδυνώδους τόπου πεφθακότος τοῦ
 τοιούτου διαποντίου φραγμοῦ, καὶ πᾶσαν ἡμῶν ὑπόνοιαν ἐπίφο- 20
 D βον καὶ πονηρὰν ὑποτίμοντος, ἵκετό τις ἕτερος, καὶ αὐτοὺς πρὸς
 τοῦ βασιλέως πεμφθεῖς, τὸν εἰς τοῦτο πεμφθέντα Πιτρωνῶν
 σπουδαίως μεταπεμπόμενος καὶ τὴν φροντίδα πᾶσαν τῆς πόλεως

2 καὶ χθαμαλώτατον om P

22 ταχθέντα A

esse posset: nam navium puppis ita eminebat, ut ex ea tanquam ex
 loco superiori in propugnaculis immorantes hostium iaculis obnoxii es-
 sent. statuit igitur aggerem quandam arteque factitatas insidas in aquis
 ipsis occultare, quibus securitas urbi simulque hostibus obstaculum foret.
 erant namque in tractu urbis ad orientem ac occidentem vergente plu-
 rima ex uno lapide excavata sepulchra, quibus antiquitus gentiles, qui
 eam inhabitaverant, suos mortuos condebant. haec ille in unum con-
 vehens, ac mirabili quodam artificio, cuius ipse solus sibi auctor exsti-
 terat, in mare demergens, et perparvo intervallo a se dissitas ordine
 tamen digestos inter aquas contegens, marinum quoddam ac pene inau-
 ditum munimentum, eo ipso muro qui ad continentem altiore structura
 eminebat validius ac securius, artificiosa vere sedulitate condebat. et
 iam opere praestitum fuisset, omnem urbi securitatem praestans, cum
 non possent naves appellere noxaque urbem afficere, ni hoc quo-
 que propter nostram improbitatem interruptum in nihilum recidisset.
 (18) cum enim prope iam circa medium loci periculosi per mare du-
 ctum sepimentum istiusmodi pervenisset, omnemque nobis metum ac
 malam suspensionem levaret, venit alius ab eodem imperatore missus,
 Leo nomine, qui in eam rem missum Petronam cito revocans, omnem

εἰς ἑαυτὸν μετατιθεῖς· λέων δὲ οὗτος ἐκαλεῖτο, πάσης τῆς περι-
 χώρου προχειρισθεὶς στρατηγός καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν τῶν πρὸς
 τὴν μάχην ἐντρεπιζομένων πραγμάτων ἀναδεξιόμενος. ᾧ καὶ ἔδοξε
 τὴν τοῦ ἔργου τούτου σχολάσαι τέως φροντίδα, καὶ τοῦ τείχους
 5 εὖ ἠν οικοδομὴν ἐξανύσειν. ἅμα γὰρ ἤκει, καὶ μεδίστεσιν εὐδῶς
 τὸν δῆμον ἅπαντα τὸν εἰς τοῦτο τεταγμένον πρὸς τὸ τὰς χρειώδεις
 ἕλας τοῖς τεχνίταις ἐπικομῆσειν, ὡς ἂν τῇ πολυχειρίᾳ τυχὸν καὶ τῇ
 τῶν δέντων δαφιλιῆ χορηγίᾳ τὸ σπουδαζόμενον εἰς ἔργον ἄγοιτο. P 332
 ἤδη μὲν οὖν πάλιν τὰ τῆς οἰκοδομῆς ἦν ἐνεργῆ. ἀλλ' ὅσον ἐδό-
 10 κει τὸ πρὸς ἕνθος ἐγειρόμενον τοῦ τείχους τὴν τῶν ἐναντίων ἀπειρ-
 γων κακόνοιαν, τοσοῦτον ἐφαίνετο τὸ λιπέω τοῖς πολίταις ἡμῖν
 παντὸς κινδύνου καθυπερβαῖνον ὑπόνοιαν. οὔτε γὰρ ἄπαν διαρ-
 θωθῆναι δυνατῶς εἶχε πολλῷ μῆκει διατεινόμενον πρὸς τὸ μηκέτι
 τὴν ἐξ αὐτοῦ συμφορὰν ἡμᾶς ὑποπτέειν, καὶ ὁ χρόνος τὴν τῶν
 15 πολεμίων ἔφοδον ἐφεστάναι προεμαρτύρατο μῆπω τοῦ μέσου χώ-
 ρου τῆς οἰκοδομῆς ἀψυμένης, ἐξ οὗ καὶ τὴν βλάβην ὑπωπτενό-
 μεθα. ἀγγελίαι γὰρ τῶν προτέρων φοβερώτεραι καὶ συχνότεραι B
 τὰς ἀπάντων ἡμῶν ἀκοῦς περιεθρόλουν, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐγ-
 γλῆεν ἤδη τὸ πλείστον τοῦ πλοῦς διανύσαντας. οὐκ ἦν γὰρ ὅπου
 20 καὶ πρὸς μικρὸν αὐτὸς ἐμβραδῆναι, διὰ τὸ τὰς πλείους νήσους
 ὑπ' αὐτῶν προεκπορθῆθῆναι, καὶ τὰς πρὸς θάλασσαν ἐχούσας
 πόλεις τὴν οὐκῆσιν τῇ καταπλήξει μόνῃ τῆς ἀκοῆς αὐτῶν πρὸς φυ-

3 τὴν om P

in se civitatis curam recepit. Leo itaque finitimae omnis regionis ac
 provinciae praetor creatus, omnisque bellici apparatus cura in se trans-
 lata, coepti huius operis laborem interim intermittendum putavit, muro-
 rum contra extructionis opus absolvendum. statim enim atque appulit,
 omnem mox multitudinem in hoc constitutam ad necessariam artificibus
 materiam convehendam transfert, quo scilicet laborantium multitudine et
 copiosa necessariorum rerum suppeditatione substructionis murorum de-
 stinatum opus efficeret. iam itaque huic operi diligentia habebatur, rei-
 que instabant. quantum enimvero sublatus in altum murus hostium de-
 stinatum malitiam arcere videbatur, tantum nobis civibus, quod eius re-
 liquum erat, mali ominis ac periculi suspicionem sensumque coniectura
 haud levi ingerebat. non enim totus, in longitudinem nimiam expansus,
 ita reparari poterat ut omnem deinceps expectatae ex eo cladis timo-
 rem auferrēt; tempusque iam prope hostium irruptionem instare testa-
 batur, cum necdum structura medium ipsum locum attigisset, ex quo
 nobis suspectum malum et exitium foret. nuntii enim prioribus terribi-
 flores ac crebriores nostrum omnium aures obtundebant, iamque barba-
 ros prope imminere, maxima parte navigationis illis expleta. neque
 enim erat quod vel minimum eis moras iniiceret, cum iam plerasque in-
 sulas populati essent, urbesque maritimae sola auditus eorum constar-

- αὐτοὺς ὑπεράνω τῆς οἰκοδομῆς γενέσθαι τοῦ τεύχους διὰ τὸ πρό-
 γειον καὶ χθαμαλώτατον εἶναι τὰς τε νῆας μᾶλλον ὑπερανέχουσιν
 B τοῦ κατὰ πρύμναν μέρους, καὶ ἀπὸ μετεώρου δύνασθαι τοὺς ἐν
 ταῖς ἐπάλξεσιν ὄντας κατατιτρώσκειν, βουλευσάτο φραγμῶν πᾶσι
 καὶ τετεργημένην ἐνέδραν ἐν αὐτοῖς ἐγκρύψαι τοῖς ὕδασιν, ὡς ἂν 5
 καὶ τῇ πόλει τὸ ἀσφαλές καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐμπόδιον κατ' αὐτὸ
 γένηται. πολλοὶ γὰρ ἦσαν ἐκ μονολίθου γεγλυμμένοι τύμβοι καὶ
 τε τὸ πρὸς ἀνατολὴν καὶ δύσιν μέρος τῆς πόλεως, ἐν οἷς κἀκε
 τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς οἱ τήνδε κατοικοῦντες ἐνεταφίλαζον Ἕλληες
 οὖς καὶ συνάγων καὶ τινι παραδόξῳ μεθόδῳ, ἣν αὐτὸς μόνος 10
 ἐξεῦρε, τῇ θαλάσῳ βυθίζων, καὶ ὡς ἀπὸ μικροῦ τῶνδ' διαστή-
 C ματος στοιχηδὸν τούτους τοῖς ὕδασιν ἀποκρύβων, θαλάσσιόν τε
 καὶ ἔξον ἔρυμα καὶ τοῦ πρὸς ὕψος τῇ χέρσῳ προβεβλημένου τεύ-
 χους ὀχυρώτερόν τε καὶ ἀσφαλέτερον τῇ ἀληθείᾳ κατετεχνάζετο-
 καὶ δὴ καὶ εἰς ἔργον ἂν ἐξέβη πᾶσαν ἀσφάλειαν τῇ πόλει περι- 15
 ποιούμενον, ὡς μηδὲ δύνασθαι τὰς νῆας πλησιάζειν τὸ παρῆκον
 καὶ τῆς ἑαυτῶν μεταδοῦναι βλάβης, εἰ μὴ καὶ τοῦτο διὰ τῆ
 μοχθηρίαν ἡμῶν ἐκωλύθη καὶ εἰς οὐδὲν προεχώρησεν. (18) ἦδ'
 γὰρ περὶ τὰ μέσα που τοῦ κινδυνώδους τόπου πεφθακότος τοῦ
 τοιοῦτου διαποντίου φραγμοῦ, καὶ πᾶσαν ἡμῶν ὑπόνοιαν ἐλαί- 20
 D βον καὶ πονηρὰν ὑποτέμνοντος, ἕκτερός τις ἕτερος, καὶ αὐτὸς πρὸς
 τοῦ βασιλέως πεμφθείς, τὸν εἰς τοῦτο πεμφθέντα Πετρονῶν
 σπουδαίως μεταπεμπόμενος καὶ τὴν φροντίδα πᾶσαν τῆς πόλεως

2 καὶ χθαμαλώτατον om P

22 ταχθέντα A

esse posset: nam navium puppis ita eminebat, ut ex ea tanquam
 loco superiori in propugnaculis immorantes hostium iaculis obnoxii
 sent. statuit igitur aggerem quendam arteque factitatas insidias in aqua
 ipsis occultare, quibus securitas urbi simulque hostibus obstaculum fore
 erant namque in tractu urbis ad orientem ac occidentem vergente pla-
 rima ex uno lapide excavata sepulchra, quibus antiquitus gentiles, qui
 eam inhabitaverant, suos mortuos condebant. haec ille in unum con-
 vehens, ac mirabili quodam artificio, cuius ipse solus sibi auctor exis-
 terat, in mare demergens, et perparve intervallo a se dissitos ordines
 tamen digestos inter aquas contegens, marinum quoddam ac pene insu-
 ditum munimentum, eo ipso muro qui ad continentem altiore structura
 eminebat validius ac securius, artificiosa vere sedulitate condebat.
 iam opere praestitum fuisset, omnem urbi securitatem praestans, cum
 non possent naves appellere noxaeque urbem afficere, ni hoc quod
 que propter nostram improbitatem interruptum in nihilum reciderat.
 (18) cum enim prope iam circa medium loci periculosi per mare duc-
 tum sepimentum istiusmodi pervenisset, omnemque nobis metum ac
 malam suspensionem levaret, venit alius ab eodem imperatore missus,
 Leo nomine, qui in eam rem missum Petronam cito revocans, omnia

εἰς ἱκανὸν μετατιθεῖς· λέων δὲ οὗτος ἐκαλεῖτο, πάσης τῆς περι-
 χύρου προχειρισθεὶς στρατηγὸς καὶ πᾶσαν ἐπιμελειαν τῶν πρὸς
 τὴν μάχην εὐτρεπιζομένων πραγμάτων ἀνυδεξιόμενος. ᾧ καὶ ἔδοξε
 τὴν τοῦ ἔργου τούτου σχολάσαι τέως φροντίδα, καὶ τοῦ τείχους
 τὴν οἰκοδομὴν ἐξανύεσθαι. ἅμα γὰρ ἤκε, καὶ μεθίστησιν εὐθὺς
 τὸν δῆμον ἅπαντα τὸν εἰς τοῦτο τεταγμένον πρὸς τὰς χρειώδεις
 ἕλας τοῖς τεχνίταις ἐπικομίζειν, ὡς ἂν τῇ πολυχειρίᾳ τυχὸν καὶ τῇ
 τῶν δεύτων δαψιλεῖ χορηγίᾳ τὸ σπουδαζόμενον εἰς ἔργον ἄγοιτο. P 332
 ἤδη μὲν οὖν πάλιν τὰ τῆς οἰκοδομῆς ἦν ἐνεργῆ. ἀλλ' ὅσον ἐδό-
 ται τὸ πρὸς ὕψος ἐγειρόμενον τοῦ τείχους τὴν τῶν ἐναντίων ἀπειρ-
 γων κακόνειαν, τοσοῦτον ἐφαίνετο τὸ λείπον τοῖς πολίταις ἡμῖν
 παντὸς κινδύνου καθυπεμφαῖνον ὑπόνοιαν. οὔτε γὰρ ἅπαν διαφ-
 θωθῆναι δυνατῶς εἶχε πολλῶ μῆκει διατεινόμενον πρὸς τὸ μήκει
 τὴν ἕξ αὐτοῦ συμφορὰν ἡμᾶς ὑποπτεύειν, καὶ ὁ χρόνος τὴν τῶν
 ἰσχυρῶν ἔφοδον ἐφεισῆναι προεμαρτύρατο μῆτιν τοῦ μέσου χώ-
 ρου τῆς οἰκοδομῆς ἀψαμένης, ἐξ οὗ καὶ τὴν βλάβην ὑπωπτερό-
 μεθα. ἀγγελίαι γὰρ τῶν προτέρων φοβερώτεραι καὶ συχνότεραι B
 τὰς ἐπιάντων ἡμῶν ἀκοὰς περιεθρόλουν, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐγ-
 γλίσσει ἤδη τὸ πλείστον τοῦ πλοῦς διανύσαντας. οὐκ ἦν γὰρ ὅπου
 καὶ πρὸς μικρὸν αὐτοὺς ἐμβραδῆναι, διὰ τὸ τὰς πλείονας νήσους
 ἐπ' αὐτῶν προεκπορθηθῆναι, καὶ τὰς πρὸς θάλασσαν ἐχούσας
 πόλεις τὴν οἴκησιν τῇ καταπλήξει μόνῃ τῆς ἀκοῆς αὐτῶν πρὸς φυ-

3 τῆν om P

in se civitatis curam recepit. Leo itaque finitimae omnis regionis ac
 provinciae praetor creatus, omnisque bellici apparatus cura in se trans-
 lata, coepti huius operis laborem interim intermittendum putavit, muro-
 rum contra exstructionis opus absolvendum. statim enim atque appulit,
 omnem mox multitudinem in hoc constitutam ad necessariam artificibus
 materiam convehendam transfert, quo scilicet laborantium multitudine et
 copiosa necessariorum rerum suppeditatione substructionis murorum de-
 stitutum opus efficeret. iam itaque huic operi diligentia habebatur, rei-
 que instabant, quantum enimvero sublatus in altum murus hostium de-
 stitutam malitiam arcere videbatur, tantum nobis civibus, quod eius re-
 liquum erat, mali omnis ac periculi suspicionem sensumque coniectura
 haud levi ingerebat. non enim totus, in longitudinem nimiam expansus,
 ita reparari poterat ut omnem deinceps expectatae ex eo cladis timo-
 rem auferret; tempusque iam prope hostium irruptionem instare testa-
 batur, cum necdum structura medium ipsum locum attigisset, ex quo
 nobis suspectum malum et exitium foret. nuntii enim prioribus terribi-
 flores ac crebriores nostrum omnium aures obtundebant, iamque barba-
 ros prope imminere, maxima parte navigationis illis expleta. neque
 enim erat quod vel minimum eis moras iniiceret, cum iam plerasque in-
 cunabulis populati essent, urbesque maritimae sola auditus eorum conster-

πλὴν διὰ τὸ κατεπεῖγον τοῦ καιροῦ πύργους τινὰς ξυλοσυνθέντους τῷ διερρηκῶτι μέρει τοῦ τείχους ἡμεῖς δομησόμενοι τε καὶ προσπελάσαντες ὀλίγην τινὰ παρέρχομεν ἑαυτοῖς χρηστῆς ἐλπίδος ἀναψυχῆν, ὡς δῆθεν ἀφ' ἑθους τοὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐρχομένους ἀπέφρηναι καὶ μὴ παραχωρεῖν αὐτοῖς πλησίον ἵνα τοῦ τείχους καὶ τὰς κακοβουλίας αὐτῶν ἐνεργεῖν. ταῦτα δὲ σπενδόντων ἦν ἐφεν-
 D ῥήματα, τῆς ἀνάγκης τοῦ φόβου τὰς ἐπιτολὰς τῶν ματαίων ὑποβαλοῦσης, εἰ καὶ οὗτι, καθὼς τις ἔφη σοφός, ἐδμήχυνόν ἴστω ἅπαν τὸ πιεζόμενον. οὐκ ἦν γὰρ οὕστις ἐν ἡμῖν βεβήως κατὰ τοῦ μέλλοντος σκέπεται ἢ τῆς τῶν ἐλπίζομένων ἐκβύσεως. 10

20. Ὅμως ἐπειδὴ τοῦ στρατηγοῦ πληγέντος ἡ περὶ ἡμῶν ἅπανα φροντίς εἰς τὸν ῥηθέντα μετῆι Νικήταν, ἤρχετο καὶ αὐτὸς τὰ παρ' ἑαυτοῦ τὰ κατὰ δύναμιν ἐπιδείκνυσθαι, ἔλεγε-δὲ καὶ τῶν πλησιοχώρων Σκλαβήνων, τῶν τε ὑφ' ἡμῶν τελοπόντων καὶ τῶν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Στρυμόνος, πλήθος πολλὸ προστετάχθαι συν-
 P 334 λάσαι τῇ πόλει, τῆς τοξικῆς ἐμπειρῶν, ὡς ἂν μηδ' ἡμεῖς τυχὸν εἰρεθῶμεν τῆς τῶν ἐναντίων ἐνδόντες πανοπλίας, ἀλλ' ἔχωμεν οἷς τὴν πρώτην αὐτῶν ἀποκρουσόμεθα προσβολήν. ὃ καὶ εἰς ἔργον ἄγειν προεθυμεῖτο· ἐπιστολὰς γὰρ χαράξας διὰ πάσης ἐξέπεμψε τῆς περιχώρου, ἤκειν τὸ τάχος πρὸς ἡμῶς τοὺς ἀμφὶ τοὺς Σκλα-
 20 βήνους κατεπισπεύδων, ἕκαστον αὐτῶν ὡς οἶόν τε ἦν ὑπὸ ἰασιμει-
 τον. ἔξ οὗ δὴ καὶ συνέρρεον ὀλίγοι μὲν τινες ἀφελεῖς, οὐκ οὕτω

5 εἶναι P
 corr Combefisius

6 ἐφενθέματα A

15 τῶν στρατηγῶν AP:

articulo, turribus quibusdam ex ligno congestis in parte muri collapsa exstructis atque admotis, lenioris nobis spei pusillum aliquod refrigerium suscitavimus, tanquam qui e loco superiori pugnatum e mari venientes arcere, nec muro accedere sinistraque explere consilia sinere haberemus. sed erant haec festinantium subtilia inventa, cum videlicet metus necessitas inania haec excogitanda menti ingereret; tametsi, quod ait sapiens quidam, ingeniosum atque solers est quicquid praeiuratur. nemo enim in nobis erat qui firmis rationibus adversus futurum sive mala quae eventura exspectabantur deliberaret.

20. Verum quoniam laeso praetore nostri omnis cura in dictum Nicetam translata erat, coepit ipse quoque pro virili, quae suarum partium erant, exhibere. aiebat vero vicinorum Sclavenorum, tum eorum qui sub nostra ditione erant, tum qui sub potestate ducis Strymonis, ut imperatum erat, magnam multitudinem in urbem concessuram, sagittandi arte instructissimam, ne ipsi forte pro hostium armatura ac potentia non satis instructi inveniremur, sed haberemus unde primam illorum aggressionem propellere possemus. quod et opere praestare enixe conabatur. exaratas enim epistolas in omnem circumvicinam regionem misit, serio urgens circumiacentes Sclavenos, ut quam celerrime, pro eo ac cuique licebat, armis instructi convenirent; quo et factum est ut

δὲ τὴν χρεῖαν ἐπλήρουν, ἀλλὰ καὶ λίαν εὐαριθμητοὶ καὶ πρὸς τὴν μάχην ἀπαρίσκειοι. τοῦτο δὲ συνέβαιεν ἐκ τοῦ σκαιούς τινος εἶναι καὶ πανηροτάτους τοὺς ἐμπειστημένους αὐτοὺς ἄρχοντας, B τὸ αἰκίον μῦλλον συμφέρον ἦπερ τὸ τοῦ κοινοῦ σκοποῦντας, καὶ β τῶ πλησίον ἐξ ἔθους ὄντας ἐπιβουλεύεσθαι, δωροληψίαις τε ἐπιμανόμενοι, καὶ μηδὲν ἄλλο προτιμῶν τῆς τούτου ἐμμελετήσαντας πτήσεως. καὶ δις γὰρ καὶ τρίς καὶ πολλάκις διὰ γραμμάτων ἐκφοβεῖν πειρωμένον τοῦ προλεχθέντος Νικήτα τὸν στρατηγὸν Στρυμόνος, καὶ τῆς βραδυτήτος αὐτὸν κατατιωμένου, καὶ ὡς εἶ 10 τι πάθος κινδύνου παρόντος ἢ πόλις, αὐτῷ μόνῳ τὴν αἰτίαν ἐπὶ τοῦ κριτοῦντος καταψηφίσεται, οὐδὲν ἦντον ἢ πρότερον εἶχε τῆς συνήθους ἐκείνος κακοβουλίας ἐχόμενος, πρῶτον μὲν τοῦ θεῖου C ἔπειτα δὲ τοῦ ἀνθρωπίνου φόβου ὑπεριδῶν, καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς τοσαύτης πόλεως εἰς μηδὲν θέμενος, οὔτε αὐτὸν δι' ἑαυτοῦ οὔτε 16 τινὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ὄντων ἐλθεῖν καὶ συνεπαμῦναι τοσαύτη συμφορῇ περιστοιχηθεῖσιν ἡμῖν ἐβουλεύσατο, ἀλλὰ τῇ προσδοκίᾳ τοῦ αἰεὶ παρῆναι μέχρι τῆς ἑσχάτης ἡμέρας τοῦ πολέμου πάντας ἡμῶς ἀποπληκῆσας, ἔλαθε συμπερίνας τὴν καθ' ἡμῶν ἐπιβουλὴν καὶ τῷ ὀλέθρῳ μέγα καὶ κομψὸν ἐγγελάσας, ᾧ συνεσθῆθημεν. 20 21. Οὕτω δὲ τῆς ἀπὸ τῶν συμμάχων Σκλαβήνων ἀποβουκοληθέντες ἐλπίδος, καίτοι οὐδ' ἡμεῖς ὄντες εὐαριθμητοὶ, D ἀλλὰ πολλῶ πληθθεὶ τὴν χρεῖαν ἀποπληροῦντες καὶ λίαν τὴν τῶν

4 ἦτοι P

6 τούτων?

10 ἢ om P

17 ἡμᾶς om P

pauci quidam tenues accurrerent, nec quot necessitas postulabat, sed qui facillime numerari possent et ad pugnandum prorsus imparati essent. In causa erat quod morosis quibusdam et improbiisimis ducibus illa provincia demandata erat, qui propria commoda publicis anteferrent, et vicinis insidias struere assueti essent, ac muneribus inhiarent, nihilque eorum lucris sibi fortunatius ducerent. nam licet iterum tertioque ae saepius laudatus Nicetas missis literis Strymonis ducem terrere conatus esset, eique tarditatis dicam scriberet, ac si quid civitas praesenti periculo gravius pateretur, illi uni adscribendum eiusque apud imperatorem rogam peragendum sancte assereret, haud tamen ille melior factus quicquam remisit de consueto suo malignoque consilio; quin primum divino deincepsque humano metu deposito, de tantae urbis excidio nihil curans, neque ipse per se venire neque pro se alium, qui sub potestate illius esset et suppetias ferret, nobis in summas adductis angustias voluit mittere; sed expectatione nunquam sui defuturi adventus ad extremum belli diem illudens, intentas adversus nos insidias imprudentibus nobis absolvit, et eo cui obnoxii facti sumus exitio magnam lepidumque insultans risit.

21. Sic vero indignis modis a sociis Sclavenis deludificati, tametsi neque nos essemus numeratu faciles, sed copiosa longe multitudine pro praesenti negotio sufficeremus atque barbarorum copias nimis superare-

βαρβάρων καθυπερβαίνοντες στρατιάν, ὅμως τὸ μὴδέμιαν πείραν πολέμου ἐνυπάρχειν ἡμῖν, μηδὲ προαποκειμένην ἔχειν τὴν περὶ τούτου μελέτην, φοβεράν τινα καὶ ἐκπλήξεως γέμουσαν τὴν ἔφροδον αὐτῶν ἐνεποίει. ἄλλως τε καὶ τὸ μηδὲν φθῆσαι πρὸς τὴν τούτου ἔξωφρῆν ἄμυναν πονηρὸν ἡμῖν κατεφαίνετο. καὶ φυγῆ⁵ μὲν χρήσασθαι τέως φορτικὸν ἦν· ἐμελλε γὰρ ἡμῶν ἐκτραπέτων πόλις τε ἄλωθῆναι, καὶ τῶν προλεχθέντων σεβασμῶν οἰκῶν δὲ τε P 335 διὰ χρυσῶ καὶ ἀργύρου καὶ λοιπῆς χρειῶδους ἕλης ἀφαιρεθῆναι κόσμος ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ πανευγαῖς οἰκοὶ πυρκαυστοὶ γενέσθαι· ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν βαρβάρων ὑπεκκλινοῦντες βλάβην, οὐκ εἶχο- 10 μὲν ὅπως τὴν καθ' ἡμῶν τοῦ κρατοῦντος ἀγανάκτησιν διαθώμεθα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν ἀνεκτὰ καὶ πάσης σωτηρίας ἐχόμενα, εἰ καὶ ὅτι πρὸς μνείαν μόνον ἔλθειν τῶν τοιούτων μήπω τοῦ κακοῦ τὴν πείραν ἐσχηκόσι παντὸς θανάτου χαλεπώτερα· τοῖς τοσούτου πράγματος χωρεῖν ὄηλον, μηδὲν ἄλλο προειδισθέντας πλὴν τὸ 15 ἄβρὸν μεταδιώκειν καὶ τρυφηλὸν βίον, καὶ πολεμικοῖς ἀγῶσι μήπω B προγυμνασθέντας, ἔστασιν ἡμῖν ἐνεποίει καὶ φράκην.

22. Πλὴν ὅτι τοῖς λογισμοῖς θατέρου τούτων παλαιότες, οὕτω τὰς ἐφεξῆς ἡμέρας διετελοῦμεν. καὶ ὁ μόνον τοῖς ἀποροῦσιν ὑπολείπεται, τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐσπουδάζομεν ἤδη, τοὺς ἀφάτους²⁰ τῆς θείας συμπαθείας οἰκτιρισμὸς καὶ τὰς τῶν ἁγίων πρεσβείας ἐπικαλούμενοι. κατελιηφότες γὰρ τὸν προλεχθέντα πανευπρέπε-

5 τούτων?

11 διαθώμεθα?

15 προειδισθέντα A

17 προγυμνασθέντα A

mus, attamen quod nulla in nobis esset belli experientia nec ea re ulla nobis fuisset posita opera, formidabilem ac consternationis plenam eorum nobis aggressionem reddebat. praeterea etiam quod nihil ante excogitatum esset ad depellendam iniuriam, pessimi omnino nobis videbatur. et quidem uti fuga grave hactenus putabatur. nobis enim fugam arripientibus civitas desolanda erat, earumque, quas dicebam, venerabilium aedium ornatus omnis, auri argenti reliquae necessariae materiae, auferendus; aut etiam ipsae omni veneratione ducendae aedes igni exurendae: simul item barbarorum noxam declinantes, non erat quomodo imperatoris in nos indignationem caveremus. verum haec quidem tolerabilia erant maximeque salutaria, quanquam vel solum meminisse, cum necdum mali periculum fecissemus, omni morte graviora. talibus nimirum premi aerumnis nulla praevia exercitatione assuetos, sed delicate vitam agitantes et luxui deditos nec aliquo militarium certaminum usu edoctos, in metum nos ac angustias maximas coniciebat.

22. Ceterum variis cogitationibus distracti ac titubantes per reliquos insequentes dies, quod miseris reliquum est, hoc nos ipsi iam enitumur, ut scilicet quae nemo dicere valeat, divinae miserationis viscera sanctorumque patrocinia, votis invocamus. quippe venientes ad supra

σταται οίκον τοῦ πανενδόξου μάρτυρος Δημητρίου, ὅσοι τε τὴν πόλιν οἰκοῦμεν καὶ ὅσοι ἐξ ἀλλοδαπῆς ἦσαν ἐπήλυδες, ἄξια πᾶσαι καὶ ἡλικία, καὶ θρηνώδεις χοροὺς σουστησάμενοι, ἐπεβούμεν τῷ μάρτυρι προστάτην ἡμῖν γενέσθαι κατὰ τῆς προσδοκωμένης ἀπει-
 5 λῆς τῶν βαρβάρων, "ἴδειξας" λέγοντες, "ὦ γενναῖε μάρτυς, τὸ θερμόν τῆς σῆς ἀντιλήψεως ἐν πολλοῖς κινδύνοις πολλαῖς ἐπι-
 10 θουσί τῇ πόλει σου, καὶ πᾶσαν ἐναντίαν ἐπιβουλὴν διεσκέδασας, καὶ ὀλέθρου παντὸς ἀπείρατον αὐτὴν διετήρησας. δεῖξον καὶ νῦν, συμπαθέστατε, τὴν ἀμετρον σου περὶ ἡμῶς κηδεμονίαν, καὶ μὴ
 15 κωχῆσονται καθ' ἡμῶν ἔθνη βάρβαρα καὶ ἀλλόφυλα, μὴ εἰδότα θεόν· μηδὲ δῶς βεβηλωθῆναι τοῦτον τὸν οἶκον, ὃν πᾶσα ἡ οἰκου-
 μένη κοινὸν ἱατρεῖον καὶ προσφύγιον κέκτηται, ὑπὸ ἐνωγῶν καὶ
 ἀφείων ἀνθρώπων, τὴν πίστιν ἡμῶν μνηκτριζόντων καὶ τὴν λα-
 20 τρείαν ἐξουθενούντων, καὶ τοῦτο μόνον ἔγκλημα καθ' ἡμῶν ἐπα-
 γόντων τὴν θεοσέβειαν, καὶ θάνατον ἀπειλούντων ἄωρον καὶ ἄλ-
 θρισιν. εἰ γὰρ καὶ μυρίων ἱσμὲν ἄξιοι τιμωριῶν δι' ἃς ἐπράξα-
 μεν ἐπὶ γῆς ἁμαρτίας, καὶ τῆσδε τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς
 ἐπόδοικοι καθεστήκαμεν, ἀλλ' οὐκ ἔγνωμεν ἕτερον θεὸν εἰ μὴ τὸν
 σὲ στεφανώσαντα, δι' ὃν καὶ τοὺς θείλους ἀθλοὺς δῆρυσας, ὃν
 25 καὶ τῇ μιμήσει τοῦ πάθους ὑπεριδόξασας, ἔξ ὧ καὶ τῶν πολλῶν
 θανμάτων τὴν χάριν ἀπέληφας, καὶ ἡμῶν δωδάρησαι τεύχος ὄχυ-
 ρὸν καὶ ἀκλόνητον ἔρισμα, τὰς ἐπέμ ἡμῶν ἐκώστωτε ποιούμενος P 386

memoratum praeclare decore splendidissimam gloriosissimam martyris De-
 metrii aedem, tum omnes civitatis accolae tum ex variis gentibus ad-
 venae, omnis dignitas atque aetas, lamentabilique choro composito,
 sublato ad martyrem clamore patronum nobis fore adversus ingruentem
 barbarorum minaci ira interitum ac caedem rogabamus. "ostendisti" di-
 cebamus, "generose martyr, defensionis tuae promptam ardoreque animi
 epitulationem in multis haud raro periculis, quae tuam appetiere urbem,
 cunctisque adversariorum dissolutis insidiis ab omni immunem noxa ac
 interitu conservasti. ostende nunc quoque, miserantissime, tuam erga
 nos immensam curam; et ne glorientur adversum nos gentes barbarae
 et alienigenae, quae deum ignorant. neque vero dederis domum hanc,
 quam orbis universus communem morborum officinam medicam paratum-
 que refugium habet, ab impuris impiisque hominibus profanari, qui no-
 stram subsannant fidem cultumque spernunt ac religionem, atque hoc
 unum nobis crimen impingunt, qua sumus in deum, pietatem, mortem-
 que immaturam comminantur et exitium. licet enim innumeris digni su-
 mus supplicis ob ea scelera quae in terra commisimus, huicque ipsi quae
 ingruit, vastitati ac cladi sumus obnoxii, non tamen alium novimus
 deum quam qui te coronavit, in cuius etiam gratiam divina peregisti
 certamina, quem et aemula passione clarificasti; cuius etiam munere
 multorum miraculorum gratiam consecutus es, nobisque murus firmus
 inconcussaque fulcimentum ac columen concessus es, ad quem quotidie

βαρβάρων καθυπερβαίνοντες στρατιάν, ὅμως τὸ μηδεμίαν πείραν πολέμου ἐνυπάρχειν ἡμῖν, μηδὲ προαποκειμένην ἔχειν τὴν περὶ τούτου μελέτην, φοβερὸν τινα καὶ ἐκπλήξεως γέμουσαν τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν ἐνεποίει. ἄλλως τε καὶ τὸ μηδὲν φθάσαι πρὸς τὴν τούτου ἔξωρεῖν ἄμυναν πονηρὸν ἡμῖν κατεφαίνετο. καὶ φησὶ⁵ μὲν χρῆσασθαι τέως φορτικὸν ἦν· ἐμελλε γὰρ ἡμῶν ἐκτραπέτων πόλις τε ἀλωθῆναι, καὶ τῶν προλεχθέντων σεβασμιῶν οἴκων ὁ τε P 335 διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λοιπῆς χρεϊώδους ὕλης ἀφαιρεθῆναι κόσμος ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ πανευγεῖς οἴκοι πυρρικαυστοὶ γενέσθαι. ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν βαρβάρων ὑπεκκλίνοντες βλάβην, οὐκ εἶχον¹⁰ μὲν ὅπως τὴν καθ' ἡμῶν τοῦ κρατοῦντος ἀγανάκτησιν διαθώμεθα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν ἀνεκτὰ καὶ πάσης σωτηρίας ἐχόμενα, εἰ καὶ ὅτι πρὸς μείαν μόνον ἐλθεῖν τῶν τοιοῦτων μήπω τοῦ κακοῦ τὴν πείραν ἐσχηκόσι παντὸς θανάτου χαλεπώτερα· τοῖς τούτων πράγματος χωρεῖν ὄηλον, μηδὲν ἄλλο προεθισθέντας πληρὸν¹⁵ ἄβρον μεταδιώκειν καὶ τροφηλὸν βλον, καὶ πολεμικοῖς ἀγῶσι μήπω B προγυμνασθέντας, ἔκστασιν ἡμῖν ἐνεποίει καὶ φρίκην.

22. Πλὴν ὅτι τοῖς λογισμοῖς θατέρου τούτων παλαιότες, οὕτω τὰς ἐφεξῆς ἡμέρας διετελοῦμεν. καὶ ὁ μόνον τοῖς ἀποροῦσιν ὑπολείπεται, τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐσπουδάξομεν ἤδη, τοὺς ἀφάτους²⁰ τῆς θείας συμπαθείας οἰκτιροῦδος καὶ τὰς τῶν ἁγίων προσειάς ἐπικαλούμενοι. κατελιηφότες γὰρ τὸν προλεχθέντα πανευπερι-

5 τούτων? 11 διαθώμεθα? 15 προεθισθέντα A
17 προγυμνασθέντα A

mus, attamen quod nulla in nobis esset belli experientia nec ea re illa nobis fuisset posita opera, formidabilem ac consternationis plenam eorum nobis aggressionem reddebat. praeterea etiam quod nihil ante excogitatum esset ad depellendam iniuriam, pessimi ominis nobis videbatur. et quidem uti fuga grave hactenus putabatur. nobis enim fugam arripientibus civitas desolanda erat, earumque, quas dicebam, venerationum aedium ornatus omnis, auri argenti reliquae necessariae materiae, auferendus; aut etiam ipsae omni veneratione ducendae aedes igni exurendae: simul item barbarorum noxam declinantes, non erat quomodo imperatoris in nos indignationem caveremus. verum haec quidem tolerabilia erant maximeque salutaria, quanquam vel solum meminisse, cum necdum mali periculum fecissemus, omni morte graviora. talibus nimirum premi aerumnis nulla praevia exercitatione assuetos, sed delicate vitam agitantes et luxui deditos nec aliquo militarium certaminum usu edoctos, in metum nos ac angustias maximas conieciat.

22. Ceterum variis cogitationibus distracti ac titubantes per reliquos insequentes dies, quod miseris reliquum est, hoc nos ipsi iam existimur, ut scilicet quae nemo dicere valeat, divinae miserationis viscera sanctorumque patrocina, votis invocemus. quippe venientes ad supra

23. Ἐν ὄψῳ γὰρ ὄψῳ ἡμῶν ἐπὶ ματαίῳ ταῦτα διασπουδίζετο, ἡκέ τις τὰς βαρβαρικὰς νῆας ἤδη πον παρα τὸν ἀγέμεν τοῦ ῥηθῆτος Ἐκβόλου πλησιῶσαι καταμητῶν κυριακῆς ἡμερῶν ἐπιφωσκούσης, ἐνύτης καὶ εἰκάδος ἀγομέτης μηνὸς Ἰουλίου, 5 ἔτους ρυιβ'. τῆς σὺν φήμης ταύτης πῦσαν ἀθρόως διαδραμοῦσης τὴν πόλιν θόρυβος μὲν παρα πᾶσιν ἀνήγγετο καὶ κλόνος καὶ τάραχος, ἄλλων ἄλλο τι βουόντων καὶ περὶ τοῦ προκειμένου βουλευομένων, ὀπλιζομένων τε ἀπάντων ὡς οἶόν τε ἦν, καὶ πρὸς τὸ D τείχος κατασπευδόντων. οὕτω δὲ ταῖς ἐπύλλεσι τοῦ τείχους δια-
 10 σπαρέντων, ἰδοὺ δὴ καὶ τῶν βαρβάρων αἱ νῆες ἐκ τῆς ῥηθῆσης ἐφάνησαν ἐξοχῆς, πεπετασμένα ἔχουσαι τὰ ἱστία. καὶ γὰρ κατὰ
 15 να σύμβασιν ἔτυχε τῷ καιρῷ τούτῳ κατ' οὐρανὸν αὐταῖς ἐπεισοφρή-
 σαι ἄνεμος, ὡς τοῖς πολλοῖς δοκεῖν μηδὲ ἐφ' ὑδάτων ἀλλὰ δι'
 ἄερος μεταφοῖς κομψισθαι. Ἰούλιος γὰρ ἦγετο, καθὼς εἴρη-
 20 ται, μὴν, ὅτα καὶ πλέον τῶν ἄλλων ἡμερῶν ὁ τῆδε διακόλιος
 ἐπισηρῆται ἄνεμος, ἐκ τῶν ἐξοχῶν τοῦ τῆς Ἑλλάδος Ὀλύμπου
 τὴν ἀρχὴν ἔχων, καὶ μέχρις ἐνύτης ὥρας ἀπὸ πρωῒθεν ἐφ' ἐκά-
 25 στης τῶν θερωνῶν ἡμερῶν συνεισιπύτων τῇ πόλει καὶ τὸν ἄερα P 337
 διαφορῶν. ἐκείνον οὖν εὐρηκότες συνεργόν οἱ πολλέμοι, ἔτι τῆς
 30 ἡμέρας ἐν ἀρχῇ οὐσης, ἐγγύθεν προσέροηξαν. καὶ πρώτα μὲν
 τὰ ἱστία χαλῶσιν αὐτοῦ πον παρα τὸ τείχος γινόμενοι, καὶ τὴν
 πόλιν ὅποια τις οἶσα τυγχάνει ἐπιμελῶς κατενόουν· οὐδὲ γὰρ ὕμα
 τῷ καθορισθῆναι τῆς μάχης ἀπήρξαντο, ἀλλ' ἐνέδωκαν ὀλίγην

8 πάντων A

13 ὄψῳ P

23 τοῦ A

23. Interim enim dum haec a nobis frustra geruntur, venit quidam, qui barbaricas naves iam proxime Ecboli, cuius superius mentio facta est, cervici accessisse nuntiet. dominica tunc illucescebat, 4 Kalendas Augusti, anno ab orbe condito 6412 (Christi 904). fama igitur ex templo per totam urbem divulgata turbari omnes, titubare, trepidare, alius aliud inelamare, deque praesenti negotio consulere, arma pariter pro eo ac licebat sumere, ad murum properare. necdumque illis per propugnacula dispartitis, ea tibi et barbarorum naves ex dicta eminentia passis velis apparere. ita namque eventu quodam tunc temporis ventis secundissimis navigandi cursum tenere eos contigerat, ut multis viderentur non super aquas sed per aërem sublimes vehi. mensis Iulius, uti diximus, tunc erat, cum magis aliis diebus ventus hic sinum irrupit, ex Helladici Olympi montibus spirans, et a mane diei singulis aestivis diebus ad nonam horam urbem feriens, aëremque eventillans ac discutiens. huius itaque venti favente aura, ipso diei exordio, hostes illapsi prope applicuerunt. ac primum, ubi prope murum venissent, vela contrahunt, et urbs quatenam ac quanta esset diligenter explorant. neque enim statim appulsi pugnam aggressi sunt, sed parum aliquid otii

πρὸς αὐτὸν ἐκείας καὶ ἔξαιτῶν ἡμῶν τὰ συμφέροντα. Ἴδιε ὅν
καὶ εὖν ἐπὶ τὴν ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τῆς
δεήσεως ἡμῶν ἐπακούσας στήθι ἐπαρρησιώστω τῇ πρεσβείᾳ ὑπὲρ
ἡμῶν τῶν οἰκετῶν σου, καὶ τῆς προσδοκωμένης ἐξάρπασον σι-
στραφῆς, ἵνα μὴ καυχῆσονται καθ' ἡμῶν τὰ τέκνα τῆς παιδ-
σκῆς Ἄγαρ, μηδὲ εἰπωσι, ποῦ ἐστὶν ὁ προστάτης ὡπῶν; ὅτι
γὰρ καὶ αὐτὸς, ἐδμενέστατε, ὅτι οὐκ ἐν δόρασιν, ἀλλὰ τὸ πᾶν
ἀνεθέμεθα τῇ δυνατῇ σου πρεσβείᾳ, τῆς σῆς προνοίας καὶ ἰσχύος
ἐπιτυχεῖν ἐλπίζοντες." τούτους τοὺς ἐκετηρίους μετὰ συνοχῆς
B καρδίας τῷ μάρτυρι νύκτα καὶ ἡμέραν πάντες προσέγοντες καὶ τὸ
ἔδαφος τοῦ ναοῦ ποῖς δάκρυσι πλύνοντες ἐπὶ προσδοκίᾳ τῶν ἐπι-
την διετελοῦμεν, καθάπερ τινὰς ἔρκους ὄχρωσάτου τῆς ἡμαρ-
τίας ἡμῶν ἀντικαθισταμένης καὶ τὰς πρεσβείας τοῦ μάρτυρος πα-
λοούσης πρὸς τὸ τὴν θείαν ἡμῶν ἐδμενείαν ἐπικλῖναι. εἰκὸς γὰρ
καὶ πρὸς αὐτὸν ἐρηθῆναι, καθάπερ κάλοι πρὸς τὸν προφήτην Ἰε-
ρεμίαν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ποιουμένου τὴν θέσιν, μὴ τῆς θεῆς
συμπαθείας ὄντος ἄβου τυχεῖν, ὅτι μὴ προσεύχου ὑπὲρ τοῦ λαοῦ
τούτου· οὐ γὰρ εἰσακούσομαι σου. ἔδει γὰρ, ἔδει τὸν παρακα-
C ρηθέντα καθ' ἡμῶν ὀλεθροῦ ἐνεργεῖσθαι, ἵν' ἔχωσι γῶναι πάν-
τες οἱ ἐν ἡμαρτίαις ὄντες ὡς οὐδὲν αὐτῶς ἐπισπᾶται τὸ θεῖόν οἷς
πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν ἁγίων προσφερομένας δεήσεις ὡς ὑφ' ὁμοτιμῆ
βίου καὶ ἀρίστων ἐπιμέλειαν πραγμάτων.

9 μετὰ] πάντες μετὰ P

11 κλόναντες AP

13 καὶ om P

supplices pro nobis fundens preces, quae in rem nostram condicant
effragitas. respice igitur nunc quoque in populi huius consilii mentis
inopiam ac spes depositas, orationemque nostram exaudiens sta libera
intercessione pro nobis servis tuis, et ab expectata nos eversione eripe,
ne filii ancillae Agar contra nos gloriantur, nec dicant, ubi est defensor
eorum? nam vides et ipse, benignissime, nos non in lanceis, sed in
potenti intercessione tua rei summam deposuisse, qui et rursus tuas nos
providentiae ac curae compotes fore speramus." haec vota cum animi
angore omnes suppliciter martyri noctu diuque offerentes, atque lacrimis
templi solum rigantes, hostium expectatione suspensi agebamus, cum
peccatum nostrum haud secus ac septum firmissimum ex adverso obsta-
ret atque martyris intercessionem cassam redderet, ne divinam nobis
benignitatem propitio numine conciliaret. merito enim ipsi quoque di-
cebatur, velut olim Ieremiae prophetae orationem fundenti pro Israhel,
qui divina miseratione minime dignus esset: "noli orare pro populo hoc,
quia non exaudiam te (Ier. 7 16)." plane enim necesse erat ut quod
adversum nos decretum erat exitium opere compleretur, ut quotquot in
peccatis agunt scire possent nihil ita divinas aures ad preces a sanctis
fusus audiendas allicere, ut vitae rectae instituta ratio et optimum
actuum accuratio.

λάξαιτο πίστιως, καὶ πλὸν οὐδὲν αὐτοῖς ἀεὶ διὰ σπουδῆς ἔχει
 χαρίζεσθαι ἢ τὴν κλήσιν κορῶσαι ταῖς πράξεσι καὶ παραβάτου D
 καὶ ληστοῦ δράματα ἰνδακνόμενος ἐκ τούτων καὶ φιλοτιμεισθαι
 καὶ ὑπεραιρεσθαι. οὗτος δὲ ὄν δ' ἀτίθασσος καὶ παραβάτης
 6 Δέων περιήει τῇ νηϊ διὰ τῆς θαλάσσης τὸ τεῖχος ἀποσκοπῶν καὶ
 πόθεν ἀφορμῆσας προσβάλοι κκουργῶς ἐμμελετῶν. αἱ δὲ λοιπαὶ
 νῆες ὅφ' ἐνὶ χώρῳ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς αἰγιαλοῦ προσορμισθεῖσαι
 συνασκευάζοντο. οἱ καθ' ἡμῶς δὲ πολῖται καὶ αὐτοὶ τοῖς ὄπλοις
 ἐφράττοντο, τὰς ἐπάλλεξας διελόμενοι καὶ ἑαυτοὺς πρὸς τὸν προ-
 10 κείμενον ἀγῶνα συναπαλείφοντες. καὶ γὰρ ἦν ἀγὼν ἀληθῶς, καὶ
 τῶν μεγάλων ἀγῶνων ὁ διαβόητος, οὗ παλαιστοῦ τινὸς ἀγωνίαν P 388
 ἐν ταῖς πρὸς τὸν ἀντίπαλον τοῦ σώματος ἀντερείσσει τὸν παρὰ
 τῶν ὀράντων ἔπαινον προξενῶν, οὐκ ἐπαθλα προτιθεῖς ἕλης τινὸς
 πρὸς ἄλλῃον τέραςιν τῷ νικήσαντι παρεχόμενα, οὐδὲ πάλιν ἤταν
 15 μέχρις αἰσχύνῃς μόνῃς τὸν νικηθέντα καταβιβάζουσιν, ἀλλ' ἢ
 περισωθεῖσιν τοσαύτην πόλιν ἐκ τοσοῦτου κινδύνου γέρας ἀμνη-
 τον ἀνυδάσασθαι, ἢ παθοῦσάν τι τῶν ἀπειλουμένων ἀπαρηγόρη-
 τον ὁδόνην ἐνέγκασθαι.

25. Ἄλλ' ἐπαθὴ τὸ τεῖχος ἄπαν ὁ θῆρ ἐκείνος κατείδεν,
 20 ἔτι δὲ καὶ τὸν πορθμὸν τοῦ λιμένος ἀλύσει σιδηροῦ καὶ τισι ναυσὶ B
 βεβυθισμέναις ὄντα κατάφρακτον, μᾶλλον ἐκείθεν τὴν προσβολὴν
 ποιήσασθαι διωκόμενος, ὅθεν δέγναι μήτε τὰς ἔξωθεν κωλύειν

4 ἀτίθασσος] ἀνθρωπος P
 6 κκουργῶς P

6 προσβάλοι P

17 ἀμνη-
 μένων P

sibiſque aliud illis gratius praestare habet quam ut quod vocatur factis
 ipsis confirmet, desertorisque ac praedonis cruenta facinora exhibens ex
 his quoque sibi magnifice placeat ac superbiat. hic igitur immansuetus
 desertorſque Leo navi per mare circumvectus murum dispiciebat, ac qua
 parte impetum daret malitiose ac malefice cogitabat. reliqua classis ad
 littoris orientalem plagam subducta in apparatu instruendo erat. cives
 ipsi quoque arma induti, distributisque propugnaculis, ad propositum
 certamen mutuo sese animare. vere namque certamen erat, ac quidem
 inter magna clarissimum, non luctatoris ullius, contentis in adversarium
 fortiter corporis viribus ab spectatoribus gloriam laudemque ambientis;
 non propositis ei qui victor exeat levis materiae modicum tempus oble-
 ctantis praemiis; nec rursus quo amissa victoria, eius qui ea ceciderit
 unum dedecus poena labesque sit: sed in quo aut tantae civitatis ex
 tanto periculo liberatione incomparabile decus liberanti accesserit, aut
 que ingruentium malorum aliquid passa ac labefactata inconsolabile vul-
 nus allatura sit.

25. Cum murum omnem bellua illa et portus fretum ferrea catena
 immersisque navibus undique munitum animadvertisset, inde adoriri ur-
 bem decrevit, unde nec externos ante demersum integrae molis lapsi-

τῶν προθυμοθέντων μονολίθων ἐνέδρας τῆν τῶν νηϊῶν ἔροδον, μήτε μὴν ἀπ' ὑψηλοῦ τοῦ ἤδη δομηθέντος τεύχος ἔκτασιν πολέμου ταύτας ἐκδέχσθαι· ἀλλ' ἐνθα βαθυνθέντων τὸ τῆς θυλάσσης ὕδωρ τῷ χθαμαλωτέρῳ τείχει προσρήγνυται, τοὺς τόπους σημειωσάμενος καὶ πρὸς τοὺς ἐταίρους ἀνθυποστρέφας, ἐνέδωκε τὸν δ' ἀγῶνα. οἱ δὲ τὸ τεύχος τοῖς λεχθεῖσι τόποις ταῖς κινεῖσι διασκα-

C ρέντες, βοῆ τε χρῆσάμενοι βαρβαρικῇ καὶ τραγικῇ, ἐφώρησαν τῷ τείχει, ταῖς κῆλαις ἰλαύνοντες, καὶ τοῖς ἐκ τῶν ἰσθμίων κατεσκευασμένοις τυμπάνοις καταπληκτικῶν κτυποῦντες, καὶ πολλοῖς ἄλλοις φοβήτορας τοὺς ἐν ταῖς ἐπιπέδοις ἐκτιμῶντες. ἀντι-10 βόησαν δὲ μᾶλλον καὶ γεωνοτέραν φωνὴν οἱ πρὸς τὸ τεύχος ἑστῶτες; τὸ σωτήριον ὄπλον τοῦ σταυροῦ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐναντίων ἐπικαλούμενοι συμμαχίαν, καὶ τοσοῦτον ὡς ἀκηκόοντας τοὺς βαρβάρους τὸν πολυάνθρωπον ἐκείνον καὶ παντὸς ἀκρόσματος φοβερώτερον ἀλαλαγμὸν ἰλιγγῶσαι τέως καὶ μηδὲν ἀνύσειν προσδοκῶν, 15

D τοῦ δήμου τὴν πληθὺν ἀναλογισαμένους ἐκ τῆς βοῆς, καὶ ὡς οὐκ ἂν πρὸς τοσοῦτους ἀποδυσάμενους εἰς μάχην εὐχερῶς ἔχειν πόλιν τοσαύτην ἠρόδως ἐκπορθεῖν, ἣν οὐδενὶ παραδείγματι συγκρίνειν εἶχον. ὅμως ἵνα μὴ δόξωσι κατεπιτηχέναι τὴν πρώτην προσβολὴν, οὐκ ἀδεῶς μὲν, οὐδὲ πάλιν μετ' ἧς ὕστερον ἐχρῶντο μα-20 νίας, ἀλλὰ τινὶ λύσῃ φόβῳ συγκεκριμένη πλησίον γενόμενοι ταῖς ἀπὸ τῶν βελῶν νιφάσι τοὺς ἐξ ἐναντίας ἤμεινοντο. ἔπειτα δὲ τι

6 δὴ A

22 τι om P

dum cuneos aggressioni navium obsistere, neque a muro tum demum in altum exstructo eandem belli astu diutius vexari posse agnoverat, sed ubi maris aqua, ipsa altiore vado, humiliori muro alliditur. signato loco, ac cum ad socios reversus esset, pugnae tesseram dedit. qui ocius per dicta loca navibus effusi, barbarico asperoque sublato clamore ac rugitu, concitatis remige navibus, ac tympanis ex cerio factis horride perstreptentes, multisque aliis terriculamentis eos qui in propugnaculis erant pertorrentes, in murum prorauant. acies contra, et qui ad murum stabant, maiori ipsi sublato clamore ac penetrabiliore elata voce, salutarem crucis armaturam adversus infestam hostium classem invocare. tantaque horum erupit clamoris vis, ut barbari, immensae eius turbae omnique audicione terribiliora percepto ululatu, quasi vertigine capti dubii haerent, desperarentque de exitu, ex clamore illo armatorum in urbe multitudinem conicientes, et se non posse adversus tantos imito praelio eius facile potiri ipsamque diripere, cui nulla alia similis superiori exemplo occurreret. ne tamen ex prima illa aggressionem metu attoniti viderentur atque percussi, non absque trepidatione, nec eo rursus quo postmodum usi sunt furore, sed rabie timore mixta propius admoveantes denso sagittarum nimbo adversarios premebant. postmodum

καὶ ἀναιδέστερον ἐπεχείρουν καὶ πλησιέστερον ἐφορμῶν ἐφιλονεικούν, καθ' ὅσον τινὲς ὑλακτικοὶ κόνες τῶν οὐκ εὖ θυμὸν διεγείροντες, τοῖς κατ' αὐτῶν φερομένοις ἀπὸ τοῦ τειχῆος ἔξαγροῦμε- P 339
νοι. εὐδὲ γὰρ σὶ τῆς πόλεως τῆς τοξικῆς κατημέλουν, ἀλλ' ἐχρῶντο εἰς ταύτη μᾶλλον ἐναργῶς καὶ ἐπιτηδεύως, πάντας τοὺς ἐκ τῶν πλησίον χωρῶν προσρρέκτας Σκλαβήτους τοῖς τόποις ἐκείνοις καταστρώμενοι, ὧν οὐδὲν ἔστιν οὕτως τῶν ἄλλων εὐεπεχείρητον ὡς τὸ κατὰ σκοποῦ βάλ्लειν καὶ μηδὲν τῶν βελῶν αὐτῶν τῆν ῥόμην ἀνθροπόφειν.

19 26. Ἄλλ' οὕτω βαλλόντων ἐκατέρων καὶ βαλλομένων, ἑσπαλαῆ τε τὴν μάχην προσπίπτουσαν ἐνδουκνύμενων, διαίρειν-
των τινὲς τῶν βαρβάρων, τῶν ἄλλων ὡς εἰκὸς εὐτολμότεροι καὶ θρασύτεροι, καὶ τῇ θαλάσῃ τῆς νῆδος ἑαυτοὺς ἀκοντίζαντες, κλη-
μακί τε ξυλλήνην μὲθ' ἑαυτῶν συγκουθελόντες, ὡθον ἀγοντες ἐν
20 τοῖς ὕδασι, πειρώμενοι δι' αὐτῆς ἀνέναι τῷ τειχεῖ, μηδένα λή- B
γον τῶν ἐκείθεν κατ' αὐτῶν πεμπομένων ποιούμενοι. μέχρι γὰρ τοῦ πλησίον γενέσθαι ἐκάλυπτον τὰ σώματα, νηχόμενοι τε τῷ ὕδατι καὶ τῆς κεφαλῆς ταῖς ἀσπίσι περιφραττόμενοι· ὅτε δ' ἐγγύθεν ἐγένοντο, τὸ ὕδαρ ἀποδυσάμενοι ῥωμαλεώτερον ἀντεῖχον ταῖς
20 βολαῖς προσπιπάλαντες, τὰς ἀσπίδας μόνας φέροντες ἐπὶ κεφαλῆς, εἶτα τὴν κλίμακα θάπτον κατὰ τῶν ἐπάλλεων ἀνεκλύσαντες ἐπεχεί-
ρουν δι' αὐτῆς ἀνέναι καὶ εἶσω χωρεῖν. ἀλλὰ προέφθασε τὸ βεβωλευμένον ὁ θάνατος, καὶ πρὶν ἀκριβῶς σκοπῆσαι πῶς τὴν

18 ταῖς om P

vero etiam impudentius aggredi ac proximo impetu vim contendere, haud secus ac latrantes canes proprium excitantes furorem, his quae e muro in ipsos iactabantur immoae offerati. nam neque oppidani incuhandi artem neglexerant, sed ea acrius dexteriereque conatu utebantur, omnibus qui ex finitima regione confluerant Sclavenis fis in locis dispositis, quibus in reliquis nihil sic expeditum quam ut rite collineent et scopum feriant nec ruentia ipsorum iacula quicquam sustineat.

26. Hoc autem modo, dum utriusque iaculis et darent ictus et acciperent, fortisque dimicatione pugnam ancipitem facerent, barbarorum quidam a suis divisi, reliquis, ut par est, maiori audacia ac praesidentia freti, e navi in mare presilientes, atque scalam, quam in aquis pellebant, secum ferentes, ea in murum evadere tentabant, nullam rationem habentes eorum quae inde in illos praesidiarii mittebant. cum enim necdum prope omnino essent, corpora tegebant aquis innatantes, capita scutis circumsepti. ubi autem iam prope venissent ac aquis exissent, robustius resistebant, ictibus colluctantes, cum scuta solummodo in caputibus ferrent. tum scala celerrime propugnaculis admota, per eam ascendere atque intro pervadere tentabant. verum mors consilium praevertit vitaeque extruduntur, eius tantae rei perficiendae modo: necdum

τῶν προβυθισθέντων μονολίθων ἐνέδρας τῆν τῶν πηλῶν ἐροδοί, μήτε μὴν ἀπ' ὑψηλοῦ τοῦ ἤδη δομηθέντος τέλους ἐπίσταν πολέμου ταύτας ἐκδέχασθαι· ἀλλ' ἐνθα βαθυνόμενον τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ τῷ χθαμαλωτέρῳ τείχει προσρήνυται, τοὺς τύπους σημειωσάμενος καὶ πρὸς τοὺς ἐταίρους ἀνθυποστρέψας, ἐνέδεικε τὸν ἀγῶνα. οἱ δὲ τὸ τάχος τοῖς λεχθεῖσι τόποις ταῖς κυνοῖ διασπα-

C ρέντες, βοῆ τε χρησάμενοι βαρβαρικῇ καὶ τραχείᾳ, ἐπιώρησιν τῷ τείχει, ταῖς κύκαις ἐλαύνοντες, καὶ τοῖς ἐκ τῶν θέρσεων κατεσκευασμένοις τυμπάνοις καταπληκτικὰ κτυποῦντες, καὶ πολλοῖς ἄλλοις φοβήτροις τοὺς ἐν ταῖς ἐπάλλεσιν ἐκάρύττοντες. ἀπι-¹⁰βόησαν δὲ μᾶλλον καὶ γεγωνοτέραν φωνὴν οὐ πρὸς τὸ τεῖχος ἐσπᾶτες; τὸ σωτήριον ὕπλον τοῦ σταυροῦ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐπιπίων ἐπικαλούμενοι συμμαχίαν, καὶ τοσοῦτον ὡς ἀκηκόοντας τοὺς βαρβάρους τὸν πολυάνθρωπον ἐκείνον καὶ παντὸς ἀκρόσματος φοβερώτερον ἀλαλαγμὸν ἰλιγγῆσαι τέως καὶ μηδὲν ἀνύσειν προσδοκᾶν,¹⁵

D τοῦ δήμου τὴν πληθὺν ἀναλογισαμένους ἐκ τῆς βοῆς, καὶ ὡς οὐκ ἔν πρὸς τοσοῦτους ἀποδυσάμενους εἰς μάχην· εὐχερῶς ἔχειν πᾶσι τοσοῦτην ῥαδίως ἐκπορθεῖν, ἣν οὐδενὶ παραδείγματι συγκρίβειν εἶχον. ὅμως ἵνα μὴ δόξωσι κατέπιτηχέναι τὴν πρώτην προσβολὴν, οὐκ ἀδεῶς μὲν, οὐδὲ πάλιν μεθ' ἧς ὕστερον ἐχρόσθη με-²⁰νίας, ἀλλὰ τινὶ λύσση φόβῳ συγκεκριμένη πλησίον γενόμενοι ταῖς ἀπὸ τῶν βελῶν νιφάσι τοὺς εἰς ἐγωνίας ἡμόνοστο. ἔπειτα δὲ τι

6 δὴ A

22 τι om P

dum cuneos aggressioni navium obsistere, neque a muro tum datum in altum exstructo easdem belli astu diutius vexari posse agnoverat, eod ubi maris aqua, ipsa altiore vado, humiliori muro alliditur. signo loco, ac cum ad socios reversus casset, pugnae tesseram dedit. qui ocius per dicta loca navibus effusi, barbarico asperoque sublato clamore ac ragitu, concitatis remige navibus, ac tympanis ex corio facili horride perstreptentes, multisque aliis torriculamentis eos qui in propugnaculis erant perterrentes, in murum prorauunt. cives contra, et qui ad murum stabant, maiori ipsi sublato clamore ac penetrabiliore clamore, salutarem crucis armaturam adversus infestam hostium classem invocare. tantaque horum erupit clamoris vis, ut barbari, immenso eius turbæ omnique auditione terribiliore percepto ululata, quasi vertiginis capti dubii haerere, desperarentque de exitu, ex clamore illo armorum in urbe multitudinem conicientes, et se non posse adversus tantam inuito praelio eius facile potiri ipsamque diripere, cui nulla alia similis superiori exemplo occurreret. ne tamen ex prima illa aggressionem nota attoniti viderentur atque percussim, non absque trepidatione, nec eo rursus quo postmodum usi sunt furore, sed rabie timore mixta propius admoventes denso sagittarum nimbo adversarios premebant. postmodum

φάνειαν. Ἐπεράτω μὲν γὰρ γενομένοις τοῦ τῆδε κινδύνου ὁ παρὰ
 πᾶσιν ὑμῖν ἔπαινος ἐσπεύεται· παθοῦσι δέ τι τῶν ἀβουλήτων,
 καὶ ὧν οἱ βάρβαροι καταπειλῆνται, οὐκ ἔστιν ὅπου τὴν συμφορὰν
 εἰκάσειν ἢ τῆς αἰσχύνῃς τὸ μέγεθος. ὁμῶς τοῦτο στήτε γενναίως
 5 τῆ τε πατρίδι καὶ ὑμῖν αὐτοῖς τὴν νίκην περιποιούμενοι, καὶ μὴ
 ὄσπερ νῦν χερσὶ πολεμίων, μηδὲ καινὸν τι καταλίποτε τῷ βίῳ
 διήγημα, μικρᾶς ῥαθυμίας κίνδυνον τοσοῦτον ἀνταλλαζόμενοι.” B
 αὐτοῖς τοῖς παρακλητικοῖς ὑπαλείψων τὸν δῆμον καὶ θάρρος οὐκ
 ἄλλογον ταῖς ἀπάντων ψυχαῖς ἐνίεις τὴν περίοδον ἐποιεῖτο. ὁ δὲ δὴ
 10 στρατηγὸς ὡσπερ τοῦ οἰκείου πάθους ἐκλείσθμενος, καίπερ χαλε-
 ποῦ δὲ ὄντος ἔξ οὗ προείπομεν πτώματος, καὶ μέλλουσα τῆς δυνά-
 μεις τὴν δόξην παρεχομένου, ἡμιόνῳ τινὶ ἐπιβάς, οὐ περιβά-
 δην ἀλλὰ κατὰ πλευρὰν καὶ ὡς αἰ τῶν θλασθέντων μελῶν ἀλγη-
 δόντες ἐπέτρεπον, περιήει καὶ αὐτός, τοὺς προδυσμοτέρους τῶν
 15 τοξοτῶν κατὰ τινὰς χρειώδους τόπους τοῦ τείχους ἐγκαδιστῶν, C
 ὡς ἂν τὸ κατ’ αὐτοὺς τυχόν, καὶ τοὺς πλησίον πρὸς μίμησιν ἐρε-
 θίζουσαι, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον διατίθενται.

28. Οἱ βάρβαροι δὲ οὐκ ἅπασι μόνον ἀλλὰ καὶ πολλάκις
 διὰ πάσης ἐκείνης τῆς ἡμέρας συνεφορμήσαντες, μάλλον ἢ πρότε-
 20 ρον πεπληγμένοι πρὸς τοῦπίσω χωρήσαντες, ἕψ’ ἐνὶ συνδήματι
 τὴν [πρὸς] καθ’ ὕδατα λιπόντες μάχην ὑπανεχώρουν ταῖς νηυσί,

1 μὲν om P

4 εἰκάσειν ἔστιν ἢ A

17 διατίθενται?

splendore certaverit. hocce enim oblato periculo, si modo superiores evaseritis, omnium vobis officii debita laus comes erit: sin autem quidpiam eorum quae invisa sunt ac quae barbari comminantur acciderit, nihil est cui tanta calamitas probrisque magnitudo assimilari possit. quamobrem forti animo state, qui tam patriae tum vobis ipsi victoriam paretis; nec terga dederitis hostium manibus, neve novum mundo exemplum, cum exigua socordia tanto commutato periculo, reliqueritis.”
 haec hortamentis animato populo, omniumque animis haud exiguo praelii ardore immisso, audaciam praestans ritu militari urbem lustrabat, dux vero ac praetor, velut sui mali oblitus (tametsi illud grave erat ex eo quem rettuli casu, ac quam pro ipsius virtute, maiore dolor cruciaret), mula vectus, non divaricatis pedibus sed e transverso illi insidens, ut contusorum membrorum dolores concedebant, ipse quoque circumcubabat, eos qui maioribus animis dexteriorisque sagittarii essent, in necessariis quibusdam muri locis constituens, ut tum sua ipsi virtute, tum eos qui e vicino essent imitationis studio excitantes, rem belli rite disponerent.

28. Verum barbari, non semel duntaxat sed et saepius per omnem illum diem ingeminato impetu, magis quam antea animis perculsi, retrocedentes, pugna quae mari est ex composito relicta, navibus sese sub-

C ἔπινοιαν συμπεράνωσι, τῆς ζωῆς ἀπελώντο· μόνον γὰρ ὅτι ταῖς βαθμίαι τὰ ἔχη ἐκίνησαν, καὶ δόξαν χαλάζης πυκνῆς οἱ λίθοι καὶ αὐτῶν ἀπεθέντες ἑμοῦ τῇ θαλάσῃ καὶ τῷ ὀλέθρῳ τρίτους ἔξανεσκέυασαν. ἐν τούτοις διπισθόρητοι πᾶσαι χωροῦσιν αἱ τῆς, οὐδενὸς ἄλλου τοιοῦτου τέως ἐπιχειρεῖν τολμηρῶς ἔχουσαι· μόνους δὲ ταῖς ἀπὸ τῶν βελῶν νεφάσι, καὶ αὐτὸν τὸν ἄερα συσκαίρουσαι, ἔβαλλον ἀπὸ μηκόθεν, οὐδὲν ἦστον καὶ αὐτῶν βαλλομένων τοῖς τε βέλεσι πεμπομένοις ἐστόχως καὶ ὀλίγα διαμαρτάνουσι καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν πετροβόλων καταφοραῖς, ὧν καὶ αὐτὸς μόνος ὁ δὲ τοῦ ἄερος ἐγγινόμενος ῥοῖζος ἔκστασιν τοῖς βαρβύροις ἐναπειρώ-¹⁰

D ζετο. (27) ἤδη γὰρ καὶ ὁ λεχθεὶς Νικητάς, ὁ πρὸς τοῦ βασιλέως σπαιλῆς, τὸ τεῖχος ἕσαν διέτρεχε τὸν δῆμον παραθαρήνων, "ἄνδρες" λέγων "Θεσσαλονικαῖς, ἄλλας μὲν εἶχον πρὸ τοῦδε περὶ ὑμῶν ὑπολήψεις, καὶ οὐκ ἦν οὕτως γενναίους καὶ πρὸς τὸ ἔργον τοῦ πολέμου τολμηροὺς ἔκριτον εἶναι, μηδὲν τοιοῦτον μήτε περὶ-¹⁵ θέντας πάλαι μήτε κατενεργήσαντας· τυτὴ δὲ τοῦ πράγματός ἡ ἀκμὴ οὐκ ἀγενεῖς ἔχειν τὰς περὶ ὑμῶν παρῶσεν ἐλπιδας. ὅρῳ γὰρ πάντας ὑμῶς τοῖς τε σώμασι σφριγῶντας καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀνδριζομένους καὶ ὄλους ὄντας τῶν προκειμένων, τῶν ἀστικῶν καταγελῶντας καὶ τὰς μηχανὰς αὐτῶν γενναίως ἐκτροπομένους."²⁰

P 340 καὶ οὐδὲν ἀπεικὸς πρῶττετε· περὶ γὰρ ὑμῶν αὐτῶν ἐστὶν ὁ ἀρῶν, ἀνδρῶν τιμῶν καὶ τοῖς εἶδεσι καὶ τοῖς ψυχικοῖς προτερήμασι, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πόλεως, ἧς οὐδὲν ἐρῶμι τῶν ἀξιολόγων εἰς πρ-

1 δετ] ἐτι P 23 ἦ?

dispecto: vix enim gradibus vestigia admoverant, cum grandinis instar spissa lapidum vis in eos missa et mari et leto profligavit. in his omnes retroversae naves nihil simile imposterum ansae sunt: tantummodo sagittarum nimbis, qui et aërem ipsum obtegebant, eminus incensebant, cum et ipsi nihilominus telis incescerentur, scite directis parumque ab scopo aberrantibus, et e balistis ac catapultis emissis lapidibus, quorum vel solus per aërem conceptus fragor stuporem barbaris incutiobat. (27) iam enim vero et supra laudatus Nicetas, ab imperatore missus, murum omnem percurrabat, populum animans, "viri" dicens, "Thessalonicenses, alia de vobis antea existimabam, nec adeo generosos et ad sustinendum praedium audaces putabam, cum nihil tale antea experti sitis aut praestiteritis. nunc vero ipsum vertens summum discrimen nihil de vobis degeneres spes sinit habere. etenim vos omnes videtis tum corporibus vegetos, tum fortes animis ac strenuos, totosque in rem intentos ac alacres, qui hostibus insultetis eorumque machinas robusto conatu evertatis. ac sane nihil alienum ab officio agitis. de vobis enim ipsis certamen est, viris scilicet praeclaris atque ornatissimis tum corporis ipsa indole praestantissimisque tum animum egregiis dotibus, deque reliqua civitate, quoniam nihil earum rerum quae plaris merito sunt, avari

τὴν αἰτίαν, πῶς πρὸς ἑκάστῃ προσβρῆλῃ οὕτως ἀνδρείως ἀντέ- B
στημεν, καὶ ὧν περὶ ἡμῶν ἐλπίδος αὐτοῦ περιτραπέυσης.

29. Ἀλλ' ἐπειδὴ κῆρως ἦν ἐπιστὰς ὁ ὄρθρος τῆς δευτέρας
τοῦ πολέμου ἡμέρας, καὶ τῶν πραχθέντων ἤδη χαλεπώτερα καθ' ἑ
5 ἡμῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐπινενόητο, ἕκαμνον πάλιν οἱ στρατηγοὶ
ταῖς φροντίσι τὸν ἑκάστου θυμὸν διυγέροντες καὶ τὸ καθ' ἑαυ-
τοῦς πρόθυμον ἐσηγούμενοι. τῆς ἡλιακῆς οὖν ἀκτίνος τὸν ἀέρα
περιλαμπύσης ἐφώρμησαν καὶ αὐθις τῶν νηῶν ἐκβάντες οἱ βάρ-
βαροι τῷ τείχει, διασπαρέντες καὶ κατὰ τιας τόπους ταῖς φά-
10 λαγξιν ἑαυτοὺς διελόμενοι, κατὰ δὲ τὰς διεξόδους τῶν πυλῶν
μᾶλλον συρρεῦσαντες ὄλην ἐκίνουσι [τὴν] καθ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν C
πανοπλίαν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν τοῖς τόξοις, ἕτεροι δὲ χειροποίητω
βροντῇ τῶν λίθων ἐκέχρηστο. ἄλλοι τοῖς πετροβόλοις ἐγκυθήμενοι
τὰς ὑπερμεγέθεις ἐκείνας τῶν πετρῶν χαλύβας μετεωρίζοντες ἐπε-
15 σπον, καὶ πολυειδῆς τις ἦν ὁ καθ' ἡμῶν ἀπειλούμενος φόβος, καὶ
πανταχόθεν προσπίπτων φοβερὰν ἐποίει τὴν πείραν τοῖς προστυγ-
χάνουσι. καὶ γὰρ κατὰ μόνης τῆς ῥήθσεως πύλης ἐπὶ τὰ παρόντη-
σαν πετροβόλους, πάντοθεν περιπεφραγμένους, οὓς διερχόμενοι
τὴν Θάσον πρὸς τὴν τοιαύτην χρεῖαν προπαρεσκευάσαν. καὶ μὴν
20 ἔξλοσονθέτους τινὲς κλίμακας ἀντικρὺ τούτων τῷ τείχει προσπε- D
λάσαντες ἀνέκκυ δι' αὐτῶν ἐπειρῶντο, τοῖς ἀπὸ τῶν πετροβόλων
ἀφιεμένοις λίθοις τὸ ἀσφαλὲς ἑαυτοῖς συντηρούμενοι· οὐ γὰρ εἶων

11 τὴν post αὐτῶν om A

22 αὐτοῖς P

habuerit scire postea causam qua sic strenue singulis aggressionibus resistierimus, et multo quam ipsi expectaverant generosius.

29. At cum mane ortumque diluculum sequentis diei praelii praeco adstitisset, iamque barbari graviora in nos anteactis advenissent, novus nostris ducibus labor incumbebat, ut singulorum animos excitarent et quod in ipsis erat alacre offerrent. aëre itaque polaribus radiis colustrato, rursus barbari navibus exscendentes impetum dedere, mare circumfusi; certisque quibusdam locis, cohortibus divisas, ad portarum praecipue exitus confluentes, qua licebat, omni armorum vi in nos praeliabantur. alii namque iaculis, alii lapidum, quos manu mittebant, tonitruo utebantur; plerique balistis ac catapultis insistentes immanes illas saxorum grandines sublimi impetu iactabant; eratque, qui ab illis nobis impendebat, multiformis interitus, ingruensque undequaque impetus, in quos incideret, tremendum experimentum dabat. etenim adversus unam portarum, quam dicebam, septem catapultas undique constipatas ac eomanitas erexerant, quas Thasum percurrentes ad hoc negotii ante paraverant. praetereaue scalas quasdam ex lignis compositas illic adversas muro applicantes, per eas ascensum moliebantur, saxis per catapultas retortis sese tuentes, ut rem incolumes praestarent. non enim sine-

καὶ τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὄντι τῆς πόλεως ἀγριαῶς προσουρμίσθησαν.
 εἶτα τῶν κηῶν ἐκβάντες πάλιν τοῖς βύλαισιν ἐχρῶντο κατὰ τῶν
 D ἐκεῖσε λαχόντων τῆν σιδαιὶν ἐν τῷ μετεώρῳ τείχει, ἔνθα καὶ πύλη
 τις διεξέχει Ῥώμη καλουμένη, γειτναῖσσοσα τῇ θαλάσῳ. οὗ δὲ
 μίχροι βυδαίως νυκτὸς μαχισάμενοι, καὶ ὡσπερ νεκμητότες τῆς
 ἀγωνίας, καθησάχασαν ἐν ταῖς ναυσί, τάχα σκεπτόμενοι πῶς ἐκ-
 θύωνται τῇ ἕξῃς ἡμῖν, καὶ πρὸς ἑτέρας μηχανὰς σκευάζονται.
 ἦδη δὲ καὶ ἡμᾶς τοῦ πολέμου μικρὸν ἀπεθέντας ἄλλη πάλιν φρον-
 τις ἐπεισήρχετο, ἐπαγρυπνεῖν τοὺς ἐν ταῖς ἐπάλξεσι διὰ πάσης
 κἀκλωθεν τῆς πόλεως, καὶ ὑποβλέπεσθαι τοὺς βαρβάρους, μή¹⁰
 τινα λόχων νυκτερινὸν ἢ ἐνέδραν λάθωσι πεποηκότες καὶ ἐν τῷ
 P 341 τείχει γινόμενοι τὸ πᾶν ἐξανύσωσιν. εἰσι γὰρ εὐφρυνῆς πρὸς ταῦτα
 μάλιστα, καὶ ὅμα τῷ διανοηθῆναι πρὸς τὸ ἔργον χωροῦντες,
 πάντα κίνδυνον εἰς μηδὲν τιθέμενοι, ἐνὶ δὲ μόνῳ προσέχοντες πῶ
 κατάρξασθαι τοῦ βεβουλευμένου. καὶν τάχα καὶ ἐνωτίον ἢ ὡς¹⁵
 ἐφώρασαν τὸ τέλος ἐκβῆ τοῦ πράγματος, δόξαν ἔχεν ἡγοῦνται τὸ
 τίως ἀδυνάτους πειρᾶσθαι τολημηρῶς ἐπιχειρεῖν. τοῦτον ἔτι
 πᾶσαν ἐκέλην ἐπαγρυπνοῦντες ἐτελευτῶμεν τὴν νύκτα, αὐτὸν ἑω-
 τὸς τῶν προηγωνισμένων μεμφόμενοι· πρὸς τοσοῦτον γὰρ ἤλθο-
 μεν θάρσος ὡς καὶ αὐτὸν τὸν καθηγούμενον τῶν βαρβάρων ἐν²⁰
 θαύματι γεγονέναι, καὶ περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι μαθεῖν ἕστερον

1 καὶ τι πρὸς A 4 Ῥώμη P 5 μαχισάμενοι P 6 ἐν om A
 13 περινοηθῆναι P 14 μόνον P 16 τὸ ante τέλος om P
 18 ἐτελοῦμεν τὴν om P οὐδὲ P 19 γὰρ om P

ducentes ad orientalis litteris oram applicuerunt. ibi navibus desiliat-
 tes, adversus eos qui in altiore muri parte stationem habebant, iaculis
 rursus concertabant, quo loco porta prominens mari adiacet, Roma oc-
 cupata; ubi ad multam noctem pugnatum est. tum velut delassati cer-
 tamine in navibus se silentio continuerunt, id forte deliberantes, quo-
 modo insequenti die impetum darent, et ad alias machinas esse accin-
 gentes. iam vero nos quoque parumper pugnae labore levatos alia rur-
 sus incessit cura, ut scilicet omni circum civitate qui in propugnaculis
 constituti essent, vigilias agerent barbarosque observarent, ne illis per
 noctem cuniculis ac insidiis clam muro obrepentes eiusque petiti negotio
 omni liberarentur. sunt enim ad haec maxime ingeniosi, et ubi mox
 deliberaverint, opus aggrediuntur, nullo periculi metu deterriti, atque
 unum hoc spectantes, ut quod consultum visum fuerit, hoc adoriantur.
 ac licet forte contrario res exitu cedat, quam existimaverant, gloriae
 sibi ducunt, quod projecta temeritate ac audacia, ad ipsa quoque im-
 pensabilia aggressi sint. quamobrem totam illam noctem pervigiles, nec
 de navata iam opera queruli, ad tantam praefidentis animi deveniens
 audaciam, ut et ipse barbarorum ductor in admirationem adductus pluri

βαλοντος τούτου καὶ τῆς ζωῆς ἀπειπεῖν καὶ ἑαυτοὺς τοῖς ὅπλοις διαχειρίσασθαι. θυμὸς γὰρ ἅπαξ βαρβαρικὸς ἔξαφθεις οὐ πρότερον τῆς κινούσης αὐτὸν ἀλογίστου ὁρμῆς ἀπολήξει, μέχρις ἂν ἢ τοῦ οἰκείου αἵματος ἢ τοῦ ἐξ ἐναντίας ἀντιπράττοντος ἴδῃ τὴν ἔκχυσιν.

30. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ προσπελάζειν αὐτοὺς τῷ τείχει οὐκ C ἀκίνδυνον ἦν, πάντα τοῖς βέλεσι καὶ τοῖς πετροβόλοις ἐπέτρεπον. στιχηδὸν γὰρ ἑαυτοὺς κατατάξαντες, καὶ τοσοῦτον ἀποστάντες ὅσον τὰς βολὰς αὐτῶν μήπω τῆς ὁρμῆς ὑπενδιδούσης τῇ πόλει 10 προσπίπτειν, ταῖς ἀσπίσι τε φραζάμενοι καὶ ὄλοι τῆς ἀγωνίας γενόμενοι, ἴσταντο καθάπερ τινὲς ἀνδριάτες ἐκ χαλκοῦ ἢ τινοσ ἄλλης στεροτέρας ὕλης συμπεπηγότα ἔχοντες σώματα, μυρῖω τινὶ καὶ ἀνεκδιηγήτῳ καρτεροῦντες πόνῳ καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἀμιλλώμενοι. τοῦ γὰρ ἡλίου κατὰ τὸ μέσον ἄγοντος τὴν ἡμέραν, 15 ὅτε καὶ ταῖς βολαῖς τῶν ἀκτίων τὸν ἀέρα πλεόν τῶν ἄλλων ὠρῶν διαπυροῖ, τῇ ἀκμῇ τοῦ καύματος ὡσπερ τὴν φυσικὴν ἐκαύσαντες D λύσσαν, καὶ τὸν ἄλογον ἐκείνον θυμὸν ταῖς ἀπονοίαις προσερεθίσσαντες, ἔφ' ἕτερον εἶδος πολιορκίας (καὶ σκόπει πῶς χαλεπὸν) τὴν ὁρμὴν μετηγάγοντο. τεττάρων γὰρ πυλῶν πρὸς τῷ ἀνατο- 20 λικῷ μέρει τῆς πόλεως διεξαγουσῶν, ἐσκέμαντο τὰς δύο αὐτῶν πυρὶ τεφρῶσαι, τὴν τε ῥηθεῖσαν Ῥώμην καὶ τὴν Κασσανδρεωτικὴν καλουμένην, τοῦτο ἐν τῇ διανοίᾳ θέμενοι, ὡς εἰ δυνηθεῖεν τῶν ἔξω πυλῶν καιομένων εἰσω χωρῆσαι τοῦ προτειχίσματος καὶ

9 ὑπενδούσης P

13 πόνῳ] πολέμῳ P

nos furorem exsatiarent, aut, si minus res cederet, vita quoque proie-
cta ipsi se ipsos armis conficerent. semel enim accensus barbaricus fu-
ror non prius a movente eum dementi impetu cessaverit, quam vel suum
ipsius vel adversarii cruorem fusum conspexerit.

30. Quod enimvero muro propinquare haud eis periculo vacabat,
iaculis ac catapultis omnia permittebant. sese enim ordine componen-
tes, tantaque distantia semoti quantam iactus proprii necdum remisso
impetu superarent, ut urbem incesserent, scutis vallati totique in rem
pugnae intenti, haud secus ac statuae quaedam ex aere fusae seu ex alia
quadam duriore materia conflatis corporibus, stabant, immenso quodam,
et quod verbis narrari non potest, durantes ac concertantes praelio.
nam sole medium agitante diem, dum et radiorum iactu maiore prae ho-
ris aliis aërem ardore exurit, vi ipsa ardentis aestus innata sibi velut
accensa rabie dementique illo furore superbia mentis excitato, ad aliud
obsidionis genus (et cogita quam dirum!) impetum transferunt. etenim
ex quattuor portis, ad orientalem urbis oram aditum pendentibus, duas
igne absumere decernunt, quam diximus, Romam, et quam Cassan-
dreoticam vocant, hoc nimirum reputantes, si illis incensis intra murum
exteriorem iis penetrare liceret ac murum sublimem subire, citra du-

Theophanes contin.

ἐνδελειχῶς ἐνεργοῦντες ἐκεῖνοι προκίπτειν ἀβλαβίως τοῦ μετώρου
τείχους τανά. καὶ δὴ εἰς ἔργον αὐτοῖς ἔφθασαν ἂν τὰ βεβουλο-
μένα, ἤδη τὴν κλίμακα ταῖς ἐπάλλεσι τοῦ προτειχίσματος ἀνελί-
σισαν, εἰ μὴ θεία τις δύναμις ἄνδρας τινὸς τολμηροῦς καταπη-
δῆσαι τῷ τόπῳ ἐνίσχυσεν, οἳ καὶ δόρασι τρώσαντες τοὺς βαρβάρους
πρὸς τοῦπίσω οὐκ τῇ κλίμακι τούτους ἐναπεκρήμωσαν. οὕτω
δὲ καὶ τὴν ἐπίνοιαν ταύτην εἰς μηδὲν προβῆσαν ἑωρακότες, φησὶ

P 342 τε χρησαμένῳν ὡς καὶ τὴν κλίμακα καταλιπεῖν, εἰς τοσοῦτον
ἡμεῖς ἤλθομεν θάσσοις ὡς καὶ γελᾶν κατ' αὐτῶν, καὶ προθυμί-
τερον τῆς ἄλλης ἡμέρας τοῖς τε βέλεσι χρῆσθαι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν¹⁰
πετροβόλων λίθοις, καὶ μηκέτι συγχωρεῖν αὐτοῖς κἄν πρὸς βραχὺ
προσιέναι τῷ τείχει, κἄν ὅτι πρὸς μακικώτερον ἔξαφθέντες καὶ
αὐτοὶ δίκην οὐκ ἀγρίων τοὺς δόδοντας παρῆθγον, καὶ εἰ πως
ἐνῆν, ζῶντας ἐθέλειν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς διαρρήξασθαι. οἷον γὰρ ἢ
αὐτῶν φοβερὸν ἀκούειν καθ' ἡμῶν μεμητότων! πῶς τῆς ἑπεί¹⁵
βαλλούσης ὀργῆς ἐποιούντο τὴν ἔνδειξιν, ὅποτε βύθιον ἔβροχον
καὶ τοῖς ἐκ τοῦ στόματος πεμπομένοις ἀφροῖς τὸ δαιμονιώδες ὡ-
B τῶν παρεδείκνυτο, οὐδὲ τροφῆς μεταλαβεῖν διὰ πάσης ἐκείνης τῆς
ἡμέρας βουλόμενοι, ἀλλ' ἀκορῆστως ἔχειν τοῦ πολέμου ἐν οὕτω
λαβροτάτῳ καύματι, καὶ μὴδ' ὅτι σώματα περιέκεινται καὶ κα-²⁰
μάτῳ δαμαζόμενα καὶ τῷ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡλίῳ καυνοῦμενα πατι-
λῶς ἀποθανόμενοι, τοῦτο δὲ μόνον διὰ φροντίδος ἔχοντες, ἢ κερ-
θῆσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν καθ' ἡμῶν ἀναπλῆσαι θυμὸν, ἢ μὴ προ-

7 ἑωρακότων A 8 καὶ om P 15 ἀκούειν om P 18 κερ-
θεῖντο AP

bant, sic continua saxa eiaculando, ut ex altiori muri parte innoxie
quisquam procumberet. ac certe iam voto potiti essent, scala semel
anterioris muri propugnaculis admota, nisi divina quaedam vis viros
quosdam audacis animi, ut loco irruerent barbarosque hastis vulneratos
una cum scalis retro praecipites darent, fortiore nisu roborasset. sic
vero hanc quoque molitionem eis cassam cessasse, arreptaque fuga sca-
lam deseruisse videntes, adeo animos auximus, ut et risum in eos me-
veremus, et maiori prae hesternae die alacritate iacula intorqueremus,
et ex machinis saxa revolveremus, ac ne minimum quidem ad muros ac-
cedere illis permitteremus, licet et ipsi saeviori rabie conciti summi agri-
etium more dentes acuerent, et si fieri posset, nos viventes iis dilaniare
vellent. quantum enim illorum in nos tremendus furor? quomodo ex-
perantem irarum vim prodebant? nempe intime animis fremebant, et
actis ex ore spumis in se latentem daemone indicabant, ne cibum qui-
dam tota illa die sibi indulgentes, sed insatiabili pugnae ardore, ac
illo gravissimo, ne sentientes quidem an corpora induti essent, equo
eius generis quas labore delassarentur, solique capitibus imminere cul-
teret; unam hoc sollicito agentes, ut aut urbem vastarent suamque in

χεσιν ἔξαλλόμενοι καὶ πρὸς τὸν διὰ μάχης ἀγῶνα ἀλλήλους ἐγκε-
 λεύόμενοι πτωκῶν ἀδρανέστεροι ταῖς ἀληθείαις ἐδείκνυντο. αὐτὸ
 γὰρ τοῦτο, τὸ τὴν μηχανὴν ἐκείνην εἰς ἔργον ἐκβῆναι, μαντεύε-
 σθαι τοῦ τέλους ταῖς ἀπάντων ἐδίδου ψυχαῖς. πλὴν ὅτι τῶν ἕξω
 5 πυλῶν πυρποληθεισῶν τὰς ἔνδον ἡμεῖς τεχνῶ τινι νεοδαμήτω
 θᾶττον περιφραξάμενοι, ὕδατά τε ταῖς ἐπάλξεσιν ἐν τισι προαιπο-
 θέμενοι σκεύεσιν, ἐφυλαττόμεθα πότε καὶ πρὸς τὰς τυχὸν
 ἐφορμήσουσιν οἱ πολέμιοι, ἵν' ὅτε τῆς κακουργίας καὶ αὐθις ἐπι-
 χειρήσωσιν, ἔχωμεν ὅπως τῆς φλογὸς ἀντιποιησόμεθα καὶ τῆς D
 10 ἐπιβουλῆς ἀπειράτους τὰς πύλας διατηρήσομεν. ὁ δὲ καὶ γνόντες
 ἐκεῖνοι οὐκέτι ταῖς τοιαύταις κακοβουλαῖς ἐχρήσαντο, ἐτέραις δέ
 τισιν ἔμελλον δεινότεραις ἔτι καὶ σφοδρότεραις τὸν καθ' ἡμῶν
 ἐπιτηδεύειν ὄλεθρον, ἐν οὐδεμιᾷ μεθ' ὧν τοῦ λοιποῦ δυνατὸν ἦν
 διακρούσασθαι ἐνεργῆ τε ὄντα καὶ πᾶσαν μηχανὴν ὑπερβαίνοντα.
 15 πλὴν οὕτω τοῦ πυρὸς παυσαμένου τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας τοῖς
 πετροβόλοις ἐχρῶντο καθ' ἡμῶν καὶ τοῖς τόξοις, μέχρις ἂν τὸ
 νυκτερινὸν σκότος τὸ φῶς διεδέξατο καὶ τῆς ἀγωνίας παύεσθαι
 μηδὲ βουλομένους αὐτοὺς κατηνάγκασε.

32. Ἐἴτα ἐπειδὴ τοῦ πολεμῆν ἐπαύσαντο, ταῖς ναυσὶν P 844
 20 ἐμβάντες καὶ τι μικρὸν ἠσυχάσαντες ἤρχοντο τοῦ δρώματος ὅπερ
 ἦσαν ταῖς ἑαυτῶν δεινότησι προεξευρημένοι. τὸ δὲ ἦν τοιαύτην

12 ἔτι om P

14 τε om P

assiliebant seque mutuo ad pugnae certamen animabant, leporibus timi-
 diores re ipsa exsistere. ipsum enim hoc, quod sic machina commodum
 exitum habuisset, cunctorum animis haud incerta coniectura de fine
 augurari praebebat. nos enimvero exterioribus portis igne absumptis,
 interiores muro de novo extracto conteximus, aquarum vim in vasis
 repositam in propugnaculis servantes, si quando et illas adversarii in-
 cesserent, ut siquidem istud maleficium denuo aggredierentur, in promptu
 esset quo restingeremus incendia atque ab insidiis liberas labisque im-
 munes portas servaremus. quod illi quoque intelligentes nihil ultra ma-
 leficum istud commentum usurparunt: alii tamen quibusdam dirioribus
 validioribusque exitium nostrum erant molituri, cuius depellendi nulla
 deinceps via nobis reliqua esset, tanta illorum vi, tantis nervis atque
 conatu, ut vim omnem machinarum excederent. hoc itaque modo cum
 ignis cessasset, quod reliquum erat diei, catapultis iaculisque peractum
 est, donec nocturnis tenebris lux cessit, offusaque caligo et invidos a
 pugnae certamine retraxit.

32. Tum, cum pugnae finem fecissent, conscensis navibus curaque
 animi parumper remissa molitionis opus aggressi sunt, cuius sibi ipsi
 solertia sua ingenique dexteritate inventores auctoresque exsisterant.

αὐτοῖς ἀπόπειραν ἐμποιοῦν, ὡς εἰ μὲν δι' αὐτοῦ δυνηθεῖεν τὴν πύλιν πορθήσειν, εὖ ἂν ἔχειν, διὰ τὸ μηδὲν ἄλλο τῶν εἰς πολιορκίαν συντεινόντων ἴσα δύνασθαι τούτου, καὶ μάλιστα ὅταν ἀφ' ἑδάτων ἐστὶν ἡ μάχη καὶ μὴ μεσιτεύει χέρσος τὴν ἐπιβουλήν διακόπτουσα· εἰ δέ γε μετὰ τῶν ἄλλων ὧν προενήργησαν καὶ τοῦτο **B** εἰς μηδὲν αὐτοῖς συντελέσειε, τοὺς εἰς τοῦτο παρορμήσαντας αὐτοὺς καὶ τοσοῦτον πλοῦν διανύσαι μίτην ἀποπλανήσαντας τοῖς δπλοῖς διαχειρισασθαι, καὶ οὕτως ἐν τοῖς ἰδίοις ἀπαίρειν. ταύτην οὖν παρ' ἑαυτοῖς θέμενοι τὴν βουλήν, ἔτι κατ' ὕρχας οὔσης τῆς νυκτός, τοῦ ποικίλου καὶ πολυειδοῦς ἐκείνου ἀπῆρξαντο μηχανήματος. **C** ἑξάφαντες γὰρ πανταχοῦ φῶτα, καὶ πάσας αὐτῶν τὰς νῆας κατὰ δύο συζεύξαντες ἑτέραν τῆς ἑτέρας ἔχομένην, καὶ τισὶ κύλοις στιβαροῖς καὶ σιδηραῖς ἀλύσεισι τὰς ἑκατέρων πλευρὰς συσφύξαντες πρὸς τὸ μὴ ῥαδίως ἀφίστασθαι, ἀνελκυσαν διὰ τῶν κατὰ πῶραν ἀπηρωρημέκων ἑξαρτίων τὰ διὰ μέσου προβεβλημένα ξύλα, **15** ἃ τοῖς ναυτιλλομένοις κατάρτια καλεῖν ἔθος. εἶτα τοὺς τῶν ἑκατέρων νηῶν ἀσθένους ἐν τούτοις διὰ τῶν εἰς τὴν κεφαλίδα στρεφόμενων σχοινίων μέσον πον τοῦ ἀέρος μετεωρίσαντες, τὰς τε σπάδας αὐτῶν ἐκ τοῦ κατὰ πῶραν μέρους καὶ πέρα τῆς τῶν νηῶν διαμέτρου προβεβληκότες, ξένον τι καὶ παρηλλαγμένον πανούργου γυναικα διὰ τοῦ τοιοῦτου τεχνίσματος ἐτεκτῆναντο. ὕψου γάρ, ὡς ἔφη, τῶν ἀσθένων μετεωρισθέντων, ἔβαλλον ἐν αὐτοῖς ἐπι-

1 αὐτῆς P 2 ἔχειν P, ἔχοιεν A 6 αὐτοῖς] αὐτῆν A
 11 ἑξάφαντες A 15 ἑξαρτίων AP 19 κατὰ om A
 22 μετεωρηθέντων AP

nempe hoc illis consilium, is scopus, ut experimentum eiusmodi facerent, ut si eo expugnari civitatem contingeret, bene esset, quod nullum aliud ad obsidendas urbes conducibilius videretur aut validius, et potissimum cum ex aquis pugna conseritur, nec interiecta continens molitionis opus interrumpit: sin vero cum aliis, quae antea ipsi moliti essent, haec quoque iis opera cassa foret, eos qui ad rem aggrediendam provocassent, et ut tanta navigatio susciperetur fuco eis auctores existitissent, ferro trucidarent, tumque ad propria redirent. hoc igitur inter eos deliberato consilio ipso noctis obortu varium illud et multiforme machinamentum adorti sunt. accensis enim ubique luminibus, cunctisque quas conduxerant navibus binis coniugatis, et ut altera alteri cohaeresceret, densisque retinaculis et catenis ferreis earum latera colligantes, ne a sese facile divellerentur, per malos in prora appensos ligna in medio eminentia, quae vulgo nautis catarrha dicta, sursum traxere. tum amborum navium ασθένους quos vocant (ac si iuga dicas) interea per funes in capite intortos in medium aërem levantes, suosque enses ex prorae parte extraque navium diametrum expotrigentes, inauditum fidemque excedens ac portentosum fraudis omnis solertiaeque inventum artificio illo commentum sunt. in altum enim, uti dicebam, navium iugis protensis, longa

χειν ἑξαλλόμενοι καὶ πρὸς τὸν διὰ μάχης ἀγῶνα ἀλλήλους ἐγκα-
 λευόμενοι πτωκῶν ἀδρανέστεροι ταῖς ἀληθείαις ἐδεικνυτο. αὐτὸ
 γὰρ τοῦτο, τὸ τὴν μηχανὴν ἐκείνην εἰς ἔργον ἐκβῆναι, ματεύε-
 σθαι τοῦ τέλους ταῖς ἀπάντων ἐδίδου ψυχαῖς. πλὴν ὅτι τῶν ἕξω
 5 πυλῶν πυρποληθεισῶν τὰς ἔνδον ἡμεῖς τεχνῶν τινὶ νεοδημιῶν
 θάπτον περιφραζόμενοι, ὕδατά τε ταῖς ἐπάλλεσσιν ἔν τισι προαπο-
 θίμενοι σκεύουσιν, ἐφυλαττόμεθα πότε καὶ πρὸς τὰς τυχὸν
 ἐφορμήσουσιν οἱ πολέμοι, ἵν' ὅτε τῆς κακουργίας καὶ αἰθῆς ἐπι-
 χειρήσωσιν, ἔχωμεν ὅπως τῆς φλογὸς ἀντιποιησόμεθα καὶ τῆς
 10 ἐπιβουλῆς ἀπειράτους τὰς πύλας διατηρήσομεν. ὁ δὲ καὶ γινόντες
 ἐκείνοι οὐδέτι ταῖς τοιαύταις κακοβουλαῖς ἐχρήσαντο, ἐτέραις δὲ
 τισιν ἔμελλον δεινότεραις ἔτι καὶ σφοδροτέραις τὸν καθ' ἡμῶν
 ἐπιτηδένειν ὄλεθρον, ὃν οὐδεμιᾷ μεθόδῳ τοῦ λοιποῦ δυνατὸν ἦν
 διαφροσύσασθαι ἐνεργῆ τε ὄντα καὶ πᾶσαν μηχανὴν ὑπερβαίοντα.
 15 πλὴν οὕτω τοῦ πυρὸς παύσαμένου τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας τοῖς
 πετροβόλοις ἐχρῶντο καθ' ἡμῶν καὶ τοῖς τόξοις, μέχρις ἂν τὸ
 πυκτερινὸν σκότος τὸ φῶς διεδέξατο καὶ τῆς ἀγωνίας παύσασθαι
 μετῴδ' ἐβουλομένους αὐτοὺς κατηγάγασε.

32. Ἐἴτα ἐπειδὴ τοῦ πολεμῆν ἐπαύσαντο, ταῖς ναυσὶν P 844

Δ ἐμβάντες καὶ τι μικρὸν ἠσυχάσαντες ἤρχοντο τοῦ δράματος ὅπερ
 ἔβησαν ταῖς ἑαυτῶν δεινότησι προεξευρημένοι. τὸ δὲ ἦν τοιαύτην

12 ἐτι om P

14 τε om P

assilliebant seque mutuo ad pugnae certamen animabant, leporibus timi-
 diores re ipsa exstiter. ipsum enim hoc, quod sic machina commodum
 exitum habuisset, cunctorum animis haud incerta coniectura de fine
 augurari praebebat. nos enimvero exterioribus portis igne absumptis,
 interiores muro de novo extracto contexamus, aquarum vim in vasis
 repositam in propugnaculis servantes, si quando et illas adversarii in-
 cesserent, ut siquidem istud maleficii denuo aggredierentur, in promptu
 esset quo restingeremus incendia atque ab insidiis liberabimurque im-
 munes portas servaremus. quod illi quoque intelligentes nihil ultra ma-
 leficum istud commentum usurparunt: alius tamen quibusdam dirioribus
 validioribusque exitum nostrum erant molituri, cuius depellendi nulla
 deinceps via nobis reliqua esset, tanta illorum vi, tantis nervis atque
 conatu, ut vim omnem machinarum excederent. hoc itaque modo cum
 ignis cessasset, quod reliquum erat diei, catapultis iaculisque peractum
 est, donec nocturnis tenebris lux cessit, offusaque caligo et invitos a
 pugnae certamine retraxit.

32. Tum, cum pugnae finem fecissent, conscensis navibus cura-
 que animi parumper remissa molitionis opus aggressi sunt, cuius sibi ipsi
 solertia sua ingenique dexteritate inventores auctoresque exstiterant.

διεσπύδαστο, ἔλαβε πάντας φόβος καὶ ἔκπληξις, καὶ οὐκ εἶχον
 ᾧ τινὶ τοῦ λοιποῦ τρόπῳ τὸ ἀσφαλές ἑαυτοῖς συντηρήσονται. ἦν
 γὰρ ἰδεῖν τὸν δῆμον ὅλον δι' ὅλου κλονούμενον τε καὶ ἀπορούμε-
 νον, ἄλλοτε ἄλλως ἀμηχανῶντα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ζωὴν κινδύ-
 νέοντα. οὐ γὰρ ὅπως ἕκαστος ἀπορούσῃται τὴν ἐφειστώσαν 5
 ἀνάγκην διὰ φροντίδος εἶχεν, ἀλλὰ πῶς ἢ μεθ' οἷας ἀλγηδόνος
 τῷ θανάτῳ προσομιλήσει τοῖς λογισμοῖς κατετέμενετο. φηγεῖν
 μὲν γὰρ οὐκέτι οὔτε πρόχειρον οὔτε ἀσφαλές ἦν, κύκλῳ τοῦ τέ-
 C χους τῶν βαρβάρων περιστώτων καὶ κατὰ τῶν πυλῶν ἐφειδρονόν-
 των· προσμένειν δὲ πάλιν ὁ κατ' ὀφθαλμοῦς οὐκ ἐδίδον κίνδυνος. 10
 πᾶσαν οὖν ἑλπίδα σωτηρίας προδόντες, καθάπερ ἱεροὶ τινες τὸ
 τεῖχος διήμεβον, τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς ἀπορούμενοι. πλήν
 ἔδοξε τισιν, ὄσοις οὐ κατέσβη τελείως τῆς ἀνδρίας ἢ θραυαλλίς,
 μεταξὺ τῆς προσδοκίας τῶν πολεμίων προεντρεπίσαι τινὰ τῷ τείχει
 εἰς ἀποτροπὴν τῶν ἐπερχομένων. τὰ δὲ ἦν πίσσα καὶ δᾶδες καὶ 15
 ἀσβεστος καὶ τινα ἄλλα, οἷς τρέφονται τὸ τάχος πυρὸς φλόγες,
 σκεύεσιν ὀστρακίνοις ἐπιτετηδευμένα, ὡς ἂν τῶν νηῶν τυχὸν ἐφορ-
 D μουσῶν τούτοις χρώμενοι καὶ διὰ μέσου τούτων ἔξακοντίζοντες
 ἀπράκτους αὐτοὺς τῆσδε τῆς ἐπιχειρήσεως ἀποδείξωσι.

34. Ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἀνθρώπων ἦν ἀπορούμενων ἔργα 20
 καὶ διαβούλια, ἦδη δὲ καὶ τῆς ἡμέρας τὸ φῶς τὸν νυκτερινὸν
 ζόφον δέιλεν, ἰδοὺ δὴ καὶ αἱ νῆες, ὡς εἶχον σκευῆς, κατὰ πολ-

16 τὸ om AP

mor invasit et trepidatio animique delectio, nec iam erat qua se ratione
 tutos ac incolumes servarent. vidiasses enim omnem populū multitudinem
 titubantem ac consilii inopem, aliumque alias anxium, ac vitam ipsam,
 eius palam alea, desperantem. neque enim quomodo imminentem quis-
 que necessitatem depelleret animis solliciti erant, sed quomodo quanto-
 que cruciata periret cogitationibus dissecabantur. fuga enim amplius
 neque in prompta nec tuta erat, cum muros barbari circumvallassent et
 portis insisterent: rursus vero manere non sinebat quod ob oculos di-
 crimem versabatur. omni igitur spe salutis abiecta, velut muti murum
 circuibant, infortunii immanitate attoniti. visum tamen est nonnullis, in
 quibus fortis animi scintilla non prorsus extincta erat, dum adhuc hos-
 tes expectarentur, ad eorum propulsandum impetum in muro picem et
 taedas et calcem aliaque quaedam, quibus flammae ignis melicerit in-
 nuntiantur, in vasis testaceis disposita praeparare, ut si forte naves adven-
 tassent, illis usi, hisque mediis ipsa haec eiuculantes, ab hac quoque ag-
 gressione repellerent et eorum conatus irritos facerent.

34. Cum vero haec quoque hominum titubantium facta ac consilia
 essent, iamque illucens dies noctis tenebras dissolveret, en et naves, ut
 erant instructae, per multa loca divisae in murum irrumpant, novumque
 quoddam ac incredibile cunctorum oculis spectaculum ingerunt. unum-

λοὺς τόπους διαιρεθεῖσαι τῷ τείχει προσέρρηξαν, καιρὸν τι καὶ
 παράδοξον θάμα ταῖς ἀπάντων ὕψει προδεικνύμεναι· ἐκάστη
 γὰρ αὐτῶν συζυγία ἐπεφέρετο τὴν σεισοφισμένην ἐκείνην τῶν ξυλο-
 συνθέτων πύργων κατασκευὴν, πολλῶ τῷ μέτρῳ τὴν τοῦ τείχους
 5 οἰκοδομὴν ὑπερβαίνουσαν, ἄνωθ' ἐν τε τοὺς βαρβάρους ἐξαλλομέ-
 νους καθάπερ τινὰς ἑξοιστρημένους ταύρους, καὶ τὸν ἄλεθρον
 πᾶσιν ἐπισειόντας. τότε δὴ τότε, ὅσοι τοῦ δήμου τῆς πόλεως τοῦ P 346
 μὲν θανάτου καταφρονήσαντες ἀφύκτου τε ὄντος καὶ κατὰ κόρης,
 ὡς εἰπεῖν, ἰσταμένου ὄλοι τῆς ἀγασίας ἐγένοντο; ἐπίδειξεν ἀνδρίας
 10 τοῦ κινδύνου τὴν ἀκμὴν ποιησάμενοι ἕστησαν γενναίως ἀδλοῦντες
 ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ παρ' ἑαυτοῦ ἔκαστος αὐτῶν ἐπεδείκνυτο·
 οὐ γὰρ εἶναι τέλειον πλησιάζειν τὰς νῆας, ἀλλὰ τὸ μὲν τοῖς συχοῖς
 βέλεσι τὸ δὲ τοῖς τοῦ πυρὸς ὑπεκκαύμασιν ἀπειργῶν αὐτὰς τοῦ
 προσπελάζειν τῷ τείχει καὶ τὰ παρ' ἑαυτῶν ἐνεργεῖν. ὅσοι δὲ τῆ
 15 δειλία τὴν ψυχὴν βληθέντες οὐδὲ προσβλέπειν τοῦ κακοῦ τὴν πει-
 ραν ὑπὸ τῆς ἄγαν ἀμυχανίας ἐλόχων, ἑαυτοὺς τοῦ τείχους κατὰ
 μικρὸν ὑποσύροντες ἐπὶ τὰς ἀκρωρείας τῆς πόλεως ἔφευγον, καὶ B
 λοιπὸν θαρρεῖν ἐδίδουν τοῖς ἐναντίοις. ὡς γὰρ εἶδον κατὰ τινα
 τόπον τοῦ τείχους τὴν οἰκοδομὴν πλέον τῶν ἄλλων διαρρηθεῖσαν,
 20 ἔνθα καὶ τοὺς ξυλίνους ἤμεν προπεπηγότες προβάλους, ἔγνων δὲ
 καὶ τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ ἐν αὐτῷ μᾶλλον τῷ τόπῳ διὰ βάθους
 χωρεῖν, μίαν συζυγίαν τῶν ἕξοιγμένων ἐκεῖ συνελάσαντες ὄθουν
 ταῖς κώπαις κατὰ μικρὸν, ἕως ἔφθασαν πλησίον ἐν αὐταῖς ταῖς

1 τα P 8 κόρης? 11 καὶ τὰ—ἐπεδείκνυτο om P
 12 τοῖς om P 22 χωροῦν A τῶν ἕξοιγμένων om P

quodque enim iugatarum navium par turrium ex lignis ingeniose structarum fabricam convehobat, murorum aedificio multo elatiorum; supra quas erant barbari subsillientes, aequae ac tauri oestro perciti, cunctisque interitum comminantes. tunc sane quotquot civium sprete morte, quae inevitabilis certaue immineret et ob oculos, ut aiunt, inque pupilla posita esset, toti certaminis ardore exarserant, fortis animi speciem ipsam periculi magnitudinem facientes, hi videlicet conserta pugna strenue dimicavere. haud enim omnino naves propinquare sinebant, sed partim telorum spissa grandine partim vero eiactis ignibus a muro arcebant ac noxam prohibebant. quotquot vero saucio formidine animo atque pavido erant, praeque ingenti mentis inopia nec ipsum mali incursum adversis oculis poterant aspicere, e muris sensim sese subtrahentes et ad tumulos elatioraque civitatis loca diffugientes hostes deinceps audaciores fecere. ut enim quodam mari loco structuram prae aliis magis ruinam facere viderunt, ubi scilicet nos ipsi lignea propugnacula praefixeramus, deprehenderantque aquam maris altiore sinu eo loco urbem aluere, iugatarum navium par illo inferentes paulatim remis impulerunt,

ἐπάλλεσι τὰ κατὰ πρόωρον τῶν νηῶν προσπελάσαντες. εἶτα ὡς
 ἐπεχείρουν κατ' αὐτῶν λίθους βυλεῖν οἱ τοῖς ξυλλίοις ἐγκαθήμενοι
C προβόλοις, μέγαν τινὰ καὶ τραχὺν ἀλαλαγμὸν ἐμβοήσαντες ἄνω
 τῶν ῥηθέντων μηχανημάτων ἐστῶτες οἱ βάρβαροι, λίθοις τε βα-
 λόντες οὐδέτι χειροπληθέειν ἀλλὰ καὶ λίαν παμμεγέθει καὶ ὧν **5**
 οὐδείς ἐδύνατο τὴν φορὰν ὑπομείναι, πῦρ τε διὰ τῶν σιφῶνων
 τῷ ἄερι φροθήσαντες, καὶ τινα ἄλλα σκεύη καὶ αὐτὰ πυρὸς ἀνάμε-
 στα εἶσω τοῦ τείχους ἔξακοντίσαντες, εἰς τοσαύτην ἔκπληξιν καὶ
 δειλίαν τοὺς ἐν τοῖς προβόλοις ὄντας ἐνέβαλον ὡς κατυπηδησαὶ τὸ
 τάχος καὶ πρὸς φνυγὴν ἐκτραπήναι καὶ κενὸν ἅπαντα τὸν περίπατον **10**
 τοῦ τείχους καταλιπεῖν. ἐπειδὴ δὲ τὸ τέλος εἶδον τῶν βεβουλευ-
 μένων (πάντες γὰρ καθάπερ ἔξ ἀνέμου φύλλα πρὸς τὴν γῆν κατε-
D φέροντο, οὐδὲ κατὰ τῶν κλιμάκων, ἀλλ' ὡς ἂν αὐτοὺς ὁ φόβος
 κατήπειγεν), ἕνα τινὰ τολμηρὸν βάρβαρον καὶ τῶν ἄλλων ὡς εἰκὸς
 μανικώτερον, *Αἰθίοπα τὴν χροιάν, ταῖς ἐπάλλεσιν ἐπαφήκαν.* ὁ **15**
 δὲ τὴν μάχαιραν ἦν ἐτόγγανε ταῖς χερσὶ κατέχων ἀναροπιζῶν, καὶ
 κατὰ τοῦ τείχους ἀλλόμενος, ἐπέμενε σκοπῶν τὴν ὁρμὴν τοῦ πλή-
 θους, εἴ γε μὴ πρὸς ἀπάτην ἀλλὰ πρὸς τελείαν φνυγὴν ἐκείθεν
 ἔξέκλινε. καὶ γὰρ ὑφωρῶντο μὴ τινα κεκρυμμένην ἐνέδραν ἔχωσιν
 οἱ τῆς πόλεως ἐν ταῖς ἀγνιαῖς, δι' ἧς αὐτοὺς εἰς πολλὰ διαιρεθέν- **20**
 τας δολερῶς κακουργήσονται, καὶ ἀμφέβαλλον τῶς μὴ ἀπροόπτως
847 οὕτως προσχωρεῖν τῇ πόλει καὶ τὰ παρ' ἑαυτῶν ἐνεργεῖν. ὅτε δὲ
 ταῖς ῥιπίσι τῆς βαρβαρικῆς μαχαίρας ἔξαστράπτων ὁ ἀὴρ κατὰ-

2 βάλλειν A

16 ἔτυχε A

19 ὑφωρῶτο P

donec ipsa propugnacula navium prorae contingere. tamque his qui in
 ligneis propugnaculis positi erant in eos lapides iacere incipientibus,
 magno horrendoque sublato clamore ac ululatu, supra eas quas dicebam
 machinas stantes barbari, nec manualia duntaxat sed quam immanissima,
 et quorum impetum nullus sustinisset, convolventes saxa, ignemque si-
 phonibus aëri insufflantes, atque alia vasa (ipsa quoque igne plena) intra
 murum iacientes, tantum metum ac stuporem illic constitutis praesidia-
 riis incusserunt, ut quam celerrime exsistentes in fugam verterentur
 omnemque muri aream vacuum desererent. ubi autem voti se compotes
 factos esse viderunt (omnes enim velut a vento excussa folia in terram
 proruebant, neque per scalas, sed ut eos pavor raptabat), unum quem-
 piam audacis animi barbaram, ceterisque, ut videbatur, maiori fretum
 vesania, colore nigerrimum, in propugnacula immittit. is ensen, quem
 in manibus gestabat, rotans, inque murum insiliens, ac moras in eo tra-
 hens, multitudinis impetum observabat, num scilicet fraude, an quod
 omnino fugam fecissent, inde abscessissent: verebantur enim ne insidiis
 adversus eos in occulto per angiportus vicosque dispositis cives se in
 multa divisos agmina malo dolo, gravi ullo damno afficerent; dubique
 hactenus subsistebant, ne sic improvise in urbem irrumperent exque
 genio illius vastitatem darent. at ubi barbarici ensis frequenti circum-

δηλον ἐποίει πανταχοῦ τῶν πολεμίων τὴν εἴσοδον (καὶ γὰρ ἦν ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας), τότε δὴ πάντες τοῦ κακοῦ τὴν ἐκβασιν θεασάμενοι ἐτρέποντο ἄλλος ἄλλαχοῦ, τῷ θανάτῳ συναλνούμενοι. ὁ δὲ ἦν ἐφροσῶς καὶ μηδεμίαν τοῦ λοιποῦ πυραχωρῶν ἐπίνοιαν δι' ἧς αὐτὸν ὑπεκκλίνωσιν.

35. Ἐίτα ὡς ἅπαν κενωθὲν τὸ τεῖχος εἶδον οἱ βάρβαροι, καὶ τὸ ἀσφαλές ἑαυτοῖς εἶχον ἐκ τῆς τοῦ πλήθους ἀνυποστάτου φυγῆς, σπουδῇ τῶν νηῶν ἐκβάντες καὶ τῶν ἐπάλλξεων εἴσω καταπηδήσαντες τὰς τε πύλας ἀναρριπίσαντες ἐδήλουν καὶ ταῖς ἄλλαις Β
10 ναοσι τῶν πεπραγμένων τὸ πέρας, αἵτινες σπουδῇ καὶ αὐταὶ παρὰ τὰς διεξόδους ἐγγύθεν προσορμισθεῖσαι ἔπεμπον τῇ πόλει τοὺς βαρβάρους, τὰ σώματα γεγυμνωμένους, μικρῶ τινὶ μόνῳ περιβολαίῳ τὰ κατὰ τὴν αἰδῶ ἐγκαλύπτοντας, τὰς μαχαίρας ἔχοντας ἐν χερσίν· οἱ καὶ ἔνδον γενόμενοι πρῶτον μὲν οὖς εὔρον ἔτι περὶ τὸ
15 τεῖχος ἐνστρεφόμενοι, εἴτε τῷ φόβῳ βληθέντας καὶ κινήθηνοι μὴ δυναμένους παρεθέντος αὐτοῖς ἐκ τοῦ φόβου τοῦ σώματος, εἴτε πάλιν τοῖς ῥηθείσι πτώμασι συγκλυσθέντας καὶ πρὸς τὴν φυγὴν ἀπελπίσαντας, τούτους τὸ τάχος ἀνείλον, εἰθ' οὕτω ταῖς λεωφόροις κατεμερίσθησαν. τὸ δὲ πλήθος τῆς πόλεως εἰς πολλὰ μέρη C
20 τμηθὲν διεθροεῖτό τε καὶ συνέλιετο, οὐκ ἔχον ὅπου περισωθεῖν ἢ τὴν συμφορὰν διακρούσῃται. ἦν γὰρ ἰδεῖν τότε τοὺς ἀνθρώπους

13 αἰδῶ] εἴσοδον P συγκαλύπτοντας A ἔχοντες A 16 τοῦ
post ἐκ om P 17 συνθλασθέντας A 20 διεθροεῖτο Com-
befsins, διεθρολλεῖτο AP 21 διακρούσεται A

actu effulgurans aër hostes in urbem pervadere atque ingredi palam fecit (erat namque hora diei tertia), tunc nimirum, tunc cuncti, mali eventum perspecto, alius alio, contrusi fato, diffugere, cum dira mors cunctis ingrueret, nec eius amoliendae ullum deinceps consilium ratioque sup-peteret.

35. Postmodum cum nudatum defensoribus murum barbari conspexissent, exque effusa multitudinis fuga nihil iam sibi periculi imminere intelligerent, statim navibus effusi inque propugnacula insilientes ac portas diffidentes reliquis quoque navibus gestorum exitum indicavere. quae et ipsae celeriter ad viarum exitus prope appulsae barbaros in urbem immittebant, corporibus nudos, exiguoque solum amictu verenda contactos, ac manus gladiis armatos. urbem porro ingressi primum quidem, quos adhuc in muris versantes offendere, sive metu percussos nec se movere valentes, corpore eis ex metu dissoluto, sive rursus iis quos dicebam casibus praecipitiisque contractos, sibi que fuga consulendi omni spe destitutos, quam cito trucidabant. tum per vicos ac plateas dispersi sunt: urbana autem multitudo, huc atque illuc multis partibus divisa, tumultuabatur et clamitabat angustiisque tenebatur, cum nulla salutis ratio aut depellendae calamitatis in promptu esset. vidisses enim tunc

ὡς ἀκυβέρνητα σκύφη τῆδε κάκεισε περιφερομένους, ἑλεεινὸν θάμα, ἄνδρας γυναῖκας νήπια, ἀλλήλοις συμπίπτοντας, ἀλλήλων ἐκκριμαμένους, ἀσπαζομένους τὸν οἴκτιστον ἐκείνον καὶ τελευταῖον ἀσπασμόν. εἴ ποῦ τις καὶ πατήρ ἐν αὐτοῖς πρᾶσβύτης, ἐπιπεσὼν τῷ τραχίλῳ τοῦ παιδὸς δεινὸν ἐπεκώκυε, τὸν χωρισμὸν οὐ φέρων, 5 ἀλλὰ τὰ μέλη κατέγων τοῦ φιλάτου, καὶ πρὸ τοῦ ξίφους τῷ φουσικῷ νυττόμενος πάθει τὸν θρήνον ἐαυτῷ διετίθει, "φεῦ μοι" λέγων, "ὦ παῖ, ἐν τίσει νῦν ἐξεταζόμεθα; τίνα ταῦτα τοῖς ὀφθαλμοῖς καθορῶ; εἰς τοῦτο γάρ σε ἐπιμελῶς ἐξέθρεψα, καὶ διὰ τοῦτό σε παιδευταῖς ἐξεδόμην καὶ συνέσει διαπρέπειν ἐν τοῖς ὀμήλιξι 10 διεσπούδασα, ἵν' ὅτε προσεδόκων ζηλωτὸς μὲν εἶναι τῆ εὐπαιδία, ἐπίφθορος δὲ τῆ ἐπὶ σοὶ καυχῆσει, μακαριώτερος δὲ πολλῶν ἄλλων πατέρων ὡς τοιοῦτον ἔχων εὐπρεπέστατον τέκνον, ἐράσμιον μὲν τὴν ἡλικίαν τοῦ σώματος, ἐρασιμώτερον δὲ τοῦ προσώπου τὴν θῆαν καὶ ἔτι μᾶλλον τῆς ψυχῆς τὴν ἰδέαν, τότε κατ' ὀφθαλμοῦς 15 ἰδέσθαι τὸν δλέθριον τοῦτον καὶ δυστυχέστατον ἀπὸ σοῦ χωρισμόν; καὶ διὰ τοῦτο μέχρι τοῦδε τῆ δυστήνω ταύτῃ τετήρημαι πολυῖ, ἵν' ὑπὸ βαρβάρων ἴδω κατακλιζόμενόν σου τὸ σῶμα καὶ τὰ φίλτατά μου καὶ παμπόθητα μέλη τῷ ξίφει τοῦ δημίου ἀηλεῶς διασπώμενα; οἴμοι, τίς γένωμαι; ποίαις ὄψει ταῦτα κατῖδω; ποῖον 20 ἐπὶ σοὶ ποιήσομαι θρήνον; εἶθε τοιοῦτου τύχοιμεν δημίου ὃς ἔμὲ πρῶτον τῆ μαχαίρα διέλοι, ἵνα μὴ καθυστερήσας θριμντέρας τοῦ

4 εἴ που] cf. p. 349 d
19 μοι?

8 ἐξετάζομαι A

16 ὄλεθρον A

homines velut navigia omni rectore destituta hac illacque procella circumferri, miserabile spectaculum, viros mulieres parvulos in se mutuo collabentes, ex se mutuo pendentes, infelicissimum illud supremumque dantes osculum ac consulantes. sicubi forte in eis pater vetulus in filii collum ruens maeste conquerebatur, separari non sustinens, sed carissimi membra tenens et ante ensem naturali punctus dolore atque affectu, sibi ipse luctum digerebat. "heu me, fili," aiebat, "in quibus nunc versamur! quaeenam haec oculis usurpo? eamne in rem diligenti cura educavi, proptereaque magistris tradidi, et ut maiore prudentia inter aequales fulgeres operam sumptusque locavi, ut cum plane proflis felicitate aemulandum me fore exspectabam, tuique gloriatione invidiam provocaturum, necnon aliis vulgo parentibus beatiorem, ut qui tali honestissimo filio praeditus essem, ipsa corporis statura amabili, vultusque ad aspectu amabiliori, magisque adhuc forma animae ac decore, tunc ob oculos extiosam hanc infortunatissimamque a te separationem videam? an ideo miseranda hac canitie huc aetatis proventus sum, ut corpus tuum a barbaris caedi amantissimaque ac desideratissima membra lictoris gladio cornam immaniter discerpi? heu me! quo me vertam? quibus oculis haec conspiciam? quo te luctu deplangam? utinam talem liceat nancisci lictorem, qui me priorem gladio diffindat, ne tardiore nece subla-

ξίφου ἐπὶ σοὶ τὰς ἀλγηδόνας αἰσθήσωμαι. ἐν τούτῳ τῷ μαιφόνῳ χάριτας ὁμολογήσω, εἶγε τῆς σφαγῆς ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ κατάρξεται γηραιῷ τραχήλῳ· εἰδ' οὕτω τῷ ἐμῷ λόθρῳ τὸ σὸν σπείσειεν **B**. αἷμα. καὶ γὰρ οὕτω τὴν πολλὴν ὀδύνην ὑποτέμει τῷ ἐγχειρή-
6 ματι.”

36. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἄλλοθεν δὲ πάλιν ἄλλος τις τῇ συννόμῳ γυναικὶ προστυχῶν, βύθιον τι καὶ μέγα στενάξας, τὴν κεφαλὴν τε κινήσας καὶ τὴν μορφὴν ἀλλοιώσας, προσδραμὼν αὐτῇ καὶ περιπλακείς τὴν συμφορὰν ἐτραγῶδει. “σαῖζου, γύναι,
10 καὶ τοῦ συννόμου μὴ ἐπιλάθου. ἤδη γὰρ ἡ μεγάλη στοργή, ἣν πρὸς ἀλλήλους ἐθέμεθα τῇ κοινωνίᾳ τῆς φύσεως, διακόπτεται σήμερον, καὶ ξίφος καινοτομεῖ τὴν συνάφειαν, καὶ θάνατος ἄω-
ρος τὴν συζύγιαν διόστησιν. οὐκέτι τὴν ζωὴν τῇ κοινότητι τῆς **C**
βιοτῆς ἐξανόμεν. σὺδεὶς ἡμῖν τοῦ λοιποῦ παιδοποιίας λόγος.
15 εἶθε μὴδὲ ταῦτα, ἃ νῦν ἡμῶς περιέστηκε νήπια, τοῖς ὀφθαλμοῖς κατείδομεν ἐξ ἀρχῆς. εἶθα τῇ σοφῷ ταῖς ἡμετέραις χερσὶν ἀπε-
δόθησαν, καὶ μὴ τοῖς θηροῖς τούτοις εἰς δυστυχή δουλείαν διετη-
ρήθησαν.” εἶτα τοῖς τέκνοις ἀναμιχθέντες καὶ τὸν θρόνον χορο-
20 στατήσαντες τὴν διαίρεσιν ἑκατέρων. ἀδελφός δὲ πάλιν ἀδελφῷ
συναντήσας καὶ φίλος φίλῳ, ὃ μὲν τὴν συγγένειαν ὃ δὲ τὴν μακρὰν
συνήθειαν ἀπεκάλετο. καὶ ἀπλῶς τῇ ἀμετρίᾳ τῶν κατὰ μέρος
θρήνων κραυγῆς ἀσήμερον πάντα πεπλήρωτο, ὥσπερ ἂν εἰς σφαγὴν **D**

6 οὕτως A

10 μὴ] μου Combeflaix.

tus acerbiores gladio super te cruciatus experiar! uno hoc cruento tor-
tori gratias agam, si a senili mea cervice ducto caedis initio tuam mox
sanguinem cruori meo libaverit. sic namque eoque molimine doloris par-
tem plurimam abstulerit.”

36. Et haec quidem iste, aliunde vero alius, quacum vixerat ac
quam contubernalem habuerat, uxorem offendens, imo ex pectore altum-
que trahens suspirium et caput movens vultumque immutans, ad eam
accurrens eique circumfusus ac stringens, dirum casum lugubri voce
plangebatur. “vale, mulier, meique coniugis obliviscere: iam enim ingens
illa amoris vis, quam inter nos sociali naturae vinculo ratam habuimus,
hodie discinditur, et gladius coniunctionem dividit, morsque intempesta
aeterno divortio coniugium dirimit. non ultra sociali iugo trahemus vi-
tam. nulla deinceps futura nobis prolis suscipiendae ratio. atque uti-
nam ne susceptos unquam circumstantes parvulos oculis usurpassemus.
utinam nostris manibus tumulto traditos hisce feris bestiis ad infelicem
servitutem minime servassemus.” tum se cum filiis immiscentes, ac velut
choro luctum sustollentes, divisionem exspectabant. frater vero rursus
fratri et amicus amico obviam facti, ille sanguinis necessitudinem defle-
bat, hic longam consuetudinem. et ut summa dicam, immensa turba eo-
rum qui singuli lamentis indulgebant, incondito clamore cuncta repleban-

ὡς ἀκυβέρνητα σκίαφη τῆδε κάκεισε περιφερομένους, ἑλεεινὸν θάλαμα, ἄνδρας γυναικας νήπια, ἀλλήλοις συμπίπτοντας, ἀλλήλων ἐκκριμαμένους, ἀσπαζομένους τὸν οἴκτιστον ἐκείνον καὶ τελευταῖον ἀσπασμόν. εἴ ποὺ τις καὶ πατήρ ἐν αὐτοῖς πρεσβύτης, ἐπιπεσὼν τῷ τραχήλῳ τοῦ παιδὸς δεινὸν ἐπεκώκυε, τὸν χωρισμὸν οὐ φέρων, ἀλλὰ τὰ μέλη κατέχων τοῦ φιλιότου, καὶ πρὸ τοῦ ἕξους τῷ φροσιπῷ νυτιόμενος πάθει τὸν θρήνον ἑαυτῷ διετίθει, "φεῦ μοι" λέγων, "ὦ παῖ, ἐν τίσει νῦν ἐξεταζόμεθα; τίνα ταῦτα τοῖς ὀφθαλμοῖς καθορῶ; εἰς τοῦτο γὰρ σε ἐπιμελῶς ἐξέθρεψα, καὶ διὰ τούτο σε παιδευταῖς ἐξεδόμην καὶ συνέσει διαπρέπειν ἐν τοῖς ὁμηλίαι; 10
 P 348 δεισπούδασα, ἴν' ὅτε προσεδόκων ζηλωτὸς μὲν εἶναι τῇ ἐπαυδαίᾳ, ἐπιφθονος δὲ τῇ ἐπὶ σοὶ καυχῆσει, μακαριώτερος δὲ πολλῶν ἄλλων πατέρων ὡς τοιοῦτον ἔχων εὐπρεπέστατον τέκνον, ἑρασμιον μὲν τὴν ἡλικίαν τοῦ σώματος, ἑρασιμιώτερον δὲ τοῦ προσώπου τῆς θείας καὶ ἔτι μᾶλλον τῆς ψυχῆς τὴν ἰδέαν, τότε κατ' ὀφθαλμοῦς 15
 P 348 ἰδέσθαι τὸν ὀλέθριον τοῦτον καὶ δυστυχεστάτον ἀπὸ σοῦ χωρισμόν; καὶ διὰ τοῦτο μέχρι τοῦδε τῇ δυστήνῳ ταύτῃ τετήρημαι πολιῶ, ἴν' ὑπὸ βαρβάρων ἴδω κατακλιζόμενόν σου τὸ σῶμα καὶ τὰ φίλτατά μου καὶ παμπόθητα μέλη τῷ ἕξει τοῦ δημίου ἀνηλεῶς διασπώμενα; οἴμοι, τίς γένομαι; ποίαις ὄψεσι ταῦτα κατἴδω; ποῖον 20
 ἐπὶ σοὶ ποιήσομαι θρήνον; εἶθε τοιοῦτον τύχοιμεν δημίου ὃς ἴμει πρῶτον τῇ μαχαίρᾳ διέλοι, ἴνα μὴ καθυστερήσας δριμυτέρας τοῦ

4 εἴ πον] cf. p. 349 d
 19 μοι?

8 ἐξετάζομαι A

16 ὀλεθρον A

homines velut navigia omni rectore destituta hac illacque procella circumferri, miserabile spectaculum, viros mulieres parvulos in se motus collabentes, ex se mutuo pendentes, infelicissimum illud supremumque dantes osculum ac consalutantes. sicubi forte in eis pater vetulus in filii collum ruens maeste conquerebatur, separari non sustinens, sed carissimi membra tenens et ante ensem naturali punctus dolore atque affectu, sibi ipse luctum digerebat. "heu me, fili," aiebat, "in quibus nec versamur! quaeenam haec oculis usurpo? eamne in rem diligenti cura educavi, proptereaque magistris tradidi, et ut maiore prudentia inter aequales fulgeres operam sumptusque locavi, ut cum plane prolis felicitate aemulandum me fore expectabam, tuique gloriatione invidiam provocaturum, necnon aliis vulgo parentibus beatiorem, ut qui tali honestissimo filio praeditus essem, ipsa corporis statura amabili, vultusque ad aspectum amabiliori, magisque adhuc forma animae ac decore, tunc ob oculos exitiosam hanc infortunatissimamque a te separationem videam? an ideo miseranda hac canitie huc aetatis provectus sum, ut corpus tuum a barbaris caedi amantissimaque ac desideratissima membra lictoris gladio cornam immaniter discerpi? heu me! quo me vertam? quibus oculis haec conspiciam? quo te luctu deplangam? utinam talem liceat nancisci lictorem, qui me priorem gladio diffundat, ne tardiore necesse ambla-

ματος· οἱ δὲ τῇ γῇ προσειρόντες τὰ γόνατα, κρουνοὺς τε δακρύων ἐκβλύζοντες, ἀξίους παραδεχθῆναι τῆς κλήσεως διὰ τοῦ τοιοῦτου θανάτου τὸν θεὸν ἐλιτάνευον. ἄλλοι τῇ μνημῇ τῶν ἡμαρτημένων τομώτερον τοῦ ξίφους τὸ συνειδὸς νυττόμενοι τὸν ἀναλωθέντα χρόνον ἐπὶ μυταίῳ ἀνεκαλοῦντο μεταμελοῦμενοι. ἕτεροι μηδὲν τοιοῦτον ἐνεργῆσαι δυνάμενοι, ἀλλὰ τὸν λογισμὸν προδόντες τῇ ἀγωνίᾳ, ἴσταντο τρομώδεις, δίκην ἀψύχων δένδρων τὴν τομὴν ἀναμένοντες. ἄλλοι δὲ καθάπερ οἷστρω τῷ φόβῳ πληττόμενοι ἀκάθεκτοι ταῖς ὁρμητικαῖς ἦσαν· ἐξ ὧν καὶ πλείστοι πρὸς τὸ ἐκτὸς τοῦ τείχους ἀσυλλογιστως ἑαυτοὺς ἀκοντίσαντες ἢ τῷ πνύματι τὴν ζωὴν συνεπέραναν ἢ τοῖς ἐκείσε στρεφομένοις βαρβάροις ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν.

38. Τί δὲ τῶν γυναικῶν εἶπω πρῶτον, οἷς καὶ αὐτὸν τὸν ἄερα συνθρηγεῖν αὐταῖς ἐβιάζοντο, ἤγουν τὰς ἀνακλήσεις, τὰς οἰμωγὰς, τῶν τέκνων τὰς περιπλοκάς; οὐδ' εὐσχημονεῖν ἔτι βουλόμεναι νικηθεῖσαι τῷ πάθει, οὐδὲ τῆς ὄψεως τῶν ἀνδρῶν ἑαυτὰς ὑπεκκλίειν, ἀλλ' ἀναιδῶς φερόμεναι, τὰς κόμας ἔχουσαι λελυμένας καὶ τῶν πρὸς συστολὴν ἀμελήσασαι, ἤγοντο συνεκβοῶσαι τοὺς θρήνους καὶ τοῦ κινδύνου καταστενάζουσαι. εἴ ποῦ καὶ παρθένος ἐν αὐταῖς, ἢ μήπω τῆς οἰκουρίας προβῦσα ἀλλ' ἀσφαλῶς τηρουμένη τῷ γάμῳ καὶ σεμνότητι πῦσαν δεδιδαγμένη, τὴν αἰδῶ τῆς ὄψεως περιόρασα, καὶ μὴδ' ὅτι γυνὴ τυγχάνει τῷ δέει

2 ἀξίως Combef.

16 κνηθεῖσαι P

pore futuri aevi poenarum initium ducerent. alii, fixis terrae genibus largoque lacrimarum fonte perfusi, digne vocatione recipi istiusmodi mortis periculo deo supplicabant. alii delictorum memoria, omni gladio acutius conscientia vulnerati tempus vane insumptum dolebant, maestique paenitudine revocabant. alii nihil eiusmodi praestare valentes, nimisque doloris vi excussa ratione atque prodita, tremebundi stabant, velut prope inanimatae arbores ferri ictum exspectantes. alii velut oestro, metu percussi, contineri non poterant: quorum etiam plurimi inconsulta mente extra murum ruentes praecipites vel casu allisi vitam finire, vel ipsi se barbaris illic consistentibus tradidere.

38. Mulierum autem quid prius referam, quae vel ipsum aërem una secum planctum edere cogebant, compellationes scilicet et eiulatus liberorumque amplexus? hae gravi dolore concitae nec decorum tenere nec virorum se conspectibus subducere volebant, sed impudentia actae, solutis crinibus, omniumque oblitae quae ad modestiam ac verecundiam faciunt, flebili clamore adversusque periculum gemitu, bacchantium more cursitabant. inter eas et virgines, necdum domo prodire solitae, sed quae tuto alligandae servarentur connubio omnemque modestiam essent edoctae, pulso ab ore pudore, et neque an mulieres essent, sexumque

συγκλεισθέντων προβάτων και συμμεγῆ φωνὴν ἀφιέντων. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν πρὸς τοὺς οἴκους ἀπέτρεχον, οἱ δὲ τὰς ὁδοὺς ἀπειλοῦσαν· ἄλλοι πρὸς τοὺς σεβασμίους οἴκους ἠλαύνοντο, ἄλλοι τὰς πόλεις τῆς πόλεως καταλαβεῖν ἔσπευδον. ἕτεροι δὲ πρὸς τὸ τεῖχος ἀνιέναι ἐβούλοντο μὲν, οὐ δεδόνητο δὲ ὑποκλαζούσης αὐτοῖς τῆς θυσιακῆς ἰσχύος τῇ προσδοκίᾳ τῶν φοβερῶν· οὐκ εἶχον γὰρ ὅπως διαίθωνται πρὸς τὸ κακόν, ἀλλ' ὅπου περ ἂν ἔτυχον γεγονότες τῆς πόλεως, κατὰ πρόσωπον εὕρισκον ἀπαντῶντα τὸν θάνατον, ὡς μηδὲν αὐτοῖς εἶναι λοιπὸν ἀσφαλές πρὸς ἐπίνοιαν.

P 349

37. Ἀλλὰ πῶς ἂν σοι τοῦ λοιποῦ τὴν καθ' ἡμῶς συμφο— 16
ρὰν, ὡ ἀνδρῶν λογιώτατε, ἢ τὴν ἐπαλληλίαν τῶν τοσοῦτων ἀνα—
ρῶν διαγράφωμαι; ποῖον τούτων πρῶτον εἰπὼν τοῖς ἄλλοις δευ—
τερεύειν παραχωρήσω; ἐπὶ τίνι τὴν γλώτταν κινήσω ἢ τὴν χεῖρα
πρὸς γραφὴν ἐξενέγκω; ἔξιστᾶ γὰρ μου τὸν νοῦν ἢ μνήμη τῶν
γεγονότων, καὶ οἶον ὄρᾳν πάλιν δοκῶν τῶν λεχθησομένων τὰ προ— 17
γμματα δυσεπιχείρητον τὴν περὶ τούτων ἐξήγησιν ἐπαισιθάνομαι. ἢ
γὰρ ἀνατύπωσις τῶν γεγονότων ὡσανεὶ πραττομένων τῇ ψυχῇ δεῖ
τῆς μνήμης τὸν κίνδυνον εἰκονίζουσα καὶ διαμορφουσα τῇ φαντα—
B σίᾳ τὰ πράγματα, τὴν ὁρμὴν τοῦ λέγειν ἐπέχειν βιάζεται. οὐδὲ
γὰρ ἦν τὰ τελούμενα τότε! οἱ μὲν πρὸ τῆς σωματικῆς τὴν τῆς
ψυχῆς πλέον δεδιότες πανωλεθρίαν πρὸς τὸ θανεῖν ἐδυσσώφρονον,
ἀρχὴν τῶν ἐκείθεν κολάσεων τὸν χωρισμὸν ἠγούμενοι τὸν τοῦ σώ-

14 γράφειν P 17 ὡσανεὶ Combesius, ὡς ἂν εἰ AP 22 τὴν
ἐκείθεν κολάσεως P

tar, velut si oves ad iugulandam conclusae commixtam vocem edereat. horum namque alii ad domos confugiebant, alii vias observabant, alii ad venerabiles aedes contendebant, alii ad portas civitatis properabant, alii muros conscendere in animo habebant, nec tamen poterant, collapsa in eis naturali virtute malorum expectatione. nam nesciebant quo se modo ad malum compararent: sed quovis civitatis loco constitissent, adversam facie occurrentem sibi mortem offendebant, ut nullum iam eis reliquum esset consilium, quo rebus suis tuto prospicerent.

37. Sed quamnam tibi ego ratione subsequens calamitatem, virorum eruditissime, aut tantorum malorum longam seriem catenamque describam? quod horum primum assumens, secundas reliquis partes adscribam? cuius argumento movebo linguam, aut ad scribendum manum extendam? rerum enim gestarum dirique casus memoria mentem sede deicit; ac qui prope oculis res ipsas quas dicturus sum videre videat, quam earum ardua narratio sit plane sentio. rerum namque mente informatio, ut quae ipsum coram animo gestorum periculum per memoria simulacro exhibeat ac phantasiae (vi scilicet cogitandi) effingat ac repraesentet, orationis impetum retardat ac inhibet. qualia enim erant quae fiebant per eas angustias? alii, animi potius quam corporis solam reformidantes, aegre mortem ferebant, qui videlicet separationem a cor-

πεπόνθασιν, ἔχουσι γυνῶναι πάντες οἱ τῶν θείων καταφρονηταὶ δια-
τάξεων ὡς κακία πλεονεκτοῦντας οὐδὲν αὐτοὺς τῆς δεσποτικῆς
ἀπειλῆς τῶν σωτηρίων βοηθημάτων ἐξαιρήσασθαι δυναθήσεται.

39. Ὡς γὰρ κατὰ πᾶσαν εἰσελθόντες διμερίσθησαν τὴν
5 πόλιν οἱ βάρβαροι, εὐθὺς πᾶσα ἡλικία καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων
ὑπ' αὐτῶν ἀνήρητο. οὐδὲ γὰρ ἦν οἶκος αὐτοῖς οὐδεὶς πάσαι προ- D
μεμηρόσι καὶ τὴν καθ' ἡμῶν διαψῶσιν ἀπώλειαν, ἀλλὰ καὶ γέρον
καὶ ἀκμάζων ἔτι καὶ νεανίσκος καὶ πᾶς ὁ προστυχὼν ἔργον τοῖς
μιαυφόνοις ἦν, οὐδὲ καιρίας κατ' αὐτῶν ἀφίεσι πληγὰς, ἀλλ' ὡς
10 ἂν αὐτοὺς ἐνδιατρίβειν ποιῶσι τοῖς ἀλγεινοῖς, τὰ πρὸς τὸν νῶτον
μέρη καὶ τοὺς μηρούς κατατέμνοντες σχολάζειν αὐτοὺς τῇ τελειώ-
σει παρεβιάζοντο. καὶ οὐδ' οὕτως ὁ πολιορκῶν αὐτοὺς ἐνεπίμ-
πματο θυμός, ἀλλ' ὅτι μὴ πολλάκις δύνανται θνήσκειν μακρικῶς
ἐδυσφόρου. ἵνα γὰρ τὴν θηριώδη καὶ ἀδάμαστον ἐκείνην ὄρεξιν
15 ἐμφορήσωσιν, οὐδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο κατ' ἀρχὰς τοῦ κινδύνου,
οὐδὲ παίδων αὐτῶν, ὧν τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον ἄγειν βιάζεται πολ-
λάκις καὶ θηρῶν ὀφθαλμοὺς εἰς συμπύθειαν· ἀλλ' ἦν ἐπ' ἴσης P 851
ἅπασιν ἡ τομή, καθάπερ ἐν χλοηφόρῳ πεδίῳ, πᾶν τὸ παρατυχὼν
ἐκθερρῶσα, ὡς ἐν βρυχεία καιροῦ ῥοπῇ ἄοικον ἀποδειχθῆναι τὴν
20 πόλιν τὴν πρὸ μικροῦ στενοχωρουμένην καὶ τοῖς πλήθεισι βριθου-
σαν. καθὼ γὰρ φθάσαντες εἴπομεν, τὸ μὲν τοῦ δήμου τὰς ἀκρω-
ρείους κατελήφει κατὰ τὴν καλουμένην ἀκρόπολιν συνελαθέν, ἢ τὴν
περιοικίδα τοῦ ὀσίου Δαβὶδ ὑνομαζομένην (τοῦτο γὰρ μᾶλλον τῆς

possent omnes divinarum legum contemptores, cum maiorem in modum nequitiae indulgent seque vitio mancipant, nullo se ab ira dominica iustaque ultione liberatum iri salutari subsidio.

39. Ut itaque ingressi per omnia urbis loca dispersi sunt barbari, omnis aetas omneque hominum genus ab eis confestim trucidatur. neque enim ulla eis miseratio erat, qui pridem rabie exarsissent nostramque internecionem sitirent: sed et senex et florenti adhuc aetate atque iuvenis, quisquis denique occurrisset, gladio necabatur. nec vero letali statim vulnere feriebant, sed ut diutius doloribus excruciant, quae circa dorsum coxasque sunt concidentes, tarda eos nece conficiebant. ac ne sic quidem exsatiabatur eos obsidens furor, sed quod non saepius mori poterant, immanitatis rabie gravius dolebant. ut enim belluinam illam ac indomitam libidinem satiarent, nec mulieribus mali initio neque pueris ipsis pepercerunt, quorum immatura aetas haud raro etiam ferarum oculos ad miserationem cogit; sed cunctis perinde indicta excisio erat, quae velut in prato herbescente quicquid obvium esset demeteret. hincque adeo factum est ut brevi temporis momento urbs, quae paulo ante vix non angusta habitatoribus erat ac plebe constipata, deserta vilesceret. ut enim superius diximus, populi pars collium cacumina ad acropolim sic dictam (i. e. arcem) occupaverat, aut quam sancti Davidis

λογιζομένη, διήει τῆς ἀγορᾶς ἐν μέσῳ, ταῖς ἄλλαις γυναίξι κο—
 P 350 νωοῦσα τοῦ θρήνου καὶ δεινὸν ἀλαλάζουσα. μονασταὶ δὲ κα—
 μονάζουσαι, ὅσοι τὴν προσπάθειαν τοῦ βίου κομιδῆ νείοι ὑπάρχον—
 τες τῷ φίλτρῳ τῆς ἀρετῆς ἀπεισεύσαντο, ἑαυτοῖς μόνοις καὶ θε—
 ζῶντες, τῶν ἀσκητηρίων ἐκβάντες καὶ ταῖς πλατείαις διασπαρ—
 τες τῆς πόλεως τὸν κοινὸν ὕλεθρον γοερῶς ἐκλαυθμύριζον. ἔ—
 δὴ μοι καὶ θάμβος ἐπέρχεται, ὅταν κατὰ νοῦν λάβω τὴν ποικίλην
 καὶ διάφορον ἀρετὴν τῶν Ναζηραίων ἐκείνων, ἣν καταμόνας ἐφ—
 λοπόνουν, ἧτοι τὴν πάννυχον ψαλμωδίαν καὶ τὴν ἱερὰν παρθεσία—
 τὴν τε ἐκτενῆ προσευχὴν καὶ τὸ ἀκατάπανστον δάκρυνον, πῶς τὴν 10
 πρὸς ἡμᾶς θείαν οὐ . . . συμπαύθειαν, πῶς οὐ καταγγηγήσαντο
 B τὴν πόλιν, πῶς οὐκ εὐρον ἑπαθλον ἀρετῆς τὴν ἀποφυγὴν τοῦ κ—
 δύνου, συνελήφθησαν δὲ μᾶλλον καθάπερ ἀνεπισκόπητα πρόβατα,
 πάντες τῆς μαχαίρας γεγονότες καὶ τῷ κλήρῳ τῶν ἁμαρτωλῶν τῆς
 σφαγῆς κοινωνήσαντες. πλὴν ἠγοῦμαι ὅτι τούτων μὲν ὁ θάνατος, 15
 ὡς φησὶν ὁ ψαλμὸς, τίμιος γέγονεν ἐναντίον κυρίου, κὰν τοῦτο
 τοῦ σοφοῦ τοὺς οἰκέλους δούλους τιμήσαντος, ἵνα μετὰ τῆς λα—
 πῆς ἀρετῆς καὶ τὸ τέλος μαρτυρικὸν ἀπενέγκωνται, ὡς ἂν ἐπιθε—
 ψιλεύσῃται τούτοις τὰ τῆς ὑπομονῆς γέρα καὶ τῶν ἀρετῶν ἐκ—
 C νων ἀγαθῶν τὴν ἀντίδοσιν· ἡμῶν δὲ τὸ πλῆθος παραπτώσεων οὐ 20
 μόνον τὰς τούτων ἐντεύξεις ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν μαρτύρων πρεσβείας
 ἀσυντελεῖς δειχθῆναι πεποίηκεν, ἵν' ἡμῶν παθόντων ὑπερ ἦη

6 γοερῶς A

10 πῶς τὴν—συμπάθειαν om A

13 ἀπει—

σποκα A

17 δούλους om P

20 δὲ om A

suum graviore metu cogitantes, medio foro, pari ac maritalae plantae
 diroque eiulatu vagabantur. monachi ipsi ac moniales, quotquot ipso iam
 aetatis flore iunioresque virtutis amore saecularis vitae affectum libidi—
 nemque excusserant, sibi solis deoque viventes, monasteriis egressi et
 per plateas civitatis dispersi commune excidium eiulata lugebant. his
 magnopere miror ac stupeo, ipse mente reputans multiplicem diversaque
 generis dictorum Nazaraeorum virtutem, quam colebant solitarii, noctur—
 nas modulatis psalmorum vocibus productas vigiliis, sacram virginita—
 tem, continuas preces iugesque lacrimas; quomodo nihil nobis divinae
 conciliarunt miserationem? quomodo fidem suam ad urbis incolmitatem
 non obstrinxerunt? quomodo non virtutis praemio consecuti ut a peri—
 culo liberarentur? sed magis velut oves absque pastore comprehensi
 omnes ferro iugulati sunt, parique cum sceleratis nece interierunt? enim—
 vero horum mortem pretiosam apud dominum, ut psalmus loquitur (115
 15), arbitror existitisse, cum hoc quoque dei sapientia caros suos ac fa—
 mulos honoraverit, ut cum reliquis virtutibus martyrii quoque laeta
 clarescant, patientiae munera eis cumulatus reponens, arcanorumque
 bonorum praemia largiens: nostrorum vero scelerum multitudinem non
 solum horum preces, sed et martyrum intercessionem inutiles reddidisse,
 ut ex iis quibus iam recentique exemplo sumus accepti malis, intelligere

πεπόνθασιν, ἔχουσι γινῶναι πάντες οἱ τῶν θείων καταφρονηταὶ δια-
τύξουσιν ὡς κακία πλεονεκτοῦντας οὐδὲν αὐτοῦς τῆς δεσποτικῆς
ἀπειλῆς τῶν σωτηρίων βοηθημάτων ἐξαιρήσασθαι δυναθήσεται.

39. Ὡς γὰρ κατὰ πᾶσαν εἰσελθόντες διεμερίσθησαν τὴν
5 πόλιν οἱ βάρβυροι, εὐθὺς πᾶσα ἡλικία καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων
ὑπὲρ αὐτῶν ἀνήρητο. οὐδὲ γὰρ ἦν οἶκος αὐτοῖς οὐδεὶς πάλαι προ- D
μεμηγρόσι καὶ τὴν καθ' ἡμῶν διαψῶσιν ἀπώλειαν, ἀλλὰ καὶ γέρον
καὶ ἀκμάζων ἔτι καὶ νεανίσκος καὶ πᾶς ὁ προστυχὼν ἔργον τοῖς
μιαιφόνοις ἦν, οὐδὲ καιρίας κατ' αὐτῶν ἀφιέισι πληγὰς, ἀλλ' ὡς
10 ἂν αὐτοὺς ἐνδιατρίβειν ποιῶσι τοῖς ἀλγεινοῖς, τὰ πρὸς τὸν νῦτον
μέρη καὶ τὸς μηροὺς κατατέμνοντες σχολάζειν αὐτοὺς τῇ τελειώ-
σει παρεβιάζοντο. καὶ οὐδ' οὕτως ὁ πολιορκῶν αὐτοὺς ἐνεπι-
πλάτο θυμὸς, ἀλλ' ὅτι μὴ πολλάκις δύναται θνήσκειν μακρικῶς
ἐδυσφύρουσιν. ἵνα γὰρ τὴν θηριώδη καὶ ἀδάμαστον ἐκείνην ὄρεξιν
15 ἔμφορήσωσιν, οὐδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο κατ' ἀρχὰς τοῦ κινδύνου,
οὐδὲ παιδῶν αὐτῶν, ὧν τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον ἄγειν βιάζεται πολ-
λάκις καὶ θηρῶν ὀφθαλμοὺς εἰς συμπάθειαν· ἀλλ' ἦν ἐπ' ἴσης P 851
ἅπασιν ἡ τομὴ, καθάπερ ἐν χλοηφόρῳ πεδίῳ, πᾶν τὸ παρατυχὼν
ἐκθερίζουσα, ὡς ἐν βραχεῖα καιροῦ ῥοπή ἄοικον ἀποδειχθῆναι τὴν
20 πόλιν τὴν πρὸ μικροῦ στενοχωρουμένην καὶ τοῖς πλήθεισι βριθου-
σαν. καθὼς γὰρ φθάσαντες εἶπομεν, τὸ μὲν τοῦ δήμου τὰς ἀκρω-
ρειὰς κατεῖλθε κατὰ τὴν καλουμένην ἀκρόπολιν συνελαθὲν, ἣ τὴν
περιοικίδα τοῦ ὁσίου Δαβὶδ ὑνομαζομένην (τοῦτο γὰρ μᾶλλον τῆς

possent omnes divinarum legum contemptores, cum maiorem in modum
nequitiae indulgent seque vitio mancipant, nullo se ab ira dominica iusta-
que ultione liberatum iri salutari subsidio.

39. Ut itaque ingressi per omnia urbis loca dispersi sunt barbari,
omnis aetas omneque hominum genus ab eis confestim trucidatur. neque
enim ulla eis miseratio erat, qui pridem rabie exarsissent nostramque
internecionem sitirent: sed et senex et florenti adhuc aetate atque iuve-
nis, quisquis denique occurrisset, gladio necabatur. nec vero letali sta-
tim vulnere feriebant, sed ut diutius doloribus excruciantur, quae circa
dorsum coxasque sunt concidentes, tarda eos nece conficiebant. ac ne
sic quidem exsatiabatur eos obsidens furor, sed quod non saepius mori
poterant, immanitatis rabie gravius dolebant. ut enim belluinam illam
ac indomitam libidinem satiarent, nec mulieribus mali initio neque pue-
ris ipsis pepercerunt, quorum immatura aetas haud raro etiam ferarum
oculos ad miserationem cogit; sed cunctis perinde indicta excisio erat,
quae velut in prato herbescente quicquid obvium esset demeteret. hinc-
que adeo factum est ut brevi temporis momento urbs, quae paulo ante
vix non angusta habitatoribus erat ac plebe constipata, deserta vilesce-
ret. ut enim superius diximus, populi pars collium cacumina ad acro-
polim sic dictam (i. e. arcem) occupaverat, aut quam sancti Davidis

λοιπῆς ὑπερανέχουσι πόλεως, ἔνθα δὴ καὶ πλήθος ἦν μοναχῶν
 ἐνυμέτων πάντων καὶ τῆς οὐρανόου πολιτείας ἤξιωμένων), τὸ δὲ
 B πάλιν ταῖς δυοὶ πύλαις προσερόη ταῖς πρὸς δύσιν ἀφορώσας τῆς
 πόλεως, μίαν ἐχόντων πάντων σπουδῆν, τοῦ ξίφους διεκφυγῆν
 τὴν τομῆν. ἀλλ' οὐδὲν πλέον τῶν ἄλλων διήρουν, τῶν πυλῶν 5
 ἐκτὸς τῶν βαρβάρων ἐφεδρευόντων, καὶ μὴδ' ἄλλως ἔχοντες εὐχε-
 ρῶς ὑπερβῆναι, τῷ συνωθισμῷ πιέζοντες ἀλλήλους καὶ τὴν διέσο-
 δον ἀποφράττοντες. (40) οἷον γὰρ ἐγεγόνει κακὸν κατὰ τὴν
 καλουμένην Χρυσῆν πύλην! πῶς παρανοῶσαι ταύτην βουληθέντες
 μικρὸν, ὅσοι τοῦ δήμου τῷ τόπῳ συνεροῦσαν, διήμαρτον τῆς 10
 ἐπιχειρήσεως! μόνον γὰρ ὅτι τὰς πύλας ἀλλήλων διέστησαν, καὶ
 C τῷ ἰδίῳ πιλήματι πάλιν ἐν ἑαυταῖς συνδρομεῖν αὐτὰς κατηγάκα-
 σαν· οὕτω δὲ ἔχοντας αὐτοὺς καταλαβόντες οἱ δυσμενεῖς οὐκέτι
 καθ' ἓνα τοῖς ξίφεσιν ἀγῆρουν, ἀλλ' ὡς εἶδον συνεσφγίμους
 ἀλλήλων τε ἐχομένους καὶ ἐκτραπῆναι μὴ δυναμένους, κατὰ κόρ- 15
 ρης αὐτοὺς τοῖς ξίφεσιν ἔπαιον, ὡς μετὰ τὴν πληγὴν διαιρεῖσθαι
 τοῦ πρυστυχάντος τὴν κεφαλὴν, καὶ τοῖς ὁμοίοις τῆδε κάκειοι τὰ
 μέρη συμπύπτειν, καὶ μὴδὲ μετὰ θάνατον τῆ γῆ δίδουσαι ἀλλ'
 ἔτι παρακρατεῖσθαι τοῖς λοιποῖς σώμασιν, ἕως πάντων ἀναιρέθη-
 των, καὶ ὡσπερ τοῦ ὑποστηρῆζοντος, τῆς ἀπάντων λέγου ζωῆς 20
 διαδράσης, αἵματος ἀλλήλων καθάπερ καὶ τῆς τελευτῆς κοινω-
 νήσαντα.

1 ὑπερανέχει Combef.

9 χρυσῆαν A

10 συνεροῦσαν A

12 συνδρομεῖν P

viciniam vocant. quae regio reliqua urbe altiore situ eminet; ubi etiam
 monachorum multitudo erat, viri omnes virtute clari caelestique institut-
 digni habiti. pars vero rursus ad duas portas, ad occidentalem urbem
 plagam respicientes, confluerant, in hoc unum cunctis operam confe-
 rentibus, ut gladii ictum effugerent. sed nihil his melius cessit quam
 aliis, cum iam barbari extra portas insiderent, nec alioqui facile eis esse
 ut transirent, cum alter alterum pulsando comprimerent exitumque ob-
 struerent. (40) quantum enim contigit malum in porta quam Auream
 vocant? quomodo, qui eo confluerant (omnis illa populi pars) cum ali-
 quantulum aperire voluissent, conatu frustrati sunt? vix enim valua-
 diducere coeperant, cum conferta hic multitudine atque agmine in se ror-
 sus coire nectique compulerunt. quos ita constipatos cum hostes offen-
 dissent, non iam viritum ensibus obtruncabant, sed ut illos inter se com-
 pressos, aliosque aliis haerentes averti non posse conspexerunt, in fa-
 ciem gladiis caedebant, adeo ut post ictum cuiusque diviso capite hinc
 inde partes dissilirent et ad similia utrinque membra conciderent. ac
 neque post mortem humo mandabantur, sed cum reliquis adhuc corpori-
 bus pari acervo tenebantur, donec omnibus trucidatis, ac velut ful-
 ciente, omnium scilicet eliminata vita, uti morte sic et cruore socio
 iungerentur.

41. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ περὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ἣν κα· D
 λουσί *Λιταίαν*, *πρυχθῆναι συνέβη*. καθὼς γὰρ ἔφαμεν, τῶν
 ἄλλων τὰς μὲν πρὸς θάλασσαν ἔξαγούσας αὐτοὶ προκατεῖχον οἱ
 βάρβαροι, τὰς δὲ γε πρὸς ἀνατολὴν ἀφορώσας ἡμεῖς προαποκλεί-
 6 σαυτες ἡμεν, τὴν τοῦ πυρὸς μηχανήν, ἣν κατὰ τῶν ἔξω τοῦ προ-
 τειχίσματος πυλῶν προπεπόνθαμεν, καὶ ἐν αὐταῖς ὑφορώμενοι,
 ὡς λοιπὸν ἐκ τούτων πανταχόθεν ἀποροῦντα τὸν δῆμον πρὸς τὴν
 φρυγὴν περὶ τὰς ἀγυῖας μόνον εἰλεῖσθαι καὶ ἀπανταχοῦ τῷ θανάτῳ
 προσπίπτειν. σχεδὸν γὰρ ὀλίγοι, καὶ λίαν ὡς εἰκὸς εὐαριθμητοί,
 10 κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ λιμένος ἑαυτοὺς τῶν τειχῶν ἀκοντίσσαν-
 τες τὸν κίνδυνον ὑπέξέφυγον· καὶ τινες ἄλλοι τῆς κατὰ τὴν ἀκρό- P 352
 πολιν πόλης λάθρα ὑπεκδραμόντες πρὸ τοῦ τὴν συμφορὰν ὑφε-
 σταναίαι διεσώσαντο τὴν ζωὴν. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τῶν Σκλαβήνων
 ἡγούμενοι, πάλαι προμελετήσαντες τοῦτο καὶ τὰς κλείδας τῶν
 15 πυλῶν ἐκείνων προῦφελόμενοι. οὗς καὶ ἐχρήν, τὴν ἀκμὴν τοῦ
 κακοῦ θεασαμένους, παντὶ τῷ προστυχόντι παραχωρήσαι τὴν
 ἔξοδον· οὕτω γὰρ πολλοὶ τῶν αὐτόθι λαχόντων, πρὸ τοῦ τοδὸς
 βαρβάρους ἐπελθεῖν, τὸν θάνατον ὑπέξέκλιναν ἄν. οἱ δὲ τοιοῦτον
 μὲν οὐδὲν οὐδὲ εἰς τοῦν λαβεῖν ἠνέσχοντο· αἰεὶ δὲ τὸ οἰκτεῖον προ-
 20 ορώμενοι, καὶ ὅπως τὸν κίνδυνον διακρούσονται κὰν τούτῳ δια- B
 σκεψάμενοι, τὰς πόλεις μικρὸν παρανοήσαντες καὶ τὴν ὑπεκδρομὴν
 τομῶς ποιησάμενοι, ἕνα τιὰ τῷ τόπῳ καταλείποντες πρὸς τὸ μετὰ
 τὴν ἐκείνων ἔξοδον καὶ αὐθις ταύτας συγκλείσαι, οὕτω τῆς πάντων

3 θάνατον A οἱ om P
 τὴν A 17 τῶν om P

8 πανταχοῦ A
 18 ἀπελθεῖν AP

15 ἐχρήν τῷ

41. Hoc ipsum vero et in porta quam Litaeam vocant fieri conti-
 git. nam barbari, uti diximus, priores reliquis occupaverant portas,
 quae ad mare ducunt. quae vero ad ortum, nos ipsi ante occluseramus,
 in iis quoque suspectam habentes machinam, cuius in exterioris muri
 portis noxam labemque senseramus. hincque adeo omni undique prae-
 clusa fugae ineundae spe, populus in plateis solum volutabatur, inque
 mortis casses omni loco incursabat. vix enim pauci, valdeque, ut par
 est, numero exigui, in occidentali ora portus sese e muris proficientes
 periculum evaserunt. quidam etiam alii e porta quae ad acropolin (ar-
 cem scilicet) est, sese clam subducentes, cum necdum calamitas appe-
 tiisset, salutem consuluerunt. et hi fuerunt Sciaenorum duces, meditati
 fugam multo ante, atque portarum illarum claves eam in rem pridem
 suffurati. quos decebat, mali mole inspecta, cuius exitum permittere:
 sic namque multi ibi constituti, antequam adventassent barbari, caedem
 declinassent. hi tamen nihil eiusmodi in animum saltem inducere susti-
 nuerunt: sed suis semper rebus prospicientes, attentisque animi rationi-
 bus quomodo hinc quoque periculum a se depellerent, portas paululum
 subapertis seque prompte subducentes atque dilapsi, uno quodam ibi re-

Theophanes contin.

ἐπεβουλεύσαντο σωτηρίας καὶ τότε, πρόβασιν τινα πολλὰν κλισί-
μενοι, ὡς οὐ πρὸς φυγὴν ἐκτρέπονται, πρὸς ὑποδοχὴν δὲ μάλ-
λον τῶν Στρυμονιτῶν συμμάχων, τοῦ στρατηγοῦ δῆθεν τοῦ
προστάξαντος.

42. Οὐ πολλὰ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ξιφῆρεις οἱ βάρβαροι
ταῖς πύλαις ἐπέστησαν, καὶ οὐκέτι δυνατὸν ἦν οὐδὲ προσβλέψαι
C μόνον ἐκτὸς ἀκινδύνως τινά, μήτοι γε τὸν κίνδυνον ὑπαλόξαι.
κἀγὼ γὰρ αὐτὸς σὺν τῷ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς (δύο δὲ μοι εἶσα
οὗτοι νεώτεροι, τῆς ἑμῆς ἡλικίας ὑποβεβηκότες, οἱ μέχρι τοῦ
δεῦρο τῆς τε φρουρᾶς καὶ τῶν λοιπῶν ἀλλογενῶν μοι συγκατανοσῶν-
10 τες) κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν παρόντες εὐρέθημεν ἐν τῷ τόπῳ μετὰ
καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως οὐκ ὄλων. καὶ ὡς ἤδη τὴν
πονηρὰν ἐκείνην ὑπέστημεν ἐπιβουλὴν (μετὰ γὰρ τὸ πραχθῆναι
τὴν σκῆψιν τὸ συμβῆν ἐπεγνώκειμεν), ὀπισθόρμητοι πάντες, ἐκ-
στος ἡμῶν ὡς εἶχε τάχους, πρὸς τὴν πόλιν συνηλαυνόμεθα, ἄλλοι¹⁵
ἄλλαχοῦ διαμεθέντες, καθὼς ἂν ἦγεν ἡ συμφορὰ, τοῦ φέβου
διατιθεῖσα τὰ σχήματα. ἔδοξεν οὖν τῷ τε πατρὶ καὶ ἡμῖν, μῆναι
D πεφθακότων πρὸς ἡμᾶς τῶν βαρβάρων, εἰς τινα κύρνον τῶν κατὰ
τὸ ἐνδότερον τεῖχος ἀνιέναι τέως καὶ μὴ τῷ πλήθει συναταμίψ-
σθαι, ὡς ἂν τῶν πολεμίων τυχὸν ἐπιστάτων, τῶν ἄλλων διαμε-
20 θέντες καὶ μόνοι τούτοις κατὰ τῶν ἐπάλλξεων ἐνταχθέντες, ὄνη-
θῶμέν τινα πρεσβείαν τούτοις προσαγαγεῖν καὶ τὴν ζωὴν ἑαυτοῖς

10 συμφορᾶς P

14 ἐπεγνώκειμεν, καὶ ὀπισθόρμητοι P

licto, qui et rursus egressis illis portas clauderet, in eum modum omnium
saluti insidiati sunt, tunc quoque id dolo commenti, non se fugam ire,
sed potius ad socios Strymonitas suscipiendos (ita nimirum iubente præ-
tore) exire.

42. Nec multum temporis intercesserat, cum barbaris strictis gladiis
in portas ingruentibus nemo ultra tute vel saltem foras prospicere pote-
rat, tantum abeat ut periculum posset vitare. nam et ego ipse cum pa-
tre et fratribus, quos duos aetate iuniores atque ad hoc usque aevi meos
habeo tum captivitatis tum reliquarum aerumnarum consortes, eadem
hora cum aliis civibus, iisque non admodum paucis, eodem in loco co-
stiteramus. et ut iam tristes illas insidias passi sumus (postquam enim
fraus illis commissa est, nos-ram, uti gesta erat, cognovimus), retroce-
dimus omnes et in civitatem incredibili celeritate festinamus, alio alioque
dispersi, prout mall vis forebat, metus species exque illo affectus alios atque
alios digerens. visum itaque est patri et nobis, cum nondum barbari ad nos
pervenissent, in turrim quandam in interiori muro sitam interim evadere
et non multitudini commisceri, ut forte, imminentibus hostibus, ab aliis
disiuncti solique in propugnaculis ipsos alloquentes facilius supplicium
iremus, vitaeque nostrae aliquo modo provideremus. quod et divini

διασώζεσθαι. ὃ δὲ καὶ γέγονε τῇ θείᾳ προνοίᾳ. τὸ δ' ὅπως καὶ μεθ' οὓας παραδοξοποιῶ δυνάμειος, λέξων ἔρχομαι.

43. Ἀνήλθομεν ἐν τῷ τείχει σπουδῇ θέοντες κατὰ τινὰ πρόβολον ἀντικρὺ τοῦ ἐκεῖ σεβασμίου σηκοῦ τοῦ πρωτοκλήτου τὴν 5 ἀποστολὴν Ἀνδρέου. πέντε δὲ ἤμεν οἱ πάντες ὁμοῦ, ὁ πατήρ ὁ P 853
ἐμὸς καὶ ὁν τοῖς ῥηθείσι δυσὶν ἀδελφοῖς καὶ τις ἕτερος μετέχων καὶ αὐτὸς τῆς ἡμῶν ἀγχιστείας, κληρικοί πάντες καὶ τῷ τῶν ἀναγνωσῶν διαπρέποντες τάγματι. μικρὸν ὄν αὐτόθι καθησυχάσαντες, καὶ καθ' ἑαυτοῦς λογιζόμενοι τὸ ἐφεισθὲς τῆς μαχαίρας 10 τέλος, ἠρχόμεθα τῶν γόνων, ἕκαστος τῆς τε οἰκείας ψυχῆς καὶ τῆς ἐξ ἀλλήλων καταστινάζοντες διαιρέσειος. καὶ πρῶτος ἐξῆρχε Θρηῶν ὁ πατήρ, ἤδη προβεβηκῶς ὢν καὶ πολλὴν περὶ τὸ λέγειν ἐπιστημὴν ἐξησκημένος, "φεῦ μοι" λέγων, "ὦ τέκνα πολυπαθῆ, ἐν τίσιν ὄν περιελήφθη, καὶ τίνι ταῦτα ἀπέκειτο τῇ δυστήνῃ μου B
15 ταύτῃ καὶ ταλαιπώρῳ ζωῇ, ἔν' ὅδ' κατὰ διαφόρους ἀπέτεκον χρόνους καὶ τῇ γενέσει παρέθῃκα, ἕφ' ἐν ἴδῳ τὴν τελευταίην ὑπερχομένους, καὶ μηδ' ὑπερ ταῖς ἀτυχοῦσιν ἐστί συγκεχωρημένον, σχολὴν ἄγω ἄξιον τοῦ πάθους ὑδύρασθαι. συνεκάλεσα γὰρ ἂν πρὸς τὸ κοινὸν τοῦτο καὶ ἀπαρηγόρητον πάθος καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα 20 τῶν κτισμάτων κοινωνῆσαί μοι τοῦ πάθους καὶ τὴν συμφορὰν συμμερίσασθαι. οὐδὲ γὰρ οἱ πάντες τῶν ὁμοπατριδῶν ἄλλως

1 διασώζεσθαι A 8 ὄν] δὲ P 12 Θρηῶν AP λόγιον P
14 ὄν] ῥῶν Combef. τίνι] τί? 18 ἄγων A 21 ὁμοπατριδῶν AP

providentia factam est: quonam vero id pacto et quam inaudita stupendaque virtute, dicere nunc aggredior.

43. Murum celeriter accurrentes conscendimus, ac propugnaculum quoddam venerandis inter apostolos primum vocati Andreae aedibus adversum. omnes quinque simul eramus, pater meus et ego cum duobus fratribus (quos dicebam) atque alius quidam, ipse quoque nobis affinitate coniunctus, clerici omnes et lectorum ordine insigniti. ut ibi paululum conticuimus, ipsi nobiscum imminentem reputantes gladii exitum, lamenta octeptavimus, singulis tum suae cuiusque animae tum mutuum inter se divisionem deplorantibus. ante vero omnes pater, longe iam protracta aetate et dicendi artibus plurimum exercitatus, sic primum planctum auspicatur, "vae mihi" dicens, "filii multis aerumnis malisque obnoxii, in quibus nunc circumvolvor, et cui haec, infelici atque afflictæ huic vitæ meae, reposita erant! ut quos diversis temporibus genueram liberosque susceperam, eorum uno momento mortem conspicerem, nec, quod infidelibus conceditur, tantum mihi superesset temporis, quo tantæ calamitati paria ingemiscerem. convocassem enim ad communem hunc et inconsolabilem luctum ipsa etiam inanimata, ut una mecum doloris atque infortunii partem assumerent. neque enim ulli alii civium

ἄγουσιν ἢ ἐγώ, ἕκαστός τινα τῶν οὐκ ἐπιεικῶν ἀπεκδεχόμενος καὶ τῆς
 ἐτέρου συμπαθείας ἐπιεικόμενος. ἔμοι γὰρ δύο δεινὰ συνέβη κατὰ
 C ταῦτό, ὃ τε ψυχικός κίνδυνος ἐν ἁμαρτίαις τῆν ζωὴν δαπανήσαντι,
 καὶ ὃ ἐξ ὑμῶν οὗτος ἀπροσδόκητος χωρισμός, ὃν οὐκ ὄψεαι οὐποτε
 προσεδόκησα, ἀλλ' ἀεὶ δι' ἐκπύξικως εἶχον ὑψ' ὑμῶν καλυφθῆναι 5
 τὰ βυρσινεῶν ὄμματα ταῦτα, ἵν' ἐπαρπαυσάμενος ταῖς ἐμετέ-
 ραις χερσὶ τῷ τάφῳ τῶν πατέρων δοθῶ, καὶ ὑμᾶς ἐν ἀσφαλείᾳ
 καταλείπω τῆς τε μητρὸς γηροκόμους καὶ τοῖς ἔτι κομιδῇ νέοις καὶ
 τῷ χρόνῳ καθυστερεῖζουσι θυσὶν ἀδελφοῖς ὑμῶν τὰς περὶ τὸ ζῆν
 ἀφορμὰς προνοήσαντας. νυνὶ δὲ πᾶσα μὲν τοιαύτη διόλωλεν 10
 ἐλπίς, ἐν μέσσοις δὲ τοῖς δεινοῖς ἀπειλημμένος ἄωρον ἐκδέχομαι
 D τὴν μεθ' ὑμῶν τελευτήν. καὶ οὕτω με τετήρηκε τῶν ἀνομιῶν τὸ
 πλῆθος καὶ εἰς ταύτην τεταμίευκε τὴν ἡμέραν, ἵνα κατ' ὀφθαλ-
 μὸς ἴδω τὰ φιλτατά μοι τῶν τέκνων βαρβαρικῶν ξιφῶν παρανά-
 λωμα καὶ τὰ παμπόθητα μέλη ταῖς χερσὶ τῶν δημῶν ἀνηλιῶς 15
 διασπώμενα, ὡς τῆς ὀδύνης, οὐδὲ τοῦτο ἀσφαλές ἔχων, ὅτι τὸν
 δύστηνον ἐμὲ πρῶτον ὁ μαιφόνος τῆς ζωῆς ἀπαλλάξει. ἦν γὰρ
 ὡς ἐν συγκρασίᾳ κακῶν τὸ κατ' ἐμὲ φορητόν· ἤποπτον δὲ μοι τὸ
 νεύζον καθέστηκε τῆς καθ' ὑμᾶς ἡλικίας, καὶ τῶν προσώπων τὸ
 ἀνθηρὸν μαντεύεσθαι με ποιεῖ, πρῶτον τῆς ἀφ' ὑμῶν τομῆς τοῦς 20
 ἐχθροῦς ἐμφορηθέντας ἐν ὑστέριῳ με πολλοὺς ὑπομεμενηκότα θανα-
 τάτους καὶ καθ' ἕνα ὑμῶν ἀθλήσαντα, οὕτω τοῖς ἐμετέροις αἵμασι

1 ἀποδυσόμενος Combef. τῆς] τοῦ P 10 προνοήσαντας A
 12 μεθ'] καθ' AP

aliter ac ego ipse affecti sunt, ut cum e suis aliquem dire iugeant, alio-
 rum propenso miserantis affectu indigeant. me vero duo mala eodem
 momento invadunt, tum animae periculum, ut qui nequiter ac perditae
 vitam transegerim, tum haec a vobis inexpectata divisio, quam sic
 eventuram in animum nunquam induxeram, cum haec iugiter mea vota
 essent, ac supplicarem ut hosce vos luctuosissimos obtegeretis oculos,
 qui nimirum requiescens inter vestras manus maiorum sepulturae trade-
 rer, et vos in vado relinquere, qui matris senectutem curaretis et ado-
 lescentulis aetateque minoribus duobus fratribus victus necessaria pro-
 videretis. at nunc omnis eiusmodi spes mihi sublata est, et in mediis
 irretitus malis immaturam mortem vestram exspecto. sicne me scelernm
 copia servavit et in hunc reservavit diem, ut ob oculos carissima pignora
 barbaricis gladiis concisa viderem, membraque mihi desideratissima per
 manus lictorum crudeliter discerpta conspicerem? o doloris vim! neque
 id tuto tenens, an me miserum parricida primum vita privabit. nam
 esset, malis hinc inde collatis, hoc mihi tolerabilius malum. veram mihi
 suspecta est vestra juvenilis aetas, ac vultus flos vaticinari facit, vestris
 prius caedibus hostibus satiat, postmodum me, multas mortes perpes-
 sum et in singulis vobis nova semper certamina ingressum, sic vestris

συμφυραδῆται. (44) ἀλλὰ γὰρ ἔλαθον ἱμαντόν, ὧ φιλτατα P 354
 τέκνα, πόρρω τοῦ θέντος πλανηθεῖς καὶ ἄπερ οὐκ ἔδει τοῖς θρη-
 νοῖς συνῆξαι. κενίχημαι γὰρ τῷ κακῷ, καὶ ἡ πάνδημος συμ-
 φορὰ καταστενάζει τοῦ καιροῦ καὶ τῶν πραγμάτων καὶ ἀκοντά με
 5 παρεβιάσατο. τίς γὰρ ἔσθαι καὶ λιθίην ἔχων καρδίαν, τῷδε τῷ
 πᾶσι συνεπαρθεῖς, ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄμφ' αὐτὸν τοσοῦτω κακῷ
 συσχεδέντας μὴ ἀποδύρηται; ἀλλ' οὐδὲν ἐστὶν ὃ βούλεται καὶ
 πράττει θεὸς ἐν ἀνθρώποις μὴ πρὸς τι χρήσιμον τέλος οἰκονομου-
 μενον. τάχα γὰρ ἀπέκλιτο διὰ τῆν μοχθηρίαν ἡμῶν τὸ οὕτως
 10 ἀποθανεῖν· καὶ ἰδοὺ κατ' ὀφθαλμοῦς ἡ τῆς ζωῆς ἐφέστηκεν ἔκτι-
 σις, βίαιως τοῖς ξίφεσι τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐκτιννύουσα. ἀλλ' οὐκ B
 ἐστὶν ἄδικος ὁ συγχωρήσας ταῦτα παθεῖν καὶ τόνδε καθυπενέγκαι
 βίαιον τοῦ σώματος χωρισμόν καὶ τὰς εὐθύνas τῶν ἡμαρτημένων
 κατὰ τὴν μέλλουσαν εἰσπραχθήσεσθαι δίκην. διὸ στήτε γενναίως,
 15 τὴν ἐλπίδα πῦσαν πρὸς αὐτὸν μόνον ἀπαιωρήσαντες τὸν δυνάμενον
 ἀφίεναι ἐπὶ τῆς γῆς ἡμαρτίας. καὶ κἄν τι δεοὶ παθεῖν ἀλγεινὸν
 χάριν τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως, ἐνέγκωμεν μύσαντες, καὶ μηδὲν
 φοβηθῶμεν ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ τούτου θανάτου, ὃν εἰ καὶ μὴ
 οὕτως, ἀλλὰ πάντως ἐτέρως καθυπομιεῖναι χρεῶν ἐστὶ καὶ τῆ
 20 γενέσει τὸ ὀφειλόμενον λειτουργῆσαι. γενέσθω οὖν ἡ τῆς ζωῆς C
 στέρησις εὐχαριστίας ἡμῖν ἀφορμή, ἵνα μὴ θάνωμεν μόνον, ἀλλὰ
 καὶ ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀειθερίας μακαριότητος." ταῦτα λέγων ἕκαστον

1 συμφορᾶσαι?

5 παρεβιάσατο AP

12 καθυπενέγκαι P

14 μέλλουσαν ἡμᾶς εἰσελθ. A

suorum immiscendum. (44) enimvero adverte me, dulcissimi filii, ab eo quod officii erat per imprudentiam procul aberrasse, et quae non decebat lamentis inserta deplanxisse. etenim victus a malo sum, et communis calamitas, adversum tempus atque res, etsi invitum, placentum edere coegit ac quiritari. quis enim, vel si saxeo pectore sit, sic diris casus acerbitate abreptus se ipsum suosque tanto malo oppressos non deploraverit? ceterum nihil est quod velit aut agat deus, quod non ad utilem finem providentia disponat. forte enim ob ingentem nostram pravitatem decretum erat ut sic moreremur: et ecce ob oculos, qua vitam exsolvamur, ultio, et qua gladiis violenter in animas nostras animadvertatur. haud enimvero iniustus est, qui haec nobis evenire, animamque a corpore violenter avelli, ac poenas scelerum in futuro iudicio infligendas hic nos luere permisit. quare state fortiter, vestram omnem spem in eum solummodo collocantes, qui super terram potest peccata dimittere. quanquam vero aerumnarum aliquid ferendum sit eius fidei gratia, clausis oculis sustineamus, nec mortis hunc interitum quicquam timeamus; quem etsi non hac ratione, alia tamen omnino sustinero necesse est, et ut debitum naturae fatoque dependamus. sit ergo nobis vitae privatae gratiarum actionis argumentum atque ratio, ut non solum moriamur, sed et in spe futurae beatitudinis mortem oppetamus." hisce moni-

ἡμῶν πρὸς τὸν διὰ ξίφους θάνατον ἐπαιδοτρῖβει, καὶ προθυμίαν παρείχε μὴ ἀπευδοκεῖν τὴν τελείωσιν.

45. Ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα πρὸς ἡμᾶς διελέγετο καὶ συμπεσόν-
τες ἀλλήλοις τὰ τελευταῖα συνεταττόμεθα, ἰδοὺ δὴ καὶ τῶν βαρ-
βάρων κατεφάνησάν τινες ἀνιόντες, τὸν ἀριθμὸν οὐκ ὀλίγοι, ΑΙ-5
θίοπιες τὴν χροιάν, τὰ σώματα γυμνωμένοι, ἑσπασμένας ἔχοντες
D τὰς μαχαίρας, δεινὸν ἐξαλλόμενοι καὶ τῇ παραθῆξι τῶν ὀδόντων
συνῶν δίκην τὸ μακρὸν ἐνδεικνύμενοι. ἑφροστώτες οὖν τῷ τόπῳ
πρῶτον τοὺς μεθ' ἡμῶν ὑποστρέψαντας ἀπὸ τῆς τῶν πυλῶν κα-
κουργουῶ συγκλείσεως, αὐτοῦ που παρὰ τὸ τεῖχος εἰλουμένους, τοῖς 10
ξίφεσιν ἐκείνοις διεχειρίσαντο· οἷς οὐδὲν ἦν πρὸ τούτου πλέον
μελετηθὲν ἢ μόνον τῇ δεξιᾷ τοῦ δημίου τὸν ἀσχένα ὑπέχειν καὶ
πρὸς τὴν τομὴν σχηματίζεσθαι. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ πραττόμενον ἐκ-
πλήξεως γέμον. εἰ γὰρ τῷ εὐπειθεῖ τοῦ ἑαυτὸν προδόντος καὶ
πρὸς τὸν θάνατον ὑποκλίνοντος ὁ φρονεὺς κατενύγη, καιρίαν ἄγων 15
θῆκτον αὐτὸν τῶν ἀληθύνων ἀπήλλαττεν· εἰ δὲ μὴ ἐμαλάχθη
τὴν λιθώδη καρδίαν, ἀλλ' ἤθελεν ἐντροφᾶν τῆς μανίας, μᾶλλον
P 355 τοῖς τῶν ἀλόγων ἀνυχήμασι τὸν θυμὸν διεγείρων, μεληδὸν κατ-
ήκιζε τὸ προστυχὸν σῶμα καὶ πολλῶν θανάτων φορὰν ἐν μιᾷ συμ-
φορᾷ τῷ δειλαίῳ παρείχετο. οὐδὲν δὲ ἕτερον ἦν ἀκούειν ἐν οὗτω 20
παμπληθεῖ καὶ πολυανθρώπῳ δήμῳ, ἀλλ' ἢ μόνον τὸν συριγμὸν
τῶν ξιφῶν καὶ τῶν τοῦ αἵματος ὀχετῶν τὴν μετὰ βίας ἔκρυσιν.
(46) οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πάντες ἔκειντο θέαμα πολλῶν

4 δη om P 7 παραθήξει A 8 δεικνύμενοι P 14 θαντοῦ A

tis, ad mortem gladio destinatam nostrum singulos erudiebat, et ne hac consummari refugeremus animos alacritatemque praestabat.

45. Cum haec ille ad nos loqueretur, aliique alios complexi et in colla ruentes vale diceremus, en adest et barbarorum manus, nec exiguo numero, Aethiopica cute nudisque corporibus, strictis ensibus, immaniter insultantium sumque instar dentes exacuendo rabiem furoremque prodentium. cumque in locum venissent, eos primum contrucidant qui ibi prope murum convoluti a portis maligno nocendique consilio clausis nobiscum reversi erant, quibus scilicet nihil aliud curae fuerat quam ut solum lictoris dexteræ collum supponerent, seque motu gestuque corporis ictui excipiendo aptarent. ac videre erat rem stuporis horrorique plenam. si enim sicarius, dedentis se atque ad necem inclinantis obsequendi facilitate, miserrantis ullo sensu atque compunctus, letale vulnus adigens eum a doloribus ocius liberabat: sin minus sae- xum cor emollitum esset, sed vesana se rabie oblectare mallet, captorum infortunis furorem gravius excitans, obvium quemque membratim caedebat ac dehonestabat, multarumque necium vim una in calamitate misero adhibebat. nec in tam immani ac copiosa multitudine aliud au- dire erat, quam solummodo ensium stridorem ac rivotum sanguinis im- petu defluentis fragorem. (46): sic brevissimo tempore prostrati omnes

ὀδυρμῶν καὶ θρήνων ἐπέξιον. ὡς δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἔφθασεν
 ἡ τομῆ (τῷ τείχει γὰρ εἶδον συγκεκοπῶτας), ἐφώρμησαν ὁμοθυ-
 μαδὸν καθάπερ εἰς τι πρόχειρον θήραμα. φθάσαντες δὲ πλησίον
 τὴν ὀρμὴν ἐπέσχον. ἦν γὰρ ὁ ὀρθεὶς ἐν τῷ μεταξὺ πύργου, δεῖ B
 50ῦ διαλθεῖν ἔμελλον καὶ πρὸς ἡμᾶς γενέσθαι, ὃς κάλαί ἦν τὸ
 ἔδαφος ἅπαν ξύλοις ἐστρωμένος, ἅτινα τῷ χρόνῳ σαπέντα καὶ
 διαρρεῖσαντα οὐκ ἀσφαλῆ περεῖχον τὴν ἐκείθεν διάβασιν· ὄσο
 γὰρ μόνα κατὰ μέσον ξύλα ἐναπηώρητο, δεῖ ὧν οἱ ταύτην διερ-
 χόμενοι ἐπέτρομον τὴν πάροδον ἐπεπολήρητο. τὸ ἀμφίκερμον οὖν
 10 τοῦ κινδυνώδους τόπου κατιδόντες οἱ βάρβαροι ἐφώρυσαν μὴ πως
 ἐν μέσῳ τῶν ξύλων γενομένων αὐτῶν λάδιωμεν τεχνάσματα πεποη-
 κότες εἴσω τοῦ πύργου καὶ κρημισθῆναι τούτους παρασκευάσω-
 μεν, εἰς ὕψος ἐπηρμένου πολὺ καὶ χαλεπὴν τὴν πτώσιν ἐπαπει- C
 λούοντας. τοῦτο δὲ ὁ τῶν θυμασιῶν θεὸς ταῖς αὐτῶν διανοαῖς
 15 ὑπέβαλεν· εἰ γὰρ ἅμα τῷ πρὸς ἡμᾶς γενέσθαι τομῶς τῆς διαβά-
 σεως κατεπόκνησεν, οὐδὲν ἦν τῶν καὶ ἡμεῖς τῶν κειμένων τὸν ὄλε-
 θρον ὑπεμένομεν. τῆς σχολῆς τέως τῆς τῶν λογισμῶν αὐτῶν διαί-
 ρεσεως, τοῦ φόβου τὰς ψυχὰς ἕκαστος ἡμῶν περιύρανας, εἴ τε
 καὶ δέοι πράττειν τῷ καιρῷ χρήσιμον ταῖς φρεσὶ κατεμεριζόμεθα.
 20 ὡς οὖν εἶχον ἐγὼ τάχους ἀναπηθήσεως καὶ θανάτου καταφρονήσεως
 καὶ μηδ' ὅ τι κατὰ κόρητος ἐφείσθημε τὸ παράπαν εἰς οὖν θέμε-
 νος, κατ' αὐτὴν γεγόμενος τοῦ πύργου τὴν εἴσοδον ἔμελλον δια

10 μήκω P 11 γεγόμενοι P, omisso αὐτῶν τεχνάσματι P
 17 τῆς ante τῶν om P

iacebant, multarum hœcimarum ac luctuum dignum plane spectaculum.
 ubi autem nostris quoque captibus ensis iam impendebat (viderant enim
 e muro prospectantes), velut ad paratam prædam unanimes irruerunt.
 ubi tamen propius accessissent, impetum reprimunt. media enim, quam
 dicebam, interiecta turris, ac qua ad nos venturi erant ac transituri, ea
 ratione, quod olim omne pavimentum lignis constratum tempore compu-
 traverat ac diffluerat, haud tuto inde transire sinebat: due enim dūta-
 kat ligna in medio pendula viam tremulam transeuntibus sternebant.
 periculosæ itaque viæ gradu utrinque præcipite circumspecto, barbari
 anxii animi agitare, ne forte dum in lignorum medio constitissent, no-
 stra aliqua in turre fraude præcipientes agerentur, cum altius elatus locus
 tristem ruinam minaretur. id vero consilii rerum admirandarum deus
 illorum animis ingessit. si enim statim ut locum attigerunt, nulla mora
 que ruebant impeta audacius transissent, nihil minus caesis reliquis nos
 quoque dira nece sublati essemus. dum enim illi incerti deliberant, qui-
 que nostrum ex metu paululum conviviscentes, quid in rem nostram per
 eas angustias foret, disquirebamus. quanta igitur licuit celebritate ipse
 exilliens mortemque contemnens, nec quod erat ob oculos discernens
 prorsus in animum inducens, ad ipsum turris ostium veniens per ligna

- D** τῶν ξύλων πρὸς τοὺς βαρβάρους χωρεῖν. οἱ δ' ἐπειδὴ οὕτω μεταρααλιῶς πρὸς αὐτοὺς κατεῖδον αὐτομολήσαντα, ὄπλον μὲν καὶ πρὸς ἄμυναν οὐδὲν ἐπιφερόμενον, ἔχοντα δέ τι σπουδαῖον εἶπεν, ἐπῆλθον καὶ αὐτοὶ στοιχηδὸν ἀλλήλους συντάξαντες καὶ τὰς δεξιὰς ἀνατείναντες, τὰς τε μαχαίρας κατὰ τῆς ἐμῆς κορυφῆς ἐπαγωγῆς σχηματίζαμενοι. ὡς δ' οὐδὲ τοῦτό με τέως καταπτῆξαι πεποιθέν (ὄλον γὰρ εἶχον τὸν νοῦν πρὸς ἄπερ ἤθελον λέγειν ἡσυχολημένον), εἷς τις τῶν Αἰθιοπίων, καὶ τούτων μάλιστα ὁ γενναυδέτερός τε καὶ εὐτολμότερος, μετέθει τῶν λοιπῶν διανοηχῶς, κατ' ἐμὲ γενόμενος ἐπεχείρει μοι τὴν μάχαιραν κατενεγκεῖν τῷ μετώπῳ. ἐγὼ δὲ τὰς χεῖρας ἀνυσχῶν "μὴ τοῦτο πράξης" εἶπον, "ἐπεὶ πολλὰν χρημάτων σεαυτὸν καὶ τοὺς περὶ σὲ ζήμοις." (47) οὕτως εἰπόν, καὶ τῷ πεπαρησιασμένῳ τοῦ σχήματος τὴν ὄρμην τοῦ Αἰθίοπος τέως πρὸς τὸ μὴ τὴν τομὴν ἐνεγκεῖν ἀνακόνας, τὴν λαϊὰν δὲ τῶν χειρῶν ἐγκρύψας εἶσω τοῦ κόλπου καὶ τῶν χροῦστων κόσμια τὸ τάχος ἐξενεγκῶν καὶ τῇ παλάμῃ τούτου ἐνδέμενος, "ἕστωσάν σοι ταῦτα" ἔφην "ἐνέχυρα τῆς ζωῆς τῆς ἐμῆς. εἴπερ δὲ πολὺ πλείονα τούτων εὐπορήσαι βούλει, τῷ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ἀλλὰ καὶ τὰδελφῷ τοῦ πατρὸς," ἐπιστραφεὶς καὶ πρὸς τοὺς ἐν ᾧπερ ἦσαν τόπῳ τῷ δακτύλῳ καθυποδείξας, "τὸ μὴ θανατεῖν κατεγγύησαι, καὶ παρέξομαι σοὶ χρήσιμα δῶρα, τῇ προσδοκίᾳ ἡμῶν ἔν τισιν ἀφανέσι τόποις προαποτεθειμένα, οὓς ἡμεῖς τε μόνον διαγιγνώσκομεν καὶ ὑμῖν προθύμως σωτηρίας τυγχάνοντες ὑποδείξο-

ad barbaros procurrobam. hi vero sic audacter mea sponte ad eos pregradientem videntes, virum inermem, nec quod ulciscendo esset aliquid inferentem, sed rem aliquam momenti dicere habentem, ipsi quoque ordine digesto seque eo componentes, extensis dextris, inque verticem simulato gladios adigentes, incurrere. ac ne sic quidem incusso timore (omni enim mentis facultate a me dicendis attentus eram) unus quidam Aethiopus, inter illos fortissimus praesidentiorque ac proceritate reliquos superans, prope accedens ensen in frontem impingere pertestabatur. ego sublatiis manibus, "ne hoc feceris" inquam: "alioqui magnarum pecuniarum vi te tuosque fraudabis." (47) dixeram, gestasque et habitus omnisque indolis praesidentia ac firma constantia Aethiopsis haecenas impetum, ne ictum inferret, retardans, cum laeva in sinum missa, eoque quantocius aurea quaedam monilia extrahens, ac illi in manum tradens "sint haec" inquam "meae vitae pignora. quodsi his quoque longe maiora nancisci desideras, patri fratribusque, quin et patrii fratri, conversus, ac quo loco dedituerant, eos digito monstrans, "vitam paciscere, donaque amplissima praebebo, dum vos exspectamus obscuris quibusdam forulis reposita; quae nos tantammodo novimus, certique de nostra salute prompte ostendemus. sin mori contigerit, actum illis est ac pacis-

μεν. εἰ δὲ γε θάνομεν, διόλωλεν ἐκεῖνα, τὰς τε ὑμῶν διαφυγόντα χεῖρας καὶ τῇ ζωῇ τῇ ἡμετέρᾳ συναπολήξαντα, τούτοις τὸν θυμὸν παρακατασχῶν τοῦ βαρβάρου, καὶ τῇ ἐπιδόσει τῶν κοσμίων εἰς ὑπόνοιαν ὧν φθάσας εἶπον τὴν διάνοιαν αὐτοῦ ἐμβάλων, ἐν οἷς 5 ποικίλως ἑαυτὸν πρὸς ἑκείαν κατεσχημάτιζον. οὐδὲ γὰρ ᾔδει βάρβαρος ὧν ἂ πρὸς αὐτὸν διελεγόμην, ἀλλ' ἢ μόνον ἐφαίνετο θαν- C μύζων τὴν παρηρσίαν καὶ τὸ σεσοφισμένον τῆς πληροφορίας παντὶ τρόπῳ κατενεργοῦμενον.

48. Ἐν τούτοις ἕτερός τις ἐγγύθεν ἐλθὼν ἀφῆκε φωνήν, 10 "τί ταῦτα οὕτω ποιεῖς, καὶ τὸν Αἰθίοπα ταῖς ἑκείναις παρακατέχεις, ἔξδὸν εἰπεῖν πρὸς ἐμέ; καὶ εἴ τι καὶ δέοι, συναντιλήγομαί σοι." ἐγὼ δὲ τὸ πλέον θαρρήσας καὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς παρουσίᾳ πρὸς τὸ εὐθυμότερον μετατεθεὶς ἀνέκραγον, "σῶσον" εἰπὼν, "ὅστις εἶ, πρὸς θεοῦ ἡμῖν ἐν τούτοις χρειωδῶς ἀπεσταλμένε, καὶ τῆς 15 παρουσίας ἀνάγκης ἐξάρπασον. λήψη δὲ παρ' ἡμῶν ταύτης τῆς χάριτος ἔνεκεν ἄξια τῆς ζωῆς ἡμῶν λύτρα, καὶ ὧν οὐδὲν ἐξ ἴσου, D κατὰ πᾶσαν ἦν ἤλωτε τήνδε τὴν πόλιν, ἐν ἄλλοις τισὶν εὐρεθήσεται." ἐκεῖνος οὖν "θαρσεῖτε" ἔφη, "καὶ τοῦ θανάτου τῆς ἐννοίας ἀπόσχασθε, καὶ πρὸς τὸ εὐθυμότερον ἐντοὺς μεθαρμύσατε. 20 ἐγὼ δέ" φησι "καὶ τοὺς Αἰθίοπας πείσω τὰ αὐτὰ μοι συνθίσθαι, καὶ μέλχρις αὐτοῦ τοῦ καθηγουμένου παντὸς τοῦ στρατοῦ ὑμᾶς ἀπάξω πρὸς τὸ καὶ ὑπ' ἐκείνου λαβεῖν τὴν περὶ τοῦ ζῆν πληροφο-

1 ὑμῶν A 2 τῆς ζωῆς τῆς ἡμετέρας A 5 οὐδὲν P 6 ὧν
2] ὧν P 17 ἤλωται A

runt, quae et manus vestras effugiant, et una cum vita nostra in rerum censu usque hominum esse desinant." his verbis represso barbari furore, pignorumque illa erogatione in eorum quae a me dicerentur sensum prope adducens; quibus scilicet me ipse vario gestu atque habitu ad supplicandum efformabam. nihil enim ille intelligebat eorum quae ad ipsum loquebar, sed solummodo libertatem mirari videbatur, atque ad certam modis omnibus praestandam fidem catam solertiam.

48. Interea alius quispiam prope accedens "quid tu haec" inquit "ita facis, et Aethiopem supplicando detines, cum ad me loqui liceat, qui et opitulabor, si quid necesse sit?" tunc ego audacior factus virique praesentia aequiore animo mutatus, "serva" inquam, "quicumque es, a deo nobis in his angustiis non incommodè miasus, et a praesenti nos necessitate eripe. referes enim a nobis digna eius quam servaveris vitae nostrae praemia, eiusmodi scilicet ut in universa hac, quam diripitis, civitate apud reliquos nulla ipsis occurrerint paria." et ille "confidite" inquit, "mortisque cogitationem depellite, et ad hilarius ingenium vos ipsos componite. ego autem" inquit "etiam Aethiopicibus auctor ero ut idem mecum paciscantur, et ad ipsum usque universarum copiarum ducetorem ac imperatorem vos ducam, ut ab eo quoque vitae securitatem

ριαν. μόνον αὐτοὶ τὰ ὑποσχεθέντα πληρῶσαι πρὸς ἀλλήλους διανοήθητε· εἰ γὰρ τι τῶν παρ' ὑμῶν λεχθέντων μὴ πρὸς ἕξω ἀχθῆ, ταῖς μαχαίραις ταύταις κριθήσεται." ὡς οὖν ταῦτα ἐλεγεν, εὐθὺς ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς σὺν τοῖς ῥηθεῖσι δυσὶν ἀδελφοῖς κατ' ἡμᾶς γενόμενοι, καὶ τοῖς ποσὶ τούτου τὰς κεφαλὰς προσερείσωτες, ἐδέοντο τὴν αὐτὴν ἐμοὶ πληροφορίαν λαβεῖν, βεβαιούμενοι πληρῶσαι ἐτοίμως ὅσα ἐγὼ προκατεῖπον. Θᾶττον οὖν ἐκείνος πάντα ἃ παρ' ἡμῶν ἠκηκόει ταῖς τῶν ἄλλων ἐνθήμερος ἀποαῖε, καὶ τούτῳ μάλιστα ἔκ' κατ' ἀρχὰς ἐγὼ περιέτυχον ἕκαστα προειπῶν, λόγον τε πείσας ἔνορκον ἡμῖν παρασχεῖν, οὕτως μηδὲν παρῆμι τοῦ λοιποῦ δεδιέναι.

49. Συλλαβόμενοι δὲ ἡμῶν καὶ τοῦ τεύχους καταβιβάσωτες, εἰς μέσους τε αὐτῶν διαλαβόντες, ἤγον τὴν ἐπὶ θάλασσαν, ἐπάνω τῶν σωμάτων τῶν ἤδη ἀναιρεθέντων βαδίζοντες. τῆς οὖν εἰσω πόλευς τὴν πύλην ἐμβάντες οὐ κατευθὺ τὴν πορείαν ἐποιούμεθα, ἀλλὰ τῷ ὑπτιάζοντι μέρει τραπέντες τοῦ ἐκείσε βουνοῦ πρὸς τὸ κάτωτες ἐφερόμεθα. ἔνθα καὶ τινες ἄλλοι κατεφάνησαν ἀνιόντες Αἰθίοπες, καὶ αὐτοὶ μαχαίρας κατέχοντες ταῖς χερσίν, οἱ καὶ μέσον τῶν ἤδη χειρωσαμένων δικιλημμένους ἑωρακότες ἡμᾶς τῆ φυσικῆ μανίᾳ πληγέντες ὤρμησαν ἀναιδῶς, πόρρωθεν δευκνόμενοι τοῦ κινουῦντος θυμοῦ τὴν ἐπίτασιν. ἀλλ' ἐπειδὴ κατ' ἡμᾶς γερόντες ἔγνων μηδὲν ἡμῖν ἐπενεχθῆναι θεινὸν τοὺς ἤδη προειληφέναι

9 προειπῶν P

14 ἤδη om P

accipiatis, si modo inter vos ipsi consenseritis, ut ea quae promissa sunt implentis. si quid enim eorum quae locuti estis effectu caruerit, hisce gladiis iudicium de vobis erit." haec itaque eo loquente, illic pater meus cum iam laudatis duobus fratribus ad nos procedentes, atque eius pedibus capita defigentes, eandem ipsam quam mihi spondiderat vitae securitatem rogabant accipere, omnino affirmantes rata habituros ac prompte impleturos quaecunque ego praelocutus eram. actutus igitur ille, cunctis quae ex nobis audierat auribus illorum depositis, praesertim vero ei quem a principio ipse offenderam omnibus per angula enarratis, cum et iurauerando promissa firmare suavisset, nihil deinceps timere hortabatur.

49. Secum itaque assumentes atque e muro deducentes ac in medio sui agmine collocantes versus mare iter habebant, super caesorum cadaveribus gradientes. interiorem porro civitatis portam ingressi non recta statim iter contendimus, sed ad collis qui illic est clyvum versus in declive ferebamur. ubi et alios quosdam Aethiopes ascendentes conspeximus, qui et ipsi casses manibus gestarent. hi quoque, ut inter eos qui iam ceperant nos adduci videre, naturali rabie concitii impudenter impetu irruerunt, procul etiam furoris vim nimiam ostendentes. postquam vero iam prope facti eos qui nos ante ceperant, ne quid nobis nexas infer-

σπουδάζοντας, ἐν ἑαυτοῖς σκεδασθέντες ὑπανεχώρησαν. εἰς δὲ τις C
 αὐτῶν ἀναιδέστερος τῶν ἄλλων ὡς εἰκὸς καὶ θρασύτερος, ὡς εἶ-
 τις ὑλακτικὸς κύων μεμηγῶς κατηκολούθει, καὶ τινα πληξῆσαι τῆ
 μαχαίρᾳ δολερῶς ἐτεκταίνετο. ἓνα γὰρ τινα τῶν ἐλόγτων ἡμῶς
 5 ἑαυτὸν εἶναι προσποησάμενος ἔλαθεν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ὑποσύρων
 τῶν ἄλλων ἐμέ, καὶ μικρὸν ἀποστάς ἀνελεῖν ἐπεχείρει. ἀνόμεωσα
 οὖν ἐδῆς· ὁ δὲ πατήρ ὁ ἐμὸς τεταραγμένος συστραφεῖς (καὶ γὰρ
 ἔτυχον οὖν αὐτῷ βαδίζων) ὡς τῷ θανάτῳ με παρεστῶτα κατεῖδε
 καὶ τὸν δῆμιον βρῖχοντι μέλλοντά τε τὸ ξίφος τῷ τραχήλῳ μου D
 10 βάπτειν, κατέχοντα τῶν τριχῶν, τὸν ἤδη περιωσάμενον ἡμῶς
 τοῦ πρῶην κινδύνου ἐγγύθεν ὄντα τῆ χειρὶ νόξας, καὶ σπουδῆ τὸ
 δρᾶμα καθυποδείξας, "τί ὄτι" ἔφη "καὶ δι' ἣν αἰτίαν τοῦ ἐμοῦ
 παιδὸς κατεψηφίσασθε θάνατον, τῶν πρὸς ἡμῶς ἀλογήσαντες
 ἐποσχέσων; εἰ οὖν αὐτὸς θάνοι, οὐδ' ἡμῖν λυσitelής ἐστιν ἡ
 15 ζωή. ἀλλ' ἐξελού τοῦτον τοῦ κατέχοντος, εἴ τις καὶ περὶ ἡμῶν
 σοι φροντίς· εἰ δὲ μή, τῷ ἐκείνου λύθρῳ σπέισον καὶ ἡμῶς. οὐδὲ
 γὰρ δηρημένην φέρομεν ἐξ ἀλλήλων ὑπομῖναι τὴν τελευτήν."
 εὐθὺς οὖν θορυβηθέντα ἐπὶ τούτοις ἀναδραμεῖν τὸν ἄνθρωπον, P 358
 καὶ ἐπιστάνα τῷ τόπῳ τὴν δεξιὰν κατασχεῖν τοῦ βαρβάρου τετα-
 20 μένην οὖσαν καὶ τὴν σφαγὴν σχηματίζουσαν. ὃς καὶ ἐπισχεθεῖς,
 ὡς μὴ θυνηθεῖς τὸ δοκοῦν ἐκτελέσαι, πρὸς πλεονα ἐξῆπτο θυμὸν·
 καὶ φρέξας τὰς σιαγόνους τοὺς τε ὀφθαλμοὺς στρεβλώσας καὶ τοὺς

1 σκεδασθέντες AP

20 σχηματίσασαν A

tur, occurrere viderunt, ad sese divisi paulatim recesserunt. unus vero
 quispiam illorum, maiore reliquis impudentia, ut videbatur, audaciaque,
 haud secus ac canis latrandi impotens, insania furens sequebatur atque
 unum aliquem nostrum gladio ferire dolo moliebatur. unum namque e
 nostris praedatoribus sese simulans, nescio qua ratione a reliquis me
 clam subductum et a coetu paululum abiunctum interficere conabatur. in
 quo statim ingemui. pater autem meus obturbatus atque conversus
 (quippe cui comes incedebam) ut iam morti propinquum vidit, fremen-
 tesque licetorem ac in meo gutture, quem capillitio arreptum teneret,
 gladium condere parantem, eum qui ante a periculo liberaverat, cum
 prope esset, manu vellens, anxieque scenam aperiens, "quid id est," ait,
 "et quam ob causam,strarum promissionum oblitus, filium meum quasi
 capitis damnatum morte multatis? ille si morte sublatus fuerit, nec vita
 nobis quicquam utilis erit. eum itaque ab oppressore libera, si quid
 tibi curae est et de nobis. sin minus, nos quoque illius libato cruori-
 bus. non enim sustinemus ut seorsum unus ab alio mortem oppetamus."
 his commotus ille statim excurrit, atque ad locum accedens extensam
 iam barbari dexteram enseque vibrantem detinuit. is vero, etsi conatu
 inhibito, ut cui non licuisset destinatam animo patrare caedem, maiori
 furore exaruit, maxillisque fremens et oculos distorquens dentesque str-

δδόντας κρητήσας (τοῦτο γὰρ βαρβάρων ἔθος), φρόνεν τι καὶ βλοσυρὸν ἐνιδιών, ἐπιχειρεῖ τοῦ κατέχοντος ἑαυτὸν ἀποροφῆσαι καὶ αὐθίς μοι ἐπιελθεῖν. οὐκ εἶα δὲ τοῦτον ἐκεῖνος ὁ πρὸς Θεοῦ κερφθαίς ἡμῖν ἐν καιρῷ σωτήρ, ἀλλὰ πάσαις αὐτὸν κολακείαις μετατρέπειν ἐμηχανᾶτο. ὡς δ' οὐδὲν ἤνυστο τοῦτοις πλέον αὐτῷ, μᾶλλον ἐκείνου τῷ θυμῷ διεγειρομένου καὶ φρόνον ἐρευγομένου, ὡς καὶ λαθεῖν αὐτὸν ἅπαξ κατὰ τοῦ νότου μου τὴν μάχαιραν αἰφνης κατενεγκεῖν καὶ πλήξαι πληγὴν μυρίας πλήρη, τὴν καὶ μέγρι τῶν δεκανῶσαν τῆς δεξιᾶς τὴν ἐπίκτασιν, ἀθρόον πρὸς τὸ δορυλώσειν ἑαυτὸν ἀλλοιώσας ὁ Θανμάσιος ἐκεῖνος ἀπὴρ καὶ τὸν Αἰθίοπα στεροῶς ἀθίσις, ἐμέ τε συναρπάσας ἤδη παρὰ πόδας ἐστῶτα καὶ τῷ τῆς ὠτειλῆς περιφροῦμενον αἵματι, δρομαίως τὸ τάχος πρὸς τοὺς ἐταίρους ἐχώρει. (50) ὡς οὖν μετὰ τοῦ πλήθους γεθόμενος καὶ αὐθίς ἐγώ, καὶ τότε τὸ κακὸν διαδράς, τὴν ἐδχαριστίαν πρὸς τὸν Θεὸν ἐποιούμην, λαβόμενός τε σχολῆς τὴν τοῦ νότου πληγὴν κατενόουν, αἰφνιδίως πάλιν δευτέρας πληγῆς ἐψηθούμην, πλέον ἢ πρότερον ὀδύνας βληθείς. ὁ δὲ τολμηρὸς ἐκεῖνος, οὐκ οὐδ' ὄθεν ἐπιστάς, ὡθισέ μοι κατὰ πλευρᾶν ἐκ τῆς ὀπίσσω τὸ ξίφος, δεινὸν ἀλαλάζας καὶ τὸ ἀκάθεκτον τοῦ τρόπου τῇ φωνῇ παραστήσας. ὡς εἰπεῖν συνόντι μοι τῷ ὑπερμαχοῦντι ἀνδρὶ "τίνος χάρις" τῆς ἐμῆς μύνης ζωῆς ἠφειδήσατε, καὶ τῷ βαρβάρῳ" συστραφῆς καὶ τὸν Αἰθίοπα δεξίας "πρὸς θάνατον ἐκδεδάκατε; τοῦτο γίν-

1 βαρβάρους P 4 κείσας P 11 ὀθήσας P 12 δε-
μέως A 13 ἐτέρους A 18 ὄθεν ἄλλοθεν ἐπιστάς A

dens (id enim barbaris in more est) cruento truci que ad aspectu a tanto sese expedire conabatur ac rursus in me irruere: sed non sinebat ille qui a deo opportunus nobis servator missus fuerat, sed blande suadendo a proposito avocare studebat. ubi autem omnem in eo operam perdere advertit, illo maiores excitante iras ac caedem evomente, ut et clam semel repente aggressus gladium humero adegerit plenumque furoris vulnus incusserit, quod et modo quanta vi ictus datus sit ostendit, subito vir ille admirandus acriore excoitus ira, Aethiopem valide propellens, neque ad illius genua prolapsus exque vulnere cruore madentem accipiens, ocius se ad comites refert. (50) cum itaque rursus reliquis simul euntibus comes adiunctus eoque periculo liberatus, deo gratias agerem, nactusque otium de accepto vulnere cogitarem, aliud repente indictum vulnus maiore quam prius dolore ictus persensit. vir enim ille audacia procaz, nescio unde facto impetu, gladium retro in latus adexit, ingenti subliato ululatu, effreneque ingemium vocis immanitate prodens. hincque adeo ad virum mihi defensorem, et qui ipse aderat, "ut quid vero" inquam "meam unius vitam neglexistis, atque barbaro" ad Aethiopem versus eumque monstrans "in mortem dedistis? hoc vero scitote, nisi omnes

τες ἔστε, ὡς εἰ μὲν κοινῇ πάντες, οὓς τοῖς ὄρκοις ἐβεβαίωσασθε, τὸν θάνατον διαφύγομεν, πέρας λάβοι καὶ ἕπερ ἡμεῖς ὑπεσχόμεθα, εἰ.δ' ἐνὶ γέ τινι τόχοι δι' ἀμέλειαν ἐπιστάς θάνατος, πάντες εἴ κείνου πτώματι τὴν ζωὴν συμπεριλαμβάνομεν, καὶ οὐδενὸς ὑμεῖς τῶν ἐπιτιμωμένων ἐντεύξεσθε. ἀλλ' εἴπω μὴ πρὸς ἀπάτην ἀλλ' ἀληθῆς γέγονεν ὁ διὰ μέσου προτεθεὶς ὄρκος, πάση μηχανῇ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν συντηρήσατε, καὶ εὖ ἵστε πάντα καὶ ἡμᾶς πληρῶσαι ὅσα πρὸς ὑμᾶς συνεθέμεθα.²⁰ ταῦτα κείνος ἀκηκοὺς καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν γνωρίσας ἔπεισε πάντας ἐφορμήσαντας κατὰ τοῦ 10 δυσμενοῦς μακρὰν αὐτὸν ἀπελάσαι· οἱ δὲ καὶ κυκλώσαντες ἡμᾶς ἔκτοτε σχολαιοτέρως ἐβάδιζον.

51. Ἦλθομεν δὲ κατὰ τινα τόπον ἔνθα μονὴ τις ἔστι παρθένων ἀσκουσῶν γυναικῶν, ἣτις πάλαι τοῦ Ἀκρουλλίου κατο- P 359 νομάζεται. καὶ πάλιν ἄλλη τιλ κοστιωδία βαρβάρων ἐντυχόντες 15 κατὰ τὴν προουλαίαν οἱ μεθ' ἡμῶν βάρβαροι, καὶ τι μικρὸν συστάντες αὐτοῖς, ἔδοξαν εἰσω χωρεῖν ὡς τι σπουδαῖον τοπιάσαντες ἐφευρεῖν. συνειπόμεθα δὲ τούτοις καὶ ἡμεῖς, τοὺς παρόντας ὑποβλεπόμενοι καὶ μὴ πω τὰς ψυχὰς τῆς προτέρας σκοτοδίνης ἀπαγαγόντες. ὡς οὖν εἰσήμεν τοῦ νουὸ τὰ προπύλαια δε τοῦ 20 ἁγίου ἐπικέκληται Γεωργίου, ὁρῶμέν τινα βάρβαρον σκιμποδιῶ ἐγκαθεζόμενον, ἀνασπάσαντά τε τὰς ὀφθαλμοὺς ἕξωρος τε κατέχοντα γεγυμνωμένον, καὶ ἀτενὲς τοὺς ἐστῶτας βλέποντας εἰς αὐτόν, εἴ τι B

5 ἐντεύξεσθε AP
13 τοῦ om P

9 κατὰ τοῦ δυσμενοῦς ἐφορμήσαντας P
18 μήπως P

simul, quibus iureiurando fidem obstrinxistis, a morte immunes servati fuerimus, finem non accipiet quod ipsi sumus polliciti. sin autem vel unum nostrum, quod rem minus curaveritis, desiderari contigerit, illius omnes interibimus occasu, nec vos ullius eorum quae speratis compotes efficiemini. quare si non fraude sed vere iureiurando fidem obstrinxistis, omni opera vitae securus praestate; probeque noveritis a nobis quoque praestitum iri omnia quae pacti sumus." quibus ille verbis, ac cum sociis indicasset, cunctis auctor fuit ut uno impetu perditam hominem procul arcerent ac propellerent. indeque agmine cingentes lentius incedebant.

51. Venimus autem ad quendam locum, ubi erat monasterium virginum religiosa palaestra merentium, quod ab antiquo Acrullii nuncupatur. rursus vero aliam quandam barbarorum custodiam in vestibulo offendentes, qui nobiscum erant barbari, ac cum eis tantisper collocati, introire decernunt quasi aliquid aestimatione dignum ibi reperturi. nos eos sequebamur in praesentes limis oculis obtuentes, necdum a pristina mentis reflecti vertigine. ingressi igitur templi vestibula (erat illud Georgii martyris nomine consecratum) videmus barbarum quendam in scabello sedentem, erecto supercillo, strictamque ensam tenentem; atque eos qui

καὶ βόλοιο πρῶτειν, ἐτοίμους εἶναι ταῖς ὀρμαῖς ἐπεμφάνοντες. ὡς οὖν κατ' αὐτὸν ἐγενόμεθα, ἤρετο τοὺς περὶ ἡμῶν τίνες ἐσὶν καὶ ποία προφάσει τὸν θάνατον διεφύγομεν. οἱ δὲ πάντα σπῆμιως ἔξεϊπον, καὶ τῶν νῶτων ἡμῶν λαβόμενοι πρηγεῖς τοῖς ποσὶ αὐτοῦ τῷ ἑδάφει προσέροηξαν. ὁ δὲ τὸ ξίφος, ὅπερ ἔνυχε ταῖς χερσὶ κατέχων, ἐτέρως ἢ ὡς πέφυκε τέμνειν ἀνθυποστρέψας, ἐπάταξε ταῖς κάραις ἐφάπαξ καθ' ἓνα ἡμῶν. εἶτα ἀνίστασθαι καὶ θαρρεῖν ἐκέλευσε, καὶ "ταῦτο" φησὶ "τῆς ἀσφαλείας τεμηριον ἔχοντας μηδὲν τοῦ λοιποῦ δεῖνδν ὑμᾶς ὑποπτεύειν παρεγγῶ."

C τοῖς παρεστῶσι δὲ βαρβάροις τοῦ ναοῦ τὰς πύλας, αἱ τῆως ἐπήρχον κεκλεισμέναι, προστάξας ἀναρρηῖσαι, τῆς καθέδρας ἔκαστος καὶ τὸν ἐμὸν πατέρα τῇ λαϊῶ ταῖν χειροῖν, τῇ ἐτέρα δὲ τῶν ἀπ' ἐμοῦ δύο ἀδελφῶν τὸν ἓνα κατέχων, ἔνδον εἰσήει τοῦ ὀρθοσμίου σηκοῦ. ὁ δὲ ἦν ἄπας πεπληρωμένος ἐλεεινῶν ἀνδρῶν ἐν αὐτῇ προκαθειρχθέντων, τριακοσίων περὶ που τὸν ἀριθμὸν, ὡς ἐν ὑστέρῳ κατεμανθάνομεν. (52) οὐκ ὀλίγον δὲ καὶ μαιφόνων πλῆθος τῷ δυσμενεῖ συνεισῆλθεν. ἀλλ' ἐκεῖνος εὐδοῦς εἰσαπήδησε D ἀνήλθεν ἐπάνω τοῦ καθηγιασμένου βωμοῦ, ἐν ᾧ παρὰ τῶν ἱερῶν ἡ μυστικὴ τελεῖται λατρεία· καὶ τοὺς πόδας συμπλέγδην ἐν ἀλλήλοισ ἀνθυποστρέψας, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς βαρβάροις, ἐκάθητο γυμίων θυμοῦ καὶ ἀπονοίας, τὸν τε δῆμον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων περισκοπῶν, καὶ ἄπερ ἐβούλετο δεῶν, τῇ κακεντρεχεῖα τῶν φρενῶν διοικούμενος· τὸν ἐμὸν δὲ πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐκατέραις διαλα-

13 τὸν om P

16 μαιφόνων P

circum erant intentis in eum oculis, si quid faciendum iussisset, proptos se obsequio gestu nutuque significantes. ad eum igitur cum venissemus, interrogat qui nobis ductores erant, quinam essemus, quare et causa mortem effugissemus. illi paucis omnia exponunt, et per humeros nos accipientes ad eius pedes pronos in solum prosternunt. at ille eum, quem manibus gestabat, aversa acie, ut secare non posset, uniuscuiusque nostrum caput leviter percussit; tum surgere bonoque animo eum iussit. et "hoc" inquit "securitatis pignus habentes, praecipio ut nihil in posterum mali timeatis." tum adstantibus barbaris templi fores, quae clausae essent, reserare iubet, deque sede exsiliana, ac patrem meam sinistra alteraque unum fratrum meorum tenens, venerandam sacram illam aedem ingreditur. erat illa miserabilium hominum, ante in ipsam coniectorum, plena, qui, ut postea nobis relatum est, trecentorum fere numerum implebant. (52) cum truci autem illo non exigua quoque patricidarum turba intravit. verum ille statim saltu in sacrosanctum altare, in quo a sacerdotibus mysticum sacrificium divinaque res peragitur, insiliit, et pedibus inter se complicatis, ut barbarorum moris est, sedis furoris dementisque superbiae plenus; hominumque illam multitudinem circumspectans, ac quod animo destinaverat, ut faceret, versutae mentis solertia ac dolositate disponens, patrem quoque meum et fratrem un-

βῶν ταῖς χερσὶ, καὶ ἡμῶς αὐτοῦ που πρὸς τῇ εἰσόδῳ φυλάττεσθαι
 παρὰ τῶν ἐλότων ἐγκλεισόμενος, νεύματι τοῖς βαρβάρους ἀνε-
 λκῶν ἐκείνους προσέτατεν. οἱ δὲ τὸ τάχος καθάπερ ἀτίθασσοι
 λύκοι θήρας ἐπιτυχόντες, οὕτως ἠπειγμένως καὶ ἀηλεκῶς τοὺς
 5 ἄθλους κατέτεμον. ἔτι δὲ τῷ θυμῷ ζέοντες, τί καὶ περὶ ἡμῶν
 ἐθέλοι αὐτοὺς πράττειν, πρὸς τὸν δεινὸν ἐκείνον δικαστὴν ἀπισκό- P 360
 πουν. ἀλλ' ἐκείνος μὲν τῆς καθ' ἡμῶν αὐτοὺς τέως ἐπιχειρήσεως
 διεκώλυσεν, ἐδόκει δὲ καὶ ἡμῖν αὐτόθι φυλαττομένοις τὸν τε πα-
 10 τέρα καὶ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν τοῖς κειμένοις συναναίρεθῆναι καὶ μό-
 νους ἡμᾶς φειδοῦς ἄξιωθῆναι. πάλιν ἐκείνοις περὶ ἡμῶν αὐτὸ
 τοῦτο, τῷ βωμῷ φυλαττομένοις, λογιζοσθαι ἐπήρατο. πλὴν οὐκ
 εἶχομεν ᾧ τινὶ πέρατι τὴν περὶ ἀλλήλων στήσαι ἀμφιβολίαν. ὡς
 γὰρ ἔληξεν ὁ κατ' ἐκείνους τοὺς δυστυχεῖς φόνος, πεπλήρωτο δὲ
 τὸ ἔδαφος ἅπαν νεκρωμένων σωμάτων, μέσον δὲ τούτων ἔλιμνα-
 15 ζεν ἡ πλημμύρα τοῦ αἵματος, οὐκ ἔχων ὅπως ὁ μαιφόνος ἐκείνος
 πρὸς τὸ ἐκτὸς γένηται, ἄλλο κατ' ἄλλο τὰ πτώματα τῶν κειμένων B
 τοῖς ἐκατέρωθεν τοῦ ναοῦ περιδρόμοις ἐπιτεθῆναι διεκελεύσατο.
 οὐδ' ἔτι καὶ γενομένου θάπτον εὐθὺς αὐτὸν τοῦ βωμοῦ καταπηδή-
 σαντα, καὶ πάλιν τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐκατέραις χερσὶν
 20 ἐναγκαλιώμενον γενέσθαι μέχρις ἡμῶν. τοσαύτη δὲ ἦν ἡ ἐκδει-
 ματώσασα τὰς ψυχὰς ἡμῶν τῶν θεαμάτων ἐκείνων ἀχλὺς, ὣν τε
 ἐκείνοις κατείδομεν καὶ ὧν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐτυπύσαμεν, ὡς ἐν

6 ἐθέλοιεν P, ἐθέλειεν A

8 καὶ om A

que manu prehensens, nosque ad ianuam prope ab his qui ceperant ser-
 vari iubens, omnes in ea nutu iugulari praecepit. qui actutum velut
 efferati lupi, iam praedae compotes facti, incitatis animis atque impetu
 crudelem in modum miseros conciderunt; adhucque rabie furentes a duro
 illo saevoque iudice signo ostendi exspectabant quid et nobis factum
 vellet. ceterum ille eorum hactenus in nos impetum inhibuit. porro
 videbatur nobis, qui ibi servabamur, patrem ac fratrem gladio sublates
 esse cum his quorum caesa cadavera iacebant, nobisque duntaxat immi-
 tem illum pepercisisse: nec aliter ipsis, qui prope altare servabantur, de
 nobis cogitare in animum veniebat. nec vero erat quo tandem fine mu-
 tua illa de nobis sedaretur anxietas. ut enim miserorum peracta caede, omni-
 que solo contrucidatorum hominum cadaveribus constrato ac inter illa sta-
 gnantibus cruoribus proluto, parricidae exitus non patebat, quo se foras
 subduceret, iacentia illa corpora in ambulacris utrinque templum am-
 bientibus unum supra aliud congeri iussit. quo facto statim ex altari
 proiiliit, patremque meum ac fratrem ambabus rursus manibus amplexus
 ad nos usque venit. tanta vero erat, quae animos nostros perterritabat,
 eorum spectaculorum, quae tum in illis vidimus tum in nobis suspicati
 animus, caligo et horror, ut quamvis in tanta internecone soli mortem

τοσαύτη πανωλεθρία μόνοι διαφυγόντες τὸν θάνατον μηδὲν τι τοῦ σκυθρωποῦ καθυφεῖναι, ἀλλὰ μόνοι τοῖς προσώποις ἀλλήλων C ἐνατενίζεν, ὡσπερ ἐκπληττόμενοι καὶ μηδὲ φωνὴν ἀφεῖναι τῷ πράγματι συγχωροῦμενοι. τοὺς πλείονας δὲ τῶν βαρβάρων ὁ σοβαρὸς ἐκείνος ἀποτεμύμενος, ἵππῳ ἐπιβάς ἐφροσῶτι ἀπέπη ἐκ 5 μέσου ἡμῶν, προστάξας καὶ αὐτοῖς συλλαβεῖν ἡμᾶς καὶ πρὸς τὸν λιμένα τῆς πόλεως σπουδῆ θέειν· αὐτόθι γὰρ κατασπεύδειν καὶ ἑαυτὸν ἔφη.

53. Παραλαβόντες οὖν ἡμᾶς ἤγον ὡς τάχιστα, πᾶσαν ἡμῶν πανταχόθεν ἀσφάλειαν περιποιούμενοι. καὶ πολλαχοῦ τῆς 10 ὁδοῦ περιπίπτομεν πολλοῖς πλήθεσι τῶν εἰσρέοντων βαρβάρων, πάντων φόβον πνεόντων· καὶ οὐ μικρὸν ἦν ἔργον λαοθάνειν τού- D τους, εἰ καὶ ὅτι ῥύμη πολλῇ σωματίων καὶ οἱ προειληφότες ἡμᾶς Αἰθίοπες ὑπήρχον ἀνεσταλμένοι, καὶ οὐδὲν ἦν ἢ καταπτῆσαι ἢ τῆς ὁρμῆς αὐτοῦ ἐνδοῦναι τὸ παρῶπαν θανάμενον. πλὴν οὐ μετ' 15 ὀλίγον καμάτου καὶ ἀγωνίας τὸν ῥηθέντα λιμένα τῆς πόλεως κατελάβομεν. αὐτόθι γὰρ ἔτυχεν ὢν καὶ ὁ τῶν πολεμίων τοῦ στρατοῦ καθηγούμενος, ᾧ δὴ καὶ ἀνηγγέλη τὰ καθ' ἡμᾶς ὑπὸ τῶν συνόντων βαρβάρων, γνωρισάντων καὶ τῆν αἰτίαν δι' ἣν μόνοις ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν προστυχόντων περαιοῦσαντο. ὅς ἐξ αὐτῆς ἔλυ- 20 τινὰ τῶν οὖν αὐτῶ τῆς καθέδρας ἑξαναστήσας καὶ τοῖς ἐσιώσῃ ἐπισυνάψας, τοιαύτην δέδωκε καθ' ἡμῶν αὐτῶ ψῆφον, ὡς εἰ μὲν

1 μόνον AP
ἦν ὁ A

8 ἀτενίζεν P

5 διέπη A

ἦν ἦ]

evaserimus, nihil minori maestitia affecti fuerimus, sed tantummodo velut attoniti alii in alios intentis vultibus nec vocem mittere rei immanitate sineremur. plurima autem barbarorum parte ferox ille atque arrogans a se dimissa, in equum, qui praesto erat, insiliens e medio nostri avolvit, rursus imponens ut et nobis assumptis ad litus civitatis propere festinarent, quo nimirum ipse quoque iter celeraret.

53. Sic itaque assumptos quam celerrime ducebant, omnem nobis undique procurantes securitatem. nec raro in via in multas barbarorum confluentium turmas ac manipulos incidebamus, qui omnes caedem spirarent; nec leve erat ac expeditum illos effugere, tametsi, qui nos primi ceperant, Aethiopes viri corpore robustissimi essent, nec ulla re aut terri possent aut ad impetum remittendum induci. ceterum non levi labore ac trepidatione ad eum quem dicebam venimus civitatis portum. ibi enim hostium classis ductor ac imperator consererat; cui et de nobis nuntiatum est a barbaris, qui simul erant, causaque exposita cur nos soli servati essemus ex omnibus in quos ipsi inciderant. tum ille statim unum aliquem assessorum surgere iubens ac rectam stare, eiusmodi in nos sententiam promulgandam contradidit, nempe, si vera comperirea-

ἀληθῆ φανεῖν ὅσα τοῖς βαρβάροις ἐν τῷ τείχει προὔπεσχόμεθα, P 361
 ἔργοις αὐτοῖς πληροῦντων τὰς ἐποθήκας, καὶ φειδοῦς ἀξιοθῆναι
 καὶ πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀνθυποστρέψαι· εἰ δέ γε μηδὲν τοιοῦτον
 ἀληθῶς λεχθὲν εὐροίεν, ἀλλ' ἢ προαπολωλεκότας τὰ χρήματα, ἢ
 5 τὸν θάνατον δεδιότας ἅπαντι ψευσαμένους καὶ ὥσπερ τὴν
 πρώτην ἔντευξιν ἀποκρούσασθαι διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ καιροῦ
 σοφισαμένους, τοῖς ἕξιςιν ἕνα ἕκαστον ἐκείσε διελόντας τῆς
 ζωῆς ἀπαλλάξαι. παραχρῆμα οὖν καὶ πάλιν μέσους ἡμᾶς δια-
 λαβόντες ἄγειν ἐπέτατον, ἔνθα δὴ τεταμιεύσθαι, φασίν, ὅφ'
 10 ἡμῶν προεδηλώθη τὰ χρήματα, ἔξιπόντες καὶ τὴν καθ' ἡμῶν B
 ἔξερχεσθαι ἀπόφασιν, καὶ ὡς εἴ τι τυχὸν τῶν λεχθέντων μὴ πρὸς
 ἔργον ἀχθῆι, τοῖς ἕξιςι τούτοις διακριθήσεται. δέος οὖν ἡμῖν
 καὶ τότε μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπεισῆι, τάχα μὴ πού τις τῶν οικε-
 τῶν ἢ τῶν προπεριωθέντων τοῦ τόπου, παραπλησίᾳ περιτυχῶν
 15 ἀνάγκη καὶ θέλων καὶ αὐτὸς τὸν ὄλεθρον ἐκφυγεῖν, προεσήμανε
 τὴν δαψίλειαν τῶν κεκρυμμένων, καὶ μάτην εὐρέθημεν ἡμεῖς
 τοσαύταις μηχαναῖς τὴν ἑαυτῶν ζωὴν συντηροῦμενοι.

54. Ἄλλ' οὐπω ταῦτα βεβαίως ἔχοντες σκοπεῖν, πεφθά-
 καμεν τὸν τόπον οὕτως ἔχοντα καθὼς ἐν τῷ καιρῷ τῆς φυλικῆς C
 20 ἔσημειωσάμεθα· ὅφ' ἐνὶ γὰρ τινὶ κρυφιώδει ταμίῳ, ὅσοιπερ ἂν
 ἦμεν κατὰ συγγένειαν ἀγχιστεύοντες, προαποθεῖναι τὰ ἑαυτοῦ
 ἕκαστος, ὥσπερ τοῦ μέλλοντος μαντευόμενοι, συμφερόντως ἐβου-

10 ἡμῶν?

12 ἡμῶν AP

19 πέφθαμεν P

tur, quaecunque in muro ante barbaris promiseramus, rebusque ipsis
 quae pacti essemus impleremus, nobis parcendum esse atque ad
 ipsum rursus revertendum: sin nihil eiusmodi vere dixisse invene-
 rint, sed vel antea male consumptis pecuniis vel metu mortis men-
 dacio cuncta finxerimus, et ut primum impetum vitaremus, necessi-
 tate ita urgente eam fraudem fecerimus, ibidem singulos in membra
 divisos neci dedendos. statim igitur rursusque nos circumvallentes
 eo ducere iuebant, ubi repositas esse pecunias antea dixeramus; simul
 etiam sententiam contra nos latam edebant, et si quid ex di-
 etis forte reipsa praestitum non esset, quibus accincti erant, ensibus
 decernendum esse. quare tum magis quam ante metus incessit, ne forte
 vernarum quispiam, vel eorum qui ante loci expertes essent, ipse quo-
 que pari quadam necessitate adactus mortisque interitum cavere volens
 absconditarum rerum copiam prior indicasset, frustra que tantis machinis
 ac consiliis vitae studere inveniremur.

54. Enimvero cum necdum haec certo dispicere possemus, ad locum
 devenimus, sicque habentem offendemus quemadmodum eum, cum res
 occultarentur, signaveramus. in uno enim occulto conclavi, quicumque
 eramus sanguinis necessitudine coniuncti atque propinqui, sua quisque
 reponere, quasi id quod erat futurum divinaremus, haud inconsulta ra-

Theophanes contin.

λευσόμεθα. οὐδὲ καὶ τὴν ἔξοδον τοῖς βαρβάροις καθυποδείξαντες, ἧτις ἦν λιθίνη πλακί κατασφαλισμένη, ἱστάμεθα τῶν πολλῶν λογισμῶν τὰς ψυχὰς περιάραντες. ἦδη μὲν γὰρ μηδὲν τοῦ λοιποῦ δεδιέναι χάριν τῆς ὑποσχέσεως, τούναντίον μὲν οὖν καὶ συμπαθείας τυχεῖν τῷ πλήθει τῆς ἐπιδόσεως. ὡς γὰρ ἐκεῖνοι τῶν κρυ-5 φίων ἐπέτυχον, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὄργιλου πρὸς τὸ περιχαρὲς μεταβάλλοντο καὶ ἡμῖν διευθυμῆσθαι προσέταττον. "τούτοις" γὰρ

D ἔφασκον "κατηγγήσθε τὴν σωτηρίαν, καὶ διὰ τούτων ἡμῖν τὸ ζῆν κεχάρισται σήμερον. ἀλλ' ἀπέλωμεν δὴ καὶ πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ στρατοῦ, ὡς ἂν καὶ παρ' αὐτοῦ τελείαν δέξησθε τὴν ἀσφάλ-10 λειαν." ἦγον οὖν πάλω ἡμᾶς ἐκεῖθεν τῆν εἰς αὐτόν, περιεπίπτομεν δὲ φοβεροῖς τισὶ καὶ παραδόξοις θεάμασιν. ἔκειντο γὰρ τὰ σώματα τῶν ἀνηρημένων ἔτι τοῦ λύθρου ἐναποστάζοντα, φρικτὸν ὄραμα, πᾶσι ἡλικία τῶν ἀνθρώπων μᾶ ψήφω τὸν διὰ ξίφους κατακρηθεῖσα θάνατον, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταφῆς ἐμοιροῦσα. 15 κατεχεῖτο δὲ κατὰ παντὸς στενωποῦ περιρρέων ὁ οἶνος, καὶ τοῖς

P 362 αἵμασι τῶν πεπτωκότων ἀνακαρνόμενος ἄπαν τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως κατεμέθυσκεν. παριόντες οὖν ἐσκοποῦμεν, καὶ εἴ ποῦ τινα τῶν ποτὲ γνωρίμων ἢ φίλων μεταξὺ τῶν ἄλλων νεκρῶν ἀπηκριβωσάμεθα, ἠρέμα μόνον τοῖς στεναγμοῖς πρὸς ἀλλήλους τοῦτον διε-20 σημαίνομεν. σχολῇ δ' οὐκ ἦν ἢ θρηνησαι τοῦτον ἢ χαρῆσασθαι τι τῆς ποτὲ φιλίας τῷ καιρῷ χρήσιμον· ἀλλ' ἢ μόνον ἄπρακτα

17 ἔδαφος κατεμέθυσκεν. παριστάντες P

tionē statueramus. huius aditū barbaris commonstrato, ipse lapidea tabula obstructo, stetimus, multis anxiiisque cogitationibus animo liberato. iam enim nihil erat quod promissionis causa timeremus, contra vero ut etiam affluente rerum suppeditatione indulgentiam consequeremur. ut enim illi absconditis potiti sunt, statim ira trucique ingenio in hilaritatem converso nos quoque bono animo iasserunt. "his enim" aiebant "vestram salutem redemistis, et per ea vitae vobis hodie munera indulgentur. sed abeamus ad exercitus ducem ac imperatorem, ut ab illo perfectae securitatis pignora condonentur." hinc itaque rursus nos ad eum duxerunt. per vias autem praesentiam tremenda quaedam ac inaudita spectacula nostris se oculis obiiiciebant. nam protecta iacebant caesorum cadavera adhuc cruore fluentia, horrendum visu! omnis hominum aetas una sententia gladii morte damnata, ac cum aliis ipso quoque iusto funere ac sepultura privata. fundebatur vinum, et per omnes civitatis vicos diffluens, mixtumque caesorum cruoribus omae solum inebriabat. cum ergo prope essemus, considerabamus, ac si quem eorum quos unquam familiares sive amicos habuissemus, inter reliqua cadavera satis dignosceremus, hoc solummodo gemitibus ac suspiriis inter nos indicabamus: at non vacabat ut aut lugeremus aut aliquid opportunum pro veteris amicitiae iure indulgeremus, sed solum nulla fruge mortuo inde-

τῷ κειμένῳ περιαλήσαντες πάλιν περὶ τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἰσχυρομέθου.

55. Ἦδη δὲ φθυσάντων ἡμῶν τὸν λιμένα παρέστημεν τῷ τυράνῳ, ὅτε καὶ τοὺς τῶν νηῶν ἀρχηγέτας ἐκκλησιώσας τῆς 5 καλουμένης εὐχῆς ἐθρήσκειε τὴν δυσσέβειαν· ὅς μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐκείνης τῆς τελετῆς ἀχθῆναι ἡμᾶς κατὰ πρόσωπον τοῖς ἐφροσῶσι διεκελεύσατο. ὡς οὖν ἤχθημεν, ἐπυθάνετο τὸν πατέρα, “εἰ ἐπίσκοπος” φησὶ “τυγχάνεις τῆσδε τῆς πόλεως;” ἐτεκμαίρετο γὰρ ὅσον ἐκ τῆς ἐσθῆτος οὐδὲν ἄλλοῖον ἔχειν τοῦ ἀξιώματος. ὁ δὲ 10 “οὐκ εἰμι” ἔφη, “κληρικὸς δὲ καὶ τῆς ἐκείνων εὐχῆς προσδεόμενος.” ἄλλος δὲ τις ἐγγύθεν ἐστώς, ὅς ἦν ἀρχηγὸς τοῦ ἑτέρου στρατοῦ, πρὸς αὐτὸν ἔφη “ἐπίσκοπος μὲν οὐκ ἔστιν οὗτος, κατ’ οὐδὲν δὲ διαφέροντα βαθμὸν ἐκείνοις κεκλήρωται· ἔξυρχον γὰρ αὐτὸν ἴσμεν τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης, οὐδὲν τῆς τιμῆς ἐκείνων καθυ- 15 στεριζοντα.” “οὗτος δὲ τίς ἐστι;” τῷ δακτύλῳ σημύνας ἐμέ. “οὗτός ἐστι τοῦδε,” καὶ αὐθις ὁ παρεστὼς ἔφη, “κληρικὸς καὶ αὐτός, καὶ τῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων τεταγμένων εἷς. οὗτοι δὲ ἀδελφοὶ τυγχάνουσι τοῦδε,” τυχὸς ἀπ’ ἐμοῦ δύο παραδηλώσας, “ἄμφω δὲ υἱοὶ τοῦδε τοῦ προεστῶτος, διαφόρως μὲν ἀποτεχθέν- 20 τες αὐτῷ, ἄγοντες δὲ καὶ διάφορον ἡλικίαν.” “ὁ δὲ συνὼν αὐτοῖς οὗτος ὁ γηραιὸς τίς ἂν εἶη;” πάλιν ὁ δεινὸς ἤρετο δικαστῆς. “ἀδελφὸς ἐμός,” προλαβὼν ὁ πατὴρ ἀπεκρίνατο, νέμματα κἀκεῖ-

15 σημαίνων P

16 ἔφη om P

17 τῶν ante βασ. om P

lentes ad nostra iterum studium nostrum atque animum transferebamus.

55. Cum vero iam ad littus devenissemus, tyranno sistimur, quo tempore navarchis in concionem vocatis, eius quam vocant precationis impio cultu rituque defungebatur. quo expleto peractaque caerimonia ad se nos coram adducere adstantibus iussit. ut igitur adducti sumus, interrogabat patrem. “num” inquit “huiusce urbis episcopus existis?” quantum enim ex cultu coniciebat, quod a dignitate abhorreret nihil habebat. ille “non sum” ait, “sed clericus, et cui episcoporum benedictionis sit opus.” alius vero quidam prope stans, alterius exercitus ductor, ad eum ait “haud quidem ille episcopus est, gradum tamen nihil ab episcopali diversum nactus est. scimus enim eum omnis Atticae exarchum esse, quo munere nihil minori honore prae episcopis fulget.” “hic vero quis est?” digito me monstrans. “filius eius est,” rursus astans ille respondit; “ipse quoque clericus, exque Palatinis clericis unus. hi autem duo fratres illius sunt,” illos indicans qui a me sequebantur, “utrique primi illius filii, non uno tempore ab eo suscepti, et qui diversam aetatem agant.” “quis hic vero, qui cum illis esset, senex ille,” iterum dirus ille iudex quaequivit. dictum arripiens pater meus “frater

νον συνθέσθαι πρὸς τὴν πεῦσιν ἀναδιδέξας. ἐπειδὴ δὲ τούτων
 D ἀκήκοε, καθεσθῆναι πάντας προσέταξε, καὶ ἑαυτὸν τῶν ἄλλων
 ἀποτεμόμενος ἤσυχῃ πρὸς ἡμᾶς ἔφη "πάσης ὑμᾶς πονηρῶς ὑπο-
 ψίας ἐκτὸς εἶναι βούλομαι· τὸ τε γὰρ ἀόπλους τοῖς εἰληφύσιν ἐν-
 τυχεῖν καὶ τὸ νῦν ἐν ὄνρεσι ταῖς ἑμαῖς προτεθὲν χρημάτων πλήθος 5
 τὴν ζωὴν ὑμῶν, ἣτις δυσέλλειπτός ἐστι τοῖς πολλοῖς, ἐχρησάσθη,
 καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν ὑπόνοια τοῦ λοιποῦ θανάτου ἐξ ἐπιβουλῆς,
 οὐδέ τις ἄλλη ἐπήρεια παρὰ τῶν ἑμῶν ὑπηκόων. ἀλλ' ἄπιτε τὰ
 συμφέροντι συμβουλευόντες ἑαυτοῖς, χρηστάς τε παραζευγνύοντες
 ἐλπίδας. οὕτω γὰρ ἡμᾶς φθάσαι τὴν Συρίαν γενήσεται, καὶ 10
 πρὸς Ταρσὸν εὐθέως πόλιν τῆς Κιλικίας ὑμᾶς διαπέμψω τηρη-
 P 863 θηγομένους σὺν τοῖς ἐκεῖσε φρουρουμένοις μέχρι τῆς προσδοκω-
 μένης καταλλαγῆς, ἀντιλυτρον ἔχοντας τοὺς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων
 καιροῖς οὐκ ὀλίγους ἐαλωκότας ὁμοεθνεῖς ἡμῶν Ἀγαρηνοῖς, ὧν
 ἀφικόμενων καὶ ὑμεῖς τῶν δεσμῶν λωθήσεσθε καὶ τὰ οἰκεία ἔκα- 15
 στος ἀπολήψεσθε." οὕτως ἔφη, καὶ πρὸς τοὺς ὅψ' ἑαυτὸν πάλ-
 λιν ὑποστραφεῖς τὰ περὶ ἡμῶν διεξῆει, βαρβαρίζων τὰ πλεῖστα.
 οὐδὲν δὲ τέως ἐλάνθανεν ἡμᾶς, τὸν κατ' ἀρχὰς περιώσαντα
 εἰσέτι μέσον ἡμᾶς περιάγοντα καὶ πάντα ἐξ ἐκεῖνου μανθάνοντας.
 B (56) τόπω δὲ τινε τῇ θαλάσῃ περικυλισμένῃ καθεσθέντας 20
 ἀσφαλῶς ἡμᾶς τηρεῖσθαι προσέταξεν. οὗ δὲ γενομένου πρώτον

8 ὑμᾶς] ἡμᾶς AP 4 λόπειος A 10 οὕτως?
 11 πρὸς τὴν Ταρσὸν A 12 ἐκεῖ A 15 καὶ ante ὑμεῖς
 om P 19 περιάγοντα] ἔχοντας addit Comb.

meus" respondit, nuda ut id et ipse confirmaret edicens. haec ubi au-
 diit, omnes sedere iussit, et ab aliis dimotus, nobis placide ac silentio
 dixit. "volo vos ab omni procul mala suspicione esse. tum enim quod
 inermes in eos incideritis qui ceperunt, tum quae nunc prae oculis ex-
 posita est pecuniarum vis, vitam vobis elargita sunt, cuius aegre spes
 vulgo existat. nullusque deinceps mortis ex insidiis paratae vobis metus
 erit, nulla suspicio; nec a subditis meis ulla alia iniuria violabimini.
 sed ite, vestris ipsi rebus, quae sint proficua, consulentes atque vos
 optima spe lactantes. sic enim in Syriam veniemus, vosque protinus
 Tarsum Ciliciae dimittam, ibi custodiendos cum illis qui ibi captivi de-
 tinentur, usque ad expectatae permutationis tempus. eruntque redem-
 ptionis vestrae pretium, qui non raro a Romanis aliisque atque aliis ex-
 peditionibus capti sunt, gentiles nostri Agareni; quorum adventa vos
 quoque a vinculis liberabimini et suas quisque sedes recipietis." dixit,
 et ad suos iterum regressus nostra enarrabat, barbaram ut plurimum le-
 quens. nihil vero nos latebat, cum is qui nos a principio servarat ad-
 huc nobiscum esset ac circumduceret, ex quo omnia condisceramus.
 (56) porro in quodam loco mari circumluto sedentes tunc custodiri
 iubebat. quo facto primum a mortis expectatae metu animos per-

τῆς λαίδος τοῦ θανάτου τέλει τὰς ψυχὰς μετηγάγομεν καὶ τῇ
 θεῶϊ προνοίᾳ τὰ ἐξῆς ἐπιστρέφομεν.

Ἐπήρχετο δὲ τότε τοῖς λογισμοῖς ἡμῶν, ὥσπερ ἄρτι τοῦ κα-
 κοῦ τὴν ἀρχὴν ἀκαθεωροῦσιν, ἢ τῶν οἰκείων φροντίς, νύττουςα
 5 τὰς καρδίας ἡμῶν μᾶλλον ἢ τὰ κυκλοῦντα ξίφη, πῶς ἄρα καὶ
 ποῖον τεθνήκασι τρόπον, ἢ τινες αὐτῶν τοῦ κινδύνου διεκφυγόντες
 εἰς τὴν ὁμοίαν ἡμῖν ἀπαγωγὴν ἐκρίθησαν. ὁμως οὐδ' οὕτως εἴ-
 χρομεν ἀσφαλῶς περὶ τούτων γινῶναι διὰ τὸ πρόσφατον γεγονέναι C
 τῶν πολεμίων τὴν εἴσοδον, καὶ πάντα μεστὰ κραυγῆς ἀσήμεον καὶ
 10 θορόβου τυγχάνειν, καὶ πολὸν πλῆθος εἰσω τοῦ λιμένος ἐπιστρέφε-
 σθαι τῶν τε ἐκ τῆς πόλεως χειρουμένων καὶ αὐτῶν δὲ τῶν βαρβά-
 ρων, πῆ μὲν ἐγκωμιαζόντων τὰ σκῦλα, πῆ δὲ γυναικας καὶ ὑπο-
 μάζια βρόφη ἐκ παντὸς τόπου καὶ πάσης οἰκίας βιαίως ἐφαλομέ-
 νων, ἔλεινόν δ' οὐδ' ὀφθαλμοῖς καὶ τὴν στέφανον τῶν μητέρων γοερόν
 15 κλαυθμυροῦντα, ἄλλων τῶν ἀρχόντων τινὰς ἢ τῶν περιφανῶν
 πλουσίων κατὰ τινὰς παραπλησίας ἡμῶν αἰτίας τὸν ὄλεθρον δια-
 κρευσσάμενους ἀνηλεῶς ἐπισυρομένων· ἥδη γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ πρὸς
 τοῦ βασιλέως σταλεὶς Νικήτας, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ τῆς περιχώρου D
 στρατηγὸς χειρωθέντες ὑπῆρχον ἐν τισὶ ναυσὶ βαρβαρικαῖς φυλατ-
 20 τόμνοι. διὰ τοι ταῦτα οὐδὲν πλέον ἢ πρὸ τοῦδε περὶ τῶν οἰκείων
 φροντίζοντες ὠφειλοῦμεν.

5 καὶ] κατὰ A 6 διεκφυγόντες P 9 μετὰ AP 12 τῆ — τῆ P
 20 τε AP

fecte advocantes, quae deinceps erant divinae providentiae committe-
 bamus.

Tum animum subire cogitationibusque obrepere, ac si malum tum
 primum pensarem, necessariorum cura ac propinquo, graviore
 hinc cordibus inflicto vulnere quam circumpositis gladiis, quomodo ac
 qua ratione ii morte sublatis essent, num aliqui ex ipsis periculo libe-
 rati pari nobis abductione damnati forent. ac ne sic quidem certi ali-
 quid de illis scire poteramus, quod hostibus recens urbis potitis eam-
 que ingressis cuncta inconditi plena clamoris ac tumultus essent, multa
 et turba in porta convolveretur, tum civium qui capiebantur, tum et
 barbarorum partim quidem spolia collaudantium, partim vero mulieres
 ac lactentes infantes, misere ciulantes ac matrum privationem luctuose
 gementes, omni ex loco cunctisque aedibus violenter raptantium, alio-
 rumque nonnullos ex nobilibus virisque primariis, seu maiorbibus claris
 opibus, qui pari nobis indulgentia ac pollicitatione interitum evasisent,
 crudelem in modum trahentium. iam enim ipse ab imperatore missus
 Nicetas necnon circumiacentis regionis praetor atque dux in hostium
 potestatem venerant, et in quibusdam barbarorum navibus sub custodia
 erant. propterea nihil magis ac antea, quicquid de necessariis solliciti
 essemus ac curarem, fructus aliquis sequebatur.

57. Ἄλλ' ἦν ἰδεῖν ἐπὶ τοῖς πραττομένοις καὶ τι καινότερον, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας τοῦ κατὰ φύσιν πυραυραπεισίας καὶ τῶ καύσωνι τῶν πειρασμῶν συνεκταθεῖσαν καὶ τοῦ καιροῦ τὴν ἐπίτασιν, ὡς ἐν ὀλίγῃ ῥοπῇ πελιδνωθῆναι τὰς τῶν ἀνθρώπων ὄψεις P 364 καὶ πρὸς τὴν συμφορὰν μεταβάλλεσθαι, πάντας δὲ ὁμοίως ἐφέεσθαι καὶ ἀπορεῖν ῥανίδος μιᾶς ὕδατος τοὺς τε ἐντελεῖς τὴν ἡλικίαν καὶ τοὺς ἔτι κομιδῇ νέους, οὐδὲν ἕτερον ἀλλ' ἢ μόνον ἀναρῦξαι μικρὸν τὴν συνέχουσαν δέψαν ἐπιζητοῦντας, καὶ οὐδὲ τούτου τυγχάνοντας.

Ἄλλ' ἐν τούτοις τὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιῆλθε διάστημα, 10 πάντων προστάζει τοῦ δυσωνόμου θηροῦς κατὰ διαφόρους τόπους σωρηδὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀφορισθέντων, οἷς καὶ φύλακας ἐφήδρευσαν ὑποβλέπεσθαι τούτους διὰ πάσης νυκτός, μὴ ποῦ τις ἐκ μέσου διαδρᾶναι δυνηθεῖη. καὶ ἡμῖν δὲ αὐτοῖς ἐν ὧπερ ἤμεν φυ- B λατόμενοι τόπῳ συμμυγῆναι προσέταξε τῶν ἀλότων ἄνδρας ὡσεὶ 15 πεντήκοντα, ὧν οἱ πλείους καὶ τραυματῖαι ἐτόγγανον, τὰ ἔχη τοῦ θανάτου τοῖς σώμασι περιφέροντες καὶ μηδὲ τοῖς ἐξῆς θαρρεῖν ἔχοντες· ἐκ μέσου γὰρ αὐτῶν μέχρι δέκα τὸν ἀριθμὸν λαβόντες ἐναπέσφαξαν, καὶ οὐδὲ τούτοις ὑπῆρχον ἐν ἀσφαλείᾳ αἱ περὶ τοῦ ζῆν τέως ἐλπιδες, ἀλλ' ἐκλονοῦντο καὶ διεθρόπτοντο τὴν 20 ὁμοίαν τοῖς κειμένοις ἀπόφασιν περιμένοντες. ἀλλ' ἐπειδὴ, καθὸ λέλεκται, τὰ περὶ τούτων τέλη παρ' ἑαυτοῖς ἔφθασεν ἢ νῦν δια-

14 ἐν om A

57. Enimvero praeter hostium illa trucia videre erat et aliud quidpiam insolitum magis ac mirandum, nempe solares radios ab eo quod est ex natura devios, et cum praesenti malorum aestu temporis quoque sic auctam exaestuationem, ut brevi momento hominum facies livore contracto ac nigrescentes ex infortunii ratione aliam formam induerint; cunctique pariter ardentibus votis aquae guttam desiderabant, ac ne eius quidem compotes erant. perfecta viri aetate atque iuvenes, eaque adhuc minuscula ac pueri, aliud nihil exposcebant quam ut solum refrigerio aliquo sitim temperarent, ac ne id quidem obtinebant.

Sic nimirum omnis illa transacta dies, omnibus diversis in locis infamis belluae iussu acervatim segregatis, quibus et custodes praefecti in omnem noctem dispecturi, ne quis e medio se subducere ac diffugere posset. sed et nobis, quo loco servabamur, ex captivorum turba viri circiter quinquaginta commiseri iussi; qui et plerique acceptis vulneribus mortis vestigia corporibus impressa circumferrent, nec ut mitius in posterum haberent ullam spem haberent. ad decem enim e medio illorum raptos tristi nece gladius sustulit. sed nec reliquis ulla vitae securitas erat, sed inturbati et nutantes ac dissoluti eandem ac iugulati, et quorum iacebant cadavera, sententiam exspectabant. quia vero, uti dicebam, ipsorum in his studia nox interrupit, nec satis per eam nego-

κόψασα, ἐσθβουν τινές τῶν βυρβάρων περιερχόμενοι καὶ τισι κυμβάλοις κτυποῦντες καὶ ἀλαλάζοντες, ἕως πάλιν ἐφθασεν ἐπιστάς C ὁ ὄρθρος, ὀδνηγρὰν προσδοκίαν τοῖς ἐν ὑποψίᾳ θανάτου μεθ' ἑαυτοῦ κομιζόμενος. ἀλλ' οὐδὲν πλέον ἢ διὰ ξίφους ἢ διὰ τῆς 5 θύψης φθορὰ πάντως ἀνήλισκεν, ἥ καὶ σφοδρῶς πιεζόμενοι ἐδεόμεθα τοῖς συνοῦσι κἄν τῶν διερχομένων ὑδάτων τῷ τόπῳ μεταλαβεῖν καὶ τινος βραχείας μετασχεῖν ἀνοχῆς. οἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένευον, οὐχ ὅτι τινὲ συμπαθεῖα περὶ ἡμῶς ἐκέκρητο (πῶς γὰρ οἱ ταῖς σφαγαῖς ἐντροφῶντες καὶ θάνατον ἀποπνέοντες;) ἀλλ' ὅτι 10 τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο τῆς πόλεως ὄν ἀπάσης τῶν ἐφείδρων ἀπόρροια ἰκανὸν ἦν καὶ διχαπάσης ἄλλης ἐπιβουλῆς τοῦς μετέχοντας ἀπαλλάττειν. πλὴν ὡς ἀπὸ χιόνος ἄρτι κυθείσης εἰλικρινές καὶ ἡδὺ πόμα, οὕτω μεθ' ἡδονῆς ἕκαστος τῷ στόματι τὴν σαρκίαν ἐκείνην προσέφερε, καὶ τὴν κύλικα τῆς δυσωδίας μέλιτος πλήρη τοῖς λογισμοῖς 15 ὑπελάμβανεν.

58. Ἐν τούτοις πάλιν ἀπέφρασις ἐξήνεκτο παρὰ τοῦ τυραννον, περιέχουσα οὕτως "εἰ τις τῶν συλληφθέντων χρημάτων 20 που ταμιευσάμενος ἔχει, παραθῶν ἐν μέσῳ τούτοις ἀνησάσθω τὴν σωτηρίαν· εἰ δὲ τις μηδὲν ἔχων λύτρον τῆς ἰδίας ζωῆς φωραδεῖται, οὗτος τὴν κεφαλὴν τμηθεὶς τῶν ζώντων διαιριθεῖται." προσέτατε δὲ τοῦτο παρὰ τῶν βυρβάρων ἀκηκῶς ὡς οὐκ ἂν τινα P 365 φαιδοῦς ἤξιουν, ὅτε κατ' ἀρχὰς εἰσήλασαν ἐν τῇ πόλει, εἰ μὴ

4 ἢ] ὡς ἡ A, omissio μοx φθορᾶ
p. 379 ima 10 ἀφείδρων?

8 κατένευον? quod est

tio finem imponere licuit, barbarorum quidam circumnantes cymbalisque quibusdam perstreptentes ac ululantes sese inferebant, donec rursus mane adveniens molestam iam, qui se nec tradendos verebantur, exspectationem secum afferens illuxit. nihil tamen minus quam gladius cunctos consumebat siti contracta labes; quae ipsi immaniter incensi rogabantur nostros custodes ut vel ex aquis locum praeterlabentibus bibere liceret atque hinc levi alicui solatio sitim levare. qui annuere, non ulla erga nos moti miseratione (quomodo enim qui caedibus oblectabantur et necesse spirabant?) sed quod ipsa haec aqua, quae profluviuum esset totius urbis cloacarum, una a se absque ullo alio admixto veneno bibentibus interitum afferre posset. perinde tamen ac si e nive iam dissoluta purus ac dulcis potus esset, suavissime unusquisque nostrum marcorem illum ori admovebat, graveolensque illud poculum melle plenum animo aestimabat.

58. Interim decretum rursus a tyranno profertur in hanc sententiam. quisquis ex captis pecunias repositas haberet, in medium procedens salutem illis redimeret. qui vero nullum vitae suae redemptionis pretium habere deprehensus esset, hic caeso capite e viventium albo excideret. id vero imperabat, cum audisset a barbaris se, cum primum in urbem ingruerent, nemini pepercisse, nisi illis duntaxat qui ipsi ha-

που παρ' αὐτῶν ἐκείνων ἐβειβαιῶντο ἔχειν αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφοις
 χρήματά τινα πῦσαν δυνάμενα ἐκφυγεῖν ἔρευναν. ὅσοι δὲ οὖν
 τῶν ἐλαλοκώτων ὑπῆρχον ἔχοντες εἶδησιν ἀκριβῆ περὶ ὧν ἦσαν
 προκεκρυφύτες, εὐθέως ἐκδήλους ἑαυτοὺς καθίστανον κατεπειθόντες
 τὴν δόσιν ὡς τῆς ζωῆς παρατίαν· ὅσοι δὲ μηδὲν τοιοῦτον ἔχειν
 παρ' ἑαυτοῖς ἐπειγνώσκον, ἀλλ' ἐπὶ ματαίαις μόνον ἐλπίζοντες τὰς
 συνθήκας ἐπλάσαντο, τὴν σφραγὴν ἐξεδέχοντο ἀναμφιβόλως τοῖς
 Β ἐνδεῶς ἔχουσι κεκριμένην. τάττονται δὲ οὖν ἐπὶ τούτῳ τῶν βαρ-
 βάρων τινές, ὥστε τοὺς βουλομένους παρέχειν τὰ ἑαυτῶν ἐν ταῖς
 ἰδίαις ἀποφέρειν οὐκ αἰσῶν, καὶ εἰ μὲν ἄξια εἶη πλεονεκτικὸν ὀφθαλ- 10
 μὸν κορέσαι, σωτηρίας τε ἀξιοῦσθαι τούτους καὶ αὐτοῖς τοῖς
 δεσμῶσι ἐναρθρῶμεσθαι, εἰ δ' ἐπιτελῆ τιμὰ καὶ βραχέα καὶ οἷς οὐκ
 ἂν κρίνοιεν εὐδοκοῦντα τὸν ἀποστείλαντα, τῆς μαχαίρας γενέσθαι.
 οὐκ ὀλίγος ἦν ἐκ τούτου πάλιν τοῖς χειρωθεῖσιν ὁ κίνδυνος, πολ-
 λῶν διακρινόμενων ἐκ τῶν ἐχόντων ὕλην τιμὰ περιπούδαστον. 15
 ἐτελεῖτο δὲ ταῦτα ἐφ' ὅλοις νυχθημέροις δέκα, τῆς πληθύος ἀεὶ
 τῶν χρημάτων ἐκφορουμένης ἀπὸ τῆς πόλεως, τῆς τε λοιπῆς
 C ἀναγκαίας ὕλης, ὅση διὰ σφραγῆς ἐσθῆτος εὐπρεπῆς ἦν καὶ ὅση
 διὰ λίνου τοῖς ἀρχαίοις ἤριζεν ὑφάσμασιν, ὡς ὅση καὶ βουνοῦς
 ἐπιτελεῖσθαι τὰς τούτων σωρείας, ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἐπιτιθημένον 20
 καὶ τὸν ὑποκείμενον τόπον πληρούντων. χαλκῶν γὰρ καὶ σιδη-
 ρίων σκευῶν ἢ τῶν ἕξ ἐρίων ἐσθημάτων οὐμνεῖσιν οὐδ' ὅλιος

2 διαφυγεῖν Α
 14 πάλιν ἐν τοῖς Ρ

4 καθιστῶντες ΑΡ
 19 λινῶ τοῖς ἀρχαίοις ΑΡ

8 κεκριμένην Α

bere se pecunias absconditas, nulli obnoxias indagini, affirmassent.
 quotquot igitur inter captivos eorum quae abscondissent certo sibi con-
 scii erant, ipsi se statim prodentes dare urgebant, ut qui rem vitae
 pignus sibi noverant: qui vero nihil tale apud se exstare sciebant, sed
 inani solummodo spe pascendo verba dederant, indubie mortem ex-
 spectabant illis, quibus haec deessent, decretam. quare super hoc bar-
 barorum quidam destinantur, ut, qui sua praebere vellent, eos in pro-
 prias aedes reducerent; et si haec tanti essent quae avarum oculum me-
 rito exsatiare possent, salute donatos inter vincetos rursus collocarent;
 quodsi vilia quaedam et pusilla, ac quae minus placitura mittenti existe-
 rent, eos gladii mucrone conficerent. non leve hinc rursus periculum
 captivos circumstare, cum inter eos multi essent quibus nulla eiusmodi
 materia pretiosa suppeteret sive illecebra capiens. protracta haec per
 totos decem dies noctesque, cum pecuniarum multitudo continue ex urbe
 exportaretur, et alia necessaria materia, ipsa sericis indumentis emi-
 cans, vel quae lino confecta cum textura araneorum contenderet, ut ho-
 rum cumuli montes ac colles exaequarent, cum alia aliis superaggesta
 subiectum locum constiparent. aereae enim aut ferreae supellectilis aut
 ex lana contextarum vestium nulla eis erat ratio, quod horum censu

κόψασα, ἰσόβουν τινὲς τῶν βαρβάρων περιερχόμενοι καὶ τισὶ κυμβάλοις κτυποῦντες καὶ ἀλαλάζοντες, ἕως πάλιν ἔφθασεν ἐπιστάς C ὁ ὄρθρος, ὀδυνηρὰν προσδοκίαν τοῖς ἐν ὑποψίᾳ θανάτου μεθ' ἑαυτοῦ κομιζόμενος. ἀλλ' οὐδὲν πλεον ἢ διὰ ξίφους ἢ διὰ τῆς D δέψης φθορὰ πάντας ἀνήλισκεν, ἥ καὶ σφοδρῶς πιεζόμενοι ἐδεόμεθα τοῖς συνοῦσι κἂν τῶν διερχομένων ὑδάτων τῷ τόπῳ μεταλαβεῖν καὶ τινος βραχεῖας μετασχεῖν ἀνοχῆς. οἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένευσον, εὖχ ὅτι τινὲ συμπτύξει περὶ ἡμᾶς ἐκέκρητο (πῶς γὰρ οἱ ταῖς σφωγαῖς ἐντροφῶντες καὶ θάνατον ἀποπνέοντες;) ἀλλ' ὅτι O τὸ ὕδωρ ἐκείνο τῆς πόλεως ὃν ἀπάσης τῶν ἐφένδρων ἀπόρροια ἰκανὴν ἦν καὶ δίχα πάσης ἄλλης ἐπιβουλῆς τοὺς μετέχοντας ἀπαλλάττεν. D πλὴν ὡς ἀπὸ χιόνος ἄρτι κυθείσης εἰλικρινές καὶ ἡδὺ πόμα, οὕτω μεθ' ἡδονῆς ἕκαστος τῷ στόματι τὴν σαπρίαν ἐκείνην προσέφερε, καὶ τὴν κύλικα τῆς θυσαυρίας μέλιτος πλήρη τοῖς λογισμοῖς ὕπελάμβανεν.

58. Ἐν τούτοις πάλιν ἀπόφασις ἐξήνεκτο παρὰ τοῦ τυραννοῦ, περιέχουσα οὕτως "εἴ τις τῶν συλληφθέντων χροῦματὶ που ταμειυσάμενος ἔχει, παρελθὼν ἐν μέσῳ τούτοις ἀνησάσθω τὴν σωτηρίαν· εἰ δὲ τις μηδὲν ἔχων λύτρον τῆς ἰδίας ζωῆς φωραθείη, οὗτος τὴν κεφαλὴν τμηθεὶς τῶν ζώντων διαιρεθείη." προσέτατε δὲ τοῦτο παρὰ τῶν βαρβάρων ἀκηχῶς ὡς οὐκ ἂν τινα P 365 φρεσιδῶς ἤξιουν, ὅτε κατ' ἀρχὰς εἰσῆλασαν ἐν τῇ πόλει, εἰ μὴ

4 ἦ] ὡς ἡ A, omisso mox φθορᾶ
p. 379 ima

8 κατένευσον? quod est

10 ἀφένδρων?

Et sic finem imponere licuit, barbarorum quidam circumnantes cymbalisque quibusdam perstreptentes ac ululantes sese inferebant, donec rursus mane adveniens molestam illis, qui se neci tradendos verebantur, expectationem secum afferens illuxit. nihil tamen minus quam gladius cunctos consumebat siti contracta labe; qua ipsi immaniter incensi rogabantur nostros custodes ut vel ex aquis locum praeterlabentibus bibere liceret atque hinc levi aliquo solatio sitim levare. qui annuere, non ulla erga nos moti miseratione (quomodo enim qui caedibus oblectabantur et necesse spirabant?) sed quod ipsa haec aqua, quae profluvium esset totius urbis cloacarum, una a se absque ullo alio admixto veneno bibentibus interitum afferre posset. perinde tamen ac si e nive iam dissoluta purus ac dulcis potus esset, suavissime unusquisque nostrum marcorem illum ori admovebat, graveolensque illud poculum melle plenum animo aestimabat.

58. Interim decretum rursus a tyranno profertur in hanc sententiam. quisquis ex captis pecunias repositas haberet, in medium procedens salutem illis redimeret. qui vero nullum vitae suae redemptionis pretium habere deprehensus esset, hic caeso capite e vivitium albo excideret. id vero imperabat, cum audisset a barbaris se, cum primum in urbem ingruerent, nemini pepercisse, nisi illis duntaxat qui ipsi ha-

φρῆσιν, " εἰς ὄπερ κατελιθμῆμαι, δεδιώς, τὴν πολιορκίαν λέγω τῆς
 B πόλειος, ἐπειπερ αὐτὸς ἐγὼ δεῦρο τυχῶν ἀδυνατίως εἶχον τοσοῦτον
 κινδύνου παρόντος ὑποχωρεῖν καὶ μὴ τὰ παρ' ἐαυτοῦ διεκινῶνται,
 πάντων εἰς ἐμὲ βλέπόντων ὡς ἂν τι χρηστὸν αὐτοῖς καὶ τῷ καιρῷ
 τοῦτω χρήσιμον δυνάμενον παρασχεῖν, τοῦτου δὴ χάριν τὸ μὲν 5
 χρυσοῖον ἐκεῖνο τῆς πόλειος ὑπεξήγγυον (οὐ γὰρ ἠδυνάμην ἀκριβῶς
 περὶ ἀδήλων στοχάσασθαι), ἐγὼ δὲ σοι παρέστηκα τήμερον δο-
 ρυύλιτος, πολλῶν ἄλλων χρημάτων παραίτιος, εἶγε ζῶντά με
 καὶ ἀβλαβῆ συντηρήσεως." ἀχθεσθεῖς οὖν ἐπὶ τούτοις ὁ ἀλαζὼν
 ἐκεῖνος, καὶ τὸν θυμὸν ὁποῖος αὐτὸν εἶχε διὰ τε τῶν ὀφθαλμῶν 10
 καὶ τῆς φωνῆς ἐκδήλον καταστήσας, βύθιον ἐξεβόησεν. "ἐπειδὴ
 C περ" φησὶν "οὐκ ἔμαθεν ἐκ τῶν προκειμένων ἀδιάδροστον εἶναι
 τὴν τοῦ θανάτου ψῆφον τοῖς μὴ τὰ οἰκεία χρήματα λύτρον παρ-
 εχομένοις ὁ τῆς γυναικωνίτιδος οὗτος, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ σκηπῆς
 ἐπίδειξεν ποιεῖται, τὸ πλάσμα τοῦ ψεύδους μέγα καὶ θαυμαστόν 15
 οἶον κατὰ τῆς ἐαυτοῦ προβαλλόμενος σωτηρίας, ῥάβδους τυπέ-
 σθω τά τε ἰσχυρά καὶ τὰ κατὰ τὸν νῶτον μέρη, ὡς ἂν ἄρι γνῶ
 πρῶτον τίνι παρίσταται καὶ περὶ τίνων διαλέγεται, καὶ μὴ χρη-
 μμάτων ἀλλοτριῶν ἀμφισβητῶν τὸν περὶ ψυχῆς ἐαυτοῦ περιποῖται
 κίνδυνον." οἱ λειτουργοὶ οὖν τῶν ἀδίκων φόνων, ὡς μόνον εἶδον 20
 αὐτὸν μεθ' ὑποσυρμού φωνῆς καὶ μανίας τὴν τοιαύτην ψῆφον
 D κατὰ τοῦ ἐστῶτος ἐξενεγκάμενον, θᾶπτον λόγου παντὸς τῆ γῆ

7 στοχάζεσθαι A
 17 ἂν om P

10 ὁποῖον P

11 παραστήσας A

que et versor, urbis scilicet excidium veritus, quodque ego ipse, cum
 praesens essem, tanto vertente periculo haud secedere poteram, nec
 quae mearum partium essent conferre, omnium in me conversis oculis,
 ut qui eis aliquid conducibile ac tempori opportunum praestare forsitan
 possem, ob eam utique causam aurum illud secreto urbe exportavi. non
 enim de obscuris ac dubiis certi aliquid licebat coniectari. porro ego
 tibi hodie captivus adato, multarum aliarum pecuniarum tibi auctor fu-
 turus, si unum me vivum atque a noxa liberum servaveris." hisce
 superbus ille commotus et aegre ferens, omnemque ipsum obsidentem
 oculis voceque furorem prodens, imis ex praecordiis intonuit. "quando-
 quidem" inquit "haud ex praesentibus didicit mortis sententiam evitari
 non posse ab his qui suas pecunias pro redemptione sua non praebue-
 rint, hic qui ex gynaeccio est, sed velut in scena sese ipse ostentat,
 mendacii larvam velut prope rem magnam ac admirandam adversus
 suam proferens salutem, coxas et scapulas fustibus contundatur, ut nunc
 tandem agnoscat cui adatet et de quibus loquatur, et ne de alienis pe-
 cuniis ambigens vitae sibi periculum arcessat." ministri igitur iniqua-
 rum caedum, ut solum ipsum viderunt longo vocis tractu effusa insaniam
 adversus coram stantem tulisse sententiam, omni verbo ocus hominem

τοῦτον προσέφραξαν, καὶ τοσαύταις βάλλουσι πληγαῖς ὡς μὴ ἐπὶ πολλὸ ἀντισχεῖν τοῦ ἄθλου τὸ σῶμα ἀλλ' εἰς πολλὰ διαιρεθῆν, καὶ τοῖς ὄχτοις τῶν αἱμάτων τὸν ὑποκείμενον τόπον πληρῶσαν, οὕτως τὴν ψυχὴν ἔπαφείναι, καρτερεῖν ταῖς δομιμαῖς ἐκείναις ἀλ-
5 γηδόσιν οὐκ ἐξισχύσασαν. ὡς οὖν ἀπείρηκε καὶ δῆλος ἦν τοῖς ἁμοῖς ἐκείνοις δορυφόροις, μηκέτι τὰς πληγὰς ἀφιεῖσι καὶ μετὰ θάνατον, μόλις ποτὲ τῆς κατεχούσης ἑαυτὸν ὀργῆς περιάρας ὁ δυσέντευκτος θῆρ "ἔστω" φησὶ "μετὰ τοῦ χρυσοῦ ἐκείνου καὶ οὗτος εἰς ἀπώλειαν· ἀλυσιτελὲς γάρ, ὡς ἔοικεν, καὶ εὐρεθῆν ἂν
10 διεδείκνυτο."

60. Τοῖς δὲ τῶν νηῶν ἀρχηγοῖς προσέτατε σκευάζεσθαι P 367
πρὸς τὸν ἀπόπλον, τὴν νεάζουσαν κούραν τοῦ πλήθους ἀρρένων
τε καὶ θηλειῶν πρῶτον ταῖς ναυσὶν εἰσενεγκόντας, μὴ κατὰ συ-
γένειαν ἀλλὰ διακεκριμένως, ἵν' ἔχωσι κἂν τοῦτω τιμωρίαν οὐ
15 τὴν τυχοῦσαν, τὴν φυσικὴν ἐξ ἀλλήλων διαίρεσιν, εἰθ' οὕτω
τὰ χρήματα, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν συνειλεγμένων φανεῖεν χρήσιμα,
συμφορήσαντας ἀδιάρηκτα ταῖς ναυσὶ τῶν ἀγωγίμων ἐμποιεῖσαι τὸν
φόρτον. ἤγετο οὖν τὸ νεάζον πρόσωπον ἅπαν, τοῦτο μόνον κατ-
ηγορίαν ἔχον, τὸ ἀνθηρὸν τῆς ἡλικίας ἢ τῶν προσώπων τὴν
20 ὠραϊότητι. κἂν γὰρ ἢ σύγχυσις τῶν λυπηρῶν ἅπαντας πρὸς τὸ B
σκυθρωπὸν ἦγεν, ἀλλ' ὁ φυσικὸς χαρακτήρ ἐδήλου ταῖς ὄψεις τὴν
εὐγένειαν· καὶ πρόφασις ἦν τοῖς πολλοῖς τὸ κάλλος, ἐν τοῖς δει-

5 ἐξισχύσαν P
22 ἐμφασίς P

12 κήραν A

17 συμφορήσαντες P

humi allidunt, totque mactant verberibus ut miseri corpus non diu restiterit, sed in multa concisum, subiectoque solo sanguinum rivis impleto, tantis scilicet doloribus impar ac cruciatibus, animam efflaverit. iam ergo illo defatigato ac fatiscente, cum nec cruentos tortores res lateret, ipso iam exstincto et a morte caedere desinebant; cum vix tandem inexorabilis bellua iram remittens "esto hic quoque" inquit "cum auro illo in perditionem: nam, ut videtur, si etiam fuisset repertum, in rem nostram nihil conduxiasset."

60. Tum navarchis convasare imperat, ut se recessui praeparent omnemque multitudinis masculorum pariter ac feminarum iuniorum pubem primum in naves inferant, nulla consanguinitatis ratione, sed separatim, ut hinc quoque, propinquorum ab invicem invita natura divortio, non levis eis poena accresceret; deinde ut pecunias, et quaecunque alia in his quae collegerant utilia fore viderentur, comportantes, vecturae onus sufficiens navibus imponerent. ducebatur itaque iuvenum universa pubes, hoc solum onerata crimine, quod florenti aetate esset aut quod eleganti ac venusta facie. licet enim malorum confusio maesto omnes vultu efficeret, naturalis tamen character elucentem in eo ingenuitatem monstrabat, ac decoris micans ipse radius non paucis ut malis

τοῖς αὐτοῖς προδιδόμενον. ἀλλὰ ποῖον τούτων πρῶτον ἐξέτιο; ποῖον δὲ κατ' ἄξιαν ἐλειωότερον κρινῶ; ὁπότε συμμεγῆς τις καὶ ἀποθρῶς ἀνήγαγο θρήνος διχοτομουμένης τῆς φύσεως, ἀλλήλους τοὺς ἀγχιστέεις ἀνακαλουμένους καὶ τὸν χωρισμὸν δυσχεραίνοντας. καὶ γὰρ ἦν ἰδεῖν τοὺς τῷ πάθει συγκεχυμένους, ἄνδρας γυναῖκας, 5
C ἀκμάζοντας παῖδας, ὁμοῦ πάντασ δεινὰ ἀλαλάζοντας καὶ ἑαυτοὺς διασπρηγνύοντας, καὶ μηκέτι κατέχειν τὴν ἀθυμίαν τῶν τοσοῦτων δγληρῶν ἐξισχύνοντας, ἀλλὰ δηλοῦντας ταῖς οἰμωγαῖς τὴν ἔνδον τῆς καρδίας δαΐθωσιν, ὡς ἄπωσα καταλίμπρωται τῶν πειρασμῶν ταῖς φλογώσεσιν. ὡς γὰρ βιαίως οὕτως ἐξ ἀλλήλων διαιεφθέντες 10
 θρόδην ταῖς ὑλκίαισιν εἰσῆχθησαν, ἐφείλας τε οὔσαισ καὶ ἱκαναῖς πολλοῖς πλήθεισ ἐξαρκεῖν, οὐ κατύστοιχα, οὐδ' ὡς ἂν τις εἴποι, ἐν αὐτάρκει τόπω τοῦ σωματικῆ ὄγκου τῶν εἰσελθόντων ἕκαστος
D τὴν καθέδραν ἐλάμβανεν, ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἄπαξ κατεχεθίεις, τοῦτο μόνον ἀπεκεκλήρωτο, μὴ θνηθεῖς ἐν ὄλαισ ταῖς ἐφεξῆς ἡμέραισ 15
 ἕως μιᾶς παλαιστῆς τόπον ἐφευρεῖν, ἵν' ἀνακλιθεῖς ἀνάπασιν δῶ κᾶν βραχίαν τῷ σώματι. (61) πᾶσαι δὲ αἱ νῆεσ τῷ τρόπῳ τούτῳ πεπλήρωοντο, τέταρες [γὰρ] οὔσαι, καθὼς ἔφημεν, καὶ πεντήκοντα. ἔτι δὲ πλήθος ἦν περιτεῦον, ἄξιον καὶ αὐτοῖς κρι-
 νόμενον τῆς ἀποδημίας. οἱ οὖν βάρβαροι συναγαγόντες τὰς νῆασ 20
P 368 τῆς πόλεωσ, αἷς ἐχρωῶντό ποτε πρὸς τὸ τὸν σῖτον ἐπικομίζειν οἱ

1 εἰκὼ P

2 τις om P

dederentur causa fuit. quodnam vero horum primum referam? quodnam autem digne iustaque ratione miserabilius statuum? cum immiscuo ingentique ciulatu exorto, natura partibus scissa, alius alium consanguineorum affiniumque arcesseret ac separationem indignissime ferret. vidisses enim eius rei dolore viros confusos, mulieres, florenti aetate, omnes simul pueros dire ululantes ac sese discerpentes, nec tantorum malorum immanitate effusam maestitiam retinere valentes, sed gemitibus ac ciulatu internam animi affectionem prodentes, ut qui nimirum eius tantae cladis ardoribus ac flammis toti exustularentur. cum sic enim violenter a se in vicem fuissent divisi, promiscue ac confuse navigiis impositi sunt, quae admodum patientia plurimis avehendis sufficere poterant, non digesto ordine, nec (ut quis dicat) tanto loci spatio assignato quantum pro corporis mole sufficeret, ut sic congesti atque contrasi suum quique situm sedemque obtinerent: sed quomodo quisque semel iniectus fuerat, ita constipabatur iisque artabantur loci angustiis, ut reliquis omnibus diebus ne minimi quidem palmi spatium, ut reclinatns brevem saltem corpori requiem afferret, occupare cuiquam licuerit. (61) omnes porro naves hoc modo onustae erant. nam cum essent quattuor et quinquaginta, ut supra dictum est, adhuc tamen hominum copia redundabat, quae nec ipsa visa indigna quam ad sua inque Syriam hostes transferrent. quare barbari urbis navigiis collectis, quibus nostri mercatores quandoque atebantur ad convehendum triticum quasque etiam

καθ' ἡμᾶς ἔμποροι, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἤμεν βυθίσαντες κατὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ λιμένος σοφίσματι τινὶ ἀνελκύνοντες, ὃ καὶ ἐνήργησαν διὰ τινῶν στροφίγγων τοῖς ἐκείσε προβόλοις ἐπιτετηδευμένων καὶ τὴν ἐπίνοιαν ἐργώδη δεικνύντων, ἐλισσομένων τινὶ τεχνάσματι 5 καὶ διὰ τῶν ἀπρωρημένων κύλων ἀνελκύνοντων τὸ ὑποκείμενον, — οὕτως οὖν καὶ ἄλλων νηῶν πληθὺν εὐπορήσαντες εἰσεκόμισαν ἅπαντας, ὡς μηδένα πώποτε τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων παραλειφθῆναι. ἔξ ὧν ἀπάντων οὐκ οἶδα εἴ ποῦ τις τῶν ἀρρεῶν τὸν ἴουλον ἐτετριχῶτο ἢ καὶν μίαν τῶν γυναικῶν ἤβασκεν. πάντες δὲ B
10 καὶ πᾶσαι νέαν ἦγον τὴν ἡλικίαν, καὶ τούτων μάλιστα τὰ ἀριγενῆ βρέφη. οὓς ἂν τις καθ' ἓνα λογιζόμενος κατεκλάτο, μὴ σθένων ὁμῶν τὰ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἀτυχήματα.

62. Καθ' ἡμῶν δὲ τῶν κατὰ διαφόρους αἰτίας ἐκφυγόντων τὸ ξίφος ἐκηρύχθη τοιαύτη παρὰ τοῦ τυράννου καὶ αὐθις 15 ἀπόφασις, ὥστε τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν, καὶ μάλιστα ὄσους ἔδοξε τὰ τοῦ πλοῦτος ἐγκαρτερεῖσαι δυναμένους ἐπίπονα, μετ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν στρατηγῶν διαιρεθέντων εἰσελθεῖν ἀνὰ πέντε ἐφ' ἑκάστης τῶν βαρβαρικῶν νηῶν, τηρεῖσθαι τε χάριν τοῦ πρὸς τὴν Ταρσὺν διαπεμφθῆναι λόγῳ τῆς εἰρημένης καταλλαγῆς· τοὺς λοιποὺς δέ, C
20 ὡς μηδὲν τι χρηστὸν αὐτοῖς δυναμένους πορίζειν, εἴ γε τῆς ἀποδημίας μετάσχωσι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀνωφελῆ φάρτυν αὐτοῦς ἐπισύρσθαι, ἔδοξεν ἐναφείναι τῇ πόλει, οὐδὲ τοῦτο φειδοῦς

20 οὐδέτιν P

21 κατάσχωσι AP

22 τούτου A

in portus fretum demerseramus, extractis machina quadam navibus, quod illi per annulos quosdam in retinaculis ibidem defixos inque rem praestandam atque inventam summe conducentes perfecere, artificio quodam per funes circumvolutos appensosque quicquid subiectum erat attrahentes. hac ratione, et navibus aliis abunde ditati, omnes immiserunt, ita ut eorum qui in hoc destinati erant nullus dimitteretur. inter quos omnes hand scio an vel unus ex masculis exstiterit qui pilorum lanugine exasperaretur, vel ex feminis quae pubes esset, cum omnes utriusque sexus essent iuvenula ac calenti aetate, et inter eos potissimum recens nati infantali; quorum si quis unumquemque reputasset, indoluisset animo, ut eorum cuiusque infortunia oculis usurparet, ferre non valens.

62. Verum adversum nos, qui diversis ex causis ferrum evasissemus, a tyranno rursus aliud promulgatur decretum, ut scilicet, qui ex nostris essent, iique praecipue qui navigationis incommoda sufferre posse visi essent, inter duces divisi, in unamquamque barbaricarum navium quini intromitterentur, inque eis servarentur, ea scilicet ratione ut dictae iam commutationis causa Tarsum mitterentur: reliqui vero, velut inhabiles et nulli usui, si abducerentur, quia immo oneri minime proficuo futuri, visum est ut urbi dimitterentur, sed ne id quidem ulla

νοῖς αὐτοὺς προδιδόμενον. ἀλλὰ ποῖον τούτων πρῶτον ἐξέλιπε; ποῖον δὲ κατ' ἄξιαν ἐλειονότερον κρινῶ; ὁπότε συμμιγῆς τις καὶ ἀφοδρὸς ἀνήγηστο θρήνος διχοτομουμένης τῆς φύσεως, ἀλλήλους τοὺς ἀγχιστέεις ἀνακαλουμένους καὶ τὸν χωρισμὸν δυσχεραίνοντας. καὶ γὰρ ἦν ἰδεῖν τοὺς τῶ πάθει συγκεχυμένους, ἄνδρας γυναῖκας, 5
C ἀκμάζοντας παῖδας, ὁμοῦ πάντας δευρὸν ἀλαλάζοντας καὶ ἑαυτοὺς διασφρηγνύοντας, καὶ μηκέτι κατέχειν τὴν ἀθυμίαν τῶν τοσούτων δακρυῶν ἐξισχύοντας, ἀλλὰ δηλοῦντας ταῖς οἰμωγαῖς τὴν ἔνδον τῆς καρδίας διάθεσιν, ὡς ἄπισσα καταπληρωταὶ τῶν πειρασμῶν ταῖς φλογώσεσιν. ὡς γὰρ βιαίως οὕτως ἐξ ἀλλήλων διαμεθέντες 10
 φέρθησαν ταῖς ὑλκασίαν εἰσήχθησαν, ἐθελαις τε οὖσαις καὶ ἰκαναῖς πολλοῖς πλήθεσιν ἐξαρκεῖν, οὐ κατὰ στοιχα, οὐδ' ὡς ἂν τις εἴποι, ἐν αὐτάρκει τῷ σωματικῷ ὄγκῳ τῶν εἰσελθόντων ἕκαστος
D τὴν καθέδραν ἐλάβανεν, ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἅπαξ κατῶχερθεῖς, τοῦτο μόνον ἀπεκεκλήρωτο, μὴ θνηθεῖς ἐν ὕλαις ταῖς ἐφεξῆς ἡμέραις 15
 ἕως μιᾶς πάλαισθης τόπον ἐφευρεῖν, ἢ ἀνακλιθεῖς ἀνάπανσιν δὲ καὶ βραχέϊαν τῷ σώματι. (61) πῦσαι δὲ αἱ νῆες. τῷ τρόπῳ τούτῳ πεπλήρωοντο, τέτταρες [γὰρ] οὖσαι, καθὼς ἐφημεν, καὶ πεντήκοντα. ἔτι δὲ πλῆθος ἦν περιττεῦον, ἄξιον καὶ αὐτοῖς κρινόμενον τῆς ἀποδημίας. οἱ δὲ βάρβαροι συναγαγόντες τὰς νῆας 20
P 368 τῆς πόλειως, αἷς ἐχρῶντό ποτε πρὸς τὸ τὸν σῆτον ἐπικομίζειν οἱ

1 εἰκὼ P

2 τις om P

dederentur causa fuit. quodnam vero horum primum referam? quodnam autem digne iustaque ratione miserabilius statuam? cum immiscuo ingentique eiulatu exorto, natura partibus scissa, alius alium consanguineorum affiniumque arcesseret ac separationem indignissime ferret. vidiasces enim eius rei dolore viros confusos, mulieres, florenti aetate, omnes simul pueros dire ululantes ac sese discerpentes, nec tantorum malorum immanitate effusam maestitiam retinere valentes, sed gemitibus ac eiulatu internam animi affectionem prodentes, ut qui nimirum eius tantae cladis ardoribus ac flammis toti exustularentur. cum sic enim violenter a se in vicem fuissent divisi, promiscue ac confuse navigiis impositi sunt, quae admodum patentia plurimis avehendis sufficere poterant, non digesto ordine, nec (ut quis dicat) tanto loci spatio assignato quantum pro corporis mole sufficeret, ut sic congesti atque contriti suum quique situm sedemque obtinerent: sed quomodo quisque semel iniectus fuerat, ita constipabatur iisque artabantur loci angustiis, ut reliquis omnibus diebus ne minimi quidem palmi spatium, ut recinatus brevem saltem corpori requiem afferret, occupare cuiquam licerit. (61) omnes porro naves hoc modo onustae erant. nam cum essent quattuor et quinquaginta, ut supra dictum est, adhuc tamen hominum copia redundabat, quae nec ipsa visa indigna quam ad sua inque Syriam hostes transferrent. quare barbari urbis navigiis collectis, quibus nostri mercatores quandoque utebantur ad convehendum triticum quasque etiam

καθ' ἡμῶς ἔμποροι, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἡμεν βυθίσαντες κατὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ λιμένος σοφίσματί τινι ἀνελευσάντες, ὃ καὶ ἐτήρησαν διὰ τινων στροφίγγων τοῖς ἐκείσε προβόλοις ἐπιτετηδευμένων καὶ τὴν ἐπίνοιαν ἐργώδη δεκνόντων, ἐλισσομένων τινι τεχνάσματι β καὶ διὰ τῶν ἀπρωρημένων κάλων ἀνελευόντων τὸ ὑποκείμενον, — οὕτως οὖν καὶ ἄλλων νηῶν πληθὺν ἐπορήσαντες εἰσεκόμισαν ἅπαντας, ὡς μηδένα πώποτε τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων παραλεφθῆναι. ἔξ ὧν ἀπάντων οὐκ οἶδα εἴ πού τις τῶν ἀρρεῶν τὸν ἴουλον ἐτετριχῶτο ἢ καὶν μία τῶν γυναικῶν ἤβασκεν. πάντες δὲ B
10 καὶ πᾶσαι νέαν ἤγον τὴν ἡλικίαν, καὶ τούτων μάλιστα τὰ ἀριγενῆ βρέφη. οὓς ἂν τις καθ' ἓνα λογιζόμενος κατεκλάτο, μὴ σθένων ὄμῶν τὰ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἀτυχήματα.

62. Καθ' ἡμῶν δὲ τῶν κατὰ διαφόρους αἰτίας ἐκφυγόντων τὸ ξίφος ἐκρηχύθη τοιαύτη παρὰ τοῦ τυράννου καὶ αὐθις 15 ἀπόφασις, ὥστε τοὺς μὲν ἔξ ἡμῶν, καὶ μάλιστα ὄσους ἔδοξε τὰ τοῦ πλοῦς ἐγκατεριθῆσαι δυναμένους ἐπίπονα, μετ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν στρατηγῶν διαιρεθέντων εἰσελθεῖν ἀνὰ πέντε ἐφ' ἑκάστης τῶν βαρβαρικῶν νηῶν, τηρεῖσθαι τε χάριν τοῦ πρὸς τὴν Ταρσὸν διαπεμφθῆναι λόγῳ τῆς εἰρημένης καταλλαγῆς· τοὺς λοιποὺς δέ, C
20 ὡς μηδὲν τι χρηστὸν αὐτοῖς δυναμένους πορῆζειν, εἴ γε τῆς ἀποδημίας μετὰσχῶσι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀνωφελῆ φάρτυν αὐτοῦς ἐπισυρεσθαι, ἔδοξεν ἐπιφεῖναι τῇ πόλει, οὐδὲ τοῦτο φειδοῦς

20 οὐδέν P

21 κατάσχωσι AP

22 τούτου A

in portus fretum demerseramus, extractis machina quadam navibus, quod illi per annulos quosdam in retinaculis ibidem defixos inque rem praestandam atque inventum summe conducentes perfecere, artificio quodam per funes circumvolutos appensosque quicquid subiectum erat attrahentes. hac ratione, et navibus aliis abunde ditatis, omnes immiserunt, ita ut eorum qui in hoc destinati erant nullus dimitteretur. inter quos omnes haud scio an vel unus ex masculis exstiterit qui pilorum lanugine exasperaretur, vel ex feminis quae pubes esset, cum omnes utriusque sexus essent iuvenacula ac calenti aetate, et inter eos potissimum recens nati infantali; quorum si quis unumquemque reputasset, indoluisset animo, ut eorum cuiusque infortunia oculis usurparet, ferre non valens.

62. Verum adversum nos, qui diversis ex causis ferrum evasissemus, a tyranno rursus aliud promulgatur decretum, ut scilicet, qui ex nostris essent, iique praecipue qui navigationis incommoda sufferre posse visi essent, inter duces divisi, in unamquamque barbaricarum navium quini intromitterentur, inque eis servarentur, ea scilicet ratione ut dictae iam commutationis causa Tarsum mitterentur: reliqui vero, velut inhabiles et nulli usui, si abducerentur, quin immo oneri minime proficuo futuri, visum est ut urbi dimitterentur, sed ne id quidem ulla

τινὸς ἔνεκεν, οὐδ' ὅτι τῷ θεῷ παρείχε, καθὼς τινες τοὺς βαρβάρους πράττειν ἀλόγως φιλονεικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μετὰ τινος μεθόδου καὶ μοχθηρᾶς ἐπινοίας, ἵν' ἐν μηδενὶ φανεῖται τῶν πεπραγμένων ἀσυντελής, ἢ μὴ κέρδος ἑαυτῷ συμπορίσαστο. ἀριβῶς γὰρ εἰδὼς ὡς μετὰ μικρὸν ἔσεισθαι μέλλει τῶν αἰχμαλώτων ἢ δὲ διὰ τῆς καταλλαγῆς ἀπολύτρωσις, ἔσοφίσαστο μὴδὲ τούτους ἀπὸ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐλευθερίας τυχεῖν. καὶ σκοπεῖ τὸ πανοῦργον τοῦ δράματος. ἐρχομένοις γάρ τισι μετὰ τὸ τὴν πόλιν ἀλῶναι, τοῖς ἐπωσθητοῦν διαδραῖσι, καὶ τοὺς ἰδίους αἰχμαλώτους ἀνομινοῖς, συνέπειτο μετ' αὐτῶν καὶ τις ἀνὴρ καλούμενος Συμεών,¹⁰ φρονήσει βεβηκῶς καὶ διὰ πείρας ὢν πολλῶν πραγμάτων, ὅς ἦν πρὸς τοῦ βασιλέως σταλεῖς δι' αἰτίας τινὰ χρεῖωδῆ πρὸ μικροῦ τῆ πόλει, περὶ ἧς νῦν οὐκ ἀναγκαῖον εἰπεῖν. τούτοις οὖν καθ' ἐπίστην μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀπόπλου συγχῶς ἐρχομένοις ἀεικωνώησεν τὴν κατὰ τῶν εἰρημένων βουλήν ὁ δεῖνός οὗτος Ἄκων,¹⁵

P 369 εἰπὼν πρὸς αὐτοῦς (63) ὡς ἐγὼ ἀπεχθῶς, φησί, φερόμενος ἐξ ἀρχῆς καθ' ὑμῶν οὐκ ἔκρινον ζωῶσαι τῶν ἀλόγων οὐδένα· τίς γὰρ ἐκ θεοῦ μισθὸς πολεμίοις ἀνδράσιν ἐν καιρῷ τῆς τῶν θάνατον συγχωρεῖν, ὃν αὐτοὶ μᾶλλον ἐτέκταινον καθ' ἡμῶν; ἀλλ' ἐπειδὴ χρεῖα τις ἐπέγει, καθ' ἣν ἔστιν ἐπ' ἀναγκῆς ζωοθήσει²⁰ τούτους, εἶπερ αἰσίου τύχῃ τοῦ πέρατος, περὶ τούτου καθ' ἑαυτοὺς ὑμεῖς σκέψασθε. ἐπέγομαι γὰρ ἤδη τοῦ καιροῦ με καλοῦντος πρὸς τὴν ἰδίαν ἀποπλεῖν πατρίδα. δύνασθε οὖν ἀντιποσ-

4 συμπορίσαστο P

lenioris animi humanitate edixit, nec deo aliquid exhibiturus, uti barbaros facere nonnulli stulte contendunt, verum id quoque artificiosae peraeque singulari improboque commento, ne quid non in suas rationes et lucra constituisse videretur. cum enim optime sciret non diu post captivos per commutationem fore redimendos, hoc quoque excogitaverat, ne hi temere et quasi oblatam sponte libertatem consequerentur. et considera callidum hominis consilium. venientibus enim nonnullis post urbis excidium, qui eius utcumque ruinam casumque evaserant, suosque captivos redimentibus, una cum eis advenerat vir cui Symeoni nomen erat, adulta prudentia et multarum rerum experientia celebris. ille paulo ante ab imperatore negotii cuiusdam necessarii causa missus fuerat, de quo nihil impraesentiarum dicere interest. his itaque quotidie confertisque ad navium usque recessum venientibus, consilium suum adversus iam dictos immitis Leo hisce communicavit. (63) "ego" inquit, "quo in res odio a principio excitus eram, statueram nemini captivorum vitae indulgentiam facere. quae enim ex deo merces est, hostibus favente victoria mortem condonare, qui ipsi eam in nos sedulo machinantur? cum tamen utilitas quaedam urgeat, qua necesse sit ut sic vivi serventur, siquidem fortunatam finem res sortiatur, de hoc vobiscum ipsi deliberate. festino enim, poscente iam tempore, ad propria remeare. in

Θῆραι τούτων ὄντων διακοσίων τὸν ἀριθμὸν δι' ἐγγράφου ἐγγύης, ὡς λαβεῖν ἡμᾶς ἀπ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς καταλλαγῆς Ἰσαβήθους Ἀγαρηνοῦς, πείσαι τε τὸν κρατοῦντα τῶν Ῥωμαίων τὰ Β σπῆπτρα μηδεμίαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν ἔχειν, ἀλλὰ συνθέσθαι ὑπ' ἡμῶν πεπραγμένοις; ἢ δεδίττεσθε μὲν τὴν ἐγγύην ὡς μὴ ἐν ἡμῖν κειμένην, ἄδηλον ὃν εἰ παραδεχθήσεται ὑπ' ἐκείνου ἢ μὴ, ἐν οὐδενὶ δὲ τίθετε τοσοῦτον κακόν, μικρὰς προθυμίας μέγαν προξενούντες τοῖς ὁμοφύλοις τὸν ὄλεθρον; εἶπατε οὖν ὀποτέρῳ τούτων στοιχεῖτε, ἵν' ἐνὶ γὰρ τὴν ψῆφον δῶμεν, ἢ τοῦ ζῶσαι ἢ τοῦ ἀπαλλάξαι αὐτούς. ὁ οὖν ῥηθεὶς Συμεών, ὅτε δὴ τῶν ἄλλων προέχων, πρὸς αὐτὸν ἔφη "ἐγὼ ταύτην τὴν ἐγγύην μόνος C κατεγγυῶμαι, σαφῶς εἰδὼς τὸ περὶ πάντα φιλόνητον τοῦ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτορος, καὶ ὡς δίχα λόγου παντὸς παρέξεται τούτων ἕνεκεν, ἕξ ὧν ἔχει δεσμίων Ἀγαρηνῶν, τοσοῦτους ὅσοι καὶ οὗτοι ἰτηγῶνουσιν ὄντας· οὗς καὶ αὐτὸς ἐγὼ τῇ Ταρσῷ διακομίσω, ἵν' ἐπ' ἐμοὶ πάλιν τὰ περὶ τῆς ἐγγύης λυθῆι, καὶ μηδὲν ἔχῃς καθ' ἐμοῦ προφέρειν, ἐπὶ τὴν ὀφειλὴν ἐκκληρώσω. μόνον τόχῳσι κἄν οὗτοί τινος σωτηρίας, ἵνα συλλέξαντες ταφῆ δῶσι τῶν ἀποικομένων τὰ σώματα, ἃ διὰ πάσης τῆς πόλεως κείμενα καὶ αὐτὸν ἰτὸν ἄερα πρὸς Θρηῖνον ἐφέλκεται." ταῦτα ἀκούσας ὁ κακοήθης κεινός, ἔγραψόν τε πείσας τὸν αὐτὸν Συμεὼν καὶ ἐνώμοτον D πυρραγεῖν τὸν περὶ τῶν συνθηκῶν τούτων λόγον, ἀπολυθῆναι

vosne valetis recipere, cum hi sint numero ducenti, fidei iussione scripto consignata, nos pro eis commutationis tempore totidem ex nostris (Agarenos scilicet) recepturos, suasurosque Romanorum scepra moderanti ut nullam eius rei causa ambiguitatem afferat, sed his quae pacta a vobis erunt assensum praebet? an fidem dare formidatis, quasi non in vestro sita arbitrio pollicitatio sit, ac velut incertum habeatis, sitne ille ratam habiturus necne? remque nihili grande adeo malum ducatis, tantum scilicet popularibus vestris, minori vestra in illos alacritate ac pietate, procurantes interitum? ergo dicite utrum probetis; quo unam in partem lata sententia, hocce vel vita superstites servemus vel victorum iure contrucidemus." tunc dictus Symeon, ut qui aliis dignitate praestaret, ad eum iasit. "unus ego hanc in me sponsionem recipio, ut qui clementissimi imperatoris in omnibus humanitatem explorare compertam habeam, fore nimirum ut citra omnem disceptationem iurgiumque tanto numero victos Agarenos contribuat, quanto sunt quos hic in spoliis habetis captivos; quos ego ipse Tarsum adducam, ut in me rursus fidei iussio dissolvatur, nihilque in me proferre possis, postquam debitum exsolvero. tantum hi salute aliqua potiantur, ut defunctorum cadavera colligentes sepulturae tradant, ipsa tota urbe proiecta ipsumque aërem direo rei conspectu ad luctum trahentia." his acquissimus ille auditis, suasoque Symeone ut pacta illa scripto consignata iureiurando firma-

πάντας εκείνους τοὺς ἐξ ἡμῶν περιτεύσαντας ἄνδρας ἐκ-
τρεψεν.

64. Ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ τούτου καλῶς εἶχεν αὐτῷ καὶ ἐν
ἀσφαλείᾳ ἦν τὸ πανούργημα, ἕτερον πάλιν οὐκ ἔλαττον τούτου
τῇ δολιότητι τῶν φρενῶν ἐπενόησε. πυρποληθῆναι γὰρ ἀπαντὸς
τὴν πόλιν προσέτατιν, ἔν' ἣ καὶ τοῦτο αὐτῷ οὐ τὸ τυχόν παρι-
πόρευμα ἦδει γὰρ ὡς οἱ τοὺς αἰχμαλώτους ὠνούμενοι οὐδὲ τοῦτο
πράττειν αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης ἀνάσχοιτο, αἰρούμενοι μᾶλλον αὐτοὺς
ἐκείνους καταπρησθῆναι ἢ τοιοῦτόν τι κἂν ἀκοῆ παραδέξασθαι.
P 370 μῆπω γὰρ τῶν βαρβάρων διὰ μέσου τῆς πόλεως τὴν φλόγα δια-
σπειράντων, ἀλλ' ἔτι τὰς πλησιαζούσας τῇ θαλάσῃ πυρπολεῖν-
των οἰκίας, μόνον διὰ πρὸς τὸ καταβάλλειν τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως
τιμὰς οἱ παρόντες πρὸς ἀλλήλους ἐκύρωσαν, καὶ πάλιν πρόσταγμα
πανταχοῦ διεπέμπετο παύεσθαι τῆς οἰκείας συνεργίας τὸ πῦρ, ὡς
εἰς χρηστὸν αὐτῷ πέρας καὶ ταύτης προελθούσης τῆς ἐπιστοίας.
B 15 οἱ γὰρ ἄνδρες ἐκείνοι σὺν τῷ ῥηθέντι Συμείων, μὴ ἔχοντες ἄλλο-
θὲν ποθεν καταβάλλεσθαι τὴν περὶ τούτου ποσότητα, τὰ δὴ
ὑπέσχοντο τοῦ χρυσίου τάλαντα ἄπερ ἦν ὁ θανὼν ἐκ τῶν ῥοπίων
B 20 εὐνοῦχος πρὸς τὸν Στρυμόνα εξαποστειλάς· ἃ καὶ θᾶπτον ἀγαγόν-
τες διὰ τινῶν ταχυδρόμων ὄθεν ἐκρύπτοντο, καὶ τοῖς βαρβάροις
ἐναριθμήσαντες, οὕτως τὴν πόλιν τῆς πυρκαϊᾶς ἐσώσαντο.

65. Ἄλλ' ὅτε δὴ καὶ τοῦτο πέρας εἰλήφει, καὶ οὐκ ἐνέ-
πεν οὐδὲν ὃ τοῖς ἀκορέστοις ἐκείνοις ὀφθαλμοῖς ὑπόθεσις χρυσοῦ

3 δὲ] καὶ AP

4 πανούργημα P

14 ἐνεργείας?

ret, omnes illos qui ex nobis iustum numerum excedebant dimitti non
davit.

64. Cum hoc quoque in rem suam rite peregrisset ac sibi fructum
tuto statuisset, non minori aliam calliditate instruxit. iubet enim omnem
civitatem incendi, ut hoc quoque non vulgari sibi lucro cederet. nec
immerito: sciebat enim eos qui captivos redimebant id nunquam omnino
permissuros; ita nimirum ut illi ipsi flammis incendi mallet, quam ut
vel solo audita eiusmodi aliquid acciperent. nondum enim per medium
civitatem illata barbaris flamma atque dispersa, sed cum adhuc aedes
mari vicinas comburerent, mox qui aderant cives pro civitate pretium
numerare immobili inter se consilio statuunt. hincque adeo rursus iam
ubique sparguntur, ignem ab aedibus submovendum esse, cum haec quo-
que machina illi prospere cessisset. qui enim cum laudato Symeone
viri comitabantur, quod aliunde non suppetebat unde summam numer-
rent, duo auri talenta daturus spondere, quae eunuchus fustibus ac-
tatus Strymonem dimiserat; quibus etiam inde ubi recondita erant per
veloces cursores cito advectis atque barbaris numeratis, per eum modum
civitatem ab incendio illaesam servaverunt.

65. His quoque ad optatos fines perductis, cum nihil superaret
quod viri insatiabilibus oculis auri extorquendi ratio non fuisset, nec

μη ἐγγυνη, ἔδει δὲ μὴ ἐπὶ πολὺ καρτερεῖν τῷ τόπῳ, ἀλλὰ φρονεῖεν καὶ τῶν κατὰ τὸν πλοῦν συμπτωμάτων μᾶλλον τῷ καιρῷ τούτῳ τοῖς πλωτῆροισιν ἐγγινομένων, τότε δὴ περὶ μισημέριον ὄντος τοῦ ἡλίου τῇ δεκάτῃ τῆς ἀλώσεως ἡμέρα τοῦ λιμένος ἔξωρμη-
 5 σαμεν καὶ πρὸς τὴν ἐρηθεῖσαν Ῥωμαίων πόλιν μετήχθημεν, τὸ
 λοιπὸν ἐκεῖσε τελέσοντες τῆς ἡμέρας. ἦμεν οὖν ἡμεῖς οἱ πέντε, καθὼς χειρώθημεν, εἰς τινα ναῦν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κατ' Αἴγυπτον στόλου, οὗ καὶ προσδεηθεῖς. ἦν δ' ἐμὸς πατὴρ διὰ τινος ἐρ-
 10 μνήεως (οὐδὲ γὰρ ἤδει λαλεῖν καθ' ἡμῶς) προστάξαι τοῖς ὑπ'
 10 αὐτὸν δορυφόροις ἀγαγεῖν ὅθεν ἂν ἦσαν διασπαρέντες οἱ κατὰ συγγένειαν ἡμῖν πλησιάζοντες. ὃ δὴ καὶ παρὰ μικρὸν ἐτελείτο ἂν, εἰ μὴ κἄν τούτῳ παρεμποδῶν γέγονε τὸ πλῆθος τῶν ἡμετέρων
 15 κακῶν, καὶ πρὸς τὴν ἔρευναν ἀποκνησαί τοὺς ἀπεσταλμένους πεποίηκε. τὴν γὰρ μητέρα τὴν ἐμὴν καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ἕνα,
 15 τῶν μὴ κατ' ἀρχὰς μεθ' ἡμῶν ληφθέντων, ἔτι δὲ καὶ τὴν τοῦ Δ
 ἀδελφοῦ γαμετήν τὸ τάχος, ὅθεν ὑπῆρχον, πρὸς ἡμῶς ἠγάγοντο·
 τὴν δμοζυγα δὲ τὴν ἐμὴν σὺν τρισὶ νηπίοις καὶ τὴν ὑποβεβηκυῖαν
 κατὰ τὴν γέννησιν ἡμῶν ἀδελφὴν μετὰ καὶ ἄλλου πλήθους τῶν
 προσηκόντων οὕτε ἀνευρεῖν ἠθέλησαν, οὕτε δὲ ἀνευρόντες ἴσως
 20 ἀγαγεῖν πρὸς ἡμῶς ἠβουλήθησαν, ἀλλ' ἦσαν ἄλλος ἀλλαχῇ τῷ
 κοινῷ πλήθει καὶ ταῖς νηφάσι τῆς ἐξ ἡμῶν βυλλόμενοι διαίρεσεως.
 ὁμοῦς ἐκαρτεροῦμεν ὡς ἐν δεινοῖς καὶ τὴν ἐξ ἀλλήλων κατατομήν,
 εἰ καὶ ὅτι πατρὸς ἀνιαροῦ πείραν τὰ καθ' ἡμῶς ὑπερέβαλλεν.

6 τελέσαντες AP 16 τ' ἀδελφοῦ A 19 σὺν pro οὕτε ante ἀνευρεῖν P

diutius illic ei morandum foret, sed de navigationis potius eventibus, per id tempus navigantes appetere solitis, anxie cogitandum, tunc scilicet, cum sol medium circiter caeli axem teneret, decimo excidii die, e portu enavigantes atque ad Romanam portam deveci reliquum diei ibi peregrimus. eram nos quinque, quemadmodum capti fueramus, in quadam Aegyptiacae classis ductoris nave. quem et pater meus per unum interpretum, quippe cum lingua nostra loqui nesciret, rogaverat ut missis stipulatoribus omnes nobis affinitate coniunctos atque propinquos, ubicunque dispersi essent, adduceret; quod et prope factum esset, nisi hic quoque malorum nostrorum multitudo obstitisset, eosque qui missi fuerant ad investigandum segiores reddidisset. nam matrem meam et ex aliis fratribus unum, qui initio nobiscum capti non fuerant, necnon et fratris uxorem, cito, unde erant, ad nos deduxerunt: meam vero uxorem cum tribus infantibus, et ultimo loco post nos omnes natam sororem cum affinium turba reliqua nec invenire voluerunt, nec forte inventos, ut adducerent, in animum induxerunt: sed erant alius alibi communi vulgo convoluti, nostraeque divisionis nimbis onerati. sustinebamus tamen, ut in malis iisque dire accepti, hoc quoque, quod eram alii ab aliis dissecti, etiam res nostrae genus omne angoris molestiaeque excederent.

Theophanes contin.

66. Ἦδη δὲ τοῦ πλοῦς ἄρχεσθαι μέλλουσι στρέβλας
 P 371 τινὰς τοῖς ποσὶ πᾶσιν ἡμῖν ἐπιθίντες οἱ βάρβαροι, οὕτως καὶ
 ἕνα ταῖς ναυσὶν ὡσπερ ἄψυχόν τινα διεστοίβασαν ἔλην, μὴ ἐν-
 δίδόντες καὶ ἐλεύθερον ἀναπνεῖν τὸν ἀέρα, ἀλλὰ καὶ τοῦτον τῆ
 συνεχεία τοῦ πνιγμοῦ συναπειροῦντες. οὕτω γὰρ ἡμᾶς ἐν ἀλλή-
 λοῖς ἐπισυνῆψαν ὡς ἐν ἀδιάσπαστον ὄρασθαι σῶμα τὴν πληθὺν
 ἄπασαν, μὴδ' ὅλως δισταμένην ἢ ἀπερηγημένην τῆς συνεχῆς
 ἐκείνης πιλῆσεως. ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ δύσιν ὁ ἥλιος ἦν καὶ πρὸς
 τὸν νυκτερινὸν γνόφον ἔληγε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἐπιπύοντι
 μέλος τοῖς τε κυμβάλοις καὶ τυμπάνοις ἀποκρουσόμενοι, καὶ τὸν B
 ὕπερ κεφαλὰς ἀέρα ταῖς διὰ τῶν ξιφῶν ῥιπίσεισι περιαστραφάντες,
 οὕτως μετὰ βαθεῖαν ἐσπέραν ἄσημόν τινα καὶ τραχὺν ἀλαλαγμὸν
 ἐπαφέντες καὶ τὰς ἀγκύρας τῶν νηῶν ἀνασπάσαντες τῆς γῆς ἀπε-
 δίδρασκον. ἦν δὲ ἀκούειν ὅπως ἡσυχῇ μόνον τὸ πλῆθος κατεπι-
 νάζομεν τῆς πατρίδος, καὶ πού τινα πρὸς τὸν θεὸν ἐν τῷ ἀφασί-
 τῆς ψυχῆς ἕκαστος ἡμῶν ἠφίει φωνήν, ὅσοις ἂν αὐτὸς βούλοιστο,
 παιδευτικοῖς πειρασμοῖς ὁμιλήσαντας καὶ πάλιν ἀποδοθῆναι τῆ
 θρησαμένη, καὶ μὴ εἰς τέλος ἐγκαταλειφθέντας ἀνέλπιστοι ἔχειν
 τὴν ἐκ τῶν λυπούντων ἀπαλλαγὴν.

67. Ὡς δὲ τοῦ πλείν ἤδη πρὸς ἄρθρον οὐδης τῆς νυκτὸς B
 ἀπρηξάμεθα, εἶχε μὲν ἡμᾶς καὶ ἄλλον δυσχερῶν ἀνάγκη πάλιν,
 C τοῦ λιμοῦ, τῆς δίψης, τῆς συνεχείας ὁ ὑπαπιασμός (καὶ γὰρ
 κατὰ μόνην τὴν ναῦν ἐνθα ἤμεν ἡμεῖς ὀκτακοσίων αἰχμαλώτων

1 δὲ om A

11 κεφαλῆς A

·15 πον om P

66. Dum vero iam navigationem parant, tortis quibusdam ac canis nostrum omnium pedibus impositis, sic unum post alium velut inanime quoddam pondus barbari navibus constipant, nec vel libero aere respirare concedentes, sed hunc quoque continua suffocatione tradentes. sic enim alios aliis adstrinxerunt, ut omnis multitudo unam indivisum corpus videremur, nulla prorsus separatione disiunctum aut a cœtibus illa constipatione abruptum. quia vero solis iam occasu diei lux in noctis tenebras ac caliginem ibat, victoriae melos quoddam cum cymbelis atque tympanis pulsantes, aëremque capitibus affusum ensium circumductibus collustrantes, sic ad multam noctem incondito horrendoque ululatu producto atque ancoris navibus avulsis e terra profugerunt. audientes multitudinem partim tacite solum patriam gemitu deplorare, partim nostrum quemlibet in cordis occulto missa ad deum voce supplicare, ut quibus ipsi liberet, malis salubriter castigatos denuo patriae redderet, neque in finem deserens nulla spe liberationis in illis versari in perpetuum sineret.

67. Ut iam autem diluculo discussaque nocte navigare coepimus, tum alia nos quoque plura mala conficiebant, famis, sitis, ipsa compressio exque ea sugillatio (in una enim illa navi, in qua nos vehemur,

ψυχῶν ἀριθμὸς ἦν, δίσχα τῶν ἐν αὐτῇ βαρβάρων, διακοσίων καὶ αὐτῶν ὄντων), πρὸς τούτοις δὲ καὶ τῶν κομιδῆ νηπίων ἡ ἔλειπῆ βολή μηδαμῶς δυναμένων φέρειν τῶν μοχθηρῶν τὴν ἐπί-
 τασιν, ἄλλ' οὐδὲν ἢ θάνατον αὐτοῖς ἐπισπεύδουσιν ἄωρον. πλείω
 B δὲ πάντων ἢ κατὰ τὴν γαστέρα χρεῖα, ἥς οὐκ ἦν μηδεμίαν μέθο-
 δον ἐφευρεῖν, τῆς φυσικῆς ἀνάγκης κατεπειγούσης πρὸς τὴν διέξο-
 δον· τὴν γὰρ αἰδῶ τοῦ πράγματος πολλοὶ προτιμῶντες καὶ καρ-
 τερεῖν τὴν βίαν μὴ σθένοντες συχνῶς ἐκινδύνευσαν. πλὴν τῆς
 ἡμέρας ἀρχομένης τὸν ἀγκῶνα παραπλεύσαντες τοῦ ῥηθέντος Ἐκ- D
 10 βόλου, ἀνήχθημεν περὶ δειλὴν βαθεῖαν εἰς τινα τόπον Βολβὸν
 καλούμενον, ἔνθα τινὲς ἱππεῖς ἐφάνησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐρχόμενοι
 πρὸς ἡμᾶς. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ καὶ πρῶτον ἐν τῇ πόλει παραγενό-
 μνοι, ῥητάς τινος γυναικῆς ὠνήσασθαι θέλοντες, ὡς τὸ τάχος
 οἱ βάρβαροι τῶν νηῶν ἐξενεγκόντες ἀπέδοντο, πολλὰ χρυσίον ὑπέρ
 15 αὐτῶν κομισάμενοι.

Ἐκείθεν δὲ πάλιν ἀναχθέντες κατήραμεν περὶ τὰ τέλη τῆς
 ἡσού τῆς καλουμένης Παλλήνης· καὶ τι μικρὸν ἐκείσε καθησ-
 χύσαντες, τοῦ πνεύματος ἐπιτηδείου ὑπάρχοντος καὶ αὐθις πρὸς
 ἐσπέραν ἐσπύσθησαν τὰ ἰστία, αἱ καὶ διαπρησθέντα τῇ σφοδρο-
 20 σιάτῃ ῥύμη τοῦ πνεύματος ἤγον ἡμᾶς φερομένους βιαίως, ἕως τῆς P 872
 ἐφεξῆς κατ' ἀρχὰς ἡμέρας εὐρέθημεν εἰς τινα τόπον Διαδρόμου
 παρὰ τῶν ναυτιλλομένων ὀνομαζόμενον, δύο μὲν ἔχοντα νήσους

4 ἄλλ' οὐδὲν ἢ] ἀλλὰ A 5 τὴν om P 8 ἐκινδύνευσαν A
 9 προρηθέντος A 14 ὑπέρ] ὑπ' P 20 ἕως ἐφεξῆς τῆς AP
 21 τινος τόπων A

ad octingenta captivorum capita censebantur, praeter barbaros, qui ipsi in ea ducenti erant), tum praeterea infantulorum voces atque clamores, nulla ratione vim tantam malorum ferre valentium, ac quibus aliud nihil quam mors immatura iis celerabatur. sed omnium maxime enecabat alvi resolutio, cui sane nullo remedio occurri poterat, naturali necessitate recrementa foras expellente. multi namque rei ipsa necessitate pudorem pluris facientes, nec vim tolerare valentes, haud raro in discrimen adducebantur. ceterum clara iam luce memorati Echoli sinu praesternavigato, et in serum vesperum declinante iam die, Bolbum quem vocant pervenimus; quo loco nonnulli equites ad nos accesserunt (erant hi qui et antea in urbem venerant) certas quasdam matronas redempturi; quas barbari actatum navibus eductas, ingenti auri vi pro eis accepta, dederunt.

Inde vero rursus educti Pallenes insulae extremis haesimus; dumque ibi paululum immoramur, secundo vento flante ad occidentem rursus vela impulsa sunt; quae validissimo venti impetu inflata violenter nos deferebant, donec sequentis diei initio locum a nautis Diadromus nuncupatum attigimus. is habet duas insulas, utrinque longo limite exten-

ἀμφιμήχεις ἔξ ἐναντίας ἀλλήλων, μέσον δὲ τούτων ποταμοῦ ἕκαστην θάλασσαν πυραθέουσιν καὶ τὰς νήσους ὡς ἀπὸ σταδίου καὶ μόνον ἔξ ἀλλήλων διείρουσαν. ἔνθα δὴ καὶ γενόμενοι νηὸς τινος δυστυχούς σίτου πεφορτισμένης περιετύχουμεν, καὶ οὕτως ἄρβον ὡς μηδὲ δυνηθῆναι τῷ αἰφνιδίῳ τῆς συμβάσεως τοῦ ἐν αὐτῇ σωτηρίας ἐχόμενόν τι προσεξευρεῖν. εἰ γὰρ καὶ ἔδοξαν πρὸς τὴν παρακειμένην νῆσον τὴν ναῦν ἐποκεῖλαι καὶ πρὸς φυγὴν ἐτραπῆ-
 B ναι, ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τούτου ἀπάναντο· θάπτον γὰρ αὐτοὺς ἐξελθόντες οἱ βάρβαροι συνέλεξαντο, καὶ χωρὶς ἑνὸς μόνου κίνας πρὸς θάνατον ὑπηγάγοντο.

Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ἀπάραντες ἐπὶ δυοῖν νυχθημέροις τὴν μεγάλην νῆσον παρεπλέομεν τῆς Εὐβοίας, καὶ κατὰ τοῦ βορειοτέρου ταύτης πελάγους ἰθύναντες τὰ ἰστία, τὰ παρὰ πόδας τῆς Ἄνδρου μετὰ τινος σφοδροτάτου ροιζήματος κατελάβομεν. οὐ γὰρ ἐποιούμεθα κατ' εὐθείαν τὸν πλοῦν, οὐδὲ κατὰ τινος ὠρισμένου τόπου,¹⁵ ἀλλ' ὡς ἂν ἔδοξε τοῖς τῶν νηῶν ἀρχηγοῖς, τῆδε κάκεισε τὰς μεταβάσεις καὶ ἀντιστροφὰς ἐποιούμεθα. καὶ γὰρ ἔδεδξαν μὴ πῶς τύχοι παρὼν ὁ τῶν Ῥωμαίων στόλος, καὶ λάθοι κατ' αὐτῶν ἐπι-
 C νοῖάν τινα μοχθηρὰν ἐργασάμενός. διὰ τοῦτο ἄλλοτε ἄλλας νήσους καθάπερ τινὲς πλανῆται περιηρόμεθα.

68. Οὕτω δὲ φερόμενοι κατηντήσαμεν εἰς τινα νῆσον Πάτριον καλούμενον· ἔνθα δὴ καὶ προσεμίναμεν ἔξ ἡμέρας, παντὸς χαλεποῦ πείραν ἐν αὐτῇ καθυπομόνοντες. ἀνύδρου γὰρ

6 προεξευρεῖν A

13 Ἄντρον AP

17 ἐδεδίξαν AP

sas, sibi adversas; inter quas veluti fluvius mare praeterfluens insulis unius duntaxat stadii spatio dividit. ubi huc venissemus, infortunatam in navem incidimus, frumento onustam, sicque repente ut ex subitaneo eventu, qui in ea vehebantur, nautae nihil moliri potuerint, quo esse consultum salutis esset. quanquam enim videbantur ad insulam adjacentem navem detrusisse ac fugam capessivisse, nihil inde tamen commodi retulere: quam ociosissime enim egressi barbari comprehensos omnes, uno duntaxat excepto, contrucidant.

Hinc denovo navigantes duos dies ac noctes Euboeae magnae insulis oram legebamus; versusque mare boreale directis velis prope Andrum, non sine immani ventorum sibilo, pervenimus. neque enim recta navigabamus neque certa ad loca, sed hac atque illac, pro eo ac navarchis videbatur, aliud alio obversimque iter mutabamus. timebant enim ne quo loco Romana classis consisteret, adversumque incensus cinistrum aliquid molita damnum inferret. proptereaque ad alias atque alias insulas perinde atque errones circumferebamur.

68. Dum hoc pacto vagamur, in Patrum insulam defleximus; in qua sex dies malorum omnium experimentis divexati manimus. cum

ὄντος τοῦ τόπου ἐληΐζετο τοὺς αἰχμυλώτους ἢ δίψα. οὐ γὰρ εἶδο-
 δοτο ἡμῖν ὕδωρ ὅσον πρὸς σύστουσι τῆς ζωῆς ἐπήκει, ἀλλ' ὅσον
 ἐμβραδύνειν ἐπολεῖ κακίερ παρόντα τὸν θάνατον· ὅπερ ὁ μετέ-
 χων, εἰ μὴ τὴν ὕσφορσιν κατὰ τὴν γεῦσιν ἐπέχειν ὡς μὴ κατ'
 5 ἀρχὰς τῆς αὐτοῦ δυσωδίας ἐπισθανθῆναι, οὐδ' ὅλως τοῦτου
 παρεχωρεῖτο μεταλαβεῖν, τῆς φύσεως ἀνωμένης καὶ εἰ μόνον ἀπι-
 δεῖν ἠβουλήθη τοῦτο, καὶ πρὸ τῆς πείρας τῆς καταπόσειως. ἢ D
 τροφή δὲ ἡμῶν ἄρτου τρύφος ἦν μόνον, καὶ τοῦτο διεφθορὸς,
 κατάλυσις ἐργαζόμενον. αἱ γὰρ ἔτυχον λαβόντες οἰκοθεῖν πρὸ
 10 πολλῶν ἡμερῶν πρὸς χρεῖαν ἑαυτῶν οἱ πολλέμοιοι, ταῦτα περι-
 τεύσαντα καὶ πρὸς τελείαν σηπεδόνα χωρήσαντα, καὶ οἷς οὐκ ἄν
 τι τῶν ἀλόγων ἐδυνήθη κἄν ἀπιδεῖν, εἰς μετᾶλψιν ἡμῖν προσε-
 φέροντο, ἀφάτου μὲν δυσωδίας καὶ ἀηδίας πλήρη, μεστήν δὲ
 σκωλήκων καὶ πολλῇ σαπρίᾳ συμπεφυρμένην, πρὸς τε τὴν ἔξιν
 15 τοῦ σώματος παντελῶς ἀνενέργητον. καὶ γὰρ ἦν εἰκάσαι πληθος
 ἄπειρον ἐκ τούτων ἐφ' ἐκάστης τῆς ἡμέρας τῷ θανάτῳ συνελαι-
 νόμενον, πάρεργον τῆς δόξης καὶ τοῦ λιμοῦ, τὰ τε σώματα τῶν P 373
 θνησκόντων ἀκοντιζόμενα τῆς νηὸς ἐπὶ θάλασσαν, καὶ μέχρι
 πολλοῦ τοῖς κύμασιν ἐπισπαίροντα, καὶ τούτων μάλιστα τὰ διέ-
 20 λαια βρέφη τῷ ἀτελεῖ τῆς φύσεως πλείω τῶν ἄλλων τῶν ἀλγεινῶν
 ἐμφορούμενα, τοὺς ζῶντας δὲ πάλιν οὐ πόρρω τῶν προκειμένων
 ἰκάρχοντας, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὅμοιον βλέποντας πέρας. ἔξ ὧν ἀπάν-
 των μᾶλλον ἡμεῖς, ὅσοι ταῖς στρέβλαις ἤμεν πεπεδημένοι, πλείοσι

15 τῶν σωμάτων A

19 ἐπισπαίροντα Comb.: ἐπισκείροντα AP

enim locus esset inaquosus, sitis captivos vastabat. non enim tantum
 aquae nobis praebebatur quantum sat esset ad vitam sustentandam, sed
 quantum ad mortem, ipsam iam ingruentem, tantisper remorandam; quam
 bibens, nisi in ipsa gustatione compressis naribus, ne a principio gra-
 veolentiam persentisceret, nullo modo haurire poterat, cum ante etiam
 potionem unus ipse aspectus naturam offenderet ac molestius haberet.
 porro cibus panis duntaxat crustum erat, idque putridum, vitam ever-
 tens ac internecinum. quae enim hostes in proprios usus domo expor-
 tarant, cum iis superflua essent omninoque carie vitata, ut nec ulla
 brutarum animantium saltem oculos posset advertere, haec nobis in ci-
 bum apponebantur, quanta nec dici possit, graveolentiae ac insuavitatis
 plena, ipsa vermibus scatentia multoque mucore conspersa et ad corpus
 sustinendum nullas plane vires habentia. inde enim coniectura erat in-
 finitam fere multitudinem quotidie in mortem cogi per sitis famisque
 iniuriam, morientiumque corpora e navi in mare iactari, atque in mul-
 tum tempus inter undas subsultantia ferri. praeque reliquis infantum
 miserabile genus, necdum eis constante natura, pluribus incommodis
 malisque afficiebantur. vivi rursus haud multum a demortuis distabant,
 atque parem interitum res illorum spectabant. inter quos omnes nos,

- βασάνοις προσεπαλαίωμεν, καὶ γὰρ θυλάκων ἀψύχων δίκτη ταῖς
B σελλίων ἀλλήλοισ ἐπικαθήμενοι, καὶ τοῖς ξύλοις, οἷς ἐνηρητέμεθα,
 τρωσκόμενοι τε καὶ συνθλιβόμενοι, ἀνεκδιήγητόν τινα καὶ ἄρ-
 ρητον ὑφιστάμεθα τὴν ἀνάγκην, οὐδ' ὅπως οὖν συστραφήναι ἢ
 τινος ἑαυτοῖς μεταδοῦναι σχολῆς συγχωρούμενοι, ἀλλ' ἢ μόνον
 τὰς κεφαλὰς ὑψοῦντες μικρὸν, εἴ που κἄν ἐλεύθερον ἄερα ταῖς
 ῥοαῖς ἐφελκύσωμεν καὶ μὴ πρὸς παντὸς ἄλλου δεινοῦ τῆ τῶν
 παρόντων ἀναθυμιάσει τὴν πνοὴν ἐπαφήσοιμεν. (69) τὸ δὲ
 τῶν φθειρῶν πληθὸς ἕτερον ἦν κακὸν ἄφατον· καθάπερ γὰρ τις
 θάνατος ἕρπων, τὴν ἀπάντων ζωὴν κατεβόσκοντο, ὡς ἐκ τούτου
C τὰς μορφὰς πάντων ἀλλοιωθῆναι, καὶ ἐν ὑποψία ζώντων, οὐκ
 ἀληθεῖα λογιζέσθαι. ὅσας δὲ πληγὰς ἤφριεσαν μακρῶς φερόμενοι
 καθ' ἡμῶν, ἢ ὅσαις λοιδορίαις καὶ ὀνειδέσει καθ' ἐκάστην ἡμῶν
 ἔπλυνον ὄραν, καὶ οἷς ἐφαίνοντο τὴν μῆνιν φυλάττοντες τῶν
 ἡμερῶν τοῦ πολέμου, ποῖος μὲν λόγος καθιστορῆσαι δύνηται,¹⁵
 ποῖα δὲ ἀκοὴ τὴν τούτου παραδέξασθαι τραγωδίαν; ἐμοὶ δὲ ἐκ-
 στασις ἐπιπέσχει, δσάκις εἰς ἔννοιαν ἔλθω μόνον τῶν ἀμετρή-
 των κακῶν ἐκείνων ὧν κατὰ πᾶσαν τὴν περίοδον τοῦ πλοῦς ἐπι-
 μένουμεν, πῶς ἐκαρτερήσαμεν ἐνέγκαι τοσαύτην πολυειδῆ συμφο-
D ρὰν ἀνθρώπεια σώματα, οἷς ἦν πρὸ τοῦδε τρυφήλῃ καὶ διαφ-
 ρέουσα δίαίτια καὶ πειρατικαῖς ἀνάγκαις οὐδαμῶς ἐνεθισθῆσαι,
 πῶς δὲ τὴν ἀνύποιστον καὶ δισσὴν πύρωσιν, τὴν τε ἐκ τῶ

1 ταῖς] ἐκ1?

qui tortis colligabamur, acrior cruciatus urebat. folliculorum enim in-
 nimatorum instar unus iuxta alium sedentes, cuneisque, quibus appens
 eramus, convulnerati atque compressi, quas nemo verbis eloquatur ac
 referat angustias sustinebamur, quibus ne minimum quidem contorqueri
 aut solatii aliquid captare licebat, nisi duntaxat paululum sustollere ca-
 pita, si quando liberi aliquid aëris naribus atrahere liberet, ne omnium
 aliorum malorum cumulo, praesentium rerum immanem foetorem halitus
 hauriremus. (69) pediculorum etiam ingens vis, malorum genus aliud
 improbissimum: haud secus enim ac mors repens omnium vitam depasco-
 bantur. hinc omnium ora immutata, sicque affecta ut opinione vivere,
 non re ipsa videremur. quot vero plagas insaniter in nos ferocientes
 intulerint, aut quibus probris ac iniuriis per horas singulas momentaque
 onerarent, quibus potissimum a pugnae congressione iram servare vide-
 bantur, quae oratio enarrare sufficiat? quis vero auditus rei huius tra-
 goediam possit excipere? ego sane mente moveor, quotiescumque vel
 solum in memoriam venit innumerabilium illorum malorum quibus per
 totam illam navigationis periodum fuimus obnoxii, quomodo multiformem
 adeo aerumnam noxamque humana corpora sustinere potuerint, antequam
 tempore luxu ac deliciis diffluentia, nec molestiis, quae per praedones
 inferri solent, usquam assueta? quomodo intolerabilem et duplicem

φλογμῷ τῆς δέψης καὶ τὴν ἐκ τῆς θεινῆς ὥρας τὰς φυσικὰς ἐκμάδας ἀναζητοῦσαν, καὶ τό γε τοῦτων ἐλεινότερον, πῶς συνεκρατεῖτο καὶ παρήμεν ἐν ἡμῖν ἡ ψυχὴ, ὅποτε ταῖς νυξίν ἐφῆπλουν τὰς δερματίνας δέφρεις διὰ πιασῶν τῶν νηῶν καὶ πάντας 5 εἰσὼ τοὺς δυστυχεῖς ἡμῶς ἐναπέκλειον, ὥσπερ καὶ τοῦ φωτὸς ἡμῖν μετὰ τῶν ἄλλων βασκαίνοντες, ἵνα σκότῳ καὶ καύματι, δυσὶν ἀφύκτοις κακοῖς, τὴν ζωὴν εἰσπραττώμεθα. ἀλλ' ἠγοῦμαι ὡς ταῦτα πάντα καρτερεῖν ἢ θεία καὶ προνοητικὴ τοῦ παντὸς ὑπερ πᾶσαν ἀνθρωπίνην δαίνοιαν ἐνεδυνάμου πρόνοια, ἵν' ἐν ὑστέρω P 374 10 γνόντες ἐξ οἶων τότε κακῶν παρ' ἐλπίδας ἐρρῶσθημεν, ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἄλλους τῷ ὑποδείγματι σωφρονίζομεν.

70. Ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ἐκάλει τῆς πρὸς τὰ οἰκεῖα τοῖς βαρβάροις ἀφίξεως, πάλιν ἐκείθεν ἀποπλεύσαντες κατήχθημεν εἰς τινα νῆσον καλουμένην Νυξίαν, ἐξ ἧς οἱ τὴν Κρήτην οἰκοῦν- 15 τες φόρους λαμβάνουσι· ἐν ἧ' ἡγενομένων ἡμῶν οἱ κατ' αὐτὴν ὄντες ἄνδρες δώροις τοὺς ἀρχηγοὺς ἡμείκταντο τῶν νηῶν, οἷς μάλιστα ἐδόκουν αὐτοὺς ἐνδεῶς ἔχειν πρὸς τὴν τοῦ πλοῦς χρείαν. πλὴν ἀπαεῖ δύο μόνας ἡμέρας προσμείναντες κατηγόμεθα τὴν ἐπὶ B Κρήτην (ἐκάλει γὰρ ἡμᾶς ἐπιτήδειον πνεῦμα), ἕως κατήραμεν 20 ἵν' ἐν τῷ τόπῳ Ζωντάριον μὲν παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὀνομαζομένῳ, ἀντιστρόφῳ δὲ ἡμῖν τῇ ἀληθείᾳ γνωριζομένῳ· πολλοὺς γὰρ τὸ Ζωντάριον ἐκείνο τῆς μὲν ζωῆς ἀπεστέρησε, τῷ θανάτῳ δὲ προῦ-

8 ἐν om A
βαρβάρους A

9 ἀπεδυνάμου P
20 Ζωνταρίων A

10 γε AP
ὀνομαζομένῳ P

12 τοὺς

rationem, tum scilicet incendii sitis, tum aestivae tempestatis naturalem humorem exsiccantis? quodque his miserabilius est, qua ratione detinebatur et in nobis perseverabat anima, cum extensis noctu per omnes naves pellibus nos omnes miseros iis includerent, ut lucis quoque, ut et reliqua, usuram nobis inviderent; quo scilicet tenebris aestuque, duplici malo inevitabili, vitae a nobis debitum exigeretur. verum existimo divinam, et quae rerum huius universitatis curam gerat, providentiam ad haec omnia toleranda vires nobis roburque supra humanam omnem aestimationem contulisse, ut in posterum intelligentes ex quibus tunc malis praeter omnem spem liberati fuerimus, tum nos ipsos tum reliquos exemplo ad frugem corrigeremus.

70. Veruntamen cum iam tempus instaret ut se barbari in patriam recipere, inde rursus solventes in quandam insulam devecti sumus, Naxum nomine, Cretensibus tributariam. in eam cum appulsemus, insulani muneribus et donis, iis maxime quibus in usum navigationis indigere sciebant, navarchos accipiebant. ibi duos dies immorati versus Cretam cursum intendimus: invitabat enim secundissimus ventus, donec ad locum sic incolis dictum Zontarium (ac si Vivarium dicas) venimus, sed contraria nobis veritate agnita. sic enim a vita dictus locus mul-

δωκε. διὰ γὰρ τὸ μὴ τὴν ἀπὸ τοῦ νότου καὶ τοῦ λιβὸς δεδιέναι βλάβην τοὺς ἐν αὐτῷ καθορμιζομένους, τὴν πρὸς αὐτὸν διατριβὴν τοῦ ναυστάδμου τῆς πόλεως οἱ βάρβαροι προκεχειρασαν. ὡς οὖν κατήχθημεν, ἔγνω οἱ Κρήτες (προεώραν γὰρ ἡμᾶς τῆς θαλάσσης μακρόθεν), καὶ πρῶτον τῶν Ῥωμαίων τὸν στόλον ἐφώρασαν ἐπέρχεσθαι τῇ νήσῳ, ἔξ οὗ καὶ περιδεεῖς ἐγένοντο διὰ τὸ μὴ προπαρεσκευάσθαι πρὸς πόλεμον. ἔπειτα γενομένων ἡμῶν ἐγγύθεν, ἐπειδὴ ἐπέγνω τινὰ γνωρίσματα τῶν νηῶν, πεφθάρκασι τὸν τύπον μετὰ πολλῆς θυμαρίας τοὺς ἀμφ' αὐτοὺς δεξιούμενοι, καὶ ὡσερ τῇ κοινωνίᾳ τῶν τρόπων τὸ γνήσιον τῆς πρὸς ἀλλήλους¹⁰ στοργῆς ἐνδεικνύμενοι· αἶψα γάρ, ὡς λόγος, τὸ ὅμοιον τῷ ὁμίῳ προστρέχει. τότε δὴ πρῶτον ἕπαντες τῶν νηῶν ἐξῆλθον οἱ βάρβαροι, καὶ τινας ἡμᾶς τυχεῖν ἀνέσεως τῆς ἐν ἀλλήλοις στενοχωρίας ἤξιωσαν, μετέδωκαν δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸν τόπον ὑδάτων κιλῶν ὄντων καὶ ἀφθύνως τοῖς κύμασι τῆς θαλάσσης ἐπιρρέοντων.¹⁵

D καὶ οὕτω τὴν νύκτα πᾶσαν τῶν συνεχῶν ἀνεστάντες πόντον ἰδοῦσθαι τῇ ἐξῆς χρηστοτέρων τινῶν μετασχεῖν, ὅσα πεπληθυσμένης οὐσης τῆς νήσου καὶ πολλῆν ἐχούσης τῶν χειρῶν δαψίλιαν. ὅσα ἤδειμεν δὲ παραπλησίους ἐν αὐτῇ τῶν πρῶτην ὁμίλειν χαλεποῖς, ἢ καὶ χειροσι, καὶ διὰ ταῦτά γε μᾶλλον ἐκεῖνα πάσχειν, ὡς ὁ²⁰ δι' ἐκεῖνων τούτοις συντηρηθῶμεν.

71. Ἦδη γὰρ τῆς νυκτερινῆς σκιᾶς σκεδασθείσης, τοῖς δ'

1 τοῦ ante νότου om AP 5 τὸν Ῥωμαίων A 13 ἡμῶν P
15 περιρρέοντων A 17 πεπληθυσμένης P 21 δι' ἐκεῖνα P

tos nostrum vita exemptos morti tradidit. dum enim ad eum applicantes a noto et africo sibi noxam non timent, in eo quam in urbis navali in ancoris stare barbari maluerunt. quo cum venissent, cognoverunt Crentenses: a mari enim procul nos prospiciebant, atque Romanorum castrum invadere insulam deprehendisse se putabant. quo et metu costeriti sunt, quod ad bellum imparati erant. postmodum nobis appropinquantibus, signis navium agnitis, cum magno gaudio suos accipientes, ac velut morum commercio genuinae inter se amicitiae usum commoestrantes, ad locum accesserunt: semper enim, ut proverbio fertur, simile ad sibi simile accurrit. tunc itaque primum barbari omnes, exscensu ex navibus in littus effusi, nos quoque a nutua illa compressione paululum relaxari siverunt. suppeditata quoque aquarum copia, quae multae ibidem irriguae in maris se undas affluenter exonerant. et sic tota ea nocte a continuis refecti laboribus, existimabamus sequenti luce mitiorum nos tantisper potituros, quod dives insula rebusque ad vitae usum necessariis confertissima esset. verum nesciebamus prioribus acque malis, seu etiam acerbioribus, divexandos, proptereaque illis accipi ut per ea atrocioribus istis conservaremur.

71. Iam enim dissipatis noctis tenebris, ac cum lucis fulguribus

φωτὸς ἀρχομένου τὸν ἄρθρον ἐπανατέλλειν, κυριακῆς ἡμερῶν
 ἐπιφωσκούσης, ἀλαλαγμὸς ἐφ' ἐκάστης νηὸς ἠκούετο, ὡσπερ τινὰ
 θυμῆρα φωνῆν τῶν βαρβάρων συνεπηχούτων καὶ τοῖς κυμβάλοις
 κτυπούτων, ὡς πάντα δοκεῖν δονεῖσθαι τὸν τόπον καὶ πρὸς τὴν P 375
 5 κρουαγῆν ἐκταράττεσθαι. εἶτα μετὰ τὴν ἄσημον ἐκείνην καὶ φο-
 βρωτάτην ἤχην ἐπεχείρουν πρὸς τὴν γῆν ἀπογορρίζειν τὸν γόμον,
 διελόντες εἰς μερίδας κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν νηῶν τὸν παρκειμε-
 νον τόπον, ὅπου μιᾶς ἐκάστης φόρτον, ὅστις ποτὲ ἦν, διηρημέ-
 τως καὶ ἀποκεκρμένως ἀλλήλων ἔξεκομίζοντο, ὡς ἂν ἀμυγῆ τη-
 10 ρεῖσθαι τὴν ἐκάστης περιουσίαν καὶ τῶν προσόντων ταῖς ἄλλαις
 παντελῶς ἀνεπίμκτον. πᾶσαν οὖν ἐκείνην ἀνάλωσαν εἰς τὴν ἀπο-
 σκευὴν τὴν ἡμέραν. τῇ δὲ ἐξῆς ἐξῆλθον τῆς θαλάσσης οἱ τῶν B
 νηῶν ἀρχηγοὶ διελεῖν πάλιν εἰς ἄλλας μερίδας τὸ τε πλῆθος τῶν B
 αἰχμαλώτων καὶ τὴν πολλὴν τῶν σκύλων ὕλην, ἧς ἐξίσταντο τὴν
 15 πληθὸν οἱ Κρήτες, οὐδενὶ παραδείγματι συγκρίνειν ἔχοντες τὰ
 βλεπόμενα. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο πρῶτον ἔδοξε τοῖς βαρβάροις, ἀνα-
 μιχθῆναι τῶν δυστυχῶν τὸν δῆμον, ὅπως τὸν ἀναγνωρισμὸν καὶ
 αὐθις οἱ συγγενεῖας τινὸς μετέχοντες ἐν ἀλλήλοις ποιήσονται, τότε
 δὴ φοβερός τις ἠκούετο καὶ ταραχώδης θρήνος πάντων ὡς ἀπὸ
 20 μιᾶς πηγῆς ἀφιέντων τοὺς κρουνοὺς τῶν διακρῶων, καὶ θρυλον-
 μένων, εἰ ποῦ τινος εὐτυχῆσαι τῶν φιλιτάτων, καὶ μὴ λάθῃ
 παρελθοῦσα ἢ προθεσμία τῆς ἀνευρέσεως καὶ μείωσιν ἐπ' οὐδενὶ C

17 οὕτως A

21 εὐτυχῆσαι P

22 μέωσιν P

exortum mane splenderet, dominica scilicet illucescente, ululatus in
 quavis navi audiri, barbaris cymbalisque perstreptibus, ut locus ille
 totus concuti et clamoris fragore turbari videretur. tum post incondi-
 tum terribilissimumque sonitum navium onus atque vecturam in terram
 efficere cooperunt, cum subiectum locum pro numero navium certis spa-
 tiis divisiissent, quo navis cuiusque onus, quale tandem illud esset, di-
 stincte ac seorsum ab aliis inferrent, ut uniuscuiusque opes ac substan-
 tia nihil prorsus aliis commixta extarent. totum igitur diem illum exo-
 nerandis navibus insumpserunt. sequenti vero navarchi, ipsi quoque
 egressi, aliis rursus partibus tum captivorum multitudinem divisere tum
 spoliolorum copiosam amplamque messem, cuius admiratione obstupentes
 Cretenses, cui exemplo comparent quae ob oculos posita erant, nullum
 habebant. quia vero id primum barbaris constitutum erat, ut infortu-
 nato illo populo commixto, qui nullo affinitatis iure sanguinisque neces-
 situdine devincti essent, alii alios denuo agnoscerent, tunc utique hor-
 ribilis turbatusque audiri eiulatus, omnibus velut uno ex fonte lacrima-
 rum rivos large fundentibus, identidemque susurrantibus, num quo loco
 ullius carissimorum compotes forent, nec illis temere constitutum tempus
 inquirendi suos elaboretur, incertique manerent qua se spe recreandos

βεβαίω τὴν περὶ αὐτοὺς ψυχαγωγίαν ἐλπίζαντες. περιήρουν
 οὐδ' αἱ δυστυχεῖς γυναῖκες, τὰς κόμας ἔχουσαι λευκόμενας, πατα-
 χῶ περισκοποῦσαι καὶ διαβρόχους τοὺς ὀφθαλμοὺς περιάγουσαι,
 τίνι τῶν τέκνων πρῶτον ἐντόχωσιν. οἱ δὲ δὴ παῖδες, ὅσοι τὰ
 δεινὰ τῆς θαλάσσης διέφυγον, καθάπερ τινὲς ἀπαλοὶ μύχοι γοηρῶς
 μυκῶνται τῆς θηλῆς ἀφαιρούμενοι, οὕτω δὲ καὶ οὗτοι ἐλεινόν τι
 καὶ συμπαθὲς ἐκλαυθμύριζον, ἄλλος κατ' ἄλλο μέρος τῆς δι-
 σπορῆς ἐκείνης γενόμενοι καὶ τὰς μητέρας ἀνακαλοῦμενοι· οἷς
 D καὶ περιτυγχάνουσαι πολλάκις αἱ δειλαῖαι μητέρες τὴν φροσὴν
 ἐκένουν ἐπ' αὐτοῖς συμπάθειαν, περιπλεκόμεναι τοῖς ἀγκύαι καὶ¹⁰
 πάντα αὐτῶν καταφιλοῦσαι τὰ μέλη καὶ δάκρυσι πλύνουσαι, τοῦτο
 μόνον ἠγούμεναι μέγα τι καὶ θαυμαστὸν ὡς ἐν δεινοῖς παρηγ-
 ῆριμα τὸ παρ' ἐλπίδα σωθῆναι καὶ ζῶντας αὐταῖς καὶ αὐθις τοῖς
 φιλιτάτους ἀποδοθῆναι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ ταῖς ἐχούσαις ἐν
 χερσὶν ἤδη τοὺς παῖδας καὶ τὸ κατ' αὐτοὺς ἀσφαλὲς ἐκ τῆς κέ-¹⁵
 ρας αὐτῆς γνωρίζουσας· τί δ' ἂν εἴποιμι περὶ τῶν ἄλλων, ὡς
 καθ' ὑδάτων τὰ βρέφη διόλωλε καὶ ἄδηλον ἦν αὐταῖς τὸ συμβῆναι,
 πῶς διεσπάραιτον τοὺς χιτῶνας, τὸν ἔνδον τῆς καρδίας μὴ ὑπο-
 P 376 μένουσαι κλύδωνα; πῶς οὐκ ἤθελον μηδαμοῦ στήναι, ἀλλὰ πε-
 ριήγοντο φερόμεναι μάτην ὑπὸ τῆς ἀλόγου τοῦ πάθους ὀμῆς,²⁰
 τῆδε κακέϊσε τὰ ὄμματα περιστρέφουσαι, εἴ ποῦ τινα τῶν ποδυ-
 μένων θεάσοιντο ἢ τινος περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς ἰδόντος ἀκούσοιντο,

2 γοῶν A
 interpretes

αἱ om P
 16 εἰκομην A

5 γοηρῶς P

10 ἐκένουν A et

illis amplexandis frendisque per eam indulgentiam existimassent. cir-
 cuibant miserae mulieres, capillis dissolutis, quaquaversum circumspi-
 cientes, et irriguos lacrimis oculos circumferentes, si quem primum filio-
 rum offenderent: filii vero, velut tenelli vituli subducto iis lacte ac ube-
 ribus flebilem edunt gemitum, sic et illi miserabile quidpiam ac mis-
 randi pronum affectu vagiebant ac eiulabant, alius alia in parte disper-
 sionis illius palantes ac matres appellantes; in quos et deploratae illas
 haud raro incidentes, naturali in eos miseratione commotis visceribus,
 cervices amplecti, omnia illorum membra exosculari, rigare lacrimis,
 ingens illud solatium unumque admirandum malorum illa immanitate exi-
 stimantes, praeter spem servata adhucque vita sospite carissima eis
 pignora reddita esse. et haec quidem de illis quae iam filios in man-
 bus habebant resque illorum in tuto esse experimento didicerant. quid
 vero de aliis dicam, quorum infanti in aquis perierant, et eorum exi-
 tus latebat? quomodo tunicas discernebant, cum intimum cordis turbi-
 nem non sustinerent? quomodo nullo loco subsistere forebant, sed fru-
 stra hac illacque vesani affectus impetu circumagebantur, in omnem par-
 tem oculos distortuentes, sicubi desideratissimum aliquem videre lice-
 ret, aut ex aliquo qui certo sciret vidissetque audire, ut eo solatio animi

ἔν' ἐκείνῳ τῷ τῆς ψυχῆς φλεγμαίνον κενώσῃ; καὶ ταῦτα μὲν
 ἔπραττον ἐπὶ δυοὶ πόλλαις ἢ καὶ τρισὶν ἡμέραις, ἕως πολλὰ κα-
 μοῦσαις ἄλλοι τινὲς τῶν γνωρίμων τὸ περὶ τῶν ζητουμένων ἐδή-
 λωσαν πέρας, λιμοῦ πόλλαις ἢ δέψης ἔργον τοὺς φιλιτάτους αὐ-
 5 τῶν γεγενημένους· ἔξ οὗ δὴ καὶ μᾶλλον τὸ πάθος ἐξαγριάνουσαι, B
 γεγωνότεροις θρήνοις καὶ ἄλλοις θλιβερῶν εἶδεσι τοὺς ἀποικομέ-
 νους ἐφιλοφρόνον. ἀλλὰ τί μάτην τὴν ἐπὶ τούτοις ἐπιχειρῶ συγ-
 γραφήν, οὐδὲ τὸ πολλοστὸν μέρος τῶν τότε πεπραγμένων ἱκανὸν
 παραστήσασθαι; ἐκείνον γὰρ αὐτὸν ἔδει παρῆναι τὸν τοὺς θρή-
 10 νους τῆς Ἱερουσαλήμ ἀναγραφόμενον Ἰερεμίαν, ἔν' ἐπαφῇ δά-
 κρυον ἀπαρηγόρητον ἐπὶ τοσοῦτον λαὸν τοσαύταις ἀλγηδόσι κατα-
 τρυχόμενον. οὐ γὰρ οὕτω φωνὴν ἀφῆκε Ῥαχὴλ ἐν Ῥαμᾷ, ὅτε
 τὴν στέρησιν τῶν τέκνων ἀπωλοφύρετο, καθὼς φησιν ἡ γραφή,
 ὡς ἡ κοιλὰς ἐκείνη καθ' ἣν ἐτελείτο ταῦτα, τὰς ἀλγηδόνας τῶν C
 15 ἁλότων συνεπιτείνουσα.

72. Οἷον γὰρ πάλιν ἀπὸ τούτων παρὰ τῶν μισοθέων
 ἐπράχθη κακόν! καθὼς γὰρ φθάσαντες ἔφημεν, λογισαμένων αὐ-
 τῶν πρώτων ὡς εἰ κατὰ συγγένειαν πρὸς ἀλλήλους οἱ τοῦ πλήθους
 ἀναμιχθῶσι τῶν αἰχμαλώτων, καὶ τῶν πολλῶν ὀδυνῶν παύσονται,
 20 καὶ πρὸς τὴν δουλείαν ἤνικα ἂν ἐκδοθῶσι, φορητὴν αὐτοῖς εἶναι
 ὡς ἐν κακοῖς τὴν ἐπήρειαν, ὡς εἶδον αὐτοὺς ταῖς ἀγχιστεῖμιν ἐπι-
 συναλλαττομένους καὶ καθάπερ σειρὰν ἄλυτον ἕτερον ἐχόμενον τοῦ

1 κενώσῃσαν?

8 ἱκανὸς ὢν?

9 αὐτὸν om P

aestum leniret? et haec ut plurimum per duos aut tres dies agebant,
 donec multo defessis labore, alii quidam ex notis, quo evasissent qui
 quaerebantur, certiores reddebant, fame scilicet aut siti dulcissima ca-
 pita plerumque enecta esse. quare etiam illae maiori dolore exasperatae
 clamorioribus lamentis aliisque disrutiationum generibus defunctos acci-
 piebant. quid enimvero his scripto enarrandis frustra laboro, qui nec
 minimam illorum partem quae tunc gesta sunt repraesentare sufficiam?
 etenim adesse par esset, qui Hierosolyma deplangendo Threnos con-
 scripsit, sacratissimum Ieremiam, quo scilicet, in tanto populo tantis
 doloribus malisque oppresso, inconsolabiles lacrimas funderet. neque
 enim Rachel sic vocem in Rhama emisit, cum sublatos filios deploraret,
 ut divinae tradunt literae (Ier. 3 21), quemadmodum vallis illa, in qua
 haec agitabantur, captivorum dolores malaque auctavit.

72. Quale vero tunc rursus ab impiis deique osoribus patratum est
 malum? ut enim iam diximus, cum illis primum in mentem venisset, si
 modo captivi, qua necessitudine alii alios contingerent affinesque essent,
 confusi miscerentur, fore ut multa dolorum parte levarentur ac servitu-
 tem, postquam addicti essent, ut in malorum procella, quovis modo to-
 lerabilem ducerent, ut illos penes familias necessitudinisque iure devin-
 ctos ac consociatos inque morem insolubilis catenae alterum alteri cohae-

ἑτέρου, τὸν τε χωρισμὸν δυσδιώρετον, καθὰ ἔμελλον τὰς μερί-
 D δας μιᾶς ἐκάστης νηὸς ἀπονεύμαι, ἐβουλεύσαντο πάλιν βουλὴν
 πονηρὰν καὶ πολεμίαν τῆς φύσεως. τοὺς ἕκαστ' ἑνωθέντας
 διαιρεθῆναι καὶ αὐθις προσέειπεν, καὶ εἰ πού τις μήτηρ, φησί,
 ἐν αὐτοῖς νήπιον ἔχουσα τοῦ γάλακτος δεόμενον, τοῦτο μόνον πρὸς 5
 τὴν τεκοῦσαν μένειν οἱ δυσσεβεῖς κατεθέσπισαν ὡς μηδὲν τυχὸν
 δυνάμενον ἑαυτῷ πρὸς τὴν ζωὴν συντελεῖν, τοὺς λοιποὺς δὲ τῶν
 συγγενικῶν συναφειῶν καὶ αὐθις διαιρεθέντας ἀναμιξ καὶ ἀδιαφώ-
 ρως τοῖς κλήροις ἀποδοθῆναι. ἀλλὰ τίς λόγος τὸ μέγεθος τῆς
 συμφορᾶς ταύτης ἐκφράσοι; ποία δὲ γλῶσσοι ἠπτόρων ἐπέξελεθῶν 10
 δυνήθει τὴν ποικίλην ἐκείνην καὶ πολυειδῆ τῶν ὀδυνῶν κάκωσιν,
 P 377 ὅποτε καὶ ἡ αὐτὴ φύσις τῷ καινῷ τούτῳ καὶ παραλόγῳ προστά-
 γματι εἰς πολλὰ κατετέμενετο, τοῦτο μόνον ἔγκλημα τὴν κοινωσίαν
 τοῦ γένους ἔχουσα καὶ τὴν ἔμφυτον τῶν ἐνωθέντων συνάφειαν;
 καὶ γὰρ ἀπεσπᾶτο πατὴρ μὲν υἱός, μητὴρ δὲ θυγάτηρ καὶ ἀδελ- 15
 φὸς ἀδελφοῦ. ἐν οἷς τί πάσχειν εἰκὸς τούτους ἕπαντας, ὅποτε
 πρὸς δουλείαν ἤγοντο εἰς γῆν ἀλλοτρίαν, ὅπου τὸ μὲν σέβας τῆς
 καθ' ἡμᾶς πίστεως ὡς ἐναγὲς ἐνυβρίζεται, πάθη δὲ τιμᾶται ἄλο-
 γώτατα· ὅπου πορνεία σεμνύνεται καὶ μανία γεραίρεται, καὶ πολ-
 λῆς τιμῆς καταξιοῦται ἀναίδεια· ὅπου τῶν ἀρρένων ἡ φύσις εἰς 20
 B γυναικείαν χρῆσιν μετὰγεται, καὶ ἡ κτίσις ὑβρίζεται, καὶ συγχό-
 σεως γέμει πάντα καὶ πρὸς τὸ κακὸν ἀνατέτραπται. τί πρῶτον

5 προσδεόμενον A

rentes ab invicem aegre dividi patientes videre, dum singulis navibus
 partes adscribunt onusque distribuunt, improbum rursus consilium ac
 naturae pugnans inferunt. iubent eos qui semel iuncti fuerant iterum
 disiungi. si quae tamen mater in eis infantem lacte indigentem haberet,
 hunc duntaxat cum parente manere impii homines sanxere, ut qui nimi-
 rum sibi ipsi vitae compendio nihil conferre valeret: reliquos omnes ab
 affinibus cognatisque distractos promiscue nullaque discretionem sortibus
 esse committendos. quae enim vero oratio tantae calamitatis infortunium
 narraverit? quae oratorum lingua variam illam et multiformem dolorum
 immanitatem dicendo expresserit, cum et natura ipsa insolito hoc vesana-
 quo praeecepto in multa scinderetur, cui solum in crimen verteretur
 generis communio ac, quam natura facit, propinquorum coniunctio?
 filius namque a patre, a matre filia, frater a fratre divellebatur. ubi
 quid omnes illos pati vero simili ratione existimandum, cum in servitute
 in terram alienam abducerentur? ubi scilicet nostrae fidei cultus,
 ut execrandus, omni iniuriarum procacitate laceratur, vesanissimaeque
 libidines atque vitia coluntur. ubi fornicatio honestatur, insanique
 praemio afficitur, ac impudentia plurimum honoratur. ubi masculorum
 soxus in muliebrem usum transfertur, et violatur creatura, suntque omnia
 confusionis plena et ad malum conversa. quid horum omnium primum

τούτων ἀπάντων ἐκόψαντο; ἐν πόλει δὲ μὴ ἀγγόνην ἤρησαντο; ἀλλ' ὅμως ἔφερον πάντα, τὴν ἐπὶ πῦσι μεγαλοψυχίαν παρεχομένου θεοῦ καὶ τῷ οικίῳ βουλήματι τὰ καθ' ἕκαστον μεταρμύζοντος.

5 73. Ὡς δὲ πάλιν τῷ προστάγματι τούτῳ τῆς ἐξ ἀλλήλων διηρέθησαν συγγενείας, ἐκάθηντο φρουρούμενοι κατὰ διαφόρους τόπους, ἕως ἐξῆλθεν ἕτερον πρόσταγμα, πάντας ἀριθμηθῆναι καὶ πρὸς τὰς ιδέας τῶν προσώπων καὶ τῶν ἡλικιῶν τὸ διάφορον C ἐκάστης νηὸς ἴδιον σύνταγμα γνωρισθῆναι, ἵν' ἐν μηδεμίᾳ φανείη 10 πλεονασμός, γῆσιν, ἢ ὑφαίρεσις, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλήθος τῶν ἐνότων ταῖς ναοὶ βαρβύρων, οὕτω καὶ τὰς μερίδας γενέσθαι καὶ μηδὲν αὐταῖς περιττὸν ἢ ἑλλεῖπον ἀποδοθῆναι. ἠρίθμησαν οὖν ἐν πρώτοις τὴν πληθὺν ἔπισαν· ἡ δὲ ἦν δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες, 15 ἐξ ὧν ἀπάντων, χωρὶς ἡμῶν τῶν λόγῳ τῆς καταλλαγῆς τηρουμένων, οὐκ ἦν οὐδεὶς ὃς τὸν πάγονα εἶχε τετριχωμένον. ἀλλ' οὐδὲ προβεβηκυῖα γυνὴ ἐν ταύταις πάσις ταῖς χιλιάσιν. ἐπιλεκτος δὲ τις ἦν καὶ νεάων ὁ δῆμος, καὶ ὅλον ἔρξιον ἕκαστος ἢ τῷ D ἀκμαίῳ τῆς ἡλικίας ἢ τῷ ὥραίῳ τῆς μορφῆς ὑπερβαίνειν τὸν ἕτερον, κἂν ἡ ἐπαλληλία τῶν δυσχερῶν τῶν φυσικῶν αὐτοῦς ἔξειον 20 ἀλλοτριῶν ἐβιάζετο. ἀλλ' ὅτε δὴ πάντες εἰς μερίδας γενόμενοι πάλιν μετὰ τῶν σκύλων ταῖς ναοὶ συνηλύθησαν (ἄμφω γὰρ καὶ ταῦτα οὖν τῷ πλήθει διενεμήθησαν), τότε δὴ τῶν βαρβύρων οἱ

14 τὸν λόγον A

15 τὸν om P

21 ἄμα?

planxerunt? in quo non magis laqueum elegerunt? ferebant tamen omnia, deo in omnibus animos ac constantiam praebente suaeque voluntatis nutu singula quaeque disponente.

73. Iam vero rursus edicto hoc ac iussione a cognatis necessariisque divisi diversis in locis sub custodia sedebant, donec novo decreto imperatur ut numerentur omnes, exque personarum aetatumque ratione diversum cuiusque navis proprium agmen cognoscatur, ne ulla navium aut superfluo onere gravetur aut illo minuatur. sed pro multitudine eorum qui in navibus barbarorum essent, distributis partibus, nec maius aliquid iusto redderetur nec minus. in primis igitur numerata omni multitudine, summa fuit duo et viginti milium capitum; inter quos omnes ne unus quidem erat (nobis duntaxat exceptis, qui commutandi servabamur) cui mentem pilis fruticaret. at neque in tot mulierum millibus ulla erat quae pubem excederet. erat vero electus populus et inventa conspicuus, ac in quo alii aliis prope certare videretur seque mutuo excedere aut aetatis flore aut venustate formae, tametsi afflictorum casuum vis continua a naturali decedere eos habitu cultique cogebat. postquam autem omnes in partes distributos iterum cum spoliis in naves contraxerant (nam haec quoque cum multitudine divisa fuerant), barbari

τὴν Κρήτην οἰκούντες οὐκ ὀλίγους ἀνοῦντο, πολλὰ χρυσίον ἐπὶ αὐτῶν καταβαλέσθαι μὴ παραιτούμενοι, οὐχ ἀπλῶς οὐδ' ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ κέρδους τινὸς ὑπόθεσιν ἑαυτοῖς ἐκ τούτου περιποιούμενοι. ἤδισαν γὰρ πολλαπλασίονα τῶν διδομένων λαβεῖν, ἦσαν

P 378 ἂν καταλλαγῆς ἐπέλθοι καιρὸς, ὅπῃτε τοὺς ὁμοφύλους αὐτῶν τοὺς παρὰ τῶν Ῥωμαίων χειρωθέντας, ἐκδέχονται. οὐδὲ γὰρ ἔστι ἐν τοῖς κατὰ Συρίαν, οὕτω καὶ τούτοις ἢ τῶν αἰχμαλώτων ἀπολύτρωσις ἐκτελεῖται, ἀλλ' ἐπεκράτησεν ἐν τούτοις παλαιὴ ἔθος χρόνῳ βεβαιωθὲν, ἵνα καὶ τὸν βάρβαρον, ὅστις ποτὲ ἦν, χάρων τοῦ κατεχομένου κομίζωνται, καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ δοθεῖσαν τιμὴν ἀπαιτῶσιν εἰς τὸ διπλάσιον. διὰ τοῦτο πολλοὺς οἱ Κρήτες τῶν αἰχμαλώτων ὠνήσαντο, τὴν καθ' ἡμᾶς συμφορὰν κέρδους συνεισφορὰν ἑαυτοῖς ἐφευράμενοι. ἐπράχθη δὲ ταῦτα ἐφ' ὅλιγας

B ἡμέραις δέκα, αἰὲ τῶν ἐθάδων νηῶν μετασκευαζουσῶν τοὺς ἀνομήνους καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν πόλιν μεταγουσῶν. ἐν οἷς ἔτυχεν ἐδοθεῖσα καὶ ἡ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ σύζυγος, οὐ μετρίαν ἡμῖν ἰσότην περιποιήσασα. ἡ δέ μοι μήτηρ καὶ ἡ γαμετὴ σὺν δυοῖν τέκνοις (τὸ γὰρ ἕτερον ἔργον ἦν γενόμενον τῆς θαλάσσης), ἔτι δὲ καὶ ἑλεεινὸς ἄθλιος ὁ τλήμων ἀδελφὸς καὶ ἡ τῷ χρόνῳ πάντων ἐφουρῖζουσα ἀδελφή, ἕκ τινος θεικῆς προνοίας εἰς μίαν Σιδονίαν ἵκχον ναῦν, τῆς πρὸς Συρίαν ἀποδημίας τηρούμενοι. ἡμᾶς δὲ πάστας τοὺς ἐν τῇ καταλλαγῇ τηρουμένους ἔτι διεσπαρμένους ὅπασ συναγαγόντες οἱ βάρβαροι καὶ τινι πολεμικῇ νηϊ τῶν ἐκ τοῦ λιμ-

4 πολυκλασίονα Α, πολυκλασίονα Ρ

Cretam incolentes ex eis non paucos commercati sunt, multa in eam sponte numerata pecunia, non temere nullave ratione, sed cum sibi indolucrum facitarent. plane enim noverant multo sibi plura restituentis commutationis tempore, dum suae nationis captivos a Romanis in captivitatem redactos reciperent. non enim, quemadmodum in Syria, sic quoque in locis transigitur captivorum redemptio: sed in his veteri consuetudine usu firmata obtinuit, ut et barbarum, quisquis ille sit, locum illum quem ipsi detinent referant, et exsolutum pro eo duplex pretium reposcant. eam ob rem multos Cretenses captivos mercati sunt, nostram scilicet calamitatem sui lucri auctionem commenti. gesta haec post decem integros dies, cum semper consuetae naves eos qui empti essent transferrent et in proprias urbes deveherent. inter haec dividenda quae et fratris mei uxor, quae res non levi nos affecit maestitia. ceterum mater et coniux cum duobus filiis (nam tertius demortuus in mare proiectus fuerat) nec non miser ac aerumnosus frater, atque omnibus aetate iunior soror, divina quadam providentia in una Sidoniarum navium servabantur, in Syriam asportandi. nos vero omnes, quos commutandos servabant, cum adhuc dispersi essemus, colligentes barbari,

νος ἀνασπασθεισῶν ὑφ' ἐν εἰσενεγκόντες καθεύροσαν, φύλακὰς τινος C
τῶν καθ' αὐτοὺς ἐμπείρων αὐτῶν ἡμῖν συμβιβάσαντες.

74. Καὶ οὕτως ἐσκευάζοντο μετὰ μίαν ἄλλην ἡμέραν ἔχε-
σθαι τοῦ πλοῦς· ἤδη γὰρ ἦγεν αὐτοὺς ὁ καιρὸς καὶ χρονίζειν οὐκ
5 ἐδίδον τῷ τόπῳ, πρὸς τὸ χειμέριον τὸν ἀέρα μετατιθέμενος. Ἴπ-
ποις οὖν ἐφιστῶσιν ἐπιβάντες οἱ τῶν νηῶν ἀρχηγοὶ μετὰ καὶ αὐ-
τοῦ τοῦ τυράννου πρὸς τῇ πόλει γεγονάσιν, ἅμα μὲν ἐνδεικνύμενοι
τοῖς Κρησὶ τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐν ἡμῖν περιφάνειαν, ἅμα
δὲ καὶ τὴν βδελυρὰν αὐτῶν τελετὴν ἐκπληρώσαντες, δεξιωθῆναι
10 τε παρὰ τῶν αὐτοχθόνων καὶ τινος τυχεῖν τῶν προηγωνισμένων
ἀνέσεων. οὗ δὲ καὶ μίαν ἄλλην ἡμέραν προσδιατρέψαντες τομῶς
ὑπέρστρεψαν, ἐπισπεύδοντες τὰ πρὸς τὸν πλοῦν, καλοῦντος αὐτοὺς D
ἤδη τοῦ πνεύματος. ἤδη δὲ τῆς δωδεκάτης ἡμέρας ἀρχομένης,
λέγω δὲ τῆς πρὸς τὴν Κρήτην ἀφίξεως, τοῦ πλοῦς ἀηρηξάμεθα.
15 μετήχθημεν δὲ πρὸς τὴν ἀντικρὺ νῆσον, ἣτις Διὸς καλεῖται· καὶ
πάλιν ἐκεῖθεν ἀναχθέντες ἐν τῷ τῆς νήσου πέρατι προσωρμίσθημεν.
ἐν ᾧ καὶ ὑδρευοῦμενοι καὶ μικρὸν τι τῷ τόπῳ προσμείναντες, ὡς
κατ' οὐρὰν εἶδον γεγονότα τὸν ἄνεμον, ἀπέπλευσαν ἐκεῖθεν κατὰ
μέσον ἰθύναντες τοῦ πελάγους. ἡμεῖς δὲ πάντες, ὡς εἴρηται, ἐν
20 μιᾷ καὶ Ῥωμαϊκῇ πολεμικῇ, ἣτις ἦν διήρης, ὣν τὴν μὲν ἄνω
κατέδραν οἱ λαχόντες εἶναι μεθ' ἡμῶν βάρβαροι ἑαυτοῖς ἐκληρώ-
σαντο, τὴν κάτω δὲ ἡμῖν ἐπιυφῆκαν, σκότους πολλοῦ καὶ θυσο- P 379

8 κατὰ P
μαία A

10 αὐτοχθόνιον A

15 ἢ τοῦ P

20 Ῥω-
μαία A

et in navi bellica a littore avulsa, in unum convehentes, concluserant, custodibus ex suis, rerum experientia praeditis, nobis constitutis.

74. Atque altera statim die navigationem capessere parabant rei- que instare. iam enim tempus urgebat deflectens ad hiberna, nec lon- giores ibi moras trahere sinebat. navarchi itaque equis consensens, quos in promptu habebant, una etiam adiuncto tyranno, urbem petunt, tum ut Cretensibus praeclara adversus nos facinora commonstrarent, tum ut abominandas suas caerimonias explerent, humanisque ab opidanis acci- perentur, atque a laboribus, quos pertulerant, animos nonnihil relaxa- rent. ibi alterum quoque diem commorati festine revertuntur, secundo- que iam vento navigationem sollicitant. iamque duodecimo, a nostro scilicet in Cretam appulsu, illucescente die e porta solvimus, inque ad- versam insulam, quam Iovis dicunt, vecti sumus. inde rursus profecti, ad insulae extremam oram applicantes, aquatum exscendimus; ibique mora aliqua facta, ut a puppi flare ventum advertere, per medium mare cursu directo recedunt. eramus omnes, ut dictum est, in una Romana bellica biremi: illius superiores sedes barbari nobiscum navigantes sibi delegerant, inferiores et prope carinam nobis reliquerant, tenebris ob-

δίας πλήρη. καὶ τί ἄλλο γε χρὴ λέγειν ἢ τάφρον ἐφ' ὄδουσι φερόμενον; εἰ γὰρ ἀπαριθμῆσαι θελήσω καθ' ἕνα ὅσα κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ πλοῦς ὑπέστημεν καὶ μεθ' ὅσης στενοχωρίας, μύθους δόξω τοῖς πολλοῖς ἐξηγεῖσθαι καὶ τῆς ἀληθείας ἐκτρέπεσθαι, καθ' ἣν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου πάντα γραφῇ παραδοῦναι καὶ καθυπεσχόμεν. διὰ τοι τοῦτο τὰ πλεῖστα τῶν πεπραγμένων ἐκὼν παραδραμῶν, οἷς ἂν ἐδόκουν μάλιστα τὴν ἡμετέραν ἐξαρκεῖν διόνοιαν μέχρι τοῦ νῦν προσδιατρέψας, ὡς ἐν ἅπασιν τὸ πιστόν σοι παρασχεῖν, ὃ σοφώτατε ἀνδρῶν καὶ φιλομαθέστατε Γρηγόριε, B κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πάλιν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν διεξιῶ, ἱκανῶν 10 καὶ ὡσαύτως ὄντων καὶ ἀμειλικτον διαθροῦσαι καρδίαν, μήτι γε τὴν σὴν, ἥς τοῦτο μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐστὶν ἰδιαιτάτον ἢ συμπάθεια, ἧ πειθαρχῶν εἰς ταύτην ἡμᾶς ἐλθεῖν τὴν συγγραφὴν προετρέψω καὶ πράγματος τοσοῦτου κατατολμῆσαι παρεβιάσω, τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπερβαίνοντος δύναιεν. 15

75. Πλὴν ἄλλ' οὕτω περὶ πολλὰς συμφορῶν ἰδέας προσπαλαιόντων ἡμῶν ἔφθασεν ἐπιστῶσα καὶ τρικυμία τις, θαλάσσιον διεγείρουσα κλύδωνα, τὸν περὶ ψυχῆς ἀπειλοῦντα κίνδυνον· ἐξ οὗ καὶ πᾶσαι διεσκορπίσθησαν αἱ νῆες, τῷ ῥόλλῳ τοῦ πνεύματος C ἐξ ἀλλήλων μακρὰν διασπασθεῖσαι καὶ τοῦ καθ' εὐθείαν ἦκειν ἐκ- 20 κλίνασαι. οὐκ οἶδα δ' ἐκ τίνος πονηροῦ δαίμονος ἔτυχε παρα-

1 πορευόμενον A

sitas et graveolentiae plenas; nec aptiori vocabulo expresseris, quam si sepulchrum super aquas ambulans appellaveris. etenim si singula recensere voluero quae per eius navigationis circulum sustinimus, quantisque in angustiis versati simus, fabulas narrare plerisque videbor et longe a veritate aberrare, qua auspice omnia me scripturum pollicitus sum in orationis exordio. eapropter gestarum rerum partem plurimam sponte praeteriens, iis in quibus mihi vires sufficere viderentur huc usque immoratus, ut credibilia per omnia dicerem, o Gregori hominum sapientissime atque studiosissime, eodem modo et reliqua percurram, quae ipsa, ut reor, quamvis durum cor et implacabile emollire sufficient; ne tuum dicam, in quo inter alia maxime proprius enitet animi miserantis affectus, ex cuius nutu atque indole ad haec scribenda adhortatus es remque tantam, etai viribus longe imparem, aggredi compulisti.

75. Ceterum dum sic inter varia infortuniorum genera collectamur, ingens quaedam exorta procella, mari tempestate turbato, in vitae nos grave periculum induxit. hinc naves omnes vehementiore flatu a se invicem totaque classe procul dispersae atque divisae, nec recta cursum valentes intendere. nescio vero quonam malo daemone, proximus nobis

πλῆθ' ἡμῖν ἐγγύθεν ἔξ ἐδανόμου ὁ δυσώνυμος Λέων, κατὰ πρό-
 μναν τῆς ἰδίας νηὸς καθήμενος καὶ τοῖς κυβερνήταις τὴν περὶ τοῦ
 πλείν ἔμπειριαν διατάττων. μεθ' ὧν καὶ τις ὀπισθεν ναῦς ἑτέρα
 εἶχε πῶν ἄλλων ὑποδεστέρα, ἥτις ἦν τῇ βία τῆς ζάλης μέσον
 5 διαρροαγεῖσα καὶ ἀπειλοῦσα τοῖς ἐν αὐτῇ ἤδη παρόντα τὸν ἐν ὑδασι
 θάνατον· ἔξ ἧς ἀνέκυρον οἱ κατ' αὐτὴν βάρβαροι "σῶσον ἐπι-
 σίας, ὃ καθηγμένων τοῦ στρατοῦ, καὶ μὴ ἐάσης δῆμον τοσοῦτον
 Ἀγαρητῶν ἀπολέσθαι, οὗς μέχρι τοῦδε πολλῶν κινδύνων ἀπειρά-
 10 τος ἔζηρησας," ἔξειπόντες ἐν ὀλίγῳ καὶ τὸ συμβάν. ὁ δὲ παρεν-
 θὸς κατ' αὐτοὺς τὴν ναῦν ἰθύναι τοῖς περὶ αὐτὸν προστάξας ἀκρι-
 βιστερον ἀνηρώτα. οἱ δὲ πάλιν ἁμοθυμαδὸν ἐβδών, καὶ τὸ πά-
 θος τῆς νηὸς ὑποδείξαντες ἐπρεσβεύοντο πάντων ἡμῶν τῶν δεσμίων
 τῇ θάλασσῃ ῥιφέντων αὐτοὺς εἰς τὴν κατ' ἡμᾶς ναῦν μετασκευα-
 σθῆναι, ἐφόβριστον εἶναι λέγοντες ἐν τοσοῦτῳ κακῷ σωζομένων
 15 ἡμῶν ἑκείνους τοῦ κατὰ θάλασσαν γενέσθαι κινδύνου καὶ μὴ προ-
 τιμηθῆναι τῆς ἡμετέρας ζωῆς. πρὸς δὲ δὴ καὶ κατένευσε παρα-
 χρῆμα, ἐπιτρέψας σταῖσαν τὴν ναῦν ἡμᾶς μὲν τῇ θάλασσῃ ῥιφῆ-
 ναι, ἑκείνους δὲ ἐν αὐτῇ μετακομισθῆναι. ἐν δὲ ταῦτα ἐπράτ-
 τετο, ἐλάθομεν σὺν ὀλίγον ἀποστάντες ἡμεῖς· ἐφερόμεθα γὰρ
 20 βιαίῳ τινὶ καὶ χαλεπῷ τῷ ὁρμήματι τοῖς κύμασιν ἐλανόμενοι, P 380
 ὡς οὐ μόνον κραυγῆς ἀλλ' οὐδὲ βροντῆς ἐκείθεν, ἔξ οὗ κατελίπο-
 μεν αὐτούς, δυνάμενοι ἔξακούειν. ὡς οὖν εἶδον μακρὰν ἀποστάν-

3 ὄν?
 ραῖτα P

4 ταῖς ἄλλαις P

ἦν] καὶ P

11 ἐνη-

ad laevam infausti nominis Leo, suae navis puppi assidens et gubernatores navigandi peritia instruens, vehebatur. eum navis alia, sed multo imbecillior, vi tempestatis (navigantium certo indubitatoque periculo) media diffracta sequebatur. ex ea clamare, qui illa vehebantur barbari, "serva tua praesentia, o copiarum dux, nec tantam Agarenorum multitudinem perire sinas, quos hucusque ab omni immunes periculo conservasti." tum ille, actutum in eos directa navi, certius perquirebat. illi una voce omnes clamare, et navem fractam commonstrantes suppliciter rogare ut nobis omnibus, qui vincti essemus, in mare proiectis, ipsi in navem nostram convasarentur. nimirum probrosum esse in tanto periculo nobis servatis illos maris perire naufragio, nec illorum vitam noxae anteferri. ad quod ille ocissime annuit, imperatque sisti navem, exque illa nos in mare proiici, illos vero in ipsam transferri. cum haec agerentur, sensim longius elabimur: ferebamur enim violento ac furenti impetu, propellentibus fluctibus, ut non tantum clamor sed ne tonitru quidem exaudiri posset, quo ex loco ab eis disiuncti fueramus. ut vero

Theophanes contin.

τας, νέυματι μόνον προσμένειν τοὺς σὸν ἡμῖν βαρβάρους ἐπέτρεπον. οἱ δὲ εἴτε μὴ συνιέντες πρὸς ὃ ταῦτα ἐποιοῦν, εἴτε καὶ ἐκόντες αὐτοὺς παραλογισάμενοι τῷ μηδ' ὕλως φαίνεσθαι προσέχειν τοῖς ἔπ' αὐτῶν προσταττομένοις, τάχα δὲ τοῦτο πλέον ὑπὸ τῆς ἀφάρτου περὶ ἡμᾶς κηδεμονίας τοῦ Θεοῦ διδαχθέντες, εἶχοντο τοῦ ὁ πλοῦς, μηδένα λόγον τῶν κατόπιν ποιούμενοι, ἀλλὰ πάσῃ σπουδῇ τὴν αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν σωτηρίαν ἐν οὕτω βιαιοτάτῳ μηχανώμενοι

B κλύδωνι. (76) ὡς δὲ μακρὰν ἀποστάνας εἶδον ἡμᾶς ἐκείνοι καὶ εἰς οὐδὲν τὴν σκῆψιν χωροῦσαν, συνείχοντο δὲ κινδυνεύοντες τοῖς ὕδασι τῆς νηὸς καταδυομένης, ἄλλην τιὰν δέσῃν τῷ τυράνῳ προσήγον, λαβεῖν μὲν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰδίαν ναῦν, ἔῤῥαι δὲ τοὺς μετ' αὐτῶν, μεθ' ὧν ἐπεφέροντο σκύλων, τῇ θαλάσῃ δοθῆναι. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο πάλιν ἦν εὐπειθής, καλεῖρ τοῦ καιροῦ μὴ συχωροῦντος ἀλλὰ τὴν πάντων ἀπόγνωσιν ἐπιτείνοντος, καὶ τῶν ἀγωγίμων τοῦ πρῶην φόρτου ἀντάρξη τῆς νηὸς αὐτοῦ τὴν χρεῖαν

C ἀποπληρούντων. πλὴν οὐκ ἔδοξε τοῦτο συμφέρον εἶναι, τῶν βαρβάρων περιωθέντων τοὺς ἀλχημαλῶτους καταλιπεῖν τῷ θαλασσίῳ βυθῷ, ἀλλὰ τι δῆθεν ἔλλεους ἐχόμενον καθ' ἑαυτὸν βουλευόμενος, τάχα τῇ μανίᾳ τῆς φιλαργυρίας εἰς τοῦτο συνελαθείς, οὐχὶ δὲ συμπαθεία τιᾷ περὶ τῆς αὐτῶν ἀπωλείας δυσωπηθείς (πῶς γὰρ ὅς ἐφαίνετο πρῶην τοῖς ἀδίκους φόνους τρυφῶν;), ὁμοίως

4 προσταττομένοις Combesisius: libri κραττομένοις

9 σέψις?

nos a se longe dissitis conspexerunt, nutu solo barbaros qui nobiscum erant exspectare iubebant. qui sive non intelligentes quid illi vellent, sive etiam sponte non curantes, cum quod illi agerent, attendere nullo modo viderentur, forte vero (quod et verisimilius est) ineffabilis erga nos dei providentiae instincti edoctique numine, navigationi continue instabant, nulla eorum qui retro essent ratione habita, sed ut omni diligentia atque opera suam pariter nostramque, in tam dira immanique procella, statuerent salutem. (76) ubi porro nos longe distantes conspiciunt, suaque cogitata in nihilum cedere advertunt, atque navi prope mergenda in praesentaneum vitae discrimen se adductos cernunt, aliud quidpiam a tyraano efflagitant, ut scilicet in propriam navim ipsis receptis, eos qui cum ipsis erant, praedamque universam mari concederet. quibus ille rursus animum facilis adhibet, licet id tempus non permitteret, sed omnium magis magisque desperationem auget, priorique vectura ac onere eius abunde navis constipata esset. haud enim vero e re satis illi visum ut barbaris servatis captivos maris gurgiti sorbendos desereret. quin immo secum ipse misericordia pronum consilium agitans, et forte avaritiae furore concitus, non ulla nostrorum interitus tactus miseratione (quomodo enim, qui nuper sic iniustus caedibus gaudentem

καὶ αὐτοὺς μετενέγκαι σὺν τοῖς βαρβάροις ἐπέταττεν, ἔν' ἔχοι
 κἂν τούτοις ἀδρότερον ποιῆσαι τὸ τῆς πλεονεξίας βαλάντιον καὶ
 τὴν φιλόχρυσον ἀναπλῆσαι λύσσαν, κἂν τάχα φορτικὸν ἦν καὶ
 τόλμης ἀλόγον τὸ ἐγχείρημα. πάντων δὲ κατὰ τὴν αὐτοῦ ναῦν
 5 τὸ τάχος μετενεχθέντων, ἔδω ἐκείνη τοῖς ὕδασι βλεπόντων τῶν
 βαρβάρων καὶ αὐτῶν δὲ τῶν στρατηγῶν ἐν αὐτῇ τῇ νηϊ τοῦ τυ- D
 ράννου φυλαττομένων αὐτοῖς· οἵτινες καὶ ἡμῖν ἐν ὑστέρω ταῦτα
 διηγῆσαντο, τὸ παντεπίσκοπον καὶ φιλόανθρωπον ἐκπληττόμενοι
 τῆς θεϊκῆς προνοίας. πολλῶ γὰρ πλείω τῶν χιλίων ψυχῶν ἔφα-
 10 σκον εἶναι κατὰ τὴν ναῦν ἐκείνην, ἕκ τε τῶν βαρβάρων καὶ τῶν
 ἀλχμαλώτων τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ κατ' αὐτὴν εἰσνεχθέντων καὶ τῶν
 ἐκ τῆς ῥηθείσης προστεθέντων αἰτίας, ὡς τοσοῦτον ἀπέχειν βαπτι-
 σθῆναι τὴν δακίδα ὅσον μιᾶς παλαιστῆς τὸ μέτρον ἐστίν. οὐ
 συνεχώρησε δὲ τοῦτο ὁ τῶν ἀφανῶν γνώστης καὶ τῶν κρυφίων
 15 ἔξεταστῆς κύριος, ἀλλ' ὡς εἶδε τὰς καρδίας ἀπάντων πύσης μὲν P 381
 χρηστῆς ἀπειπούσας ἐλπίδος, αὐτῷ δὲ μόνῳ τὴν ἀμχανίαν ἐμ-
 φανίζούσας τῷ πάντα δυναμένῳ μόνῳ τῷ βούλεσθαι, ἐπέβλεψεν
 ἐπ' αὐτούς, καὶ εἰς πρῶαν μὲν αὔραν τὴν καταιγίδα, εἰς γα-
 λήν δὲ τὴν τῶν κυμάτων καταστορέσας τραχύτητα, ἔσω-
 20 σεν αὐτοὺς ἐκ τοσοῦτου κινδύνου, πᾶσιν ἐμφαίνων, καὶ μόνον
 οὐχὶ βοᾶν δεικνύων τὰ πράγματα, ὅπως ῥύεσθαι δύναται ὁ

9 τῶν om A

prodderat?), illos quoque nihilominus cum barbaris invehi iubet, ut
 hinc quoque nummatum marsupium auctius redderet aurique avidam ra-
 biam exsatiaret, tametsi fortasse id grave dementisque audaciae facinus
 esset. omnibus autem in eius navim celerrime investis, alia ab aquis
 navis absorpta est, barbaris intuentibus, ipsisque navarchis in ipsa ty-
 ranni navi servatis, qui et postea, divinae providentiae vim omnium
 inspectricem et humanitatem ac clementiam stupentes, haec ipsa nobis
 narravere. mille enim et amplius animas dicebant in ea numerari nave,
 tum barbarorum tum captivorum apud Cretam in eam invectorum, ac
 postremo eorum qui per eam causam illi vectores accessissent, ut unius
 duntaxat palmi mensura exstaret, ac ne aquis mergeretur abesset. quod
 tamen non permisit occultorum cognitor dominus, et qui abscondita
 scrutatur. sed ubi omnium corda vidit, omni iam felicioris exitus
 spe deposita, ipsi uni, in quo versabantur, manifestare consilii ino-
 piam, qui videlicet sola voluntate salvos potest praestare, in illos oca-
 los convertit, ac procellam quidem in auram lenem, fluctus vero ex-
 asperatos in tranquillum mare sternens, a tanto illos periculo libera-
 vit, cunctis nimirum prodens, vixque res non clamare ostendens, posse

τῶν θωμασῶν θεὸς τοὺς ἐν ἀληθείᾳ καὶ φόβῳ ἐπικαλουμένους αὐτόν.

- B** 77. Ἦδη δὲ μετὰ πέμπτην τοῦ πλοῦς ἡμέραν κατήραμεν ἐν τῇ νήσῳ τῆς Κύπρου κατὰ τὸν ὄρμον τῆς Πάφου, ἐν ᾧ καὶ ἀνιθύντες μικρὸν ὡς ἐξελθεῖν τοὺς βαρβάρους καὶ τοὺς παρα-5 κειμένους ὕδασι λούσασθαι, πάλιν ἐκείθεν ἀναχθέντες μετὰ γε νυχθήμερον ἄλλο τὴν Τρίπολιν κατελάβομεν, κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὑψοῦται τὸ σωτήριον τοῦ σταυροῦ ξύλον, ὅτε καὶ ἡμεῖς τῶν κατὰ θάλασσαν ἔσθι πρῶτον ἐμέλλομεν πειρασμῶν ἀφεθῆναι. γενομένων οὖν ἡμῶν πλησίον τοῦ τείχους, λεγέτω περι¹⁰ τὸν ναύσταθμον ἀπάντων ἐγχωρίων βαρβάρων τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν οἰκίους προσλαμβανόμενον, τοὺς καθ' ἡμᾶς δὲ θαμβούμ-
- C** τον. ἅμα γὰρ συνέβη πάσας τὰς τῆς πόλεως συνελθεῖν νῆας καὶ πρὸς τὸν ὄρμον γενέσθαι, εἶτα ἐξεκομίζετο ἀπ' ἐκείστης αὐτῶν τῶν τε χρημάτων τὸ πλῆθος καὶ τῶν λοιπῶν σκύλων ὥσπερ ἀπό¹⁵ τινων πόλεων, καὶ μετέγητο εἰς τινὰς προηγουρεπισιμένας οἰκίας, ὡς ἐν ὀλίγῳ πληρωθῆναι τὴν πόλιν τῆς τοῦτων ὑποδοχῆς. προφ- φερων δὲ καὶ ἡμᾶς ὕγοντες καθάπερ τι τρόπαιον νίκης, ἐπὶ πάσῃ ἡμᾶς θριαμβεύοντες καὶ θέατρον ποιούμενοι τὴν καθ' ἡμᾶς συμ- φρορᾶν. ὅσον γὰρ ἀνέκραγον καὶ τοῖς ἐξάλμασιν ἐπεσκήθησαν,²⁰ ὅτε πρὸς αὐτῇ γεγόναμεν τῇ εἰσόδῳ τῆς πόλεως, ἀφορμὴν θυμη-

21 αὐτὴν AP

mirabilium deum liberare eos qui in veritate atque timore ipsum invocant.

77. Post quintum navigationis diem in insula Cypro Paphi portum intravimus; paululumque recreamur, dum barbari navibus exeuntes ad vicinas aquas lavatum eunt. tum inde solventes post diem unum ac noctem tripolim concessimus, eodem ipso die quo salutare crucis lignum exaltatur, quando et nos iam primum a maris periculis malisque eramus liberandi. cum prope murum venissemus, oppidanorum barbari omnis multitudinis nos excipiens nostrosque admirans, ad ipsum navale effundebatur. mox enim ac urbis naves omnes simul coactas in portum deferri contigit, tum e singulis et pecuniarum copia et reliqua spolia, velut ex vastae capacitatis urbibus, educi et in domos ad id antea paratas convehi, ut brevi intervallo his in eam invectis urbs impleatur. quia nos quoque ducentes offerebant, et quasi victoriae quoddam tropaeum, in omnium oculis traducebant, miseriam nostram ac calamitatem velut in orbis theatro producebant. quam multis enim vociferationibus uti sunt saltibusque insultarunt in urbis ingressu, cum ad eam accessimus, dum probra nostra ac iniurias magnae sibi incunditatis argumen-

δίας τὴν καθ' ἡμῶν ὕβριν δεκνύμενοι! ὁ δὲ καὶ πλείω τῶν ἄλ- D
λων ᾠδύνησεν ἡμᾶς, οὐδέτι φέροντας τῶν δεινῶν ἐκείνων καὶ τῆς
ὑπερβαλλούσης αἰσχύνῃς τὴν ἐπαλληλίαν ἐφέστασθαι. ἀλλ' ὅτε
δὴ καὶ μετὰ τοῦτον τὸν θρῆνσον ἐκληρώθη τις οἶκος ἐν ᾧ φρου-
5 ρεῖσθαι κατεκρίθημεν τηρηθησόμενοι τῆς πρὸς τὴν Ταρσὸν ἀφι-
ξεως, τότε δὲ τῶν πολλῶν ἀνεθένης πόνων καὶ τῇ γῆ τὰς κεφα-
λὰς προσερείσαντες ἐδεόμεθα τοῦ Θεοῦ μετὰ δακρύων στήναι ἡμῶν
ποτέ τὰ κακὰ καὶ μηκέτι χώραν λαβεῖν καθ' ἡμῶν τοιούτων ὀχλη-
ρῶν ἐπίτασιν, ὧν καὶ ἡ ἀκοή μόνη μετήγετο διὰ πείρας ἐλθεῖν.
10 παντὸς γὰρ ἀλγεῖνοῦ φύσιν ἐβέβηκεν.

Ἀλλὰ ταῦτα ἡμεῖς οἱ πρὸς τὴν καταλλυγὴν τηρούμενοι καὶ P 382
οἱ μεθ' ἡμῶν λαχόντες τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων κατὰ τὴν Τρί-
πολιν. (78) οἱ δὲ γ' ἐν Κρήτῃ ἕξ ἡμῶν διαιρεθέντες ἐν ταῖς
ἄλλαις ναυοῖς ἀφ' ἐκάστου τόπου διεσπάρησαν καθ' ἕλης τῆς
15 παραλλίας Συρίας· οὓς καὶ ἀνούμενοι πολλοὶ τῶν ἐμπόρων καὶ
πάλιν μεταπικρούσκοντες κατὰ διαφόρους τόπους ἐν ἀλλήλοισι μέχρι
καὶ νῦν αὐτοὺς ἀνταμείβουσιν, ὡς καὶ αὐτὴν φθάσαι τὴν Αἰθιο-
πίαν τινὰς ἕξ αὐτῶν καὶ τοὺς τὴν ἀκροτάτην μεσημβρίαν κατοι-
κοῦντας βαρβάρους. ὧν εἰ θελήσοι τις τὰς συμφορὰς ἀναγρά-
20 φεῖσθαι, ὁμοίος εἶναι δόξει τῷ τὴν παραλλίαν ψάμμον ἐκμετρεῖν B
εἰκαίως τοπίασαι. πάντως γὰρ καὶ αὐτός, φιλομαδέστατε ἀν-

2 ἀδίνησεν AP

14 ἀν' P

tum sumunt! quod et reliquis maiorem nobis dolorem incussit, cum mala illa et iterata opprobria maximaque dedecora ferre non possemus. ubi enimvero post eum expletum triumphum assignatae nobis sunt aedes, in quibus sub barbarorum custodia addicti tenebamur usque dum Tarsum proficisceremur, tunc nimirum a multis laboribus levati, fixisque in terram capitibus, non sine lacrimis deum precabamur ut tandem aliquando malis nostris finem imponens, haud ultra tot molestiarum turbines in nos intenderet, quorum vel solo auditu animus horreret, quippe cum et illae vim omnem doloris excederent.

Verum haec quidem, quod ad nos attinet, qui commutationis iure manu mittendi servabamur, et quibus obtigerat captivis reliquis ut tripoli nobiscum versarentur. (78) qui autem nostrum Cretae in aliis navibus divisi fuerant, per omnem Syriae oram maritimam dispersi sunt; quos mercatores commercati, rursus aliis in locis divendentes, inter se ad hoc aevi sic commutant ut ex illis nonnulli in Aethiopiam extremamque austrī plagam inter barbaros immigrarint. horum, inquam, si quis mala atque aerumnas scripto consignare tentaverit, similis illi videbitur qui se maris arenas in numerato habere stulte putaverit. omnino enim

δρῶν, εἴπερ ἐνέτυχές τισιν ἐξ αὐτῶν, ἔν τε τῇ Δαμασκῷ καὶ ταῖς
περὶ αὐτὴν πόλεσιν — ἐνέτυχες γάρ, οἶδα, πολλοῖς ἐκεῖσε, διὰ
τὸ πάσας τὰς Τυρίας νῆας τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις τοὺς αἰχμαλώτους
αὐτῶν ... ἔω γὰρ λέγειν διὰ καὶ ἡμῶν ἢ περὶ τὴν Τρίπολιν δια-
γωγῇ, ὅποτε διερχομένῳ σοι ἐκεῖθεν κατ' ἀρχὰς μικρὸν ἀνεγνωρί-
σθημεν, ἱκανῶς σε περὶ τούτων πεπληροφόρηκε, καὶ σιωπῶντων
ἡμῶν τὰ πράγματα παριστώσα καὶ τὴν ὁδὸν τῶν ψυχῶν ταῖς
μορφαῖς ἐξελέγχουσα. ἐξ οὗ δὴ καὶ αὐτὸς συμπαθήσας τότε,
C καὶ ἐν τούτῳ κοινωνήσας ἡμῖν τοῦ πάθους ἐν τῷ περὶ πολλοῦ ποιη-
σασθαι μαθεῖν τὴν περὶ τούτων ἀκολουθίαν, ἐκδηλος ἐγένου τῇ¹⁰
λύπῃ πληγῆς καὶ πέρα τοῦ μετροῦ τὴν καρδίαν ὀδυνηθείς. πλήρ
οὕτω ταῖς πολλαῖς καὶ ἀπείροις ἐκείναις τῶν πειρασμῶν ταλασι-
ρήσαντες καταγίνοι, καὶ οὐδὲν κρεῖττον οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ Τρασί-
λει, παρ' ὅσον ἐν αὐτῇ διετρήσαμεν χρόνον, γενόμενοι, ἀλλὰ
μόνον ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ καὶ μοχθηρότεροις τισιν ὁμιλήσατες¹⁵
(ἐκεῖσε γὰρ ἐγὼ καὶ τοῦ καλοῦ πατρὸς ἀπωφανίσθη, καθάπερ
ἄλλην ἄρχὴν τῶν δεινῶν τὴν ἐκείνου στέρησιν ἐφευρόμενος), ὅμως
D μετὰ τὴν σὴν ἀναχώρησιν οὐ μετὰ πολὺν χρόνον προστάξει τοῦ
τυράννου πάντες ὁμοῦ τῇ προτέρᾳ πάλιν βληθέντες νῆϊ μετὰ καί
τινων διακομιζόντων ἡμῶς βαρβάρων ταύτην δὴ τὴν φρουρὰν τῆς²⁰
Ταρσοῦ κατελάβομεν· καὶ νῦν ἱσμέν ἐν μεθορίῳ δύο πραγμάτων

17 ἐφευρόμενος P

et tu ipse virorum studiosissime, si quos illorum Damasci et in circum-
iacentibus urbibus offendisti. offendisse enim illic non paucos scia,
quod omnes naves Tyriae captivos suos in illas partes asportarunt.
mitto enim ex nostra quoque tripoli commoratione, cum per illa loca
tibi tum primo transeunti parumper innotuimus, perquam abunde te de
his didicisse; quae et nobis tacentibus res repraesentet, animorumque
dolorem ac cruciatum ex ipsa vultus specie certo indicet. quapropter
tum tu quoque commiseratus, et fortunarum nostrarum particeps socius-
que effectus, ea ratione quod horum omnem seriem doceri plurimi fe-
ceris, satis manifeste significas te a maerore laesum ultra modum non
indoluisse. ceterum et in modum multis illis ac innumerabilibus afflic-
tionum procellis diverxatū nihil melius, nec in ipsa tripoli, quatenus in
illa moratū sumus, nos habuimus, nisi quod (vel me certe quod attinet)
prioribus etiam deterioribus malis oppressi sumus. ibi enim optime quo-
que patre orbatas sum, velut aliud novum malorum initium illius motus
carentiam. attamen a tuo discessu, non multo post, ita mandante ty-
ranno, omnes simul priori rursus navi impositi, quibusdam barbaris
vectoribus, ad hanc Tarsi custodiam venimus. et nunc inter duas res

ἰλιζομένων, ἢ τοῦ τυχεῖν τῆς πάλαι θουλουμένης διὰ τῆς σωτηρίου καταλλαγῆς ἀπολυτρώσεως, ἢ τῷ θανάτῳ παραπεμφθῆναι καθ' ἐκάστην ἐφιστῶτι ταῖς συχναῖς ἀρρωστιαῖς καὶ ἄλλως τοῖς ἐν τῇ φρουρᾷ πλησίον συνωκισμένῳ. πλὴν οὐκ ἔχομεν ἀσφαλῶς γνώσκων ὑποτέρεθ τούτων προτέρῳ διαλαθεῖν.

79. Ἐγὼ δὲ τὴν ἐπιταγὴν ἤδη πεπλήρωκα, πάντῳ θαυμαζῶν τὴν σὴν ἀρετὴν, πῶς περὶ τούτων πεφιλοπόνηκας, ὡς καὶ P 383
διὰ γραμμάτων παρορμηθεῖσαι ἡμᾶς δὴλά σοι πάντα ποιήσασθαι τὰ περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως. οὐχ ἔνεκεν δὲ τινος
10 ἄλλου τὴν σὴν ἀξίωσιν ἐκπληρῶσαι δίκαιον κέκρικα, ἀλλ' ἵν' ἔχῃς ὑπόμνημα τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς συμφορὰν, ἀεὶ σε περιμεντοῦσαν τοῖς ἀλγενοῖς καὶ πρὸς τὸν ζῆλον τῶν καλῶν παραδήγουσαν. πέφυκε γάρ πως ἡ μνήμη τῶν λυπηρῶν εἰς ἀρετὴν ἐνάγειν τῶν σπουδαίων τὸ φρόνημα, καὶ φοβερῶν
15 πραγμάτων ἐξήγησις ψυχικὴν ἀσφάλειαν ἀπεργάζεσθαι. ἀλλὰ μὴ τῇ ἰδιωτεῖα προσέχων τῆς συγγραφῆς τῶν αὐτῇ προσόντων τὴν B
ἐσφείλειαν διαπτύσης, τῷ ἀτεχνεῖ δὲ μᾶλλον καὶ ἀνεπιτηδεύτῳ τῶν λεγομένων τὴν πλοῖτιν συνακολουθεῖν ἐννοοῦμενος εὐχαῖς ἡμᾶς ἀμείψασθαι τῆσδε τῆς ἐγχειρήσεως προθυμήθητι, τὸν κοινὸν
20 δεσπότην ἱξιλούμενος ἢ παρενεγκεῖν ἡμῖν τὰ δεινὰ ἢ καρτερώς γε

6 Θυσία Α

auxil nimis iactamur, aut salutari commutatione redimendi, aut mortem oppetitari; quae ipsa crebris quotidie aegritudinibus ingruat, ac praeterea iis qui in carcere detinentur prope contubernalis existat. hand tamen certo scire possumus utrum horum prius nanciscemur.

79. Ego vero iam tua iussa implevi, virtutem tuam non satis admirans, qua ratione ad haec pervestiganda sic adhibueris animum, ut et scriptis literis omnem nostrae urbis excidii narrationem ex me sollicitaveris. nec ulla alia de causa tuis parere iussis operae pretium duxi quam ut amicitiae nostrae monumentum nostram hanc calamitatem haberes, quae te tristium recordatione continue compungat et ad eorum quae sunt honesta et officii aemulationem alacriorem reddat, funestarum siquidem rerum memoria studiosorum mentem ad virtutem promovere solet, terribiliumque narratio animis securitatem praestare consuevit. cave tamen ne scriptiois simplicitati animum attendens, quae illi inest, utilitatem despicias: sed potius nullo artificio concinnata inepteque digesta ipsa veritati haerere fidemque sibi conciliare existimans, eiusce vices operis praecoci nobis ex animo repende, communem dominum exorans ut

600 IO. CAMENIATA DE EXCIDIO THESSALONICENSIS.

φέροντας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς αὐτοῦ δικαιοκρισίας τὸν τῆς ὑπομοχθῆς ἀξιῶσαι μισθόν.

Τίλος τῆς ἀξιωμαθημονεύτου ιστορίας κῆρ Ἰωάννου τοῦ Καμενιάτου καὶ κουβουκλεισίου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἣν ὀφείλει πᾶς τις, μάλιστα δὲ Θεσσαλονικεὺς, ἐπιστατικῶς τε καὶ ρουνεχῶς⁵ διελθεῖν ὡς πᾶν οὖσαν τό γε εἰς φυγικὴν ἡμῶν ἀφέλειαν ἀρίστην τε καὶ λυσitteλεστάτην.

4 κουβουκλεισίου P

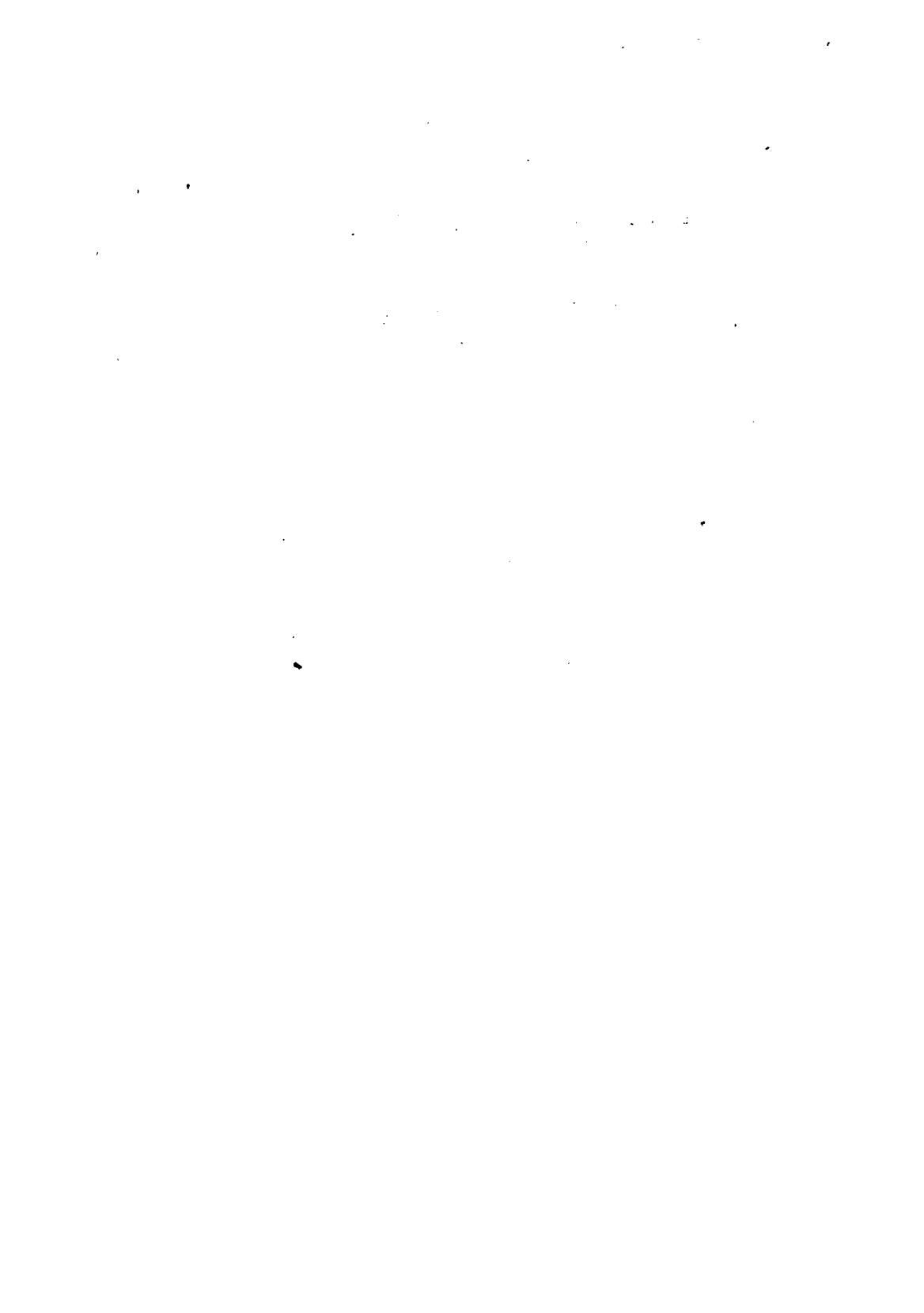
5 τε om P

aut a nobis mala amoveat, aut fortiter tolerantibus in die sui iustitiae patientiae mercedem tribuat.

Finis memoria dignissimae historiae domni Ioannis Cameniatae, cubulesii sanctissimae metropoleos Thessalonicae, quam quilibet, sed Thessalonicensis potissimum, ut (quod ad animum attinet) optimam summeque proficuum solerter et cordate debet percurrere.

S Y M E O N I S M A G I S T R I

A N N A L E S.

Σ Υ Μ Ε Ω Ν
ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

*Κόσμον ἔτος 573, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος 67, Ῥωμαίων P 401
βασιλεὺς Λέων Ἀρμένιος ὁ καὶ Χαμαιλέων, ὁ παραβάτης καὶ εἰ-
κονομάχος, ἔτη 5 μῆνας εἶ. ἦν δὲ τὴν ἡλικίαν κοντός (διὸ καὶ
Χαμαιλέων προσηγόρευται), ἐπίμιστος, ἐδρηπῆς, γέκκιον ἔχων
5 καθιστάμενον, ὀγκρὸς τὴν κόμπην, φωνὴν ἔχων βροντώδη δίκην
λέοντος, θρασὺς τε καὶ δειλός. διγενῆς δὲ ἦν ἐξ Ἀσσυρίων καὶ P 402
Ἀρμενίων· καὶ Ἀσσύριοι μὲν ἐξ Ἀσσυρίων ἐκλήθησαν, Ἀρμένιοι
δὲ ἀπὸ Ἀρμενίου τινὸς οὕτω καλουμένου, τοῦ ἀπὸ Ἀρμενίας πό-
λιως Θεσσαλίας γενομένου, ὃς Ἰάσονι ἀνιστράτευσεν.*

S Y M E O N I S
MAGISTRI AC LOGOTHETAE
A N N A L E S
A L E O N E A R M E N I O
AD NICEPHORUM PHOCAM.

Mundi annus 6307, divinae Incarnationis 807, Romanorum imperator Leo Armenius, qui et Chamaeleon dictus est, fidei desertor et iconomachus, annos 7, menses 5. homo statura pusillus (quo etiam nomine Chamaeleon appellatus est) corpulentus atque torosus, decorus, barba plena, constipata caesario, voce leonis in morem tenante; audax pariter et timidus: ex duplici unus prosapia, Assyriorum Armeniorumque genus. ac Assyrii quidem ab Assyris traxerunt nomen, Armenii vero ab Armenio quodam sic dicto, Armenia Thessaliae oppido oriundo, qui Iasoni fuit expeditionis comes.

2. Οὗτος ὁ Λέων στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου ἐβεβαίωσεν αὐτὸν ἑγγράφως ὡς ὁρθόδοξός ἐστι τῇ πίστει. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἔλαθεν τῷ καλῷ ποιμένι ὁ λύκος τῷ κωδῆϊ ἑγκεκρυμμένος· ὡς γὰρ τὸ διάδημα τῇ μιαιφῶ ἐκείνου κεφαλῇ περιτίθειεν, ἔδδοκει ὡς ἀκανθῶν καὶ τριβόλων προστριβίσειν ὁδόνης ἐπαισθῆ-
B νεσθαι. καὶ τῆς συνήθους τάξεως τελεσθείσης ἐπὶ τὸ παλάτιον ὁ ἀλιτήριος ἐσφημούμενος ἀπῆει. ὡς δὲ πρὸ τῶν τῆς Χαλκῆς πυλῶν ἐν τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ καὶ πορφύρῳ μαρμάρῳ ἐγένετο, ἠχαιοστῆριον ἀπεδίδου τῷ ἐκείσε Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰκονίσματι, εἴτε ἀληθῆ εἴτε προσοχήματι. ἔνθα ἐκδιδύ-
C σκεται τὴν ἐσθῆτα, ἣν ἐπεβέβλητο ῥοδοειδέσι χρόαις ἐκλάμπουσαν, καὶ κολόβιον δὲ προσονομάζουσι κατὰ τὸ ἔκπαλαι τῶν στρατηλατῶν τηρηθῆν ἔθος· καὶ Μιχαὴλ τῷ ἐξ Ἀμοραίων ἱποκόμῳ
αὐτοῦ ὄντι ἐπιδίδωσι. τοῦ δὲ ταύτην ἀναβαλλομένου, εἰς οἰκὸν μετὰ Λέοντα τῆς βασιλικῆς ἐπιβάσεως τοῖς εἰδόσι λελόγηστο. εἴτα
εἰς τὰ λεγόμενα Σκῦλα ἐλθόντες, τὴν ἐσθῆτα Λέοντος ἐπιβάσει βαρεῖα καθύβρισεν. ἐν συνέσει δὲ τούτου Λέων γεγόμενος νε-
τερισμὸν τινα παραντὰ ἔσεσθαι αὐτῷ οἰωνίστατο. (3) ἦκεν οὖν εἰς λογισμὸν αὐτῷ περὶ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντος, ὃς ἐπὶ τοῦ Βαρδανίου εἶπεν αὐτῷ τὰ συμβησόμενα. στέλλει οὖν αὐτῷ
τὰ πρὸς χρεῖαν κατ' εὐχὴν ἀναθήματα. ἐκείνου τοίνυν ἐν τῷ μεταξὺ τελευτήσαντος, συνέβη ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον μοναχὸν Σαβ-
D βάτιον λεγόμενον, ὃς καὶ τὰ τοῦ πρώην μοναχοῦ ῥήματα ἤκουσεν

2. Hic Leo augustali corona donatus a Nicephoro patriarcha ab eoque inauguratus rectae fidei se cultorem esse scripto professus est, nec tamen lupus ovina pelle contactus bonum pastorem latuit. dum enim caelestium caput diademate cingit, videbatur sibi quasi spinarum ac tribulorum infixis aculeis doloris sensu affici usque peruri. consueto inaugurationis ritu expleto, populo faustis ominibus deducente, miser ad palatium iter habebat. ut autem ad Chalces portam venit, quo loco templum orbiculari figura porphyretico marmore incrustatum splendescit, Christi dei nostri illic effigies, seu veras seu specie tenus ac laedice animo, gratias egit. ibi quam praetextam indutus erat, roseis coloribus fulgentem, ac quod more antiquo praetorum colobium vocant, exuens, suo tum equisoni Michaëli Amoraeo tradit. illo mox indumento, in praesagium abiit rem scientibus adipiscendi post Leonem imperii. inde in locum dictum Scyla cum venissent, acriori incessu Leonis praetextam proculcavit. Leo re intellecta rebellionem aliquam in se mox excitatum iri coniecit. (3) venit igitur illi in mentem eius monachi, qui religiosus palaestra in Philomelio exercens, quae illi eventura essent, Bardane principe vaticinatus erat. mittit itaque voti causa, quae illi usui forent, munera donaquo. illo enimvero interim vivis exempto, eius loco monachus alius, Sabbatius nomine, qui et antecessoris monachi verba au-

ἐπεισθύνας τῇ αὐτοῦ σκηπῇ, καὶ τῇ τῶν ἁγίων εἰκότων προσκυνήσει ἀντικαθίστατο. Θεωσάμενος δὲ τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως σταλέντα ἀποπέμπειν προσεποιεῖτο διὰ τὸ τὸν βασιλέα προσκυνεῖν τὰς ἁγίας εἰκόνας, ἀνθ' ὧν καὶ κατωστρέψαι κύριον τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἐπιστελλῶν προήγγειλεν. τούτοις φρεναπατηθεὶς ὁ βασιλεὺς μετακαλεῖται Θεόδοτον τὸν Κασσιτηρᾶν, ὅστις καὶ πρὶν ἢ τῆς βασιλείας δρᾶξεσθαι τὸν Λέοντα, γυναικὸς τινοῦ πνεῦμα Πύθανος ἐχούσης ἀκούσας ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς περιπατούσης καὶ κραζούσης ὡς ὁ τῶν Ἀνατολικῶν στρατηγὸς μέλλει τὴν τοῦ Μιχαὴλ βασιλείαν δέχεσθαι, τὸν Λέοντι προσλαβόμενος ἄπεισιν ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Παύλου ναῶ ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ, καὶ συνθήκας πρὸς ἀλλήλους φυλακτῆς ποιησάμενοι, θαρρεῖν πρὸς αὐτόν, ὅτι μοι περὶ σοῦ ἐκ θείας ὁράσεως προέγνωσται ὡς τῆς βασιλείας τάχιον ἐπιτεύξει. τούτον οὖν τὸν Θεόδοτον μετακαλεσάμενος δεικνύσιν αὐτῷ τὰ ἀπεισταλμένα· ὃς τοῦ τοιούτου σκοποῦ δραξάμενος τῷ κακῷ κακὸν πλεονάζει, καὶ περὶ τινοῦ μοναχοῦ τὴν οἴκησιν κεκτημένον ἐν τοῖς Μανριανοῦ πείθει παρ' αὐτοῦ ἐνεργεῖσθαι παράδοξα, ἕτερον αὐτόν ἐπιφημιζῶν μέγαν Ἀντώνιον. ταῦτα Β τῷ βασιλεὶ ὑποθέμενος ἄπεισι πρὸς τὸν μοναστήν, καὶ πεπλαστούργημένως τάδε φησὶν, ὡς τῇ ἐπισύσῃ νυκτὶ τὸν βασιλέα ἐδτελεῖ κατωστήματι προσοίσω σοι, δὴ ἐπαρᾶσθαι καὶ τάχιον παρελθεῖν τοῦ βίου ἐξεπεῖν συμβουλευόμεμαι, εἰ μὴ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου στοιχειοῖτο τῷ δόγματι. καὶ ὡς εἰ τοῦτο παραφυλάξοι, οὐβ

dierat, in eius cellam locumque successerat, sanctarumque imaginum cultui obsistebat. is ubi imperatoris ad se missa conspexit, abs se ablegare ac simulato repellere, quod ipse nimirum sacris imaginibus cultum adhiberet; quamobrem etiam deo vindice eius evertendum imperium data epistola malus vates ariolatus est. eoque factum ut Leo errore deceptus ac dementatus Theodotum Cassiteram accerseret. is nimirum iam ante adeptum Leoni imperium, audita muliere spiritu Pythonico afflata in foro ambulante ac vociferante fore ut Orientalium praetor Michaëlis in se imperium susciperet, eodem secum Leone assumpto ad sancti Pauli delubrum, quod in Orphanotrophio est, concesserat, dataque et accepta arcani tegendi fide divina sibi visione monstratum asseverat, fore ut ille brevi imperio potiretur. hunc ergo Leo Theodotum accersens, quas a monacho literas acceperat, ostendit. ille consilii eiusmodi arrepto proposito, malumque malo cumulans, alterius quoque commemorat monachi, in Mauriani aedibus stationem habentis. ab eo inaudita patrari affirmat, et quae omnem fidem excedant, alterum magnum Antonium praeconio venditans atque celebrans. rem sic habere Leoni persuadet; tumque ad monachum veniens malo haec animo infit. "insequenti nocte imperator vili habitu me ductore praesto futurus est: tu, si me audies, maledictis incesses, brevique moriturum denuntiabis, ni Leonis Isauri doctrinam fidemque sequatur. hoc si praestiterit, annos duos supra

βασιλεύσειεν, καὶ παῖδας παίδων ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας ἰδῆν,
καὶ τρισκαδέκατος τῶν ἀποστόλων φανῆναι· εἰ δὲ μή, τὰναντία,

C **μυρία δεινὰ καὶ ἀπώλειαν σύντομον.** τῆς οὖν νυκτὸς ἐπιστάσης
ἀπῆι ὁ βασιλεὺς μετὰ Κασσιτηρῶ πρὸς τὸν μοναχόν, καὶ εὐθὺς
παραιντὰ ἀπορραπίζεται ὡς προεγνωκός τὸ αὐτοῦ πρόβλημα,⁵
οὕτω λέγων, μὴ δεῖν ἐν ἰδιωτικῇ καταστάσει βασιλεὺς σε ἔπι
οὕτως ὑποκρίνεσθαι. δι' ὧνπερ καταπλαγείς ὁ βασιλεὺς εὐπει-
θῆς τούτῳ καθίσταται πρὸς τὴν τῶν ἁγίων εἰκόνων καθάρειαν·
καὶ παρευθὺ τὸν ἐν αὐτῷ κατὰ τῆς εὐσεβείας ἰδὼν ἔξμεσας καὶ
μανεῖς ἤρξατο τῆς αἵρέσεως.¹⁰

D **4.** Συμμύστας ἐπιζητήσας εὗρίσκει Ἰωάννην τὸν λεγόμενον
γραμματικόν, ἄλλον Ἰαννὴν μᾶλλον ἢ Σίμωνα, ὃς καὶ Ὑλιὰς
ὠνομάζετο, ὅπερ Ἑβραϊστὶ ἐρμηνεύεται πρόδρομος καὶ συνεγὸς
τοῦ διαβόλου· ἦν δὲ υἱὸς Παγκρατίου σκιαστοῦ, καὶ ἐκ παιδῶν
δαίμονα εἶχε, διαβεβόητο δὲ ἐπὶ τε λευκομαντείαις καὶ αἰσχροφ-¹⁵
γλαῖς. εὗρε καὶ Κωνσταντῖνον πρεσβύτερον τζαγγαρίου, ὃς καὶ
νομικὸς εἰς τὰ Φορακίον γέγονε, διὰ δὲ ἐγκλήματα φηρόντα καὶ
γενόμενον μοναχὸν μετονομασθέντα Ἀντωνίου, μυθολόγον καὶ
γελουαστὴν καὶ αἰσχροῦς βιοῦντα· ὃς καὶ ἠγοούμενος εἰς τὴν μητῆρ
P 404 τὰ Μητροπολιτῶν γενόμενος καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ταῦτα ἔξεπαίδεν·²⁰
σεν, ὅστερον δὲ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ καὶ ἐπισκοπος Συλαίου
γέγονεν. εὗρε δὲ καὶ ἑτέρους τινὰς ὁμόφρονας αὐτῷ. ἐν τῷ ἀπ-

septuaginta potitarum imperio, filiosque filiorum visurum sedentes super
solio; tertii decimi demum apostoli honore elatum iri. sin autem secus
se gesserit, innumeris malis fore obnoxium brevisque imperium cum vita
amissurum. iam ergo noctis obscuro imperator Cassitera comite ad mo-
nachum profectus statim ab eo durius increpatur, tanquam ille fictum
eius animum fraudemque praesciverit. "non sic decebat" inquit, "qui
sis imperator, privati habitu personam simulare." his imperator stupore
perculsus in sententiam abolendarum sacrarum imaginum facilem se ad-
duci permisit; statimque quod animo impietatis virus condebat, eve-
mens furisique agitatae haeresis exordium duxit.

4. Symmystas vero sibi quaerens adiungere, Iohannem dictum
grammaticum (quin alium magis Iannem aut Simonem) offendit, Hys-
liam et ipsum nuncupatum; cuius Hebraica nominis interpretatio diaboli
praecursor dicatur ac adiutor. erat vero ille Pancratii sciantae (dicamus
nos pileorum artificis) filius, quem a puero daemon incesserat, ac cuius
late rumor divinationum ex pelvi nomine turpitudinumque ac libidinum
percrebuerat. invenit et Constantinum presbyterum sutoris filium, qui
et leges in Phoracii docuerat, ac crimen, in quod vocabatur, a se ame-
liens sibi que Antonii nomen adsciscens monachum induerat, homo fabu-
lis atque ludicris studens, vitamque turpem agens. is monasterii quod
Metropolitaram vocant factus praepositus, etiam quos imperio regeret
monachos haec ipsa docebat; ac postea, deo sic permittente, Syiae epi-
scopus factus est. invenit et alios, qui ipsi idem sentirent. inter haec

μεταξὺ ἀστῆρ κομήτης ἐφάνη ἐν σχήματι δύο λαμπρῶν δίσκων σεληνιαῶν, ἐνουμένων καὶ πάλιν διαιρουμένων εἰς διάφορα σχήματα, ὡς καὶ εἰς ἀκεφάλου διάπλασιν ἀνδρὸς τυποῦσθαι, οἷος καὶ ἐπὶ Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Κουροπαλάτου ἐφάνη· ὕπερ τινὲς ἐρμηνεύσαντες ἔφασαν τὴν ἀκέφαλον εἶναι κεφαλὴν, προδηλοῦντα τὸν μέλλοντα ἀνταρσιαίς ἐπιθῆσεσθαι μετὰ ταῦτα Θωμῶν καὶ Β τοὺς μετ' αὐτοῦ στασιαστές, καὶ μέντοι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ καὶ λοιμοὶ καὶ αὐχμοὶ καὶ γλογώσεις γέγονασιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Θεοστογυοῦς.

5. Τῷ αὐτῷ ἔτει προσκαλεῖ Νικηφόρον ἀοιδίμον πατριάρχην καὶ τοὺς σὸν αὐτῷ ἐπισκόπους ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, καὶ φησὶν ἄστε σαφῶς ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες μὴ δεῖν προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας." πρὸς δὲν πρῶτος ὁ ἐν ἁγίοις Νικηφόρος φησὶ "τιμητέαι, ὦ βασιλεῦ, αἱ ἱεραὶ τῶν ἁγίων εἰκόνες εἰσὶν ὡς ἔξ ἀρχῆς θείῳ νεύματι φανεῖσαι. καὶ γὰρ ἡ ἁγία δόξνη ἦν ποτε C λαβίων ὁ Χριστὸς ἐπέθετο ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀχειροποιήτως ἐγένετο, τιμητέα καὶ σεβάσμιός ἐστιν. ἔπειτα αἱ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἰδιόχειροι εἰκόνες τοῦ τε αὐτοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς τοῦτον τεκούσης, ἣ τε ἐν Ῥώμῃ μέχρι τοῦ νῦν τηρουμένη D τῆς μεταμορφώσεως, καὶ ἀνεφάνη ὁ Χριστὸς μετὰ Μωσέως καὶ Ἠλία ἐν Θαβώρ· ἣτις προτροπῇ Πέτρου τοῦ κορυφαίου γέγονεν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῇ Λύδδῃ πόλει τῆς Ἐφίας τὸ γενόμενον. σε-

20 καὶ ἀνεφάνη] καθ' ἣν ἀν.? ἢ καθὼς ἀν.? cf. p. 505 d

conspectus cometa est, figura duorum splendentium orbium tanquam lunae, simul coeuntium tumque in diversas figuras abeuntium, ut et in viri figuram trunco capite deinceps formarentur; cuiusmodi etiam Michaele Curopalata imperatore conspectum sidus. eius nonnulli praesagia exponentes dixerunt caput esse quod capite careat: nempe praesignare Thomam, qui postea arrepta tyrannide cum sociis ac coniuratis urbem aggressurus erat. sed et tremendi terrae motus luesque et siccitates ac inflammationes fuerunt per viri deo exoai dies.

5. Eodem anno virum inclytum Nicephorum patriarcham cum collegis episcopis coram senatu accersit, ac ait "plane non vos latet surrexisse quosdam qui dicant haud prorsus colendas esse imagines." ad quem primus ait S. Nicephorus "sane honori habendae sunt, o imperator, sacrae sanctorum imagines, ut quae a principio divino nuto exstiterint. quod namque acceptum quondam in manibus sacrum linteum sibi quo vultui adhibendo sua Christus effigie, nulla viri opera, obsignavit, merito honori habeatur ac dignum veneratione sit. deinde, quas apostoli suis ipsi manibus imagines pinxerunt (ipsius nimirum Christi eiusque genitricis) et quae etiamnum Romae servatur picta imago transfigurationis, per quam Christus cum Mose et Elia in Thabor eluxit, ac quam Petrus princeps apostolorum fieri praecipit. sed et quod Lyddae Orientis civitate miraculum exstitit. vetus enim venerabile templum

βάσιμος γὰρ ναὸς ἀρχαῖος ἔστιν εἰς ὄνομα τῆς Θεοτόκου ἐπὶ πρὸ
 D στῶν ἀνεγγεγερμένος, ἐν ᾧ ἱσθόρηται τὸ εἶδος τῆς Θεοτόκου· ὁ
 ἀντιποιούμενοι ὡς οἰκείον οἱ Ἰουδαῖοι, ἡ Θεομήτωρ ἀκούσασα ἐν
 Ἱερουσαλὴμ οὕτως εἶπεν, κεκλεισθῶ ὁ ναὸς καὶ εἰσὶτω μηδεὶς,
 καὶ τῇ μὲν ἡμέρᾳ ἀνοίγεται· καὶ εἰ μὲν οὐδὲν ὁρᾷ σημεῖον ἐν
 5 αὐτῷ, ἔστω τῶν Ἰουδαίων ὁ ναὸς. μετὰ γοῦν τὴν προδοσίαν
 ἀνοίξαντες ὁρᾷσι τὸ εἶδος τῆς Θεοτόκου τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος
 ταῖς χερσὶ περιεχομένης, θαυμαστὸν ἅμα καὶ ἀδεδιμάτωτον καὶ
 Θεοπρεπέστατον εἶδος καὶ κάλλος, ἐν πλαξὶ διανέσει, καὶ ἑμα-
 νὲς θειωρόμενον καὶ ὄλον δι' ὄλον εἰς βάθος κεχωρηκός· ἐπιρ
 P 405 ἰδόντες Ἰουδαῖοι ἔφυγον. μετὰ ταῦτα πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλλη-
 νες ἀποξέσαι τοῦτο πειραθέντες ἠσθόχησαν· μένει δὲ ὡσαύτως
 ἄχρι τοῦ νῦν ἡ ἀχειροποίητος ἐπὶ τῆς πλακὸς μορφῆ εἰς ὄψαν
 Θεοῦ. πρὸς τοῦτοις καὶ ἡ τῆς αἰμόρρους εἰκὼν, διὰ τῆς βοιάνης
 πῦν πάθος ἰωμένη ἐν Πανεαῖδι καὶ πάσῃ τῇ γῆ·” 15

6. Μετὰ τοῦτον ὁ ἱερός Εὐθύμιος μητροπολίτης Σάρδων
 παρρησιασάμενος ἀπειστόμισε τὸν ἀλιτήριον. Θεόδωρος δὲ ὁ τῶν
 Στουδίου ἡγούμενος ἔφη “μὴ παρασάλευε, βασιλεῦ, κατάστασι
 ἐκκλησιαστικῆν· σοὶ μὲν γὰρ ἡ τῆς πολιτείας κατάστασις καὶ ἡ
 B τοῦ στρατοπέδου ἐπιστείθη τούτων φρονιζέειν, τὴν δὲ ἐκκλησίαν
 ἄφες.” ὁ δὲ τύραννος ὑπερζέσας τῷ θυμῷ πάντας μεθ' ὕβρι
 ἀπῆλασεν, καὶ τὸν μὲν πατριάρχην Νικηφόρον ἐξώρισε καὶ τὸν

sanctae dei genitricis nomine a fidelibus excitatum est, in quo eiusdem
 dei genitricis picta imago visitur. templum hoc cum Iudaei ut proprium
 sibi vindicare studerent, audit, quae Hierosolymis versaretur, sanctae
 deipara, inque haec verba respondit. 'clauso templo nemo ingrediatur
 ac demum quadragesimo post die aperiatur. ac quidem si nullum
 aede apparuerit signum, Iudaeorum iuris esto.' praestituto itaque die
 templo reserato, sanctae dei genitricis effigiem vident, Christum, puerum
 specie, manibus et sinu complectentis. mirandam sane omnique dignam
 veneratione divinissimoque decore effigiem ac pulchritudinem pellucidam
 appictam tabulis, ipsam aperte conspicuam, totamque ex toto alte per-
 vadentem. ea conspecta Iudaei fuga se praeripuerunt. postea quoque
 multos Iudaeos Graecosque conatos abraderi, frustrato eorum conatu
 illaesa, abs se abdicavit; manetque hactenus eodem se modo habens ad
 dei gloriam in tabella nullis hominum manibus efficta forma. praeterea
 quoque mulieris sanguine fluentis imago, herbae adminiculo omnem Pa-
 neade ac toto orbe aegritudinem sanans."

6. Secundo a patriarcha ordine vir sacer Euthymius Sardorum
 metropolita, libera et ipse confessione atque sermone, scelestos oc-
 clusit. Theodorus vero Studii praepositus "noli, imperator," inquit,
 "ecclesiae statum convellere. nam tibi quidem ac tuis curis rei publicae
 status exercitusque procuratio credita est: verum ecclesiam ipsam sibi
 relinque." his nimio furore concitus tyrannus a se omnes indigae ha-
 bitos expulit; ac quidem Nicephorum patriarcham et Theodorum archie-

Θεόδωρον· ὅτε καὶ λέγεται ὅτι τοῦ πατριάρχου Νικηφόρου ἐν
 ἔξορίᾳ παραπεμπομένου, πρόρωθεν ἰδεῖν Θεοφάνην τὸν τῆς Σι-
 γριανῆς λεγόμενον καὶ τῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Ἀγροῦ προϊστάμενον
 προορατικούς ὀφθαλμούς, θυμαίματά τε καῦσαι καὶ μετ' εὐχῆς
 5 ἀποπέμψαι, τὰς χεῖρας αἴροντα καὶ τῷ Θεῷ τοῦτον παραδιδόντι
 καὶ τὸν ἀσπασμὸν ἐπιπέοντα· καὶ τινος ἐρομένου αἰτίαν εἰπεῖν
 10 ὅτι ἰδοὺ διαίχεται ἐν ἔξορίᾳ ὁ μέγας ὁμολογητὴς Νικηφόρος ὁ πα-
 τριάρχης, ἐπὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀγωνιζόμενος. τὸν δὲ ἱερὸν
 Ἐὐθύμιον, αἰτε δὴ τὸν ἔλεγον τῆς αἰρέσεως ἀποτομώτερον ἐκφο-
 15 ρήσαντα, τὰς σιαγόνας τοῖς ῥυτίσμασι καταθλῆ καὶ ταῖς μᾶστιξι
 τὸν νῦτον καταξάινει τοσοῦτον ὡς ἐν αὐταῖς τοῦτον ἐκπνεῦσαι.
 τοῦτων γενομένων Θεόδοτον τὸν Κωσστηρὰν πατριάρχην χειροτο-
 νεῖ, ἄλογον ἄνδρα καὶ ἰχθύων ἀφρονότερον, καὶ διωγμὸν ἀσπον-
 δον κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀναρριπίζει φανερώς, τοῖς συμμύσταις
 20 αὐτοῦ καταπιστεύων, τρία ὑποδέοντας αὐτῷ ποιῆσαι, τῆς ὀρθο-
 δόξου ἡμῶν πίστεως τὴν ἄρνησιν, τῶν θείων εἰκόνων τὴν καθαι-
 ρεσιν καὶ τῶν εὐσεβοῦντων τὴν δῶξιν. καὶ πρῶτον μὲν καθαιρεῖ
 πῦσιν ἱερὰν τῶν ἐκκλησιῶν ἀναστήλωσιν, κἀντεῦθεν τοὺς εὐρι-
 σκομένους ἔχοντας εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τῶν ἁγίων δειναῖς τιμωρῶν
 25 καὶ θανάτῳ κατεδίκασεν, πολλοὺς δὲ τῶν ἐν δόξῃ καὶ περιφανῶν,
 ἀλλὰ μὴν καὶ μοναχοὺς ἀπίρους, πεφόνευεν.

7. Ἐπεὶ δὲ Μιχαὴλ τὸν ἐξ Ἀμορίου, οὗ τὴν παῖδα ἐκ τῆς

22 *alii τὸν νόον margo P*

relegavit: quando etiam ferunt Nicephorum patriarcham in exsilium proficiscentem, Theophanem Sigrianum nuncupatum, magni Agri (sic dicti monasterii) praepositum, prospiciendi vim habentibus oculis procul adspexisse, suffitusque accendisse, atque precibus votisque, sublati in caelum manibus, eum prosecutum esse, deo nimirum commendando amplexusque atque salutes dirigendo. ac quodam quaerente causam dixisse Theophanem iccirco haec facitare, quod magnus confessor Nicephorus patriarcha, pro sanctis imaginibus agonem desudans, viam transiens in exsilium proficisceretur. sanctum autem Euthymium, quod austerius liberiorique voce haeresim coarguisset, colaphis pugnisque effractus malis, diris adeo verberibus dorso caedit ut in eis animum exhalaret. his ita peractis Theodotum Cassiteram patriarcham praeficit, matum hominem et pisce elinguiorem; palamque adversus ecclesiam implacabilem excitat persecutionem, eorum quos symmystas sibi adhibuerat consiliis cedens. haec illorum tria documenta: orthodoxam Christianorum fidem negaret; divinas imagines everteret; pios ac orthodoxos persecutione vexaret. ac primum quidem ubique in ecclesiis erectas demolitur imagines: tum qui domi Christi sanctorumve ullam imaginem habere deprehensi essent, diris suppliciis ac morte damnavit: complures denique viros illustres ac claros (sed et monachorum innumeram turbam) necesse sustulit.

7. Quod autem Michael Amorio ortum, cuius filiam ex spiritali
Theophanes contin.

πνευματικῆς κολυμβήθρας νιοποιήσατο, πατρίκιον καὶ ἐκκόβιτον
 ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ τῇ τολμηρίᾳ τῆς γλώττης τὸν Λέοντα ὠπί-
 P 406 διζεν ὡς καθαιρέτην τῶν ἁγίων εἰκόνων, καὶ τὴν γαμετὴν αὐτοῦ
 ἄνοσις γάμοις ἐμιγῆναι, ὑπολαβὼν αὐτὸν ἀνταρσίαν μελετῶν
 εἰς τὸ τοῦ παλατιοῦ λούτρον Πιθῆκειον δεσμεῖ, κοντῶ τε προσδι-
 5 θῆναι κελεύει καὶ τῷ καμινάῳ πυρὶ παραδοθῆναι ἀνάλωμα· οὗ
 προβιβασθέντος ὁ βασιλεὺς εἰστήκει θεωρίῳ τούτου. ἡ δὲ βασι-
 λισσα Θεοδοσία δάκρυσιν ἱκετεύσασα τῆς μαιφονίας ἐλυτρώσατο,
 καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν ὑπεύθυνον ἐαθῆναι προσέταξεν. πρὸς δὲ τὴν
 ἑαυτοῦ γυναῖκα εἶπεν “ὦ γύναι, τὴν μὲν ἐμὴν ψυχὴν τῆς ἐκείνου¹⁰
 B σήμερον δίκης ἀπήλλαξας, ἴσως μὲν καὶ τῆς ζωῆς συντόμως στε-
 ρήσεις· σὺ δὲ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θείσῃ τὸ ἀποβησόμενον.” ἦρ
 γὰρ αὐτῶ ἐκ τινος συμβουλευτικῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος μ-
 μνημένος. εἶχε γὰρ γραφὴν τοιαύτην, Λέοντος εἰκόνα θηρίου
 ὀλόκληρον, ἐν μὲν τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν X γράμμα, ἐν δὲ τοῖς ἐπι-¹⁵
 σθεν Φ, καὶ μέσον τοῦ θηρίου πρὸς αὐτὴν τὴν ψῆφον ξίφος ἦσαν
 σπάθην ἐμπεπηγμένην καὶ ἡμαγμένην· ἦν ὑποδείξας Στεφάνου,
 ᾧ ἐπίκλην Καπετωλίτης, ἔφη πρὸς αὐτὸν “τί δηλοῖ ταῦτα;” ὁ
 C δὲ ἔφη “ἄφες, δέσποτα, μὴ ἴδω καὶ τὴν γραφὴν.” ὁ δὲ οὐ
 κατεδέξατο. συλλογισάμενος οὖν ὁ Στέφανος λέγει τῷ βασιλεῖ²⁰
 “οὗτος ὁ λέων εἰς πρόσωπον τῆς βασιλείας κεῖται, καὶ μέσον τοῦ
 X γράμματος καὶ τοῦ Φ κακὸν τι συμβαίνει αὐτῷ.” καὶ ὁ βα-

11 μέντοι?

13 Συβουλικῆς? cf. p. 22 c

piscina Leo adoptaverat, patricii dignitate ornat et excubiterem praefecerat, isque audacior ac procaci lingua, Leoni, uti sacrarum imaginum eversori exprobrabat, eiusque uxorem incestis nuptiis commiscendam fore dictabat, moliri eum tyrannidem arbitratu, ad palatii Themas, quas Pithecium vocant, vinctum paloque alligatum in fornacem igni exurendum iniici mandat; rei que iam procinctu imperator spectator futurus adstabat. enimvero Theodosia Augusta lacrimis supplicans ab eo virum liberat carnificina. iussus itaque a Leone interim dimitti reus, cuius haec ad uxorem verba “tu quidem, mulier, animam meam a futuro hodie liberasti iudicio; fortean vero etiam brevi vita privabis; ipsaque adeo ac liberi quid sit eventurum videbis.” noverat enim ex quodam Sibyllinorum oraculorum libro, quo illi tempore, ut neco teleteretur, fati indictum esset. nempe illo expressa erat figura eiusmodi leonis figuram ex integro referebat. capitū litera X inscripta erat, a tergo vero litera Φ, mediae bestiae ad ipsa illa impactus cruciatus ensis haerebat. hac imperator Stephano cognomento Capitoligeno ostensa, ex eo sciscitabatur quid haec sibi vellent. cui ille “sine, domine, nec oculis figuram usurpem.” is enimvero nihil acquievit. tunc igitur Stephanus secum ipse reputans imperatori infit “leo iste in imperii signum positus est; ac inter literam X et Φ malum aliquod illi imminet.”

σιλεὸς "τί ἐστι τὸ Φ καὶ τὸ Χ;" ὁ δὲ φησι "μέσον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως καὶ τῶν φώτων." ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ῥηθέντος αὐτῷ διὰ τοῦ πατρικίου Βαρδανίου παρὰ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντος, καὶ ἐκ τῆς ἀμφιβάσεως καὶ ἐπιβύσεως τῶν ἐσθῆτων, ὅτε
5 πρὸς τὰ βασίλεια εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσῆρχετο. προσέτι δὲ καὶ ἡ τῆς μητρὸς ὄψις ἐπλήρου φόβου αὐτόν, ἥ τότε μὲν λεχθεῖσα εἰς οὐδὲν τοῦτω λελόγιστο, τὰ νῦν δὲ καὶ σφόδρα δάκνουσα ἐπέκειτο τὴν **D** ψυχὴν. ἐφάνη γὰρ αὐτῇ, κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ναὸν προσφοιτώσης ἅει, κόρη τις ὑπὸ πολλῶν λευχειμόνων περιστοιχι-
10 ζομένη καὶ ὁ ναὸς ἅπας αἵματι πλήρης. ταύτην οὖν τὴν κόρην εἰπεῖν τιπὶ τῶν παρεστώτων, χύτραν πληρώσαντα αἵματι ἐπιδοῦναι τῇ μητρὶ τοῦ Λέοντος πιεῖν. αὐτῆς δὲ πολυεταίαν προβαλλομένης δι' ἧς μήτε κρεῖων μήτε τινὸς τῶν ἐναίμων γενέσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ ταύτης χρῆζειν τῆς χύτρας, "καὶ πῶς" ἀντέφη ἡ
15 κόρη μετὰ θυμοῦ "ὁ σὸς υἱὸς οὐ πάυεται ἐμὲ πολλῶν αἱμάτων πληρῶν καὶ τοῦτον τὸν ἐμὸν υἱὸν παροργίζων καὶ θεόν;" πολλά **P 407** τε ἔκτοτε ἐλιτάνευε τὸν ἑαυτῆς υἱὸν τῆς τῶν εἰκονοκαστῶν αἰρέσεως ἀποστῆναι, τὴν ὄψιν αὐτῆν ἐκτραγωδοῦσα. ἄλλη δὲ ὄψις τοῦτον ἰδεομένου νυκτερινῇ τῆς πρώτης οὐκ ἔλαττον· τοῦ γὰρ
20 ἀοιδίμου Ταρασίου τοῦ πατριάρχου πάλαι τὸν βίον μετῆλλαχότος, ἤκουσε τοῦτον Μιχαὴλ τινα ἐξ ὀνόματος καλέσαι, καὶ ἐπιπηδή-

tum imperator "quid vero sibi volunt X et Φ?" ait ille "inter Christi natalem et τῶν φώτων diem" (Epiphaniorum scilicet atque luminum.) sed et quod patricio Bardane referente a Philomelio monacho dictum acceperat: ex eo item quod praetextam ille induerat, eiusque extremam vestis oram calcaverat, tum cum imperio potiturus ipse regiam intrabat. ad haec vero etiam matris visio terrore implebat. ipsa quidem quo tempore contigit nullius illi frugis habita est; nunc vero etiam gravius mordens animum ac distortuens incumbbat. nam cum illa ad divinam crebrius Blachernensem aedem sese conferret, piisque votis iugiter eam frequentaret, apparuit ei puella multo candidatorum satellitio stipata: aedes ipsa cruore inundabat. tum puella uni adstantium imperare, impleta cruore olla, imperatoris matri ut propinaret. excusante illa longosque obtendente annos, per quos nec carnes nec eorum aliquid quibus sanguis concretus est degustasset; iccirco neque olla hac illi opus esse; contra respondere puella cum ira, "ecquid vero filius tuus non cessat multis me cruoribus implere meumque hunc filium ac deum ad iracundiam provocare?" quo ex tempore etiam atque etiam filium rogabat ut se ab eorum qui sacras imagines flammis traderent ac abolerent haeresi abtineret, hanc lugubriter visionem deplorans. sed et alia visio nocturna nihil priore minorem terrorem iniiciebat. inclitae enim memoriae Tarasium patriarcham pridem vivis exemptum audivit Michaelen quendam ex nomine vocare, illumque irruentem letalem Leoni plagam

σαντα ἐπιπλήξαι λέοντα καιρίαν καὶ κατὰ κρημονῶ ὠδῆσι ἄβυσσον ἔχοντος.

8. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀδελφοῦ Λέοντος ἦλθον οἱ Βούργουοι μηδενὸς αὐτοῦς ὑπαντίωντος ἢ κωλύοντος ἕως τῆς πόρτης·
 B καὶ ποιήσας ὁ Κροῦμος θυσίαν κατὰ τὸ ἔθος αὐτοῦ ἔξωθεν τῆς Χρυσῆς πόρτης ἔθυσσε ἀνθρώπους καὶ κτήνη πολλά· καὶ εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης βρέξας τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ περικλυόμενος, καὶ ῥυτίσας τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ εὐφημισθεὶς ὑπ' αὐτῶν, διῆλθεν μέσον τῶν παλλακίδων αὐτοῦ προσκυνηθεὶς ὑπ' αὐτῶν καὶ δοξασθεὶς, καὶ ταῦτα θεωροῦντων ἐκ τοῦ τεύχους πάντων,¹⁰ καὶ μηδενὸς τολμῶντος κωλύσαι αὐτὸν ἢ ἀπολύσαι βέλος κατ' αὐτοῦ. καὶ ποιήσας πάντα τὰ ἐπιθυμητὰ αὐτοῦ καὶ ἄπερ ἐβόλετο, περιεκύκλωσεν τὴν πόλιν καὶ ἔβαλεν χάρακα ἐπ' αὐτῇ, καὶ ποιήσας ἡμέρας τινὰς καὶ παιδεύσας τὰ ἔξωθεν τῆς πόλεως ἤρξαστο
 C ζητεῖν πάντα χρυσοῦ καὶ ἱματισμοῦ ἀριθμὸν πολλὸν καὶ κοράσια 15 ἐπιλεκτὰ ποσότητες τινὰ. καὶ δὴ ποιήσας ὁ Λέων βουλὴν μετὰ τῶν ἀρχόντων ἐδήλωσε τὸν Κροῦμον ὅτι. ἐλθέ ἕως τοῦ αἰγιαλοῦ μετὰ ὀλίγων τινῶν μὴ ἐπιφερομένων ὄπλα, καὶ ἡμεῖς ἔξερχόμεθα διὰ τῆς θαλάσσης ἄοπλοι μετὰ χελανδίου, καὶ συλλαλοῦμεν, καὶ ἄπερ ἠτήσω πάντα ποιοῦμεν. καὶ ταῦτα διαλαλήσαντες, διὰ τῆς²⁰ νυκτὸς ἔξαγαγόντες τινὰς ἐνωπλισμένους τρεῖς ἄνδρας, κατέκροσαν αὐτοὺς ἐν δωματίοις τισὶ τῶν Γάλλης ἔξωθεν τῆς πόρτης τῶν

2 ἔχοντα editio Paris. (P)

incussisse, atque in praecipitium, subiecta immensa voragine, impellisse.

8. Impit Leonis diebus, eoque imperii sceptrā moderante, Bulgari, nemine occurrente atque eos aditu prohibente, ad urbis usque portam venerunt, Crumusque more gentis sacrificio extra portam Crusum instructo homines ac pecora plura immolavit; tinctisque ad maris littus pedibus ac aqua lotus, lustratoque exercitu, faustis saorum vocibus ominibusque acceptus, per medium pellicum gregem, iis venerationis ergo procumbentibus ac laudantibus, processit. haecque adeo cunctis e muro spectantibus, ac cum nemo obniti auderet vel in eum iaculum mittere. cunctis itaque ex libito illi atque animo expletis, urbem obsidione cingit ac vallum mittit. producta dies aliquot obsidio, cunctisque ruri urbisque pomeriis direptis, auri pensum annum vestiumque ingentem copiam ac puellarum lectarum certum numerum exposcere coepit. quare Leo, consilio cum proceribus habito, Crumo significat, cum paucis quibusdam inermibus ad maris littus procedat; ipsos pariter inermes navi accessuros, collatoque mutuum sermone, quicquid ille petierat, id se praestituros. haec cum ita significassent, tres quosdam armatos noctu educentes, in Gallae aedibus ad Blachernarum portam et

Βλαχερινῶν, δῶσαντες αὐτοῖς σύσσημον ὅτι διαλεγομένων ἡμῶν μετὰ τοῦ Κρούμου, σημείον τι ἔχομεν ποιῆσαι, ὅπερ θεασάμενοι D ἐξέλθατε καὶ ἀποκτείνετε αὐτόν. καὶ τῇ ἐπαύριον ὄντων τῶν Βουλγάρων ἐπὶ τὸ μέρος τῶν ἀγίων Ἀναργύρων ἐξωθεν τῆς πό- 5 λεως, κατήλθεν ὁ Κρούμος ἐπὶ τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν συνταγὴν μετὰ ἄλλων τριῶν, τὸν λογοθέτην αὐτοῦ καὶ Κωνσταντῖνον τὸν λεγόμενον τοῦ Πατζικοῦ φυρόντος εἰς Βουλγαρίαν πρὸ πολλῶν ἐτιῶν, ἔχοντα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὄντα ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Κρούμου· 10 οἵτινες τέσσαρες ἐξελθόντες ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν ἄοπλοι κατήλθον 10 ἔως τῆς θαλάσσης κατὰ συνταγὴν, μὴ γινώσκοντες τὸ ἔνεδρον αὐτῶν. λοιπὸν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθον μετὰ χελαιδίου P 408 βουλόμενοι συλλαλῆσαι μετὰ τοῦ Κρούμου, καὶ λαβόντες λόγον ἐξῆλθον τοῦ παραβίου· καὶ ἀποκαβαλικεύσας ὁ Κρούμος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ ἑδάφους, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου στρω- 15 μένον καὶ χαλινωμένον ἐκράτει. καὶ διαλεγομένων αὐτῶν ἐποίη- σεν ὁ εἷς τῶν ἐκ τῆς πόλεως τὸ σημείον, ὃς ἦν Ἐξαβούλης, τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν ἀποσκεπάσας. ὃν ἰδὼν ὁ Κρούμος καὶ σκαν- δαλισθεὶς ἀνεπήδησεν· καὶ ἔχων ἔτοιμον τὸν ἵππον, σηκώσαντες αὐτόν οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐκαβαλίκευσεν. καὶ ἀνέκραζεν ὁ λαὸς ἀπὸ 20 τοῦ τεύχους “ὁ σταυρὸς ἐνίκησεν.” καὶ αὐτὰς ἤρξατο φεύγειν. καὶ ἐξελθόντες οἱ ἐνωπλισμένοι ἐκ τῶν δωματίων κατεδίωξαν ὀπίσω B τοῦ Κρούμου, καὶ ἀπολύσαντες αὐτῶν τὰ βέλη ὡς ᾗθησαν ὅτι ἐπλήγωσαν αὐτόν, αὐτὸς δὲ μονώτατος ἔφυγεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἐπίασθησαν ὑπὸ τῶν ὄντων ἐν τῷ χελαιδίῳ.

2 τισα P

insidiis collocarunt, data tessera ut interim conserto cum Crumo sermone aliquod signum ederent, quo conspecto ex insidiis egressi in Crumum impetum darent. postero die Bulgariis ad aedem sanctorum Anargyrorum extra civitatis portam consistentibus, Crumus ex conducto cum aliis tribus (eius scilicet logotheta et Constantino Patzici nuncupato, qui ante annos plures in Bulgariam fugerat, ac quem ille filium ex Crumi sorore sustulerat) ad mare descendit. hi quattuor, a reliquo inermes abiuncti exercitu cum aliis tribus, ad mare usque, uti constitutum erat (quos laterent insidiae) venerunt. egressi pariter ex urbe lintre vecti, qui cum Crumo sermonem collaturi erant; acceptaque fide ex navicula exiere. Crumus equo desiliens humi resedit; equum sella frenisque instructum tenebat filius Constantini. interea iis sermonem miscentibus, unus quis ex urbe signum dedit, Exabules scilicet, qua manu caput aperuit. animadvertit Crumus, reique indicio offensus resiliit, iamque parato equo a sociis evectus illo insedit. tum populus e muro clamare “vicit crux;” ac Crumus fugam arripuit. egressi ex aedibus qui armati latebant, retro insecuti sunt; missisque spiculis cum se eum vulnerasse putarent, ille ad suos incolumis evasit. alii tres capti sunt ab iis qui

καὶ ὁ μὲν λογοθέτης παρατὰ ἐσφάγη, Κωνσταντῖνος δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ζῶντες ἐπιώσθησαν.

9. Λοιπὸν οὖν τούτων γενομένων θυμωθεὶς ὁ Κρούμος ἐκέλευσε τῇ ἐπαύριον ἐμπυρῆσαι καὶ καταστρέφαι πάντα τόπον· καὶ ἀρξάμενοι ἐμπυρῆσαι κατέκαυσαν πάσας τὰς ἐκκλησίας τὰς ἀντίπεραν τῆς πόλεως, μεγάλας οὖσας, ὡς ἀνεκαίνισαν Εἰρήνη καὶ Νικηφόρος καὶ Μιχαήλ· ὁμοίως καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰ C παλάτια καὶ τοὺς οἴκους καὶ τὰ προάστεια. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν ἄγιον Μάμαντα ἐνεπύρισαν τὰ ἐκεῖσε παλάτια καὶ τοὺς βασιλικούς κοιτῶνας, καὶ τοὺς κίονας κατέκλασαν, καὶ τοὺς μολύβδους ἐπή- 10 ραν καὶ τὰ ζῶδια τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ πᾶσαν τὴν ἀλχημασίαν κατέσφραξαν, ὁμοίως καὶ τὰ κτήνη. καὶ διελθόντες τὴν παραθαλασσίαν τοῦ Στενοῦ καὶ τὴν ἄνω πάντα τὰ ἐμπόρεια κατέκαυσαν, καὶ ἄρναςτες σκύλα πολλὰ ὄχοντο. καὶ πῶσαντες τὸ δεξιὸν μέρος τῆς πόλεως πρὸς ἀνατολὰς, κατέκαυσαν τὰ ἔξωθεν τῆς Χρυσῆς 15 πόρτης ἕως τοῦ Ῥιγίου. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν Ἄδύρα κατέστρεψαν τὸ ἐκεῖσε κάστρον καὶ τὴν γέφυραν παράξενον οὖσαν καὶ πάνθ' ὀχυρωτάτην. καὶ ἐλθόντες εἰς Σηλυβρίαν κατέστρεψαν τὸ αὐτὸν κάστρον ἕως τοῦ ἰδάφους, καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς οἴκους ἐν- 20 πύρισαν. καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Δαύνην κάστρον ὑπάρχον κατέστρεψαν. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν Ἡρακλείας, μὴ δυνάμενοι εἰς αὐτὴν ἐλθεῖν, ἐνεπύρισαν πάντα τὰ οἰκήματα τὰ ὄντα εἰς τὴν λιμένα καὶ τὰ περίξ τῆς αὐτῆς πόλεως. καὶ μετὰ τοῦτο ἐλθόντες εἰς Ῥαιδεστόν κατέστρεψαν καὶ τοῦτο τὸ κάστρον, ἐμπυρῆσαντες

in lintre erant. ex ils logotheta statim ingulatus, Constantinus eiusque filius vivi capti sunt.

9. Iam itaque his ita gestis, furore accensus Crumus omnia loca in crastinum igni ferroque suos vastare praecipit. coeptoque incendio ecclesias omnes trans urbis portum, magnas sane ac superbo opere, quas Irene et Nicephorus atque Michael instauraverant, monasteria item et palatia aedesque alias ac suburbana igni devastarunt. ad S. Mame- tem pariter progressi his, quae ibi sunt, palatiis regibusque ac sacris tabulis ignem subiecerunt, ac columnas confragerunt. plumbi moles circique ambitum ornantes statuas sustulerunt. captivos omnes ingula- runt; similiter quoque pecora peremerunt. hinc Steni littora superie- remque oram peragrantes navalia omnia succenderunt, ingentique portii praedia abierunt; dextraque civitatis parte occupata ad Orientem, quae sunt extra Chrysem portam ad Rigium usque combusserunt. Athyra cum venissent, quod illic est oppidum, rari quoque operis pontem, ipsaque longe firmissimum, everterunt. Selybriam profecti eius loci oppidum solo aequaverunt, ecclesiasque et domos incenderunt. exinde Daenem oppidum demoliti, Heracleam cum venissent nec civitatem ingredi potuissent, domos omnes ad littus positas, et quae urbi circumvicinae sunt praedia locaque, combusserunt. postea Rhaedestum venientes, hoc

πάντα τὰ ἐν αὐτῷ οἰκήματα καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ κατασφάξαντες
 αὐτόθι λαὸν πολὺν. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ Πάνιον κάστρον εὗρον
 αὐτὸ ἡσφαλισμένον, ἔχοντα λαὸν πολὺν· καὶ μηδὲν ἰσχύσαντες εἰς
 αὐτό, τὰ ἔξω πάντα ἐμπυρίσαντες καὶ καταστρέψαντες ἀνήλθον
 5 εἰς τὸν Ἄσπρον, κάστρον ὄν καὶ αὐτό, καὶ καταστρέψαντες καὶ P 409
 τοῦτο καὶ ἐμπυρίσαντες, καὶ ἕτερα πλείιστα κάστρα, κατήλθον
 ἐκεῖθεν δι' ἡμερῶν δέκα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ὄρη τοῦ Γάνου·
 καὶ εὐρόντες ἐκεῖσε λαὸν πολὺν κρυπτόμενον καὶ σχεδὸν πάντα τὰ
 κτήνη τῆς Θράκης, κατέσφαξαν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ κτήνη
 10 ὄντα εἰς πλῆθος αἰχμαλωτεύσαντες ἀπέστειλαν εἰς Βουλγαρίαν,
 καὶ γυναικόπαιδα πολλὰ. καὶ λοιπὸν ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ Ἑξαμί-
 λην, καὶ κατήλθον ἕως Ἄβυδον, καὶ ἀνέκαμψαν ἐπὶ τὸν Ἔβρον
 καὶ τὴν ἄνω, καὶ πάντα τὰ κάστρα κατέστρεψαν ἀπὸ μικροῦ ἕως B
 μεγάλου ἕως τῆς Ἀδριανουπόλεως. καὶ εὐρόντες τὴν Ἀδριανού-
 15 πολιν κραταιουμένην παρεκάθισαν. καὶ ποιήσαντες ἡμέρας πολ-
 λὰς καὶ μηδὲν ἰσχύσαντες ἀπὸ τοῦ περικαθισμοῦ, στήσαντες μαγ-
 γανικὰ ἐπολέμουν τὸ κάστρον. καὶ δὴ στενωθέντες, μὴ ἔχοντες
 βοήθειάν ποθεν καὶ ἀποθνήσκοντες τοῦ λιμοῦ, παρῆδωκαν ἑαν-
 τούς. καὶ λαβόντες οἱ Βούλγαροι τὴν αἰχμαλωσίαν πῦσαν εἰς
 20 πλῆθος οὖσαν ἀναρίθμητον καὶ πῦσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν,
 μετώπισαν αὐτοὺς εἰς Βουλγαρίαν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ.
 καὶ τούτων γινομένων ὁ Λέων τῆς πόλεως ὄν ἐξῆλθεν, ἀλλ' C

3 ἔχοντα?

16 παρακαθισμοῦ?

quoque oppidum demoliti, cunctas in eo aedes ac ecclesias incenderunt,
 multamque ibi hominum turbam sustulerunt. Panium cum venissent, op-
 pidum munitum invenerunt ingentique tutum praesidio militum; frustra-
 que eius tentatis moeniis, suburbanis omnibus igni ferroque vastatis,
 indeque Asprum versus, quod ipsum oppidum est, iter dirigentes, eo
 quoque aliisque pluribus oppidia eversis atque incensis, abhinc digressi
 decem circiter dies Gani montes intrarunt. illic latentis plebeculae in-
 numeram nacti multitudinem cunctaque fere Thraciae pecora, hominibus
 neci traditis, pecora puerosque ac mulieres ingenti turba captivos in
 Bulgariam misere. iamque adeo ad Hexamilium quoque transeuntes
 Abydum usque descenderunt; flexoque itinere Ebrum assecuti ac supe-
 riorem illi regionem, oppida omnia maiora pariter et minora Adriano-
 polim usque everterunt. Adrianopolim autem munitam cum invenissent,
 urbem obsederunt; protractaque dies non paucos obsidione, cum potiri
 civitate non possent, instructis machinis eam oppugnare coeperunt. et
 vero cives in angustias coacti, cum nulla auxilii spes usquam affulgeret
 diraque fames consumeret, hostibus deditionem fecere. Bulgari captivis
 omnibus acceptis, tanta multitudine ut et numerum vinceret, omnique
 illorum direpta suppellectili, in Bulgariam trans Istrum flumen procul de-
 portarunt. interea Leo, tantaque hostis grassatione, nec urbe egressus,

ἐκράτει τῆς βασιλείας τυραννικῶς. καὶ λοιπὸν φθασάντων τῶν ἑορτῶν ἔστειρεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ μικρὸν ὄντα καὶ ἐπονομαζόμενον Σαμβάτην, ἐψεύσατο λέγων ὅτι Κωνσταντῖνος καλεῖται· καὶ σωρεύσαντες τὸν περισωθέντα λαὸν ἐκ τῶν διαφόρων πόλεων, ἐρδύγευσεν αὐτοὺς, ποιήσας αὐτοὺς εἰδημηῆσαι Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον, μιμούμενος τοὺς πρώην βασιλεύσαντας Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς Ἰσαύρους, ὧν καὶ τὴν αἵρεσιν ἀνευέωσατο, βουλόμενος ζῆσαι ἔτη πολλὰ ὡς καὶ αὐτοὶ καὶ γενέσθαι περίφημος·

D οὗ τινὸς τὴν βουλὴν ὁ Θεὸς κατήσχυνεν, κόψας τοὺς χρόνους αὐτοῦ.

10. Καὶ δὴ λοιπὸν γεγονότος ἐδδίου τοῦ ἀέρος τῷ χειμῶνι, καὶ τῶν ποταμῶν μὴ ἔχόντων ὕδωρ πολὺ, ἐξῆλθον οἱ Βούλγαροι χιλιάδες ἅ' ὄλοσιδηροὶ· καὶ ἐλθόντες ἕως Ἀρκαδιούπολιν καὶ περάσαντες τὸν Ῥεῖλαν (ποταμὸς δὲ οὕτως ἐστὶν λεγόμενος) ἤβρον λαὸν πολλὸν καὶ ἤχμαλώτευσαν αὐτόν. καὶ πρὸ τοῦ 15 περᾶσαι αὐτοὺς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐγένετο ὑετὸς πολλὸς ἡμέρας ὀκτώ, καὶ ὀγκωθεὶς ὁ ποταμὸς ἐγένετο ὡς θάλασσα. καὶ μὴ

P 410 δυνάμενοι ἀντιπερᾶσαι οἱ Βούλγαροι ἔμειναν ἡμέρας ἑ, κατέχρητες τὴν αἰχμαλωσίαν. καὶ μηνύσαντες τὸν Λέοντα τοῦ βοήθησαι, οὐ προσέσχεν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἐξῆλθεν, οὐδὲ ἄλλους τινας ἀπέστειλεν πρὸς βοήθειαν. καὶ λοιπὸν γενομένης ἐδδίας καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐλαττωθέντος, αὐτοὺς τοὺς αἰχμαλώτους παρεσκευάσθη

3 δὲ ἐψεύσατο?

11 εὐδία P

tyrannice imperium tenebat. cumque iam festa venissent Nataliciorumque solennis, filium suum adhuc pusillum Sannatem nomine, quem falso Constantinum vocari aiebat, corona Augustali donavit; collectisque ex diversis urbibus qui cladis superstites essent manipulis, erogata eis pecunia, faustis acclamationibus votisque Leonem ac Constantinum prosequi iussit, illos imitatus qui nuper imperium gessissent, Leonem et Constantinum Isauros, quorum etiam haeresis instaurator fuit, dum vellet illi, longaevo sibi imperii annos auguratus, ingentem nominis claritatem ambit; cuius tamen deus consilium in angustam coactis ipsius annis confudit.

10. Ceterum sudo hiemis tempestate aëre, hincque adeo fluvialibus aquis subsidentibus; facta Bulgarorum ad triginta millia cataphractorum excursio; venientesque Arcadiopolim, ac superato Rigie (hoc nimirum fluvii nomen) inventam ingentem hominum multitudinem sub iugum miserunt. necdum vero transmissis captivis, ingenti imbrim vi in dies octo sic fluminis aquae intumuerant, ut maris prope vastitatem aequare viderentur. cumque inde permeari non posset, dies quindocim in stativis captivos tenuerunt. rogata illis frustra a Leone auxilia: nam nec animam attendit, nec urbe ipse prodiit, nec qui suppetias irent illos alios misit. iamque adeo facto sereno atque flumine intra alveum compresso, ipsosmet captivos ligna caedere ac pentem struere coegerunt;

πόλιν ξυλὴν καὶ ποιῆσαι γέφυραν, καὶ οὕτως ἐπέρασαν μετὰ τῆς αἰχμαλωσίας ὄντων ὁμοῦ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδιῶν χιλιάδες ἑ'. λαβόντες καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, Ἀρμενιατικὰ στρατολομαλωτάρια καὶ νακοτάπητα ἀνώτερα καὶ ἱματισμὸν πολὺν καὶ χαλκώματα, ἐφόρτωσαν πάντα εἰς τὰς ἀμάξας, καὶ λαβόντες Β πάσας τὰς ἀγέλας αὐτῶν βόας καὶ πρόβυτα εἰσῆλθον εἰς Βουλγαρίαν. καὶ ὁ ἀδίκως βασιλεύσας κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ οὕτε αὐτὸς ἐξῆλθεν τῆς πόλεως πρὸς βοήθειαν τῆς αἰχμαλωσίας οὕτε ἄλλους ἀπέστειλεν.

11. Λοιπὸν οὖν μετὰ ταῦτα ἀγγέλη αὐτῶν λεγόντων ὅτι ὁ Κροῦμος ἐστράτευσεν λαὸν πολὺν συναθροίσας καὶ τοὺς Ἀβάρεις καὶ πάσας τὰς Σκλαβινίας· πρὸς δὲ τούτοις παρασκευάζει διαφόρων ἐλεπόλεων ὄργανά τε καὶ μηχανήματα καὶ μαγγανικὰ παμμεγεθέστατα, τριβόλους καὶ πετροβόλους καὶ χελώνας καὶ ἔψηλθός κλιμακας, σφαιρας τε καὶ μοχλοὺς καὶ ὄργυας, κριοὺς τε καὶ βελοστάσεις, πυρόβολά τε καὶ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βαλίσθαι βέλη καὶ σφενδόνας, πάντα τὰ μηχανήματα κατὰ τῶν ἐπάλλεων πρὸς τὸ ἐλεῖν τὴν πόλιν. ἐπὶ τὸ δυτικὸν δὲ μέρος, φησὶν, τῆς πόλεως κατὰ τοῦ τείχους τῶν Βλαχερινῶν ταῦτα πάντα βούλεται προσαγαγεῖν τὰ μηχανήματα, ἔνθα καὶ ἐτοξεύθη, σταβλίζων βόας χιλιάδας δέκα πρὸς τὸ βαστάζει πάντα τὰ προλεχθέντα ὄργανα, τεθέντα ἐπὶ ἀμαξῶν, ὡς προσέταξεν χιλιάδας ἑ' σιδηροδέοντας. ταῦτα ἀκούσας Λέων, πέμψας τε κατασκόπους καὶ μα-

10 αὐτῶ?

inque hunc modum cum iisdem, ad quinquaginta circiter milia, virorum mulierum ac puerorum, annum transmiserunt; omnemque eorum substantiam, Armeniacas vestes stragulas, grandesque acu pictos tapetes ac vestimentorum multam supellectilem, vasaque aenea, cuncta curribus imposita; omnes denique greges et armenta, bovesque et oves, convexerunt; hacque ditati praeda in Bulgariam intrarunt. nec qui dei indulgentia inique sceptrā moderabatur, aut ipse opem laturus captivis egressus est, aut qui ferrent alios ullos destinavit.

11. Iam igitur perlatus ad Leonem rumor, ingentem Crumum conflare exercitum, Avarisque et Sclabinorum copias omnes adlegisse; ad haec, instrumenta atque machinas tormentaque expugnandis urbibus comparata omnis generis struere, ingentia sane illa; tribulosque seu murices et testudines, altas scalas, globos, vectes, ligones vasaque fossoria, arietes, balistas, ignea iacula, petrarias, scorpiones mittendis iaculis ac fundas; quicquid denique machinarum quatiendis erucundisque turribus ac propugnaculis ad urbis excidium adhiberi queat, ad urbis occidentem partem murosque Blachernarum visum illi adhibere omnia, ubi et telo petitus fuerat. boum decem milia cunctis his convehendis stabulari; curtus ferro vincti inasi fieri, ad quinque milia. Leo hostis apparatu au-

θῶν τὴν ἀλήθειαν, συναθροίσας λαὸν πολλὸν καὶ τεχνίτας ἤρξατο κτίρειν ἕτερον τεῖχος ἕξωθεν τοῦ τεῖχους τῶν Βλαχερνῶν, κήψας καὶ τὴν σοῦδαν πλατεῖαν. καὶ ἀρξάμενος κτίρειν, μήπω τελούς, ἵνα δειξῆι ὁ Θεὸς ὁ διασκεδάζων βουλὰς ἔθνῶν, ἀθετῶν λογισμὸς λαῶν καὶ ἀθετῶν βουλὰς ἀρχόντων, ὅτι οὐκ ἐν τῇ μηχανῇ καὶ τῆς ἰσχῆς αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι δύνανται τι ποιῆσαι, οὐπω τοῦ ἔαρος καταλαβόντος, ὡς φασὶ τινες διασωθέντες τῆς αλχμαλωσίας ἀπὸ Βουλγαρίας, περὶ τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ τοῦ πάσχα ὁ πρῶτος Βουλγαρίας ὁ Κροῦμος, ὁ περιφημος, ὁ τὴν πόλιν ἐλεῖν βουλόμενος,

P 411 τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο ἀοράτως σφαγιασθεὶς· ὃς καὶ ἐξήγαγεν αἱμάτων ὀχρεοῦς διὰ τε τοῦ στόματος καὶ τῶν ῥινῶν καὶ τῶν ἰσθμῶν αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἀπέρρηξεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν κακοῖς.

12. Ἐπαρθεὶς τοίνυν τῷ φρονήματι ὁ Λέων, ὅτι αὐτὸς κατέβαλε τὸν πολέμιον, οὐχὶ Θεός, ἐπεμψεν εἰς πάσας τὰς χώρας σάκρας, ἀναγγέλλων ὅτι ἔδρον τοὺς Βουλγάρους ἐγγὺς ὄντας τῆς πόλεως, καὶ διὰ τῆς φρονήσεως καὶ ἀνδρίας καὶ διὰ τῆς ἀρωγῆς μου τοξεύσας τὸν πρῶτον αὐτῶν πάντας ἀπώλεσα· ὅστις καὶ διὰ τὴν πρόφασιν ταύτην ἀποδνήσκει, φησὶν, ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν. καὶ

B ταῦτα μὲν περὶ τούτου· (13) λέγεται δὲ καὶ φωνὴν οὐρανόθεν ῥαγῆναι αὐθωρόν, τὴν τοῦ ἀθέου βασιλέως καταλύσειν εὐαγγελιζομένην, καὶ πολλοῖς πλέουσι ἀκουστὴν γενέσθαι· ἧς τὸν καιρὸν

5 εὐμηχανία?

dito, missisque exploratoribus ac veritate comperta, ingentibus conductis copiis ac artificum turba, extra Blachernarum murum murum alium aedificare coepit, vallumque latum excisum opposuit. iamque coepto solummodo opere ac necdum peracto, deus, qui dissipat consilia gentium et reprobatur cogitationes populorum reprobaturque consilia principum (Ps. 32 10), ut ostenderet nihil quemquam iuvare ad aliquid praestandum industriam propriam ac potentiam, necdum vere exorto, ut quorundam a Bulgaria captivitate receptorum relatu compertum est, magna scilicet Quinta, Bulgariae princeps, clarissimus Crumus, qui capiendam urbem animo destinaverat, invisibili dei potentia mactatus fati concessit, sanguinis rivos ore naribus auribusque profundens; atque in eum modum animam in malis abruptit.

12. Eo successu animo elatus Leo, ac si ipse, non deus, hostem profligasset, destinatis in omnes urbes ac provincias divalibus literis in haec verba scribit. "Bulgaros offendi iam urbi imminentes, meaque inertia et robore, facta denique impressione, eo telis confosso qui inter eos primus ac princeps erat, omnes internecione delevi; eoque valens inquit "hostis noster occumbit." atque haec hactenus. (13) aiant vocem caelitus missam mox erupisse, impii regis mortis nuntiam, ipsaque non paucis navigantibus auditam; signatoque tempore et hora, cum hora

καὶ τὴν ὥραν ἀπογραφόμενοι (ἦν γὰρ δεκάτη ὥρα τῆς νυκτός) ἐσχάτως εὐρον τὴν ἀλήθειαν.

14. Ὅμως τὸν Μιχαὴλ εἰρκτὴ καὶ δεσμὰ ἔχον· καὶ ἐπεὶ ἐβούλετο αὐτὸν μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστοῦ γέννων ἀνελεῖν, δη-
 5 λοῖ ὁ Μιχαὴλ τοῖς συμβούλοις, μεθ' ὧν ἦν καὶ ὁ τοῦ παλατίου
 παπίας, ὡς εἰ μὴ σπουδάσητε ἐξελεῖν με τῆς φρουράς, πάντας
 ἡμᾶς καταμηνῶ τῷ βασιλεῖ. οἱ δὲ συναχθέντες καὶ φελόνια ὡς C
 ἱερεῖς φορέσαντες, καὶ ἔνδοθεν τὰ ξίφη φοροῦντες, ἐπεὶ τὸ πα-
 λάτιον ἀνεψύχθη καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ναὸν εἰσῆλθεν, αὐτοὶ
 10 εἰσπηδῆσαντες τοῦτον μεληθὸν κατέκοψαν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν
 τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἔχωσαν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ λύουσι τῶν δεσμῶν
 τὸν Μιχαὴλ, καὶ εἰσάγουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ ἀντὶ δεσμοφόρου στεφη-
 φόρου. καὶ ἐπληρώθη τὸ προφητικὸν τὸ "ἐσπέρας ἀδλιοθήσεται
 κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ πρωτὶ ἀγαλλίασις." τὴν τε γαμετὴν αὐτοῦ
 15 ἐν τῇ τῶν Λεσποτῶν μονῇ ἀπαγαγεῖν· Συμβατικῶ δὲ τῷ νιῷ τῷ
 κατὰ τὸ στέμμιον μετονομασθέντι Κωνσταντῖνον, καὶ τοῖς λοι-
 ποῖς, Βασιλεῶ τε καὶ Γρηγορίῳ ἅμα Θεοδοσίῳ, ἐν τῇ Πρώτῃ
 νήσῳ ἀποκείραντες μοναστὰς πεποιήκασιν. ἔνθα καὶ Κωνσταντῖ- D
 νος μετονομασθεὶς Βασίλειος, ἀφωνία συσχεθεὶς μετὰ τὸ τὰ γό-
 20 νιμα τῶν μορίων ἀφαιρεθῆναι, ἐδέετο μὲν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ
 Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκείσε ἀνεστηλωμένου, τὴν ἑαυτοῦ λυθῆ-
 ναι φωνὴν καὶ τὴν γλῶτταν τὸ εὔχον ἀπολαβεῖν. ὄθεν καὶ εἰση-

4 τῶν] τῆς τοῦ P: cf. p. 454 b

15 ἀπάγαγον?

noctis decima ageretur, qui observarunt, sic tandem se rem habuisse invenerunt.

14. Ceterum Michael in carcere ac vinculis tenebatur. quodque Leoni constitutum erat ut statim peractis Christi nataliciorum solenniis illi necem inferret, mandat Michael coniuratis, e quorum numero ipse palatii papias, in haec verba, "nisi quam cito me e carcere liberaveritis, ad unum omnes deferam imperatori." congregati itaque, ac casulas sacerdotum more induti subque illis gladios occultantes, quod apertae fores palatii essent, ingresso in templum imperatore insipientes frustra-
 tim ipsum conciderunt, ac cadaver in Prote insula condiderunt. ipsa que hora solum vinculis Michaellem inter solennia inducant, pro victo infulis coronatum. sicque illud scripturae (Ps. 29 6) impletum est, "ad vesperum demorabitur fletus, et ad matutinum exsultatio." Leonis uxor in monasterium adducta, quod vocant Dominarum: Sybatiium filium, ab inauguratione dictum Constantinum, cum reliquis, Basilio scilicet et Gregorio nec non Theodosio, positis crinibus monachorum ordini addixerunt. ubi et Constantinus Basilius auctus nomine, una cum virilibus etiam vocis usu amisso, deum rogabat ac Gregorium theologum, cuius illic erecta erat effigies, ut soluta voce linguam sonoram reciperet.

κοῦσθη. κατὰ γὰρ τὴν τῶν φώτων πανήγυριν ὄρᾳ τὸν Θεὸν ἐκείνον χαρακτηῖρα, "τὸν κηρὸν" λέγοντα "λαβῶν ἀνάγνωθι." ὁ δὲ ἀδιστάκτως εἰσελθὼν ἀνέγνω λιμπρῶ καὶ καθαρῶ τῆ φωνῆ "πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός." ἔκτοτε οὖν τὴν πατροπαράδοτον αὐτοῦ βδελυξάμενος ἀφρῆσιν τὰς τῶν ἁγίων ιδέας ἐτίμα καὶ περιεπτόσθη. ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

- P 412 **Κ**όσμον ἔτος ςτιδ', τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος ωιδ', Ῥωμαίων Β βασιλεὺς Μιχαὴλ Ἀμοραῖος ὁ Τραυλὸς καὶ εἰκονομάχος ἔτη ἡ' μῆνας θ'. οὗτος Ἐδφροσύνην τὴν Θυγατέρα Κωνσταντίνου τοῦ τυφλωθέντος, τὸν μονήρη βίον προσηκαμένην, εἰς γαμετὴν ἡγ' 10 γετο. ὃς μικρὸν τι τῆς προκατασχούσης κυκίας ὑπεन्दούς, ὅσον τοὺς ἐν εἰρκταῖς καὶ ἐξορίαις ἐλευθερίων καὶ ἄνεσιν ὀνειρωδῶς φαντάζεσθαι, τὸ τοῦ προηγουμένου δυσσεβοῦς ἐπέθαλπε θεοστογῆς φρόνημα· ὁμοίως γὰρ τῷ αὐτῷ περιεπάρη τῆς δεινῆς αἰρέσεως ἀγκίστρῳ ἐξ ἀκροτάτης ἀλογίας καὶ ἀπαιδευσίας. ὄθεν ἐπὶ σελῶ-15 τίου ἔφη "οἱ μὲν πρὸ ἡμῶν ἐρευνησάμενοι τὸν ἐκκλησιαστικὸν
- Θ Θεσμόν τῶν δογμάτων τὸν περὶ αὐτῶν εἰσπραχθήσονται λόγον, εἰ καλῶς ἢ κακῶς ἐθέσπισαν. ἐν ᾧ τὴν ἐκκλησίαν εὐρομεν βαδίζουσαν, ἐν τούτῳ καὶ διαφυλάττειν προκρίνομεν. τὸ γὰρ τιμᾶν τὰς εἰκόνας καὶ μὴ τιμᾶν ἀδιάφορον ἔστω κατὰ τὸ αὐτό." κατὰ τὸν 20

4 τὴν] αὐτὴν P

unde etiam exauditus est. die enim festo luminum videt divinam illam cera fusam imaginem ita affantem, "surge, lege." in quae verba, omni semota dubitatione, clara limpidaque voce ingressus legit, "iterum Iesus meus." exinde itaque quam a maioribus hauserat, execratus haeresiam, sanctorum imagines colebat ac amplexabatur. verum haec postea.

Mundi annus 6314, divinae incarnationis annus 814; Romanorum imperator Michael Balbus, iconomachus, annos 8, menses 9. hic Euphrosynam, Constantini eius qui matris imperio caecatus fuit filiam, sancimonialis institutum professam uxorem duxit. parum aliquid de malitia, quae ante obtinuerat, remittens (hactenus scilicet, ut qui classi ergastulis vel exilio relegati erant, velut visu nocturno ac insomnio libertatem factamque aliquam remissionem ac indutias animo cogitarent) impij decessoris sui deo exosum sensum opinionemque subocculte fovebat. nam et ipse ex summo stupore ac inscitia pari nequissimae haeresis uno adactus est. unde solenni conventu habito, "qui ante nos" inquit "ecclesiasticorum dogmatum scita scrutati sunt, ex illis exigenda ratio est, num bene an male sanxerint. nos autem, in quo ecclesiam ambulantes invenimus, in eo et servare potius ducimus. colere enim aut non colere imagines perinde indifferens sit ac cuique liberum." ne tempore

καιρὸν τοῦτον τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατεῖχεν Ἀντώνιος ὁ τοῦ Συλαίου, τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκότων ἀλλότριος.

2. Ἐπὶ τούτοις στέφει Μιχαὴλ Θεόφιλον τὸν ἐξ Εὐφροσύνης υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. Θωμᾶς δὲ ὁ ἀντίρτης 5 ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν ἀπάρας, λαὸν τε καὶ ἀγροτώδη καὶ ἐπίμικτον ἐπισυρόμενος, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησεν, τῆς βασιλείας παρ' ἄξιαν ἐφιμέμενος. Ῥωμαῖος γὰρ ὢν καὶ ἀφανῆς πρὸς Συρίαν ἀφίκετο, καὶ Κωνσταντῖνον ἑαυτὸν μετονομάσας υἱὸν Εἰρήνης τῆς βασιλείσσης ἔλεγεν· κἀντεῦθεν πολλοὺς ἀπατήσας βαρβάρων τε 10 καὶ Ῥωμαίους, καὶ πλῆθος ἄπειρον συναθροίσας, μεγαλαυχῶν τῷ πλῆθει ἐπήει τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ταύτην ἐπὶ τρεῖς χρόνους πορδήσας, ἐπεὶ τὰς ναῦς αὐτοῦ εἶδεν πυρὶ καυθεῖσας καὶ τοὺς λογάδας τῶν πολεμίων ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀπολωλότας, ἀμηχανίᾳ ληφθεὶς, τὴν πόλιν καταλιπὼν ἐπὶ τὴν Θράκην χωρεῖ, ταύ- P 413 15 τὴν ληϊζόμενος. ὁ δὲ Μιχαὴλ τῆς πόλεως ἐξελθὼν μετὰ πλείστης δυνάμεως πρὸς αὐτὸν ἐξώρμησε, καὶ δὴ πυρακαθίσας βραχὺν τινα καιρὸν τοῦτον ἀμογητὶ ἐχειρώσατο· ἀκρωτηριάσας τε αὐτὸν χεῖρας καὶ πόδας, ἔτα καὶ ἀνασκολοπίσας, κατέπαιψε τὸν ἐν τρισὶ χρό- νοις ἐμφύλιον γενόμενον πόλεμον.

20 3. Ἐν τούτοις τοῦ Μιχαὴλ ἐνασχολουμένου Κρήτη καὶ Σικελία καὶ αἱ Κυκλάδες νῆσοι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐξ Ἀφρικῶν τε καὶ Ἀράβων περιηρέθησαν, λαβόντος ἀρχὴν ἄρι πρῶτον διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας καὶ τὴν τῶν κρατούντων δυσσέβειαν.

1 τὸν om P

summi sacerdotii arcem tenebat Antonius Sylael, qui a sacrarum imaginum cultu abhorrebat.

2. Interea Theophilum filium suum ex Euphrosyna augustali corona donat in magna ecclesia. Thomas vero arrepta tyrannide ex Orientalibus partibus profectus, confusaneae commixtaeque turbae exercitu fretus, adversus Byzantium cum exercitu venit; immerito sane imperii desiderio ebrius. Romanus enim cum esset et homo obscurus, in Syriam profectus erat, inditoeque sibi Constantini nomine Ireneae Augustae filium sese dicitabat; qua fraude multos barbaros Romanosque decepit. innumera itaque collecta multitudine, eaque glorians, Cpolim invadit atque annos tres expugnat ac diripit. at ubi suam classem igni succensam fortissimosque suorum a civibus interfectos vidit, consilii inops, relicta urbe, praedas agens in Thraciam concedit. Michael vero urbe egressus cum ingentibus copiis in eum eduxit, atque ad breve tempus obsidens nullo negotio in potestatem redegit; praecisisque manibus atque pedibus, ac tum palo affigens, civile trium annorum bellum consopivit.

3. Inter hos tumultus, hisceque curis distento Michaelae, Creta Sicilia et Cyclades ab imperio Romano ab Afris et Arabibus rescissae sunt, cum iam ex populi peccatis ac principum impietate defectio ha-

B τῶν δὲ πραγμάτων οὕτως ἐχόντων προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς Εἰρηναῖον τὸν μάγιστρον, καὶ φησὶ πρὸς αὐτόν "συχχαίρω σοι, μάγιστρε, ὅτι ἡ Σικελία ἐμουλτευσεν." ὁ δὲ ἔφη "τοῦτο ξένον χαρῆς ἐστί, δέσποτα." καὶ στραφεὶς πρὸς τινὰ τῶν μεγάλων ἔφη

ἀρχὴ κακῶν γέ πεσεῖται τῇ χθονί,
 ὅταν κατάρξῃ τῆς Βαβυλῶνος δράκων
 δύσγλωσσος ἄρδην καὶ φιλόχρυσος λίαν.

(4) ὁ γὰρ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγὸς Ἀπόχατ τῷ τῆς Κρήτης ἀκρωτηρίῳ προσέβαλε καὶ προσωρμίσθη τῷ Χάρακι, ὄρισας τὸν ἕν' αὐτὸν λαὸν καταλιπεῖν τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὴν χώραν ληΐσθαι. τοῦ δὲ ¹⁰

C στρατοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν ἀποκινήσαντος προστάξας τὰς ναῦς αὐτῶν ἐπυρρόλησεν. καταγογγυζόντων δὲ αὐτῶν περὶ τούτου ἔφη πρὸς αὐτοὺς ὅτι τῇ προτεροῖα κατεγογγύζετέ με, ὦ ἄνδρες, ζητοῦντες χώραν εἰς κατοικίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἤγαγον ὑμᾶς ἐνταυθοί, ἐν ᾧ γάλακτος καὶ μέλιτος ἔστιν ἀπορροῶς. ¹⁵ δὲ ἀντίειπον αὐτῷ "καὶ ποῦ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν εὐρήσομεν;" ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς "ἴστε ὅτι αἰχμαλωσίαν πλείστην ἐσωτοῖς ἠνέγκατε· ἐκ ταύτης οὖν γυναῖκας ὑμῖν ἀρμόσασθε." καὶ ἤρρεσεν αὐτοῖς τοῦτο, καὶ χάρακα περιέθεντο πρὸς δρυρῶματα·

D ἀφ' οὗ ὁ τόπος Χάραξ μέχρι τῆς δεῦρο προσονομάζεται. ²⁰ μεταστῆς δὲ τις μετέπειτα τῇ νήσῳ προσφοιτήσας ἔφη αὐτοῖς ὅτι εἰπερ ἐθέλοιτε καταδυναστεῦσαι τῆς νήσου, ἀκολουθήσατέ μοι, καὶ ὅπου

19 καὶ σκώλωφ πεκνός, χάρακα P

buisset exordium. sic autem se rebus habentibus, accersito imperator Irenaeo magistro, ait illi "congratuler tibi, magister, quod Sicilia rebellavit." ad quem ille "procul est, domine, ut gratulandum sit eo nomine;" conversusque ad quendam procerum ait

hoc initium malorum telluri accidit,
 rerum potietur cum Babylonius draco,
 linguae impeditae et auri sitientissimus.

(4) Agarenorum enim dux Aponchat, ad Cretae promontorium, cui Charax nomen, appulsa classe castra posuit, iubens ut relictiis navibus, quos duxerat milites, omnes regionem praedatum direptisque irent. copiis autem in praedas effusis eorum naves succendi iussit. cuius rei causa murmurantibus, ait "vos ipsi nudinstertius, o viri, murmurantes coloniam ducere quaerebatis. in eam rem vos ego huc loci adduxi, ubi tellus lacte ac melle fluit." at illi "ubinam vero liberos nostros uxoresque inveniemus?" quibus ille "scitis plurima vos spolia ac captivos tulisse. ex illis mulieres in sponsas vobis adiungite." placuit omnibus consilium; crebroque circumquaque vallo locum manerunt: χάρακα Graeci dicunt. ex quo factum est ut et locus hactenus Charax nominetur. postea vero monachus quidam in insulam devectus infit illis "siquidem hoc vobis constitutum est, sicque animis sedet et plene insula potiamini, mihi vos adiungimini comites, ac mihi locum ex-

ἂν στοχασάμενος παραδείξω ὑμῖν ἐπιτηδειότητα κτίσεως, ἐκείσε
 πόλιν οἰκοδομήσατε, δι' ἧς τῆς νήσου ἔξουσιάζητε. καὶ ἀπήγα-
 γεν αὐτοὺς εἰς τόπον καλούμενον Χάνδακα, ἐν ᾧ ἡ πόλις τούτων
 καθίδρυσται, καὶ ταύτην κυκλόθεν ἐτάφρυσαν. καὶ ἐννεήκοια
 5 πόλεις κρατήσαντες ἠνδραποδίσαντο, μιᾶς μονῆς μὴ ἄλωθεις
 ἀλλ' ἡ λόγῳ ἀπολιορκήτου μενύσης, τῶν οἰκητόρων αὐτῆς σὺν
 ἐλευθερίᾳ ποιεῖν τὰ Χριστιανῶν συγκεχωρημένων· οἱ μέχρι τοῦ
 νῦν ὑπολόγιοι κέκληνται. καὶ δὴ ἂν ὑπὸ Ἀγαρηῶν κατεκράτηντο P 414
 αἱ νῆσοι, εἰ μὴ Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς Κρατερῶ τῶ τῶν Κυβερραιω-
 10 τῶν στρατηγῶ ἐνετελίματο πύσας τὰς ὑπ' αὐτῶ ναῦς ἐτοιμάσαι καὶ
 ἀπαῖραι εἰς Κρήτην· ὃς σὺν διακοσίαις ναυσὶ παραγενόμενος αὐτὰς
 ἤλευθέρωσε, καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ ἀπάρας τῶν ἐκείσε Ἀγαρηῶν πάν-
 των κατεκυρίευσεν, καὶ ἀναιρήσειν βεβούλετο, εἰ μὴ τινες τοῦ
 λαοῦ κακῶς φρονοῦντες τοῦτο ἐκώλυσαν, εἰρηκότες ὡς οὐδαμῶς
 15 ἐν νυκτὶ οὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς ἀντιτάξοιντο, τῶ δὲ πρῶτ' ἀτάσχαται
 αὐτοῦς. καὶ δὴ φρεναπατηθέντες τοῖς τούτων λόγοις πρὸς τὰς
 σπηγαὺς αὐτῶν ἐπανέλυσαν, μηδμιῶς τῆς σωτηρίας αὐτῶν πεφρον- B
 τικότες. τῆς δὲ νυκτὸς ἐπελθόντες οἱ ἔχθροὶ σιδήρειον ὕπνον
 τούτοις πᾶσιν ἐπήγαγον, μόνου τοῦ στρατηγοῦ αὐτῶν ἐμπορικῶ
 20 ἐπιβύστος πλοῖον καὶ ἀποπλεύσαντος. ὅπερ μαθὼν ὁ τῶν Ἀγαρη-
 ῶν ἀρχηγὸς δυνὸν ὀκλύσιν ἐπεβίβασε καὶ κατεδίωξεν ὄπισθεν, καὶ
 πρὸς τὴν νῆσον τὴν Κω τοῦτον κατέσχευεν, καὶ ἐν αὐτῇ τοῦτον ἀνε-
 σκολόπισεν. εἶτα ὁ Ὀρύφας τὸ ἐπώνυμον προστάξει βασιλέως

struendae urbis commodum monstravero, ibi aedificate, unde imperium
 vestrum tota late insula proferatis." duxit itaque in locum Chandax
 nomine, ubi eorum sita civitas est, eamque vallo undique munierunt;
 captisque nonaginta urbibus, in servitutem omnes addixerunt, una dun-
 taxat non expugnata atque direpta, quae accepta fide, deditione facta,
 ritu Christiano vivendi liberam facultatem accepit. hactenus Graeca
 voce ὑπολόγιοι audiunt, ac si dicas spontanea deditione in fidem ac-
 cepti. ac sane Agarenorum dicionis mansissent insulae, nisi Michael
 Cratero Cibyrrhaeotarum duci iussisset ut omni instructa classe in Cre-
 tam vela daret. ducentarum igitur navium classe invecus eas vendica-
 vit; Cretamque profectus, omnium in ea Agarenorum potitus, hostes
 neci dare constituerat, nisi militum quidam haud sano satis consilio in-
 tercessissent; qui dicerent nullam eos noctu impressionem facturos: mane
 tenendos ac capiendos fore. horum itaque dementati sermonibus, suae
 salutis neglecta cura, in tabernacula sese receperunt. nocte autem ir-
 ruentes hostium cunei illis omnibus ferreum somnum immiserunt. solus
 eorum dux Craterus mercatorio usus navigio fuga salutem tentavit. id
 vero ut comperit Agarenorum dux, imposita duobus ratibus militum
 manu fugacem insequi iussit. hi porro in Co insula eum assecuti, in
 cruceem agentes, e vivis sustulerunt. post haec Oryphas (hoc viro no-

συναθροίζει ναυτικὸν στρατολόγημα· οἷς ἀνὰ τεσσαράκοντα χρο-
σίου ἐπιδοῦς π, ὀλίκοι τε ἐπιβάντες καὶ ἐπὶ Κρήτης στρατεύσαν-
τες ἄπρακτοι ἐκ τοῦ πολέμου ὑπεχώρησαν, οἱ πλείους ἐκέισε κα-
C τασφαγέστες· ὧν καὶ τοὺς ἀπολειφθέντας τεσσαρακονταρίου ὄψι-
μασαν. ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ Κύριλλος ὁ θαυματουργὸς ἐπίσκοπος 5
Γορτύνης ταύτης τῆς νήσου ὑπὲρ Χριστοῦ, ἄμωμον ὡς ἱερεῖον,
ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐσφαγίαστο, οὗ τὸ τίμιον αἷμα μέχρι τῆς
δεῦρο ἀναβλύζον θαύματι ἀπεργάζεται.

Καὶ τοῦτον μὲν οὗτος εἶχε τὸν τρόπον· ὁ δὲ δυσσεβῆς Μι-
χαὴλ ἐκ τῆς δυσουρίας ἀρρωστήσας χαλεπῶς καὶ τῆς τῶν νεφρῶν 10
ἀλγηδόνας κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ ζῆν. τὸ δὲ δύστηνον αὐτοῦ σῶμα
ἀποκομισθὲν ἀπέθετο ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· Θεόφιλος
D δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς Εὐφροσύνης τῆς βασιλείας
ἐκράτησεν.

Κόσμον ἔτος 574, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος 604, Ῥωμαίων 15
βασιλεὺς Θεόφιλος ὁ υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ, εἰκονομάχος,
P 415 ἔτη 18. τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης βουλευθείσης δοῦναι
αὐτῷ γυναικα, ἄγει κόρας διαφόρους ἀσυχρότους τῷ κάλλει, μεθ' 3
ὧν μία τις ἐξ αὐτῶν κόρη ὠρμιστάτη ὑπῆρχεν Εἰκασία λεγομένη
καὶ ἔτερα Θεοδώρα ὀνομαζομένη. τούτῳ δοῦσα ἡ μήτηρ χρυσοῦν 20
μῆλον εἶπεν δοῦναι τῇ ἀρεσίῳ αὐτῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόφιλος

12 ἀπετίθετο?
Combes.

13 Scylitzes et Cedrenus melius μητροῦς.

men) imperatoris iussu, navali coacto exercitu, in singulos quadraginta aureos distribuit, atque navibus imponit; profectique Cretam re infecta reversi sunt; plerique etiam illic desiderati, qui et Quadragenarii dicti sunt. in ea insula Cyrillus Gortynae eius insulae civitatis episcopus, vir miraculorum patror, velut immaculata hostia pro Christo ab Agarenis immolatus est; cuius pretiosus sanguis hactenus ebulliens miracula facit.

Ac sic quidem ille. impius autem Michael urinae difficultate graviter aegrotans renunquique doloribus excruciatu male vitam finivit. eius miserum funus elatum in sanctorum apostolorum aede conditum est, Theophilus vero eius filius cum matre Euphrosyna imperio potitus.

Mundi annus 6323, divinae incarnationis 823, Romanorum imperator Theophilus Michaelis Balbi filius iconomachus, annos 12. eius mater Euphrosyna volens ei coniugem iungere, plures incomparabili venustate cogit virgines. erat inter illas una quaedam formosissima Icasia nomine, aliaque nomine Theodora. mater aureum malum cum dedisset, dare iussit cuius illi magis forma placuisset. Theophilus Icasiae pal-

τῷ κάλλει τῆς Εἰκασίας ἐκπλαγεὶς ἔφη ὡς ἄρα διὰ γυναικὸς ἐρρή-
 τὰ φαῦλα. ἢ δὲ μετ' αἰδοῦς πῶς ἀντέφησεν “ἀλλὰ καὶ διὰ γυ-
 ναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα.” ὁ δὲ τῷ λόγῳ τὴν καρδίαν πληγεὶς
 ταύτην μὲν εἶασεν, Θεοδώρα δὲ τὸ μῆλον ἀπέδωκεν, οὕση ἐκ
 5 Παφλαγονίας. καὶ στέφονται ἀμφότεροι ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Β
 Στεφάνου ὑπὸ Ἀντωνίου πατριάρχου τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, κακεῖ-
 θεν ἔρχεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος χρήμασι
 πολλοῖς τὸν τε πατριάρχη καὶ τὸν κλῆρον ἕμα τῇ συγκλήτῳ. καὶ
 ἢ μὲν Εἰκασία τῆς βασιλείας ἀποτυχοῦσα μονὴν κατεσκεύασεν, εἰς
 10 ἦν καὶ ἀποκειραμένη φιλοσόφῳ βίῳ καὶ Θεῷ ἀρέσκοντι διετέλεσε
 μέχρι τελευτῆς αὐτῆς, πολλὰ ἴδια συγγράμματα αὐτῆς καταλι-
 ποῦσα· ἢ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ Εὐφροσύνη ἑκουσίως κατε-
 θοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν ἠσώχασεν.

2. Ἰππικοῦ δὲ γενομένου ἄγεται τὸ πολυκάνδηλον τὸ ἐν τῇ C
 15 σφαγῇ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ξίφει διακοπέν, καὶ ὑποδείκνυσιν
 αὐτὸ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ ἐν τῷ καθίσματι, καὶ φησὶν ὡς εἰς ναὸν
 κυρίου τετολημῆκίας ποιήσασθαι τὴν ἀναίρεισιν, τῇ δ' ἄληθειᾷ
 ὡς τὸν συναρρεσιώτην αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα εἰς ἀσέβειαν ἀποκτεί-
 ναντας. εἶχετο γὰρ ὁ ἀλιτήριος τῆς ἐκείνου Θεοστογούς αἰρέσεως,
 20 τῶν τε ἁγίων εἰκόνων τὰς μὲν κατασπῶν τὰς δὲ ἀνορούτων, καὶ
 τοῦς ἐπ' εὐλαβείᾳ μοναχοὺς ἔξορίζων καὶ αἰκίζόμενος.

3. Τῷ β' τούτου ἔτι προσέφυγε Θεόφοβος ὁ Πέρσης Ῥω- D
 μαίοις, ἕμα τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ Περσῶν χιλιάδας ἰδ', οὗς καὶ

chritudinem stupens “a muliere” ait “emanarunt mala.” cui illa subve-
 recunde “sed et res meliores e muliere exuberant.” ille responso atto-
 nitus atque offensus, ea dimissa, malum aureum Theodoraē dedit ex
 Paphlagonum gente. ambo coronati ab Antonio patriarcha in sancti
 Stephani oratorio in die pentecostes. inde facto processu ad magnam
 ecclesiam, ingenti largitione patriarcham et clerum senatumque donavit.
 ac quidem Icasia, imperii spe frustrata, monasterium exstruit; inque eo
 coma posita, vita ex virtutis ratione instituta ac deo placita, adusque
 vitae finem perseveravit, multis proprii ingenii monumentis relictis.
 Euphrosyna autem imperatoris mater ipsa sponte a palatio discedens in
 monasterio Gastria vitam privato cultu egit.

2. Cum Circenses agerentur, profertur multitudini candelabrum,
 quod in caede Leonis Armeni fuerat gladio discissum. ostendit Theo-
 philus in sedilis loco universo senatui, ac velut qui in templo domini
 caedem perpetrassent, in eos iubet animadverti, re vera autem velut qui
 eiusdem secum haeresis socium parique laborantem impietate sustulisse-
 rent. adhaerebat enim miser deo exosae illius haeresi; qui sanctorum
 imagines alias detraheret, alias effoderet, atque monachos pietate illu-
 stres exsilio multaret ac verberibus aliisque cruciamentis dehonestaret.

3. Theophili anno secundo Theophobus Persa una cum patre ac
 Persarum quatuordecim milibus ad Romanos transfugit; quibus per tur-

διένειμεν ἐν τοῖς θέμασι κατασκηνώσας καὶ τούρμας ἀποκαταστή-
 σας. αὐτὸν δὲ τὸν Θεόφωβον εἰς ἀδελφὴν Θεοδώρας Ἀδύουστῃς
 γαμβρὸν ἐποίησατο τρόπῳ τοιῷδε. τοῖς Πέρσαις ἔθος ἦν ἐκ
 βασιλικῆς ὑπέχειν ἀνάρρησιν· ὄθεν τοῖς ἀλλεπαλλήλοις πολέ-
 μοις τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης, καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ γεγονόσι,⁵
 ἔγνωσαν ὡς ἐκ τῆς βασιλικῆς συγγενείας τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων τῆς
 προσερρύθησαν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἄσπαστὸν ἔλογίσαντο τῆς οἰκίας
 χώρας ἀπυναστεῦσαι καὶ προσχωρῆσαι τῇ Ῥωμαίδι διὰ τὸν Θε-
 φ^{P 416} φωβον, ὅπως τοῦ κατὰ γένους ἀρχηγοῦ ἐπιτεύξοιντο, καὶ μάλιστα
 διὰ καὶ ὁ Περσῶν ἀρχηγὸς Βαβὲκ ἀποστάσει τῇ πρὸς τὸν ἀμφο-¹⁰
 μουμῆν ἐπὶ πέντε ἔτεσιν ἐκεκορῦφωτο. ὢν ἀναμεταξὺ πόλεμοι
 συμβεβηκότες, ἠτήθηθεις ὁ Βαβὲκ εἰσῆμι οὖν χιλιάσιν ζ' πρὸς τὴν
 Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, τὸν Θεοφώβου πατέρα κατὰ τὴν πόλιν
 Σινώπῃ ἀνερευνῶν· ὃν ὁ Βαβὲκ κατελιθώως, ἐγγύας τε παρὰ βα-
 σιλικῶς δεξάμενος, τὸν ὑπ' αὐτῷ λαὸν καὶ ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ ἰπῆ-¹⁵
 κων τέθεικεν. ἄλλως δέ φασιν διὰ τοῦ Θεοφώβου πατὴρ εἰσῆμι
 τῷ Βυζαντίῳ πενόμενος, καὶ τινι γυναικὶ κατὰ μισθαργίαν κατη-
 B λέειν λαχούση προσκεκόλληται· ὅς τῷ πρὸς αὐτὴν ἔρωτι ἀλόος
 πρὸς ἡδονὴν συμβιβάζεται· ἔξ οὗ συνειληφνῶς ἄρρενα ἐκατέτακε.
 οἱ οὖν Πέρσαι ἀστρονομία καὶ μαντεία ἠκριβωμένοι ἔγνωσαν τοῖς²⁰
 Περσῶν βασιλικῶς συγγενῇ τινὰ ἐν Βύζαντι διάγειν. ἐντεῦθεν

9 γένος?
 Βύζαντος?

14 Σινώπης?

19 καὶδα τέτοιον?

21 ἐστὶ

mas divisio in thematibus habitationes assignavit: ipsum vero Theophobum Theodorae Augustae sorori nuptiis copulans, ea sibi ratione levium fecit. Persarum moribus ea lex obtinebat ut ex stirpe regia designarent qui apud illos rerum essent potituri. cum itaque continuis bellis excisa defecisset stirps regia inque his angustiis Persae versarentur, in mentem venit quosdam regii sanguinis ad imperatorem Romanum transfugisse. quocirca necesse putaverunt, relicta patria, ut ad Romanae ditionis loca proficiscerentur, Theophobi causa, quo ex gente sua ducem eis nancisci liceret. ac vel maxime, quod et Persarum dux Babec, cum annos quinque defectione ab amermume exaltatus esset, bellorum interim praeliorumque incerto superatus, Theophobi patrem Sinope quaesiturus, cum septem milium cohorte ad Romanos accesserat. hunc Babec cum invenisset, atque ab imperatore securitatis fidem accepisset, eam cui praeerat militum manum seque ipsum imperatori subiecit. sunt qui aliter referant, Theophobi patrem egenum hominem Byzantium venisse, ac cuidam mulieri sub mercede cauponaria merenti adhaesisse. eius vero captum amore veneros cum illa amplexus habuisset; ex quo mulier cum concepisset, masculinum peperisset. Persae itaque astronomia ac vicinali solertia exercitissimos Persarum regis officio quendam Byzantii versari cognovisse; tumque ad imperatorem ingressos

πρὸς τὸν βασιλέα εἰσελθόντες τοῦτον περὶ οὗ ἦλθον ἐρηνήσασθαι ἤξίωσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτο ἀκηκῶς καὶ ἐρηνησάμενος περὶ τούτου οὐδὲν ἤρυσεν. ἐν ὑστέρω δὲ τὸ γύναιον εὐρηκότες μεθ' οὗ τὴν ἀναστροφὴν ὁ Πέρσης ἐπεποίητο Βαβέκ, ἕμαθον ὡς ἐκεῖνος μὲν τετελεύτηκεν, ὁ δὲ ἐκ τούτου προενηνεγμένος κατὰ συζυγίαν παῖς ἔτι περιέσται· ὃν καὶ τούτῳ ἐπεδείκνον δωδεκαετῆ τυγχάνοντα. τοῦτον ὁ βασιλεὺς προσλαβόμενος ἀνέτρεφεν ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ τοὺς Πέρσας ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς κώδιξις ἀνεγράψατο.

4. Ὁ τοίνυν βασιλεὺς Θεόφιλος φιλόκοσμος ὢν κατασκευάζει ἕξ ἀρχῆς τὸ Πενταπύργιον, καὶ τὰ δύο μέγιστα ὄργανα ὀλόχρυσα μετὰ διαφόρων λίθων, καὶ δένδρον χρύσειον, ἐν ᾧ στρουθοὶ ἐφειζόμενοι διὰ μηχανῆς τινὸς μουσικῶς ἐκελάδουν, τοῦ πνεύματος διὰ κρυφίων πύρων εἰσπεμπομένου. (5) ἐκαινούργησε δὲ καὶ τὰς βασιλικὰς στολάς, τοὺς τε λώρους καὶ τὰ λοιπά, D πάντα χρυσοῦφανα κατασκευάσας. καὶ τὰ τῆς πόλεως τεύχη χθαμαλὰ ὄντα ἀνέψωσε. δικαιοσύνην τε κοσμικὴν προσποιούμενος ὁ τὴν πλίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν πλέον ὑπὲρ τοὺς πρώην βασιλεύσαντας ἀδικήσας, προσελθούσης αὐτῷ γυναικὸς χήρας ἐν Βλαχέρναις (ἕθος γὰρ αὐτῷ ἐκεῖσε ἀπέρχεσθαι) καὶ βοησούσης ὡς ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ τῆς Ἀγούστης ἀδελφοῦ Πιερωνᾶ δρουγαρίου τῆς βίβλας ὄντος (ὑψοῖ γὰρ τὰ ἑαυτοῦ οἰκήματα, τὰ δὲ ἕμα ἰσοκτεῖ καὶ εἰς τὸ μηδὲν εἶναι ποιεῖ ὡς αἵτε χήρας καταπεφρονημένης), παρενθὺ ἀποστέλλει ἰδεῖν τὴν ἀλήθειαν, εἰ οὕτως ἔχει·

eum, cuius causa iter susceperant, diligenter quaerendum rogasse. imperatorem, cum audisset deque homine sedulo sciscitatus esset, nihil operae fecisse. postea tamen inventa muliere, cum qua Babec Persa versatus fuerat, didicisse illum quidem iam vivis excessisse, quem autem ex illis amplexibus filium sustulerant, adhuc superstitem esse, ac duodennem ipsi ostendisse; eumque assumptum imperatorem in aula educasse, inque militares numeros Persas retulisse.

4. Theophilus itaque imperator, cum rerum elegantia ornatuque ac sumptu delectaretur, Pentapyrgium ex integro fabricatus est, duoque maxima organa auro solida diversis interstincta lapillis, arborem quoque auream, insidentibus in ea aviculis ac machina quadam, immissis occultis meatibus spiritu, musicis cantillantibus. (5) regia quoque paludamenta loraque instauravit ac reliqua, auro cuncta contextens. urbis quoque muros, qui humiliores essent, in maiorem altitudinem extulit. humani iuris tenacem praeferabat, qui cunctis retro decessoribus fidem ac pietatem gravius laesit. accedens ad eum vidua quaedam, ad Blachernas ex more procedentem, cum iniuriam, qua a Petrona Augustae fratre excubiarum drungario afficiebatur, conclamasset, exaltare illum suas aedes, illiusque aedibus lumen adimere, ac nullius illi frugis facere, ea scilicet ratione quod vidua despiciabilis esset, mittit statim explora-

P 417 καὶ βεβαιωθεὶς ὡς ἀλήθειαν ἡ γυνὴ λέγει, ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ ἐκδέσας τὸν δρουγγάριον τύπτει σφοδρῶς, καὶ τὰ εἰρημένα οἰκήματα αὐτοῦ ἐξεδάφισας τῇ χήρᾳ δίδωσι. καὶ πλοίου ποτὲ διὰ τοῦ Βουκολέοντος διερχομένου, ἐρωτήσας τίνος ἂν εἴη τοῦτο, καὶ μαδὼν ὡς τῆς δεσποίνης ἐστίν, "οἶμοι" ἔφη "φανερωθέντος ναυκλήρου, ἐπέπερ τοῦτο τῆς ἐμῆς συμβίβου ἐστίν." καὶ ἀποστείλας αὐτῶς τοῖς ἀγωγίμοις τὴν ναῦν ἐπέκρησεν.

6. Ἡ δὲ τοῦ Θεοφίλου μήτηρ Εὐφροσύνη ἐν τῇ ἰδίᾳ μοσῇ τὸν Γαστρίων οἶκον ἑαυτῆς ὄντα, ὃν ἐξωνήσατο παρὰ Νικήτη πατρικίου καὶ μοναστήριον γυναικείον ἐποίησεν, ἐπονομάσασα ¹⁰ Β Γαστρία, μονάζουσα ἦν. τὰς τῆς Θεοδώρας θυγατέρας μετακαλουμένη (πέντε δὲ ἦσαν, ἧ τε Θέκλα καὶ Ἄννα Ἀναστασία τε, Μαρία καὶ Πουλχερία) ἐν πίσῃ εὐσεβείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου καὶ τῇ προσκυνήσει τῶν ἁγίων εἰκόνων νοουθετοῦσα οὐκ ἐπαύετο. τοῦτο τὸν Θεόφιλον οὐκ ἔλαθεν, ἀλλὰ προσκαλούμενος τὰς θυγατέρας ¹⁵ αὐτοῦ πάντα ἠρώτα. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι τὰς πεύσεις τοῦτου, ἀγαθὰ φρονοῦσαι, ὡπερ τινὰς λαβὰς ἐρρωμένως παρέτρεχον· ἡ δὲ Πουλχερία, ἄτε δὴ καὶ ἡλικία καὶ νῦν νηπιούουσα, τὰς τε φιλοφροσύνας ἔλεγε καὶ τὸ πλήθος τῶν ὀπωρῶν, συναπηροῦσθαι δὲ καὶ ²⁰ τῆς τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκυνήσεως, οὕτω δὲ οὐ πολλὰ φρονοῦσα καὶ λέγουσα ὡς νινία πολλὰ εἶναι αὐτῇ κατὰ τὸ κιβώτιον, καὶ ταῦτα τῇ κεφαλῇ τε καὶ τῷ προσώπῳ ἡμῶν ἐπιτίθει μετὰ

11 aut ἦν omittendum aut δὲ post τὰς addendum

turos num se ita res haberet. certiorque factus iure merito feminam expostulare, media ipsa via nudatum acriter iubet dorso vulpulari, sedesque solo aequatas in viduae ius cedere. transeunte quandoque navi per Bucoleonem, percontatur cuiusnam esset; auditoque esse Augustae "vae mihi" inquit, "qui sim effectus nauclerus, siquidem illa navis peris est;" mittensque navim cum mercibus igni absumpsit.

6. Theophili mater Euphrosyna in suo Gastriorum monasterio (quae eius aedes essent, coemptae a Niceta patricio, ac quas illa feminarum monasterium fecerat, dictum Gastria) sanctimonialis erat; filiasque Theodora accersens (quinque enim illa susceperat, Theclam Annam Anastasiam Mariam et Pulcheriam) in omni pietate et disciplina domi nec non cultu sacrarum imaginum erudire non cessabat. neque res Theophilum latuit. illas enim accersens cuncta ex eis sciscitabatur. ac quidem reliquae saniori mente ac consilio, quicquid ille interrogabat, voluit ansas ac capiendi lenocinia quaedam constanter declinabant: Pulcheria autem, quippe tum aetate tum sensu parvula, quam blande ab illa exciperentur, ac fructuum copiam refarebat, una quoque venerabilium imaginum adorationem memorans, sic nimirum, haud firmiore sane iudicio, locuta, multas eam in arca puppas habere, hasque post occidit illarum

τὰ φιλήματα. ταῦτα τὸν βασιλέα εἰς μανίαν ἤγεν· μηδὲν δὲ δρῶσαι δυνάμενος αὐτῇ, μόνην ἀπέτεμεν τὴν πρὸς τὴν μᾶμμη τῶν τούτου θυγατέρων ἀφίξιν.

7. Τούτοις ἀδελφὰ καὶ τῇ βασιλίδι Θεοδώρα συμβέβηκεν. 5 ὁπῆρχέ τι τῷ βασιλεῖ παρακεκομμένον ἀνδράριον, τῷ Ὀμηρικῷ Θερασίτῃ διενηροχὸς κατ' οὐδέν (Δένδερικς ὄνομα τούτῳ), ἄσημά τε φθειγγόμενον καὶ γέλωτας κινεῖν καὶ θυμηδίας ἔνεκεν τοῖς βασιλείοις ἐνδαισιώμενον. οὗτος γοῦν εἰσπηδήσας ποτὲ κατὰ τὸν τῆς D Ἀγούστης κοιτανίσκον κατέλαβεν αὐτὴν θείας εἰκόνας ἐμπεριει- 10 λημμένην καὶ τοῖς ἑαυτῆς ὄμμασι μετὰ σπουδῆς προσαγοῦσης. ταύτας ὑπ' ὕψιν ἰδὼν οὗτος ὁ παραπαίων τί τε εἶεν ἐπυθάνετο, καὶ πλησιέστερον διέβαινε· ἢ δὲ "τὰ κακά μου" ἔφησεν οὕτως "νιῖα, καὶ ἀγαπῶ ταῦτα πολλά." κατὰ τὴν τράπεζαν θηγκαυτο εἰσιπῆτο ὁ βασιλεὺς, καὶ δὴ πρὸς αὐτὸν ἐδθὺς διαβάντα εἶρετο 15 αὐτὸν ὅποι ποτὲ ἐτύγγανε ὦν. ὁ δὲ παρὰ τὴν μάναν ἔφησεν εἶναι, τὴν Θεοδώραν οὕτω λέγων, καὶ θεάσασθαι ἐν αὐτῇ καλὰ ρινία τοῦ προσκεφαλίου ἔξαιρουσαν. συνῆκεν οὖν ὁ βασιλεὺς, καὶ πλήρης ἀργῆς γεγυνώς, ὡς ἔξανέστη τῆς τραπέζης, πρὸς P 418 αὐτὴν ἀπήμι, ἄλλαις τε πολλαῖς ὕβρεσιν αὐτὴν ἐπαντλῶν καὶ εἰ- 20 δῶλων λάτρην ἀκολάστῳ γλώττῃ ταύτην ἀποκαλῶν· καὶ ἅμα διεζήτει τοὺς λόγους τοῦ παραπαίοντος. ἢ δὲ τέως τὸν θυμὸν κατὰ στέρνων κούσα "οὐ τοῦτό ἐστιν" ἔξ ἐτοίμου ἔλεγεν, "ὦ βασιλεῦ, οὐ τοῦτο, ὡς ὑπέληφας σύ. τὸ δὲ κάτοπτρόν μου ἤμην ἀτενίζουσα μετὰ τῶν θεραπεινίδων, καὶ τὰς ἐκείσε τικτομένας ἰδὼν ὁ

capitū orique admovere. hinc ira oestroque furoris percitus Theophilus, cum nihil ei facere posset, filiabus ea saltem cum avia familiaritate deinceps interdixit.

7. Germanus huic casus contigit etiam Theodorae Augustae. erat imperatori delirus quidam homunculus, Homericus illius Thersitae nihil dissimilis, Denderis nomine, linguae impeditae, ac risum permovens, delicatam duntaxat causa in aula versans. hic igitur quandoque in sacrum Augustae cubiculum temere insiliens invenit complectentem imagines, easque oculis studio adhibentem. has stultus ille coram constitutus, rogabat quidnam essent; etque eis oculos propius adhibebat. cui illa "pukchrae meae sunt puppae, plurimumque eas diligo." sedebat tunc ad mensam imperator, statimque ad se transeuntem Denderim rogat ubinam tandem fuisset. respondit ille "apud manam" (sic Theodoram vocans, ac si matrem aviamque dicas) pulchrasque apud eam puppas vidisse, ex pulvinari depromptas. intellexit itaque imperator, iraque plenus, ut a mensa surrexit, cubiculum irrumpens multis aliis conviciis onerat, effrenique lingua idololatram vocans, deliri homunculi indicium verbaque exquirebat. Augusta vero, ipsa interim iram condens, haud ita se rem habere confestim ait, ac ille suspicatus erat: sed cum se illa cum ancil-

Δένδρις μορφὰς ἐλθῶν ἀπήγγειλεν ἀφρόνως τῷ δεσπότη καὶ βασιλεῖ. οὕτω μὲν οὖν ἐκείνου τέως κατέσβεσε τὸν θυμὸν· τὸν Δένδριν δὲ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας παιδεῖα καθυποβαλοῦσα πεικε σωφρονεῖν, οὕτω πως ἐπιλέγουσα καὶ διδάσκουσα ὡς μὴ ποτε λέγειν περὶ τῶν καλῶν νινίων τι. καὶ ποτε παρὰ πότον ἔγκαιχόμενος καὶ τῆς δεσποίνης κατεπαιρόμενος ὁ Θεόφιλος ἠρώτα τοῦτον περὶ αὐτῆς, εἰ πάλιν ἄρα τὰ καλὰ νινία ἢ μῖνα ἀσπάξεται. ὁ δὲ τοῖς χεῖλεσι τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπιθεῖς, καὶ τῇ ἀριστερᾷ τῶν ὀπισθεν μερῶν ἐπιλαβόμενος, "σῖγα, σῖγα περὶ τῶν νινίων, ὡ βασιλεῦ," ἀντέφησεν ὁ παρακαλῶν.

8. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει, Ἀλέξιον τὸν Ἀρμένιον, ᾧ ἐκώσμησεν Μουσελέ, λίαν ἀνδρείον ὄντα καὶ ῥωμαλέον εἰσεποήσατο γαμβρὸν εἰς Μαρίαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ πατρικίον ἐποίησεν, ἕκαστος καὶ μάγιστρον. ὑπολήψεις δὲ τινὰς ἐπ' αὐτῷ σχῶν ὡς ὀργισμένῳ τῆς βασιλείας, στρατηγὸν καὶ δοῦκα Σικελίας πέμπει. οἱ δὲ ὁ φθόνος ὠδίνει, Σικελοὶ τινες ἀνελθόντες διέβαλον τοῦτον τῷ βασιλεῖ ὡς τὰ μὲν τῶν Χριστιανῶν ἄγαρηνοῖς προδίδωσι, κατὰ δὲ τῆς βασιλείας σου μελετᾷ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Μαρίας τεθνηκυίας, ὁ βασιλεὺς τὴν λάφρακα ταύτης ἔξ ἀργύρου ἐκόσμησε, καὶ τόμον ἐλευθερίας τοῖς ἐν αὐτῷ προσφεύγουσι τέθεικεν· ὅπερ ἀργυρον Ἄλων ὁ βασιλεὺς μετὰ ταῦτα ἀνέλιετο.

9. Τῷ δ' αὐτοῦ ἔτει Θεόδωρον τὸν ἀρχιεπίσκοπον τὸν λεγόμενον

lis in speculo conspiceret, Denderisque reluctantes inde formas intus esset, pro suo delirio de puppis domino ac imperatori retulisse. his illi eius tantisper sedata ira. Denderim vero post non multos dies dignis modis castigans sapere docuit, ita fere inferens dicensque "cave illi unquam de pulchris puppis loquaris." quandoque vero a pota calentior Theophilus, cum Augustae insultaret, rogabat de illa, nam adhuc manus pulchras puppas oculis amplexuque acciperet. Denderis dextera ori imposita, ac sinistra posteriora tenens, "tace, tace, imperator," respondit, "ac de puppis ne loquare."

8. Anno imperii tertio, Alexium Armenium cognomento Muscelum, virum valde strenuum ac robustum, collocata ei Maria filia generum sibi ascivit, patriciumque ac deinde magistrum creavit. tum vero in suspicionem adductum velut qui imperium aucuparetur, praetorem ducenque Siciliae institutum abs se ablegavit. qualia vero parturit livor! Sicili quidam venientes crimen illi intendant, prodere eum quae Christianorum existant Agarenis, resque novas adversus imperatorem moliri. inter haec mortua Maria Theophili filia, pater illius urnam argenteis laminis contextit, ad eamque confugientibus dato diplomate immunitatem sanxit. hoc postea argentum Leo imperator sustulit.

9. Anno imperii quarto, Theodorum archiepiscopum cognomento

μενον Κριθινον, εν τῷ καιρῷ τῆς διαβολῆς Ἀλεξίου εν τῇ πόλει ὄντα, **D**
 δίδωσιν ὁ βασιλεὺς τὸ ἴδιον φυλακτόν, καὶ ἀποστέλλει εἰς Σικελίαν
 δοῦναι λόγον ἀπαθείας Ἀλεξίῳ καὶ ἀγαγεῖν πρὸς αὐτόν· ὃν καὶ
 ἐλθόντα ὁ βασιλεὺς ὡς ἀντάρτην τύπας ἔθετο εἰς φυλακὴν, τὰ
 5 αὐτοῦ πάντα δημεύσας. Θεόδωρος οὖν τοῦτο εἰδὼς ἤσχαλλε καὶ
 ἔδυσφόρει· καὶ μετ' ὄλιγον τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ἀπελ-
 θόντος προλαβὼν ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, τὴν ἱερατι-
 κὴν στολὴν ἐνδεδυμένος, καὶ τοῦ βασιλέως τῇ σωλῆα πλησιάσαν-
 τος αὐτὸς φωνῇ μεγάλῃ ἐβόησεν “ἐντεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ βασι-
 10 λευε· ἔνεκεν τίνος, ὦ βασιλεῦ;” αἰδεσθεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς τὴν
 σύγκλητον ἔφη “ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης.” **P 419**
 ὁ δὲ “καὶ ποία δικαιοσύνη ἐν σοί; ὅτι δοὺς ἐνυπόγραφον λόγον
 Ἀλεξίῳ δι' ἐμοῦ οὐκ ἐφύλαξας τοῦτον.” ὁ δὲ βασιλεὺς θυμῷ καὶ
 15 ὀργῇ ἀκατασχέτῳ κινήσει τοῦτον τοῦ θυσιαστηρίου βιαίως ἐξή-
 γαγε καὶ πληγὰς οὐ μετρίας ἐπιθεὶς ἐξώρισεν, οὐ διὰ τὸ ἐλεγχθῆ-
 ναι ὑπ' αὐτοῦ μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ ἔμαθεν αὐτὸν σέβειν καὶ τιμᾶν
 τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ τὴν αὐτοῦ θυσίας ἐπιβεβησαν διαβάλλειν. μετ' οὐ
 πολὺ δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παραγενομένου καὶ τοῦ πατριάρχου
 αὐτὸν ὀνειδίσαντος, ἤγαγε τὸν ἀρχιεπίσκοπον μετὰ παρακλήσεως. **B**
 20 τοῦ δὲ ἀνάξιον ἑαυτὸν δι' ἃ πέπονθε τῆς ἱερωσύνης κρίναντος, ὁ
 βασιλεὺς οἰκονόμον αὐτὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πεποίηκεν. καὶ
 Ἀλέξιον τοῦ δεσποτηρίου ἐκβαλὼν ἀπέδωκεν πῦσαν αὐτοῦ τὴν

Criethinum, tunc in urbe versantem, cum Alexius per calumniam delatus est, accersitum, traditque ei cruce sua pectorali, Theophilus in Siciliam mittit, securitatis fidem Alexio praestitutum ad seque revocaturum. cumque venisset, imperator tanquam rebellem durius caedit, eiusque bonis omnibus publicatis in carcerem tradit. Theodorus ubi rescivit, rem aegerrime tulit. ac brevi post imperatore ad Blachernas profecto, eius ille iter occupavit, ac sacerdotali indutus stola ante altare stetit. iamque ad solem prope positus, magna voce clamavit “intende, prospere procede et regna: quorsum, rogo te, o imperator? (Ps. 44 5). ille senatum coram praesentem reveritus “propter veritatem” inquit “et mansuetudinem et iustitiam.” tum Theodorus “aequae enim tua iustitia, qui per me subscriptione tua firmatam fidem Alexio dederis, nec eam servaveris?” his imperator impotenti ira furoreque concitus ab altari violenter abstractum hominem graviusque verberibus affectum in exilium expulit. nec eo duntaxat nomine, quod is eum reprehendisset, sed quod etiam colere eum ac venerari sacras imagines eiusque impietatem vituperare audisset. non multo post autem, cum in magnam ecclesiam venienti patriarcha rem probro obiecisset, archiepiscopum cum obsecratione reduxit. illo autem indignum se sacerdotio conclamante ob eam qua fuerat violatus iniuriam, imperator magnae ecclesiae oeconomum fecit. Alexio vero e carcere educto substantiam omnem restituit, ac vi-

ὑπερξεν καὶ ἐν τιμῇ εἶχεν. ὁ δὲ ἀποκαρεῖς τὴν Ἀνθεμίου μονὴν ὑποδόμησεν, καὶ ἐν αὐτῇ τελειωθεὶς ἐτάφη ὁσίως.

10. Τῷ ἐ' αὐτοῦ ἔτει ὁ ὀνομασιότατος πάσης ἀνατολῆς στρατηγὸς Μανουὴλ μεγάλως ἦν τιμώμενος παρὰ τῷ βασιλεῖ, καὶ **C** ποτε μετὰ Μύρωνος τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ πενθεροῦ τοῦ Σ Πιερωνᾶ συμβαλὼν λόγους τινὰς διεβλήθη τῷ βασιλεῖ ὡς τῆς βασιλείας ὀρέγεται, καὶ ἐμελεῖτο δεινὰ κατ' αὐτοῦ. Λέων δὲ ὁ πρωτοβεστιῦριος τοῦ Μανουὴλ φροντίζων καὶ προϊστάμενος διεβεβαιοῦτο τῷ βασιλεῖ ὡς ψευδῆ εἰσὶ τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα. ἅ μισθῶν Μανουὴλ καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐκκλίνων καὶ τὰς **10** διαβολὰς, λάθρα τῆς πόλεως ἐξελθὼν μέχρι Πυλῶν καὶ τοῖς δημοῖσι δῆμιουσιν ἐπιβάς ἀπῆλθε φυγὰς μέχρι τῶν κλεισσορῶν Συρίας, τὰς τῶν ἵππων ἰγνύας ἐκκόπτων. ἐδήλωσε δὲ τοῖς Ἀγαρηνοῖς ὡς βασιλέως ὀργὴν φεύγω· καὶ εἴ γε μὴ καταναγκάσῃτε **D** με τὴν πίστιν μου καταλιπεῖν, προσφεύγω ὑμῖν. εἰ οὕτω καὶ ἐπὶ **15** τούτοις προσδέχεσθέ με, λόγον ἀπαθείας μοι ἀποστείλατε. οἱ δὲ μετὰ χαρᾶς λόγον ἀποστείλαντες προσεδέξαντο ὡς βασιλεῖα Ῥωμαίων. τοῦτο ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐν πολλῇ θλίψει καὶ ἀθυμίᾳ γέγονε, καὶ βουλὴν βουλευέται καὶ ποιεῖται μετὰ Ἰωάννου συγκέλλου περὶ τούτου. ὁ δὲ εἶπεν "εἰ προθύμως βούλει τὸν Μανουὴλ **20** πρὸς σέ ἐλθεῖν, ὦ βασιλεῦ, αὐτὸς ἐγὼ ἔτοιμος τοῦτο ποιεῖν. χρήματα λαβὼν καὶ πρὸς τὸν ἀμερμουμνὴν σταλείς, τοὺς ἐν εἰρκταῖς δῆθεν ἐπισκεψόμενος καὶ δεσμοῖς, ἔχων ἐνυπόγραφον λόγον παρὰ

rum coluit. verum ille posita caesarie Anthemii monasterium condidit, inque illo diem obiens sancti sepultura elatus fuit.

10. Quinto eius imperii anno totius Orientis ducum nominatissimus Manuel magno in pretio a Theophilo habebatur. is quandoque cum Myrone dromi logotheta ac Petronae socero quaedam collocutus apud imperatorem delatus est, quasi imperium affectaret et dira adversus eum moliretur. contra vero Leo protovestiaris de Manuelis salute sollicitus, illumque defendens, falso haec in eum iactari serio affirmabat. Manuel ubi haec comperit, iramque imperatoris declinans, ac quibus petebatur calumnias fugitans, clam urbe Pylas usque egressus, publicisque consensibus curribus, ad Syriae usque clausuras excisis equorum poplitis aufugit; significavitque Agarenis se imperatoris iram fugere, ac nisi fidem deserere cogant, ad eos se profugum transire. quodam ita hisque conditionibus accipiant, fidem ei securitatis mittant. illi nuntio recreati ac laeti, ea fretum nihil impari ac imperatorem Romanum cultu susceperunt. id ubi Theophilus audivit, ingenti maerore mentisque angustia concidit. habitoque cum Ioanne Syncello consilio ait ille "si vere ex animo Manuelem ad te reverti cupis, o imperator, id tibi ut praestem, mihi promptum est. acceptis namque pecuniis arreptoque ad Amermum itinere, quasi eos qui in carcere ac vinculis tenentur invisurus, subscriptumque maiestatis tuae manu securitatis diploma habens, inde

τῆς σῆς βασιλείας, δι' ὧν πέσω τὸν Μανουὴλ εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, P 420
δοκῶ τοῦτο πρῶξαι τῷ τε ἐνυπογράφῳ λόγῳ καὶ τῇ ἐμῇ πειθοῖ
καὶ τῇ εὐσεβείᾳ ἐκείνου καὶ τῷ εἰκὸς εἶναι τὴν πατρίδα αὐτοῦ
ἐρᾶν." ὁ δὲ βασιλεὺς πάμπολλα χρήματα καὶ δῶρα δὸς αὐτῷ
ἀπέστειλεν. ὁ δὲ εἰσελθὼν καὶ τοὺς ἐν δεσμοῖς ῥογείσας καὶ τὸν
πρωτοσύμβουλον θηρασάμενος ἠδυνήθη καὶ λάθρα τῷ Μανουὴλ
συντυχεῖν καὶ δοῦναι αὐτῷ τὸν ἐνυπόγραφον λόγον καὶ τὸ φυλα-
κιδὸν τοῦ βασιλέως. ὁ μὲν οὖν ταῦτα πράξας ὑπέστρεψεν, ἀναγ-
γελλας τῷ βασιλεῖ πάντα. ὁ δὲ Μανουὴλ ἔξαιτησάμενος τὸν ἀμερ-
μουμνῆν μετὰ τῶν ἀλχιμυλῶτων Ῥωμαίων τῶν καθειρογμένων ἐν B
φυλακαῖς, πίστιν αὐτῷ δὸς ἐπὲρ τούτων ὡς οὐ φεῦξονται, εἴπερ
ἐξέλθωσιν, ἀλλὰ πολεμήσουσιν ἰσχυρῶς, ἔτυχε τῆς αἰτήσεως, καὶ
λαβὼν τὸν τοῦ ἀμερμουμνῆ υἱὸν καὶ λαὸν πλεῖστον ἐξῆλθε κατὰ
Περσῶν, καὶ νίκην μεγάλην ποιήσας, ἀλλὰ καὶ θηρῶν ἀτιθάσσω
5 τοὺς Ἀγαρηνοὺς λυμαينوμένων τούτους ἐλευθερώσας, ἐν μείζονι
μῦλλον τότε τιμῇ ἢ τὸ πρότερον καθίσταται, καὶ πάντα ἦν αὐτὸς
παρὰ τῷ ἀμερμουμνῆ δυνάμενος. ὁθεν φροντίδα πολλὴν ἔχων
τοῦ ἐξελθεῖν εἰς Ῥωμανίαν, μετὰ καιρὸν τινα εἶπεν πρὸς τοὺς δυ- C
νάστας Συρίας ὅτι ἐάν μοι τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερμουμνῆ παρέξῃτε καὶ
D λαὸν καὶ ἐξέλθω, ὑποτάξαι ἔχω τὴν Ῥωμανίαν. οἱ δὲ τὸν ἀμερ-
μουμνῆν εἰπόντες τοῦτον ἀπέστειλαν. ὁ δὲ Μανουὴλ ἐλθὼν πλη-
σιον τῶν θεμάτων τῆς ἀνατολῆς, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ὑπο-

Manueli suasurus ut se tibi praesentem exhibeat. id vero nihil mihi
cassum cessurum arbitror, tum subscripta illa securitatis fide meaque
suasionis vi, tum viri ipsa pietate, ac quod verisimile est ipsum patriam
suosque diligere." imperator itaque ingenti instructum pecuniarum vi
copiosisque muneribus a se hominem ablegat. ingressus vero Ioannes,
vinctisque elargitus munere ac protosymbuli expugnato animo, Manueli
ut occulte loqui fidemque securitatis ac imperatoriam crucem dare lice-
ret obtinuit. sic itaque peracto negotio reversus cunctorum rationem
imperator rettulit. Manuel autem oblata Amermumnae supplicatione, ut
cum Romanis quos sub custodia vinctos tenebat suscipiendae expeditio-
nis facultatem faceret, obstricta illi fide fugam minime arrepturos, siqui-
dem ad bellum exirent, sed fortiter pugnatorios, ex voto impetravit. as-
sumpto itaque Amermumnae filio, copiosoque fretus exercitu, adversus
Persas aciem direxit; partaque ingenti victoria, sed et liberatis Agare-
nis a feris bestiis vastitatem regioni afferentibus, maiorem sibi honorem
ac claritatem apud illos conciliavit, nihilque erat quod ab Amermumne,
qua apud eum gratia pollebat, non consequeretur. quamobrem longe
animi anxius ac sollicitus, ut ad Romanos gentilesque suos rediret, post
interiectum aliquod tempus ait Syriae regulis, "si mihi Amermumnae
filium copiasque praebueritis, atque his ego stipatus expeditionem sus-
cepero, Romaniam subiugabo." rettulerunt illi ad Amermumnam, et di-
miserunt. Manuel autem ad Orientalia prope themata accedens, convo-

χειρίους αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερμουμνη ὡς δῆθεν δια-
κινήσων καὶ κνηγήσων, πόρρωθεν τῶν πολεμίων γενόμενος καὶ
περιπλακεὶς τῷ υἱῷ τοῦ ἀμερμουμνη καὶ καταφιλήσας εἶπεν “ ἐγὼ
D μὲν ἀπέρχομαι πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὰ ἴδια, μηδὲν ἐν τῷ βίῳ
προτιμήσας πίστεως καὶ συμφυλετῶν· σὺ δὲ μετὰ τῶν σῶν, ὡς 5
μηδὲν δεῖνδον πείσεσθαι ὑποπτεύων παρ’ ἡμῶν, ἅπειδι πρὸς τοὺς
σοὺς.” καὶ οὗτος μὲν μετὰ δακρύων καὶ ἀσχύνης ὑπέστρεψεν,
ὁ δὲ Μανουὴλ ἐχώρει πρὸς τὸν βασιλέα, προαποστείλας αὐτοῖς
τὸν μηνύσοντα. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν μηνυτὴν φιλοτιμησάμενος
αὐτάρκως, καὶ τὸν Μανουὴλ ὡς ἄξιον ἦν ὑποδεξάμενος, μάγι- 10
στρον εὐθύς καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ἐποίησε, καὶ τοὺς αὐτοῦ
παῖδας ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀνεδέξατο.

P 421 11. Τῷ ζ’ αὐτοῦ ἔτει ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς μετὰ Μανουὴλ
καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς κατὰ Ἀγαρηῶν. καὶ
εὐπετώς τήν τε Ζάπετρον καὶ τὸν Σαμοσάτορα πλοῦτῳ κομῶντα διὰ 15
τὸ ἀμερμουμνην ἐκείθεν εἶναι παραλαβάν, ἐπαγγίει τῇ νίκη καὶ
τοῖς λαφύροις γαυρούμενος. καὶ ἐλθὼν μέχρι τοῦ Βρύα προσέ-
ταξε παλάτιον οἰκοδομηθῆναι καὶ παραδείσους φντευθῆναι καὶ
ὑδάτα ἀγαγεῖν· ἃ καὶ γέγονασιν. ἐκείθεν τε εἰς τὴν πόλιν ἀφι- 20
κόμενος, ἵππικὸν ποιήσας καὶ τὸ πρῶτον βαῖον παιζας, ἄρματι
λευκῷ ἐποχησάμενος καὶ τὰ λάφυρα θριαμβεύσας ἐστεφανώθη,
B τῶν δῆμων ἐπιβουόντων “καλῶς ἦλθες, ἀσύγκριτε φακτιωνάρη.”

8 αὐτῷ margo P

catisque quos sub potestate habebat ordinibus, adhaecque Amermumnis
filio, tanquam scilicet animi relaxandi gratia ac venaturus, longiusque
ab hostibus digressus, Amermumnis complexus filium ac deosculatus, ad
eum inquit “ego quidem ad imperatorem ac propria revertor, qui nihil in
vita potius fide atque civibus habendum ducam: tu vero cum tuis, omnis
a nobis mali securus, te ad tuos recipito.” atque hic quidem cum lacri-
mis ac pudore reversus est: Manuel vero ad imperatorem profectus est,
praemisso qui eius adventum illi nuntiaret. imperator nuntio liberaliter
accepto, ac qua par erat humanitate ac benevolentia Manuele suscepto,
magistrum statim ac scholarum domesticum praefecit, eiusque liberos e
sacro fonte suscepit.

11. Anno eius imperii septimo imperator cum Manuele et senatu
cunctoque exercitu adversus Agarenos profectus, facilique negotio captis
Zapetro et Samosato, urbe divitiis longe locupletissima, quod inde Amer-
mumnis oriundus esset, victoria spoliisque elatus reversus est. cumque
ad locum Brya venisset, extrui palatium iubet hortosque plantari ac vi-
varia, atque aquas deduci; quod et factum est. inde in urbem rediens,
Circensibus ludis exhibitis, primoque ipse munere ludens, candidis
equis invectus spoliisque triumpho traducens victor coronatus est, factio-
nibus acclamantibus, “bene fausteque veneris, omni maior comparatione
factionario.”

12. Τῷ ἡ' τούτου ἔτει, τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου τελευτήσαςτος, ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται Ἰωάννης ὁ σύγκελλος, Ἰαννῆς δὲ μάλλον καὶ Ἰαμβρῆς, ὁ ἐπὶ τοῦ Ἀρμενίου καὶ παραβάτου Λέοντος μνημονευθεὶς γραμματικὸς, βεβοημένος ἐπὶ τε μαγείαις 5 καὶ λεκανομαντείαις καὶ πάσῃ ἀσεβείᾳ. ὃς ὄργανον ἐπιτήδειον εὔρεθεὶς τῆς τοῦ βασιλέως ἀσεβείας σὺν αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς ἀπώλειαν κατειργάσατο· καὶ ὃν ᾤδινεν κατεῖχε δὲ βασιλίσκον τῆς ἀσεβείας ὁ βασιλεὺς ἐξέφρηξε καὶ ἀπέτεκεν, τὰς ἀγίας εἰκόνας ἀνα- C χρίσασθαι προστάξας ἢ ἐπαλείφασθαι.

10 13. Οἷτος ὁ Ἰωάννης πρὸ τοῦ ἄστεος οἶκημα ἐκ λίθων λαξευτῶν κατασκευάσας, ὃ Τροῦλος μέγρι τοῦ νῦν ὀνομάζεται, διὰ τινων θυσιῶν ὠμίλει τοῖς δαίμοσι καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ μέλλοντα διεσήμενεν· ὃ καὶ ἀόκητον ἔμεινεν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ γενομένας τότε τῶν δαιμόνων ἐπιφοιτήσεις.

15 14. Ἐν τούτοις Ἀγαρηνοῦ τινὸς γυναικὸς πνεῦμα Πύθωνος ἔχοντος, ὃ αἰχμάλωτον ἔλαβεν, ἐκμαρτύεσθαι μαθὼν ὁ βασιλεὺς μετακαλεσάμενος ἐκπνυθάνεται, τίνος ἡ βασιλεία ἐν πολλοῖς D διαρκέσει ἔτεσι· καὶ ἐξέειπεν "ἡ τῶν Μαρτινακίων." κατὰ πληροφορίαν δὲ τῆς τοιαύτης προφάσεως τὸν μονήρη βίον κατέκρινε 20 Μαρτινάκιον, τὸν αὐτοῦ οἶκον ποιήσας εἰς μοναχῶν φροντιστήριον. ἐντεῦθεν καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ Τριφυλλίῳ τὰ συμβησόμενα αὐτῷ προεδήλωκεν, ὅτι ὡσαύτως καὶ σὺ καὶ τὰ τέκνα ἀποκαρήσεσθε κληρικοὶ ἐπὶ αὐτοκράτορος Βασιλείου· ὃ καὶ συμβέβηκεν.

12. Anno eius imperii octavo defuncto patriarcha Antonio, Ioannes syncellus (potius vero Iannes et Mambres) in eius locum suffectus est, is nimirum cuius in Leone Armeno et praevaricatore mentio supra habita est, homo praestigiis, divinationibus ex pelvi omnique impietate nominatissimus. et vero idoneum organum regiae impietatis inventus, collata cum eo opera, quae ad interitum existant, propense omnia executus est; ac quem parturiebat (occultabat tamen) impietatis basiliscum, imperator edidit peperitque, promulgato edicto quo sacras imagines oblini ac aboleri iuberet.

13. Hic Ioannes extracta in urbis pomerio ex sectis lapidibus domo (Trullus hodieque vocatur) sacrificiis quibusdam daemonibus familiarius utens, quae futura erant, imperatori denuntiabat. manserunt aedes illae inhospitae ob daemonum per haec tempora in illis frequentiam.

14. Inter haec Agarenam quandam mulierem bello captam spiritu Pythonae afflatam cum vaticinari imperator audisset, rogabat ex illa, cuius in domo imperium in annos plures duraturum esset. cui illa Martinaciorum. eius vaticinii fide eaque occasione Martinacem monachi instituto damnavit, eiusque domum in monasterium redegit. hinc quoque Constantino Triphyllio, quae eventura essent, praedixit, perinde scilicet cum liberisque clericalis ordinis gratia detonsam iri Basilio imperatore;

ὁμοίως καὶ ἄλλοις πολλοῖς τὰ συμβησόμενα αὐτοῖς προύλεγε, καὶ τὸν βασιλέα τὰ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ὀφείλοντα γενέσθαι ἀκριβῶς
 P 422 προηγόρευσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν εἰκόνων προσκύνησιν καὶ τὴν τοῦ Ἰαννῆ καθαιρέσιν. καὶ Γεωργίῳ δὲ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους ἐπειλημμένῳ ἐπὶ τῇ σφενδόβῃ εἶπεν τῇ κατὰ τοῦ ἵπποδρόμου ἀπο- 5 κτάνεσθαι, καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ ἀνειληφθῆναι ταμείῳ.

15. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτι Ἀραβες μετὰ δυνάμειος πολλῆς κατὰ Ῥωμανίας ἐξήρσαν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἅμα τοῖς πρόσφυξι Πέρσαις καὶ τοῖς τύγμασι καὶ Μανουὴλ δομειστῆκω κατ' αὐτῶν ἐχώ- 10 ρει. καὶ συμβολῆς γινομένης ἠττηθεὶς ὁ βασιλεὺς μέσον εἰσηλθε τῶν Περσῶν, ὑπ' αὐτῶν περιωθῆναι ὑπολαμβάνων. Μανουὴλ B δὲ ὡς ἔγνω περισκοπῶν ἐν μέσῳ τῶν Περσῶν τὸν βασιλέα ὄντα, αὐτοὺς δὲ βουλομένους ἤδη τοῖς Ἀραβι τοῦτον παραδοῦναι καὶ δι' αὐτοῦ καταλλαγῆναι αὐτοῖς, διασχίσας μέσον αὐτῶν καὶ τοῦ 15 χαλινῶ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος ἐξεῖλκεν ἄκοντα τοῦτον, αἰσχύνῃ ἡγούμενος οὐ καθεκτῆν, εἰ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων Ἀραβες αἰχμάλωτον λάβωσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ δέει τοῦ καθεστηκότος ἐκστὰς προσρυῆσα πάλιν τοῖς Πέρσαις ἐβούλετο. ὁ δὲ Μανουὴλ τὸ ξίφος ἀνέτεινεν ὡς πατάξων αὐτόν. ὁ δὲ φοβηθεὶς 20 ἐξῆλθεν. ἐκεῖθεν τε ἐξ αἰσχύνῃς ὑποστρέφει ἐν τῷ Δορυλαίῳ. C ὁ δὲ Μανουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τρωθεὶς καὶ νοσήσας ἐτελεύτησεν, πολλὰς ἀνδραγαθίας κατὰ Ἀγαρηνῶν ποιησάμενος· τὸ δὲ σῶμα

quod et contigit. similiter quoque aliis non paucis futuros eventus prae-
 nuntiavit. etiam qui ab illius morte futurus esset imperator, clare Theo-
 philo edidit; item fore ut imagines venerationem cultumque reciperent,
 et ut Iannes sede moveretur. Georgio quoque militares tabulas conse-
 cuto ad Circi fundam necandum fore vaticinata est, eiusque fisco addi-
 cendam substantiam.

15. Imperii Theophili anno nono Arabes ingentibus copiis Roma-
 nae dicionis provincias locaque invasere; in quos imperator cum Persis
 profugis, Romanisque copiis ac Manuele domestico aciem eduxit. con-
 serta pugna victus imperator in medium Persarum agmen, per eos libe-
 ratum se iri arbitratus, subiit. Manuel circum lustrans, ut in medio
 Persarum cuneo haerentem imperatorem cognovit, iamque illis constitu-
 tum esse ut Arabibus ipsum proderent illiusque pretio eorum gratiam
 inirent, perrupto illorum cuneo frenoque imperatoris equo apprehenso
 peme reluctantem trahebat, nullo modo ferendum probrum ducens, si ita
 ab Arabibus Romanorum imperatorem capi contingeret. at imperator
 timoris nimia vi saniore mente deiectus ad Persas rursus desciscere vo-
 lebat. Manuel gladium strinxit quasi percussurus; quo territus impera-
 tor exiit, indeque pudore, ingentique accepta clade, Dorylaeum rediit.
 Manuel e praelio saucius morboque correptus diem obiit, multis adver-
 sus Agarenos strenue bellicaque fortitudine clare gestis. eius cadaver

αὐτοῦ ἀπεκομιόθη ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ, τῇ σύνεγγυς
 κειμένη τῆς τοῦ Ἀσπαρος κινστέρνης. (16) καὶ εὐθὺς διαβολαὶ
 πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ Περσῶν καὶ ἀπειλαὶ κατὰ Θεοφύβου ὡς
 ἀντάρτου καὶ προδότου καὶ δυσμενοῦς. ταῦτα μαθὼν Θεόφοβος,
 5 τοὺς Πέρσας καταλαβὼν κατῆλθεν ἕως Σινώπης· ἤτις τὴν κλῆσιν
 εἶληφεν ἀπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων αὐτὴν δειμαμένης, Ἀμαστρίς
 δὲ ἢ πρὶν Κρωμίμα ὀνομασμένη ἀπὸ Ἀμάστριδος τῆς Περσίδος,
 θυγατρὸς Ὀξυάρτου ἀδελφοῦ Δαρείου, ἣτις συνοικήσασα Διονύ- D
 σίῳ τῷ Ἡρακλείᾳ τυράννῳ, ὑπ' ἐκείνῳ οὖσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς
 10 συζύγου ὀνομαζέσθαι. καὶ ταύτην παραλαβὼν κατεῖχε τυραννι-
 κῶς· ὅπερ γινούσ ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ λύπῃ γέγονε. φοβούμενος
 δὲ μὴ παραρρωῦσι τοῖς Ἄρασι, μέχρι Παφλαγονίας ἀπῆει, καὶ
 λόγους αὐτοῖς ὡς οὐδὲν πείσονται δεδωκῶς καὶ τὸν Θεόφοβον ἀνα-
 λαβόμενος ἐπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει, τῶν ἄλλων Περσῶν πυραγε-
 15 νομένων οὐπερ ἕκαστος κατεσκήνωσεν ἐξ ἀρχῆς. ἡγαυῶτο δὲ ὁ
 Θεόφοβος παρὰ τῶν πολιτῶν οὐχ ἥττον ἢ τῶν Περσῶν ὡς ὀρθό-
 δοξος.

17. Τῷ ἰ αὐτοῦ ἔτει γίνεται τῷ βασιλεῖ παῖς ἐκ Θεοδώ- P 423
 ρας, ὃν ἐπωνόμασεν Μιχαήλ. ἀπερχομένῳ δὲ τῷ βασιλεῖ πρὸς
 20 Βλαχέρνας, καθὼς εἶδιστο, ἐπήντησεν αὐτῷ τις λέγων “ὁ ἵππος
 ᾧ ἐποχεῖται ἡ βασιλεία σου ἐμός ἐστιν.” ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν κό-
 μμητα τοῦ στάβλου ἐπηρώτησεν “τίνος ἐστὶν ὁ ἵππος;” ὁ δὲ φησιν
 “ὁ κόμης τοῦ Ὀρμικίου ἀπέστειλεν αὐτὸν τῇ βασιλείᾳ σου.” τῇ δὲ

ad monasterium relatum, quod ipse construxerat haud procul ab Asparis
 cisterna. (16) statim prodicionis delati Persae apud imperatorem: in-
 tentatae minae in Theophobum, tanquam tyrannus et rebellis ac proditi-
 or et hostis esset. Theophobus compertis quorum reus agebatur, as-
 sumptis secum Persarum turmis, Sinopem concessit. (accepit illa nomen
 a quadam Amazonum, quae eam condidit. Amastris vero, quae prius
 Cromma vocaretur, ab Amastride Persa, Oxiarti Darii fratris filia. fuit
 haec uxor Dionysii Heracleae tyranni, qui urbis cum potiretur, ex ux-
 oris nomine illam appellavit.) Theophobus quam urbem occupat, ty-
 ranni iure tenebat. imperator ubi rescivit, ingenti maerore affectus est.
 veritus autem ne illi se Arabibus adiungerent, in Paphlagoniam usque
 venit; dataque fide nihil mali passuros, assumptoque Theophobo in ur-
 bem rediit. Persae reliqui ad sedes cuique dudum assignatas reversi.
 porro Theophobus non minus civibus quam Persis amori habebatur, ea
 ratione quod orthodoxus erat.

17. Theophili imperatoris anno decimo nascitur ei filius ex Theo-
 dora, cui Michaëlis nomen indidit. procedenti ex more ad Blachernas
 obvius factus quispiam ait “equus quo vehitur maiestas tua, meus est.”
 quaerit imperator ex comite stabuli cuius equus sit. qui ait “Obstici

ὁμοίως καὶ ἄλλοις πολλοῖς τὰ συμβησόμενα αὐτοῖς προύλεγε, καὶ τὸν βασιλέα τὰ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ὀφειλόντα γενέσθαι ἀκριβῶς
 P 422 προηγόρευσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν εἰκόνων προσκύνησιν καὶ τὴν τοῦ Ἰαννῆ καθαίρεισιν. καὶ Γεωργίῳ δὲ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους ἐπειλημμένῳ ἐπὶ τῇ σφενδόβῃ εἶπεν τῇ κατὰ τοῦ ἵπποδρόμου ἀποκτάνεσθαι, καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ ἄνειλῆφθαι ταμείῳ.

15. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτει Ἀραβες μετὰ δυνάμειος πολλῆς κατὰ Ῥωμανίας ἐξήρισαν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἅμα τοῖς πρόσφυξι Πέρσαις καὶ τοῖς τάγμασι καὶ Μανουὴλ δομωστικῶ κατ' αὐτῶν ἐχώρησεν. καὶ συμβολῆς γενομένης ἠττηθεὶς ὁ βασιλεὺς μέσον εἰσῆλθε τῶν Περσῶν, ὑπ' αὐτῶν περισωθῆναι ὑπολαμβάνων. Μανουὴλ B δὲ ὡς ἔγνω περισκοπῶν ἐν μέσῳ τῶν Περσῶν τὸν βασιλέα ὄντα, αὐτοὺς δὲ βουλομένους ἤδη τοῖς Ἀραβι τοῦτον παραδοῦναι καὶ δι' αὐτοῦ καταλλαγῆναι αὐτοῖς, διασχίσας μέσον αὐτῶν καὶ τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος ἐξεῖλκεν ἄκοντα τοῦτον, αἰσχύνῃν ἠγοῦμενος οὐ καθεκτὴν, εἰ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων Ἀραβες αἰγμάλωτον λάβωσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ δέει τοῦ καθεστικῆτος ἐκστὰς προσορῆσα πάλιν τοῖς Πέρσαις ἰβούλετο. ὁ δὲ Μανουὴλ τὸ ξίφος ἀνέτεινεν ὡς πυτᾶζων αὐτόν. ὁ δὲ φοβηθεὶς 20 ἐξῆλθεν. ἐκεῖθεν τε ἐξ αἰσχύνῃς ὑποστρέφει ἐν τῷ Δορυλαίῳ. C ὁ δὲ Μανουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τρωθεὶς καὶ νοσήσας ἐτελεύτησεν, πολλὰς ἀνδραγαθίας κατὰ Ἀγαρηῶν ποιησάμενος· τὸ δὲ σῶμα

quod et contigit. similiter quoque aliis non paucis futuros eventus praenuntiavit. etiam qui ab illius morte futurus esset imperator, clare Theophilo edidit; item fore ut imagines venerationem cultumque reciperent, et ut Iannes sede moveretur. Georgio quoque militares tabulas consecuto ad Circi fundam necandum fore vaticinata est, eiusque fisco addicendam substantiam.

15. Imperii Theophili anno nono Arabes ingentibus copiis Romanae dicionis provincias locaque invasere; in quos imperator cum Persis profugis, Romanisque copiis ac Manuele domestico aciem eduxit. conserta pugna victus imperator in medium Persarum agmen, per eos liberatum se iri arbitratus, sublit. Manuel circum lustrans, ut in medio Persarum cuneo haerentem imperatorem cognovit, iamque illis constitutum esse ut Arabibus ipsum proderent illiusque pretio eorum gratiam inirent, perrupto illorum cuneo frenoque imperatoris equo apprehenso peme reluctantem trahebat, nullo modo ferendum probrum ducens, si ita ab Arabibus Romanorum imperatorem capi contingeret. at imperator timoris nimia vi saniore mente delectus ad Persas rursus desciscere volebat. Manuel gladium strinxit quasi percussurus; que territus imperator exivit, indeque pudore, ingentique accepta clade, Dorylaeum rediit. Manuel e praelio saucius morboque correptus diem obiit, multis adversus Agarenos strenue bellicaque fortitudine clare gestis. eius cadaver

αὐτοῦ ἀπεκομιθῆ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ, τῇ σύγγυς
 κειμένη τῆς τοῦ Ἀσπαρος κινστέρας. (16) καὶ εὐθὺς διαβολαί
 πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ Περσῶν καὶ ἀπειλαὶ κατὰ Θεοφόβου ὡς
 ἀντίφροντος καὶ προδότου καὶ δυσμενοῦς. ταῦτα μαθὼν Θεόφοβος,
 ἰτοδὲ Πέρσας καταλαβὼν κατῆλθεν ἕως Σινώπης· ἣτις τὴν κλῆσιν
 εἴληφεν ἀπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων ἀπὸ τὴν δειμαμένης, Ἀμαστρίς
 δὲ ἢ πρὶν Κρωῦμμα ὀνομασμένη ἀπὸ Ἀμάστριδος τῆς Περσίδος,
 θυγατρὸς Ὄξυάρτου ἀδελφοῦ Δαρείου, ἣτις συνοικήσασα Διον-
 σίῳ τῷ Ἡρακλείῳ τυράνῳ, ὑπ' ἐκείνῳ οὖσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς
 δυσζόγου ὀνομαζέται. καὶ ταύτην παραλαβὼν κατεῖχε τυραν-
 κῶς· ὅπερ γινὸς ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ λύπῃ γέγονε. φοβούμενος
 δὲ μὴ παμφορῶσι τοῖς Ἀραβί, μέχρι Παφλαγονίας ἀπῆει, καὶ
 λόγους αὐτοῖς ὡς οὐδὲν πείσονται δεδωκῶς καὶ τὸν Θεόφοβον ἀνα-
 λαβόμενος ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει, τῶν ἄλλων Περσῶν παραγε-
 νομένων οὐπερ ἕκαστος κατεσκήνωσεν ἐξ ἀρχῆς. ἡγαπᾶτο δὲ ὁ
 Θεόφοβος πρὸς τῶν πολιτῶν οὐχ ἥτιον ἢ τῶν Περσῶν ὡς ὀρθό-
 δοξος.

17. Τῷ ἰ αὐτοῦ ἔτει γίνεται τῷ βασιλεῖ παῖς ἐκ Θεοδώ- P 423
 ρας, ὃν ἐπωνόμασεν Μιχαήλ. ἀπερχομένῳ δὲ τῷ βασιλεῖ πρὸς
 Βλαχέρνας, καθὼς εἶθιστο, ἐπήνησεν αὐτῷ τις λέγων “ὁ ἵππος
 ᾧ ἐποχεῖται ἡ βασιλεία σου ἐμός ἐστιν.” ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν κό-
 μμητα τοῦ στάβλου ἐπηρώτησεν “τίνος ἐστὶν ὁ ἵππος;” ὁ δὲ φησιν
 “ὁ κόμης τοῦ Ὀρμικίου ἀπέστειλεν αὐτὸν τῇ βασιλείᾳ σου.” τῇ δὲ

ad monasterium relatum, quod ipse construxerat haud procul ab Asparis
 cisterna. (16) statim proditionis delati Persae apud imperatorem: in-
 tentatae minae in Theophobum, tanquam tyrannus et rebellis ac proditi-
 or et hostis esset. Theophobus compertis quorum reus agebatur, as-
 sumptis secum Persarum turmis, Sinopem concessit. (accepit illa nomen
 a quadam Amazonum, quae eam condidit. Amastris vero, quae prius
 Cromma vocaretur, ab Amastride Persa, Oxiarti Darii fratris filia. fuit
 haec uxor Dionysii Heracleae tyranni, qui urbis cum potiretur, ex ux-
 oris nomine illam appellavit.) Theophobus quam urbem occuparat, ty-
 ranni iure tenebat. imperator ubi rescivit, ingenti maerore affectus est.
 veritus autem ne illi se Arabibus adiungerent, in Paphlagoniam usque
 venit; dataque fide nihil mali passuros, assumptoque Theophobo in ur-
 bem rediit. Persae reliqui ad sedes cuique dudum assignatas reversi.
 porro Theophobus non minus civibus quam Persis amori habebatur, ea
 ratione quod orthodoxus erat.

17. Theophili imperatoris anno decimo nascitur ei filius ex Theo-
 dora, cui Michaëlis nomen indidit. procedenti ex more ad Blachernas
 obvius factus quispiam ait “equus quo vehitur maiestas tua, meus est.”
 quaerit imperator ex comite stabuli cuius equus sit. qui ait “Obalcii

ἐπαύριον τὸν κόμητα τοῦ Ὀρμικίου ἀγαγὼν (ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ πόλει αὐτὸν εἶναι) ἔφη "τίνος ἐστὶν ὁ ἵππος;" ὁ δὲ ἔφη "ἡγήρασα αὐτόν." τοῦ δὲ ἐγκαλοῦντος ἀνδισταμένου καὶ λέγοντος μετὰ βίας
 B ἀφελῆσθαι αὐτὸν καὶ χωρὶς τιμῆματος, ὁ βασιλεὺς ἔφη "διὰ τί μὴ πρότερον τὴν τιμὴν ἀπέκομας;" ὁ δὲ ἀποκριθεὶς "ρ' νομί-5
 σματα ἐδίδου ἀντῶ· αὐτὸς δὲ ἐξήτει γενέσθαι σχολάριος, καὶ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν δειλὸν τούτου ἀποτυχῶν οὐδὲ τὰ ρ' νομίσματα ἠθέλησε λαβεῖν." ἐπὶ τούτοις βεβαιωθείς ὁ βασιλεὺς ὅτι βίη, τὸν ἵππον ἀποδέδωκεν, ὄρισας καὶ σχολάριον αὐτὸν ποιῆσαι. ὁ δὲ τὸν ἵππον μὴ βουληθεὶς λαβεῖν, ἔλαβεν χρυσίου λίτρας β' καὶ 10 ἀπῆλθεν.

18. Τῶν δὲ Σαρακηνῶν ἐπὶ τὸ Ἀμόριον ἐλθόντων ὁ βασιλεὺς συντόμως μέχρι Καππαδοκίας ἐξήλασεν. ὁ δὲ ἀμερμυνης
 C ἑνὶ χιλιάδᾳ λαὸν ἀφορίσας, δεδωκὼς αὐτοῖς καὶ τὸν Γουνδεῖ ἀρχοντα ὀνομαστότατον ὄντα ἐν τοῖς Ἀγαρηνοῖς, ἀπέστειλε κατὰ τοῦ 15 βασιλέως. καὶ πόλεμος γενομένου ἤττηθεις ὁ βασιλεὺς ἔφυγε, καὶ μετ' αἰσχύνῃς ὑπέστρεψε μόλις διασωθεὶς. οἱ δὲ Σαρακηνοὶ περὶ χαρᾶς ἠσπασάντες τὸ Ἀμόριον καὶ πολλοὺς πολέμους ποιήσαντες, ἐπὶ σταθερῶς τοὺς ἔνδον ἀγωνιζομένους εἰσῶν, ἠβουλήθησαν ἐπεχωρῆσαι. μαθητῆς δὲ τις Λέοντος τοῦ φιλοσόφου ἐν τῷ κάστρῳ 20 ὧν μνηνεῖ τούτους ὅτι εἰ προσκαρτερήσετε δύο ἡμέρας, ἐκπορεύετε ἡμᾶς. ὁ καὶ γέγονεν· προεδόθη γὰρ ὑπὸ τοῦ λεγομένου Βουδίτη D καὶ τοῦ Μανικοφάνου. κατεσχέθησαν δὲ ἄνδρες ὀνομαστότατοι

comes tuae maiestati misit." postridie itaque eo adducto (contigit enim eum tunc in urbe versari) ait "cuiusnam est equus?" respondit se illum coemisse. obnitente autem qui actor erat, vique ablatum dicente, nec illum eius pretium solutum esse, ait imperator "quidni prius solvistis?" qui respondit "centum illi nummos numerabam, quaerebatque inter scholares alas adlegi; id vero, quod homo ignavus erat, minime consecutus nec centum nummos accipere voluit." imperator itaque certior factus equum vi ablatum esse, ipsum reddidit, iubens et illum inter scholares referri. non acquievit ille ut equum acciperet, aurique dnabas illis donatus abscessit.

18. Saracenis infestis signis Amoriorum petentibus imperator celeriter in Cappadociam usque copias eduxit. Amermunes vero selectis quinquaginta milibus, praefectoque illis Gundee viro inter Agarones fama clarissimo, adversus imperatorem misit. conserto praelio imperator victus fususque est, vixque a clade cum probro ipse incolumis evasit. Saraceni vero undique cincto Amorio variisque praeliis tentato, quod oppidanos strenue urbem propugnantes viderent, obsidionem servare meditabantur. verum Leonis philosophi discipulus quidam, tum in praesidio agens, in haec verba mandat, "dummodo duos solum dies stationem teneatis, urbem evertetis;" quod et contigit. prodita enim est a Buditze, quem vocant, et a Manicophane. comprehensi ex cathedra viri

τῶν εὐσεβῶν, Θεόφιλος πατρικίος καὶ στρατηγὸς ὃ τε Μελισσηνὸς καὶ ὁ Λέτιος, καὶ Θεόδωρος πρωτοσπαθᾶριος καὶ εὐνοῦχος ὁ Κρατερός, Κάλλιστος τουρμάρχης, Κωνσταντῖνος δρουγγάριος καὶ Βασίης ὁ ὄρομενός καὶ τινες ἄρχοντες τῶν ταγμάτων. οὗς ἐξωνήσασθαι βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἀποπέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν ἀμερμουνη μετὰ κεντηναρίων διακοσίων. ἀλλ' οὐκ ἔπεισεν εἰπόντα ὅτι χίλια κεντηνάρια ἐὰν παράσχης λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ, οὐκ ἐλευθερώσω οὐδένα τούτων. (19) τῶν αἰχμαλώτων οὗν ἐν Συρίᾳ ἀπαχθέντων, πολλὰ παρὰ τοῦ πρωτοσυμβούλου P 424
 10 ἀναγκασθέντες, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ Βουδίτζη, τῆ τῶν ἐπτὰ χρόνων καθείρξει, καὶ μὴ πεισθέντες ἀρνήσασθαι τὸν Χριστόν, ξίφει ἀπειμῆθησαν, ἀντὶ τῆς προσκαίρου ζωῆς τὴν αἰώνιον ἀγαπήσαντες, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐν τῷ ποταμῷ ἐρρίφησαν. τὸ δὲ παραδοξότατον, ὅτι ἐκάστη κεφαλὴ μετὰ τὴν ἐκτομὴν τῷ ἰδίῳ σώματι
 15 ἤνῳθη καὶ συνεφύη· καὶ ὡσπερ αἱ ψυχαὶ ἐν ἐνὶ τόπῳ τοῦ παραδείσου, οὕτω καὶ τῶν ἁγίων τὰ σώματα μιᾷ ὁσίας παρὰ τῶν πιστῶν ἔλαχον. τούτων τελειωθέντων ἐκέλευσεν ὁ πρωτοσύμβουλος καὶ τὸν Βουδίτζην ἀποκεφαλισθῆναι εἰπὼν ὅτι καὶ οὗτος, εἰ B
 ἦν ὀρθὸς Χριστιανός, οὐκ εἶχε μαγαρίσαι. καὶ τούτου γενομένου
 20 καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ριφέντος μετὰ τῶν ἁγίων, ἔξω τῆς στοιβῆς τούτων ἠύρισκετο. καὶ ἡ κεφαλὴ δὲ αὐτοῦ πόρρω τοῦ σώματος ἦν, καὶ οὐχ ὡς τῶν ἁγίων συγκεκολλημένη. καὶ εἰς τὸν ποταμὸν ριφέντων, καὶ πάντων τῶν σωματίων τῶν ἁγίων βλέποντος τοῦ

nominatissimi, Theophilus patricius duxque exercitus, Melissenus et Aetius, Theodorus quoque protospatharius et eunuchus Craterus, Callistus tarmarcha, Constantinus drungarius et Basoes cursor; quidam etiam agminum praefecti. quos cum imperator vellet redimere, missis legatis ad Amermumnem cum ducentis centenariis, eius nequit animum expugnare; qui diceret, nec si milies centenas libras eo nomine numeraret ut captivos reciperet, vel unum liberandum fore. (19) captivis itaque in Syriam adductis, multa eis vis a protosymbulo, quin et a Buditze adhibita longa annorum septem carceris maceratione; cumque nullis aerumnis ac cruciatibus adduci potuissent ut Christum negarent, gladio caesi sunt, prae temporanea scilicet aeternam vitam adamantes. postridie in flumen proiecta cadavera. quodque omnem vincit admirationem, uniuscuiusque abscissum caput cum suo trunco unitum est ac conserutum; ac sicut animae in uno collocatae paradisi loco, sic et corpora sanctorum uno funere a fidelibus elata sunt. his peractis iussit protosymbulus ut et Buditzi caput auferretur, dicens eum quoque, si rectus fuisset Christianus, nunquam Mahumethi sacris imbuendum fore. illo itaque sublato, eius cadaver una cum sanctis proiectum, extra illorum struem repertum est: sed et caput procul a trunco semotum erat, nec velut capita sanctorum illi cohaeserat. projectis quoque in flumen corporibus, cum sanctorum omnia corpora spectante plebe facile enatassent

ἄχλου ἐδπλοησάντων καὶ εἰς τὸ πέραν ἐλθόντων, αὐτοῦ μόνον τὸ σῶμα οἱ κροκόδειλοι διασύραντες κατέκοψαν καὶ κατέφαγον.

20. Ὁ δὲ τοῦ φιλοσόφου Λέοντος μαθητῆς, ὁ καὶ μηρυ-
 C τῆς τῆς προδοσίας, ἠρωτήθη παρὰ τοῦ ἀμερμονμνῆ περὶ τῆς ἐπι-
 στῆμης αὐτοῦ καὶ εἶπεν μαθητῆς εἶναι τοῦ φιλοσόφου Λέοντος. 5
 ἐκεῖνος δὲ μαθὼν ὁποῖός ἐστιν ὁ Λέων, ἐπεθύμει τοῦτον ἰδεῖν, καὶ
 δούς τινι τῶν αἰχμαλώτων γράμματα πρὸς Λέοντα τὸν φιλόσοφον
 ἀπέστειλεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑποσχόμενος δεύτερον αὐτὸν
 εἶναι ἐν τιμῇ. ὁ δὲ Λέων τὰ γράμματα ἀπολαβὼν ἀνήγαγε ταῦτα
 Θεοφίλῳ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ γνούς τὰ τῆς ἑαυτοῦ ἐπιστήμης, καὶ 10
 δι τοιοῦτον σοφὸν ἄνδρα ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἔχει, προσλαβόμενος
 αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιον ἐν τῇ Μαγναύρᾳ ἔθιτο, παραδούς αὐτῷ καὶ
 μαθητὰς διδάσκειν τοὺς εὐφρευστάτους νέων, παρέχων αὐτῷ πᾶσαν
 ἀπάθειαν. οὗτος καὶ μητροπολίτης μετὰ ταῦτα Θεσσαλονίκης
 D γέγονεν, ὑπὸ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Μεθοδίου χειροτονη- 15
 θείς.

21. Τῷ αἰ' αὐτοῦ ἔτει κτίζει ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ παλατίῳ
 τὸ Τρίκογχον καὶ τὸ λεγόμενον Σίγμα καὶ τὰς ἀναβάθρας τῶν
 δῆμων, ἴσθησι δὲ καὶ τὴν φιάλην ἐν ἧ ἔγινεται τὸ σαξιμοδέξιμον
 λεγόμενον, τῶν ὑπῶν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διερχομένων μετὰ 20
 χρυσῶν σαγισμάτων. ὑπὸ δὲ τὸ Τρίκογχον κάτωθεν διὰ μηχανῆς
 ἐποίησε τὸ λεγόμενον Μυστήριον, ἐν ᾧ, ἐν τῇ μιᾷ γωνίᾳ ὁ ἐὰν

15 καθαιρεθεῖς margo P

annemque transmeassent, eius unius corpus crocodilli tractum discer-
 ptumque vorarunt.

20. Leonis autem philosophi discipulus, qui et proditorem denun-
 tiarat, de sua scientia ab Amermumne interrogatus Leonis se philosophi
 discipulum professus est. ille porro, ubi quantus vir Leo esset audivit,
 eius videndi desiderio accensus uni alicui captivorum datis literis Leoni
 philosopho Cpolim scripsit, sancteque illi secundas ab se honoris partes
 obtulit. Leo literis acceptis ad Theophilum rettulit. Theophilus ex-
 plorata viri scientia, ac ubi tantum hominem nactum se in civitate co-
 gnovit, assumptum illum in palatio in Magnaura constituens, omnique
 donans immunitate, ingenuosissimos adolescentes disciplinas docere ius-
 sit. hic postea Thessalonicae metropolita creatas, a sanctissimo patriar-
 cha Methodio gradu motus est.

21. Anno eius undecimo exstruit imperator in palatio Triconchum
 cubiculum, et quod Sigma vocant, gradusque ac subsellia factionum.
 struit vero etiam Phialam, in qua fit quod Saximodeximum vocant,
 utrarumque partium equis transeuntibus, aureis instratis stragulis. sub
 Triconcho inferius structa machina fecit, quod vocant Mysterium; in

εἶπε τις ἐν μυστηρίῳ προσκεκυφώς, ἔξακούεται ἐν τῇ ἑτέρᾳ φανερώς.

22. Ἐν τούτοις μαθὼν Θεόφιλος ὁ βασιλεὺς ὅτι Θεοφάνης ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ὕμνων ποιητῆς καὶ Θεό- P 425
 δωρος ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ
 κωμωδοῦσι καὶ διελέγχουσι, ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν, καὶ φησὶ
 "πόθεν ἐστέ;" οἱ δὲ εἶπον "ἐκ Παλαιστίνης." καὶ ὁ Θεόφιλος
 "καὶ διὰ τί τὴν γῆν ὑμῶν ἀφέντες καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλθόντες
 οὐ πειθαρχεῖτε τῇ βασιλείᾳ μου;" τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριναμένων,
 τύπτεισθαι αὐτῶν τὰς ὕψεις προστάττει σφοδρῶς. εἶτα καὶ βουνευ-
 ρήσας μέχρις αὐτοῦ θανάτου, μετὰ θυμοῦ πρὸς τὸν ὑπαρχον
 ἔφη "ἄρον αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον, καὶ ποιήσας στίχους ἔγραψον
 αὐτοὺς κολάνας εἰς τὰ πρόσωπα αὐτῶν· καὶ ἂν οὐκ εἰσὶ B
 καλοὶ, μὴ σοι μελέτω." τοῦτο δὲ εἶπεν διὰ τὸ εἶναι τοὺς οὐσίους
 σοφωτάτους. οἱ δὲ ἄγιοι εἶπον "γράφε, γράφε, βασιλεῦ, τὸ
 δοκοῦν σοι, ὡς μέλλον τοῦ ἀναγνῶναι ταῦτα ἐνώπιον τοῦ δικαίου
 κριτοῦ." ὁ δὲ ὑπαρχος εἰς τὸ πραιτώριον τοὺς ἄγλους ἀγαγὼν
 γράφει οὐ μόνον ἐν τῷ προσώπῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς στήθεσι τοὺς
 στίχους τούτους.

πάντων ποθοῦντων προστρέχειν ἐν τῇ πόλει
 ὄπου πάναγγοι τοῦ Θεοῦ λόγου πόδες
 ἔστησαν εἰς σύστασιν τῆς οἰκουμένης,
 ὤφθησαν οὗτοι τῷ σεβασμίῳ τόπῳ

quo, quicquid aliquis in uno angulo sese inclinans secreto locutus fuerit, in alio clare exauditur.

22. Inter haec comperto Theophilus imperator Theophanem ecclesiasticorum canonum ac canticorum auctorem, cum Theodoro fratre, secum ipsos agentes illius impietatem arguere ac arguere, sibi illos sisti iubet, atque "unde estis?" aiunt illi "ex Palaestina." tum Theophilus "quid causae est cur cum patria relicta in urbem veneritis; morem non geratis meae maiestati?" quibus nihil respondentibus, eorum dure facies percuti iubet. tum taureis ad mortem usque cum cecidisset, ira furoreque ad praefectum ait "tolle eos in praetorium, versusque quos feceris, eorum inscribe vultibus. nec ulla tibi cura sit, sintne elegantes necne." hoc autem dixit, quod viri sancti eruditissimi essent humanioribusque literis probe instituti. ad quem sancti "scribe, scribe, imperator, quod liberit, ut qui haec lecturus sis in conspectu iusti iudicis." praefectus autem adductis in praetorium, eorum non solum vultibus sed et pectori sequentes versus inscripsit.

cunctis ad urbem accurrere affectantibus,
 castissimos in qua deus verbum pedes
 fixit, generi salutem ut humano daret,
 apparere et isti venerando in loco,

Theophanes contin.

C σκεύη ποτηρὰ δεισιδαίμονος κλάνης.
 ἐκείσε πολλὰ λοιπὸν ἐξ ἀπιστίας
 πρῆξαντες ἀσυχρὰ δεῖνὰ δυσσεβοφρόνως,
 ἐκείθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποστάται.
 πρὸς τὴν πόλιν δὲ τοῦ κράτους πεφευγότες 5
 οὐκ ἔξαφῆκαν τὰς ἀδέσμονας μωρίας·
 ὄθεν γραφέντες ὡς κακοῦργοι τὰς ὕψεις
 κατακρίνονται καὶ διώκονται πάλιν.

ἅτα γράφας ἔξοριζει. καὶ διερχομένων αὐτῶν μετὰ τῶν δημοσίων
 Ἰαπων, ἔτυχεν αὐτοὺς μεῖναι εἰς Κάρτα λιμῆν. καὶ ἐπεὶ ὁ μέγας 10
 Μεθόδιος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεοστυγοῦς Θεοφίλου ἐγκεκλεισμένος ἦν
 D ἐν τῇ τοῦ Ἀντιγόνου νήσῳ ἐν μνήματι μετὰ δύο ληστῶν, γράφου-
 σιν αὐτῷ Θεόδωρος καὶ Θεοφάνης διὰ τινος πιστοτάτου ἀλιέως,
 ὃς καὶ ὑπόσχεται τῷ ὀσέῳ Μεθόδῳ ἐν εὐτελεσί χρεῖαις. καὶ γὰρ
 κανδήλαν αὐτῷ διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τάφου ἀπενεγκὼν ἐκόμιζεν. 15
 αὐτῷ ἐκώστω σαββάτω ἔλαιον φώλλης μιᾶς, ὅπερ καὶ ἤρκει ταῖς
 ἑπτὰ ἡμέραις φωτίζον τοὺς ἐγκεκλεισμένους. συνέβη δὲ ἐν μιᾷ
 ἀσθενῆσαι τὸν ἀλιέα καὶ μὴ ἀπενεγκεῖν τὸ κατὰ τύπον τοῦ σαβ-
 βάτου· τῇ δὲ προσευχῇ τοῦ ὀσίου τὴν λείψιν αὐτοῦ ὁ θεὸς παρε-
 μυσήσατο, καὶ ἡ ἀπειλοῦσα σβεσθῆναι μέχρι τοῦ ἑτέρου σαββά- 20
 P 426 του ἕως ἔλαιον διήρκασε λάμπουσα. διὰ τούτου οὖν τοῦ ἀλιέως
 γράφουσιν

21 ἔλαιον] ἀπενεχθῆναι addit margo P

superstitiosi erroris vasa pessima.
 et inde, multa postquam perfidi deo
 facinora perpetrassent turpia impie,
 ut desertores vertere iussi sunt solum.
 fugaque in urbem hanc delati, imperii caput,
 non destitere ab impura vaecordia.
 compuncti igitur facinorosi velut notis,
 ex urbe damnati pelluntur hac quoque.

sic inscriptis vultibus atque compunctis, equis publicis in exsilium pulsantur; contigitque domicilium in portu Carta dicto habere. quod vero magnus Methodius ab eodem scelestissimo Theophilo in Antigoni insula in monumento cum duobus latronibus inclusus fuerat, scribunt ad eum Theodorus et Theophanes per fidelissimum quendam piscatorem, qui et sancto Methodio villora ministeria devotus obibat. quod enim tenebrarum erat sepulcrum, ad lucernae usum singulis quibusque diebus sabbati olei follem afferebat; eisque inclusis ad lucem septem diebus praestandam satis erat. cumque aliquando piscatori aegra valetudine laboranti constitutum sabbato oleum afferre haud licuisset, eius deus defectum sancti precibus solatus est; cumque iam extinguenda lucerna videretur, ad alterum usque sabbatum lucere non destitit, donec oleum ei allatum est. per hunc igitur piscatorem scribunt.

τῷ ζῶντι νεκρῷ καὶ νεκρῷ ζωηφόρῳ,
οἰκοῦντι τὴν γῆν καὶ πολοῦντι τὸν πόλον,
γραπτοὶ γράφουσι δέσμιοι τῷ δεσμῷ.
πρὸς οὗς πάλιν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀλιέως ὁ ὄσιος ἀντέγραψεν
5 τοῖς ταῖς βίβλοισιν οὐρανῶν κλησιγράφοις
καὶ πρὸς μέτωπα σαφρόνως ἐστιγμένοις
προσεῖπεν ὁ ζῶθραπος ὡς συνδεσμῖοις.

(23) καὶ ἐν μὲν τῇ ἔξορᾳ τελευτᾷ ὁ ἐν ἁγίοις Θεόδωρος, οὗ τὸ
λείψανον ἐν τῇ Χαλκηδόνι μονῇ τοῦ Μιχαηλίτζη αὐτὸς ὁ κτίσας B
10 Μιχαὴλ ὑστερον ἀπεκόμισεν. ὁ δὲ αἰόδιμος Θεοφάνης μέχρι
Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρου διήρκεσε, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Μεθοδίου
πατριάρχου γενομένου χειροτονεῖται μητροπολίτης Νικαίας· ὡς
καὶ τινες ἀσχάλλοντας ἐπὶ τῇ τούτου χειροτονίᾳ, καὶ λέγοντας
ὅτι Σύρος ἐστὶ, καὶ τίς οἶδεν εἰ ὀρθόδοξος ὑπάρχει, μηδενὸς αὐ-
15 τοῦ μαρτυροῦντος; ἀπεκρίθη ὁ ἅγιος Μεθόδιος λέγων “ἐγὼ ὑπὲρ
ταύτην τὴν μαρτυρίαν ἦν ἐπιφέρεται” δειξας τὴν ἐν τῷ προσώπῳ
γραφὴν “κρείττονι οὐ θέλω.”

24. Ἄξιον δὲ λοιπὸν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τάφου ἀνάκλησιν C
τοῦ ὁσίου Μεθοδίου διηγήσασθαι. ἐπὶ ἑπτὰ γὰρ χρόνοις ἐν τῷ
20 δεινοτάτῳ καὶ στενωτάτῳ τάφῳ μετὰ δύο λησιτῶν κατάκλειστος
γεγονώς, ὑπὲρ Θεοφίλου τοῦτο μετὰ δασμῶν ἀφορήτων καὶ τὴν
τῶν σιαγόνων θλάσιν καὶ τὴν τῶν ὀδόντων ἐκρίλωσιν διὰ τὴν τῶν

2 κατοικοῦντι P

3 τῷ] οἱ P

vivo perempto vivificoque mortuo,
terram incolenti ac pariter calcanti polum,
scripsere vincto vincti et inscripti notis.

ius Methodius in hanc sententiam per eundem piscatorem rescripsit.
libris vicissim descriptos caelestibus,
faciesque non sine laude compunctos notis,
secum salutatur vinctos vivus obrutus.

(23) ac quidem sanctus Theodorus in exsilio diem obit; cuius defuncti
corpus in Chalcedonis monasterium, quod vocant Michaelitzis, ab ipso
postea qui condidit Michaele translatum est. inclitus vero Theophanes,
ad Michaelem usque ac Theodoram vitae superstes, a sancto Methodio
patriarcha Nicaeae metropolitae ordinatus est. ac cum non deessent qui
eius moleste ferrent ordinationem, dicerentque Syrum hominem esse,
nec liquere an esset orthodoxus, cui nemo testimonium perhiberet, re-
spondit sanctus Methodius, aitque eo quod secum ille defert (ostendens
inscriptam frontem ac compunctam) nullum se melius testimonium velle.

24. Iam vero operae pretium sit ut et modum enarremus, quo e
sepulcro sanctus Methodius revocatus est. iam ille annos septem cum
duobus latronibus dirissimo artissimoque sepulcro inclusus egerat; cui
Theophilus post durissima verbera, maxillas effractas ac dentes excus-
sos, ob cultum sacrarum imaginum reum addixerat. exiguum foramen

ἁγίων εἰκόνων προσκύνησιν καταδικασθεῖς, ὅπῃν μικρὰν μόνον
 ἔχοντας τοῦ μνήματος, δι' ἧς τὴν εὐτελεῆ τροφήν τε καὶ τὸ ὕδωρ
 ἐλάμβανεν, συνέβη τῷ δευτέρῳ ἔτει τὸν ἕνα τῶν ληστῶν ἐκίσει
 D ἀποθανεῖν. ἵστε δὲ πάντως ὅσα δυσωδία καὶ σκολῶμων βρῶσις
 τοῦ σώματος τοῦ τῆς ψυχῆς ἐξελευσέως τίκεσθαι. ἰκαρτέρησθε
 οὗν οἱ γενναῖοι, ὃ τε δσσις Μεθόδιος καὶ ὁ ἐναπολειφθεὶς ληστής,
 τὴν τοιαύτην ἀνάγκην. ἑπταετίας οὗν πληρωθείσης ἐξελεεται ὁ
 δσσις τοῦ τάφου τρόπων τοῦδε. ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος σχολῆν ἐν
 μελέταις ἔχων εὐρίσκει Θεοῦ προνοίαν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ παλα-
 τίου γραφήν ἣν νοῆσαι οὐκ ἠδύνατο. πέμπει οὗν ταύτην τῷ πα-
 10 τριάρχῃ Ἰωάννῃ, ὁμοίως δὲ καὶ τῷ φιλοσόφῳ Λέοντι ἐν τῇ Μα-
 γναύρᾳ τὴν φιλοσοφίαν, ὡς προείρηται, διδάσκοντι· καὶ ἀμφι-
 P 427 ροὶ ἐματαιώθησαν. λυπεῖται ὁ βασιλεὺς ἀναγκαῶν περὶ τοῦτου,
 ἐπὶ τισιν ἡμέραις κατηφῆς καὶ ἄτροφος διάγων. Φαρεῖ τις τῶν
 κουβικουλαρίων, καὶ φησὶ τῷ βασιλεῖ "ταύτην, δέσποτά μου, οὐ-
 15 δεῖς ἄλλος διακαιῆσαι δύναται τὴν γραφήν εἰ μὴ ὁ ἐν τῷ μνή-
 ματι ἀποκεκλιεμένος Μεθόδιος. ἄλλ' εἰ κελύει τὸ κράτος σου,
 λαμβάνω ἐγὼ τὰ ζητούμενα, καὶ πορεύομαι πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς
 νυκτὸς ὡς παρὰ γνώμην τῆς βασιλείας σου· καὶ πάντως λαμβύσῃ
 τὴν τούτων ἐρημίαν ἀναμφίβολον." ὁ δὲ κατένευσε. καὶ τοῦ
 20 κουβικουλαρίου ἀπελθόντος πρὸς τὴν νῆσον, μακρόθεν ἔτι ὄσας
 B αὐτοῦ, ἤκουεν τοῦ ὄσιου λέγοντος "καλῶς ἦλθες, ἀδελφε Ἰωάννη
 κουβικουλάριε." οὕτως γὰρ ὠνόμαστο. "οἶδα δι' ὃ ἦλθες ἀπο-

erat in monumento, quo vilem ei escam et aquam inferebant. porro
 contigit vertente anno altero ut latronum alter eo in lustris atque angulo
 diem clauderet. haud vero prorsus latet quantus e cadavere foetor ex-
 halet, quanta vermium vis ebulliat, ubi humano fato animam efflavit.
 sustinere tamen forti animo viri (tum nempe Methodius tam latro illi
 alteri superstes) istiusmodi necessitatem. septennio itaque expleto per
 hunc modum vir sanctus extrahitur. Theophilus imperator dum studie-
 rum aliquid meditatur, dei providentia in palatii bibliotheca scriptum
 libellum incidit, cuius assequi sensum minime potuit. mittit ergo ad
 Ioannem patriarcham, similiter quoque ad Leonem philosophum, in Ma-
 gnaura philosophiam docentem, ut a nobis dictum est superius. ambe-
 rum tamen inanis conatus fuit. hinc imperator amaro animo ac indigna-
 bundus, dies aliquot morosus ciboque abstinens agit. interim cubicularis
 praefectorum non nemo, assumpta fiducia, in haec fere verba ipsum al-
 loquitur. "hanc, domine mi, scripturam alius nemo explicare potest nisi
 qui in monumento inclusus tenetur Methodius. sed si iubet sacra mai-
 stas, acceptis quae dubiae quaestionis sunt, noctu velut te inscio ad eam
 pergam; prorsusque nihil dubiam ac ancipitem expositionem referam."
 annuit imperator; profectoque in insulam cubicularie, ac cum longe ad-
 huc positus esset, audit sanctum dicentem "bene veneris, frater Iohannes
 cubicularie" (sic enim ille vocabatur). "scio quamobrem minus es a

σταλείς πυρὰ Θεοφιλου. ἀλλ' ἐπίδοσ μοι χάριτην καὶ μέλαν." καὶ λαβῶν ἐπὶ τρισὶν λύσει ταῦτα ἐξέθετο. ἄπερ ἀναγνοὺς ὁ Θεόφιλος ἰθαύμασεν, καὶ ἀποστείλας ἤνεγκεν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἰσκήρῳσεν εἰς τὸ λεγόμενον Σίγμα πλησίον αὐτοῦ, παραγγέλλας μηδένα ὑπὸ τῶν ἔξω εἰς αὐτὸν εἰσερχεσθαι πλὴν τοῦ ὑπουργοῦντος τῷ Θεοφίλῳ. αὐτὸς δὲ καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτὸν εἰσέρχετο καὶ τῶν ζητουμένων ἐποιεῖτο τὴν ἕρευναν. ὁ δὲ γε καταλειφθεὶς ἐκείσε ληστής, καίπερ ἀφεθεὶς, οὐκ ἠθέλησεν ἐξέλθειν, ἀλλὰ αὐτόθι ἐτελεύτησεν, σημεῖοις καὶ τέρασιν μεγάλοις κατακοσμηθεὶς. C

25. Τῷ αὐτῷ καιρῷ ἔπεσεν ἡ χρυσὴ τοῦ φανοῦ τοῦσα ἐν τῷ Λύγουστιῳ Ἰουστινιανοῦ, καὶ ἐδόθη τῷ σκαλωτῇ παρὰ τοῦ βασιλέως νομισματα ρ'. στέφει δὲ Θεόφιλος Μιχαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος πάντας, ὡς ἔθος, ἐν τῷ στεψίμῳ.

26. Τῷ ἰβ' αὐτοῦ ἔτει πεπλήρωται ὃν κατεσκεύασε ξενῶνα, τὸν νῦν Θεοφιλου λεγόμενον, οἶκον μὲν τὰ πρῶτα γεγονότα Ἰσιδώρου πατρικίου τοῦ ἀπὸ Ῥώμης μετὰ Ὀλυβρίου ἀνελθόντος ἐπὶ Δ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, μετὰ δὲ χρόνους ἐκδοθέντα κουρατώρια εἰς τὸ κατρικεῖν ἐκείσε γυναικας τῶν εὐγενῶν μὴ εἰδυίας σωφρονεῖν. ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ξενοδοχεῖον ὑπ' αὐτοῦ ἐκ πορνείου ἐχρημάτισεν. εἶτα γέγονεν οἶκος Κωνσταντίνου τῆς Εἰρήνης υἱοῦ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς γεγονυῖαν εἰς αὐτὸν τύφλω-

Theophilo. verum trade chartam et atramentum." qua accepta, triplici solutione nodum explicavit. lectis vero quae ille scripserat, Theophilus admirari; mittensque in palatium talit, ac prope se in cubiculo, quod Sigma vocant, habitare praecipit; exterorum quemlibet ad eum accedere, uno duntaxat excepto illius ministro, prohibuit. ipse vero quotidie ad eum ingrediens, si quae dubiae quaestionis erant, ex illo exquirebat. latro autem in sepulcro relictus, quamquam liber dimissus erat, exire noluit, sed magnis signis ac prodigiis fulgens eo ipso loco vitae finem fecit.

25. Eodem tempore cecidit aureus globus laternae in Augusteo Iustiniani; datique scandalario centum nummi, quorum illa pretio restituta. coronat vero Theophilus Michaellem filium in magna ecclesia, cunctosque magnifice donat, uti in eiusmodi inaugurationum solenniis moris est.

26. Anno imperii Theophili duodecimo absoluta est domus hospitalis, quam nunc Theophili vocant; fueruntque primum Isidori patricii aedes, eius qui Roma cum Olybrio venit Constantino magno imperatore; multisque deinceps annis imperatoris addictae fisco, nobilium scortis feminarum habitaculum praebuere. Leone autem Isauro imperatore, quae aedes lupanar erant, in hospitalem domum cesserunt. exin Constantino Irenes filio, posteaquam a matre excaecatus fuerat, domus exstitere.

σιν. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μονάσασα μοναστήριον αὐτὸν κατεσκεύασεν καὶ τὰ Μετανοίας ἐκάλεσεν. Ξύλον οὖν μέγιστον τοῦ τρικλίνου ἀποκλασθὲν ἤπειλει πτώσιν, αἱ δὲ μονά-
 P 428 ζουσαι τοῦ βασιλέως διερχομένου περὶ αὐτοῦ ἐδεήθησαν. ἐκνούσας οὖν καὶ τὸν οἶκον θεασάμενος καὶ ἀρεσθεὶς μετοικίξει μὲν τὰς μοναζούσας ἐν ἑτέρᾳ μονῇ, αὐτὸν δὲ κόσμῳ παντοίῳ καλλωπίσας ξενῶνα πεποίηκεν, ἐπιδοὺς χρήματα καὶ προύστεια, καὶ τὰ Θεοφίλου ἐπονομάσας.

27. Δυσεντερικῶ δὲ νοσήματι περιπαρὲς ὁ βασιλεὺς βουλὴν βουλευέται μετὰ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ περὶ Θεοφύβου τοῦ Πέρσου.¹⁰ εἰδὼς γὰρ ὅτι πολλὴν πίστιν καὶ ἀγάπην ἔχουσιν εἰς αὐτὸν οἱ Πέρσαι καὶ ἐκ τῶν ἐν τέλει οὐκ ὀλίγοι, ἐφοβήθη μή πως αὐτοῦ τελευτήσαντος αὐτὸν καταστήσωσι βασιλέα, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ ἀπωσάμενοι· καὶ ἀποστείλας ἤγαγεν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἐτηρήσει εἶχεν. εἶτα βαρῆθεις ὑπὸ τῆς νόσου προστάσσει ἀποκει-
 B φαισθῆναι αὐτόν. καὶ τὴν κεφαλὴν ἰδὼν ἔρη "ἄρτι, Θεόφοβε, καὶ σὺ ἀνεπαύης καὶ ἐγὼ ἀπεφρόντισα." καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ κακῶς καὶ ὀδυνηρῶς ἀπέρρηξε. τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ εἰς τὴν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀπεκομίσθη, τὸ δὲ τοῦ Θεοφύβου ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ πλησίον τῶν Ναρσοῦ. ἐπὶ τούτοις τῶν Περσῶν²⁰ ἐπιζητούντων τὸν Θεόφοβον, τί ἄρα γέγονε, οἱ τοῦ βασιλέως ἐπισαν αὐτοὺς ἐν τῷ παλατίῳ δειπῆσαι. τούτῳ τῷ τρόπῳ διαβε-
 C

quo defuncto illius uxor sanctimonialis institutum amplexa, monasterium construxit, ac Metanoecae (id est Paenitentiae) nuncupavit. triclinii igitur maxime confracta trabes ruinam minabatur. sanctimoniales vero illac iter habentem Theophilum opem ferre rogarunt. ille itaque caput protendens, domumque conspiciens ac ea delectatus, sanctimonialibus in aliud monasterium translatis, omnisque generis ornata exulta domo, peregrinis excipiendis hospitalis ritu eam addixit, opibusque ac pomis locupletatam Theophili vocavit.

27. Dysenteriae autem morbo laborans imperator, eiusque gravibus doloribus cruciatus, consilium cum suis gregalibus de Theophobo Persa inquit. cum enim non nesciret multa eum apud Persas, quin et apud praecorum non paucos, pollere fide iisque carissimum esse, timuit ne forte ipso vivis exempto, spreto Michaelis filio, imperii fasces Theophobo deferrent. mittens itaque in palatium adductum eum sub custodia habebat. exinde ingravescente morbo cervicem illi abscindi iubet. vidensque exsectum caput "iam" inquit, "Theophobe, tum tu in vivis esse desisti, tum ego curis solutus sum;" diroque mox cruciatus male spiritum abruptit. eius in SS. apostolorum elatum funus, Theophobi in eius domo prope Narsis aedes. inter haec Persis exquirentibus Theophobum, quid utique illo factum esset, vivere eum in palatio amici asseruerunt.

βόηται παρὰ Πέρσαις ἄχρι τῶν ὠδε χρόνων θανάτου μὴ γέυσα-
σθαι τὸν Θεόφοβον.

Κόσμον ἔτος 571, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος ὠλέ, Ῥωμαίων
βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρα ἔτη 14, μόνος ἔτη 10, καὶ σὺν
5 Βασιλείῳ ἔτος 4 μῆνας 8, ὁμοῦ ἔτη 17 μῆνας 8. ἡ Θεοδώρα **D**
εὐσεβῆς οὖσα καὶ πιστὴ καὶ ὁρθόδοξος ἔτι τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς πε-
ριόντος λάθρα τὰς ἁγίας εἰκόνας εἰσιμα καὶ ἐσέβετο· ἧτις γνώμη
μὲν αὐτῆς, ὑποθήκη δὲ καὶ παραινέσει Θεοκτιστοῦ καρικλεῖου καὶ
λογοθέτου, ἐξελαίνει τῆς ἐκκλησίας τὸν ἄθεον πατριάρχην Ἰωάν-
10 **νην**, καίπερ σὺντακρον αὐτῆς ὄντα, περιορίσασα τοῦτον ἐν τῷ
Στενῷ εἰς τὸ καλούμενον Κλειδίον ἐν τινι μοναστηρίῳ. καὶ κεῖ αὐ-
τὸν τὰς τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰκόνας καὶ τῆς Θεομήτορος **P 429**
καὶ τῶν ἀρχιστρατήγων κατορύξαντα, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐξο-
ρέξαι ἠβουλήθη· κωλυθεῖσα δὲ πέμπει καὶ μαστιζει αὐτὸν δια-
15 **κοσίοις λώροις**, εἰσάγει δὲ τὸν ἐν ἁγίοις Μεθόδιον. τοὺς δὲ ὑπὸ
Θεοφίλου ἐξορισθέντας μοναχοὺς καὶ ἐπισκόπους ἐνώσασα, τὴν
ὁρθόδοξον ἐβεβαίωσε πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν εἰρήνευσεν τῇ πρώ-
τῃ κυριακῇ τῶν νηστειῶν. ἐξελαίνει τοίνυν Θεοδώρα τὸν ἀλιτή-
ριον Ἰωννῆν τοῦ πατριαρχεῖου τρόπῳ τοκῶδε. δηλοὶ γὰρ αὐτῷ
20 **διὰ Κωνσταντίνου δρογγυρίου τῆς βήγλης** ὡς πολλοὶ πολλαχόθεν
συνεληλυθότες εὐλαβεῖς τε ἄνδρες καὶ μοναχοὶ δέησιν ἐποίησαντο **B**

percrebuit hactenus ea fama apud Persas, Theophobum haudquaquam
mortem gustasse.

Mundi annus 6335, divinae incarnationis 835, Romanorum imperator
Michael et Theodora annos 14, Michael solus annos 10, Basilio collega annum
1 menses 4, simul annos 27 menses 4. Theodora cum pia esset et fidelis et or-
thodoxa, marito adhuc in vivis agente sacras imagines colebat ac venerabatur.
haec sua ipsa sententia, simulque illi auctore et hortante Theoctisto can-
niclei praefecto et logotheta, impium patriarcham Ioannem ecclesia ei-
cicit, tametsi eius compater erat, atque in monasterium quoddam, quod
Clidium vocant ad Stenum, exsilio relegat. illic agens, cum Christi dei
nostri sanctaeque deiparae, nec non caelestis militiae principum imagi-
nibus oculos effodisset, in eam sententiam Theodora lerat ut et illi lu-
mina effoderet. verum non siverunt quorum res consilio gerebantur;
quocirca mittens ducentis flagris caedit, sanctumque Methodium inducit;
ac quos Theophilus monachos ac episcopos relegaverat, in unum cogens,
orthodoxam fidem confirmavit, primaque dominica quadragesimae pacem
ecclesiae reddidit. eicit itaque Theodora patriarchae aedibus scelestis-
simum Iannem in hunc fere modum. mandat per Constantinum excubiarum
drungarium, multos undique religiosos viros ac monachos in unum

πρὸς τὴν βασιλείαν μου τοῦ τὰς πανσέπτους κελῦσαι ἀναστηλα-
θῆναι εἰκόνας. εἰ μὲν οὖν ὁμολογος εἶ τούτοις καὶ σύμφωνος,
καὶ δὴ τὸν παλαιὸν κόσμον ἢ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία ἀπολαμβάνεται.
εἰ δ' ἀμφίβηλος καὶ τὴν γνώμην οὐκ ἔχων εὐθείαν, τοῦ μὲν θρό-
νου ἔξω γενόμενος καὶ τῆς πόλεως κατὰ δὲ προάστειόν σου διαβή- 5
θι, μέχρῃς ἂν ὁ σύλλογος τῶν ἁγίων πατέρων γένηται μετὰ σοῦ·
οἶδε γὰρ ἔτοιμοι διαδικάζεσθαι τε καὶ διαλέγεσθαι καὶ πείθειν σε
περὶ τούτων κακῶς λέγοντα." ὁ δὲ πατριάρχης ἢ μᾶλλον πατριάρ-
C χης κατὰ τὸν ἐν τῷ πατριαρχείῳ Θεσσαλὸν τρικλινον τηριακῆτι
ἀνέκειτο ἐπὶ σκιμποδος, τὰς βασιλικὰς ἀγγελίας δεχόμενος· ὅς 10
ἄμα τῇ ἀκοῇ τῶν λόγων βληθεὶς τὴν ψυχὴν βουλεύσασθαι ἔφη
περὶ τούτου καλῶς καὶ τὸν ἀποκομιστὴν εὐθύς ἀπέστειλεν, καὶ
ἑῷ ττον ἢ λόγῳ ἐχειρῶν τι λαβὼν τὰς κατὰ γαστέρα φλέβας
ἀπέτεμεν, ὡς ἦδει δειλίαν μὲν καὶ οἰκτον ἐκ τῆς αἵματος δαφυλοῦς
ἐκχύσεως ἀποτεκεῖν τοῖς πολλοῖς, θάνατον δὲ ἢ τινα κίνδυνον οὐ- 15
δαμῶς. θροῦς οὖν καὶ βοῇ εὐθύς τις περὶτῆχει τὴν ἐκκλησίαν,
οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς βασιλικὰς ἀκῶς προφθάνουσα τοῦ
D θρονυγαρίου, ὡς ἢ δέσποινα διὰ τοῦ θρονυγαρίου τὸν πατριάρχη
κατέσφαξεν. τῶν οὖν λεγομένων ἑταστῆς ἀκριβῆς ὁ πατριῶχος
Bάρδας ἀποσταλεὶς αὐτὰς τε τὰς πληγὰς ἐκ προνοίας γενομένας 20
ἠρέμα πως κατεφάρρασεν, καὶ τὸ δρᾶμα τὸν ἔλεγον οὐ διεφθην,
αὐτῶν τῶν θεραπόντων κατεϊπόντων αὐτῷ καὶ τὰ τῆς τομῆς ὄρ-
γανὰ (φλεβοτόμα δὲ ἦν) εἰς μέσον καθυποβαλλόμενα. ἔκτοτε οὖν

collectos supplicationem porrexisset, ut omni veneratione colendas imagi-
nes erigi ac restitui pro imperio iuberet. "siquidem ergo" ait "in ean-
dem et ipse confessionem consentis, suum dei ecclesia ornatum recipiat.
sin autem haesitas nec recto mentis sensu incedis, relicta sede ac urbe
ad suburbanum tuum discedito, donec sanctorum patrum coetns una te-
cum rem pertractaturus coeat. in prompta enim habent disceptare ac
disputare, deque his male sentientem ad saniozem sensum reducere."
verum patriarcha, seu (verius dicam) patriarcha, in Thessalo tridinio in
aedibus patriarchalibus in suppedaneo scabello id temporis iacens, audi-
tis divalibus iussis, moxque eorum auditione animo saucius, probe se
eius rei gratia deliberaturum respondit; ac statim nuntium remisit, di-
ctoquo citius arrepta lanceola ventris sibi venulas incidit; quas vulgo,
cruore copia effluente, timorem ac miserationem excitaturas, non vero
mortem aut periculi aliquid creaturas noverat. sublatus itaque stans
rumor ac clamor totam late personat ecclesiam, quin et ante drungarium
aulam occupat, Augustam illius opera patriarcham necasse. misso itaque
Barda patricio, qui diligenter rem inquireret, sensim ex industria de-
prehensum facta vulnera; nec fabula ullo colore tegi potuit. ipsi famuli
in eum rei testes; prolata in medium sectionis organa, lanceolae scilicet
in eum usum sanguinemque aperta vena minuendum compositas iam

οδδενός λόγου ἀξιωθεῖς, ὡς ἐπὶ τοιαύτῃ αὐτοφώρῳ αἰτία ἐπι-
λημμένος, τῆς ἐκκλησίας ἀπελευνεται ὁ ἀλιτήριος καὶ κατὰ τινα
μονὴν ἐν τῷ Κλειδίῳ περιορίζεται. ἐν ᾗ ἁγίων εἰκόνας ἕξουσ,
τοῦτον ἡ βασίλισσα μάλιστα διακοσίαις παιδεύει, καὶ κατὰ τὸ προά-
5 στειον αὐτοῦ, ὃ λέγεται Ψυχά, ἀποστέλλεται.

2. Οὗτος οὖν ὁ προορηθεὶς Ἰωάννης πατριάρχης, ὁ δι' P 430
οἰκίαν ἀσέβειαν Ἰαννῆς παρὰ τῶν εὐσεβῶν ὀνομασθεὶς, οὐκ ἔπη-
λὺς τις καὶ ξένος αὐτόχθων δὲ καὶ τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων βλά-
στημα καὶ ἐκ λίαν εὐγενοῦς καταγόμενος σειρᾶς, τῆς οὕτω τῶν
10 Μωροκαρδανίων λεγομένης, καὶ τῆς τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου
καὶ Βάκχου τῆς ἐν τοῖς Ὁρμίσδου μονῆς ἡγούμενος ἄνωθεν
ὦν καὶ τοῦ βασιλέως κληρικοῖς καταριθμούμενος, διαφερόντως
παρὰ Μιχαὴλ ἡγαπᾶτο τῷ Τραυλῷ, εἴτε τῷ μόνῳ τούτῳ κοινω-
νός εἶναι τῆς τούτου αἰρέσεως, εἴτε καὶ τῷ διαφέρειν ἐπὶ λογί-
15 οῦτος δόξαν τινα ἰσχυρῶς· πλὴν ἡγαπᾶτο, καὶ τοῦ Θεοφίλου δι-
δάσκαλος ἐγκαθίσταται. καὶ οὗτος ἐπεὶ τὰς τῆς βασιλείας ἔσχεν B
ἡνίας, σὺνχέλλον μὲν πρότερον τοῦτον τιμῆ, εἰθ' ὕστερον καὶ
πατριάρχην καθίστησι Κωνσταντινουπόλεως, προγνώσεις τινὰς
διὰ λεκανομαντείας καὶ γοητείας αὐτῷ ἀπαγγέλλοντα. καὶ γοη-
20 τεῖα τοιαύτη. ἔθρονος ποτὲ τρισὶν ὕψ' ἡγεμόσι στρατηγουμένου,
ἀπίστου τε καὶ σκληροῦ, τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν κατέτρεχε καὶ
ἐλθίζετο. ὡς εἰκὸς οὖν ἀθυμοῦντος ἐπὶ τούτῳ τοῦ Θεοφίλου καὶ

2 ἐλημμένος? 5 ἀποστέλλονται P 10 Μωροκαρδανίων
alter ms. c. margo P 12 τοῦ] τοῖς? 13 εἴτε μόνῳ τῷ?
19 καὶ ἡ γοητεία?

ergo quasi nullius frugis (quippe in tali manifesto deprehensus facinore)
miser ecclesia pellitur et in monasterium quoddam Clidium nomine rele-
gatur; ubi cum imagines abraderet, ducentis Augustae flagris vapulat, et
ad sua suburbana mittitur, quae vocant Paica.

2. Hic igitur, quem dicebam, Ioannes patriarcha, pro sua impie-
tate Iannes appellatus uno piorum filiumque suffragio, non advena quis-
piam ac extraneus fuit, sed indigena urbisque Augustae civis, ex inge-
nua ac praenobili Morocardianorum, ut vocant, ortus prosapia; mona-
steriique sanctorum Sergii et Bacchi, quod est ad Hormisdæ aedes,
olim praefectus, interque palatinos clericos cooptatus a Michaelē Balbo
tenere amabatur, sive uno hoc quod fovendae haeresis illi socius erat,
sive etiam pro ea eruditionis laude qua aliqua pollere videbatur. quo-
vis certe titulo amabatur, ac Theophili praeceptor praeficitur. Theo-
philus mox imperii habenas adeptus syncelli prius honore donat, tum-
que etiam patriarcham Cpolititanum constituit, cum is illi divinatione ex
pelvi ac praestigis quaedam futurorum vaticinia ederet. praestigiae in
eo positae. gens quaedam infidelis truciorque tribus ducibus quandoque
Romanam dicionem incurabat atque vastabat. ea res, ut par est, animi
anxium tristisque Theophilum omnesque subditos habebat. maestitiam

τοῦ ὑπηκόου παντός, ἀποσκευάσασθαι πον τὴν ἀθυμίαν ὅτος
 συμβουλεύει, θάρσους τε πληρωθῆναι καὶ χαρῆς, εἴ γε μόνον
 C τῇ τούτου ἐπικολουθοίη βουλή. ἡ δὲ ἦν τοιαύτη. ἐν τοῖς εἰς
 τὸν εὐριπον τοῦ ἵπποδρομίου χαλκοῖς ἀνδριάσιν ἔλλεγτό τις εἶναι
 ἀνδριάς τρεῖς διαμορφούμενος κεφαλᾶς, ὡς κατὰ τινὰ στοιχείω-5
 σιν πρὸς τοὺς τοῦ ἔθνος ἐκείνου ἀρχηγούς ἀγγεν. σφύρας οὖν
 μεγίστας σιδηρᾶς τρεῖς προσέταττεν γενέσθαι καὶ ἀνδράσιν ληχει-
 ρισθῆναι ἰσχυροτάτοις τρισίν. πόρρω δὲ τῶν νυκτῶν ἐπὶ τὸν
 ἀνδριάντα ἦσαν ἀμφότεροι, ὁ μὲν Ἰαννῆς διὰ λαϊκοῦ ἐνδύματος
 ἑαυτὸν περισκέπων, οἱ δὲ ἄνδρες μετεώρους τὰς σφύρας ἔχοντες. 10
 καὶ αὐτὸς τοὺς στοιχειωτικὸς λόγους ἐπειπὼν παλεῖν ἕκαστον ὡς
 ἔχει δυνάμειος προσεῖπε νεανικῶς τε καὶ ἰσχυρῶς. καὶ οἱ μὲν δύο
 D τὰς δύο τοῦ ἀνδριάντος κεφαλᾶς ἀπέκοψαν, ὁ δὲ ἕτερος μικρὸν
 μὲν κατέκλινεν, οὐ μὴν καὶ ὄλην τοῦ σκηνώματος ἐναπέτεμεν. τού-
 τοις οὖν καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἡγεμόνους ἔξηκολούθει· ἔριδος γὰρ 15
 κραταιᾶς αὐτοῖς ἐπεισιπύσεως καὶ ἱμφυλλου μάχης, ὑπὸ τοῦ
 ἐνός οἱ δύο τῶν ἡγεμόνων πίπτουσι κατὰ τὴν τῶν κεφαλῶν ἐπι-
 μὴν, τοῦ τρίτου μόνου διασωθέντος, σὺχ ὑγιῶς δέ. οὕτως εἰς
 τὸ μηδὲν εἶναι τὸ ἔθνος χωρήσαν πρὸς τὰ οἰκεία αὐτοῖς μετὰ
 φυγῆς ἀφορμᾶ καὶ συμφορᾶς.

3. Τῆς δὲ Θεοφιλοῦς, ὡς εἶρηται, Θεοδώρας τῇ ἐκκλη-
 σία τὸν ἐαυτῆς κόσμον δούσης (ἀπὸ γὰρ Λέοντος τοῦ Ἀμαληκίτου
 P 431 ἕως τῆς ὀρθοδοξίας ἐπὶ τριάκοντα χρόνους κατεῖχον οἱ εἰκονομα-
 σται τὰς ἐκκλησίας) αἵτησιν ποιεῖται πρὸς τοὺς παρόντας ἁγίους

Ioannes ponere iubet, pectusque securum ac gaudii plenum gerere, si modo eius velit consilium morem gerere. id vero illi consultum. inter aeneas Circi statuas ad Euripum unam quandam tricripitem stare: eius tria illa capita magice consecrata ad gentis illius referri duces. iubet ergo tres maximos malleos tribus viris robustissimis in manus tradi. profunda itaque nocte utrisque ventum ad statuae locum: Ioannes laici habitu sese occultabat, viri autem stabant sublatis malleis, cum ille magicis secum invocationibus peractis unumquemque fortiter omnique robore atque viribus ictum dare clamorosus inceptor praecipit. ac unus quidem et alter duo capita decusserunt: tertius vero inflexit quidem ille paululum, non tamen etiam totum a trunco amputavit. sic igitur se fore ducum res habuere. gravis inter illos orta discordia in bellum civile prorupit. ex illo unus alterque ceciderunt; tertius unus ipse superstitis fuit, etsi non sano prorsus robore. in eum modum ad nihilum redacta gens illa ad sua rursus se fuga, ingentique clade attrita, recipit.

3. Postquam igitur religiosissima, quam dicebam, Theodora suam ecclesiae ornatum reddiderat (a Leone enim Amalecica ad restitutionem imaginum solennia annos circiter triginta imaginum incensores igniarumque sacrilegi ecclesiarum potiti erant), petitionem ad patres qui collecti

πατέρας, λέγουσα "οἶδα ὅτι δέδωκεν ὑμῖν ὁ Θεὸς ἔξουσίαν ἐπὶ τῆς
 γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἐπεὶ περ
 οὖν ὁ βασιλεὺς Θεοφίλος, ὡς οἴδατε πάντες, δικαιοκρίτης μὲν εἶ
 καὶ τις ἄλλος ἦν, καὶ πάντα καλῶς διοικῶν, ὡς μαρτυρεῖτε, εἶχε
 5 δὲ μόνην ταύτην τὴν αἴρεσιν, ἣν καὶ τελευτῶν ἀπηρνήσατο, καὶ
 μετὰ δακρῶν κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς ἐξόδου, ἐμοῦ τούτω ταύ-
 τας δούσης, τὰς ἁγίας εἰκόνας κατεφίλησε, καὶ οὕτως ἐξέπνευσε, B
 δότε μοι καὶ αὐτοὶ χάριν ἐγγράφως ἀφεθῆναι αὐτῶ τὴν ἁμαρτίαν
 ταύτην μόνην· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν οὐ φρονεῖζω." πρὸς ἣν οἱ
 10 πατέρες τὰ μὲν πρῶτα σιγήσαντες, εἶτα καὶ δακρῶσαντες τοῖς
 αὐτῆς ἐπικαμπτόμενοι δάκρυσι, πρὸς δὲ καὶ τὴν τῶν ἁγίων εἰκό-
 νων ζητοῦντες τιμὴν, κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ δι' ἐγγράφου ἀσφα-
 λείας τὴν πίστιν τούτου τῆ δεσποίνῃ ἐδίδοσαν. ἐφ' οἷς τὴν ἐκ-
 κλησίαν βεβαίως καταλαβόντες, καὶ Μεθόδιῳ τῷ ἁγιωτάτῳ τὴν
 15 τῆς ἀρχιερωσύνης ἀποδεδωκότες τιμὴν, τῆ πρώτῃ τῶν ἁγίων νη-
 στεϊῶν κυριακῇ σὺν τῆ βασιλίσσῃ πάννυχον ἕμψοδιον ἐν τῷ τῶν C
 Βλαχερνῶν τῆς Θεοτόκου ναῷ ἄφ' ἐσπέρας τετελεκότες, τῆ ἑωθινῇ
 μετὰ λιτῆς τῷ μεγάλῳ τοῦ Θεοῦ λόγῳ τεμένει καταλαμβάνουσι,
 καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς αὐθις ἡ ἐκκλησία λαμβάνει τῆς θείας μν-
 20 σταγωγίας τελεοθείσης ἁγνῶς, πάντων τῶν αἰρεσιωτῶν ἐν πάσῃ
 τῇ ὕψ' ἡλίῳ καθαιρέσει ὑποβληθέντων μετὰ καὶ τοῦ ἀρχιερέως
 αὐτῶν, ὃς ἦν ὁ προειρημένος Ἰωάννης.

erant, in haec verba offert. "non me latet datam vobis a deo potestatem dimittendi peccata super terram, quemadmodum sacris Christi evangelii tabulis perscriptum est. quandoquidem igitur Theophilus, ut scitis omnes, iustitiae, si quis alius, tenax fuit, ac cuncta probe administrabat, ut et ipsi testamini, unaque hac duntaxat haeresi laborabat, quam et in extremis agens abnegavit, subque exitus horam oppletur lacrimis, me offerente, sacras imagines osculo veneratus in eum modum efflavit animam, vos quoque hanc mihi scripto facite gratiam, ut et hoc unum illi peccatum dimittatur: nam de reliquis secunda sum." ad quam patres, cum primum quidem conticuissent, tumque eius provocati lacrimis in lacrimas ipsi perinde prorupissent, ac cum praeterea hoc molirentur ac satagerent, ut sanctarum imaginum cultum statuerent, uno calculo ac sententia eius rei securitatis fidem scriptam Augustae tradiderunt. quo pignore rata ecclesiam possessione adeuntes, summique sacerdotii dignitate sanctissimo Methodio reddita, dominica prima sanctorum ieiuniorum una cum Augusta, totam noctem sacris canticis in Blachernarum dei genitricis aede a vespera peragentes, solenni mane supplicatione ad magnum dei verbi templum adeunt, ac sum rursus ecclesia recipit ornatum, divinis sancte pureque concelebratis mysteriis, cunctisque in universo orbe haereticis, cum eorum quem dixi antistite (id est Ioanne) depositioni subiectis.

4. Οὗτος οὖν μετὰ τῆς αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, συμμορίας τῇ καθαιρέσει ὑποβληθεὶς οὐχ εἴλετο ἡσυχῇ διάγειν τὸν ἑαυτοῦ κατάπτυστον βίον, ἀλλ' ἔτι κατὰ τῶν ἁγίων εἰκότων ἐνεπαίετο. καὶ γὰρ ὑπερόριος πάλιν ἐν τινι μόνῃ γεγονώς, εἰκότος θείας κατὰ τὸν ὄροφον ἰσταμένης καὶ ἀτενῶς ἀτενίζουσας αὐτῷ, μὴ φέρον ὁὗτος ὄραν τὴν ἐκείνης πρὸς αὐτὸν ἐπικατιοῦσαν θέαν, καθαιρέσθαι ταύτην διὰ τικος οἰκέτου προστάττει καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατορῦττεισθαι, τοῦτο μόνον ἐπιλέγων ὡς τὴν αὐτῆς οὐ δύναμαι μορφήν ἐνορᾶν. ἤκουστο γοῦν ταῦτα τῇ δεσποίνῃ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Ἰαννῆ ἔκτυφλοῦ. ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἦν ἀγαπητὸν αὐτῷ τῆς ἡσυχίας εἶναι, μῶμιον δέ τινα λειψῶτο

P 432 μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτοῦ τῷ ἐν ἁγίοις Μεθόδῳ προσάπτειν, καὶ γυναϊκά τινα φρεναπατήσαντες κρυψιγάμιας ἔγκλημα τούτῳ ἐπισφύρουσιν. ὁ δὲ μακαριώτατος πατριάρχης μὴ θέλων πέτρα σκανδάλου λογιζομαι τὰ κρήφια αἴσχη ἀπογυμνοῦ, καὶ εὔρητο παρὰ τὸ εἰκὸς μεμαρασμένα. καὶ τὸ αἴτιον ἐρωτηθεὶς εἶπεν ὅτι διὰ γοντὸς μου ἐν Ρώμῃ, ἐπεὶ τοῖς γαργαλισμοῖς ἐκινούμην, τῷ ἀποστόλῳ Πέτρῳ προσῆλθον δεόμενος· ὃς τῇ νυκτὶ ἐπιστὰς τῇ δεξιῇ τὰ αἰδοῖα κατεπίασεν, ἐπιφθεγξάμενος μὴ τοῦ λοιποῦ πτοεῖσθαι

B φιληθονταν. ἐγὼ δὲ σφοδρῶς ἀλγήσας δυνήσθη, καὶ ἔπειτα ἀβλυβῆς διέμεινα. ἀλλὰ μὴν τὸ γύναιον ἀσφαλῶς κρατηθὲν πάντα ἀφηγήσατο, καὶ τὸ δοθὲν αὐτῷ χρυσίον τοῖς ἀποδέμοις ἔτι περιειλημμένον καὶ τῇ αὐτῶν βούλλῃ σεσημασμένον ὑπεδείκνυε. καὶ

4. Hic igitur cum sodalitis, sic ut dictum est, gradu motus inque ordinem redactus, haud tamen adduci poterat ut execrabilem vitam suam quiete transigeret: sed adhuc ferociobat adversus sanctas imagines. rursus enim in quodam exsul monasterio, cum divina quaedam imago in tecto consistens intentis in eum oculis quasi despiceret, non ferens ille desuper intuentem, deponi per quendam famulorum iubet eiusque oculos effodi, unum hoc satisfactionis addens, non posse se illius formam cernere. audivit Augusta, ipsiusque Iannis caecat lumina. at ne sic quidem quietis amorem in animum induxit, sed hoc studebat cum sodalibus, ut S. Methodii famae labis aliquid quovis modo adspiceret. seducta itaque muliercula quadam stupri expostulant. beatissimus autem patriarcha, qui petra scandali videri nollet, nudatis a se verendis partibus, iis emarcidis secus ac se res solito habeat exsuccisque inventas est. causam rogatus ait "cum Romae versarer ac carnis titillationibus sensuque libidinis pulsarer, supplex precibus ad apostolum Petrum accessi. adstitit ille noctu, easque partes tangens ait 'deinceps securus esto a libidine.' ego autem gravi concitus dolore somnum excussi, exque illo tempore a libidinis aestu illo immunis fui." quin et mulier tuto servata tentaque fabulam omnem enarravit; aurique vim datam adhuc colligatas, ipsorum denique sigillis munita signacula ostendit. exprocebant iudices

αὐτοὺς μὲν τιμωρεῖν ἐβούλοντο, τῇ δὲ τοῦ ἁγίου Μεθοδίου παρακλήσει τοῦτους εἴασαν.

5. Ὡς οὖν κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ἤρουν τὴν τῆς ὀρθοδοξίας λεγομένην κυριακὴν, ἐν τοῖς τοῦ Καριανοῦ παλατίοις, ἔπειρ
 8 ἔνεκεν τῶν ἑαυτοῦ θυγατέρων ὁ Θεόφιλος ἀνωκοδόμησεν, ἐπὶ C
 Μαυρικίου τοῦ βασιλέως ὡς τὸ πρῶτον κατασκευασθέντα, ἡ βυσιλὶς Θεοδώρα ἅπαν τὴν τῆς ἐκκλησίας πλήρωμα εἰστία, καὶ οὐκ ἦν ὅστις μὴ παρῆν ἐκεῖ τῶν ἱερέων καὶ ὁμολογητῶν· μεθ' ὧν καὶ ὁ Νικαίως Θεοφάνης ἦν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς εὐωχίας παρήκμασε καὶ
 10 τὰ τραγῆματα μετὰ τῶν πλακούντων παρέκειντο, συνεχῶς ἀτενιζούσης τῆς βασιλίδος καὶ τὰ ἐν τῷ μετώπῳ γραμμάτια τοῦ ὀσίου Θεοφάνους καθορώσης καὶ στεναζούσης συνέβη καὶ τοῦτον ὡς ἐξ ὁμολόγου ἀνοπθάλμησαι καὶ ταύτην ἐνιδεῖν ἀτενίζουσαν αὐτῷ. φήσαντος γοῦν “τίς ἄρα ἡ αἰτία τῆς πρὸς ἐμέ σου ἀτενοῦς ὀρά- D
 15 σεως;” ἡ δὲ ἔφη τὴν ἐκ τῶν γραμμάτων θανατῶσαι καρτερίαν σου καὶ τὴν τοῦ ταῦτα δράσαντος ἀπήγειαν. καὶ ὁ μακάριος Θεοφάνης μηδὲν ἐλάβηθεις ἢ τῶν προσηφαλισμένων διανοηθεὶς “ὑπὲρ ταύτης τῆς γραφῆς” ἔφησεν εὐ μάλα τρανῶς “ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ ἀδεκάστῳ δεκαστηρίῳ σφοδρότερον διαδικάσονται τῷ ἀνδρὶ σου.”
 20 τοῦτο ἀκούσασα ἡ βασίλισσα, καὶ περιλυπὸς γενομένη καὶ σύνδακρος, ἔφη πρὸς τὸν ὄσιον “αὐταὶ αἱ δι’ ἐγγράφων ὑποσχέσεις ὑμῶν καὶ ὁμολογαί, ὡς μὴ μόνον οὐ συγκεχωρηκέναι ἀλλὰ καὶ

instas ex eis poenas: verum S. Methodii deprecatione exorata clementia immunes dimisit.

5. Cum igitur per eius diei festam incunditatem (dominicæ scilicet ὀρθοδοξίας, quam vocant, id est restitutionis imaginum) ad Cariani regis aedes, quas Theophilus filiabus, in quibus habitarent, extruxerat ac Mauricius imperator primum condiderat, universum ecclesiæ coetum Theodora Augusta dapibus acciperet, nec a convivio ullus sacerdotum, ullus confessorum abesset: quibuscum affuit et Theophanes Nicaeae episcopus. ubi itaque convivii ardor deferbuerat, iamque tragemata ac placenta, quae scilicet secundarum mensarum sunt, appositæ erant, Augusta intentis ingiter oculis inscriptum Theophanis vultum oblegente ac ingemiscente, contigit ut et ipse velut ex conducto vicissim adspiceret, eiusque in se obversos dominae oculos fixosque adverteret. quaerit itaque, quid causæ sit cur sic intenta in illum adspiceret? respondit illius se tolerantiam admirari ex inscriptis ori literis, eiusque qui horum auctor exstitisset saevitiam. tum beatus Theophanes nulla reverentia ductus, nec quæ iam sancte promissa erant animo reputans, “eius” inquit clara admodum voce “scripturae nomine adversus virum tuum in incorrupto dei iudicio acrius disceptabo atque contendam.” his Augusta auditis, maestoque animo facta, ac lacrimis offusa, “haec” inquit ad sanctum “vestrae scripto firmatae promissiones ac munera, ut non solum viro non indulgeatis, sed et actionem ipsi intendatis atque in iudicium

P 433 πρὸς ἀγῶνας ἄγειν αὐτόν;" "οὐ" φησιν ὁ πατριάρχης αὐθιγὸν ἀναστὰς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἱερέων, "βασίλισσα, οὐ· ἀλλ' ἔξι βεβαίως τὰ ἡμέτερα, τῆς ὀλιγαρίας τούτου λογιζομένης εἰς οὐδέν." οὕτω μὲν οὖν ἐστιάσθη ταῦτα, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἔδη ἀκόμματα δέμεινεν. 5

6. Ἀνεφάνη δέ τις καὶ ἑτέρα αἵρεσις ἢ οὕτω τῶν Ζηλιῶν λεγομένη, οὖν τῷ ἑαυτῆς ἀρχηγῷ, Ζήλικι μὲν ὀνομαζομένῳ, φέροντι δὲ τὴν τῶν σηκρητικῶν ἐν πρώτοις τιμὴν. Ἰεραπεύθη δὲ καὶ πρὸς Θεοσέβειαν μετηνέχθη ἐν προόδῳ βασιλικῇ, τῆς τοῦ μύρου B μόνου μετὰ καινῶν ἐμφωτίων τε καὶ ἐσθημάτων καταξωθέντων 10 χρίσεως τῶν ἀντιποιοιμένων αὐτῆς, καὶ τελειωθέντων λαμπρῶς.

7. Τῷ β' αὐτῆς ἔτι ἀπέστειλε Θεοδώρα Θεόκτιστον τὸν λογοθέτην κατὰ τῆς Κρήτης, καὶ κακῶς τοῖς ὑπὸ χεῖρα χρηάμενος αὐτὸς μὲν τὴν φυγαδεῖαν ἠσπάσατο, ὁ δὲ στρατὸς μαχαίρας ἔργον τοῖς ἐν Κρήτῃ γέγονεν. 15

8. Τῷ γ' αὐτῆς ἔτι Ἄμερ κατὰ Ῥωμαίων στρατεύσας αὐτὸν πάλιν Θεοδώρα ἀπέστειλε μετὰ πολλῆς δυνάμεως· καὶ πόλεμον ἐν τῷ Μαυροτόπῳ γενομένου πάλιν ἠττῶται, καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων πλείους οἱ κρατηθέντες ἦσαν. Θεόκτιστος δὲ πρὸς C τὴν βασίλισσαν ἑλθὼν πάλιν τῆς αὐτῆς οἰκειότητος εἶχετο, καὶ τῷ 20 τῆς Αὐγοίστης Θεοδώρας ἀδελφῷ Βάρδα εἰς τινὰς λόγους ἑλθὼν τὴν ἤτιαν τούτῳ προσῆπτε καὶ ἀντιτίθετο, ὡς τῇ παραίτησει τούτου καὶ τῇ συμβουλῇ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐτρώθη στρατόπεδος.

trahatis?" "non" inquit surgens confestim patriarcha ac reliqui sacerdotes, "non plane, sed firma erunt nostra promissa, illa huius spretoe nihili habita." sic quidem illa sedata sunt, manseruntque ecclesiae scita inconcussa.

6. Fuit et alia quaedam haeresis, quam Zelicum vocant, cum suo auctore, qui ipse Zelix nuncupatus a secretis cum primis dignitate fugebat. emendatus vero est et ad sanam doctrinam traductus in regis processu, his qui illi adhaeserant sociisque unguenti duntaxat unctione cum novis luminibus atque vestibis delibutis, eorumque splendide apparatu perfectis.

7. Anno Theodora imperii altero missus Theocistus logotheta adversus Cretam; maleque subditis usus tum ipse fugam iniiit, tum exercitus Cretensium ferro necatus est.

8. Illius imperii anno tertio, suscepta Amerae adversus Romanam expeditione, Theodora eundem rursus Theocistum cum ingentibus copiis in illum misit; commissoque praelio in Maurotopo iterum superatus est, multisque caesis, plures fuere captivi. Theocistus ad Augustam reversus eadem rursus illius potitur necessitudine; habitoque cum Barda Augustae fratre colloquio cladem ei adscribit, velut eius hortatu ac consilio caesus sit ac profligatus Romanus exercitus.

9. Τῷ ζ' ἔτει τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ ἀνδρονόμος καὶ τοῖς κληρικοῖς καὶ ἀκαθαρταῖς σχολάζοντας, ἐπεὶ ἔγνω Θεοδώρα συμφιλωθῆναι αὐτὸν Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Ἰγγηρος, μισουμένην δι' ἀναίδειαν τῇ Αὐγούστη καὶ τῷ λογοθέτῃ, ζεύγυσιν αὐτῷ Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Δεκαπολίτου, καὶ στεφανοῦνται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῷ εἰς τὴν Δάφνην. D

10. Τῷ ι' αὐτοῦ ἔτει ὁ τῶν βουκελλαρίων στρατηγὸς ἤγαγε τῷ βασιλεῖ ἵππον θαυμαστὸν καὶ γενναῖον, σκληρότατον δὲ πάνι, ὡς μὴ δύνασθαι τινα ἰδεῖν κἄν ἀπὸ τῶν ὀδόντων τὸν χρόνον αὐτοῦ. ἀχθόμενον οὖν ἐπὶ τούτου τοῦ βασιλέως, παρῶν Θεοφιλέτις ἐκεῖνος ὁ τῶν νομῆρων τότε καὶ τοῦ τέλους κόμης ὡν εἶπεν τῷ βασιλεῖ "ἔχω νεώτερον ἐμπειρότατον καὶ ἀνδρεῖον εἰς τοὺς ἵππους, οἷον ἀγαπᾷ ἡ βασιλεία σου, τοῦνομα Βασίλειον." τοῦ δὲ βασιλέως κελεύσαντος παρεθὺν ἤχθη, καὶ τῇ μὲν μιᾷ χειρὶ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου κρατήσας, τῇ δὲ ἑτέρᾳ τοῦ ὠτὸς δραξάμενος, εἰς ἡμερότητα προβάτον μετέβαλεν. ἐφ' ᾧ θεραπευθεὶς ὁ βασιλεὺς παραδέδωκεν αὐτὸν τῷ ἐταιριάρχῃ Ἀνδρέῳ τοῦ εἰς τὴν ἐταιρείαν εἶναι καὶ τοῖς ἵπποις τοῦ βασιλέως ἐκδουλεύειν. P 434

11. Γέγονε δὲ οὗτος ὁ Βασίλειος ἐκ Μακεδονίας, ἐκ χωρίων τῆς Ἀδριανουπόλεως. καὶ προσεκολλήθη τῷ στρατηγῷ Μακεδονίας τῷ Τζάντζῃ ἐκδουλεύειν· ἦν δὲ ἐτῶν κέ. καὶ μηδὲν παρ' αὐτοῦ ὠφελήθεις ἤλθεν ἐν τῇ πόλει. καὶ εἰσελθὼν ἐνδον τῆς Χρυσῆς πόρτης, ἐπεὶ κεκοπωμένος ἦν ἀπὸ τῆς ὀδοπορίας,

9. Anno imperii septimo, Michaele in virum augescente otiumque omne et operam venatui ac impudicitibus dante, comperto Theodora iungi eum amicitia Eudociae Ingeris filiae, cuius protervi mores illi pariter ac Theocisto exosi essent, Eudociam Decapolitae filiam illi coniugem iungunt; inque S. Stephani templo, quod est in Daphne, nuptiales ambo corollas accipiunt.

10. Eius imperii anno decimo bucellariorum dux admirandum equum ac strenuum, ferocem tamen ac intractabilem, imperatori adduxit. nec qui vel aetatem explorare posset dentium indicio ullus erat ob eius indomitam indolem. anxius animi ea re imperator. ac cum audisset qui tam Numerorum ac muri comes esset, Theophilites, ad eum infit habere se adolescentem equorum expertissimum ac virum fortem, Basilium nomine, eiusmodi scilicet cuius se compotem fore imperator exposceret. mox itaque iubente imperatore adductus Basilus est; ac dextera quidem equi frenum tenens, alteraque illius apprehensa aure, ad ovis mox mansuetudinem adegit. placuit Michaeli, traditque Andreae hetaeriarchoe, sodalibus adlegendum, et ut equis regis curam navaret.

11. Fuit Basilus genere Macedo, Adrianopolitanus patria; adhaesitque Macedoniae praetori Tzantzae, eius addictus obsequio. annos viginti quinque natus erat; nihilque ex illo elucratum in urbem se contulit. ingressus vero Chrysem portam, quod feusus ex itinere diesque

B κυριακῆς ἡμέρας οὔσης, ἑσπέρας ἀνακλιθεὶς ἐν τῷ πεζοκλίω τοῦ ἁγίου Διομήδους, ὃς τὸ πρῶν Ἑλισὸν ναὸς ἐχορηγίασε. καθολικῇ γὰρ ἦν ἡ ἐκκλησία, καὶ ὑπὸ προσμοναρίου τοῦνομα Νικολάου· ὃ καὶ ἐφάνη τῇ νυκτὶ τις φωνήσας “ἐγερθεὶς εἰσάγαγε τὸν βυβλάξω.” ὁ δὲ ἐγερθεὶς οὐδένα εὔρεν εἰ μὴ τὸν Βασιλειὸν κείμενον ὡς πένητα, καὶ ἐπιστραφεὶς πάλιν ἀνεκλίθη εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ. ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐκ δευτέρου ἐγένετο. εἰς δὲ τὸ τρίτον μετὰ ῥομφαίας ἐπληξε τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, εἰπὼν “οὐ βλέπεις ἔξωθεν **C** τοῦ πυλῶνος κείμενον; αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεύς· εἰσάγαγε αὐτόν.” ἔξειθῶν οὖν μετὰ σπουδῆς σύντρομος, καὶ εὐρών τὸν Βασιλειὸν **10** μετὰ πήρας καὶ ῥάβδου, εἰσήγαγεν ἔσω. καὶ τῇ ἐπαύριον λούσας ἤλλαξεν αὐτόν, καὶ ἀδελφοποιητὸν ποιήσας συνευφραίνεται αὐτῷ. ἦν δὲ τῷ Νικολάῳ ἀδελφὸς ἱατρὸς δουλεύων τῷ εἰρημένῳ Θεοφιλίτῃ, ὃς καὶ κατὰ τύχην ἐλθὼν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Νικολαὸν εἶδε τὸν Βασιλειὸν, καὶ θαυμάσας τὸ τε ἀνάστημα τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καὶ τὸ εἶδος ἠρώτα τῷ ἀδελφῷ πόθεν ἐστίν. ὁ δὲ πάντα εἶπε πλὴν τῆς ὀράσεως. μετ’ ὀλίγας οὖν ἡμέρας τοῦ Θεοφιλίτῃ ζητούντος ἀνθρωπὸν ἀνδρείον εἰς τοὺς ἵππους αὐτοῦ, **D** παρῆν ὁ ἱατρὸς καὶ τὰ περὶ τοῦ Βασιλείου διηγήσατο. ἤχθη οὖν ὁ Βασιλεὺς συντόμως, καὶ θασάμενος αὐτόν Θεοφιλίτῃς ἡρά-**20** σθη. ἐπεὶ δὲ ἐπιώγουρος ἦν καὶ μεγαλοκέφαλος, καλεῖ αὐτὸν Κεφαλάν, καὶ δέδωκεν αὐτῷ δουλεύειν τοὺς ἵππους αὐτοῦ. ἐντε-

21 ἐπίλογος P: cf. p. 532 b

dominica erat, in S. Diomedis, quod Eliae templum prius vocabatur, exedra ad ianuam iacebat. erat enim haec viris mulieribusque communis ecclesia (velut quam paroeciam dicimus), cui mansionarius Nicolaus nomine praeerat. huic noctu quidam apparens vocato illi inquit, “surge, domumque imperatorem inducito.” surgens ille, nemineque invento praeter Basilium pauperis more iacentem, reversus iterum lecto recubuit. similiter vero etiam secundo se res ita habuit. tertia autem vice maiore vi ac expressione illius gladio percusso latere, “nonne vides” inquit “qui extra portam iacet? is ipse imperator est: ipsum domum inducito.” propere itaque tremensque egressus inventum cum pera atque baculo Basilium intus collegit. mane balneo poculisque accipiens, ac vestes mutans, cum eo laetabatur. erat Nicolao frater medicus, qui ipse a quem dicebam Theophilitzii merebat. is cum Nicolaum forte conveniens, viso Basilio, miratusque staturae praestantiam ac formae venustatem et fratre sciscitabatur undenam is esset. cui ille cuncta aperuit, uno tantum excepto viso. post paucos itaque dies, cum Theophilitzes hominem strenuum equili suo praeficiendum quaereret, adfuit medicus, a quo noverat rettulit de Basilio. cito igitur ille adductus est. cum statim ad aspectu Theophilitzes ipsius amore affectus est. quod vero robustus invenis et constipatus magnoque capite erat, Cephalae nomine

9εν, ὡς εἶρηται, δίδοται τῷ βασιλεῖ Μιχαήλ. ὁ δὲ βασιλεὺς Μιχαήλ εἰσαγωγῶν τὸν Βασίλειον πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ εἶπεν "δεῦρο, ἴδε, μήτηρ, ἄνθρωπον ὃν ἐπέλαβόμεν νῦν." ἡ δὲ Ἐξελθοῦσα καὶ τοῦτον ἰδοῦσα ἀπεστράφη, εἰποῦσα "οὗτός ἐστι, τέκνον 5 μος, ὃ μέλλων τὴν γενεὰν ἡμῶν ἀφανίσαι." ὁ δὲ βασιλεὺς οὐδαμῶς ἐπέσθη ἢ ἤκουσε τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

12. Τῷ μὲν αὐτοῦ ἐτελεύτησεν ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης 12 Μεθόδιος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται Ἰγνάτιος ὁ υἱὸς κουρο- P 435 παλάτου τοῦ βασιλεύσαντος. τῶν δὲ Βουλγάρων τὴν Θράκην καὶ 10 Μακεδονίαν ληϊζομένων, ἡ Θεοδώρα ταξάτινα πέμψασα τοὺτους τῆς φύμης ἔστησεν.

13. Τῷ γ' ἔτι αὐτοῦ Βάρδας ὁ Καῖσαρ ἔξω τῆς πόλεως 13 ὦν συνεφιλιώθη Δαμιανῷ πατρικίῳ καὶ παρακοιμωμένῳ, ὃς τὸν βασιλεῖ κρατήσας ἐπεισεν εἰσελθεῖν ἐν τῇ πόλει τὸν Βάρδαν καὶ 15 εἰς τὸ παλάτιον ἔρχεσθαι. οἰκειωσάμενος δὲ καὶ τὸν πρωτοσπουδάριον Θεοφάνη τὸν Φαλγάνη καὶ ἄλλους τινὰς ἀποκτείνει τὸν B Θεόκτιστον ἐν τῷ παλατίῳ, μετὰ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως συνειδήσεως. τοῦτο μαθοῦσα Θεοδώρα ἠγανάκτησε κατὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων οἱ τὸν φόνον κατειργάσαντο, καταβωμένη αὐτῶν. 20 ἀλλὰ καὶ φωνῇ βριαρῆ κτυπητοῦσά τε θρηνωδῶς θαλαμειέται τῶν ἀποστρατήγων γάρ τις, ἢ Μελισσηνῶν κατάγων τὸ γένος, αὐτῇ ἀπεφθέγγετο παλινδρομεῖν οἴκαδε, τὴν τοιαύτην ἡμέραν κρούοντων ἀποκαλῶν. τοῦ δὲ Μιχαήλ παντὶ τρόπῳ μηχανωμένου

indidit, suoque equili addixit. exinde, ut dictum est, Michaeli tradidit. Michael itaque imperator, inducto ad matrem Basilio, "ades" inquit, "mater, ac vide quem hodie hominem nactus sum." egressa illa conspecto homine pedem rettulit, aitque "hic est, fili, qui genus nostrum ac familiam delebit." nullam tamen is matri fidem habuit aut quicquam morem gessit.

12. Anno eius undecimo, sancto patriarcha Methodio defuncto, eius loco ordinatur Ignatius, Michaelis Curopalatae quondam imperatoris filius. Bulgari autem Thraciam ac Macedoniam infestantibus, expeditis Theodora cohortibus eorum inhibuit impetum ac repressit.

13. Anno imperii Michaelis tertio decimo Bardas Caesar extra urbem agens cum Damiano patricio ac accubitore amicitia iunctus est. is imperatoris compos effectus auctor illi est ut Bardam in urbem ac palatium inducat. sed et Theophane protospathario, cognomento Phalgana, aliisque quibusdam sibi devinctis, ipso quoque Michaele conscio, Theoctistum in palatio contrucidat. Theodora ut rescivit, rem molestissime tulit, magnis clamoribus adversus imperatorem ac reliquos caedis auctores impropezanis. sed et asperiori contersita voce, lugubri habitu gestuque thalami secreta tenebat: quidam enim ex Melissana familia extractor domum revertendum, quod ea dies percussorum erat, indixerat. cumque Michael modis omnibus matris animum delinire studeret, nullam

τὴν μητέρα ἐξιλείψασθαι αὐτὴ ἀπαρηγόρητος ἔμεινεν· ὅθεν καὶ
C μεταβαλὼν ὁ βασιλεὺς ὡσπερ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γνώμην, οὕτω
 δὴ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐνέργειαν, τοσοῦτοις προσώποις αὐτὴν
 λυπεῖν κατηπέλεγτο ὅσοις πρὸ τούτου θεραπεύειν ἐσχηματίζετο.
 καὶ τὰς μὲν ἀδελφὰς αὐτοῦ Θέκλαν Ἀναστασίαν καὶ Ἄνναν εἰς τὰ 5
 Καριωνοῦ μεθιστᾶ, Πουλχερίαν δὲ ὡς ἡγαυημένην τῇ μητρὶ ἐν
 τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν. ἔτα μετ' ὄλλγον καὶ πάσας ἐνώσας ἐν τῇ
 μονῇ τῶν Γαστριῶν ἀπέκειρεν. τότε δὴ καὶ ἐπὶ τῆς συγκλήτου
 πάσης ἀναγορεύεται καὶ αὐτοκρατορεῖ, καὶ τὸν Βάρδα προβάλλεται
 μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν. ἐφ' οἷς ἡ μήτηρ 10
D αὐτοῦ λυπηρὴ μὲν ὡς διατασσόμενη, ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τὴν ἀδικον
 σφαγὴν Θεοκτίστου, ἔχθρα ἦν ἀναμέσον αὐτῶν ἄσπονδος. κατὰ-
 γει τοίνυν καὶ αὐτὴν εἰς τὰ Γαστρία· ἥτις τῇ ἀθνημίᾳ κἀταβαπτι-
 σθεῖσα τὸν νοῦν, καὶ ὑπ' ἐκπλήξεως ἀφαιρέθεισα καὶ τὸ φρονεῖν,
 ἀναξίαν ἑαυτῇ οὐσκευάζει κατὰ Βάρδα βουλήν, ἐλομένη κοινῶν 15
 σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ τὸν τοῦ βασιλέως πρωτοστράτορα, ὅπως
 ὑποστρέφοντος τοῦ Βάρδα ἀπὸ τοῦ προαστειοῦ αὐτοῦ τοῦ Κοσμη-
 δίου ἀναιρήσουσιν αὐτόν. τῆς δὲ μελέτης πρὸ τοῦ ἔργου φανερω-
 θεῖσης, κατ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν μελετησάντων τὸ κακὸν ἐξήνε-
 χθη· φωραθέντες γὰρ καὶ κατωχεθέντες ἐν τῇ σφενδόνη· τὰς 20
P 436 κεφαλὰς ἀπειμήθησαν. καὶ προβάλλεται τὸν Βασίλειον ὁ Μιχαὴλ
 ἀντὶ τοῦ τελευτήσαντος πρωτοστράτορος, ὁμοίως καὶ Βάρδα τὸν
 θεῖον αὐτοῦ κουροπαλάτην.

Haec consolationem admittebat. quamobrem mutatis imperator, uti animo ac sententia, ita etiam persona gestuque et actu, tot eam quaesitis coloribus modisque molestia afficere nitentur, quot ante blandimentis colere atque mulcere simulabat. ac quidem sorores Thecliam Anastasiam et Annam ad Cariani aedes amandat, Pulcheriam vero, ut matri carissimam, ad Gastriorum monasterium relegat. tumque omnes breviter post egressis in Gastriorum monasterio sanctimonialium ritu ac cultu vitam agere iubet. quo tempore omni senatu imperatorem consulante, solus ipse rerum potitur. porro Bardam magistrum praeficit et scholarum domesticum. matrem res moleste habebat ut in ordinem redactam: sed et ob iniustam Theoctisti necem implacabile inter illos odium erat. itaque eam quoque aula summatam amandat ad Gastria. ibi maeroris vi absorpto rationis iudicio, sanoque sensu prae stupore deiecta, res machinatur adversus Bardam non satis ex dignitate aut sui ratione, adlecto cum aliis pluribus etiam qui protostratoris munus obibat, nempe vocandum Bardam ex suburbano suo revertentem, quod Cosmedium vocant. detecta ante opus coniuratione, in ipsa coniurata capita malum versum est: deprehensi enim tentique ad Circi fundam capite plexi sunt. Basilii defuncti loco protostratoris dignitate augetur: similiter quoque Bardas a nepote curopalates praeficitur.

14. Τῷ β' τούτου ἔτει ἔπεσε κόνις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πλήρης
 αἱματώδης, καὶ λίθους εὗρισκον πολλοὶ ἐρυθροὺς ὡς αἷμα. ἐπι-
 δοὺς ἑαυτὸν εἰς πῦσαν κακίαν ὁ Μιχαήλ, τὰ ἐν τῷ παλατίῳ χρή-
 ματα κακῶς ἀναλλοκῶν, ὑπὲρ τῶν χαλῶν ἐνεθήκοντα κεντηναρίων
 5 ὄντα χρυσοῦ, ἀργυρᾶς δὲ πλήθος ἀναρίθμητος, ἅπερ ἡ μήτηρ
 αὐτοῦ ἐφυλάξατο. καὶ τοὺς τῶν ἡρώων παῖδας ἀπὸ τοῦ ἁγίου
 βαπτίσματος νόθετησάμενος ἐκάστῳ ἐδίδον νομίσματα ρ' ἢ τὸ B
 ἐλάχιστον ν'. καὶ τινὶ ποτε πατρικίῳ (Ἰμέριος οὗτος ἐκαλεῖτο ὁ
 Χοῖρος, διὰ τὴν τοῦ προσώπου ἀγριότητα οὕτως κατονομαζόμε-
 10 νος) ἄλλως ἀσχερόλογοῦντι κατὰ τὴν τράπεζαν καὶ ψόφον ἐκ τῆς
 βεβήλου αὐτοῦ γαστρὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν
 συνδειπνούντων ἀφιέντι, ὡς καὶ τὸ φατλίον τὸ τούτους φωταγω-
 γοῦν ἐκ τοῦ τηλικούτου ψόφου ἀποσβέσαι τῷ παραδόξῳ θαύματι,
 χρυσοῦ νομίσματα δέδωκεν ρ'. (15) οὕτως ἐκείνος εἰς οὐδὲν
 15 δέον τὰ δημόσια κατανάλισκεν. καὶ μήπω καιροῦ παρελθόντος
 ἐνός, ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς ῥόγας παρῆν ὁ καιρὸς καὶ χρημάτων C
 πόρος οὐκ ἦν, τὴν τε χρυσὴν ἐκείνην καὶ πολυθρόνητον πλάτανον
 καὶ τοὺς δύο λέοντας καὶ τοὺς δύο γρύπας, ὀλοχρύσους ὄντας καὶ
 σφυρηλάτους, καὶ τὸ δόλοχρυσον ὄργανον, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἔργα
 20 ὄλκην ἔχοντα τῶν σ' κεντηναρίων καὶ στολὰς ὡς ὀλοχρύσους καὶ
 χρυσοῦς φάντους χωνεύσας ἐχάρμαξε, καὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν ῥό-
 γων ἐποίησεν. ὅτε δὲ ὁ Βασιλεὺς ἦλθεν, οὐδὲν ἄλλο εὗρεν εἰ μὴ

20 ἐχόντων P

14. Imperii Michaelis anno secundo cruentus cinis e caelo copia
 decidit, multique sanguinis instar rubri coloris lapides inventi. porro
 Michael, dum ad omne scelus ac luxuriam laxat habenas, pecunias in
 palatio repositas male dilapidat, cum mille nonaginta auri centenaria
 excederent essetque argenti immensa vis, quae eius mater in aedario
 asservabat. arrigarum quippe liberum ex sacro baptismo in filios ad-
 optans, singulis nummos centum aut minimum quinquaginta, dabat. quan-
 doque etiam uni patriciorum Imerio nomine, ab agresti vultus specie
 Choero nuncupato (ac si porcum dicas), cum in mensa turpia quaedam
 obganniens ad os ipsum imperatoris ac convivarum ex impuro ventre
 tanta vi crepitum emisisset, ut eius flatu lucerna ad mensam lucens ex-
 stingueretur, rei motus miraculo centum nummos numeravit. (15) sic
 ille fisci bona in rebus nullius frugis insumebat. adeoque necdum anni
 solidi decurso spatio, cum militibus eroganda essent stipendia ac pecu-
 niae deessent, longe celebratissimam illam platanum auream, duosque
 leones ac duos grypes ex auro solidos ac ductiles, organum quoque
 auro solidum, aliaque nihilo minus opera, ducentorum centenariorum
 pondo, vestes item aureas auroque contextas octingentas sexaginta con-
 flans, pecuniam cudit ac militibus stipem erogavit. cum vero Basilius im-

κεντηνάρια εγ' και μιλιαρσία σικλία θ'· εφ' οἷς ἀπορῶν τῶ τῶν
 σενζάτον καλῶσμενον χαραχθῆναι ἐκέλευσε και τοῦ δημοσίου ποιή-
 σασθαι πρόνοιαν.

D 16. Ἔνα δὲ μικρὸν τι λέξας βεβαιώσω τὰ διηγούμενα και
 σαφιστέρα γένηται ἢ τοῦ ἀνδρός, εἴ γε δὴ και ἄνδρα αὐτὸν κα-
 λεῖν δεῖ, ἀναγωγικά και ἄνοια, εφ' ἤρματος ἰσταμένου και τῆς
 βαλβίδος μέλλοτος ἐκπηθῆσαι, ἐπαγγελίας φθασούσης ὅτι δεινῶς
 ὁ Ἄμερ καταλήξεται τὸ Θρακῆσιον και τὸ Ὀψικίον ὑπεισιδὼν
 τοῖς Μαλαγίνοις πλησιάζει και προσδοκῶνται ὡς εὐδέπω δεινά,
 και ἐπὶ τούτῳ στυγνῶσαντος μὲν τοῦ πρωγονοτάριου, ἀπαγγεῖλαν-
 10
 τος δὲ μετὰ κατηφείας τῆν ἐκ τοῦ δομιστικῶν τῶν σχολῶν ἀπόκρι-
 σιν, και ἕμα ἐπὶ χεῖρας τὰ γράμματα φέροντά τε και δεακτοντα,
 P 437 ἐκεῖνος "τι" φησίν, "ὡ οὗτος, τόλμη χρησόμενος τοιαῦτα κατὰ τὸν
 ἀναγκαῖον τοῦτον ἀγῶνά μου διαλέγειν ἐπιχειρεῖς, τοῦτο μόνον
 σπονδύζοντι, μὴ τὸν μέσον εὐάνθυμον ἰδιῶν περιτετραμμένον, ἐπὶ εἰς
 οὗ μοι πᾶς ὁ ἀγών."

17. Ἀλλὰ και τούτου ἕτερόν τι διηγῆσομαι χαλεπώτερον,
 οὐ μόνον ἐκπίπτον τοῦ πρόποντος, ἀλλὰ και τῆς βασιλικῆς ἄξι-
 ας διτι μάλιστα ἀλλότριον. γυναιῶ τινι ἧς τὸν παιδα υἱοθετησάμενος
 ἦν, ἐκ βαλανείου ἐρχομένην και τῆν ἑαυτῆς κάλπην ἐπὶ χεῖρας
 20
 ἐχούσῃ συναντήσας τοῦ ἵππου ἀπέβη, και τοῦς μὲν ἄλλους κατὰ
 τὰ ἀνάκτορα ἀπέστειλεν, ἀκόλαστα δὲ και μωστικὰ ἀνδράρρια ἐτα-

22 τὰ om P μωστικὰ] Scylitzes πορτικὰ.

perium capessivit, praeter centenaria tredecim ac miliarisiorum sacculos
 novem nihil invenit. quocirca ad inopiam redactus, quod nunc sen-
 tum vocamus, cudi iussit, eoque fiscum procarari.

16. Ut autem paucis fidei verbis astruam, clariorque fiat veritas, si
 tamen virum dicere deceat, dissolutio ac dementia: cum in curru staret
 iamque equi carceribus emittendi essent, venit rumor altissimusque nuntius
 est Amerem dire Thraecesium depopulari ingredi que Opsacium, nec pro-
 cul a Malaginis esse, acutumque mala expectari. eius rei causa ante
 tristisque protonotario, demissoque vultu domestici scholarum responsum
 perferente, atque una literas prae manibus habente ad commonstrantem,
 hic ille "qua" inquit, "heus tu, temeritate, talia mihi, necessario hoc
 agone occupato, obmutire instituis, cum hoc tantum studeam, ut eam
 qui medium tenet in laevam partem avertam, de quo mihi totum hoc
 certamen est ac contentio?"

17. Sed et aliud quid isto gravius narraturus sum; in quo non
 solum honesti pessundata ratio, sed et id acritatum quod maxime regum
 maiestatem dedecet et ab ea procul abhorreat. cum mulierculam, cuius
 filium e sacro fonte susceperat, e balneo venientem situlamque in manibus
 habentem obviam habuisset, equo desiliit, aliisque in palatium abire

φισάμενος ἀπῆι μετὰ τῆς γυναικός, τὴν κάλην τῶν ἐκείνης χει- B
ρῶν ἀναλαβῶν. καὶ ἄγε δὴ, ὦ γύναι, θυροῦσθαι ἔλεξεν ἔμε
κατὰ τὸ σὸν οἶκημα ὑπόδεξι, ψωμοῦ πιτυρώδους καὶ ἄσβεστο-
τέρου ἐπιδυμοῦντα, τάχα ποῦ ἀπὸ τῶν νόμοισμάτων, ἀπὸ δέ-
5 δωκε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὑπολαμβάνων τι κεκτησθαι ταύτην. ἐπὶ
δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ θεάματι ἡ γυνὴ ἐκπλαγεῖσα, ἐπεὶ καὶ πάντων ἐν
ἀπορίᾳ ἦν, αὐτὸς ὁ Μιχαὴλ τὸ σαβάνον αὐτῆς ἔτι διάβροχον ἐν
ἀντὶ μεσσαίου τῷ σκάμῳ ἐπέθετο (οὐ γὰρ εἶχεν τράπεζαν), τὴν C
τε κλεῖδα ἀφελὼν αὐτῆς ἦν τὰ πάντα ὁ βασιλεὺς τραπεζοποῖς
10 μάγειρος δαιτυμῶν. ἐκβαλὼν δὲ ἄπερ εἶχεν τῆς πενιχρᾶς ἐκείνης
ἡ κιβωτός, συνεισιτῆτο ταύτη καὶ συνεδέλπνει, κάκειθεν βάδην
αὐθις ἀπῆι πρὸς τὰ ἀνάκτορα.

18. Καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ἢ τῶν ὧν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ
γατρία, σατύριοι κτινες οἷοι καὶ πρὸς πᾶσαν ἀσχυροργίαν ἀκό-
15 λαστοι, ὧς ἐκείνος διὰ τιμῆς ἄγων καὶ αἰδοῦς τῶν θεῶν καταλι-
γώρει· ἱερατικὰς στολὰς χρυσοῦφάντους ἐπειθεῖ καὶ ἰσομοφῶρια, D
καὶ ἠνάγκαζεν ἀσχημόνως τε καὶ ἀνάγνωσ τελεῖν τὰ ἄγνῃ· καὶ
πατριάρχην τὴν ἑξαρχὸν τούτων ἐκάλει, Γρύλλον καλούμενον,
τοὺς δὲ λοιποὺς ἰά μητροπολίτας τῶν ἑξαιρέτων θρόνων τε καὶ
20 ἡγεμῶν. οἷς εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἐκοινῶνει, οὐδὲ βασιλεύειν ἤξιον·
καὶ γὰρ πρωτόθρονος ὁ Κολωνεῖας ὦν, δωδέκατος δὲ αὐτὸς ὁ βα-

16 ἱερατικὰς γὰρ στ. 7

21 ἦν δωδέκατος δὴ?

missis ipse cum impura p̄rditaque ganeonum sodalium turba muliercu-
lam secutus, exque eius manibus ablata situla, "bono" inquit "animo sis,
o mulier, ut me domo tua accipias, qui furfuraceo pane ac recenti caseo
vesci appetam," forte ex quinquaginta aureis, quos ex illo vii eius ac-
ceperat, habere eam aliquid in penu existimans. novo hoc ac inaudito
spectaculo attonita muliere, quippe cui per penuriam ad eius epulas ni-
hil in paratu esset, ipse Michael mulierculae tersorium limteum adhuc e
balneo madidam pro mappa seamno sternit (quippe cum et mensa defi-
ceret), ereptaque ei clave ungs omnia imperator erat; ipse mensae stru-
ctor, ipse coctus, ipse conviva. Depromptisque quae pauperculae illius
penae erant, ana cum illa epulans concenabat. indeque rursus lento pede
in palatium se recipiens ibat.

18. Quod enim vero longe deterrum, illud est. sodalium quoddam
convehbat. satyrii quidam ganeones erant et ad omnem turpitudinem
et libidinem effusi; quos ille colens ac habens venerationi diviorum
perditae contemptor erat. sacerdotales auro contextas vestes stolasque
ex pontificum usu eis adhibebat, sanctaque inhoneste atque profane ob-
ire cogebat. horum principem patriarcham vocabat, Gryllum nomine,
reliquis undecim praecipuarum ac illustrium sedium metropolitae; quibus
ni et ipse socius accederet, ne ipsam quidem imperii arcem rem sibi
expetendam ducebat. primae namque sedis episcopus Coloniensis duo-

σιλεύς *Μιχαήλ*. και τὰς ψῆδὸς ἐξεπλήρουσεν διὰ κιθαρῶν· και τὰ μὲν μυστικὰ μιμούμενοι λυγρῶς ἐπήχουν, τὰς δὲ ἐκφωνήσεις ἀνέ-
 P 438 τω φορῶ και διαπρυσίω. σκευή δὲ διάχρυσου και μαργαριτῶν συγκρίμενα ἔχον, ὄξους τε και σινάπεως πληροῦντες οἷς ἐβαύλοντο μεταλαμβάνειν ἰδίδοσαν, τῶν ἀχράντων οὕτω καταπαίζοντες μυσ-
 στηρίων. οὗτος οὖν ὁ Γρύλλος και ὄνω ἐπωχεῖτο λευκῆ, τὰς δημοσίους προόδους τελῶν, και τὸν τοιοῦτον θῆλασον συνεπόμενον ἔχων ἠγάλλετο. και ποτε συνέβη μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λιπῆς ἐρχομένῳ τῷ μακαρίτῳ Ἰγνατίῳ συντυχεῖν· και τὸν φελόνην ἀναστείλας μετὰ τῶν αὐτοῦ συμμυστῶν εὐτονώτερον τῶν κρουσμάτων¹⁰.
 B ἤρχε, και τὸν κλῆρον μυρτίαις και ἀσχίστοις περιέβαλλε ῥήμασιν. ὑπὸ δὲ τοῦ ὀσίου ἐπιτιμηθεὶς αὐτὸς μὲν οὐδὲν τούτων ἐφύλαξεν, πλὴν τέως τῆς ὁδοῦ ἐξέκλινε. τούτοις ἑαυτὸν γέλωτα ἄσμενον και ἀνακαγχασμὸν ὁ ἀφρονέστατος προεῖθι, οἷς ὑβρίζετο μὲν ἡ ἅγια προσφορά, ὑβρίζετο δὲ τὰ ἅγια λόγια, τοῖς ἀσχητοῖς αὐτῶν και¹⁵ ἀκαθάρτοις ἐπιτιμηθεῖσιν ἐπιλεγόμενα και ἐπιφωνούμενα.

19. Μετ' οὐ πολὺ δὲ τοῦ ἀγιωτάτου Ἰγνατίου τοῦ Θρόνου
 C τῆς πατριαρχίας καταβιβασθέντος, ἐπίπροσθεν τῆς βασιλικῆς τραπέζης κατενώπιον τελουμένων Φωτίου και δι' ἀσχίστης μιμήσεως τῶν θείων παιζομένων ὑπὸ τῶν καταφρονητῶν και καταπτό²⁰

4 num σύγκριμα? Combef.

decimus ipse Michael imperator erat; citharasque pulsando captiva explebant; ac quidem ea quae secreto dicuntur imitati, stridente sensim imsonabant; exclamationes vero, quae scilicet altiori ac modulata voce inter rem sacram efferuntur, libero impetu ac sono clariori reddebant. vasa aurea gemmisque interstincta habebant, acetoque et sinapi replentes eos qui ut communicarem animam adhibebant illis impartiebant, atque in eum modum intemeratis mysteriis fludebant. hic itaque Gryllus mula alba in vectus publicos proceasus peragebat, eoque stipatus chore exsultabundus ovansque incedebat. accidit autem aliquando ut in beatum Ignatium, ecclesiastico ritu supplicationem obeuntem, incideret; retractaque casula una cum symmystis contentius, et ut clariore sonos instrumenta ederent, pulsare coepit, insuperabilibusque proceasissimis turpissimisque verbis clesum compluebat. corripuit sanctus hominis insolentiam: verum ille eorum quae monitus erat atque correptus nihil servavit. interim tamen a via deflexit. his dementissimus hominum turpem se risum ac cachinnationem ipse exhibebat, quibus sacra oblatio proci longe iniuria probroque afficiebatur; afficiebantur et divina eloquia, nefandis imparisque florum studiis ac ioculamentis subdita, interque illa pronuntiata.

19. Non dia post, sanctissimo Ignatio patriarcha cessare iussu atque amoto, cum ad imperatorem mensam coram Photic res sacrae sic mimice perageretur, turpissimaeque imitatione a contemptoribus execran-

στων ἀνδρῶν, τοσοῦτον λεινός, ἀπέλογεν τοῦ ἐπιτιμῆσαι καὶ δι-
 λέγξαι καὶ τὸ ἀτοπώτατον καταργῆσαι τοῦ ἐπιτηδεύματος, ὅτι καὶ
 ἐπεύρου μᾶλλον ὁ ἀθέμιτος τὸ ἀθέμιτον, ἐπευξάμενος τὸν Θεομισῆ
 Θεόφιλον ἐκείνον τὸν καὶ Γρύλλον, ὃν ὁ ἀπαιδευτότατος ἀναξ ἴδιον
 5 πατριάρχην ὠνόμαζεν, παίζειν εὐστοχος καὶ ἐν ἱερατικοῖς ἄμφιροις
 καὶ λογίοις, καὶ κρότους ἀποπέμπειν μεγίστους ἡμῶνων τρόπιω, D
 καὶ πιῶν ἐξ αὐτοῦ πάντα, τοῦτό γε μόνον ἄξιος αὐτοῖς ἐπιφω-
 νεῖν, καὶ σαρκῶν μεταλαμβάνειν μετὰ νάπυος καὶ ὄξυος· καὶ
 τῷ ὠμοφορικῷ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρος τῷ ἀνιέρῳ τὴν ἀνιεραρχίαν ἀνιέρως
 10 ἐπεσφραγίζετο, ἐν γέλῳ ὁ μετὰ ἀφρόνων ὁ ἄφρων τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ ἀνυψῶν, ἐπιγελῶν τοῦ ἀοιδίμου Ἰγνατίου ὡς μὴ ὄντος τοῖς
 πράγμασι συγκαταβατικῷ καὶ οἷον, ὡς αὐτὸς ἐνόμιζε, παντὶ ἀνέ-
 μω ἐδραπίστως φερορένου. ἀλλὰ καὶ ἄμιλλαν μετὰ τοῦ ἀθλίου
 βυσιλέως Μιχαὴλ ὑπὲρ τοῦ τίς ἂν πλεόν πῆρ ἐνοτησάμενος δέκα
 5 κώθωσιν αὐτὸν ὑπερέβαλλεν· τοῦ Μιχαὴλ γὰρ ἐν τοῖς 7 πεπλη- P 439
 ρωμένον, ὁδτος ὁ Φώτιος τοὺς 5 ἐκεπεκωκὼς ἐνεκαυχῆτο ὡς μὴ
 μεμεθυκῶς.

20. Καὶ ποτε τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ὁ Μιχαὴλ ἐν τοῖς ἀνα-
 κτόροις διατιτουμένη, τοῦ Γρύλλου δὲ σὺν αὐτῷ τὰ ἄδισμα πρᾶτ-
 10 τοντος, πλάσάμενος τοῦτον εἶναι τὸν μακαρίτην Ἰγνάτιον μετακα-
 λιῆται εὐλογηθησομένην παρ' αὐτοῦ. ὡς οὖν ἐκείνη ἐξῆι μετ'
 εὐλαβείας καὶ αἰδοῦς, ῥίπτει ἑαυτὴν εἰς τοῦδαφος ἐξαιτουμένη
 εὐχὴν· καὶ γὰρ ἐλάνθανεν τέως τὴν γενειάδα κρύπτων. καὶ ἐκ

disque viris divinis illaderetur, non solum ille non increpavit arguitque
 ac absurdissimum institutum abolevit, verum etiam nefandissimus homo
 rem nefandam magis confirmavit, deo exosum Theophilum illum (qui et
 Gryllus) precibus communiens, quem perditissimus ac bardissimus homi-
 num imperatoris sum patriarcham vocitabat, homo scilicet in ipsis quo-
 que sacerdotibus vestibus divinisque eloquiis ludere industrius, maxi-
 mosque mulorum instar edere crepitus, dignumque unum hoc illis accla-
 mare, biberent ex eo omnes, ac carnes cum sinapi et aceto sumerent.
 suoque omophorio profanus homo profano profanum principatam profane
 obsignabat, vocem suam in risu cum stultis homo stultus exaltans, in-
 clytoque Ignatio eo nomine insultans, quod molliore disciplina morem rebus
 non gereret, nec, ut ipse operae pretium putabat, omni vento facilis
 ferretur omnemque sequeretur auram. sed et cum misero Michaelae im-
 peratore consorta pagna, uter plures calices hauriret, decem ille superior
 fuit: Michaelae enim quinquaginta oppieto, Photius magnifice gloriari at-
 que iactare, ut qui sexaginta epotis, vino delectus non esset.

20. Quandoque etiam dum adhuc mater in aula versaretur, Gryl-
 lusque eo socio nefanda illa sua ageret, eam vocavit voluit precibus ab
 eo communiendam, fingens beatum Ignatium esse. exiens itaque illa mo-
 destissimo habitu sensuque, humi se abiicit, fundi ab eo preces rogans
 (haec enim quippe latebat barbam occultans), cum ille confestim exsilens,

προχείρου ψόφον ἀναθορῶν ἐπιφείς καὶ λόγους ἀτρεπείς προστι-
B θεικῶς καὶ τὸ "ἡμεῖς ὑπερ ἔχομεν, κυρά, παρ' ἐχομέν σοι," τὰ
πάντα δυσωδίας ἐπλήρου. ἡ δὲ τὸ μέλλον ἀποφοιβάσασα, τῆς τοῦ
θεοῦ προνοίας καὶ χειρὸς ἔξω γενέσθαι ὁδοῦ.

21. Ἐτι τῆς Θεοδώρας τὴν βασιλείαν κατεχούσης, Βόγα-5
ρις ὁ ἄρχων Βουλγαρίας, γυναῖκα τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας
ἀκούσας κρατεῖν, δηλοῖ αὐτῇ καταλείν τὰς συνθήκας καὶ πρὸς
Ῥωμαίους ἐκστρατεύειν. ἀντιδηλοῦται οὖν αὐτῷ ὅτι καὶ ἐμὲ κατὰ
σοῦ εὐρήσεις ἀντιστρατεύουσαν, καὶ ἐπιζόμεν κυριεύσαι σου. εἰ
δὲ μή, καὶ οὕτως σοῦ περιέσσαι, τὴν νίκην ἀριδίηλον ἔχουσα· 10
C γυναῖκα γάρ, ἀλλ' οὐκ ἄνδρα ἔχεις τὸν ἡττηθέντα σοι." διὰ
τοῦτο μὲν οὖν καὶ ἐφ' ἡσυχίας ἔμεινε καὶ τὰς τῆς ἀγάπης ἀνεκώ-
σεν σπονδάς. (22) ζήτησιν οὖν αὐτῇ ποιεῖται περὶ τοῦ μοναχοῦ
Θεοδώρου τοῦ Κουφαρᾶ, πρὸ πολλοῦ αἰχμαλωτισθέντος. καὶ
αὗτος δὲ ἀφορμὴν ἐκ τούτου λαβὼν περὶ τῆς οἰκείας ἀδελφῆς 15
αἰχμαλωτισθείσης καὶ ἐν τῇ τοῦ βασιλέως αὐτῇ κατεχομένης δη-
λοῖ· ἦτις καὶ γράμματα μισθοῦσα καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν τίξιν
καὶ τὴν περὶ τὸ θεῖον αἰδῶ καὶ δόξαν, ἐπεὶ τῆς ἐπιανόδου τῆς πρὸς
D τὸν ἀδελφὸν τετύχηκεν, οὐ διέλιπεν ἐκθειάζουσα καὶ παρακαλοῦσα
μεταθέσθαι πρὸς τὴν ἀληθῆ πίστιν, εἰ καὶ αὐτὸς τῇ ἀπιστίᾳ κατ- 20
ισχημένος πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἰδεῖν τέως οὐκ ἠθῆλθον. λιμὸς

5 τῆς βασιλείας P

emisso ventris crepitu, verbaque inhonesta adiciens, ait "nos, domina, quod habemus, hoc praebemus;" totumque foetore cubiculum implevit. at illa, quod futurum erat vaticinata, a divina providentia manuque extraneum fore pronuntiavit.

21. Adhuc Theodora regum potente, Bogaris Bulgarorum dux, mulierem audiens imperii Romani clavum tenere, nuntiis ad eam missis denuntiat pacis rupto foedere aciem se adversus Romanos educturam. cui illa "noveris" inquit "me quoque iustis copiis vicissim educturam, foreque speramus ut tui potiamur: sin minus, ego quoque tui potior, clara mihi constante victoria, quod mulierem, non certe virum, abs te victum habiturus sis." eo responso mitior barbaras effectus pacem coluit, ac dilectionis foedera renovavit. (22) inquirente Theodora de monacho Theodoro Caphara, diu ante in captivitate abducto, Bogaris quoque arrepta occasione de sorore sua perinde captiva inque imperatoris aula detenta significat. didicerat haec literas ac Christianorum ordinem ergaque deum venerationem ac fidem. nacta igitur ut ad fratrem reverteretur, nullum ei laudandae rei Christianae finem faciebat, ac fratrem hortandi ut ad veram fidem animum transferret. quamquam in qua laborabat incredulitate, ad veritatem hactenus oculos aperire noluit. ve-

δὲ τὴν χώραν ἐπιτεμομένου ἠνωγκύσθη τὰ Ῥωμαίων ὄσια διεργάζεσθαι.

23. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει προβάλλεται Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονον τὸν υἱὸν Βάρδα δομῆτικον τῶν σχολῶν· τὸν δὲ ἔτερον υἱὸν αὐτοῦ, δοῦς γυναῖκα, εἰς ἣν καὶ ἐλοιδόρετο, προβάλλεται μονοστράτηγον τῶν δυτικῶν. συντόμως δὲ αὐτοῦ τελευτήσας, τῇ δ' τῶν δικαιοσύμων, προβάλλεται Μιχαὴλ Βάρδαν τὸν αὐτοῦ [θεῖον] Καίσαρα.

24. Τούτῳ τῷ ἔτει ἐξῆλθεν Ἄμερ μέχρις Σινώπης, καὶ P 440
10 λησιόμενος πάντα τὰ Ῥωμαίων ἐπίστρεψεν ἀβλαβῆς.

25. Τῷ δ' αὐτοῦ ἔτει ἐκστρατεύει Μιχαὴλ ἅμα Καίσαρι διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης κατὰ Γόβορι ἄρχοντι Βουλγάρων. τοῦτο μαθόντες οἱ Βούλγαροι, ἅμα δὲ καὶ λιμῶ ἐπιδόμενοι, ὡς ἤκουον βροντῆς ἐπεκλήθησαν καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων καὶ τῆς μάχης περὶ τὴν
15 νίκην κατέγνωσαν, Χριστιανοὶ τε γενέσθαι καὶ ὑποτάσσασθαι τῷ βασιλεὶ Ῥωμαίων ἤτησαντο. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους ἐν τῇ πόλει ἀγαγὼν ἐβάπτισεν πάντας καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν Μιχαὴλ ἐπωνόμασεν. δε εἰς τὸ ἴδιον ὑποστρέψας διὰ ζωγράφου Μεθοδίου λεγόμενον τὴν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ γραφῆναι
20 πεποιήκεν· διὸ καὶ μᾶλλον τὴν ἐκπαντὸς τοῦ γένους αὐτοῦ καθυφίσταται ἐκανάστειν, οὗς μετὰ τῶν ὀλίγων καταπολεμήσας, τὸν τοῦ θεοῦ σταυροῦ τύπον ἐγκόλπων περιάγων, πάντας ἀνα-

12 Βογῶρι?

rum fame regionem omnem late devastante, necesse habuit transgredi Romanorum fines.

23. Eius imperii anno tertio Michael imperator Antigonum Bardae filium scholarum domesticum praeficit; alterumque eius filium, locata ei uxore, qua cum illi turpis rei suspicio erat, supremum ducem Occidentalium turmarum constituit. quo illic brevi exincto, hebdomadae paschae quarta feria, Michael Bardam avunculam Caesaris infalis ornavit.

24. Hoc anno exivit Amer usque Sinopem, omnique late vastata regione, nullo accepto damno, reversus est.

25. Eius imperii anno quarto Michael imperator cum Caesare terra marique adversus Goborem Bulgarorum principem copias educit. Bulgari appasati audito, ac cum alias fame conficerentur, quasi tacti et caelo obrigescentes, omnique abstracta victoriae spe ante etiam agones ac praelia, nomen Christo dare deposcunt ac Romano subesse imperatori. Michael vero in urbem inductos salutarum lavacro donavit, eorumque principem ex suo nomine Michaelem appellavit. ille ad suos reversus Methodii pictoris manu ac penicillo indicium futuramque retributionem in suis aedibus depingi curavit. quamobrem etiam omnes eius populares magis in eum accensi tumultuantur; in quos ille cum paucis concerta pugna, victor, divinaeque crucis collare signum (scilicet pectorale) circum-

φρανδὸν ἐποίησε Χριστιανούς. δηλοῖ καὶ τῷ βασιλεῖ περὶ γῆς διὰ
 C τὸ στενοῦσθαι ἐν τοῖς ἰδίοις τὸ πλῆθος τὸ ἑαυτοῦ, πρὸς τῷ καὶ ἐν
 τῇ πίστει ὁμοιοεῖν ἀδελῶς καὶ τὴν ἀγάπην ἑαυτὸν εἰς αἰῶνας φυ-
 λάττειν. ὁ δὲ εὐμενῶς ἤκουσε, καὶ δέδωκεν ἐρήμην οὖσαν ττη-
 καῦτα τὴν ἀπὸ τῆς Σιδηραῶς, ταύτης δὴ τότε ὄριον τυχχανούσης 5
 Ῥωμαίων τε καὶ αὐτῶν, ἄχρι τῆς Λιβελητῶν, ἧτις οὕτω καλεῖται
 Ζαγόρια παρ' αὐτοῖς.

26. Τῷ ἑ' αὐτοῦ ἔτει τοῦ Ἄμερ πάλιν ἐπὶ Ῥωμανίαν ἐξελ-
 θόντος συναντῶσι Πιτρωνᾶς καὶ Νάσαρ οἱ στρατηγὸι εἰς τὸν Λα-
 λακαῶνα. καὶ συμβολῆς γενομένης τρέπεται ὁ Ἄμερ, καὶ τὴν 10
 D κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἄλλων πολλῶν οἱ στρατηγοὶ εἰς τὴν πόλιν εἰσ-
 ἄγουσιν. ἐκ τούτου γίνεται γαλήνη μεγάλη ἐν τῇ ἀνατολῇ. καὶ
 ἄλλων μὲν οἱ πόνοι καὶ τὰ τῶν πολέμων ἀνδραγαθήματα· ἣ δὲ
 τοῦ βασιλέως ἀγάπη πρὸς τὸν Βασιλεῖον ἐξεκέρχτο, καὶ τούτου
 μόνον ἐνόμιζεν εἶναι τὸν θεραπεύοντα αὐτὸν. 15

27. Τῷ ς' αὐτοῦ ἔτει κτίζει στάβλον τῶν ἵππων αὐτοῦ,
 κοσμήσας αὐτὸν μαρμάροις καὶ ὀδάτων ἐπιρροαῖς παντοστροφῶς.
 τελεσθέντος δὲ ὑποδεικνύει τὴν ἄλογον κατασκευὴν τοῦ οἴκου, βου-
 λόμενος ἐπαινεθῆναι, Πέτρῳ τῷ λογίῳ καὶ σκωπτικῷ ἀφροῖ, ὃν
 P 441 καὶ Πτωχομάχην ἐκάλουν, καὶ φησὶν ὡς αἰεὶ μνημονεύεσθαι ὀφείλω 20
 διὰ τὴν τοῦ ἔργου τούτου κατασκευὴν. καὶ ὁ Πέτρος τῷ βασιλεῖ

20 ὀφείλων P

ferens, omnes palam Christianos fecit. imperatori quoque de agro signi-
 ficat, nempe artari suis finibus subiectam tantae multitudinis plebem,
 praeterquam quod animis constitutum sit eiusdem fidei sensum in perpetuum
 tenere ac caritatis insoluta vincula in aeternum servare. annuit
 placide imperator, ac tunc temporis incultam regionem a Sidera (id est
 Ferrea), quae tunc Romanae ac Bulgarorum dicionis limes erat, ad De-
 bestum usque (vernacula lingua Zagoram illis nuncupatam) agrorum par-
 tem eis tribuit.

26. Michaelis imperii anno quinto, Amere copias rursus adversus
 Romanos educente, Petronas et Nazar duces in eius occursum ad Lala-
 caonem venerunt. collatis signis Amer in fugam versus est, eius exercitum
 caput aliorumque plurium victore exercitu ac ducum triumpho in urbem
 illatam. hinc magna per Orientem facta tranquillitas. ac quidem alii
 labores desudabant, adversumque hostes praecleara belli facinora desi-
 gnabant: imperatoris vero in Basilium effusus amor erat, huncque unum
 sui potissimum cultorem existimabat.

27. Eius imperii anno sexto aedificat Michael equile, marmoribus
 exornans, omnisque generis aquarum irrigatio, iucundum illud atque usi-
 bus commodum praestans. absoluto equilis aedificio Petro cuidam ostendit,
 viro sagaci ac diceriis assueto (hunc πτωχομάχην ac si dicas pau-
 pertatis vindicem seu pauperum defensorem, dicebant), ex eo laudem
 captans; atque eius operis manere sempiternum sibi fore nomen ac cla-

φροῖν "Τουατινιανὸς ἔκτισε πῆν μεγάλην ἐκκλησίαν κοσμήσας χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ καὶ μαργάραις πολυτίμοις, καὶ ἡ μνήμη αὐτοῦ τῶν οὐκ ἔστι· καὶ σὺ, βασιλεῦ, κοπρῶνα ποιήσας καὶ ἀλόγων ἀνάπαισιν λέγεις μνημονεύεσθαι διὰ τοῦτο;" ὁ δὲ ὀργισθεὶς ὡς 5 τοῦ ἐπαίνου ἀποτυχῶν τυπτόμενον καὶ συρόμενον αὐτὸν ἐξήγαγεν.

28. Τῷ ζ' αὐτοῦ ἔτει, φήμης διαθεούσης ὡς Βάρδας ὁ Καῖσαρ τῇ κύρῃ αὐτοῦ Εὐδοκίᾳ συμφερίεται, ὁ πατριάρχης Β Ἰγνάτιος πολλάκις τούτῳ παραινεῖ ἀποσχέσθαι τοῦ κακοῦ. ὁ δὲ μὴ πειθόμενος μῆλλον ἐνεῖχε τῷ πατριάρχει, σωφρονεῖν αὐτὸν 10 κατεπελγαντος. καὶ δὴ ποτε μέλλοντος κοινωνεῖν τοῦ Βάρδα, ὁ πατριάρχης ὡς ἀνάξιον ἀπώσατο· ὃς ὀργῆς πληγῆς τὴν ψυχὴν τὸν πυρραίνετην ὡς ἄνομον καὶ φθορέα τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσε, καὶ παρατηήσασθαι ἀναγκάζων βασάνοις ἀπέλοις ἐπέβαλεν. παραδίδῶσι γὰρ αὐτὸν τῷ Θεοδοσίῳ τῷ Μωρῶ λεγομένῳ καὶ τῷ Γορ- 15 γονίτῃ Ἰωάννῃ καὶ Νικολᾷ τῷ Σκουτελόπτῃ, οἳ καὶ περιέκλεισαν αὐτὸν ἐν τῇ τοῦ Κοπρωνόμου λάρνακι γυμνὸν χειμῶνος ὥρα. ἔν- C θ' τῇ ἀνάγκῃ τοῦ κρύους ἐκ τῶν κρυφίων σαρκῶν ἀποβολὴν ἐποιεῖτο σαρπας καὶ αἱματος. οὕτως ἑγκατερῶν τοῖς δεινοῖς ὁ καρτερικώτατος οὐκ ἐφθλέξατό τι πρὸς κύριον πονηρόν. τοιγαρ- 20 οῦν διανίστησιν αὐτῷ κύριος Κωνσταντῖνον τὸν Ἀρμένιον παρὰ μυσθοῦμενον αὐτῷ· καὶ γὰρ ἀγγεῖδιον οἴνου καὶ ἄρτον καὶ μήλα, τοὺς κακοποῦς κατὰ χώρας λαμβάνων, τῷ ὀσίῳ εἰσήγε, καὶ τῆς

ritatem. ad quem Petrus "Justinianus Augustus magnam ecclesiam aedificavit, auro et argento pretiosisque marmoribus magnifice exornans; nec eius nunc perstat memoria. tu vero, o imperator, clara te memoria apud posteros celebrandum ducis, quod locum stercorem et equile construxeris!" iratus ergo, ut qui spe laudis quaesitae frustratus esset, verberibus calcibusque domo extrusit.

28. Imperii Michaelis anno septimo, percrebescens fama Bardam Caesarem nuri suae Eudociae foedis amoribus commisceri, admonerat crebrius Ignatius patriarcha ut a malo sese contineret. Bardas vero non solum non morem gerit, sed et in patriarcham emendare studentem invexit atque insurgit. patriarcha itaque, dum sacra quandoque mysteria percepturus accedit, Bardam ceu his indignum repulit. ea re Bardas animo saucius monitorem suum velut improbum et corruptorem ecclesiae eiecit, et ut abdicare cogat, tormentis innumeris subicit. tradit enim Theodosio Moro nuncupato, Iohanni Gorgonitae et Nicolao ScuteLOPTI, qui et hiberna tempestate in Copronymi urna nudum includere quo loco, frigoris vi ac gela, ex interioribus ac intestinis pus mixtum sanguine mittebat. sic vero in malis patiens vir tolerantissimi pectoris, nihil mali adversus dominum locutus est. suscitatur itaque illi dominus Constantinum Armenium, qui levamen aliquod ipsi adhibeat. vasculum enim vini parumque panis et pomorum per maleficorum hominum absen-

λάρνακος αὐτὸν καταβιβάζων ἐκοφίριζε τὸ πολὺ τῆς συμφορᾶς μί-
 D χρι τῆς ἐκείνων ἐλεύσεως. τούτοις ὑποβαλὼν Βάρδας ὁ Καίσαρ
 τὸν ὄσιον, ἐπεὶ τὴν περικτήσιν αὐτοῦ λαβεῖν οὐκ ἔδυνήθη, Φώ-
 τιον πρωτοασηκρήτις ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖ πατριάρχην. Ἐξώρως
 δὲ Ἰγνάτιον ἐν τῇ νήσῳ Τερεβινθου, ἐν ἧ καὶ ἐταλαιπωρεῖτο, με-
 ρία καθ' ἐκάστην πρὸς τὸ περικτήσασθαι ὑπομένων. εἶτα φέρον-
 σιν αὐτὸν εἰς τὴν Ἱερειαν δέσμιον, καὶ κατακλείουσιν εἰς μάνδραν
 Αἰγῶν. εἶτα εἰς τὰ Προμούντου ἀγαγόντες, Λέων ὁ Δαλάκιον
 τοῖς ῥαπίσμασι τὰς σιαγῆνας αὐτοῦ συνέθλασεν ὡς δύο μύλους
 αὐτοῦ ἐκπυσεῖν. εἶτα μοχλῶ σιδηρῶ ἀνδροφόνῳ τὰς πόδας προσή-
 P 442 λῶσαντες ἐν μικρᾷ εἰρκτῇ καὶ στενῇ κατέκλεισαν, καὶ μετ' ὀλίγας
 ἡμέρας εἰς τὰ Νούμερα σιδηροδέσμιον καθείρξαν. ἐκεῖθεν εἰς
 Μιτυλήνην τὴν νῆσον τούτου ἐξώρισαν, καὶ τοὺς μητροπολίτας
 ἐν φυλακαῖς ἄλλον ἄλλαχού διεσκόρπισαν.

29. Ἄξιον δὲ καὶ περὶ Φωτίου ὀλίγα διαλαβεῖν. οὗτος¹⁵
 ὁ Φώτιος υἱὸς Σεργίου σπαθαρίου ἦν, οὗ τινὸς ὁ πατήρ Ζαχαρίας
 ἐνόμαστο, ὃς πάλιν ἔσχεν υἱὸν Λέοντα βρασι... ὁ γὰρ Σέργιος
 ἐθνικοῦ αἵματος ὢν, εἰς μοναστήριον γυναικεῖον εἰσπετηθῆναι
 καὶ μονάστριαν ἐκεῖθεν ἀρπάσας καὶ ταύτην ἀποσηματίους ἔλαβε
 γυναικα. μετὰ χρόνον τινὰ συνέβη τὸν ἅγιον Μιχαὴλ τὸν Σινά-
 B δου, φίλον Σεργίου ὄντα, εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσελθεῖν, κατὰ
 γυναικα αὐτοῦ ἐνθωρήσας ἔγκυον οὖσαν ἀπέστειλεν τὴν αὐτῶ

tiam inferabat; atque e loculo deponens, dum illi venirent, cruciatum
 tantisper leviores reddebat. his Bardas Caesar sanctum excrucians,
 cum ab eo libellum et ut se ipse abdicaret impetrare minime petisset,
 Photium protoascretis patriarcham praeficit, Ignatio in Terebinthi is-
 sulam relegato, ubi et aerumnis conflictabatur, innumeris quotidie abdi-
 candi muneris causa aerumnis malisque appetitus. deinde victum ad
 Hieriam transferunt, atque in Caprarum mandra includunt. tum ad Pro-
 muntii aedes adducto, Leo Lalaco illius sic genas pugnis ac colaphis
 confregit ut eius duo molares dissilierint. deinde vecte ferreae homi-
 darum pedes adstringentes, in exiguo artoque carcere incluserunt; ne
 post multos dies in carcerem dictum Numera ferro vincitum conpege-
 runt. inde eo in Mitylenem insulam relegato, metropolitam in ergastium
 alios alio disperserunt.

29. Operae pretium vero sit ut et de Photio pauca perstringamus.
 hic Photius filius fuit Sergii spatharii, cuius pater Zacharias; qui rursus
 Leonem habuit filium... Sergius enim cum gentili ortus stemmate
 esset, in feminatum monasterium irrumpens, indeque rapta sanctimoniali
 habituque exuta, sibi eam coniugem fecit. post tempus quodam contigit
 Michaelem Sinadensem Sergii amicum in eius domum intrare; cuius
 etiam uxore eius praegnante, indignantis specie ac velut percussoris in

ῥάβδον, πληῖσαι βουλόμενος αὐτήν, καὶ οὕτως εἶπεν "εἶθε ἦν τις
 ταύτην ἀποκτείνει δυνάμενος καὶ τὸ ἔμβρονον τὸ σὺν αὐτῇ. ὁρῶ
 γὰρ ἄλλην Ἐβαν ὄφιν ἐγκυμονοῦσαν, καὶ τὸ ἔμβρονον ἄρσεν. καὶ
 τοῦτο κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ πατριάρχῃν ἐσόμενον βλέπω ἐπὶ
 5 ἄθρησκει τοῦ πανσέπτου καὶ τιμίου σταυροῦ. καὶ αὐτὸς εἰς ἀσέ-
 βειαν ἀποκλιεῖ, καὶ πολλοὺς εἰς σταυροπατίαν μεταστήσει, καὶ
 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν πολλοὺς ταῖς πολυτρόποις αὐτοῦ στε-
 ρήσει μηχαναῖς." πρὸς δὲ ὁ Σέργιος "καὶ εἰ τοιοῦτος ἔσεισθαι C
 μέλλει, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτὸν ἀνελῶ." πρὸς δὲ ὁ ἅγιος "οὐ
 10 δυνήσῃ τὴν συγχώρησιν τοῦ Θεοῦ διακωλύσαι. πρόσεχε οὖν σταυ-
 τῶ." (30) εἶτα γεννηθέντος ἢ μήτηρ Ἰάκωβον τὸν Μυξιδίνης
 ἡγούμενον μεταπεψωμένην ἔρριπεν αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ
 κλαίονσα τοῦ βαπτισθῆναι ἐπ' αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ὅτι ἐγκυος οὖσα
 εἶδον ὄναρ ὅτι ἐσχίσθη ἡ κοιλία μου καὶ ἐξῆλθε δράκων. ἀλλὰ
 15 καὶ ὁ ὄσιος καὶ ὁμολογητῆς Παρίων ὁ τῆς Δαλμάτου εἰρηκέ μοι
 ὅτι σεσηματωμένον Σατανᾶν βαστάζεις. λαβὼν οὖν αὐτὸν ἐβά- D
 πτισεν, Φώτιον ἁγομακῶς, "ἴσως" λέγων "παρέλθοι ἢ ὄρη τὸ
 Θεοῦ ἀπ' αὐτοῦ." Σέργιος δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁρῶν τινα σημεῖα
 ἐν αὐτῷ ἔλεγεν "μὴ ἄρα ἡ παρ' Ἐβραίοις ἐπιζόμενη μονάστρια,
 20 ἢ τὸν Ἀντίχριστον μέλλουσα τίθειν, ἢ γυνή μου ἐστίν;" ἐπεὶ δὲ
 φιλομνησχοὶ ἦσαν, τοὺς μοναχοὺς προσδεχομένης, ἤξιον εὐχισθαι
 ἐπεὶ αὐτῶν καὶ τοῦ Φωτίου τοῦτον ποτε τὸν Φώτιον μεираάκιον

14 ἢ om P

eam baculum misit, sic aiens "utinam esset qui illam, unaque prolem
 qua feta est, necare posset. video enim alteram Evam, serpente[m] utero
 gestantem, ac prolem masculam. huncque deo permittente video patriar-
 cham fore, omnique veneratione habendam ac pretiosam crucem spretu-
 rum esse; declinabitque ipse ad impietatem, et multos ad pericurium cru-
 cis calcata religione traducet, multosque regno caelorum variis modis, suis
 artibus excludet." ad quem Sergius "atqui si talis futurus est, ipse una
 cum matre eum perinam." cui sanctus "non poteris quod ex divina est
 permissione impedire. tibi igitur attente cave." (30) deinde eo nato,
 vocato mater Iacobo Maximinae monasterii praefecto, ad eius se pedes
 lacrimis oppleta iactavit, ut sacra eum unda tingeret. dicebat enim
 "praegnans cum essem, vidi in somnis scisso utero draconem ex me
 exiisse. sed et sanctus confessor Hilarion monasterii Dalmatae dixit
 mihi corpore indutum me Satanam utero gestare." is ergo susceptum
 infantem baptizavit, Photium vocans, ac dicens "forte transibit ab illis
 ira dei." Sergius autem eius pater, quaedam in eo signa videns, "num
 mea uxor" aiebat "ea ipsa est sanctimonialis, quam apud Hebraeos An-
 tichristum parituram expectant?" quod vero parentes monachorum stu-
 diose erant, uxor domo lubeas excipiens pro ipsis ac Photio preces fun-
 dere rogabat. hunc quandoque Photium valde adhuc puerulum, cum

σκεπὶ τυχάνοντα εἰς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωαννῆμιον ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἀνήγγυεν, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ εὐξασθαι τοῦτον παρεκάλει. ὁ δὲ ἐταμίως ἀποκριθεὶς ἔφη "ὦτίσιος ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ὁδούς σου, κέριε, P 443 εἰδέναι οὐ βούλεται." ὁ δὲ στενύξας εἶπεν "τί τοῦτο ἔφης, πάτερ;" ἀδίας ὁ γέρων "ὅτι τὰ μέλλοντα πραγθῆναι ὑπ' αὐτοῦ δηλώ σοι." τότε ὁ Σέργιος κόνιν σπασάμενος κατήλθεν ἀπὸ τοῦ ὄρους. (31) εἰς μωθήματα δὲ τοῦτον ἐκδούς, μᾶλλον ἐκεῖνος πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ φιλοτιμιότερον δέκετο ἢ τὰ ἐκκλησιαστικά· διὸ καὶ Ἑβραίων τινὲ μάγῳ συντετυχώς, "τί μοι" ἔφη "δῶς, νεανία, καὶ ποιήσω σε πῦσαν γραφῆν Ἑλληνικὴν ἐπὶ στόματος 10 ἄγειν καὶ πάντα τοὺς ἐπὶ σοφία παρενδοκιμεῖν." ὁ δὲ φησι "τὸ ἤμισον τῆς οὐσίας αὐτοῦ προθύμως ὁ ἐμὸς πατήρ παρεξει σοι." ὁ B δὲ "οὐ χρήζω χρήματα, ἀλλ' οὐδὲ τὸν πατέρα σου γινῶναι τὸ δρᾶμα· ἀλλ' ἔλθ' ἐμὲ" ἐμὸν εἰς τόνδε τὸν τόπον, καὶ ἄρησαι τὸν τύπον ἐν ᾧ Ἰησοῦν προσηλώσαμεν, καὶ δώσω σοι παράδοξον φυλάκτον, καὶ ἔσται ἡ ζωὴ σου πᾶσα ἐν εὐημερίᾳ καὶ πλοῦτῳ καὶ πολλῇ σοφίᾳ καὶ χαρᾷ." τὸν δὲ προθύμως ἀκούσαντα, καὶ πάντα πρὸς τὴν τοῦ γύητος ἀρέσκειαν τετελεκότα. καὶ ἔκοτε ταῖς ἀπηγορευμέναις αὐτῶν βίβλοις τῆς μαντικῆς καὶ ἀστρολογικῆς τερατείας οὐκ ἀποσχόμενος τῶν νοῦν, (32) ἐπεὶ ἀκλύων ἦν παρὰ τοῦ πατρὸς, ὡς ὑπὸ προορατικῶν ἀνδρῶν ἀκηκότος, ὅτι πολυτρόC πως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐπιβήσεται, τοῦτο ἐν ἑαυτῷ στρέ-

1 Κτ.?

18 παντός et τετελεστός P

pater ad S. Ioannicium in monte Olympo adduxisset, obsecrabat ut oraret pro illos cui ille actutum respondens, "Photius" inquit "vias tuas, domine, ut sciat, in animum non inducit." ad quem Sergius asta ducans suspiria "ut quid, pater, hoc dixisti?" respondit senex "quae ille perpetraturus est, tibi denuntio." tum Sergius caput cinerem aspersus e monte descendit. (31) traditus disciplinis maioribus animis atque opera, quae Graecorum erant ac gentilium, quam quae ecclesiastica, capessabat. unde etiam cum in Hebraeum quendam magum incidisset, ait illi "quid mihi, iuvenis, daturus es, faciamque ut Graecorum omnis eruditio in ore versetur omnesque sapientia vincas?" cui ille "dimidiam bonorum partem in eam rem pater libens collaturus est." ad quem Hebraeus "pecuniis non indigeo, ac nec patrem tuum rem scire volo; sed veni mecum huc, ac signum nega in quo Iesum affiximus, inauditoque a me tibi concessio amuleto vitam omnem prospere ages et divitiis affluens, magnaue sapientia in omnibus gaudens ac laetans praestabis." quo prone audito, exque impostoris voluntate omni peracto negotio, eo ex tempore nullum finem fecit libros eorum prohibitos divinationum ac astrologicae vanitatis legendi iisque animum addicendi. (32) quod autem ex patre audierat accepisse illum a viris spiritalibus ac futurorum intelligentia praeditis, fore ut vario asta ac machinamentis patriarchalem

φων Γρηγορίω τῆς Συρακούσης ἐκκλησίας γενομένῳ ἐπισκόπῳ, ὃς καὶ Ἀσβετὰς ἐκαλεῖτο, καθήρητο δὲ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Μεθοδίου διὰ τε πολλὰ ἄλλα καὶ διὰ τὸ παρ' ἐνορίαν χειροτονῆσαι Ζαχαρίαν τὸν τοῦ πατριάρχου Μεθοδίου πρὸς Ῥωμαῖον ἀποσταλέντα πρεσβύτερον, φιλιάζεται σὺν τούτῳ τε καὶ ἄλλοις τισὶν ἐπ' ἐγκλήμασι καθηρημένοις, ὧν ὑπῆρχεν Εὐλάμπιος ὁ Ἀπαμείας καὶ Πέτρος ὁ Σολαίου καὶ ἄλλοι σὺν αὐτοῖς πλείστοι, οἳ εἰς τὸν οἶκον Φωτίου συναρχόμενοι καὶ μετὰ Γρηγορίου στρεφόμενοι κατὰ τοῦ **D** μεγάλου Ἰγνατίου μελετῶντες ἦσαν· οὗς καὶ συναθροισθεῖσα ἐν τῷ πατριαρχείῳ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων σύνοδος πάντας καθήρησε καὶ ἀπεκήρυξε. τοῦτον τὸν Φώτιον Βάρδας ὁ Καῖσαρ, ὁ θεῖος Μιχαὴλ τοῦ βρασιλέως, χειροτονεῖ πατριάρχη. ὃς μετ' ὀλίγας ἡμέρας ζητεῖ τὸ ἰδιόχειρον αὐτοῦ γράμμα, ὅπερ πρὸς τοὺς μητροπολίτας ἐποίησεν, ἥνκα τοῦτον εἰς χειροτονίαν ἤγαγον, ὡς δῆθεν ἰδεῖν τι ἐν αὐτῷ βουλόμενος. εἰσάγεται σὺν ὁ χάρτης, καὶ ζητεῖται ἀσφάλειαν ἵνα μὴ διαφρηχθῆναι. οἱ δὲ τοῦ Φωτίου τὴν ἀτίχειρα τοῦ κρατοῦντος αὐτὸν κλύσαντες τὸν χάρτην ἀνέσπασαν, **P 444** ὃν καὶ χειρωσάμενος Φώτιος εἰς λεπτὰ κατέκοψε, λέγων "οὔτε ὑμᾶς οὔτε τὸν Ἰγνατίον ἐπίσκοπον ἔχω."

33. Τῷ β' ἔτει, Φωτίου τὸν τίμιον σταυρὸν εἰς τὴν ἐορπὴν ὑφοῦντος, μοναχὸς τις πλησίον τῷ θυσιαστηρίῳ ἐστῶς διο-

4 leg. Ῥάμην. Combef.
διαφρηχθῆ?

15 ὁ om P

16 ἀσφάλεια ἵνα μὴ

demum thronum conscenderet, hoc animo versans, cum Gregorio Syracusanae quondam ecclesiae episcopo (qui et Asbetas vocabatur, et a magno Methodio cessare iussus erat tum ob alia plura, tum quod extra paroeciam Zachariam, eiusdem Methodii patriarchae ad Romanum antistitem presbyterum nuntium, ordinaverat) cum illo aliique praeterea quibusdam, ob scelera perinde gradu motis, amicitia iungitur. in illis erant Eulampius Apamiensis et Petrus Sylaei aliique cum eis plurimi. hi itaque in Photii domum convenientes et cum Gregorio versantes consilia struebant adversus magnum Ignatium; quos ipsos, collecta in patriarchalibus aedibus metropolitaram episcoporumque synodus omnes exauctoravit atque proscripsit. hunc Photium Bardas Caesar, Michaelis imperatoris avunculus, patriarcham creat. is brevi post, quas manu propria scriptas metropolitae literas dederat tum cum ipsum ordinari convenirent, petit, tanquam scilicet aliquid in eis inspecturus. allatum ergo diploma est, fideique exigunt ne illud diffringatur. at qui Photii partium erant, vi arreptam e manu tenentis chartam disciderunt; quam et Photius apprehendens minutim conscidit, dicens "neque vos episcopos habeo nec Ignatium."

33. Anno secundo, cum Photius venerandam crucem per diei eius solennia exaltaret, monachus quidam hand procul ab altari stans, vir

ρατικός εἶδεν θέαμα ξένον, ὅσιν παμμεγέθη τὰς χεῖρας τοῦ Φω-
 τίου κρατοῦντα, τὸν δὲ σταυρὸν τὸν τίμιον ἐφ' ἑαυτοῦ ἀνυψώ-
 μενον. σύντρομος δὲ γεγωνὸς μεγάλα ἔκραξε καὶ σύντομον τὸ
 κύριε ἐλέησον. καὶ τινες σὺν αὐτῷ εὐλαβεῖς ἰστάμενοι τὸ αἶτιον
B ἀνηρώτων, καὶ αὐτὸς τὴν ὀπτασίαν εἶπεν αὐτοῖς. οἱ δὲ ἦσαν τῶν
 ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πρεσβυτέρων. οὗτοι δὲ πρὸς τὸν εὐλαβῆ καὶ
 διορατικὸν τοῦτον μοναχὸν εἶπον ὅτι καὶ ἡμεῖς λειτουργοῦντες μετ'
 αὐτοῦ οὐδέποτε ἠκούσαμεν αὐτοῦ εὐχῆν λαλοῦντος ἀλλὰ τῶν θέ-
 ραθεν ποιητῶν ὑποψιδυρίζοντος ῥήματα· τὸ δὲ χαλεπώτερον, ὅτι
 καὶ ὑποκάτω τῆς θείας καὶ ἁγίας τραπέζης ἐμετ' ὀνομαζόμενοι
 ἐμετόν. (34) καὶ διηγήσατο ἡμῖν Ἰωάννης ὁ ἡσυχαστής, ἀπὸ
 θεοφόρος καὶ προορατικὸς ἀληθής, ὅτι ἐν τῷ σπηλαίῳ ποτὲ σφο-
 δρῶς καθεζομένου μου δύο τινὲς ἠγούμενοι Εὐθύμιος καὶ Ἰωσήφ
C ὑπὸ Φωτίου σφοδρῶς διωκόμενοι παρέβυλον πρὸς με· καὶ καθὼς
 ἔδωκέν ὁ θεός, ἐστήριξα αὐτούς, καὶ τελευταῖον εἰπὼν "ὁ ἔπο-
 15 μένας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται" ἀπέλυσα αὐτούς. τῇ δὲ
 ἐπιουσίᾳ νυκτὶ πρὸ τοῦ ἀστυνωσάαι με παρέστη μοι Αἰθίοψ μίγας
 καὶ ἀνευκτὸς καὶ ἰδεῖν φορικτός, ὃς ἤπλωσε κρατῆσαι τοῦ λαμποῦ
 μου πρὸς τὸ ἀποπνίξαι με. εὐθὺς δὲ ἐγὼ τὸν τύπον τοῦ στυφοῦ
 ποιήσας καὶ θαρρήσας ἐκρύτησα αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός, καὶ "τίς
 εἶ σὺ" λέγων, "καὶ τί τὸ ὄνομά σου, καὶ τίς ὁ ἀποστείλας σε ἐ-
 20 ταῦθα, καὶ δι' ἣν αἰτίαν." αὐτὸν δὲ ἀποκριθέντα εἰπεῖν "ἐγὼ
D εἰμι ὁ δυνατὸς μὲν τοῦ Βελλιάρ, ὑπουργὸς δὲ Φωτίου· ὄνομα δὲ

futurorum intelligentia perspicax, inauditam rem vidit ac plane insolitam, ingentis molis serpentem Photii adstringentem manus, cum veneranda crux ipsa a se ipsa exaltaretur. rei ergo spectaculo territus magna contentaque voce clamare "domine, miserere." clamoris causam exquisitibus, qui cum illo stabant viri religiosi, visionem illis aperuit. erant hi ex ecclesiae presbyteris, qui et ipsi venerabili huic ac spiritali monacho dixerunt, "nos quoque cum illo rem sacram peragentes nunquam solennem precationem dicentem eum audivimus, sed profanorum vatam verba submurmurantem. quod vero his gravius est, etiam sub divina sacraque mensa foetoris pessimi vomitum egerit." (34) narravit nobis Ioannes Solitarius, vir divinus ac spiritu prophetico praeditus, veris istud narrationis. "cum quandoque ipse graviter habens in specula mea sederem, duo quidam monachorum praepositi Euthymius et Ioseph, quos Photius dire persequeretur, ad me venerunt; quibus quantum deus dedit a me confirmatis, atque ad extremum adiecto, qui pergeveraverit usque in finem, hic salvus erit (Matth. 10 22), a me eos dimisi. sequenti autem nocte priusquam obdormiscerem, adstitit mihi Aethiops magnus et horribilis adspectuque terribilis, et ut tenens gutture suffocaret, nomen explicavit. mox ego crucis me signo muniens, assumptaque fiducia, quisnam vero es tu, aio, quodve tibi nomen? ac quis te huc, ac quare, misit? qui respondit, ego sum potens Beliaris Photique minister: as-

μοι Λεβούφας. σνεργὸς γοήτων καὶ φαρμακῶν, ὀδηγὸς μοιχῶν καὶ ληστῶν, φίλος δὲ Ἑλλήνων καὶ τοῦ ἐμοῦ ἐν κρυπτῷ θεράπωντος Φωτίου. ἀπέστειλε δὲ με ὁ ἔξουσιάζων με εἰς ἐκδίκησιν αὐτοῦ διὰ τὰς χθρὲς κατ' αὐτοῦ ἀτιμίας, τοῦ περιεργάσασθαι σε, ὅπως μεταμεληθεὶς ἀποδέξῃ αὐτὸν καὶ ἀλλοτριωθῆς τοῦ θεοῦ, καθὼς καὶ ἄλλοις τοῦτο πεποίηκεν πολλοῖς. ἀλλὰ σὺ με τῷ ὄπλῳ τοῦ σταυροῦ ἀνίσχυρον ἔδειξας." τότε ἐγὼ κατήργησα αὐτὸν τῷ τιμῷ σταυρῷ, καὶ ἄφαντος ἐγένετο.

35. Ἐν μᾶ νυκτὶ συνέβη γενέσθαι σεισμοὶ μεγάλοι· καὶ αὐτὸς ὁ Φώτιος ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος δημηγορῆσαι εἶπεν ὅτι οἱ σεισμοὶ οὐκ ἐκ πλήθους ἁμαρτιῶν ἀλλ' ἐκ πλησμονῆς ὕδατος γίνονται, καὶ ἕκαστος ἄνθρωπος δύο ψυχὰς ἔχει, καὶ ἡ μὲν μία ἁμαρτάνει, ἡ δὲ ἕτέρα οὐκ ἁμαρτάνει. τούτων ἀκούσας ὁ πρωτοσηκρητὶς καὶ ἀπελθὼν εἶπεν τῷ βασιλεῖ ὅτι οἱ δοῦλοι ἡμῶν ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς, λέγοντες ὡς ἡμεῖς ἠλπίζομεν μίαν ψυχὴν ἔχειν, καὶ ἐλαμβάνομεν ἕκαστῳ μὴν ἀπὸ μοδίου δύο· νῦν δὲ, ὡς διδάσκει ἀναφανδὸν ὁ πατριάρχης, δύο ψυχὰς ἔχει ἕκαστος, καὶ δεῖ ἄλλους δύο μοδίου προσθεῖναι ἡμῖν. καὶ ὁ βασιλεὺς γενήσας εἶπεν "οὕτως δογματίζει ὁ Χαζαροπρόβσωπος;" προσκαλεῖται οὖν εὐθὺς τὸν πατριάρχην, καὶ πυνθάνεται ὡς δῆθεν θυμούμενος "οὕτως δογματίζεις, ὦ μαρζούκα, δύο τὸν ἄνθρωπον ἔχειν ψυχάς;" ὁ δὲ ταῖς πιθανολογίαις δολερῶς τοῦτον ὑπεισελθὼν,

men mihi Lebufas; praestigatorum adiutor ac veneficorum, moechorum dux et latronum, Graecorum amicus ac Photii, qui meus in occultis servus est et cultor. misit me vero dominus meus ultum serie, quae in eum probra heri iactata sunt, curiosiusque observatum, quo nimirum poenitentia ductus ipsum recipias atque a deo alienus fias, quod et non paucis aliis fecit. tu enimvero crucis armatura invalidum cassamque reddidisti. tum ego venerandae crucis signaculo ipsam profligavi, evanuitque ex oculis.

35. Quadam nocte contigit terram magnis motibus quatī; cumque Photius pro concione ad populum oraturus ambonem ascendisset, dixit terrae motus non ex peccatorum multitudine oriri, sed ex aquarum exuberantia. item singulos homines duplici anima praeditos esse: ex his unam peccare, alteram a peccato immunem esse. hoc cum audisset qui primus a secretis erat, ad imperatorem veniens in haec verba locutus est. "servi nostri vim faciant, qui dicant, sperabamus nos una praeditos anima, eique procurandae duos singuli quot mensibus modios accipiebamus. nunc autem, ut palam docet patriarcha, quisque duas animas habet; ideo necesse est ut duo alii modii nobis adiciantur." tum imperator in risum solutus "sicne docet qui vultu Chazarus est?" mox itaque accersito patriarcha ex eo sciscitatur irati specie, "sicne doces, o Marzuca, hominem duplici anima praeditum esse?" at ille, probabilibus sermonibus ei dolo imponens, persuasit non se ita dixisse, sed de

ἔπεισεν ὡς περὶ ἄλλων ὑποθέσεων εἶπεν, οὐχὶ δὲ οὕτως. τοῦτῳ Γρηγόριος ὁ Συρακούσης ἠρώτησε "τί τὸ μαρζούκας σημαίνει;" ὁ δὲ εἶπεν "τὸ μάρ κών, τὸ ζού σῦρε, τὸ κύς κάσσυμα· τοῦτέ-
στι κών ἔλκων δέρμα."

36. Ἐργαστηριακὸς δὲ τις, ὡς οἱ ἰδόντες καὶ ἀκούσαντες ὁ
C ἔβεβαίωσαν, εἰς τὰς Σοφίας τὴν οἴκησιν ἔχων, ἐπὶ πολλαῖς ταῖς
ἡμέραις ψυχροπραγῶν καὶ τὴν γλῶτταν καὶ τὰ χεῖλη καὶ τὰς χεῖ-
ρας ἐσθίων ἀποψῦσαι οὐκ ἠδύνατο. μακρὸν δὲ ἀνασπῆλας εἶπεν
"γνώσκετε, ἀδελφοί, ὅτι ὁ πατριάρχης Φωτίος ἐδίδαξέ με μὴ
κοινωνεῖν νῆστις. διὸ καὶ ἃ βλέπετε πανθάνω, καὶ ἀποθανεῖν 10
οὐ δύναμαι." καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέμυξεν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ
Φωτίου.

37. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτι ἐκστρεφεῖ ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ
κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν, τὸν Ὀρύφαν ὑπαρχον ἐν τῇ πόλει καταλι-
D πῶν· ὃς καὶ τὸν βασιλέα ἤδη τὸ Μαυροπόταμον καταλαβόντα 15
δηλοῖ τὴν τῶν Ῥῶς ἀφίξιν, πλοίων οὖσαν διακοσίων. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς εὐθὺς ἔκστρεφει, μηδὲν ὄλωσ ἔργασάμενος.

38. Τῷ ι' αὐτοῦ ἔτι οἱ Ῥῶς ἐνδοθεν τοῦ Ἱεροῦ φθάσαν-
τες πολὺν εἰργάσαντο φόνον. περικυκλοῦσιν οὖν τὴν πόλιν· καὶ
τοῦ βασιλέως μόλις διαπερῆσαι ἰσχύσαντος, εὐθὺς οὖν τῷ πα-
20 τριάρχῃ Φωτίῳ τὸν ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου ναὸν καταλαμ-
βάνουσι, καὶ μεθ' ἑμνωδιῶν τὸ ἅγιον τῆς Θεοτόκου ἔξαγαγόντες
μαφόριον τῇ θαλάσῃ ἄκρωσ προσέβαψαν· καὶ νηνεμίας οὖσης

illis rebus sermonem habuisse. quarebat ex illo Gregorius Syracusanus quid vox illa Marzucas sibi vellet. respondit ille mar canem esse, zu trahe, cas pellem: hoc est, canis trahens pellem.

36. Faber quidam (reique, qui audierant atque viderant, serio fidem faciebant), cuius ad Sophias aedes erant, per dies multos animam agens, linguamque et labia ac manus exedens, spiritum efflare non poterat. tantisper vero a stupore emergens saniorique mente effectus "scitote, fratres," aiebat, "Photium patriarcham me docuisse ac ieiunium communicarem. idque in causa est ut haec quae videtis patiar, et ut mori non valeam." haecque locutus animam efflavit. atque haec hactenus dicta de Photio.

37. Anno imperii Michaelis nono expeditione suscepta imperator adversus Agarenos proficiscitur, Orypha praefecto in urbe relicto. iamque ad Mauropotamum castra posuerat, cum ille Russos ducentarum navium classe adventare nuntiat. quo audito imperator, re prorsus infecta nullaque conserta pugna, confestim revertitur.

38. Anno imperii Michaelis decimo Russi, cum in Hierum penetrassent, multas caedes fecerunt. urbem itaque vallo cingunt, ac cum vix imperator traicere potuisset, statim cum Photio patriarcha ad sanctae dei genitricis, quod est in Blachernis, veniunt; eductamque cum canticis eiusdem dei genitricis sacram vestem ac pallium mari leviter

εὐθὺς ἀνέμων ἐπιφοραὶ καὶ τῆς θαλάσσης ἡρεμούσης κυμάτων P 446
ἐπαναστάσεις ἀλλεπάλληλοι ἐγεγόνεισαν, καὶ τὰ τῶν ἀθῶν Ρῶς
πλοῖα κατεάγησαν, ὀλίγων ἐκπεφευγόντων τὸν κίνδυνον.

39. Βάρδα δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ προελεύσει διερχομέ-
βνου, καθέζομενος ὁ πατρικίος Δαμιανὸς ἐν τῷ ὥρολογίῳ, ὃ καὶ
παρακοιμώμενος, οὐκ ἐπηγέρθη τιμῆσαι αὐτόν. ὃ δὲ θυμωθεὶς
τῷ βασιλεῖ κλαίων τοῦτο ἀπήγγειλεν, καὶ ὅτι εἰς ὄνειδος τῆς σῆς
βασιλείας οὐκ ἐπηγέρθη μοι. ὃ δὲ βασιλεὺς αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἔξορῆζει
τὸν παρακοιμώμενον Δαμιανὸν ἐν τῷ ἄγῳ Μάμαντι, καὶ προ-
10 βάλλεται Βασιλεῖον τὸν πρωτοστράτορα αὐτοῦ παρακοιμώμενον. B
τοῦτο ὁ Καῖσαρ ἰδὼν ἐλυπήθη λίαν, καὶ ἐζήτηε ἀποκτεῖναι Βα-
σιλεῖον.

40. Τῷ ἰα' αὐτοῦ ἔτει ἐχώρισεν ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τὸν
Βασιλεῖον τῆς αὐτοῦ γυναικὸς Μαρίας, καὶ δέδωκεν αὐτῷ γυ-
15 ναῖκα Εὐδοκίαν τὴν Ἰγγηρίαν, διορισάμενος αὐτῷ κυρίως αὐτὴν
ἔχειν ἦν γὰρ αὐτῇ τοῦ βασιλέως παλλακὴ, καὶ πάνυ ἡγάπα αὐ-
τὴν ὡς εὐπρεπῆ. τὴν δὲ προτέραν αὐτοῦ γυναῖκα Μαρίαν, δού-
χρυσίον καὶ πλοῦτον πολὺν, ἀπέστειλεν εἰς τὰ ἴδια. Θέκλαν δὲ
τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν προσήρμοσε Βασιλεῖω τοῦ ἔχειν αὐτὴν ἰδίως. C
20 ὁ μέντοι Καῖσαρ καὶ ὁ Βασιλεὺς ὑπεβλέποντο ἀλλήλους, ζητοῦν-
τες πῶς ἕτερος τὸν ἕτερον ἀνέλη. διὸ καὶ ἐλοιδόρει τὸν Καίσαρα
Βασιλεὺς πρὸς τὸν βασιλεῖα ὡς κατ' αὐτοῦ μελετιῶντα. ὃ δὲ

11 ὁ om P

intinuerunt; cumque nulla perfleret aura, ventorum statim orti impetus,
tranquilloque mari ac sedato continui fluctus excitati. impiorum Russo-
rum fractae naves ac quassatae, cum paucae evasisent periculum.

39. Barda Caesare solenni processu ac pompa coram transeunte,
Damianus patricius et accubitor in horologio sedens illi honoris causa
minime assurrexit. ea re ille exasperatus iugens imperatoris refert, id-
que animo cogitantem ait non assurrexisse, ut regiam ipsam maiestatem
iniuria probroque violaret. hoc audito imperator, Damiano ad S. Ma-
mantis ablegato, Basilium protostratorem accubitorem praeficit. videns
autem Caesar rem molestissime habuit, necemque Basilio machina-
batur.

40. Anno eius imperii undecimo Michael Basilium cogit dato libello
repudii Mariam coniugem dimittere, tradita ei uxore Eudocia Ingerina;
iussumque illi ut rato eam coniugio haberet. erat enim illius concubina,
quam summe diligebat eo quod forma venustissima esset. priorem vero
uxorem Mariam auro aliisque divitiis donatam ad sua remisit. Theclam
autem sororem suam Basilio despondit, ut privatim eam haberet. cete-
rum Caesar et Basilius sibi mutuo suspecti erant, atque alter alterum
tollere quaerebant. eam ob rem Basilius apud imperatorem expostulat
moliri in eum Caesarem. verum haec ille ut deliria audiebat, quamob-

ταῦτα ὡς λῆρον ἤκουεν. διὸ καὶ σπεύδων πληροφορησαὶ τὸν βασιλέα συμφιλοῦται Συμβάτιω πατρικίῳ καὶ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου, γαμβρῷ τοῦ Καίσαρος· καὶ δι' ὄρκων βεβαιοῦσιν ἀλλήλους τὴν εἰς αὐτοὺς ὁμόνοιαν. ἐπληροφόρει δὲ Συμβάτιον Βασιλεῖος δι' ὄρκων φρικτῶν ὅτι τοῦ βασιλέως πολλά σε ἀγαπῶντος βούλειαις Καίσαρα προβάλλεσθαι, ἀλλὰ διὰ τὸν πενθερόν σου τοῦτο ποιῆσαι ἀδυνατεῖ. ἐν τούτοις ἀπατηθεὶς ὁ Συμβάτιος γέγονε κατὰ
D τοῦ Καίσαρος Βάρδα τοῦ ἰδίου πενθεροῦ, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλέα ἐξωμόσατο πληροφορήσας αὐτὸν πῶς ὁ Καῖσαρ βούλειαι σε, φησὶν, ἀγελεῖν, ἐξειπῶν καὶ τὰ τῆς βουλῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς 10 τοῖς ὄρκοις Συμβατίου πεισθεὶς καὶ τοῖς λόγοις Βασιλείου βεβαιωθεὶς ἐνδομύχει κατὰ τοῦ Καίσαρος. ὁ δὲ Βασιλεῖος πάντα σκευασάμενος κατὰ τοῦ Καίσαρος, ἐν δὲ τῇ πόλει μηδὲν ποιῆσαι δυνάμενος, πείθει τὸν βασιλέα κινήσαι στόλον κατὰ τῆς Κρήτης. καὶ τοῦτου γινομένου Λέων ὁ φιλόσοφος Βάρδα Καίσαρα παρῆγει 15
P 447 ὑποστῆλθεσθαι καὶ συντηρεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ Βασιλείου. ὁ δὲ Καῖσαρ τὸν βασιλέα ἐπεφωνεῖτο φεῖδεσθαι τοῦ Βασιλείου. ἐπεὶ δὲ προέλευσις τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐν τοῖς Χαλκοκρατείοις ἐτελεῖτο, εὐαγγελίου τελεσθέντος ἀπῆλθεν ὁ τε πατριάρχης Φώτιος καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ Καίσαρι καὶ Βασιλείῳ παρακοιμωμένῳ ἐν τοῖς 20 Κατηχουμένοις· καὶ τοῦ πατριάρχου ἐπὶ χεῖρας ἔχοντος τὸ τίμιον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, βάναντες ὁ τε

3 ἀλλήλους?

15 Βάρδα τῷ Καίσαρι?

rem etiam Basilium fidem imperatori facturus amicitias iungit cum Symbatio patricio ac dromi logotheta, Caesaris genero; iuratumque alteri concordiam firmant. aiebat Basilium horrendisque iuramentis adstruebat diligere eum plurimum ab imperatore, ac velle Caesarem provehere, nec tamen propter eius socerum id posse praestare. his deceptus Symbatius adversus Bardam Caesarem socerum suum coniurat; ingressusque ad imperatorem, iureiurando velle Bardam Caesarem eum interficere affirmat, ipsas quoque insidias narrans. imperator Symbatii iuramentis credulus, ac Basilii verbis persuasus, intus animo in Caesarem insidias condebat. Basilium autem quae erant perdendo Caesari, cuncta instruxerat; cumque rem in urbe praestare non posset, auctor est imperatori, ut classem adversus Cretenses educat. haec cum gerentur sicque res in procincta esset, Leo philosophus Bardam Caesarem admonerat ut se subduceret sibi que a Basilio caveret: Caesar vero imperatorem in Basilium proniorem esse respondebat. quod autem processum diei annuntiationis in Chalco-prataeis peragebatur, lecto evangelio ascendit Photius patriarcha, et imperator cum Caesare et Basilio accubitore ad Catechumena; tenentemque patriarcha in manibus pretiosum corpus et sanguinem domini nostri Iesu Christi, intingentes imperator pariter ac

βασιλεὺς καὶ ὁ Βασιλεῖος τοὺς τιμῶς ὑπέγραψαν σταυρούς, ὄρω
 βεβαίωσαντες τὸν Καῖσαρα ἀφόβως συνελθεῖν αὐτοῖς ἐν τῷ ταξεί-
 δῳ. ὁ δὲ φιλόσοφος Λέων φανερῶς παρηγγύα τῷ Βάρδα μὴ Β
 ἐξελθεῖν σὺν αὐτοῖς, ἐξερχομένῳ δὲ ἔλεγεν μὴ ὑποστρέφειν.
 5 (41) καὶ σημεῖα τῷ τούτου θανάτῳ παρηκολουθήκησαν. σεισμῶ
 γὰρ γεγονότος ἐπεπτώκει τὸ ἄγαλμα ὃ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἄνναν τὸ
 δεύτερον ἐπὶ κίονος ἵστατο· ὅπερ διαγγελθὲν παρὰ Καίσαρος
 Λέοντι τῷ φιλοσόφῳ σαφῶς δηρημήνευτο, τὸν ἐκ πρώτου ἀνι-
 κτος δεύτερον ἐκπεσεῖσθαι διὰ θανάτου. ἀλλὰ καὶ ἐσθῆς αὐτῷ
 10 ἔξαποσταλίσα παρὰ Θεοδώρας τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς τοῦ προσήκον-
 τος μήκους ἠλλείπουσα, ἥ τινι πέρδιξ χρυσόπαστος καθιστόρητο·
 ἦν προσδεξάμενος ἐπινθάνετο αὐτῇ τί κεκολύβωται; ὡς οἶμαι, C
 φησὶν, ἀμφοτέροις τὴν λύσιν προεζωγράφησε, διὰ μὲν τῆς πέρ-
 δικος τὸ πρὸς αὐτὸν δολερὸν, διὰ δὲ τοῦ ἠλλειπούς τὸ ἠλλίπες τῶν
 15 ἑαυτοῦ ἡμερῶν ἀντιτόμενος. καὶ ὄναρ δὲ ἐθεύσατο τοιοῦτον.
 ἐδόκει ἑορτασίμων ἡμέρας ὁ Καῖσαρ μετὰ τοῦ βασιλέως τῇ ἁγίᾳ
 τοῦ Θεοῦ σοφίᾳ προσπεφοιτηκέναι καὶ συνήθους λαμπρότητος.
 ὡς δὲ πρὸς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἦσαν, λαμπροσφόροι τούτοις
 ἀνεφάνησαν ἄγγελοι, καὶ πρὸς τοὺς ἔσω δώπτειτό τις ὑπεράνω
 20 γηραιὸς θρονιζόμενος, καὶ εὐτος Πέτρος ὁ ἀπόστολος, ᾧ Ἰγνά-
 τιος γονυπετῶν ἀάκρουσιν ὑπῆν ὑπεμνηστικῶν ὑπὲρ ὧν λωβηθεῖς D
 ὑπομεμενήκει. ὁ δὲ διὰ τὸ πάθος συνδιατεθεὶς αὐτῷ ἔφη τὴν
 ἐκδίκησιν ἐκ χειρὸς κυρίου ἀπολοισθαι. καὶ εὐθὺς ἐν τῶν ἱστα-

6 Ἀννην P

22 δὲ om P

Basilius venerandas cruces subscripserunt, iureiurando Caesari fidem
 obstringentes, omnis ut metus securus eam cum illis expeditionem ausci-
 peret. Leo autem philosophus Bardam palam monebat ne cum illis egre-
 deretur: sin minus, reversurum non esse. (41) signa quoque eius necis
 secuta sunt. facto enim terrae motu statua quae ad sanctam Annam in
 columna secundo ordine stabat, collapsa est. rettulit Bardas Leoni phi-
 losopho, isque sic palam exposuit, ei qui a primo imperatore secundum
 sit, imminere ruinam mortis. sed et quod soror Theodora paludamen-
 tum miserat, iusta minus longitudine inventum, cui perdis auro intertextus
 erat. accepta ille veste percontabatur quorsum brevior facta esset; ut-
 que existimo, vitae finem ambobus praesignabat: nempe perdisis sym-
 bolo structas ei dolo insidias, brevitate breves illius dies innuebat. sed
 et eiusmodi conspexit somnium. videbatur sibi Caesar cum imperatore
 solenni die ad sanctae dei sapientiae solito splendore ac cultu advenisse,
 cumque ad sanctum altare prope accessissent, angelos in candido habitu
 illis apparuisse. intra cancellos senior quidam solio sublimis cerneba-
 tur. erat is Petrus apostolus; cui Ignatius in genua supplex lacrimis-
 que oppletus, quae passus ab eo erat, mala exponebat. Petrus rei acer-
 bitate motus, virumque miseratus, "ex domini" inquit "manu, ultionem

μένων αὐτῷ δύο χρυσενδύτων ὡσεὶ πραιποσίτοις μάχαιραν ἐπέδωσι, καὶ φησιν τάχει ἐκνεύσας τὸν μὲν βασιλεῖα τῷ δεξιῷ ἀφάρτισεν, τὸν δὲ θεόρριστον Καίσαρα, οὕτως εἰπὼν, τοῖς ἄριστοις, καὶ διὰ ταύτης μελήδον τιμωρήσασθαι. οὗ δὴ θεν ἐξιμένον, καὶ περὶ τοῦ Μιχαὴλ διειρήκει τὴν τομὴν ἀπεδέχεσθαι, ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀσεβότεκνον.

42. Μετὰ γοῦν τὸ πάσχα ἀπύρας ὁ βασιλεὺς μετὰ πολλοῦ
 P 448 στρατοῦ ἦλθεν ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων, καὶ Βασίλειος
 κατὰ τοῦ Καίσαρος ἐμελέτα. ἦσαν δὲ ἐν τῇ βουλῇ Μαριανὸς ὁ
 ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Συμβάτιος ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος καὶ Βάρ-¹⁰
 δας ὁ ἀδελφὸς Συμβατίου καὶ Πέτρος ὁ Βούλγαρος καὶ Ἀλέξ.
 Ἀσσύριος ἐξ ἀδελφῶν αὐτοῦ, Ἰωάννης τε ὁ Χάλδος καὶ Κωνσταν-
 τῖνος ὁ Τοξοῦς. διέγνω δὲ ταῦτα Ἰωάννης ὁ Νεατοκόμιος, καὶ
 δηλοῖ διὰ Προκοπίου τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ ἀντιδηλοῖ αὐτῷ "πὺς
 εἰ, καὶ ληριῖς ἐλείπων ζιζάνια." αἴπνος δὲ ὁ Κυῖσαρ διατελέσας,¹⁵
 B ὄρθρον βαθεὺς τοὺς αὐτοῦ πάντας προσκαλεσάμενος διεσάφησε τὰ
 λαληθέντα αὐτῷ καὶ βουλήν ἐζήτη. Φιλόθεος δὲ ὁ πρωτοπα-
 θάριος καὶ γενικὸς προσφιλεὺς αὐτοῦ ὧν λέγει τῷ Καίσαρι "αἴριον,
 δέσποτα, περιβαλοῦ τὸν χρυσοπέρικτον σου χιτῶνα καὶ ὄρθρη
 τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἀπὸ προσώπου σου φεύξονται." τοῦ δὲ
 ἡλίου ἀνατελλαντος ἔπιπυ ἐπιβὰς παρεγένετο πρὸς τὴν κόρην τοῦ
 βασιλέως μετὰ στολῆς λαμπρᾶς, πολλῶν περικυκλούστων αὐτῶν.

2 σφισιν margo P ἀφορίσαι? 10 τοῦ om P 12 Χάλδος P
 16 βαθείας P

nancisceris." moxque uni duorum illi adstantium, aureis vestibus pro-
 positorum more fulgentium, gladium tradit; statimque innuens, impera-
 torem quidem a dextris posuit, a sinistris vero del irae devotum, sic
 dictum Caesarem, atque frustatim gladio concidendum. quo exspecte,
 de Michaele adiecit, ipse quoque exspectaret se concidendum; appellam
 improbam prolem.

42. Post pascha itaque imperator ingentibus copiis stipatus ad
 Thracesium thema venit. porro Basilus Caesaris necem machinabatur.
 erant autem in consilio Marianus eius frater et Symbatius Caesaris
 gener, Bardas quoque frater Symbatii et Petrus Bulgarus et Leo Amy-
 rius eius consobrinus, Ioannes quoque Chaldes et Constantinus Toxama-
 hnotuit res Ioanni Neatocomito, nuntiatque per Procopium Caesari.
 cui ille vicissim "iunior es, et deliras, zizania seminans." insonam
 Caesar noctem egit, summoque diluculo suis omnibus in consilium ve-
 catis declaravit quae sibi dicta erant, rogans quid illi facto opus pal-
 rent, eorum sententiam. cui Philotheus protospatharius et generalis
 Caesaris propensius amicus, "mane" inquit, "domine, auream casii
 coloris chlamydem tuam induere, teque coram inimicis palam exhibe,
 fugientque a facie tua." orto itaque sole, conscenso equo, fulgenti
 habitu, ingenti satellitio Caesar ad imperatorem venit. occurrit basi-

ἔλθῶν δὲ Βασίλειος καὶ τῇ χειρὶ κρατήσας εἰσῆγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ τῷ βασιλεῖ ἔφη “ταῦ λαοῦ παντός, δέσποτα, συνελθόμενον πρόστατε διαπεράσσει ἐν τῇ Κρήτῃ.” καὶ εὐθὺς ὁ Βασίλειος ὄπισθεν ἑστῶς δίδωσιν αὐτῷ μετὰ ξίφους. οἱ δὲ λοιποὶ ἑμεληδὸν αὐτὸν κατέκομαν, τοῦ βασιλέως βλέποντας καὶ σιωπῶντος. ἦν δὲ ὡσεὶ ὦρα τρίτη. καὶ εὐθὺς ὑποστρέφουσι πρὸς τὴν πόλιν. ἔλθόντων δὲ αὐτῶν κατὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἀκρίτα, μομαχὸς τις ἐφ’ ὑψηλῆς τῆς πέτρας ἐπιφώνει μεγάλως τῷ βασιλεῖ “καλὸν ταξείδιον ἐποίησας, ὦ βασιλεῦ, τὸν ἰδίον σου καὶ συγγενῆ 10 ἀνελών. οὐαὶ σοι, ὅτι ταῦτα ἐποίησας.” θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος πέμπουσιν ἀνελεῖν τὸν μομαχόν. οἱ δὲ παρατυχόντες ἔπεισαν τὸν ἀποσταλέντα ἄνουν καὶ δαιμοκῶντα εἶναι τὸν μομαχόν. δῶ καὶ μόλις παρῆλθεν ὁ μομαχὸς τῆς τιμωρίας.

15 43. Τῇ δὲ ἁγίᾳ πεντηκοστῇ ἔστειψεν ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ Φώτιος πατριάρχης ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ Βασιλείον τὸν παρακοιμώμενον εἰς βασιλέα, τόμοκ ἀναγνοὺς διὰ Κάστορος ἀσηκρήτις ἔχοντα οὕτως. “Βάρδας ὁ Καῖσαρ ἐβουλεύσατο ἀνελεῖν με, καὶ δὴ τοῦτο ὑπέξῆραγέ με τῆς πόλεως” καὶ εἰ μὴ διὰ Συμβατοῦ καὶ 20 Βασιλείου ἐμπρόσθι μοι, οὐκ ἐν τοῖς ζῶσιν ἦμην. ὄθεν καὶ ἐτελεύτησεν ὑπὸ τῆς ἰδίας ἁμαρτίας. θέλω δὲ Βασίλειον τὸν παρακοιμώμενον, ὡς πιστὸν ὄντα καὶ φυλάττοντα τὴν ἐμὴν βασιλείαν καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθερώσαντά με καὶ πάσαν πρὸς με πολὺν ἔχοντα,

Itus, manumque apprehensum ad sacrum intus cubiculum adduxit, atque imperatori “colleto, domine, omni exercitu, iube in Cretam transfretare.” moxque Basilium a tergo stans Caesari ense adigit. reliqui membratum conciderunt, spectante imperatore ac conticiente. hora erat fere tertia; statimque in urbem révertuntur. cumque ad emporium Acrita venissent, monachus quidam ex alta rupe imperatori elata firmaque voce clamabat “egregia sane, imperator, tua haec expeditio, quae necessarium tuum ac cognatum occidisti. vae tibi, qui haec feceris.” iratus imperator et Basilium mittunt qui monachum occisuri essent. verum qui aderant, ei qui missus spiculator erat monachum dementem esse actamque a daemone etiam atque etiam asseverant; quo factum est ut vix tandem ille poenam evaderet.

43. Per sancti diei pentecostes solennia Michael imperator Photiusque patriarcha in S. Sophiae Basilium accubitorem imperatorem crearunt, lecto tomo per Castorem a Secretis, in haec verba “Bardas Caesar mihi necem machinatus est, inque eam rem malo dolo eduxit ex urbe; ac nec inter vivos numerarer, nisi a Symbatio et Basilio mihi nuntiatum fuisset. quapropter etiam suo ille scelere mortuus est. Basilium autem accubitorem velut fidulam meaeque maestatis servatorem, quique ab hoste me liberaverit atque ingenti amore prosequatur, custo-

P 449 εἶναι φύλακι τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ προνοητὴν, καὶ ὑπὸ πάντων εὐφημείσθαι ὡς βασιλέα." καὶ εὐφρήμησαν πάντες "Μιχαὴλ καὶ Βασιλείου πολλὰ τὰ ἔτη." ὁ δὲ τὸν τόμον ἀναγνοὺς Καστωρ ὁ ἀσκηρῆτις ἐξελθὼν ἐν Νικομηδείᾳ καὶ ἐλθὼν εἰς μονὴν ἀνδρείαν ἔμεινεν μέσον λιβαδίου. ἦν δὲ ἐκεῖσε φρέαρ, καὶ πεσὼν ἐν αὐτῷ 5 ἀπεπνίγη.

44. Συμβάτιος δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος, ἰδὼν ὅτι ἐν-
επαίχθη ὑπὸ τοῦ Βασιλείου, εἰς μῖσος αὐτοῦ κινεῖται· καὶ συμ-
βουλευσάμενος μετὰ Γεωργίου τοῦ Πηγάνη αἰτεῖται στρατηγὸς
B προβληθῆναι, καὶ γίνεται. ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβάλλεται λογοθέ- 10
της τοῦ δρόμου ὁ Γοῦμερ. καὶ ἐξελθόντες ἅμα ὁ τε Συμβάτιος
καὶ ὁ Πηγάνης καταστρέφουσι τὸν λαὸν καὶ πυρπολοῦσι τὰς χώρας
(ἦν γὰρ καιρὸς τοῦ θέρους), εὐφημοῦντες Μιχαὴλ μόνον, τὸν
δὲ Βασιλείου ἀποκηρύττοντες. τοῦτο μαθόντες οἱ βασιλεῖς γρά-
φουσι τοὺς λοιποὺς στρατηγὸς καταπολεμῆσαι αὐτούς. Νικη- 15
φόρος δὲ ὁ Μαλέϊνος ἔρριψεν ἔγγραφα μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ,
ἵνα δόλω τούτους κρατήσωσι καὶ μὴ εἰς ἐμφύλιον ἐμπέσωσι πόλε-
μον. κρατεῖται οὖν ὁ Πηγάνης, καὶ εἰσαχθεὶς ἐν τῇ πόλει ἀπο-
C τυφλοῦται, καὶ καθύλουσιν αὐτὸν ἐν τῷ Μιλίῳ προσαιτεῖν. κρα-
τεῖται δὲ καὶ ὁ Συμβάτιος παρὰ τοῦ Μαλέϊνου εἰς Κελτζινὴν 20
καὶ εἰσαχθέντος εἰς τὸν ἕγιον Μάμαντα, φέρουσιν τὸν Πηγάνην
μετὰ θνημιάματος ὀστρακίου καυνίζοντα θάφαρον, καὶ ἀπαντᾷ
καὶ θνημῖ τὸν Συμβάτιον. ἀποτυφλοῦται δὲ καὶ αὐτὸς τὸν ἕνα

dem esse volo ac curatorem mei imperii, quem tanquam imperatorem omnium iubeo praeconio laudari." faustis itaque omnes vocibus ac omnibus acceperunt; "Michaelis et Basilii multi anni." qui autem tomum legerat, Castor a secretis, egressus Nicomediam, ad virorum monasterium quoddam cum venisset, ac quo loco puteus erat in medio prati constitisset, in eum praeceps factus suffocatus est.

44. Symbatius autem Caesaris gener, illud se a Basilio videns, odio in illum incitatur; inique cum Georgio Pegane consilio armata se militia ducem praefici rogat, et vero obtinet. eius vero loco Gumerdromi logotheta provehitur. egressi itaque simul Symbatius ac Peganes, aversis militum animis, agros igni vastant (erat enim aestivum tempus), Michaeli solum fausta acclamantes, Basilium vero abdicantes. audierunt imperatores, ducesque reliquos arma in eos sumere datis literis iubent. Nicephorus vero Maleinus per omnes late ordines projectis schedulis dolo capiendos rebelles monet, caveantque ne iis bellam civilem confietur. capitur ergo Peganes, et in urbem inductus oculis orbatur, atque in Milio ad emendicandam stipem collocatur. capitur vero etiam Symbatius a Maleino ad Celtzinem; inductoque ad S. Mamantis Symbatio, adducunt Peganem caecum cum turibulo testaceo adolentem sulfur; factusque obviam Symbatio adolet. caecatur vero etiam Symbatius altero

ὄφθαλμόν, καὶ ἐκκόπτουσι τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ καθίζουσι καὶ αὐτὸν εἰς τὰ Τζαύσου προσαιτεῖν, καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἄγουσιν αὐτοὺς ἐν τῇ πόλει εἰς τοὺς ἰδίους οἴκους.

45. Ἐκβάλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ διὰ τοῦ μηχανικοῦ τοῦ λεγομένου Λάμαρι Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλίνον ἐκ τοῦ τάφου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀσεβῆ πατριάρχην μετὰ τοῦ ὠμοφορίου καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ τάφου, καὶ κατακλείει διὰ τοῦ ὑπάρχου ἐν τῷ πραιτωρίῳ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἵππικῶ ἀγαγὼν καὶ ἀπογυμνώσας ἔτυψε μυγγάβια, καὶ τὰ ὅστ' αὐτῶν ἔκαυσεν ἐν τοῖς Μαυριανοῦ. τὴν δὲ λάρνακα τοῦ Κοπρωνόμου πράσινον οὖσαν καὶ θαναμαστὴν διαπρίσας ἐποίησε στήθεα ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι ναῶ ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Φάρον.

46. Τῷ δὲ Σεπτεμβρίῳ μηνὶ τῆς ε' ἐπινημέσεως ἐγενήθη Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς ἐκ Μιχαὴλ καὶ Εὐδοκίᾳ τῆς Ἰγυηρίνης ἔτι περιόντος τοῦ Μιχαὴλ· καὶ ἵππικῶ γενομένου ἐν τῷ P 450 ἁγίῳ Μάμαντι ἵππευσεν ὁ βασιλεὺς βένετος, Κωνσταντῖνος δὲ ὁ ἐξ Ἀρμενίων ὁ πατὴρ Θωμᾶ πατρικίου καὶ Γενεσίου δρουγγαρίου τῆς βίγλας λευκός, πράσινος δὲ Ἀγαλλιανός καὶ ρούσιος ὁ Κρασσός. νικᾷ δὲ ὁ βασιλεὺς. καὶ τί συμβαίνει ἐντεῦθεν; καὶ τοῦτο οὐ γὰρ τῆς αὐτοῦ τοῦ βασιλέως τοῦ Μιχαὴλ κακίας ἐστίν, εἰς ὅσον τὴν τῶν Ῥωμαίων ἰσχὺν ἠλάττωσεν. ὁ φιλόσοφος Λέων ὁ Θεσσαλονίκης γενόμενος πρόεδρος, τῷ βασιλεῖ Θεοφίλῳ συμβουλευσας, ὡς ὠρολόγια ἐποίησεν δύο ἐξ ἴσου κάμνοντα· καὶ τὸ μὲν ἐν

oculo, ac dextra illi manus abscinditur; quem et ipsum ad Tzausae aedes ad stipem petendam statuunt; ac post tres dies in suas illos aedes in urbe adducunt.

45. Michael imperator Constantini Cabalini cadaver per machinatorem Lamari nomine ex sepulcro eiectionem, impiumque patriarcham Ioannem cum humerali (pontificio amictu) e sepulcro eductum, per praefectum in praetorio inclusit; ac quo die Circenses agebantur, adductos nudatosque verberibus affectit, tumque illorum ossa ad Mauriani aedes combussit. Copronymi vero urnam ex marmore viridi miro opere fabricatam serra secans, inde columellas fecit in templo abs se aedificato in Phari palatio.

46. Mense Septembri, indictione quinta decima, natus est Constantinus ex Michael imperatore et Eudocia Ingerina, cum adhuc Michael superstes esset. exhibitoque Circensium munere ad S. Mamantis, imperator venetus equitavit, Constantinus vero Armeniacus, Thomae patricii ac generalis excubiarum drungarii pater, albus, Agallianus praesinus, Crassus russius. eo certamine imperator victor exiit. inde vero quid accidit? nam et hoc Michaelis imperatoris vecordiae specimen, quod sic Romanorum robur imminuit. Leo philosophus, qui Thessalonicensis antistes fuit, Theophilo imperatori auctor fuerat ut duo horologia fabricaret, quorum esset eadem via eodemque ferentia; atque unam quidem

B ἐπὶ τῷ φρουρίῳ τῷ κατὰ Κιλικίαν τῇ Ταρσοῦ πλησιάζον ἀπέθετο, τὸ δὲ ἕτερον ἐν τῷ παλατίῳ ἐφυλάττετο, ὑπὲρ εἶχον γεγραμμένα εἰς ἐκάστην ὥραν τὰ ἐν Συρίᾳ γενόμενα, οἷον τὴν πρώτην ὥραν εἰ ἐκδρομὴ τῶν Σαρακενῶν γέγονε, τὴν β' εἰ πόλεμος, τὴν γ' εἰ ἐμπρησμός, τὴν δ' εἰ ἄλλο τι, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ὁμοίως. ἐκ 5 τῶν γεγραμμένων οὖν δώδεκα ὑποθέσεων εἶ τι κἄν συνέβη ἐν Συρίᾳ, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ ἢ ὑπόθεσις γέγονεν, ἀνάπτων ἀπὸ τῶν ἐκείσε φανός, ἐπεὶ καὶ οἱ φυλάσσοντες καὶ ἀτενῶς καὶ ἀκριβῶς βλέπον-

C τες τὰ τετυπωμένα ἐν αὐτοῖς ἦσαν, μετεδίδοδο ἐὸν φανός ἀπὸ τοῦ φρουρίου τοῦ λεγομένου Λούλου τοῖς κατὰ τὸν Ἀργαίαν 10 βουνὸν καὶ αὐθις τοῖς κατὰ τὴν Σάμον καὶ τοῖς κατὰ τὸ Αἶγιλον, εἶτα τοῖς κατὰ τὸν Μάμαντα πάλιν βουνόν, ἀφ' οὗ ὁ Κύριζος, εἶτα ὁ Μόκιλος, ἀφ' οὗ ὁ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου βουνός τοῖς ἐν τῷ παλατίῳ κατὰ τὸν ἡλιακὸν τοῦ Φάρου διαταρῆσις ἀφωρισμένοις ἐν βραχεῖ ἐποίει φανερόν. ἵππευομένῳ οὖν τῷ βασιλεῖ Μιχαήλ, ὡς 15 εἴρηται, ὁ φανός ἐσήμανεν ἐκδρομὴν τῶν Σαρακενῶν. αὐτὸς

D πρὸς τὸ μὴ τοῦς θεατὰς τοῦ ἵπποδρόμου χαλαρωτέρους τῇ αἰθρῶν γενέσθαι, προσέταξεν μηκέτι τοιούτους φανός ἐνεργεῖν.

47. Ὡς οὖν εἴρηται, νικήσαντος τοῦ βασιλέως ἐπὶ δεῖπνον καθέσθη ἅμα Βασιλείῳ καὶ Εὐδοκίᾳ, Βασιλισχίανος ὁ πατριχίος 20 ἐπήγει τὸν βασιλέα ὡς εὐφρῶς ἐλάσαντα εἰς τὸ ἄρμα. ἐὸν φανός οὖν κελύει τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἀναστῆναι, τὰ τζάγγιμ δὲ αὐτοῦ σῦραι

11 Ἰσαμον margo P

in praesidio versus Ciliciam haud longe a Tarso collocavit, alterum in palatio servabatur. scripta erant in singulas horas quae fiebant in Syria: puta ad primam, si fuisset Saracenorum excursio; ad secundam, si commissum praelium; ad tertiam, si excitatum incendium; ad quartam, si quid aliud; ac similiter in reliquis. ex scriptis igitur duodecim numeris et argumentis, si quid in Syria contigisset, qua hora consignatum erat, a loci praesidiariis e sublimi accensus ignis monstrabat. custodes enim erant, qui rem attente ac diligenter dispicerent. accensus ignis a praesidio quod Lulum vocant, Argaei collis incolis commonstrabat, rursusque iis qui in Isamo et his qui in Aegilo; secundum hos iis qui apud Mamantem collem; exinde Cyrizus, tum Mocilus, inde S. Auxentii collis his qui in palatio ad solare Phari horologium perpetui vigiles constituti erant, quam cito manifestum reddebat. sic itaque Michael, uti dictum est, ex Circensium ratione equos agitante, sublatus ignis Saracenorum excursionis signum dedit. imperator, ne in posterum eiusmodi ignes molestius spectatores haberent, e vicinis urbi speculis deinceps accendi vetavit.

47. Cum igitur imperator equestri certamine victor una ipse cum Basilio et Eudocia ad cenam sederet, Basiliscianus patricius imperatorem laudabat ut qui scite ac solerter currum rexisset. mox igitur inbet imperator eum surgere; detractisque eius rubeis calceis sibi eos indaere.

καὶ ἑαυτῷ ὑποδῆσαι. τοῦ δὲ ἀνανεύοντος καὶ πρὸς Βασίλειον βλέποντος, ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ θυμοῦ προσέταξεν καὶ ὁ Βασίλειος ἐπένευσεν, ὑπέδησεν τὰ αὐτά. καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς μεθ' ὄρκου πρὸς Βασίλειον "κάλλιον αὐτῷ πρέπουσιν. καὶ γὰρ οὐκ ἔχω ἕξουσίαν, ὡς σὲ βασιλέα ἐποίησα, καὶ ἄλλον ποιῆσαι." καὶ ὠργίζετο κατὰ Βασιλείου θυμούμενος. δακρύνουσα δὲ ἡ Εὐδοκία ἔφη P 451 τῷ βασιλεῖ "τὸ τῆς βασιλείας σου ἄξιωμα, δέσποτά μου, μέγα ἐστίν, ᾧ ἀναξίως καὶ ἡμεῖς ἐτιμήθημεν· καὶ οὐ δίκαιόν ἐστι καταφρονεῖσθαι αὐτό." καὶ τῷ Βασιλεῖ ἔφη "μὴ λυποῦ ἐπὶ 10 τούτῳ· καὶ τὸν Βασιλισκιανὸν βασιλέα θέλω ποιεῖν." καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν "ἄρα οὐ πρέπει αὐτὸν εἶναι βασιλέα;

πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος,
τὸ δεύτερον δὲ συμφυρὲς πέλει στέφος.
ἅπαντα δ' ἀρμόζουσι πρὸς τὴν ἄξίαν.

15 καὶ οὔτι πόσον οὖν κάλλιον τοῦτόν με ποιῆσαι βασιλέα!" Βασίλειος δὲ ἐν θυμῷ καὶ λύπῃ μεγάλη γέγονεν.

48. Ἐξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς κινήγιον, μοναχὸς B τις δέδωκεν αὐτῷ χαρτίον ἔχον τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ὑπὸ βασιλέως ἐπιβουλὴν, ὡς τινι τῶν ὑπασπιστῶν προσέειπε ὁ βασι- 20 λεὺς τὴν λόγῃν κατὰ τοῦ Βασιλείου εἶναι. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦ δειπνοῦ, οὐ μόνον τοῦ νῦν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, ἀφ' οὗ τῷ οἴνῳ ἐμεθύσθη, πέρα δεινῶν ἐνεκελεύετο, ἀφαιρέσεις ὧτων καὶ

1 ὑποδῆσάσθαι Georg.

3 ὑπεδῆσατο Idem

rennebat ille coniectis in Basilium oculis. quod tamen imperator ira percitus iusserat, annuitque Basilius, imperatorias ocreas sibi imposuit. atque imperator Basilio, deum obtestans, "magis illi conveniunt. an enim non licet, sicut te imperatorem creavi, etiam alium creare?" fremebatque ira commotus in Basilium. Eudocia vero in lacrimas effusa "imperii tui dignitas magna est" aiebat imperatori, "eaque nos supra meritum ornati sumus, nec par est ut despiciatui habeatur." tumque is Basilio ait "ne moleste rem habeas, etiam Basiliscianum imperatorem facere volo." conversusque ad adstantium coronam "num, rogo," ait, "non decet hunc fore imperatorem?"

primum corōna, forma digna regia,
deinde cognatum diadema est huic viro,
suntque omnia dignitati convenientia.

et quam praestabat ut hunc imperatorem facerem?" porro Basilium rei indignitate ingens ira animique dolor incessit.

48. Egresso imperatore ad venandum, monachus quidam data charta Basilium monet structas ei ab imperatore insidias, nempe satellitum uni praecepisse ut contorta hasta Basilium traiceret. per cenae autem tempus (nec tunc modo, sed et alias, ubi se vino ingurgitaverat) spodium omnem numerumque excedentia mala imperabat, ita ut alii au-

ῥινῶν καὶ κεφαλῶν ποιούμενος· καὶ εἰ μὴ τινες οἴκτιο κρατούμενοι
 C τούτων παρημέλουν καὶ πρὸς τὴν αὔριον ἐπεμπον, ἀνάκλησίν τινα
 καὶ μεταμέλειαν ἐκδεχόμενοι, ὅπερ ἦν, ἀπόλετο ἂν σύμπας ὁ
 παρμέντων τῷ Μιχαήλ. ἀλλὰ καὶ Βασίλειος οὐκ ὀλιγάκις παροι-
 νίας παίγνιον γεγωνῶς ἐκαρτέρει καὶ ἔμεινεν μετέμελόν τινα γενέ- 5
 σθαι κατὰ τὸν ἄνδρα. ὅψε γοῦν τοῖς πράγμασιν ὑποβλεπόμενος
 προλαμβάνειν ἐσπούδασεν μᾶλλον ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἀναιρεθῆναι. τῆς
 δὲ μητρὸς τοῦ Μιχαήλ Θεοδώρας καλεσίουσας τὸν βασιλέα εἰς τὰ
 Ἄνθεμιον, ὁ Βασίλειος συνσεκέαζε τὸ κατὰ Μιχαήλ. ἔτι ἐπὶ
 δέπνον τοῦ βασιλέως καθεσθέντος, προσεκαλέσατο Εὐδοκίαν καὶ 10
 D Βασίλειον τοῦ συνδεπνήσαι αὐτῷ. τοῦ δὲ βασιλέως οἴνῳ πολλῷ
 χρησαμένον, ἀναστάς Βασίλειος ὡς διὰ τινα χρεῖαν, ἀπελθὼν ἐν
 τῷ κοιτῶνι τοῦ βασιλέως διαστρέφει τὰ κλεῖθρα τῶν θυρῶν δυνα-
 τὸς ὢν, ὡς μὴ κλείσθαι τὰς θύρας· καὶ ἀπελθὼν πάλιν συνε-
 δέπνει τῷ βασιλεῖ. ἔτα ἀναστάς ὁ βασιλεὺς Μιχαήλ, τῇ πολλῇ 15
 μέθῃ μὴ δυνάμενος περιπατεῖν, χειροκρατούμενος ὅπῃ τοῦ Βασι-
 λείου ἀπῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. οὗ τὴν χεῖρα φιλήσας ἐξῆλθε
 Βασίλειος. ἔνδοθεν δὲ τοῦ κοιτῶνος ἦν Βασιλίσκιανὸς τῇ κλεῖσει
 τοῦ βασιλέως ὑπνώσας ἐν τῇ κλίνῃ Ῥεντακίου τοῦ παρακοιμωμένου
 P 452 πρὸς παραφυλακὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ κοιτώντης Ἰγνάτιος ἀπελθὼν 20
 κλείσει αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος εὗρεν αὐτὴν διεστραμμένην,
 καὶ ἀπογνοὺς ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν τριῶν αὐτοῦ.

res, alii nares, alii caput auferret. ac nisi quidam procliviere miseri-
 cordia haec negligentius tractassent inque crastinum remisissent, revo-
 canda severiora mandata eorumque paenitudine ductum iri saniore mente
 imperatorem expectantes (quae nec expectatio plerumque fallebat),
 merentium in aula nemo immunis exstisset. quin et Basilius non raro
 eius ex vino furoris ludicrum factus, sustinebat ipse et expectabat mu-
 tatum aliquid iri. in eam tamen ductus suspicionem, fore tandem ut
 paenitentium aliquid rebus suis accideret, occupare satius duxit quam ut
 se ab eo interfici sineret. invitato itaque Michaela a matre Theodora
 ad Anthemii aedes, Basilius coniurationem subornabat. exinde illo ad
 cenam sedente, Basilius invitavit et Eudociam, ut cum eo cenarent.
 multo autem iam vino ingurgitato imperatore, surgens Basilius velut ne-
 cessarii cuiusdam maneris explendi gratia, in sacrum irrumpens cubicu-
 lum ianuarum seras turbavit, cum robustus esset, ut claudi fores non
 possent; iterumque reversus ad mensam imperatori cenae socius recessit.
 deinde surgens Michael, cum prae multo vino incidere non posset, ma-
 num tenente Basilio ac fulciete in secretis cubicularum se recepit. Ba-
 silius eius deosculatus manum abiit. in eius cubiculo ipse illius inesa
 Basiliscianus in Rentacii accubitoris lecto, sic pro custodis munere, dor-
 miebat. Ignatius autem cubicularius ad cubiculi ianuas observandas pro-
 gressus obturbatas offendit. quare in desperationem actus, vellens ca-

τοῦ δὲ βασιλέως ἐξ οἴνου ὄπνον θανάτῳ παραπλήσιον κοιμωμένου, ἀθρόον ἐλθὼν Βασίλειος μετὰ καὶ ἐταίρων τὰς θύρας ἀνέῳξε. καὶ ἄφοβος ἐξῆλθεν Ἰγνάτιος ἀνθιστάμενος τῷ Βασιλεῖ μὴ εἰσελθεῖν. ἐν τούτῳ ἔξυπνος γίνεται ὁ βασιλεύς, καὶ παρευθὺ Ἰωάννης ὁ Χάλδος κόπτει τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελάτης Ἰακωβίτζης τὸν Βασιλισκιανὸν ξίφει τρώσας ἔρριπεν ἀνωκάτω. τῶν B δὲ λοιπῶν ἱσταμένων ἔσω πρὸς παραφυλακὴν, ἐπεὶ ἀμφοτέροισι ἠνώδησαν, Ἀσυλαῖον ἔφη πρὸς Βασίλειον “εἰ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐκόψαμεν, ὅμως ζῶντα αὐτὸν εἰδύσαμεν. καὶ ἐὰν ζῆ, τί 10 ἀπολογησόμεθα;” καὶ ὑποστρέψας πῆσσει τὸ ξίφος κατὰ τῆς καρδίας τοῦ βασιλέως καὶ διαχέει τὰ ἔγκυα αὐτοῦ. κλύδωνος δὲ ὄντος ἐν τῇ θαλάσῃ συναθροισθέντες ἤλθον μέχρι τοῦ περάματος, καὶ ἀνελθόντες διὰ τοῦ τεύχους ἤλθον ἕως τοῦ παλατίου. πλὴξ δὲ ἦν φράσσουσα τὸ τεῖχος· καὶ κρατήσας Βασίλειος δύο 15 τῶν μετ’ αὐτοῦ καὶ λακτίσας κατέαξε τὴν πλάκα, καὶ εἰσῆλθεν μέχρι τῆς πύλης τοῦ παλατίου. Εὐλόγιος δὲ ὁ Πέρσης συνὼν C τῷ Βασιλεῖ ἐλάλησε τῇ αὐτοῦ γλώττῃ Ἀρδαβιάσδῳ ἐταιρειώρῃ, ὡς ὁ Μιχαὴλ ξίφει ἐτελεύτησεν, καὶ ἄνοιξον τὸν Βασιλεῖον. ὁ δὲ Ἀρδαβασδος δρυμῶν πρὸς τὸν πατρίαν, καὶ ἄρας ὑπ’ αὐτοῦ τὰς 20 κλείς βιαίως, ἤνοιξεν. καὶ γενόμενος ἔνδον Βασίλειος ἤρε τὰς κλείς τοῦ παλατίου ἐπὶ χεῖρας. ταῦτα δὲ γέγονε κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐν τῷ πεξῆβ’ ἔτει, καὶ νυκτὸς τρίτης ὥρας, ἐπινεμήσεως α’, καὶ ἦν ἐπιφώσκουσαν εἶχεν ἡμέραν Θέκλας τῆς πρωτομάρτυρος.

pillus in lectulo sedebat. Michaelē autem ex vini crapula somnum vicinum morti dormiente, Basilii coniuratis stipatus repente irrumpens fores aperuit. Ignatius metu conterritus, ut Basilium ingressu arceret, in occursum venit. in his expergiscitur imperator, confestimque Ioannes Chaldus manibus obtruncat. Apelates autem Iacobitzes Basiliscianum ense vulneratum e lecto in pavementum excussit. reliquis autem foris stantibus ad excubias, cum utrique coivissent, ait Asylaeo ad Basilium “quanquam illi manus praescidimus, vivum tamen eum reliquimus; ac si vixerit, quid excusabimus?” reversus itaque, adacto in imperatoris pectus stricto gladio, illius viscera effundit. cum vero mare fluctibus iactaretur, uno agmine usque ad fretum venerunt; conscensoque muro ad palatium usque evaserunt. erat autem asser obducens murum, quem Basilii duorum sodalium nixus manibus impacta calce confregit, et ad fores usque palatii evasit. Eulogius Persa, ipse Basilio comes, Ardabasdam foederatorum comitem lingua propria allecatus, Michaelē gladio cocchium significavit ac Basilio aperire iussit. Ardabasdam vero ad patriam currens, eique clavibus vi ablatiis, aperuit. intro autem receptus Basilius ipse claves in manibus tulit. gesta haec feria tertia, anno 6862, noctis hora tertia, indictionis prima, qua dies festus sanctae protomart-

καὶ τῇ ἑωθεν Γρηγόριον τὸν Φιλήμονος ἐποίησε πατῆρα· καὶ
D παρευθὺ ἀποστέλλει ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ εἰσάγει Εὐδοκίαν
 τοῦ Ἰγγηρος μετὰ δόξης πολλῆς ἐν τῷ παλατίῳ. ἀπέστειλε δὲ καὶ
 Ἰωάννην πραεπίσιτον τοῦ ἀπαγάγει τὴν Δεκαπολίτισσαν πρὸς
 τοὺς ἰδίους γονεῖς, καὶ Παῦλον ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ ἐνταφιάσαι 5
 τὸν Μεγαλή· ὃς ἀπειθῶν εὔρεν αὐτὸν ἐντετυλισμένον ἐν τῷ σα-
 γίσματι τοῦ δεξιῶ αὐτοῦ ἵππου, οὗ ἦλανε, καὶ τὴν μητέρα καὶ
 τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ θρηνοῦσας καὶ λλειωλογουμένας αὐτὰν. καὶ
 εἰσαγαγὼν εἰς πλοίαριον διεπέρασεν ἐν τῇ μονῇ τῆς Χρυσοπόλεως,
 καὶ ἔθαψεν αὐτόν. 10

P 453 **K**όσμου ἔτος γτζβ', τῆς θείας σαρκώσεως ἔτει ωξβ', Ῥωμαίων
 βασιλεὺς Βασίλειος ὀρθόδοξος ἔτη ιθ'. ἦν δὲ οὗτος τὴν μὲν μορ-
 φὴν τοῦ σώματος ἀνθρώτου, εὐεκτικός, σύνοφρος, εὐόμμα-
 τος, σκυθρωπός, μελινόχρους, τὴν ἡλικίαν μέσος τοῦ εὐμήκουσ,
B τὰ στέφρα πλατύς, κατηφής, καὶ ὡς ἂν τις εἰκάσῃ, τῶν ἑαυτοῦ 15
 συλλογιζόμενος. ὠριμητῷ δὲ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως τῆς Μακεδο-
 νίας, ἣτις πρότερον μὲν Ὀρεστιάς ἐκαλεῖτο ἔξ Ὀρέστου υἱοῦ Ἀγα-
 μέμνονος, ὃς ζήλω δικαίῳ διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα Κλυταιμνή-
 στρας δολοφονίαν ταύτην σὺν Ἀγίσθῳ ἀπεκτονηκὼς λίαν ἐκμέμη-
 νεν, καὶ ἐν τῇ συνελέσει Ἐβρου Ἀρξου τε καὶ Ἀρτάβου τῶν τριῶν 20
 ποταμῶν λουσαίμενος τῆς νόσου ἀπῆλλακτο· ἐνθα ταύτην οἰκοδο-

1 τοῦ P

5 καὶ om P

tyris Theclae illucescebat. mane autem Gregorium Philemonis dictum instituit papiam; statimque mittens ad S. Mamantis, ingenti pompa in palatium induxit Eudociam Ingerinam. misit vero etiam Iohannem prae-positum, qui Decapolitae filiam Eudociam ad parentes suos reduceret. Paulum item cubicularium misit ad curandum Michaelis funus. is ubi venit, illius cadaver dextri sui equi, quem agebat, stragulo involutum invenit, matrem quoque ac sororem lugentes naeniaque super illo plan-gentes; inducensque in naviculam ad Chrysopolis monasterium traiecit ac ibi sepelivit.

Mundi annus 6862, divinae incarnationis anno 862, Romanorum im- perator Basilius orthodoxus, aetas 19. erat autem Basilius florentis- sima corporis forma, corpulentus, superciliosus, magnis oculis, lato pe- ctore, submorosior, et ut quis coniecerit, suarum rerum cura animo cogitabundus ac frontosior, Adrianopoli Macedoniae oriundas. haec prius Orestias ab Oreste Agamemnonis filio dicebatur; qui nimirum iusta aemulatione, iccirco quod Clytaemnestra patrem dolo occiderat, eadem cum Aegiatho necata in furorē ingentemque rabiem actus est, atque in Ebri Arxique Artabi (trium scilicet fluminum) confluyente lavans

μήσας ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι κέκληκεν. Ἀδριανὸς δὲ Καῖσαρ εὐκτίστοις ἐρώμασιν αὐτὴν μεγαλύνας πόλιν Ἀδριανοῦ μετακέκληκεν. αὕτη τρίτης ἡμέρας παρὰ ἀνδρὸς εὐπετοῦς ἐν διόδῳ Φιλιππουπό- C
λεως σταδαύζεται, ἡγκαλισμένη ὄρει τῷ Λίμῳ, παρ' ᾧ οἱ τρεῖς
5 ποταμοὶ ἐς μισγάγκειαν οἶον συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ.

2. Οὗτος ὁ βασιλεὺς προστάσσει Μαριανῷ ἐπάρχῳ τῷ
εἰῷ Πετρωνᾷ, καὶ ἀναγορεύει αὐτὸν μόνον βασιλεῦ. Ὠορύφας
δὲ τοῦ πλωτῆμου στρατηγὸς χρηματίζων καὶ καθηγεμῶν, συνεῖς τὸ
πραχθὲν παρὰ Βασιλείου καὶ φιλοδέσποτος ὢν, πρὸς ἐκδίκησιν
10 Μιχαὴλ βασιλέως κεινῆται. τοῦτον μετακαλεῖται ὁ αὐτοκράτωρ,
καὶ τὰ μὲν πρῶτα λόγοις αὐτῷ ἐφρυβρίστοις ἐπαπειλεῖ, ἔπειτα ἀπο-
δοχῆς ἄξιοι ἂνθ' ὧν ὑπὲρ δεσπότην τοιαῦτα τετολημῆναι προή- D
ρηται. ἀλλὰ δὴ καὶ χρόνου προβεβηκότος ἐπ' αὐτῷ τοσοῦτον
πεπληροφόρηται ὥστε καταλιμπάνειν αὐτῷ τὴν πόλιν ἐξιῶν κατ'
15 ἐχθρῶν.

3. Ἀναγκαιὸν δὲ ἐστὶ καὶ παρὰ Θεοῦ γενομένην ἐκδίκησιν
εἰς τοὺς τὸν Μιχαὴλ διαχειρισαμένους γράψαι. ὁ μὲν οὖν Ἰακω-
βίτιζης κωννηγῶν μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ ξίφους αὐτοῦ ἐπε-
σόντος, καὶ αὐτοῦ μέλλοντος καταλθεῖν εἰς τὸ ἄραι αὐτόν, ὁ ποῦς
20 αὐτοῦ ἐν τῇ σκάλῃ ἐκρατήθη, καὶ θρονηθεὶς ὁ ἵππος ἔσυρεν αὐτόν
κατὰ φαραγγῶν καὶ κρημνῶν καὶ μεληδὸν κατέκοψεν. Ἰωάννης
δὲ ὁ Χάλδος στρατηγὸς Χαλδίας γενόμενος, ἐπεὶ κατὰ τοῦ βασι- P 454

2 Ἀδριανὸς P

morbo solutus est. Adrianus vero Caesar firmis propugnaculis munitam, dilatatisque eius pomeriis, ex suo nomine Adrianopolim vocavit. abest trium dierum spatio a Philippopoli, in montis Aemi sinu, ad quem tres fluvii, velut fere aquae pluviales, uno alveo miscentur.

2. Iubet Basilius Mariano praefecto Petronae filio; isque eum solum imperatorem acclamat. Ooryphas autem navalis exercitus praetor atque dux, ubi intellexisset quae a Basilio gesta in Michaellem essent, ipse domini amans servusque ingenuus ad Michaelis imperatoris ultionem sese accingit. acceratum imperator primum quidem contumeliosis ac minacibus verbis accipit; tumque benigne habet laudatque, quod ut talia in domini gratiam auderet in animum induxerit. quin lapsu temporis sic aucta in eum imperatoris fiducia est, ut in hostes proficiscens eius fidei urbem commiserit.

3. Operae pretium vero sit ut et divinam in eos qui Michaelis pariticae fuerunt ultionem describamus. Iacobitzes itaque imperatori intervevandam comes, dum ensen delapsus levaturus equo desiluit, haerente pede e pensili scandala, terroreque equo per cava voraginum praecipitiae trahente, membratim discerptus est. Ioannes Chaldus, qui exercitus ductor in Chaldia fuerat, deprehensus machinari adversus impera-

λέως μελετῶν ἐφωράθη, ἀνυσκολοπίσεται παρὰ Ἀνδρέου στρατηλάτου. ὁ δὲ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως Ἀσουλῶν, ἕξασθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ προυσιεῖω αὐτοῦ, ἀπηρῆς ὢν καὶ ὠμὸς πρὸς τοὺς αὐτοῦ δούλους μαχαίραις ὑπ' αὐτῶν ἀνηρέθη· οὗς κρατήσας ὁ βασιλεὺς καὶ μεληδὸν κατακόνας ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ ἔκανσεν. ὁ δὲ ἀπελάτης ὁ τοῦ Πέρσου σκοληκόβρωτος γενόμενος τὴν ψυχὴν ἀπέρρηξεν. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ Τοξαρῆς εἰς Κιβυρραιώτας σπαθοκοπηθεὶς τελευτᾷ, καὶ Μαριανὸς ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τὸν πόδα συντριβεῖς καὶ ὑπὸ σκολήκων καταβρωθεὶς τελευτᾷ. 10

B 4. Ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστοῦ γέννων προελεύσεως γενομένης βαπτίζει ὁ βασιλεὺς διὰ Φωτίου Στέφανον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

5. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει, τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου, γέγονε σεισμὸς ἐπὶ μ' ἡμέρας καὶ μ' νύκτας, καὶ ἐπιωθήθησαν 15 πολλαὶ ἐκκλησίαι, μεθ' ὧν καὶ ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος ἡ λεγομένη τὸ Σίγμα, ὥστε πάντας τοὺς ψάλλοντας ἐκέῖσε τελευτήσαι. Λέων δὲ ὁ φιλόσοφος τυχὼν ἐκεῖ παρῆναι πάντας ἔξελεθῆν· οἱ δὲ μὴ πεισθέντες συνετελέσθησαν ἕπαντες. αὐτὸς δὲ ὁ φιλόσοφος εἰς κίονα ὑπὸ συσταματίου σταθεὶς μετὰ καὶ ἐτέρων δύο ἐσώθη, καὶ 20

C ἕτεροι θ' ἄλλοι ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος.

6. Φάτιος δὲ ὁ πατριάρχης, ἐλθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μέλλοντος αὐτοῦ κοιωνεῖν, λησιτὴν καὶ φρονεῖα

6 Leo grammaticus Πέρσης. Combef.
21 Georgius πέντε

15 ἐπάσθησαν?

torem ab Andrea magistro militiae palo affixus est. imperatoris frater Asylaeo, ab eo in suburbanum suum relegatus, quod in servos ac domesticos immitis ac crudelis esset, gladio ab eis necatus est. hos imperator captos membratimque concisos ad Amastriani combussit. Apelates Persae a vermibus corrosus vitam finivit. Constantinus Toxoras apud Cyberrhaetas gladiis concisus periit. Marianus denique imperatoris frater confrecto pede ac vermibus putrescente extinctus est.

4. Christi natalis solenni die, pompa habita, baptizat imperator per Photium filium suum Stephanum, in magna ecclesia.

5. Basilii imperatoris anno tertio, in die festo S. Polyucti, ad dies quadraginta totidemque noctes terrae motus factus est, cecideruntque multae ecclesiae, inter quas etiam sancta deipara, quam Sigma vocant, adeo sane ut omnes in ea divinas decantantes landes communis ruina oppresserit. porro Leo philosophus, cum esset ibi, hortabatur omnes egredi; cui illi haud morem gerentes pari omnes interita perierant. ipse tamen ad columnam sub arcu stans cum duobus aliis servatus est, nec non alii noyem duntaxat sub ambone positi.

6. Photius patriarcha imperatore ad ecclesiam veniente, ac cum sacra mysteria percepturus esset, latronem eum et parricidam ac divinus

ἔλεγεν καὶ ἀνάξιον τῆς θελας κοινῶνας. ὁ δὲ θυμωθεὶς ἀπέστειλεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἤγαγε τόμον μετὰ Ῥωμαίων ἐπισκόπων, καὶ τοῦτον τοῦ θρόνου ἐξέωσεν· καὶ ἀναβιβάζει πάλιν Ἰγνάτιον τὸν ἐν ἀγίοις πατρίωρχον τὸ δεύτερόν.

7. Μετὰ τὸ ἐξωσθῆναι τῆς ἐκκλησίας Φώτιον καὶ ἐν τῇ μονῇ τῆς Σκέτης ἐξορισθῆναι ἐτροπεύσατο πλάσμα τοιούδε. γενεθλιαλογήσας τὸν βασιλέα Βασίλειον, ὡς ἀπὸ Τηριδάτου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἄρχοντος τὴν γενεὰν καταγότος, καὶ τὸ βιβλίον βασιλικῆ βιβλιοθήκῃ ἐνθεῖναι διὰ Θεοφάνους τοῦ λεγομένου Σφηνοδαίμονος, βασιλικῶ κληρικῶ τότε τυγχάνοντος καὶ τῷ Βασιλεὶ προσκειμένον διὰ σοφίαν καὶ πολυμαθίαν. ἐλαβόμενος δὲ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῶν ὀνομάτων οὕτως, Βασιλείου Ἐδόκιας Κωνσταντίνου Λέοντος Ἀλεξάνδρου καὶ Σεφάνου, ἃ καὶ ἀναγνωσόμενα Βεκλὰς ὀνομάζεται. τοῦτου τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενεολογίαν κατὰ τε χώραν καὶ πράγματα ἀναμαθῶν, καὶ καταγραφάμενος τὸ βιβλίον, καὶ τοῦτου ἐπιτηδεύμασι παλαιάτατον ποιήσας, τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ, ὡς εἴρηται, κατατίθεται διὰ Σφηνοδαίμονος Θεοφάνους. καὶ ποτε αὐτοῦ τοῦ Σφηνοδαίμονος προστάξει βασιλικῇ βιβλίον τι ζητοῦντος, ὡς εὔρεν αὐτὸ καὶ πολυπράγμων ἠπόρει, τῷ βασιλεῖ ὑποδείκνυσι καὶ φησὶ "τούτου ἄλλος νοῆσαι οὐ δύναται τὰ γεγραμμένα εἰ μὴ Φώτιος." καὶ ἐθὺς ὁ αὐτὸς ἀποστέλλεται· καὶ ἡ πρόφασις εὐχερῆς, ὡς εἰ μὴ ἴδω τὸν βασιλέα, οὐ λέγω τί ἐστι τὸ βιβλίον ἢ ἡ τούτου ἐπιγραφή. καὶ

16 τοῦτο?

indignum communione dicere. qua ille re ira accensus Romam misit, tomoque impetrato cum episcopis Latinis Photium sede eiecit, iterumque ac secundo sacerdotio sanctum Ignatium praeficit.

7. Kiectus ex ecclesia Photius, et in monasterio quod Soepae vocant exulans, eiusmodi figmentum commentus est. Basilii imperatoris genealogiam pertexens, quasi a Teridate magnae Armeniae principe is originem traheret, librum in regia bibliotheca reponi curat, Theophanis cognomento Sphenodaemonis opera, tunc palatini clerici, viri sapientiae ac eruditionis nomine Basilio cari. excerptis namque initialibus nominum literis in hunc modum, Basilii Eudociae Constantini Leonis Alexandri Stephani, ex quibus legendo vox Beclas conficitur; Basiliique a principio genealogiam doctus, sive regionem sive res illi gestas apertes, eaque in commentarios redacta, sicque subtili arte libello composito ut probe antiquum codicem referret, in regia, uti dictum est, bibliotheca reponit, eius quem dicebam Theophanis Sphenodaemonis opera. dumque is aliquando imperatoris iussu in eadem bibliotheca librum quaerit, istoque invento curiosius inquirens animi anxium agit, imperatori ostendit, atque excepto duntaxat Photio neminem esse qui in illo scripta intelligere posset. statimque is ipse ad Photium mittitur. facilisqua praetextus: "nisi" inquit "imperatorem videro, non dicam quis sit liber

Theophanes contin.

εἰσελθὼν τοῦτο ἀναγινώσκει, καὶ ὡς δι' ἀγγέλου τοῦτο μεμ-
B θηκεν. τοῦτο πάλιν ἢ πρὸς τὸν βασιλέα Φωτίου οικειώσις γί-
νεται.

8. Τῷ ε' αὐτοῦ ἔτει τῆς κγ' τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἐγε-
νήθη Ἀλέξανδρος βασιλεὺς ἀπὸ τῆς Ἰγγηρος Εὐδοκίας, γνήσιος
παῖς τοῦ Βασιλείου. ἐκστρατεύει δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τῶν Ἀγαρη-
νῶν τῶν εἰς Ἀφρικὴν, καὶ πολέμους συνάψκας πολλοὺς εἰς πᾶ-
τας ἠεκτήθη καὶ πολλοὺς τῶν Ῥωμαίων ἀπεβάλετο. μέλλοντα δὲ
κρατηθῆναι καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα Θεοφύλακτος ὁ Ἀβαστακίος
διέσωσεν, ὁ πατήρ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος.
C Ἐποστρέψαντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πόλει, ἀπέστειλε Χρυσ-
θου φόρον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀφρικῇ, καὶ νέκην ποιήσας ἐκπό-
θησε ταύτην καταστρέψας ἕως ἐδάφους.

9. Τῷ ε' ἔτει αὐτοῦ Ἰγνάτιος ὁ πατριάρχης τὴν τοῦ Σα-
τύρου ἐκκλησίαν εἰς ὄνομα τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Ἀνατιλλοῦτος¹⁵
ἐποίησεν· εἶτα καὶ μονὴν αὐτὴν ἀνδρώων εἰργάσατο, ἐνθα καὶ
ἐτάφη. καὶ Σάτυρος μὲν ὀνομάζεται, ὅτι ἐν μικρῷ διαστήματι
τῆς τοιαύτης μονῆς ὁ παλαιὸς ὀνομάζεται Σάτυρος, ἐν ᾗ ἦν ἱερὸν
παρ' Ἑλλήνων οἰκοδομηθὲν τῷ αὐτῷ Σατύρῳ, οὗ καθ' ὁμοιω-
μίαν διὰ τὸ πλησίον εἶναι τὴν εἰρημένην μονὴν τῷ τοιαύτῳ καλε-
ται ὀνόματι· ἐξ οὗ καὶ τὸ παλάτιον τοῦ Βρυάαντος κτίσις Θεό-
D φίλος ὁ βασιλεὺς τὴν ὕλην ἀφελόμενος ταύτην ἐδέματο. Ἀνα-

7 inno Τεφρικῆν, cum margine P. et mox Τεφρικῆν

eiusve inscriptio." ingressus itaque librum legit, ac quasi ab angulo didicisset, percurrit. hinc rursus Photii cum Basilio necessitate cas-
luit.

8. Eius imperii anno quinto, mensis Novembris die vigesima ter-
tia, natus est Alexander imperator ex Eudocia Ingerina, Basili legitima
proles. Imperator expeditione suscepta adversus Agarenos Tephricenses,
multisque consertis praeliis, in omnibus victus est multosque Romanor-
um amisit. ac cum ipse iam imperator capiendus videretur, Theophy-
lactus Abastactus eum servavit, Romani pater eius qui postea impe-
rium tenuit. reversusque in urbem imperator Christophorum generum
suum in Tephricam misit, partaque victoria locum vastavit ac sole te-
nus evertit.

9. Imperii Basili anno sexto Ignatius patriarcha Satyrum eccle-
siam sub nomine caelestis militiae principis Orientis aedificavit, postea-
que virorum monasterium fecit, ubi et sepultus fuit. et quidem Satyri
nomen est, quod non procul ab eo monasterio antiquus Satyrus diceba-
tur, ubi templum erat Graecorum superstitione eidem Satyro extractum;
ex cuius vicinia contigit per homonymiam ut et monasterium eodem ve-
cabulo censeretur. Theophilus vero imperator accepta inde matris
Bryantis regis aedes construxit. quod autem Oriens appellatur, ea

τέλλων δὲ καλεῖται δι' αἰτίαν τοιαύτην· κνηγοῦντί ποτε Νικηφόρῳ τῷ βασιλεῖ ἐν οἷς ἀριώως ἐστὶν ἡ μονὴ μέρεσιν, ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ χειρωθείσης ἐλάφου ἐν ᾧ νῦν τὸ τῆς μονῆς θυσιαστήριον ἴδρυται, εὐρέθη τράπεζα παλαιὰ ὑπὸ κίονος βασταζομένη γράφουσα οὕτως "τοῦτό ἐστιν τὸ ἅγιον θυσιαστήριον τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ τοῦ Ἀνατέλλοκτος, ὅπερ ἐνεθρόνησεν ὁ ἅγιος ἀπόστολος Ἀνδρέας."

10. Τῷ ζ' καὶ τῷ η' αὐτοῦ ἔτι βαπτίζει ὁ Βασίλειος πάντας τοὺς ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ Ἑβραίους, διδοὺς αὐτοῖς ἀξίας καὶ δῶρα
10 πολλά. τότε δὲ καὶ τὸν προειρημένον Νικόλαον τὸν προσμονάριον P 456 τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐποίησεν οἰκονόμον καὶ σύγκελλον, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰωάννην δρουγγάριον τῆς βίβλας, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν Παῦλον ἐπὶ τῆς βασιλικῆς σακέλλης, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον γενικὸν λογοθέτην.

15 11. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτι ἤρξατο κτίζειν ὁ βασιλεὺς τὴν Νέαν ἐκκλησίαν, καὶ ἡ Συράκουσα παρεδόθη τοῖς Σαρακηνοῖς.

12. Τῷ ι' αὐτοῦ ἔτι Νικήτας ὁ Ἑλληνίτης καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης κατηγορήθη ὡς φιλαύμενος παρὰ τῆς Ἀδούστης· ὅς καὶ ἀποκρίεται καὶ μοναχὸς γίνεται. πολλά δὲ χαλκουργήματα B
20 κατέτευξεν ὁ βασιλεὺς λόγῳ τῆς Νέας ἐκκλησίας· ἀλλὰ καὶ μάρμαρα καὶ ψηφίδας καὶ κίονας ἐκ πολλῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἰκῶν λόγῳ ταύτης ἀνελάβετο. ἐν οἷς στήλη ἴστυται χαλκῇ ἐν τῷ Σενάτῳ σχῆμα ἐπισκόπου φέρουσα· ἐκράτει δὲ ἐν τῇ χειρὶ ῥάβδον ὄφιν

ratio est. cum aliquando Nicephorus imperator iis in locis venationem ageret in quibus modo situm monasterium est, in eo ipso loco ubi nunc Basilicae situm altare est, capto cervo vetus mensa sustentante columnas inventa est, hac inscriptione "sanctum Michaelis caelestis militiae principis Orientis altare, quod sanctus Andreas apostolus posuit."

10. Imperii annis septimo et octavo baptizat Basilius Hebraeos omnes sub ditione positos, dignitatibus augens ac plura illis dona tribuens. tunc vero etiam, cuius supra meminimus, Nicolaum sancti Diomedis mansionarium, oeconomi ac syncelli dignitate decoravit; eius fratrem Ioannem excubiarum drungarium praefecit; fratrem alterum Paulum regio sacello praefecit; tertium denique Constantinum aerarii publici logothetam creavit.

11. Basilii imperii anno nono coepit imperator aedificare Novam ecclesiam; urbsque Syracusa prodita est Saracenis.

12. Basilii imperii anno undecimo Nicetas Xylonites ac mensae praepositus, Augustae amorem accusatus, posita coma in monasterium trusus est. multa vasa aenea confregit imperator, in usum vertenda Novae ecclesiae. marmora quoque et musiva et columnae ex multis ecclesiis aedibusque sublata eius exstruendae causa. inter haec ornamenta statua aenea in senatu erat episcopi habita, virgamque manu tenens,

ἐντετυλισμένον ἔχουσαν· ταύτην ἤγαγον ἐν τῷ βεστιαρίῳ· καὶ ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς ἔβαλε τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα τοῦ ὄφειος· καὶ ἦν ἕσωθεν ἄλλος ὄφις ζῶν, ὃς καὶ ἔδωκε τὸν δάκτυλον C τοῦ βασιλέως· καὶ μόλις δι' ἀντιφαρμάκων ἴαθη. καὶ τὴν στή-
λην δὲ Σολομῶντος ἐν τῇ βασιλικῇ οὖσαν εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐκτε-5
πύσας, τοῖς θεμελίοις τῆς Νέας ἐκκλησίας ὡς θυσίαν ἑαυτὸν τῷ
Θεῷ προσῆξεν.

13. Τῷ ια' αὐτοῦ ἔτι ἐκστρατεύει πάλιν κατὰ Μελετι-
νῶν, καὶ πολλοὺς πολέμους κατορθώσας καὶ αἰχμαλωσίαν πολλήν
λαβῶν ὑπέστρεψεν. 10

14. Τῷ ιβ' αὐτοῦ ἔτι τελευτᾷ ὁ πατριάρχης Ἰγνάτιος,
καὶ πάλιν Φώτιος ἀναβιβάζεται.

D 15. Τῷ ιγ' αὐτοῦ ἔτι ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς κατὰ Γερ-
μανικίαν, καὶ ταύτην αἰχμαλωτεύσας ὑπέστρεψεν. τελευτᾷ δὲ
Κωνσταντῖνος υἱὸς Μιχαὴλ ὁ ἐξ Εὐδοκίας, ὡς δὲ λόγος, υἱὸς 15
Βασιλείου· ὃν πολλὰ θρηνησας ἀπέθητο ἐν τοῖς τάφοις τῶν βα-
σιλέων.

16. Τῷ ιδ' αὐτοῦ ἔτι, μηνὶ Μαΐῳ α', ἐγκαινίζεται καὶ
ἐνθρονίζεται ἡ Νέα ἐκκλησία παρὰ Φωτίου πατριάρχου.

17. Τῷ ιε' αὐτοῦ ἔτι Λέων ὁ Σαλιβαρᾶς σπουδάζει Φω-20
τίῳ πατριάρχει Θεόδωρον μοναχὸν τὸν Σανταβερηνόν, ὃς ἐπὶ
P 457 Φωτίου μετὰ τοῦτο γέγονεν ἀρχιεπίσκοπος Εὐχαιτῶν, ὡς εὐλαβῆ

cui serpens gyris convolutus erat. statua in vestiarium illata, veniens
imperator in serpentis os immisso digito, vivo alio serpente intus resi-
dente morsum infigente, sic laesus est ut vix ullis remediis curari po-
tuerit. sed et Salomonis statuam in basilica constitutam, ex suo effor-
matam nomine, se ipsum deo velut hostiam offerens, in Novae ecclesiae
fundamenta iecit.

13. Anno Basilii imperii undecimo suscepta rursus imperator ad-
versus Melitenenses expeditione, multisque praeliis victor ingentique
onustus praeda, ac captivis adductis, reversus est.

14. Anno Basilii imperii duodecimo Ignatio patriarcha vivis exem-
pto Photius regiae urbis sacerdos iterum provectus est.

15. Anno Basilii imperii tertio decimo eductis imperator adversus
Germanicam copiis, eaque direpta atque vastata, reversus est. moritur
vero Constantinus Michaelis filius ex Eudocia, hominum autem vulgique
opinione Basilii filius. eum ille ingenti luctu prosecutus ipsius in impe-
ratorem sepulcris funus deposuit.

16. Anno Basilii imperii quarto decimo, calendis Maii, dedicatur
divinisque officiis publice celebrandis aperitur a Photio patriarcha Nova
ecclesia.

17. Anno Basilii imperii quinto decimo Leo Salibaras Theodorum
monachum Santabarenum Photio patriarchae in colloquium adducit (is
postea a Photio creatus Euchaitarum archiepiscopus) tanquam virum

καὶ ποιοῦντα τρώστια καὶ προορατικόν. Φώτιος δὲ τοῦτον Βασιλεῖν βασιλεῖ μεμαρτυρεῖ· εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ἄρισθεις (πρὸς γὰρ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ διέκειτο) εἶχεν ἐν τιμῇ πολλῇ. ὃς ἀδουμοῦντα τὸν βασιλέα περὶ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου, διὰ τὰ φίλτρον ὑπερ εἰς αὐτὸν εἶχεν, ἐπλάνα, καὶ ἐπηγγέλλετο δεῖξαι ζῶντα. ὃ καὶ ἐποίησεν· ἐν γὰρ λόχητινι διερχομένῳ τῷ βασιλεῖ φάντασμα συνηγηθήδη ἔφιππον, χρυσοῦφαντος ἐνδεδυμένον, ἐν τῷ εἶδει τοῦ Κωνσταντίνου· ὃ καὶ ὀφθαλμοῖς Βιδῶν καὶ περιπλακεῖς κατεφίλησεν. καὶ γεγονότος ἀφανθοῦς, αὐτὸν ἰδεῖν ὑπελάμβανε, καὶ ὡς οὐ πεπλάνητο. διὸ καὶ μονὴν ἐκείσε κτίσας ἐπωνόμασεν αὐτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

18. Τούτοις καὶ ἑτέροις πλείστοις ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἀκριβῶς μεμνημένος ὁ Σανταβαρηνὸς ἐποίησε τὸν βασιλέα πιστὴν κεκτησθαι εἰς ἑαυτὸν πολλήν. οὗτος ὁ περιώνυμος Σανταβαρηνός, ὃς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Φωτίου κατὰ δευτέραν αὐτοῦ τυραννίδα ἐπίσκοπος Ἐδάχτων ἐγένετο, Μανιχαίου υἱὸς καὶ Μανιχαῖος ὢν, C καὶ ὡς νεώτερος διὰ Βάρδα τοῦ Καίσαρος τὴν κεφαλικὴν τιμωρίαν διαφνῶν τῇ τῶν Στουδίου μονῇ ἐπὶ διορθώσει ἀπεδόθη· ὃ δὲ καὶ μοναχῶν σχῆμα περιβαλόμενος οὐδ' ὄλωσ τῆς κακίας ἀνέκνευσε. κατὰ μέντοι τὴν πρώτην τυραννίδα Φωτίου καὶ ἠγοούμενός ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ γίνεται· ὑφ' οὗ καὶ πάντες οἱ εὐλαβεῖς τῆς μονῆς ἔφυγον, τὴν κοινωνίαν Φωτίου μὴ καταδεχόμενοι. τοῦ

21 ἐφ' οὗ margo P

religiosum prodigiorumque patratorum mirificum ac futura praenoscenti arte praeditum. Photius Basilio imperatori virum insinuat; quo delictatus imperator (quippe eius assentante desideris) eum magno in pretio habuit. is imperatorem ob Constantini filii mortem, qua amoris vi in eum ferebatur, sese dolore conficientem videns, vivum se illi ostendit. aurum impostor pollicitus est; et vero rem praestitit. ad quendam enim saltum obambulanti imperatori spectrum quoddam Constantini specie equo insidens, vestibus auro intextis, occurrit; cernensque ille oculis, et in amplexus ruens, affatim basia dedit. cumque disparuisset, vidisse eum se existimabat nec quicquam delusum esse. quocirca exstructo ibi monasterio S. Constantini nomen indidit.

18. His aliisque plurimis ex Apollonii disciplina probe institutus Santabareus magnam sibi fidem apud imperatorem conciliavit. celebris hic nominis Santabareus, quem Photius secunda sua tyrannide episcopum Euchaitarum promovit, Manichaei filius et Manichaeus erat; ac velut iunior annis minor vix. capitali exemptus sententia per Bardam Caesarem, meliori fruge componendus, Studii monasterio traditus est. ubi tamen, quanquam monachi assumpto habitu, a priore nihil pravitate emersit. ceterum Photii prima tyrannide in eo monasterio praefecti manus gessit; quo et antistite religiosi omnes monachi fugam inire, cum non sustinerent Photii se communione commaculari. Photio nihilominus

μέντοι Φωτίου τῆς πατριαρχίας διωχθέντος καὶ ὁ Σατανώνυμος
 D ἐκείνος τῆς μονῆς ἀπηλύθη. εἶτα εἰσοικίζεται Φωτίῳ, καὶ φησὶ
 “χρησαί τινι τῶν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, καὶ λαβὼν ταῦτα
 τὰ ὕδατα ἃ ἐσκεύασα θανάτω ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος” καὶ ὄψει αὐτίκας
 τὸν βασιλέα καταδεδουλωμένον τῇ ἀγάπῃ σου. καὶ μετὰ ταῦτας
 ἀγωνίαις ὅπως ἴδω αὐτὸν ἄπαξ, καὶ ποιήσω σε ἐπανελθεῖν εἰς
 τὴν προτέραν σου τιμὴν.” τούτου ὄν γενομένου, πρῶτῃ πρῶτῶ
 τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εὐχῆς χάριν καὶ χρυσίον ἀπέστειλεν Φωτίῳ, καὶ
 εἰς τὴν Μαγναύραν κατέβηκε, καὶ συνελθὼν ὤριλλε, καὶ παρη-
 σίας τοσαύτης μετέδωκεν ὡς καὶ τοὺς οἰκίους αὐτοῦ πάντας ἐν τῷ
 P 458 παλατιῷ ἐπιστῆναι ὀφθαλμοῖς. ἐντεῦθεν καὶ τὸν ἀρχιμάγον Σα-
 ταβερηνὸν ὡς ἅγιον καὶ εὐλαβῆ καὶ διορατικώτατον συνοψίλει καὶ
 προσοικειῶ.

19. Τῷ ἰζ' αὐτοῦ ἔτει ἠγάγετο ὁ βασιλεὺς γυναῖκα Λέοντι
 τῷ βασιλεῖ Θεοφανῶ τὴν θυγατέρα Μαρτινακίου, καὶ στέψας¹⁵
 τοὺς γάμους ἐποίησε ἐν τῇ Μαγναύρᾳ.

20. Τῷ ἰζ' αὐτοῦ ἔτει αἱ τῶν Σαρακηνῶν ναυστολαὶ καὶ
 Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ τῶν λοιπῶν χωρῶν ἐπῆλθον· ὅφ' ὡς
 συνέβη τι τοιοῦτον Σαλδανὸς ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγὸς τῆς
 Βάβυλῃ κρατήσας, ἣτις ἐστὶ πόλις μεγάλη τῶν Ραουσαίων, καὶ ἐν²⁰
 αὐτῇ κατοικήσας πολλὰς ἑτέρας πόλεις καὶ χώρας κατελυμήνατα.
 B γράφει οὖν ὁ βασιλεὺς τῷ ὀφθι Φραγγίας ἐπικουρῆσαι τῷ ἑπ' αὐ-

17 στολλαι P, ἀπστολλαι alter Combesii codex

patriarchali sede electo hic quoque Satanicus vir nominis expulsi est
 tum inter Photii familiares ascitus "cuiuspiam" ait "cubiculariorum opera
 utere, acceptasque quas paravi aquas sacro aspergat cubiculo; moris
 amoris tuo deditum imperatorem videbis. his peractis da operam ut vel
 semel ipsam videam, et ut ad priorem honorem ipse redcas efficiam."
 his ita gestis, statim mane imperator liberos precibus communiendas ar-
 riqque vim mittit Photio, iussitque in Magnaura pro hospitio morari.
 ibi continui congressus ac colloquia, tantaque Photius donatus fidei
 est ut et omnes necessarios ac familiares palatinis munis adhiberet.
 hincque adeo magorum principem Santabarenum velut sanctum ac reli-
 giosum futuraque praenoscendi sagacissimum, illius praesentat obtulibus
 redditque carissimum.

19. Anno Basilii imperii sexto decimo imperator uxorem suam
 Leoni imperatori Theophanem Martinacii filiam, coronaque imperialis
 nuptiarum solennia in Magnaura peregit.

20. Anno Basilii imperii decimo septimo Saracenicis classibus Ita-
 liam Siciliam ac reliquas regiones incursantibus, tale quid accidit. Sel-
 danus Agarenorum princeps capto Barro, quae Rhagusiorum urbs magna
 est, in eoque positus sedibus, multas alias urbes locaque diripiebat.
 scribit itaque imperator Francorum regi ut missis ab se classis adve-

τοῦ ἀποσταλέντι στόλῳ κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν. καὶ δὴ πόλεμον προτηθέντος ἀλλοκεῖται μὲν τὸ κάστρον καὶ ἡ χώρα, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὸς ὁ Σαλδανὸς καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν λαός. τούτων τὸν Σαλδανὸν ὁ ῥῆξ ἐν Καπύῃ ἀπάγει, καὶ ἐπὶ διετίαν τῷ ῥῆγι συνῶν παραφρησίας καὶ συνδιατήσεως ἐπέλαχε. ὁ δὲ πανούργος ὢν ἐκ τῆς ἐτέρων διαβολῆς ἔγνω σωτηρίαν ἐαυτῷ πραγματεύεσθαι. τοῖς γὰρ ἄρχουσι Καπύης καὶ Βενεβενδοῦ λέγει ἐν μυστηρίῳ "βούλομαι ὑμῖν εἰπεῖν ἀπόρητον βούλημα τοῦ ῥῆγος, δέδοικα δὲ τὸν ἐκ μηνύσεως κίνδυνον." τῶν δὲ διομοσαμένων ἀνέκφορον ποιήσασθαι
 10 τὸ λαλούμενον, φησὶ "πάντας ὑμᾶς πρὸς τὴν ἐαυτοῦ χώραν Φραγγίας ὁ ῥῆξ σιδηροδισμούς συντόμως ἀποστέλλει." τῶν δὲ μὴ πιστευσάντων ἀλλὰ ζητούντων ἔτι σαφιστέραν κατάληψιν, αὐτὸς ὁ Σαλδανὸς πρὸς τὸν ῥῆγά φησιν ὡς οὐκ ἔστι σοι ἀσφαλῆς ἡ τῶν κάστρων τούτων κατάσχεσις, ἕως οἱ τούτων ἄρχοντες ἐνταῦθα
 15 ἐπιχωριάζουσιν· ἀλλ' εἰ βούλει βεβαίως δεσπόζειν αὐτῶν, πρὸς Φραγγίαν τούτους δεσμούς ἀπέστειλον. πεισθεὶς οὖν ὁ ῥῆξ ἀλύσεις διωρίσαστο συντόμως χαλκευθῆναι ὡς ἐπὶ χρεῖα κατεπευγούση τι. ἰδὼν οὖν ὁ Σαλδανὸς φησὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας "οὐδὲ ἔτι μοι πιστεύετε;" γνόντες οὖν οἱ ἄρχοντες ἀληθεύειν τὸν βάρβαρον,
 20 ἐξήτουν ὅπως τὸν ῥῆγα ἀμύνονται. καὶ δὴ πρὸς κνηγέσιον ἐξελθόντος κλείουσι κατ' αὐτοῦ τὰς πύλας· ὁ δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν ἀπαίρει λυπούμενος. καὶ ὁ Σαλδανὸς τὴν χάριν τῆς μηνύσεως ἀπαιτεῖ· ἡ δὲ ἦν τὸ πρὸς τὴν οἰκίαν πατρίδα συγχωρηθῆναι αὐ-

aps Agarenos epem ferat. denique conflato bello capitur oppidum domaturque regio; quin et ipse captus Soldanus eique militantes copias. Soldanum rex Capuam adducit; ubi ille annos duos commoratus, colloquique ac convictus licentiam nactus, vaser cum esset, aliis per calumniai detrahendo expediendam sibi salutem putavit. Capusae enim et Beneventi proceribus ita secreto infit. "regis vobis arcanum vole aperire: vereor autem ne, si detexero, inde mihi periculum creetur." illis iureiurando affirmantibus nemini se detecturos quae is ad eos loqueretur, "vos" inquit "omnes ferro onustos in suam Franciae regionem rex brevi missurus est." non credentibus illis maioraque rei indicia quaerentibus, rursus Soldanus ad regem ait "nunquam fiat ut haec tuto oppida possideas, quamdiu illorum proceres his morabantur. sed si vis firmo eorum potiri dominio, illos vincetos in Franciam mittito." his rex persuasus catenas velut urgente quodam negotio, cito fabricari iussit. videns itaque Soldanus ait ad proceres "ne nunc quidem mihi adhibetis fidem?" intelligentes igitur proceres barbarum vera loqui, cogitabant qua ratione regem ulciscerentur. illo itaque venandi causa egresso fores contra eum claudunt. rex indigne ferens reique indignitate motus in patriam redit. Soldanus quoque detecti arcani mercedem petit. ea erat ut ei liberum esset in patriam reverti. recepto igitur principatu

τὸν ἀπελθεῖν. τὴν οἰκίαν οὖν ἀρχὴν ἀπολαβὴν καὶ τοῦ κακῶς εἶναι μὴ ἐκστὰς ἐκστρατεύει κατὰ Καπύης καὶ Βενεβενδοῦ. οἱ δὲ πρὸς τὸν ῥῆγα διαπρεσβεύονται. ἀλλὰ μεθ' ὕβρεως ὑποπέμπονται. στέλλουσιν οὖν πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ θῦπτον ἐκπέμπει
 P 459 τὸν πρεσβευτήν, δηλῶν προσδέχσθαι συντόμως τὴν ἐκείθεν βοήθειαν. γίνεται τοῖς πολεμίοις ἐγκρατῆς ὁ τῆς ἀγγελίας διάκονος. λέγει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ Σαλδανὸς "εἰ ὑπηρετήσης μου τῷ βουλήματι, καὶ σωτηρίας ἀξιοθήσῃ καὶ δωρεῶν ἀπολαύσῃ πολλῶν." τοῦ δὲ συνθεμένου "βούλομαι" ἔφη "σῆναί σε τοῦ κάστρου ἐκτός, καὶ τοῖς ἔνδον εἰπεῖν ὡς ἐγὼ μὲν τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα, ἀλλ' ἐκ τοῦ βασιλέως βοήθειαν μὴ προσδέχσθε· οὐ γὰρ ἔκωσεν τῆς δεήσεως ὑμῶν." ὁ δὲ πλησίον τοῦ τείχους μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Σαλδανοῦ γενόμενος καὶ τοὺς πρώτους παραγενέσθαι τῆς
 B πόλεως αἰτησάμενος ἔφη "εἰ καὶ πρόδηλός μοι τυγχάνει ὁ θάνατος καὶ ἐν χερσίν ἡ σφαγὴ, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀποκρίνομαι τὴν ἀλήθειαν. πλὴν αἰτῶ καὶ ὀρκίζω ὑμᾶς ἀποδοῦναι μοι τὴν χάριν εἰς τὰ ἐμὰ ἔκγονα καὶ τὴν σύννευον. ἐγὼ γάρ, ὡς κύριοί μου, εἰ καὶ τῶν ταῖς τῶν πολεμίων περιεσχέθην χερσίν, ἀλλ' ὅμως τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα καὶ τὴν παρ' ὑμῶν πρεσβείαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προσήγαγον, καὶ συντόμως προσδέχσθε τὴν ἐκείθεν βοήθειαν. διὸ σῆτε γενναίως καὶ μὴ δειλανδρήσητε· ἔρχεται γὰρ ὁ ὑμᾶς ἑσθόμενος, εἰ καὶ μὴ ἐμέ." ταῦτα οἱ τοῦ Σαλδανοῦ ἀκούσαντες καὶ πρὸς τὴν ἀπάτην ἐμμανέντες ἐσθὺς αὐτὸν τοῖς ἔξισι κατακόπτοισι. φοβηθεὶς οὖν ὁ Σαλδανὸς τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως

nec mentis posita pravitate, adversus Capuam et Beneventum cum exar-
 cita venit. missa ad regem Franciae legatio: oratores contumeliosae ac-
 cepti ac remissi. mittant itaque ad imperatorem. ille statim dimisso
 legato abs se brevi mittenda iusta auxilia exspectare iubet. capitur ab
 hostibus nuntii minister. ait itaque ad eum Soldanus "si meae voluntati
 obsecutus fueris, tum salutem ipse consequeris, tum muneribus copiose
 donaberis." illo assensum simulante ait Soldanus "volo ut pro oppidi
 moeniis stans, eos qui intra sunt in haec verba alloquaris, ego sane
 ministerium meum implevi; ne tamen ab imperatore auxilia exspectave-
 ritis: non enim petitioni vestrae obandivit." muris itaque cum Soldani
 ministris admotus, vocatisque civitatis primoribus, sic ait "quodquam
 mihi mors palam est atque in promptu est iugulatio, non tamen vos ve-
 ritatem celabo. ceterum rogo atque adiuro ut in caris pignoribus atque
 uxore gratiam mihi referatis. ego enim, domini mei, etsi iam hostium
 manibus teneor, ministerium tamen meum explevi vestraque ad impera-
 torem functus sum legatione, brevique hinc vobis ventura auxilia exspe-
 ctate. quare state fortiter, et ne animis concideritis: venit enim qui
 vos sit liberaturus, etsi is nullius mihi frugis futurus sit." quibus audi-
 tis Soldani satellites, ac quod decepti erant, furoris oestro perciti,

προσδοκωμένην δύναμιν ἔλωσε τὴν πολιορκίαν καὶ πρὸς τὴν ἀρκίαν χώρων ἐπέστρεψεν.

21. Τῷ ἡ' αὐτοῦ ἔτι Λέων ὁ βασιλεὺς κατηγορεῖτο παρὰ τοῦ Σανταβαρηνοῦ πρὸς τὸν ἴδιον πατέρα τροπῶ τοιῶδε. **5** *Ἔνοννεχῆς ὢν καὶ εὐσεβῶς τὸν βίον διαπερῶν τὰ γινόμενα παρὰ τοῦ Σανταβαρηνοῦ κατεγίνωσκε, καὶ ἐμέμφετο αὐτὸν καὶ ἀπεστρέφετο. ἐπεὶ ἐκείνος δὲ τὸ μῖσος τούτου ὑπενεγκεῖν οὐχ ὑπέφερεν, ὑφορώμενος διαβολὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλεῖα γενήσεσθαι, τί τεχνάζεται; μάχαιραν μεγάλην, τὸ δὴ λεγόμενον παραμήριον, **10** ποιήσας καὶ ποικίλως ἐπισκευάσας δίδωσι τῷ Λέοντι, εἰπὼν "οἶδα **D** ἔτι πολλάκις εἰς κινήγιον ἐμπίπτει σοι ζῶον μόνον, καὶ μὴ ἔχων μάχαιραν σφάζει αὐτὸ ἀπόλλυται. βάσταξε ὄν αὐτῷ ἴσως καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ σου ἐπανέσει σοι." πεισθεὶς ὄν τῷ ἀλάστορι ὁ Λέων λαμβάνει τὴν μάχαιραν. ἀπέρχεται ὄν ὁ δόλιος **15** Σανταβαρηνός, καὶ διαβάλλει τοῦτον πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὡς ὁ Λέων ὁ υἱός σου παραμήριον βαστάζει, καὶ ἤνικα μοναζευθῆ μετὰ σοῦ, ὁρμῶν ἔχει τοῦ σφάζει σε." τοῦτο ἀκούσας ὁ βασιλεὺς καὶ ἐρευνήσας καὶ εὐρῶν ἀπέκλεισεν αὐτὸν ἐν τῷ Μαργαριτη, βουλόμενος ἐκτυφλῶσαι, εἰ μὴ Φώτιος ὁ πατριάρχης μετ' ἄλλων **20** πολλῶν τῆς συγκλήτου τοῦτο διεσκέδασαν. τοὺς δὲ ἀνθρώπους **P 460** αὐτοῦ πάντας πολλὰ τιμωρήσας, ὡς οὐδὲν εὐρέθη τῆς κατηγορίας ἀληθές, ἐξώρισεν. ἐποίησε δὲ ἀπὸ ἡμέρας μῆνας τρεῖς, θρηνῶν*

ipsum gladiis confestim considerunt. veritus ergo Soldanus exspectatas imperatoris copias, soluta obsidione in suam se regionem recepit.

21. Anno Basilii imperii decimo octavo Leo imperator a Santabarenno per talem modum apud patrem criminis delatus est. Leo cum solertis ingenii esset pieque vitam institueret, Santabareni dicta factaque reprehendebat, ipsumque vituperabat, ac averso ad illum animo erat, quod ille eius odium ferre non poterat, veritus ne ad imperatorem haec eius crimina pervenirent. quid machinatur? ingentem sicam (Graecorum vulgus *παραμήριον* vocant) vario cultu elegantem fabricatus Leoni tradit, dicens "scis haud raro inter venandum in bestiam te solum incidere, cumque desit gladius ad ingulandum, tibi eam perire. hunc ergo gestato: forte etiam imperator pater tuus consilium laudabit." credulus ergo scelestissimi capitis verbis Leo gladium sumit. abit ergo dolis consutus Santabarenus, eique apud patrem crimen intentans "Leo" inquit "filius tuus sicam gestat, ac cum solus tecum versabitur, facto in te impetu contrucidabit ac ingulabit." audiens imperator, habitaque rei diligentis inquisitione, ac cum se ita rem habere invenisset, in Margaritha oculorum lumen adempturus inclusit, ni Photius patriarcha aliique plures senatorii ordinis, consilium istiusmodi dissipassent. Leonis domesticos omnes diu multumque excruciatos, cum nihil in eis intentati criminis deprehendisset, relegavit. Leo ipse menses tres paterno ex-

καὶ ἄδουρόμενος καὶ δι' ἐπιστολῶν πολλῶν δυσωπῶν τὸν βασιλέα καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἠλιοῦ φθασάσης, ἐπεὶ πίστιν μεγάλην ἔσχεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἅγιον, ἀποσυνουσίει Λέων τῷ τρέφῳ τούτῳ. ἦν τι ἔξῃον πτητὸν ἐν ταλάρῳ πλεκτῷ κατὰ τὰ βασιλεῖα αἰωρούμενον, μιμηλὸν καὶ πολύφωνον, ὃ ψιττακὸς ἐνομάζεται, ὃ περ εἴτε πρὸς τινῶν διδαχθὲν εἴτ' ἄλλως πως πολλάκις "αἰ εἰ B κύριε Λέων" ἐφθέγγετο. πανδαισίας δὲ ποτε τελουμένης τῷ βασιλεῖ, καὶ τῶν πρώτων τῆς βουλῆς συνεσιτωμένων αὐτῷ, καὶ τοῦ ὄρνιθος πολλάκις φθεγγόμενον τὸ προροηθὲν, ἐπιστυνθασάσας οἱ δαιτυμόνες καὶ τῆς εὐωχίας παυσάμενοι ἐπὶ συννοίας ἐκάθηθησαν. οἷς προσέχων ὁ βασιλεὺς τὴν αἰτίαν ἐκπυθάνετο. οἱ δὲ δακρῶν ὑποπλησθέντες "τίνα βρωσιν" εἶπον "φαγοῦμεθα, οὕτως ὑπὸ τῇ φωνῇ τοῦ ἀλόγου τούτου ὄνειδιζόμενοι οἱ δακτύλας ἡμεῖς λογικοὶ καὶ φιλοδέσποτοι, ὅτι αὐτὸ μὲν τὸν οἰκίαν ἀνακαλεῖται δεσπότην, ἡμεῖς δὲ τρυφῶντες λήθη τοῦ μὴ ἀδικήσαντος C δεσπότητος ἐλάβομεν. εἰ μὲν γὰρ ἐλέγχεται ἀδικῶν καὶ κατὰ τῆς πατρικῆς κεφαλῆς εὐτρεπίσας τὴν δεξιάν, αὐτόχειρες αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες γενόμεθα, καὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ μὴ λαβώμεθα κόπον· μέχρι τίνος ἢ συκοφάντις γλώσσῃ κατ' αὐτοῦ δυναμωθήσεται;" μαλαχθεῖς οὖν τοῖς τοιοῦτοις λόγοις ὁ βασιλεὺς τότε μὲν καθίσθηναι τούτους προσέταξεν καὶ σκοπῆσαι περὶ τοῦ πράγματος ἐπηγγέλατο. μετ' οὐ πολὺ δὲ πρὸς τὴν φύσιν ἐπανελθὼν ἔξῃ

19 μέχρι] εἰ δὲ μή, μέχρι interpres

clausus conspectu, lugens deploransque ac crebris epistolis imperatoris clementiam pulsans, exegit. solenni autem S. Eliae die, quod imperator magna in eum fide impensiorique religione ipsum coleret, per hunc modum Leo paterno conspectui redditus est. erat avis quaedam quasillo vimineo regio in triclinio e pariete pendula, animal sane aculeum, multiplicique voce reddenda idoneum: psittacum vocant. haec, sive a quibusdam praedocta sive aliter inducta fuerat, crebro illos "heu, heu, domine Leo" inclamitabat. quandoque igitur instructo imperatore convivio, seorsusque proceribus ad epulas mensamque considerentibus, cum avis quam dicebam naentiam crebrius loqueretur, in tristitiam veteri convivae cibisque abstinentes morosi sedebant. animadvertit imperator, causamque sciscitatur. ad quem illi lacrimis oppleti "quas" aiunt "dapas sumemus, quibus sic muta animans exprobet, qui ratione praeditus ac domini amantes videamur? cum sic illa dominum revocet, nos vero in deliciis agentes eius insontis videatur oblivio cepisse. si enim innoxius reus deprehenditur aut in paternum caput dexteram instruxisse comperitur, cum nos ipsi omnes contrucidemus, eiusque cruorem inactibus aviditate fundamus. sin minus, quamdiu in eam calumniae tincta vena lingua praevaleret?" istiusmodi verbis mitiore mutatus imperator, eos quidem sedere eos iussit ac se rem discussuram promisit. nec diu post ad genium indelemque reversus e carcere eductum Leonem sui compe-

τε τῆς φρουρᾶς καὶ εἰς ὄψιν ἄγει ἀδελφόν, καὶ τὴν πένθιμον ἀμείβει στολήν, καὶ τὸ περιττὸν τῆς ἐν τῇ λύπῃ τραφείσης κόμης D περιαιρεθῆναι κέλευει, καὶ τὴν προτέραν τῆς βασιλείας τάξιν καὶ τιμὴν ἀποδίδωσι. καὶ τῆς προελεύσεως τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ γενο- 5 μίνης ἰδόντες αὐτὸν οἱ λαοὶ ἐπεφωναῖντο “δόξα σοι ὁ Θεός.” καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν “δοξάζετε τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου. πολλὰς θλίψεις ὑπ’ αὐτοῦ ἔχετε ὑπομείναι καὶ ἐπωδύνους ἡμέρας διελθεῖν.”

22. Τῷ ε’ ἔτει αὐτοῦ μελετᾶται ἀνταρσία παρὰ Ἰωάννου 10 τοῦ Κουρκούα δομestικὸν ὄντος τῶν ἰκακῶτων, χρηματισθέντα παρὰ τοῦ ἐν Βλαχέρναις ἐγκλείστου. ἦσαν δὲ μετ’ αὐτοῦ ἄρχοντες μέχρι τῶν ζς, μεθ’ ὧν ὁ Μιχαὴλ ὁ ἑταιρειάρχης καὶ ὁ Κα- P 461 τούδης καὶ ὁ Μυξιάρης καὶ ὁ Βαβούτζικος. τούτους κρατήσας πάντας ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἔτυψε καὶ ἐκούρηνε καὶ τὰς ὑπολει- 15 φθείσας τρεῖσας ἔκανσε καὶ πομπέσας ἐξώρισε.

23. Τοῦ δὲ βασιλέως ἐν κνηγίῳ ἐξελεθόντος, ἕλαφος παμμεγέθης ἀναφανείσῃ ἦρε τὸν βασιλέα ἐκ τῆς ζώνης ἀπὸ τοῦ ἵππου μετὰ τοῦ κέρατος. φθάσας δὲ τις καὶ τὴν ζώνην μετὰ τῆς σπάδης κόψας τοῦτον ἐρρύσατο. ὃν καὶ μετὰ τὴν ὑποστροφὴν 20 ἀπεκεφάλισεν, εἰπὼν “μὴ γύμνου κατὰ βασιλέως ξίφος.” ἐκ δὲ τοῦ σπαραγμοῦ τοῦ ἐλάφου νοσηλευθεὶς ὁ βασιλεὺς Βασίλειος τελευτᾷ, φάμενος τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ διαδόχῳ Λέοντι καὶ Στυλιανῷ B

7 ἐπωδύνους vulgo

ota donat, mutatque vestem lugubrem, ac superfluum ex maerore capillorum onus levare iubens ad pristinum regiae dignitatis gradum cultumque revocat. inter solennem vero S. Eliae pompam videntes eum populi ac factiones gratulabundi clamabant, “gloria tibi, deus.” ad quos imperator “deum glorificatis, gratulantes pro filio meo? multa ab eo mala sustinebitis, diesque aerumna plenos transigetis.”

22. Anno Basillii imperii decimo nono Ioannes Curcucus icanatorum domesticus tyrannidem molitur, cum is qui in Blachernis inclusus agebat, imperium ei esset vaticinatus. erant cum eo coniurati proceres ad sexaginta sex, inter quos Michael foederatorum comes et Catudes et Myxiarēs et Babutzicus. quos omnes comprehensos in Circo virgīs caesos totondit, adustusque reliquis crinibus, ac pompa per civitatem traducens, exsilio multavit.

23. Egresso autem venandi causa imperatore, ingentis molis cervus emergens ipsum e zona ab equo cornu sustulit. venit quidam, zonaque ense scissa ipsum liberavit; cui et reversus caput amputavit, dicens “cave adversus imperatorem ensē nudaveris.” ex cervi autem illa succussione morbo correptus Basilius imperator diem obit, eiusmodi verba Leonī filio ac successorī locutus, nec non Styliano ipsius

τῷ ἐπιτρόπῳ τῶν βουσιλέως κείων, διὰ Φώτιος ὁ ἀνευρεὸς καὶ ὁ συμ-
 μύστης αὐτοῦ Σανταβαρηνὸς τοῦ Θεοῦ με μακρόνυαντες, καὶ ἀλλό-
 τριον τῆς δικίας γνώσεως ποιήσαντες, εἰς τὴν ἴσθη μετ' αὐτῶν
 κόλασιν ἐπιπάσαντο. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔξέψυξεν, καταλαῶν
 Λέοντα καὶ Στέφανον καὶ Ἀλέξανδρον. 6

C **Κ**όσμον ἔτος 517, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτη ωπή, Ῥωμαίων
 βασιλεὺς Λέων ἔτη κ' μήνας 9. Στέφανος δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς
 κληρικὸς ὢν καὶ σύγκελλος ἦν μετὰ Φωτίου πατριάρχου, ἀνατρε-
 φόμενος παρ' αὐτοῦ καὶ παιδευόμενος. ὁ δὲ Λέων μετὰ τὸ αὐτο-
 κρατορῆσαι ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν τὸν στρατηλάτην μετὰ κηρῶν πολ-
 λῶν κληρικῶν τε καὶ συγκλητικῶν ἐν Χρυσοπόλει, καὶ ἦγαγεν μετὰ
 D σπουδῆς πολλῆς καὶ τιμῆς καὶ θυμῶν τὸ λείψανον Μιχαὴλ τοῦ
 βασιλέως, καὶ ἀπέθετο ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐν λάρ-
 νακι. Φώτιον δὲ τὸν πατριάρχην ἐπίβουλον φωραθέντα τῆς ἐκ-
 κλησίας ἐκβάλλει, καὶ ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμενιακῶν τῇ λεγομένῃ 15
 τοῦ Γόρδονος περιορίζει· ἐνθα καὶ τελευτᾷ. χειροτονεῖ δὲ Στί-
 φανον σύγκελλον, τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἀδελφόν, διὰ τε Θεοφάνους
 τοῦ πρωτοθρόνου καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων· ὃς καὶ ἔζησεν ἔτη 3 καὶ
 μῆνας 1, καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῶν Σικεῶν. γέγονε δὲ ἐμ-
 πρησιδὸς πλείων τῶν Σοφιῶν καὶ τῆς Σιδηρῆς, ἐμπρησθέντος 20
 καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ, ὃν αὐτὸς ὁ Λέων λαμπρῶς ἀν-
 P 462 κέντισεν. ἄγει δὲ Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἀπὸ Εὐχαΐτων ἐν

liberorum curatori. "profanus Photius eiusque symmysta Santabarones
 a deo me procul elongantes, atque a iusta alienum scientia reddentes,
 in paris me secum supplicii barathrum traxere." haec ubi dixerat, ef-
 flavit animam, Leone Stephano et Alexandro liberis relictis.

Mundi annus 6388, divinae incarnationis 888, Romanorum imperator
 Leo annos 25, menses 9. Stephanus Leonis frater, cum esset clericus
 ac syncellus, cum Photio versabatur subque eius disciplina erudiebatur.
 Leo autem rerum summa potitus, misso Andrea militiae magistro cum
 multis cereis et clericis virisque senatorii ordinis Chryseopolim, ad Mi-
 chaelis imperatoris reliquias magno studio et cultu ac canticis in urbem
 inferendas, in sanctorum eas apostolorum in urna deposuit; Photium
 vero patriarcham ecclesia eiectionem in Armeniacorum monasterium relegit,
 quod Gordonis vocant; ubi et moritur. Stephanum porro fratrem per
 Theophanem primae sedis episcopum (πρωτόθρονον vocant) ac episco-
 pos alios curat ordinari; vixitque annos sex menses quinque, sepelitur-
 que in Siceorum monasterio. conflato ad Sophias et Ferreram ignis
 incendio absumptum S. Thomae templum ab ipso magnifice Leone repa-
 ratum est. Theodoro Santabarano ab Euchaitis in urbem adducto, ab

τῇ πέλει. Ἀνδρέας δὲ ὁ ἰσομύστικος καὶ Στέφανος ὁ μάλιστα κενόσσι κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Φωτίου, ὡς λοιδορηθέντος τοῦ βασιλέως Λέοντος ὑπ' αὐτῶν εἰς Βασιλεῖον τὸν βασιλεῦσιν τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ τῆς συγκλήτου καταψηφισμένης αὐτῶν, τὸν μὲν 5 Φώτιον εἴσων εἰς τοῦ Γόρδονος, τὸν δὲ Σανταβυραφὸν τῶν φαντασιῶν ἐξώρισαν ἐν Ἀθήναις. εἴτα ἀποστείλας ἐξώρισεν ὁ βασιλεὺς ἐτόφλωσεν αὐτὸν καὶ ἐν τῇ ἀπαιτολῇ ἐξώρισεν. μετὰ πολλοὺς δὲ χρόνους παρακληθεὶς τοῦτον εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει, καὶ προσέειπεν λαμβάνειν ἀνώνυμους ἐκ τῆς Νέας ἐκκλησίας.

10 2. Τῷ β' αὐτοῦ ἔτει τῆς Λαγουβαρδίας διαστασιασμένης Β ἀπειστάλη Κωνσταντῖνος ὁ τῆς τραπέζης σὺν πᾶσι τοῖς θείμασι· καὶ συμβολῆς γενομένης μόνος αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος μόλις ἠδυνήθη διαφυγῆν, τῶν ἄλλων σφαγέντων καὶ κρατηθέντων. γέγονε δὲ καὶ ἔκλειψις ἡλιακή, ὡς καὶ νύκτι γενέσθαι ἐπὶ ὥρας γ' καὶ 15 τοὺς ἑστέρας φαίνεσθαι. γέγονασι δὲ καὶ ἄνεμοι σφοδροὶ καὶ ἄστρουκαὶ καὶ βρονταί, ἕξ ὧν ἐκάησαν ἐν τῷ φόρῳ ἄνθρωποι ἐπτά.

3. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει ἐπολιορκήθη ἡ Σάμος τὸ κάστρον ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ αἰχμαλωτίσθη ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ ὁ C 20 Πασπαλάς. συμφιλιωθείς δὲ ὁ βασιλεὺς Ζωῆ τῇ θυγατρὶ τοῦ Ζουότζα προχειρίζεται αὐτὸν βασιλεοπάτορα, αὐτὸς καινουργήσας τὸ ὄνομα. Συμπεῖν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων, καὶ πολεμηθεὶς παρὰ τῶν Τούρκων ἠττήθη, καὶ πᾶσα ἡ αἰχμαλωσία ἠγοράσθη παρὰ τοῦ βασιλέως. εἴτα πάλιν τρέπει

dreas domesticus et Stephanus magister in eum Photium expostulant, quod Leonem apud Basilium imperatorem eius patrem per calumniam detulerint. senatus sententia Photio concessum ut in Gordonis monasterio ageret; Santabarenius verberibus affectus, Athenas relegatus est. tum post eum mittens imperator oculis orbatum in Asia exulare iussit. multis vero post annis placatus imperator in urbem reductum ex Nova ecclesia annonas accipere praecepit.

2. Imperii Leonis anno secundo in seditionem mota Longobardia, missus est Constantinus mensae praepositus cum omnibus legionibus; consertaque pugna vix unus ille evadere potuit, reliquis qua necatis captis. contigit vero etiam solis deliquium, ut et nox per horam tertiam esset et stellae appaerent. orti etiam venti validi et fulgura et tonitrua, quibus septena capita perierunt in Foro combusta.

3. Imperii Leonis anno tertio expugnata ab Agarenis Samus civitas munita, eiusque praetor Paspalas captivus abductus est. imperator Zoen Zautzas filiam in amoribus habens, Zautzam imperatoris patrem constituit, novum hoc honoris titulo commentus. Symeon Bulgarorum princeps Romanae dicionis loca infestis signis invadens Turcorum adversa acie superatus est. eius captivi omnes ab imperatore redempti

τοὺς Τούρκους, καὶ μετὰ αἰτήσεως ἀναλαμβάνεται τοὺς αἰχμάλωτους, καὶ ποιεῖ εἰρήνην. καὶ μετ' ἄλλων ἀνατραπίσεως πάσῃς εἰρήνης γίνεται πόλεμος εἰς τὸ Βουλγαροφύγον, καὶ τροπῆς δημοσίας γενομένης πάντες ἀπώλοντο, καὶ ὁ πρωτοβεστιαριος

D Θεόδωρος. Στεφάνου τελευτήσαντος πατριάρχου χειροτονεῖται ἀπ' αὐτοῦ πατριάρχης Ἀντώνιος ὁ λεγόμενος Κανλέας.

4. Τῷ ζ' αὐτοῦ ἔτει ἔσφαξαν οἱ Χερσωνῖται τὸν στρατηγὸν αὐτῶν παρελήφθη καὶ τὸ κάστρον τὸ Κόρον ἐν Καππαδοκίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν. ὁ βασιλεὺς Λέων πρόκενον ποιήσας εἰς τὰ Δαμιανοῦ, συνόντος καὶ τοῦ παραδυναστεύοντος Ζαοσίτζα καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ζωῆς ἅμα τῷ βασιλεῖ (ἡ γὰρ πρώτη αὐτοῦ γαμετὴ Θεοφανῶ ἐν τῇ ἁγίᾳ σοφῷ τῶν Βλαχερνῶν προσκυριεῖται εἰχομένη), συμβούλιον ἐποίησαν οἱ τοῦ Ζαοσίτζα συγγενεῖς, ὃ τι

P 463 τοῦ βασιλέως καθεύδουσα, ὡς ἦσθετο τὸ δεινόν, ἐξέπνισεν ἀ-¹⁵ τὸν· καὶ παρευθὸν εἰς πλοῖον διεπέρασαν εἰς Πηγιάς, καὶ τὸ πρῶτον τάχιον εἰσῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον.

5. Τούτῳ τῷ ἔτει τελευτᾷ Θεοφανῶ Ἀυγουῖστα, βασιλεύσασα ἔτη ιβ' ἦν μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἀνέδειξεν ὁ Θεὸς θανατουργὸν διὰ τὸ ἀζηλότυπον αὐτῆς καὶ ἀμνηστικὸν καὶ ἐν ἡλικίᾳ μούσναις καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτως προσκατερεῖν τῷ Θεῷ. ἔσπευεν δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς τὴν δευτέραν αὐτοῦ γυναῖκα Ζωῆν

6 d om P

sunt. tum rursus ille Turcos acie fundit, oblataque petitione recipit captivos, et pacem facit. nec multo post everso rursus pacis foedere commissum praelium ad Bulgarophygam, locum sic dictum, fusos universo exercitu una omnes clade prostrati sunt atque caecti, et in eis Theodorus protovestiarus. Stephano patriarcha vita functo, eius loco Antonius Cauleas ordinatur.

4. Imperii Leonis anno septimo Chersonitae praetorem suum occididerunt. Corum oppidum in Cappadocia ab Agarenis captum. facto processu cum Leo imperator ad S. Damiani venisset, unaque etiam imperii adiuva Zautzas adesset, nec non Zoe Zautzae filia (prima enim eius uxor Theophano in sancta Soro Blachernarum precibus assidue erat), consilium inierunt Zautzae cognati, tum Tzantzoes tum reliqui, ut imperatorem necarent. Zoe autem in imperatoris sinu dormiens, ut malum sensit deprehenditque insidias, ipsum excitavit; confestimque navigio in Pegas transfretarunt, ac mane celerius ad palatium sese receperunt.

5. Hoc anno Theophano Augusta diem obit, cum imperasset annos duodecim. hanc deus post non multos dies miraculorum effectricem reddidit, iccirco quod zelotypiae vitio nihil laborans, nec iniuriarum quicquam memor, eleemosynis et orationibus deo assidue vacaret. parvo Leo imperator alteram coniugem suam Zoen Zautzae filiam coram de-

τὴν θουγατέρα τοῦ Ζαούτζα, καὶ εὐλογεῖται μετ' αὐτῆς παρά τινος κληρικοῦ τοῦ ἐπίκλην Σινεύπης. καὶ ὁ μὲν εὐλογήσας καθρέθη, B ἢ δὲ ἐβασίλευσεν ἔτος α' μῆνας ἦ', καὶ ἐτελεύτησεν. ἐφεῦρον δὲ λάφρακα εἰς τὸ ἀποτεθῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς, ἔχουσαν ἰσωθεν γραμμῆματα κεκολλημένα γράφοντα οὕτως "θουγάτηρ Βαβυλώνος ἢ ταλαπῶρος." πῆλαρον δέ, τοῦ Μαΐου μηνός, οἰκοδομήσας ναόν, τὴν ἁγίαν Ζωὴν, κατατίθησιν αὐτήν. καὶ πηλαρον τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἔξωνητάμενος οἰκήματα Λέων ὁ βασιλεὺς κτίζει ἐκκλησίαν περικαλλῆ εἰς ὄνομα Θεοφανῶ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικός, καὶ κατατίθησιν καὶ ταύτην ἐκεῖ.

6. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτει ἐπιβουλῆς γενομένης Λέοντι τῷ βα- C σιλεῖ παρὰ τῶν συγγενῶν τοῦ Ζαούτζα, καὶ διαγνωσθείσης, πάντας κρατήσας ἐξώρισεν, καὶ ἐξωλόθρευσεν τὴν συγγένειαν τοῦ Ζαούτζα ἅπασαν.

7. Τῷ ι' αὐτοῦ ἔτει τελευτᾷ Ἀντώνιος πατριάρχης, καὶ χειροτονεῖται Νικόλαος πατριάρχης μυστικός τοῦ βασιλέως. τότε καὶ ἡ Δημητριάς παραλαμβάνεται ὑπὸ Δαμιανοῦ τοῦ Ἀγαρηνοῦ. στέφει δὲ ὁ βασιλεὺς Ἄνναν θουγατέρα Ζωῆς τῆς τοῦ Ζαούτζα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιῆν τὰ ἐκ τύπου κλητήρια μὴ οὔσης Ἀδ- γοδοστής.

8. Τῷ ια' ἔτει αὐτοῦ ἠγάγετο ὁ βασιλεὺς τρίτην ἑαυτοῦ D γυναῖκα τὴν ἀπὸ τοῦ Ὀψικίου Εὐδοκίαν, στέφας αὐτήν καὶ ἀνα-

2 Ζωαίης marge P

navit, ac cum ea, comprecante clerico quodam Syneupes nomine, benedictionem subit. qui benedictione impartierat minister, officio motus est: Zoe verò, annum unum menses octo imperio potita, defuncta est. inventa autem est urna, ad eius condendum cadaver, literis eiusmodi intus insculpta "filia Babylonis misera." haud procul autem, mense Maio, exstructo templo titulo Sancta Zoe, eam sepelivit. prope etiam templum sanctorum apostolorum, coemptis Leo imperator aedibus perpulchram ecclesiam aedificat, prioris suae coniugis Theophanous nomine; cuius et funus in ea deponit.

6. Imperii Leonis anno nono coniuratione in Leonem imperatorem a Zautzae consanguineis facta atque prodita, captos omnes exalio multavit eiusque omnem cognationem disperdidit.

7. Imperii Leonis anno decimo, mortuo Antonio patriarcha, ordinatur patriarcha Nicolaus imperatoris mysticus. tunc quoque Demetrias a Damiano Agareno capitur. corona vero imperator Annam donat, Zoes Zautzae filiae filiam, quod cum nulla esset Augusta, constituta ex more convivio celebrare non posset.

8. Imperii Leonis anno undecimo duxit imperator tertiam suam uxorem ex Opacicio Eudociam, ipsam corona donans ac Augustam ap-

γορεύσας· ἦτις ἐξ αὐτοῦ ἄρρενα γεννήσασα παῖδα ἐτελεύτησεν.
ἀπέθανε δὲ καὶ τὸ γεννηθὲν παιδίον.

9. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει κτίθει ὁ βασιλεὺς εἰς τοὺς λεγομένους
Τόπους ναὸν ἅγιον Λάζαρον, καὶ κατασκευάζει μονὴν ἀνδρῶν
ἐθνύχων· ἐν ᾧ καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Λαζάρου σῶμα καὶ Μαρίας τῆς
Μαγδαληνῆς ἀπέθετο. τούτῳ τῷ καιρῷ παρωδίδεται Ταυρομή-
νιον τοῖς Ἀγαρηνοῖς.

10. Τῷ ε' ἔτει παρελήφθη ἡ νῆσος Αἴημος. ὑπὸ τῶν
Ἀγαρηνῶν.

P 464

11. Τῷ ις' ἔτει ἐν τῇ προελύσει τῆς πεντηκοστῆς τοῦ βα-
σιλέως εἰσοδεύοντος εἰς τὸν ἅγιον Μάξιμον, ὃν πρόφην φασὶν Ἡρα-
κλέους εἶναι ναὸν, ἐπεὶ πλησίον τῆς σωλέας ἦλθεν, ἐξελεύσας
ἐκ τοῦ ἄμβωνος ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ κεφαλῆς μετὰ ῥάβδου ἰσχυρᾶς
καὶ παχείας· καὶ εἰ μὴ εἰς πολυκάνδηλον ἢ ῥάβδος ἐνεποδίαθη,
παρεῦθ' ἂν τοῦ ζῆν αὐτὸν ἀπήλλαξεν. τοῦ δὲ αἵματος σφοδρῶς
καταρρέοντος ταραχὴ καὶ φυγὴ τῶν ἀρχόντων γέγονε. δὴ καὶ
τοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου νόσον προφασισαμένου καὶ ἐν τῇ εἰσόδῳ
μὴ κατελθόντος, ὑπόληψις γέγονε τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν αὐτῷ
κατεργάσασθαι. κρατηθέντος τοῦ δόντος τῷ βασιλεῖ, καὶ πολ-
λὰς βυσάνους καὶ τιμωρίας ὑπομεμενηκότος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας,
ἐπεὶ μηδένα καθωμολόγησεν, ἐκκόπτεται χεῖρας καὶ πόδας καὶ ἐν
τῷ σφενδόνι τοῦ ἵππικοῦ καίεται. ἔκτοτε ὄν ἐξεκόπη ἡ τοιαύτη

10 Georgius et alii μεσοπεντηκοστῆς, qui longe dies alius est, pe-
schae medius et pentecostes. Combef. 22 τῇ σφενδόνῃ?

pellans. haec suscepta ex illo prole mascula mortua est; mortua et ipsa
suscepta proles.

9. Imperii Leonis anno tertio decimo aedificat imperator, ad To-
pos quos vocant, templum S. Lazari nomine, virorumque spoliis
monasterium construit. ibi etiam S. Lazari corpus et Mariae Magdale-
nae condidit. per id tempus Tauromenium traditum Saracenis.

10. Anno quinto decimo, capta ab Agarenis Lemnus insula.

11. Anno sexto decimo, in sanctae pentecostes processu, intrante
imperatore ad S. Mocii, quod olim Herculis faunam fuisse dicant, cum
prope solem venisset, egressus quidam ex amboe robustum fastum et
crassum in eius caput impegit; ac nisi ictus candelabri pensilis metibus
interiectu retardatus fuisset, extemplo sustulisset. large itaque dedica-
tibus ex capite cruoris riviis, territi proceres fugam arripere. hic
quoque suspicio fuit Alexandrum eius fratrem, quod morbum caecitatis
pompe ingressus non adfuera, insidiarum auctorem existitisse. appre-
hensus autem qui ictum dederat, diesque multos tormentis examinatus,
quod nullum coniurationis auctorem socinave detexerat, manibus pedi-
busque excisis ad Circa metam combustus est. ex tunc ergo istiusmodi

προέλεθαι. καὶ μετὰ τινὰ καιρὸν ἀνῆλθεν Μάρκος ὁ σοφώτατος οἰκονόμος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὃς ἦν ἀναπληρώσας τὸ τετράωρον τοῦ κυροῦ Κοσμᾶ τῆς μεγάλης ἑβδομάδος ἦτοι τοῦ μεγάλου σαββάτου, πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ συνεσιτώμενος αὐτῷ ἐξελιπάρε μὴ ὀκκοπῆται τῇ ἑορτῇ. καὶ τοῦ βασιλέως ἀπαναινομένου ἔφη ὁ Μάρκος ὅτι προείρηται τοῦτο πρὸς τοῦ Δαβὶδ· φησὶ γὰρ “ὅσα C ἐπισηρεύσατο ὁ ἰσχυρὸς ἐπὶ τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου.” καὶ δεῖ σε, ὦ δέσποτα, ἀπὸ τοῦ νῦν κρατῆσαι τῆς βασιλείας ἕτη δέκα. ὃ δὴ καὶ γέγονε· 10 τῇ γὰρ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἣ ἔλαβεν, τῇ αὐτῇ καὶ τελευτᾷ.

12. Τῷ ιζ' ἔτει ἡγάγετο ὁ βασιλεὺς καὶ τετάρτην γυναῖκα, Ζοὴν ὀνομαζομένην τὴν Καρβουνοσιναν.

13. Τῷ ιη' ἔτει ἀνέρχεται κατὰ τῆς πόλεως ὁ στόλος τῶν Ἀγαρηῶν ἅμα τῷ Τριπολίτῃ. Τριπολίται δὲ ἐκλήθησαν διὰ τὸ 15 τριῶν ἐκ γενεῶν συναχθῆναι, ἐξ Ἀράβων καὶ Τυρίων καὶ Σιδωνίων ἀποίκων. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Ἀγαῖον πέλαιος τὴν κλῆσιν ἀπέληφεν ἀπὸ τῆς τῶν ὑδάτων φορᾶς, αἰσσοῦσης κατὰ τρόπον αἰγός· ὁμοίως δὲ καὶ Στρόβηλος ὀνομάσθη ἀπὸ τῆς τοπικῆς θείσεως, καὶ Λάμψακος ἀπὸ φωτὸς λάμψεως, ὅπερ ἐν νυκτὶ Φω- 20 κέων θεμελιούντων τάστην καὶ εὔξαμένων θεόθεν ἐπέλαμψεν, καὶ ἡ τῶν θεμελιῶν βάσις καλῶς κεκραταίωται. καὶ Ἰμβρος ἀπὸ Ἰμβρου κέκληται νιοῦ Ἀνθέος,

processus abrogatus est. aliquanto autem post tempore ascendit sapientissimus eius ecclesiae oeconomus Marcus, is qui magnae hebdomadae (id est magni sabbati) tetradium (canonem scilicet quattuor stropharum) demai Cosmae absolvit, ad imperatorem; exceptusque convivio rogabat ne eam festivitatem pompamque abrogatum iret. abnuente autem imperatore, ait Marcus “sic nempe a Davide praedictum erat. ait enim, quanta malignatus est inimicus in sancto tuo? et gloriati sunt qui oderunt te, in medio solennitatis tuae (Ps. 73 3)? estque necesse, domine, ut ab hinc annos decem imperium teneas.” quod et contigit: eadem enim ipsa die qua ictum acceperat, evoluto annorum circulo mortuus est.

12. Anno decimo septimo duxit imperator etiam quartam uxorem, Zoem, quam vocant, Carbunopsinam.

13. Anno decimo octavo ascendit navalis Agarenorum exercitus cum Tripolita adversus Byzantium. dicti vero sunt Tripolitae, quod ex tribus nationibus collecti sint, ex Arabibus et Tyriis et Sidoniis convenis. similiter vero etiam Aegaeum mare ab aquarum impetu, ac quod velut caprae in morem (Graeci αἴγα vocant) subsulset, nomen accepit. Stobelus a loci situ. Lampascus a lucis fulgore, Phocensibus fundamenta locantibus ac orantibus, e caelo noctu delapso, quo, favente numine, firma murorum stetit compago. Imbrus ab Imbro vocata, Anthei

οὗ γενέτης Στάφυλος, Διονύσου φίλιτος υἱός. *

- P 465 καὶ Ἑλλήσποντος ἀπὸ Ἑλλης τῆς Φοῦρον ἀδελφῆς, τῇ ἐκείσε πελάγει ἑπιφύσης. Κιβύρρα δὲ ὑπὸ Κιβύρρου ἀδελφοῦ. ἡ δὲ Θάσος Χρυσῇ πρῶτην ἔλλετο. Σαμοθράκη δὲ ἡ ἐν τῇ Θράκῃ χειρόνησος, ἥτις πρῶτην Θηριόουσα διὰ τὸ θηρίων πεπληρωῖσθαι, καὶ ἱερὰν νυμφῶν οὖσαν, ὠνομάζετο, μετέπειτα δὲ τοῦ ῥοῦ συρραγέντος εἰς νῆσον συνίστη, καὶ ὑπὸ Σαμιῶν κατοικῶν ἐν κατασχεσει γενομένη Σαμοθράκη μετωνομάσθη. Λαοδίχεια κατωνομάσθη ἀπὸ τῆς γυναικὸς Σελεύκου τοῦ Ἀντιόχου, ὃς ἐπὶ τῷ ὄνῳματι ταύτης ἔκτισε τὴν Λαοδίκειαν. Τένεδος δὲ ἀπὸ τοῦ Τέννου τοῦ υἱοῦ Κύκνου τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ἱεροῦ ἔδους τῆς Β' Ἀθήνης. Μεσημβρία δὲ ἡ πρὶν Μεμνεβρία, ἀπὸ τοῦ Μέμνου Θρακῆς τοῦ ταύτην οἰκισαντος καὶ βρῆναι τὸ παρὰ τῶν Θρακῶν πῶλισμα λεγόμενον· πρὸς δὲ τὸ εὐφροδύστερον Μεσημβρία νῦν ὀνομάζεται. Αἴμος ἀπὸ τινος ἀναιρεθέντος ἐκείσε δι' Ἡρακλέους καὶ τὸν τόπον αἰμάξαντος· ἀκρωτήριον δὲ ἐστὶ Θράκης. Μήδεια ἀπὸ Μήδης τῆς Αἰήτου θυγατρὸς κατωνομάσται. Σηλυβρία ἀπὸ Σήλως τοῦ Θρακῶν βασιλέως, ὅστις αὐτὴν ἔκτισεν. Μακεδονία ἡ πρὶν Ἀμαθία λεγομένη ἀπὸ ἀρχαίου τινὸς ἡγεμόνος. ἦν δὲ καὶ πόλις Ἀμαθία λεγομένη πρὸς τῇ θαλάσῃ τῷ ἔθνεϊ ἐπώνυμος. B Νικόπολις κατὰ τὸ ἐπώνυμος τῆς νίκης, ἦν Ἀθουστός Σιβασιδὸς κατὰ Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας εἰργάσαστο, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν ἀρχὴν τοῖς Ῥωμαίοις ὑπέκλεινεν. Ἴερὸν Εὐξείνου, ὃ παρὰ τῶν

11 Περσειδῶνος P et αἰδοῦς
δρακός P

12 μὲν Νεβρία P

Μεμνε-

filio, cuius pater Staphylus, Dionysii carissima proles. Hellespontus ab Hella Phrixis sorore, in illud proiecta mare. Cibyrrha vero a Cibyrrho fratre. Thasus Chryse olim vocata. Samosathracia, quae in Thracia est peninsula, olim Therusia dicta, quod bestiis plena esset et quod Nymphis sacra: postea vero cum fluxus collisione a continenti divisa insula facta esset et Samiis colonis possessa, mutato nomine Samothracia ab illis appellata est. Laodicea nominata est ab uxore Antiochi Seleuci, qui eius nomine Laodiceam condidit. Tenedus vero a Teno Cycni filio Neptuni nepote, ac delubro quod in ea est, Minervae sacrum. Mesembria, quae prius Memnebria, a Memno Thraece eius conditae, et Bria, quod apud Thraeces nonnullos civitatem vocant: lenius autem afferendi gratia Mesembria modo nuncupatur. Haemus a quodam ibi ab Hercule interempto, cuius cruore locus tinctus sit: est vero Thraeciae promontorium. Media a Meda Aetiae filia nomen adeptae est. Silyria a Silyo Thracum rege, qui eo coloniam duxit. Macedonia, quae pridem Amathia, ad mare sita, commune habet cum gente nomen. Nicopolis ab Augusti victoria de Antonio et Cleopatra, ac quae Romanis fascibus Aegyptiorum sceptrum inclinavit. Hierum Euxini (quasi dies

τῆς Ἀργούσ πλωτήρων διερχομένων ἕκαστε ἀνίδρυνται. Φάρος δὲ ἀφιδρυμάτιον ᾧ πυρρός ἐπιτίθεται εἰς ὄδηγιαν ἀπρόσκοπον τοῖς ἐν νυκτὶ παροδίταις. Ῥῶς δέ, οἱ καὶ Ἀρομίται, φερώνυμοι ἀπὸ Ῥῶς τινὸς σφοδροῦ διαδραμόντες ἀπηχήματα τῶν χρησαμέων ἔξ ὕποθῆκης ἢ Θεακλυτίας τινὸς καὶ ὑπερσχόντων αὐτοῦς, ἐπικέκληνται. Ἀρομίται δὲ ἀπὸ τοῦ ὀξέως τρέχειν αὐτοῖς προσεγένετο. ἔκ γένους δὲ τῶν Φράγγων καθίστανται. ὁ δὲ Τρικέφαλος βουνὸς κατὰ τὸ Ὀψίκιον ἀπὸ τοῦ τριχῆ κεφαλοῦσθαι τῷ σχήματι εἴρηται, ὡσπερ καὶ Ῥαδῆνός ἀπὸ Ῥάδης κόμης τοῦ τῶν ἀνατολικῶν θέρ-
10 ματος.

14. Ἀποτέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Εὐστάθιον θρυγγάριον τῶν πλωτῶν μετὰ παρόντος τοῦ στόλου καὶ τῶν στρατιωτῶν κατ' αὐτοῦ· οἳ καὶ μὴ δυναθέντες ἀντιπαρατέξασθαι ἄπιστράφησαν κενοί. ἔλθόντων δὲ τῶν Ἀγαρηῶν ἐν Ἀβύδῳ, ἠρώτησαν τοὺς 15 ἀπάγοντας αὐτοὺς ὅτι πάλιν ταύτην τὴν ὁδὸν θέλομεν ὑποστρέψαι, ἢ ἔχομεν ἄλλην δι' ἧς ἀπέλωμεν εἰς τὰ οικεῖα. τῶν δὲ εἰπόντων ὅτι διὰ ταύτην βουλόμεθα ἀποστραφῆναι, φοβηθέντες τὸ στενὸν τῆς ὁδοῦ, οἷα τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ, ἐκθὺς ὑποστρέψουσι, καὶ P 466 τὴν Θεσσαλονικὴν καταλαβόντες πορθοῦσιν αὐτήν, καὶ πολλὴν 20 σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν ποιοῦσι. βουλομένων δὲ πλοίων καὶ τὴν πόλιν καταστρέψαι, Συμεὼν ὁ πρωτοασηκῆτις εὐρεθείς, λαβὼν πρὸς Ῥοδόφυλλου τοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τοὺς Φράγγους μετὰ

2 ἀφίδρυμά τι? cf. p. 490 b

templum) ab Argonautis illac iter habentibus fundatum est. Pharus eiusmodi substructa moles cui facula imponitur, ut inter offusas noctis tenebras inoffensi viatores dirigantur. Russi, qui et congruo rei nomine Dromitae nuncupantur, a Ros quodam viro forti, cum sive monitu ac consilio sive divino quodam afflata ac oraculo, pro potestate illis utentium eisque superiorum, iniurias noxamque evasissent, dicti sunt. Dromitae vero ut appellarentur, cursus celeritas causam dedit: genus autem ex Francis ducunt. Tricephalus collis, qui Opsicii est, a figura, qua triplici tumule assurgit, nomen accepit. Rhadeneus a Rhada oppido Anaticorum thematis.

14. Missus itaque ab imperatore in eius oecursum Eustathius navium copiarum drungarius cum classe et militia armata, quanta in promptu fuit; cumque iungendi asiem facultas negata esset, re infecta reversi sunt. Agaroni Abydum impulsus ex ductoribus sciscitantur num hac rursus via reversuri essent, vel alia tenenda, qua ad patriam redirent. auditoque hac revertendum esse, viae angustias veriti (quae dei iudicia sunt!) confestim versa puppi revertuntur. capta direptaque Thessalonica; multa quoque civium strage data plures etiam captivos abducunt. cumque animus esset ut et ipsam urbem everterent, occurrit Symeon eorum primus qui sunt a secretis. is acceptis a Rhodophyllio

κανισκίου χρυσοῦ λίτρας ρ'. ὅς καὶ δέδωκεν τὸ τε χρυσοῖον καὶ τὸ κανισκίον τοῖς Σαρακηνοῖς· καὶ ἔλασαν τὴν πόλιν καὶ τὰ τέληη.

15. Τῷ ιθ' ἔτει αὐτοῦ τοῦ Σαμωνᾶ φρονή πρὸς Συρίαν χρῆσαμένον, ἐπεὶ κατεδίωκον αὐτὸν ὑπισθεν, ἤλθε δὲ καὶ εἰς τὸν 5
B Ἄλλον, συναντῶ αὐτῷ Νικηφόρος δρουγγάριος ὁ Καμυτζής, μὴ ἰὼν αὐτὸν διαπερᾶσαι. προσφενύγει οὖν τῷ τιμῷ σταυρῷ τοῦ Σηριχᾶ, προφασισάμενος εὐχῆς χάριν ἐκείσε ἐληλυθέναι. ἀνα-
 λαβόμενος οὖν τοῦτον ὁ τοῦ Λουκᾶς Κωνσταντίνος ὑπέστρεψεν ἐν τῇ 10
 οἰκίᾳ Βάρδα τοῦ Καίσαρος. ἐπεὶ δὲ ἤθελεν ὁ βασιλεὺς ἀποσυν-
 ομισθῆναι τῷ Σαμωνᾶν, παρήγγειλεν τῷ Λουκᾷ μὴ εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς συγκλήτου ὅτι ἐπὶ Συρίαν ἔφωγεν ὁ Σαμωνᾶς, ἀλλ' ὅτι δι' εὐχὴν ἀπῆλθεν ἐν τῷ Σηριχᾶ. ἠρώτησεν οὖν ὁ βασιλεὺς τὸν
C Κωνσταντῖνον ἐνώπιον τῆς συγκλήτου οὕτως, ὡς ἔχει, τὸν θεὸν 15
 καὶ τὴν κεφαλὴν μου, ἔφωγεν ὁ Σαμωνᾶς ἢ οὐχί; ὁ δὲ, ὡς εἰ-
 πόντιος τῷ βασιλεῖ ὅτι ἔφωγεν, μετ' ὀργῆς τοῦτον ἀπεπέμψατο.
 ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Βάρδα μηνᾶς δ'.

16. Ἐφάνη δὲ τότε καὶ κομήτης ἀστὴρ, τὰς ἀκτῖνας πλέ-
 πων κατ' ἀνατολὰς, καὶ φαινόμενος ἐν ἡμέραις καὶ νυξὶ τεσσα-20
 ράκοντα.

17. Τῷ κ' τοῦτου ἔτει ἀποσυνώψισε Σαμωνᾶς ἐν τῇ γέννῃ
 τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ ἀπὸ Ζωῆς τέταρτον

15 οὕτως ἔχεις p. 568 d

auri centum libris, quas in cistella ad Francos deferabat, fisque cum ipsa cistella Agarenis datis, urbem ac moenia ab illorum furore exitioque redemit.

15. Imperii Leonis anno decimo nono, Samona in Syriam fugiente, missi sunt qui a tergo insequerentur: eumque assecutus, dum Halym transire parat, Nicephorus drungarius, sic dictus Camytzes, iter inhi- bet. profugit ergo ad venerabilem crucem Serichanam, simulans eo ac voti causa venisse. assumptum vero Constantinus Ducis filius secum in urbem reduxit; imperator redactum in Bardae Caesaris domo iubet ca- stodiri; volensque indulgentius cum eo agi, mandat Duci ne coram se- natu dicat Samonam in Syriam fugisse, sed voti causa in Sericha ve- nisse. interrogante itaque imperatore Constantinum in praesentia sena- tus, in haec verba "sic deum meamque salutem ames: fugebat Samonas in Syriam, necne?" respondit ille "fugebat." quo responso iratus imperator ac infrendens eum reppulit. Samonas vero in Bardae aedi- bus menses quattuor egit.

16. Tunc vero etiam cometa apparuit, proiciens versus Orientem radios, lucensque per dies quadraginta ac totidem noctes.

17. Imperii Leonis anno vigesimo in gratiam receptus est Same- nas, inque aulam admissus in natali Constantini Leonis filii ex Zoe,

αὐτοῦ γαμετῆς πύσης, καὶ ἐβαπτίσθη τὰ ἕγχι Θεοφάνεια ὑπὸ Νικολάου πατριάρχου, καὶ γέγονε καὶ πατρικίος.

18. Τῆς κ' ἔτι αὐτοῦ εὐλογηθῆ Ἀλέων καὶ Ζωὴ μετὰ τὴν ἑορτὴν παρὰ Θωμᾶ πρεσβυτέρου τοῦ καὶ καθαιρεθέντος, καὶ ἀντηγόρευσε τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Ζωὴν Ἀδούσταν. ὅθεν ὁ πατριάρχης ἐκάλυσε τὸν βασιλεῦα εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσερχοσθαι διὰ καὶ ἤρχετο ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους μέχρι τοῦ μιτατωμαίου, μηδ' ἄλλως εἰς τὰ κατὰ συνήθειαν διερχόμενος.

19. Τῷ κβ' τούτου ἔτι προβάλλεται τὸν Σαμωνᾶν ὁ βασιλεὺς παρακοιμώμενον διὰ τὸ εἶναι συνεργὸν αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν παρανομίαν καὶ κακίαν, καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἄρχονται μελε- P 467 τᾶν. προσκαλοῦνται γὰρ Νικόλιον τὸν πατριάρχην, καὶ πολλὰ λιαροῦσι δεχθῆναι τὴν τετραγαμίαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπεισε, διὰ τοῦ Βουκολέοντος εἰς μικρὸν πλοιῶριον ἐμβεβῆσαντες εἰς τὴν 15 Ἰερειάν περῶσιν, ἀφ' ἧς πῆξῃ μέχρι Γαλακρηῶν μόλις ἀπῆει, χιόνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται δὲ ἀντ' αὐτοῦ Εὐθύμιος σῦγκελλος εἰς πατριαρχίαν, ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς, ἐγκρατῆς τε καὶ εὐλαβῆς πάνν' ὃν φασὶ καταδέξασθαι τὴν τετραγαμίαν ἐξ ἀποκαλύψεως Θεοῦ, ὡς τοῦ βασιλέως βουλομένου αἰρεσὶν ποιῆσαι καὶ 20 νόμον ἰνδέναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα τρεῖς γυναικας ἢ τέσσαρας, πολ- B λῶν τοῦτο λογικωτάτων ἀνδρῶν συνεργούντων αὐτῷ.

20. Τῷ Ἰουνίῳ μηνὶ γέγονεν ἄνεμος λίην Τριτωπαῖος σφο-

illius quarta uxore; qui et baptizatus a Nicolae patriarcha in sancto Theophaniorum die, quando et patricius Samonas creatus est.

18. Imperii Leonis anno vigesimo primo benedictionem nuptiali ritu consecuti sunt Leo et Zoe, post festae lucis peracta solennia, Thema presbytero administro, qui et gradu motus est: uxorem quoque Zoem Leo Augustam proclamavit. hinc ecclesiae ingressu Leoni interdictum a patriarcha; unde et ingrediebatur a dextro latere mitatoricii, nec via consueta alio modo transibat.

19. Imperii Leonis anno vigesimo secundo imperator Samonam acubitorem praeficit, quo videlicet adiutore ac socio ad omne scelus ac nequitiam steretur; amboque adversus ecclesiam moliri incipiunt. accersentes enim Nicolaum patriarcham etiam atque etiam rogant ut quartarum nuptiarum lex recipiatur. quod vero is in eam se sententiam adduci minime passus esset, per Bucoleonem lintri impositum in Hieriam traiecerunt; indeque pedes ad Galacrenas, solo copiosa nive constrato, aegre pervenit. eius vero loco ordinatur patriarcha Euthymius syncellus, vir religiosa modestia continensque ac valde pius, quem ex divina revelatione aiunt quartas illas nuptias suscepisse; quippe cum imperator haeresim inducere vellet ac legem edere, licere viro tres quattuorve uxores habere, cum multi viri eruditissimi in hoc illi suffragarentur.

20. Mense Iunio ortus ventus Africanus Tritonaeus validissimus,

δρός, ὡς οὐσοῦσαι οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, καὶ πάντας φερόγειν ἐν ὑπαίθροις καὶ λέγειν κοσμικὴν συντέλειαν εἶναι. ἀλλὰ τῇ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπείᾳ δι' ὄμβρων ἐπαύθη.

21. Τῷ κγ' ἔτει στόλος Σαρακηνῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξηλθεν. προεβόλετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἱμέριον τὸν λογοθέτην κεφαλὴν 5
C πάντων τῶν πλωτῶν. γράφει δὲ καὶ Ἀνδρονίκῳ τῷ Δουκὶ συνελθεῖν τῷ Ἱμερίῳ. ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἀδιάλλακτος ὢν τῷ Ἀνδρονίκῳ καὶ παντὶ τρόπῳ κακῶσαι αὐτὸν σπονδάζων, πείθει τινα γράψαι ἀπ' αὐτοῦ κρύφα "μὴ εἰσελθῆς εἰς τὰ καράβια καὶ κρατηθῆς παρὰ Ἱμερίου." πολλὰ δὲ τὸν Ἀνδρόνικον ἀναγκάσαντος εἰσελθεῖν σὺν 10 αὐτῷ τῶν Ἀγαρηῶν ἐπακειμένων οὐκ ἐπέσθη. Ἱμέριος δὲ μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν μεγάλην νίκην ἐργάσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος καὶ ἀπογνοὺς σὺν τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ ἀνθρώποις ἀποστασίαν 15 D ἐποίησε, καὶ ἀπελθὼν ἐκράτησεν τὴν Κάβυλαν πόλιν, ὡς εἰπεῖν Σαμωνᾶν πρὸς τὸν βασιλέα "οὐκ ἔλεγον, ὡ δέσποτα, ἀντίρτην εἶναι τὸν Δούκα;"

22. Τῷ κδ' ἔτει ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Γρηγορᾶν τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν τὸν Ἰβηρικῆν, συμπαρόντερον ὄντα Ἀνδρονίκου, εἰς τὸ καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, 20 ἀκούσας τε διτι καὶ ὁ πατριάρχης τῆς ἐκκλησίας ἐξείωσθη, προσέφυγε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμω συγγενέσι καὶ φίλοις. ἐλυπήθη δὲ Λέων

5 Ἱμέριον p. 229 b

16 Σαμωνὰ P

adeo ut aedes sacras profanasque concuteret, cunctisque ad subdivalia loca fugerent, ac mundi consummationem esse dicerent. dei tamen clementia ac bonitate imbrum vi sedatus est.

21. Anno vigesimo tertio Saracenorum classis Romanam ditionem invasit. imperator vere Himerium logothetam navalium omnium copiarum ducem ac caput praefecit; scribitque Andronico duci ut se adiungat Himerio. porro Samonas implacabili in Andronicum odio, omni modo labem ei inferre studens, auctor est cuidam ut occulte ad eum scribat "cave sis naves ingrediaris et ab Himerio capiaris." multis itaque rogans urgensque Andronicum, ingruentibus Agarenis, ut secum ingrederetur, id vero impetrare non potuit. solus ergo Himerius in S. Thomae soleani die cum Agarenis congressus magnam victoriam reportavit. quare cognita, Andronicus in desperationem adductus cum affinibus ac comitatu in defectionem adactus est; abiensque Cabalam oppidum occupavit, adeo ut Samonas imperatori obiectaret "nonne dicebam, demine, Ducem rebellem fore?"

22. Anno vigesimo quarto misit imperator Gregoram scholarum domesticum, quem Iberitzem vocant, Andronici ex uxore affinem, ad eum expugnandum. quod cum didicisset Andronicus, ac Nicolaum patriarcham ecclesia eiectum audivisset, ad Agarenos una cum cognatis et familia amicisque confugit. ea res Leonem moleste habuit. ac vero

εἰς τοῦτο, καὶ δὴ Σαρακηγὸν ἀπὸ τοῦ πραιτωρίου φιλοφρονησά-
 μενος ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἀνδρόνικον μετὰ χρυσοβούλλιον διὰ κι- P 468
 ναβάρους, βαλὼν αὐτὸ ἔνδοθεν φατλίου τράκτου βραχέως. ἔξελ-
 θέντος δὲ τοῦ Σαρακηνοῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, προσκα-
 ῖλεται αὐτὸν ὁ Σαμωνᾶς, καὶ φησιν "οἶδας τί κρατεῖς;" τοῦτο
 εἰπὼν διὰ τὸν κηρὸν "τὴν ἀπώλειαν τῆς Συρίας." καὶ δαδς
 αὐτῷ χρήματα παρήγγειλεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Οὐζῆρ βαλεῖν αὐτό.
 ὁ δὲ τοῦτο πεπρόηκεν. κρατεῖται οὖν καὶ δεσμεῖται Ἀνδρόνικος
 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καὶ μαθὼν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ διὰ δόλου
 τοῦ Σαμωνᾶ, ἀναγκασθεὶς ἐμαγάρισεν. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος καὶ
 οἱ λοιποὶ εἰδότες ὡς ἀδύνατόν ἐστι τὸν Ἀνδρόνικον ἐξελεῖν, μετ' B
 οὐ πολλὰ τῇ βουλῇ αὐτοῦ μόνοι φυγῇ χρησάμενοι, ἕπερ θαύματος
 ἄξιον, ἐκ μέσης Συρίας εἰς Ῥωμικίαν ἐξηλθοῦν, κατὰ χώρων πο-
 λεμούμενοι.

15 23. Τότε ἀπὸ Ταρσοῦ ἐλθὼν ἐν τῇ πόλει περὶ τοῦ διαλ-
 λαγῆται ὁ τε Ἀβαλβάκης ὁ γέρον καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατήρ· οὗς
 καὶ δεξιόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπέδειξεν τὸν τῆς ἐκκλησίας κόσμον,
 ἕπερ ἀνάξιόν ἐστιν Χριστιανικῆς καταστάσεως, τοῦ θεάσασθαι
 παρὰ τῶν ἁθῶν τὰ ἱερά σκεύη τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ τοῦ Σαμωνᾶ πα- C
 20 τῆρ ἤθελε συννεῖναι τῷ νιῷ αὐτοῦ καὶ μὴ εἶναι εἰς Συρίαν. ὁ δὲ
 Σαμωνᾶς παρήνευσεν αὐτῷ, λέγων "κράτει τὴν πίστιν σου. κἀγὼ
 εἰ θνηθῶ, ἐλεύσομαι μᾶλλον πρὸς σε."

24. Τῷ κ' ἔτει αὐτοῦ, τῇ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς, στέ-

Saracenorum unum e praetorio blande habens muneribusque concilians,
 ad Andronicum cum bulla aurea rubrisque literis more regio, exiguo ce-
 reo baculo inclusa, misit. egressum Saracenum e conspectu imperatoris
 accersit Samonas, atque "scis quid teneas?" (propter cereum nimirum
 quem manu gestabat) "Syriae nempe exitium?" datisque pecuniae Uzeri
 in manus tradi iussit. comprehensus itaque Andronicus cum suis in vin-
 cula conicitur. sciensque hanc illi Samonas dolo fraudem factam esse,
 necessitate adactus, eiurata Christiana fide, Mahumeti se sacris polluit.
 Constantinus autem aliique probe intelligentes fieri non posse ut Andro-
 nicus evaderet, brevi post illius consilio soli fugae praesidio usi (res
 sane admiratione digna!) ex media Syria, per infestos subinde hostium
 cuneos iisque fatigati, in Romanas ditionis loca evasere.

23. Ad ea tempora venit in urbem a Tarso commutationis causa
 senex Abalbacus et Samonae pater. acceptis imperator omni humani-
 tate ecclesiae ornatum omnem ostendit, haud certe Christiano ritu, per
 quem a fide extraneis sacra dei vasa videre haud convenit. Samonae
 patri animus fuit morandi cum filio nec in Syriam revertendi. enimvero
 dehortatus est Samonas, atque "tene fidem tuam: ego potius, si per
 facultatem licuerit, ad te pergam."

24. Imperii Leonis anno vigesimo quinto, die sancto pentecostes,

ρει Λέων ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πορφυρο-
 γέννητον διὰ Εὐθυμίου πατριάρχου. δέδωκεν δὲ Σαμωνᾶς Κων-
 σταντῖνον ἄνθρωπον αὐτοῦ, τὸν δουλεύσαντα πρότερον Βασιλεῖ
 μαγιστρῷ καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλείου, τοῦ δουλεύειν Ζωῆ Ἀγούστη.
 δς καὶ ἠγαπήθη πολλὰ παρὰ τε τοῦ Λέοντος τοῦ βασιλέως καὶ
 D τῆς Ἀγούστης. ὤθεν καὶ πολλὰ ἐφθόνηι Σαμωνᾶς αὐτὸν, καὶ
 ἐλοιδορεῖ ὡς συνύνηι τῇ Ἀγούστη. ὅπερ ὁ βασιλεὺς ὑπονόησας
 ἀληθὲς εἶναι, ἀπέκειρεν αὐτὸν διὰ Σαμωνᾶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου
 Ταρασίου. μετ' ὀλίγον δὲ ὤρτισεν τὸν Σαμωνᾶν ἀναλαβέσθαι αὐ-
 τὸν ἐν τῇ μονῇ τὰ Σπιῆρα, βουλόμενος πάλιν ἀναλαβέσθαι αὐτόν.
 ἀπελθὼν οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς πρόκευσον ἐν τῷ Δαματρίῳ, καὶ ἐν
 τῇ μονῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἄριστήσας, εἶδε τὸν Κωνσταντῖνον. καὶ
 παρενθὺ ὤρτισεν τὸν Σαμωνᾶν, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν κοσμηκῶ, καὶ
 P 469 ἐκέρασε τῷ βασιλεῖ εἰς τὸ κλητόριον, καὶ ὑπέστρεψε μετὰ ταῦτα
 ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ πάλιν φθονεῖται Κωνσταντῖνος ἐπὶ τοῦ Σα-
 μωνᾶ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τοῦ βασιλέως, καὶ βουλεύεται
 μετὰ τοῦ Τζιρίθωνος καὶ ἄλλων τινῶν, καὶ ποιοῦσι χάριτην πολυ-
 λοιδορον κατὰ τοῦ βασιλέως, γράψαντος καὶ συντάξαντος αὐτὸν
 τοῦ Ῥοδίου, νοταρίου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ. ἐλθόντος δὲ τοῦ βα-
 σιλέως ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἔρρηκεν αὐτὸν ἐν τῷ μετατορῆ.
 εἰρῶν οὖν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναγνοὺς ἐν μεγάλῃ φλίψει ἦν,
 ζητῶν τὸν τοῦτο ποιήσαντα. γέγονε δὲ τότε ἔκλειψις σελήνης,
 B καὶ διωρίσατο ὁ βασιλεὺς τοῖς τότε ἀστρονόμοις εἰπεῖν ἀποτέλεσμα.

coronat Leo imperator Constantinum filium suum in Porphyra natam per
 Euthymium patriarcham. dedit vero Samonas Constantinum hominem
 suum, qui prius Basillo magistro ac caniciei praefecto in ministerio fue-
 rat, in Zoes Augustae obsequium. hic longe carissimus Leoni impera-
 tori ac Augustae factus est. quamobrem ingenti in eum invidia inces-
 sus Samonas rei eum cum Augusta secretioris accusat. veramque accu-
 sationem suspicatus Leo, gratiam Samonae facturus, Constantinum in
 S. Tarasii comam ponere iubet: brevi autem post Samonae praecipit
 ut in monasterio suo, quod Spira vocant, eum recipiat, volens ipsam
 in officium reducere. egressus itaque imperator, habituque processit ad
 Damatryum, atque in Samonae monasterio pransus, Constantinum vidit;
 statimque Samonae praecipiens saeculares eum vestes induit; miscuitque
 imperatori inter epulas, ac postea in palatium reversus est. rursumque
 inardescit Samonae invidia, qua Constantinum imperator prosequetur
 benevolentia. consilioque eum Tzirithone ac quibusdam aliis inito, longe
 famosam plenamque conviciis adversus imperatorem chartam exarant,
 conscribente ac componente Rhodio Samonae notario; quam imperatore
 ad maiorem ecclesiam veniente in Metatoricio proiecit. offenso impe-
 rator lectoque libello, etiam atque etiam animi anxius deinceps eum
 auctorem inquirebat. contigit vero tunc lunam deficere; statimque im-
 perator astronomos, qui tum in urbe erant, quid tandem soliquam illud

- εἰσερχόμενος δὲ ὁ Πανταλέων μητροπολίτης πρὸς τὸν βασιλέα,
 ἠρώτησεν αὐτὸν Σαμωνᾶς “εἰς τίνα ἐστὶν ἡ κάκωσις;” ὁ δὲ ἔφη
 “εἰς σέ· καὶ ἔαν διέλθῃς Ἰουνίου εἴ, ἔκτοτε οὐδὲν πείσῃ κακόν.”
 τῷ δὲ βασιλεῖ εἶπεν εἰς τὸν δεύτερον ἔχειν τὴν κάκωσιν τῆς σελή-
 5ης. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέλαβε τοῦτο εἰς Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ
 ἀδελφόν. μετὰ τοῦτο δὲ ἰδίως ὁ Τζιρίθων τῷ βασιλεῖ εἶπεν ὅτι
 ὁ Σαμωνᾶς ἐποίησε τὸ πιττάκιον. καὶ εὐθὺς καταβιβάζει τὸν Σα-
 μωνᾶν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ποιεῖ μοναχόν, εἶτα ἀπάγει εἰς τὴν C
 10 γουσιον εἰς τὴν τοῦ Μαρτινακίου μονήν. καταβιβάζει οὖν τὸν
 Σαμωνᾶν, ποιῶν Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον· καὶ κτίζει ἀπὸ
 μονὴν ἐν Νοσιαῖς, καὶ ἀπελθὼν μετὰ Ἐϋθυμίου πατριάρχου ἐγ-
 καινίζει αὐτήν. ἄξιον δὲ ἄλλα εἰπεῖν, πόσῳ τρόπῳ ἡ μονὴ τῶν
 Νοσιῶν ἔκτισται.
- 15 25. Οὗτος ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε πατέρα γέροντα εὐλαβῆ
 καὶ φοβούμενον τὸν Θεόν, ὃς καὶ ἐν ἀπὸ τῷ τόπῳ τῶν Νοσιῶν
 προασπίτην ἐκέκτητο πρὸς τῇ θαλάσῃ πᾶν μικρόν, ἐν ᾧ καὶ
 ἕδωρ ἐπὶ δεξαμενῇ ἐβαλὼν τοῖς ὀδίταις ἐποίησε παραψυχὴν. ἐν
 τούτῳ τῷ ὕδατι συνέβη στρατιώτην διέρχουσαν, καὶ ἀναψύξαντα D
 20 ἐβαλεῖν ἕπερ ἐκ δικαίου πόρου εἶχεν νομισμάτων, καὶ ἀριθμῆσαι
 αὐτά· καὶ ἦσαν εἰς λίτρας τρεῖς ἀραθμούμενα. εἶτα ἀναστάς,
 οἶα συμβαίνει, τῷ Ἰππῷ ἐπιβὰς ᾤχετο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, τὸ χρυ-

protanderet, dicere. ingresso autem Pantaleone metropolita ad impera-
 torem, quaerebat ex eo Samonas in quem malefica vis intenderet. cui
 ille “in te nimirum. ac siquidem tentia decima Iunii mensis transierit,
 nihil deinceps gravius patieris.” Leoni autem imperatori dixit lunae
 maleficium eum respicere qui secundus in re publica existat; quod im-
 perator de fratre suo Alexandro accepit. postea Tziritho Leoni seorsum
 dixit Samonam libelli auctorem esse. statimque gradu deiectum in ipsius
 aedes ablegat ac facit monachum. exinde ad Euthymii patriarchae mo-
 nasterium abducit; ac rursus convicia iactantem ad Martinacii monaste-
 rium trahunt. Samona ergo ab officio amoto Constantinus accubitor
 praeficitur; cui Leo in Nosiis monasterium extruit; profectusque cum
 Euthymio patriarcha illius encaenia peragit. haud vero alienum pauca
 dicere, ut explicemus qua demum ratione Nosiarum monasterium conditum sit.

25. Habuit Constantianus patrem senem virum religiosum ac timen-
 tem deum. huic in eodem ipso Nosiarum loco exiguum ad mare subur-
 banum erat ac tenue plane praediosum; in quo et aqua sese in concham
 effundens viatores laticae recreabat. contigit vero militem ad eam aquam
 transire, sitique sedata, quos iusto labore nummos quaesierat, effundere
 ac secum computare: erant autem ad auri tres librae. tunc surgens, ut
 fere fit, conscensoque equo abiit coepto itinere, pecunia illic loci re-

σιον κατὰ τὸν τόπον ἀφείς. ὡς οὖν ἔθρος εἶχεν ὁ γέρον, ἐξῆλθεν
 πρὸς τὴν δεξαμενὴν, καὶ εὐρών τὸ χρυσίον ἐλυπήθη τῆς τοῦ ἀπο-
 λέσαντος ἀθυμίας· ὁμῶς ἐν ἑαυτῷ φυλάττων, οὐ δέλειπεν ἀπὸ
 νυκτὸς εἰς νύκτα εὐχόμενος τῷ θεῷ τοῦτον λαθεῖν καὶ ἀπολαβεῖν
 P 470 τὸ ἴδιον. ὁ μέντοι στρατιώτης τὰς πύλας περάσας καὶ ἐπιση-
 σθεῖς, ὁμῶς τι ποιῆσαι μὴ δυνάμενος, τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἀπῆμι λυ-
 πούμενος. καὶ μετὰ τρίτην ἐνιαυτὸν ἔρχεται πρὸς τὸν τόπον τῶν
 Νοσιῶν, καὶ τοῦ ἵππου ἀποβάς αὐτὸν μὲν ἐπότισεν, ἀλλὰ καὶ
 αὐτὸς πιὼν βλάστησεν σύννοους, καὶ στενάχας εἶπεν ὅτι ἐν τούτῳ τῷ
 τόπῳ ἀπώλεσά μου τὴν ζωὴν. τοῦτο ἀκούσας ὁ τίμιος γέρον ἐπη-
 ρώτησεν αὐτῷ "τί ἄρα τὸ συμβάν, κύριέ μου;" ὁ δὲ εἶπεν ὅτι
 ἐνταῦθα ἀπώλεσα νομίσματα. καὶ παρενθὺ καὶ τὸν τόπον ὑπε-
 δείκνυεν, καὶ τὰ σημεῖα τοῦ βλαστήσει καὶ τὸ πόσον ἔλεγεν. καὶ
 B ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ εὐθὺς ἐξέλκει τοῦτο τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ
 φησὶ "γνωρίζεις τοῦτο;" ὁ δὲ ἀφασίμ ἐπὶ πολλὰ κατασχεθεῖς ὁμῶς 18
 "καὶ" εἶπεν· "ὅπερ ἀπώλεσα, αὐτὸ ἐστίν." καὶ φησὶν "ἀπό-
 λαβε αὐτὸ, πληροφροῦμένους ὡς οὐκ ἦνοιξα αὐτὰ, οὐδὲ εἶδον
 τί ἐστίν ἔσωθεν." τοῦτο λαβὼν ὁ ἄνθρωπος, παρακαλῶν λαβεῖν
 εἰς αὐτοῦ ὅσα καὶ βούλεται. ὁ δὲ οὐκ ἠθέλησεν τὸ σύνολον. ὅθεν
 ὁ στρατιώτης ἀπέρχεται τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, χαίρων καὶ εὐχαριστιῶν
 τῷ θεῷ. τῆς οὖν νυκτὸς ἐκείνης ὁρᾷ καὶ ὄναρ τὸν Χριστὸν ἐ-
 θόρῳ καὶ εἰπόντα αὐτῷ "ἄνθ' ὧν οὕτως ἐποίησας εἰς τὸν στρα-

14 τοῦτον P · 18 παρακαλεῖ margo P

licta. senex itaque, uti moris erat, sese ad concham confert, aureque
 invento eius qui amiserat maerore ipse afficitur. verum apud se ser-
 vans, non cessabat quot noctibus a deo efflagitans ut qui iacturam fe-
 cerat, sua tandem recepturus rediret. ceterum miles ubi iam Pylas
 transmiserat, cum illi in mentem pecuniarum venisset, nec quid praesto
 opus illi succurreret, iter tristis agebat. tertio autem post anno ad Ne-
 siarum locum venit, equoque exscendens, illo potato ipse quoque bibit,
 seditque cogitabundus, ac alto ducto suspirio "hic nempe loci" aiebat
 "vitae omnem comematam amisi." inaudijt venerabilis senex, ac quid
 hoc esset quod acciderat interrogavit. cui ille "hic quos habebam sum-
 mes omneque peculium amisi;" statimque etiam locum ostendit, num-
 plique signacula ac auri quantitatem edixit. mox homo dei suam
 sinu extrahit, aitque "num hoc cognoscis?" ille vero, diu gaudio sup-
 pressa voce, vix tandem "sane" inquit "istud est id quod amisi." at-
 que "tibi accipe, certus me non aperuisse, nec quid intus repositum
 vidisse." accepto sacculo rogabat ille senem ut inde sumeret quantum
 vellet. at ille-renuitt quicquam attingere. quamobrem miles laetas rem
 suam abit, ac deo gratias agens. ergo nocte illa senex in somnis Chri-
 stum ad se venientem cernit, atque dicentem, "quod in eam te modum

τιώτην, ἴδωθ' αἴριον ἀκούσεις γενόμενον παρακοιμώμενον τὸν νιδν σου, καὶ τὸ προόστειόν σου τῷτο εἰς μονήν μεγάλην γενησόμενον C πρὸς δοξολογίαν ἐμήν. καὶ σὺ δὲ αὐτὸς τὸν ὑπὲρ' τούτων μισθὸν κομιεῖς." πρῶτως δὲ γενομένης τὸ μήνυμα ἦλθεν, καὶ μετ' ὀλίγας 5 ἡμέρας τῇ θελήσει τοῦ βασιλέως καὶ τῇ ἐξόδῳ, ὡς εἴρηται, τὸ μοναστήριον ὠκοδομήθη καὶ ἐνεθρονίσθη.

26. Τῷ αὐτῷ ἔτει, ἐπὶ ὅκτω μῆνας τοῦ ναυμαχικῆ πό-
 λμου τῶν Σαρακηνῶν γενομένου μετὰ Ἱμερίου τοῦ λογοθέτου,
 στρατηγοῦ ὄντος ἐν Σάμῳ Ῥωμαίου τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαν-
 10 τος, ἠτιθήθη Ἱμέριος καὶ μόλις διεσώθη, πάντων ἐκεῖ σχεδὸν κιν- D
 δυννευσάντων. μετὰ τοῦτο Λέων ὁ βασιλεὺς νοσεῖ κοιλιακῆ νοσή-
 ματι. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός εἰς τὰ κηρουλαρία τῆς μεγάλης
 ἐκκλησίας, καὶ ἐκάησαν τὰ χαρτοθήσια πάντα καὶ ἡ σακέλλη.
 τῇ δὲ α' τοῦ Μαΐου μηνὸς τελευτῆ Λέων ὁ βασιλεὺς, προχειρι-
 15 σάμενος Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν βασιλέα· ὃν ἰδὼν, ὡς
 φασίν, εἰσερχόμενον πρὸς αὐτὸν ἔφη "ἴδε καὶ ὁ κακὸς καιρὸς
 μετὰ γ' μηνῶν," πολλὰ δεηθεὶς αὐτοῦ φυλάττειν τὸν νιδν αὐτοῦ
 Κωνσταντῖνον.

Κόσμου ἔτος ςυζ', τῆς θείας σαρκώσεως ρζ', Ῥωμαίων βασι- P 471
 20 πρὸς Ἀλέξανδρος σὸν Κωνσταντῖνῳ πορφυραγεννήτῳ νιδῷ Λέοντος,
 ἐνιαυτὸν α' ἡμέρας κθ'. ὁ οὖν Ἀλέξανδρος ἀποστείλας εὐθὺς B
 ἤγαγε Νικόλαον ἐκ Γαλακρηνῶν καὶ ἐνεθρόνισεν αὐτόν, καταγα-

erga militem habueris, ecce" ait, "mane filium tuum accubitoris honore sublimatum tuumque hoc suburbanum in vastum monasterium in mei gloriam convertendum auditurus es. quin tu ipse horum nomine mercedem recipies." postridie vero eius rei nuntius allatus est; nec plures dies effluerant, cum propensa Leonis voluntate atque expensis, uti dictum est, exstructo monasterio, solenni dedicatione divinis laudibus locus frequentatus est.

26. Eodem anno, producto ad octo menses Saracenos inter ac Himerium logothetam navali bello, Romano, qui postea rerum potitus est, Sami praetere, victus Himerius est, cunctisque fere in vitae periculum adductis vix ipse incolumis evasit. exinde Leo coellaco morbo laborare coepit. contigit vero incendium in magnae ecclesiae Cerulariis, quo combusta chartarum armaria omnia et sacellum. Maii autem die undecima moritur Leo imperator; Alexandro fratre designato imperatore; quo viso ad se veniente dixisse fertur "en et tempus malum post tredecim menses," multum rogans ut filium suum Constantinum servaret.

Mundi annus 6407, divinae incarnationis 907, imperator Alexander cum Constantino Porphyrogenneta Leonis filio, annum 1 dies 29. mox itaque mittens Alexander Nicolaum ex Galacrenis talit' ac in sede collo-

γῶν Εὐθύμου, ὃν καὶ εἰς τοῦ Ἀγαθοῦ ἑξορίας μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς Μαγναύραν ἤνεγκεν, καὶ σελέντιον καὶ σύνοδον ἐκεῖ ποιήσας, τὴν καθάρσειν αὐτοῦ ποιούσιν, ἀτίμως τλλοῦτες τοῦ ἱεροπρεποῦς καὶ ἀξιαγιάστου ἐκίλθου ἀνδρὸς τὴν γενειάδα, καὶ ἄλλας τινὰς ὕβρεις καὶ ποινὰς αὐτῷ ἐπιφέροντες, ὡς ἡσυχῶς καὶ πρᾶως ὁ ἱερός ποιμὴν οὗτος ὑπέμεινε. καὶ πάλιν ἐπέμφθη εἰς τοῦ Ἀγαθοῦ, ἔνθα καὶ τελευτήσας κατατίθεται ἐν τῇ αὐτοῦ μορῇ ἐν πέλει, εἰς τὰ Ψαμαθίου. τῷ δὲ κληρικῷ τῷ τίλαντι τὰς τρίχας τοῦ πατριάρχου συνέβη εὐθὺς ἐν τῷ ἑξορῆσθαι τὸν ὕγιον, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, πυρρῆκαστον γενέσθαι τὴν οὐκίαν αὐτοῦ ἐξ ἀοράτου κρούς. ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτοῦ παντελεῖ ἐπιληψία ἐκρατήθη, μὴ δυναμένη χεῖρα ἢ στόμα ἢ ἄλλο τὸ οἰονοῦν μέρος κινεῖν ἢ φωνῆν ἀφ᾿ εἶναι. ἥ τις καὶ κληήρης οὖσα καὶ προσαεῖς διήρκεισεν μέχρι Νικηφόρου βασιλέως τοῦ νικητοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος μὲν δ βασιλικὴν ἔργον δυνάμενος ποιῆσαι, τοῖς κνηγεσίαις καὶ τοῖς κληρικοῖς ἔργοις αἰεὶ ἐσχόλαζε. τὸν δὲ τοῦ Ἀέοντος παῖδα πολλὰς εὐνοχῆσαι βουληθεὶς διασκεδάσθη παρὰ τῶν ἐπὶ τοῦ Ἀέοντος εὐεργετηθέντων, ποτὲ μὲν ὡς νήπιον ποτὲ δὲ ὡς ἀσθενοῦντα ἐπιβαλλόντων. ἐπὶ τούτῳ ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐκ δύσεως ἐπὶ ἡμέρας μ', ὃν ἔλεγον ξιφίαν εἶναι καὶ αἵματοχοσίαν σημαίνειν ἐν τῇ πέλει ἐργάσεσθαι. οὗτος ὁ Ἀλέξανδρος πλάνους καὶ γόησιν ἐπι-

12 τι?

cavit, deturbato ex Euthymio, quem ad Agathi exulare iussum non post multos dies ad Magnauram duxit, quo loco habito conventu atque synodo, exque illa eo exactorato, turpiter venerandi sacrique viri ac prorsus colendi vulsa barba, aliaque opprobria et iniuriarum ac cruciamenta illata, quae ipse sacer pastor silentio sustinebat ac mansuetus ad Agathi aedes missus atque ibi vita functus, in monasterio suo in urbe ad Psamathii aedes conditus est. clerice qui patriarchae puerum vulserat, simul ac sanctus iussus est exulare, ea ipsa hora, invisibili igne domus omnis combusta est. eius filia sic tota epileptico morbo oppressa est, ut nec manum neque os nec ullam partem corporis movere posset aut vocem mittere; quae et lecto affixa ac stipem emendicans ad Nicephoram usque Phocam imperatorem duravit. porro Alexander imperator, nihil pro imperatoris munere exque purpurae dignitate molli valens autve exsequi, se totum venationibus ac pravis actibus dedit, omniaque eis tempus impendebat. Constantinum Leonis filium cum sepius castrare statuisset, illius ab eis dissipatum consilium est quos sibi Leo beneficiis ac muneribus devinxerat, cum modo tenellam aetatem modo aegram valetudinem eius causarentur. eius tempore apparuit cometes ab Occidente per dies quadraginta: xiphiam vocant quibusdam (quasi ab ensis seu gladii figura), ac futuram in urbe portendens humani cruoris fusionem. hic Alexander seductoribus ac praesumptivis

τὸν ἐκδούς, τοῦ συνάγρου τῷ στοιχείῳ, καθὼς αὐτὸν λακίνοι ἐδί-
 5 δαξαν, τοῦ ἐν τῷ ἵππικῷ τὴν ζωὴν αὐτοῦ προσανακίῳσαι ἔρασαν, P 472
 τὸν χοιρώδη βίον λακίνοι καὶ ἀνόητον ὑπεμφαίνοντες. τοῦτοις
 πεισθεῖς αἰδοῖον καὶ ὀδόντας τῷ χολῳ περιέμετο ὡς λιπορένοιας
 5 αὐτῷ· καὶ τῇ τοῦτων πλάνῃ πεποιθὼς ἵππικὸν ἐστόλισεν καὶ τῷ
 ζῳδῳ φωταυγίαν ἐποίησεν. ἔθεν καὶ ἤρθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ Χριστοῦ
 χεὶρ ὡς τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώλοις προσάψαντος.

2. Τοῦ μέντοι Ἰμερίου ἐκ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν ἡγίτης ὑπο-
 στρέψαντος, περιώρισεν αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἐν τῇ μονῇ τοῦ παλα-
 10 τίου τῇ λεγομένῃ Καλυπᾶ, ἀπειλήσας, ὡς ἐχθρὸν αὐτοῦ ὄντα ἐπὶ
 τῷ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος. ὁ δὲ ἐκ θλίψεως πολλῆς ἀρρωστή- B
 σας ἐτελεύτησε.

3. Ἀηλοῖ Συμεὼν ὁ ἄρχων τῆς Βουλγαρίας τὰ περὶ εἰρή-
 νης τῷ Ἀλέξανδρῳ καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ τιμᾶσθαι
 15 καὶ δάπερ καὶ ἐπὶ Λέοντος τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ ἀνοία καὶ ἀφρο-
 σότην συγκρατούμενος ἀτιμῶς τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς
 τὸν Συμεὼν καταπλήσων. διὸ καὶ κατὰ Χριστιανῶν ὁ Συμεὼν
 κινεῖται.

4. Ἀλέξανδρος ἀριστήσας ἐν τοῖς ἐπὶ κίνα καύμασι καὶ
 20 οἰνωθεῖς κατῆλθε σφαιρῶσι· καὶ φομφαλὰ θεηλάτῳ πληγείς, C
 αἵματος πολλοῦ ἐκ τῶν ῥινῶν καὶ τῶν αἰδοίων αὐτῷ φερομένου,
 μετὰ δύο ἡμέρας ἐτελεύτησε, καταλιπὼν Νικόλαον πατριάρχη,
 Στέφανον μάγιστρον καὶ Ἰωάννην ῥαίκτορα τὸν Ἑλλαδᾶ ἐπιτρό-

sese dementandum praebeas, ab eis persuasus salutem suam ac vitam
 ad Apri statuam in Circo positam referri existimavit, cum illi eo com-
 pmento eius porcariam vitam atque dementem insinuerent. illis ut mo-
 rem gereret, verenda dentesque porco apposuit, quibus scilicet ille de-
 ficeretur. eoque tandem seductorum prorexit consilio, ut sacris vesti-
 bus atque aniacis Circenses honestaret cereosque accensos statuæ adhi-
 beret. unde et sublata ab eo Christi manus, velut qui honorem deo
 debitum idolis adhibuisset.

2. Himerium accepta ab Agarvais clade reversum in palatii mona-
 sterium detrusit, quod Calypam vocant, minacijs verbis exagitans, ut
 qui Leone fratre imperatore illi adversatus fuisset. isque adeo ex in-
 genti aerumna animique angustia morbo correptus fatis concessit.

3. Missis Symeon Bulgariae princeps nuntiis Alexandro de pace
 significat, et ut se benigne haberet atque coleret, haud secus ac Leone
 imperatore sese res habuisset. at ille dementia ac stultitia tentus lega-
 tor turpiter remisit, Symeonem minis territans; quae illi movendi bel-
 lum adversus Christianos causa fuit.

4. Alexander cum sub canis ardoribus pransus vinoque madidus
 pila lusurus descendisset, dei ira invector gladio percussus, sanguine
 copia e naribus atque veretro erumpente, post duos dies extinctus est,
 Nicolao patriarcha, Stephano magistro ac Joanne rectore Hellade pro-

πους, τὴν δὲ βασιλείαν Κωνσταντίνῳ τῷ υἱῷ Λέοντος. τελευ-
τήσας δὲ τίθεται μετὰ Βασιλείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

D **Κ**όσμου ἔτος 571, τῆς θείας σαρκώσεως 271, Ῥωμαίων βασι-
λεὺς Κωνσταντίνος ὁ πορφυρογέννητος ἔτη μί. τελευτήσας
γὰρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Λέοντος ἑπταετῆς ὡς καταλαμβάνεται ἐπὶ
Ἀλεξάνδρου θείου αὐτοῦ ὑπὸ ἐπιτρόπου τέκων. ἐβασίλευσεν οὖν
ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτρόπων σὺν τῇ μητρὶ ἔτη 5, καὶ ἅμα Ῥωμαῖον
πενθερῶ αὐτοῦ ἐν ὑποταγῇ ὡς ἔτη κς', μονοκρατορεῖ δὲ ἔτη ιε',
ὡς εἶναι πάντα τὸν χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη μί. λαβό-
μενος οὖν τῆς τοῦ παλατίου ἔξουσίας ὁ πατριάρχης Νικόλαος, **εἰ** 10
P 473 καὶ αὐτὸς ἐπίτροπος ὡς σὺν τοῖς μαγίστροις Στεφάνῳ καὶ Ἰωάννῃ
τῷ Ἑλλάδῃ, τὴν τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ τὴν φρονίδα
πᾶσαν εἶχε τῶν τῆς βασιλείας ἀνηκόντων πραγμάτων ὁσημέρα.

2. Ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὐσης, δηλοῦται Κων-
σταντίνῳ Λαυκὸν δομεστικῶν τυγχάνοντι τῶν σχολῶν παρὰ τῶν 15
τῶν ἐν τῇ πόλει μεγιστάνων, φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρῆον καὶ
πουνεχῆ καὶ καλῶς δυνάμενον τὴν βασιλείαν κυβερνᾶν, εἰσελθῶν
καὶ ταύτης ἐγκρατῆς γενέσθαι ἀπονητὶ. ὁ δὲ ἄτε καὶ πρότερον
B αὐτῆς ἐφύμενος, ὡς εἶχε τὰς αἰμα τῶν ἐκκρίτων τοῦ ἑπ' αὐ-
τὸν στρατεύματος καταλαμβάνων τὴν βασιλεύουσαν, ἱκανῶν ἔ- 20

9 Georgius vs'

13 τῇ βασιλείῃ?

18 ἐγκρατῆ?

curatoribus relictis, imperioque Constantino Leonis filio permissio. mar-
taus autem cum Basilio patre sepelitur.

Mundi annus 6408, divīnae incarnationis 908, Romanorum imperator
Constantinus in Purpura natus aetas 48. mortuo enim Leone patre
annum septimum natus ab Alexandro patre sub tutoribus reliquitur.
imperavit ergo illis tutoribus cum matre annos 7, et cum Romano
acerō, illi subiectus, annos 26. solus denique rerum potitur annos 15.
adeoque eius imperii tempus omne annorum 48 est. natus itaque ante
potestatem Nicolaus patriarcha, quippe qui et ipse unus protoprius
erat cum magistro Stephano et Ioanne Hellada, rei publicae praeside-
bat, rerumque ad imperium attinentium in se curam omnem quae
recipiebat.

2. In hunc itaque modum imperii rebus constitutis, Constantino
Duci scholarum domestico per quosdam in civitate praesens nuntius,
qui eo nomine illi studebant quod vir fortis et prudens esset se per
regendo praeclare imperio, ut urbem accedat, nullo negotio ad opera
rerum summam in se translaturus. is itaque, ut cupiditatem per
cupiditas animam incessisset, quanta licuit festinatione, cum
subiectarum legionum viris strepens nec parva illorum manu Byzantium

των, καὶ νυκτὸς διὰ παρατυλίδος εἰσελθὼν τῷ πρωτοβεστιαρίῳ
 Μιχαήλ, οὐσῆς πλησίων ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ
 αὐτοῦ Γρηγοροῦ ἄπνους μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεσεν. Νι-
 κήτας δὲ ἀψηκρῆτις, ἡ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος-γεγονώς, τὴν
 5 Κωνσταντίνου ἄφιξιν τῆ πατρικίῳ Κωνσταντίνῳ καὶ μοναχῶ τῷ
 Ἑλαδικῷ κατεμήνυσεν. καὶ ἀμφωστῆ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν Δου-
 καν Κωνσταντίνον παρεγένοντο· καὶ ἅμα πρῶτ', οὐπω τῆς ἡμέρας C
 καταλαβοῦσης ἄλλ' ἔτι σκοτίας οὐσῆς, μετὰ λαμπάδων καὶ λαοῦ
 πολλοῦ καὶ ὄπλων τὴν τοῦ ἵπποδρόμου πύλην καταλαβόντες, Κων-
 10 σταντίνον εὐφρήμον βασιλέα ἐν τῆ ἱππικῷ. ἔνθα δὴ ὁ τούτου
 ἱππικόμος λοχχευθεὶς παρὰ τῶν ἔσωθεν τῶν τοῦ ἵπποδρόμου πυ-
 λῶν ἀηρέθη. μὴ δεχθεὶς οὖν ἐκεῖσε ὁ Κωνσταντίνος ἀλλ' ἀπο-
 σοβηθεὶς, ὥσπερ ἐκβαχθεὶς ὑπὸ πινος δαίμονος· καὶ μὴ ἐφρονη-
 κότα ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι, ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ
 15 ἀνεχώρησε στυγρὸς τε καὶ κατηφής, κακὸν οἰωνὸν τὴν τοῦ ἵππο-
 κόμου κρίνας σφαγὴν. ἐκεῖθεν ἦκε μέχρι Χαλκῆς· καὶ διὰ τῆς D
 Σιδηρᾶς πόρτης τῆς Χαλκῆς εἰσεληλυθὼς μέχρι τῶν σκοπταρίων
 παρεγένετο. ὁ οὖν μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ἑλαδῆς ἐκλογὴν τῶν
 τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἄλλων ποιούμενος, μεθ' ὄπλων τούτους
 20 ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ Δουκός. ἐλθόντων οὖν μέχρι τῆς Χαλκῆς,
 πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἔπεσον, καὶ τοσοῦτοι ὡς τὸν τό-
 πον ἐγλυμματοῦσθαι τῷ αἵματι. ἀηρέθη δὲ καὶ Γρηγορὸς ὁ υἱὸς

17 Georgius ἐξουβίτων

19 Georgius ἐλατῶν

contendit; ingressusque noctu per obscuram ac minorem Michaelis pro-
 tovestiarii haud procul ab arce portam, in Gregorae soceri sui domo
 cum sociis ac coniuratis noctem insomnem egit. Nicetas autem a secre-
 tis, is qui postea proto-notarius fuit, advenisse Constantinum Const-
 antino patricio et monacho Helladico nuntiavit. amboque eadem nocte ad
 Constantinum Ducem venerunt; unaque collata opera mane, cum non-
 dum dies advenisset sed adhuc tenebrae essent, cum facibus multoque
 satellitio ac armis ad Circi portam venientes Constantium imperatorem
 faustis vocibus acclamabant; ubi sane eius equiso lancea confixus, ab
 illis sublatus est qui Circi portas interiores tenebant, haud itaque illic
 receptus Constantinus, sed repulsus atque submotus, velut furis agi-
 tante daemone, nec satis mentis compos, imperitandi caeca libidine se
 a Circo tristis maestusque subduxit, malum sibi omen equisonem nece
 sublata ducens. inde ad Chalcedonem (id est Acream) venit; perque Fer-
 ream eiusdem Chalcedonem (sen Aereae) ingressus ad Scutariorum usque
 (excubitorum scilicet) atrium penetravit. ex adverso autem magister
 Ioannes Helladas, foederatorum atque aliorumque ordinum delecto agmine,
 armis instructos adversum Ducem misit. cumque venissent ad Chalcedonem,
 congressisque utrinque partibus, ex eis multi ceciderunt; tantaque cae-
 sorum multitudo fuit ut locus cruoribus stagnaret. sublatus vero etiam

τοῦ Δουκὸς καὶ Μιχαὴλ ἑξάδελφος αὐτοῦ καὶ Κουρτίκης ἐκείνος ὁ ἐξ Ἀρμενίων. ταῦτα ὁ Δοῦξ Κωνσταντῖνος μαθὼν, ταραχῆς P 474 ὅτι πλείστης γενομένης, τὸν ἵππον ἐξήλασεν· ὁ δὲ ταῖς ἐκείσε ὑπεστρωμέναις ἐνολισθήσας πλαστὴν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάσῃν κατέβαλεν, καὶ τις αὐτοῦ ἔλαβε τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμεν· ἦτις τῷ βασιλεῖς προσενήνεκτο καταφανῆς ἀπασι τῆς ἀπάτης εἰς ἀποτροπὴν.

3. Τὸ δὲ τοιοῦτον αὐτοῦ ἔγκλημα κατὰ τινα καὶ ἄλλον τρόπον ἐθεθήλατο. Νικόλαος γάρ τις τὰ ἐν Χαλδίᾳ τῶν δημοσίων εἰσπράξεων πεπιστευμένος εἰς Συρίαν ἀφίκετο, τῆς καθ' ἡμᾶς ἐδαρείας ἕξαμνος γεγονώς, καὶ ἀστρολογίας ἢ ἀστρονομίας τινὸς μᾶλλον μεταπεποιήτο. οὗτος ἐν μελατεμβαρεῖ γράμματος B ὑφάσματι ἀπεστάλκει τοῦτο πρὸς τὸν λογοθέτην Θωμᾶν· οὗ δὴ φροθίντος παρὰ Μανουὴλ τῷ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐξημνῶς ἐν ὕδατι τὰ ἐν αὐτῷ πεφανέρωται γράμματα, οὕτω διαγορευόντα "μὴ φοβήθητι ἀπὸ τοῦ πυρροῦ πετεινοῦ τοῦ Δουκὸς· νεωτερωθήσεται ἰς γὰρ ἀφρόνως, καὶ ἐθὺς ὀλοθρευθήσεται."

4. Τούτων οὕτω τελεσθέντων, Γρηγορᾶς τούτος πενθροῦς μετὰ Λέοντος, ἐν Χειροσφάκην ἀνόμαζον, τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ σοφίᾳ ἐκκλησίᾳ προσέφυγον, οὗς καὶ βία ἐκείδων ἀποσπᾶσυντες ἀπέκειραν ἐν τῇ τῶν Σταυδίου. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἐλ-2 C λαδικὸν βουνεύροις τύψαντες μετὰ φάσον καὶ ἕνον ἐφριάμβεωσαν καὶ ἐν τῇ τῶν Δαυμάτιων καταβίχη ἔγκλειστον πεποιήνασι. καὶ

Gregoras Ducis filius et Michael eius consobrinus, necnon Curtices ille Armeniorum genere ortus. haec ubi cognovit Constantianus, quam maximo excitato tumultu equum in turbam calcibus impulit. is vero strati soli lubrico lapsus sessorem in terram defecit; quem ubi quis solo detectum offendit (reliqui enim omnes dissipati erant), eius caput gladio abstulit, ablatumque in omnium oculis, dispellendi causa erroris sedandique tumultus ac coitionis, imperatori detulit.

3. Istiusmodi Constantini aggressio per alium quoque modum innotuit. Nicolaus enim quidam, publicorum vectigalium in Chaldia redemptor, eivrata Christiana pietate ac fide cum in Syriam sese recepisset, astrologiae, sed magis astronomiae cuidam operam impendebat. hic itaque in nigri coloris linteo scribens ad Thomam logothetam misit. quo misso in aquam a Manuele Agarenorum interprete, scriptae in eo literae apparuerunt, in haec verba concepta sententia, "ne timueris a Duce ruffa volucre: stulte enim rebus novis studebit, ac statim peribit."

4. His ita gestis, Gregoras Constantini socer cum Leoge Chorocephacte ad sanctae dei sapientiae confugerunt; quos inde non sine vi extractos in Studii monasterio monachorum ritu defonderunt; Constantinum vero Helladicum nervis bubulis caesum rasoque indatum atque asino impositum per mediam urbem ignominiae causa traducentes, in Dalmatiae

ἄλλους μὲν τυφλώσαντες ἐξώρισαν, καὶ ἑτέρους ἀπεκεφάλισαν· τοὺς δὲ τοῦ φοσσάτου, ἀνδρείους καὶ καλοὺς ὄντας καὶ πολλοὺς, ἀπὸ τοῦ Δαμαλίου μέχρι τοῦ Λευκατίου πάντας ἀνεσκολόπισαν. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους οἱ λεγόμενοι ἐπίτροποι ἀπώλεσαν ἅν, εἰ μὴ τινες τῶν δικαστῶν τούτους τῆς ἀδίκου ὁρμῆς ἀνεχαίτισαν, εἰπόντες ὅτι παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως πῶς ἄνευ τῆς αὐτοῦ κελεύσεως τολμᾷτε τοιαῦτα διαπράττεσθαι; τὴν οὖν γυναικὰ τοῦ Δουκὸς ἀποκείμεναι καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εὐνουχίσαντες ἐν Παφλαγονίᾳ αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν ἀπέστειλαν.

10 5. Τῷ δὲ Αὐγούστῳ μηνὶ Συμεὼν ὁ Βούλγαρος σὺν ὄχλῳ βαρεῖ κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ χώραν περιέβαλεν ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν, ἐλπίσι μετέωρος ὢν· ἀπειρότητι δὲ τῇ ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τῶν ὄπλων καὶ τῶν περιβόλων ἀσφαλείᾳ τῶν ἐλπίδων ἀποσφαιεῖς ἐν τῷ Ἑβδόμῳ ὑπέστρεψεν, εἰρηνικὰς
15 σπονδὰς αἰτησάμενος. τῶν δὲ ἐπιτρόπων τὴν εἰρήνην ἀσμενέστατα ἀποδιξάμενων, δῶροις τε ἀμέτροις καὶ μεγίστοις φιλοφρονηθέντες Συμεὼν καὶ οἱ τούτου υἱοὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν. P 475

6. Τοῦ οὖν βασιλέως Κωνσταντίνου παιδὸς ὄντος καὶ τὴν ἰδίαν μητέρα ἐπιζητοῦντος (ἦδη γὰρ ταύτην κατήγαγε τοῦ παλατιοῦ Ἀλέξανδρος) ἀναβιβάζουσι πάλιν αὐτήν. καὶ περικρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβάζει εἰς παλάτιον Κωνσταντῖνον τὸν παρακοιμώμενον καὶ Κωνσταντῖνον καὶ Αναστάσιον τοὺς Γογγυλίους· καὶ τῇ βουλῇ Ἰωάννου τοῦ Ἑλλαδῦ καταβιβάζει τοὺς οἰ-

carcere inclusi disciplina damnarunt. atque alios quidem oculis orbatos exsilio relegarunt, alios obtruncarunt. militares vero viros fortes ac probos, ingentique adeo numero a Damali (id est vitula) ad Leucatum usque, omnes palis affixerunt. aliosque plurimos sic nuncupati procuratores ac tutores perdituri erant, nisi iudicum quidam ab iniquo eos impetu istiusmodi verbis retardassent, "cum imperator puer sit, quomodo illius iniussu eiusmodi perpetrare audetis?" Ducis itaque uxorem detonsis crinibus filiumque exsectis virilibus in Paphlagoniam ad aedes proprias remisērunt.

5. Augusto mense Symeon Bulgarus cum numero fortique exercitu Byzantium petit, ductoque vallo a mari ad mare, fore ut urbis potiretur plurimum confidebat. innumera autem civium multitudinem armorumque vi ac munitionum praesidio spe delectus, pacis foedera rogans, ad Hebdomam reversus est. tutoribusque in rem pacis lubentissime annuentibus, Symeon liberique donis innumeris maximisque liberaliter accepti in regionem suam redierunt.

6. Constantinus igitur imperator cum puer esset matremque requireret (iam enim Alexander eam aula submoverat), ad eam rursus revocata est. eiusque illa ac imperii compos effecta, Constantinum accubitorem et Constantinum Anastasiumque Gongulios in anlam assumit; Ioannisque Helladae consilio Alexandri imperatoris homines illa eiicit,

κείους Ἀλέξανδρου τοῦ βασιλέως ἤρουν Ἰωάννην τὸν φαίετορα καὶ τὸν Γαβριηλόπουλον καὶ τοὺς λοιπούς. προχειρίζεται δὲ Ζωῆ, ἢ **B** Ἀγόυστα Θεοφύλακτον τὸν Δομηνίκου ἑταιριάρχη. Ἰωάννης δὲ μάλιστα ὁ Ἑλλάδας ροσῆσας τελευτᾷ. συμβουλῇ δὲ Θεοφύλακτου ἑταιριάρχου Ζωῆ καταβιβάζει μετ' ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ παλα-5 τίου Νικόλαον πατριάρχη, τῆς ἰδίας ἐκκλησίας περιποιεῖσθαι καὶ φροντίζειν εἰποῦσα. μετ' οὐ πολὸν δὲ Κωνσταντῖνος παρακοιμώμενος διαβάλλει πρὸς Ζωὴν τὸν ἑταιριάρχη ὡς τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. προφασιστικῶς οὖν πα- τρῖκιον αὐτὸν ποιήσαντες, ἐπεὶ κατήλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς ἔθος **C** 10 ἐστὶ λαβεῖν ἐσχάτην, οἴκοι τοῦτον μένειν παρεκλεούσατο. προεβά- λετο δὲ Ζωῆ ἑταιριάρχη Ἰωάννην τὸν Γαριδιᾶν καὶ δρουγγάριον τῆς βίγλης Δαμιανὸν ἐνοῦχον.

7. Τοῦ δὲ Βουλγάρου Συμεὼν τὴν Θράκην λήζομενον, ῥητήσατο Ἰωάννης ὁ Βογᾶς πατρίκιος γενέσθαι καὶ κατ' αὐτοῦ τοὺς 15 Πατρινάκους ἀγαγεῖν· δῶρά τε λαβῶν ἀπῆλθε, καὶ ὁμήρους ἤγαγεν ἐν τῇ πόλει, συνθεμένων τῶν Πατρινάκων περᾶσαι καὶ τὸν Συμεὼν καταπολεμήσαι.

8. Παρεγένετο δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσώτιος, ἀνὴρ ἐπὶ φάμῃ ὀνομαστότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἀρχοντος τῶν ἀρχόντων· ἐν **D** 20 φασὶ σιδηρᾶν ῥάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἐκατέρων κρατοῦντα ταῖς χερσὶ τῇ ὑπερβαλλούσῃ ἀληθῆ διακάμπειν καὶ πρὸς τὸ κυκλικὸν Ὀ σχῆμα μεταγαγεῖν, τῆς ἀντιτύπου τοῦ σιδήρου φύσειος τῇ βίᾳ

23 τοῦ om P

nempe Ioannem rectorem et Gabrielopolum ac reliquos. praeficit vero Zoe Augusta Theophylactum Domenici filium hetaeriarcham: magister autem Ioannes Helladas morbo correptus diem obit. Theophylacto porro hetaeriarcha auctore Zoe Nicolaum patriarcham cum stomacho anla deicit, dicens ecclesiae suae curam ageret. brevi autem post Constantianus accubitor hetaeriarcham maiestatis defert apud Zoem, quasi rerum summam in fratrem suum transferre molliatur. simulare igitur patriciam creatum, cum in ecclesiam precibus communiendus ex more descendisset, domi eum manere iussit. praefecitque Zoe hetaeriarcham Ioannem Garidam, excubiarum vero drungarium Damianum eunuchum.

7. Symeone autem Bulgaro Thraciam populante, rogavit Ioannes Bogas ut patricii auctus dignitate Patzinacas in illum auxilio cogeret. ad quos cum muneribus profectus duxit in urbem obsides, pollicitis nimirum Patzinacibus se traiecturos factaque impressione Symeonem debellaturos.

8. Venit porro in urbem et Asotius, vir robore spectatissimus, principis principum natus; quem virgam ferream hinc inde extremis partibus, manibus prehensam, ob earum invictum robur inflectere atque in circulaem figuram reducere aiebant, obsequente manuum vi ferri

τῶν χειρῶν ὑπεκούσης. ὃν παραγενόμενον μετὰ πολλῆς τιμῆς ἐπεδέξαντο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἐξέπεμψαν.

9. Τῷ δὲ Σεπτεμβρίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος γ', Παγκρατού-
 κας ὁ Ἀρμένιος τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεὼν προέδωκεν. μετ'
 5 οὐ πολὺ δὲ ἀπεστάλη Βασίλειος ὁ πατρικίως μετὰ δώρων πολλῶν,
 καὶ ἔλαβεν αὐτήν. ἦλθε δὲ καὶ Δαμιανὸς ὁ ἀμηνῶς μετὰ στόλου
 εἰς Στρόβηλον, καὶ ταύτην παρέλαβεν ἕν, εἰ μὴ νοσήσας ἐτε-
 λεύτησεν, καὶ ἀπεστράφησαν οἱ Σαρακηνοὶ διακενῆς. οἱ δὲ τῆς
 Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηναίων οἰκήτορες συνεχῶς ἐπηρεαζόμενοι
 10 παρὰ Χασέ υἱοῦ τοῦ Ίούβη, τὴν αὐτοῦ ἀστυλίαν καὶ ἀπληστίαν P 476
 μὴ ἐνεγκόντες, ἔνδον τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ λίθοις βαλόντες
 ἀνεΐλον.

10. Τὴν κατὰ Χριστιανῶν ἔπαρσιν τοῦ Συμεὼν βλέπουσα
 Ζωὴ βουλευέται μετὰ τῶν ἐν τέλει ἀλλάγιον καὶ εἰρήνην μετὰ τῶν
 15 Ἀγαρηνῶν διαπραΰσασθαι, διαπερᾶσαι δὲ πάντα τὸν τῆς ἀνατολῆς
 στρατὸν πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι τὸν Συμεὼν. ἀπεστάλη οὖν ἐν
 τῇ Συρία πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀλλάγιον Ἰωάννης πατρικίος ὁ Ῥαθηρὸς
 καὶ Μιχαὴλ ὁ Τοξαρῶς. τὰ θέματα δὲ πάντα φιλοτιμησαμένη
 πρὸς τὴν Θράκην διεπέρασεν, Λέοντος μαγίστρου τοῦ Φωκᾶ δο-
 20 μεστικῶν τυγχάνοντος, ᾧ ἀνδρία μᾶλλον ἢ ἐπιστατικῆ φρόνησις
 προσανέκειτο. οἱ οὖν στρατηγοὶ καὶ ἄρχοντες πάντες τὴν εἰς B
 ἀλλήλους ὁμόνοιαν ἐπισφίγγοντες ἐν τοῖς τιμίαις ξύλοις ὤμοσαν

duritie ac renitentia. hunc, cum venisset, magno cultu honoreque susceptum in patriam rursus remisere.

9. Mense vero Septembri, indictione tertia, Pancrutaces Armenius Adrianopolim Symeoni prodidit. haud diu post missus Basilius patricius cum multis muneribus eam ipsam recepit. venit quoque Damianus Ameras cum classe in Strobelum; ac nisi morbo correptum mors sustulisset, plane eius potitus esset. reversique sunt re infecta Saraceni. Atticae vero Athenarumque incolae cum iuges iniurias damnaque a Chase Iubae filio acciperent, nec viri luxuriam ac insatiabilem cupiditatem ferre amplius possent, Athenis in ecclesia lapidibus obrutum peremere.

10. Symeonis adversus Christianos altos animos ac superbiam cernens Zoe Augusta, habitoque cum optimatibus consilio, in eundam pacem foedusque percutiendum cum Saracenis statuit; omnesque per Asiam militares alas debellandi causa Symeonis evocandas inque Europam traficiendas. missus itaque in Syriam qui eam pacem indutiasque componeret, Ioannes patricius Rhadenus, nec non Michael Toxaras. cunctasque Zoe legiones liberaliter donatas in Thraciam traiecit, magistro Leone Phoca scholarum domestico, viro magis robore spectabili quam militari ducisque prudentia. cuncti itaque duces et tribuni, mutua inter se firmata concordia, eiusque se artius vinculis adstringentes, adhibitis venerabilibus lignis sacramentum fecerunt; quo peracto omni apparatu in

καὶ τοῦ ὄρκου γενομένου πανστρατεὶ ἐξώρμησαν. ἤρχον δὲ τοῦ μὲν τάγματος τῶν ἔξκουβίτων Ἰωάννης ὁ Γράφων, τοῦ δὲ ἰκανύτου ὁ τοῦ Μαρούλη υἱός· Ῥωμανὸς δὲ ὁ Ἀργυρὸς ἐστρατήγει καὶ Λέων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Βάρδης ὁ Φωκᾶς, οἷς συνῆν καὶ ὁ Μέλκις μετὰ τῶν Ἀρμενίων. συνῆν δὲ καὶ Κωνσταντῖνος πατρι-
 5 κιος ὁ Λιψ Λεόντιος σύμβουλος αὐτῶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνήκουσεν ὧν.
 C μὴν δὲ Αὐγούστου κ' ἐπιτεμήσεως ε' ὁ πόλεμος μεταξὺ Βουλγάρων
 τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελώφ ποταμῷ συγκεκρότηται· καὶ
 οἷα τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα, γίνεται σφαγὴ οἷα ξξ αἰῶνος οὐ γέγονεν·
 Λέων δὲ ὁ Δουξ ἐν Μεσημβρίᾳ διεσώθη φυγών. ἐσφάγη δὲ πρὸς 10
 τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ τοῦ πολέμου συμβολῇ Κωνσταντῖνος ὁ Λιψ καὶ
 Ἰωάννης ὁ Γράφων καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων ἰκανοί. ἀπεστύλη
 δὲ Ῥωμανὸς πατρικίος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωτῶν μετὰ παντὸς
 τοῦ στόλου ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ βοηθήσων Λέοντι τῷ Φωκῆ·
 D ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Βογᾶς καταγαγεῖν Πατζινάκος, ὡς εἴρηται, 15
 κελευσθέντος τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ διαπερᾶσαι. εἰς μέγας
 δὲ ἐλθόντων, ὄρωντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκοι στασιαζόντας ἐπεχώ-
 ρησαν εἰς τὰ ἴδια. τοῦ δὲ πολέμου ἤδη τέλος λαβόντος, καὶ ὑπο-
 στρέψαντος ἐν τῇ πόλει τοῦ τε Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βογαῖ, κατ' αὐ-
 τῶν ἐκίνησεν ἡ πόλις, καὶ εἰς τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον 20
 Ῥωμανὸν περιέστησαν ὥστε τὴν τῶν ὀφθαλμῶν στέρξαι καταδι-
 κασθῆναι, ὡς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ διαπερᾶσαι τοὺς
 Πατζινάκους μὴδὲ τοὺς φεύγοντας Ῥωμαίους ἐν τοῖς πλοίοις ὑπο-

6 al. Λέοντι Δομεστίῳ

10 al. ὁ Δομεστικός

hostem aciem eduxere. praeerant autem excubitorum turmae Ioannes Grapson, Hicanati Marulis filius. ductores exercitus erant Romanus Argyrus eiusque frater Leo et Bardas Phocas. aderat et Melias cum Armeniis. sed et Constantinus Afer cum Leone Duce, in omnibus quae attinebant consilio affuturus erat. mensis itaque Augusti die vigesima, indictione quinta, conserta pugna Bulgaros inter Romanosque, datoque impetu ad Acheloum fluvium (quae dei iudicia!) strages edita est, qualis a saeculo nulla fuit. Leo dux fuga in Mesembriam salutem expedit. in ipsa acie inter alios perempti Constantinus Afer et Ioannes Grapson alique multi proceres ac tribuni. Romanus porro patricius navaliumque drungarius cum omni classe ad Danubium missus fuerat, Leoni Phocas iturus suppetias: sed et Ioannes Bogas, qui Patzinacas, uti dictum a nobis est, adducturus esset; quorum traiciendorum Romano drungario munus incumberet. orto vero inter eos dissidio, videntes Patzinacas ipsos digladiantes ad sua discessere. iam autem bello absoluto, cum Romanus Bogasque in urbem reversi essent, in eos tumultuata civitas est; eoque discriminis Romanum drungarium adduxere ut amissionis oculorum damnatus sit, velut qui negligentia, ni potius maligno pravoque consilio, Patzinacas non traiecisset, nec fugientes Romanos in naves suscepisset.

δέξασθαι. καὶ τοῦτο ἂν ἐπεπόνθει, εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου P 477
πατρικίου τοῦ Γογγύλη καὶ Στεφάνου μαγίστρων πολλὰ δυναμένων
παρὰ τῇ Ἀδούστη τὰ τῆς καταδίκης ἀντιρῶν.

11. Τῶν δὲ Βουλγάρων μέχρι τῆς πόλεως ἐκστρατεύσαν-
5 των ἐξῆλθε Λέων ὁ δευτέρος τῶν σχολῶν καὶ Νικόλαος ὁ υἱὸς αὐτοῦ
καὶ Ἰωάννης ἐταιριάρχης εἰς Κατασύρτις ἕνα πλείστῳ λαῷ· καὶ
τῇ νυκτὶ ἀδοκῆτως ἐπιπλέοντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων πάντες
ἄρθῃ ἀπώλοντο.

12. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παιδα-
10 γωγός, ὄρων Κωνσταντίνον παρακοιμώμενον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον
γαμβρὸν τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον, ὑπέβηκε τῷ βασιλεῖ Κων- B
σταντίνῳ προσλαβέσθαι Ῥωμανὸν τὸν δροσγγάριον ὡς πατρικῶν
αὐτοῦ δοῦλον καὶ εὖνον τὰ πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἦ σὺν αὐτῷ καὶ
διωφυλάτῃ αὐτόν, καὶ σέμμαχον ἔχει καὶ βοηθὸν ἐν οἷς ἂν δέη.
15 πολλάκις γὰρ περὶ τούτου λαληθεῖς Ῥωμανὸς ἀπέπατο. αὐτο-
χάρως οὖν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντίνος γραμματεῖον πωήσους τῷ
Ῥωμανῷ ἐπέμφε κατὰ τοῦ παρακοιμώμενου. τῆς γῆμης οὖν ταύ-
της διαθεούσης, καὶ τοῦ παρακοιμώμενου καταναγκάζοντος Ῥω-
μμανὸν ἐποκινήσαι μετὰ τοῦ στόλου, αὐτὸς προειμώζετο ἀδυνά- C
20 τως ἔχειν τοῦ ἀποπλεῖν, μὴ τοῦ στόλου τὴν νεομισμένην ῥόγαν
λαβόντος. ὁ παρακοιμώμενος Κωνσταντίνος καταναγκάζων αὐτὸν
ἐν τῇ ἔξαρτῳσι ἔξεισιν. ὁ δὲ τοῦτον δουλικῶ τῷ σχήματι προ-
υπῆρτησεν, καὶ πλησίον αὐτοῦ γενόμενος ἀκῆρπασεν αὐτόν, καὶ

nec eam certe multam evasurus erat, nisi Constantinus patricii Gonguli
et magistri Stephani, quorum apud Augustam magaa auctoritas erat, in-
tercessio obstatisset.

11. Bulgaris ad urbem usque excurrentibus, exiit Leo scholarum
dux eiusque filius Nicolaus et Ioannes hetaeriarcha ad Catasyrtas cum
numero exercitu; Bulgarisque noctu ex improvise impressionem in eos
facientibus, omnes penitus interierunt.

12. Theodorus igitur Constantini imperatoris paedagogus, cum Con-
stantinum videret sacri cubiculi praefectum intimum (accubitorem vocant)
rerum summam in Leonem sororis maritum transferre molientem, auctor
est eidem Constantino imperatori ut Romanum drungarium, velut anti-
quum paterna necessitudine amicum inque res ipsius bene animatum,
assumat cum eo in aula moraturum et eustodem futurum, ac quicquid
ingruat, defensorem opemque allaturum. crebro namque eius rei gratia
interpellatus Romanus assensum abnuerat. ipse itaque manu propria
Constantinus schedula exarata, Romanum adversus accubitorem actutum
sese accingere scripsit. qua pervagante fama, et accubitore Romanum
urgente ut cum classe proficiscerentur, cum is excusaret seque cum
classe proficisci posse negaret quae militari stipendio donata non esset,
Constantinus accubitor ad solvendum omnino adacturus ad navium sta-
tionem accedit. occurrit servili more ac obsequio sedulus Romanus;

" ἄρατε αὐτόν" ἐφώνησεν· καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τοῦτον εἰς τὴν τοῦ
 δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ τριήρη εἰσήγαγον καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ εἶχον.
 Κωνσταντῖνος δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἔξουσιαν ἀπὸ τῆς μητρὸς εἰς ἑαυ-
 τὸν ἐπισπώμενος, τῇ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τὸν Τουσβάκην
 D τὴν Ἀγούστιαν Ζωὴν ἀπὸ τοῦ παλατίου καταβιβάσαι. ἡ δὲ μετ' 5
 ὀλολυγῆς καὶ δακρῶν τῷ ἑαυτῆς προσπλακείσα νιῶ πρὸς συμπα-
 ρθειαν μητρικὴν καὶ οἶκτον ἐκίνησεν· καὶ "ἰάσατε" εἶπεν "εἶναι
 μετ' ἐμοῦ τὴν μητέρα." οἱ δὲ ἅμα τῷ λόγῳ ταύτην ἀφήκαν.
 προσβάλλεται δὲ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς συμβουλῆς τοῦ πατριάρχου
 Ἰωάννην τὸν Γαριδιᾶν δομέστικον τῶν σχολῶν· ἔδεδίει γὰρ μὴ εἰς 10
 ἀνταρσίαν χωρῆσῃ ὁ Φωκᾶς Λέων. ὁ δὲ οὐ κατένευσε τοῦτο γε-
 νέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ τὸν Ζουφνιέ-
 ξερρον καὶ Συμεῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ προεβάλοντο ἐταιριάρχας. εὐ-
 P 478 θὺς οὖν ἐξῆλθεν πρὸς Ῥωμανόν, καὶ ὄρκους δοὺς καὶ λαβῶν σύμ-
 φρων αὐτοῦ καὶ σύμπλους ἐγένετο. (13) τῇ οὖν κ' τοῦ Μαρ- 15
 τίου μηνὸς ἀποστέλλει Ῥωμανὸς εἰς τὸ παλάτιον ἀπολογοσόμενος,
 ὅτι τὴν τοῦ Φωκᾶ ἐπέθισιν φοβούμενος, μὴ τι νεωτερισθεῖη εἰς
 τὸν βασιλεῖα, τοῦτο πεποίηκα πρὸς τὸ τὴν φυλακὴν ποιῆσθαι τοῦ
 βασιλέως. μηνύεται οὖν μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἐλθεῖν μέχρι
 τοῦ Βουκολέοντος, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ εὐαγγελισμοῦ (πέμπτη δὲ ἦν) 20
 ἦλθεν ἔνοπλος ἅμα τῷ στόλῳ παντὶ ἐν τῷ Βουκολέοντι· καὶ παρ-
 B εὐθὺς Στέφανος μὲν πατριάρχης ἐξῆλθεν τοῦ παλατίου, Νικήτας δὲ
 ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ ἀνελθὼν ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγαγεν ἐκεί-

tumque iam prope esset, vi corripiens "tollite eum" altum clamat; mox-
 que qui aderant classarii, in praetorium Romani triremem inductum
 tuta custodia servabant. imperator autem rerum summa a matre in sese
 revocata, postridie Ioannem Tubacem misit, qui Zoem Augustam aula
 deliceret. illa autem eiulata lactuque filium complexa eius animam ad
 maternam miserationem commovit; aitque "sinite matrem necum versa-
 ri." vixque sermonem expleverat, cum illam dimiserunt. porro impera-
 tor patriarchae consilio Ioannem Garidam scholarum domesticum praefecit:
 timebat enim ne Leo Phocas ad rebellionem procederet. renuit ille
 munus inire, nisi Theodorum Zuphinezerum uxoris fratrem eiusque filium
 Symeonem pariter hetaeriarchas crearent. mox itaque egressus ad Ro-
 manum est; datoque ac accepto iureiurando concors animi illique con-
 sentiens effectus est. (13) mensis igitur Martii quarto supra vigesimum
 mittit Romanus in palatium, qui eius nomine satisfactionem offerrent,
 nempe se hoc fecisse ut imperatori caveret, dum Phocas insidias veretur,
 et ne quid ille novarum rerum in eum moliat. mandatur itaque
 illi ut cum omni classe ad Bucoleonem usque veniat. festo itaque an-
 nuntiationis die, qui in feriam tunc quintam inciderat, cum omni classe
 ad Bucoleonem armatus venit; moxque patricius Stephanus aula exes-
 sit. Nicetas vero Romani socer in palatium ascendens Nicolaum pa-

5 *Θεν τὸν πατριάρχη Νικόλαον. καὶ ὄρκω βεβαιωθέντες οἱ τοῦ
 παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν τὸν τίμιον καὶ
 ζωποιδὸν σταυρόν. καὶ προσκυνήσας, καὶ ὄρκω βεβαιώσας αὐ-
 τοῦς, ἀπῆλθεν μετ' αὐτῶν καὶ ὀλίγων τινῶν ἐν τῷ παλατίῳ. προσ-
 10 κυνήσας οὖν τὸν βασιλέα καὶ εἰσελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναυῷ τῷ
 ἐν τῷ Φάρω, καὶ πλοτεῖς αὐτῷ δούς, παρευθὲν προχειρίζεται
 μύγιστρος καὶ μέγας ἑταιρειάρχης. αὐτίκα οὖν γέγωνε κέλεις
 πρὸς Λέοντα τὸν Φωκᾶν, παρεγγνωμένη μηδουῶς στάσις τιὰ
 15 ἔγνωσαι, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀναπαύσασθαι. ὡς-
 20 αὐτως καὶ γραφὴν ἐκελεύσθη γράψαι Κωνσταντίνος παρακοιμώ-
 μενος, τὰ ὅμοια αὐτῷ παραγγέλλοντα, καὶ ἐν ὑποταγῇ εἶναι τοῦ
 βασιλέως Κωνσταντίνου· ἄπερ δεξάμενος παρὰ Ἀνδρέου πριμικη-
 ρίου τοῦ βασιλικῷ πρωτοβεστιαρίου, ἐν Καπυδοκίᾳ ἐν τῷ ἰδίῳ
 οἴκῳ ἡσύχασεν, ὡς ἐντεῦθεν πεπληρώσθαι τὸ κατὰ ποίησιν
 15 λόγιον,*

*δὴ τότε τὸν μὲν ἀηδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἔρημον
 κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἔλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι,
 τὸν δ' αἰετὸν ἐθέλοντα ἀνήγαγεν ὄνδε δόμοσδε.*

14. *Τῷ Ἀπριλίῳ μηνὶ δίδεται ἀρραβῶν γαμικοῦ συναλ- D
 20 λάγματος παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως Ἑλένη τῇ θυγατρὶ Ῥω-
 μιανοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ τῆς Γαλιλαίας στεφανοῦνται παρὰ Νικολάου
 πατριάρχου. βασιλεοπάτορα γὰρ Ῥωμανὸν προβαλλόμενος, ἀντ'
 αὐτοῦ δὲ ἑταιρειάρχην Χριστοφόρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ κατέστησεν.*

*triarcham inde eiecit. qui palatium tenebant, Romani inireurando fir-
 mati, venerandam ei ac vivificam misere crucem. cui ille devote culta
 adhibito, ac iureiurando firmatis qui missi erant, una cum illis ac paucis
 quibusdam in palatium ascendit. prone itaque venerantis specie salutato
 imperatore, ac cum eo in templum ingressus quod in Pharo est, data
 securitatis fide confestim magister ac magnus hetaeriarcha praeficitur.
 statim itaque data iussio ad Leonem Phocam, ne per seditionem aliquid
 molliatur, sed tantisper domi conquiescat. pari quoque tenore iussus
 scribere Constantinus accubitor, eademque praecipere ac Constantino
 imperatori subiectum manere. acceptis ille divalibus literis ab Andrea
 primicerio imperatorio protovestiario domi in Cappadocia privatus egit;
 inde impleto, quod ita habet, poetae celebratum eloquio, "tunc sane
 Iuscianium trahens in deserta insula avibus discerpendam vorandamque
 reliquit. aquilam vero sponte cedentem suam in domum reduxit."*

14. Mense Aprili nuptialis contractus arrhabo a Constantino impe-
 ratore Helene Romani filiae traditur; tertioque Galilaeae (hebdomadae
 scilicet paschae) nuptiales corollae a Nicolao patriarcha recipit. Ro-
 mano namque imperatoris patre creato, eius loco Christophorum ipsius
 filiam hetaeriarcham praefecit. haud longum tempus abcesserat, cum

μετ' οὐ πολὺ δὲ Ἄλιον ὁ Φωκάς ἀπατριθεὶς παρὰ τῶν ἀρχόντων
 πρὸς ἀνατροπὴν κινεῖται. καὶ ἀποστείλας ἀνελήβετο εἶναι σὺν
 αὐτῷ τὸν τε παρακοιμώμενον Κωνσταντῖνον καὶ Κωνσταντῖνον
 ἀσκητῆς τοῦ Μαλελλίας, πληροφοροῦν πάντας καὶ βεβαιῶν ὡς
 ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Κωνσταντῖνου τὴν τοιαύτην ποιεῖται συζήτησιν 5
 P 479 σιν. Ῥωμαῖος δὲ ὁ βασιλεπάλτωρ χρυσοβούλλον ποιήσας ἐνπύ-
 γραφον ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Κωνσταντῖνου τῆς τοιαύ-
 τῆς ἐπιβουλῆς ἀνατροπὴν περιέχον, ὄσοι τὸν Φωκᾶν καταλιμπά-
 νοντες τῷ βασιλεπάτορι δὲ προσφεύγοντες, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως
 εἰσι, δοὺς Ἄγγη τινὶ γυναικὶ ἀπαιδεῖ καὶ θρασεῖα, ἦν δὴ καὶ 10
 Βυσιᾶν προσηγόρευον, καὶ κληραῖῳ τινὶ Μιχαήλ, ἐν τῷ στρατο-
 πέδῳ ἐξέπεμψεν. οἱ δὲ ταῦτα διέσπειραν παντὶ τῷ στρατῷ. καὶ
 ὁ μὲν Μιχαήλ φωραθεὶς ἀηλεῶς ἐτύφθη τὴν τε ῥῖνα καὶ τὰ ὄστα
 ὑπετμήθη, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προσηκούσης
 B ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ σταλεῖσα γυνὴ Ἄννα. 15
 πρῶτος οὖν ὁ υἱὸς τοῦ Βαρυ-Μιχαήλ Κωνσταντῖνος, τοῦ τάγμα-
 τος ἀρχῶν τῶν ἱκανάτων, καταλεπὼν τὸν Φωκᾶν τῷ Ῥωμανοῦ
 προσέδραμεν, ἀρχὴ γεγωνὸς αὐτῷ καταλύσεως· σὺν αὐτῷ δὲ καὶ
 ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἀτζμωρος, τοῦρμαρχῶν ὄντων ἀμ-
 φοτέρων. Ἄλιον οὖν ὁ Φωκάς μετὰ λαοῦ πλείστον τὴν Χρυσό- 20
 πόλιν καταλαβὼν, ἥτις ἀπὸ τοῦ Ἀλέξανδρον περιτυχόντα τῇ πόλει
 τοῦ Βύζαντος κατὰ τινὰ τε ταύτης χώρον τὸν αὐτοῦ λαὸν στρατη-

4 τὸν? 11 βασιλικῆν reliqui. Combef.

Leo Phocas optimatum quorundam seductionibus inductus in rebellionem defecit. ascitisque qui secum essent Constantino accubitore et Constantino a secretis, Malelliae filio, sancte affirmat cunctisque suadere nititur in Constantini imperatoris gratiam istiusmodi se motum facere. Romanus autem imperatoris pater aurea bulla imperatoris subscriptione munita eiusque nomine edita, quicquid eorum hic Leonis insidiarum erat, dispulit. literarum hic tenor erat, omnes qui relicto Phoca imperatoris patri sese adiunxerint, hos vero ab imperatoris stare partibus. conceditae literae procaci cuidam audacique mulieri, Annae nomine (cui et Basilicae, ac si imperatoriam regalemque dicas, cognomen indidere), itemque clerico cuidam Michaeli; quos in Phocae castra emisit, ac per eos in omnem exercitum literas disseminavit. porro Michael deprehensus saevis verberibus affectus est nasoque et auribus truncatus; qui tamen a Romano postea, quam decebat, praestitae operae mercedem vicemque recepit. similiter quoque illi socia Anna mulier. primus igitur Constantinus Bary-Michaelis filius Icanatorum cohortis praefectus relicto Phoca ad Romanum transfugit; quae rerum Phocae evertendarum origo fuit. eum secuti et Balantius, et quem sic vocant Atzmorus, ipsi quoque ambo tribuni. Leo igitur Phocas cum ingentibus copiis Chrysopolim veniens (hoc urbi nomen ex eo scilicet quod Alexander Byzantium veniens, quodam eius loco castra metatus, vallo eum munierit ac

- γῆσαι, ἐφ' ὅτῳ τεθεικῶτα περίβολον προσονομάσαι Στρατήγιον, C
καὶ ἐκείθεν μεταναστεύσαντα καὶ τοῖς ἀντίπεραν προσελθόντα
χρυσίον ἱκανὸν ἐπιδοῦναι τῷ οἰκίῳ λαῷ, Χρυσόπολις προσηγέ-
ρευται. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦν ἐκ μετάλλων αὐτῆς γίνεσθαι ταύ-
5 τὴν φασὶν ὀνομάσθαι, ὡσπερ καὶ ἡ Χαλκηδὼν ἀπὸ τοῦ ἔχειν
χαλκόν, ἢ ἀπὸ Χαλκίδος θυγατρὸς Νικομήδους τῆς ταύτην κτι-
σάσης. ἐν τοιαύτῃ γοῦν τῇ Χρυσοπόλει καὶ ἡ τοῦ Ἀθηναίων
στρατηγοῦ Χάρητος παράκοιτις ἐτελεύτησε, Δάμαλις ὀνομαζο-
μένη, αὐτοῦ τοῦ Χάρητος Ἀθήνηθεν πεμφθέντος ἐπαμῦναι τοῖς
10 Βυζαντίοις· ἧς ὑπὲρ τοῦ μνημείου δάμαλις βοῦς καθ' ὁμωνυμίαν D
ἐν κίονι ἀνεστήλωται, συμβεβλημένον καὶ ἐπιγράμμα ἔχον ὧδε,
Ἰναχίης οὐκ εἰμι βοὸς τύπος, οὐδ' ἀπ' ἐμείου
κλήζεται ἀνωπὸν Βοσπόριον πέλαγος.
κείνην γὰρ τὸ πάροιθε βαρὸς χόλος ἤλυσεν Ἡρῆς,
15 ἐντάφιον τόδ' ἐγὼ Κεκρόπος εἰμι νέκυς.
ἐνέντις ἦν δὲ Χάρητος· ἔπλων δ' ὅτε ἔπλεν ἐκεῖνος
τῆδε Φιλιππειῶν ἀντίπαλος σκαφῶν.
βοῦδιον δὲ καλεῦμ' ἂν ἐγὼ τότε, νῦν δὲ Χάρητος
ἐνέντις ἠπειροῖς τέρομαι ἀμφοτέραις.
- 20 15. Καταλαβὼν οὖν τὴν Χρυσόπολιν, ὡς εἴρηται, διέ-
στησε παρατάξεις ἀπὸ τῆς Δαμάλεως μέχρι Χαλκηδόνος, τοὺς ἐν
τῇ πόλει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος πυρὰ Ῥωμα-

P 480

7 τοῦ] τῶν P 15 ἐς Φάρον· ἦδε δ' ἐγὼ Κεκρόπις Antholog.
Palat. 1 p. 854. 16 δε' ἐπλεον ib. 18 βοῦδιον δὲ κα-
λεῦμ' ἐγὼ ὡς τότε ib.

strategium ex rei usu vocaverit; indeque in alteram ripam traiciens auri vim, quantam par erat, in milites erogaverit; ex quo dicta Chrysopolis. alii sic vocatam aiunt, quod ex eius metallis conflatum aurum; uti etiam dicta est Chalcedo ex eo quod aes (Graece χαλκόν) habeat, vel a Chalcide Nicomedis filia, quae eam condidit). in hac itaque Chrysopoli Atheniensium quoque imperatoris Charetis uxor, Damalis nomine, fatis concessit, cum is Athenis Byzantio suppetias missus esset; cuius tumulo ob nominis similitudinem in columna vitulae statua erecta est, conserto etiam epigrammate, cuius vis ac tenor est "non ego Inachiae bovis figura sum, nec meo ex nomine, Bosporii pelagi faucibus indita appellatio est. illam enim pridem fugavit gravis ira Iunonis, quae autem sepulcro condor, Cecropis mortua sum. Charetis uxor fui; cui huc comes navigationis, adversus Philippi classem dimicaturus, veni. tunc ego dicta Bucula, nunc quae Charetis uxor audiam, utraque laetor continente."

15. Chrysopolim ergo, ut dictum est, cum venisset, a Damali Chalcedonem usque, oppidanos territorus, late acies explicavit. mittitur ita-

τοῦ Συμεῶν ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλίου, λόγον ἐνυπόγραφον τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπιφερόμενος, " ἐγὼ φύλακx τῆς ἐμῆς βασιλείας γρηγορώτατον καὶ ἐθνούσιατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν εὐρηκῶς τούτῳ τῆν ἐμὴν φυλακὴν μετὰ γε
B θῶν κατεπίστευσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἔχειν ἔκρανα, σπλάγγνα⁵ πατρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ τοῦτον τὸν Φωκῶν ἀεὶ τῆ ἐμῇ βασιλείᾳ ὑποπτεύων ἐπιβουλεύων τῶν ἔργοις αὐτοῖς ἐπίβουλον εὐρηκα καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς κατεξανιστάμενον· διὸ οὔτε δομέστικον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πῶν εἶναι βούλομαι, οὔτε δὲ ταύτην τῆν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς¹⁰ πεπραχέναι φημί, ἀλλ' ἀδυνατέω γνώμη ταύτην ποιήσασθαι τῆν ἀπίθεισιν, ἑαυτῷ τῆν βασιλείαν σφετεριζόμενον." τούτων οὖν τῷ λαῷ ὑπανγνωσθέντων ἤρξαντο πάντες ὑποχωρεῖν καὶ τῷ βασιλευ-
C πάτορι προσρῦεσθαι Ῥωμανῷ. τοῦ δὲ Φωκῶ εἰς ἀμηχανίαν περι-
 σιάντος, φυγῆ τε εἰς Ἄετους χρησαμένου καὶ μὴ δεχθέντος ἀλλ'¹⁶ ἐν χωρίῳ τινὶ ὀνομαζομένῳ Γοηλόντι καταντήσαντος καὶ συλληφθέντος, ἀπέστειλε Ῥωμανὸς Ἰωάννην τὸν Τουβάκην καὶ Λέοντα τὸν αὐτοῦ συγγενῆ ἀγαγεῖν αὐτόν. οἱ δὲ ἐτύφλωσαν αὐτὸν παρὰ γνώμην Ῥωμανοῦ.

16. Ἀγούστῳ δὲ μηνὶ κατεμηνύθῃ ἐπιβουλὴ διὰ Κων-²⁰
 σταντίνου Κτηματεροῦ μελετωμένη καὶ Δαβὶδ Κυμουλιανοῦ καὶ
 Μιχαὴλ κουροπαλατῶν μαγγάνων· οἱ καὶ τυφθέντες δημευθέντες

que a Romano cum celoce Symeon caniclio praefectus, qui Constantini imperatoris mana subscriptas istiusmodi literas ferret. "equidem imperii mei custodem vigilantissimum, impense benevolum ac fidelissimum, subditorum neminem inveni praeter Romanum. huic itaque secundum deum mei custodiendi partes delegavi, eumque patris loco habendum statui, qui paterna viscera, ac qualis parentes addeceat, in me affectum prodiderit. hunc autem Leonem Phocam, cuius mihi semper suspectae insidiae, nunc rebus ipsis insidiatorem inveni, ac qui adversus maiestatem meam per tyrannidem rebellavit. quamobrem nec domesticum amplius esse placet, nec meo consilio hanc eum telam ordiase dico; sed sua voluntate tumultum excitasse ac irruptionem fecisse, hoc solum animo ut rerum in se summam transferret." his in militarium ordinum lectis auribus, cuncti recedere atque ad imperatoris patrem Romanum transire. Phocas consilii inops ad Aetus urbem munitam fuga se proripit; ubi tamen minime receptus est. ad Goelonem vero (locam sic dictum) insequentibus obviam factus et comprehensus, a Ioanne Tubace et Leone eius consanguineo, a Romano missis ut eum adducerent, illo iasico oculis orbatus est.

16. Mense Augusto coniurationis delati Constantinus Ctematerus et David Camuliannus et Michael Manganorum curatores; quare etiam verberibus affecti, bonisque publicatis ignominiae causa per urbem tradu-

τε και πομπευθέντες ἐξωρίσθησαν. ἐφωράθη δὲ και Ζωὴ ἡ Ἀδ- D
 γούστα ἐπιβουλεύουσα Ῥωμανῶ διὰ πεφαρμαγμένων βρωμάτων
 και ταύτην τοῦ παλατίου καταβιβάσαντες ἐν τῇ τῆς ἁγίας Ἐύφη-
 μίας μονῇ ἀπέκειραν. προσεκλήθη δὲ παρὰ Θεοφυλάκτου πατρι-
 8 φίου και κόμητος τοῦ στάβλου εἰς ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κωνσταν-
 τίνου βασιλέως Θεόδωρος και Συμεὼν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός, και
 ἰσθιδόντων αὐτῶν εἰσῆλθὲν Ἰωάννης δρογγάριος τῆς βίγλας ὁ
 Κουρκούας μετὰ πλείστου λαοῦ, και τούτους ἀναρπάσας ὡς κατὰ
 Ῥωμανοῦ μελετώντας εἰς Ὀρτίκιον ἐξώρισεν.

10 17. Τῇ κδ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τιμᾶται Ῥωμανὸς τῆ
 τοῦ Καίσαρος ἀξία, και τῇ ιε' τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς στέφεται P 481
 παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως και Νικολάου πατριάρχου ἐν ἔτει
 τῷ ςυνη', Ἰνδικτιῶνος η'. και τῶν ἁγίων Θεοφανίων στέφεται
 Θεόδωρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ. και τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τῆς
 15 ε' Ἰνδικτιῶνος Χριστοφόρος ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ διαγορεύεται βασι-
 λέος· στέφεται δὲ τῇ πεντηκοστῇ παρὰ τοῦ βασιλέως Κων-
 στατίνου, και προέρχονται οὗτοι οἱ δύο μόνοι ἐν τῇ προε-
 λέύσει.

18. Τῷ δὲ Ἰουλίῳ μηνὶ τῆς αὐτῆς Ἰνδικτιῶνος γίνεται B
 20 ἔκθωσις τῶν ἀποσχιστῶν.

19. Τῷ δὲ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τῆς θ' ἐπισημῆσεως ἐποπτευ-
 θεὶς Στέφανος ὁ μέγιστος ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ἀποκείρε-

15 η' margo P

cti in exsilium missi sunt. Zee quoque Augusta deprehensa est per
 cibos medicatos Romani vitae insidiari: propterea aula deturbatam in
 sanctae Euphemiae detonderunt. invitatis vere ad convivium Theodoro
 Constantini imperatoris paedagogo eiusque fratre Symeone a Theophy-
 lacto patricio ac stabuli comite, illisque comedentibus, ingressus Ioannes
 Carcuas excubiarum drungarius cum apparitorum copiosa manu corre-
 ptos illos, quasi qui adversus Romanum machinarentur, ad Opsicium re-
 legavit.

17. Mensis Septembris die quarto supra vigesimum Romanus Cae-
 saris dignitate ornatur; mensisque Decembris die decimo septimo, indi-
 ctione octava, anno 6458, a Constantino et Nicolao patriarcha Augustali
 corona donatur; sacrorum item Theophaniorum die, Theodora eius uxor
 Augusta coronatur. eodemque die eiusdem mensis, indictione octava,
 Christophorus Romani imperatoris filius imperator declaratur, ipse quo-
 que die sancto pentecostes ab imperatore Constantino Augustus appella-
 tur; amboque solenni per urbem pompa soli processerunt.

18. Mense Iulio eiusdem indictionis eorum commissa unitio est qui
 scissi partibus erant.

19. Mense Octobri, indictione nona, in suspicionem vocatus Ste-
 phanus magister quasi imperium ambiret, in Antigoii insula, una cum

ται ἐν τῇ τοῦ Ἀντιγόου νήσῳ ἕμα Θεοφάνει Τριχεώτῃ καὶ Παύλῳ Ὀρφανοτρόφῳ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ. πάλιν μηνύεται ἐπιβουλὴ μελετῆσθαι παρὰ Ἀρσενίου καὶ Παύλου τῶν μαγγλαβιτῶν· οἱ καὶ τυφθέντες καὶ δημευθέντες ἐξωρίσθησαν.

20. Ῥεντάκης ὁ Ἑλλαδικὸς πατρολοίας γενόμενος, ἐπέμ⁵ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἐλήσαστο καὶ τῇ πόλει προσέφυγεν, ἐκείθεν C ψευδεῖς γραφὰς συσκευάσας πρὸς Βουλγαρίαν ἀποφυγεῖν ἔμελλεν. κρατηθεὶς οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορῶσεται.

21. Καὶ πάλιν οἱ Βούλγαροι μέχρι Κατασυρτῶν ἐξελαύ-
νουσι μετὰ τὴν τοῦ Δουκὸς Ἀδραλέστου τελευτῆν. προβάλλεται 10
Πόθος δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ τοῦ Ἀργυροῦ, καὶ μέχρι Θερμο-
πόλεως μετὰ τῶν ταγμάτων ἑλθὼν ἀπέστειλε Μιχαὴλ τὸν τοῦ
Μωρολέ υἱὸν τοὺς Βουλγάρους κατασκοπήσοντα. ὁ δὲ ἀπροόπτως
τῷ λόγῳ αὐτῶν ἐμπεισὼν πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀνείλεν, καὶ
αὐτὸς δὲ πληγεὶς ἐν τῇ πόλει εἰσελθὼν ἐτελεύτησεν. 15

D 22. Πάλιν δὲ μηνύεται ἐπιβουλὴ κατὰ Ῥωμανοῦ ἵπῳ Ἀνα-
στασίου γενησομένη σακελλαρίου καὶ Θεοδώρητου κοιτωνίτου καὶ
Δημητρίου πρωτονοταρίου τοῦ εἰδικοῦ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς δῆθεν
ὑπὲρ Κωνσταντίνου βασιλέως ἀγωνιζόμενοι. ἐλεγχθέντες ἐτύφθη-
σαν, καὶ τὴν μέσσην διελθόντες ἐξωρίσθησαν. (23) τῆς τοιαύ²⁰
της δὲ προφάσεως λαβόμενος Ῥωμανὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον
ὑποβιβάζει καὶ δεύτερον ἑαυτοῦ καθίστησι. πάλιν οὖν ἐκστρα-

13 Μωρολίοντας?

suis hominibus Theophane Tichote et Paulo Orphanotropho, monacho-
rum ritu capillis multatus est. denunciata rursus coniuratio auctoribus
Arsenio et Paulo manglabitis; qui et verberibus affecti bonisque publi-
catis in exsilium missi sunt.

20. Rentaces Helladicus parricida effectus, quod patris bona omnia
diripuerat, in urbem profugus, falsis ibi compositis tabulis, in Bulgariam
fugam parabat. captus itaque oculis orbatus est.

21. Rursus vero Bulgaris ad Catasyrtas usque excurrentibus, quod
Adrelastes dux vivis exceaserat, Pothus Argyri filius scholarum dome-
sticus praeficitur; ductoque ad Thermopolim usque exercitu, Michael
Marolis filius ad Bulgarorum castra exploranda missus, ex improviso in
illorum lapsus cuneum, multis eorum caesis, vulneratus ipse et in urbem
delatus fatis concessit.

22. Rursus coniurationis in Romanam delati Anastasius sacellarius
et Theodoretus cubicularius, necnon Demetrius aerarii privati protono-
tarius, aliique nonnulli, velut qui Constantinō imperatori suppetias irent
eiusque causa decertarent. convicti vero, verberibus affecti urbeque
media traducti, exsilio relegati sunt. (23) hac Romanus arrepta occa-
sione, ac periculum praetextens, Constantinum imperatorem deicctam se-

τεύουσι Βούλγαροι μέχρι τῶν Μαγγλαβᾶ. ἄπερ μαθὼν ὁ βασι-
 λὸς Ῥωμανὸς Ἰωάννην ῥακτορα ἀποπέλλει ἄμα Λέοντι καὶ
 Πέδῳ τοῖς Ἀργυροῖς, ἔχοντας μεθ' αὐτῶν πληθὺς ἱκανὸν ἕκ τε
 τῶν ταγματῶν καὶ τῶν τῆς ἑταιρείας· οἷς συνῆν καὶ Ἀλέξιος πα- P 482
 5 τρῆκιος καὶ δρογγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Μουσελὲ μετὰ τοῦ λαοῦ
 αὐτοῦ. διατάξαντες οὖν οὗτοι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐν τοῖς πεδνοῖς
 καὶ χθαμαλωτέροις τόποις τῶν Πηγῶν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν
 ἀναφανέντων ἐνόπλων καὶ βοῆ χρησιμῶν ἀσήμεν καὶ φοβερῶ,
 καὶ σφοδροτάτως ἐπελασύντων κατ' αὐτῶν εὐθὺς φεύγει ὁ ῥαί-
 10 πτωρ, σφάττεται δὲ ὑπὲρ τούτου ἀγωνιζόμενος Φωτεινὸς ὁ τοῦ
 Πλατίποδος, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὲν ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ἐν τῇ θα-
 λάσῃ ἀπώλοντο· ἄλλοι ἀλγμάλωτοι γέγονασιν. οἱ Ἀργυροὶ δὲ B
 ἐν τῷ καστελλῶ φυγόντες διεσώθησαν. οἱ δὲ Βούλγαροι μηδένα
 τὸν κωλύοντα ἔχοντες τὰ τε παλάτια τῶν Πηγῶν ἐντροπέλησαν καὶ
 15 τὸ Στενὸν ἅπαν κατέκαυσαν.

24. Τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, τῆς ἑ' ἰνδικτιῶνος, τῆς κ'
 τοῦ μηνός, Θεοδώρα ἡ σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτῶ, καὶ κατατί-
 θεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ τὸν ὑπ' αὐτοῦ εἰς
 μοναστήριον γενόμενον· καὶ στέφεται Σοφία ἡ τοῦ βασιλέως
 20 Χριστοφόρου γυνή. τότε καὶ Ἰβηρ κουροπαλάτης ἐν τῇ πόλει
 παρεγένετο, καὶ πρόοδος αὐτῷ λαμπρὰ γέγονε, καὶ μετὰ τιμῆς
 ὑπεδέχθη, καὶ ἡ ἁγία Σοφία τούτῳ κεκοσμημένη ὑπέδελχθη· εἰς C
 ὃν ναὸν εἰσελθὼν καὶ θαυμάσας πάλιν εἰς τὰ ἴδια ὑπέστρεψεν.

cundo a se loco facit. rursus itaque Bulgarorum ad Manglaba usque
 excursio. Romanus re comperta Ioannem rectorem cum Leone et Potho
 Argyris, iustis copiis instructos ex agminibus et foederatis, impetum ex-
 cepturos mittit. una aderat et Alexius Musele patricius navaliumque
 drungarius cum classariis suis. castris itaque in planis humilioribusque
 Pegarum locis dispositis, Bulgaris e superioribus armata phalange emer-
 gentibus lateque aërem incondito tremendoque clamore implentibus ac
 validissimo impetu irruentibus, statim rector fugam capessit; cuius
 tuendi partes sustinens Photinus Platipodis filius necatus. alii partim
 gladio interempti partim mari submersi perierunt: reliqui captivi abdu-
 cti sunt. Argyri ad Castellulum fuga evaserunt. Bulgari, nullo impe-
 tum retardante aut eis obstante, Pegarum palatia ac omne Stenum sub-
 iecta flamma incenderunt.

24. Februario mense, indictione decima, mensis die vigesima, ex-
 stincta Theodora Romani imperatoris uxor, in eiusdem Romani aedibus,
 quas in monasterium verterat, condita est. Sophiaque Christophori im-
 peratoris uxor Augustali insignitur corona. quo etiam tempore Iber cu-
 ropalates in urbem venit, solennique pompa atque processu honore su-
 ceptus est; cui et sancta Sophia magnifico cultu ornata ostensa. in
 quam ingressus, rei que miraculo in stuporem actus, domum rever-
 sus est.

25. Καὶ πάλιν οἱ Βούλγαροι ἐν τῷ Ἰουνίῳ μὴνὶ μέχρι τῶν τῆς ἁγίας Θεοδώρας παλατίων ἦλθον, καὶ ταῦτα πυρὶ δόντες τὰ ἐξῆς ἐληΐζοντο. καὶ πάλιν πολέμου γενομένου τρέπονται Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ λεγόμενος Σακτήκης πολλὰ ἀνδραγαθήσας πολλοὺς τε ἀνελών, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀντιστῆναι μὴ δυνάμενος, καὶ-5 ρίαν πληγὴν φεύγει, καὶ ἐν τῷ ναῦ τῶν Βλαχερνῶν τεθεὶς εὐθὺς ἀποθνήσκει.

D 26. Ἀνταρσίας δὲ γενομένης ἐν Χαλδίᾳ ὑπὸ Ἀδριανοῦ Χαλδέος καὶ Τατζάτου Ἀρμενίου τῇ ὑποθήκῃ Βάρδα τοῦ Βοίλα στρατηγούντος ἐν Χαλδίᾳ, καὶ τὸ Παῖπερ ὀχύρωμα ἐκρατήθη. ὁ 10 τῶν σχολῶν δομέστικος Ἰωάννης ὁ Κοροκοῦσας καταπολεμήσας καὶ κατασχὼν τοὺς μὲν περιφανεστέρους ἀποτυφλοῖ καὶ τὰς οὐσίας δημεύει, τοὺς δὲ πενιχοὺς καὶ ἀσήμους ἀθῶους κελεύσας ὅποι βούλοιντο ἀπιέναι. ὁ δὲ Τατζάτης ἐν ἐτέρῳ ὀχυρώματι διαφυγὼν καὶ λόγον αἰτήσας ἐν τῇ πόλει εἰσεληλύθει, καὶ μάγιστρος γενό-15 μενος ἐν τοῖς Μαγγάνοις τηρούμενος διεπᾶτο· δρᾶσαι δὲ βρυσλευσάμενος ἀλλοσκεται καὶ τῶν ὀμμάτων στερίσκειται. Βάρδα δὲ τὸν P 483 Βοίλαν ἀπέκτειραν, τοῦ βασιλέως αὐτὸν κατοικτείραντος.

27. Συμειὼν δὲ σὸν παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ τὴν Ἀδριανούπολιν παρακαθίσαντος καὶ ἰσχυρῶς πολιορκούντος, ἐπεὶ καὶ λιμὸς 20 αὐτοὺς ἐπέβη κραταιὸς καὶ οὐδαμῶθεν εἶχον ἐπιστάσιουσθαι, προ-

10 ὅπερ ὁ ?

25. Rursus vero Bulgari, mense Iunio, ad sanctae usque Theodoraе palatia venientes, illisque concrematis, reliqua populabantur; ac rursus conserta pugna Romani in fugam vertuntur. Sacteces autem (quem vocant) multis praeclare fortisque virtute gestis, ac multa hostium data strage, cum unus ipse multitudini impar esset, letali accepto vulnere fugam inquit, atque in Blachernarum templo positus statim diem obit.

26. Excitato in Chaldia tumultu ab Adriano Chaldae et Tatzate Armenio, Bardae Boilae in Chaldia praetoris consilio (a quibus etiam captum Paiper praesidium munitum), Ioannes Curcuas scholarum domesticus, pugna in eos conserta ipsorum potitus, clariores quidem oculos orbat, eorum publicata substantia, pauperes vero et obscuros quo velint citra noxam abire iubet. Tatzates vero, in aliud fuga receptus munitum praesidium, petita securitatis fide urbem ingressus est; magisterque proventus in Manganis sub custodia morabatur. dum vero fugam molitur, captus oculis orbatur. Bardas Boila imperatoris clementia monachi ritu caesarie multatur.

27. Symeone vero cum omnibus copiis Adrianopolim obsidente ac fortiter urbem oppugnante, quod fames valida obsessos premeret nec

δεδώκασιν ἑαυτούς τε καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις. οὗτος δὲ ἦν ὁ τοῦ Μωρολέοντος υἱὸς ἢ μᾶλλον Θυμολέοντος, εἰπεῖν οἰκειότερος, ἀνὴρ τὰ ἄλλα κρῦτιστος καὶ τὰ πολεμικὰ περιβόητος, δὲ πλείστας ἀνδραγαθίας κατὰ Βουλγάρων ἐπεδείξατο· ὃν καὶ χειρωσάμενος ὁ Συμεὼν, μυρίαίς τε ἀλκίαις τοῦτον τιμωρησάμενος, τελευταῖον ἀπέκτεινεν. καὶ Βουλγάρους τὴν τῆς πόλεως Β φυλακὴν παραδοὺς ὑπεχώρησεν· οἱ τὴν κατ' αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον ἀκηκόετες, τὴν πόλιν καταλιπόντες ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγένετο.

10 28. Τοῦ δὲ Τριπολίτου Λέοντος μετὰ δυνάμειος πολλῆς τῇ νήσῳ Ἀθήνῃ καταλαβόντος, Ἰωάννης ὁ πατρικίος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Ῥαδινὸς αἰφνίδιον ἐπιπεσὼν αὐτοῖς πάντας ἀπώλεσε, μόνου αὐτοῦ τοῦ Τριπολίτου διαφυγόντος.

29. Τῷ δὲ Σεπτεμβρίῳ μηνί, τῆς β' Ἰνδικτιῶνος, πάλιν 15 Συμεὼν ὁ Βούλγαρος πανστρατὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐκστρατεύει, καὶ ληΐζεται μὲν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, ἐμπυρρίζει δὲ πάντα καὶ καταστρέφει καὶ δενδροτομεῖ, μέχρι τῶν Βλαχερνῶν παραγενόμενος, καὶ δὴ ἐπιζητῶν ἀποσταλῆναι αὐτῷ τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τινὰς τῶν μεγιστάνων, ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς 20 συντυχεῖν. ἔλαβον οὖν ὁμήρους ἀμφοτέροι, καὶ ἐξῆλθον, ὃ τε πατριάρχης καὶ Μιχαὴλ πατρικίος ὁ Στυπιώτης καὶ Ἰωάννης μυστικὸς ὁ παραδonnaστεύων· ἤδη γὰρ Ἰωάννης ὁ φαίλιτῳ διαβλη-

ulla frumentandi facultas eis relicta esset, ipsi se praetoremque sumum Bulgaris prodiderunt. erat is Moroleonis seu (verius dicas) Thymoleonis filius, vir cum aliis optimus tum rebus bello praeclare gestis clarissimus plurimisque adversus Bulgaros tropaeis cum primis conspicuus. eius itaque Symeon potitus, post innumera irrogata supplicia ac dehonesta-
mentia, ad extremum peremit. tum relicta Bulgaris custodiendae urbis provincia recessit. relictis vero praesidarii, audita Romanorum in eos aggressionem, relicta urbe domum abierunt; rursusque illa Romanae ditioni cessit.

28. Cum autem Leo Tripolita cum ingenti fortique exercitu in Lemnum insulam venisset, Ioannes Radinus patricius et classis drungarius subita impressione in hostes irruens omnes internecione, solo Tripolita fuga elapso, delevit.

29. Mense autem Septembri, indictione secunda, rursus Symeon Bulgarus cum omnibus copiis adversus Byzantium aciem educit; Thraciamque et Macedoniam populatus omnia incendit atque evertit, arboresque ad Blachernas usque veniens succidit. tum Nicolaum patriarcham ac aliquos procerum, quibuscum de pace sic collocaturus, ad se mitti petit. dati itaque utrinque obsides, exitque Nicolaus patriarcha et Michael Stypotes patricius, nec non Ioannes mysticus et publicae administrationis imperatori socius. iam quippe Ioannes rector, coniurationis

Θεὸς τῷ βασιλεῖ ἀπεκάρη. οἱ μὲν οὖν τῷ Συμεῶν περὶ εἰρήνης διελέγοντο, αὐτὸς δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν θεάσασθαι ἤθελεν.

D ὕπερ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς σφόδρα ἠγαλλιῶσατο· ἐπόθει γὰρ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ στήναι τὴν τῶν αἱμάτων χύσιν. ἀποστειλάς οὖν ἐν τῷ τοῦ Κοσμιδίου αἰγιαλῷ ὀχυρωτάτην κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπόβασιν, ὥστε τὴν βασιλικὴν τριήρεν διεκπλέουσαν ἐν αὐτῷ προσορμίζεσθαι· καὶ περιφράζας αὐτὴν πάντοθεν προσέταξε διατειχίσμα μέσον γενέσθαι, ἔνθα ἀλλήλοις ἕμιλλον ὀμιλεῖν. ἐπὶ τούτοις ἀποστειλάς Συμεῶν τὸν ἐν τῇ Πηγῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ναόν, ὃν Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ἰδομήσατο, ἐπέκρησεν,¹⁰ καὶ τὰ περὶ αὐτὸν πάντα, δῆλος ὢν ἐντεῦθεν μὴ τὴν εἰρήνην ἐδέ-

P 484 λων, ἀλλ' ἐπ' ἑλίσι μετεώροις τὸν βασιλέα ἔξαπατῶν. καὶ παραγενόμενος ὁ βασιλεὺς ἄμα τῷ πατριάρχῃ ἐν Βλαχέρναις εἰς τὴν ἁγίαν εἰσῆλθε σορὸν, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνας εἰς εὐχὴν, εἶπα καὶ πρηγῆς πεσῶν, δάκρυσι τὸ ἅγιον κατέβρεχεν ἔδαφος, τῆς¹⁵ πανάχραντον Θεοτόκον ἀντιβολῶν τὴν ἀκιμπῆ καὶ ἀμειλικτον τοῦ ὑπερηφάνου Συμεῶν καρδίαν μαλάξαι καὶ πῆσαι τὰ πρὸς εἰρήνην συνθῆσθαι. τὸ ἅγιον οὖν μαφόριον τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐκ τῆς κιβωτοῦ ἀνελόμενος ἔξῆει τοῦ ναοῦ, καὶ καταλαμβάνει τὸν ὀριζόμενον τόπον. ἐνάτῃ δὲ ἡν τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, πέμπτῃ δὲ²⁰

B τῆς ἐβδομῆδος ἡμέρᾳ· καὶ τῇ τετάρτῃ ὥρᾳ παραγίνεται Συμεῶν, πλήθος ὑπεύρον ἐπαγόμενος, εἰς πολλὰς διηρημένον τὰς παρατάξεις, τῶν μὲν χρυσασπίδων καὶ χρυσοδοράων, τῶν δὲ ἀργυρα-

5 τοῦ] τῶν P

delatus, monachi ritu detonsus fuerat. atque hi quidem cum Symeone de pace tractabant: verum Symeon ipsum Romanum imperatorem videre expetiit. eo nuntio accepto, imperator valde gavisus est: pacis enim desiderio actus, immanes caedes atque cruores sisti aliquando summe expetebat. mittens igitur ad Cosmidii littus munitissimum exscensum castruxit, ad quem praetoria triremis emenso itinere remis impelleretur, ac ubi inter se sermonem essent collaturi. inter haec Symeon missa suorum manu sanctissimae dei genitricis templum Pegis a Iustiniano imperatore exstructum ac vicina quaeque succendit; quibus nolle se pacem, sed vana spe imperatorem deludere, ostendit. veniens autem imperator ad Blachernas cum patriarcha, atque ad sanctum loculum ingressus, extensis in preces manibus inque faciem cernuus ac provolutus, ubertim lacrimis solum irrigans, intemeratissimam dei genitricem duram imitemque superbi Symeonis animum emollire rogabat eumque ad pacem componendam inflectere. sancto igitur sanctissimae dei genitricis maphorio (pallio nimirum ac veste) e scrinio sublato, templo egressus ad locum constitutum venit. nona erat mensis Septembris, quinta feria, cum Symeon ingenti suorum stipatus satellitio, in multas distincto acies atque ordines, accedit. militum alii aureis clipeis ac pilis, alii argen-

σπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν δὲ πάσῃ ὄπλων χοροῖα κεκοσμη-
 μένων, πάντων καταπεφραγμένων σιδήρω· οἱ μέσον αὐτῶν διει-
 ληφότες τὸν Συμεὼν ὡς βασιλεὺς εὐφρόμουν τῇ τῶν Ῥωμαίων φωνῇ.
 πάντες δὲ οἱ τῆς συγκλήτου βουλῆς τοῖς τελεῇσι ἐφροστηκότες κατε-
 5 θεῶντο τὰ δρώμενα. ἦν οὖν ἰδεῖν τότε ψυχὴν βασιλικὴν τῷ ὄντι
 καὶ μεγαλόφρονα, καὶ θαυμάσαι τὸ τοῦ φρονήματος ἀκατάπληκτον C
 καὶ τὸ τῆς ἀνδρίας παράστημα, ὅτι τοσαύτην πολεμίων βλέπων
 ἐπιφορὰν οὐ κατεπλάγη καὶ συνεστάλη καὶ ὑπεχώρησεν, ἀλλ'
 ὡσπερ εἰς πλῆθος φίλων χωρῶν οὕτως ἀτρέμας ἀπῆει, μόνον οὐχί
 10 τὴν ψυχὴν τοῖς πολεμοῖσι τῶν ὑπηκόων διδοὺς ἀντίλυτρον. πρῶ-
 τος οὖν ἐν τῇ ῥηθίσει ἀποβάθρα καταλαβὼν τὸν Συμεὼν ἐξεδέ-
 χητο. ἐπεὶ δὲ ὄμνηροι ἐξ ἀμφοτέρων ἐλήφθησαν τῶν μερῶν καὶ
 τὴν ἀποβάθραν οἱ Βούλγαροι διήρηνθησαν ἀκριβῶς, μὴ πού τις
 δόλος ἢ ἐνέδρα τυγχάνει, κατήλθε Συμεὼν τοῦ ἵππου καὶ πρὸς D
 15 τὸν βασιλεὺς εἰσῆλθεν. ἀσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους εἰρήνης λόγους
 ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βασιλεὺς πρὸς Συμεὼν "ἀκήκού σε
 Θεοσεβῆ ἄνθρωπον καὶ Χριστιανὸν ὑπάρχειν ἀληθινόν, βλέπω δὲ
 τὰ ἔργα μηδαμῶς τοῖς λόγοις συμβαλόντα. ἴδιον μὲν γὰρ Θεο-
 σεβοῦς ἀνθρώπου καὶ Χριστιανοῦ τὸ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην
 20 ἀσπάζεσθαι, εἴπερ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ λέγεται, ἀσεβοῦς δὲ καὶ
 ἀπίστον τοῦ χυλεῖν σφαγαῖς καὶ αἵμασιν ἀδίκως ἐκχεομένους. εἰ
 μὲν οὖν ἀληθῆς Χριστιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς πεπληροφορήμεθα,
 στήσόν ποτε τὰς ἀδίκους σφαγὰς καὶ τὰς τῶν ἀνοσίων αἱμάτων

teis auroque et argento vermiculatis instructi; omnesque ferro circum-
 cincti, sui medium susceptum Symeonem, faustis vocibus tanquam impe-
 ratorem ac regem Romana lingua dilaudabant. senatus omnis muris as-
 sidens, quae gerebantur longe prospectabant. erat igitur tunc videre
 regium vere animum ac magnificum, mentisque interritae admirari con-
 stantiam fortisque pectoris robur ac nihil collabentem audaciam, quod
 tanto hostium appulsu non est consternatus, non expavit, non pedem
 retulit, sed quasi in amicorum se costum inferret, sic quiete processit,
 velut tantum non subditorum salutis pretium, animam hostibus offerret.
 prior ergo ad eum quem dixi excensum cum venisset, Symeonem prae-
 stolabatur. hinc ergo inde datis obsidibus, omnique diligentia Bulgaris
 lustrata machina, num quis in ea dolus aut insidiae laterent, Symeon
 equo desiliens ad imperatorem intravit. mutuo igitur alter alterum com-
 plexi, ac post datas iam acceptasque salutes, sermones de pace misce-
 bant, quando ferunt imperatorem in haec verba Symeonem allocutum
 esse. "audivi te hominem dei cultorem ac verum Christianum esse: at
 facta video haud satis illi de te famae verbisque consentanea. eius enim
 qui dei cultor sit ac Christianus, istud proprium ut pacem ac caritatem
 colat, siquidem deus est atque dicitur caritas (1 Ioan. 4 8), impii au-
 tem et infidelis, ut caedibus iniusteque fuso cruore gaudeat. si igitur
 verus Christianus es, uti certo existimamus, tandem aliquando iniquis

ἐχρῶσαι, καὶ σπείσαι μεθ' ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν τὴν εἰρήνην,
 P 485 Χριστιανὸς ὢν καὶ αὐτὸς καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ θέλει μολί-
 νεσθαι Χριστιανῶν δεξιᾷ ἀίμασιν ὁμοπίστων Χριστιανῶν. ἄ-
 θρωπος εἶ καὶ αὐτὸς θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστασιν καὶ κρίαν
 καὶ ἀνταπόδοσιν, καὶ σήμερον μὲν ὑπάρχων, αὔριον δὲ εἰς κόην
 διαλυόμενος. εἰς πυρετὸς ἅπαν κατασβέσει τὸ φρόναγμα. τίνα
 οὖν λόγον δώσεις τῷ Θεῷ ἐκείθεν ἀπελθὼν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων σα-
 γῶν; ποίῳ προσώπῳ τῷ φοβερωῷ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσης κριτῆ; εἰ
 πλοῦτου ἐργῶν, ἐγὼ σε κατακόρωσ τούτου ἐμπλήσω. μόνον ἐπί-
 B σχει τὴν δεξιάν, ἕσπασαι τὴν εἰρήνην, ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν,¹⁰
 ἵνα καὶ αὐτὸς βίον ζήσης εἰρηνικὸν καὶ ἀναίμακτον καὶ ἀπράγμονα,
 καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσωνται ποτε τῶν συμφορῶν καὶ στήσονται
 τὸ Χριστιανὸς ἀναιρεῖν· οὐ γὰρ θέμις αὐτοῖς αἶρειν ὄπλα καθ'
 ὁμοπίστων." (30) τσαῦτα ὁ βασιλεὺς εἰπὼν ἐσίγησεν. ὁ δὲ
 Συμεὼν αἰδεσθεὶς τὴν τσαύτην ταπεινώσιν καὶ τοῦ λόγου,¹⁵
 κατένευσε τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἄσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους
 καὶ διαχωρισθέντες, δώροις μεγαλοπρεπέσι τοῦ βασιλέως δεξί-
 C σαμένον τὸν Συμεὼν. ὁ δὲ τότε συμβέβηκεν, διηγήσομαι, τερά-
 στίον τε ὄν καὶ τοῖς ταῦτα συγκρίνειν εἰδόσι παράδοξον. δύο φασὶν
 ἀετοὺς τῶν βασιλέων ὁμιλούντων ἄνωθεν αὐτῶν ὑπερεπτήναι²⁰
 κλάγξαι τε καὶ πρὸς ἀλλήλους συμμίξαι καὶ παραυτίκα διαξέ-

20 ὑπερεπτήσαι P at mox διαπτήσαι

finem caedibus impone; ac qui sis Christianus atque dicaris, nobiscum
 Christianis pacis percusso foedere innoxiam sanguinem fundere desine,
 nec velis Christianorum dexteris eiusdem fidei Christianorum crucibus
 foedari. nam tu quoque homo es, qui mortem et resurrectionem et i-
 udicium atque retributionem expectes. hodie cum sis, cras in pulverem
 dissolveris. febris una superbientis animi iactantiam omnem exstinguet.
 quam igitur deo rationem pro iniustus caedibus, cum ab humanis mi-
 graveris, redditurus es? quo vultu in tremendum inatumque iudicium
 oculos intendes? si te divitiarum cupido exagitat, iis ad satietatem im-
 plebo. tantum dexteram contine, pacem amplectere, cole concordiam, et
 et ipse vitam pacatam agas et a caedibus liberam atque tranquillam
 etque solutam, ac demum Christianorum aerumnarum necesseque finem ha-
 beant. nefas enim est ut ii adversus eiusdem fidei cultores arma tol-
 lant." (30) tanta haec locutus imperator conticuit. Symeon vero pro-
 pensam adeo humilitatem plenaque modestiae verba reveritus composu-
 it pacis assensum praebuit. alter igitur alteri vale dicentes, mutuoque
 exsatiati complexibus, hinc inde discessere, postquam imperator Syme-
 onum muneribus magnifice accepisset. quod vero tunc accidit, narratum
 sum, quippe prodigium remque novam et inauditam, eorum sensu ac i-
 udicio qui haec coniectari norunt. mutuo enim colloquentibus regibus
 duas desuper aquilas devolasse ferunt clangoremque edentes coivisse, ac

χθῆναι ἀλλήλων, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθειν, τὸν δὲ ἐπὶ τὴν Θράκην διαπτήραι. τοῦτο ἀκριβῶς οἱ τὰ τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ καλὸν ἔκριναν οἰωνόν· ἀσυμβάτους γὰρ ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἀμφοτέροισι διαλυθῆσεσθαι ἔφησαν. Συμεὼν δὲ τὸ αὐτοῦ στρατόπεδον καταλαβὼν τοῖς ἑαυτοῦ μεγιστάσι τὴν τοῦ βασιλέως ἀπήγγειλε σύνεσιν D καὶ ταπεινώσιν, ἔξεθελάζε τε αὐτοῦ τό τε εἶδος καὶ τὴν ῥώμην καὶ τὸ ἀκατάπληκτον τοῦ φρονήματος.

31. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κέ ἔσπευεν Ῥωμανὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον. τὸν 10 δὲ Θεοφύλακτον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, εὐνοῦχον ὄντα, ἐποίησεν κληρικὸν ὃ Νικόλαος καὶ σύγκελλον προχειρισάμενος, χειροτονεῖ δὲ ὑποδιάκονον.

32. Τῇ δὲ ἰε' τοῦ Μαΐου μηνός, ἰνδικτιῶνος γ', τελευτᾷ ὃ πατριάρχης Νικόλαος, κρατήσους ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἀναβάσει 15 τοῦ πατριαρχείου ἔτη ιγ', καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ τῶν P 486 Γαλακρυνῶν. τῷ δὲ Ἀβγούστῳ μηνὶ Στέφανος ὁ Ἀμασειεύς εὐνοῦχος ὢν γίνεται πατριάρχης. Ἰωάννης δὲ ὁ μυστικὸς καὶ παραδυναστεύων, ἐπεὶ κατὰ τοῦ βασιλέως φρονεῖν ἠλέγχθη, φηγῆ χρησάμενος ἐν τῇ τῆς Μονοκαστάνου ἀποκίρεται μονῇ. Κωνσταν- 20 τῖνος δὲ ὁ τοῦ Βοῦλα ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἀποκίρεται. προβάλλεται δὲ ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Θεοφάνην πρωτοβεστιάριον παραδυνου-

13 γ'] ιγ' margo P

15 πατριάρχου P

mox facto divortio alteram quidem urbem petiisse, alteram in Thraciam pennarum remigio sese subduxisse. nec haec fausti ominis iudicata iis quibus istiusmodi curiosius rimandis addicta opera; nempe discordes fore infectaque recessuros pace principes divinavere. Symeon in castra reversus imperatoris sapientiam et modestiam in procerum suorum concilio sermone prosecutus, formamque et robur et imperculsum animum liberaliter laudavit.

31. Mensis Decembris quinto supra vigesimum Romanus imperator filios suos Stephanum et Constantinum in magna ecclesia Augustali corona donavit; Theophylactum autem eius item filium, qui spado esset, Nicolaus fecit clericum, syncellumque praeficiens hypodiaconum ordinavit.

32. Mensis Maii die quinto decimo, indictione tertia, moritur Nicolaus patriarcha, patriarchatu potitus annos quattuordecim, ex quo secundo sedem conscendit; sepeliturque in monasterio sup Galacrenorum. mense autem Augusto Stephanus Amaseae metropolita, ipse eunuchus, patriarcha creatur. porro Ioannes mysticus et subadiuva, quod res novas moliri ac imperatori insidiari convictus fugam inierat, in Monocastani monasterio monachi ritu tondetur. Constantinus item Boelas in Olympo capillorum cultu multatur. praeficit vero Romanus imperator subadiuvam Theophanem protovestiarium. quo tempore formidabilis ter-

στεύοντα. γίνεται δὲ τότε σεισμός φοβερός ἐν τῷ τῶν Θρακησίων
 θέματι, καὶ χάσμα γῆς μέγα καὶ καταπληκτικόν, ὡς πολλὰ χωρία
 B καὶ ἐκκλησίας αὐτάνδρους καταπυθῆναι.

33. Μηνὶ Μαΐου κζ', Ἰνδικτιῶνος ιε', Ἰωάννης ὁ ἀστρο-
 νόμος εἶπεν Ῥωμανῷ τῷ βασιλεῖ ὅτι ἡ ἰσταμένη στήλη ἐπάνω τῆς 5
 καμάρας τοῦ Ξηρολόφου καὶ ἐπὶ δυσμᾶς βλέπουσα τοῦ Συμεῶν
 ἴσται· καὶ εἰ ταύτης τὴν κεφαλὴν ἐκκόψεις, τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ὁ Συ-
 μεῶν τελευτᾷ. ἀποστελλας οὖν ὁ βασιλεὺς τῇ νυκτὶ τὴν κεφαλὴν
 τῆς στήλης ἐξέκοψε· καὶ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ὁ Συμεῶν εἰς Βουλγαρίαν
 ἐτελεύτησε, Πέτρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ προβαλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ 10
 τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς εἶχεν· Μιχαὴλ δὲ τὸν ἐκ τῆς προτέ-
 C ρας αὐτῷ γενόμενον γυναικὸς ἀπέκρινε μοναχόν. Ἰωάννης δὲ καὶ
 Βενιαμὴν οἱ τοῦ Πέτρου ἀδελφοὶ ἐπιστολὴν ἐκομισάντο Βουλγαρι-
 κήν. (34) τὰ κύκλω οὖν ἔθνη τὴν τοῦ Συμεῶν μαθόντες τελευ-
 τήν, οἱ τε Χροβάτοι καὶ οἱ λοιποὶ, κατὰ Βουλγάρων κενεῖν ἔβού- 15
 λοντο· λιμοῦ δὲ μεγίστου μετὰ καὶ ἀκρίδων τὴν Βουλγαρίαν ἐκ-
 πίπτοντος, ἔδεδίεσαν καὶ μᾶλλον τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπέλευσιν.
 ὅθεν καὶ κατὰ Ῥωμανίαν ἐστρατεύουσι καὶ τῇ Μακεδονίᾳ κατα-
 λυμαίνονται. οἱ δὲ Βούλγαροι τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐξέλευσιν τοῦ
 D βασιλέως ἀκούσαντες περὶ εἰρήνης φροντίζουσι, καὶ ἀποστέλλουσι 20
 μοναχόν τινα Καλοκέρην ὀνομαζόμενον, Ἀρμενιακὸν τῷ γένει· ὃς
 παρὰ τοῦ βασιλέως ἀσμενέστατα δεχθεὶς τὴν εἰρήνην ἐβεβαίωσε,
 καὶ συνάλλαγμα μετὰ τοῦ βασιλέως ποιῆσαι αἰτέται. σύμφωνά

3 καταποθῆναι p. 582 c

23 καὶ γαμικὸν συνάλλαγμα?

rae motus in Thracesium themate accidit, ingensque terrae hiatus ac
 terrificus, ut multa praedia et loca ac ecclesiae virique in eis absorbente
 vasta voragine pariter perierint.

33. Mensis Maii die septimo supra vigesimum, Indictione quinta
 decima, ait Ioannes astronomus imperatori "quae super Xerolophi formi-
 cem erecta statua est, versa facie ad Occidentem, Symeonis figura est.
 eius caput si excideris, ipsa hora Symeon diem obibit." misso itaque
 noctu imperator ministro statuae caput abstulit; eademque hora Symeon
 in Bulgaria occidit, Petro filio, quem ex secundo toro susceperat, pri-
 ncipe designato ac successore, Michaele vero ex priore uxore nato in
 monachum attonso. Ioannes porro et Benjamin epistolam Bulgarice scri-
 ptam attulerunt. (34) audita itaque Symeonis morte circumvicinae na-
 tiones, Chrobati pariter ac reliqui, adversum Bulgaros bellum movere
 cogitabant. cumque fames maxima ac locustarum vis Bulgariam dire-
 premeret et affligeret, Romanorum in se impetum ac grassationem magis
 formidabant. iccirco illi quoque Macedoniam populari. audita autem
 imperatoris in eos expeditione de pace solliciti, monachum quendam pa-
 tria Armenium, Calosyrim nomine, mittunt. susceptus ab imperatore
 placidissime legatus, pace confirmata, nuptiarum foedera ab imperatore

τε ποιήσαντες εἰς τὸ δοῦναι αὐτῷ Πέτρῳ τὴν θυγατέρα Χριστοφόρου τοῦ βασιλέως Μαρίαν, γράφουσι τῷ Πέτρῳ ἔλθειν. ἀποστέλλεται οὖν Νικήτας μάγιστρος ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως ὑπαντῆσαι αὐτῷ καὶ ἀγαγεῖν μέχρι τῆς πόλεως. καὶ
 5 ἔλθόντες ἐν Βλαχέρναις, ὁ βασιλεὺς ἀπελθὼν κατησπύσατο αὐτόν· καὶ τὰ εἰκότα συνομιλήσαντες ἐπέγραψαν τὴν τε σύμφωνα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ συναλλάγματα, μεσουλαβοῦντος ἐν τούτοις τοῦ πρωτοβεστιαρίου Θεοφάνους. τῇ δὲ ἡ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς P 487
 στέφεται Πέτρος καὶ Μαρία ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου
 10 τῶν Πηγῶν παρὰ Στεφάνου πατριάρχου. πάντων δὲ τῶν εἰθισμένων παιδρῶς τελεσθέντων, οἱ Βούλγαροι ἔνστασι ἐν μικρῶν ἐποίησαντο τοῦ πρότερον εὐφημεῖσθαι Χριστοφόρον, εἶτα Κωνσταντῖνον· ὃ καὶ ἐπένευσεν ὁ βασιλεὺς. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας λαμβάνει τὴν ἰδίαν γυναῖκα Μαρίαν ὁ Πέτρος, καὶ ἐπὶ Βουλγαρίαν
 15 περιέεται.

35. Ἐρχονται πρόσβεις ἀπὸ Μελιτηνῆς, καὶ μετ' αὐτῶν B
 καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Ἀπαλάσαθ. καὶ ὑποδεχθέντες παρὰ Ῥωμανοῦ μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς, σύμφωνά τε εἰρήνης ποιήσαντες, ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἔκτοτε συνεστρατεύοντο
 20 Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Σαρακηνῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐπινοκίοις συνήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει, ἀλχημαλῶτους ἄγοντες Ἀγυρηνούς· ὑπερ ἦν θαυμαστὸν καὶ παρὰ ὄξον καὶ δέγμα τῆς

17 ἀποδεχθέντες P

inire deposcit. pacti itaque Mariam Christophori imperatoris filiam nuptam daturus, Petrum per literas accersunt. mittitur ergo Nicetas magister Romani imperatoris socer, qui venienti Petro occurrens in urbem usque deducit. venerant ad Blachernas, cum imperator salutatum egressus, qui hospites adessent officiosissime amplexus est; habitoque secretiori tractatu pacis foedera ac nuptiales contractus subscribere, Theophane protovestiariorum horum illis sequestro et instructore. mensis vero Octobris die octavo Petrus et Maria corollas nuptiales in sanctissimae dei genitricis Pegarum aede subeunt, benedictionem impartiente patriarcha Stephano. cunctisque nuptiarum ritu legitimis festis gaudiis peractis, non minima Bulgarorum contentio fuit ut Christophorus faustis ipse vocibus ac omnibus prior acciperetur, deinde Constantinus; quod ipsum ut fieret imperator consensit. nec post multos dies, accepta Petrus Maria coniuge, in Bulgariam discessit.

35. Veniunt a Melitense legati, eisque comes eorum Dux Apolasath: congruis vero honoribus a Romano suscepti, pacis foedere constituto, ad sua reversi sunt. quo ex tempore Romanis succenturiati adversus suae gentis homines Saracenos bella gerebant, triumphique pompa una cum Romanis captivos ducentes Agarenos in urbem intrabant: res sana

τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν δυστυχίας. τελευτήσαντος δὲ Ἀπολάσαθ ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ διέλυσαν τὴν εἰρήνην οἱ τὴν Μελι-
 C τηγὴν κατοικοῦντες. ἐκστρατεύσαντες οὖν κατ' αὐτῶν ὁ τε Δοξέ-
 τῶν σχολῶν Ἰωάννης ὁ Κουρκοῦας μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμα-
 τῶν καὶ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων· οἱ καὶ εἰς τοσαύτην στήν-
 σιν τὴν Μελιτηγὴν κατέστησαν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, ὡς καὶ κοιρα-
 τωρεῖαν ποιῆσαι ταύτην τὸν βασιλέα, καὶ πολλὰς χιλιάδας χρυσοῦ
 καὶ ἀργυρίου ἐκείθεν λαμβάνειν ἐτησίως.

36. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας μάγιστρος ὁ πενθερὸς Χρι-
 στοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου γενέ-
 σθαι πατρὸς καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξῴσαι. τοῦτον ἐξώρισαν
 τῆς πόλεως καὶ μοναχὸν ἐποίησαν.

D 37. Τῇ αἴ' τοῦ Ἰουνίου μηνός, τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, τελευτᾷ
 Στέφανος πατριάρχης, κρατήσας ἕτη β' μηνάς ια'. τῇ δὲ ιδ' τοῦ
 Δεκεμβρίου μηνός ἄγουσι Τρύφωνα ἀπὸ τοῦ Ὀψικίου, ἐπ' εὐλα-
 βεία καὶ ἀγιότητι μαρτυρούμενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην
 ἐπὶ ῥητῷ χρόνῳ. ὅθεν αὐτοῦ μὴ ἀνεχομένου ἐπὶ ῥητῷ χρόνῳ
 γενέσθαι ἀλλὰ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ, δόλω τοῦτον πεί-
 θουσι τῷ τρόπῳ τούτῳ. λέγουσι γὰρ μὴ βουλομένην συγκρατεῖ-
 σθαι "οὗτος οὐκ οἶδε γράμματα, οὐδὲ γράψαι δύναται, καὶ ἐπὶ²⁰
 P 488 γράφει καὶ ἀναγινώσκει, αἰτεῖ χάρτην καὶ μέλαν. παρέχουσα

mira et inaudita, impiorumque Agarenorum infelicitatis certa probatio. Apolasath autem, viro prudente ac sagaci, vivis exempto mox pacis foedera dissolvere. expeditione ergo in eos suscepta Ioannes Curcuss scholarum domesticus cum legionibus ac agminibus, Meliasque cum Armeniis, in eas angustias Melitenem ac circumvicina loca coniecerunt, ut in curatoriam (nos provinciam dicamus) eam Imperator redegerit, multaque auri et argenti millia annuo tributo inde accipienda imperarit.

36. In crimen porro vocatus Nicetas magister, Christophori imperatoris socer, eo nomine quod auctor genero esset ut adversus patrem assumpta tyrannide imperio eum pelleret. quare hunc urbe eiectum monachum effecere.

37. Die decima octava Iunii mensis, indictione sexta, moritur Stephanus patriarcha, cum sedem tenuisset annos duos menses undecim. quarta decima vero mensis Decembris Tryphonem, virum religiosum ac notae sanctitatis, ex Opsicio adducunt atque ad certum tempus patriarcham constituunt. unde illo ad tempus fungi munere non sustinente, sed ad finem usque vitae sedem retinere volente, dolo in sententiam inducant, hoc modo. nolente enim assensum praebere, aiunt nescire eum literas nec posse scribere, eaque ratione obniti ac resistere. probaturus itaque sibi scribendi atque legendi peritiam non deceat, chartam sibi et

οὐκ ἀπὸ τὸν καινόν, καὶ κάτω που πρὸς τὰ τέλη ποιοῦσιν γράψαι “Τρύφων ἔλεε θεοῦ μοναχὸς καὶ πατριάρχης ἁρεσθεὶς καὶ στοιχῶν τοῖς προγεγραμμένοις ἰδίᾳ χειρὶ ὑπέγραψα.” τοῦτο λαβόντες χειροτονοῦσιν αὐτὸν πατριάρχην. γράφουσιν οὐκ ἄνωθεν 5 τῆς ὑπογραφῆς τοῦ πατριάρχου Τρύφωνος ὑπερ αὐτοὶ ἐβούλοντο· μεθ’ ὃ καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ῥητοῦ χρόνον καταβιβάζουσιν αὐτόν, τοῦ πατριάρχου μὴ θέλοντος, ὅμως τῇ ἰδίᾳ ὑπογραφῇ πεισθέντι καὶ τὴν πλάνην μὴ φέροντα. τοῦτο δὲ γέγονεν B διὰ τὸ εἰς μέτρον φθάσειν ἡλικίας ἤδη Θεοφύλακτον τὸν τοῦ βασιλέως Ρωμανοῦ υἱόν.

38. Τῇ δὲ κέ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος γέγονεν, ὡς κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρκ’. ὄθεν καὶ γέγονε μέγας λιμὸς, καὶ θάνατος ἐκ τούτου πολὺς, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶντας ἔκκομψιν τοὺς τεθνεώτας. ὄθεν βασιλεὺς Ρωμανὸς τὴν ἀφόρητον ἐκείνην βίαν τοῦ ψύχους κατανοήσας, καὶ τὴν τοῦ λιμοῦ παραμυθησόμενος ἔνδειαν, ἀνέφραξέ τε θυρίσι καὶ στανιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στούς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὸ ψῦχος ἐκεῖθεν ἐπεισιέναι τοῖς πένησι, καὶ ἄρκλας ἐν πᾶσι τοῖς ἐμβόλοις κατεσκεύασεν. ἀργυρίᾳ τε κατὰ μῆνα τοῖς ἐν ταύταις κατα- 15 κειμένοις πένησι δίδουσαι διετάξατο, καὶ τὰ μνηαῖα τριμήσια τοῖς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πένησι διανέμασθαι, ὡς εἶναι τὰ διδόμενα καθ’ ἕκαστον μῆνα ἀργυρίου ἐγκυβερταγμένου χιλιάδας ιβ’. τρεῖς δὲ αὐτῶν πένητες καθ’ ἑκάστην σνήσθων, λαμβάνοντες ἀνὰ νομισμα-

atramentum afferri iubet. novo igitur allato tome, ad oram infra scribere faciunt “Tryphon dei misericordia monachus et patriarcha, quae praescripta sunt grata habens, eis que assensum praebens, manu propria subscripsi.” libello accepto patriarcham inaugurant. tum quicquid videbatur, in charta vacua ante Tryphonis subscriptionem exarant. postea, ac ubi praestitutum illi tempus effluerat, invitum patriarcham sede turbant, propriae tamen cedentem subscriptioni, et cum ille factam sibi fraudem moleste ferret. inde vero tota instructa fraus, quod Theophylactus Romani imperatoris filius aetatis iam modum, et ut sacerdotio maturus videretur, attingeret.

38. Eiusdem mensis die vigesima quinta adeo aspera hiems fuit, ut terra dies centum viginti gelu non solverit. ex quo famae ingens magnaue mortalitas fuit, sic nimirum ut nec efferendis mortuis vivi sufficerent. Romanus itaque intolerandam hanc frigoris vim considerans, famisque levaturus inopiam, porticum spatia tabulatis distinxit et fenestras apposuit, ne inde nix frigusque pauperibus incommodarent. arcullas quoque seu proiecturas in cunctis porticibus exstruxit, pauperibusque in eis iacentibus quot mensibus argenteos numerandos constituit; similiter quoque pauperibus in ecclesiis constitutis trimetia erogari iussit, adeo ut signati argenti duodecim milia quot mensibus tribuerentur. tres quotidie pauperes in eius mensa comedebant, ac singuli nummum

τος ἐνός. τῇ δὲ τετράδι καὶ τῇ παρασκευῇ μοναχοὶ ὁμοίως, λαμ-
D βάνοντες ἀνὰ νομισματος ἐνός. ἦν δὲ καὶ τις τῶν παιδῶν ἀναγι-
 νώσκων ἐν τῇ τραπέζῃ αὐτοῦ. φιλομόναχος δὲ εἰ καὶ τις ἄλλος
 ὢν, πᾶσι τοῖς ἀρετῆς ἀντιχομένοις μισοῦσι τὰς ἐαυτοῦ πράξεις
 μετὰ δακρύων ἔλεγεν, τὰς τε ἐκκλησίας παντοίως ἐκόσμιε, καὶ
 τοῖς ἐν πᾶσιν ὄρεσι μοναχοῖς ῥόγας ἐξαπέστειλε, τὰ τε μοναστήρια
 περιέβαλλε, καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς διὰ θεὸν ἀποκαρεῖσιν ἢ καὶ ἐγκλει-
 στοις οὖσι ῥόγας τυπώσας οὐ διέλιπε δίδουαι. (39) ταῦτα ὡς
 ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν ἀπειρῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημο-
 συνῶν διεξῆλθομεν. 10

P 489 Ἐπέθεντο Πέτρῳ τῷ Βουλγάρῳ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
 μετὰ καὶ ἑτέρων μεγιστάνων τοῦ Συμείων. καὶ φωραθέντες, ὁ
 μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται ἐν τῇ φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ
 τιμωραῖς οὐ ταῖς τυχεύουσιν ὑποβάλλονται. τοῦτο μαθὼν ὁ βα-
 σιλεὺς ἀποστέλλει καὶ ἀναλαμβάνει τὸν Ἰωάννην. 15

40. Τῇ β' ἡμέρᾳ τοῦ Μαρτίου μηνός, κοσμίτης ἔπεσον
 ἐν τῷ φόρῳ ἐκ τῶν ἐν τοῖς στοιχηθῶν ἱσταμένοις ἐκείσε κίονες, καὶ
 ἀπέκτεινεν ἄνδρας ἕξ. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός εἰς τὸν τῆς ὑπερα-
 γίας θεοτόκου τοῦ φόρου ἔμβολον, καὶ ἐκάησαν τὰ κηρόπιπλα καὶ
 τὰ γονύρια μέχρι τῶν Ψυχῶν. 20

B 41. Τῷ δὲ Ἀγούστῳ μηνί, τῆς δ' ἰνδικτιῶνος, τελευτᾷ
 Χριστοφόρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐ-
 τοῦ. κατήγαγον δὲ καὶ τὸν πατριάρχην Τρύφωνα τὸν ἑπτὸν χρό-

accipiebant. simili etiam ratione feriis quarta et sexta monachos adhi-
 bebat, qui ipsi singulos nummos acciperent. erat et puerorum unus, qui
 in eius mensa lectoris munus obiret. cumque erga monachos, si quis
 alius, affectu duceretur, cunctis eius instituti viris, qui virtutis propen-
 sius cultores essent, in lacrimas effusus actus suos referebat. ecclesiis
 omnis generis ornatum adhibebat; monachis ubique in montibus exer-
 centibus munera ac stipendia mittebat. monasteria fovebat, ac iis qui in
 illis propter deum comam posuerant, sive etiam inclusi agebant, consti-
 tuta stipendia praebere non cessabat. (39) pauca haec ex multis ac in-
 numerabilibus eius virtutum eleemosynarumque nobis perscripta opera.

Petro Bulgaro insidiatus eius frater Ioannes cum aliis Symeonis
 proceribus: deprehensi, Ioannes quidem verberibus affectus ac carceri
 mancipatus, reliqui vero non vulgaribus examinati supplicii sunt. impe-
 rator ubi cognovit, qui ad se Ioannem adducant mittit.

40. Mensis Martii die altera Cosmites in foro cecidit ex iis qui
 columnis per ordinem ibi erectis impositi sunt, et sex viros oppressit.
 contigit vero etiam incendium ad sanctissimae dei genitricis Fori portu-
 cum, incenditque cereriariorum pelliciariorumque officinas, usque ad
 Psichas.

41. Mense Augusto, indictione quarta, mortuus est Christophorus
 imperator atque in domo patris sepultus. Trypho quoque patriarcha,

νον τελέσαντα, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτᾷ. χηρεύει δὲ ἡ ἐκκλη-
σίαι χρόνον ἄ μῆνας ε' διὰ τὸ ἀτελὲς Θεοφυλάκτου τοῦ υἱοῦ Ῥω-
μανοῦ.

42. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος Κωνσταντῖνον
5 Δοῦκα ἑαυτὸν εἶναι ἐπιφημίσας πολλοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεπήγετο.
οὗτος συσχεθεὶς τῆς μιᾶς χειρὸς ἄλλοτριοῦται. εἶτα καιροῦ λαβό- C
μενος καταλαμβάνει πάλιν τὸ Ὀρίκιον, καὶ χεῖρα χαλκῆν ἀντὶ τῆς
κοπέσης προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευασά-
μενος διήρχετο πλανῶν πολλοὺς ὡς αὐτὸς εἶη Κωνσταντῖνος ὁ
10 Δοῦκας· καὶ φρούριον κατασχὼν ὁ Πλατεῖα πέτρα κατονομάζε-
ται, καὶ τροφὴν πολλὴν ἀποθέμενος, μεγάλην κατὰ Ῥωμανίαν
ἀνταρσίαν κινεῖ, προνομιέων καὶ λεηλατῶν τοὺς παρατυγχάνον-
τας. τοῦτον κρατήσαντες ἀνήγαγον ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐν τοῖς Ἀμα-
στριανοῦ ἔκασαν.
- 15 43. Τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, τῇ
ἑορτῇ τῆς ὑπαπαντῆς, χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ ῥηθεὶς τοῦ D
βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἀνεληθόντων
καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφερομένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας
διαγορεύοντα· οἱ καὶ τῷ πατριαρχειῷ θρόνῳ τοῦτον ἐνίδρυσαν.
- 20 Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα ἡγάγετο τὴν τοῦ
Γαμαλᾶ θυγατέρα Ἄνναν, ἣτις ἅμα τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ
τὸν τῆς βασιλείας ἐπέθετο.

qui praestitutum iam tempus munere functus esset, abdicatus in suo monasterio vivendi finem facit. porro ecclesia annum unum et menses quinque ob immaturam Theophylacti Romani filii aetatem pastore vidua agit.

42. Impostor quidam Basilius Macedo, Constantinum Ducam sese iactitans, plures secum abducebat. hic captus cum esset, altera manuum multatur. tumque occasionem nactus rursus ad Opsicium venit; aeneaque manu eius loco quae putata erat sibi aptata, ac praegrandi fabricato ense, pertransibat multos seducens, ac si ipse Constantinus Ducas esset. captaque arce cui Lata Petra nomen, multaque congesta annonarum copia, magnam adversus rem Romanam excitat rebellionem, eos qui in eum incidissent depraedans, populansque provinciam. ceterum cum denuo captus esset, in urbem adductum ad Amastriani forum combusserunt.

43. Februario mense, sexta indictione, die festo occursus, quem dixi Theophylactum Romani filium patriarcha ordinatur, cum vicariis Roma venissent, allato tomo synodico, de illius praescribente ordinatione; a quibus etiam in patriarchali sede collocatus est. porro Romanus imperator filio suo Stephano uxorem locavit, Annam filiam Gamalae; quae et post nuptiales corollas Augustali corona donata est.

44. Μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἰνδικτιῶνος ζ', γέγονε πρώτη ἐκστρατεία τῶν Τούρκων κατὰ Ῥωμανίας· καὶ κατατρέχουσι μέχρι τῆς πόλεως, καὶ λεηλατοῦσι πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆν. ἀποστέλλεται οὖν ὁ πατρικίος Θεοφάνης καὶ πρωτοβεστιάριος, καὶ ποιῶν καταλλαγὴν μετ' αὐτῶν.

45. Τῇ δὲ ἰδ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς ἤγγατο Ῥωμανὸς γυναῖκα τῷ τελευταίῳ υἱῷ αὐτοῦ Κωνσταντίνῳ, ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν, τοῦνομα Ἑλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα· ἧς καὶ τελευτησάσης Φεβρουαρίῳ μηνὶ δευτέρα ἐτέρα τοῦτω συνέλευξεν γυναῖκα, ἐκ τοῦ γένους τοῦ Μάμου ἐκείνου, Θεοφρανῶ λεγομένην.

46. Τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ κατέπλευσαν οἱ Ῥῶς οἱ καὶ Ἀρμιταὶ λεγόμενοι, οἱ ἐκ γένους τῶν Φράγγων ὄντες, κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ πλοίων χιλιάδες δέκα. πέμπεται οὖν πρὸς αὐτοὺς ὁ πρωτοβεστιάριος Θεοφάνης μετὰ πλοίων. καὶ τὸν στόλον εὐτρεπίσας αὐτοὺς ἐξεδέχετο. ἐπεὶ δὲ πλησίον τοῦ ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ φάρου ἐγένοντο (φάρος δὲ καλεῖται ἀφιδρυμὰ τῷ πυρὸς ἐπιτίθεται πρὸς ὁδηγίαν τοῖς ἐν νυκτὶ παροδίταις, Εὐξείνος δὲ Πόντος κατὰ ἀντίφρασιν καλεῖται· κακοῦξενος γὰρ ἐλέγεται διὰ τὰς συνεχεῖς τῶν ἐκείσε ληστῶν πρὸς τοὺς ἐπιξενουμένους καταδρομάς, οὓς φασιν ἀνελὼν Ἡρακλῆς, ἀδείας τυχόντες οἱ παροδίται τοῦτον Εὐξείνον ἐπωνόμασαν) ἐν τῷ Ἱερῷ λεγομένῳ, ὃ τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφε διὰ τῶν τῆς Ἀργοῦς πλωτῆρων ἐκείσε διε-

44. Mense Aprili, indictione septima, prima Turcorum adversus Romanam dicionem exstitit irruptio; grassatique ad ipsam usque urbem Thraciam omnem populati sunt, ac captivos duxerunt. mittitur ergo Theophanes patricius protovestiarus, resque cum illis composuit.

45. Quarta decima Ianuarii mensis locavit Romanus uxorem iuniori filio suo Constantino gentis Armeniacae, patricii Adriani filiam; qua et defuncta secunda Februarii alteram ei copulavit, ex Mamonis illius genere, Theophano nomine.

46. Eodem anno Russi, quos Dromitas vocant (ac si vagos dicas ac cursu expeditos), ex Francis genus ducentes, conferta decem milium navium classe infestis signis Byzantium venerunt. in eos itaque Theophanes protovestiarus cum navalibus copiis missus, instructa classe, illorum sustinebat impetum. quod vero ad Ponti Euxini Pharum iam venerant (dicitur autem Pharus moles quaedam seu turris, ex qua accensa flamma viatores noctu in itinere dirigantur. Euxinus vero Pontus per antiphrasim dicitur, quasi bene hospitalis: male enim hospitalis audiebat ob grassantium in eo latronum erga hospites iuges iniurias; quibus ab Hercule sublatis, securitatem nacti viatores Euxinum eum nuncupaverunt) in loco quem Hieron vocant, ac si dicas templum (cui inde appellatio accessit, quod Argonautae illac transeuntes eo loco templum con-

γομένων αὐτόθι ἀνδρῶσαι μὲν ἱερὸν, αὐτὸς ἀθρόον τούτοις ἐπέ-
 θητο, καὶ τὰ μὲν πλείστα πλοῖα κατέφλεξεν, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς φυγὴν
 ἐτρέπησαν. ὄθεν καὶ τελείας τροπῆς γενομένης τὰ μὲν τῶν πλοίων
 αὐτῶν αὐτανδρα κατέδυσαν, πλείστους δὲ ζῶντας συνέλαβον. οἱ
 5 δὲ περιλειφθέντες εἰς τὸ τῆς ἀνατολῆς μέρος, εἰς τὰς Ῥογὰς λεγο-
 μένας, κατέπλευσαν. καὶ ἐπεὶ σύνταγμα πρὸς τὰ τῆς Βιθυνίας
 μέρη ἀπέστειλαν χρεῖων ἕνεκα, ἐντυγχάνει τούτοις Βάρδας ὁ Φω-
 κᾶς· καὶ γὰρ ἀποσταλὴς ἦν ἐπὶ τούτῳ μετὰ ἱππέων ἑκκρίτων,
 παρατρέχων αὐτούς, καὶ κατέσφαξεν ἅπαντας. ἀλλὰ καὶ ὁ Κουρ- D
 10 κούας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ἀνατολῆς στρατεύματος κατελθὼν
 τοὺς ὑπολειφθέντας εὗρισκων ἀπέκτεινεν. πολλοὺς δὲ τόπους καὶ
 ναοὺς ἐνέπηρσαν, καὶ τοὺς συλλαμβανομένους Ῥωμαίους τοὺς μὲν
 ἀνεσταύρουσιν τοὺς δὲ τῇ γῆ προσεπήγγυσον, τοὺς δὲ τοῦ κλήρου,
 ὀπισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες, ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης τῆς
 15 κεφαλῆς αὐτῶν ἐπήγγυσαν. χειμῶνος δὲ ἤδη καταλαμβάνοντος,
 καὶ εἰς τὰ οἰκεία βουλόμενοι ἀπελθεῖν, τὸν στόλον λαθεῖν ἐσπού-
 δαζον. νυκτὸς οὖν ἐκπλεύσαντας ὁ πατρικίος Θεοφάνης τούτους
 ἐπήγησε. καὶ εὐθὺς δευτέρῳ ναυμαχίᾳ συνάπτεται καὶ πλείστα P 491
 πλοῖα βυθίζονται. ὄλων δὲ μετὰ πλοίων περισωθέντων καὶ ἐν
 20 τῇ τῆς Κολλῆς περιπεσόντων ἀκτῇ, νυκτὸς ἐπελθοῦσας διέφυγον.
 Θεοφάνης δὲ μετὰ νίκης μεγάλης ὑποστρέψας ἐντίμως καὶ μεγα-
 λοπρεπῶς παρὰ τοῦ βυσιλέως ὑπεδέχθη καὶ παρακοιμώμενος ἐτι-
 μήθη.

1 ἀνιδρυσάμενων?

diderunt), ipse repente in illos irruens navigia alia igne combussit alia
 in fugam egit. quocirca fasis omnino fugatisque hostibus, partim eorum
 naves cum vectoribus pelago merserunt, partim plurimos ingentique
 turba vivos ceperunt. qui residui fuerant, ad Orientalem plagam, ad
 locum quem Rhogas vocant, navigaverant. quodque manipulum neces-
 sarii pabuli et annonarum causa in Bithyniam miserant, Bardas Phocas
 in eam rem cum lectorum equitum manu missus, antevertens illorum iter
 illiaque obviam factus, cunctos internecone delevit. sed et Curcuas cum
 Asiaticis cunctis copiis descendens, fasisque exercitus reliquias offendens,
 illorum stragem dedit. ii porro multa loca ac templa incendiderant, quos-
 que ex Romanis comprehenderant, alios in crucem agebant, alios terrae
 configebant; clericos sacrique ordinis viros, manibus post terga revinctis,
 medio cerebro infixis clavis dire perimebant. iam vero appetente hieme
 cum domum redire pararent, Romanam classem latere studebant. cum
 itaque noctu solvissent, facto eis obviam Theophane patricio altera sta-
 tim navalis commissa pugna, multaque profundo mersa navigia: pauci
 cum navigiis ad Coeles asperum littus evecti incolumes per noctis op-
 portunitatem evaserunt. Theophanes autem ingenti parva victoria re-
 versus, honorifice ac magnifice ab imperatore susceptus, accubitoris di-
 gnitate provecus est.

47. Τῷ δὲ Ἀπριλίῳ μηνί, τῆς α' ἰνδικτιῶνος, πάλιν ἦλθον οἱ Τούρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως· ὁ δὲ παρακοιμώμενος ἔξελθὼν σπονδὰς εἰρηναῖκὰς μετ' αὐτῶν ἐποίησατο, ὅθεν καὶ ἐπὶ χρόνους ε' ἢ εἰρήνη διεφυλάχθη.

B 48. Τῇ δὲ β' ἰνδικτιῶνι, Πασχάλιος πρωτοσπαθάριος καὶ 5 στρατηγὸς Λιγουβαρδίας ἀποστέλλεται πρὸς ῥῆγμα τῶν Φράγγων, ἀγαγεῖν τὴν αὐτοῦ θυγατέρα Ῥωμανῷ τῷ Κωνσταντίνου τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ νιῷ εἰς νύμφην. ἦν καὶ μετὰ πλοῦτον πολλοῦ ὁ Πασχάλιος ἀνήγαγεν· καὶ γέγονεν ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος γ'. ἦτις καὶ ἔζησε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ ἔτη ε', καὶ 10 ἐτελεύτησεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθεροῦ.

49. Τῷ Δεκεμβρίῳ μηνί, τῆς δ' ἰνδικτιῶνος, ἀέμου βιαίου καὶ σφοδροῦ πνεύσαντος οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἑπικίῳ ἔξ ἑναν- **C** τίας τοῦ βασιλικῷ θρόνου Δῆμοι κατέπεσον, καὶ συνέτριψαν τὰ 15 ἑποκάτω αὐτῶν βάρη καὶ στήθευ. χρόνον δὲ διελθόντος τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ νιοὶ αὐτοῦ τοῦ παλατίου κατήγαγον.

50. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τοῦ Χριστοῦ ἄγιον ἐκμαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρα- **20** τεύματος, οἱ οἰκήτορες ταύτης πρὸς τὸν βασιλέα διαπρεσβεύουσι Ῥωμανὸν τοῦτο παρέχειν, εἰ τὴν πολιορκίαν λύσειεν. ὅπερ καὶ γέγονε· καὶ χρυσόβουλλον ἐδόθη μὴδ' ἔτι ὑπὸ Ῥωμαίων τὴν χώ-

17 τοῦ om P

47. Mense Aprili, indictione prima, rursus Turci ingentibus copiis irruptionem fecere. ad quos egressus accubitor pacis cum eis foedus percussit; unde etiam ad annos quinque pax rata fuit.

48. Altera statim indictione, Paschalis protospatharius ac Longobardiae praetor a Romano ad Francorum regem, qui eius filiam adducat Romano Constantini eius generi filio copulandam, mittitur. quam et multis donatam opibus adduxit. celebratae nuptiae mense Septembri, indictione tertia. vixitque cum viro suo annos quinque, et mortua est, eius socero Constantino iterum iam rerum summam adepto.

49. Mensae Decembri, indictione quarta, validissimo ac vehementi perflante vento, quos in Circo demos vocant, ex adverso imperatoris solii ceciderunt, subiectosque gradus ac intercolumnia contriverunt. transactum autem anno, eodem mense, Romanum imperatorem filii aula detruserunt.

50. Edesena autem civitate, in qua sacra Christi effigies linteo expressa, Romanorum copiis obsidione cincta armisque pressa, missa ad Romanum legatione illius cives illam se praebituros polliciti sunt, ea duntaxat condicione ut obsidio solveretur. quod et ita contigit. data enim bulla aurea cautum est ne illorum deinceps ager ac provincia a

ραν αὐτῶν ληΐζεσθαι. τοῦ δὲ ἁγίου ἐκμαγείου ἀποσταλέντος, ἀπήντησεν αὐτῷ Θεοφάνης ὁ παρακοιμώμενος μετὰ λαμπρᾶς φωτ- **D**
 αγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς καὶ ἡμνοδίας κατὰ τὸν Σάγγαρον
 ποταμὸν. τῇ δὲ ἰθ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθε.
5 τοῦ δὲ βασιλέως ὄντος ἐν Βλαχέρναις κάκειθεν αὐτὸ προσκνήσαν-
 τος, τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθον ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ οἱ τε βασιλέως δύο
 υἱοί, Στέφανος καὶ Κωνσταντῖνος, καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κων-
 σταντῖνος σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεοφυλάκτῳ καὶ τῇ συγκλήτῳ πάσῃ,
 καὶ τοῦ λαοῦ προπορευομένον μετὰ φωταγωγίας μέχρι τοῦ ναοῦ
10 τῆς τοῦ Θεοῦ ἁγίας σοφίας πεζοὶ τοῦτο διεκόμισαν, καὶ προσκνή-
 θέν ἐκέισε ἐν τῷ παλατίῳ τοῦτο ἀνήγαγον. P 492

51. Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις Ἀρμενίων τι τέρας τῇ πόλει
 ἐπεφοιτῆκει, παῖδες συμφνεῖς ἄρρενες, ἐκ μιᾶς προελθόντες γα-
 στρός, ἄρτιοι μὲν πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος· ἀπὸ δὲ τοῦ στό-
15 ματος τῆς γαστρὸς καὶ μέχρι τῶν ὑπὸ γαστέρα συμπεφυκότες ἀλ-
 λήλοις ὑπῆρχον, ἀντιπρόσωποι. οἱ ἐπὶ πλείστον ἐν τῇ πόλει ἐν-
 διατρέφαντες ὑπὸ πάντων ὡς ἑξαισιὸν τι τέρας ἐθανμάζοντο· ὄθεν
 καὶ ὡς πονηρὸς τις οἰωνὸς τῆς πόλεως ἐξηλάθη. πάλιν δὲ ἐπὶ τῆς
 μονοκρατορίας τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου εἰσῆλθε. καὶ ἐπειδὴ **B**
20 ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐτεθνήκει, ἰατροὶ τινες ἔμπειροὶ τὸ συγκεκολλημέ-
 νον μέρος διέτμον εὐφρῶς ἐλπίδι τοῦ τὸν ἕτερον ζῆσεσθαι. ἀλλὰ
 καὶ οὗτος τρεῖς ἡμέρας ἐπιβιοδὸς ἐτελεύτησεν.

19 τοῦ βασιλέως?

Romanis diriperetur. missa itaque sacra effigie, obviam factus accubitor
 Theophanes cum magnifico cereorum luminumque apparatu et decenti
 cultu ac hymnodia ad Sangarin fluvium eam excepit, mensisque eiusdem
 die decimo nono ipsam deducens in urbem intravit. imperator, qui in
 Blachernis esset, ibi eam pie veneratus est. postridie vero ad Auream
 portam egressi tum imperatoris ambo filii, Stephanus et Constantinus,
 tum eius gener Constantinus cum Theophylacto patriarcha omnique se-
 natus, populo quoque praecunte cum lampadibus ac facibus, ad usque
 sanctae dei sapientiae delubrum pedibus eam deduxere; pieque ibi sa-
 crum illud pignus venerati in palatium detulerunt.

51. Hisce diebus portentum quoddam ex Armenia in urbem venerat, pueri duo ex uno progressi utero, membris omnibus corporis integri; ab umbilico autem ad pubem alter alteri cohaerentes erant, obversis inter se vultibus. hi diu multumque in urbe morati, velut ingens quoddam ac singulare portentum, cunctorum admirationem ciebant. quamobrem etiam velut res mali ominis, monstrum urbe expulsum; in eam tamen rursus subiit, cum solus Constantinus rerum summam adeptus esset. horum autem gemellorum altero mortuo, partem cohaerentem peritū quidam medici subtili arte putavere, cum alterum rivum conservatum iri sperarent. qui tamen ipse cum tres dies supervixisset, extinctus est.

52. Ἐν πᾶσι μὲν οὖν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τοῖς μοναχοῖς ὁ βασιλεὺς πίστιν ἐκέκτητο ἄμετρον, διαφερόντως δὲ ἐτίμα καὶ ὑπερέσβετο Σέργιον τὸν ἐν μοναχοῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελφὸς μὲν τοῦ μαγίστρου ἐπεφύκει Θωμᾶ, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατριάρχου

C Φωτίου· ὃν πλέον τῆς σαρκικῆς εὐγενείας ἢ κατὰ ψυχὴν ἐτίμα ὡς εὐγένεια τὸ τε τῆς διακρίσεως εἰδὺν καὶ τὸ τοῦ προσώπου χάριεν τὸ μέτριόν τε τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ἡθους· τὸν μὲν γὰρ λόγον εἶχε γλυκύτερον μελέως ἀποστάζοντα, τὸ ἡθος πάγιον καὶ σταθερόν, τὸ δὲ φρόνημα πολὺ φυσικὸν καὶ ταπεινόν. τοῦτον δὴ τὸν ἀοίδιμον ἀδιαλείπτως μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κανόνα, ὡς 19 ἂν τις εἴποι, τὸν αὐτοῦ βίον ἀεὶ ᾄθμβλλοντα. οὕτως πολλὰ παρήγγει τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμαλίσθαι καὶ μὴ ἀπαιδέτους εἶναι εἰς πονηρίαν ἐκκλίνοντας, μὴ ποτε καὶ αὐτὸς πάθοι τὸ τοῦ Ἑλλί, τι-

D μωρίαν ἐκτίσας ὑπὲρ τῆς τῶν παιδῶν παρανομίας. ὁ καὶ γέγονε καὶ γὰρ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τούτων, πάντων καδιστορούντων τὸν 15 ἄχραντον χαρακτήρα ἐν τῷ ἁγίῳ ἐκμαγεῖν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔλεγον οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως μὴ βλέπειν τι ἢ πρόσωπον μόνον, ὁ δὲ γαμβρὸς Κωνσταντῖνος ἔλεγεν βλέπειν ὀφθαλμοὺς καὶ ὤτα. πρὸς οὓς καὶ εἶπεν ὁ ἀοίδιμος Σέργιος “καλῶς ἀμφοτέροι εἶδετε.” οἱ δὲ ἀντέφησαν “καὶ τί σημαίνει ἐκάστου τοῦτου ἡ διαφορὰ;” ἀπεκρίθη 20 “οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ Δαβὶδ ὁ προφήτης λέγει, ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου

P 498 ἐπὶ ποιῶντας κακὰ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐ-

52. Immensam imperator, uti a me superius dictum est, erga omnes monachos, eximie tamen erga Sergium inter monachos vitae sanctimonia praecipuum, habebat fidem, eumque colebat ac supra modum venerabatur. erat is frater magistri Thomae, Photii patriarchae nepos, quem animi ingenuitas quam corporis nobilitas illustriorem reddebat; discretio- nis rectitudo, vultus gratia, modestia animi morumque compositio mire commendabat. sermo illi melle dulcior fluebat; firma meas ac robusta, animi sensus longe humanus atque modestus. hunc imperator virum in- clitum velut regulam ac amussim, ut sic loquar, omnis ubique compo- nendae vitae suae ingiter apud se habebat. isque adeo imperatorem et- iam atque etiam filiorum curam agere, nec indisciplinatos nullaque cas- tigatione ad nequitiam declinare sinere, admonerat, ne et illi idem at- que Heli contingeret (1 Reg. 3 12), ac pro filiorum scelere ipse quo- que poenas daret; quod et evenit. ante enim paucos hos dies, cum omnes intemeratam filii dei in linteo expressam effigiem lustrarent, di- xerunt Romani filii se praeter vultum nihil videre, eius autem gener Constantinus videre se oculos et aures affirmavit. ad quos vir inclitas Sergius, “bene” inquit “utrique vidistis.” tum illi “quidnam vero sibi vult utriusque discrimen?” respondit “non ego, sed David propheta (Ps. 33 16) ait, oculi domini super iustos, et aures eius in preces eorum; vultus autem domini super facientes mala, ut perdat de terra memoriam

τῶν.” τότε ἀκούσαντες ἐκείνοι θυμοῦ ἐπλήσθησαν καὶ κατ’ αὐτοῦ
 ἐβουλεύοντο. ὕθεν δὴ καὶ τοῦ παλατιοῦ κατὰγουσιν τὸν πατέρα
 αὐτῶν καὶ ἐν τῇ νήσῳ ἐξορίζουσιν. ἀλλὰ δὴ καὶ πάλιν αὐτὸν εἶχεν
 ἐκεῖ Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς τῶν συμφορῶν παραμύθιον καὶ τῶν
 5 θλίψεων ἀκισώδυνον φάρμακον. συνῆν τούτῳ καὶ Πολύευκτος
 ὁ εὐλαβίστατος μοναχός, τὰ εἰκότα παραμυθούμενος, ὃς τοῦ
 πατριάρχου Θεοφυλάκτου τελευτήσαντος αὐτὸς πατριάρχης Κων-
 στατινουπόλεως ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως προχειρίζεται. B
 εἰσοικίζεται δὲ καὶ οὗτος παρὰ Σεργίου τοῦ εἰρημένου εὐλαβεστά-
 10 του μοναχοῦ Ῥωμανῷ τῷ βασιλεῖ τρόπῳ τοιῷδε. τοῦ πατριάρχου
 Θεοφυλάκτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ συγχοτέρως νοσοῦντος, παρεκάλει
 Ῥωμανὸς τὸν Σέργιον γενέσθαι πατριάρχην. ὁ δὲ ἀπὸ ψυχῆς
 τοῦτο ἀπαρνούμενος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἠναγκάζετο. καὶ ποτὲ
 φησιν “ἔχω, δέσποτα, εἰ θέλεις, πατριάρχην, ἄνδρα εὐλαβῆ καὶ
 15 χρησιμεύοντα, ἀλλὰ μὴν καὶ σοφὸν εἰς τὴν τοιαύτην ἀξίαν.” ὁ δὲ
 “ἄς ἴδω αὐτόν.” ἔρχεται μετὰ τοῦ Σεργίου καὶ ὁ Πολύευκτος
 καὶ ὡς εἰσῆλθον ἀμφοτέροι εἰς τὸν βασιλέα, αὐτὸς μὲν ὁ βασιλεὺς C
 καθέζεται ἐπὶ τῆς κλίνης, συγκαθέζεται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Σέργιος
 τὸν δὲ Πολύευκτον εἰς σκάμνον ἐκάθισαν. ἐρωτᾷ ὁ βασιλεὺς χρή-
 20 σιμὸν τι γραφικὸν τῷ Πολυεύκτῳ, σκοπῶν ἐπὶ τὸ ἀκοῦσαι ποσῶς
 τὴν λαλιὰν αὐτοῦ, ὡς ἔθος τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δὲ δξύθυμος ὢν
 αὐστηρῶς πως καὶ ἀποφαντικῶς ἀπεκρίθη τραχεῖα τῇ φωνῇ “ὁ
 καθεζόμενος μετὰ τῆς βασιλείας σου ἐν τῇ κλίνῃ σου ἐρημνεύατω

eorum.” quo audito ira impleti sunt, inibantque adversus eum consilium.
 quamobrem etiam patrem aula deiecerunt inque insulam eum relegarunt;
 quo ipso loco Romanus imperator eo rursus tristium rerum aerumnarum-
 que solatio utebatur ac leniente remedio. una quoque versabatur reli-
 giosissimus monachus Polyuctus, ipse pariter convenienti opera solans.
 hic nimirum, Theophylacto patriarcha vivis exempto, patriarcha Cpoli-
 tanus a Constantino imperatore praeficitur. quin hic quoque a Sergio,
 quem dicebam, religiosissimo monacho, per hunc modum Romano impe-
 ratori insinuat. Theophylacto Romani filio crebrius laborante aegra-
 que nimis valetudine, rogabat ille Sergium ut patriarchae munus iniret.
 illo tamen strenue exque animo recusante, ad multos dies eius tentata
 constantia est. atque tandem “si placet, imperator, patriarcham habeo,
 virum religiosum commodumque, sed et sapientia pollentem, quanta ex
 sedis huius rationibus est.” cui Romanus “quaeso te, hominem videam.”
 venit itaque cum Sergio et Polyuctus; cumque ambo ad imperatorem
 ingressi essent, ipse quidem imperator in lectulo sedit, Sergiusque una
 cum illo consedit. Polyuctus in scabello seorsum sedere iussus. tum
 rogat imperator commodum aliquid ex scriptura, eo spectans ut quanta
 eius dicendi facultas vel parum auditu experiretur, uti fere hominum
 moribus comparatum est. tum ille ira velox austere quodammodo ac
 resolute voce aspera “qui tecum in lectulo sedet, imperator, is interpre-

αὐτός.” καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς εἰδὼς τὸν λόγον ὡς φθόνου βέλος ἐν τῇ καρδίᾳ δεξιόμενος· ὁ δὲ μακαρίτης Σέργιος τῷ φυσικῷ φρονήματι τὸν λόγον ὑπαμβλῦναι θέλων ῥίπτει ἑαυτὸν εἰς τοὺς πόδας Πολυεύκτου, καὶ “εὖσαι ὑπὲρ ἐμοῦ, πάτερ ἅγιε” λέγει, “ὅτι τοσαύτας ἡμέρας ἀτακτῶν οὐκ ἠσθάνομην.” τοῦ δὲ βασιλέως πυθομένου “διὰ τί οὕτως ἐποίησας;” ἔφη “ὅτι οὕτως ὀφείλει ποιεῖν ὁ προϊστάμενος, καὶ μάλιστα ἐκκλησίας, καὶ μὴ κατὰ προσωποληψίαν τι ποιεῖν.” ἔκτοτε οὖν οὐκ ἐπέλασθη ἐν τῇ κλήρῳ τοῦ βασιλέως τὸ σύνολον καθεσθῆναι.

53. Στέφανος τοίνυν ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ ἑπαναστὰς τῷ πατρὶ, 10
 συμβούλοις τε χροσάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαρριανῷ καὶ Βα-
 P 494 σιλείῳ τῷ λεγομένῳ Πετεινῷ καὶ Μανουῆλ τῷ Κουρτίκῃ, συνει-
 δότιον αὐτῷ καὶ τῶν λοιπῶν βασιλέων, ἐπεὶ μακρῷ γήρῃ καὶ νόσῳ
 τραχόμενον εἶδεν, καὶ τὰ τῆς βασιλείας κατὰ διαθήκας ἀπακρι-
 βωσάμενον (καὶ ἄνακτα πρῶτον τὸν πορφυρογέννητον Κωνσταντί- 15
 νον προσδιωρίσατο καὶ καθέξῃς ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ τοὺς τούτου
 υἱοὺς) καὶ πρὸς αὐτοὺς ἤτῳ ἐξασφαλισάμενον ὡς εἶπερ τῷ πρῶ-
 τῷ βασιλεῖ κατὰ τι πταίσειαν, καθαιρεῖσθαι παραντίκα τῆς βα-
 σιλείας, τοῦτον τοῦ παλατιοῦ κακῶς κατήγγυεν καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ
 B νήσῳ ἐξορίσας ἀπέκρινεν μοναχόν. 20

tetur.” ac quidem imperator ceu invidiae iaculum, quod sic ille locutus erat, in corde accepit. beatae vero memoriae Sergius, naturali solertia humanitatisque sensu mollire satagens quod ita exciderat, ad Polyencti se pedes abiicit, aitque “ora pro me, pater sancte, quod tamdiu incompositis moribus me ipse non cognovi.” percontatur imperator cur ita se gesserit. ad quem ille “quod is qui praestat, se ita gerere debet, ac praesertim qui ecclesiae praepositus est; non acceptione personarum aliquid agere.” exque eo tempore nunquam Sergius adduci potuit ut in imperatoris lectulo sederet.”

53. Stephanus igitur Romani filius in patrem insurgens, adhibitique in consilium Mariano exmonacho et Basilio cognomento Petino, necnon Manuele Curtice, consensu etiam reliquis Augustis, quod gravi morbo ac senio detritum eum videret, ac qui testamenti tabulis res imperii ordinasset, primumque imperatorem Constantinum Porphyrogenetum statuisset, tumque deinceps filios suos secundo ac tertio ordine imperatores fore decrevisset, expressisque ad eos verbis sanxisset atque firmasset, si quid adversus primum imperatorem offenderint ac maiestatem violaverint, confestim imperio abdicandos esse, male aula detrusum inque Proten insulam relegatum monachi ritu caesarie multavit.

Ἰπελείφθη ὁὖν αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τούτου γαμβρός, μὴν Δεκεμβρίῳ κ', Ἰνδικτιῶνος γ', ἐν ἔτει 590'. ὃς παραντίκα Βάρδαμ τὸν Φωκῶν μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται, καὶ Κωνσταντῖνον ναυμαχίας ἡγήτορα, καὶ στρατιάρ- C
5 χας τινὰς τῶν ἐυχρήστων. τὸν δὲ Πετεῖνὸν πατρικίον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκε, τὸν δὲ Κουρτίκην πατρικίον καὶ δρογγάριον τῆς βίγλας, οὐστίνως ὁ θεὸς συντόμως ἐπεξήληθεν ὡς εἰς χριστὸν κυρίον παροινήσαντας· ἐπὶ καθουσίῳσει γὰρ καταληφθέντες, ὡς ἐκάτερος αὐτῶν οἰκτίστω θανάτῳ τὸν βίον ἀπέρρηξαν.

- 10 2. Μετὰ δὲ μ' ἡμέρας Κωνσταντῖνος ὁ πορφυρογέννητος ὑποπεύσας Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς ἀδελφούς, μὴ ποτε καὶ κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια διαπράξωνται, ὅπερ ἦν εἰκός, ὅτι D
εἰ τοῦ ἰδίου πατρὸς οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται; λέγεται γὰρ ὅτι φθείρουσιν ἥθη χρηστὰ ὁμίλῳι κακαί. τῶν ὁμαιμόνων
15 τί γίνεται; ἐστιώσας αὐτοὺς καὶ φιλοφρονήσας, ἔτι τῆς βρώσιως οὐσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀνήρπασαν τούτους οἱ πρὸς τοῦτο εὐ-
τρεπισμένοι, καὶ ἐν ταῖς πλησιαζούσαις νήσοις αὐτοὺς περιώρισαν κληρικὸς ποιήσαντες. μετ' ὀλίγον δὲ τὸν ἴδιον πατέρα αὐτῶν
αἰτησάμενοι ἰδεῖν μοναχὸν ὄντα, πένθει ἀφορήτῳ κατεχόμενοι.
20 ὁ δὲ ὁμοίως ὀδυρόμενος πρὸς αὐτοὺς ἐφθέγγατο "υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ἔψωσα, αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν." εἰθ' οὕτως ἐξορίζονται, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Προκόνησον, εἶτα εἰς Ῥόδον, ἔπειτα εἰς Μιτυ- P 495

Imperator igitur eius gener Constantinus relictus est, mensis Decembris vigesimo, indictione tertia, anno 6454. is statim Bardam Phocam magistrum et scholarum domesticum creat, Constantinum vero navalium copiarum ducem, nec non tribunos viros quosdam strenuos ac industrios. Petinum patricium ac comitem stabuli fecit, Curticem patricium et excubiarum drugarium; quos brevi divina insecuta ultio est, ut qui se in Christum domini scelerate gessissent. maiestatis namque rei deprehensi misera morte vitam ambo abruperunt.

2. Quadraginta vero dierum exacto spatio, Constantinus Porphyrogennetus suspectos habens Stephanum et Constantinum fratres, ne in se quoque, uti par est, talia molirentur, ut qui patri non peperissent, nec sibi essent parcituri. aiunt enim (1 Cor. 15 33, ex Menandro), "corrumpunt bonos mores colloquia prava." quid igitur germanis fit? convivio acceptos lauteque epulantes, cum adhuc cibos non deglutissent, qui in hoc parati erant, abreptos et clericali militiae adscriptos in insulas haud longe positas deportaverunt. brevique post patrem suum, qui monachus esset, visere petierunt, intolerabili luctu ex adpectu affecti. similiter etiam pater eiulans ad eos ait "filios genui et exaltavi; ipsi autem spreverunt me (Isai. 1 2)." exinde relegati sunt, Stephanus quidem in Proconesum, deinde Rhodum, postea in Mitylenem, Constanti-

λήνην, ὃ δὲ Κωνσταντῖνος εἰς Τένεδον, ἐκεῖθεν εἰς Σαμοθράκην· ἐν ἧ καὶ ἀνταρσίαν μελετήσας παρὰ τῶν φυλασσόντων αὐτὸν σφάζεται. Μιχαὴλ δὲ τὸν τοῦ βασιλέως Χριστοφύρου υἱὸν, τὰ βασιλικὰ πέδιλα ἀφελόμενος, κληρικὸν ἐποίησεν Θεοφύλακτος ὁ πατριάρχης. ὁμοίως καὶ Θεοφάνην πατρίκιον καὶ παρακοιμώμε-
 νον ἐξώρισε, καὶ Γεώργιον πρωτοσπαθάριον καὶ πικέρνην καὶ Θωμᾶν πριμικήριον, οὓς δειρας καὶ κουρεύσας καὶ θριαμβεύσας ἐξώρισε διὰ τὸ φωραθῆναι αὐτοὺς καιροσκοπεῖν τοῦ εἰσαγαγεῖν
 Β ἄλλιν τὸν Ῥωμανὸν ἐν τῷ παλατίῳ.

3. Τῷ Δεκεμβρίῳ μηνί, τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος, ἐπιβουλῆς¹⁰ γενομένης εἰς τὸ τὸν Στέφανον ἐκ τῆς νήσου ἀγαγεῖν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐπεὶ παρὰ Μιχαὴλ τοῦ Διαβολίνου ἐμηρόθη, πάντων κρατηθέντων τῶν μὲν τὰς ῥίνας καὶ τὰ ὄτα ἀπέτεμε, τοὺς δὲ δαρμῶ ἀφορήτῳ ὑπέβαλεν καὶ ὄνοις ἐπικαθίσας καὶ θριαμβεύσας ἐξ-
 ώρισε.¹⁵

4. Τῇ δὲ με' τοῦ Ἰουλίου μηνός, τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος, Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ νήσῳ τελευτᾷ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ
 C πόλει διακομισθὲν ἐν τῇ αὐτοῦ ἀπειτέθη μονῇ. (5) μετὰ γούν τὸ μόνον καταλειφθῆναι τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον, προχειρίσατο Βασιλεῖον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ, τὸν ἀπὸ παλλακῆς²⁰ φυσικὸν υἱὸν Ῥωμανοῦ τοῦ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως, πατρίκιον καὶ παρακοιμώμενον καὶ παραδυναστεύοντα τῆς συγκλήτου. οὗτος δὲ ἦν ἐλέφρων καὶ λόγιος, καὶ τῷ βασιλεῖ ἐν πάσιν ὑπηρετῶν

nus vero in Tenedum, inde in Samothraciam, ubi etiam tyrannidem moliens a custodibus necatur. Michael Christophori imperatoris filius ablati imperialibus calceis a Theophylacto patriarcha clericus efficitur. similiter quoque Theophanem patricium et accubitorem in exsilium misit, Georgium item protospatharium et pincernam, nec non Thomam primicerium; quos ambos verberibus subactos atque detonsos, infamique triumpho per mediam urbem traductos, in exsilium amandavit. sicque in eos animadversum, quod deprehensi occasionem captare ut Romanum denuo in aulam reducerent.

3. Mense Decembri, indictione sexta, stractae insidiae, ut Stephanus ex insula revocatus in aulam induceretur. delati auctores a Michaele Diabelino, captique omnes, alii naribus auribusque mutilati, alii intolerandis subacti verberibus, asinisque impositi ignominiae causa per urbem traducti, exsilio relegati sunt.

4. Quinto decimo Iulii mensis, indictione sexta, Romanus imperator in insula moritur; eius cadaver in urbem delatum, in ipsius monasterio depositum est. (5) solus igitur imperator relictus Constantinus Basilium protovestiarium suum, Romani, qui ante ipsum imperium gesserat, ex pellice naturalem filium, patriciam creat et accubitorem ac senatus principem. erat vero vir prudens atque eloquens, qui quoque in omni-

αλοῖως καὶ πρεπόντως. τότε καὶ ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος ἀρρωστήσας καὶ ἐπ' αὐτῆς κυριευθεὶς ἐτελεύτησεν, κρατήσας τῆς ἐκκλησίας ἕτη κδ'. χειροτονεῖται δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀνωτέρω εἰρημέ-
νος Πολύευκτος μοναχός, τρίμιος ἀνὴρ καὶ ἀγιώτατος. D

5 **6.** Τότε καὶ ἀποστολικῶν ἐσθῆτων ἀποκεκρυμμένων ἐν τινὶ γωνίᾳ τῆς πόλεως δηλωθεῖσῶν τῷ βασιλεῖ, μετὰ πάσης τιμῆς καὶ δοξολογίας ἀνελόμενός αὐτάς, τῷ μεγάλῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀπεθυσάυρισε ναῶν. καὶ τὰ λείψανα τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ᾧ καὶ μερισθέντα τὰ μὲν ἐν τῷ σηκῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐτέθη-
10 **σα**, τὰ δὲ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἀναστασίας.

7. Ὁ τοίνυν βυσαίλιος διὰ τὸ τὸν μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν, Βάρδα τὸν Φωκῆν λεγόμενον, εἰς γῆρας ἐλάσαι καὶ ἀδυνάτως πρὸς τοὺς κόπους ἔχειν. τοῦ δομεστικίου ἀποκινεῖ, P 496
καὶ ἀντ' αὐτοῦ προβάλλεται δομέστικον Νικηφόρον πατρικίον καὶ
15 στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ὡσαύτως καὶ πατρικίον Λέοντα, τὸν τοῦτου ἀδελφόν, στρατηγὸν τῶν δυτικῶν προχειρίζεται. Ἔγινε δὲ ἐμπρησμὸς μέγας πλησίον τοῦ νουοῦ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ, ὡς καὶ νῦν τὸν ἔμβολον τὸν πρὸς τὴν Σιδηρᾶν πόρταν.

20 **8.** Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ἰδ' ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου (δεκαπέντε γὰρ ἐκράτησεν) ἐγεννήθη ὁ βυσαίλιος Βασίλειος ὁ ἔκγονος αὐτοῦ, υἱὸς δὲ Ῥωμανοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. τῶν δὲ Τούρκων καταδραμόντων μέχρι τῆς πόλεως ἐν τῇ ἑορτῇ B

bus solenter ac decore imperatori obsequeretur. tunc quoque patriarcha Theophylactus in morbum lapsus eoque praevalente mortuus est, cum illi sedi annis quattuor supra viginti praefuisset. eius loco ordinatur, cuius nobis in superioribus facta mentio est, Polyuctus monachus, vir venerabilis et sanctissimus.

6. Per id tempus, quae in quodam urbis angulo delituerant apostolicae vestes et palliola, imperatori innotuere. omni itaque pompa divinorumque canticorum celebritate sublata in magno sanctorum apostolorum templo recondidit; uti etiam sacras exuvias theologi, quarum pars in sanctorum apostolorum delubro, pars in sanctae Anastasiae martyris positae sunt.

7. Quod autem Bardas Phocas magister et scholarum domesticus annis gravis erat, nec prae aetate eius muneris laboribus satis par erat, imperator illo amoto, ipsius loco Nicephorum patricium et Orientalium ducem, eius filium, domesticum praeficit. similiter quoque Leonem patricium illius fratrem Occidentalium ducem instituit. ingens vero haud longe a templo S. Thomae contigit incendium, adeo ut porticus, quae ad portam Ferream ducit, combureretur.

8. Observandum vero anno quarto decimo imperii Constantini Porphyrogeneti (quindecim enim annis rerum potitus est) natum esse eius nepotem Basilium imperatorem, Romani eius filii filium. Turcis vero

τοῦ πάσχα, καὶ ληϊσαμένων πᾶσαν τὴν Θράκην, καὶ πραιδαν πολλὴν λαβόντες, ὁ βασιλεὺς εὐθὺς τὸν πατρίκιον καὶ δομέστικον τῶν ἔξκουβίτων Πύθρον ἀπὸν Ἀργυρὸν μετὰ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελλαρίων καὶ τοῦ Ὀψικίου καὶ Θρακησίου κατὰ πόδας αὐτῶν ἔξαπέστειλεν· οἱ καὶ νυκτὸς ἐπιπεσόντες και-5 ἔσφαξαν αὐτούς, λαβόντες καὶ τὴν πραιδαν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν πᾶσαν.

9. **C** Πασι δὲ ὅτι εἰς τὴν γέννησιν τοῦ πορφυρογενήτου λαμπρὸς ἄστηρ ἐφάνη ἐπὶ ἡμέρας μ', καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ κοιμήσει καὶ ἐξόδῳ αὐτοῦ ἄστρα, φανῆναι ἀμαυρὸν ἔχοντα φῶς. τελευτῆ¹⁰ οὖν νοσήσας, πεποιτικῶς βασιλέα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ῥωμανόν, καὶ θάπτεται ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων μετὰ Λέοντος βασιλέως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἦν δὲ τῇ ἰδέᾳ εὐμήκης τὴν ἡλικίαν, λευκὸς τὴν χροιάν, εὐόφθαλμος, χαροπὸς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, γρηπὸς ἦτοι ἐπίρην, μακροπρόσωπος, μακροτράχηλος, εὐρὸς τοῖς ὤμοις, φιλοτράπεζος, φίλοιος, ἠδὺς τοῖς λόγοις. ἔζησε δὲ χρόνους νέ', καὶ ἐτελεύτησε μηνὶ Νοεμβρίῳ ιε', ἰνδικτιῶτος ε', ἔτους ς¹⁵ ς¹⁵ ς¹⁵, καταλείψας ἀτοκράτορα Ῥωμανόν τὸν υἱὸν αὐτοῦ **D** μεθ' Ἐλένης τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Kόσμου ἔτος ς¹⁵ ς¹⁵ ς¹⁵, θείας σαρκώσεως ἔτει ρ¹⁵ ρ¹⁵ ρ¹⁵, Ῥωμαίων βα-20 σιλεὺς Ῥωμανὸς ἔτη γ' μῆνας γ' ἡμέρας ε'. ἦν δὲ τὴν ἡλικίαν

ad ipsam usque urbem per paschae solennia excurrentibus Thraciamque omnem populantibus, ac cum multam egissent praedam, mibit statim imperator Pothum Argyrum patricium ac excubitorum domesticum cum subiecta illi legione, bucellariorumque et Opsicii et Thracisii duces, qui e vestigio eos insequerentur; nociuque irruentes eorum stragem fecerunt et contrucidarunt, praedamque, ac quotquot captivos habebant, receperunt.

9. Aiunt, quo tempore natus est Porphyrogennetus, splendido ibare stellam conspectam esse; ac rursus quo obdormivit ac vivis excessit, stellam apparuisse obscuris radiis tristisque micata. extremum ergo laborans, ac Romano filio imperatore creato, efflavit animam;isque sanctorum apostolorum templo cum Leone patre suo sepelitur. erat statura procerus, candore niveus, plenis oculis gratisque luminibus, aeneo aquilino, oblongo vultu ac collo, latis humeris, mensarum amans ac vini, eloquio dulcis. vixit annos quinque supra quinquaginta. mortuus est mensis Novembris quinta decima, indictione sexta, anni 6456, relicto imperatore Romano filio suo cum Helena eius matre.

Mundi annus 6456, divinae incarnationis anno 956, Romanorum imperator Romanus annos 3 menses 3 dies 5. erat aetate iuvenis, vegeto

νέος, σφριγῶν τῷ αἵματι, σιτόχροος, εὐόφθαλμος, ἐπίρην, χα- P 497
ροπός, γλυκὺς τοῖς ῥήμασιν, ὄρθιος ὡς κυβάρισσος, εὐρύς τοὺς
ᾠμους, ἤσυχος καὶ προσηγής. καταλειφθεὶς δὲ αὐτοκράτωρ παρὰ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου ἐτῶν ὦν
5 κα', σὺν Βασιλεῖω τῷ νύμφῳ αὐτοῦ ἐνιαυσιαῖω ὄντι καὶ τῇ μητρὶ
αὐτοῦ Ἑλένῃ καὶ τῇ συντενῶ αὐτοῦ Θεοφανῷ. καὶ παρευθὺν τοὺς
ἀνθρώπους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ἀξιώμασι μεγίστοις ὑπερανειβί-
βισε καὶ δώρεσις καταπλουτίσας τοῦ παλατίου κατήγαγεν, ἐξέλ-
ξαστο δὲ καὶ προέκρινε παραδυναστεύοντας καὶ πρώτους τῆς συγ-
10 κλήτου Ἰωσήφ πατρικίον καὶ δρουγγάριον τῶν πλωτῶμον, ὄντινα
καὶ μετὰ βραχὺ παρακοιμώμενον ἐποίησεν· τὸν δὲ πρωτοσπαθά-
ριον Ἰωάννην τὸν Χοῶν πατρικίον καὶ μέγαν ἐταιρείαρχην προε- B
βάλετο, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον Σισίνιον τὸν ἀπὸ σακελλίου ἐπαρ-
χον πόλεως ἐχειροτόνησεν καὶ μετὰ βραχὺ πατρικίον καὶ γενικὸν
15 λογοθέτην. τὰς δὲ ἀδελφὰς αὐτοῦ, Ζωὴν καὶ Θεοδώραν [Ἀγά-
θην] καὶ Θεοφανῶ καὶ Ἄνναν, ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κατήγαγε δό-
μων, καὶ εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον τὸν λεγόμενον Κανικλείου, ἐν ᾧ
καὶ Σοφία Ἀγούσσα ἡ τοῦ Χριστοφόρου βασιλέως γαμετὴ ἦν
ἀποκεκαρμένη; ἐπήγαγεν, καὶ μετὰ δίππευσιν ἡμερῶν εἰς τὸ Ἄν-
20 τιόχου ἐκλήρωσεν. τὴν δὲ Ἀγάθην εἰς τὸ ἰδρυθῆν φροντιστήριον
παρὰ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως καὶ πάππου αὐτοῦ ἀπέστειλεν, καὶ C
διωρίσαστο χορηγεῖσθαι αὐταῖς ἅ καὶ ἐν τῷ παλατίῳ ἐδίδοντο. τὸν
δὲ δομέστικον τῶν σχολῶν καὶ πατρικίον Νικηφόρον τὸν Φωκῶν
μύγιστρον ἐτίμησεν καὶ ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐξέπεμψεν. ὡσαύτως καὶ

corpore, triticei coloris, venustis oculis, naso adunca, grato aspectu,
 dulci sermone, recta statura cypressi in morem, latis humeris, quietas
 ac lenis. relictus a patre Constantino Porphyrogenneto imperator an-
 num agens vigesimum primum, cum Basilio filio eiusque matre Helena
 et uxore Theophanone, mox patris sui domesticos atque aulicos, maio-
 ribus auctos honoribus ac dignitatibus provectos donisque large ditatos,
 aula eiecit; elegitque ac cooptavit administrandae publicae rei socios ac
 senatus principes Iosephum patricium et rei navalis drungarium, quem
 et brevi post accubitorem fecit (sacri scilicet cubiculi totiusque rei do-
 mesticae praefectum); Ioannem protospatharium, quem Choenum vocant,
 patricium praefecit ac magnum hetaeriarcham; Sisinium vero protospa-
 tharium exsacellarium urbis praefectum creavit, brevique post patricium
 ac generalem logothetam. sorores, Zoen Theodoram Agatham Theopha-
 nonem et Annam, aula detrusas ad aedes regias, quas canicii vocant,
 ubi etiam Sophia Christophori imperatoris uxor posita coma debebat,
 transtulit; ac post dies aliquot Antiochi aedibus eas assignavit, Agatham
 ad monasterium a Romano ipsius avo conditum misit, ac quos in regia
 sumptus accipiebant, eosdem illis praestandos constituit. scholarum do-
 mesticum ac patricium Nicephorum Phocam magistri honore auxit et in

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πατρίκιον Λέοντα μάγιστρον καὶ δομέστικον τῆς δύσεως ἐποίησεν. καὶ αὐτὸς ἦν εὐφραϊνόμενος ἐν κωννηγίαις καὶ θήραις δι' ὅλου ἄβροδίατος τυγχάνων. ἐγέννησε καὶ ἕτερον υἱὸν μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Κωνσταντῖνον αὐτὸν ὠνόμασεν· ὃς καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐστέφθη παρὰ Παυλεῦκτον πα-5 τριάρχου ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἁγίας Σοφίας· ἣ δὲ Λύγουστα Ἐλένη D ἐν τῷ παλατίῳ θυγῆν τῷ βασιλεῖ, ἕως ἀρρωστήσασα κατὰ τὴν 19 τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τέθνηκεν· καὶ κατετίθη ἐν τῇ μονῇ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως, ἐν λάρνακι πλησίον τοῦ πατρὸς αὐτῆς. 10

2. Τὸν δὲ μάγιστρον καὶ δομέστικον Νικηφόρον τὸν Φω-
κᾶν ὁ βασιλεὺς μετὰ στρατείας πολλῆς καὶ ἔξοπλισεως πλοίων
πολεμικῶν καὶ ὕγρου πυρὸς εἰς τὴν Κρήτην ἀπέστειλεν, ἥτις ὑπὸ
Ῥωμαίους μὲν ἦν τὸ πρότερον, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Μιχαῆλ τοῦ
Τραυλοῦ τοῦ πατρὸς Θεοφίλου ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν ὑπὸ Ἰσπανίας 15
ἀνελθόντων Σαρακηνῶν διὰ τὸ τηλικαῦτα ἀσχολεῖσθαι τὰ Ῥωμαϊκὰ
στρατεύματα εἰς τὴν τυραννίδα καὶ στύσειν τοῦ ἀντίρτου Μωρο-
P 498 θωμᾶ τοῦ συντρόφου Μιχαῆλ, ὡς γενέσθαι τὴν ταύτης νήσου
κράτησιν, ἕως τῆς ἡμέρας ἧς πάλιν ἐπορθήθη παρὰ Νικηφόρον
μαγίστρον καὶ δομεστικὸν Φωκᾶ, ἔτη ρη'. ὑπῆρχον δὲ χελώνδια 20
μετὰ τοῦ ὕγρου πυρὸς β', δρόμωνες α', καράβια καματηρὰ σι-
τάριον ἔχοντα καὶ ὄπλα πολεμικὰ τξ'. ἀπάρας οὖν τῆς βασιλίδος
Νικηφόρος ὁ δομέστικος, καὶ τὰ Φύγελα καταλαβὼν, ἐφρόντιζεν

20 δομεστικὸν τοῦ Φωκᾶ?

Asiam misit. similiter etiam eius fratrem Leonem patricium magistrum et Occidentis domesticum fecit. ipse venationibus totus indulgebat, ciborum helluo ac vini potor. alium quoque patre defuncto suscepit filium, quem et Constantinum nominavit, ac brevi post per Pelyeuctum patriarcham in sanctae Sophiae ambone Augustali corona donavit. Helena Augusta in aula versata cum imperatore, donec morbo correpta mensis Septembris decima nona diem obiit. sepulta est in patris sui Romani imperatoris monasterio, atque in urna prope illum condita.

2. Misit autem imperator Nicephorum Phocam magistrum ac domesticum cum ingentibus copiis ac navalium gravi apparatu igneque Graeco adversus Cretam. fuerat Creta Romanae dicionis, donec imperante Michaelo Balbo Theophili patre a Saracenis Hispanis capta est, Romana interim classe occupata ac copiis comprimenda stulti Thomae tyrannide ac rebellione, qui eiusdem sodalis ac commilito ante existerat. fluxerant anni ex quo eius illi potiti erant, usque dum iterum a Nicephoro magistro ac domestico expugnata est, centum quinquaginta octo. erant chelandia (sic dicta Graecis navigia) Graeco igne instructa duo milia, celoces mille, onerariae annonam convehentes et arma bellicae trecentae sexaginta. solvens itaque Byzantio Nicephorus domesticus et Phygela veniens hoc maxime studuit omnique cura enixus est, ut omnis

ἔπως ὁ σύμπακς στόλος αὐτῶ ἐπὶ τὰ αὐτὸ εἶη καὶ προσορμίζοιτο. σπουδῆ ὄν τὴν νῆσον καταλαμβάνουσιν· καὶ ἀποβάντων τῶν νῆων χάρακα καὶ τάφρον βαθεῖαν κατασκεύασαν. τούτων οὕτως παρακαθεζομένων τῇ νήσῳ, καὶ ἀπέρου χειμῶνος καὶ ὑετοῦ καὶ κρύους βγενομένου, καὶ τῶν σιτίων δαπανηθέντων, καταναρκήσαντες οἱ τοῦ Β στρατοῦ οἴκαδε ἠβουλήθησαν ἀναστρέψαι. ὁ δὲ συνετώτατος Νικηφόρος καὶ δοῦξ τῇ τῶν λόγων ἠδύτητι τούτους κατέσχευε. μαθὼν ὅν ὁ βασιλεὺς τὴν ἔνδειαν τοῦ στρατοῦ ἐπισιτισμὸν παντοίων τροφῶν αὐτοῖς ἀπέστειλεν. κατὰ δὲ τὸν Μάρτιον μῆνα 10 πολεμοῦ κροτηθέντος σφοδροῦ καὶ καρτερᾶς μάχης γενομένης παραβῆν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ κάστρον.

3. Ἐν δὲ τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τοῦ β' ἔτους τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ ἐγένετο σπᾶνθ σίτου καὶ κριθῆς ἐν τῇ πόλει· ἐπράθη γὰρ ὁ σίτος τῷ νομίματι μῶδιοι δ', ἡ δὲ κριθὴ μῶδιοι ς'. οὐ 15 πολὺς ὄν χρόνος παρήλθε, καὶ εὐθὺς γέγονεν ὁ σίτος μῶδιοι ἡ', ἡ δὲ κριθὴ μῶδιοι ιβ'.

4. Τῷ δὲ Μαρτίῳ μηνὶ κατηγορήθη Βασίλειος ὁ Πετενδὸς ὑπὸ τινων ὡς τῆς βασιλείας ἐπιέμενος· ὅστις ἐν ἔξορᾳ παρεπέμφθη, ἐν ἧ καὶ τελευτᾷ. ὁ δὲ βασιλεὺς μαθὼν τὴν τῆς Κρήτης 20 ἄλλασιν ἐδόξασε τὸν θεόν. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν Νικηφόρος κελεύσει τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν ἐσηλθεν, καὶ μετὰ τῶν λαφύρων καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἦλθε περὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ἅμα τῷ ἀμηρᾷ Κρήτης τοῦ λεγομένου Κουροπαλάτου καὶ πάντων τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, στολὰς

ei classis uno agmine conserta esset ac appelleret. festinato itaque impetu invadunt insulam, navibusque effusi vallum statuunt altumque aggerem. cumque sic insulae assiderent, immensaque hiemis vis atque pluviae geluque ingrueret, ac cibi assumpti essent, obtorpentes milites domum redire cogitabant. enimvero solertissimus vir Nicephorus atque dux verborum lenocinio in castris detinuit. porro imperator, cognita qua laboraret exercitus penuria, omnis generis copiosam annonam cibosque eis destinavit. mense autem Martio, acri conserta pugna bellique instantia, capta a Romanis munitio est.

3. Mense Octobri insequentis anni secundi imperii Romani penuria tritici atque hordei in civitate fuit, adeo ut veniret triticum numismate modii quattuor, hordeum vero modii sex. haud vero longum intercessit tempus, cum statim minuto pretio triticum modii octo, hordeum duodecim veniit.

4. Mense Martio delatus est Basilius Petinus ut qui imperium ambiret; missusque in exilium ibi fato functus est. imperator ubi captam esse Cretam cognovit, deo laudes gratiasque persolvit. tum brevi etiam Nicephorus scholarum domesticus, imperatoris iussu urbem ingressus, cum multis spoliis atque captivis a suis aedibus ad Circum pedes venit, una cum Cretae Aemerae Europae nomine eiusque propinquis omnibus, cum

Δ λευκὰς περιβεβλημένων πάντων τῶν Σαρακηνῶν. καὶ ὁ μὲν μά-
 γιστρος τιμῶν καὶ γερωῶν μεγάλων ἡξιώθη παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος,
 ὁ ἀμηροῦς δὲ πλείστα δῶρα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον παρὰ τοῦ βα-
 σιλέως λαβὼν σὺν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ εἰς χωρία οἰκεῖν συνεχωρήθη.
 εἰς δὲ τὴν σύγκλητον οὐκ ἀνεβιβάσθη διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι αὐτοῦς
 βαπτισθῆναι. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμαῶς Νικηφόρον τὸν μάγιστρον
 αὐθις κατὰ τὴν ἐρώτησιν ἐξαπέστειλεν κατὰ τοῦ ἀλαζόνοιο Χαμβδά.
 ὁ δὲ ἀπελθὼν πρῶτον μὲν τὸν Χέλεπε κάστρον παρέλαβε, ἐξ οὗ
 καὶ λαφύρων πολλή γίνεται συναγωγή.

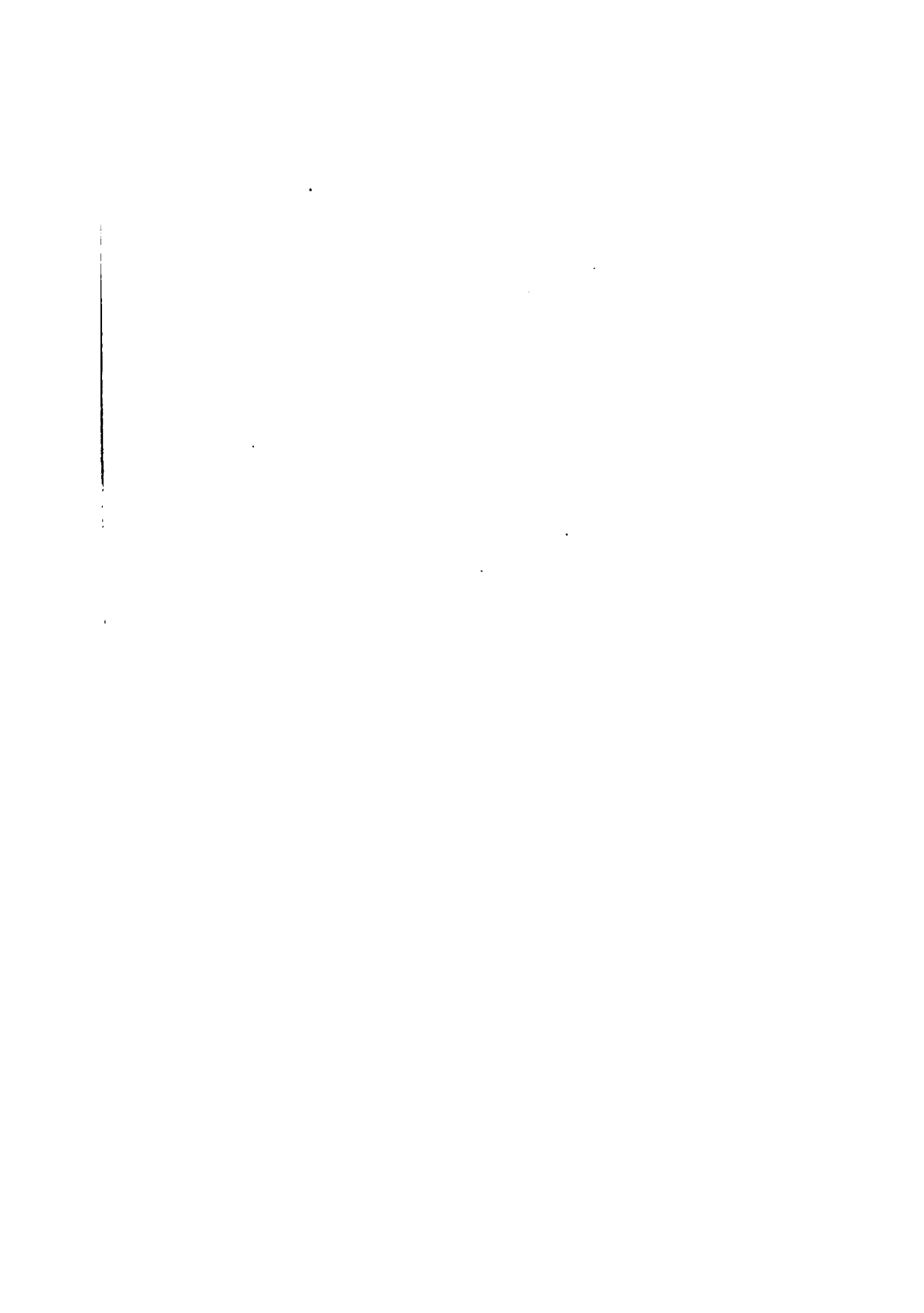
Saraceni omnes albis vestibus induti essent. ac quidem magister hono-
 res magnaue praeemia imperatoris liberalitate consecutus est. Amaras
 vero donis plurimis auroque atque argento ab imperatore donatus prae-
 dia ruri colere ac habitare permissus est: quod tamen baptismo initiari
 noluit, in senatum minime cooptatus est. porro Romanus imperator
 magistrum Nicephorum iterum in Orientem misit, ut Chambdae arrogan-
 tiam frangeret. susceptaque expeditione primum Alepum urbem munitam
 cepit, unde etiam spoliatorum vim magnam collegit.

G E O R G I I M O N A C H I

V I T A E

IMPERATORUM RECENTIORUM.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ.

Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ.

Τῷ γὰρ ἔτι τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως ὡί, ἔβασι- P 499
λευσε Λέων Ἀρμένιος ὁ πατριῖος, καὶ πυραβάτης ὑστερον ἀνα-
φανείς, ἔτη ζ' καὶ μῆνας ε', στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρ-
χου. μετὰ γὰρ δύο χρόνους ἀποστατήσας πρὸς τὴν ἀσέβειαν,
5 καὶ τὸ ἔγγραφον ὅπερ ἐποίησε περὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀδετήσας, ὡσπερ
Σαούλ ἐξώκειλεν· καὶ γὰρ κακείνος δύο ἔτη βασιλεύσας ἐνόμωας,

1 Τῷ — ὁ πατριῖος] μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἀρμέ-
νης C i. e. codex Coislinianus 134 a f. 300. 3 καὶ om C
στεφθεὶς — πατριάρχου om C 5 καὶ τὸ — ἀδετήσας om C
ὡσπερ καὶ Σαούλ C

GEORGII MONACHI

VITAE RECENTIORUM IMPERATORUM.

IMPERIUM

LEONIS ARMENI.

Anno mundi 6310, divinae autem incarnationis 810, imperavit Leo Armenus patricius, ac qui postea praevicator exstitit, annos 7 menses 5, imperii infulis ornatus a Nicephero patriarcha. post alterum namque annum ad impietatem deficiens, ac quam rectae fidei professionem scripto ediderat, irritam faciens, haud secus ac Saul delapsus est. nam et ille

εἶτα παρατραπείς καὶ τῆς θείας χάριτος γυμνωθεῖς καὶ ποτηρῶν
 πνεύματι παραδοθεῖς κατὰ τοῦ εὐεργέτου Δαβὶδ ἔξωπλισθῆ καὶ
 P 500 τὰς τῶν ἱερέων ἐργάσατο μαιφρονίας. ὡσαύτως καὶ ὁ δούστητος
 οὗτος καὶ ἀντίθεος μετὰ δύο ἔτη κατὰ τῆς εὐσεβείας μανείς καὶ
 λυττήσας τὸν στέφανον αὐτὸν θεῖον Νικηφόρον ἐξώρισεν. 5

2. Θεόδοτον δῆθεν πατριάρχην ἀντιχειροτονεῖ, ἄλογον
 ἄνδρα, μᾶλλον δὲ ἀνδράποδον καὶ ἰχθύων ἀφρονέστερον καὶ μηδὲν
 πλέον τῆς ἀσεβείας ἐπιστάμενον· καὶ ἔκτοτε διωγμὸν ἄσπονδον
 κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀνεργήσεν. εἰ οὖν χρηὶ θαναμάζειν φαῦλον
 ἐπὶ φαύλῳ μετάθεσιν, τοῦτον δεῖ μᾶλλον καὶ τοὺς ἄμφ' αὐτὸν 10
 ἢ Γαλάτας θαναμάσαι, τοὺς οὕτω μετατιθεμένους ἀπὸ τοῦ καλῆ-
 B σαντος αὐτοῦ ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ οὐκ
 ἔστιν ἄλλο εἰ μὴ τὸ παροργίσει τὸν θεὸν καὶ τὴν θεῖαν ἀργὴν
 ἐπισπάσασθαι. (3) ὁ γὰρ νέος Σενναχηρείμ Κροῦμος, ἐπαρθεῖς
 τῇ πρώην δίκῃ, καταλιπὼν τὸν ἴδιον ἀδελφὸν πολιορκεῖν τὴν 15
 Ἀδριανούπολιν, μετὰ ἑξ ἡμέρας τῆς αὐτοκρατορίας Λέοντος ἐπι-
 θῶν τῇ πόλει περιήει τὰ τελεχῆ ἀπὸ Βλαχερνῶν ἕως τῆς Χρυσῆς
 πόρτης, ἐπιδεικνύων τὴν περὶ αὐτὸν δύναμιν. ἐπιτελέσας καὶ
 μαρὰς θυσίας ἐν τῷ λιβαδίῳ τῆς Χρυσῆς πόρτης ἤτήσατο καὶ

5 λυσήσας καὶ τὸν C ἐξορίας C 6 ἀντιχειροτονήσας C
 7 δὲ C, καὶ P ἀφρονέστερον τῶν ἰχθύων C 8 καὶ ἐκ-
 τοτε om C 9 χρηὶ φαῦλον ἐπὶ φαῦλον θαναμάζειν μ. C. εἰ
 φαύλου ἐκ. ? 10 δεῖ] δὴ F, τις nescio an C 11 θαναμάσσει
 λίαν οὕτω ταχέως μετ. C 13 μὴ πρὸς τὸ C 14 ἐπισπά-
 σασθαι C, σπάσασθαι P δ γὰρ — c. 4 extr. τῇ πόλει om C
 18 καὶ] δεῖ?

cum duos annos legitime regnum administrasset, a recto deinde avertens
 tramite divinaque denudatus gratia ac nequissimo spiritui traditus adver-
 sus Davidem, cuius cumulatus beneficiis erat, armis instructus est ac
 sacerdotum patravit caedes. haud aliter etiam infelicissimus hic deoque
 infensus post annum alterum, furore accensus actusque rabie adversus
 pietatem, divinum Nicephorum, a quo corona donatus erat, exsilio mal-
 tavit.

2. Nempe eius loco Theodotum patriarcham creat, virum nulla ra-
 tionis luce aut eruditione clarum, magisque etiam mancipium, ac piscibus
 elinguiorem; qui denique praeter impietatem aliud nihil sciret. quo ex
 tempore implacibile adversus ecclesiam bellum suscitavit. si igitur mala
 in malum mutatio digna admiratione est, hunc sane magis ac sequaces
 quam Galatas mirari convenit, qui sic translati sint ab eo, qui ipsos
 vocaverat in gratia Christi, in aliud evangelium (Gal. 1 6); quod non est
 aliud praeterquam deum ad iracundiam provocare divinamque ultionem
 attrahere. (3) novus enim Sennacherib Crumus, relicta fratri obsidione
 Adrianopolis, sextum iam diem Leone imperium tenente urbem inva-
 dens, a Blachernis ad Auream usque portam muros circumibat, copias,
 quibus fretus esset, ostentans; peractisque in Aureae portae amoeno
 loco et irrigue impuris sacrificiis, etiam pacem ab imperatore expetit,

τὸν βασιλέα εἰρήνην ποιῆσαι, εἰ τὸ δόρυ αὐτοῦ πήξει ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ. τοῦ δὲ βασιλέως μὴ καταδεξαμένου ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰδιαν ἀκρὴν, ὑπερθωμάσας τὰ τῆς πόλεως τεῖχη καὶ τὴν εὐτακτον τοῦ βασιλέως παρῦταξεν. ἐπὶ σύμβασιν οὖν εἰρήνης τρέπεται, πειραστικούς λόγους ποιούμενος. (4) ὁ δὲ γε βασιλεὺς ἀφορμῆς δραξάμενος ἐπειράθη τοῦτον λογχῆσαι· ἀλλ' εἰς πέρας ἀγαγεῖν τοῦτο ἐκωλύθη τῇ τῶν ὑπουργησάντων ἀφνεία, πληξάντων μὲν τοῦτον, καιρίαν δὲ μὴ ἐπαυγόντων πληγὴν. ἐπὶ τούτῳ μακίς ὁ ἀλάστωρ, ἀποστείλας ἱππεῖς ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, ἐκείσε ὃν πιλᾶτιον ἐνέπηρσεν, καὶ τὸν χαλκοῦν λέοντα τοῦ ἱππικοῦ σὸν τῇ ἄρκτιφ καὶ τῷ θράκοντι τοῦ ὕδρου καὶ μαρμάρων καλλίστων ἐν ἁμάξαις φορτώσας ὑπέστρεψεν, παρακαθίσας τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ταύτην ἑλών· καὶ μετὰ λαοῦ πλείστου διαπεράσας τῶν τε εὐγενῶν Μακεδόνων, κατεσκήνωσεν ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ. ὁ δὲ Λέων τὰ τῆς ἀσεβείας ἔργα διεπράττετο ἐν τῇ πόλει.

5. Ἐφ' οὗ ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐν σχήματι δύο λαμπρῶν σεληγῶν ἐνουμένων καὶ πάλιν διακρουμένων εἰς διάφορα σχήματα, ὡς καὶ εἰς ἀκεφάλου διάπλασιν ἀνδρὸς τυπωθῆναι· ὅπερ τὴν ἀκέφαλον κεφαλὴν τῶν μετὰ ταῦτα στασιασάντων κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ τὸν μάταιον Θωμᾶν κεφαλὴν καὶ ἀρχηγὸν τῆς ἐκ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν διαιρέσεως ἐσχηκότων προεμήνησεν. καὶ μὲν— P 501

6 λογχῆσαι? 16 καὶ γοῦν ἄφθῃ τρημαῦτα κομήτης C 17 ἐνοφθέντων C διακρουθέντων C 18 κεφάλου ἀνδρὸς διάπλασιν P: corr C 19 τῶν post κατὰ add C 21 προεμήνησε C

modo per ipsum in Auream portam iaculum ei infigere liceret. quo abnunte in tentorium suum reversus est, maiorem in modum admiratus urbis muros compositamque imperatoris aciem atque ordines. ad pacis itaque foedera vertitur, tentandae rei causae sermones conferens. (4) porro imperator arrepta occasione lancea eum transfigere conatus est; ne rem tamen opere completeret, obstitit eorum ignavia quos in ipsam ministros delegerat; qui percusserunt quidem, at letale vulnus minime intulerunt. qua re in furorem actus pestilentissimus homo, missis equitibus ad S. Mamantem, quod illic palatium est succendit; Circique aeneum leonem cum ursa et aequalis dracone, nec non pulcherrima marmora, in currus congesta asportavit; obsessamque Adrianopolim et ipsam cepit; traiecto denique cum ingenti multitudine ac Macedonum ingenua pube flumine in Danubio consedit, cum interim impietatis in urbe opera Leo pronus exsequeretur.

5. Eo tempore cometa conspectus est, splendentis lunae duplicis figura, quae una coirent ac in diversas rursus figuras divisae abirent, ut et in viri speciem capite mutili efformarentur; quod utique indicio fuit acephali eorum capitis qui postea adversus Christianos tumultuati sunt, ac quibus vanus homo ac demens Thomas caput ac ductor, ut a reliquis Christianis sese abingerent, exstitit. quin tremendi quoque

τοι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ τε καὶ ἐπάλληλοι καὶ λιμοὶ καὶ ἀρχμοὶ καὶ ἀέρος φλογώσεις γεγόνασι καὶ στάσεις ἐμφύλιοι κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, ἐκ τῶν ἡμερῶν ἀρξαμένοι τοῦ Θεοστονγοῦς καὶ ἀλάστορος· καὶ μέχρι πολλοῦ τὸ δεινὸν τῆς ἐμφυλίας συμφορᾶς ἐπεκρατῆσαι συμβέβηκεν. 5

6. Ἐκμιμούμενος τοίνυν τὸν τῆς μουσαρᾶς ταύτης αἰρέσεως ἀρχηγὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ καὶ ὁμότροπον ἤρξατο τῆς αἰρέσεως. Β εἶτα συμμάχους καὶ συμμάστας ἐκζητήσας εἶδεν Ἰωάννην τὸν λεγόμενον γραμματικόν, μᾶλλον δὲ Ἰαννὴν ἄλλον ἢ Σίμωνα, ἐπὶ τε λεκανομαντείαις καὶ φαρμακείαις καὶ αἰσχροουργίαις βεβημένον, 10 καὶ ἑτέρους τινὰς ὁμόφρονας αὐτοῦ Ἰαννίτας καὶ Ἰαμβρίτας καὶ Σιμωνίτας· οὓς δὴ καὶ παρ' ἐαυτῷ κατέχων ἐν τῷ παλατίῳ προσκαλεῖται Νικηφόρον τὸν αἰοίδιμον πατριάρχην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ προύχοντας ἐπισκόπους τε καὶ ἱερεῖς ἐνάπιον τῆς συγκλήτου, καὶ φησὶν 15 ὡς ἴτε σαφῶς ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες μὴ δεῖν προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας, οὓς εἰ βούλεσθε παραστήναι καὶ διαλεχθῆναι περὶ τοῦτου, καὶ ἐκδηλότερον τὸ ἀληθές φανήσεται." (7) πρὸς δὲ ὁ θεῖος Νικηφόρος οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ἔφη δὲ πρὸς τοὺς παρισταμένους μεγιστάνους "εἰπατέ μοι, τὸ μὴ ὄν δύναται πεσεῖν;" τῶν δὲ τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς πίστεως ἀποκριθέντων εἶρετο πύλιν ὁ πατριάρχης 20 "ἔπεσον ἐπὶ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν Ἰσαύρων αἱ ἅγιοι εἰκόνας;" τῶν δὲ κατανευσάντων καὶ τὸ ναὶ προσειπόντων, "οὐκ-

2 στάσις ἐμφύλιος C 3 ἀρξάμενοι C, ἀρξαμένον P 4 καὶ om C τὸ δεινόν — p. 768 9 εὐσεβείας om C folie abscisso

crebrique faere terrae motus, famesque et siccitates atque aëris inflammationes; seditiones quoque ac civiles tumultus per omnes urbes atque oppida, quo ex tempore vir deo exosus furiaque imperium iniit; ac diu multamque publicae calamitatis malum labesque invaluit.

6. Impurae itaque illius haeresis auctorem imitatus, quocum illi nomine atque moribus conveniret, haeresim occieptavit. exinde operis socios et adiutores symmystasque quaeritans, Ioannem invenit, quem grammaticum vocant, magis vero Iannem alterum aut Simonem, hominem divinationibus ex pelvi et praestigiiis turpibusque actibus longe celebratissimum, aliosque nonnullos eodem ac ille sensu, Iannitas et Zambritas ac Simonitas; quorum utique stipatus caterva, eosque in palatio secum detinens, Nicephorum inclitum patriarcham sodalesque praecipuos episcopos ac sacerdotes coram senatu vocat, aitque "scitis palam surrexisse quosdam, qui non adorandas esse imagines dicant: quos si vultis adesse, deque ea re disputare, veritas clarus elucescet." (7) ad quem vir divinus Nicephorus nihil respondit. ait vero ad procerum adstantem coronam "dicite, quaeso, quod non est, ut cadat fieri potest?" quibus fidei securitate respondentibus, subiecit rursus patriarcha "numquid non Leone et Constantino Isauris imperatoribus imagines cecidere?" illis annucentibus ac sic rem sese habere adiungentibus, "ergo" ait

οὖν ἴσταντο πάντως καὶ ἦσαν ἀρχαῖκὸν αὐτῶν ἔχουσαι τὸ ἀνάστη-
μα. τὸ γὰρ μὴ ὄν μὴδ' ἰστάμενον πῶς δύναται πεσεῖν;" (8) εἶτα D
τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τοιαῦτα προτεινάντων εἰς ἀνατροπὴν τῆς
αἰρέσεως, ὁ ἱερός ἐπίσκοπος Σάρδης Εὐθύμιος παρρησιασάμενος
5 λέγει "πρόσεχε, ὦ βασιλεῦ, τοῖς ἐν ἐπιτομῇ φηθησομένοις. ἀφ'
οὗ ἦλθε Χριστὸς ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι νῦν ὀκτακόσια ἔτη παρήλθον,
καὶ πανταχοῦ στηλογραφεῖται Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόνι προσκυνεῖται.
ποῖος οὖν αὐθάδης τολμήσειεν τὴν τοσοῦτου χρόνου ἀποστολικὴν
τε καὶ πατρικὴν παράδοσιν ἀθετῆσαι ἢ μετασαλευσαι; μάλιστα
10 τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε καὶ κρατεῖτε
τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβετε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς. P 502
κἂν ἄγγελος ἕξ οὐρανοῦ εὐαγγελιζῆται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε,
ἀνάθεμα ἔστω." (9) μεθ' ὃν ἀπεκρίθη καὶ Θεόδωρος ὁ ζηλω-
τῆς καὶ θερμοῦ τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος, ὁ τῶν Στονδίου ἡγού-
15 μενος, λέγων "μὴ παρασάλευε, βασιλεῦ, κατὰστασιν ἐκκλησια-
στικῆν. εἴρηκεν γὰρ ὁ ἀπόστολος, καὶ οὐδὲ μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν
ἐκκλησίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεῦτερον προφήτας, τρίτον ποι-
μένας καὶ διδασκάλους. οὐκ εἶπεν βασιλεῖς. σοὶ μὲν γὰρ ἡ πο-
λιτικὴ κατὰστασις ἐπιστεύθη καὶ τὸ στρατόπεδον. τούτων φρόν- B
20 τιζε, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἔασον ποιμέσι καὶ διδασκάλοις κατὰ τὸν
θεῖον λόγον. εἰ δὲ μὴ βούλει προσέχειν τούτοις καὶ εἶναι μετὰ
τῆς πίστεως ἡμῶν, κἂν ἄγγελος ἕξ οὐρανῶν καταλθὼν βουλη-

"omnino stabant, ac sic olim priscisque temporibus erectae erant. quod enim non est, neque stat atque consistit, quomodo deiici ac cadere potest?" (8) tum reliquis episcopis istiusmodi ad haeresis eversionem obiectantibus, sacratissimus vir Euthymius Sardinum episcopus libera voce sumptaque fiducia ait "quo ex tempore Christus in terras venit, ad hanc nostram aetatem, cum octingentorum annorum tempora decurrerint, ubique gentium Christi erectae effigies, isque in imagine adoratur. quis itaque sic prae fractae audaciae, qui tantum temporis apostolicam patrumque traditionem abrogare praesumat ac convellere, praesertim cum apostolus dicat (Thess. 2 14). itaque, fratres, state, et tenete traditiones, quas accepistis, sive per sermonem sive per epistolam. vel si angelus de caelo evangelizaverit vobis praeter quod accepistis, anathema sit." (9) post hunc respondit et Theodorus, aemulator ille fervensque rectae fidei defensor, Studii praefectus, ita loquens. "noli, imperator, ecclesiae statum ac tranquillitatem convellere. dixit enim apostolus (Eph. 4 1): et alios quidem posuit deus in ecclesia, primum apostolos, deinde prophetas, tertio pastores atque doctores. non dixit imperatores aut reges. nam tibi quidem civilis tranquillitas concredita est ac exercitus. horum curam habe, ac ecclesiam pastoribus ac doctoribus, ut divino sancitum eloquio est, sine: sin minus placet ut his animum accomodes ac nostram teneas fidem, vel si angelus de caelo descendens evertere nos

θείη παρατρέψαι ἡμῶς, οὐκ ἀκουσόμεθα αὐτοῦ, μήτι γε βασιλέως.”

10. Ὁ οὖν τύραννος ταῦτα ἀκούσας καὶ ὑπερξέσας τῷ θυμῷ, καὶ λεόντειον ὁ πιθηκὸς βρούξας, καὶ πάντας μεθ’ ὕβρεως ἀπέλασας, καὶ τὸν Νικηφόρον τὸν μέγαν τῆς πόλεως ἀπέλασας, ὡσαύτως καὶ Θεόδωρον τῶν Στουδίου ἐξορίσας, ἀντιχειροτονεῖ τὸν ἀπὸ σπαθαρίων Θεόδοτον τὸν Κασσιτηρῶν καὶ τῆς Θυμέλης τὴν προσ-
C ηγορίαν ἐπειλημμένον. καὶ οὕτως ὁ ἀλιτήριος καὶ θηριότροπος μῦλλον ἢ θηριώδης, ἐπαρθεὶς κατὰ τῆς εὐσεβείας, μειζόνως ἐδίωκε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐβόρθει σφόδρα, μέχρι τοῦτον 10 ἐνδίκως ἢ θείῃ δίκῃ μετῆλθεν. οὗ τὴν κακίστην γένεσιν καὶ μοχθηρίαν καὶ θεοστνηγῆ προαίρεσιν καὶ δυσσεβείαν, καὶ μέντοι καὶ χαλεπὴν τοῦ βίου καταστροφὴν, ὁ θεοπέσιος Νικηφόρος διαρρηθῆν στηλιτευόμενος φάσκει “παρορᾷ Θεός, καὶ ἤρξεν καθ’ ἡμῶν ἄνθρωπος — οὐκ οἶδα εἰ ἄνθρωπον λέγειν χρή, ἀλλὰ μὴ θηρίον, 15
D καὶ θηρίων ἀγριώτερόν τε καὶ πικρότερον. (11) τί γὰρ τῆς συμφορᾶς ταύτης ἑλεινότερον καὶ τῆς δυστυχίας ἀθλιώτερον; ἤλικον κακὸν εἰς τὴν βασιλείαν εἰσεκώμασεν! διφυγῆς μὲν τὸ γένος καὶ μισοβάρβαρος, πολυειδῆς δὲ τὸν τρόπον καὶ ἀνελεύθερος καὶ τὴν γνώμην ἀστάτερος.” 20

6 τῶν P 10 μέχρις οὗ τοῦτον C 12 μὲν γε τὴν γ. C 15 εἰ
 add C 16 καὶ τῶν θ. C 18 βασιλεῖον ἀρχὴν εἶσακ. C
 20 ἀστάτερος P

vulnerit, nihil ei nos dicto audientes scias, tantum abest ut imperatori.”

10. His itaque tyrannus auditis, iraque supra modum exaestuans, leonisque in morem rugiens, qui simia esset, eiectis omnibus procacibus verbis, magnoque Nicephoro urbe expulso ac similiter Theodoro Studita in exilium pulso, Theodotum Cassiteram exspatharium, virum a thymele scenaeque nomen adeptum, ecclesiae praeficit; inque eum medium scelestissimus ille, moribus potius quam nomine bestiae praefereas, adversus pietatem elatus ecclesiam dei maioribus animis persequeretur, eamque vehementius expugnabat, donec iuste eum divina ultia iustitia est. cuius ortum pessimum et pravitatem deoque exosum animam ac impietatem, sed et vitae exitum funestissimum, diserte divinus Nicephorus sugillans ac traducens ait “despicit deus, imperatque adversum nos homo, quem nescio hominemne dicere deceat et non bestiam, interque bestias maiori praestantem feritate cunctisque acerbiorum.” (11) quid enim hac calamitate miserabilis infortunioque infaustus? quantum malum in imperium invasit? duplici satus homo prosapia ac mixobarbarus, indole animoque varius ac illiberalis, sensuque mentis instabilis, quod ad proximum quidem illi attinet genus vulgoque exploratum.

Τὸ μὲν οὖν προσεχῶς αὐτῷ ὑπεργόμενον καὶ πολυγνώριμον, ἐκ γὰρ τῆς Ἀρμενίων ὠρμᾶτο γῆς, ὅθεν εἰπεῖν τὸ δύστροπον καὶ κακότητες. τὸ δὲ πορρωτάτω καὶ παλαιὸν τυγχάνον, καθὰ τῶν πρεσβυτέρων ἐξιστοροῦσιν τινες, οἳ τὸ ἐκείνου καὶ τῶν ἐκείνου πύτρων ἐκ πολλοῦ παραδοθέντα ἴσασιν, οὐδ' ἐντεῦθεν καθαρώς ποθεν ἐκπερυκέναι, εἴπερ ἐκ τῆς Ἀσσυρίων φυλῆς κακίστην παραφνάδα ἐκδύναι, ἐξ ὧν τὸ πατριῶν ἐπεφήμιζεν αἷμα. κατήχθη γὰρ ἐκ τῶν Σαναχρηϊμ παίδων, ὃς δὴ τῶν Ἀσσυρίων ἤρξέ ποτε P 503 καὶ ὑπὸ τῶν φέντων καιρίαν τὴν πληγὴν ἐδέδεκτο· καὶ γὰρ οἳ γε 10 φρονίας δεξιᾶς τῷ γενήτορι ἐπανετίσαντο, τῷ πατραλώφω λύθρω ἐμολυνόμενοι, αὐτόχειρές τε τῆς σφαγῆς τοῦ τεκνόντος γενόμενοι αὐτίκα πρὸς τοῖς χωρίοις τῶν Ἀρμενίων φυγάδες οὐχόμενοι ἀνασῶζονται. τούτου δὲ τοῦ πατροφόνου σπόρου κατὰ τὴν ἡμετέραν γενεὰν πικρῶς τηρηθεῖς καὶ παραβλαστήσας ἀνδροφόνος καρπός, 15 οὐκ οἶδ' ὅθεν Ῥωμαίων τοῦτο κατακριθὲν τὸ δεινὸν ἐκεκλήρωτο. ὃς εἰς τύδε τὸ φῶς οἷς οἶδεν ὁ ἀνυσχόμενος κρῖμασι προαχθεῖς πονηροῖς καὶ ὀλεθροῖς ἐντρέφεται καὶ συναυξέται ἤθεσὶ τε καὶ B πρύξεισιν.

12. Ἐκ τῆς Ἀσσυρίων γούν λεαίνης καὶ τῆς Ἀρμενίας 20 παρδάλειος ἑτεροθαλῆς σύνθετόν τε καὶ ἀλλόκοτον τίγριδος εἶδος

1 ὑπεργόμενος καὶ πολλοῖς γνώριμος C 2 γῆς—τὸ δὲ om C
 5 παραδοθέντων P καθαρός ποθεν ἐκπερυκεν P, et mox
 κακίστης παραφνάδος ἐκφῆναι. 8 παίδων add C 9 εἴγε P
 10 ἐπανετίσαντο P πατρώφω C 11 τῆς σφαγῆς add C
 12 ὠχόμενοι P, ὠχόμενοι C 13 τοῦ add C 14 τηρηθέν-
 τος P παραβλαστήσας C 15 κατακριθεῖς P 17 συναυλί-
 ζεται C 18 πρύξεισιν P 20 ἑτεροθαλῆς P

Ex Armenia namque oriundus erat, unde illa ei morum pravitas ac malignitas. longe vero remotius illud ac antiquum, quemadmodum seniores quidam referunt, qui olim tradita de illo eiusque maioribus sciunt, nec in hos pure suos natales refert, siquidem ex Assyriorum gentis nequissimo stolone natus est, ex quibus paterna eum stirpe genus trahere fama est. ex Sennacherib enim sobole ducit originem, qui cum imperio olim Assyriis praefuit, et ab iis quos sustulerat letale vulnus accepit. quique adeo cruentas dexteris patri intentassent, parricidalique cruore polluti essent, suasque ipsi manibus parentem occidissent, confestim ad Armeniorum se loca fugitivi recepere. ex hoc porro parricidiali ad nostram usque aetatem, malo fato, servato semine, qua noxa nescio, istud Romano imperio constitutum malum ac consecutum. is nimirum in hanc lucem susceptus, quibus is ipse qui sustinet novit iudiciis, pessimis noxiisque moribus educatur atque actibus.

12. Ex Assyriorum itaque leaena Armeniaque pardali, diverso germine, compositumque ac monstrosam tigridis genus, ex notha adulteri-
Theophranes contin.

ἐκ νόθου καὶ κιβδηλοῦ ἐξέφυ γοῆς, Ἀρμένιον ἢ Ἀσσύριον εἰδε-
 χθιστέρας, καὶ Λέων μὲν τὴν προσηγορίαν, λέοντος δὲ τὸ μὲν
 ἀρπακτικὸν εἰς τὸ ἀσφαλὲς κεκτημένος, τὸ δὲ ἔλευθέριον οὐδαμῶς
 προσιόμενος, χαμαιλέων δέ, ὡσπερ οὖν τὸ εἶδος, οὕτως καὶ τῆς
 ψυχῆς τὸ πολύμορφον, διὰ τὸ τοῦ γένους ὑπουλόν τε καὶ ὑψάλον, 5
 ἐξ ὧν ἰμεγαλῶναι τῆς δυστροπίου καὶ τοῦ δόλου τὸ κικρυμμένον
 καὶ ἀνεξαγόρευτον. καὶ γὰρ ἐμτηχανῶτο λανθάνειν τὸ ἰνδομυχοῦν
C τῆς γνώμης σκοτεινὸν καὶ πυλίμβολον καὶ πρὸς τὸ βλάπτειν ἐπιρ-
 ρεπές. καὶ πως ἦν ἐκπεπονημένον αὐτῷ καὶ ἐπιτετηδευμένον μὴ
 ποτε συμφωνήσειν καρδίαν τοῖς χεῖλεσιν, ὡς ἕτερα μὲν μελετᾶν 10
 κατὰ νόον, ἄλλα δὲ προσφέρειν ἐν τῷ στόματι. ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον
 γὰρ ἀφιλοθέτις καὶ πονηρίας ἐξώκειλεν ὁ βίος αὐτοῦ ὥστε καὶ
 δυσφωρότατον καὶ δυσκατάληπτον αὐτοῦ τὴν δαιμονιώδη γνώμην
 καὶ πονηρίαν τοῖς πῦσι γενέσθαι κατὰ δῆλον. ἐπεὶ οὖν τῆς βουσι-
 λείου ἀρχῆς, μᾶλλον δὲ τυραννίδος Θεοῦ συγχωρήσει λαβύμενος 15
 κατὰ τῆς ἀμωμότητος πίστεως ὅλον ἐχέει τὸν θυμὸν καὶ τὸν δόλον,
 καὶ ἀμιλλᾶται κατὰ πάντα τὸν πρὸ αὐτοῦ δυσσεβῆ Κοπρώνυμον,
D καὶ ὡσαύτως μιαρῶς τισὶ καὶ παμπονήροις ἀνθρώποις τὸ πᾶν τῆς
 ζωῆς καταπιστεύει, ἀσελγέσι τε καὶ ἐπὶ βίον αἰσχρότητι βεβηγημέ-
 νοις καὶ κατεφθαρμένοις τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, γόησι καὶ φαρ- 20

1 καὶ ἀκιδήλης ἐξέφυγεν υἱὸς Ἀρμένιος ἢ Ἀσσύριος εἰδεχθίστατος
 P an Ἀρμενίαν ἢ Ἀσσυρίαν? 2 τὸ μὲν add C 6 ἐξ—κε-
 κρυμμένον καὶ om P 7 μηχανᾶται P 8 καλίμβολον P
 ἐπιρρεπές P 10 συμφωνήσει καρδία P 11 προσφέρειν CP
 τῷ et ἀλλ' om C 12 καὶ post ὡς add C 13 δυσσεβά-
 τον οὐσαν? 14 τοῖς] αὐτοῖς C κατὰ δῆλον om C ἐπεὶ—
 ἀρχῆς add C 20 καὶ post βεβηγημένοις add C

naque sinceraque enatus filius, Armenius an Assyrius, foeda magis spe-
 cie oreque; ac leonis quidem nomen sortitus, leonis vim illam rapacem
 adeptus est, nihil quicquam admissio quod eius liberale est, chamaeleon
 vero, uti specie vultuque, sed et multiplici forma animi, ob gentis oc-
 cultam fraudem pressumque dolum ac animum se nihil explicantem. et-
 enim molitur ut quod illi tenebrosus ac versipelle intus animi est, no-
 cendique arte industrium solersque, id vero lateat. eoque ratione in
 hoc studium operamque contulerat, ut nunquam cordi atque labiis con-
 veniret? ut nimirum alia mente agitare, alia ore proferret. enimvero
 ad tantam eius vita impietatem devecta est ac nequitiam, ac daemoniaca
 mens eius ac nequitia aegre ipsa deprehensibilis ac animadversa cunctis
 manifesta fieret. quinimmo dei indulgentia tyrannidem semel adeptus,
 furorem omnem dolumque effudit adversus immaculatam fidem, certat-
 que per omnia imitari impium Copronymum illo superiore; parique
 illi facinore, impuris quibusdam scelestissimisque hominibus vitae omnes
 rationes concredit, lascivis ac turpi vita celebratis, animo corporeque
 corruptis, praestigatoribus, veneficis, seductoribus, nulloque non vitii

μακοῖς καὶ λαοπλάνοις, καὶ πᾶν εἶδος κακίας ἀσκήσουσι καὶ ἀπαξ-
 απλῶς τὴν Χριστιανῶν ἡρηγμένους θεοσεβειαν. (13) καὶ δὴ
 τούτους ἀσπασίως εἰσοικίζεται καὶ περιπτύσσεται, καὶ ὑποκίπτει
 ταῖς ματαλοῖς αὐτῶν καὶ ψυχοφθόροις διδασκαῖς καὶ μνήσεσιν, καὶ
 5 οἷα τῆς ἁμαρτίας ἀνδράποδον ἐξανδραποδίζεται, καὶ τῷ ἀγκίστρῳ
 τῆς ἀπάτης καὶ παρανομίας δειλευσθεὶς ὁ παράπτωτος δεινῶς περι-
 πείρεται. τρία γὰρ αὐτῷ προὔθηκον τὰ ὑπεσχημένῳ, τῆς ἀκρι- P 504
 βουῆς πίστεως ἡμῶν καὶ ὀρθοδόξου τὴν ἄρησιν, τῶν θεῶν εἰκό-
 των τὴν καθάρεισιν, τῶν εὐσεβούντων τὴν δόξιν· “καὶ οὕτως εἰς
 10 ἄκρον εὐημερίας ἐλύσεις” φησὶν, “ὡς καὶ ἐπὶ πλείστον καὶ μήχι-
 στον χρόνον τὴν παροῦσαν ζωὴν, εἰ καὶ τις ἄλλος, διατύσσει.”

14. Ταύταις οὖν καὶ ταῖς τοιαύταις ὀλεθροῖς φενακισθεὶς
 ἀπάταις ὁ ματαιόφρων καὶ κτηνώδης, καὶ καθάπερ ἦν εἰδεχθῆς
 καὶ δυσέντευκτος καὶ τῇ ἰδέᾳ αἰσχροτέρως (εἰ γὰρ καὶ λέβντιον
 15 τοῦνομα, πιθήκειον τὸ βλεπόμενον), γίνεται φανλότερος τὸν τρέ-
 πον, σοβρωύτερος τὸ ἦθος, θρηωδέστερος τὴν γνώμην, ἀτίθασ- B
 σος τὴν ὁρμήν, ἀκάθεκτος καὶ ἀνυπόστατος καὶ ἀλογιστότερός τε
 καὶ ἐμβριθέστερος καὶ τυραννικώτερος. (15) ἀναπτρωθεὶς γὰρ
 ὁ δειλαιος καὶ ταλαίπωρος τῇ ψευδομαντείᾳ καὶ ἐπιβουλῇ τῶν ἀλι-
 20 τρηῶν ἐκείνων, οὕτως ἐπανατείνεται ταχὺ τὸν πόλεμον. καὶ πρῶ-

5 ματαλοῖς αὐτῶν καὶ add C 5 ὅλον P 6 παράπτωτος
 vel παράπτωτος margo P 7 τοῦ ὑπεσχημένου P 10 μήχι-
 στον C, μείζονα P 11 διανύσης, εἰ καὶ τις ἄλλος P
 13 ἀπάταις φενακισθεὶς P 14 τῇ ἰδέᾳ] τὴν θέαν C 15 γί-
 νεται καὶ φ. P 17 ἀκάθαρτος P ts add C

genere ac malitia excultis, atque ut semel dicam, qui Christianam pie-
 tatem fidemque negaverint. (13) ac sane eos lubens necessarios asciscit
 ac amplexatur, eorumque exitiosis doctrinis ac initiationibus animum
 submittit; et velut peccati servus, iis mancipatur, uncoque seductionis
 ac improbitatis captus vir execrabilis dire transigitur. tria enim pro-
 posita, quibus promissionis compos efficeretur, ut nempo exactam fidem
 nostram ac orthodoxam negaret, divinas aboleret imagines, piis persecu-
 tionem moveret; quas si ei praestita essent, ad felicitatis summum api-
 cem evaderet, ac si quis alius, in longiores annos huiusce temporis vi-
 tam produceret.

14. Hisce itaque eiusque generis exitiosis seductionibus deceptus
 dementis vir animi ac pecunius, atque ut foedo aspectu erat, adeunti-
 bus difficilis, orisque specie turpior. etsi enim ei leonis nomen, similia
 erat quod obiectum oculis erat: maiori pravitate mores, insolentior ani-
 mus, mente plurimum ferina, intractabili impetu, immundus, importabilis,
 inconsultior, severitate asperior, tyranni moribus truculentior. (15) ela-
 tus itaque miser ac calamitosus falsis scelestissimorum illorum vaticiniis
 ac insidiis, sic bellum cito aggreditur. ac primum quidem linguam deo

τον μὲν κνεῖ κατὰ τῶν ἱερῶν δογματικῶν ἡμῶν τὴν θεομέχον αὐ-
 τοῦ γλώσσαν, ἔπειτα δὲ ζηλοῖ κἀνταῦθα τὸν δυσεβέστατον Κο-
 πρώννμον Κόνωνα· καὶ συναθροίσας ὁμοίως ἐκείνῳ πονηρῶν τε
 καὶ ἀγρητῶδες συνακτῆριον, μᾶλλον δὲ Ἰουδαϊκὸν συνέδριον, ᾧ
 C καὶ σύνεδρος καὶ πρόεδρος ὁ ἑξάμιστος γενόμενος, ὁρᾶται πάλιν 5
 ἐν ναῷ κυρίου τὸ βδελύγμα τῆς ἐρημώσεως, καὶ ἀνοίγεται στόμα
 λαλοῦν μεγάλα κατὰ τῆς δόξης κυρίου καὶ κατὰ τῆς θείας οἰκono-
 μίας μεγαλορρημονοῦν καὶ ἀλαζονευόμενον. καὶ οὕτως ὁ δευτερός
 Καϊάφας μετὰ τῆς χριστομάχου σπείρας ἐκείνης πολλὰ καὶ μύτικα
 κατὰ τῆς ἀληθείας κενολογήσας καθαιρεῖ πᾶσαν ἱερὰν τῆς ἐκκλη- 10
 σίας ἀναστήλωσιν μίσει τῷ εἰς Χριστὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ θεράπον-
 τας, ἐπειδὴ βαρὺς ἦν αὐτῷ Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόνι βλεπόμενος καὶ
 D ἐπὶ μνήμης φερόμενος, καὶ οἱ τούτου φίλοι τε καὶ δοῦλοι (16) διδὸν
 δὴ καὶ ἀνοηταίνων κατεφλυᾶρει πᾶσαν εἰκονικὴν ἀναστήλωσιν
 ἀπόβλητον εἶναι τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ λίαν ἀγνώριστον. τί ὅν πρὸς 15
 ταῦτα φησόμεν τις; ὅτι σοφίας Θεοῦ ἀδιέξευστοί λόγοι, καὶ ὁ
 μωρὸς μωρὰ λαλήσει. ἀμαθῆς γὰρ σφόδρα καὶ ληρώδης ἑπάρ-
 χων οὐκ ἔδει πάντως τὰ χρυσότευκτα ἐκείνα Χερουβίμ, ἅπερ ὁ
 ἱεροφάντης Μωϋσῆς Θεοῦ προστεταχότος ἐτεκτήνατο καὶ ἡ παλαιὰ
 καὶ ἔννομος σκητὴ καθ' ἑαυτὴν τῆς κιβωτοῦ ἔφερεν, ἃ δὴ οὐ παρὰ 20
 Ἰουδαίοις μόνον δεδόξαστο, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ὁ κῆρυξ Χε-

21 θείων P	αὐτοῦ om C	3 Κοπρώννμον Κόνωνα]	Κων-
σταγνίων C	ὁμοίως ἀθροίσας C	4 ἐργαστήριον C	
φ̄ Hasins, ὁ C,	ὁς P	7 θείας add C	11 μίσει τε Χρι-
στόν P	12 καὶ ante ἐν add C	13 ἐπιφερόμενος P	
16 φησί C	ὁ om C	18 χρυσότευκτα C	21 δεδόξασται P

pugnantem adversus divina nostra dogmata movet; ac tum hic quoque
 impiissimum Copronymum Cononem aemulatur, similique illi ratione cir-
 cumforaneum cogit conventum seu potius Iudaicum concilium; cui etiam
 funestissimus homo consessor praesessorque ac praeses effectus abomi-
 natio desolationis in templo domini denuo conspicitur, aperiturque os
 magna loquens adversus domini gloriam, grandiaque promens ac super-
 bians adversus dispensationem. sicque alter Caiphas, cum Christo in-
 fensa cohorte illa, multa ac vana adversus veritatem obgannicus, sacras
 omnes in ecclesia erectas imagines abolet, odiaque in Christum eius-
 que servos exagitat; quippe cui gravis ad videndum in imagine Christus
 ac memoria ferendum, quique eius amici ac servi essent. (16) quam-
 obrem etiam dementi animo nugatur imaginum omnem erectionem sacris
 literis improbatam esse. iisque valde ignotam. ad haec igitur quid quis
 dicat ac responderit? nempe inscrutabiles esse divinae sapientiae ser-
 mones et stultum stulta locuturum. cum enim valde rudis esset et impe-
 ritus ac delira mente, nihil prorsus aureos illos Cherubim noverat, quos
 divinatorum interpretes Moses dei praeepto fabricatus est; vetusque illud
 eo legale tabernaculum subtus arcam ferebat, quae non solum apud Iu-
 daeos gloriam habebant ac claritatem, sed quae etiam gratiae praeco-

ρουβιμ δύξης ἀποκαλεῖ σαφῶς ἦτοι τὰ δεδοξασμένα. ἔτι γε μὴν P 505
καὶ ὅσα ἡ Σολομῶντος κατεσκεύασε σοφία καὶ τῷ Θεοπεσίῳ Ἰεζε-
κὴλ ᾤπται, καὶ εἴ τι τοιοῦτον κατὰ τὰς ἱερὰς βίβλους ἰσθόρηται
καὶ τελεμῆται, ἕπερ οὐ πέφρικεν ὁ ἄθλιος καὶ βέβηλος ἐν εἰδώλων
5 μούρῃ θείναι, ὡς ἀπτεῖν μᾶλλον ἢ προσέσθαι τὰς Θεοπνεύστους
γραφὰς προελόμενος· ἐξ ὧν λοιπὸν καὶ Ἰουδαίων ἀπιστότερος καὶ
ἀγνωμονέστερος εἰκότως νομισθεῖται σὺν τοῖς ὑμῆροισιν αὐτοῦ.
ἄξιον γὰρ ὡς ἀληθῶς τῆς ἐαντῶν βδελυρίας ἀπιστίας τε καὶ ἀλο-
γίας φρονήσαντες καὶ ἐκφωνήσαντες. (17) καὶ γὰρ τῷ Χριστῷ
10 κἀνταῦθα προφανῶς ἀπομάχονται, ὅς λαβὼν δὲθάνην λαμπρὰν B
καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον καὶ ὑπέρκαλον ἐναπομαζόμενος θεῖον εἶδος
ἐκπέμπει πιστῶς αἰτήσαντι τῷ τῶν Ἐδεσηνῶν ἡγεμόνι Ἀγγάρῳ.
ἐξ ἐκείνου δὲ μέχρι καὶ τήμερον ἀποστολικῇ παραδόσει καὶ εἰση-
γῆσει, γνώσεώς τε καὶ μνήμης ἕνεκεν ὧν ὑπὲρ ἡμῶν ἔδρασε τε καὶ
15 πέπονθε Χριστός, καθὰ δὴ καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς τῶν εὐαγγελίων
δέλοις ἀνιστόρηται, σεβασμίως ἐκτυποῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν,
κᾶν οἱ χριστομάχοι διαρρήγνυνται. (18) καὶ μέντοι πρὸς τούτοις
παράδοσις καὶ λόγος ἐχόμενος παιδοῦς καὶ μέχρις ἡμῶν κᾶτεσι, C
τὸν θεῖον εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν ἐν εἰκόνι διαγράφωσι τὸν κύριον
20 ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πρὸς δὲ καὶ τὴν πανάγχατον αὐτοῦ μη-

1 τῷ δεδοξασμένῳ P 4 σὺν ἐφορίζεν P 5 ἀθετῶν P
προέσθαι CP θείας P 8 ὡς ἀληθῶς add C 11 καὶ
add C 12 ἐκπέμπει τῷ πιστῶς P 13 καὶ μέχρι C
14 ἕνεκα ὧν περ ἔδρασε P 15 ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγέλοις
ἀνιστορεῖται P 18 καταστήσας P 20 Ἰησοῦν Χριστόν om C
ἄχατον P

Cherabim gloriae (id est glorificata) aperte nuncupat. praeterea etiam quaecumque fabricata est Salomonis sapientia divinoque Ezechielii conspecta sunt, ac si quid huiusmodi in sacris libris narratur honorique habetur; quae miser ille profanusque idolorum sorti deputare non horruit, ut cui divinas potius spernere scripturas ac obrogare seu prode constitutum esset. unde cum ipsis quoque Iudaeis maiori infidelitate maiorque vincens improbitate merito censendus sit, cum sodalibus suis, dum scilicet sua digna perdita impudentia ac infidelitate, rationisque caecitate sensere fidemque eam edidere. (17) etenim hic quoque aperte Christo pugnant. is namque accepto praenitido linteo, omnem vincente nitorem decoremque, divina sua expressa forma, Augaro Edessanorum regulo fidei devotione petenti munus destinavit; quo ex tempore hactenusque apostolica traditione atque doctrina, ad ea cognoscenda ac memoria tenenda quae Christus tum egit tum passus est, uti etiam in sacris conscripta evangeliiis exstant, venerabiliter effingimus ac adoramus. Christi licet hostes rumpantur. (18) ad haec enimvero traditio est nec fide carens narratio, quae ad nos usque devenit, pinxisse nimirum in imagine divinum Lucam evangelistam dominum nostrum Iesum Christum

τέρη, καὶ τὰς ἱεροτυπίας ταύτας διαφυλάσσειν τὴν Ῥωμαίων πόλιν. τί δὲ δεῖ λέγειν περὶ τῶν λοιπῶν ὧν ἐν Ἱεροσολύμοις, ὡς ἰστώρησάν τινες οἱ αὐτόθι γενόμενοι, ὡς πλεῖστα μέχρι τῆς δευτέρου πιστῶς καὶ εὐλαβῶς ἱερογραφίας ἐκ παλαιοῦ δι' ἀκριβείας ἀντισηλωμέναις σεμνῶς περιέποντες προσκυνούσιν; ὡσαύτως δὲ πάλιν
D ἀναγράφεται ὅτι Πέτρος καὶ Παῦλος οἱ κορυφαῖοι τῶν ἀποστόλων τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ κηρύττοντες ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ἃ πεποιθὲν ὁ Χριστὸς θαύματα, πρῶτον τὴν θείαν μεταμόρφωσιν ἐξεκκοπύσαντες Ῥωμαίοις παραδειδώκασι, καθὼς καὶ ὠφθῆ Μωυσῆ καὶ Ἑλλά ἐν μέσῳ τοῖς ἁγίοις προφήταις· ἃ δὲ καὶ μέχρι τοῦ νῦν¹⁵ σώζεται.

19. Πῶς οὖν ἀντιβλέψουσιν οἱ ἀπειθεῖς καὶ ἀγνώμονες πρὸς τὸ μέχρι τοῦ παρόντος ἀδόμενον καὶ ὀρώμενον ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεομήτορος θαῦμα, τὸ ἐν τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ Ἀύδδῃ; ὅπου ναὸν ἔτι περιούσης κατὰ τὸν τῆδε βίον οἱ ἀπόστολοι ἐδομήσαντο.¹⁵
P 506 πολλοὶ γὰρ τεθένται προσκυνούμενον εὐλαβῶς καὶ τιμώμενον τὸ ἀχειρότευκτον ἐκεῖνο καὶ σεβάσιμον ἀπεικόνισμα, πλαξὶ τετυπωμένον λαμπραῖς καὶ διανγέσι, καὶ διὰ βύθους κεχωρηκὸς ὕλου· ὃ δὲ καὶ τινες τῶν δυσμενῶν Ἑλλήνων τε καὶ Ἰουδαίων ἀποξέσου

1 φυλάσσειν P 3 πλεῖστας margo P 4 πιστῶς add C
 δι' ἀξίας P 8 ὁ Θεὸς C πρῶτα τῆς δόξης μεταμορφώσεως C 9 καθὰ ὠφθῆ P 10 δὲ add C 14 τῇ πόλει add C 15 τόνδε τὸν P 16 εὐλαβῶς add C 18 δὲ om C
 19 καὶ om C ἀπαχειροῦν περαισθέντες διέξεσαν ματαιῶς, ἀλλὰ διήμαρτον μάλα τῆς ἀνοσίτου ἐγχειρήσεως C, omisiss ὅσην — ἐξέλαμπον.

ac praeterea intemeratam ipsius matrem, hasque sacras imagines ac effigies urbem Romam servare. quid vero necesse dicere de reliquiis, quas sunt Hierosolymis, quemadmodum eas quidam illo profecti lastravere; quas plurimas hactenus omnique veneratione sacras picturas ab antiquo, digno cultu erectas, religiose venerantes adorant. similiter vero rursum scriptum est apostolorum principes Petrum et Paulum, cum dei magalia Romae praedicarent editaque a Christo miracula, divinam primum transformationem pictam expressam imagine Romanis tradidisse; qua ratione Mosi Eliaeque, sanotis prophetis, in ipsorum medio conspicua elegit; quae et etiamnum servatur.

19. Quanam igitur ratione increduli improbique homines ac ingrati oculos obvertent, conspicientque quo in hanc usque diem in templo sanctae dei genitricis miraculum canitur atque cernitur, in urbe quam Lydam vocant. aedem hanc sacram excitarunt apostoli, cum beata virgo adhuc vita hac superstes esset. multi enim viderunt, quod venerationi habetur ac colitur, non manu factam illud ac venerabile simulacrum, praenitidis tabulis ac pellucidis expressum, inque omnem altitudinem ac profundum pervadens. illud nimirum cum Graecorum quidam Iudaeorum

σπουδάσαντες ξματαιώθησαν ἀποτυχόντες τῆς ἀτόπου αὐτῶν ἐγχειρήσεως. ὅσω γὰρ αὐτοὶ τὸ ἐκτύπωμα ἔξεον, πλειότερος ἔξελαμπον. οὐδὲν γὰρ ἤττον ἐπὶ σχήματος ἔστηκεν ἢ μορφή, εἰδύς τε καὶ στολὴν καὶ τᾶλλα τῆς θέας ἀνέξάλειπτα καὶ ἀλώβητα δια-
 5 σώζουσα. ἱστορεῖται γὰρ ὅτι οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ὑποσχέσει τῆς B
 πανάγνου Θεοτόκου ναὸν ἐπ' ὄνόματι αὐτῆς ἀνήγειραν· καὶ αὐτῆς εἰς θέαν τοῦ ναοῦ τῇ αἰτήσῃ αὐτῶν εἰσελθούσης καὶ εἰς ἓνα τῶν κίωνων σταθεῖσης εὐρεθῆναι ἐν τῷ κίονι τὸ ἐκτύπωμα αὐτῆς· ὃ καὶ πολλὰ βιασάμενοι, ὡς εἴρηται, Ἕλληνες καὶ Ἰουδαῖοι οὐκ
 10 ἴσχυσαν ἀποξέσαι.

20. Ὅτι δὲ ἀρχαιοτάτη τούτων ἡ ποιήσις καὶ παράδοσις, μάρτυς μὲν καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ θεῖος ἀνδρῶς ὃν ἔστησεν ἡ αἰμόρροπος γυνὴ τῷ Θεραπευτῇ Χριστῷ παρὰ τῷ ἑυτυχῆς οἴκῳ, στήλην ἐναργεστάτην καὶ ἀπαράγραπτον κήρυκα τοῦ εἰς αὐτὴν C
 15 γεγονότος θαύματος, ταῖς μετέπειτα γενεαῖς τὸ κατ' αὐτὴν θαυματουργηθὲν παράδοξον δημοσιεύουσα· περὶ οὗ καὶ ὁ μέγας παρὰ τοῖς εἰκονοτύποις διδάσκαλος Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ μνημοικεύσας τὰ τελούμενα θαύματα παρὰ τῆς ἐκείθεν φου-
 μένης ἱερᾶς καὶ Θεοβλάστον πόας, καὶ ὡς ἦν ὑπασιν ἀλεξίκακον
 20 ἐπικούρημα, ἐπάγει φάσκων ὅτι καὶ τῶν ἀποστόλων τὰς εἰκόνας

5 ἱστορεῖται — 10 ἀποξέσαι] ἱσθόρηται γὰρ ὑποσχέσει τῆς πανάγνου παρθένου τῇ πρὸς τοὺς ἀποστόλους αὐτόματον ἀναδωθῆναι τὸ σεβάσιμον τοῦτ' ἔρημα C 7 ἐν P 11 Ὅτι — παράδοσις add C 18 αὐτῆς P 14 εἰς αὐτὴν γεγονότος om C 17 εἰκονομάχος C τῇ add C 20 ἐπήγαγε C

in fensi Christo eradere conati essent, frustrate absque conatu evanuerunt. quanto enim effigiem radebant, tanto illa maiori luce radioque clariori splendebat. mansit enim nihilominus in eadem forma atque habitu. oris species ac vestitus, quaeque reliqua in oculos incurrunt, nihil oblita nullaque labe integra illi constiterunt. narrant enim quod cum sancti apostoli, sanctissimae dei genitricis pollicitatione freti, sub eius nominis invocatione templum excitassent, ipsaque eorum rogatu lustrandi causa templum ingressa in una columnarum stetit, expressam ipsius effigiem in columna inventam esse; quam Graeci Iudaeique nulla quantavis, uti dictum est, illis adhibita vi eradere potuerunt.

20. Testis quidem etiam praeter alia divina statua, quam mulier sanguine fluens, a quo curata fuerat, Christo iuxta aedes suas gratitudinis monumento statuit, apertissimum sane titulum sincerissimaeque veritatis praesentem exhibitum in ipsa miraculi, inauditum in ipsa patrum divinum signum ac prodigium in futuras longe generationes evulgans; cuius et magnus apud imaginum effectores magister Eusebius, in ecclesiastica historia mentione facta, memoratisque miraculis quae ad sacram divinoque germine illic enascentem herbam fierent, esseque illam cunctis auxilium praesens atque malorum depultricem, subiungit dicens

Πέτρον καὶ Παύλον καὶ αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ διὰ χρωμάτων ἐν γρα-
 D φαῖς σωζομένους ἱστορήσαμεν. (21) μάρτυς δὲ καὶ ἡ ὄψις, δι-
 δάσκαλος ἀψευδής. τό τε μήκος τοῦ χρόνου σαφῶς δείκνυσι καὶ
 τῶν σεπτῶν ναῶν ἢ κτίσις. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνάκαθεν ἱερῶν σκευῶν
 παρὰ τῶν εὐσεβοῦντων ἢ ποιήσις καὶ ἀφιέρωσις ἄπειρος τῷ πλή- 5
 θει τυγχάνουσα. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πτυχαὶ τῶν ἁγίων
 εὐαγγελίων τοῦς ἱεροῦς τύπους ἔξωθεν φέρουσαι ὑπὸ πάντων πι-
 σιῶν σεπτῶς προσκυνουμένους, οἳ τε θεοὶ κλονες καὶ αἱ σωλαῖαι
 καλούμεναι, αἱ τὸ σεβάσμιον τοῦ ἱεροῦ διατεχιζέουσι θυσιαστη-
 ριον. καὶ γὰρ οὐδενὶ ἑτέρῳ λόγῳ ἢ τοῦ προσκυνεῖσθαι πάντως 10
 P 507 εἶνεκα ἅμα τῷ συμπαρακειμένῳ τοῦ σταυροῦ τύπῳ εὐσεβῶς ἀρχή-
 θεν ἐνταῦθα καθιστόρηται.

22. Ἄλλ' ὁ γε θηριώνυμος καὶ λεοντότροπος ταῦτα παρα-
 γραψόμενος πάντα ἔσπευδεν ὅτι μάλιστα πᾶσαν θείαν εἰκόνα ἀπο-
 στρέφειν καὶ λήθη βαθεία παραπέμπειν. ταύτη τοι θεομαχῶν 15
 ἐπὶ δήμου τοιαῦτα κατατολμήσους ὁ ἐμβρόντητος παρρησιάζεται,
 λέγων "ὡσπερ ἐκ τῶν ὄψων ὑμῶν, ἀδελφοί, τὰς εἰκόνας ἔξω-
 λαθρεῦσαμεν, οὕτω δὴ καὶ ἐκ τῶν ψυχῶν ὑμῶν περιαιρήσειν
 ὑμεῖς ὡς Θεοῦ καὶ τοῦ βασιλέως δοῦλοι καὶ φίλοι σπονδάσατε."
 καὶ γὰρ ὁ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοή- 20

1 καὶ δι' αὐτοῦ δὴ C 3 μάλιστα C 4 δὲ om C 5 ἢ add C
 6 οὐ μὴν δὲ C, μὴν P τῶν ἁγίων εὐαγγελίων om C
 7 φέρουσι παρὰ χριστιανοῖς τῷ εὐαγγέλιῳ προσκυν. C 9 & C
 10·τούτῳ προσκυνεῖσθαι πάντων P 11 ἀλλὰ C, om P
 12 καθιστῶνται P 13 καὶ om C 14 εἰκόνα om P, qui
 post παραπέμπειν add γραφῆν 17 ὡσπερ οὖν ἐκ C ἀδελφοί
 — 19 βασιλέως add C

(lib. 7 c. 18) apostolorum Petri et Pauli imagines, atque ipsius Christi, penicillo ac coloribus pictas, quae etiamnum exstarent vidisse. (21) testis vero etiam visus, fidus ipse magister ac verax; longique temporis clare indicio est ipsa quoque venerabilium sacrarum aedium structura. praeterea vero etiam sacri ministerii vasorum, antiquis temporibus, pia fidelium sedulitate effectio ac consecratio; quorum infinita prope multitudo ac copia. sacrarum etiam evangeliorum tabulae, quae sacras exterius formas ac figuras, cunctorum fidelium venerationi expositas iisque cultas, ferant. divinae item columnae, et quas soleas vocant, quibus sacri altaris venerabilis locus quasi septo quodam interstingitur. etenim nulla alia ratione quam ut eis omnium causa pia veneratio adhibeatur, una cum adiacente crucis figura, a principio ibi constitutae sunt.

22. Enimvero hic nomine bestia leonisque moribus, cuncta haec nullius sibi auctoritatis ducens, quam maxime divinam omnem picturam amovere, oblivionisque profundo tradere, satagebat. quamobrem deo pugnans, publica concione, talia palam perdita audacia, homo vecors proloquitur, quasi nobis coram, velut servi et amici, sic rei incumbite. etenim stultus stulta loquetur (Isai. 32 6), et cor eius inania cogitabit

σει τοῦ συντελεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν. κἀν-
τεῦθεν τοίνυν τοὺς εὐρισκομένους ἔχοντας εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τινος Β
ἁγίου καὶ προσκυνοῦντας δειναῖς τιμωρίαις καὶ κολάσεσι κατεδί-
κασεν ὁ ἀλάστωρ καὶ αἰμοβόρος. καὶ οὔτω κρεωκοπούμενοι κυθ'
5 ἐκάστην ἡμέραν καὶ καταθρόμενοι διεφθέρωντο πανταχοῦ οἱ θεο-
σεβεῖς· καὶ πολλοὺς ἐνδόξους καὶ περιβλέπτους πεφόνευκε.

23. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων ἀφειδῶς καὶ
ἀπαύστως διεπράττετο· κατὰ δὲ τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν εὐπορωτέ-
ρων ἄλλην πονηρὰν ἐπίνοιαν ὁ πονηρὸς καὶ παμμήχανος εὐρίσκει.
10 βουλόμενος γὰρ αὐτοὺς ἐλεινοὺς καὶ πένητας ἀπεργάσασθαι τί
ποιεῖ; αἰτίαις αὐτοὺς ἀφύκτοις καὶ λυγλήμασι περιβάλλει, προ- C
φασιζόμενος προσφύσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἵνα τῷ δέει τῶν λυγλημά-
των πῦσαν αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἀναλογήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐκεῖθεν σω-
τηρίας. ἔστιν ὅτε δὲ καὶ συνεβίαζεν καθ' ὧν τινῶν ἀνδρικοτέρων
15 ἢ εὐφροσετέρων, βασκαίνων τῆς εὐανδρίας ἢ εὐφρίας αὐτοῖς, ὥς
νεωτερίσειν ὑποπιεῖων. τινῶν μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρτυπεν,
ἄλλων δὲ τὰ μέλη ἠκρωτηρίαζεν· ἑτέροισι δεσμοῖς κατέχων μεθ'
ἡμέρας τινὰς τῷ θανάτῳ παρέπεμψεν. ἐξ ὧν ὑπῆρχε Μιχαὴλ ὁ

2 εἰκόνας P	3 καὶ προσκυνοῦντας add C	4 κρεωκοπού- μενοι C
θηρακοι C	5 καὶ om C	6 καὶ πολλ. — πεφόνευκε] ἀν- 8 ἀπαύστως] ἀπανθρώπως C
add C	9 ἄλλην ἐπίνοιάν τινα πονηρὰν ὁ C	10 ἐμμηχανή- σατο C
10 γὰρ post τί C	11 αἰτίαις P	12 προσβάλλει P
13 ἀλογήσωσιν C	14 ἐκεῖθεν] οὐσίας C	15 δεῖ add C
16 συνεβίαζε C	17 ἀνδρικότερον ἢ εὐφρίας αὐτῶν. τινῶν P	18 τινὰς δεινῶς ἀνήγει, ἐξ C

ut perficiat improba, et loquatur adversus dominum seductionem. hinc
itaque qui inventi essent habere Christi, aut cuiusquam sanctorum ima-
gines, diris supplicis ac tormentis, saeva Furia, cruentus homo addi-
cebat. atque in eum modum concisi membris quotidie atque mactati pii
viri ac religiosi, omni loco interibant: nec paucos viros claros ac spe-
ctabiles nece sustulit.

23. Atque haec quidem adversus orthodoxos nulla venia ac requie
acerbus continue tyrannus exsequabatur: adversus autem viros equestris
ac senatorii ordinis, nec non opulentiores, aliud nequam ipse nequissi-
mus ac machinandi arte solertissimus commentum adinvenit. cum enim
constitutum haberet ut eos miserabiles ac pauperes redderet, quidnam
facit? inevitabilibus eos noxis ac criminibus innectit, praetextans prae-
textas in peccatis, ut quorum rei agerentur, metu omnem suam substan-
tiam, ut eo periculo liberi exirent, rata vice praestarent. erat quando
vim simul inferret, maioribus adversus aliquos animis quam pro eorum
ingenuitate. aliis quidem lumina effodiebat, aliorum membra putabat,
alios in vinculis tenebat, quos post dies aliquot neci traditurus esset.
e quorum numero erat Michael, excubitorum ordinis tum praefectum

Πέτρον καὶ Παύλον καὶ αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ διὰ χρωμάτων ἐν γρα-
 D φαῖς σωζομένης ἱστορήσαμεν. (21) μύπτως δὲ καὶ ἡ ὄψις, δι-
 δάκαλος ἀπειροδής. τό τε μήκος τοῦ χρόνου σαφῶς δείκνυσι καὶ
 τῶν σεπτῶν ναῶν ἢ κτίσις. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνεκαθεν ἱερῶν σκευῶν
 παρὰ τῶν εὐσεβούντων ἢ ποιήσις καὶ ἀφιέρωσις ἄπειρος τῷ πλή-
 5 θει τυγχάνουσα. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πτυχαὶ τῶν ἁγίων
 εὐαγγελίων τοὺς ἱεροῦς τύπους ἔξωθεν φέρουσαι ὑπὸ πάντων πι-
 σιῶν σεπτῶς προσκυνουμένους, οἳ τε θεῖοι κλονες καὶ αἱ σωλαῖα
 καλούμεναι, αἷ τὸ σεβᾶσμιον τοῦ ἱεροῦ διατειχίζουσι θνυσιαστη-
 ρίου. καὶ γὰρ οὐδενὶ ἑτέρῳ λόγῳ ἢ τοῦ προσκυνεῖσθαι πάτως
 P 507 εἵνεκα ἅμα τῷ συμπαρακειμένῳ τοῦ σταυροῦ τύπῳ εὐσεβῶς ἀρχή-
 θεν ἐνταῦθα καθιστόρηται.

22. Ἄλλ' ὁ γε θηριώνυμος καὶ λεοντότροπος ταῦτα παρα-
 γραφόμενος πάντα ἔσπευδεν ὅτι μάλιστα πῦσαν θείαν εἰκόνα ἀπο-
 στρέφειν καὶ λήθῃ βαθεία παραπέμπειν. ταύτῃ τοι θεομαχῶν 15
 ἐπὶ δήμον τοιαῦτα κατατολήσας ὁ ἐμβρόντητος παρησιάζεται,
 λέγων "ὥσπερ ἐκ τῶν ὄψων ὑμῶν, ἀδελφοί, τὰς εἰκόνας ἐξο-
 λοθρεύσαμεν, οὕτω δὴ καὶ ἐκ τῶν ψυχῶν ὑμῶν περιαιρήσει
 ὑμεῖς ὡς θεοῦ καὶ τοῦ βασιλέως δοῦλοι καὶ φίλοι σπουδάσατε."
 καὶ γὰρ ὁ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοή-
 20

1 καὶ δι' αὐτοῦ δὴ C 3 μίμικτον C 4 δὲ om C 5 ἢ add C
 6 οὐ μὴν δὲ C, μὴν P τῶν ἁγίων εὐαγγελίων om C
 7 φέρουσι παρὰ χριστιανοῖς τῷ εὐαγγελίῳ προσκυν. C 9 δ C
 10 τούτῳ προσκυνεῖσθαι πάντων P 11 ἀλλὰ C, om P
 12 καθιστῶνται P 13 καὶ om C 14 εἰκόνα om P, qui
 post παραπέμπειν add γραφῆν 17 ὥσπερ οὖν ἐκ C ἀδελφοί
 — 19 βασιλέως add C

(lib. 7 c. 18) apostolorum Petri et Pauli imagines, atque ipsius Christi, penicillo ac coloribus pictas, quae etiamnum exstarent vidisse. (21) testis vero etiam visus, fidus ipse magister ac verax; longique temporis clare indicio est ipsa quoque venerabilium sacrarum aedium structura. praeterea vero etiam sacri ministerii vasorum, antiquis temporibus, pia fidelium sedulitate effectio ac consecratio; quorum infinita prope multitudo ac copia. sacrarum etiam evangeliorum tabulae, quae sacras exterius formas ac figuras, cunctorum fidelium venerationi expositas iisque cultas, ferant. divinae item columnae, et quas soleas vocant, quibus sacri altaris venerabilis locus quasi septo quodam interstinguitur. etenim nulla alia ratione quam ut eis omnium causa pia venerationi adhibeatur, una cum adiacente crucis figura, a principio ibi constitutae sunt.

22. Enimvero hic nomine bestia leonisque moribus, cuncta haec nullius sibi auctoritatis ducens, quam maxime divinam omnem picturam amovere, oblivionisque profundo tradere, satagebat. quamobrem deo pugnans, publica concione, talia palam perdita audacia, homo vocatus proloquitur, quasi nobis coram, velut servi et amici, sic rei incumbens. etenim stultus stulta loquetur (Isai. 32 6), et cor eius inania cogitabit

σει τοῦ συντελεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν. κἀν-
τεῦθεν τοίνυν τὰς εὐρισκομένους ἔχοντας εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τινος Β
ἁγίου καὶ προσκυνοῦντας δειναῖς τιμωρίαις καὶ κολάσεσι κατεδί-
κασεν ὁ ἀλάστωρ καὶ αἰμοβόρος. καὶ οὕτω κρεωκοπούμενοι καθ' 3
5 ἐκάστην ἡμέραν καὶ καταθρόμενοι διεφθείροντο πανταχοῦ οἱ θεο-
σεβεῖς· καὶ πολλοὺς ἐνδόξους καὶ περιβλέπτους πεφόνευκε.

23. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων ἀπειδῶς καὶ
ἀπαύστως διεπράττετο· κατὰ δὲ τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν εὐπορωτέ-
ρων ἄλλην πονηρὰν ἐπίνοιαν ὁ πονηρὸς καὶ παμμήχανος εὐρίσκει.
10 βουλόμενος γὰρ αὐτοὺς ἐλεινοὺς καὶ πένητας ἀπεργάσασθαι τί
ποιεῖ; αἰτίαις αὐτοὺς ἀφύκτοις καὶ ἐγκλήμασι περιβάλλει, προ- C
φασίζόμενος προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἵνα τῷ δέει τῶν ἐγκλημά-
των πῦσαν αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἀναλογήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐκειθεν σω-
τηρίας. ἔστιν ὅτε δὲ καὶ συνεβίαζεν καθ' ὧν τινῶν ἀνδρικοτέρων
15 ἢ εὐφρευσιτέρων, βασκαίνων τῆς εὐανδρίας ἢ εὐφύτας αὐτοῖς, ὥς
ἠωτερίσειν ὑποπιεῖων. τινῶν μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρτυεν,
ἄλλων δὲ τὰ μέλη ἠκρωτηρίαζεν· ἑτέροισι δὲ αἰτίαις κατέγων μεθ' 3
ἡμέρας τινὰς τῷ θανάτῳ παρέπεμψεν. ἐξ ὧν ὑπήρχε Μιχαὴλ ὁ

2 εἰκόνας P	3 καὶ προσκυνοῦντας add C	4 κρεωκοπού- μενοι C
5 καὶ om C	6 καὶ πολλ. — πεφόνευκε] ἄν- θρωποι C	7 ἁγίου post καὶ
8 ἀπαύστως] ἀπανθρώπως C	9 ἄλλην ἐπίνοιαν τινὰ πονηρὰν ὁ C	10 ἐμμηχανή- σατο C
11 γὰρ post τί C	12 αἰτίαις P	13 προβάλλει P
14 ἀλογήσωσιν C	15 ἐκειθεν] οὐκείας C	16 δε add C
17 συνεβίαζε C	18 ἀνδρικοτέρον ἢ εὐφύτας αὐτῶν. τινῶν P	
19 καὶ ἑτέροισι C	20 τινὰς δεινῶς ἀνήγει, ἐξ C	

ut perficiat improba, et loquatur adversus dominum seductionem. hinc itaque qui inventi essent habere Christi, aut cuiusquam sanctorum imagines, diris suppliciis ac tormentis, saeva Furia, cruentus homo addicebat. atque in eum modum concisi membris quotidie atque mactati pii viri ac religiosi, omni loco interibant: nec paucos viros claros ac spectabiles nece sustulit.

23. Atque haec quidem adversus orthodoxos nulla venia ac requie acerbus continue tyrannus exsequabatur: adversus autem viros equestri ac senatorii ordinis, nec non opulentiores, aliud nequam ipse equissimus ac machinandi arte solertissimus commentum adinvenit. cum enim constitutum haberet ut eos miserabiles ac pauperes redderet, quidnam facit? inevitabilibus eos noxis ac criminibus innectit, praetextans praetextas in peccatis, ut quorum rei agerentur, metu omnem suam substantiam, ut eo periculo liberi exirent, rata vice praestarent. erat quando vim simul inferret, maioribus adversus aliquos animis quam pro eorum ingenuitate. aliis quidem lumina effodiebat, aliorum membra putabat, alios in vinculis tenebat, quos post dies aliquot neci traditurus esset. e quorum numero erat Michael, excubitorum ordinis tum praefectum

D τὴν τοῦ ἔξουσίτου τάγματος ἀρχὴν δέκων· διεβλήθη γὰρ τῷ
 βουσιεῖ ὡς κατ' αὐτοῦ βουλευόμενος· ὃν εἰρκτῆ καὶ πέδας εἶχε
 τηροῦμενον. (24) τῆς δὲ γενεθλίου τοῦ σωτήρος ἡμῶν ἡμέρας
 ἐνοστάσης τοῦτον ἠβουλήθη νυκτὶ ἀνελεῖν· κωλυθεὶς δὲ παρὰ τῆς
 ἰδίας γυναικὸς διὰ τὴν ἑορτὴν εἶασεν αὐτόν. ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐν τῇ 5
 εἰρκτῇ ὦν, τοῦτο μυθῶν, πᾶσι τοῖς συμβούλοις τοῖς μετ' αὐτοῦ
 ἐμήνυσεν ὡς εἰ μὴ σπουδάσητε ἔξελεῖν με τῆς φρουρᾶς, πάντας
 ἡμᾶς καταμηνῶ τῷ βουσιεῖ. ἦν δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ τοῦ παλα-
 τίου παπίας, συγγενὴς ὦν τοῦ Μιχαὴλ. οὗτοι τῇ νυκτὶ ὄπλι-
 P 508 σθέντες, ἐνόσθεν τὰ ξίφη φοροῦντες, τοῦ παπίου ἀνοίξαντος ὡς 10
 ἱερεῖς μετὰ φελονίων εἰσῆλθον. τοῦ δὲ βασιλέως εἰς τὴν ἐκκλη-
 σίαν εἰσελθόντος εἰσπηδήσαντες τὴν ἀνοσίαν αὐτοῦ ψυχῆν ... ἐν
 τῷ παλατίῳ, ἐν ᾧ οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων ἀνήρητο.
 (25) αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐν τῇ εἰρκτῇ ἀπελθόντες ἔξάγουσι τὸν
 Μιχαὴλ καὶ εἰσάγουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ, ἀντὶ δεσμοφόρου στεφανῶ- 15
 ρον, ὡς πληρωθῆναι ἐπ' αὐτόν τὸ τοῦ ψαλμῶδοῦ λόγιον, τὸ
 B ἑσπέρας ἀόλισθήσεται κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ πρωῖ ἀγαλλίασις.

1 διεβλήθη — 13 παλατίῳ] εἰρκτῆ καὶ πέδας τοῦτον εἶχε τηροῦ-
 μενον, καὶ τὴν γενεθλίον ἐνοστάσαν ἡμέραν τοῦ σωτήρος ἐκδεχό-
 μενος διελεθεῖν καὶ οὕτως αὐτόν διαχειρισάσθαι. ἀλλὰ γε διὰ
 ψῆφον καὶ δοροφόρων ξίφει κρουσηθεὶς αὐτὸς ἐνδίκως, μέσον
 τοῦ θείου ναοῦ τὴν πολλοὺς ἁγίους ναοὺς καὶ ψυχὰς καὶ σώματα
 λίαν ἀτιμάσασαν ψυχὴν ἀπορρήξας, εὐθύς ἐκποσμεῖται τῷ τῆς
 βασιλείας ὁ δεσμώτης διαδήματι, ὃς ἐν ἐκίσιον ὦν τὴν στέφανον
 (τοῦ βίου addit Hasius) ὑπομείναι στεφανόρος ἀντὶ δεσμοφόρον
 καθίσταται. οὕτως οὖν καταστρέφει τὸν βέβηλον αὐτοῦ καὶ βαρ-
 βαρῶδη βίον, καὶ τὴν ἀνόσιον καὶ καμπόνηρον ψυχὴν ἀπορρη-
 γνυσσιν ἐν τῷ παλατίῳ. C 13 ἀνήρητο — 17 ἀγαλλίασις]
 ἀνήρηται, γινόμενος πολυστόμου μαχαίρας ἔργον πικρὰν καὶ ὀλέ-
 θριον τῆς αἰσχίστες καὶ βδελυρᾶς ζωῆς δέχεται τὴν περὶ αἰσῶν,

agens. datum enim illi crimini erat apud imperatorem, quasi is in ipsum
 machinaretur; quem in carcere et nervo vinctum servabat. (24) sal-
 vatoris itaque nostri natali instante die eius pervigilii nocte eum neci
 traditurus erat. obstante vero ob diei solennia coniuge interim ipsum
 dimisit. Michael in carcere constitutus, ubi rescivit, suis omnibus con-
 iuratis indixit, "nisi ut me carcere eximatis oppido operam dederitis,
 vos omnes deferam imperatori." porro erat cum eis et palatii papias,
 ipse Michaelis cognatus. hi nimirum noctu armis instructi, obtectos
 vestium involucro ferentes gladios, cum casulis sacerdotum more, papia
 aperiente, in aedem subiere. ingressoque in ecclesiam imperatore, in-
 silientes, scelestissimam atque impiam eius animam, in palatio, ubi nul-
 lus superiorum imperatorum peremptus fuerat, abstulerunt. (25) eadem
 porro ipsa hora in carcerem profecti Michaellem educunt, ac pro vincto
 imperialibus redimitum infulis (caput scilicet diademate cinctum) in so-
 lemmitatem inducunt; ut in eo adimpletum sit illud psalmistae (29 6)
 oraculum, "vespere demorabitur fletus, et ad matutianum exultatio."

μετὰ δὲ ταῦτα ῥακίοις εὐτελέσι περιβαλόντες τὰ τοῦ ἀλιτηρίου μέλη, καὶ εἰς ἀκάτιον ἐμβαλόντες τὸ παμμύαρον αὐτοῦ σῶμα, κατὰ τὴν καλουμένην Πρώτην νῆσον ἐκφέρουσι καὶ κατορῦττουσιν, ἔνθα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἀποκείραντες μονάσαι πεποιήκασιν, 5 οὐκ οἶδα ἂνθ' ὅτου ταύτην κατακριθεῖσαν τὴν συμφορὰν τοσούτων κακῶν ὑποδέξασθαι.

26. Προσεκτιόν δὲ ὡς εἴ γε ἰσγὴν τινα εἶχεν ὁ λόγος τῶν δυσσεβῶν τούτων καὶ δυσωνύμων καὶ ἀληθείας ἐμφασιν τὰ παρ' αὐτῶν κτιζόμενα, κἄν ταῖς ἄλλαις ἱεραρχίαις ὑπῆρξέ που πάντως C 10 πεφυλαγμένα καὶ γνωσκόμενα· νῦν δὲ οὐδαμῶθεν ἐπιγινῶναι τοῦτο πάρεστιν. ὁμοῦ τε γὰρ εἴα καὶ ἐσπερία λῆξις τὸ εὐαγγελικὸν δὴ τοῦτο καὶ ἀποστολικὸν περιέποντες διατελοῦσι κήρυγμα· καὶ οὐ ποτε ἐν ἄλλῃ ἔξουσία, ἔνθα Χριστιανοί, τὸ ἔκθεσιμον ἐκεῖνο καὶ παράνομον καὶ τῆς Χριστιανῶν θεοσεβείας ἀλλότριον παραφνὲν 15 καταλαμβάνεται θεοστιγῆς δόγμα, οὐδὲ ὅσον εἰς μνήμην ἀφίχθαι τῶν πονηρῶν καὶ μισερῶν συνταγμάτων, ἀλλ' ἢ μόνον κατὰ τὴν δούλην ταύτην καὶ ἡνδραποδισμένην καὶ τὰ θεῖα κατ' ἔξουσίαν

καὶ δίκη τῶν τετολημέσων εἰσπράττεται παράδοξον καὶ ἐξάλισον ἐν τόποις οὗς καὶ ζῶν ὁ ἐξάριστος καὶ τρισάθλιος κακῶς ἐβεβήλωσε, καὶ σφραγισόμενος ἀλαχρῶς τῷ λύθρῳ τῶν ἐναγῶν αἱμάτων ὁ πολλῶν αἱμάτων Χριστιανῶν ἐμφορηθεὶς ἔκρανεν. 1 εὐτελέσι — 4 πεποιήκασιν] εὐτελέσι καὶ τραχέσι περιβληθὲν καὶ ἀκατίῳ μικρῷ, εἰς τοῦτο εὐτρεπισθέντι, ἐμβάλλεται τὸ μακρὸν καὶ ἀκάθαρτον αὐτοῦ σῶμα, καὶ κατὰ τὴν καλουμένην Πρώτην ἐκφέρεται νῆσον καὶ κατορῦττεται. 5 κριθείσαν P συμφορὰν ἀντὶ τος. κ. εἰσδέξασθαι P 7 τινα ἰσγὴν P 8 ἐμφασιν — 9 κτιζόμενα] ἑνασματὰ τι ἐν τοῖς παρ' αὐτοῦ δογματιζόμενοις ἀμυδρῶς πως ἐφέρετο C 12 περιέπονται καὶ δ. P οὐ ποτε] ὅπου τε P 13 ἄθεσιμον P 14 ἀλλότριον add C 17 δουλείαν P

postea vero vilibus pannis obtegentes viri scelestissimi membra, in insulam funtus efferant que in linternam eius impurissimo cadavere, in insulam funtus efferant quam Proten vocant, ibique humant. quo ipso loco detonans liberos, monachi ritu institutis vitae rationibus addixere. haud vero scio cuius rei gratia indictum loco, tantorum malorum vice istiusmodi noxam ut sinu exciperet.

26. Observandum porro, si quid virium impiorum horum hominum ac ineminatorum doctrinae, atque iis quae illi struunt, veritatis ulla species inesset, in aliis quoque plane provinciis servata ac in notitia essent. nunc autem nusquam gentium videre est, quod sic illi sentiunt. simul enim Oriens atque Occidens evangelicam hanc ac apostolicam colant usque receperunt praedicationem; ac ubicunque tandem gentium quavis Christiani nominis ditione scelestum illud et improbum Christianaeque pietatis adulterinum germen, deo exosum dogma, obauditur, ne vel meminisse nequissimorum execrabiliumque librorum in animum inducunt, praeterquam solum in serva hac ac mancipata divinaeque suo ipsa

- D** παύσασαν, ἐν ᾗ τὸ ἐμπαδὲς καὶ πρόσυλον τῶν περὶ γῆν στρεφόμενων καὶ ἰλυσπωμένων γήινον καὶ ἀλαζονικὸν καὶ ὑπερήφανον πρυτανεύει φρόνημα. ἐνθα τὸ φιλαυτον, τὸ φιλαρχον, τὸ φιλήδονον, τὸ φιλόδοξον, ἢ πάντων καταθυμίῳ ἀπόλαυσις, τὸ πάντων ἐθέλειν ἄρχειν καὶ μηδὲ πρὸς αὐτοῦ Θεοῦ ἄρχεσθαι, καὶ ἡ 5 τῆς ἀνθρωπίνης δόξης ἢ μᾶλλον ἐπιεῖν ἀσχύνης κτῆσις καὶ περιποίησις. ἐνθεν ἢ κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων ὕβρις καὶ τῆς ἐκκλησίας ὁ διωγμός. ἐντεῦθεν κατακυριεύμενον ἢ τυραννοῦμενον τὸ ὑπήκοον τοῖς ἐκείνων δόγμασι καὶ θελήμασις ὑποκύπτειν ἐκβιά-
- P 509** ζεταί· ὡν ἕνεκεν τὸ ἐμψυχον κεγάλκευται καὶ ἐσχεδιάσται ὄπλον, 10 σχήματι μὲν τοῦ σωματοφυλακεῖν ἠθροισμένον, ταῖς δὲ ἀληθείαις τοῦ ἐκπορθεῖν τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ καὶ ληΐζειν ἐπινοημένον, προφάσει τοῦ συμπεριγράφεσθαι τὴν Χριστοῦ θεότητα ἐν τῇ εἰκότι, παραληροῦντες· ὡς εἴ τις καὶ τὸ ἡλιακὸν δὴ τοῦτο καὶ δισκοιδὲς σῶμα γεγραμμένον ἐν τινι τόπῳ, καθὼς ἐν τισιν ὁρᾶται 15 γιγνόμενον, ὑποδειξείν, ἰδογμάτισαν ἂν καὶ τὴν τοῦ φωτὸς οὐσίαν καὶ αὐγὴν συγγράφεσθαι καὶ περιγράφεσθαι ἢ πάντως ἐκ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς ἀποτείνεσθαι, ἢ πάλιν ἀκτῖνα ἡλίου εἴ που δένδρον
- B** προσβάλλουσιν ἴδιοι, ἐντηθηθὲν δὲ τὸ δένδρον, συνεκοπήσεσθαι καὶ τὴν ἀκτῖνα παραφρόνως ἐνομίσθη. καὶ μέντοι καὶ ἐπὶ πυρὸς 20

1 τὸ περὶ τῆς γῆς στρεφόμενον καὶ ἰλυσπώμενον P	4 καταθύμιος P	6 ἀσχύνης μᾶλλον ἐπιεῖν C	7 ἐντεῦθεν C
9 ἐκείθεν C	11 σχηματοφυλακὴν ἠθροισμένα P	12 Χριστοῦ add C	14 παραληροῦντες C καὶ post τοῦτο om C
16 ἰδογμάτισαν P	18 ἡλίου πρὸς δένδρον P	19 ἦδε, εἰ ἐκμηθεῖν τὸ P	συνεκοπήσεσθαι P

arbitratu ludo habente gente; in qua nimirum libido et terrenorum amor, in terra versari ac volutari, terrenus sensus, fastu tumens animus atque superbus vigent. ubi caecus ille ac carnalis sui amor; imperii, voluptatum, gloriae perdita cupiditas, cunctis ex animo frui, velle cunctis praeesse, nec ipsi deo subiici velle; humanae gloriae, vel ut veritas dicam, confusionis sollicitus animus ac ambitio. hinc quae adversus deum sanctosque contumelia iactatur, ac ecclesiae persecutio. hinc dominatu seu tyrannide oppressi subditi illorum doctrinis ac voluntatibus animus submittere coguntur; cuius rei gratia telum cuditur ac expeditur, eo quidem colore atque praetextu, ut congregata ac parta serrentur, re vera autem ad expugnandam ecclesiam eamque populandam adinventum, quasi, ut illi delirant, Christi deitas in imagine circumscribatur; ac, si quis solare hoc corpus ac orbiculari figura in aliquo depictum loco ostendens, una quoque depingi ac circumscribi lucis substantiam ac fulgorem seu omnino abscindi a sole lumen putaverit; vel rursus qui solis radium arbori insidentem videns caesa arbore radium quoque excindi dementi sensu existimaverit. eadem et in igne aliisque

καὶ ἄλλων τινῶν διανοηθήσονται, ἵνα ἐνδίκως παρὰ παιδῶν παι-
ζόντων παιχθήσονται φρονοῦντες ἀσυνετώτερα. εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν
εἰρημένων οὔτε γίνεσθαι οὔτε ὀρῦσθαι πέφυκεν οὔτε μὴν λέγεσθαι
χώραν ἔξει, πῶσιν μᾶλλον ἐπὶ τῆς ἀπορρήτου καὶ θείας φύσεως ἢ
ἐπὶ τῆς ἀφράστου καὶ ἀνερηγνέτου Χριστοῦ οἰκονομίας ταῦτα
λέγειν ἢ ἐνοεῖν ἀδύνατα καὶ ἀνεπιχειρήτα! οὐδὲ γὰρ σαρκούμειός
ἢ πάσων ὑπὲρ ἡμῶν τῷ σώματι τοῦτο πέπονθεν, ἐπεὶ οὕτω γε
καὶ εἰ ἄνθρωπος τῶν καθ' ἡμᾶς εἰκονίζοιτο σώματι, ἀνάγκη καὶ C
τὴν ψυχὴν συνεικονίζεσθαι, ἢ πάντως τεθνήξεσθαι χωριζομένων.
τί γὰρ ἕτερον θάνατος ἢ χωρισμὸς ψυχῆς καὶ σώματος; ὅθεν ἐν
τούτοις φαίνονται προδήλως οὐδὲν ἤτιον ἀσεβοῦντες ἢ ἀμαθαι-
νοντες· οὐ γὰρ ἴσασιν ὅσον γραπτοῦ καὶ περιγραφῆτοῦ τοῦ τε γρά-
φειν καὶ περιγράφειν τὸ ἰδιῶτον καὶ δηλαχθένον, καὶ διὰ τοῦτο
φρανακίζόμενοι ματαιολογοῦσι. ποῦ δὲ ὅλως σῶμα ἄγραφον ἢ
ἀπερίγραφον ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἤκουσται; ἢ πῶς ὁ τοῦ σώμα-
τος ὄρος καὶ λόγος σωθήσεται, εἰ μὴ ταῦτα ἔχοι; ὁ τοίνυν μὴ
δοξάζων γράφεσθαι ἢ περιγράφεσθαι τὸν Χριστὸν σώματι, ἢ ὁ τι D
ἔστι σῶμα οὐκ ἔγνω, ἔξ οὗ μηδὲ δόξαν ὀρθὴν κέκτηται, ἢ γνοῦς
σῶμα καὶ ψυχὴν σώζεσθαι παραιτεῖται. ὁ γοῦν ὁμολογῶν σῶμα
τὸν Χριστὸν ἀνειληφέναι ὁποῖον τὸ ἡμέτερον, τοῦτο δὲ γραπτὸν

4 ἔξειν P 6 γὰρ add C 7 τούτων τι C 8 τῶν] τὸ P
ἀνάγκη om C 10 καὶ] ἀπὸ C 19 παρήτηται C, παρα-
καίει margo P

nonnullis ratio considerabitur, ut a pueris illusoribus iis merito illuda-
tur, qui maiore cunctis stultitia dementiaque insaniant. si enim nec in
iis quae dicta sunt vel fieri vel videri comparatum est, at neque dici
locum habet, quanto magis in arcana divinaque natura, sive in Christi
nullis verbis explicabili interpretabilique dispensatione, impossibilia
haec dictu aut cogitatu ac inconcessa? nam neque carnem sumenti aut
nostri gratia corpore morienti id ei evenit. alioqui ea ratione, cum et
ipsi corpore pingimur, una quoque animam pingi necesse esset, aut eo-
rum prorsus divortio mori. quid namque aliud mors quam animae cor-
porisque divortium ac seunctio? quamobrem manifestum est in istis
non magis eos impietati litare quam deliros ac insulsos esse. non enim
morunt quantum intersit inter pictum et circumscriptum, quamque di-
versa haec suis quaeque rationibus existant. quamobrem haec hallu-
cinatione vana loquuntur. ubi vero prorsus corpus ab omni aevo, quod
non pingatur aut circumscribatur, auditum est? aut quomodo corporis
definitio constabit atque ratio, nisi haec habuerit? qui ergo non existi-
mat pingi Christum corpore aut circumscribi, aut nescit corpus esse,
ex quo ipsum nec recte sentire liquet; vel qui corpus animamque inco-
lumem sciat, recusat dicere. qui itaque Christum dicit assumpsisse cor-
pus quale nostrum est ac humanum, cum humanum corpus pingi queat

αὐτοῦ Εὐφροσύνη ἀποστείλασα ἐν πᾶσι τοῖς θέμασιν ἤγαγε κόρας
 εὐπροσώπους πρὸς τὸ νυμφοστολῆσαι Θεόφιλον τὸν υἱὸν αὐτῆς.
 ἀγαθοῦσα δὲ πάσας ταύτας ἐν τῷ παλατίῳ εἰς τὸ λεγόμενον Μαρ-
 γαρῖτου τρικλίνιον δέδωκε τῷ Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, εἰπούσα
 “εἰς ἣν ἀρεσθῆς, ἐπίδος τοῦτο αὐτῇ.” ἦν δὲ τις ἐξ εὐγενῶν ἐν 5
B αὐταῖς κόρη, ὀνόματι Εἰκασία, ὠραιοτάτη πάντων ἦν ἰδῶν Θεό-
 φίλος καὶ ὑπεραγασθεὶς αὐτὴν τοῦ κάλλους ἔφη ὡς ἕρα διὰ γυ-
 ναικὸς ἐρρῆ τὰ φραῦλα. ἡ δὲ μετ’ αἰδοῦς πως ἀντίφησεν “ἀλλὰ
 καὶ διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα.” ὁ δὲ τῷ λόγῳ τὴν καρ-
 δίαν πληγείς ταύτην μὲν εἶασεν, Θεοδώρῳ δὲ τὸ μῆλον ἐπέδωκεν, 10
 οὖσῃ ἐκ Πιπυλαγόνων. στέφει Θεοδώρῳ ἐν τῷ ἐκτετηρίῳ τοῦ
 ἁγίου Στεφάνου, στεφθεὶς καὶ αὐτὸς ἅμα αὐτῇ ὑπὸ Ἀντωνίου
 πατριάρχου καὶ τῷ τοῦ γάμου καὶ τῷ τῆς βασιλείας στέφει, τῇ
 ἁγίᾳ πεντηκοστῇ. κάκειθεν προῆλθεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ,
 φιλοτιμησάμενος πολλοῖς τὸν πατριάρχῃν ἅμα τῷ κλήρῳ καὶ τῆς 15
C συγκλήτου. ἡ δὲ Εἰκασία τῆς βασιλείας ἀποτυχοῦσα μονῆν κατε-
 σκεύασεν, εἰς ἣν καὶ ἀποκειραμένη, ἀσκούσα καὶ φιλοσοφοῦσα,
 τῷ Θεῷ μόνη ζῶσα διετέλεισε μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς. ἡ καὶ
 συγγράμματα αὐτῆς πλεῖστα καταλλοίπειν, τὸ “κύριε, ἡ ἐν
 πολλαῖς ἁμαρτίαις” καὶ τοῦ μεγάλου σαββάτου τὸ τετραψόδιον 20
 “ἄφρων γηραλέ” καὶ ἄλλα τινά. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ
 Εὐφροσύνη ἰκουσίως κατελθοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς,
 ἧ ἐπώνυμον τὰ Γάστρια, ἡσύχασεν.

15 τῇ συγκλήτῳ? an τοῖς τῆς συγκλήτου? 23 ἡ om P

dicionis loca puellas oris decore formosas adduxit, ut ex iis Theophilo filio nuptiarum foedere sponsa adiungeretur. congregatis illis omnibus in palatio, quod Margaritae triclinium vocant, dedit illa filio malum aureum, dicens "illi trades cuius forma placuerit." erat vero inter eas ex nobilibus sata puella nomine Icasia, longe formosissima. qua visa Theophilus, eiusque nimium quantum gratiam stupens ac speciem, "a muliere" inquit "emanarunt mala." reponit illa subverecunde et cum pudore "sed et res meliores a muliere exuberant." is animo offensus sermonis licentia, ea relicta, malum Theodoraē dedit, ex Paphlagonum gente. coronat Theophilus Theodoram in oratorio S. Stephani, ipse una cum ipsa nuptialibus corollis donatus ab Antonio patriarcha, donatque Augustali corona in sancta pentecoste. tumque in magnam ecclesiam processu habitu multis magnifice patriarcham et clerum senatamque accipit. Icasia vero imperii spe frustrata monasterium extruxit, in quo etiam coma posita, religiosaque palaestra merens ac philosophans, deo soli vivens in finem usque vitae perseveravit. quae et ingenii sui plurima reliquit monumenta, in quibus illud est "domine, in multis peccatis;" magis item sabbati tetradium illud "insipiens vetule," aliaque nonnulla. imperatoris vero mater Euphrosyna, sponte relicta aula, in suo monasterio, cui Gastriae nomen, sanctiori ritu privatam vitam egit.

ἀπέθανεν ἐκ δυσουρίας καὶ τῆς τῶν νέφρων σφοδρότατης ἀλγηδός- B
 ρος· ὅς μικρόν τι τῆς προκατασχύσεως κακίας ὑπενοός, ὅσον
 τοὺς ἐν εἰρκταῖς καὶ πόνοις καὶ ἔξορίαις ἐλευθερίαν τε καὶ ἄνεσιν
 ὀνειρώδη φαντάζεσθαι, τὸ τοῦ προηγησαμένου δυσωνύμου καὶ
 5 δυσσεβοῦς ὑπέθαλπε θεοστυγῆς φρόνημα, καὶ ὁμοίως τῷ αὐτῷ
 περιεπύρη τῆς δεινῆς αἰρέσεως ἀγκίστρον ἐξ ἀκροτύτης ἀλογίας καὶ
 ἀπαιδευσίας. Ἰθὺν ἐπὶ σελεντίου ἔφη “οἱ μὲν πρὸ ἡμῶν ζεφυνη-
 σάμενοι τῶν δογματικῶν τὴν ἀκρίβειαν τὸν περὶ αὐτῶν εἰσπραχθή-
 σονται λόγον, εἰ καλῶς ἢ κακῶς ἐθέσπισαν· ἡμεῖς δὲ ἐν ᾧ ἔωρο- C
 10 μεν τὴν ἐκκλησίαν βαδίζουσαν, ἐν τούτῳ καὶ διαμένειν προκρί-
 νομεν.”

2. Ἦν δὲ αὐτῷ παῖς ἐξ Εὐφροσύνης ὀνόματι Θεόφιλος,
 ὃν καὶ ἔστειπεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. ἐθέσπισε δὲ ὡς μὴ ἔχειν
 τινὰ ἐπ’ ἀδείας κινεῖν λόγον περὶ εἰκόνων, ἀλλ’ ἐκποδῶν γενέσθω
 15 καὶ οἰχέσθω καὶ ἡ Κωνσταντίνου σύνοδος καὶ ἡ Ταρυσίου καὶ ἡ
 γῶν ἐπὶ Λεόντος γενομένη περὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων, καὶ σιγῇ
 βαθεῖα τῆς τῶν εἰκόνων μνήμης γενέσθω.

1 ἀλγηδόνος τε καὶ ἀρρωστίας C 2 προκατασχύσεως C 4 προη-
 γησαμένου] πρώην C 5 αὐτῷ — 7 ἀπαιδευσίας] αὐτῷ ἀμφι-
 βληστροῦ περιπαρῆς τῆς δεινῆς αἰρέσεως ἰσθῦος δίκην τοῖς τῶν
 δογματικῶν σαθροῖς καὶ ἀσεβείαις ἐναπέθανεν ἐξ ἀκροατῆς ἀβελτη-
 ρίας τε καὶ ἀλογίας. ἀμύητος γὰρ σφόδρα καὶ ἀπαιδευτος ἐτύγ-
 χανεν· ἀμάθειαν γὰρ ἐκ πατρῶας ἀλογίας καὶ ἀπειροκαλίας ὥσπερ ἐλ-
 ἀνήν οὐσίαν κληρωσάμενος C 7 ἐπὶ λαοῦ δημογορήσας φησὶν C
 8 τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογματικῶν, αὐτοὶ καὶ τὸν C 10 τὴν ἐκ-
 κλησίαν εὗρομεν C διαφυλάττειν C 12 ἦν δὲ — 15 οἰ-
 χεσθῶ] τοῦτο δὲ ἐπακριβοῦντες διαβεβαιούμεν ὡς μὴ θαρρεῖν
 τινὰ κατ’ εἰκόνων ἢ ὑπὲρ εἰκόνων παρρησίαν κινεῖν τὴν γλῶτταν,
 ἀλλ’ ἐκποδῶν ἔστω καὶ οἰχέσθω C 16 κροτηθεῖσα C

tusque est urinae difficultate laborans renumque vehementissimo dolore
 excruciatu. is cum parum aliquid superioris malitiam temporis leniisset,
 hactenus solum ut qui carcere detenti essent, qui laboribus subacti, qui
 exsilio relegati, libertatem mitiorisque aliquid tractationis velut in somnis
 animo cogitarent, cum decessoris, ominosi hominis atque impii, exosam
 deo sententiam subocculte foveret, parique ac ille ratione dirae haere-
 seos unco ex summa rationis absentia ac imperitia transfixus esset.
 quamobrem habito conventu ait “sane ii qui nos praecessere, accuratam
 scrutati dogmatum sententiam, de illis quoque rationem reddiduri sunt,
 num bene an male statuerint. nos autem, in quo ecclesiam incedentem
 accepimus, in eo et manere satius ducimus.”

2. Erat Balbo filius Theophilus nomine, ex Euphrosyna susceptus,
 quem et imperiali corona in magna donavit ecclesia. sanxit autem nulli
 liberum esse de imaginibus sermonem movere, sed ut facerent ac de
 medio fierent tum Constantini synodus tum Tarasii, ac quam nudius-
 tertius de istiusmodi quaestionibus Leo habuisset; altoque silentio ima-
 ginum memoriam damnavit.

- P 511 3. Ἐφ' οὗ Θωμᾶς ὁ ἀντάρτης ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν ἀπύρας ἦδη, καὶ λαὸν ἀγρυπώδη καὶ ἐπιμικτον προσυλεξιόμενος καὶ ἐπισυρόμενος, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησεν, τῆς βασιλείας παρ' ἁξίαν ἐφιέμενος· ἐκ γὰρ τῆς Ῥωμαίων γῆς ὀρμώμενος, δυσγενῆς τε καὶ ἀφανῆς ὢν, πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο, Κων-5
 B Κωνσταντινούπολιν ἐπήει ἐν ὄγλω βαρεῖ καὶ στόλῳ μεγάλῳ, καθάπερ τι θηρίον ἀλλόκοτον καὶ πολύμορφον ποικίλον τε καὶ πολυκέ-10
 φυλον τὰ πολυειδῆ γένη τῶν ζῴων ἀθροίσας καὶ οἷά τις ἄλλος Συναχηρεῖμ κατὰ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ καθοπλισάμενος, ἐμεγαλ-
 αύχει τῶν ἐπομένων τῷ πλήθει καὶ κατηλαζονεύετο, μὴ πύμπαν, ὡς ἔοικε, νοήσας ὅτι οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν καὶ γέγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ ψευδῆς ἵππος 15
 εἰς σωτηρίαν καὶ κύριος διωσκεδάζει βουλὰς ζῴων, καὶ τὰ ἐξῆς·
 C καὶ ἐνάρτεον βασιλεία, ἀλλ' οὐ παρείδεν ὁ τοῦ παντὸς πρύτανις

1 ἐκ add C 2 συλλεξιόμενος P 3 παρ'] πανούργως καὶ παρ' C 5 ὢν om C 7 γέ τοι add C 8 ἐπήει τῇ Κωνσταντινουπόλει C 11 συναθροίσας καὶ ἀπειλημένους καὶ C 14 νοήσας κατὰ πολλὴν ἀβελτηρίαν ὡς οὐ C 15 καὶ om C 16 καὶ κύριος C ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. κύριος C καὶ τὰ ἐξῆς] ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων· ἡ δὲ βουλή τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει C 17 ἔσχη C φημί om C 18 ἀλλ' οὐ παρείδεν] ἀλλ' οὐ τί που δια τὴν τοῦ κρατοῦντος ἐκ πολλῆς ἀγνωσίας καὶ ἀπροσεξίας πεφρακισμένην καὶ διεφθαρμένην γνώμην τε καὶ πίστιν παρείδεν C

3. Ko imperatore Thomas in tyrannidem versus, ab Orientalibus iam ac Asiaticis profectus partibus, circumforaneaeque ac commixtae plebis confecto exercitu, turbamque trahens, imperii cupiditate actus, ad quod nulla eius suppetere merita, Byzantium petit. Romano quippe propagatus sanguine, vir alioqui degener ac obscurus, ad Syriae partes adiens, Constantini sibi nomen adsciscit ac Irenes Augustae filii; qua arte ac fraude plurimis barbarorum ac Christianorum seductis, confiatoque ex diversis gentibus infinitae multitudinis exercitu, Cpolim invadit in turba gravi classeque numerosa, haud secus ac immanis quaedam multiformis varia ac multiceps bestia, diversi generis confertis nationibus, ac velut alius quidam Sennacherim adversus novam Jerusalem armis instructus, magnifice gloriabatur turba illi comite ac superbiebat, homo fastu plenus; nec illi prorsus, ut videtur, in mentem venit quod ita dictum per prophetam est (Ps. 32 16), "non salvatur rex per multam virtutem, nec gigas salvabitur in multitudine fortitudinis suae." et "fallax equus ad salutem." et "dominus dissipat consilia gentium," et quae sequuntur. quanquam enim etiam maxime urbs Eszechiam minime habebat, pium scilicet regem ac virtute praeditum, non tamen desepit

καὶ φιλόφρωνος κύριος πολιορκουμένην τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων ἔφη καὶ τότε "νῦν ἀναστήσομαι καὶ ὑπερασπιῶ τῆς πόλεώς μου καὶ τοῦ λαοῦ," οὐ δι' ἐμὲ καὶ διὰ 5 Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὡσπερ τότε καὶ νῦν φησὶν, ἀλλὰ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν ἐκ σπέρματος Δαβὶδ φόντα υἱόν μου καὶ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, ἣν ἐξελεξάμην. (4) καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀχιάβ, τοῦ Σύρου πολλὰς μυριάδας κατ' αὐτοῦ συνειληχότος καὶ βρεθνυμένου καὶ λέγοντος "εἰ ἐκποιήσει Σαμαρία παντὶ τῷ D 10 λαῷ τοῖς πείσοις μου," διέλυσε ῥαδίως εὐθύς τοῦ τρισαθλοῦ βασιλείως ὁ φιλοκτίρμων θεὸς τὸ ὄνειδος, "ἰδοῦ" λέγων, "ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος." ὅπερ καὶ γέγονεν, καὶ δὴ παραυτίκα δέδειχε καὶ τοῖς οικείοις καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις τὴν ἰδίαν ἰσχὴν καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα "κύριος 15 κραταῖος καὶ δυνατός, κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ" τῆς γὰρ συμπλοκῆς γενομένης δυοκαίδεκα τῶν ἀντιπάλων μυριάδας ὁ Ἰσραὴλ κατηκόντισεν. ἵνα δὲ κάκεινοι καὶ οὗτοι μάθωσιν ὡς θεήλατος P 512 ἡ πληγὴ, τῶν διαπεφευγόντων εἰς τινὰ πόλιν καταπεσόν τὸ τεῖχος κατέχουσε χιλιῶδας εἰκοσιπτά.

1 πολιορκούμενον C,	omissis τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ	3 τότε πον
πάντας νῦν C	4 ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης οὐ C	5 ὥσπερ
— φησὶν]	καθὼς εἴρηκε τῆνικαῦτα πρὸ τῆς ἐνοσίχρον οικονομίας C	
6 διὰ ante τὸν om P	8 συνειλοχότος?	9 παντὶ] ταῖς
δραξὶ παντὶ C	11 τὸ δέος, φάσκων ἰδοῦ ἐγὼ C	12 γνώσεις P
13 δέδειχε τοὺς οικείους καὶ τοὺς ἀλλοτρίους P		14 τὸν ἱερο-
φάλην C	16 γεγενημένης C	

huiusce rerum universitatis moderator clementissimusque dominus urbem suam ac plebem obsidione cinctam; sed propter miseriam inopum et gemitum pauperum (Ps. 11 6), tunc quoque dixit (4 Reg. 20 6) "nunc exurgam, et protegam civitatem meam et populum meum," non propter me et servum meum David, quemadmodum tunc, nunc quoque ait; sed propter me, et qui natus est ex semine David, filium meum, et propter Ierusalem novam, quam elegi. (4) etenim impio Achaab rerum potiente, cum Syrus multas adversus eum conflasset myriadas, ac superbiens diceret "si sufficiet Samaria omni populo peditibus meis (3 Reg. 21 10)," confestim misericors deus ter quaterque miserabilis regis probrum facile diasolvit, dicens "ecce ego trado eum in manus tuas, et scies quia ego dominus (3 Reg. 21 13);" quod et factum est. statim namque formidabiles habuit necessarios pariter et alienos, suum ipsius robur ac vires; veracemque davidem ostendit, cum ait (Ps. 23 8) "dominus fortis et potens, dominus potens in praelio." conserto enim praelio centum viginti milia Israel profligavit. atque ut noverint utriusque pariter deo ultore illatam plagam, eorum qui fugerant quadam in urbe corruens murus viginti septem milia ruinis oppressit.

5. Ταύτην τοίνυν τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Σύρου καὶ τοῦ Ἀσσυρίου χρησάμενος καὶ ὁ ματαιόφρων Ὡμαῦς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μᾶλλον δὲ Θεούπολιν, ἐφ' ἓνα χρόνον ἐπόρθει, τῶν πολιτῶν ἀνδρείως παραταττομένων καὶ τειχομαχοῦντων καὶ ναυμαχοῦντων· τὰς γὰρ πλείστας αὐτῶν ναῦς ἐπυρπόλησαν, καὶ τοὺς λογέδας τῶν πολεμίων αὐτῶν ἐτροπώσαντο. ὁ δὲ ἀμυχανία ληφθεὶς, τὴν πόλιν ἀφείκει ἐπὶ τὴν Θράκην ἐχώρει, ταύτην ληϊζόμενος. λαφυραγωγῆσας οὖν αὐτὴν μετρίως, ἀλλ' οὐχ ὡς ἤλιπεν, ἀλλ' ὡς ἡ θεία πρόνοια παρεχώρει διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, οὐδὲν πλέον ἤρυσεν ὢν προσεδόκησεν. καὶ γοῦν οὐ μόνον εἰς ἐναντίωσιν αὐτῷ παρέστη καὶ περιετρόπη καὶ ἀπέβη τὸ σπουδάσμα, ἀλλὰ καὶ ὅπερ ἔχειν ἐδόκει καὶ κατεφαντάζετο κλέος τε καὶ σθένος, ἀπυγμνώθη μικροῦ δεῖν καὶ διόλωλεν· (6) οἱ γὰρ πολῖται, ὡς εἴρηται, γενναίως τε καὶ σφοδρῶς ἀντιπαραταξάμενοι τῇ ῥοπῇ καὶ συμμαχίᾳ τοῦ κρείττονος, καὶ μετὰ τοιαύτης ἐλπίδος τειχομαχοῦντες καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες ἀνδρικῶς καὶ κατετριῶς, ἔσαν σχεδὸν τὸ σαθρὸν αὐτῷ φρούραγμα κατέλωσαν. τὰ γὰρ ἐκχυρώματα ἐφ' ὧν πεποιθῶς ἀνοήτως ἄγαν ἐναβρόνετο καὶ κατεθρασύνετο, τὰς ναῦς αὐτοῦ λέγω, πυρπολήσαντες, καὶ τοὺς

1 Ταύτην — 9 παρεχώρει] τὴν τοίνυν βαρβαρικὴν ὄρσιν καὶ ἀλαζονείαν τοῦ τε Ἀσσυρίου καὶ τοῦ Σύρου χρησάμενος καὶ Ὡμαῦς ὁ ματαιόφρων, καὶ τὴν Κωνστ. — χρόνον ἐκπορθῆσας, καὶ τὴν Θράκην δηλώσας καὶ λαφυραγωγῆσας μετρίως καὶ οὐχ ὡς ἀπυροπολῶν ἀπεκαρᾶδοκει, ἀλλ' — συνεχώρει C 11 τε καὶ ἀπέβη τὸ σπουδαζόμενον C 12 δ C τε add C 13 ὡς εἴρηται om C 14 ἀντιπαραταττομένοι C 16 καὶ πεζομαχοῦντες om C κατετριῶς P 18 δ C 19 λέγω δὲ τὰς πλείστους ναῦς πυρπ. C

5. Hoc itaque arrogantis animi fastu Syri illius et Assyrii demens quoque Thomas abusus, Cpolim (veriusque Theopolim ac dei urbem) annum unum expugnabat, cum cives strenue aciem opponerent, eque muris atque navibus pugnarent, hostiumque plerasque naves incenderent. quamobrem consilii inops Thomas, dimissa urbe, in Thraciam, cum praedas acturus, concessit. eam itaque ad certam modum populatas, non quantum ipse speraverat sed quantum providentia divina ob scelera nostra sinebat, nihil amplius effecit eorum quae animo destinata fore exspectabat. ac sane non solum in contrarium illi cessit versumque est atque evasit studium, sed et ea quam habere videbatur atque ob scelerum claritate roboreque denudatus est: prope enim est ut perdisse dicam. (6) cives namque, uti dictum est, fortiter valdeque opposita acie, divino numine ac auxilio eiusceque generis spe, e mari, terra ac mari collatis signis, forti robore laborisque constantia, omnia fere eius putridam iactantiam ac superbiam elicere. munitionibus suis, quibus confisus stulte admodum superbiebat ac praeferocebat, cum inquam navibus ac classe igne succensis, hostiumque ac tribanorum lectis-

λογάδας τῶν πολεμίων καὶ στρατοπεδάρχας τροπωσάμενοι, σκοτοδινία πολλή καὶ ἀμηχανία περιέσχε τὸν εὐρύπιστον καὶ κουφότατον Θωμᾶν. καὶ μὴν καὶ τὰς πολυμηγάνους αὐτοῦ καὶ πολυτρόπους ἐλεπόλεις πύσας, ἀκαταμαχίτους οὐσας, ὡς ᾤετο, καὶ 5 **δυσάλωτους, διέφθειραν καὶ κατέλυσαν εὐπετώς ἄρδην.** καὶ οὕτως ὁ μὲν οἶκος Δαβὶδ ἤγουν ἢ τοῦ Χριστοῦ πόλις ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο, ὁ δὲ οἶκος Σαούλ, τῶν πολεμίων τὸ στίφος, ἐπορεύετο καὶ ἡσθένει τῷ ὄντι, καὶ θεὸς ἐδοξάζετο. καὶ ἦν ἰδεῖν **D** **ἐναργῶς ὕντως ἐπ' αὐτῷ πληρούμενον τὸ θάτερον λόγιον ἱερὸν,** 10 **“καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ δειλίαν”** καὶ τὰ ἔξης τοῦ ψαλμοῦ. **ἔνθεν τοι καὶ οἱ τῆς πόλεως ἔψυλλον “οὔτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὔτοι ἐν ἵπποις”** καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ψαλμοῦ. (7) ὁ δὲ θεῖος λόγος παρεγγυώμενος καὶ προεωαγγελιζόμενος αὐτοῖς εὖ μάλα τὴν ἀθρόαν καὶ ταχίστην κατὰπτωσιν 15 **τοῦ ἐχθροῦ αὐτῶν ἀπεκρῖνато μόνον οὐχὶ λέγων “Φαρσεῖτε, τέκνα, καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν· ἔσται γὰρ ὑμῖν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος μνεία. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὴν αἰώνιον P 513** **εὐφροσύνην μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν.”**

1 στρατοπεδάρχων P 3 Θωμᾶν om C καὶ μὴν] καὶ μὴν καὶ ἀλλὰ P πολυμ. καὶ πολυτροπικῶς ἐξενοημένως ἐλεπόλεις αὐτοῦ C 6 ἤγουν ἢ τοῦ] ἦτοι C 7 ἐκραταιοῦτο — ἡσθένει] τὰ ἡσθένει P 9 τὸ ἱερὸν λόγιον P 11 καὶ τὰ ἔξης τοῦ ψαλμοῦ] διήραξαζον πάντες et reliqua psalmi 88 42—44, nisi quod v. 43 τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόντων αὐτόν. C τοι καὶ] σύν C 12 καὶ τὰ — ψαλμοῦ] ἡμεῖς δὲ ἐν — ἀναρωθώθημεν, e ps. 19 8 et 9, C 13 λόγος αὐδὶς παρεγγ. C 15 λέγων Φαρσεῖτε] λέγων· τέκνα, μακροθυμήσατε τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ ἐπελθοῦσάν ὑμῖν ὀργήν. κατεδίωξε γὰρ σε ὁ ἐχθρὸς σου, καὶ ὄψη αὐτοῦ τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει, καὶ ἐπὶ τραχίλους αὐτῶν ἐπιβήσῃ. Φαρσεῖτε C 16 ἐπάγοντος P

simis fuis fugatisque, ingenti vertigine consilii ac anxietate instabilis ac Euripo similis levissimusque Thomae animus tenebatur. quin et subtilissimae artis multiplicesque eius omnes machinas, ipsas inexpugnabiles, ut quidem existimabat, expugnataque difficiles, facile admodum ac expedite inutiles reddiderunt ac everterunt. atque in eum modum domus quidem David (dei scilicet civitas) ibat ac r̄vera convalescebat, domus autem Saul, hostium caetera, ibat et infirma erat, deusque glorificabatur. ac plane videre erat clare in eo implere divinum oraculum, “destruxisti omnes sepes eius, posuisti firmamentum eius formidinem,” ac quae Psalmus reliqua habet. unde et oppidani psallebant “hi in curribus et hi in equis” et quae reliqua sunt. (7) divinus autem sermo ipse sponsor, ac quam repentinam citissimamque ipsorum hostis ruinam eis praenuntians, respondit, tantum non dicens “confidite, filii, et clamate ad deum. erit enim nobis ab eo memoria qui ultor existat. qui enim nobis invexit mala, is ipse cum salute sempiternam vobis adducit laetitiam.”

8. Ἐπεὶ οὖν ἀποκαμῶν ὁ τύλας καὶ πεπλανημένος ἀνοήτως πολεμῶν καὶ ματαιοπονῶν, καὶ μάλιστα δὴ ἀπογνοῦς ὡς τοῦ σκοποῦ διαμαρτήσας ἐκ διαμέτρου, καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῷ κατόπιον προδῆλως φερομένων ἡμέρα καὶ ἡμέρα· καὶ πρὸς τοῦτοις μαθῶν ὡς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τοὺς Βουλγάρους εἰς συμμαχίαν 5 κατ' αὐτοῦ προσεκαλέσατο, παραχρῆμα τὴν πόλιν ἐάσας κατ' αὐτῶν θῦπτον ᾤχετο. οὗτος δὲ καὶ μαχεσόμενος καὶ πολλὰς αὐτῶν διαφθείρας εἰς Ἀρκαδιούπολιν ἑαυτὸν ἀσφαλίζειται δῆθεν, κατὰ B τὴν πρόβασιν αὐτοῦ ἀσθένειαν καὶ ἐλάττωσιν ὑφορώμενος. ὅτι οἱ περὶ αὐτὸν ἀσθόμενοι σαφέστερον τὴν τε δεινὴν οἰκίαν ἀπ' 10 τὴν καὶ τῆς κενῆς ἐλπίδος ἀποτυχίαν καὶ τὴν ἐκείνου πλησιάζουσαν πανωλεθρίαν, ἤρξαντο κατὰ μικρὸν ἐποχωρεῖν καὶ ὑπορρέειν καὶ καταλιμπάνειν αὐτὸν ὡς μάταιον καὶ λαοπλάνον. (9) ὁ δὲ γε Μιχαὴλ ταῦτα μεμαθηκώς ὑπὸ τῶν ἰδίων φίλων καὶ συγγενῶν προδοθέντα, αὐτίκα τῆς πόλεως ὑπέξειλθῶν μετὰ πλείστης δυνά- 15 μως πρὸς αὐτὸν ἐξώρμησε. καὶ δὴ περικαθίσας βραχὺν τινα καιρὸν καὶ τοῦτον ὁμογετὶ χειρωσόμενος, καὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ C κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν πεπατηκώς, καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας καὶ οὕτως ἀνασκοποῦσας, κατέπνευσε τὸν ἐν τρισὶν ἔτεσι δι' αὐτὸν κατάρξαντα καὶ διαρκέοντα χαλεπὸν καὶ 20 δύστηνον ἐμφύλιον πόλεμον.

1 ἀνόητα C 3 αὐτῷ] αὐτῶν αὐτῷ P 8 τὴν κατὰ πρό-
 βασιν ἀσθένειαν αὐτοῦ C 14 ὑπὸ — προδοθέντα om C
 20 αὐτοῦ C 21 δύσοιστον C

8. Quandoquidem igitur fatiscens scelestus homo atque miser, seductusque mentis suae rationibus, insulse pugnans inanique conatu laborans ac spe defectus, quippe ex diametro frustratus proposito, ipsisque manifesto rebus illi retro quotidie provenientiibus; ac praeterea ubi cognovit Michaellem imperatorem adversa sibi corrogasse Bulgarorum auxilia, confestim relicta urbe in eos impetum vertit, quos et pugna aggressus, multaque eorum data strage, Arcadiepolim tuto se praesidio recipit, nimirum suas processu vires diminutum iri imbecillioresque fore timens. quare etiam partiarum clarius cognoscentes tum immanem suam execrationem tum inanem frustratam spem, nec procul esse supremum viri exitium ac profligationem, coeperunt paulatim recedere seque subducere ac defluere, illumque ut hominem vanum et blateronem populi seductorem relinquere. (9) his porro Michael cognitis, nempe proditum Thomam ab amicis ac propinquis, statim urbe egressus cum ingentibus copiis in eum impetum dedit; atque ad breve obaidens tempus, nulloque labore eius potitus, ac collo antiquo more dediticis calcato manibusque ac pedibus truncatis, inque eum modum palo affigens, trium annorum molestam miserumque civile bellum, arrepti ab eo imperii causa conflatum productumque, sopivit.

Ἀσχολουμένου δὲ Μιχαὴλ πρὸς τὸν ἀντάρτην Θωμᾶν, καὶ τῇ πρὸς τυττον φρονίδι παντὸς ἄλλου καταφρονουῦντος, Κρήτη καὶ Σικελία καὶ δὴ καλούμεναι Κυκλάδες νῆσοι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς περιηρέθησαν ἐξ Ἄφρων τε καὶ Ἀράβων, λαβόντων ἀρχὴν ἔαρι πρῶτον διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας καὶ τὴν τῶν κρατούντων δυσσέβειαν καὶ ταπεινοῦν καὶ ὑπὸ χεῖρα σφῶν ἄγειν τὰ τῶν Χριστιανῶν πρόγματα.

10. Ἐν τοῦτοις οὖν ὄντων καὶ οὕτω τῶν πραγμάτων διακειμένων Μιχαὴλ μὲν ἐκ δυσουρίας καὶ τῆς τῶν νεφρῶν ἀλλαγῆς δόνος κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ ζῆν, διεδέξατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ αὐτοῦ Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης.

Β Α Σ Ι Α Ε Ι Α

Θ Ε Ο Φ Ι Λ Ο Υ.

15 Τῷ ἐνιαυτῷ ἀπὸ τοῦ κόσμου ἐξάκις χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ εικοστῷ ἔκτω, τῆς δὲ θείας συγκώσεως ὡκς', ἐβασίλευσεν Θεόφιλος P 514 ἔτη ιβ', ὁ νέος Βαλτάσαρ καὶ παραβάτης καὶ θεομισῆς καὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων ὑβριστῆς καὶ καθαιρέτης καὶ βέβηλος. ἡ δὲ μήτηρ

1 Ἀσχολουμένου — 11 Εὐφροσύνης om C 3 δὴ] δὴ αἱ?
15 Τῷ — 17 ὁ νέος] μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσεν Θεόφιλος υἱὸς
αὐτοῦ ὁ νέος C 17 καὶ παραβάτης om C 18 εἰκόνων
om C βέβηλος ἔτη ιβ' μηνῶν γ', καὶ ἀπέθανε δυσεντερικῶς C,
omissis ἡ δὲ — p. 791 19 αὐξόμενος.

Interim vero dum Thomae tyranno Michael incumbit eique curam negotio addicit, aliis omnibus in neglecto habitis, Creta et Sicilia, ac quas vocant Cyclades insulas, ab Afris ac Arabibus Romanae subductae sunt dicioni, cum iam primum ob peccata populi ac imperatorum impietatem Christianorum res deprimere suaeque eas facere dicionis occiperent.

10. Sic igitur eoque statu se rebus habentibus, Michael urinae difficultate renunquique dolore male exstinguitur: succedit vero imperio, eius loco, Theophilus filius cum matre Euphrosyna.

I M P E R I U M

T H E O P H I L I

Anno mundi 6326, divinae incarnationis 826, imperator Theophilus annos duodecim, novus ille Baltasar et praevaricator ac deo exosus, sanctarumque imaginum contumeliosus destructor ac profligator, homo profanus. eius mater Euphrosyna in subiecta omnia mittens themata ac

αὐτοῦ Εὐφροσύνη ἀποστεύασα ἐν πάσι τοῖς θέμασιν ἤγαγε κόρας ἐπιπροσώπους πρὸς τὸ νυμφοστολῆσαι Θεόφιλον τὸν υἱὸν αὐτῆς. ἀγαγοῦσα δὲ πάσας ταύτας ἐν τῷ παλατίῳ εἰς τὸ λεγόμενον Μαργαρίτου τρικλίνιον δέδωκε τῷ Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, εἰποῦσα "εἰς ἣν ἀρεσθῆς, ἐπίδος τοῦτο αὐτῇ." ἦν δὲ τις ἐξ ἐγγενῶν ἐν 5

B αὐταῖς κόρη, ὀνόματι Εἰκασία, ὠραιοτάτη πάντων ἦν ἰδὼν Θεόφιλος καὶ ὑπεραγασθεὶς αὐτὴν τοῦ κάλλους ἔφη ὡς ἄρα διὰ γυναικὸς ἐρρῦν τὰ φαῦλα. ἡ δὲ μετ' αἰδοῦς πως ἀντίφησεν "ἀλλὰ καὶ διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ χρεῖστονα." ὁ δὲ τῷ λόγῳ τὴν καρδίαν πληγείς ταύτην μὲν εἶασεν, Θεοδώρῳ δὲ τὸ μῆλον ἐπέδωκεν, 10 οὔσῃ ἐκ Παφλαγόνων. στέφει Θεοδώραν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, στεφθεὶς καὶ αὐτὸς ἅμια αὐτῇ ὑπὸ Ἀντωνίου πατριάρχου καὶ τῷ τοῦ γάμου καὶ τῷ τῆς βασιλείας στέφει, τῇ ἁγίᾳ πεντηκοστῇ. κάκειθεν προῆλθεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος πολλοῖς τὸν πατριάρχῳ ἅμια τῷ κλήρῳ καὶ τῆς 15

C συγκλήτου. ἡ δὲ Εἰκασίᾳ τῆς βασιλείας ἀποτυχοῦσα μοῦρον κατεσκεύεωσεν, εἰς ἣν καὶ ἀποκειραμένη, ἀσκοῦσα καὶ φιλοσοφοῦσα, τῷ θεῷ μόνῃ ζῶσα διετέλεσε μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς. ἡ καὶ συγγράμματα αὐτῆς πλείστα καταλέλοιπεν, τὸ "κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις" καὶ τοῦ μεγάλου σαββάτου τὸ τετραψῆδιον 20 "ἄφρων γηραλέ" καὶ ἄλλα τινά. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ Εὐφροσύνη ἰκουσίως κατελθοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μοῦρῃ αὐτῆς, ἡ ἐπώνυμον τὰ Γάστρια, ἠσύχασεν.

15 τῇ συγκλήτῳ? an τοῖς τῆς συγκλήτου? · 23 ἡ om P

dicionis loca puellas oris decore formosas adduxit, ut ex iis Theophilo filio nuptiarum foedere sponsa adiungeretur. congregatis illis omnibus in palatio, quod Margaritae triclinium vocant, dedit illa filio malum aureum, dicens "illi trades cuius forma placuerit." erat vero inter eas ex nobilibus sata puella nomine Icasia, longe formosissima. qua visa Theophilus, eiusque nimium quantum gratiam stupens ac speciem, "a muliere" inquit "emanant mala." reponit illa subverecunde et cum pudore "sed et res meliores a muliere exuberant." is animo offensus sermonis licentia, ea relicta, malum Theodorae dedit, ex Paphlagonum gente. coronat Theophilus Theodoram in oratorio S. Stephani, ipse una cum ipsa nuptialibus corollis donatus ab Antonio patriarcha, donatque Augustali corona in sancta pentecoste. tumque in magnam ecclesiam processa habito multis magnifice patriarcham et clerum senatumque accipit. Icasia vero imperii spe frustrata monasterium extruxit, in quo etiam cema posita, religiosaque palaestra merens ac philosophans, deo soli vivens in finem usque vitae perseveravit. quae et ingenii sui plurima reliquit monumenta, in quibus illud est "domine, in multis peccatis;" magis item sabbati tetraodidum illud "insipiens vetule," aliaque nonnulla. imperatoris vero mater Euphrosyna, sponte relicta aula, in suo monasterio, cui Gastriae nomen, sanctiori rita privatam vitam egit.

2: Ἐποίησε δὲ ἱππικὸν Θεόφιλος, καὶ προσέταξε τῷ Χα-
 μαιδράκοντι Λέοντι τῷ πρωτοβεστιαρῷ αὐτοῦ ἀγαγεῖν τὸ πολυ-
 κάνδηλον τὸ ἐν τῇ σφραγῇ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ἕξαιε διακοπέν.
 τοῦ ἱππικοῦ δὲ τελεσθέντος προσεκαλέσατο πᾶσαν τὴν σύγκλητον
 5 ἐν τῷ λεγομένῳ Καθίσματι, καὶ τὸ πολυκάνδηλον ἔξαγαγὼν καὶ
 ὑποδείξας αὐτοῖς ἔφη "ὁ εἰς ναὸν κυρίου εἰσερχόμενος καὶ χριστὸν
 κυρίου φρονέων τίνας ἐστὶν ἄξιος;" ἡ δὲ σύγκλητος ἀποκριθεῖσα
 ἔφη "ἄξιος θανάτου ἐστίν, ὃ δέσποτα." καὶ εὐθὺς ἐκέλευσε
 τοὺς οὖν τῷ πατρὶ αὐτοῦ Μιχαὴλ τὸν Λέοντα ἀνελόντας τὸν
 10 ὕπαρχον κατασεῖν καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν τῇ σφενδόνη ἀπο-
 τεμεῖν, πολλὰ προσβάλλομένους καὶ λέγοντας ἄδικον εἶναι τὴν κρι- P 515
 σιν· καὶ γὰρ εἰ μὴ τῷ πατρὶ σου συνηγωνισάμεθα, ὦ βασιλεῦ,
 οὐκ ἂν αὐτὸς ἤρξας. καὶ δὴ οὕτως ἐπ' ἔβησι πάντων τὰς κεφα-
 λὰς ἀπιτμήθησαν, προσοχήματι μὲν ὡς εἰς ναὸν κυρίου τετολημ-
 15 κώτων ποιήσασθαι τὴν ἀναίρισιν, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ὡς τὸν συναιρε-
 σιώτην αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα εἰς ἀσέβειαν ἀποκτείναντες. εἶχετο
 γὰρ ὁ ἄλιτῆριος τῆς ἐκείνου θεοστογούς υἱρέσεως, καὶ τῆς εἰσε-
 βείας ἀπέχετο, τῶν δὲ εἰκόνων τὰς μὲν κατασπῶν τὰς δὲ ἀνο-
 ρύττων, καὶ τοὺς ἐπ' εὐλαβείᾳ μοναχοὺς ἔξορίζων καὶ αἰκισό-
 20 μενος.

3. Ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πόλιν αὐτοῦ τοῦ Β
 ἄλιτῆριου καὶ τυράννου μετὰ πολλῆς δυνάμεως οἱ Σαρακηνοὶ πα-

18 δὲ εἰκ.] τὴ εἰκ.?

21 αὐτοῦ om C

22 οἱ add C

2. Indictis Circensibus Theophilus iubet Leonī Chamaedraconī protovestiarīo suo, multifidum ut candelabrum afferat, quod in Leonis Armenii caede fuerat gladio conscissum. actis Circensibus senatum omnem ad se convocat in locum quem Sessum vocant. productoque candelabro ac illis ostenso, quaerit "qui in templum domini ingressus Christum domini peremit, qua dignus poena est?" respondit senatus "domine, reus mortis est." moxque praefecto iubet ut eos, qui cum Michaelē patre suo Leonem sustulerant, tentos in Circi fundā capite plectat, multa licet obiectantes, dicentes iniustam esse sententiam. "non enim" aiebant, "imperator, nisi patri tuo essemus auxiliati, tu in throno sedisses." inque eum modum sub omnium oculis capite plexi sunt, eo quidem praetextu quod in templo domini ausi essent caedem patrare, re vera autem iccirco quia haeretica pravitate sodalem, parique ad impietatem sensu, nec sustulissent. adhaerebat enim scelestus homo deo execrabili illius haeresi et a pietate abhorrebat; qui nimirum imaginum alias evelleret alias effoderet, monachosque pietate claros exsilio multaret ac verberibus aliisque cruciatibus dehonestaret.

3. Illo imperatore, in scelestissimi eius tyrannique patriam urbem irruptione facta, Saraceni cum ingentibus copiis, inventa illa fortiter

ραγεύμενοι, καρτερῶς ὠχυρωμένην εὐρόντες καὶ κατησφαλισμένην πάνυ καὶ ὑπὸ στρατηγῶν πενήκοντα φρουρουμένην μετὰ τῶν λογάδων καὶ τῶν στρατευμάτων αὐτῶν, καὶ ταύτην δι' ἡμερῶν ἑ' Ἀγούστῳ μῆνι ἐκπορθήσαντες καὶ δορυάλωτον εὐλαφότες ἤξιμα-
 λώτευσαν καὶ ἀπέκτειναν λαὸν ἄπειρον. ἀλλὰ μὴν καὶ πλήθη 5
 πλοίων αὐτῶν ἐξελθόντα τὰς Κυκλάδας νήσους ἠρήμωσαν καὶ τὴν
 C Κρήτην καὶ τὴν Σικελίαν παρέλαβον. καὶ ψυχὸς πολὺ γέγονε,
 καὶ χειμῶν ἀγριώτατος καὶ δοιμύτατος, καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς, καὶ
 ἀέρος αὐχμοὶ καὶ δυσκρασίαι καὶ ἀνωμαλῖαι, καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ
 καὶ ἐπάλληλοι, τὴν ἄμετρον ἀπελέγχουσαι τοῦ κρατοῦντος μοχθη- 10
 ρίαν καὶ κακοουρίαν. εἰς τοσαύτην γὰρ ἀφιλοθέειαν καὶ ἀπόνοιαν
 ἐξόκειλεν ὁ ἄθεος, ὡς καὶ τὴν τοῦ κοπρωνίμου καὶ τῶν θηριω-
 τῶν χαλεπὴν καὶ μυσσαρωτάτην αἴρεσιν διαδεξάμενος καὶ ἀνα-
 καινίσας, ὡς μηδὲν ἤτιον ὀφθῆναι τῆς ἐκείνων δυσσεβείας καὶ
 παροινίας τυραννίδος τε καὶ ἐμβρονησίας ὁ πεφρακωμένος καὶ 15
 D ματαιόφρων. ἐπεὶ οὖν τῇ αὐτῇ συσχεθεὶς τῶν ἀσεβῶν ἐκείνων
 καὶ παλαμναίων ἀπάτη καὶ παραπληξία τε καὶ οἰστηλασία, τῶν
 ἐκ Μανιχαϊκῆς μανίας καὶ Ἀρειανικῆς λύσεως ὠρμημένων, πάλιν
 διωγμὸν καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ὠσαύτως ἐπανετέτετο.

1 καρτερικῶς P 2 πενήκοντα] ἡ C 4 τοῦ ἀγούστου
 μηνός C ἠξιμαλίωθη καὶ ἀνηρέθη Χριστιανῶν κλήθος
 ἄπειρον, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη καὶ κατηραιώθη C 5 ἀλλὰ
 — 6 Κυκλάδας] ἐκείνων ἐξελθόντες τὰς Κυκλάδων P 8 ἀγριώ-
 ταιον καὶ δοιμύτατον C, omissis καὶ χειμῶν 12 ὁ ἄθεος ὡς
 om C καὶ θηριωτόμον P 13 καὶ ἀναδεξάμενός τε C
 14 ἤτιον margo P ἐκείνου P 18 ὀρμημένων κά-
 λαι C

munita ac valde propugnaculis tuta, bellique ducum ac tribunorum quin-
 quaginta praesidio fulta, cum lectae militiae viris horumque ordinibus,
 dies quindecim obsessa mense Augusto ac expugnata vique subacta ac
 captivata infinitae multitudinis militares viros plebemque occidere. na-
 vibus egressi Cyclades insulas devastavere, Cretamque ac Siciliam suae
 dicionis fecere. fuit et ingens frigus, hiemsque saevissima ac asperissima,
 famesque valida; aeris quoque lenitates et aestus ac intemperies et in-
 aequalitates, tremendi item terrae motus ac pene continui; quae omnia
 in immensum provecam imperatoris pravitatem et nequitiam redarguende
 essent. eo enim vir impius impietatis projectaeque dementiae delapsus
 est, ut et Copronymi et Leonis (sic quasi ex bestia ducto nomine)
 gravem impurissimamque exceperit haeresim ac instauraverit; ut nihil
 illius impietati ac bacchationi tyrannidique ac stupori seductus homo de-
 mentisque animi cedere visus sit. quandoquidem enim eodem ipse im-
 piorum illorum scelestissimorumque errore et stupore oestroque teneba-
 tur, ex Manichaico ortam furore Arianicaeque rabie, persecutionem ipse
 quoque pari ratione in ecclesiam intendit.

4. Τούτῳ τῷ μισοθίῳ μᾶλλον ἐπιῦν ἢ Θεοφίλῳ προσέφυγε Θεόφοβος ὁ Πέρσης ἅμα τῷ πατρὶ αὐτοῦ, μετὰ Περσῶν χιλιάδες δεκατέσσαρες, οὓς δένειμεν ἐν τοῖς θέμασι κατασκευάσας καὶ εἰς τούθμας ἀποκαταστήσας, αἱ μέχρι τοῦ νῦν λέγονται
 B τούθμαι Περσῶν· αὐτὸν δὲ τὸν Θεόφοβον εἰς ἀδελφὴν Θεοδώρας P 516
 Ἀγνούστης γαμβρὸν ἱποίησατο.

5. Φιλάκοσμος δὲ ὢν ὁ αὐτὸς Θεόφιλος κατεσκεύασε διὰ τοῦ ἄρχοντος τοῦ Χρυσοχόου λογιωτάτου πᾶν ὄντος καὶ συγγενοῦς Λατωνίου πατριάρχου τό τε Πενταπύργιον καὶ τὰ δύο μέγιστα
 10 ὄργανα ὀλόχρεσα, διαφόροις λίθοις καὶ ἔλλοις καλλύνας αὐτά, δέξασθαι δὲ χρυσοῦν, ἐν ᾧ στρουθοὶ ἐφεζόμενοι διὰ μηχανῆς ταῦς μουσικῶς ἐκελάδουν. ἔκαινούργησε δὲ καὶ τὰς βασιλικὰς στολὰς
 δ· βασιλεύς, ἀνανεώσας καὶ χρυσοῦφάντους κατασκευάσας τοὺς B
 λεγομένους λώρους καὶ τὰ λοιπὰ πάντα.

15 6. Δικαιοσύνην τε κοσμικὴν προσποιούμενος ὁ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν πλέον ὑπὲρ τοὺς πρόην βασιλεύσαντας ἀδικήσας, προσελθούσης αὐτῷ γυναικὸς χήρας ἐν Βλαχίρναϊς (ἕθου γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκεῖσε ἀπέρχεσθαι) καὶ βοηθείας ὡς ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ τῆς
 Ἀγνούστης ἀδελφοῦ Πιτρωνῆ δρουγγαρίου τῆς βίβλης ὄντος·
 20 ὄψοι γὰρ τὰ ἑαυτοῦ οἰκήματα τοῖς κτίσμασιν οὓς καινουργεῖ, καὶ τὰ ἐμὰ σκοπεῖ καὶ εἰς τὸ μηδὲν εἶναι ποιεῖ, αἶτε χήρας οὔσης

1 Τούτῳ — p. 799 17 ἐκφοιτήσεως om C

4. Huic (Misotheum potius dicam, dei osorem, quam quod contrarium sonat, Theophilum) Theophobus Persa una cum patre profugus accessit, cum quattuordecim Persarum milibus. susceptos ille distribuit, sedesque per themata provincialibus adlegens assignavit ac ordinibus contulit; hactenusque nomen retinent, ac Persarum turmae audiunt. ipsum vero Theophobum, data uxoris sorore in coniugem, sibi affinem fecit.

5. Cum ornatus elegantiaeque amans esset idem Theophilus, per aurificinae principem, virum summe eruditum atque solertem Antoniiuae patriarchae propinquum, Pentapyrgium quod vocant fabricatus est, duoque maxima organa auro solida, diversis capillis tortisque ornata. auream item arborem, in qua insidentes aviculae ex quadam machina musice cantillabant. sed et imperiales vestes et paludamenta instauravit imperator, renovans auroque texta fabricans quae vocant Lora ac reliqua omnia.

6. Iustitiam, quae saeculi usu est, praetexens, vir scilicet qui fidem ac pietatem supra eos qui pridem imperium tenuerant maiori iniuria laeserit, accedente ad eum muliere vidua in Blachernis, (moris enim illi erat eo proficiisci) ac clamante iniuria se affici a Petrona Augustae fratre, excubiarum drungario: "exultat enim aedes suas novis aedificiis, quae molitur, meisque tenebras obducit, ut iam mihi inutilis

καταπεφρονημένης.” και παρευθδ ἀπέστειλεν Εδστάθιον κναλ-
στορα ἐπίκλην Μοναχόν, ἐν τῇ Ὀλίμῳ οἰκοῦντα, σὸν Λέοντι τῷ
C Συμβατίῳ και Δημητρίῳ τῷ Καμουλιανῷ, ἰδεῖν εἰ τὴν γυναῖκα
ἀδικεῖ τὸ καινοσυργηθὲν οἶκημα· οἱ και ἀπελθόντες, και θεασά-
μενοι τὴν τοιαύτην ἀδικίαν, και βεβιωθέντες ὡς ἀληθῆ εἰσι τὰς
παρὰ τῆς γυναικὸς ῥηθέντα, ὑποστρέψαντες ἀνήγγειλαν τῷ βα-
σιλεῖ. και ἐπ’ ὄψεσι τοῦ βασιλέως ἐλεγχθεὶς παρ’ αὐτῶν ὁ αὐτὸς
Πετρωνῆς, ἐκδυθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ τύπτεται τὰ νῦτα σφο-
δρῶς. ὠρόσθη δὲ ὁ τε κναλστορ και οἱ ἀντεγραφεῖς ἀπελθεῖν και
ἐκ θεμελίῳ ἐκδαφίσαι τὰ τοιαῦτα οἰκοδομήματα και τῇ γυναίκῳ 10
παραδοῦναι.

D 7. Οὗτος Ἀλέξιον τὸν Ἀρμένιον, ᾧ ἐπίκλην Μωσῆλ, ἀν-
δρεῖον ὄντα και ῥωμαλλόν εἰσεποίησατο γαμβρὸν εἰς Μαρίαν τὴν
ἡγαπημένην αὐτῷ θυγατέρα, ποιήσας αὐτὸν πατρικίον, μετ’ ὀλί-
γον δὲ και μάγιστρον. εἶτα ὑπολήψεις τινας ἐπ’ αὐτῷ σχῶν ὡς 15
ὄρηγομένη τῆς βασιλείας, στρατηλάτην και δοῦκαν τῆς Σικελίας
ἐξέπεμψεν. οἷα δὲ φθόνου ὠδίνοντος, Σικελοὶ τινες ἀνελθόντες
διέβυλλον τοῦτον βασιλεῖ ὡς τὰ μὲν τῶν Χριστιανῶν Σαρακηνοῖς
προδίδωσι, κατα δὲ τῆς βασιλείας σου μελετᾷ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ
τεθνηκυίας Μαρίας τῆς πεποθημένης τῷ βασιλεῖ θυγατρὸς, τὴν 20
P 517 μὲν λάρνακα ταύτης ἐξ ἀργύρου ἐκόσμησε, και τόμον ἐλευθερίας
τοῖς προσφεύγουσιν ἐπ’ ἐγκλήματι τενι τέθεικεν· ὄνπερ ἄργυρον
μετὰ ταῦτα Λέων ὁ βασιλεὺς ἀνέλετο ἐκ τοῦ τάφου. (8) ὁ δὲ

faciat, quippe quae contempta vidua sim.” actutumque Eustathium
quaestorem cognomento Monachum, in Osia degentem, cum Leone Sym-
batio et Demetrio Camuliano mittit inspecturos num nova aedificia vi-
duae aedibus praeter ius fasque officerent. abeuntes itaque, visaque
istiusmodi iniuria, compertoque vera esse quae a muliere dicta erant
atque obiecta, cum reversi essent, imperatori renuntiarunt; convictisque
ab eis Petronas in oculis imperatoris, detractis vestibus, acriter dorsum
caeditur. statutum vero est ut quaestor receptoresque particulares seu
custodes, abeuntes, solo tonus eiuscemodi aedes eruerent et mueri
traderent.

7. Alexium Armenium cognomento Musele, virum forti robore ac
strenuum, locata ei Maria praedilecta filia in generum ascitum, patri-
cium creavit ac brevi post etiam magistrum. postmodum vero, quod in
suspicionem venerat affectati imperii, et quasi in ipsum aliquid molire-
tur, magistrum militiae ducemque Siciliae praefectum a se amandavit.
qualia vero parit invidia? Siculi quidam ascendentes apud imperatorem
calumniam instruunt, quasi res Christianorum Saracenis prodant et ad-
versus imperatorem res novas moliantur. inter haec vivis exempta Maria
desideratissima Theophili filia, eius urnam argento exornavit, totumque
libertatis posuit ac immunitatis, qui ad eam quovis crimine confugerent
argentum postea Leo imperator e sepulcro abstulit. (8) porro The-

Θεόφιλος Θεόδωρον τὸν ἐπίσκοπον τὸν λεγόμενον Κρίθινον ἐν τῷ καιρῷ τῆς διαβολῆς Ἀλεξίου ἐν τῇ πόλει τυχόντα προσκαλεσάμενος, καὶ δοὺς τὸ ἴδιον φυλακτόν, ἀπέστειλεν εἰς Σικελίαν δοῦναι λόγον ἀπαθείας τῷ Ἀλεξίῳ καὶ ἀγαγεῖν ἐν τῇ πόλει πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἀπελθὼν καὶ τῇ προσοῶσθι αὐτῷ συνέσει πείσας Ἀλέξιον ἤγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. ὃν ὁ βασιλεὺς ὡς ἀντάρτην τύψας ἔθετο ἐν τῷ δεσμω- **B** τηρίῳ, δημεύσας πᾶσαν τὴν περιουσίαν . . . ἀνέθηκεν Ἀλεξίῳ εἰπὼν ὅτι δι' ἐμοῦ πάντα πέπονθας τὰ δεινά. καὶ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ ἔθος εἰς Βλαχέρνας ἀπελθόντος προλαβὼν ἔστη ἔνδοθεν **10** τοῦ θυσιαστηρίου ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἱερατικὴν στολὴν ἡμφιεσμένος· καὶ τοῦ βασιλέως τῇ σωλῆα πλησιάσαντος ἅμα τῇ συγκλήτῳ φωνῇ μεγάλῃ ἐφώνησεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος "ἔγτεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ βασιλευε ἔνεκεν τίνος, ὦ βασιλεῦ;" αἰδεσθεῖς οὖν ὁ βασιλεὺς τῇ συγκλήτῳ ἔφη "ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης." **C** **15** ὁ δὲ "καὶ ποία δικαιοσύνη ἐν σοί, ὅτι δοὺς ὑπόγραφον λόγον Ἀλεξίῳ δι' ἐμοῦ οὐκ ἐφύλαξας τοῦτο;" ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς ἐλεγχθεὶς τοῦτον τοῦ θυσιαστηρίου βιαίως ἐξήγαγεν, καὶ πληγὰς αὐτῷ οὐ μετρίαις ἐπιθεὶς ἐξώρισεν, οὐ διὰ τὸ ἐλεγχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μαθεῖν αὐτὸν τὰς ἁγίας εἰκόνας τιμᾶν καὶ σέβε- **20** σθαι καὶ τὴν αὐτοῦ δωσέβειαν διαβάλλειν. μετ' οὗ πολὺ δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παραγινόμενον, καὶ τοῦ πατριάρχου αὐτὸν ὀνειδίσαντος, αὐτὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἤγαγε μετὰ παρακλήσεως. τοῦ **D**

philus Theodorum episcopum, Crithinum dictum, tum in urbe versantem cum Alexius calumnia appetitus est, accersens, traditaque cruce pectorali, in Siciliam misit, qui iuratam immunitatis fidem Alexio praeberet et ad imperatorem in urbem reduceret. profectus ille; ac qua praeditus erat prudentia ingeniique sagacitate persuaso Alexio, dictoque ei audiente, ipsum ad imperatorem adduxit. imperator mox reversum, quasi molitum tyrannidem ac rebellem, verberibus affectum vinculumque, omni eius publicata substantia, in carcerem compegit. tum Theodorus Alexio "in causa sum quod dira haec omnia patiaris." profectoque ex more ad Blachernas imperatore, iter ipse occupans, intra sacri tribunalis locum stola sacerdotali indutus stetit, iamque prope imperatore ad solem stipante senatu accedente exclamavit magna voce archiepiscopus (Ps. 44 5) "intende, prospere procede et regna; quorsum, imperator?" ille senatum reveritus "propter veritatem" inquit "et mansuetudinem et iustitiam." cui Theodorus "ecquaenam vero tua iustitia, qui cum Alexio iuratam fidem per me dederis, nihil tamen servavaris?" imperator reprehensionem non ferens, eaque ira accensus, ipsum violenter e sacro altaris loco expulit, nec mediocribus plagis impositis exsilio relegavit; nec ea duntaxat ratione quod ab eo reprehensus esset, sed quod etiam colere eum ac venerari sacras imagines eiusque impietatem traducere inaudierat. haud multo post vero, cum imperator in magnam ecclesiam venisset ac patriarcha rem ei probro obieciisset, archiepiscopum facti

δὲ ἀνάξιον ἑαυτὸν τῆς ἱεροσύνης κρέναντος δι' ἃ πέπονθεν, ὁ βασιλεὺς οἰκονόμον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πεποίηκεν. καὶ Ἀλέξιος τοῦ δεσμοτηρίου ἐξέβαλεν, ἀποδοὺς αὐτῷ καὶ πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἔχων αὐτὸν ἐν τιμῇ.

9. Ἦν δὲ καὶ Μανουὴλ ὀνομαστότατος στρατηλάτης πάντων τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ, τιμώμενος παρὰ τοῦ βασιλέως. οὗτος Μύρωνι συμβαλὼν λόγους τινάς, λογοθέτη τε ὄντι τοῦ δρόμου καὶ πενθερῷ τοῦ Πετρωνᾶ, διεβλήθη τῷ βασιλεῖ ὑπὸ Βασιλείου P 518 ὑποβολῇ Μύρωνος ὡς τῆς βασιλείας ὀρέγεται, καὶ ἐμελεῖται δεινὰ κατ' αὐτοῦ. Ἄγων δὲ ὁ πρωτοβεστιαῖος ὑπὲρ τοῦ Μανουὴλ 10 προϊστάμενος καὶ φροντίζων διεβεβαιοῦτο τῷ βασιλεῖ ὡς ψευδῆ εἰσὶ τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα. ἃ μαθὼν Μανουὴλ, καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως καὶ διαβολὰς ἐκκλίνων, λάθρα τῆς πόλεως ἐξελθὼν μέχρι Πυλῶν καὶ τοῖς δημοσίοις ὀχήμασιν ἐπιβάς ἀπῆλθε φρυγὰς μέχρι τῶν κλεισούρων Συρίας, τὰς τῶν ἵππων ἰγνύας ἐκκόπτων. 15 ἐδήλωσέ τε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ταῦτα, ὡς βασιλέως ὀργὴν ἐκφεύγω, B καὶ εἴ γε μὴ καταναγκάσῃτε με τὴν ἑμυνοῦ πίστιν καταλιπεῖν, προσφεύγω ὑμῖν. εἰ οὕτω καὶ ἐπὶ τούτοις προσδέχεσθε με, λόγον ἀπαθείας μοι ἀποστείλατε. οἱ δὲ τοῦτο μεγάλην χαρὰν δεξάμενοι, λόγον ἀπαθείας ἀποστείλαντες, προσεδέξαντο ὡς βασιλεῖα Pw-20 μαίων. (10) τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν πολλῇ θλίψει καὶ ἀθυμίᾳ γέγονεν, καὶ βουλὴν ἐποιεῖτο μετὰ Ἰωάννου συγκέλλου περὶ τούτου. ὁ δὲ εἶπεν "εἰ προθύμως βούλει τὸν Μανουὴλ προσελ-

veniam petens reduxit. cumque is indignum se sacerdotio iudicaret, ob ea quae passus erat, imperator oeconomum fecit magnae ecclesiae, Alexium quoque e carcere eiecit. restituta ei omni ablata substantiis, virum in pretio habens.

9. Erat vero etiam Manuel fama clarissimus inter omnes Asiaticos tribunos ac belli duces, quem carum imperator haberet. is consertis nonnullis sermonibus cum Myrone cursus publici logotheta et Petronas secero, imperatori a Basilio delatus eiusdem Myronis suggestione, venit qui imperium affectaret atque in eum mala moliretur. Leo vero protovestiarius, Manuelis defensione suscepta deque eo sollicitus, imperatori affirmabat falsa esse quae de illo dicerentur. quibus Manuel cognatis, iramque imperatoris ac calumnias declinans, clam urbe egressus usque ad Pylas, publicisque curribus invecus, ad Syriae usque clausuras ex-cisis equorum poplitibus profugit. significavitque haec Agarenis, fugere se imperatoris iram, ac si suam fidem non cogant deserere, ad ipsas profugere. itaque si ita hisque me condicionibus suscipitis, fidem mihi immunitatis mittite. illi vero rem laeti suscipientes, missa securitatis fide, haud aliter ac imperatores Romanum ipsum recipere. (10) quae cognito imperator ingenti maerore mentisque angustia concidit, habiteque cum Iohanne syncello ea de re consilio ait ille "si vere ex anime

θεῖν, ὃ βασιλεῦ, αὐτὸς ἐγὼ ἔτοιμος τοῦτο ποιῆσαι, χρήματα
 λαβὼν καὶ πρὸς τὸν ἀμερουμνην σταλείς ὡς δῆθεν τοὺς ἐν εἰρακῇ
 καὶ δεσμοῖς ἐπισκευόμενος, ἔχων καὶ ἐνυπόγραφον λόγον παρὰ
 τῆς σῆς βασιλείας, ὃ πείσω τὸν Μανουὴλ εἰς ὅσιν ἐλθεῖν. δοκῶ
 5 δὲ τοῦτο πράξαι τῷ ἐνυπογράφῳ λόγῳ τῆς βασιλείας σου καὶ τῇ C
 ἐμῇ πειθοῖ καὶ τῇ ἐκείνου εὐσειβείᾳ καὶ τῷ εἰκὸς εἶναι τῆς πατρίδος
 ἔρῳν. ὁ δὲ βασιλεὺς πάμπολλα χρήματα καὶ δῶρα πρὸς τὸν
 ἀμερουμνην δοὺς αὐτῷ ἀπέστειλεν. (11) ὁ δὲ εἰσελθὼν μετὰ
 πολλῶν χρημάτων καὶ κόσμον παντοίου, ὥστε καὶ τοὺς ἄγα-
 10 θηροὺς ἐπὶ τῷ πλοῦτι αὐτοῦ ἐκπλαγῆναι, [ὅς] τὰ δεσμοκτήρια
 ῥογιέσας καὶ τὸν πρωτοσύμβουλον Θεασάμενος ἠδυνήθη καὶ λά-
 θρα συνομιλῆσαι τῷ Μανουὴλ καὶ δοῦναι αὐτῷ τὸν ἐνυπόγραφον D
 λόγον καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ μὲν τοῦτο πράξας
 ἐπέστρεψεν, ἀναγγέλλας τῷ βασιλεῖ ὅσα διεπράξατο· ὁ δὲ Μα-
 15 νουὴλ ἐξαιτήσας τὸν ἀμερουμνην τοῦ ἐξελθεῖν κατὰ ἔθρους τινὸς
 πολεμίου αὐτοῖς ἔτυχε τῆς αἰτήσεως, καὶ λαβὼν τὸν τοῦ ἀμε-
 ρουμνη υἱὸν καὶ λαὸν πλεῖστον ἀπῆλθε καὶ νίκην μεγάλην εἰργά-
 σατο. καὶ τοῦτω ἐν μελλόνι τιμῇ ὑπὲρ τὸ πρῶτον καθίσταται,
 καὶ πάντα ἦν αὐτὸς παρὰ τῷ ἀμερουμνη δυνάμενος. (12) ὁ δὲ ἐν
 20 ἔχων φροντίδα πολλήν τοῦ ἐξελθεῖν ἐν Ῥωμανίᾳ, μετὰ καιρὸν τινα
 εἶπε πρὸς τοὺς δυνάστεις τοῦ ἀμερουμνη ὅτι ἐάν μοι τὸν υἱὸν τοῦ P 519
 ἀμερουμνη καὶ λαὸν παρέξετε, ἐξελθὼν ὑποτάξω τὴν Ῥωμανίαν.

Manuelem redire cupis, o imperator, mihi in parato est ut tibi id ipse
 praestem. ita nimirum si acceptis pecuniis a te ad amerumnem mittar,
 quasi invisurus eos qui in carcere ac in vinculis agunt, subscriptum tuae
 maiestatis diploma securitatis habens, quo Manuelli suum ad te accessum
 suasurus sum. arbitror autem id me praestitutum, tum tuae maiestatis
 subscripta securitatis fide, tum mea ipsius suasionem, ipsaque illius pie-
 tate, et quod par sit illum patriam amare." imperator itaque quamplu-
 rimis ad amerumnem datis pecuniis ac muneribus emisit. (11) ingre-
 sus ille cum multis pecuniis, omnisque generis ornata suppellectili ac
 cultu, adeo ut Agareni quas confererat opes stupore admirarentur.
 elargitus itaque in eos qui in carcere essent munera, ac protosymbulo
 coram salutato, clam etiam cum Manuele sermonem miscere potuit, eique
 subscriptam imperatoris securitatis fidem crucemque ipsius pectoralem
 contradere. quibus ille peractis reversus est, nuntians imperatori quae-
 cunque ipsi gesta essent. porro Manuel oblata amerumnae petitione, ut
 liceret ei adversus gentem quandam iis infensam exire, voti compos
 effectus est. assumptoque amerumnae filio longoque copioso exercitu,
 profectus, ingenti potius victoria est; quae facinore in maiori quam
 prius habetur pretio; nec quicquam erat quod apud amerumnem eius
 gratia non posset. (12) cum itaque gravi cura teneretur ut ad Roma-
 nam dicionem se reciperet, post elapsam aliquod tempus ait ad ame-
 rumnae proceres "si mihi amerumnae filium ac copias praebueritis, ex-
 peditione suscepta Romanam vobis subiiciam dicionem." quo illi cum

οὐ δὲ τῷ ἀμερουμνῆ εἰπόντες αὐτὸν ἀπέστειλαν. ὁ δὲ ἰλθὼν πλησίον τοῦ θέματος τῆς Ἀνατολῆς, προσκαλεσάμενος τοὺς ὑποχείριους αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερουμνῆ ὡς δῆθεν διακινήσων καὶ κινήσων, πόνρωθεν τῶν πολεμίων γενόμενος, περιπλακίς τῷ υἱῷ τοῦ ἀμερουμνῆ καὶ καταφιλήσας αὐτὸν εἶπεν ὅτι ἐγὼ μὲν ἔπερχομαι πρὸς τὸν βασιλέα μου καὶ τὰ ἴδια, μηδὲν τῶν ἐν τῷ βίῳ προτιμήσας πατρίδος καὶ συμφυλετῶν· σὺ δὲ μετὰ τῶν σῶν, **B** ὡς μηδὲν δευρὸν πείσεισθε ὑποπιπύοντες παρ' ἡμῶν, ἄπειθι πρὸς τοὺς σοὺς." καὶ οὗτος μὲν οὕτω μετὰ δακρύων καὶ αἰσχρήτης ἔπεστρεψεν· ὁ δὲ Μανουὴλ ἐχώρει πρὸς τὸν βασιλέα, προαπο-10 στείλας αὐτῷ τὸν μηνύοντα. (13) ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ τὸν μηνυτήν. ὡς μεγάλων ἀγαθῶν ἄγγελον ἀποδεξάμενος χρέμασι τε καὶ ἀξιώμασιν ἐφιλοτιμήσατο, καὶ τὸν Μανουὴλ, ὡς ἄξιον ἦν, ὑπέδεδεξατο, μάγιστρον εὐθὺς καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ποιησάμενος, καὶ τοὺς αὐτοῦ παῖδας ἐκ τοῦ ἁγίου βυπτίσματος ἀναδέξά 15 μένος.

14. Τούτοις ἐπαρθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε μετὰ Μανουὴλ **C** καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ εὐπειθῶς τὴν τε Ζάπετρον καὶ τὸ Φαμόσατον, πλοῦτιν κομῶν καὶ δυνάμει τότε διὰ τὸν ἀμερουμνῆν ἐκείθεν εἶναι, παραλα-20 βῶν ἐπάνεισι τῇ νίκῃ καὶ τοῖς λαφύροις γανρούμενος, καὶ ἰλθὼν μέχρι τοῦ Βρύαντος προσέταξεν οἰκοδομήσαι παλάτιον καὶ παραδείσους φυτεῦσαι καὶ ὕδατα ἀγαγεῖν· ἃ καὶ γέγονεν. ἐκείθεν δὲ ἀπικόμενος εἰς τὴν πόλιν τὰ λάφυρα ἐθριάμβευσεν, ἱπικῶν ποιή-

amerumne communicato consilio ipsum dimiserunt. Manuel vero prope accedens ad Anatolicum thema, convocatis subditis suis ac amerumnæ filio, quasi nimirum castra moturus et venaturus, cum ab hostibus iam procul factus esset, circumfusus amerumnæ filio ac eum exosculatus ait "ego quidem ad meum imperatorem et ad propria abeo, quippe cui nihil in vita carius sit patria meaeque gentis hominibus. tu vero cum tuis, omnis mali a nobis abscede." ac quidem ille eum in modum cum lacrimis ac pudore reversus est: Manuel vero ad imperatorem venit, praemisso qui eius adventum annuntiaret. (13) imperator eum qui fuerat destinatus, ut qui magnorum illi bonorum nuntius esset, susceptum pecuniis ac dignitatibus liberaliter accepit. Manuelem item, uti dignum erat, suscipiens, magistrum statim ac scholarum domesticum praefecit, atque eius liberos ex sacro baptismate suscepit.

14. Eo successu elatus imperator, cum Manuele et senatu omnique exercitu adversus Saracenos profectus est; facillique negotio captis Zapetro et Samosato, quod oppidum tum divitiis ac potentia florebat, quippe amerumnæ patria, victoria ac manubiis se magnifice iactans ac superbiens, reversus est. veniensque Bryantem usque, aedificari Palatium, hortosque plantari, atque aquas deduci, praecipit: quod et factum est. inde urbem petens, ac spolia triumpho traducens, exhibitisque

σας καὶ τὸ πρῶτον βῆτον παιξας, ἄρματι λευκῷ μὲν ἐποχησάμενος, χρώματι δὲ τῷ βενέτω ἀμφιασάμενος, καὶ νικῆσας Ἰσπεφ-
 νῶθῃ, τῶν δῆμων ἐπιβουόντων "καλῶς ἤλθες, ἀσύγκριτε φακτο-
 νάρη."

6 15. Τοῦ δὲ πατριάρχου Ἀντωνίου τελευτήσαντος ἀντ' αὐ-
 τοῦ χειροτονεῖται Ἰωάννης ὁ σύγκαλλος, ἔν' εἶπω ὁ νέος Ἰάννης καὶ
 Ζαμβροῆς, βεβοημένος ἐπὶ τε μαγείαις καὶ λεκανοματεῖαις καὶ
 πάσῃ ἀσεβείᾳ· ὃς ὄργανον ἐπιτήδειον εὐρεθὲν τῆς τοῦ βασιλέως
 ἀσεβείας τε καὶ ῥοπῆς αὐτῷ πάντα πρὸς ἀπώλειαν ἐργάζετο.
 10 καὶ ὃν ὠδινε μὲν κατεῖχε δὲ βασιλέα τῆς ἀσεβείας ὁ βασιλεὺς
 ἐξέροηξε καὶ ἀπέτεκε, τὰς ἁγίας εἰκόνας ἀναχρῆσθαι προστάξας P 520
 ἢ ἀπαλειφισθαι.

16. Οὗτος ὁ Ἰάννης πρὸ τοῦ ἄστεος οἶκημα ἐκ λίθων
 λαξευτῶν κατασκευύσας, ὃ Τροῦλος μέχρι νῦν ὀνομάζεται, διὰ
 15 τινων θυσῶν ὠμίλει τοῖς δαίμοσι καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ μέλλοντα
 διεσήμαιεν. ὃ δὴ καὶ ἀνοκῆτον ἔμεινεν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ γενομέ-
 νας τότε τῶν δαιμόνων ἐπιφοιτήσεις.

17. Διὰ τοῦτο σάμμαχον τοῦτον καὶ συνίστορα ἔχων Θεό-
 φίλος τῆς αὐτοῦ αἰρέσεως, ὁ δεύτερος Νεκτεναβῶ τὸν φηθέντα
 20 Ἰωάννην, μᾶλλον δὲ Ἰανῆν, τὸν πατριάρχην ἢ μανδριάρχην,
 τὸν νέον ὄντως Ἀπολλώνιον ἢ Βαλαάμ, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις

18 Διὰ — 20 μανδριάρχην] Συμμόστην καὶ σύμμαχόν τε καὶ συνί-
 στορά ἔχων τῆς αἰρέσεως ὁ δεύτερος Νεκτεναβῶ τὸν προσηθέντα
 Ἰανῆν πατριάρχην, μᾶλλον δὲ ματριάρχην καὶ δαιμονάρχην, τὸν
 νέον C

Circensibus, ac ipse primo munere ludens, albis invecus equis, atque
 Veneto indutus colore, cum victor exisset, coronatus est, acclamantibus
 factionibus, bene fausteque venisti, omni maior comparatione, factio-
 nario.

15. Antonio autem patriarcha vivis exempto, eius loco ordinatur
 Ioannes syncellus, ut dicam novus Iannes et Zambres, celebri homo
 fama, magicis artibus et divinationibus ex pelvi omnique impietate. is
 nimirum organum idoneum eius, quo imperator laborabat, impietatis,
 inque rem impetus, omnia illi ad certum interitum efficiebat. ac quem
 parturiebat quidem, continebat tamen impietatis regulum, imperator
 edidit peperitque, iubens sacras imagines oblini, seu aboleri.

16. Hic Iannes exstructa in urbis vicinia ex quadrato lapide aedi-
 cula (Trullus hodieque vocatur), sacrificiis cum daemonibus consue-
 scens imperatori quae futura essent denuntiabat. manserunt aedes illae
 inhospitae ob daemonum per haec tempora in illis frequentiam.

17. Propterea adiutorem illum et conscium suae haereseos habens
 Theophilus, alter ille Nectanebo, eum quem dicebant Ioannem, quin
 immo Iannem, patriarcham illum et mandriarcham, novum vere Apollo-
 nium sive Balaam, nostris temporibus malo fato ortum, ex pelvi divi-

- B** κακῶς ἀναφανέντα λεκανόμαντιν καὶ πάσης Θεοστρυγῶς πράξεως καὶ τερατείας δεινὸν ὑποφήτην· ὅφ' οὐ καὶ τὰ γράμματα παιδευθεὶς ὁ εὐρίπιστος καὶ δόλιος ὑπηρέτης δόκιμος ἀχθίστων πραγμάτων καὶ τοῦ διαβόλου ἐπιτήδειον ὄργανον γέγονεν. οὗς ἂν ἐνδίκως ὁ Θεὸς λόγος ἐπαράσσειται σχετλιαστικῶς, φάσκων "οὐαὶ 5 αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ χάριν ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορέ ἀπίλονται. οὗτοι εἰσι γογγυσταὶ καὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν." ἐφαρμύσειεν δ' ἂν αὐτῶ μάλα εἰκότως καὶ τὰ τοῦ δημοτρώπου Ἰουλιανοῦ παρὰ 10
- C** τῇ Θεολογῷ στηλιτευόμενα γλώσση· σφόδρα γὰρ ἐμπερῆς ἐναπέφηγε καὶ εἰς μηδὲν ἀπεικῶς τῆς ἐκείνου κακουργίας καὶ δυστροπίας. ἔφη γοῦν "πῶς μὴ σακρύσω τὸν ἄθλιον; πῶς μὴ πλεόντων δεδιωγμένων τοὺς προσδραμόντας, πλεόν δὲ τῶν αὐτομολησάντων εἰς τὴν κακίαν θρηῆσω τὸν συναρπάσονται; μᾶλλον δὲ 15 τοῖς μὲν οὐδὲν δεινὸν τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ παθεῖν, ἀλλὰ καὶ πάντων μακαριστότατον, οὐκ ἐκείθεν μόνον ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐντευθεὶν εὐδοξίαν καὶ παρρησίαν, ἦν διὰ τῶν κινδύνων ἑαυτοῖς ἐχυρίσαντο.
- D** τοῖς δὲ προϊμίον τῶν ἀπειλουμένων ὑπὲρ ἤδη πεπόνθασι· καὶ βέλτιον ἦν αὐτοῖς, εἰ ἐνταῦθα μακρότερον ἐκολούθησαν, ἢ τοῖς 20

3 ὁ] καὶ ὑπονοθεθεὶς δ-C δειλῆσιος C ἀχθίστων πραγμάτων add C 7 χάριν om C 8 καὶ om C 10 δ' ἂν add C 13 μὴ πλεόν δ. C 16 μηδὲν P

num, omnisque deo exosae actionis praestigiarumque solertem interpretem; a quo etiam doctus literas instabilis homo ac dolosus, probatus minister idoneumque diaboli organum existit. quod merito divinus sermo miserabiliter deplorando fecit, dicens (Iud. 11 et 16) "vae eis, quia in via Cain ingressi ambulabunt, et errore Balaam mercedis causa effusi sunt, et contradictione Core perierunt. isti sunt murmuratores, queruli, iuxta concupiscentias suas ambulantes in seductionibus suis." congruant illis iure optimo et quae sunt Iuliani, iisdem moribus viri, quibus eum theologica lingua liberaliter sugillat ac carpit. valde enim ei similis eluxit, nec quicquam diversum atque abhorrens ab eius malitia miraque pravitate habens, ait itaque (Orat. 3, quae 1 in Iulian. p. 67 et 74) "quomodo non infelicem lacrimis prosequar? nec eos magis qui manus dederunt seseque abduci passi sunt, quam qui persecutionem sustinuerunt? magis vero eos lugebo qui ipsi sponte ad malitiam transfugerunt, quam qui vi quadam abrepti sunt. quin immo illis quidem nihil grave ac durum, quod Christi causa passi sunt, sed quod est omnium beatissimum. non ea solum ratione, sed et propter illam, quae inde est, claritatem ac gratiam, cuius per pericula sibi illi auctores existerunt. contrariis vero ea quae iam passi sunt, initia sunt eorum quae illis eventura mala intentantur; meliusque illis erat, si in hac vita diutius puniti essent, quam quod futuri aevi iustis iudiciis sunt reser-

ἐκεῖ δικαιοκριτηρίοις ἐταμιεύθησαν. καὶ γὰρ ὡσπερ τὸν χαμαι-
 λέοντα λόγος παντοῖον γίνεσθαι φηδῶς καὶ πάσας μεταβάλλειν
 χροιάς πλὴν μιᾶς τῆς λευκότητος, οὕτως κακῆϊνος πάντα ἦν καὶ
 ἐγένετο Χριστιανοῖς πλὴν ἡμερότητας· καὶ ἦν λίαν ἀπάνθρωπον
 5 αὐτῷ τὸ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ πεθανὸν βίαιον, καὶ ἀπολογία τῆς
 ἀγριότητος ἢ χρηστότης. ὅθεν λεκτέον πρὸς αὐτόν, εὐθεσίαιτε
 καὶ ἀπαιδευτότατε τὰ μεγάλα, σὺ κατὰ τοσοῦτον κλήρου καὶ τῆς
 οἰκουμένης ἀνέστης, σὺ κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ θυσίας P 521
 τοῖς σοῖς μιάσμασι, σὺ κατὰ τοῦ τὸν κόσμον κυθαίροντος αἵματος
 10 τοῖς σοῖς μιαινοῖς αἵμασιν; σὺ μετὰ Ἡρώδην διώκτης, καὶ μετὰ
 Ἰούδαν προδότης, πλὴν ὅσον οὐκ ἀγχόνῃ τὴν μετόνοιαν ἔδειξας
 ὡσπερ κακῆϊνος, καὶ χριστοκτόνος μετὰ Πιλάτον, καὶ μετὰ Ἰου-
 δαίλους μισόθεος, ὁ τῶν ἁγίων ὑβριστής. Ἰεροβοάμ σε εἰπεῖν
 οἰκειότερον, ἢ Ἀχαάβ τὸν Ἰσραηλίτην, τοὺς παρανομωτάτους,
 15 ἢ Φαραῶ τὸν Αἰγύπτιον, ἢ Ναβουχοδονόσορ τὸν Ἀσσύριον; ἢ
 πάντα ταῦτα συνελόντες ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν θρομβώσωμεν, ἐπεὶ καὶ
 τὰς πάντων κακίας φανέσαι εἰς σεαυτὸν συλλεξιόμενος, Ἰεροβοάμ
 τὴν ἀποστασίαν, Ἀχαάβ τὴν μαιφονίαν, Φαραῶ τὴν σκληρό- B
 τητα, Ναβουχοδονόσορ τὴν ἱεροσυλίαν, πάντων ὁμοῦ τὴν ἀσε-
 20 βειαν. (18) ποῦ εἰσὶν αἱ θυσίαι καὶ τελευταὶ καὶ τὰ μυστήρια;
 ποῦ σφάγια φανερά τε καὶ ἀφανῆ; ποῦ τεράστια προγνώσεως καὶ
 σημεία ἐγγυστριμύθων; ποῦ αἱ κατὰ Χριστιανῶν μαντεῖα καὶ

8 ἀντίσθης C
 ραντος C
 19 ἄμα P

ἐκκλησίας καὶ om C
 12 Πιλάτου P

9 σοῖς add C
 17 εἰς ἑαυτὸν φαίνεται C

vati. etenim quemadmodum ferunt chamaeleonem quidvis facile imitari
 nullosque non colores suscipere, uno duntaxat excepto candore, sic et
 ille omnia erat atque fiebat Christianis, excepta duntaxat mansuetudine
 ac clementia. unde his verbis a nobis compellendus est. hominum stul-
 tissime valdeque inscientissime, tu adversus tantam hereditatem ac ter-
 rarum orbem insurrexisti? tu adversus Christi ecclesiam et hostiam
 piaculis? tu adversus mundi piacularem sanguinem impuris tuis cruori-
 bus? tu post Herodem persecutor et post Iudam proditor (unum abest
 quod non laqueo poenitentiam fecisti, sicut et ille) ac cum Pilato Chri-
 sti occisor, cumque Iudaeis dei osor, iniurius sanctorum violator. Iero-
 boamne dicere convenientius an Achab Israelitem, scelestissimos homi-
 num? Pharaonem Aegyptium an Nabuchodonosorem Assyrium? aut
 uno verbo cuncta haec unum eundemque appellaverimus, quando etiam
 omnium vitia ac noxas in templo collegisse videris, Ieroboami apostasi-
 am, Achabi cruentam caedem, Pharaonis obduracionem, Nabuchodonoso-
 ris sacrilegium; omnium simul impietatem. (18) ubi sunt sacrificia
 et consecrationes et mysteria? ubi victimae, tum manifestae tum quae
 in tenebris atque obscurae? ubi praescientiae portenta et gastrimytha-
 rum signa? ubi adversus Christianos vaticinia et comminationes? abie-

ἀπειλαί; οἴχεται πάντα, διέφενεται, διερρήν. ὄναρ ἐφώνη τῶν
 ἰσσεβῶν τὰ κομπύσμινα. ἔπεσε Βάλ, συνειρήθη Δαγών. σὸκέτι
 σὸ μὴ εἰπωσι τῷ μωρῷ ἄρχειν. καὶ νῦν ταῦτα μακρὰ τοῖς ἀθλίους
 C ἴσως. ἔσται δὲ καιρὸς ἡνίκα ὄψομαι τοὺς ἐμοὺς ὑβριστὰς καὶ τὸν
 μέγαν τούτων καθηγητὴν ἀποκλαιόμενους τὴν ἑαυτῶν κακίαν, 5
 ὅτε πᾶσα κρίνεται καὶ βασανίζεται κακία καὶ πονηρία.”

19. Τούτων δὲ οὕτως πραττομένων παρὰ τε τοῦ βασι-
 λέως καὶ τοῦ συμμεστόου αὐτοῦ πατριάρχου, Ἄραβες μετὰ δυνά-
 μως πολλῆς κατὰ Ῥωμανίας ἐξήεσαν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμα τοῖς
 πρόσφρυξι Πέρσαις καὶ τοῖς τάγμασι καὶ Μανουὴλ δομειστικῶ κατ’ 10
 αὐτῶν ἐχώρει. καὶ συμβολῆς γενομένης ἠτήθη ὁ βασιλεὺς, καὶ
 μέσον εἰσηλθε τῶν Περσῶν, ἕπ’ αὐτῶν περιωθῆναι ὑπολαβόν.
 D Μανουὴλ δὲ ὡς ἔγνω περισκοπῶν μέσον τῶν Περσῶν τὸν βασιλέα
 ὄντα, αὐτοὺς δὲ βουλομένους τοῖς Ἄραβι τοῦτον προδοῦναι καὶ
 δι’ αὐτὸν καταλαγῆναι αὐτοῖς, διασχίσας μέσον αὐτῶν καὶ τοῦ 15
 χαλινοῦ τοῦ ἵππου τῷ βασιλέως λαβόμενος ἐξήλασεν ἄκοντα τοῦ-
 τον ἐξάγων, αἰσχύνῃ ἡγούμενος σὸ καθεκτὴν Ῥωμαίους, εἰ τὸν
 βασιλέα Ῥωμαίων Ἄραβες αἰχμάλωτον λάβωσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς
 τῷ δέει τοῦ καθεστρηκότος ἐκοτὰς προσρῆναι πάλιν τοῖς Πέρσαις
 ἠβούλετο. ὁ δὲ Μανουὴλ τὸ ξίφος ἀνέτεωκεν ὡς πατάξων αὐτόν. 20
 ὁ δὲ φοβηθεὶς καὶ ἅκων συνέειπετο, μὴ οὐκ διασωθεὶς. κάκειθεν

1 διερρήθησαν C 2 ἐπὶ βεσελεῖ C 3 σὸ om C 5 κακίαν
 — πονηρίαν] κακίαν καὶ πονηρίαν P 6 ὅτε — κακία add C
 7 Τούτων — p. 810 16 κατέθησαν om C

runt omnia, falsa deprehensa sunt, defluerunt. insonnium visae sunt
 impiorum gloriations et iactantiae. cecidit Bel, contritus est Dagon.
 non iam amplius stulto dicturi sunt ut praesit imperio. et nunc parva
 haec miseris forte: erit autem tempus, cum mihi contameliosos ac iniu-
 rios horumque magnam antistitem ac duces visurus sum deplorantem
 suam ipsius pravitatem et malitiam.”

19. Interim dum haec ita ab imperatore eiusque symmysta pa-
 triarcha geruntur, Arabibus cum ingentibus copiis in Romanam effusis
 dicionem, imperator una cum Persis perfugis et ordinibus ac Manuele
 domestico adversus eos procedit. conserta pugna victus est imperator;
 mediosque Persas subit, per eos praestandam sibi salutem existimans.
 Manuel dum circumquaque lustrans in medio Persarum imperatorem con-
 stitutum cognovit, velleque eos ipsum Arabibus prodero, eaque ratione
 eos sibi conciliare, perruptis iis mediis, apprehensoque equi imperatoris
 freno, ex eorum cuneo invitum expulit, nempe nihil ferendum Romanis
 dedecus existimans, si Romanorum imperator ab Arabibus captus sub
 iugo mitteretur. verum imperator prae timore sanis animi rationibus
 delectus ad Persas rursus elabi nitebatur. in quem Manuel arrecto gla-
 dio quasi percussurus minabatur. imperator terrore actus invitusque

ὑποστρέφει ἐν τῷ Δορυλαίῳ μετ' αἰσχύνῃς καὶ ἤττης πολλῆς. ὁ δὲ Μανουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τρωθεὶς καὶ νοσήσας ἐτελεύτησε, πολ- P 522
λὸς ἀνδραγαθίας κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐνοστησάμενος. τὸ δὲ σῶμα
αὐτοῦ ἀποκομισθὲν ἐτέθη ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τοῦ
6 Μανουὴλ, σύνεγγυς τῆς κισιτέρας Ἀσπαρος.

20. Καὶ εὐθὺς διαβολαὶ κατὰ Περσῶν πρὸς τὸν βασιλέα,
καὶ ἀπειλαὶ κατὰ Θεοφόβου ὡς ἀνάρτου καὶ προδότου καὶ δυσμε-
νοῦς. ἃ μαθὼν Θεόφοβος τοὺς Πέρσας ἀναλαβὼν κατήλθεν ἕως
Σινώπης, καὶ ταύτην παραλαβὼν κατεῖχε τυραννικῶς. ὅπερ γινούσ
10 ὁ βυσιλεὺς καὶ ἐν μεγάλῃ λύπῃ γενόμενος (ἐδεδίει γὰρ μὴ πως
παραρροῦσι τοῖς Ἄρασι) καὶ μέχρι Παφλαγονίας αὐτὸς ἀπήει-
καὶ λόγον αὐτοῖς ὡς οὐδὲν δεινὸν πείσονται δεδωκῶς, καὶ τὸν Θεό- B
φοβὸν ἀναλαβόμενος, ὑπέστρεψε μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ πόλει, τῶν
ἄλλων Περσῶν παραγενομένων οὕπερ κατεσκηνώθησαν ἐξ ἀρχῆς.
16 ἤγαπᾶτο δὲ Θεόφοβος παρὰ τῶν πολιτῶν οὐχ ἤττον ἢ τῶν Περ-
σῶν ὡς δευτέρου.

21. Τότε δὴ γινομένη τῷ βασιλεῖ πρὸς Βλαχέρναις, καθὰ
εἶδηστο, ὑπάντησεν αὐτῷ τις προσελθὼν καὶ λέγων ὅτι ὁ ἵππος ὃ
ἐποχεῖται ἢ βασιλεία σου ἐμός ἐστιν. τοῦ δὲ ἵππου σκιριτῶντος
20 διὰ τὸ αἰφνιδίως προσιέναι, καὶ τοῦ βασιλέως τοῦτον κατασχόν-
τος, τὸν κόμητα τοῦ στάβλου ἐπηρώτησεν ὁ βυσιλεὺς "τίνος ἐστὶν
ὁ ἵππος;" ὁ δὲ ἔφη "ὁ κόμης τοῦ Ὀψικίου ἀπέστειλεν αὐτὸν τῇ C

17 γίνεται P

secutus vix incolumi vita evasit. inde probro ingentique affectus clade Dorylaeum revertitur. Manuel ex acceptis in praelio plagis aegrotans fatis functus est, cum egregia multa belli facinora adversus Agarenos designasset. eius relatum corpus in monasterio ab ipso Manuele condito depositum est, iuxta cisternam Asparis.

20. Confestim Persis obiecta crimina apud imperatorem, minaeque intentatae adversus Theophobum tanquam rebellem ac perduellem. quibus Theophobus cognitis, assumptis Persis, Sinopem usque descendit, captamque tyranni potestate tenuit. imperator ubi rescivit, ingenti inde affectus maerore, veritus scilicet ne ii ad Arabes confluerent, in Paphlagoniam usque ipse venit; dataque eis securitatis fide assumptoque Theophobo una cum illo in urbem reversus est, Persis reliquis eo divertentibus, ubi a principio sedes illis assignatae erant. diligebatur autem Theophobus non minus a civibus quam a Persis, quippe qui esset orthodoxus.

21. Accidit per id tempus ut imperatorem ad Blachernas proces- sum habentem quispiam obviam factus accederet, atque diceret "equus cui insidet maiestas tua, meus est." exsiliente equo, sic repentino occursu, volensque imperator ipsum detinere, quaerit ex comite stabuli cuiusnam equus esset. respondit ille "Opsicii comes misit maiestati

βασιλεία σου." τούτου δὲ ἐν τῇ πόλει εὐρεθέντος, τῇ ἐπαύριον
 ἀγαγὼν αὐτὸν ὁ βυσιλεὺς καὶ τὸν προσελθόντα αὐτῷ ἔφη "εἰπέ τὸ
 ἀληθές, τίος ἐστὶν ὁ ἵππος;" ὁ δ' ἀποκριθεὶς εἶπεν ὅτι "ἐμὸς
 ἦν, καὶ ἀποστείλις ὁ στρατηγὸς ἀνελάβετο αὐτὸν βιαίως ἀπ' ἐμοῦ,
 μῆτε τίμημά μοι δὸς μῆτε ἀξίωμα." εἶπε δὲ πρὸς τὸν κόμητα 5
 ὁ βασιλεὺς "εἰπέ εἰ οὕτως ἔχει, καὶ διὰ τί μὴ ἀποκόψας περὶ τοῦ
 ἵππου ἀπέστειλός μοι αὐτόν." ὁ δὲ ἔφη ὅτι ἐπιζητεῖ γενέσθαι
 σχολάριος· ἐγὼ δὲ μὴ εἰδὼς ὅτι ἀνδρείος ἐστίν, παρεῖχον αὐτὸν
 D νομισματα ἑκατόν· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν αὐτά." ὁ δὲ βασιλεὺς ἔφη
 "καὶ διὰ τί μὴ ἀποκοπῆν τελείαν μετ' αὐτοῦ ποιησάμενος ἀπέστει- 10
 λός μοι τὸν ἵππον;" καὶ ἐρευνήσαντος τοῦ βασιλέως, καὶ πληρο-
 φορηθέντος ὡς βιαίως αὐτὸν ἀφείλατο, τὸν μὲν στρατηλάτην τοῖς
 προσήκουσι μαγγλαβλοῖς ἠσωφρόνισε, τῷ δὲ προσελθόντι αὐτῷ
 ἀπέστρεψε τὸν ἵππον. ὁ δὲ τοῦτον οὐκ ἠβουλήθη λαβεῖν, ἔλαβε
 δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ λίτρας δύο, ὀρισθέντος καὶ τοῦ στρατηγοῦ δοκι- 15
 μάσαι αὐτόν, καὶ εἰ ἀνδρείος ἐστὶ, ποιῆσαι αὐτόν σχολάριον.
 P 523 τοῦ δὲ εἰς πόλεμον ἀπελθόντος, ἐν τῇ συμβολῇ ὡς δειλὸς ἐν τοῖς
 φεύγουσιν εὐρεθεὶς κατεσφάγη ὑπὸ τῶν πολεμίων.

22. Γεγονότος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς πρόκεινσον ἐν τῷ
 Βρύαντι, ἦλθεν αὐτῷ μήνυμι παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τῶν ἀνατο- 20
 λικῶν ὡς ὅτι ὁ πρωτοσύμβουλος ἐξελθὼν μετὰ πλήθους ἐκπορθή-
 σων ἀπέρχεται τὸ Ἀμόριον. ὁ δὲ τὰ νενομισμένα τῷ στρατῷ καὶ

6 ἀπέκοψας P

tuae." inventus ille in urbe in crastinum ad imperatorem adducitur,
 cum eo qui ipsum convenerat, atque imperator "verum loquere: cuius-
 nam equus est?" respondit ille "meus est; mittensque praetor per vim
 a me abstulit, neque persoluto pretio neque dignitate concessa." tam
 ad comitem imperator "dicito, num se ita res habeat, ac quid causae
 sit cur non persoluto equi pretio eum ad me miseris." respondit ille
 "quaerebat ut scholaris fieret; ego vero, cum mihi non liqueret an vir
 fortis esset, centum nummos ei tradebam, noluitque accipere." ait im-
 perator "quidni vero re cum eo plene composita, ac soluto quod con-
 ventum esset pretio, equum ad me misisti?" habita igitur inquisitione,
 ac comperto equum per vim ablatum esse, militiae magister, quibus de-
 cebat verberibus atque fustibus castigatus est, equus ei qui accesserat
 ab imperatore redditus. noluit tamen is accipere, sed eius pretio duas
 libras accepit. item iussus ductor exercitus hominem probare, ut siqui-
 dem vir fortis esset, eum scholarem faceret. ille ad bellum profectus,
 in praelii congressione tanquam ignavus inter fugientes repertus, ab
 hostibus interfectus est.

22. Imperatore autem ad Bryantem processum habente venit nun-
 tius ab Asiaticorum duce, protosymbulum cum copiis egressum et adver-
 sus Amorium impetum dirigere. imperator ad stipendia constituta militi

τοῖς ἄρχουσι ποιῆσαι συντόμως μέχρι Καππαδοκίας ἐξῆλθεν. ὁ δὲ ἄμερουμνῆς ἀποχωρίσας πενήτηντα χιλιάδας λαοῦ, καὶ τὸν Σουδαῆ, ὀνομαστότατον ἐν τοῖς Ἀγαρηνοῖς ὄντα ἐπὶ τε ἀνδρεία καὶ φρονήσει, δοὺς αὐτοῖς κεφαλὴν, ἀπέστειλε κατὰ τοῦ βασιλέως. 5 συμβαλόντες δὲ πόλεμον, ἤττηθεις ὁ βασιλεὺς ἔφυγεν καὶ μετ' αἰσχύνῃς ὑπέστρεψεν μόλις διασωθεὶς. ὁ δὲ ἄμερουμνῆς ἀπελθὼν μετὰ δυνάμειος πολλῆς περιεχαράκωσε τὸ Ἀμόριον, καὶ πολέμους πολλοὺς ποιήσας οὐκ ἴσχυσεν αὐτὸ ἐκπορθῆσαι, γενναίως καὶ σταθερῶς ἀγωνιζομένων τῶν ἑνδοθεν. μαθητῆς δὲ τις Λέοντος 10 τοῦ φιλοσόφου ἦν ἐν τῷ κάστρῳ, καὶ βουλευθέντος οὗ προσχωρήσαι τῷ ἄμερουμνῆ, διὰ τινος ἐμήνυσεν αὐτῷ ὁ ἀστρονόμος ὅτι εἰ προσκαρτερήσῃς δύο ἡμέρας τῷ κάστρῳ, ἐκπορθεῖς ἡμᾶς. ὁ καὶ γέγονεν· προεδόθη γὰρ ὑπὸ τε τοῦ λεγομένου Βοϊδίτζη καὶ τοῦ Μανικοφάγου. κατεσχέθησαν τῶν ὀνομαστῶν ἄνδρες οὐκ ἀγενεῖς 15 ἀπελθόντες ἐν Συρίᾳ αἰχμάλωτοι, Θεόφιλος ὁ πατρίκιος καὶ στρατηγός, ὁ τε Μελισσηνός καὶ Ἀέτιος, καὶ Θεόδωρος πρωτοσπαθᾶριος ἐνούχος ὁ Κρατερός, καὶ Κάλλιστος τουρμάρης καὶ Κωνσταντῖνος δρουγγάριος καὶ Βασός ὁ δρομεὺς καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων· οἱ παρὰ τοῦ πρωτοσυμβούλου ἀναγκα- 20 σθέντες ἀρνήσασθαι τὴν αὐτῶν πίστιν, καὶ τοῦτο μὴ πεισθέντες, ἔριψαι τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν, ἀντὶ τῆς παρουσίας ζωῆς τὴν αἰώνιον ἀνταλλαξάμενοι.

1 ποιήσας?

atque tribunis facienda confestim in Cappadociam usque descendit. amerumnus quinquaginta suorum milibus a reliquo exercitu avulsis, eisque in ducem ac caput constituto Sudaë, viro inter Agarenos fortitudinis laude ac prudentiæ nominatissimo, adversus imperatorem misit. commisso praelio victus imperator fugit, atque probro ac dedecore rediit in acolumis. profectus vero amerumnus cum ingentibus copiis Amorium vallo cingit. nec tamen multis commissis praeliis urbem expugnare valuit, oppidanis ac praesidiariis forti robore ac constantia decertantibus. erat autem in praesidio Leonis philosophi quidam discipulus, qui cum ad amerumnem vellet desciscere, significavit astronomus oppidi compotem fore ac expugnaturum, dummodo in obsidione duos dies faceret; quod et factum est. proditum namque est a Boiditze, quem vocant, et a Manicophago. tenti vero sunt ac capti viri nominati nec ignobiles, et in Syriam captivi abiecti, Theophilus patricius, ducesque tum Melissenus tum Aetius, et Theodorus protospatharius, Craterus eunuchus, Callistus quoque tribunus et Constantinus drungarius et Basos cursor, aliique multi, atque ordinum praefecti. hi cum cogentur a protosymbulo ut fidem suam negarent, nec in eius sententiam adduci potuissent, gladio sunt animadverai, ac pro huius saeculi vita adepti aeternam.

23. Ὁ δὲ τὴν αἰσχρὰν σωτηρίαν τῆς καλλίστης ἀνταλλα-
 D ζάμενος, ὁ τοῦ φιλοσόφου Λέοντος μαθητῆς προσρῶεις τῷ ἀμε-
 ρουμνῇ ἠρωτήθη παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ. ὁ δὲ
 εἶπε μαθητῆς εἶναι τοῦ φιλοσόφου Λέοντος. οὗτός τε, ὅστις ὁ
 Λέων ἐστὶ καὶ οἶος μαθῶν, αὐτὸν ἐπεθύμει ἐκείνον ἰδεῖν. καὶ 5
 δὴ τινι τῶν αἰχμαλώτων δοὺς γράμματα πρὸς Λέοντα τὸν φιλό-
 σοφον ἀπέστειλεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑποσχόμενος αὐτῷ, εἰ
 ἐξέλθῃ ὁ αὐτὸς Λέων, ἀπ' ἐκείνου αὐτὸν εἶναι ἐν τιμῇ. ὁ Λέων
 δὲ τὰ γράμματα ἀπολαβὼν, καὶ φρονηθεὶς μήπω διαγνωσθῆ, ἀνή-
 γαγε ταῦτα Θεοφίλῳ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ γνοὺς τὰ τῆς ἐπιστήμης 10
 P 524 αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοιοῦτον σοφὸν ἄνδρα ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτοῦ ἔχει,
 προσλαβόμενος αὐτὸν εἶχεν ἐν τῷ παλατίῳ τῷ Μαγναύρας, παρα-
 δοὺς αὐτῷ διδάσκειν καὶ μαθητάς, παρέχων αὐτῷ τὰ πρὸς ὑπηρε-
 σίαν ἅπαντα· ὅς καὶ μητροπολίτης ἐν Θεσσαλονίκῃ γέγονεν.

24. Ὁ δ' αὐτὸς κτίζει τὸ Τρίκογχον ἐν τῷ παλατίῳ καὶ 15
 τὸ λεγόμενον Σίγμα, καὶ τὰς ἀναβάθρας ἐνθα οἱ δῆμοι ἴστανται,
 στήσας καὶ φιάλην ἐν ἣ γίνεται τὸ σαξιμοδέξιμον λεγόμενον, τῶν
 ἵππων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διερχομένων μετὰ χρυσῶν σαγισμά-
 των. ὑπὸ δὲ τὸ Τρίκογχον κάτωθεν διὰ μηχανῆς ἐποίησε τὸ
 B Μυστήριον, ἐν ᾧ τῇ μιᾷ γωνίᾳ ἴαν εἴποι τις, ἑξακούεται ἐν τῇ 20
 ἐτέρᾳ.

25. Μαθὼν δὲ αὐτὸς ὁ Θεόφιλος ὅτι Θεοφάνης τε καὶ
 Θεόδωρος ὁ ἀπτάδελφος αὐτοῦ, καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες, τὴν ἀσέ-

23. Qui autem turpi salute pulcherrimam commutavit, Leonis phi-
 losophi discipulus, et ad amerunnum defecit, interrogatus ab eo de sua
 scientia discipulum se dixit Leonis philosophi. cognito vero quis et qua-
 lis esset Leo, eum ipsum videre cupivit; datisque cuidam captivorum
 literis Leonī philosopho Cpolim scribit, pollicitus in honore apud se ha-
 biturum, si modo ad eum proficisci Leo in animum induxerit. Leo au-
 tem acceptis literis, veritasque ne forte in imperatoris notitiam veniret,
 ad imperatorem Theophilum rettulit. is eius scientiae praestantia co-
 gnita, tantaeque sapientiae virum se in civitate habere, assumptum eum
 in Magnaurae palatio habebat, traditis et discipulis, quos doceret, quae
 ad usum essent ac obsequium, omnia tribuens. hic et Thessalonicae
 metropolita fuit.

24. Idem imperator Triconchum aedificat in palatio, et quod Sigma
 vocant; gradus quoque, ubi erecti sunt qui demi appellantur, statuens
 et phialam, in qua fit quod vocant Saximodeximum, transeuntibus fac-
 tionum equis instratis aureis stragulis. sub Triconcho vero subter ma-
 china gradum fecit mysterium, in cuius uno anguli quicquid aliquis di-
 xerit, clare in altero auditur.

25. Porro cum didicisset idem Theophilus Theophanem eiusque
 germanum Theodorum, ipsos secum agentes, illius impietatem traducere

βειαν αὐτοῦ κωμυροῦσι καὶ διελέγχουσι, ἀποστείλας μετ' ὀργῆς ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν, εἰπὼν τάδε "πόθεν ἔστε;" οἱ δὲ εἶπον "ἐκ Παλαιστίνης." ὁ δὲ ἀλιτῆριος "καὶ διὰ τί τῆν γῆν ὑμῶν ἀφέντες καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλθόντες οὐ πειθαρχεῖτε τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν;" τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριναμένων ἐπέτραψε παλεσθαι τὰς ὄψεις αὐτῶν σφοδρῶς. εἶτα μετὰ τοῦτο βουνευρῆσας αὐτοὺς μέχρι θανάτου, μετὰ θυμοῦ καὶ τραχείας φωνῆς πρὸς τὸν ὑπαρχον ἔφη "ἄρον αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον, καὶ γράψον τὰ πρόσωπα C αὐτῶν, ἐγκολάψας τοῦσδε τοὺς στίχους·"

10. πάντων ποθοῦντων προστρέξεν πρὸς τὴν πόλιν
 ὅπου πάναγγοι τοῦ Θεοῦ λόγου πόδες
 ἔστησαν εἰς σύστασιν τῆς οἰκουμένης,
 ὠφθῆσαν οὗτοι τῷ σεβασμῷ τόπῳ
 σκευή πονηρὰ [τῆς] δεισιδαίμονος πλάνης.
 15. ἔκεισε πολλὰ λοιπὸν ἐξ ἀτοπίας
 πράξαντες αἰσχρὰ δεινὰ δυσσεβοφρόνως,
 ἐκείθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποστάται.
 πρὸς τὴν πόλιν δὲ τοῦ κράτους πεφευγότες
 οὐκ ἐξαφῆκαν τὰς ἀθемίτους μωρίας.
 20. ὄθεν γραφέντες ὡς κακουργοὶ τὴν θείαν
 κατακρίνονται καὶ διώκονται πάλιν."

προσθεῖς ὅτι "κἂν μὴ ὦσι καλοί, μὴ σοι μελέτω." τοῦτο δὲ D εἶπεν εἰδὼς αὐτοὺς ὡς σοφωτάτους καὶ ἄριστα ἡσκημένους τῶν

ac coarguere, mittens cum ira ad se eos adduxit, dicens "undenam estis?" dixerunt illi "ex Palaestina." quibus scelestissimus ille "quid vero causae est cur relicta patria, ad nostram hanc delati dicionem, non morem geritis meae maiestatis?" quibus nihil respondentibus, iussit durius eorum facies caedi; taureisque ad mortem usque consciis, cum furore asperaque voce ad praefectum ait "tolle eos in praetorium, et scribe eorum vultus, hosce illis insculpens versus:

cunctis eam urbem visere exoptantibus
 purissimi quam Christi presserunt pedes,
 totius orbis unde manavit salus,
 sacro loco isti vasa conspecti improba,
 superstitionis errore ex incredulo,
 multisque factis inquinati turpibus,
 apostatae velut relicto inde procul,
 se contulere, mox in urbem fugiunt:
 tamen nefanda non relicta amentia,
 notis perusta fronte, more sontium,
 condemnatique rursus vertunt solum."

addens "nihil tibi curae sit, tametsi non sint elegantes." hoc vero dixit, quia sciret viros sapientissimos esse, et qui versum atque carmi-

ποιητικῶν σχημάτων τὴν ἀκριβειαν, εἰπόντος τινός "οὐδὲ ἄξιό-
 εἰσιν οὗτοι, ἵνα καλοὶ ὦσιν οἱ ἴαμβοι." οἱ δὲ εἶπον "γράφε,
 γράφε, βασιλεῦ, τὸ δοκοῦν σοι, ὡς μέλλον τοῦτο ἀναγνωσθῆναι
 ἐνώπιον τοῦ δικαίου καὶ φοβεροῦ κριτοῦ." ὁ δὲ ἑπαρχος τούτους
 ἀγαγὼν εἰς τὸ πραιτώριον, μετὰ δύο ἡμέρας ἀπλώσας ἐν σκάμνοις 5
 καὶ δῆσας αὐτῶν χεῖρας καὶ πόδας, κατακεντήσας τε καὶ ἐγκολά-
 P 525 ψίας τοὺς στίχους εἰς τὰς ὄψεις αὐτῶν ἐξώρισεν. καὶ ἐν μὲν τῇ
 ἐξορίᾳ τελευτᾷ ὁ ἐν ἀγίοις Θεόδωρος, ὁ δὲ αἰόδιμος Θεοφάνης ὁ
 ποιητῆς διήρκεισε μέχρι Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας, ἀγωνισάμενος
 πλεῖστα ἐν τῇ γενομένῃ ὁρθοδοξίᾳ· ὃς καὶ μητροπολίτης εἰς Νί-10
 καιαν γέγονε, τῶν πραγμάτων ἤδη πρὸς τὸ εὐσεβέστερον ...

26. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοφίλου ἦν καὶ Ἰωσήφ ὁ ὕμνο-
 γράφος, ὃς ἐξωρίσθη ἐπὶ Θεοδώρας τῆς βασιλείας. παρέτεινε
 δὲ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἕως τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ σοφοῦ.

27. Ἐπ' αὐτοῦ ἔπεσεν ἡ χροσὴ τοῦφα Ἰουστινιανοῦ τοῦ 15
 λεγομένου Ἀύγουστιῶς. ἀμηχανούντων δὲ πάντων, καὶ πῶς
 B ἀνέλθοιεν διαλογιζομένων, εὐρέθη τις σκαλωτῆς τεγγίτης, καὶ
 ἀνελθὼν ἐν τοῖς κεραμίσι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας βέλος ἀφῆκε
 μετὰ σχοινοῦ εἰς τὸν ἰππότην Ἰουστινιανοῦ τὸν ἐκ χαλκοῦ συν-
 ιστάμενον, καὶ τοῦ βέλους παγέντος ἐκείσε αὐτὸς διὰ τοῦ σχοινοῦ 20
 διαδραμῶν θάμβος μὲν τοῖς ὁρῶσι παρέσχετο καὶ τὴν τοῦσαν
 προσήρμωσε καὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἐπεσπάσατο εὐνοίαν καὶ τῇ

num exactissimam rationem optime callerent; cum quidam dixisset "ne ii
 quidem digni sunt ut iambi sint elegantes." at illi dixere "scribe, scribe,
 imperator, quod visum fuerit, cum haec legenda sint in conspectu iusti
 ac tremendi iudicis." praefectus itaque in praetorium adductus exacto
 biduo in scamno extendens, ligatisque manibus ac pedibus, atramento
 compungens, ipsorum vultibus versus exaravit atque insculpsit. ac qui-
 dem S. Theodorus in exsilio diem obit: inclytus vero Theophanes can-
 tor ad Michaellem usque et Theodoram perseveravit, plurima collata
 opera in eam quae facta est imaginum restitutionem; rebusque iam ad
 pietatem revocatis Nicaeae metropolita fuit.

26. Sub imperatore Theophilo erat Ioseph hymnographus, qui
 Theodora imperium tenente in exsiliium missus est: protracta vero illi
 vita est, usquedum Leo sapiens rerum potitus est.

27. Eodem imperatore cecidit Iustiniani tupa aurea, eius quem
 Angustaeum vocant. porro omnibus animis anxii, ac quonam modo
 tentari ascensus posset cogitantibus, inventus est artifex quidam scan-
 dularius, conscensisque magnae ecclesiae tegulis, iaculum cum fune in
 equestrem aeneam Iustiniani statuum misit, eoque illic impacto ipse per
 funem excurrens, globum aptavit; quare videntes in stuporem egit,
 ac sibi imperatoris animum conciliavit, magnumque nomen et artis

τέχνη καὶ τῇ φύσει μέγα προσέθηκεν ὄνομα, φιλοτιμηθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως νομίματα ἑκατόν.

28. Στέφει δὲ Θεόφιλος Μιχαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος ὧν πάντας ἐν τοῖς στεφύμοις. 5 κατεσκεύασε δὲ καὶ ξενῶνα, τὸν νῦν μὲν τὰ Θεοφίλου λεγόμενον, C οἶκον μὲν γεγονότα Ἰσιδώρου πατρικίου ἀνελθόντος ἀπὸ Ῥώμης μετὰ Ὀλυβρίου ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, μετὰ δὲ χρόνον ἐκδοθέντος κουράτωρα, ὥστε κατοικεῖν ἐκεῖσε γυναῖκας τῶν εὐγενῶν μὴ εἰδυίας σωφρονεῖν. ἐπὶ δὲ Λέοντος Ἰσαύρου ἐκ πορνείου 10 ξενοδογεῖον ἐχρημάτισεν ἐπὶ αὐτοῦ. ὕστερον δὲ γέγονεν οἶκος Κωνσταντίνου τοῦ τῆς Εἰρήνης μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς γεγεννητῆαν ἐκτίφλωσιν εἰς αὐτόν. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἡ γυνὴ αὐτοῦ τὸ μοναδικὸν σχῆμα περιβαλομένη μοναστήριον κατεσκεύασε καὶ ἐκάλεσε τὰ Μεινωίας. τοῦ δὲ αὐτοῦ οἴκου μεγίστου τε ὄντος D 15 καὶ θαναματοῦ, ξύλου ἐν τῷ τρικλίῳ ἀποκλεισθέντος ἠπέλειε πτωσίν. αἱ δὲ μονάζουσαι ἀπερχομένου τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ἰδεήθησαν περὶ τούτου. ὁ δὲ ἐκνέσας καὶ θεμισάμενος τὸν οἶκον, ἀρεσθεὶς εἰς αὐτὸν μετοικίξει τὰς αὐτὰς μοναζούσους ἐν ἑτέρᾳ μονῇ, αὐτὸν δὲ τὸν οἶκον κόσμῳ παντοίῳ καλλωπίσας ξενῶνα 20 πεποίηκεν, ἐπιδοὺς αὐτῷ χρήματα πάμπολλα καὶ ἀργύριον καὶ προύσθεια, ἐπὶνομάσας αὐτὸν τὰ Θεοφίλου.

29. Πρὸ δὲ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς ὁ θεμισθῆς οὗτος βασι- P 526

8 ἐκδοθέντα κουρατώρια p. 645 19

genio adiecit, centum nummorum donativo ab imperatore liberaliter acceptus.

28. Porro coronat Theophilus Michaelē filium in magna ecclesia, cunctos magnifice donans per ea inaugurationis solemnia. construxit vero etiam domum hospitalet, quam nunc Theophili dicunt. ac quidem aedes fuere Isidori patricii eius qui cum Olybrio Roma Polim ascendit Constantino Magno imperatore, cessitque postea in curatoriam imperatoris, ut illic habitarent nobiles feminae, quae caste vivere nescirent. Leone vero Isauro imperatore ex lupanari facta est hospitalis domus. secutis temporibus domus fuit Constantini Irenes filii, cum eum mater luminibus orbasset. quo exstincto eius uxor monastico assumpto habitu monasterium construxit, ac paenitentiae nomen indidit. haec porro domus cum maxima esset ac mirabilis, confracta in triclinio trabe ruinam minabatur. moniales imperatorem ad Blachernas euntem eius rei nomine interpellant. prospectans ille, conspecta domo, eaque delectatus, easdem moniales ad aliud transfert monasterium, domum vero omnis generis ornato magnifice excultam domum hospitalet fecit, quam plurimis abunde pecunias reeditibus ac suburbanis ei assignatis ex suo nomine aedes Theophili vocavit.

29. Ante vero mortem suam deo execrabilis imperator, habito cum

λεὸς βουλὴν μυστικὴν ποιησάμενος μετὰ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ περὶ Θεοφόβου τοῦ Πέρσου, ὡς ὅτι πολλὴν ἀγάπην καὶ πίστιν ἔχουσιν εἰς αὐτὸν οἱ τε ὑπ' αὐτὸν Πέρσαι καὶ τῶν ἐν τέλει οὐκ ὀλίγοι, καὶ μὴ πως ἐμοῦ τελευτήσαντος μελετήσωσι τυραννίδα κατὰ τε τοῦ ἐμοῦ παιδὸς νηπίου ὄντος καὶ τῆς γυναικὸς, ἀτήραγε⁵ Θεοφόβου εἰς τὸ παλάτιον καὶ εἶχε μετ' αὐτοῦ. βαρῆθεις δὲ ἐκ τῆς νόσου καθείρξε Θεοφόβου ἐν ταῖς καμάραις τοῦ Βουκολλόντος. τῶν δὲ Περσῶν ἐπιζητούντων αὐτὸν τί ἄρα γέγονεν, ἀποστειλάς
B τῇ νυκτὶ ὁ βασιλεὺς Πετρωνῶν τὸν τῆς Ἀγούστης ἀδελφὸν σὺν τῷ λογοθέτῃ ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν τοῦ Θεοφόβου. ἔπεισαν δὲ¹⁰ οὗτοι τοὺς Πέρσας ὡς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐστὶν ἐν τῷ παλατίῳ. τοῦ δὲ βασιλέως δυσεντερίας νόσῳ τὴν ψυχὴν κυκῶς ἀπορρήξαστος ἀπεκομίσθη τὸ δύστηνον αὐτοῦ σῶμα εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους. τὸ δὲ σῶμα τοῦ Θεοφόβου διὰ τοῦ Βουκολλόντος ἐξαγαγόντες λαθραίως δέκωσαν πλησίον τὰ Ναρσοῦ, ἐν τῇ νῦν λεγο-¹⁵ μένῃ τῆς Θεοφοβίας, καὶ τοῦτο ἐκίωσε κατέθηκαν.

Β Α Σ Ι Δ Ε Ι Α
ΜΙΧΑΗΛ ΜΕΤΑ ΘΕΟΔΩΡΑΣ
 ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ.

C Τῷ 519⁹ ἔτει τοῦ κόσμου, ἀπὸ δὲ τῆς θείας σαρκώσεως ὠ8⁹,²⁰ ἔβασίλευσε Μιχαὴλ ὁ υἱὸς Θεοφίλου σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεο-

20 Τῷ — p. 811 1 2⁹] μετὰ δὲ Θεοφίλου ἔβασίλευσε Μιχαὴλ υἱὸς αὐτοῦ. σὺν τῇ αὐτοῦ μητρὶ Θεοδώρᾳ κατέσχεν ἔτη ιδ', καὶ μότος ἠνεκατόρησεν ἔτη ιβ' μῆνας γ'. C

suis partiariis secreto consilio de Theophobo Persa, cum is nimirum plurimum diligatur, atque in eum tum subditi Persae tum non pauci procerum fidem habeant, ne me mortuo tyrannidem moliantur adversus filium puerum et adversus coniugem, Theophobum in palatium intulit, habebatque secum morantem, morbo autem ingravescente carceri inclusit in Bucoleonis cameris. Persisque illum requirentibus quid demum eo factum esset, misso noctu imperator Petrona Augustae fratre cum logotheta Theophobi caput abstulit, sparsa rumore in Persas, ipsum in palatio cum imperatore versari. imperatori autem dysenteriae morbo male abrupta anima, miserum eius funus in sanctorum apostolorum elatum est. corpus vero Theophobi clam per Bucoleonem eductum prope Narsotis aedes receperunt, in eo quod nunc Theophobi vocant, ibique deposuerunt.

I M P E R I U M
MICHAELIS CUM MATRE THEODORA.

Anno mundi 6339, divinae autem incarnationis 839, imperavit Michael Theophili filius cum Theodora matre sua, annos quindecim, solus vero

δώρα, ἕτη δεκαπέντε, μόνος δὲ ἕτη δέκα καὶ σὺν Βασιλείῳ ἔτος ἕν.
 ὅστις τὴν πατρῴαν βασιλείαν διαδεξάμενος, τὴν δὲ Θεοστονγῆ
 παρεισφορήσασαν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δεινῶς ἐπικωμάσασαν νέαν θρη-
 σκεῖαν εὖ μάλα γησιῶς ἀποσεισάμενος, τὴν ἔκπαλαι Θεοφιλῆ καὶ
 5 Θεοβράβευτον ἱεράν τε καὶ ὁρθοτάτην πίστιν ἀνεκήρυσεν. ἣ δὲ D
 Θεοδώρα οὕτως ἦν πιστὴ καὶ ὁρθόδοξος ὡς καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
 ἔτι περιόντος λάθρα τὰς ἁγίας εἰκόνας τιμᾶν καὶ προσκυνεῖν. ἥτις
 γνώμη μὲν ἑαυτῆς, ὑποθήκη δὲ καὶ παραινήσει Θεοκτίστου κανι-
 κλείου καὶ λογοθέτου, ἐξελαύνει τε τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πόλεως
 10 τὸν πατριάρχην Ἰωάννην σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὄντας, περιορίσασα
 τοῦτον ἐν τῷ Στενῷ εἰς τὸ Κλειδίον οὕτως καλούμενον. λέγεται
 δὲ καὶ σύντεκνον αὐτῆς εἶναι. εἰσάγει δὲ τὸν ἐν ἁγίοις Μεθόδιον
 μοναχὸν ὄντα, καὶ πατριάρχην ἀποκαθιστῆ. καὶ πάντας τοὺς
 ὑπὸ Θεοφίλου ἐξορίστους μοναχοὺς καὶ ἐπισκόπους ἐνώσασα τὴν P 527
 15 ὁρθόδοξον ἰβεβαίωσε πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν εἰρήνευσεν τῇ
 πρώτῃ κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν. εἰ γὰρ καὶ νῆπιος ἐτόγγα-
 νεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ὁ ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
 καταρτησάμενος αἶνον αὐτὸς καὶ τοῦτον παρεσκεύασε τὴν ἀλήθειαν
 τοῦ Θεοῦ δόγματος ἀνυμνήσαι καὶ φανερώσαι πρὸς δόξαν τοῦ δι'
 20 ἄκρην εὐσπλαγχνίαν σαρκωθέντος Θεοῦ λόγου καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 ἐπὶ γῆς ὁφθέντος καὶ συναναστραφέντος κατὰ τὴν ἱεράν χρησιμο-

2 ὅς γε C δὲ add C 4 Θεοφιλῆ καὶ add C 5 ἣ δὲ —
 16 νηστειῶν om C, qui post ἀνεκήρυσεν subiungit quae p. 814. 6—13
 leguntur, Ἐν — ἐξ αὐτῶν. 10 καὶ τοὺς? 18 καταρτησῆς C
 20 εὐσπλ. καὶ φιλανθρωπίαν σαρκ. Θεοῦ P

annos decem, cum Basilio annum unum. is paterni imperii successio-
 nem adeptus, deo exosa ecclesiae invecta direque in eam debacchata
 nova religione ac superstitione sincere admodum excussa, sacram pri-
 dem a deo constitutam rectissimamque fidem praedicavit. Theodora
 vero sic fidelis erat et orthodoxa, ut et viro suo adhuc superstitie sacras
 imagines coleret et adoraret. haec tum sua ipsa voluntate, tum Theo-
 cistici canicio praefecti et logothetae suggestione ac admonitione, Ioan-
 nem patriarcham cum suis aseclis ecclesia urbeque expellit, relegato
 ipso in Stenum ad Clidium sic nuncupatum. ferunt autem eius compa-
 trem fuisse, et qui e sacro fonte ipsius filium levasset. inducit vero
 S. Methodium, merentem monachum, redditaque ecclesia patriarcham
 constituit; omnes episcopos atque monachos a Theophilo in exilium
 relegatos in unum cogens, orthodoxam confirmavit fidem, primaque
 ieiuniorum dominica ecclesiam pace composuit. quanquam enim impera-
 tor infans ac puer erat, qui tamen ex ore infantium et lactentium per-
 fecit laudem (Ps. 8 3), hunc quoque ipse divini dogmatis veritatem
 cantico celebrare ac manifestare, ad dei verbi ob summam misericordiam
 incarnati et cum hominibus conspecti atque versati, iuxta quod perhibi-

B λογίαν. (2) σύνοδον γὰρ ἁγίων καὶ θεηγόρων πατέρων ἐν Κων-
 σταντινουπόλει συναθροίσας, ἕφ' ὧν ἡ τῶν κακῶν καὶ δυσωνόμων
 εἰκονομάχων κάκιστος αἵρεσις ἀκριβῶς ἐλεγχθεῖσα καὶ τὰ βδελυρὰ
 ταύτης ληρήματα διαρρήδην ἀνατραπέντα, φαιδρῶς ὁ τῆς ὀρθο-
 δοξίας λόγος ἀνέτειλεν ὡσπερ ἔκ τινων μυχαϊτάτων καὶ δυσδιεξο-
 δέντων λαβυρίνθων καὶ σκοτεινῶν βαράθρων [καὶ] τῆς ἑξαγίστου
 καὶ πεφάνλισμένης αἰρέσεως. καὶ οὕτως ὁ μὲν ταύτης ἑξαρχὸς τε
 καὶ διδάσκαλος σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ διώκται καὶ ἔβρισταις,
C ὡς τῆς ἀληθείας ἀντίθετοι καὶ ψεύδους προστάται, ὡς λυσσώδεις
 λύκοι καὶ τῆς μισαρῶς καὶ δαιμονιώδους τῶν Μανιχαίων θρη-
 σκείας, ἕφ' ὧν καὶ τὴν ἄφορμὴν καὶ τὴν ἀρχὴν εἰλήφασιν, ἐκ-
 διώκεται, ἀντιστέγεται δὲ κοινῇ ψήφῳ καὶ θείᾳ προβολῇ τε καὶ
 χάριτι Μεθόδιος ὁ ἁοίδιμος καὶ τῆς ὀρθοτομίας καὶ ὀρθοδοξίας
 πρόμαχος, ὅς γε πάσας ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς διαβολὰς καὶ τὴν ὀλ-
 θριον κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων μεθοδείαν καὶ τὴν βέβηλον κeno-
 15 φωνίαν τῶν αἰρεσιαρχῶν καὶ φοιτητῶν τῆς ἐκείνων κακονομίας καὶ
 φρενοβλαβείας ἄριστα καὶ σαφέστατα διελέγξας καὶ ἀνατρέψας,

1 σύνοδος P	ὁσίων πατέρων καὶ θεηγόρων C	2 δυσωνό- μων κάκιστος αἵρεσις τῶν εἰκονομάχων C	5 ἐξανέτειλεν C
μυχαϊτῶν C	7 πεφανακισμένης ταύτης προλεχθεῖς ἑξαρχὸς C	τε add C	8 σὺν] καὶ συνδικαίως καὶ θεοκριτῶς πάντων σὺν C
9 ὡς] ὡς ἀνήμεστοι πάμπαν καὶ λυσσώδεις ἄμα καὶ C	ἀντίθετοι λίαν, ὡσπερ δὴ καὶ οἱ τῆς μισαρῶς καὶ δαιμονιώ- δους θρησκείας τῶν μανιχαίων C	11 ὧν καὶ τὴν μάχην καὶ τὴν μανίαν κατὰ τῆς ἐνσάρκτου θείας οἰκονομίας, τὴν ἄφ. C	ἐκδιώκεται om C
12 προσβολῇ P	13 ὀρθοτόμον καὶ τῆς P	14 πᾶσαν C	τοῦ τε διαβόλου τὴν C
15 φοιτ.] φλύαρον C	κενοφωνίας P	17 προδιελέγξας καὶ ἀναδείξας C	

tum oraculo est, effecit. (2) synodus enim sanctorum ac divinorum
 patrum Cpoli cogitur, quorum diligentia atque opera, pessima nequissi-
 morum nefastorumque iconomachorum haeresi gnaviter confutata eiusque
 diserte exsecrandis eversis deliriis, rectae fidei doctrina grato iubare
 effulsit velut ex reconditis quibusdam impermeabilibusque labyrin-
 this ac tenebrosis barathris scelestissimaque ac pravissima haeresi.
 atque in eum modum, ipsius antistes ac magister cum suis assecdis,
 persecutoribus ac contumelioribus, ut qui veritatis adversarii falsique
 defensores essent, velut lupi rabidi execrandaque ac daemoniaca
 Manichaeorum sectae, ex quibus et illis sumpta occasio et ductum exor-
 dium, effugatur: eius vero loco, communi suffragio divinaque promo-
 tione et gratia, indytus vir Methodius, rectae fidei ac doctrinae
 propugnator, inducitur; qui nimirum omnes, ut verbo dicam, calumnias
 exitiosasque adversus sanctas imagines dolosae mentis versutiam profa-
 namque vocum inanitatem haereseos principum, horumque inanitatis ver-
 borum emotaeque mentis discipulorum, si quis alius optime dilucidasi-

εἰ καὶ τις ἄλλος· καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς προὔπλεστο διωγμοὺς καὶ **D**
κινδύνους καὶ θλίψεις πολλὰς καὶ κακὰς, ἕξ ἐπιμέτρον δὲ σφόδρα
ὑπὸ τοῦ Θεηλάτου Θεοφίλου. (3) τίς γὰρ ἀριθμήσει τοὺς ποι-
κίλους καὶ ἀλλεπαλλήλους διωγμοὺς καὶ πειρασμοὺς καὶ τὰς ἀφει-
5 γεῖς κατακλείσεις καὶ τοὺς ζοφώδεις βόθρους καὶ τὰς τῶν ἀναγ-
καίων περιστάσεις, φίλων τε καὶ ὁμοφρόνων στερήσεις, καὶ τὰς
ἄλλας συμφορὰς ἃς ἔτλη γενναίως καὶ προθύμως παρὰ τῶν ἀνο-
σίων, ἀεὶ περιφέρων ἑναργῶς εἰς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ὑπομονῆς
τοῖς φερεπύνοις, καὶ φθειρομένη καὶ σιωπῶσα παραίνεσις προδή- **P** 528
10 λως γενόμενος. καὶ οὕτως ὁ Θεοπέσιος τὴν ἐκκλησίαν εὐδοκίᾳ
Θεοῦ παραλαβὼν, καὶ συνεργούντων τῶν Θεοφόρων πατέρων, ὁ
μὲν οἶκος τοῦ Θεοῦ, τὸ σύστημα τῶν ὀρθοδόξων ἐπορεύετο καὶ
θεῖα ῥώμη σαφῶς ἐκραταιοῦτο καὶ διέπρεπεν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ὁ δὲ
τῶν αἰρετιζόντων σύλλογος καὶ ἡ Ἰουδαϊκὴ τῷ ὄντι σπεῖρα καὶ
15 συμμορία κατασχύνετο κομιδῇ καὶ ἡσθένει προφανῶς ἐπιστομιζο-
μένη καὶ ἀνατρεπομένη καθ' ἑκάστην ἡμέραν. καὶ δὴ λοιπὸν αὐ-
τίκα διὰ βασιλικῆς ἐπιτροπῆς καὶ συνεργίας ἀνεκλήθησάν τε καὶ
ἀνέθθησαν οἱ ἐν ἑξορίαις καὶ πικραῖς φυλακαῖς πατέρες, ἕμα καὶ **B**
τὰ πλήθη τῶν μοναζόντων. καὶ μέντοι καὶ τῶν εὐσεβῶν κοσμι-

1 πολλοὺς μὲν ὑπέστη **C** 2 καὶ θλ. πολλὰς καὶ] τε καὶ βασά-
νους **C** σφόδρα om **C** 3 τίς γὰρ ἀριθμήσει om **C**
4 ἐπαλλήλους **C** καὶ βόθρους ἀφειγείας καὶ ζοφώδεις κατα-
κλείσεις καὶ τῶν ἀναγκαίων στερήσεις φίλων τε καὶ ὁμοδόξων
αἰρετικῶν γενναίως καὶ προθύμως, καὶ τὰ σύμβολα τῆς κακουρ-
γίας ἧς ὑπέμεινε παρὰ τῶν ἀνοσίων, ἀεὶ **C** 9 καὶ φθειρο-
μένη om **C** 10 εὐδοκίᾳ τοῦ κρείττονος καὶ συνεργείᾳ τῶν
Θεοσόφων πατέρων παραλαβὼν ὁ **C** 14. ἡ om **C** 17 βασι-
λικῆς κλεῦσεως ἐπιτροπῆ τε καὶ συνεργίᾳ **P** 19 τὸ πλήθος **C**

meque confutavit atque evertit; eamque ob rem multas ante passus est
persecutiones et pericula, multasque et malas afflictiones, ex abundante
autem vehementer ab exagitato a deo Theophilo. (3) quis enim enu-
merare sufficiat varias et continuas persecutiones ac tentationes illuces-
que carceres ac caliginosos scrobes foveasque; necessariorum afflictos
casus, amicorum parique sensu fidelium amota dolatia, aliasque aerumnas
ac mala, quae forti animo atque alacri, scelestissimorum grassatione
vique illata, sustinuit, lucide semper ad patientiae formam et exemplum
aerumnosis malisque attritis circumferens; loquens ac tacens manifesta
exhortatio existens. inque eum modum viro divino ecclesiae clavo ad-
motus, adiuvantibus divinis divinoque sensu patribus, domus dei, or-
thodoxorum coetus, ibat, divinoque robore clare confortabatur, atque
opera et doctrina omni decore effulgebat: haereticorum autem conventus
et Iudaica re vera cohors cuneusque valde confundebatur ac infirmaba-
tur, cum palam obturaretur ac quotidie everteretur. confestim namque
imperialibus iussis hortatuque et ope revocati sunt atque soluti liberique
dimissi, qui exilio relegati patres erant et acerbo carcere detenti,

κῶν οὐκ ὀλίγοι, ὧν ὁ τάλας καὶ ἀλιτῆριος τυραννικῶς τὰς ὑπάρ-
ξεις ἀφελόμενος, καὶ τοὺς μὲν δυσθανατώσας, τοὺς δὲ μάλιστα
πολυειδέσι καὶ πολυτρόποις καὶ δειναῖς τιμωρίαις παραδοὺς ἔξω-
ρισεν, ὡς μὴ πειθόμενος παντελῶς μήτε ταῖς θωπείαις μήτε ταῖς
ἀπειλαῖς τοῦ ἀλιτηρίου Θεοφίλου. 5

4. Ἐν γοῦν τῇ αὐτοκρατορίᾳ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας τῆς
αὐτοῦ μητρὸς Ἀποδείναρ ὁ Σαρακηνῶν φύλαρχος ἐκ πολλῶν χρο-
νων ἔτοιμαζόμενος ἐν δυνάμει βαρεῖα δρομῶνων τετρακοσίων φο-
βερῶν καὶ καταπλήκτων ἤραγετο κατὰ τῆς Θεοφρουρήτου Κωνσταν-
τινουπόλεως. ἀλλὰ τοῦτον ἡ θεία δίκη προφθάσασα διώλεσε, 10
πάντων τῶν πλοίων αὐτοῦ ἀντάνδρων συντριβέντων ἐν τῷ ἀκρα-
τηρίῳ τῶν Κυβερραιωτῶν τῷ λεγομένῳ Χελιδονία, διασωθέντων
εἰς Συρίαν ἑπτὰ καὶ μόνων ἕξ αὐτῶν.

5. Τῇ δὲ κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν, μετὲ τὸ γενέσθαι
τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀπέστειλε Θεόκτιστον τὸν λογοθέτην ἐν Κρήτῃ. 15
ὃς ἀπελθὼν μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ στόλου μεγάλου σφόδρα
D μὲν ἐπτόησε τοὺς Ἀγαρηνοὺς, ἀδυνατοῦντας ἔτι πρὸς τὴν στρα-

1 ὀλίγοι C τυραννικῶς add C 2 ἀφαιρούμενος C
3 καὶ πολυτρόποις καὶ δειναῖς τιμωρίαις add C 5 post Θεο-
φίλου C: μήτε μὴν τῇ πολῇ καὶ κακοδοξίᾳ τοῦ φένακος καὶ ἀλά-
στορος. sequitur in C anacephalaeosis Chronici: γίνεται οὖν ἀπὸ
μὲν τοῦ Ἀδάμ μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ ἕτη διαζύγια διακόσια τε-
σσαράκοντα δύο etc. cf. Montfaucon. biblioth. Coislin. p. 205 extr.
6 Ἐν τῇ οὖν αὐτοκρατορίᾳ αὐτοῦ ἀποδήναρ C 9 Θεοφρουρή-
τον C 10 προφθάσασα add C 11 αὐτοῦ add C τῷ om C
12 διασωθέντες ἐν Συρίᾳ ἑπτὰ καὶ μόνον P 13 post αὐτῶν C
εἰ γὰρ καὶ p. 811 16 14 Τῇ δὲ] ἕως ὅδε τὸ χρονικὸν Γεωρ-
γίου, καὶ ἀπὸ τῶν ὁδῶν τοῦ λογοθέτου. margo P

unaque monachorum turba copiosa: sed et religiosorum saecularium non pauci, quorum miser ac scelestissimus substantias abstulerat, ac partim quidem dira morte conficiens, partim varii generis verberibus excrucians exsilio relegaverat, ut qui scelestissimi Theophili nec blanditiis nec minis quicquam omnino morem gererent.

4. Imperante itaque Michaeli et Theodora eius matre, Apodinar Saracenorum tribunus, diu ante expeditis copiis, ingenti navium trirēmiumque formidabilium quadringentarum stupendarumque apparatu, adversus dei munitam praesidio Cpolim processit. eum tamen divina ultio perdidit, elisis cunctis navibus una cum vectoribus ac classiariorum milite in Cybaeriotarum promontorio, cui nomen Chelidonia; septem nec plures in Syria naves cladem evasere.

5. Prima autem sanctorum ieiuniorum dominica, post celebrata ὀρθοδοξίας quam vocant, i. e. restitutionis imaginum, solennia, mittitur in Cretam Theoctistus logotheta; profectusque cum ingentibus copiis ac classe numerosa, ingenti terrore Agarenos affecit, qui adhuc impetrati essent, nec tantis adversum se copiis possent obstistere. vehemen-

τειαν ἐκείνου ἀνταγωνίεσθαι, σφοδρότερον δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιτόθη
 καὶ τὴν φυγαδεύειν ἠσπάσατο, τὴν Ἀγούστιαν μαθὼν ὡς ἄλλον
 βασιλέα προχειρίσατο, ὅπερ μέθοδος Σαρακηνῶν καὶ δωροληψία
 τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκπλήξαν αὐτὸν πέπεικε πρὸς τὴν βασιλίδα ἐπαελ-
 5 θεῖν καὶ καταλιπεῖν τὸν στρατὸν μαχαίρας ἔργον. τοῖς τε ἐν
 Κρήτῃ φαῦλος φανείς χείρων ἐφάνη καὶ δυστυχέστερος ἐκεῖθεν
 ὑποστραφεῖς. ὡς γὰρ ἐξελθὼν τότε κατὰ Ῥωμανίας ὁ Ἄμερ ἐλη-
 ζετο πᾶν τὸ ἐν ποσὶ καὶ κατέστρεφεν, τὸν αὐτὸν πάλιν Θεόκτι- P 529
 στον ὡς πιστότατον καὶ οἰκειότατον μετὰ δυνάμειος πολλῆς κατὰ
 10 τοῦ Ἄμερ Θεοδώρα καὶ Μιχαὴλ ἀπεστάλκασιν· ὃς καὶ παραγε-
 γονῶς καὶ πόλεμον συνάψας τῷ Ἄμερ εἰς τὸν λεγόμενον Μαυρο-
 πόταμον ἠτήθη τε καὶ ὑπέστρεψε, πολλῶν μὲν ἀναιρεθέντων,
 τινῶν δὲ καὶ προσφυγόντων τῷ Ἄμερ διὰ τὴν τοῦ λογοθέτου βαρύ-
 τητα καὶ ἐπάχθειαν, ὧν εἷς ἦν καὶ Θεοφάνης ὁ ἐκ Φαργάνων,
 15 ἀνδρῶν τε καὶ ῥώμῃ διαφέρων πολλούς, ὃς ὕστερον χρόνοις τισὶ
 λόγον ἀπαθείας λαβῶν προσφύγει τοῖς Χριστιανοῖς. Θεόκτιστος
 δὲ ἐκεῖθεν ὑποστραφεῖς πρὸς τὴν πόλιν εἶχετο τῆς αὐτῆς οἰκειό- B
 τητος. καὶ τῷ τῆς Ἀγούστης ἀδελφῷ Βάρδα εἰς τινὰς λόγους
 ἐλθὼν τὴν ἤτιαν τούτῳ προσῆπτε καὶ ἀντιθετο, ὡς τῇ παραι-
 20 νήσει τούτου καὶ τῇ βουλῇ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐτράπη στρατόπεδον· καὶ
 τοῦτον τῆς πόλεως ἐξῶσεν βουλῇ Θεοδώρας Ἀγούστης.

6. Ὁ δὲ αὐτὸς Θεόκτιστος παραδυναστεύων ὦν τῇ Ἀ-

tius autem et ipse perterritus est et consternatus, fugamque arripuit,
 eo scilicet rumore, quasi Augusta alium creasset imperatorem. qui fuit
 Saracenorum dolus suorumque corruptio, eo pavore eius delectis animis,
 ut ad imperatricem redire et exercitum adversariorum gladio conciden-
 dum relinquere persuaserint. cumque in Creta ignavus degenerisque
 animi exstiterit, deterior infelicioque inde reversus eluxit. cum enim
 egressus Amer suscepta adversus Romanam dicionem expeditione, quic-
 quid obvium esset, devastaret ac everteret, eundem rursus Theoctistum
 tanquam fidelissimum ac sibi devinctum hominem cum ingentibus copiis
 Theodora et Michael adversus Amerem misere. qui cum venisset, con-
 sersa pugna cum Amere ad locum quem Mauropotamum vocant, victus
 fugatusque reversus est, suorum multis necatis, nonnullis vero etiam ad
 Amerem ob viri morositatem ac tetricos mores fuga elapsis; in quibus
 et Theophanes Pharganita, vir inter ceteros virili praestans fortitudine
 atque robore, qui nonnullis deinceps secutis temporibus, accepta securi-
 tatis fide, ad Christianos fuga reversus est. ab ea redux expeditione
 Theoctistus et in urbem receptus eadem Augustae necessitudine cohaesit.
 is, nonnullis cum Barda Augustae fratre collatis sermonibus, ei cladem
 adscribebat, quasi eius hortatu ac voluntate Romanus exercitus fusus
 fugatusque esset; quem et Theodora Augustae nutu et consilio urbe
 expulit.

6. Is porro Theoctistus, cum Augusta regni administer, aedes

γούστη οικήματα καὶ λουτρὰ καὶ κυράδεισον ἐν τῇ νῦν καλουμένη Ἀψιδᾷ πεποίηκεν πρὸς τὸ πλησίον αὐτὸν εἶναι τοῦ παλατίου. πρὸς δὲ φυλακὴν καὶ σωτηρίαν ἰδίαν καὶ πόρταν σιδηρᾶν ἐν τῇ Δάφνῃ
C κατεσκεύασεν, καὶ παπίαν φυλάττειν ἐκέισε διωρίσατο. ἤδη δὲ βασιλεὺς ἀνδρωθεὶς ἐσχόλαζε τοῖς κνηγλοῖς καὶ ταῖς τῶν ἵππων⁵ ἀμίλλαις ἐν τῷ διαύλῳ τοῦ ἵππικοῦ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀκαθαρσίαις. βουλὴν οὖν ποιήσασα Θεοδώρα Ἀγούστα μετὰ τοῦ λογοθέτου Θεοκτίστου δοῦναι γυναῖκα Μιχαὴλ τῷ υἱῷ αὐτῆς· ἔγνω γὰρ ὡς συνεφιλιώθη Εὐδοκίᾳ τῇ τοῦ Ἰγгерος, μισομένη τῷ λογοθέτῃ καὶ τῇ δεσποινῇ σφοδρῶς δι' ἀναίδειαν. διὸ συζευγνύουσιν αὐτῷ¹⁰ Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Δεκαπολίτου, μεθ' ἧς στεφανοῦται ἐν τῷ ἁγίῳ Στεφάνῳ τῷ εἰς τὴν Δάφνην, γεγονότος τοῦ παστοῦ μὲν εἰς τὴν
D Μαγναύραν, τῆς δὲ συγκλήτου ἀνακλιθείσης ἐν τοῖς εἰς ἀκκουβίτοις.

7. Μετὰ δὲ μικρὸν ὁ τῶν βουκελλαρίων στρατηγὸς ἤγαγε¹⁵ ἵππον τῷ βασιλεῖ θυμοειδῇ καὶ γενναῖον. ὁ δὲ τοῦτον τῷ ἵππικῷ βουλόμενος ὑποζεύξει ἠβούλετο καταμαθεῖν τούς τε ὀδόντας, ἐξ ὧν ἡ τῶν ἐτῶν ποσότης διαγινώσκειται, τό τε ἦθος ποῖον ἐστί. τοῦ δὲ ἵππου θρασυνομένου καὶ σκιριτύντος ἦν ἀχθόμενος ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦτου, ὡς μηδενὸς ὄντος μηδὲ εὐποροῦντος γενναῖ²⁰οῦ τετι καὶ ἐπιστήμη τὸν ἵππον ἐξημερώσοντος ἢ μόνον κατακρατή-
P 530 σοντος. ὡς οὖν ἤχθετο, παρῶν ὁ Θεοφιλιτζης εἶπεν ὅτι, δέσποτα,

13 ἀκκουβίτου P

balnea et hortos aedificavit versus locum Apsidam dictum, ut esset prope palatium. et ut saluti suae consuleret, portam ferream in Daphne fabricatus est, constituitque ut papias ibi custodias ageret. iam vero imperator viri aetatem adeptus grandiorque factus venationibus aurigationibus agendisque equis in medio Circi spatio ac reliquis spurcitiis animum otiumque addicebat. consilium igitur Theodora Augusta cum Theocisto logotheta inivit de uxore iungenda Michaeli filio suo. noverat enim amicitiam iunxisse cum Eudocia Ingerina, impudenti genio atque indole, logothetae atque Augustae vehementer exosa. eam ob rem ei copulant Eudociam Decapolitae filiam, quacum corollis nuptialibus donatur in S. Stephani, quae est in Daphne. solutus in Magnaura nuptialis thalamus; acceptus epulis senatus in novemdecim accubitis.

7. Haud multo post buccellariorum dux equum adduxit imperatori animosum ac strenuum. cumque hunc Circensibus subingere vellet, in animo habebat ut dentes viseret, quorum indicio equorum aetas dignoscitur ac indoles, qualis est. equo autem ferociente et subsultante, aegre rem ferebat imperator, cum nemo esset ea ingenii dexteritate ac peritia qua equum posset ad mansuetudinem traducere aut saltem tenere. dum igitur moleste ferret, praesensque Theophilites esset, ait "habeo,

ἔχω νεώτερον ἐμπειρότατον καὶ ἀνδρειότατον εἰς τοὺς ἵππους, οἷον ἐπιποθεῖ ἡ βασιλεία σου, τοῦνομα Βασιλειον. τοῦ δὲ βασιλέως παρευθὺ ἐλθεῖν κελεύσαντος ἀπεστάλη κοιτωνίτης ἐν τῇ σιδηρᾷ πύλῃ, καὶ τὸν Βασιλειον εὐρῶν μετὰ σπουδῆς ἤγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ κελευσθεὶς τὸν ἵππον κρατήσαι, ὃ δὲ μῖα χεὶρ τὸν χαλκὸν κρατήσας, τῇ δὲ ἑτέρᾳ τοῦ ὠτὸς δραξάμενος τοῦ ἵππου, εἰς ἡμερότητα προβάτου μετέβαλεν. ὧ ἄρισθεις καὶ θεραπευθεὶς ὁ βασιλεὺς παρέδωκεν αὐτὸν Ἀνδρέᾳ ὄντι ἐταιρειάρχῃ τοῦ Β

- εἶναι εἰς τὴν ἐταιρείαν καὶ δουλεύειν ἐν τοῖς ἵπποις.
- 10 8. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην διηγήσασθαι περὶ τοῦ αὐτοῦ Βασιλείου τὴν τε ἀνατροφὴν, καὶ δεῖν ἔστι μέχρι τῆς τοιαύτης ἐποθέσεως. ὁ αὐτὸς Βασιλειος γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τοῖς χωρίοις Ἀδριανουπόλεως, ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Ῥαγκαβέ, πατρὸς Ἰγνατίου πατριάρχου, γαμβροῦ δὲ Νικηφόρου τοῦ βασιλέως εἰς Προκοπίαν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. ἐπὶ τούτου ἐξῆλθε 15 Κροῦμος ὁ ἄρχων Βουλγαρίας κατὰ Χριστιανῶν· καὶ τραπεὶς Μιχαὴλ, καὶ Λέων ὁ Ἀρμένιος τυραννήσας αὐτὸν καὶ βασιλεύσας, ἐλθὼν ὀπισθεν αὐτοῦ ὁ Κροῦμος περιεκύκλωσε τὴν πόλιν. λογ- C χευθεὶς δὲ παρὰ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου καὶ ὑποστρέφων ἐν Βουλ- 20 γαρίᾳ ἐπεμψεν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα ἀφελεῖν τὰ ἐκεῖσε χαλκᾶ ζώδια, ἀπελθὼν δὲ καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει παρέλαβεν αὐτήν, καὶ μετέστησε χιλιάδας ἀνδρῶν δέκα χωρὶς γυναικῶν, καὶ τούτους κατόπισσε πέραν τοῦ Δανουβίου. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις Θεοφίλου

domine, adolescentem artis equorum expertissimum strenuissimumque, qualem maiestas tua desiderat, Basilium nomine." quem cum imperator confestim praesto esse iussisset, missus est cubicularius ad portam ferream, inventumque Basilium omni festinatione ad imperatorem adduxit. is vero una manu prehenso freno, alteraque equi aure arrepta, ad pediculis ipsum mansuetudinem traduxit. ea re recreatus imperator ac obsequio delinitus Andreae hetaeriarchae Basilium tradidit, ut inter foederatos mereret ac equis operam navaret.

8. Operae pretium vero duxi de eodem Basilio narrare, quomodo sit educatus et unde profectus, usquedum talis oblata occasio est. Basilium in Macedonia nascitur, in agro Adrianopolitano, Michaelis Rancabe, Ignatii patriarchae patre, imperatore, Nicephori imperatoris genero, eius sibi copulata filia Procopia. eo imperii clavum tenente Crumus Bulgarorum princeps adversus Christianos egressus est; fusoque ac fugato Michaelis, atque Leone Armenio in eum arrepta tyrannide in saepe translato imperio, ipsum pone insecutus Crumus urbem obsidione cinxit, lanceaque percussus a Leone Armenio, reversusque in Bulgariam, misit ad S. Mamantis, qui aeneas illic status auferrent. profectus vero etiam Adrianopolim urbem cepit, transtulitque decem milia virorum, non numeratis feminis, eisque trans Danubium sedes assignavit. in diebus

τοῦ βασιλέως ἦν στρατηλάτης ἐν Μακεδονίᾳ Κορδύλης προσαγο-
 ρούμενος. εἶχε δὲ καὶ υἱὸν Βάρδαν δνόματι, ἠνδρειωμένον πάνι,
 ὃν κατέλιπεν ἀντ' αὐτοῦ ἄρχεν τῶν Μακεδόνων τῶν ὄντων πέρασ
 D τοῦ ποταμοῦ Αἰωσυβίου. αὐτὸς δὲ μετὰ μηχανῆς τινὸς εἰσῆλθε
 πρὸς Θεόφιλον, καθὰ ἐκεῖσε προεγράφη. ὃν ὑποδέξάμενος χαί-
 ρων, καὶ γνοὺς ὃ θέλει, ἀπέστειλε πλοῖα ἀναλαβείσθαι αὐτοὺς
 καὶ ἀναγαγεῖν ἐν τῇ πόλει. ἦν δὲ ἄρχων Βουλγαρίας ὁ Βαλδίμερ,
 ἕγγονος Κρούμου, πατῆρ Συμεῶνος τοῦ μετὰ ταῦτα κρατήσαντος.
 (9) ἐποίησεν οὖν βουλὴν ὃ λαὸς σὺν γυναιξίν καὶ τέκνοις ἐξελθεῖν
 ἐν Ῥωμανίᾳ. ἐξειθόντες δὲ τοῦ Μιχαὴλ Βουλγάρου ἐν Θεσσα-
 10 λονίᾳ, ἤρξαντο διαπερᾶν σὺν ταῖς ὑποστάσεσιν αὐτῶν. μαθὼν
 P 531 δὲ ὁ κόμης ταῦτο ἀντεπέρασε πολεμήσων αὐτούς. ἀπογνόντες σὺν
 οἱ Μακεδόνες ἐποίησαν κεφαλὴν αὐτῶν τὸν τε Τζάντζην καὶ τὸν
 Κορδύλην, καὶ συμβαλόντες πόλεμον ἀπέκτειναν πολλοὺς, τινὰς
 δὲ ἐκράτησαν. οἱ δὲ μὴ δυνηθέντες περᾶσαι Βουλγαρίαν προσε-
 15 ρύησαν τοῖς Οὐγγροῖς καὶ ἐνήγγειλαν αὐτοῖς πάντα τὰ τῶν Μα-
 κεδόνων. ἤλθον δὲ καὶ τὰ πλοῖα τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἀναλαβέ-
 σθαι αὐτοὺς πρὸς τὴν πόλιν. παρευθὲ οὖν ἀνεφάνησαν Οἰῆνοι
 πλῆθος ἄπειρον. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτοὺς μετὰ δακρύων ἰβῶν λέ-
 γοντες "ὁ Θεὸς τοῦ ἁγίου Ἀδρακανοῦ βοήθει ἡμῖν," καὶ παρετάσ-
 20 σοντο πρὸς συμβολὴν πολέμου. οἱ δὲ Τοῦρκοι εἶπον πρὸς αὐτοὺς
 "ὅτε ἡμῖν τὴν ὑπαρξιν ἡμῶν πᾶσαν, καὶ ἀπέλθετε ἔνθα καὶ

14 ἀπέκτεινον P

16 καὶ om P

autem Theophili imperatoris erat in Macedonia magister militiae Cor-
 dules nomine. habebat vero etiam filium Bardam nomine, virili adme-
 dum fortitudine ac strenuum, quem reliquit ut vice sui Macedonibus
 cum imperio trans Danubium positus praesesset. is arte quadam ac ma-
 china ingressus est ad Theophilam, quemadmodum illic superius scri-
 ptum est. eo gratissime suscepto, cognitoque quid vellet animus, missa
 navigia sunt, quae illos assumptos in urbem reducerent. erat porro
 Bulgariae princeps Baldimer, Crumi nepos, pater Symeonis, qui postea
 rerum potitus est. (9) consilium itaque iniit populus, ut cum uxoribus
 atque liberis in Romanae diciois loca egrederentur. egresso vero Mi-
 chaele Bulgaro in Macedoniam, coeperunt traicere cum suis facultati-
 bus. quo cognito comes ipse traiecit, ut eis bellam inferret. spe ita-
 que anxii Macedones caput sibi praefecerunt Tzantzem et Cordulem;
 pugnae congressi multam hostium dederunt stragem: capti etiam non-
 nulli. cum autem non possent Bulgariam traicere; ad Ungros confu-
 xerunt, narrata illis sua omni ac Macedonum fortuna. sed et missa ab
 imperatore navigia, quae in urbem eos susceptura essent, venerunt. con-
 festim igitur Unni innumerabili turba apparuerunt. at illi, iis visis,
 cum lacrimis clamare "deus sancti Adriani auxiliare nobis;" bellique
 signa contulere. ad quos Turci dixere "date nobis omnem vestram sub-

βούλεσθε.” οἱ δὲ τοῦτο οὐ κατέβησαν, ἀλλὰ παρατεταγμένοι B
 ὑπῆρχον ἐν τρισὶν ἡμέραις. τῇ δὲ τετάρτῃ ἤρξαντο εἰσερχεσθαι
 εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν. θεασάμενοι δὲ τοῦτο οἱ Τούρκοι συνέβαλον
 πόλεμον ἀπὸ ἑώρας πέμπτης μέχρις ἐσπέρας· καὶ τραπὲν τὸ ἔθνος,
 B κατεδίωκον αὐτοὺς οἱ Μακεδόνες. καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ βουλο-
 μένων αὐτῶν ὑποχωρῆσαι, ἀνεφάνησαν πάλιν Οὐνοὶ πρὸς τὸ
 πολεμῆσαι αὐτούς. ἀναστὰς δὲ Μακεδόνων νεώτερος, Λέων ὀνό-
 ματι, ἐκ γένους τῶν Γωμοστῶν, ὃς μετὰ ταῦτα γέγονεν ἐταιριάρχ-
 χης, καὶ ἕτεροι ὀνομαστοὶ τῶν Μακεδόνων, ἔτρεψαν αὐτοὺς καὶ
) ἐξήλασαν· καὶ ὑποστρέψαντες εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἀπεσώ- C
 θησαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ φιλοτιμηθέντες παρ’ αὐτοῦ ὑπέ-
 στρεψαν εἰς Μακεδονίαν, εἰς τὴν ἰδίαν χώραν αὐτῶν. ἦν δὲ τότε
 Βασιλεὺς ὡς εἶναι τὰ ἔτη αὐτοῦ κέ. ἀποκατασταθεὶς δὲ ἐν τῇ
 ἰδίᾳ χώρᾳ προσεκολλήθη δουλεύειν στρατηγῷ Μακεδονίας τῷ λε-
) γομένῳ Τζάντζῃ. καὶ μηδὲν παρ’ αὐτοῦ ὠφελῆθεις ἦλθεν ἐν τῇ
 πόλει μέχρι τῆς Χρυσῆς πόρτης. εἰσελθὼν κεκοπωμένος ἐκ τῆς
 ὁδοπορίας (κυριακὴ γὰρ ἦν, καὶ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμὰς) ἀνεκλήθη
 ἐν τοῖς πεζουλοῖς τοῦ ἁγίου Διομήδους. καθολικὴ γὰρ ἦν τότε
 ἡ ἐκκλησία, ἔχουσα προσμονάριον ὀνόματι Νικόλαον. τῇ δὲ νυκτὶ D
) ἐκεῖνῃ ἐκάλεσεν ἡ θεία φωνὴ τὸν προσμονάριον, λέγουσα “ἐγερθεὶς
 εἰσάγαγε εἰς τὸ ἐκτῆριον τὸν βασιλέα.” ὁ δὲ ἐγερθεὶς οὐδένα
 εὔρε πλὴν αὐτὸν τὸν Βασιλεῖον κείμενον ὡς πένητα, καὶ ἐπιστρα-

1 τοῦτο] ποῦ τε P

stantiam, et proficiendū quo vultis.” id tamen ut praestarent in ani-
 mum minime induxerunt, sed triduo instructa acie sub armis steterunt;
 quarta autem die in navigia ingredi coepere. quo viso Turci pugna
 congressi sunt ab hora septima ad vesperam; versosque eos in fugam
 persecuti sunt Macedones. in crastinum autem, cum vellent recedere,
 apparuerunt rursus Turci ut aciem conferrent. surgens vero Macedonum
 iunior Leo nomine, ex Gomostorum familia, qui postea agminis foede-
 ratorum princeps fuit, alique Macedonum viri incliti, hostes fuderunt
 fugarantque, ac reversi naves conscenderunt atque ad imperatorem sese
 receperunt; a quo magnifice suscepti in Macedoniam, patriam suam,
 reversi sunt. erat Basilius annos circiter viginti quinque natus. pa-
 triaeque redditus adhaesit Macedoniae praetori Tzantzac nomine, ut ei
 serviens in eius obsequio esset. nec ab eo frugis aliquid consecutus ad
 auream usque portam in urbem profectus est. ingressusque, fessus ex
 itinere (erat enim dies dominicus, et sol ad occasum vergebat) in S.
 Diomedis vestibulo ad quietem sese reclinavit. nimirum erat tunc viris
 feminisque addicta ecclesia, mansionarium habens Nicolaum. nocte au-
 tem illa praecipit divina vox mansionario, dicens “surge, induc in ora-
 torium imperatorem.” surgens vero nomen reperit praeter Basilium

φεις ἔπεισεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ κοίτην. πάλιν οὖν ἐκ δευτέρου ἦλθεν αὐτῷ ἡ τοιαύτη φωνή. ὁ δὲ ἔξελθὼν καὶ κατασκοπήσας καὶ μηδένα εὐρῶν ἐπιστραφείς ἔκλεισε τὸν πυλῶνα καὶ ἀνέπεσε. καὶ εὐθὺς μετὰ ῥομφαίας τις δέδωκεν αὐτῷ εἰς τὴν πλευράν, λέγων ἔξελθὼν εἰσάγαγε ὃν βλέπεις ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος κείμενον. οὗτος ἔστιν ὁ βασιλεύς." ἔξελθὼν οὖν μετὰ σπουδῆς σύντρομος, P 532 καὶ εὐρῶν Βασιλείου μετὰ τῆς πήρας καὶ ράβδου, εἰσῆγαγεν ἔσωθεν τῆς ἐκκλησίας· καὶ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἀπέλθων μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ λουτρόν ἔλουσεν αὐτὸν καὶ ἠλλαξε, καὶ ἔλθων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐποίησεν ἀδελφοποίησιν, καὶ συνευφραίνοντο ἀλλήλους. (10) ὁ δὲ 10 δὲ αὐτὸς Νικόλαος εἶχεν ἀδελφὸν ἱατρόν, ὃς ἐδούλευε τῷ Θεοφιλίτῃ. ἔλθων δὲ καὶ κατὰ τύχην ὁ ἱατρὸς πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰδὼν τὸν Βασιλείου καὶ θαυμάσας τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀνδρίαν αὐτοῦ, εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ "πόθεν ἔστιν οὗτος;" ὁ δὲ ἀναγγέλλει αὐτῷ πάντα, καὶ παρήγγειλε φυλάξαι τὸ μυστή- 15 B ριον. καθέζομένου δὲ τοῦ ἱατροῦ ἐπὶ τραπέζης μετὰ τοῦ Θεοφιλίτῃ, καὶ τούτου καθ' ἑαυτὸν ἀναλογισαμένον καὶ εἰπόντος ὅτι ἤθελον εὐρεῖν ἄνθρωπον ἐπιτήθειον εἰς τοὺς ἔμους ἵππους, ἀναστὰς ὁ ἱατρὸς εἶπεν αὐτῷ περὶ τῆς ἀνδρίας τοῦ Βασιλείου καὶ ὅτι τοιοῦτός ἐστιν ὅσον ἐπιποθεῖς καὶ ζητεῖς. ἀποστείλας οὖν μετὰ 20 σπουδῆς ἤγαγεν αὐτόν. θρασυμένους οὖν αὐτὸν ἐπιάγουρον καὶ μεγάλην κεφαλὴν ἔχοντα ἐπέθηκεν αὐτὸν Κεφαλάν, καὶ δέδωκεν τοῦτον τοῦ δουλεύειν τοὺς ἵππους αὐτοῦ. ὡς οὖν προείρηται, διὰ τοιαύτην αἰτίαν δέδωκεν αὐτὸν ὁ Θεοφιλίτης Μιχαὴλ τῷ βασιλεῖ.

iacentem pauperis habitu. reversusque in lectum sese iactavit. rursus itaque secunda vice ad eum venit eiusmodi vox; egressusque circumspiciens, nemineque invento, reversus clauso vestibulo recubuit. moxque pungens gladio lateri ait quidam "egressus introducto quem in atrio iacentem vides: ipse est imperator." egressus itaque cum festinatione tremebundus, offendensque Basilium cum pera et baculo, in ecclesiam ingredi iussit. vadensque postridie cum eo ad balnea lavit vestesque mutavit; veniensque in ecclesiam spiritalem cum eo fraternitatem inivit, seque mutuo recreabant ac collaetabantur. (10) erat autem Nicolaus frater medicus, artis obsequio merens Theophiliti. convenit forte fortuna medicus fratrem; conspectoque Basilio, eiusque proceritatem ac robur miratus, fratrem suum rogat undenam iste esset. nuntiavitque ei omnia, et iussit ut secretum servaret. sedente vero ad mensam medico cum Theophilite, eoque secum reputante atque dicente velle se hominem idoneum, qui suis equis operam daret, surgens medicus Basilio ei virea elocutus est, esseque virum eiusmodi qualem is expeteret ac quaeriret. mittens itaque cum festinatione eum induxit. videns itaque robustum iuvenem ac confertum, praegrandi hominem capite, Cephalae nomen tribuit, atque equitis sui obsequiis mancipavit. ea igitur occasione et per eam causam, uti dictum est, Theophilites Basilium tradi-

(11) ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν αὐτὸν Βασιλεῖον εἰσαγαγὼν εἶπε τῇ μητρὶ C
αὐτοῦ ὡς χαιρόμενος "δεῦρο ἴδε, μήτηρ, οἷον ἄγουρον νῦν ἐπι-
λαβόμεν." ἣ δὲ ἐξελθοῦσα καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀπεστράφη, εἰπούσα
τῷ υἱῷ αὐτῆς "οὗτός ἐστι, τέκνον μου, ὃ μέλλων ἀφανίσαι τὸ
5 γένος ἡμῶν." ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπέσθη τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἢ ἤκουσεν
αὐτῆ.

Ἐτελεύτησε δὲ ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Μεθόδιος, καὶ χει-
ροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἰγνάτιος ὁ υἱὸς Μιχαὴλ κευροπαλάτου.
τῶν δὲ Βουλγάρων ἐπιδρομὰς ποιοῦντων ἐν Θράκη καὶ Μακεδονίᾳ
10 καὶ ληζομένων τὰ τοιαῦτα θέρματα, ἡ Θεοδώρα ταξιαῖνα ἐποίη- D
σεν, οἱ ἐκ τῶν κάστρων ἐπιτιθέμενοι Βουλγάρους, σποράδην καὶ
κατ' ἄλλους κουρσεύοντες, ἐφόνευσεν τούτους καὶ ἤχμαλώτιζον,
ᾧστε ὑπεσταλῆναι τοὺς Βουλγάρους ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ.

12. Βάρδας δὲ ὁ Καῦσαε ἐφιλιώθη Δαμιανῷ πατρικίῳ
15 καὶ παρακοιμωμένῳ. ὁ δὲ τὸν βασιλέα κρητήσας ἔπεισε τοῦ εἰσα-
γαγεῖν τὸν Βάρδα ἐν τῇ πόλει· ὃς διὰ δώρων τοὺς βασιλέως οἰ-
κίους διαδέξάμενος ἅμα τῷ παρακοιμωμένῳ ὠρίσθη προέρχεσθαι
εἰς τὸ παλάτιον. εἰκειωσάμενος δὲ καὶ τὸν Θεοφάνην πρωτοβε-
στιάριον ὡς ἠνδρευμένον, τὸν ἐπιλεγόμενον Φάργανον, βουλῆν P 533
20 ποιοῦσι μετὰ Δαμιανοῦ τοῦ ἀνελεῖν Θεόκτιστον τὸν οὕτω συνήθως
ἐπὶ τοῦ κανικλείου λεγόμενον. πεισθεὶς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ
Δαμιανοῦ ἐπὶ τούτῳ συνήνεσε καὶ αὐτὸς γενέσθαι τοῦτο· ἔλεγε

dit Michaeli imperatori. (11) imperator vero eundem inducens Basi-
lium, velut gratulans dixit matri suae "veni, vide, mater mea, qualem
nunc iuvenem robustum reppererim." egressa illa, eoque conspecto,
pedem rettulit, dicens filio suo "hic est, fili mi, qui genus nostrum ac
familiam deleturus est." nihil tamen ille matri credidit aut ei morem
gessit.

Obiit vero sanctus patriarcha Methodius, et in illius locum subro-
gatur et ordinatur Ignatius, Michaelis curopalatae filius. Bulgariis au-
tem Thraciam et Macedoniam excursionibus vastantibus easque provin-
cias depraedantibus, Theodora militum praesidia coegit; qui ex castris
in Bulgarios irruentes, sparsim et seorsim hos aggressi vel interfece-
runt vel in captivitatem abduxerunt, ceteris Bulgariis patriam repetere
coactis.

12. Bardas Caesar amicitia iunctus est cum Damiano patricio sa-
cricque cubiculi intimo praeposito; isque imperatoris compos effectus au-
ctor illi est ut Bardam in urbem inducat; datisque muneribus iis qui ex
aula essent imperatorisque necessariis, una cum accubitore expugnatis,
constitutum est ut in palatium accessum haberet. conciliato vero etiam
Theophane protovestiario, tanquam viro fortissimo, cognomento Phar-
gano, consilium ineunt cum Damiano necandi Theoctistum, sic vulgo
dictum, canicidii praefectum. imperator quoque in eam sententiam a
Damiano inductus annuit et ipse ut res faceret. dicebat enim Bardas

γὰρ ὁ Βάρδας Λαμιανῶ ὅτι ἦως ἐστὶ Θεόκτιστος μετὰ τῆς Αἰ-
 γούστης, οὐκ ἄρξει οὐδὲ ἔξουσιάζει ποτὲ ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ Θεό-
 κτιστος ἀπελθὼν ἐν τῷ λούσματι τῶν Ἀρειοβίνδου, ὡς ἔθος ἦν
 αὐτῷ, εἶτα ἐλθὼν εἰς τὰ ἀσηκρητέια, κρατῶν τὰς ἀναφορὰς εἰσῆλ-
 θεν εἰς τὸ Λαυσιακόν. καὶ περιβλεψάμενος εἶδε Βάρδα καθε-
 ζόμενον ἐμπρακτον· καὶ ταραχθεὶς σφοδρῶς ἔφη ὅτι ἐγὼ εἰσελ-
 θὼν εἰς τὴν Ἀγοῦσταν πάλιν ἐκδιώκω αὐτόν. εἰσελθόντος δὲ
 αὐτοῦ εἰς τὸ ὠρολόγιον, προῦπήνητησεν αὐτῷ Μιχαὴλ ἅμα Λα-
 μιανῶ καὶ οὐκ εἴσασαν εἰσελθεῖν πρὸς Θεοδώραν, ἀλλ' ἐκελεύσθη
 μετ' ἄρχῆς ἀνοῖξαι τὰς ἀναφορὰς καὶ ἀναγνῶναι ἐμπροσθεν αὐτοῦ.
 ἄκουσα δὲ τοῦτο ποιήσαντα ἀντίστρεψεν αὐτόν εἰς τοῦπίσω ἐξελ-
 θεῖν. ὁ δὲ πικρῶς δακρῦων καὶ ὀλοφυρόμενος ἔξῆλθε. συνήρ-
 τησε δὲ αὐτῷ Βάρδας εἰς τὸ Λαυσιακόν, καὶ ἤρξατο κατὰ κόρησ
 παίειν αὐτόν καὶ τίλλειν τὰς τρίχας αὐτοῦ. ἰδὼν δὲ ὁ δρογγά-
 ριος τῆς βίβλης ὁ Μανιάκης ἀνυστὰς ἀπέλεγε τῷ Βάρδα "μή
 τύπτει τὸν λογοθέτην." οἱ δὲ σφάζουσιν αὐτόν καὶ μεληθὼν κατα-
 κόπτουσιν εἰς τὸ Σκύθη, θηρῶν ὠμότητα καὶ ἀγριότητα ἐνδε-
 ξάμενοι.

13. Τοῦτο μαθοῦσα παρὰ τοῦ παπίου Θεοδώρα, ἐξελ-
 θοῦσα κατὰ τοῦ Μιχαὴλ ὡς εἰκὸς ἠγανάκτησε, καὶ τῶν λοιπῶν
 οἱ τὸν φόνον κατειργάσαντο. καὶ τῶ βασιλέως παντὶ τρόπῳ μη-
 χανωμένου τὴν μητέρα ἐξιλεώσασθαι αὐτῇ ἀπαρηγόρητος ἔμεινε,
 μήτε τὴν ὀργὴν ἀφιεμένη μήτε παραμυθουμένη τισίν, ἀλλ' ὡς

Damiano "quamdiu Theoctistus cum Augusta versabitur, nunquam im-
 perator rerum potietur regiūque culminis potestate fulgebit." profectus
 vero ex more Theoctistus ad Areobindi balnea, tumque ad secretariorum
 curiam veniens, oblatos libellos ac suggestiones tenens, in Lausiacam
 ingreus est; atque huc illuc iactans oculos Bardam cum fastu sedentem
 videret, turbatusque valde ait "si ad Augustam semel ingressus fuero,
 eum rursus fugabo et eiiciam." ingredientem autem illi in horologium in
 occursum venit Michael cum Damiano, nec eum ad Augustum ingredi
 passi sunt, sed cum ira libellos explicare et coram Michade legere ius-
 serunt. cumque rem volens nolens fecisset, referre pedem ac retroexire
 coactus est. is porro amare flens lamentansque ac quiritant exivit. oc-
 currit Bardas in Lausiaco, eiusque genas caedere ac capillos ipsius vel-
 lere coepit. videns autem excubiarum drungarius Maniaces, exurgens
 Bardae contradicebat, ne logothetam caederet. hi enimvero virum con-
 trucidant, membratimque concidunt ad locum Scythia, immanium in eo
 bestiarum crudelitate ac feritate exhibita.

13. Id ubi Theodora ex papia cognovit, egressa adversus Michae-
 lem, ut par erat, reliquosque qui caedem patravrant, indignabunda
 excanduit. cumque imperator nullum non moveret lapidem ut matrem
 placaret, nullum illa admittebat lenimeam aut iram remittebat, ulliusve
 capax consolationis erat: sed quasi marinus fluctus, nihil lenior fiebat

κλύδων θαλάσσιος πουδευομένη παρηγορεῖτο καὶ κατεπιέθετο. ἔθεν μεταβαλὼν ὁ βασιλεύς, ὡσπερ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γνώμην, οὕτω δὴ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐνέργειαν, τοσοῦτοις τρόποις λυπεῖν αὐτὴν κατεπέθετο ὅσοις πρὸ τοῦ θεραπευεῖν ἐσχηματίζετο. 8 καὶ δὴ τὰς μὲν ἀδελφὰς αὐτοῦ, Θέκλαν Ἀναστασίαν καὶ Ἄνναν, ἔξωθει τοῦ παλατίου, καταγαγὼν εἰς τὰ Καριαποῦ, Πουλχερίαν δὲ ὡς ἡγαπημένην τῇ μητρὶ ἀπέστειλεν ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν. εἶθ' ὁδὸς μετ' ἄλλων ἐνώσας πάσας ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν ἀπέκειρεν, περιβυλὼν αὐτὰς τὸ μοναδικὸν σχῆμα.

10 14. Ὑπὸ δὲ τῆς συγκλήτου εὐφημισθεὶς μόνος αὐτοκρατορεῖ, καὶ προβάλλεται Βάρδαν μίγιστρον καὶ δομέστικον τῶν P 534 σχολῶν. μὴ διαλλαττομένης δὲ τῆς μητρὸς αὐτοῦ δι' ἃ ἐλύπει αὐτὴν καὶ τὴν ἄδικον σφαιγὴν Θεοκτίστου, ἔχθρα ὑπῆρχεν ἀναμεταξὺ αὐτῶν ἄσπονδος. ὁ δὲ καὶ ταύτην τοῦ παλατίου κατα- 15 γαγὼν εἰς τὸ μοναστήριον τὰ Γαστρία καὶ αὐτὴν ἀποστέλλει. ἢ τις ἄθυμια μετρωρισθεῖσα τὸν νοῦν, καὶ ὑπὸ ἐκπλήξεως ἀφαιρεθεῖσα καὶ τὸ φρονεῖν, ἀνάξια ἐαντῆς κατασκευάζει, βουλὴν κατὰ Βάρδα βουλευμένην, σὺν πολλοῖς καὶ ἄλλοις σχοῦσι κοινωνῶν καὶ τοῦ βασιλέως τὸν πρωτοστράτορα, ὅπως ὑποστρέφοντα Βάρδαν 20 ἀπὸ τοῦ προαστείου αὐτοῦ τοῦ Κοσμιδίου ἀναιρήσωσιν αὐτόν. B ὧν ἡ μελέτη πρὸ τοῦ ἔργου φανερωθεῖσα κατ' ἐκείνων τῶν μελετησάντων τὸ κακὸν ἔξηγόχε· φωραθέντες γὰρ καὶ κατασχεθέντες ἐν τῇ σφενδόγῃ τὰς κεφαλὰς ἀπατημήθησαν. καὶ προβάλλεται

1 σὲ παρηγορεῖτο *margo P*

12 τῆς *em P*

aut obsequabatur. quapropter, quemadmodum animum sensumque ac voluntatem, sic et personam operationemque imperator mutans, tot eam modis affligere eique molestus ingruere studebat, quot prius delinire atque fovere simulabat. atque adeo sorores Theclam Anastasiam et Annam aula eiicit, Pulcheriam vero, uti matri praedilectam, in monasterium Gastria dictum misit; tumque brevi post, omnes una conflans, monastico indutas habitu in monasterio Gastria, coma multavit.

14. Porro senatu acclamante unus ipse rerum potitur, Bardamque magistrum creat ac legionum domesticum. cumque mater non concillaretur, quibus eam modis affligebat, et ob iniustam Theoctisti caedem animo saucia, implacabilis inter eos erat inimicitia. hancque adeo ipsam aula deturbans ad monasterium Gastria amandat. illa nimio maerore mente obruta, ac prae stupore sanis rationibus defecta, haud satis ex sui ratione ac dignitate consilium inquit adversus Bardam, aliis quoque multis communi coniuratione, socium ipsum quoque imperatoris protostatorem habens. in eo coniuratio erat ut Bardam ex suburbano suo revertentem, cui Cosmidii nomen, interficerent. detecta rei molitio, priusquam res praestaretur, adversus ipsos qui moliti essent avertit noxam. deprehensi namque ac tenti in Circo funda capta posuerunt. Ba-

Μιχαὴλ τὸν Βασιλείον ἀντὶ τοῦ τελευτήσαντος πρωτοστράτορα, ὁμοίως καὶ Βάρδα τὸν θεῖον αὐτοῦ κουροπαλάτην.

15. Ἐπίσει τότε κόνις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατενεχθεῖσα ἐπὶ τοὺς κεράμους αἰματώδης πλήρης· καὶ πολλοὶ εὗρισκον λίθους ἐν ταῖς ὁδοῖς ἢ κήποις ἐρυθροὺς ὡς αἷμα. προβάλλεται δὲ *Μιχαὴλ* 5
Ἀντίγονον τὸν υἱὸν Βάρδα δομέστικον τῶν σχολῶν. τὸν δὲ εἰ-
ρον υἱὸν αὐτοῦ δοὺς γυναῖκα, εἰς ἣν καὶ ἔλοιδορεῖτο, προβάλλε-
ται μονοστράτηγον τῶν δυτικῶν. συντόμως δὲ αὐτοῦ τελευτή-
*σαντος, τῇ δὲ τοῦ διακαινησίμου προβάλλεται *Μιχαὴλ Βάρδα** 10
*τὸν θεῖον αὐτοῦ *Καίσαρα*· ὃς ἐπὶ ἄρματος πορευθεὶς ἔδωκεν ὑπα-*
τίαν τῇ μέσῃ.

16. Ἐξῆλθε δὲ ὁ Ἄμερ, καὶ κατῆλθε μέχρι *Σινώπης*,
 ληϊσάμενος πάντι τὰ τῶν *Ῥωμαίων*. καὶ ὑπέστρεψε μὴ καταλη-
 φθεὶς ὑπὸ τοῦ *Ῥωμαϊκοῦ* στρατοῦ. ἐκοτρατεύσας δὲ *Μιχαὴλ*
 ἕμια *Βάρδα* *Καίσαρι* κίνησιν ποιεῖ κατὰ *Μιχαὴλ* ἄρχοντος *Βουλ-* 15
γυρίας διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης, μαθὼν τὸ τῶν *Βουλγάρων* ἔθνος
 D λιμῶ τήκεσθαι. οἱ δὲ *Βούλγαροι* τοῦτο μαθόντες ὡς ἔχον βρον-
 τῆς ὑπεκλήθησαν καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων καὶ τῆς μάχης περὶ τῆς
 νίκης ἀπέγνωσαν, καὶ *Χριστιανοὶ* γενέσθαι καὶ ὑποτάττεσθαι τῷ
 βασιλεῖ καὶ *Ῥωμαίοις* ἠτήσαντο. ὁ δὲ *Μιχαὴλ* τὸν μὲν ἄρχοντα 20
 αὐτῶν βαπτίσας καὶ δεξάμενος ἐπέθηκεν αὐτὸν τὸ αὐτοῦ ὄνομα,
 τοὺς δὲ *μεισιτῶνας* αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἀγαγὼν ἐβάπτισεν αὐτούς,
 ἔκτοτε *γενομένης* εἰρήνης *βαθείας*.

silium Michael extincti loco prostratorem praeficit; similiter etiam Bar-
 dam, avunculum suum, curpalatam.

15. Cecidit tunc pulvis e caelo, delatus in tegulas ac lateres totus
 cruentus. inventi a multis lapides in via aut hortis rubri coloris instar
 sanguinis. Michael Antigonum Bardae filium scholarum domesticum
 praefecit. alteri filiorum Bardas iungit coniugem, quacum malae rei
 suspicio habebatur. Michael dominica post Pascha Bardam avunculum
 suum creat Caesarem; qui curru vectus consularia per mediam urbem
 sparsit munera.

16. Egressus porro Amer Sinopem usque descendit, vastans omnia
 ac diriplens, quae Romanae essent ditionis; reversusque est, cum eum
 Romanus exercitus minime asecutus esset. suscepta autem Michael cum
 Barda Caesare expeditione motionem facit terra marique adversus Mi-
 chaelem Bulgariae principem, cum Bulgarorum gentem fame tabescere
 comperisset. Bulgari re audita haud secus ac tonitru perciti subfuge-
 runt, ac ante certamina pugnamque omnem de victoria spem abiecerunt,
 Christianique fieri imperatorique subiici ac Romanis potierunt. Michael
 eorum principem baptisans, eiusque e sacro fonte susceptor, suo ex
 nomine Michaelem vocavit. eius vero procerae in urbem inductos per-
 inde baptisavit. quo ex tempore alta pax fuit.

17. Τὸν δὲ Ἄμερ ἐξελεθόντα κατὰ Ῥωμανίας στρατηλάτης ὦν τῆς ἀνατολῆς Πετρωνῆς καὶ Νάσαρ τῶν βουκελλαρίων, λοχῆ- P 535
σαντες τὴν τῆς ὑποστροφῆς αὐτοῦ συναπτῶσιν αὐτῷ εἰς τὸν Λα-
λακάωνα, καὶ συμβολῆς γενομένης τρέπουσιν Ἄμερ, καὶ φυγῇ
5 χρησάμενον καταδιώκει αὐτὸν τις τῶν κομήτων, καὶ τούτου τὴν
κεφαλὴν ἄρας ἤγαγε Πετρωνῆ τῷ στρατηλάτῃ. εἰσελθόντες δὲ
οἱ στρατηγοὶ μετὰ ἐπιρικίων ἐθριάμβευσαν ταῦτα ἐν τῷ ἵππικῷ.
καὶ ἔκτοτε ἐγένετο εἰρήνη μεγάλη ἐν τῇ ἀνατολῇ διὰ τὴν τοῦ Ἄμερ
σφαγῆν.
- 10 18. Καὶ ἄλλων μὲν οἱ πόνοι καὶ τὰ κατὰ τῶν πολεμίων
ἀνδραγαθήματα· ἡ δὲ τοῦ βασιλέως ἀγάπη πρὸς τὸν Βασίλειον
ἔξέχοντο, καὶ τοῦτον μόνον εἶναι τὸν θεραπευτὴν αὐτοῦ.
19. Ἐκτίσσε δὲ Μιχαὴλ στάβλον τοῖς ἵπποις αὐτοῦ, κοσμή- B
σας μαρμάροις καὶ ὑδάτων ἐπιρροαῖς κατασκευάσας ὠραιότατον
15 πάνυ. καὶ τούτου τελεσθέντος, ἦν τις ἐν τῇ πόλει ὀνόματι Πέ-
τρος λόγιος καὶ σκιωπτικός, ὃν καὶ πτωχομάγιστρον ἐκάλλον. τοῦ-
τον προσκαλεσάμενος Μιχαὴλ ἐν τῷ στάβλῳ ὑπέδεικνεν αὐτῷ τὴν
ἄλογον τοῦ κατασκευασθέντος οἴκου εὐπρέπειαν, ὡς βουλόμενος
ἐπαινεθῆναι παρ' αὐτοῦ, εἰπὼν καὶ τοῦτο ὡς δεῖ μνημονεύεσθαι
20 μὲλλω διὰ τὴν τοῦ ἔργου τούτου κατασκευῆν. ὁ δὲ ἔφη τῷ βασι-
λεῖ "Ιουστινιανὸς ἔκτισσε τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, κοσμήσας χρυσῷ C
καὶ ἀργύρῳ καὶ μαρμάροις πολυτίμοις, καὶ μνήμη αὐτοῦ νῦν οὐκ
ἔστιν. καὶ σύ, βασιλεῦ, κοπροθέσιον ποιήσας καὶ ἀλόγων ἀνά-
πανσιν, καὶ λέγεις μνημονεύεσθαι διὰ τοῦτο;" ὁ δὲ ἀποτυχὼν

17. Per id tempus, cum Amer adversus Romanam dicionem egressus esset, Petronas Asiaticorum militiae magister et Nasar buccellariorum, illius in regressu obsidentes iter, in Lalacaone castra iunxerunt, commissaque pugna Amerem in fugam vertant: fugientem illum quidam comitum insequitur, eiusque tollens cervicem Petronae magistro militiae attulit. ingressi urbem duces cum manubiis eos in Circo triumpho traduxerunt. quo ex tempore pax magna in Oriente fuit ob eam Ameris caodem.

18. Ac quidem aliorum labores erant adversumque hostes fortia belli facinora; imperatoris vero dilectio in Basilium effusa erat, huncque unum sui cultorem ducebat.

19. Construxit Michael equis suis stabulum, marmoribus perornans aquarumque irriguis, elegantissimo opere fabricans. quo absoluto, erat in urbe vir eruditus ac eloquio salsus, Petrus nomine, quem Ptocho-magistrum dicebant. quo Michael in stabulum vocato ostendebat ei structae aedis insulsum decorem ac elegantiam, ab eo inde laudem captans, dicensque sempiterna celebrandum se memoria, iccirco quod istud operis struxisset. ad quem ille "Iustinianus maiorem exstruxit ecclesiam, ornans auro et argento pretiosisque marmoribus, nec eius nunc memoria est. tuque, imperator, structa stercorum domo ac equorum stabulo, eo

τῶν ἕξ αὐτοῦ ἐπαίων καὶ δογισθεῖς, τυπτόμενος καὶ σφόμενος
ἕξεβλήθη ὁ πτωχομάγιστρος.

20. Φήμης δὲ διαθεούσης περὶ Βάρδα Καισαρος ὅτι τῆ
νύμφῃ αὐτοῦ συμφείρεται, τοῦτο ἀκούσας Ἰγνάτιος ὁ πατριάρ-
χης πολλάκις παρήνευσεν αὐτὸν ἀποσχέσθαι τοῦ τοιοῦτου μύσους
D καὶ μὴ πρόσκομμι εἶναι πολλῶν τὸν ἀρετῆς ὑπόδειγμα εἶναι ὀφεί-
λοντα καὶ σώφρονος βίον. ὁ δὲ φρονεῖν κατελείγετο. καὶ δὴ
ποτε μέλλοντα κεινωθεῖν τὸν Βάρδα ὁ πατριάρχης ἀπόσαστο ὡς
μὴ πειθόμενον κανόνιν ἢ παρανώσειεν· ὅς ὀργῇ πληγῆς τὴν ψυ-
χὴν τὸν παραινέτην ὡς ἄνομον καὶ φθορὰ τῆς ἐκκλησίας ἕξεωσει
καὶ βασάνοις ἀπειροῖς καὶ ἀημέροισι ὑπέβαλεν ὡς ποιῆσαι παρα-
τησιν. τοῦ δὲ μὴ πεισθέντος Φώτιον πατριάρχην ἀντ' αὐτοῦ
χειροτονεῖ, πρωτασκηρῆτιν ὅταν τῷ κατ' ἐκείνο καιροῦ καὶ λογώ-
τατον πάνν.

21. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἕξεστράτευσε κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν,
καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φυλάττειν Ἰωρὺφαν ὑπαρχον ὅταν,
ὅστις σὺνω τοῦ βασιλέως μηδὲν ἕξ ὧν ἐμελέτα καὶ κατὰ τοῦν εἶχεν
P 536 ἐργασαμένου τὴν τῶν ἀδελφῶν Ῥῶς ἐμήνησεν ἀφιξεν, γενημένους
ἤδη κατὰ τὸν Μαυροπόταμον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς καὶ τῆς ἐχο-
μένης μετεσχέθη ὁδοῦ, καὶ δε' ἦν ταύτῃ ἀπῆκεν, οὐδὲν βασιλι-
κὸν καὶ γενναῖον εἰργάσατο. οἱ δὲ Ῥῶς φθάσαντες ἔνδον τοῦ
Ἱεροῦ γενέσθαι πολλὸν εἰργάσαντο φρόνον Χριστιανῶν καὶ ἀδελφῶν

7 σὺ κατελείθετο margo P

nomine celebri te fore memoria dicis?" expectata ille frustratus laude,
iraque accensus, caesum Ptochomagistrum tractamque eiicit.

20. Percrebescens fama de Barda Caesare, commiseri eum foedis
amoribus cum nuru sua, audiens Ignatius patriarcha saepe admonuit ab
eiusmodi abscedere scelere, nec vulgo scandalum esse, qui virtutis exem-
plum et castae vitae esse deberet. noluit ille saniolem mentem assu-
mere. ac vero cum aliquando sacra mysteria percepturus esset, reppe-
lit eum patriarcha, ut qui canonibus atque monitis morem non gereret.
Bardas ira animo percitus monitorem ut improbum ac corruptorem ec-
clesia eiicit, ac quae numerum superent, dirissimisque tormentis ut ab-
dicare cogat virum, subiicit; cuius nihil expugnata constantia, eius loco
Photium patriarcham praefecit; eo tempore a secretis primi dignitate
fulgentem ac eruditissimum valde.

21. Imperator expeditione suscepta adversus Agarenos profectus
est, relicto in urbe, cuius servandae curam haberet, Oorypha praefecto.
is, cum necdum aliquid imperator peregisset eorum quae mollioribus at-
que animo destinasset, impios Russos advenisse nuntio significat atque
iam Maupotamum assecutos esse. ac quidem imperator ab eo quod
instituerat revocatus itinere, cuius causa dimisit, regalis nihil fortisque
animi fecit. Russi perre intra Hierum penetrantes multas Christiano-

αἶμα ἔξέχον. ὑπῆρχον δὲ πλοῖα διακόσια, ἃ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν καὶ πολλὸν φόβον τοῖς ἔνδοθεν ἐνεποίησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατάλαβὼν μόλις ἴσχυσε διαπερᾶσαι. καὶ δὴ σὺν τῷ πατριάρχει Φωτίῳ εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ μητρὸς παρεγένοντο, κακεῖ τὸ θεῖον ἐξιλεοῦντα καὶ ἔξευμενίζοντο. εἶτα μεθ' Ἐμψυδίας τὸ ἅγιον τῆς Θεοτόκου ἔξαγωγόντες ἁμοφόριον τῇ θαλάσῃ ἄκρως προσέβησαν, καὶ νηρευίας οὐσῆς εὐθὺς ἀνέμων ἐπιφοραὶ καὶ τῆς θαλάσσης ἡρεμούσης κυμάτων ἐπαναστάσεις ἀλλεπάλληλοι ἐγένοντο, καὶ τὰ τῶν ἀθῶν Ῥῶς πλοῖα κατεῖργησαν, 10 ὄλεθρον ἐκπεσευγόντων τὸν κίνδυνον.

22. Βάρδα δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ προελέουσι διερχομένου μετὰ σκαραμαγγίου ὀξέος εἰς τὸ ὠρολόγιον καθιζόμενος Δαμιανὸς ἐκίωσε πατριῖος, ὃ καὶ παρακοιμώμενος, οὐκ ἐπηγέρθη 15 ἑπιτῆσαι αὐτόν. τοῦτο ἰδὼν ὁ Καῖσαρ ἐθνυμώθη λαν· καὶ εἰσελθὼν εὐθὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Χρυσοτριβλίον καὶ συγκαθισθέντος τῷ βασιλεῖ καὶ δακρύοντος ἀπὸ ὀργῆς καὶ θυμοῦ ἠρώτησε τὴν αἰτίαν ὃ βασιλεὺς. ὁ δὲ ἔφη ὅτι Δαμιανὸς δὴ ὁ παρακοιμώμενος εἰς ὄνειδος ἐμοῦ καὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐκ ἐπηγέρθη μοι ἐνώπιον τῆς συγκλήτου. θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς Μαξιμιανὸν τινα κοιτωνίτην 20 παρευθὺν προστάττει ἄραι Δαμιανὸν καὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἀπαγαγεῖν, καὶ τοῦτον ἀποκείραι καὶ ποιῆσαι μοναχόν, καὶ προστάξει φρονεῖσθαι· καὶ ἐπὶ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβάλλεται Ἰ Βασιλεῖος ὁ πρωτοστράτωρ παρακοιμώμενος. (23) ἐζηλοτύπησε

rum patrarunt caedes ac insontem sanguinem effudere. erant autem naves ducentas, quibus urbem obsedere ingentique oppidanos timore affecere. imperator cum venisset, vix tralicere potuit; venitque cum Photio patriarcha ad sanctae deiparae Blachernarum aedem, ibique numen placabant ac propitium reddebant. tum cum canticis ac laudibus educentes sanctae dei genitricis pallium, extrema ora mari instinxere; ac cum nulla spiraret aura, confestim venti irruerunt, marique sedato ac tranquillo procella fluctusque continui insurrexerunt. his confracta Russorum classis, paucaeque admodum naves periculum evaserunt.

22. Barda porro Caesare solempni pompa cum chlamyde purpurei coloris procedente, Damianus ibi patricius sacrique cubiculi praefectus intimus in horologio sedens honoris causa non assurrexit. quo viso Caesar gravi ira exarsit, ingressoque eo in triclinium aureum, ac cum imperatore sedente exque ira ac furore flente, sciscitatus est imperator eius tantae commotionis quid illi causae esset. respondit ille "quia nimirum Damianus accubitor, meo tnaeque maiestatis probro, coram senatu mihi non assurrexit." iratus imperator Maximianum quendam cubiculium confestim iubet ollere Damianum, atque ad S. Mamantis emporium adductam ibi detondere ac facere monachum, et ut tuto servetur ac carcere teneatur iubere. eadem ipsa die Basilium protostrator accubitor (sacri cubiculi praefectus intimus) promovetur. (23) hoc audito

δὲ ὁ Καῖσαρ τοῦτο ἀκούσας, καὶ ἔκτοτε ἐζήτει ἀποκτεῖναι Βασιλειον.

Ἐχώρισε Βασιλειον ὁ Μιχαὴλ τῆς ἰδίας γυναῖκος Μαρίας, δεδωκώς αὐτῷ γυναῖκα Εὐδοκίαν τὴν Ἰγγηρίαν, διορισάμενος αὐτῷ κυρίαν αὐτὴν ἔχειν· ἦν γὰρ αὐτῆ τοῦ βασιλέως παλλακή,⁵ καὶ πάνυ ἡγάπα αὐτὴν ὡς εὐπρεπή. τῇ δὲ προσέφη αὐτοῦ γυναῖκα Μαρίαν δαδὸς χρυσίον καὶ ἄλλα τινὰ ἀπέστειλεν ἐν Μακεδονίᾳ εἰς τὰ ἴδια. Θέκλαν δὲ τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν προσήρμοσε Βασιλεῖ τοῦ ἔχειν ἰδίως.

P 537

24. Ἐκτοτε δὲ ἐπεβλέποντο ἀλλήλους ὁ τε Καῖσαρ καὶ ὁ 10 Βασιλειος, ζητοῦντες πῶς ἕτερος τὸν ἕτερον ἀνελεῖ. ἰδίως δὲ ἐλοιδορεῖ Βασιλειος βασιλεῖ τὸν Καῖσαρα ὡς κατ' αὐτοῦ μελετῶντα. ὁ δὲ ταῦτα ὡς λῆρον ἤκουεν. ὁ δὲ Βασιλειος σπεύδων πληροφορηῖσαι τὸν βασιλέα συμφιλιούται Συμβατίῳ κυτρίκῳ καὶ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου, γαμβρῷ δὲ τοῦ Καίσαρος· καὶ δι' ὄρκων¹⁵ ἐβεβαιώσαντο ἀλλήλους ἐν ὁμονοίᾳ καὶ διηνεκεῖ ἀγάπῃ εἶναι. ἐπληροφόρησε δὲ καὶ Συμβάτιον ὁ Βασιλειος δι' ὄρκων φρικτῶν ὡς τοῦ βασιλέως ἀγάπην πολλὴν ἔχοντος πρὸς σέ, κάμου σπον-

B δάξοντος τὰ ὑπὲρ σοῦ, μελετᾷ μὲν προβαλέσθαι Καῖσαρα, ἀλλὰ διὰ τὸν πενθερόν σου τοῦτο ἀδυνατεῖ ποιῆσαι. ὁ δὲ ἀπατηθεὶς²⁰ τοῖς ὄρκοις τοῦ Βασιλείου γέγονε κατὰ τοῦ Καίσαρος Βάρδα τοῦ ἰδίου πενθεροῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλέα ἐξωμόσατο πληρο-

15 τοῦ om P

Caesar aemulatione accensus est, ac iam tum Basilio necem inferre quaerebat.

Michael Basilium a propria uxore Maria divortio seiunxit, Eudocia Ingerina illi tradita coniuge, iubens illi ut dominam ipsam haberet; quippe quae imperatoris pellex esset, eamque is velut decoram valde diligeret. priori eius uxori Mariae dato auro aliisque nonnullis muneribus, in Macedoniam ad suos remisit. Theclam vero sororem Basilii aptavit, ut propriam eam haberet.

24. Extunc autem alter alterum suspectum habebat, tum scilicet Caesar tum Basilium, et quaerebant qua ratione sibi mutuo necem consciscerent. seorsum vero Basilium apud imperatorem Caesari obtrectabat, quasi is adversus illum machinaretur. id enimvero imperator ut delirium habebat. itaque imperatorem certiorum facere satagens, amicitiam iungitur Symbatio patricio ac publici cursus logothetae Caesarisque genero, mutuaque iureiurando obstrinxere fidem in concordia iugique secum ambos dilectione versaturos. sed et tremendis iuramentis Basilium Symbatio fidem facit, multum eum diligi ab imperatore, esseque illi constitutum, ipso praesertim eius illi auctore remque satagente, ut Caesarem proveheret, propter eius tamen socerum rem illi praestare non licere. quibus iuratis Basilii verbis adversus Bardam suum socerum stetit; ingressusque ad imperatorem iureiurando affirmavit, fidem se facti-

φορήσει αὐτὸν ὅτι ὁ Καῖσαρ βούλεται σε ἀνελεῖν, ἔξειπὸν καὶ τὰ
 τῆς βουλῆς. (25) ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς ὄρκοις τοῦ Συμβατίου
 πεισθεὶς καὶ τοῖς λόγοις τοῦ Βασιλείου βεβαιωθεὶς ἐνδομύχει κατὰ
 τοῦ Καίσαρος. εἰδὼς δὲ Βασίλειος ὅτι πάντα καλῶς κατὰ τοῦ
 5 Καίσαρος συνεσκέασται, ἐν τῇ πόλει μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιῆ- C
 σαι, πείθει τὸν βασιλέα κινήσει στόλον καὶ στρατὸν κατὰ τῆς
 Κρήτης. τούτου δὲ γενομένου Λέων ὁ φιλόσοφος Βάρδα τὸν
 Καίσαρα παρήκει ὑποστέλλεσθαι καὶ τηρεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ Βασι-
 λείου. ὁ δὲ Καῖσαρ τὸν βασιλέα πάλιν ἐπεφώνει τοῦ φείδεσθαι
 10 Βασιλείου.

26. Γενομένης δὲ τῆς προελεύσεως εἰς τὰ Χαλκοπρατεῖα
 τῷ εὐαγγελισμῷ, καὶ τῆς εἰσόδου γενομένης καὶ τοῦ εὐαγγελίου
 τελειωθέντος, ἀνῆλθεν ὁ πατριάρχης Φώτιος καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν
 τῷ Καίσαρι καὶ τῷ παρακοιμωμένῳ ἐν τοῖς κατηγουμένοις, τοῦ
 15 πατριάρχου ἐπὶ χεῖρας ἔχοντος τὸ τίμιον αἷμα τοῦ κυρίου ἡμῶν D
 Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ βάνησαν ὅ τε βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος
 τοὺς τιμίους ὑπέγραψαν σταυροῦς, ὄρκῳ βεβαιούντες τὸν Καί-
 σαρα ἀφύβως συνεξελθεῖν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ ταξειδίῳ. φανερώς
 γὰρ Λέων ὁ φιλόσοφος παρεγγυᾶτο τῷ Βάρδα μὴ ἐξελεθεῖν σὺν
 20 αὐτοῖς· ἔξερχόμενον γὰρ ἔλεγε μὴ ὑποστραφῆναι.

27. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα ἀπάρας ὁ βασιλεὺς
 μετὰ πολλοῦ στρατοῦ κατέλαβεν ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων.

4 τοῦ om P

7 Βάρδαν?

rum quod in eius Caesar conspiraverit necem, simul etiam enarrans
 quae essent coniurationis. (25) porro imperator Basilii iuramentis ac
 sermonibus confirmatus intus animo adversus Caesarem consilia conde-
 bat. sciens autem Basilius rite illi omnia adversus Caesarem instructa,
 cum in urbe rem exsequi non posset, auctor est imperatori ut classem
 ac copias adversus Cretam educat. quo sic constituto Leo philosophus
 Bardam Caesarem serio hortabatur ut se subduceret sibi a Basilio
 caveret. Caesar vero rursus imperatorem clamabat in Basilium indul-
 gentiorem esse.

26. Solenni autem ad Chalcopratia in die annuntiationis processu,
 factoque rei sacrae introitu ac perfecto evangelio, Photius et imperator
 cum Caesare et accubitore ad catechumena ascenderunt, habente patriar-
 cha in manibus pretiosum domini nostri Iesu Christi sanguinem; intin-
 gentesque tum imperator tum Basilius venerandas subscribere cruces,
 iureiurando affirmantes Caesari ut omni excusso metu cum eis in castra
 exiret. manifeste enim Leo philosophus admonebat Bardam ne cum eis
 exiret: id si fecisset, reversurum non esse.

27. Actis iam paschae solenniis profectus imperator cum ingentibus
 copiis in Thraciesiorum provinciam descendit. cumque ad Copos castra

ἀπληκυσάντων δὲ πῶτα ἐἰς Κήπους Βασιλείος ὁ παρακοιμώμενος
 P 538 βουλὴν ἐποιεῖτο ἀνελεῖν τὸν Καίσαρα. ὑπῆρχε δὲ ἐν τῇ βουλῇ
 Μαυριανὸς καὶ Συμβάτιος καὶ Ἀσυλαίων ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ καὶ
 Πέτρος ὁ Βούλγαρος καὶ Ἰωάννης ὁ Χάλδος καὶ Κωνσταντῖνος ὁ
 Τοξαροῦς. Ἰωάννης δὲ ὁ Νεατοκωμήτης διέγνω ταῦτα· καὶ κατ-5
 ἐλθὼν εἰς τοῦ Καίσαρος τέταν τοῦ ἡλίου δόνοντος, καὶ συντυ-
 χῶν Προκοπίῳ πρωτοβεστιαρίῳ τοῦ Καίσαρος, διεβεβαιούτο ὅτι
 αὔριον μεληδὼν κατακόπτεται ὁ δεσπότης ἡμῶν ὁ Καῖσαρ. ὁ δὲ
 Καῖσαρ ταῦτα ἀκούσας εἶπε Προκοπίῳ “ἀπελθὼν εἶπε τῷ Νεατο-
 κωμήτῃ ὅτι ληρεῖς. οἶδας ὅτι νέος εἶ, καὶ οὐ πρέπει σοι ἡ τοῦ 10
 B πατρικίου ἀξία· οὐ γὰρ διὰ τοῦτο τὰ ζιζάνια αὐτὰ ἐγείρεις.”
 αὔριος δὲ διατελέσας, ὄρθρου βαθέος τοῦ αὐτοῦ πάντας προσ-
 καλεσάμενος διεσάφησε τὰ λαληθέντα αὐτῷ, βουλὴν ἐπιζητήσων
 παρ’ αὐτῶν. Φιλόθεος δὲ πρωτοσπαθάριος καὶ γενικός, προσ-
 φιλῆς αὐτοῦ ὢν, εἶπε τῷ Καίσαρι “αὔριον, ὃ δέσποτα, περιβα-15
 λου τὸν χρυσοπέρικόν σου χιτῶνα καὶ ὄφθῃ τοῖς ἐχθροῖς σου,
 καὶ ἀπὸ προσώπου σου φεύζονται.” (28) τοῦ ἡλίου δὲ ἀνατεί-
 λαντος ὑπὲρ ἐπιβὰς παρεγένετο πρὸς τὴν κόρτην τοῦ βασιλέως
 μετὰ στολῆς λαμπρᾶς, πολλῶν περικυκλούμενων αὐτόν, ἔχων
 C πρωτοστράτορα γενναῖον τὸν Ἀργυρόν. Κωνσταντῖνος ὁ Τοξαροῦς 20
 τῇ Βασιλείῳ . . . προὔπηγῃτησε. προσκνήσας αὐτόν καὶ ὑπο-
 στραφεὶς ἐμήνυσε Βασιλεῖ τὴν τοῦ Καίσαρος ἄφιξιν. Βασιλείος

21 προτροπῇ addit margo P

possissent, Basilus accubitor consilium subornabat ut Caesarem nec
 traderet. erant autem in coniuratione Maurianus et Symbatius et Asy-
 laeo eius patruelis et Petrus Bulgarus et Ioannes Chaldus, et Constanti-
 nus Toxaras. Ioannes autem Neatocometes rem cognovit, profectusque
 ad Caesaris tentorium sub solis occasum, ac cum Procopio locutus
 Caesaris protovestiaro servo, affirmabat cras membratim concidendum
 ipsorum dominum Caesarem. quibus Caesari auditis, dixit Procopio
 “vadens dicitō Neatocometi, deliras. scis te iuvenem esse, nec te decet
 patricii dignitate ornari. tu enim eam ob rem haec zizania disseminas.”
 insomnis itaque noctem agens, profundo statim diluculo suis omnibus in
 consilium vocatis nota fecit quae dicta ad eum essent, rogans ac quae-
 rens quid illi consultum putarent. ad quem Philotheus protospatharius
 et generalis ipsi amicissimus ait Caesari “cras, domine, aurea tua chla-
 myde caesii coloris indutus te ipsum inimicis tuis coram exhibe, et a
 facie tua fugient.” (28) orto itaque sole, consensu equo ad imperato-
 ris tentorium splendido amictu multoque stipatus satellitio venit, proto-
 stratorem ac armigerum virum strenuum Argyrum habens. Constantinus
 Toxaras Basilii iussu ei obviam, venerantis specie accipiens, venit;
 regressusque Caesaris adventum Basilio nuntiavit. Basilus egressus et

δὲ Ξελοῦθον προσεκίνησεν αὐτόν, καὶ τῇ χειρὶ κρατήσας προσήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ Καῖσαρ συγκαθεσθεὶς τῷ βασιλεὶ ἔφη "τοῦ λαοῦ παντός, ὃ δέσποτα, συνηγμένον πρόσταξον διαπερῆσαι ἐν τῇ Κρήτῃ." ὅπισθεν δὲ ἐπιστάς ἰστώς ὁ Βασιλεὺς εἰς τῇ χειρὶ διηπείλει τὸν Καῖσαρα. αἴφνης δὲ ἐπιστραφέντος τοῦ Καῖσαρος καὶ ἰδόντος αὐτὸν ἀπειλούμενον, παρευθὺ Βασιλεὺς δέδωκεν αὐτῷ μετὰ τοῦ ξίφους, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μετ' αὐτοῦ μεληδὸν κατέκοψαν αὐτόν, τοῦ βασιλέως βλέποντος καὶ σιωπῶντος. D (29) ὥρα δὲ ἦν τρίτη τῆς ἡμέρας. εὐθέως δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ 10 Βασιλεὺς ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν. ἐρχομένων δὲ κατὰ τὴν ὁδόν, κατὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἀκρίτου, λαοῦ πολλοῦ συνηγμένου ἰδεῖν τὸν βασιλέα, εἰς τις μοναχικὸν σχῆμα περιβεβλημένος, ἐφ' ὑψηλῆς στάς πέτρας, ἐφώνει μεγάλως τῷ βασιλεὶ "καλὸν ταξείδιον ἐποίησας, ὃ βασιλεῦ, τὸν ἴδιον συγγενῆ καὶ τὸ πατρῷον 15 αἷμα ξίφει ἀνελών. οὐαί σοι, οὐαί σοι, ὅτι ταῦτα ἐποίησας." Θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασιλεὺς ἀποστέλλουσι μαγγλαβίτην τὸν Μωροθεόδωρον τὸν μοναχὸν ξίφει ἀνελεῖν. οἱ δὲ λαοὶ ἐπιδραμόντες πρὸς τὸν ἀποσταλέντα προεφασίσαντο ἄνουν καὶ P 539 δαιμονῶντα αὐτὸν εἶναι, καὶ οὕτως μόλις παρήλθε τὴν τιμωρίαν 20 ὁ μοναχός.

30. Ὅψὲ δὲ σαββάτῳ τῆς πεντηκοστῆς ἐδήλωσε Φωτίῳ τῷ πατριάρχῃ ὁ βασιλεὺς, διὰ Ῥεντακίου πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ, τὴν ἀναγόμεναι τῆς βασιλείας ποιῆσαι Βασιλείου. καὶ τῇ ἐπαύ-

ipse venerans salutavit, prehensumque manu ad imperatorem adduxit. tam Caesar cum imperatore sedens, "cum omnes iam" inquit "copiae congregatae sint, iube, domine, in Cretam traicere." retro prope Basilium stans manu Caesari minas intentabat. conversusque repente Caesar Basilium sibi minitantem vidit, moxque Basilium ense illi adegit, ac qui illi comites erant reliqui, frustratim ipsum conciderunt, spectante imperatore ac contiscente. (29) hora erat diei tertia; confestimque imperator et Basilium in urbem reversi sunt. procedentibus vero in via ad Acriti emporium, magna populi multitudine congregata, ut imperatorem videret, quidam monachi habitu indutus, in excelsa stans petra, magna voce imperatori clamabat "egregiam vero expeditionem fecisti, o imperator, qui propinquum tuum et patrium sanguinem ense sustuleris. vae tibi, vae tibi, quod haec egeris." actus furore imperator Basiliumque spiculatorem mittunt, qui monachi cervicem abscindat. accurrentes autem populi ad eum qui missus ad caedem fuerat, mentis sede deiectum hominem actumque a Daemone causantur, vixque in eum modum monachus poenam effugit.

30. Sero autem, sabbato pentecostes, significavit imperator Photio patriarchae per Rentacium protovestiarium suum, ut Basilium imperatorem eiusque collegam acclamet. in crastinum vero geminae sedes ex

ριον ἐξῆλθον δύο σελλία. οἱ δὲ λαοὶ διαταράχθησαν πᾶς ἐνδὸς βασιλείως ὄντος δύο σελλία ἐξῆλθον. τοῦ βασιλέως διερχομένου ἐν τῇ προελεύσει ὀπισθε Βασιλεῖος περιεπάτει, φορῶν σκαραμαῖγιον μετὰ σπαθίου, ὡς ἔθος τοῖς παρακοιμωμένοις. μέχρι δὲ τῶν Β βασιλικῶν πυλῶν εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀπέθετο τὸ στέφος, 5 καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς βασιλεῦσιν, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ εἰσῆλθε μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ ἀντιστραφεὶς ἀνέβη πρὸς βαθμοὺς ἐστειμμένος, καὶ ὑποκάτω τοῦ βασιλέως Βασιλεῖος ὁ παρακοιμώμενος, κάτωθεν δὲ Βασιλείου Λέων ὁ Κάστωρ καὶ ἀσηκρήτις, ἔχον τόμον ἐπὶ χεῖρας, καὶ Μιχαὴλ πριμπόσιτος ὁ Ἀγγούρης καὶ οἱ δὴ 10 μαρχοὶ ἅμα τοῖς δῆμοις. ἤρξατο οὖν Λέων ὁ ἀσηκρήτις ἀναγνώσκειν, λέγων ὅτι Βάρδας ὁ Καῖσαρ βουλευούσατο κατ' ἐμοῦ ἀνελεῖν με, καὶ διὰ τοῦτο ὑπέξήγαγέ με τῆς πόλεως. καὶ εἰ μὴ διὰ Συμβατίου καὶ Βασιλείου ἐμηνύθην, οὐκ ἂν ἐν ταῖς ζῶσσι C ἤμην. ἐτελεύτησε δὲ ὑπὸ τῆς ἰδίας ἀμαρτίας. Θέλω δὲ Βασί- 15 λειον παρακοιμώμενον, ὡς πιστὸν ὄντα καὶ φυλάττοντα τὴν ἐμὴν βασιλείαν καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθερώσαντά με καὶ πόθον πολλὸν πρὸς με ἔχοντα, εἶναι φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ προνοητήν, καὶ ὑπὸ πάντων εὐφημείσθαι ὡς βασιλέα." Βασιλεῖος δὲ ἐπιληροῦτο δακρύων. καὶ δέδωκεν ὁ βασιλεὺς Φωτίῳ πατριάρχῃ τὸ 20 στέμμα, ἄρας ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. δὲ εἰσαγωγῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἐποίησεν ἐπ' αὐτῷ εὐχήν. καὶ οἱ πριμπόσιτοι ἐνέγκαντες

14 ἐμηνύθημαι P

ierunt. mirari populus ac turbari, quomodo uno existente imperatore geminae sedes exissent. eunte autem solenni pompa imperatore Basilius a tergo incedebat, chlamydem cum minore ense, uti moris est accubitoribus portans. cum autem ad regias usque portas imperator ingressus esset, non posuit coronam, sicut moris imperatoribus est, sed illa redimitas caput adusque sacras fores intravit; conversusque gradus stemmate caput cinctus ascendit. subtus imperatorem erat Basilius accubitor; subtus Basilius vero Leo Castor a secretis, libellum in manibus habens, Michael item Angures praepositus, et factionum tribuni cum ipsis factionibus. coepit igitur Leo a secretis legere, dicens "Bardas Caesar contra me coniuravit, ut neci me traderet; eaque ratio est cur me eduxerit ex urbe. ac nisi mihi a Symbatio et Basilio detectae essent insidiae, non esset mihi iam vita superstes. porro mortuus est suo is scolare. volo autem Basilius, ut qui fidelis sit meamque custodiat maiestatem, ac qui ab hoste me liberaverit multaque me prosequatur amoris vi, mei esse imperii custodem, eiusque iura prospicere, et ab omnibus salutari tanquam imperatorem." porro Basilius lacrimis oppletus erat. deditque imperator Photio imperatorium stemma, e suo demptum capite. is in sanctam inducens mensam super ipso precem fadit. praepositi quoque

διατεήσιον καὶ τζαγγία ἐνέδυσαν τὸν Βασίλειον, ὅστις βαλὼν τὴν
 χλαμύδα ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως. καὶ ἐξῆλθεν ὁ πα- D
 τριάρχης, καὶ ἦρεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως τὸ στέμμα, καὶ
 ἐπέθηκεν αὐτὸ τῷ Βασιλείῳ. καὶ τῶν σκήπτρων πεσόντων, ὡς
 5 ἔθρος, ἔστρεψεν ὁ Μιχαὴλ τὸν Βασίλειον, καὶ ἐδήμησαν πάντες
 “Μιχαὴλ καὶ Βασίλειον πολλὰ τὰ ἔτη.” ὁ δὲ τὸν τόμον ἐπανα-
 γνοὺς Κάστωρ ἀσηκρήτις ἐξελθὼν ἐν Νικομηδείᾳ, καὶ ἐλθὼν εἰς
 μονὴν ἀνδρείου, ἔμεινε μέσον τοῦ λιβαδίου. ἦν δὲ ἐκεῖσε φρέαρ,
 καὶ ἐμπεσὼν ἐν αὐτῷ ἀπεπνίγη, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ.

10 31. Συμβάτιος δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος, ἀποτυχὼν
 τῆς τοῦ Καίσαρος ἀξίας, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαύθη ὑπὸ τοῦ Βασίλειον, P 540
 εἰς μῖσος κατὰ Βασίλειον κινεῖται. καὶ συμβουλευσάμενος μετὰ
 Γεωργίου στρατηλάτου τοῦ Πηγάνη τῇ ἐπαύριον αἰτεῖται στρατη-
 γὸν προβληθῆναι. ἀντ’ αὐτοῦ δὲ προεβλήθη λογοθέτης τοῦ δρό-
 15 μου ὁ Γούμερ, κἀκεῖνος κόμης τοῦ Ὀψικίου. καὶ ἐξελθόντες
 ἄμα ὁ τε Συμβάτιος καὶ ὁ Πηγάνης ἤρξαντο καταστρέφειν τὸν
 λαὸν καὶ πυρπολεῖν τὰς τε χώρας καὶ ἀμπέλους (ἦν γὰρ καιρὸς
 τοῦ θέρους), ἐδημοῦσιντες Μιχαὴλ μόνον, τὸν δὲ Βασίλειον ἀπο-
 κηρύττοντες. ταῦτα μισθόντες οἱ βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοὺς λοιποὺς
 20 στρατηλάτας τούτους καταπολεμῆσαι. βουλευσάμενος δὲ Νικη-
 φόρος ὁ Μαλειῖνος ἔρριπεν ἔγγραφον μέσον τοῦ λαοῦ, ἵνα δόλῳ B
 ταύτους κρατήσωσιν καὶ μὴ τῷ φανερώς πολεμῆν εἰς ἐμφύλιον

1 ἐνέδυσαν P

Dietesium et regias afferentes vestes ac rubras ocreas Basilium calcearunt.
 Basilius abiecta chlamyde ad imperatoris pedes corrui. exiitque patriarcha,
 ablatumque ex imperatoris capite stemma Basilio imposuit. faustisque
 omnes vocibus ac omnibus Michaelis et Basilio annos multos conclama-
 runt. qui autem tomum legerat Castor a secretis, Nicomediam egressus,
 ac cum in virorum monasterium venisset, in medio prati locique aquis
 irrigui constitit. cumque ibi esset puteus, in ipsum lapsus eodem loco
 humatus fuit.

31. Symbatius vero affinis Caesaris, Caesaris ipse dignitate frustra-
 tus, ac sibi illud a Basilio videns, odio in illum incitatur; communi-
 catoque consilio cum Georgio magistro militiae Pegane, die crastina
 armata militia ducem se praefici flagitat. eius vero loco Gumer publici
 cursus logotheta constitutus est, ipseque Opsicii comes. egressisque
 simul, tum Symbatius tum Peganes, agros evertere ac vineas ignique
 succendere coepere (erat enim aestas), Michaelem solum faustis omnibus
 prosequentes, Basilium vero abdicantes. quibus cognitis imperatores
 reliquos duces ac tribunos infestis in eos progredi signis praecipere.
 consilium autem iniens Nicephorus Maleinus schedulas misit inter mili-
 tes, ut eos dolo caperent, non aperto Marte pugnarent atque in civile

Theophanes contin.

ἐμπέσωσι πόλεμον. καὶ πάντες εἴσαν αὐτούς. ἐκρατήθη δὲ ὁ Πηγάνης, καὶ ἄραντες αὐτὸν εἰσήγαγον ἐν τῇ πόλει, καὶ τῇ προστάξει τοῦ βασιλέως τυφλοὶ αὐτὸν Κωνσταντῖνος ἑπαρχος ὁ Μυάρης, καὶ καθίσαντες αὐτὸν ἐν τῷ Μιλίῳ ἐπέδωκαν αὐτῷ σκεῦος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐπέριπτον αὐτῷ πάντες οἱ διαπορευόμενοι ἐν αὐτῷ, εἴ τι ἐκ προαιρέσεως εἶχον. καὶ μεθ' ἡμέρας λ' ἐκρατήθη Συμβάτιος ὁ Ἀρμένιος ὑπὸ Μαλείνου ἐν Κελτίνῃ ἐν πανδοχείῳ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα ὁ Μαλείνος ὄντα εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα. καὶ προστάξει τοῦ βασιλέως ἄγουσι τὸν Πηγάνην εἰς ἀπάντησιν Συμβατίου, δόντες εἰς χεῖρας τοῦ Πηγάνη θυμιατήριον ὀστράκινον μετὰ θεαφίου θυμῶν αὐτόν. καὶ ἀποτυφλοῦσι Συμβατίου τὸν ἕνα ὀφθαλμόν, καὶ ἐκκόπτουσι καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν εἰς τὰ Λαύσου, καὶ δεδάκασι σκεῦος ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, ἵνα ὅς ἔχει προαίρεσιν ἐπιρρήτη αὐτῷ τι. καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἀπήγαγον αὐτούς ἐν 15 τοῖς ἰδίοις οἴκοις, ἔχοντες ἐν φρουρῇ.

32. Ὁ δὲ βασιλεὺς Μιχαὴλ μηχανικὸν ἀποστείλας τὸν λεγόμενον Δαμάριον ἐξάγει Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλλῖνον ἐκ τοῦ τάφου, ὃν εὗρεν ὑγιῆ καὶ θέλων εἰσωγαγεῖν ἐν σάκκῳ, καὶ μὴ χωροῦμενον, ἐκετόλυξεν αὐτόν. ὡσαύτως καὶ Ἰωάννην πατριάρχην ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ τάφου ἅμα τοῦ ὁμοφορίου αὐτοῦ. καὶ τούτους προστάξει τοῦ βασιλέως ἀπέκλεισεν ὁ ἑπαρχος ἐν τῷ πρωτωρίῳ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἵππικῶν ἀγαγὼν αὐτούς καὶ ἀπογυμνώσας ἔτυψε μυγγλᾶβια, καὶ τὰ ὁστῶ αὐτῶν ἀποστείλας κατέκασεν ἐν

bellum inciderent. cunctique illos deseruere. tentus vero Peganus est, sublatumque in urbem induxerunt. huic imperatoris iussu Constantinus Myares praefectus lumina admittit. collocato autem ei in Milio vasculum in manus dederunt, inque illud transeuntes iaciebant, si quid eis esset collibitum. postque triginta dies captus est et Symbatius Armenius a Maleino in Celtzine in diversorio; induxitque eum dictus Maleinus ad imperatorem ad S. Mamantem; cuius et iussu Peganem in Symbatii occursum ducunt, dato ei cum sulfure testaceo turibulo, ut ei adoleret, alteroque oculo Symbatium caecant; atque eius dextera manu excisa, ad Lausi aedes ipsum collocant, vasculo in eius sinu posito, in quod quisquis vellet aliquid mitteret. post triduum eos domum reduxerunt, sub custodia servandos.

32. Porro Michael misso machinatore Damario, sic dicto, Constantinum Cabalinum e sepulcro educit; cuius sanum integrumque inventum cadaver est. cumque vellet in saccum inferre, nec capere posset, ipsum involvit. similiter etiam Ioannem patriarcham e tumulo extulit cum suo humerali; genus id pontificiae vestis. iussuque imperatoris praetor ambos in praetorio inclusit, ac per Circensium tempus adductos ac demum

τοῖς Ἀμαστριανοῦ. τὴν δὲ λάρακα τοῦ Κοπρωνύμου πρᾶσινον οὖσαν καὶ θαναμαστὴν διαπρίσας ἐποίησε στηθεὰ ἐν τῷ ἕπ' αὐτοῦ κτισθέντι ναῶ ἐν τῷ Φάρω.

33. Ἐγεννήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς ἐκ Μιχαὴλ καὶ Εὐδο-
 5 κίας τῆς Ἰγγληρῆς ἔτι περιόντος αὐτοῦ Μιχαὴλ, μηνὶ Σεπτεμ- P 541
 βριῶ α', Ἰνδικτιῶνος ιε'. ἐποίησε δὲ καὶ ἱπικὸν ὁ βασιλεὺς ἐν
 τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, ἱππέυσας βένετος· Κωνσταντῖνος δὲ ὁ ἐξ Ἀρ-
 μενίων ὁ πατὴρ Θωμᾶ πατρικίου, δρογγάριος ὢν τῆς βίγλης,
 ἔπνευσε λευκός· πρᾶσινος δὲ ἔπνευσεν Ἀγαλιανός, ρούσιος δὲ ὁ
 10 Κρησοῦς. νικήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἐπὶ δεῖπνον καθισθέν-
 τος ἅμα Βασιλείῳ καὶ Εὐδοκίᾳ, Βυσιλσκιανὸς ὁ πατρικίος ἐπήγει
 τὸν βασιλέα ὡς εὐφρῶς ἐλάσαντα εἰς τὸ ἕρμα. τοῦτον ἀναστῆναι
 κελύσας ὁ βασιλεὺς τὰ τζαγγία αὐτοῦ προσέταξε σῶραι καὶ ὑπο-
 15 δῆσασθαι. τοῦ δὲ ἀνανεόντος καὶ πρὸς Βασιλείον ἀποβλέποντος, B
 15 ἐν θυμῷ προσέειπεν ὁ βασιλεὺς τοῦτο ποιῆσαι. τοῦ δὲ Βυσι-
 λείου μὴ ἐπινεύσαντος αὐτῷ ὑπεδήσατο τὰ τζαγγία. ἔφη δὲ ὁ
 βασιλεὺς μεθ' ὄρκου πρὸς Βυσιλείον ὡς ὑπὲρ σέ κάλλιον αὐτῷ
 πρέπουσιν· μὴ γὰρ οὐκ ἔχω ἔξουσίαν, ὡς σὲ βασιλεῖα ἐποίησα, καὶ
 ἄλλον ποιῆσαι; καὶ ὠργίζετο κατὰ Βυσιλείον θυμούμενος. δι-
 20 κρούουσι δὲ ἡ Εὐδοκία ἔφη τῷ βασιλεῖ "τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα,
 δέσποτά μου, μέγα ἐστὶ, καὶ ἀναξίως καὶ ἡμεῖς ἐτιμῆσθμεν, καὶ

4 ὅτι Λέων ὁ βασιλεὺς ὁ σοφὸς μαστάρδος ἦν Μιχαὴλ τοῦ βα-
 σιλέως margo P

datos verberibus affecit, eorumque ossa mittens ad Amastriani combus-
 sit. urnam vero Copronymi, quae prasini marmoris esset ac mirabilis,
 serra secans columellas in templo a se in Pharo condito effecit.

33. Natus est Leo imperator ex Michaelē et Eudocia Ingerina,
 cum adhuc Michael superstes esset, calendis Septembris, indictione quinta
 decima. editis vero etiam imperator ad S. Mamantis Circensibus, equi-
 tat ipse primo munere venetus, Constantinus Armeniacus Thomae patri-
 tricij pater, excubiarum drungarius, Albus, Prasinus Agalianus, Crusas
 Russus ludit. cumque victor exisset imperator, et in cena cum Basilio
 et Eudocia sederet, Basiliscianus patricius imperatorem laudabat, quod
 solerter ac egregie currum rexisset. hunc imperator surgere iubet, ru-
 brosque calceos illi detractos sibi assumere ac induere. abnuente illo
 rem praestare, intentisque in imperatorem oculis, imperator irae impetu
 ac furore rem omnino praestare praecepit. abnuente porro Basilio, ru-
 bras sibi ocreas impoſuit. aitque imperator iureiurando ad Basilium
 "melius illi quam tibi conveniunt. num enim non mihi facultas est, qua
 te ratione imperatorem feci, etiam alium facere?" iraque ac furore in
 Basilium exaestuabat. flens vero Eudocia dixit imperatori "imperij di-
 gnitas, domine mi, magna est; et nos supra meritum ea ornatū sumus:

οὐ δίκαιόν ἐστιν καταφρονεῖσθαι αὐτόν." ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε "μή λυποῦ ἐπὶ τούτῳ· καὶ γὰρ τὸν Βασιλισκιανὸν βασιλέα θέλω ποιῆσαι."

- C** 34. Βασιλεῖος ἐν θυμῷ καὶ λόγῃ μεγάλη γέγονεν. Ἀθόντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ κνηγῶ, μοναχὸς τις ὑπαντήσας δέδωκεν αὐτῷ χαρτὸν ἔχοντα τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλήν ὑπὸ Βασιλείου. ὁ δὲ ἀναγνούς καὶ θυμωθεὶς ἐμελέτα κατὰ Βασιλείου. τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Θεοδώρας καλεσάσης τὸν βασιλέα εἰς τὰ Ἀνθεμίον, ἀπέστειλε Ῥεντάκιον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ μετὰ ἑτέρων ἀνθρώπων οἰκείων αὐτοῦ πρὸς τὸ θηρεῦσαι αὐτὸν καὶ ἀποστέλλαι τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ὁ δὲ Βασιλεῖος συνεσκευάζετο κατὰ
- D** Μιχαήλ, καὶ ἦν σκυθρωπὸς πάνυ. ἐπὶ δεῖπνον δὲ τοῦ βασιλέως καθεσθέντος, προσεκαλέσατο Εὐδοκίαν καὶ Βασιλεῖον συνδειπνῆσαι αὐτῷ. τοῦ δὲ βασιλέως οἶκῳ πολλῷ χρησαμένου ἀναστὰς Βασιλεῖος ὡς διὰ τινὰ χρεῖαν, ἀπελθὼν ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ βασιλέως, διαστρέψας τὰ κλειθρα δύνατὸς ὧν ὡς μηκέτι κλείεσθαι τὴν θύραν, καὶ ἀπελθὼν συνεδίπκει μετὰ τοῦ βασιλέως. τοῦ δὲ βασιλέως πάλιν οἰνωθέντος, τῆς Ἰγγηρίνης ὡς ἕδος αὐτῷ συγκαρούσης, ἀναστὰς Μιχαήλ χειροκρατούμενος παρὰ Βασιλείου ἀπῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι· οὗ τὴν χεῖρα φιλήσας Βασιλεῖος ἐξῆλθεν.
- P 542** ἔνδοθεν δὲ τοῦ κοιτῶνος ἦν Βασιλισκιανός, τῇ κελεύσει τοῦ βασιλέως ἐν τῇ κλίτῃ Ῥεντακίου ὑπνώσας πρὸς φυλακὴν αὐτοῦ. Ἰγνάτιος δὲ κοιτωνίτης ἀπελθὼν τοῦ κλείσαι τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος

nec aequum est ut illa contemnatur." ad quam imperator "noli rem hanc moleste ferre: nam et Basiliscianum volo imperatorem facere."

24. Ea re Basilius ira excanduit, magnusque eum dolor incessit. egresso autem ad venandum imperatori factus obviam quidam monachus et libellum porrexit, quas ei Basilius struebat insidias continentem. quo lecto, iraque percitus, adversus Basilium machinabatur. cum autem Theodora mater imperatorem ad Anthemii sedes invitasset, misit ille Rentacium protovestiarius cum aliis protectoribus suis ac domesticis, ut venatu aliquid caperent, quod ad cenae apparatus matri suae mitteret. porro Basilius insidias subornabat contra Michaelem, eratque maestas valde. sedente vero imperatore ad cenam, Eudociam et Basilium ad concenandum invitat. imperatore autem multo iam gravi vino, surrexit Basilius quasi necessarii aliquid operis facturus, abiensque in sacrum cubiculum, eius obturbata sera, ut qui vir potens esset, ut claudi iam fores non possent, ad concenandum imperatori rediit. rursusque imperatore vino obruto, Ingerina ei ex more gratulante, surgens Michael, Basilio manum tenente in cubiculum abiit; cuius manum deosculatus Basilius egressus est. erat intra cubiculum, imperatoris iussu, Basiliscianus in Rentacii tectulo custodiae causa decumbens, profectus Ignatius cubicularius ut ostium clauderet, seram obturbatam offendit; desperans-

διεστραμμένην, καὶ ἀπογνοὺς ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς κλῆτης τῶν κλῆτων τὰς
 τρίτας αὐτοῦ. τοῦ δὲ βασιλέως ὑπὸ τοῦ οἴνου ὕπνῳ θανάτου
 παραπλήσιον κοιμηθέν, ἀθρόως ἐλθὼν Βασίλειος μετὰ καὶ
 ἑτέρων τὰς θύρας ἀνέφξεν· καὶ ἔμπορος ἔξειδὼν Ἰγνατίος ἀντί-
 5 πιπτε Βασιλείῳ τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. Πέτρος δὲ ὁ Βούλγαρος διὰ
 τῆς τοῦ Βασιλείου μασχάλης διελθὼν πρὸς τὴν κλῆτην τοῦ βασι-
 λέως ἐκρατεῖτο παρὰ Ἰγνατίου ἀντιπίπτοντος αὐτῷ. ἔξυπνος ἐγέ- B
 νετο ὁ βασιλεύς. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος παρενθὲ μετὰ τοῦ ξίφους
 δοὺς τῷ βασιλεῖ ἀπέκοψε τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰακωβίτζης ὁ
 10 ἀπελάτης ὁ Πέρσης τὸν Βασιλικιανὸν ξίφει τρώσας ἔρριπεν αὐ-
 τὸν ἄνωθεν κάτω. Μαρσιανὸς δὲ καὶ Βάρδας ὁ πατὴρ Βασιλείου
 τοῦ ραῖκτορος καὶ Συμβάτιος ὁ ἀδελφὸς Βασιλείου καὶ Ἀσυλαίων
 ἑξάδελφος Βασιλείου καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Τοξαρῆς ἴσταντο πρὸς
 φυλακὴν ἔξωθεν, καὶ οὐδεὶς τῶν μετὰ Μιχαὴλ ἔγνω τὰ γινόμενα.
 15 συναθροισθέντες οἱ μετὰ Βασιλείου συμβουλευόντο. Ἀσυλαίων
 δὲ ἔφη πρὸς Βασιλείον ὅτι εἰ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐκόψαμεν, ἀλλὰ
 ζῶντα αὐτὸν εἴδσαμεν· καὶ ἐν ζῆ, τί ἀπολογησόμεθα; καὶ χα-
 ριζόμενος Βασιλεῖω ὑποστρέψας εὔρε Μιχαὴλ χεῖρας μὲν μὴ ἔχον-
 τα, ἐπὶ τῆς κλῆτης δὲ κείμενον, ἐλεινολογούμενον κατὰ Βασιλείου. C
 20 ὁ δὲ τὸ ξίφος γυμνώσας ἀηλιῶς ἔπηξε κατὰ τῆς καρδίας τοῦ βα-
 σιλέως, διασχίσας τὰ ἔγκατα αὐτοῦ. καὶ στραφεὶς ἐνεκαυχᾶτο
 πρὸς Βασιλείον ὡς ἀνδραγύθημα μέγα πεποικηκώς.

3 παρακλησίφ?

que velens sibi capillos super lecto sedebat. imperatore autem morti
 quam simillimum a vino somnum dormiente, ingressus repente cum aliis
 Basilius fores aperuit. egressusque tremebundus Ignatius Basilio obsei-
 stebat, ne ingrederetur. Petrus vero Bulgarus sub Basili axilla ad im-
 peratoris lectum delapsus ab Ignatio tenebatur, ei obsistente. inter quae
 somno solutus est imperator. moxque Ioannes Chaldus gladio impera-
 tori impacto eius abscidit manus. Iacobitzes vero Apelates Persa, gladio
 Basili sciano adacto, vulneratum rursus infra excussit. Bardas autem
 Basili rectoris pater, et Symbatius Basili frater, eiusdemque patruelis
 Asylaeon, nec non Constantinus Toxaras, foris stabant ad excubias, nec
 quisquam Michaelis protectorum atque hominum cognovit ea quae fie-
 bant. congregati autem qui cum Basilio erant, quid facto illis opus esset,
 consultabant. aitque Sylaeo ad Basilium "tametsi manus eius praesci-
 didimus, at vivum tamen ipsum dimisimus. ac siquidem vixerit, quid ex-
 cusabimus?" gratiamque facturus Basilio, reversus invenit Michaelem
 truncum quidem manibus, in lecto vero iacentem lugubrique adversus
 Basilium planctu quiritantem. in quem ille stringens gladium in impe-
 ratoris praecordia, immaniter eius discissis visceribus, adegit. re-
 versusque quasi nobili magnoque patrato facinore ad Basilium gloria-
 batur.

35. Κλύδωνος δὲ ὄντος ἐν τῇ θαλάσῃ, συναθροισθέντες κατήλθον μέχρι καὶ τοῦ περάματος, καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὸν οἶκον Εὐλόγιου τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦτον ἄραντες ἦλθον εἰς τὰ Μαρίνης. πλᾶξ δὲ ἦν περιφράσσουσα τὸ τεῖχος, καὶ κρατή-
 D σας Βασίλειος δύο τῶν μετ' αὐτοῦ ὄντων καὶ λυκίστας κατέαξε 5
 τὴν πλάκα, καὶ εἰσῆλθον μέχρι τῆς πόλης τοῦ παλατίου. Εὐλό-
 γιος δὲ ὁ Πέρσης ἐλάλησε τῇ αὐτοῦ γλώττῃ Ἀρταβιάδῳ ἐται-
 ρειάρχη, ὡς ὁ Μιχαὴλ ξίφει ἐτελεύτησε, καὶ ἄνοιξον τῷ βασιλεῖ.
 καὶ ὁ Ἀρτάβασδος εἰσδραμὼν πρὸς τὸν παπίαν, καὶ ἄρας ἀπ' αὐ-
 τοῦ τὰς κλεῖς βιαίως, διήνοιξε τῷ βασιλεῖ. καὶ γενόμενος ἔνδο- 10
 θεν Βασίλειος ἦρε τὰς κλεῖς τοῦ παλατίου ἐπὶ χεῖρας, καὶ τῇ ἔω-
 θεν Γρηγόριον τὸν ἐπιλεγόμενον τοῦ Φιλήμονος ἐποίησε παπίαν.
 παρευθὺν δὲ ἀποστέλλει ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ εἰσῆγαγεν Εὐ-
 P 548 δοκίαν τὴν τοῦ Ἰγγηρος μετὰ δόξης πολλῆς ἐν τῷ παλατίῳ. ἀπέ-
 στείλει δὲ καὶ Ἰωάννην πραιπόσιτον τοῦ ἄραι τὴν Λεκαπολίτισσαν 15
 καὶ πρὸς τοὺς ἰδοὺς γονεῖς ἀπαγαγεῖν. ἀπέστειλε δὲ καὶ Παῦλον
 κοιτωνίτην τοῦ ἐνταφιάσαι Μιχαὴλ. καὶ ἀπελθὼν εὗρεν αὐτὸν
 ἐντετυλιγμένον ἐν τῷ σαγίσματι τοῦ δεξιῦ ἵππου οὗ ἤλαυνεν, καὶ
 τὰ ἔγκυα αὐτοῦ ἔξωθεν ἐκκρεμάμενα. εὗρε δὲ ἐκεῖ Θρηνοῦσας
 καὶ ἔλεινολογουμένας ἐπ' αὐτῷ τὴν τε μητέρα καὶ τὰς ἀδελφὰς 20
 αὐτοῦ· καὶ εἰσαγαγὼν εἰς πλοιάριον διεπέρασαν ἐν τῇ μονῇ τῆς
 Χρυσόπολεως, κακεῖ αὐτὸν ἐνταφιάσασαι ἔθαψαν.

22 ἐνταφιάσασθαι P

35. Mari vero procella iactato ac aestuoso, congregati unoque agmine ad fretum usque descenderunt; eoque superato ad Eulogii Persae aedes venerunt, quo assumpto ad Marinae venere aedes. erat autem asser murum muniens, prehensisque Basilius suorum duobus, calce fortiter impacta, asserem infregit, et ad palatii usque fores pervasit. Eulogius vero Persa locutus est sua lingua Artabasio foederatorum comiti, Michaellem gladio sublatum esse, et ut imperatori aperiret. currensque Artabasus ad papiam, atque clavibus vi ei ablati, aperuit imperatori. ingressusque Basilius palatii claves in manibus tulit; ac mane Gregorium, cui Philemonis nomen, papiam constituit. confestim vero ad S. Mamantis mittit, ac Eudociam Ingerinam cum magna pompa ac honore in palatium induxit. sed et Ioannem praepositum misit, ut tollerent Decapolitissam et ad parentes suos abducerent. misit vero etiam Paulum cubicularium, ut Michaelis funus componeret, veniensque dextri sui equi, quem agebat, stragulo involutum, visceraque eius extra pendere, invenit. sed et ibi lugentes planctumque agentes matrem pariter sororesque offendit; inducensque cadaver in naviculam in monasterium, quod est Chrysopoli, ubi funerantes humarunt, traiecit.

. Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α

B

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ.

Τῷ 575 ζ' ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως ὡς ζ', ἐβασίλευσε Βασίλειος ὁ Μακεδών, μετὰ Μιχαὴλ ἔτος ἕν καὶ μῆνας 5 δ', καὶ μόνος ἔτη ιθ'. προσέταξε δὲ τῷ ὑπάρχῳ Μαριανῷ υἱῷ Πετρωνῆ ἀνελεῖν ἐν τῷ φόρῳ καὶ ἀναγορεῦσαι αὐτὸν μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ μόνον βασιλεῦ.

2. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην γράψαι τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ C γενομένην ἐκδίκησιν εἰς τοὺς τὸν Μιχαὴλ διαχειρισμένους, καὶ ἃ 10 πέπονθεν ἕκαστος αὐτῶν ἐν διαφόροις καιροῖς. ὁ μὲν οὖν Τακωβίτζης κληγῶν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ φιλοπατίῳ, τοῦ ξίφους αὐτῷ ἐκπιόντος κατελθὼν τοῦ ἵππου, ἄρως αὐτὸ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ μὴ φθάσαντος τῇ γῆ ἐπιβῆναι, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἑτέρου κρατηθέντος ἐν τῇ σκάλῃ, θρωπθεῖς ὁ ἵππος διέσπυρεν αὐτὸν καὶ φάραγ- 15 γας καὶ βοθύνους διελθὼν τοῦτον μεληθὼν διέσπασεν. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος στρατηλάτης γεγονὼς ἐν Χαλδίῃ, καὶ φωροθεῖς κατὰ βασιλέως μελετῶν, προστάξει τοῦ βασιλέως ἀνεσκοπισθῆ παρὰ Ἀνδρέου στρατηλάτου. ὁ δὲ ἐξάδελφος τοῦ βασιλέως Ἀσυ- D κλίων ἐξωσθεῖς παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ προυσιτίῳ αὐτοῦ 20 ῶ ἐπώνυμον τοῦ Χαρτοφύλακος, ὡς ἀπηγῆς καὶ ὠμὸς εἰς τοὺς

3 ἔτει om P

14 καὶ post αὐτὸν om P

19 ἐξορισθεῖς?

I M P E R I U M

BASILII MACEDONIS.

Anno mundi 6367, divinae autem incarnationis 867, imperavit Basilius cum Michaele annum 1 menses 4, solus vero annos 19. praecepit autem praefecto Mariano Petronae filio ut ascendens in forum, omni adiuncto populo, solum ipsum imperatorem renuntiaret.

2. Necessarium porro duxi divinam in eos scriptis consignare exhibitam ultionem, qui Michaelem neci tradiderunt; ac quae eorum singulis diversis temporibus mala evenerint. Iacobitzes cum imperatore in Philopatium venans, delapso ipsi gladio, dum ipsum levaturus ex equo descendit, non demisso ad terram usque pede, sed et altero in scala pensili detento, terrore equo per cava voraginum locaque aspera ac scrobes distrahente membratim discerptus est. Ioannes vero Chaldus, exercitus ductor in Chaldia, deprehensus res novas moliri adversus imperatorem, eiusdem iussu ab Andrea duce exercitus palo affixus est. Asy-laeo imperatoris patruelis ab ipso imperatore in suburbanum suum expulsus, cui Chartophylacis nomen, tanquam immitis saevusque in servos

δοῦλους αὐτοῦ ὡν μαχαίραις παρ' αὐτῶν ἐν νυκτὶ ἀνηρέθη· οὗς ὁ βασιλεὺς κρατήσας καὶ μεληθὼν κατακόψας κατέκασεν ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ. ὁ δὲ ἀπελάτης ὁ τοῦ Πέρσου σκωληκόβρωτος γενόμενος τοῦ ζῆν ἀπηλλάγη. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ Τοξαράς εἰς Κιβυρραιώτας σπαθοκοπηθεὶς τελευτᾷ. καὶ Μαρριανὸς ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τὸν πόδα συντριβεῖς καὶ ὑπὸ σκωλήκων καταβρωθεὶς τελευτᾷ.

P 544 3. Ὁ δὲ βασιλεὺς προελθὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστοῦ γενεθλίων ἐν τῇ προελύσει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐβάπτισε Στέφανον τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἀγαθὸν δὲ ἵππους λευκοὺς μετὰ ἄρμά-10 των ἐκάθισεν ἅμα τῇ Ἀγούστῃ. καὶ ὁ πραιπόσιτος Βαάνης σὺν αὐτοῖς βυστάζων τὸ παιδίον μέχρι τοῦ παλατίου, τοῦ βασιλέως ῥίπτοντος ὑπατεῖαν ἐν τῇ ὁδῷ.

4. Ἐγένετο δὲ σεισμὸς τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Πολυεῦκτου μέγιστος, ὥστε τὴν γῆν σείεσθαι ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα. ἔπειτα 15 δὲ τότε καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ ζώδου τοῦ φόρου, καὶ τῆς ὑπεραγίας Β Θεοτόκου ἢ ἐκκλησίας ἢ λέγεται τὸ Σίγμα, ὥστε πάντας τοὺς ψάλλοντας ἐκεῖσε τελευτῆσαι. Λέων δὲ ὁ φιλόσοφος τυχὼν ἐκεῖσε ἔλεγε τοῖς ψάλλουσι καὶ πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐκεῖσε ἐξελθεῖν τῆς ἐκκλησίας· οἱ δὲ μὴ πεισθέντες συνετελέσθησαν ἅπαντες. αὐτὸς 20 δὲ ὁ φιλόσοφος εἰς κίονα ὑπὸ συστημάτων σταθεὶς μετὰ ἐτέρων δύο ἐσώθη, καὶ ἕτεροι πέντε μόνοι ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος.

sus ab eis noctu gladiis caesus est; quos imperator captos membratimque conscissos ad Amastriani combussit. Apelates Persa vermibus exesus vitae finem fecit. Constantinus Toxaras apud Cybaeriotas gladiis conscissus periit. et Marcianus imperatoris frater contrito pede a vermibus corrosus interiit.

3. Imperator Christi natalitiorum solenni die processum habens, in processu in magnam ecclesiam, Stephanum filium suum sacro fonte intinxit. iunctisque equis albis cum curru una cum Augusta sedit. sedit quoque cum eis Baanes praepositus, infantem gestans usque ad palatium, dum imperator consularia munera per viam spargit.

4. Contigit per diem S. Polyencti terrae motus maximus, adeo ut quadraginta dierum spatio terra quateretur. cecidit vero tunc eius quae in foro est statuae globus; sanctissimae quoque dei genitricis ecclesiae, cui Sigma nomen, ita ut omnes ibi divinas decantantes laudes extincti sint, cum Leo philosophus, qui ibi esset, cantores et qui ibi erant omnes ecclesia exire moneret. qui nihil obsequentes pari omnes ruina oppressi interiire. ipsi vero philosophus ad columnam sub tignis sustentantibus stans cum duobus aliis salvus evasit, aliique quinque duntaxat sub ambone positi.

5. Φώτιος δὲ ὁ πατριάρχης ἐλθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μέλλοντος αὐτοῦ κοινωνεῖν, τοῦτον ληστήν καὶ φονέα ἔλεγε καὶ ἀνάξιον τῆς θείας κοινωνίας. ὁ δὲ θυμωθεὶς ἀπέστειλεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἤγαγε τόμον μετὰ Ῥωμαίων ἐπισκόπων, καὶ τοῦτον C 5 τοῦ θρόνου ἐξέωσεν, καὶ προχειρίσατο Ἰγνάτιον τὸν ἐν ἁγίοις πατριάρχην τὸ δεύτερον. ἐγεννήθη δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς τοῦ Ἰγγηρος Εὐδοκίας, οὗτος παῖς γνήσιος ὢν Βασιλείου.

6. Ἐστράτευσε δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν τῶν εἰς 10 Τεφρικήν, καὶ πολέμους συνάψας ἠτήθη, καὶ πολλάκις συμβαλὼν Ἀγαρηνοῖς πολλοὺς τῶν Ῥωμαίων ἀπεβάλετο. ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ φυγῇ τοῦ βασιλέως Θεοφύλακτος ὁ Ἀβάστακτος, ὁ πατήρ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος, διέσωσε τὸν βασιλέα D παρὰ μικρὸν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν κρατούμενον. ὃν ἐπιζητήσας ὁ 15 βασιλεὺς μετὰ ταῦτα καὶ εὐρῶν καὶ γνωρίσας (πολλοὶ γὰρ ἔλεγον τῷ βασιλεῖ ὅτι ἐγὼ εἰμι)... ὁ δὲ τὴν τιμὴν ἀφείς τόπον βασιλικὸν ἠτήσατο, οὗ καὶ τετύχηκεν. ὑποστρέψας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πόλει ἀπέστειλε Χριστοφόρον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐν Τεφρική, καὶ νίκην ἐποίησε μεγίστην, καὶ ἐπόρθησε ταύτην καταστρέψας ἕως ἐδά- 20 φους.

7. Ἰγνάτιος δὲ ὁ πατριάρχης ἠκοδομήσεν ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἐμπόριον Σατύρου περικαλλῆ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀρχιστρατήγου P 545

10 Τεφρικήν margo P, τηρήτην P

5. Porro Photius patriarcha, cum imperator in ecclesiam venisset et exspectaret ut sacra mysteria sumeret, latronem eum et parricidam dicebat, eumque iis indignum. arreptus ira imperator Romam misit, tomumque cum episcopis Latinis advexit, ac Photium throno expulit, sanctumque Ignatium rursus sacerdotio proexit. natus est Alexander imperator ex Eudocia filia Ingiris. hic fuit filius legitimus Basilii.

6. Suscepta imperator expeditione adversus Agarenos Tephricenses, pugnaque cum eis congressus, victus est; nec raro collatis signis cum Agarenis hand exigua Romanorum data strages est. in istiusmodi vero imperatoris fuga Theophylactus Abastactus, Romani pater eius qui postea rerum potitus est, cum vix non captus fuisset ac Saracenis factus obnoxius, eundem liberavit. quem postea imperator inquirens, inventumque eum cum cognovisset (multi enim dicebant se esse qui imperatorem liberasset), honoribus voluit demereri. is autem missum faciens honorem, imperiale sibi praedium depoposcit; quod et obtinuit. reversus vero in urbem imperator Christophorum suum generum in Tephricam misit; partaque victoria maxima solo tenus evertens eandem expugnavit.

7. Ignatius porro patriarcha ecclesiam aedificavit in Satyri em-

τοῦ Ἀνατίλλοντος, καὶ μονὴν πεποίηκεν ἀνδρείαν, ἔνθα καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπόκειται.

8. Θέκλας δὲ τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως ἀποστειλῆσης πρὸς τὸν βασιλέα δι' ὑπόμνησιν τινα μέτριον ὄντα αὐτῆς τὸν ἄνθρωπον, ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς ὅτι τίς ἔχει τὴν κυρίαν σου; ὁ δὲ εἶπεν "ὁ Νεατοκωμήτης." παρευθὺς δὲ ὁ βασιλεὺς ἀποστείλας ἤγαγεν αὐτὸν καὶ τύφας ἀπέκειρε καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐνέδυσσε αὐτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ Προκόπιον τὸν πρωτοβεστιᾶριον αὐτοῦ **B** ἀποστείλας ἔτυψε τὴν Θέκλαν· ὃς καὶ ἕρας πάντα τὰ χρήματα αὐτῆς εἰσεκόμισε τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Νεατοκωμήτην μετὰ ταῦτα **10** ἐποίησεν οἰκονόμον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

9. Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς ἐβύπτισε τοὺς Ἑβραίους πάντας ὅσοι τότε τῷ χρόνῳ ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν αὐτοῦ ὑπῆρχον, ἀναδεξαμένων πάντων τῶν ἐν ταῖς ἀξίαις, φιλοφρονησαμένῳ τοῦ βασιλέως πάντας τοὺς Ἑβραίους, καὶ ἀντιλήψεις καὶ δῶρα πολλὰ πυρασχόν- **15** τος αὐτοῖς.

10. Τὸν δὲ προειρημένον Νικόλαον τὸν Ἀνδρουσαλίτην τὸν καὶ προσμονᾶριον τοῦ ἁγίου Διομήδους, ᾧ τιμὴ ὁ μάρτυς ἐπεριγάνη, ὡς προεῖρηται, περὶ τοῦ βασιλέως, ἐτίμησεν αὐτὸν σὺν- **C** κελλον καὶ οἰκονόμον, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰωάννην ὄρουγ- **20** γάριον τῆς βίγλης, καὶ τὸν ἕτερον ἀδελφὸν αὐτῶν Πιῦλον τοῦ σακελλίου, τὸν δὲ ἕτερον Κωνσταντῖνον γενικὸν λογοθέτην. τελευτήσαντος δὲ Νικολάου τοῦ συγγέλλου, θάπτουσιν αὐτὸν εἰς Ἀρκα-

18 ὁ om P

porio perelegantem, sub nomine caelestis militiae principis Orientis, fecitque virorum monasterium, ubi et sepultus est.

8. Cum vero Thecla imperatoris soror e suis quandam virum mediocrem submonendi quidpiam causa destinasset, quaesivit imperator "quis est qui tuam dominam habeat?" respondit ille "Neatocometes." confestim vero mittens imperator eum adduxit, ac verberibus affectum detondit monachique habitu induit. sed et eodem modo misso Procopio suo protovestiaribus Theclam verberibus affecit; qui et omnes eius ablatas pecunias imperatori attulit. Neatocometem vero postea oeconomum in magna ecclesia fecit.

9. Idem imperator Hebraeos suae tum dicionis salutaribus undis instinxit, susceptoribus cunctis proceribus virisque dignitatibus ornatis, imperatore liberalissime accipiente omnes Hebraeos, multaque subsidia ac dona eis praebente.

10. Eum vero quem iam diximus Nicolaum Androsalitem et S. Diomedis mansionarium, cui se martyr conspicuum fecerat, syncelli et economi dignitate ornavit; eius vero alterum fratrem Ioannem excubiarum drugarium fecit. horum fratrem alium sacello praeposuit, extremam autem aerarii publici logothetam fecit. mortuum autem Nicolaum syn-

διανὺς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ἔνθα ἔστι νῦν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τὸ μετόχιον.

11. Ἦρξάτο δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκγῶζειν πλησίον τοῦ παλατιοῦ πρὸς τὸ κτίσαι τὴν Νέαν, οἰκήματα πάμπολλα ἐξωνησάμενος. Ἐμνηρῦθη δὲ τῷ βασιλεῖ ὡς ἡ Συράκουσα παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐκπορθεῖται. ἀσχολουμένων δὲ τῶν πλωτῶν ἐν τοῖς κτίσμασι τῆς Νέας ἐκκλησίας ἐγένετο βραδύτης τοῦ στόλου καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ παρεδόθη ἡ αὐτὴ Συράκουσα πρὸ ὀλίγου πρὶν ἢ φθῆσαι τὸν στόλον, τοῦ βασιλέως πολλὰ θρηνησάντος καὶ ἀποδυσραμένου.
- 10 12. Νικῆτα δὲ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Ξυλνίτου κατηγορηθέντος ὡς φιλουμένου παρὰ τῆς Αὐγούστης, τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἀποκείρας μοναχὸν ἐποίησεν· ὃς ἐπὶ βασιλείᾳ Λέοντος γέγονεν οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τελευτήσας τίθεται ἐν τῇ μονῇ ἣν αὐτὸς κατεσκεύασε, καὶ ἀπέκειρε τὰς αὐτοῦ ἀδελφάς.
- 15 13. Πολλὰ δὲ χαλκουργήματι κατέυξεν ὁ βασιλεὺς λόγῳ P 546 τῆς Νέας ἐκκλησίας. ἀλλὰ καὶ μάρμαρα καὶ ψηφίδας καὶ κίονας ἐκ πολλῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἰκῶν ἀνέλαβεν εἰς κατασκευὴν αὐτῆς. ἐν οἷς στήλη ἴστατο χαλκῆ σχῆμα ἔχουσα ἐπισκόπου· ἐκράτει δὲ ἡ αὐτὴ στήλη ἐν τῇ χειρὶ ῥάβδον ἔχουσαν ὄφιν ἐντετυλιγμένον. 20 ταύτην καταγαγόντες ἀπέθηκαν ἐν τῷ βεστιαρίῳ. κατελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἀπελθόντος ἔνθα ἴστατο ἡ στήλη ὀρθῇ, ἐνέβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ ὄφως, ὧν δὲ ἔνδον

cellum sepeliunt in Arcadianis in domo sua, ubi nunc est S. Constantini hospitium (minus scilicet monasterium).

11. Coepit vero imperator ad fundamenta humum egerere prope palatium construendae Novae ecclesiae, compluribus aedibus eam in rem coemptis. significatum autem est imperatori urbem Syracusas ab Agarenis expugnari. interim vero occupatis navibus in aedificiis Novae ecclesiae, tardius expedita classe ac navalibus copiis, capta est civitas paulo antequam advenisset navalis exercitus; quae res luctus plurimum atque maeroris imperatori conscivit.

12. Nicetas vero Xilinites mensae praepositus, delatus imperatori Augustae amorum, caesarie damnatus monachus effectus est. is Leone imperatore magnae ecclesiae oeconomus praefectus est; vitaeque functus in monasterio sepelitur, quod ipse condiderat, et ubi coma damnavit sorores suas.

13. Multa vasa aenea confregit imperator ratione Novae ecclesiae. marmora quoque et musiva et columnae ex multis ablata ecclesiis atque aedibus eius construendae causa; in quibus erecta erat statua aenea episcopi habitu, tenens in manu virgam cui serpens circumvolutus erat. deductam eam in vestiario collocavere. veniens autem imperator, ac ubi statua erecta stabat prope adiens, digitum misit in os serpentis; latens-

ζῶν ὄφεις ἔδρακε τοῦ βασιλέως τὸν δάκτυλον· ὃς μάλιστα δι' ἀντι-
φαρμάκων ἰάθη, φαρμασάντων ἐπὶ τούτῳ πάντων.

B 14. Ἀλλὰ καὶ τὴν στήλην Σολομῶντος ἐν τῇ βασιλικῇ
οὔσαν μεγίστην κατέαξας προσέταξεν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ἐκτενωθῆ-
ναι καὶ τεθῆναι κάτωθεν ἐν τοῖς θεμελίοις τῆς αὐτῆς Νέας ἐκ-
κλησίας, ὡς θυσίαν ἑαυτὸν τῷ τοιοῦτῳ κτίσματι τῷ θεῷ προσ-
άγων.

15. Ἐπιστράτευσε δὲ πάλιν ὁ βασιλεὺς κατὰ Μελιτηνῆς,
καὶ ἀλχμαλωσίαν ποιησάμενος καὶ πολλοὺς πολέμους κατορθώσας
ὑπέστρεψεν. 10

C 16. Τελευτᾷ δὲ Ἰγνῆτιος ὁ πατριάρχης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ
πάλιν ἀναβιβάζει Φώτιον πατριάρχην τὸ δεύτερον αὐτοῦ ὁ βασι-
λεύς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ἔξορίᾳ τελευτήσαντος Φωτίου πατριάρχου
ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν μονῇ τῇ λεγομένῃ τοῦ Ἱερεμίου ἐν τῷ
Μαρδοσαγῶρῃ, οὔσης πρότερον καθολικῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς δὲ
Φώτιος ἐποίησεν αὐτὴν μονὴν γυναικείαν. 15

17. Πάλιν δὲ ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς εἰς Γερμανικίαν,
καὶ ταύτην ἐκπορθήσας καὶ ἀλχμαλωτίσας ὑπέστρεψε.

18. Τελευτᾷ δὲ Κωνσταντίνος ὁ υἱὸς Μιχαὴλ βασιλεὺς
ἐξ Εὐδοκίας, ὡς δὲ λόγος, υἱὸς Βασιλείου· ὃν πολλὰ ἐθρήνησε
Βασίλειος, πολλὰ στέργων αὐτόν. καὶ ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ
D ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων.

que in eo vivus serpens morsum infixit imperatoris digito; ex quo vix
contrariis remediis curari potuit, quae res cunctis admirationi fuit.

14. Sed et Salomonis in basilica existentem statuam maximam con-
fringens suo nomine effigiari iussit ac in Novae eiusdem ecclesiae fun-
damentis poni, ac si istiusmodi fabrica hostiam se offerret deo.

15. Suscepta vero rursus imperator adversus Melitinem expeditio-
ne, multis sub iugum missis multisque felici Marte peractis praелиis re-
versus est.

16. Moritur vero Ignatius patriarcha; eiusque loco rursus Photium
patriarcham provehit Basilius. postea autem mortuo in exsilio patriar-
cha Photio, eius depositum funus est in monasterio quod Ieremiae vo-
cant in Mardosagari; quod antea universalis ecclesia erat ac paroecia
utrique sexui dedita, Photius vero feminarum monasterium fecerat.

17. Rursus vero cum exercitu profectus imperator in Germanicam,
illa capta et sub iugum missa reversus est.

18. Moritur Constantinus Michaelis imperatoris ex Eudocia filius,
hominum autem ac vulgi rumore filius Basili. hunc Basilius plurimum
luxit, cum multum eum diligeret. depositumque est ipsius funus in se-
pulcris regum.

19. Μαῖω α' ἑγκαινίζεται καὶ ἐνθρονίζεται ἡ Νέα ἐκκλησία, ἣν ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκαλλώπισε κόσμῳ πολλῷ, παρὰ Φωτίου πατριάρχου, τοῦ βασιλέως λῶρον φορέσαντος καὶ χρήματα πολλὰ δόντος καὶ Νέαν αὐτὴν ἐπονομάσαντος.

5 20. Ἀπεστάλη δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Προκόπιος πρωτοβεστιῆριος μετὰ πάντων τῶν δυνατῶν θεμάτων, ὄντος Εὐπραξίου στρατηλάτου εἰς Σικελίαν, καὶ εἰς Κεφαλληνίαν τοῦ Μουσουλίου, εἰς δὲ τὸ Δυρράχιον τοῦ Ῥαβδούχου καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τοῦ Ὀνιαίου καὶ τοῦ Ἀποστήπου· ὅστις Προκόπιος πολλὰς πράξεις
10 καὶ ἀνδραγαθίας ἐργασάμενος ἐσχάτως πολέμου γεγονότος καὶ P 547 προδοθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀποστήπου ἐσφάγη.

21. Αἶων δὲ ὁ Σαλιβαρῦς συνοψίζει Φωτίῳ πατριάρχῳ Θεόδωρον μοναχόν, ἀρχιεπίσκοπον Εὐχαιτῶν, ὡς εὐλαβῆ καὶ ποιῶντα τεράστια καὶ προορατικόν. Φώτιος δὲ τοῦτον τῷ βασι-
15 λέϊ μεσιτεύει καὶ συνοψίζει. εἰς δὲ ὁ βασιλεὺς ἀρεσθεὶς (πρὸς γὰρ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ διέκειτο) εἶχεν οὖν αὐτὸν ἐν τιμῇ πολλῇ. δς ἀθρομόντα τὸν βασιλέα περὶ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ αὐτοῦ B Κωνσταντίνου, διὰ τὸ φίλτρον ἔπερ εἰς αὐτὸν εἶχεν, ἐπλάνα, καὶ ἐπηγγέλλετο δεῖξαι ζῶντα τῷ βασιλεῖ. ὁ καὶ ἐποίησεν· ἐν γὰρ
20 λόγμῃ τινὶ διερχομένῳ τῷ βασιλεῖ φάντασμα συνήτησεν ἔφιππον, χρυσοῦφαντον ἐνδεδυμένον, ἐν εἶδει τοῦ Κωνσταντίνου. ὁ καὶ

11 Ἀποστέππη?

19. Calendis Maii dedicatur divinisque publice laudibus frequentanda aperitur Nova ecclesia, quam condidit imperator, multaque egregia supellectili ornavit, a Photio patriarcha, gestante lorum imperatore multasque elargiente pecunias, ac Novae nomine illi indito.

20. Missus autem est ab imperatore Procopius protovestiararius cum omnibus copiis ac legionibus Occidentalibus, magistro militiae bellique duce Eupraxio in Sicilia, et in Cephalenia Musulice, Dyrrachii vero Rhabducho, in Peloponneso autem Oniato et Apostyppe; multisque praecclare ac bellica fortitudine gestis, quem dicebam, Procopius, ad extremum conserta pugna Apostyppe proditore caesus est.

21. Porro Leo Salibaras Theodorum monachum Euchaitorum archiepiscopum Photio patriarchae coram in conspectum adducit, commendatque ut virum religiosum et facientem prodigia ac praenoscendi futura charismate praeditum. Photius vero illi ad imperatorem admissor efficitur, et ut praesentia fruatur. cuius imperator recreatus congressu, quippe ex cuius cupiditatum ratione comparatus esset, in multo eum honore habebat. maesto igitur animo cum esset imperator filii sui Constantini occasu, prae nimia illa amoris vi, qua eum prosequabatur, errore seducens vivum pollicetur eum se illi ostensurum; quod et fecit. transeunti enim in quodam saltu imperatori phantasma quoddam ac spectrum, equo insidens, contexta auro chlamyde, in Constantini specie

ὀφθαλμοῖς εἶδεν καὶ περιπλακεὶς κατεφίλησε. καὶ γεγονότος ἀγα-
 τοῦς, αὐτὸν ἰδεῖν ὑπελάμβανε, καὶ ὡς οὐ πεπλάνηται. διὸ καὶ
 C μονὴν ἐκέῖσε κτίσας ἐπωνόμισεν αὐτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.
 (22) τούτοις καὶ ἑτέροις πλείστοις, ὡς ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἀκρι-
 βῶς μεμνημένους, ὁ λεγόμενος Σανταβαρηνὸς ἐποίησε τὸν βασιλεῖα
 πίστιν πολλὴν κεκτήσθαι πρὸς αὐτόν.

23. Ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς Λέοντι τῷ βασιλεῖ θυγατέρα
 Μαρτινακίον, ἣν καὶ ἔστειψεν, ποιήσας τοὺς γάμους ἐν τῇ Μα-
 γναύρῃ καὶ ἐν τοῖς ἰθ' ἀκροβότοις.

24. Ἐκατηγορήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Σανταβα-
 ρηνοῦ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ ὡς ὅτι μαχαίριον ἐπιφέρεται βοιλό-
 μενος ἀνελεῖν σε μετ' αὐτοῦ· ὅπερ αὐτὸς μαχαίριον διὰ δολίας
 D συμβουλῆς ἐποίησε τὸν Λέοντα κατασκευάσαι καὶ φορεῖν ἐν τῷ
 τουβλίῳ, εἰπὼν αὐτῷ ὅτι πολλάκις τοῦ πατρὸς σου ἐπιζητούσης
 μαχαίριον διὰ χρεῖαν τινά, ἵνα τί μὴ δίδως αὐτῷ; καὶ τοῦτο
 κατασκευάσας Λέων ὁ βασιλεὺς, καὶ διαβληθεὶς ὡς εἴρηται, καὶ
 φωραθεὶς ἐν τῷ τουβλίῳ τοῦτο βαστάζων, πολλὰ περὶ τούτου ἀπο-
 λογούμενος οὐκ ἤκούετο. ἐτυπτήθη οὖν Νικήτας ὁ Ἑλλαδικὸς ὁ
 πρωτοβεστιάριος αὐτοῦ, ὃς γέγονε παπίας ἐπὶ Ῥωμανοῦ βασιλέως,
 καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ πολλὰ δεινὰ πεπονθότες ἐξωρίσθησαν. ὁ δὲ
 P 548 βασιλεὺς Λέοντα καθεῖρξας ἐν τῷ τρικλίνῳ τῷ Μαργαρίτου ἐβού-
 λετο ἐκτυφλῶσαι αὐτόν, εἰ μὴ Φώτιος πατριάρχης διὰ πολλῶν
 παρακλήσεων τοῦτο διεσκέδασεν, ἕμια Ζαούτζα Στυλιανῶ μικρῷ

ipsumque referens praesentatur, ipsisque conspexit oculis, ac ei affusus oscula dedit; quod ubi evanuerat, ipsum sic vidisse arbitrabatur, nec sibi quicquam daemone illo astu obrepisse. quamobrem etiam constructo ibi monasterio S. Constantini titulum indidit. (22) his aliisque plurimis ex Apollonii arte apprime eruditus dictus Santabarenius multas sibi apud imperatorem fidem conciliavit.

23. Copulavit autem imperator Leoni imperatori Martinacii filiam; cui et corollas imposuit, celebratis nuptiis in Manaura et in novemdecim accubitis.

24. Delatus vero crimine est Leo imperator apud patrem a Santabareno, nempe pugionem deferre, quo imperatori vellet necem inferre. eum ille pugionem doloso consilio ut sibi pararet, auctor Leoni existimat, et ut in caliga gestaret, dicens, "patre tuo necessaria aliqua causa saepius quaerente gladium, quidni illi praebeas?" atque hoc fabricatus Leo imperator, ac calumniose, uti dictum est, delatus, deprehensusque cultrum in caliga gestare, quicquid demum satisfactionis afferret, nihil audiebatur. caesus itaque verberibus est eius protovestiaris Nicetas Elladicus, qui Romano imperatore papias fuit; alique pariter malis malis subacti, in exsilium eieci sunt. imperator vero Leonem carcere tenens in triclinio cui Margaritae nomen, caecare luminibus volebat, nisi Phoebus patriarcha diu multumque rogans intercessisset una cum Zanta

ἔταιρειάρχη τότε ὄντι. ἐποίησε δὲ ὑπὸ ὄψεως μῆνας τρεῖς, θρη-
νῶν καὶ ὑδρὸρόμενος, καὶ δι' ἐπιστολῆς πολλὰ δυσώπει τὸν βασι-
λέα. μεγάλην δὲ πίστιν τοῦ βασιλέως ἔχοντος εἰς τὸν ἅγιον Ἰλλίαν
ἀποσυννοφίξει Λέων ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἅγιον Ἰλλίαν ἐν τῇ μνήμῃ
5 αὐτοῦ. τῆς δὲ ἐλεύσεως γενομένης ἰδόντες αὐτὸν οἱ λαοὶ ἐπιφώ-
νησαν τὸ "δόξα σοι ὁ Θεός." ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναστραφεὶς ἀπελο-
γῆσατο αὐτοῖς "δοξάζετε περὶ τοῦ υἱοῦ μου τὸν Θεόν; πολλὰς
θλίψεις ὑπ' αὐτοῦ ἔχετε ὑπομῆναι καὶ ἐπωδύνονος ἡμέρας διελ- B
θεῖν."

10 25. Κατηγορηθεὶς δὲ Ἀνδρέας δομέστικος τῶν σχολῶν
παρὰ Σανταβαρηνοῦ ὡς τὰ Λέοντος φρονῶν διεδέχθη παρὰ τοῦ
βασιλέως. ἀντ' αὐτοῦ δὲ προεβλήθη δομέστικος ὁ Στυπιώτης
καὶ ἀπελθὼν μετὰ λαοῦ ἐν Τυροσῶ ἠτήθη καὶ πάντας ἀπόλωσε.
καὶ πάλιν προχειρίζεται Ἀνδρέας παρὰ τοῦ βασιλέως δομέστικος.

15 26. Ἐγένετο δὲ συσκευὴ κατὰ τοῦ βασιλέως παρὰ Ἰωάν-
νου τοῦ Κροκόα δομεστικῶν ὄντος τῶν ἱκανάτων, χρηματισθέντος
παρὰ τοῦ ὄντος ἐν Βλαχέρναις ἐγκλειστον. εὐρέθησαν δὲ πολλοὶ C
τῶν συγκλητικῶν καὶ ἀρχόντων, μέχρι τῶν ἑξήκοντα ἕξ. ἦν γὰρ
Μιχαὴλ ὁ ἔταιρειάρχης ὁ Κατουδάρης καὶ ὁ Μύξυρις καὶ ὁ Βυ-
20 βούτζικος καὶ οἱ λοιποὶ. τῆς γοῦν τοιαύτης ἐπιβουλῆς μηνυθείσης
τῷ βασιλεὶ παρὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου τοῦ Κορκόα, κρατηθέντων
τε πάντων, ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ καὶ καθεσθεις

1 ἀπό?

5 προελεύσεως?

Styliano, minoris tunc foederatorum legionis comite. mansit vero sic
ab imperatoris conspectu exclusus menses tres, lugens ac eiulans; scri-
ptaque ad imperatorem epistola eius inflectere animum ac lenire stude-
bat. cumque imperator magnam fidem erga S. Eliam haberet, suum im-
perator Leoni conspectum in eius memoria indulget. facto autem pro-
cessu, eo conspecto clamare populi ac factiones "gloria tibi, deus." con-
versus vero imperator respondit eis "argumentum vobis assumitis divi-
nae laudis filium meum? ipso auctore multas habetis aerumnas ferre,
diesque tristes ac permolestas percurrere."

25. Delatus crimine Andreas legionum domesticus a Santabareno,
quasi Leonis rebus studeret, ab imperatore gradu motus est, eiusque loco
Stypiotēs domesticus praefectus est. profectusque cum exercitu Tarsum,
suis omnibus desideratis, victus fususque est; rursusque Andreas dome-
sticus praeficitur ab imperatore.

26. Facta vero coniuratio est adversus imperatorem a Ioanne Cro-
coa, qui domesticus esset agminis Icanatorum, nempe inclusi in Blacher-
nis agentis vaticinio concito. inter coniuratos multi senatorum atque
procerum officialiumque ad sexaginta sex inventi sunt. erat enim Mi-
chael foederatorum comes Catudares, et Myxaris et Babutzicus ac reli-
qui. talis igitur coniurationis nuntio ad imperatorem perlato a protove-
stiarario Corcoa, tentis omnibus, egressus in Circum imperator, positoque

ἐκέϊσε καὶ ἀνακρίνας τὰ κατ' αὐτούς, πάντας τήνους καὶ κουρεῖσας τὰς περιλειφθείσας τρίχας κατέκασε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξῆλθεν ἐν τῇ προελύσει τοῦ εὐαγγελισμοῦ, ὅτε καὶ τὴν ἐπιβουλήν **D** ἔμελλον ποιῆσαι. περιεπάτου δὲ ὀπισθεν αὐτοῦ γυμνοὶ μέχρι τοῦ φέρον δεδεμένοι, καθὼς διωρίσατο. εἶθ' οὕτως πάντας δημεύσας ἔξώρισεν.

27. Τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος πρὸς τὸ κνηγῆσαι, ἐλάφου ποθὲν ἀναφανέντος παμμεγέθους, ὡς αὐτὸν βασιλεὺς κατέδιωκεν, ἐπιστραφεὶς ὁ ἔλαφος ἤρε τὸν βασιλέα ἐκ τῆς ζώνης ἀπὸ τοῦ ἵππου. φθάσας δὲ τις καὶ τὴν σπάθην γυμνώσας, τὴν ζώνην **10** ἐκκόψας τὸν βασιλέα ἐρρύσατο. μετὰ δὲ τοῦ ἀποστραφῆναι ἐκέλευσε τὸν τὴν ζώνην αὐτοῦ ἀποτεμόντα ἀποτηθῆναι τὴν κεφαλὴν **P 549** ὡς γυμνώσαντα τὸ ξίφος κατ' αὐτοῦ, πολλὰ ἀπολογουμένου ὡς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ τοῦτο πεποιηκέναι· ἀλλ' οὐδὲν ὠφελῆσεν. ἐκ δὲ τοῦ σπαραγμοῦ τῆς ἐλάφου νοσηλευθεὶς Βασίλειος **15** τελευτᾷ, καταλιπὼν Λέοντα αὐτοκράτορα καὶ Ἀλέξανδρον.

B A Σ I A E I A

ΛΕΟΝΤΟΣ ΥΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

B Ἐπὶ τῆς ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως ὡπς', ἐβασίλευσεν Λέων ὁ υἱὸς Βασιλείου ἔτη εἰκοσιμέντε μῆνας ὀκτώ. Στέφανος δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς κληρικὸς ὢν καὶ σύγκελλος ἦν μετὰ

illic tribunali, eorum iudicans causam, cunctis verberibus subiectis ac detonsis, qui reliqui essent eorum pilos combussit. sic deinde solenni diei annuntiationis pompa processit, quando et coniurationem erant expleturi. ambulabant illi retro eum nudi vincti adusque forum, uti eis constituerat. tum eorum publicatis bonis cunctos exsilio relegavit.

27. Egresso autem imperatore ad venandum, cervo mirae magnitudinis nescio unde prodeunte, dum bestiam imperator insequitur, conversusque cervus imperatorem e zona sublatum equo succussit. lapsum quispiam occupans, nudato ense discissa zona, imperatorem liberavit. postea vero cum reversus esset, et qui zonam secarat, caput amputari praecepit, hoc dato crimini, quod in eum gladium nudasset. cumque is multa excusaret, ut qui eius salutis causa rem aggressus esset, nihil tamen operae fecit. aegrotans vero Basilius ex cervi illa succussione moritur, relictis imperatoribus Leone et Alexandro.

I M P E R I U M

LEONIS BASILII FILII.

Anno mundi 6386, divinae incarnationis 886, imperavit Leo Basilii filius annos 25, menses 8. Stephanus vero eius frater, qui clericus erat

Φωτίου τοῦ πατριάρχου, ἀνατρεφόμενος παρ' αὐτοῦ καὶ παι-
 δευόμενος. ὁ δὲ αὐτὸς Λέων μετὰ τὸ αὐτοκρατοροῦσθαι ἀπέστειλεν
 Ἀνδρέαν στρατηλάτην μετὰ κηρῶν πολλῶν κληρικῶν τε καὶ συγ-
 κλητικῶν ἐν Χρυσοπόλει, καὶ ἐξήγαγεν Μιχαὴλ ἐκ τοῦ τάφου, καὶ
 5 ἔβαλεν ἐν γλωσσοκόμῳ κυπαρισσίῳ· καὶ ἐπὶ κραβιάτου θέντες
 καὶ σκεπάσαντες βασιλικῶς τε τιμήσαντες, μεθ' ὕμνων καὶ τιμῆς
 πολλῆς, ἐπομένων ἐκίσε καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἤγαγεν εἰς τοὺς C
 ἁγίους ἀποστόλους καὶ ἀπέθετο ἐν λάρακι.

2. Μετὰ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν δομέστικον
 10 τῶν σχολῶν ἕμα Ἰωάννη Ἀγιοπολίτη σοφωτάτῳ καὶ γεγονότι λογο-
 θήτη τοῦ δρόμου· καὶ ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας ἀνελθόντες,
 τὰς τοῦ πατριάρχου Φωτίου αἰτίας ἀναγνόντες, τοῦτον τοῦ θρό-
 νου κατήγαγον, καὶ περιώρισαν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμενιανῶν τῇ
 ἐπιλεγομένῃ τοῦ Βόρδονος.

15 3. Προεβίλετο δὲ ὁ βασιλεὺς Στυλιανὸν Ζαούτζαν μάγι-
 στρον καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου. ἀνήγαγε δὲ Στέφανον τὸν σύγ- D
 κέλλον καὶ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ πατριαρχείῳ· καὶ πρὸ τῶν Χρι-
 στοῦ γέννων χειροτονεῖται πατριάρχης ὑπὸ Θεοφάνους τοῦ πρωτο-
 θρόνου καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων· καὶ ποιήσας ἐν τῷ πατριαρχείῳ
 20 ἔτη ἕξ καὶ μῆνας πέντε ἐτελεύτησε, καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῶν
 Συκίων.

4. Ἐφ' οὗ Λέοντος προεδόθη τὸ κάστρον Ὑψηλή, καὶ
 ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν, αἰχμαλωτισθέντων πάντων τῶν

ac syncellus, cum Photio morabatur, quem is educabat ac disciplinis in-
 stituebat. Leo itaque ubi rerum summam adeptus est, Andrea magistro
 militiae cum multis cereis senatusque frequentia Chrysopolim misso, Mi-
 chaelis corpus eduxit e tumulo, posueruntque in loculo cypressino, im-
 ponentes sandapilae et operientes; regioque cultu honestantes, cum can-
 tibus multaque pompa ac honore, ipsis quoque eius fratribus funus de-
 ducentibus, inde ad sanctos apostolos adduxerunt atque in urna po-
 suerunt.

2. Postea misit imperator Andream legionum domesticum cum Ioanne
 Hagiopolita, viro eruditissimo, et qui fuit publici cursus logotheta; con-
 scensoque ecclesiae ambone, lectis Photii patriarchae criminum capitibus,
 e throno deiecerunt et ad Armenianorum monasterium, quod Bor-
 donis vocant, relegarunt.

3. Praefecit vero imperator Stylianum Zautzam magistrum ac pu-
 blici cursus logothetam. reduxit vero Stephanum syncellum fratremque
 suum in aedes patriarchales; ac ante Christi natalem patriarcha ordina-
 tur a Theophane primae sedis episcopo ac reliquis episcopis. sexque
 annos et menses quinque summo urbis sacerdotio potitus diem obit, et
 in Syceorum monasterio humatur.

4. Leonis tempore proditum est praesidium cui nomen Hypsele, et
 ab Agarenis captum, sub iugum missis qui in eo erant universis. ex-

Theophanes contin.

Ρ 550 ὄντων ἐκείσε. γέγονε δὲ ἐμπρησμός μέγας πλησίον τῶν Σοφριανῶν, ἐμπρησθείσης καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ἣν ὁ αὐτὸς Αἰών λαμπρῶς ἀνεκαίωσεν.

5. Ἀπέστειλε δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς Εὐχαΐτα, καὶ ἤγαγε Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἐν τῇ πόλει. Ἀνδρέας δὲ ὁ δομέστικος καὶ Στέφανος ὁ μάγιστρος ὁ τῆς Καλομαρίας, οἱ πολλὰ λουδοθηθέντες ἐπὶ Βασιλείου παρὰ Σανταβαρηνοῦ, ὑπέδηκαν τῷ βασιλεῖ, συσκευὴν ποιησάμενοι, ὡς ὅτι Θώτος ὁ πατριάρχης καὶ Θεόδωρος ὁ Σανταβαρηνὸς βουλὴν εἶχον ποιήσασθαι βασιλέα ἐκ τῶν ἰδίων Φωτίου πατριάρχου. προσέταξε δὲ ὁ βασιλεὺς ἀγαγεῖν Θώ-10
 Β τιον πατριάρχην καὶ Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἐν τοῖς παλατίοις τῶν Πηγῶν, καὶ ἰδὼς αὐτοὺς φρουρεῖσθαι διαρκῶστα. ἀπεστέλλωσαν δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Στέφανος μάγιστρος καὶ Ἀνδρέας δομέστικος ὁ Κρατερὸς καὶ ὁ πατρικίος Γοῦμερ καὶ Ἰωάννης ὁ Ἀγιοπολίτης ἐπὶ τὸ ἐξετάσαι τὰ κατ' αὐτῶν. καὶ ἀγαγόντες τὸν Β πατριάρχην καὶ καθίσαντες ἐπὶ θρόνου ἐν τιμῇ, καὶ αὐτοὶ καθεσθόντες, ἔφη πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀνδρέας ὁ δομέστικος "γνωρίζεις, ὦ δέσποτα, τὸν ἀββᾶν Θεόδωρον;" ὁ δὲ ἀπεκρίθη "ἀββᾶν Θεόδωρον οὐ γνωρίζω." καὶ ὁ Ἀνδρέας "τὸν ἀββᾶν Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν οὐ γνωρίζεις;" καὶ ὁ πατριάρχης "γινώσκω
 C τὸν μοναχὸν Θεόδωρον ἀρχιεπίσκοπον ὄντα Εὐχαΐταιν." (6) ἤγαγον δὲ καὶ τὸν Σανταβαρηνὸν πρὸς αὐτούς, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν Ἀνδρέας ὁ δομέστικος "ὁ βασιλεὺς σοι δηλοῖ, ποῦ εἰσὶ τὰ χρέ-

stitit vero etiam ingens incendium, haud procul a Sophianis, quo et beati Thomae succensa ecclesia est: eam ipse Leo splendide instauravit.

5. Missis imperator Euchaita apparitoribus adduxit in urbem Theodorum Santabarenum. Andreas autem domesticus et Stephanus magister Calomariae, qui sub Basilio imperatore a Santabareno multa fuerant accusati, dolum subornantes, imperatorem commonuerunt consilium habuisse Photium patriarcham et Theodorum Santabarenum, ut ex Photii propinquis imperatorem praeficerent. iussit vero imperator adduci Photium patriarcham et Theodorum Santabarenum ad Pegarum palatia, eoque eorsim in carcere singulos detineri constituit. missi porro sunt ab imperatore Stephanus magister et Andreas domesticus Craterus et patricius Gumer, et Ioannes Haglopolita, ad illorum causam examinandam. inductoque patriarcha et in sede cum honore collocato, ipsis quoque sedentibus, dixit Andreas domesticus "aesti, domine, abbatem Theodorum?" respondit ille "abbatem Theodorum non novi." et Andreas "abbatem Theodorum Santabarenum non nosti?" ad quem patriarcha "novi monachum Theodorum, qui archiepiscopus sit Euchaitarum." (6) duxerunt vero etiam ad eos Santabarenum, atque ad eum Andreas domesticus "mandat tibi imperator, ubi sunt opes et pignora meae mais

ματα καὶ πράγματα τῆς ἐμῆς βασιλείας;” ὁ δὲ ἔφη “ὅπου δέδω-
 κεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς· νῦν δὲ ἐπεὶ ἀναζητεῖ αὐτά, ἔξουσίαν ἔχει
 ἀναλαβεῖσθαι αὐτά.” καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔφη πρὸς αὐτὸν “εἶπε τίνα
 ἠβούλου ποιῆσαι βασιλεῦ, ὑποθέμενος τῷ ἐμῷ πατρὶ διὰ συσκευῆς
 5 σου τυφλῶσαι με; τοῦ πατριάρχου ἴδιον ἢ σόν;” ὁ δὲ ἀποκρι-
 θείς εἶπεν “οὐ γινώσκω τὸ σύνολον περὶ ὧν λέγετε κατηγοροῦντές
 με.” λέγει οὖν Στέφανος ὁ μάγιστρος πρὸς αὐτὸν “καὶ πῶς ἐμῆ-
 νουσαι τῷ βασιλεῖ ἵνα ἐλέγξω τὸν πατριάρχην περὶ τούτου;” ὁ δὲ
 Σανταβαρηνὸς παρενθὺν πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατριάρχου εἶ-
 10 πεν “ὄρκισθω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ, δέσποτα, ἵνα πρῶτον ποιήσης τὴν
 ἐμὴν καθαιρέσειν, καὶ τότε ἡμῶν ὄντα τῆς ἱερουσλήνης κολαζέτω-
 σαν ὡς κακούργον· οὐ γὰρ τοιαῦτα ἐδηλώσα τῷ βασιλεῖ.” ὁ δὲ
 πατριάρχης ἐνώπιον πάντων ἔφη “μὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἐμῆς ψυ-
 χῆς, κῦρι Θεόδωρε, ἀρχιεπίσκοπος εἶς καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν
 15 τῷ μέλλοντι.” Θυμωθεὶς οὖν Ἀνδρέας ἐπὶ τούτοις ἔφη “οὐκ ἐμῆ-
 νουσαι, ἀββᾶ, τῷ βασιλεῖ δι’ ἐμοῦ ὅτι ἵνα ἐλέγξω τὸν πατριάρχην
 εἰς τοῦτο;” ὁ δὲ ἀπηρνεῖτο μὴ εἰδέναι τι. ὑποστρέψαντες οὖν
 ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ ἅπαντα τὰ λαληθέντα παρ’ αὐτῶν. ὁ δὲ P 551
 βασιλεὺς θυμῷ τε καὶ ὀργῇ ἀκατασχέτω ληφθεὶς ὡς μὴ εὐρῶν
 20 αἰτίαν κατὰ τοῦ πατριάρχου, ἀποστελλας ἐτυψεν τὸν Σανταβαρηνὸν
 σφοδρῶς, καὶ τοῦτον ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις. ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ
 ἀποστελλας ἐτύφλωσεν αὐτὸν καὶ ἐξώρισεν εἰς Ἀνατολήν. (7) μετὰ

10 σημείωσαι ὅτι ὁ ἱερομάρτυς καὶ πάλαιτος ὀφείλει ἵνα καθαιρε-
 θῆ, καὶ τότε ἵνα κολάζεται margo P 18 ἀνήγγειλον P

statis?” qui ait “ubi ea dedit imperator: nunc vero si haec requirit,
 licet ei ut illa recipiat.” ad quem Andreas “dic, quaeso: quemnam vo-
 lebas imperatorem facere, cum patri consuleres ut me oculis caecaret,
 patriarchae propinquum, an tuum?” respondit ille ac dixit “nescio pro-
 prius de quo loquamini, mihi crimen impingentes.” ait ergo magister
 Stephanus ad eum “et qua vero ratione mihi significasti imperatori, ut
 eius rei nomine patriarcham coarguerem?” Santabarenius vero confestim
 iactans se ad patriarchae pedes ait “adiuro te per deum, domine, ut
 meam prius depositionem facias, ac tunc me sacerdotio nudum tanquam
 maleficum poenitentiam subiciant. non enim istiusmodi rem significavi impe-
 ratori. porro patriarcha in omnium conspectu ait “per salutem animae
 meae, domine Theodore, archiepiscopus es, tum in hoc saeculo tum in
 futuro.” in his ira accensus Andreas “nunquid non” inquit, “abba, per
 me imperatori denuntiasti fore ut patriarcham eiusce reum sceleris per-
 ageres?” at ille se quicquam scire pernegabat. reversi itaque, quae
 illi locuti essent, imperatori cuncta renuntiant. impotenti vero is ira
 furoreque correptus, quod adversus patriarcham nihil criminis deprehen-
 disset, misso lictore duris verberibus Santabarenum affectit atque Athe-
 nas relegavit; tum post illum mittens, ipsum luminibus caecavit et in
 Asiam exsulem expulit. (7) post annos autem plures placatus imperator

δὲ ἔτη πολλὰ παρακληθεὶς ὁ βασιλεὺς τοῦτον ἀνήγαγεν ἐν τῇ πόλει, καὶ προσέταξε λαμβάνειν αὐτὸν ἀνώνυμος ἐκ τῆς Νέας ἐκκλησίας. ἐτελεύτησε δὲ ὁ Σανταβερηνὸς ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ζωῆς τῆς αὐτοῦ μητρὸς.

B 8. Ἐπὶ τῆς βασιλείας οὖν Λέοντος Ἀγίου ὁ Λογγιβαρδίας ἔξαρχος καὶ δούξ, γαμβρὸς δὲ γεγονὼς τοῦ ῥηγὸς Φραγγίας, ἀντιῆρε τῷ βασιλεῖ, πᾶσαν τὴν χώραν εἰς ἑαυτὸν δουλώσας. τοῦτο γινὼς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε Κωνσταντῖνον τὸν τῆς τραπέζης οὖν πᾶσι τοῖς θέμασι τῆς δύσεως πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι Ἀγίωνα. καὶ συμβολῆς γενομένης ἠττήθησαν οἱ μετὰ Κωνσταντίνου καὶ 10 κατεσφάγησαν, μόλις αὐτοῦ διασωθέντος.

9. Γέγονε δὲ ἔκλειψις ἡλίου, ὥστε νόκτα γενέσθαι ὄρα ἔκτη καὶ τοὺς ἀστέρας φαίνεσθαι. ἀλλὰ βρονταὶ καὶ συνοχαὶ **C** ἀνέμων καὶ ἀστραπαὶ γέγονασιν, ὥστε καῖναι ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς τοῦ φόρου ἀνθρώπους ἐπτά. (10) καὶ ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν 15 Ἀγαρηνῶν ἡ Σάμος τὸ κάστρον, ἀρχιμαλωτισθέντος καὶ τοῦ στρατηγοῦ αὐτῶν τοῦ Πασπαλά. προεχειρίζεται δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς Ζαούτζαν εἰς βασιλοπάτορα, συμφιλιωθεὶς ἤδη Ζωῆ τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, φαρμάκῳ τινὶ τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Θεοδώρου τοῦ Γαουανιάτου. Στεφάνου δὲ πατριάρχου τῶν τῆδε μετα-20 στάντος χειροτονεῖται ἀντὶ αὐτοῦ Ἀντώνιος ὁ λεγόμενος Κανλέας.

5 Ἐγίων margo P

ipsum in urbem reduxit, atque ex Nova ecclesia annonas accipere iussit. mortuus vero est Santabarennus Constantino et matre eius Zoe imperatoribus.

8. Leone itaque imperatore Hagio Longobardias praefectus atque dux, gener vero regis Franciae, rebellione adversus imperatorem mota omnem regionem suae mancipavit dicioni. qua re cognita imperator Constantinum mensae praepositum cum omnibus occidentis legionibus ad Hagionem expugnandum misit. consertaque pugna victa Constantini acies est, trucidatus exercitus: unus ipse salutem aegre expedivit.

9. Tantum fuit solis deliquium, ut hora sexta stellae in caelo apparuerint. ceterum orta sunt tonitrua ventorumque compressiones et turbines atque fulgura, adeo ut septem homines in fori gradibus incendio absumpti sint. (10) expugnata Samus urbs munita ab Agarensis, sub iugum misso ipso quoque eorum praetore ac duce Paspala. Leo imperator in imperatoris patrem Zautzam promovit, cum illius filium Zoen in uxorem accepisset, extincto illius viro Theodoro Gauvanite veneno quodam. Stephano autem patriarchae e vivis sublato, eius loco ordinatur Antonius dictus Canleas.

11. Ἦλθε δὲ καὶ ἀγγελία παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδο-
 νίας ὡς ὁ ἄρχων Βουλγαρίας Συμεὼν βούλεται ἐκστρατεύσει κατὰ
 Ῥωμαίων. ἣ δὲ αἰτία ἦν ὠργίζετο Συμεὼν ἦν αὕτη. Ζαούτζας D
 ὁ βασιλεὺς εἶχε δοῦλον ἐθνῶνον ὀνόματι Μουσικόν. οὗτος
 5 ἐφιλιώθη Σταυρακίῳ καὶ Κοσμᾷ Ἑλλαδικοῖς φιλοχρῆστοις καὶ
 πραγματευταῖς, οἵτινες πρὸς ἀσχροκερδῆν ἀφορῶντες μεσιτεία
 καὶ δυνάμει τοῦ Μουσικοῦ διέστησαν τὴν ἐν τῇ πόλει πραγματείαν
 τῶν Βουλγάρων ἐν Θεσσαλονίκῃ, κακῶς τοὺς Βουλγάρους διοι-
 κοῦντες ἐν τῷ κομμερκεύειν. οἱ δὲ Βούλγαροι τῷ Συμεὼν ταῦτα
 10 ἀπήγγειλαν. ὁ δὲ δῆλα πεποίηκε ταῦτα τῷ βασιλεῖ Λέοντι. ὁ δὲ
 βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ βασιλεσπάτορος κωλυόμενος, προσπαθοῦντος P 552
 τῷ Μουσικῷ, πάντα ὡς λῆρον ἤκουεν. (12) μαγεῖς οὖν ὁ Βούλ-
 γαρος ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων. καὶ μαθὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς
 ἀποστέλλει τὸν Κρηνήτην στρατηλάτην κατὰ Βουλγάρων μετὰ
 15 ὅπλων καὶ ἀρχόντων πολλῶν τῆς πόλεως κατὰ Συμεὼν. καὶ συμ-
 βολῆς γενομένης ἐν Μακεδονίᾳ τρέπονται οἱ Ῥωμαῖοι, σφραγέντος
 τοῦ τε Κρηνήτου καὶ τοῦ Ἀρμένη τοῦ Κουρτικίου καὶ τῶν λοιπῶν
 πάντων. ἐν δὲ τῶν Χαζάρων, οἱ ἦσαν εἰς τὴν ἐταιρείαν Λέοντος,
 κρατηθέντες καὶ τὰς ῥίνας αὐτῶν κοπέντες εἰς ἀσχρὴν Ῥωμαίων B
 20 ἐν τῇ πόλει παρὰ Συμεὼν ἀπεστάλησαν. οὗς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς καὶ
 θυμωθεὶς ἀπέστειλε Νικήταν τὸν ἐπιλεγόμενον Σκληρὸν μετὰ δρο-
 μῶνων ἐν τῷ ποταμῷ Δανουβίῳ δοῦναι δῶρα τοῖς Τούρκοις καὶ
 πόλεμον κινήσαι κατὰ Συμεὼν. ὁ δὲ ἀπελθὼν καὶ συντυχὼν ταῖς

11. Venit ei nuntius a praetore Macedoniae, in destinato habere Symeonem Bulgarorum principem ut infestis signis incurset Romanam dicionem. hinc excitae Symeonis irae. Zautzae imperatoris patri servus erat nomine Musicus. is Stauracio et Cosmae Helladicis, hominibus auri avaris ac negotiatoribus, amicitia iunctus est. hi turpis lucri causa, eoque spectantes ut quovis modo rem familiarem auferent, intercessionem ac potentia Musici, quae in urbe erat, Bulgarorum negotiationem Thessalonicam avocavere, quod male Bulgarorum commerciis cedebat. Bulgari haec Symeoni nuntiavere. ille Leoni imperatori curavit intimare: imperator vero obstante imperatoris patre, cuius in Musicum propensius animi essent, veluti vacui nugas cerebri audiebat. (12) furore igitur actus Bulgarus adversus Romanos copias educit. quibus cognitis imperator Crenetem magistrum militiae adversus Bulgaros armis instructum, multisque urbis proceribus ac officialibus fretum, adversus Symeonem mittit. consertaque pugna in Macedonia in fugam vertuntur Romani, iugulato tum Creneto tum Armeno Curticio reliquisque omnibus. ex Chazaris, qui in Leonis foederatorum agmine merabant, capti, praecisisque eis naribus, Romanorum probro, in urbem a Symeone missi sunt. hos ut vidit imperator, ira percitus Nicetam cui cognomen Scheri (i. e. dari) cum triremibus in Danubium misit, Turcorum auxilia muneribus datis corrogaturum, et ut bellum adversus Symeonem moverent.

κεφαλαῖς αὐτῶν Ἀρπάδη καὶ Κουρσάνη, καὶ συνθεμένῳν πολεμῆσαι, λαθῶν ὑψιδας ἤλθε πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν διὰ τῆς θαλάσσης ἀπέστειλεν Εὐστάθιον πατρίκιον καὶ δρουγγάριον τοῦ πλωῖμου. Νικηφόρον δὲ πατρίκιον τὸν Φωκᾶν καὶ δομέστικον μετὰ τῶν θεμάτων ἀπέστειλεν διὰ γῆς, καὶ εἰσηλθεῖς μέχρι Βουλγάρων. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν εἰρήνην ἀσπαζόμενος μετὰ τοῦτο ἀπέστειλε Κωνσταντινιάκην κυρίστωρα πρὸς Συμεῶν, τὰ περὶ εἰρήνης συμβουλευόντα. Συμεῶν δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ κίνησιν διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης μαθὼν ἐν φρουρᾷ κατακλείει τὸν κυρίστωρα ὡς ἐπὶ δόλῳ ἐλθόντα. περάσαντες οὖν οἱ Τούρκοι, τοῦ Συμεῶν ἐπὶ τὸ στράτευμα Φωκᾶ ἀσχολουμένου, ἤχημαλίωσαν πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν. ταῦτα μαθὼν Συμεῶν κινεῖται κατὰ Τούρκων. οἱ δὲ ἀντιπεράσαντες συμβάλλουσι πόλεμον μετὰ Βουλγάρων, καὶ τρέπεται Συμεῶν, μάλιστα διασωθεὶς ἐν τῇ Ἀσιτρᾷ. οἱ δὲ Τούρκοι ἤτησαντο τὸν βασιλέα ἀποστεῖλαι καὶ ἀγοράσαι τὴν ἀχημαλίωσαν τῶν Βουλγάρων· ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς, τοὺς πολλὰς ἀποστείλας ἐπαγοράσαι αὐτούς.

13. Ὁ δὲ Συμεῶν δι' Εὐσταθίου δρουγγαρίου ἐδεήθη περὶ εἰρήνης. πρὸς ἣν ἐπέβλεψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέστειλε Λέοντα τὸν Χοιροσφάκτην πρὸς τὸ γενέσθαι εἰρήνην. ἰδέξατο δὲ Νικηφόρος ἵπποστρέψαι μετὰ λαοῦ, καὶ ὁ δρουγγάριος τῆς βίβλης Εὐστάθιος ὁμοίως. Λέοντα οὐδὲ λόγον ἤξιωσε Συμεῶν, ἀλλ' ἠσφαλίωσατο

profectus vero ille, communicatoque cum ipsorum capitibus Arpade ac Carsane consilio, pactisque iis Symeonem se hello incessuros, ac datis obsidibus ad imperatorem reversus est. rursusque imperator Eustathium patricium navaliumque copiarum drungarium mari misit; Nicophorum vero patricium Phocam domesticum cum legionibus terra destinavit, ingressusque ad ipsam usque Bulgariam pervasit. porro imperator, qui paci studeret tanto belli apparatu, Constantiniacem quaestorem ad Symeonem misit, qui ea quae pacis essent consuleret. Symeon vero omni illa in ipsum terra marique motione comperta, quaestorem. velut qui dolo venisset, compingit in carcerem. transmissa igitur Turci amne, interim dum Symeon in Phocae exercitu occupatur, Bulgariam omnem sub iugum miserunt ac captivarunt. haec ut Symeon accepit, adversus Turcas proficiscitur. hi contra traicientes pugnam cum Bulgaris consenserunt. in his fusus fugatusque Symeon, ut vix ipse in Distra incolam salvusque evaserit. Turci vero imperatorem rogarunt ut mitteret qui Bulgarorum captivos redimerent. quod et fecit imperator, missis in eam rem civibus, et ut lytrum pro eis darent.

13. Porro Symeon Eustathii drungarii opera de pace rogavit. in eam imperator animum inflexit, Leonemque Choerosphactem ad eam consciscendam misit. data mandata Nicephoro ut copias reduceret; similiter etiam Eustathio excubiarum drungario. Symeon nec sermone Leonem dignatus est, sed in carcerem compegit. susceptaque adversus

εἰρητῆ. ἐκστρατεύσας δὲ κατὰ τῶν Τούρκων, ἐκείνων δὴρόφιμα βοηθείας μὴ ἐχόντων παρὰ Ῥωμαίων, ἀλλ' ἀπρονοήτως ἐαθέντων, πάντας κατέσφαξεν, ἀδξήσας τὴν μεγαλυνοχίαν αὐτοῦ. καὶ ὑποστρέψας εὖρε Λέοντα ἐν τῇ Μουδάγρα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν "οὐδ' ἐπιβίω εἰρήνην, ἐὰν μὴ πᾶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν λάβω." διωρῆσατε ὅν ὁ βασιλεὺς ταύτην ἀποδοῦναι, καὶ ἦλθε μετὰ Λέοντος Βουλγαρος οἰκίους τοῦ Συμεών, καὶ παρέλαβεν αὐτούς.

14. Νικηφόρου δὲ τοῦ Φωκᾶ τελευτήσαντος, ἀφορμᾶς Β ἐξήτε Συμεὼν τὴν εἰρήνην διαλύσαι· ἐπιζήτων γὰρ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους εἰσέρχεται κατὰ Ῥωμαίων. Λέων δὲ ὁ βασιλεὺς δομῆστικον τῶν σχολῶν προβάλλεται Λέοντα Κατακαλόν, ἐν τῇ Ῥάβδῳ τὴν οἰκίαν ἔχοντα, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀποστέλλει Θεοδόσιον πατρικίον καὶ πρωτοβεστιάριον. καὶ περὶσας ἅλα τὰ θέματα καὶ τὰ τάγματα, καὶ γεννημένης συμβολῆς μετὰ Συμεὼν εἰς τὸ Βουλγαρόφυ-
15 γον, ἐγένετο τροπὴ δημοσία καὶ πάντες ἀπέλιοντο καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος Θεοδόσιος, δι' ὃν ὁ βασιλεὺς οὐ μετρῶς ἠγιάθη ἐπὶ τούτου.

15. Ἐσφαξαν καὶ ἐν Χερσῶνι οἱ τοῦ κάστρου τὸν στρα- C τηγὸν αὐτῶν Συμεὼν τὸν υἱὸν Ἰωάννου. καὶ παρελήφθη τὸ κάστρον τὸ Κόρον ἐν Καππαδοκίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγερηνῶν.

20 16. Ὁ δὲ βασιλεὺς πρόκεινσεν ἐποίαι εἰς τὰ Δαμιανῶ, συνέντος καὶ Ζαούτζα τοῦ βασιλεοπάτορος καὶ παραδύνοστεύοντος καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Ζωῆς ἅμα τῷ βασιλεῖ· Θεοφανῶ δὲ ἡ γαμετὴ αὐτοῦ οὐ παρῆν ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν Βλαχέρναις ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῶ

Turcos expeditione, cum ii nullum a Romanis auxilii praesidium haberent, sed nulla ipsorum cura relictis essent, aucta sua inde superbia omnes contrucidavit. reversusque Leonem invenit in Mudagra, dixitque ad eum non facturum se pacem, nisi captivos omnes reciperet. constitit itaque imperator eos reddendos esse; venitque cum Leone Bulgarus Symeonis homo ac domesticus, qui eos recepit.

14. Nicephoro Phoca vivis exempto, Symeon pacis dissolvendae occasiones quaerebat. dum enim etiam alios captivos quaerit, Romanam incessit dicionem. Leo autem imperator legionum domesticum Catacalum praeficit, cuius in Rabdo domicilium fuit. missus cum eo Theodosius patricius et protovestiarius; traiectisque legionibus integris et ordinibus ac agminibus, conserta pugna cum Symeone ad Bulgarophygon, locum sic dictum, facta est communis fuga omnesque perire, Theodosius quoque protovestiarius, cuius mortis causa haud mediocriter imperatoris indoluit animus.

15. Etiam Chersonis oppidani praetorem suum ac ducem Symeonem, Ioannis filium, contrucidarunt. captum itidem Corum, munitum praesidium in Cappadocia, ab Agarenis.

16. Facto imperator processu ad Damiani aedes, Zautza quoque patre imperatoris illi comite, una cum Zoe eius filia: Theophano enim illius uxor non ille erat, sed in Blachernis ad S. Sorum assidua. ut

προσχομένη. δέξαντος οὖν τοῦ βασιλέως μέναι ἐκεῖ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ τοῦ Ζαούτζα συγγενεῖς, ὃ τε υἱὸς αὐτοῦ ὁ Τζαούτζης καὶ οἱ λοιποὶ, ἤβουλοντο τῇ νυκτὶ φονεῦσαι τὸν βασιλέα. ἡ Ζωὴ δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως καθεύδουσα καὶ τὴν ταραχὴν ἀκούσασα, διὰ τῆς θυρίδος προβλεψαμένη αὐτοὺς κατεσίγασεν. ὡς δὲ τὸ δεινὸν ἔγνω τῆς ἐπιβουλῆς ἧς ἐμελέτησαν, ἐξάπνισε τὸν βασιλέα, ὃς παρευθὲ εἰσελθὼν εἰς πλοῖον διεπέρασεν εἰς Πηγάς, εἰάσας Ζαούτζαν καὶ πάντας ἐκεῖσε. καὶ πρῶτ' αἰχλῶν εἰσῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον, ἐξεύσας Ἰωάννην δροσσηγάριον τῆς βέγλης, καὶ προβαλόμενος Πάρδον υἱὸν Νικολάου ἐταιρειάρχην ἀπ' αὐτοῦ· ὁ γὰρ Νικόλαος συμφιλωθεὶς τῷ βασιλεὶ κατάδηλα ἐποίησε αὐτῷ
 P 554 πάντα τὰ τοῦ Ζαούτζη..., ἕως ἂν Λέων ὁ μάγιστρος ὁ Θεοδοτάκης διήλλαξεν αὐτούς.

17. Τελειῶν δὲ Θεοφανῶ Ἀγνοῦστα, βασιλεύσασα ἕτη δώδεκα· ἦν οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀνέδειξεν ὁ Θεὸς Θανατοφ-15 γὸν διὰ τὸ ἀζηλότυπον αὐτῆς καὶ ἀμνηστικὸν καὶ διὰ τὸ ἐν ἐλεημοσύναις καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτως προσκαρτερεῖν τῷ Θεῷ καὶ ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις. (18) στέφει δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς Ζωὴν τὴν θυγατέρα Ζαούτζα. ὅτι διὰ τὸ κατηγορηθῆναι τὴν Ζωὴν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ Ζωῇ τῆς Θεοφανῶ οὐκ εὐλογηθῆ παρα-20 τοῦ πατριάρχου ὡς παράνομος ὁ γάμος· καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ εὐλογήσας

5 προσβλεψαμένη P 8 τυχὸν p. 222 c 19 ὅτι? 21 καὶ ὁ ἱερεὺς — συνόδου] haec nescio an tollenda.

Itaque visum erat imperatori ibi manere, consilio inuito Zautzae propinquae et affines, tum scilicet Tzautzes eius filius tum reliqui, coniurarunt ut imperatorem noctu tollerent. Zoe autem in imperatoris sinu dormiens, audito tumultu per fenestram prospiciens, silentium indicabat. ubi autem insidiarum, quas moliti essent, periculum advertit, imperatorem a somno excitavit. is confestim lintrem ingressus in Pegas transfretavit, relicto ibi Zautza et omnibus, statimque diluculo festinantius in palatium intravit. expulso Ioanne excubiarum drungario, Pardum Nicolai filium eius loco foederatorum comitem praefecit. Nicolaus enim amicitia inactus imperatori, quas erant Zautzae omnia ei nota faciebat. hinc factum ut ambo omni sibi commercio interdictam vellent, donec Leo magister Theodotaces eos conciliavit.

17. Theophano Augusta diem obit, cum annos duodecim in imperio egisset. hanc deus non post multos dies miraculorum effectricem ostendit, iccirco quia zelotypia non moveretur, nec eius ulla esset iniuriarum memoria; quod item eleemosynis et orationibus ingiter deo ac sanctis ecclesiis esset assidua. (18) coronat vero Leo Zoem Zautzae filiam. iccirco nimirum quod crimini data cum Zoe consuetudo, Theophanone coniuge in vivis agente, haud benedictae sunt a patriarcha Leonis nuptiae, ut illegitimae. et qui eum benedixit sacerdos, tametsi im-

αὐτόν, εἰ καὶ βασιλεὺς ὑπῆρχεν, ἀλλὰ γε ἐκαθηρέθη ὑπὸ συνό- B
δου. καὶ εὐλογεῖται μετ' αὐτῆς παρὰ κληρικοῦ τοῦ παλατίου ὧ
ἐπίκλην Σινάπης· καὶ ὁ μὲν εὐλογήσας καθηρέθη, ἡ δὲ ἑβασί-
λευσεν ἔτος ἕν μῆνας ὀκτώ. τελευτησάσης δὲ τῆς Ζωῆς λάβρακα
5 ἐφεῦρον εἰς τὸ ἀποτεθῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς, ἔχουσαν ἔνδοθεν
γρόμματα κεκολαμμένα, γράφοντα οὕτως “Θυγάτηρ Βαβυλώνος ἡ
ταλαίπωρος.”

19. Διεβλήθησαν δὲ τῷ βασιλεῖ Λέοντι ὁ τε Μουσικὸς
καὶ ὁ Σταυράκιος ὡς ὅτι παρὰ τῶν στρατηγῶν καὶ ὀφφικιαλίων
10 λαμβάνοντες δῶρα καὶ μεσιτεύοντες πρὸς τὸν βασιλεῖοπάτορα. καὶ
ποτε εἰσελθόντος τοῦ Σταυρακίου μετὰ γραμμύτων τινὸς τῶν στρα- C
τηγῶν πρὸς τὸν Ζαούτζαν, ὡς εἶδεν αὐτόν ὁ βασιλεὺς ἑστῶς ἐν
τῷ ἡλιακῷ, ἦλθεν ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ κρατήσας ἐκ τοῦ τένοντος
ἔξῃγαγεν ἔξω ὡς δῆθεν ἐρωτήσων περὶ τῶν στρατηγῶν· καὶ εἰς
15 τὸ Μονόθυρον ἀγαγών, καὶ τὰ γράμματα ἄρας καὶ ἀποσφενδονή-
σας, παραδέδωκε τοῖς ἐπιτυχούσιν ἐξαγαγεῖν τοῦ παλατίου, διο-
ρισάμενος ἀποκεῖραι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ Μουσικὸς ἐπ'
ἀπογνώσει γέγονεν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἔνθα ἴσταιτο ὁ Μου-
σικὸς παρσιτῶς τῷ Ζαούτζα, τοῦτον ἐπὶ τράχηλον ὠθήσας ἐξή-
20 γαγε, παραδοὺς Χριστοφῶρι κοιτωνίτῃ ἐν τοῖς Στουδίου ἀπαγα- D
γεῖν καὶ μοναχὸν ποιῆσαι. μετ' ὀλίγον δὲ τελευτῆ Ζαούτζας ἐν
τῷ παλατίῳ, καὶ τοῦτον διὰ τοῦ Βουκολέοντος καταγαγόντες ἀπή-
γαγον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Καυλέα, ἐκεῖσε αὐτὸν θάψαντες.

20. Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν Ζαούτζα Βασίλειος Ἐπεικτής,

perator esset, synodi nihilominus decreto depositus est. benediciturque
Leo cum ipsa a clerico palatino, cognomento Sinapes. ac is quidem
qui benedixit, gradu motus est. Zoe vero in imperio egit annum unum,
mensis octo. exstincta autem illa urnam invenerunt, intra quam inscul-
ptae literae in haec verba “filia Babylonis misera.”

19. Delati criminis apud Leonem imperatorem Stauracius et Mu-
sicus, ut qui pro ducibus et officialibus ac proceribus intercederent apud
imperatoris patrem, acceptis ab eis muneribus. quandoque vero ingresso
Stauracio cum literis cuiusdam praetoris [ad imperatoris patrem Zau-
tzam, videns imperator, dum staret in solario, venit retro, prehensaque
cervice eum trusit foras, velut qui rogatum pro ducibus tribunisque ve-
nisset. ducensque ad Monothyrum, ac literis ablatiis, iactansque ac ex-
cutiens, praesentibus tradidit palatio educendum, iubens ut coma multa-
rent. haec ubi Musicus audivit, in desperationem actus animis concidit.
veniensque imperator, quo loco Musicus adstabat Zautzae, collo trudens
eiecit, tradens Christophoro cubiculario, qui in Studii abduceret ac
monachum faceret. nec multo post moritur Zautzas in palatio, eiusque
per Bucoleonem eductum funus in Cauleae monasterio condiderunt.

20. Post Zautzae autem occasum Basilius imperatoris operum

νίδς Νικολάου ἑταιριάρχου, συνεφιλιώθη Σαμωνᾷ κουβικουλα-
 ρίῳ τῷ ἐξ Ἀγαρηῶν, ὀργόμενος τοῦ τῆς βασιλείας ἀξιώματος.
 ἐθάρρησε δὲ τῷ Σαμωνᾷ ὅτι τῆς θείας ἡμῶν Ζωῆς τελευτώσεως ὁ
 P 555 βασιλεὺς λαβεῖν ἔχει ἑτέραν γυναῖκα, καὶ ἡμᾶς πάντα ἔχει ἀφα-
 ρίσει. ἀλλὰ δός μοι λόγον, ἵνα σοὶ θαρρήσω πάντα τὰ βουλευό-5
 μενα. καὶ δόντος αὐτοῦ λόγον τῷ Βασιλείῳ, ἐθάρρησεν αὐτῷ
 πάντα. ὁ δὲ Σαμωνᾶς εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλεῖα εἶπεν αὐτῷ ὅτι,
 δέσποτά μου, θέλω σοὶ εἰπεῖν τι ἰδίως, ὅπερ ἐὰν μὲν εἴπω, ἀπο-
 θνήσκω, εἰ δὲ μὴ εἴπω, ἀποθνήσκεις σύ. καὶ διεξῆλθε πρὸς τὸν
 βασιλεῖα πᾶσαν τὴν ἐπιβουλήν τοῦ Βασιλείου. ἀπιστήσαντος δὲ 10
 τοῦ βασιλέως τοῖς λαληθεῖσι παρ' αὐτοῦ, καὶ εἰρηκότος "μή τίς
 σοὶ ὑπέβαλε ταῦτά μοι εἰπεῖν, καὶ ἐκ δωροδοκίας τοῦτο ἐποίησας;"
 ὁ δὲ εἶπεν "ἀπόστειλον πιστοὺς ἀνθρώπους, οὓς κελύεις, ἐν τῷ
 B ἐμῷ κελλίῳ, δέσποτά μου, καὶ ἵνα εἰσὶν ἑγκερνυμένοι, καὶ εἴ τι
 ἂν ἀκούουσι παρὰ Βασιλείου καὶ παρ' ἐμοῦ, γράψωσι ταῦτα." 15
 παρευθὺν δὲ ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει Χριστοφόρον πρωτοβεστιαρίον
 ἄμα Καλοκύρῳ κοιτωνίτῃ, καὶ ἀνελθόντες ἐκρόβησαν ἐν τῷ κελ-
 λίῳ αὐτοῦ. Βασιλεὺς οὖν δελευσθεὶς, καὶ λαβὼν λόγον ἑνορκον
 παρὰ Σαμωνᾷ εἰς τὸ προσευχάδιον αὐτοῦ, ἔζειπεν αὐτῷ πάντα τὰ
 τῆς βουλής καὶ τοὺς συμβουλευομένους. ἀριστώντων δὲ αὐτῶν 20
 κατελθόντες Χριστοφόρος καὶ Καλοκύρος διὰ γραφῆς ἀνέγνωσαν
 πάντα τῷ βασιλεῖ. καὶ παρευθὺν μὲν Βασιλεῖον προσκαλεσάμενος

14 ὄσιν?

praepositus ac compulsor, Nicolai foederatorum cohortis comitis filius,
 amicitia iunctus est Samonae cubiculario, Agarenorum stirpe sato, impe-
 rium culminis cupidine actus. creditque Samonae secretum: "extincta
 iam Zoe amita nostra, imperator aliam coniugem accepturus est, nosque
 omnes eliminaturus. verum mihi dato fidem, ut tibi omne consilium
 credam, et quod coniurationis existit." data vero Basilio fide, edisseruit
 illi omnia. Samonas vero ad imperatorem ingressus ait "domine mi,
 volo tibi aliquid privatim dicere, quod quidem si dixerō, mors mihi est:
 si autem non dixerō, ipse tu morieris," omnemque ei Basillii coniuratio-
 nem narravit. cumque eius dictis fidem non haberet, ac diceret "num-
 quid aliquis subornavit, ut mihi haec loquereris, fecistisque hoc ut mune-
 ris quidpiam emungas?" ait ille "mitte quos libuerit, viros fideles in
 meum cubiculum, domine mi, et si quid ex Basilio et ex me audierint,
 conscribant." confestim vero imperator Christophorum protovestiarium
 mittit una cum Calocyro cubiculario; ascendentesque in eius delitans
 cubiculo. velut itaque esca captus Basilius, iurataque fide a Samona
 accepta, in domestico ipsius oratorio omnem illi edisseruit coniuratio-
 nem, ac qui coniurati essent. prandentibus vero illis descendentes Chri-
 stophorus et Calocyrus omnia, ita ut audita scripserant, imperatori lege-
 runt. confestimque adesse iusso Basilio dedit miliarisiorum quattuor-

δέδωκε μιλιάρησια χιλιάδας εικοσιτέσσαρας ὡς δῆθεν ψυχικὰ τῆς
 αὐτοῦ Φείας Ζωῆς, ὡς ὀρισθέντα παρ' αὐτῆς οὕτως, καὶ ἀπέ- C
 στείλειεν ἐν Μακεδονίᾳ. καὶ τὸν μὲν Βασιλεῖον οὕτως τῆς πόλεως
 ἐξήγαγε, τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς τῆς αὐτῆς βουλῆς μετεσχηκότας καὶ
 Βκοινωνήσαντας, Πάρδον μὲν δρογγάριον τῆς βίβλης ἀποστέλλει
 πρὸς τὸν Στυπιώτην δῆθεν ἀγαγεῖν αὐτόν, προμηνυθέντος ἐκείνου
 διὰ βασιλικῷ πιττακίῳ τοῦτον δεσμῆσαι. προφασισάμενος δὲ ὁ
 βασιλεὺς ἀπελθεῖν καὶ δεπνηῆσαι εἰς τὸν ἅγιον Λάζυρον, εἰς τὸ
 καταβάσιον τοῦ τζυκανιστηρίου, ἔστησεν Ἰωάννην Γαριδᾶν μετὰ
 10 καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἐταιρείας ἐν τῷ κουβουκλίῳ· καὶ ἐν τῷ κατέρ-
 χεσθαι τὸν βουσιλέα κρατήσαντες οἱ μετὰ Ἰωάννου Νικόλαον ἐται- D
 ρειάρχην ἐξήγαγον τῆς πόλεως. ἀγαγὼν δὲ ἐκ Μακεδονίας Βασι-
 λεῖον καὶ ἀνακρίνας καὶ τύψας, καὶ τὰς τρίχας αὐτοῦ κατασφλέξας,
 καὶ ἐν τῇ μέσῃ Θριαμβεύσας, ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις· καὶ κακῶς
 15 ἐκεῖ τελευτᾷ. ὡσαύτως καὶ Νικόλαον ἐταιρειάρχην καὶ Στυλιανὸν
 καὶ Ἰωάννην καὶ συγγένειαν πᾶσαν Ζουότζα τοὺς μὲν ἀπέκειρε τοὺς
 δὲ ἐξώρισε, δημεύσας τὰς οὐσίας αὐτῶν πάσους. καὶ οὕτως πᾶσα
 ἡ συγγένεια Ζαούτζα ἐξωλοθρεύθη διὰ Σαμωνᾶ. (21) πάντας
 δὲ τοὺς μαγιστροὺς καὶ τοὺς ἐν τέλει προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς P 556
 20 ἀνέγνω κατενώπιον αὐτῶν τὰ μνηυθέντα παρὰ Σαμωνᾶ· καὶ εἰρή-
 κασιν ἄξιον εἶναι τιμῆς μεγάλης. ὁ δὲ παρευθὺ τοῦτον τῇ τοῦ
 πρωτοσπαθαρίου ἀξίᾳ τετίμηκεν, καὶ προσφκειώσατο ἑαυτοῦ.

decim milia, quae in amittas suae Zoes remedium animae, sic ab ea de-
 destinata, in Macedoniam deferret. ac quidem Basilium in eum modum
 urbe eiecit. reliquos vero eius coniurationis socios ac participes, Par-
 dum, excubiarum drungarium, ad Stypiotem mittit, quasi ipsum adduc-
 turus esset, cum ipse imperatoris libello praemonitus in mandatis accep-
 pisses ut in vincula eum compingeret. praetextu vero abundi ac ce-
 nandi ad S. Lazarum, in descensu sphaeristerii, Ioannem Garidam sta-
 tuit cum reliquis cohortis foederatorum in cubiculo; interimque descen-
 dente imperatore, tenentes, qui erant cum Ioanne Nicolaum foederato-
 rum cohortis comitem urbe eiecerunt. adducto vero e Macedonia Basili-
 o, eiusque disceptata causa, ipsum verberibus affecit, pillisque eius igne
 succensis, ac per mediam pompa infami traducens civitatem, Athenas
 exsilio relegavit; ubi et male vitam finivit. similiter etiam Nicolaum
 hetaeriarum et Stylianum et Ioannem omnemque Zautzae familiam,
 alios detondit, alios exsilio relegavit, eorum substantiis omnibus publica-
 tis. atque ita per Samonam Zautzae omnis cognatio deleta est. (21) cun-
 ctis vero magistris ac senatoribus imperator vocatis, legit coram illis
 quae a Samona fuerant nuntiata, dixeruntque dignum esse qui magnum
 honorem consequeretur. confestimque eum protospatharii dignitate orna-
 vit et ad suam necessitudinem ascivit.

22. Ἐτελεύτησε δὲ Ἀντώνιος ὁ πατριάρχης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται Νικόλαος μυστικός ὢν τοῦ βασιλέως. παρελήφθη δὲ καὶ τὸ κάστρον ἢ Δημητριᾶς ἐν τῷ θέματι τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Δαμιανοῦ τοῦ Ἀγαρηνοῦ.

23. Λέων δὲ ὁ βασιλεὺς στέφει Ἄνναν θυγατέρα Ζωῆς 5
B τῆς ἀπὸ τοῦ Ζαούτζα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν τὰ ἐκ τύπου κλητόρια μὴ οὔσης Ἀγούστης.

24. Ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς κόρην ἐκ τοῦ θέματος Ὀψικίου, ὠραισιτάτην πάνν, ὀνόματι Εὐδοκίαν, στέφας καὶ ἀναγορεύσας καὶ γήμας αὐτήν· ἕξ ἧς παιδίον ποιήσας ἄρρενα, ἐφ' ᾧ 10
τετελεύτησε καὶ αὐτὴ καὶ τὸ γεννηθέν.

25. Ἐξωνήσατο δὲ οἰκήματα ὁ βασιλεὺς Λέων πλησίον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ ἐκκλησίαν περιφανῆ ἐπ' ὀνόματι τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς τῆς ἁγίας Θεοφανῆ. (26) ὡσαύτως ἔκτισεν ἐκκλησίαν εἰς τοὺς λεγομένους Τόπους, τὸν 15
ἅγιον Λάζαρον, κατασκευάσας αὐτὴν μονὴν ἀνδρείαν εὐνούχων.
C ἔνθα καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Λαζάρου σῶμα ἐκ Κύπρου καὶ Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς ἀπὸ Ἐφέσου ἀνακομίσας ἀπέθρετο, ποιήσας καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. ἀσχολουμένον δὲ τοῦ στόλου εἰς τὰ κτίσματα τῶν τοιοῦτων ἐκκλησιῶν παρελήφθη ἐν Συκελίᾳ τὸ 20
Ταυρομένιον ὑπὸ τῶν Ἄφρων, τῇ ἁμελείᾳ, μᾶλλον δὲ προδοσίᾳ Εὐσταθίου δρογγαρίου τῶν πλωτῶν, καὶ Καραμάλου ἐκείσε ὄντος καὶ Μιχαὴλ τοῦ Χαράκτου, γενομένης πολλῆς σφαγῆς τῶν

22. Mortuo vero Antonio patriarcha, eius loco ordinatur Nicolaus, qui imperatoris erat mysticus. capta porro est civitas munita Demetrias in Hellados themate a Damiano Agareno.

23. Leo imperator Annam filiam suam ex Zoe filia Zautrae coronat, quod non poterat constituta ex more convivia publica exhibere, quod non esset Augusta.

24. Duxit autem imperator uxorem ex Opsicii themate, formosissimam valde, nomine Eudociam, coronans Augustamque renuntians ac sibi coniugem adhibens. ex ea suscepto puero masculino tum ipsa exstincta est tum suscepta proles.

25. Coemptis Leo imperator aedibus prope sanctos apostolos, ibi praemagnificam ecclesiam exstruxit, nomine primae suae uxoris S. Theophanonis. (26) similiter etiam ecclesiam aedificavit ad Topos, quos vocant, S. Lazarum, virorum eunuchorum monasterium faciens; ubi et S. Lazari corpus e Cypro et Mariae Magdalenae Epheso relatum deposuit: celebrata eiusdem ecclesiae illi encaenia. occupatis autem caesariis struendis eiusmodi ecclesiis, captum in Sicilia est Tauromenium ab Afris, negligentia seu potius prodicione Eustathii navalium drungarii et Caramali ibi tum existentis et Michaelis Characti, ingenti

Ῥωμαίων. ἀνελθόντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ πόλει παρά τε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου ἐλεγχθέντων παρά Μιχαὴλ τοῦ Χαράκιου ὡς προδοτῶν, κατεκρίθησαν θανάτῳ. παρακληθέντος δὲ τοῦ βασιλέως παρά Νικολάου τοῦ πατριάρχου, τὸν θάνατον συνεχω-
5 *ρήθησαν, μοναχοὶ ὁ μὲν Καράμαλος εἰς τὰ Πικριδίου, ὁ δὲ Εὐστάθιος εἰς τῶν Στουδίου. παρελήφθη δὲ καὶ Ἀῆμνος ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, αἰχμαλωσίαν πολλὴν πεποικηκότες.*

27. Ἐν τῇ προελεύσει δὲ τῆς μεσοπεντηκοστῆς τοῦ βασιλέως Λέοντος ἀνελθόντος εἰς τὸν ἅγιον Μώκιον καὶ εἰσοδέοντος,
 10 *ὅτε ἦλθε πλησίον σωλέας, ἐξελθὼν τις ἐκ τοῦ ἄμβωνος δέδωκεν αὐτῷ μετὰ ῥάβδου ἰσχυρῆς καὶ παχείας· καὶ εἰ μὴ ἡ φορὰ τῆς ῥάβδου εἰς πολυκάνδηλον ἐμποδισθεῖσα διεκωνύθη, παρευθὺ ἄν τοῦτον ἀπήλλαξε τοῦ ζῆν. τοῦ δὲ αἵματος σφοδρῶς καταρρέοντος* P 557
ἐκ τῆς τοῦ βασιλέως κεφαλῆς ταραχὴ τε καὶ φυχῆ τῶν ἀρχόντων
 15 *γέγονεν, καὶ πολλοὶ ἐν ταύτῃ ἀπώλοντο. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος προεφασίσατο νοσηλευθεὶς καὶ οὐ κατήλθεν ἐν τῇ εἰσόδῳ, ὡς ἐκ τούτου ὑποπτον αὐτὸν γενέσθαι τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν κατασκευάσαι. οὕτε ὁ Σαμωνᾶς παρῆν ἐκεῖ, ἀλλ' ἦν ἀπελθὼν ἀγαγεῖν Ζωὴν ἐν τῷ παλατίῳ πρὸς τὸ συνεῖναι τῷ βασι-*
 20 *λεῖ. κρατηθέντος δὲ τοῦ δόντος τὸν βασιλέα καὶ ἔξετασθέντος, καὶ πολλὰς βασύνοους καὶ τιμωρίας ὑπομεινηκότος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐπεὶ μηδένυ καθωμολόγει, τέλος ἐκκοπέεις αὐτοῦ χεῖρας*

1 τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ πατριάρχει?

11 ἡ om P

data Romanorum strage. in urbem reductis, ab imperatore et patriarcha redargutis, Characto insimulante, indicta mortis sententia est. quam exorato a Nicolao patriarcha imperatore facta mortis venia est. monachum inire concessum, Caramalin Picridii, Eustathio in Studii. capta est et Lemnus insula ab Agarenis, multis incolarum abductis captivis.

27. In processu autem mediae pentecostes, cum Leo imperator ad S. Mocii ascendisset ac templum intraret, ubi iam prope soleam attigerat, egressus quidam ex ambone cum robusto fuste ac crasso in caput impigit. ac nisi fustis ictu interiecto candelabri remissus fuisset ac retardatus, confestim ei vitam abstulisset. cruore autem e capite imperatoris largiter diffluente facta turbatio est ac fuga procerum, multique in ea perierunt. frater autem Leonis Alexander morbum praetextens desideratus in ingressu est, ut inde suspicio ei inoleverit istiusmodi molitionis auctorem ipsum fuisse. Samonas quoque non erat ibi, sed abierat Zoem adducturus in palatium, ut cum imperatore esset. capto illo qui lectum impegerat, habitaque de illo quaestione, ac cum multos dies non pauca sustinuisset supplicia ac tormenta, quod nihil confitebatur, ad

B και πόδας ἐκάη ἐν τῇ τοῦ ἵππικοῦ σφενδόνη, και ἔκτοτε ἐξεκόπη ἡ τοιαύτη προέλευσις.

28. Μετὰ δέ τινα καιρὸν ἀνῆλθε Μάρκος ὁ σοφώτατος οἰκονόμος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὃς ἦν ἀναπληρώσας τοῦ μεγάλου σαββάτου τὸ τετραώδιον τοῦ κυρίου Κοσμᾶ· και ἐν τῇ τραπέζῃ τῷ βασιλεῖ συνεισιώμενος ἐξελιπᾷρε τὸν βασιλέα μὴ ἐκκοπῆναι τὴν ἑορτήν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀπαναινομένου ἔφη ὁ Μάρκος διτι προγεγραμμένον ἦν παρὰ τοῦ προφήτου Δαβὶδ τὸ παθεῖν σε, δέσποτα. προεφήτευσε γὰρ εἰπών, ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἰχθυὸς ἐν τῷ ὕλῳ σου, και ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορ-10
C τῆς σου. και δεῖ σε, ὡ δέσποτα, ἀπὸ τοῦ νῦν κρατῆσαι τὴν βασιλειαν ἔτη δέκα. ὃ δὴ και γέγονε· τῇ γὰρ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἧ και ἔλαβεν, ἐν αὐτῇ και τελευτᾷ.

29. Ἦν δὲ Ζωὴ ἡ τετάρτη γυνὴ τοῦ βασιλέως ἄσπετος. τοῦ δὲ βασιλέως πρόκενσον ποιησαμένου εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ Βου-15
τίου πρὸς τὸ ἔγκαινισαι τὴν μονὴν Χριστοφόρου τοῦ πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ, ἦλθεν ἀγγελία ὡς ὅτι ὁ στόλος τῶν Ἀγαρηῶν ἄμα τῷ Τριπολίτῃ ἀνέρχεται κατὰ Κωνσταντινουπόλεως. ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Εὐστάθιον δρουγγάριον τοῦ πλωτῆμον μετὰ παντὸς στόλου και τῶν στρατηγῶν κατὰ τοῦ Τριπολίτου· οἳ μὴ δυνηθέν-20
D τες ἀντιπαρατάξουσθαι ἀπεστράφησαν κειοί. (30) ἦλθεν οὖν ὁ Τριπολίτης, και εἰσῆλθεν ἐνδοθεν τῆς Ἀβύδου μέχρι Παρίου.

21 ἀπεστράφησαν?

extremum manibus pedibusque excisis in Circi fundâ combustus est; quo ex tempore abolitus istiusmodi processus est.

28. Aliquo autem interiecto tempore ascendit Marcus sapientissimus oeconomus eiusdem ecclesiae (is nimirum qui complevit tetraodiam magni sabbati, a domino Cosma compositum), ac cum imperatore mensae accumbens ex eo efflagitabat ne excinderetur festae diei solemnitas. abnuente imperatore ait Marcus "olim iam a Davide scriptam erat (Ps. 73 3), domine, id tibi eventurum esse: prophetavit namque, dicens. quanta malignatus est inimicus in sancto tuo, et gloriati sunt qui oderunt te, in medio solemnitatis tuae. oportet enim te, domine, abhinc annos decem imperium tenere." quod et contigit: eodem enim die quo ictum acceperat, et mortuus est.

29. Zoe quarta Leonis uxor non erat corollis nuptialibus donata. imperatore solenni pompa procedente ad Butilî emporium ad Christophorî protovestiarîi sui monasterium dedicandum, venit nuntius, Agarenorum classem ductore Tripolita adversus Cpolim ascendere. mittit itaque imperator Eustathium navalium drungarium cum omni classe et tribunis ac officialibus adversus Tripolitam: qui, cum non licuisset aciem adversam iungere, inani conata rediere. (30) venit itaque Tripolita, et ingressus est intra Abydum, Pariam usque. quo cognito imperator in magnum

τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ ἀθυμίᾳ καὶ περιστάσει γέγονεν, καὶ ἀποστέλλει Ἱμέριον πρωτσηκρήτην κεφαλὴν τοῦ στόλου κατὰ τοῦ Τριπολίτου, μὴ τολμῶντων κἄν ὄλωσ πλησιῶσαι τῷ στόλῳ τῶν Ἀγαρηῶν. τοῖς δὲ τοῦ Θεοῦ κριμασιν ἀντιστρέφῃ ὁ 5 αὐτὸς Λέων ὁ Τριπολίτης καὶ ἀπῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ταύτην ἐπολιόρησε καὶ παρέλαβεν ἅμα τῷ στρατηγῷ αὐτῶν Λέοντι τῷ Χατζιλυκίῳ, ποιήσας πολλὴν σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν. Ῥοδόφυλλος δὲ τις κουβικουλάριος ἦν ἀποσταλεὶς ἐν Σικελίᾳ διὰ χρείαν 10 τινά, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ χρυσοῦ λίτρας ἑκατόν. νοσήσας δὲ κατὰ τύχην ἐν τῇ ὁδῷ εἰσῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ πρὸς τὸ λούσασθαι καὶ ἀνακτῆσασθαι ἑαυτόν, ἐκρατήθη παρὰ Λέοντος. διερχόμενον δὲ Συμεῶν ἀσηκρήτης, ὁ μετὰ ταῦτα γεγονὼς πατρικίος καὶ πρωτσηκρήτης, ἀνελάβετο τὸ τε χρυσοῦν καὶ τὰ δῶρα, ἕπερ εἶπεν ὁ Ῥοδόφυλλος ἐν τῇ ὁδῷ καὶ πολλὰ βασανισθεὶς ἐτελεύτησε. τοῦ 15 δὲ Τριπολίτου βουλομένου τὴν πόλιν καταστρέψαι, μαθὼν ὁ Συμεῶν δηλοῖ αὐτῷ χρυσοῦν λαβεῖν καὶ ταύτην ἔλασσι· ὁ δὲ καὶ γέγονεν.

31. Σαμωνᾶς δὲ προφασισάμενος ἐπὶ τὴν μονὴν αὐτοῦ τὰ Σπείρα ἐξελεθεῖν, τὴν ἐν τῷ Δαμυτρὶ οὔσαν, φηγῆ ἰχρήσατο ἅμα 20 χρήμασι καὶ ἵπποις αὐτοῦ, τοὺς ἵππους τοὺς δημοσίους κατὰ ἀπαλλαγὴν ἀγκυλοκοπήσας. τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει ὄπισθεν αὐτοῦ Βασίλειον ἐταιρειάρχην τὸν Καμυτηρὸν καὶ Γεώργ-

11 καὶ ἐκρατήθη?

διερχόμενος?

venit animi deiectionem ac afflictionem. mittitque Himerium a secretis primum classis ducem ac caput adversus Tripolitam, qui prorsus non ausi sunt propius classem Agarenorum adire. quae autem dei iudicia sunt, mutato consilio idem Leo Tripolita vela obvertens Thessalonicam profectus est. quam et expugnavit, cepitque cum Leone Chatzilicio eorum praetore ac duce, magna data civium strage multisque abductis captivis. Rodophyllus autem quispiam cubicularius necessaria quadam ex causa in Siciliam missus, habens secum auri libras centum, cum forte fortuna in via aegrotans Thessalonicam ut lavaret ingressus esset, et ut vires reciperet, captus a Leone est. hac vero iter habens Symeon a secretis, qui postea patricius primusque a secretis fuit, tum aurum recepit tum munera, quibus Rodophyllus in via relictis, multis excruciatu tormentis extinctus est. cumque Tripolitae constitutum esset ut urbem everteret, intelligens Symeon significat ei ut aurum accipiat et urbem immunem sinat, quod et factum est.

31. Samonas autem simulato consilio exeundi in monasterium suum, quod Spira dicunt et in Damatri situm est, fuga in Syriam usus est cum pecuniis et equis suis, publicos equos per singulas stationes subnervans. que cognite imperator post eum mittit Basilium foederatorum comitem Camaterum et Georgiam Crenstem, ad eum comprehendendum.

γιον τὸν Κρηνήτην τοῦ καταλαβεῖν αὐτόν. τοῦ δὲ Σαμωνᾶ τὸν
 ἄλυν βουλομένου διαπερᾶσαι, κατέλαβεν αὐτὸν Νικηφόρος
 C δρουγγάριος ὁ λεγόμενος Καμινᾶς, οὐκ ἔων αὐτὸν διαπερᾶσαι.
 ἐπεὶ δὲ πολλὰ ὁ Σαμωνᾶς ὑπισχεῖτο καὶ οὐκ ἔπειθεν, προσέφυγεν
 εἰς τὸ Σιριχᾶ εἰς τὸν τίμιον σταυρὸν, προφασισάμενος ὡς διὰ
 πλῆθυν τοῦ σταυροῦ ἐληλυθῆι. καταλαβὼν οὖν Κωνσταντῖνος ὁ
 τοῦ Δουκῆς, καὶ τοῦτον ἀναλαβόμενος, ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει.
 προσέταξε δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν μὲν φυλάττεσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ Βάρ-
 δα τοῦ Καίσαρος, ἠρώτησε δὲ Κωνσταντῖνον τοῦ Δουκῆς περὶ
 αὐτοῦ, καὶ μαθὼν ὡς ἀληθῶς ἐν Συρίᾳ ἔφυγε, παρεγγύησε τῷ¹⁰
 D Δουκί μὴ εἰπεῖν τοῦτο ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, ὅτε παρ' αὐτοῦ
 ἐρωτηθῆι, ἀλλ' ὅτι δι' εὐχὴν ἀπῆλθεν ἐν τῷ Σιριχᾶ· ἤθελε γὰρ
 ὁ βασιλεὺς συνοπισθῆναι αὐτῷ. προσκαλεσάμενος οὖν Κωνσταν-
 τῖνον τοῦ Δουκῆς ἔμπροσθεν τῶν ἐν τέλει ἔφη "οὕτως ἔχεις θεὸν¹⁵
 καὶ τὴν κεφαλὴν μου, ἔφυγεν ὁ Σαμωνᾶς ἢ οὐ;" ὁ δὲ ὡς εἰπὼν¹⁵
 πρότερον τῷ βασιλεῖ μὴ ὀρκισθῆναι καὶ τὸ κελεύμενον εἰπεῖν,
 ἀκούσας τοὺς ὄρκους ἐξείπεν ἐνώπιον πάντων ὅτι εἰς Συρίαν ἔφυ-
 γεν. μετ' ὀργῆς δὲ τοῦ βασιλέως τοῦτον ἀποπεμφθεὶς, ἐποίησε
 Σαμωνᾶς μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Βάρδα. ἀπεσυνόμισα
 δὲ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τοῦ βασιλέως.²⁰

P 559

32. Ἐφάνη δὲ τότε καὶ κομήτης ἀστήρ, τὰς ἀκτῖνας ἐκ
 ἀνατολῆς πέμπων, φαινόμενος ἐν ἡμέραις καὶ νυξὶ τεσσαράκοντα.

11 ὅταν?

20 τῇ γέννᾳ τοῦ υἱοῦ τούτου margo P

cumque Samonas Halym vellet traicere, comprehendit eum Nicephorus
 drungarius, cui nomen Caminas, prohibens ipsum traicere. cumque
 Samonas multis promissis eius nihil animum inflexisset, ad venerandam
 confugit crucem quae est in Siricha, simulans quasi fide in crucem eius-
 que religione iter suscepisset. comprehendens itaque Constantinus Ducis
 filius, eumque assumens, in urbem reversus est. praecepit vero impe-
 rator ipsum quidem servari in aedibus Bardae Caesaris, interrogavitque
 de eo Constantinum Ducae filium. cognitoque quia vere in Syriam fa-
 geret, mandavit duci ne cum ab eo interrogaretur in praesentia senatus,
 istud diceret, sed quod voti causa in Siricha profectus esset: volebat
 enim imperator in sui eum conspectum admittere. advocato itaque Con-
 stantino Ducis filio coram senatu ait "ita deum habes et caput meum,
 fugiebat Samonas necne?" is vero, ut qui antea imperatorem rogasset
 non adiurare, ac dicturum se quod iuberetur, auditis iuramentis, horum-
 que motus religione, omnibus coram enuntiavit "sane fugiebat in Sy-
 riam." imperator cum ira hoc iusso facessere, Samonam menses quat-
 tuor tenuit in domo Bardae, reddiditque praesentiam et in conspectum
 admisit tum cum illi filius susceptus est.

32. Apparuit tunc et cometa, radios mittens versus Orientem, vi-
 susque est dies quadraginta ac totidem noctes. Samonas a tempore sua

γένεον δὲ Σαμωνᾶς πατριῆκος ἀπὸ τῆς αὐτοῦ φυγῆς. ἐγέννησε δὲ
 υἱὸν ἀπὸ Ζωῆς τῆς τετάρτης αὐτοῦ γυναικός. ἐβαπτίσθη δὲ τὰ
 ἅγια φῶτα ὑπὸ Νικολάου πατριάρχου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, δε-
 ξαμένον αὐτὸν Ἀλεξάνδρου βασιλέως καὶ Σαμωνᾶ πατρικίου καὶ
 5 τῶν ἐν τέλει πάντων.

33. Γέγονε δὲ καὶ ἡ Κύφη τότε γηροκομεῖον, διω- B
 χθεισῶν τῶν ἑταιρίδων.

34. Εὐλογήθη δὲ ὁ Λέων βασιλεὺς μετὰ Ζωῆς μετὰ τὴν
 ἑορτὴν παρὰ Θωμᾶ πρεσβυτέρου, ὃς καθρέθη. ἀνηγόρευσε δὲ
 10 τὴν αὐτὴν Ζωὴν Ἀγιοῦσταν, καὶ διὰ τοῦτο τὸν βασιλεῦα ὁ πατρι-
 ἀρχης ἐκώλυσε εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσερχεσθαι. ὄθεν διήρχετο
 ἀπὸ τοῦ δεξιῦ μέρους μέχρι τοῦ μετατωρίου, μηδ' ὄλωε εἰς τὰ
 κατὰ συνήθειαν διερχόμενος.

35. Προεβλήθη δὲ Σαμωνᾶς παρακοιμώμενος διὰ τὸ εἶναι
 15 τῷ βασιλεῖ συνεργὸς πρὸς πᾶσαν παρενομίαν καὶ κακίαν. καὶ κατὰ
 τῆς ἐκκλησίας ἤρξαντο μελετᾶν. προσκαλεσάμενοι γὰρ Νικόλαον C
 πατριάρχην Φεβρουαρίῳ μηνὶ πρώτῃ, καὶ πολλὰ λιπαρήσαντες
 δεχθῆναι τὴν πολυγαμίαν, ἐπεὶ πείσαι οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀπὸ τοῦ
 κλητορίου διὰ τοῦ Βουκολέοντος ἐν πλοίῳ μικρῷ τοῦτον ἐμβιβά-
 20 σαντες διεπέρασαν ἐν τῇ Ἡρίᾳ, ἀφ' ἧς πεζῇ μέχρι Γαλακρηῶν
 μόλις ἀπήει, χιόνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται δὲ ἀντ'
 αὐτοῦ Εὐθύμιος σύγκελλος εἰς πατριάρχην, ἀνὴρ ἱεροπρεπής,

3 ὅτι ἔβαλλον οἱ καιαῖοι πολλοὺς ἀναδόχους margo P 20 ἐφ' P

fugae patricius creatus est. sustulit Leo filium ex Zoe, quarta uxore
 sua; baptizatusque est in die luminum a Nicolao patriarcha in magna
 ecclesia, susceptoribus eius Alexandro imperatore et Samona patricio
 omnique senatu.

33. Tunc quoque Cupha, quam vocant, domus hospitalis curandis
 senibus facta est, eliminatis scortis.

34. Nuptiali benedictione impartitus est Leo imperator cum Zoe
 post domini natalem diem a Thoma presbytero, qui depositus est. ean-
 dem quoque Zoem Angustam renuntiavit; quae res in causa fuit ut pa-
 triarcha imperatori ingressum in ecclesiam interdixit. quapropter a
 dextra parte ad metatorium usque transibat, nihil prorsus qua moris erat
 transiens.

35. Provectus vero est Samonas accubitor (sacri cubiculi praepo-
 situs intimus) iccirco nimirum quod imperatori ad omne scelus et pravi-
 tatem adiutor esset et socius. coeperuntque adversus ecclesiam nova
 moliri. advocato enim Nicolao patriarcha calendis Februarii, multisque
 agentes precibus ut polygamia reciperetur, cum in sententiam trahere
 nequivissent, a Cletorio (conviviorum triclinio) per Bucoleonem in par-
 vum lintrem imponentes Eriam traiecerunt; unde aegre pedes ad Gala-
 crenas usque multa nive obiecta humo evasit. ordinatur vero eius loco
 Euthymius syncellus patriarcha, vir venerabilis et continens ac valde

ἐγκρατῆς τε καὶ εὐλαβῆς πάντων· ὃν φασιν καταδέξασθαι τοῦτο ἐξ ἀποκαλύψεως θείας, ὡς τοῦ βασιλέως βουλευομένου αἰφρῶσιν καὶ
 D νόμον ἐκθεῖναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα γυναίκας τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας, πολλῶν εἰς τοῦτο λογιωτάτων ἀνδρῶν συνεργοῦντων αὐτῷ.

36. Τουνῶ δὲ μηνὶ προσεκληθῆ Αἰών ὁ βασιλεὺς παρὰ Ἐ
 Κωνσταντίνου τοῦ Λιβός ἐν τῇ μονῇ τῇ ὑψῆ ἐν τῷ Μαρδοσαγ-
 γάρῃ τοῦ ποιῆσαι τὰ ἐγκύβια καὶ ἀριστῆσαι. καὶ γέγονεν ἄνεμος
 ὃ λεγόμενος λῖψ ἕως τρίτου σφοδρῶς φουθήσας, συσσεισας τε καὶ
 δονήσας οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε πάντας φεύγειν ἐν ὑπαι-
 θροις τόποις, λέγοντας συντέλειαν κοσμικὴν εἶναι, εἰ μὴ ἡ Θεοῦ
 φιλανθρωπία δι' ὄμβρων ἔπαισε τὴν τοιαύτην θραῦσιν.

P 560 37. Προεβιάλετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἱμέριον λογοθέτην τοῦ θρό-
 μου κεφαλὴν πάντων τῶν πλωμάτων, ἐξελεθόντος τοῦ στόλου τῶν
 Ἀγαρηῶν κατὰ Ῥωμαίων. ἰδέξατο δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Δουξ
 διὰ κελεύσεως συνελθεῖν Ἱμερίῳ λογοθέτῃ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ
 καταπολεμήσαι τοὺς Ἀγαρηνοὺς. ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἦν ἀδιάλλακτος
 ἐχθρὸς Ἀνδρονίκῳ, καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ διηνεκῶς συνεσκεύασε
 καὶ ἐμηχανᾶτο, πακῶσαι τὸν Ἀνδρόνικον παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ
 σπουδῇ διαμηχανώμενος ἀπὸ τῆς αὐτοῦ φηγῆς. ὑπέβαλε δὲ τὴν
 γράψαι τῷ Ἀνδρονίκῳ κρύφα, μὴ εἰσελθεῖ εἰς τὰ καράβια καὶ
 B κρατηθῆ παρὰ Ἱμερίου· ὁ γὰρ Σαμωνᾶς ὑπέθηκε τῷ βασιλεῖ τοῦ
 κρατηθῆναι σε καὶ τυφλωθῆναι παρ' αὐτοῦ. πολλὰ δὲ προτρεπε-

7 τοῦ] τοῦτο P 12 Ἱμέριον p. 229 b

pius et religiosus. auctumque divina revelatione, quod ita gestum erat, recepisse, quippe cum imperator vellet haeresim ac legem promulgare, qua liceret viro tres aut etiam quattuor uxores habere; qua in re multi eruditissimi viri ei adstipularentur.

36. Mense Iunio invitatus est Leo imperator a Constantino Libe ad monasterium, quod est in Mardosagari, tum ad eius dedicationem tum ad prandium. factusque est ventus, cui Lips nomen, in tertiam usque vicem valide spirans, concutiensque ac evertens domos ac ecclesias, ita ut omnes in subdivalia loca fugerent ac mundi consummationem esse dicerent, nisi dei clementia obortis imbribus sedata esset istiusmodi confractio.

37. Praefecerat imperator Himerium cursus publici logothetam navalis omnis rei caput, egressa Agarenorum classe adversus Romanos. acceperat vero imperatoria iussione Andronicus Dux ut et ipse Himerio logothetae in navibus sese adiungeret et adversus Agarenos serio depugnaret. Porro Samonas irreconciliabilis Andronico hostis erat, multaque in eum continuo struebat, et machinabatur illi noxam inferre, nullo non modo, nulla non opera ac fraude nocere studens, quo ex tempore a fuga retractus fuerat. subiecit vero cuidam ut occulte Andronico scriberet "cave sis naves ingrediaris et capiaris ab Himerio: Samonas namque auctor fuit imperatori ut ab eo te teneri ac luminibus orbati praecipere-

μένου Τιμερίου Ἀνδρονίκον εἰσελθεῖν ἐν τοῖς πλοῖσις κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἀπεσκήρτησε. τῶν Ἀγαρηῶν δὲ ἐπικειμένων Τιμέριος μόνος ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμῆ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν μεγάλην νίκην εἰργάσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος, ἀπο-
 5 γγούς, ἅμα συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ ἀνδρώποισι αὐτοῦ ἀπελθὼν ἐκράτησε κάστρον τὴν Καβάλαν, εἰς τελείαν ἀποστασίαν ἔλθων, ὡς εἰπεῖν καὶ Σαμωνῶν πρὸς τὸν βασιλέα “οὐκ ἔλεγόν σοι, ὦ δέσποτα, ἀντίρτην εἶναι τὸν Λοῦκα;” (38) παρ- C
 10 τὸν Ἰβηριτζην, συμπένθερον ὄντα τοῦ Ἀνδρονίκου, καταπολεμήσασαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ ὡς ὁ πατριάρχης Νικόλαος ἔξεώσθη, προσέφυγε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμα τοῖς συγγενέσι καὶ φίλοις αὐτοῦ καὶ τέκνοις, ἔξηλυθόσι τότε κατὰ Ῥωμαίων, καὶ ἀπεδέχθη παρὰ τῶ ἀμερουμνῆ μεγάλως. (39) ἐλυπεῖτο δὲ
 15 Λέων ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ πολλάκις ἐβούλετο ἀποστεῖλαι αὐτῷ λόγον ἐνυπὸγράφου, ὃ καὶ Θεόφιλος διὰ τὸν Μανουὴλ ἐποίησε. συννεβουλεύσαντο δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονη- D
 20 θῆναι τινα τῶν τοῦ πραιτωρίου Σαρακηνῶν καὶ ἀποσταλῆναι ἐν Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐνυπογράφου. τοῦτο δὴ καὶ πεποιήκεν ὁ βασιλεὺς, γράψας διὰ κινναβάρως καὶ ἀποστείλας μετὰ χρυσοβούλλου ἔνδοθεν φατίλιον βραχέος τράκτου. ἔξηλθόντος δὲ τοῦ Ἀγαρηνοῦ ἀπὸ τοῦ βασιλέως, προσκαλεσάμενος αὐτὸν Σαμωνῶς εἶπεν αὐτῷ “οἶδας τί κρατεῖς;” τοῦτο εἰπὼν διὰ τὸν κηρὸν. “τὴν ἀπώ-

ret.” multis itaque hortamentis atque precibus agente Himerio ut adversus Agarenos naves ingrederetur, resiliit. Agarenis vero incumbentibus, Himerius solus in die S. Thomae conserta cum eis pugna magna potius victoria est. Andronicus ut cognovit, in desperationem actus, una cum propinquis ac liberis suis totaque familia discedens Cabalam urbem munitam cepit, in perfectam defectionem prorumpens, ita ut Samonas imperatori diceret “nonne dicebam tibi, domine, Ducem tyrannidem moliri ac rebellem esse?” (38) confestum itaque mittit imperator Gregoram legionum domesticum Iberitzem, Andronici consocerum, ad eum expugnandum. cognito vero Nicolam patriarcham eiectum esse, ad Agarenos profugit cum propinquis et amicis suis ac liberis, qui Romanam tunc dicionem incursabant; magnificeque ac gaudii significatione receptus est ab amerumne. (39) dolebat plurimum Leoni imperatori propter Andronicum; saepiusque animo destinaverat ut subscriptam securitatis fidem ad eum mitteret, quod et Theophilus fecerat propter Manuelem. consulere vero quidam imperatori ut quendam e praetorio Saracenorum liberalius acceptum conciliaret ac in Syriam cum subscripta immunitatis fide mitteret. quod utique fecit, scribens rubris literis, mittensque cum aurea bulla intra bacillum ducta cera compactum. egresso autem Agareno ab imperatore, accersens eum Samonas ait illi “nosti

λειαν τῆς Συρίας βαστάζεις.²⁰ καὶ δοὺς αὐτῷ παρήγγειλε τοῦτο
 βαλεῖν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀλέξ. ὁ δὲ ἀπελθὼν τοῦτο πεποίηκεν.
 P 561 ἐκρατήθη δὲ Ἀνδρόνικος καὶ ἐδισμῆθη μετὰ πάντων τῶν συγγενῶν
 αὐτοῦ. καὶ μαθὼν ὡς διὰ δόλου τοῦ Σαμωνᾶ ταῦτα αὐτῷ γέγο-
 νεν, ἀναγκασθεὶς ἐμαγάρισεν αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. ἔκτισε δὲ
 Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ οἱ λοιποὶ ἰδόντες ὅτι ἀδύνατον
 ἔστιν Ἀνδρόνικον ἐξελεῖν, βουλήν αὐτοῦ μετ' αὐτὸν πολλὰ φυγῆ χρη-
 σάμενοι (θανυμαστὸν ὄντως) ἐκ μέσης Συρίας πρὸς Ῥωμανίαν
 ἐξῆλθον, καὶ καταπολεμούμενοι κατὰ χώρας μόλις ὀλίγοι διασω-
 θησαν μετὰ Κωνσταντίνου υἱοῦ αὐτοῦ. 10

40. Ἐκ δὲ Ταρσοῦ εἰσῆλθον ἐν τῇ πόλει περὶ ἀλλαγίου ὁ
 τε Ἀβαλβάκης ὁ γέρον καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατήρ· καὶ τούτους
 B ἐθεάσατο ὁ βασιλεὺς μετὰ κοσμήσεως καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἐν τῇ
 Μαγναύρα. ἐκαλλώπισαν δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν κόσμῳ
 πολυτελεῖ, καὶ ὑπέδειξαν ἅπαντα τὰ τίμια σκεύη τοῖς Ἀγαθηροῖς,¹⁵
 ὅπερ ἀνάζιον ἦν βασιλείας καὶ Χριστιανικῆς καταστάσεως, τοῦ
 Θεοῦ πατρὸς παρὰ τῶν ἐθνῶν τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ τοῦ
 Σαμωνᾶ πατὴρ ἔθελε συνεῖναι τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ μείναι εἰς Ῥωμα-
 νίαν. ὁ δὲ Σαμωνᾶς παρήγγειλεν αὐτῷ λέγων "κράτει τὴν πίστιν
 ἣν ἔχεις· κἀγὼ, εἰ δυναθῶ, ἐλεύσομαι πρὸς σε μᾶλλον."²⁰

C 41. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς στέφει Λέων ὁ βασι-
 λεὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον δι' Ἐδουμίαν πατριάρχου.

2 Οὐτίχη?

9 ἐξῆλθε P

13 ἐδέξατο margo P

quid teneas?" hoc dicens cerei causam. "nempe Syriae exitium gestas." quo tradito, admonuit ut in Azoris manus daret. isque profectus id ita fecit. tentus itaque Andronicus est, et in vincula cum propinquis suis omnibus compactus; compertoque haec sibi Samonae dolo contigisse, necessitate adactus ipse se, et qui ibant cum ipso, impuris Mahumeti sacris polluere. Constantinus vero eius filius ac reliqui, videntes impossibile factum ut Andronicus exiret, eius consilio, non multo post, arrepta fuga (rem vere stupendam!) ex media Syria in Romaniam evasere; belloque appetiti per regiones vicosque et oppida, vix pauci incolames cum Constantino eius filio sese recepere.

40. E Tarso in urbem profecti sunt ad commutandos captivos tum Abalbacae senex tum Samonae pater. suscepit eos decore imperator, ac cum honore et gloria festive in Magnaura. ornata magnifice pretiosa omni suppellectili magna ecclesia, exhibita Agarenis veneranda vasa omnia: rem sane indignam imperio et Christiano statu ac disciplina, sacrorum dei vasorum spectaculo gentium pasci oculos. Samonae patri in animum venerat ut cum filio versaretur et in Romania sedes statueret. renuit Samonae, dicens "tene quam habes fidem; ego potius ad te, si facultas fuerit, proficiscar."

41. Die sacro pentecostes coronat Leo filium Constantinum per

δέδωκε δὲ Σαμωνᾶς Κωνσταντῖνον ἄνθρωπον αὐτοῦ, τὸν δουλεύ-
 σαντα πρότερον Βασιλεῖω μαγίστρω καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλείου, δου-
 λεύειν Ζωῆ Ἀγούστη· ὃς ἠγαπήθη παρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος
 καὶ τῆς Ἀγούστης. διὰ τοῦτο πολλὰ ἐφθόνησε Σαμωνᾶς αὐτῷ,
 5 καὶ ἰλοιδόρου ὡς συνόντι τῇ Ἀγούστη· ἅπερ ὁ βασιλεὺς νοήσας
 ἀληθῆ εἶναι, ἀπέστειλε καὶ ἀπέκειρεν αὐτὸν μοναχὸν ἐν τῇ μονῇ
 τοῦ ἁγίου Ταρασίου διὰ τοῦ Σαμωνᾶ. μετ' ἄλλων δὲ ὤρρισε Σα-
 μονῶν ἀναλαβέσθαι αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ Σπιῆρα, βουλόμενος **D**
 πάλιν ἀναλαβέσθαι αὐτόν. ἀπελθὼν οὖν εἰς πρόκεινον ἐν τῷ
 10 Λαμιαρῷ, καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσας, εἶδε Κων-
 σταντῖνον, καὶ παρεθῆ ὤρρισε Σαμωνῶν, καὶ ἔνδυσεν αὐτὸν κοσμι-
 κά, καὶ ἐκέρασε τὸν βασιλέα εἰς τὸ κλητόριον, καὶ ὑπέστρεψε
 μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ παλατίῳ. (42) ὄρων δὲ Σαμωνᾶς ἀξαναομέ-
 νην τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως ἐπ' αὐτὸν βουλευέται μετὰ μεγίστου
 15 κοιτωνίτην καὶ Μιχαῆλ Τζηρίθωνος, καὶ ποιῶσι χαρτίον πελυ-
 λοιδόρον κατὰ τοῦ βασιλέως, γράψαντος καὶ συντάξαντος αὐτὸν **P 562**
 τοῦ Ῥοδίου νοταρίου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ. ἐλθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
 ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εἶδεν αὐτὸν ἐν ᾧ ἤρχετο τόπῳ εἰς τὸ μετα-
 τῶριον, καὶ ἤρην αὐτόν, καὶ ἀναγνοὺς ἐν μεγάλῃ θλίψει ἦν, ζη-
 20 τῶν τὸν τοῦτο ποιήσαντα. γέγονε δὲ καὶ ἔκλειψις σελήνης, καὶ
 διωρίσατο ὁ βασιλεὺς τοῖς οὐσί τότε ἀστρονόμοις εἰπεῖν τὸ ἀποτέ-
 λεσμα. εἰσερχομένου δὲ πρὸς τὸν βασιλέα Παντολέοντος μητρο-

Kuthymium patriarcham. dedit autem Samonas domesticum suum, qui Basilio magistro et caniclii praefecto antea in ministerio fuerat, ut Zoae Augustae in obsequio esset; demeruitque Leonis imperatoris et Augustae gratiam. quae res Samonae in ipsum haud levem concitavit invidiam; detrahensque malae cum Augusta rei crimen inferebat. haec verae alicuius culpa habere imperator cogitans, mittens detondit monachum in S. Tarasii per Samonam. nec multo post statuit imperator ut Samonas in suum eum monasterium, quod Spira dicunt, assumeret, volens rursus in familiam cooptare. abiens itaque ad processum in Damastrin, prandensque in Samonae monasterio, Constantinum vidit, moxque Samonae, quae ex saeculi usu essent, vestibus induere praecipit; miscuitque in convivio imperatori, ac cum eo in palatium rediit. (42) videns autem Samonas imperatoris in eum maiori cremmento amorem augescere, consilio cum Maximo cubiculario et Michaele Tzerithono habito, libellum adversus imperatorem foedis criminationibus ac cavillis confertum conficiunt, eius scriptore ac librum componente Rhodio, qui Samonae notarius erat. veniens autem imperator in magnam ecclesiam libellum offendit quo loco ad deum preces fundebat, in metatorio, eumque tulit; quo lecto in magna animi anxietate atque dolore erat, quaerens quis auctor libelli esset. fuit vero et lunae deliquium. praecipitque imperator ut qui tunc astronomi essent, signi huius effectum edicerent. ingresso itaque ad imperatorem Pantaleone metropolitam, qui Sa-

πολίτου, φίλου ὄντος τῷ Σαμωνᾷ, ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Σαμωνᾶς
 "εἰς τίνα ἐστὶν ἡ κάκωσις;" ἔφη αὐτῷ ὁ μητροπολίτης "εἰς σέ·
 B καὶ ἐὰν διελθῆς Ἰουνίου τὰς 19, ἔτιοι οὐδὲν πείσῃ κυκόν." τὸν
 δὲ βασιλεὺς εἶπεν εἰς τὸν δεῦτερον ἔχειν κάκωσιν τὴν σελήνην· ὁ δὲ
 βασιλεὺς ὑπέλαβε τοῦτο εἰς Ἀλεξάνδρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. μετὰ 5
 τοῦτο ἰδίως Τζηρίθων τῷ βασιλεῖ ἐξεῖπεν "ὁ Σαμωνᾶς τὸ πιττά-
 κιον ἐποίησε." καὶ παρεθὺ καταβιβάζει Σαμωνῶν εἰς τὸν οἶκον
 αὐτοῦ καὶ ἀποκίρει μοναχὸν καὶ ἀπάγει εἰς τὴν μονὴν Εὐθυμίου
 πατριάρχου. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν λοιδορηθέντος, ἀπήγαγεν
 εἰς τὴν τοῦ Μαρτινάκη μονήν. ἐποίησε δὲ Κωνσταντῖνον παρα-10
 κοιμώμενον, καὶ ἔκτισεν αὐτῷ μονὴν ἐν Νωσιαιῖς, καὶ ἀπῆλθεν ἔμ-
 C Εὐθυμῶ πατριάρχῃ καὶ ἐγκαινίασε ταύτην.

43. Ὀκτωβρίῳ δὲ μηνὶ γέγονε πόλεμος ναυμαχικὸς Ἰμερίου
 λογοθέτου μετὰ Δαμιανοῦ καὶ Λέοντος τοῦ Ἀγαρηνοῦ, στρατη-
 γοῦ ὄντος ἐν Σάμῳ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεῦσαντος. ἡ-15
 τήθη δὲ Ἰμέριος, καὶ μόλις διεσώθη, σχεδὸν πάντων ἐκεῖ κενό-
 νευσάντων.

44. Ἦρξατο δὲ νοσηλεύεσθαι Λέων ὁ βασιλεὺς κοιλιακῶ
 νοσήματι, ὥστε μὴ δύνηθῆναι ἐξελθεῖν ἐν τῇ Μαγναύρῃ τὴν δη-
 D μηγορίαν λαλῆσαι ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν νησιεῶν. γέγονε δὲ καὶ ἐμ-
 πρησμός εἰς τὰ κηρουλάρια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καέντων τῶν

monae amicus erat, rogavit eum Samonas, cui istud malum portenderet?
 respondit metropolita "tibi;] ac si Iunii mensis tertium decimum diem
 transieris, ab omni deinceps noxa immunis eris." imperatori autem di-
 xit ad eum spectare lunae maleficium, cuius in re publica essent partes
 secundae. existimavitque imperator Alexandrum fratrem hoc, quod ita
 dictum esset, attingere. tum deinde Tzerithon privatim imperatori retu-
 lit Samonam esse qui libellum fecisset. confestim itaque Samonam
 deiecit in eius domum, detondetque monachum, atque ad Euthymii abbe-
 gat monasterium. cumque postea rursus criminis delatus esset, ad Mar-
 tinacii monasterium abduxit. fecit vero Constantinum sacri cubicularii
 praefectum intimum (accubitorem vocant), eique in Nosis monasterium
 condidit; profectusque una cum Euthymio patriarcha illius encaenia
 celebravit.

43. Mense Octobri commissum navale praelium est Himerii logo-
 thetae cum Damiano et Leone Agarenis, Romano tunc praetore in Samo
 agente, ipso qui postea rerum summam obtinuit. victusque Himerius
 est, ac vix ipse evasit incolumis, cuactis fere illic in periculum ad-
 ductis.

44. Coepit autem Leo coeliaco morbo aegrotare, ut nec in Ma-
 gnauram exire ei licuerit, quo loco in ieiuniorum exordio orationem erat
 habiturus. factumque incendium est in cerularia magnae ecclesiae, com-
 bustis chartarum monumentis omnibus et sacello (ecclesiae scilicet aera-

χαρησιών πάντων καὶ τῆς σακέλλης. Ματῶν δὲ μηνὶ τελευταίῳ Ἀέων, προχειρισάμενος Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλεύον ἰδὼν, ὡς φασίν, ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν ἔφη "ἴδε ὁ κακὸς καὶ χρόνος μετὰ τοὺς δεκατρεῖς μῆνας," πολλὰ ἐκλιπαρήσας καὶ δευ-
 5 θείας αὐτοῦ φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντίνον. καὶ ὁ λόγος τοῦ βασιλέως ἐγένετο ἄληθῶς γὰρ μετὰ δεκατρεῖς μῆνας ἐτελεύτησε.

Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α

P 563

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΥΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

10 Τῷ ζυβ' ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως λιβ', ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς Βασιλείου, ἔτος ἐν ἡμέρας κθ', σὺν Κωνσταντίνῳ υἱῷ Ἀέοντος. ἀποστειλάς δὲ ἤγαγεν Νικόλαον ἐκ Γαλακρητῶν, καταγαγὼν Εὐθύμιον πατριάρχην, καὶ ἐνεθρόνισε
 15 τὸ δεύτερον τὸν αὐτὸν Νικόλαον πατριάρχην. ἐποίησε δὲ σελέν-
 20 τισιν καὶ σάνοδον Ἀλέξανδρος ἐν τῇ Μαγναύρᾳ, ἀγγυῶν Εὐθύμιον ἐκ τοῦ Στενοῦ ἀπὸ τῶν Ἀγαθοῦ καὶ συγκαθίσας ἅμα Νικολάῳ πατριάρχῃ ἐποίησαντο τὴν κατ' αὐτοῦ καθαιρέσειν, ἀτιμῶς ἀποτιλλόντες τοῦ ἱεροπρεποῦς καὶ ἀξιαγάστου ἀνδρὸς τὴν τιμίαν αὐτοῦ γενειάδα, καὶ ἄλλας τινὰς ἕβρεις καὶ ποινὺς αὐτῷ ἐπιπέ-
 20 ροντες, ὡς ἡσάχως καὶ πρῶως ἐπέμεινε ὁ τιμιος καὶ ἱερὸς ἀνήρ.

16 τῶν] τοῦ P

rio publico). mense vere Maio meritar Leo, ubi Alexandrum fratrem suum imperii clavo prae-fecisset; quem, ut aiunt, ad se venientem videns "en" inquit, "et malum tempus post tredecim menses;" multum obsecrans ac rogans ut Constantinum filium suum servaret. evenitque quod ita imperator locutus erat: vere enim ille post tredecim menses fati-functus est.

I M P E R I U M

ALEXANDRI FILII BASILII.

Anno mundi 6412, divinae incarnationis 912, imperavit Alexander Basilii filius annum unum dies 29 cum Constantino Leonis filio. mittens vero adduxit Nicolaum ex Galacrenis, deiecto Euthymio patriarcha; eundemque Nicolaum in patriarchalem sedem denuo restituit. habitoque in Magnaura concilio, adductoque Euthymio ex Steno Agathique monasterio, sedens ipse Alexander cum Nicolao patriarcha depositionem ipsius pergere, indignis modis vellentes sacri viri ac decori digneque suspi-ciendi venerabilem barbam, aliasque quasdam iniurias ac poenas illi in-ferentes, quas vir venerabilis ac sacer sedato ac silentio placideque fe-

καὶ ὑπερωρίσθη πάλιν εἰς τὰ Ἁγαθοῦ, ἔνθα καὶ τελευτήσας κατα-
C τίθεται ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἐν τῇ πόλει εἰς τὰ Φαμαθίου.

2. Οὗτος Ἀλέξανδρος διὰ τὰς ὑπονοίας ἕς ὃ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ Λέων ἔτι ζῶν εἶχε κατ' αὐτοῦ, ἀεὶ τοῖς κνηγεσίοις καὶ τοῖς
ἔξω παλατίου ἐσχόλαζεν, μηδὲν βασιλέως ἔργον πραττόμενος, ἀλλὰ
διάγων ἐν τρυφαίς καὶ ἀσελγείαις καὶ μέθαις, καὶ περὶ ταῦτα ἀεὶ
διακείμενος. ὄθεν ἄρξας αὐτὸς οὐδὲν γενναῖον εἰργάσατο, ἀλλὰ
D ποίηκεν, ὃς καὶ κακῶς τὸ ζῆν ἀπέρρηξεν μετὰ θάνατον Ἀλεξάν-
δρου, ἐν τῷ Ἐβδόμῳ σφαιριῶν. ὡσαύτως καὶ Γαβριηλόπουλον¹⁰
καὶ Βασιλίτζην ἀπὸ Σκλαβηρῶν ἔθρους σφοδρῶς κατεπλούτισεν ἐκ
τῶν τοῦ παλατίου χρημάτων. ὡς φασὶν δέ, τὸν αὐτὸν Βασιλεῖον
καὶ βασιλέα ἠβούλετο ποιῆσαι ὡς ἄπαις ὢν, καὶ Κωνσταντῖνον
εὐδὸν Λέοντος ἐνοουχίσαι· καὶ ὁ πολλάκις βουληθεὶς, διεσκηδάσθη
παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Λέοντος εὐεργετηθέντων, ποτὲ μὲν ὡς τηλαίου¹¹
ὑποβάλλοντα ποτὲ δὲ ὡς ἀσθενοῦντος.

P 564 3. Ἐπὶ τούτου ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐκ δύσεως ἐπὶ ἡμέ-
ρας δεκαπέντε, ὃν ἔλεγον ξιφίαν καλεῖσθαι καὶ αἵματοχυσίαν ἐν
τῇ πόλει ἐργάσεσθαι.

4. Οὗτος πλάνοις καὶ γόησιν ἑαυτὸν ἐξέδοτο, οἷ καὶ π-¹²
ποιήκασιν αὐτοῦ σὺν ἄλλοις στοιχείοις, σοὶ καὶ τῇ σῇ ζωῇ προσωά-

12 Βασιλίτζην, ut et Logotheta. margo P

16 ὑποβαλλόντων

rebat. rursusque ad Agathi relegatus est; ubi et vita functus depositus
in suo monasterio in urbe ad Psamathii aedes.

2. Hic Alexander quia apud Leonem fratrem suspicionibus labora-
bat, quoad ille vixit, continuo venationibus iisque quae privati hominis
essent otium operamque ponebat, nihil quod imperatorium esset, gerens
aut tractans, sed in deliciis et impudiciis commensationibusque ac
ebrietatibus traducens vitam, inque rebus eiusmodi animum continas
occupans. quamobrem rerum summam adeptus nihil fortis animi ac
generosae indolis gessit: sed statim Iannem clericum cognomento Lazarem
rectorem constituit, qui et malo fato, extincto Alexandro, in Hebdoma
sphaera ludens vitae finem fecit. simili quoque ratione Gabriele palam
et Basilitzem Sclavonicae gentis palatii thesauris valde locupletavit. at-
que, ut rumor est, eundem Basilitzem etiam imperatorem creare, qui
ipse improlis esset, animo destinarat, ac Constantinum Leonis filium
castrare. saepiusque eius rei institutum consilium dissipatum est eorum
opera quos Leo beneficiis demeruisset, cum ii modo infantem eum esse
modo aegra valetudine admonerent.

3. Alexandro imperatore apparuit cometa a partibus Occidentis
dies quindecim, quem a gladii figura xiphiam vocari aiebant, et in urbe
praestitutum sanguinis effusionem.

4. Is sese seductoribus ac praestigiatoribus dederat, qui et eius
statuam signumque aprī effigiem fecerunt, ei eiusque vitae aptari ad

κειται, χοιρόβιον τὸν ἀνόητον ὑποφαίνοντες. ὁ δὲ τοῖσι ἀπα-
 τηθεὶς αἰδοῖα καὶ ὀδόντας τῷ χοίρῳ προσανένεωσεν ὡς λεπιομέ-
 νους αὐτῷ. καὶ τῇ αὐτῇ πλάνῃ πεποιθῶς ἵππικὸν ποιήσας, τὰς
 τῶν ἐκκλησιῶν ἐνδυτὰς καὶ πολυκάνδηλα ἄρας, τὸ ἵππικὸν ἐστό-
 5 λισεν καὶ τοῖς ζώδοις φωταγωγίαν [γὰρ] ἐποίησεν. διὰ τοῦτο ἤρθη
 ἀπ' αὐτοῦ ἢ τοῦ Θεοῦ χεῖρ ὡς τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώλοις B
 προσάψαντος.

5. Ἰμερίου δὲ λογοθέτου ἐκ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν ἤτις
 ὑπαστρέψαντος, ὑποστειλας Ἀλέξανδρος περιώρισεν ἐν τῇ μονῇ
 10 τοῦ παλατίου τῇ λεγομένῃ Καλυπτῆ, ἐπαπειλήσας ὡς ἐχθρὸν αὐ-
 τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος. ὁ δὲ ἐκ Φλῳεως πολλῆς
 ἀρρωστίσας, περιωρισμένος ὢν ἐπὶ μῆνας ἕξ, ἐτελεύτησεν.

6. Ἀπέστειλε δὲ Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας μηνῶν
 ἅλῃ Ἀλεξάνδρῳ τὰ πρὸς εἰρήνην, καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ
 15 τιμᾶσθαι καθώσπερ ἐπὶ τοῦ Λέοντος. ὁ δὲ ἀνοίκα καὶ ἀφροσύνη C
 κρατηθεὶς τοὺς πρέσβεις ἀτίμως ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς τὸν Συμεὼν
 κατυπλήξας. λυθείσης οὖν ἔκτοτε τῆς εἰρήνης Συμεὼν παρειακινά-
 ζετο κινήσαι κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὄπλα.

7. Ἀλέξανδρος δὲ ἀριστήσας καὶ ῥομφαίᾳ θελάτω πλη-
 20 γαίς ἀνελθὼν, αἵματος πολλοῦ ἐκ τῶν ῥινῶν καὶ τῶν αἰδῶν ἐκ-
 φερομένου μετὰ δύο ἡμέρας ἐτελεύτησε, κατυλιπὼν ἐπιτρόπους
 Νικόλαον πατριάρχην, Στέφανον μάγιστρον καὶ Ἰωάννην Ἑλαδῶ

5 ἐποίησαν P

6 ἐπ' margo P

eaque referri dicentes, ea re fasulsi hominis ac dementis suam vitam
 innuentes. qui et istis seductus, sui pudenda dentesque, ut quae illi
 desiderarentur, instauravit. eodemque errore fretus, celebratis Circen-
 sibus, ecclesiarum acceptis linteis peplisque ac multifidis pensilibus can-
 delabris Circum convestivit atque ornavit, staturisque ac lignis lumina
 sacro quasi ritu admovit. quapropter sublata in eum dei manus est, ic-
 circo quod dei honorem adhibuisset idolis.

5. Himerio logotheta ex Agarenorum praelio accepta clade reverso
 mittens Alexander virum relegavit in palatii monasterium, cui Caluptae
 nomen, minas intentans, quasi qui Leone eius fratre imperatore haud
 satis ei aequus fuisset. is ex magna afflictione atque aerumna morbo
 correptus, exsul agens septimum mensem, fatis concessit.

6. Misit vero Symeon Bulgariae princeps, mandans Alexandro quae
 ad pacem essent, et ut muneribus acciperet ac coleret, uti Leone impe-
 ratore factam esset. is vero dementia tentus mentisque insaniam probo
 legatos ablegavit, minacibus verbis Symeonem territans. quo ex tempore
 Symeon ad bellum adversus Christianos sese accinxit.

7. Porro Alexander pransus, dei ira immisso gladio vulneratus,
 multa ei sanguinis vi e naribus ac pudendis erumpente, post bidduum oc-
 cidit, relictis tutoribus Nicolao patriarcha, Stephano magistro et Ioanne

D καὶ Ἰωάννην ῥαίκετορα καὶ Εὐθύμιον καὶ τὸν Βασιλιτζην καὶ τὸν Γαβριηλόπουλον, ἑάσας τὴν βασιλείαν Κωνσταντίνῳ ἀνεπιμῶ ἀποτοῦ, υἱῷ Λέοντος τοῦ βασιλέως. ἀπέθεντο δὲ Ἀλέξανδρον ἐν ταῖς τάφοις μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Β Α Σ Ι Α Ε Ι Α

5

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΥΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ.

P 565 Κωνσταντίνος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευταῖου παιὶς ἔτι τυγχάνων (ἔβδομον γὰρ εἶχε τῆς ἡλικίας ἔτος) ὑπὸ Ἀλεξάνδρον τοῦ θείου αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ καταλλεῖπτο, ὑπὸ ἐπιτρόπων τελῶν. ἐβασίλευσεν οὖν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ ἐπιτρόπων οὖν τῇ μητρὶ ἕτερα ἕτη ἐπτά, ἅμια δὲ Ῥωμαῶν πενθερῶ αὐτοῦ ἐν ὑποταγῇ ὧν ἕτερα ἕτη εἴκοσι ἕξ, μονοκράτωρ δὲ ἕτη δεκαπέντε, ὡς εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἕτη νέ'. λαβόμενος οὖν τῆς τοῦ παλατιῶν ἑξουσίας ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ἅτε ἐπίτροπος καὶ αὐτὸς ὧν οὖν τῷ μαγίστρῳ Στεφάνῳ καὶ τῷ Ἑλαδᾷ Ἰωάννῃ, καὶ αὐτῷ μαγίστρῳ, τὴν **B** τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ τὴν φροντίδα εἶχεν τῶν τῇ βασιλείᾳ ἀνηκόντων πραγμάτων ὁσημέραι.

2. Ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὐσῆς δηλοῦται Κωνσταντίνῳ τῷ Δουκί, δομειστικῶ ὑπάρχοντι τῶν σχολῶν, παρά τινος τῶν ἐν τῇ πόλει μεγιστάνων, φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρείον καὶ βουνηγῆ καὶ καλῶς δυνάμενον τὴν βασιλείαν διακυβεργῶν, εἰσε-

Elada, necnon Ioanne rectore et Euthymio et Basilitze et Gabriele polo, dimisso imperio Constantino nepoti, Leonis imperatoris filio. sepultus est Alexander in sepulchris cum patre suo.

I M P E R I U M
CONSTANTINI LEONIS FILII.

Porro Constantinus, Leone patre extincto cum puer adhuc esset (quippe qui septimum aetatis annum ageret), ab Alexandro patris in imperio relictus sub tutoribus erat. imperavit itaque sub tutoribus cum matre septem alios annos, cum Romano vero eius socero, illi subiectus, alios viginti sex annos; solus denique imperium rexit annos quindecim. atque adeo imperii eius omne tempus annorum quinque supra quinquaginta spatio concluditur. arrepta itaque Nicolaus patriarcha aulae potestate, ut qui ipse tutor cum magistro Stephano et Ioanne Elada, ipse pariter magistro, erat, publicae rei curam habebat, rebusque ad imperium spectantibus sedulo quotidie operam navabat.

2. Sic igitur imperii rebus constitutis, procerum quidam ab urbe regia Constantino Duci legionum domestico, ut qui eum ceu virum ferocem et catum probeque gerendo imperio parem gnauumque diligenter,

Θεῖν καὶ ταύτης ἐγκρατῆ γενέσθαι ἀπονητί. ὁ δὲ ἄτε καὶ πρότερον αὐτὴν ὄνειροπολῶν καὶ τοῦ στέφους ἀεὶ ἐφιέμενος, ὡς εἶχε τάχους, τὴν βασιλεύουσαν κατέλαβεν ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ ἐγκρίτοις ἱκανοῖς οὔσι. καὶ νυκτὸς διὰ παραπυλίδος εἰσελθὼν τοῦ πρωτοβεστιαρίου C
 5 Μιχαήλ, οὔσης πλησίον ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Γρηγοροῦ ἄπνος μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεσεν. Νικητῆς δὲ ἀσηκρῆτις, ὁ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος γεγονώς, τὴν Κωνσταντίνου ἀφίξιν τῷ πατρικίῳ Κωνσταντίνῳ καὶ μοναχῷ τῷ Ἐλαδικῷ κατεμήνησεν· καὶ ἄμφω τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν Δοῦξα
 10 Κωνσταντίνον παρεγένοντο· καὶ βουλὴν ποιησάμενοι, οὐπω τῆς ἡμέρας καταλαβοῦσης ἀλλ' ἔτι σκοτίας οὔσης, μετὰ λαμπάδων καὶ λαοῦ πολλοῦ καὶ ὄπλων τὴν τοῦ ἵπποδρόμου πύλην καταλαμ-
 βάνουσι, Κωνσταντίνον εὐφημοῦντες ὡς βασιλέα. ἔνθα δὴ ὁ D
 15 μου πυλῶν ἀηρέθη. (3) μὴ δεχθεῖς σὺν Κωνσταντίνος ἀλλ' ἀποσοβηθεῖς, ὡσπερ ὑπὸ τινος ἐκβακχευόμενος δαίμονος καὶ μὴ ἐφειστηκῶτα ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι, ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ὑπεχώρησεν στυγνός τε καὶ κατηφής, κακὸν ὠιδὸν τὴν τοῦ ἵπποδρόμου κρίνας σφαγῆν. ἐκεῖθεν σὺν εὐφημούμενος
 20 ἦλθε μέχρι τῆς λεγομένης Χαλκῆς, καὶ διὰ τῆς Σιδηρᾶς πόρτης τῆς αὐτῆς Χαλκῆς εἰσεληλυθὼς μέχρι τῶν ἔξκουβίτων παρεγένετο. ὁ σὺν μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ἐλαδᾶς ἐκλογὴν τῶν τε τῆς ἐταιρείας P 566.

20 καὶ] ἦλθεν καὶ P

ut ingrediatur denuntiant, nullo labore urbis compos futurus et in se re-
 rum translaturus summam. is autem, ut qui iam ante imperium somnia-
 ret sertique desiderio ac diadematis nunquam non aestuaret, quanta li-
 cuit celeritate, in urbem involat cum lecta suorum manu, nec ipsa sper-
 nenda multitudine, noctaque per Michaelis protovestiarii haud procul ab
 arce minori obscuroque ostio ingressus, in soceri sui Gregorae aedibus
 insomnis cum sociis permansit. Nicetas vero a secretis, qui postea pro-
 tonotarius fuit, Constantini adventum Constantino patricio et monacho
 Eladico nuntiavit; amboque eadem nocte ad Constantinum Ducem vene-
 nere; initoque consilio, cum necdum diluxisset sed adhuc tenebrae essent,
 cum facibus militumque non levi armata manu Circi portam invadunt,
 faustisque acclamationibus Constantinum ut imperatorem salutant. ibi
 eius equiso a praesidiariis, iisque qui intra portas erant, lancea transfi-
 xus occubuit. (3) non admissus itaque Constantinus sed submotus, velut
 daemonis cuiusdam afflatu furii actus, nec, quo imperii amore agebatur,
 sanis satis mentis rationibus, in Circum se tristis vultaque demisso sub-
 ducit, malum omen reputans sublatam neco equisonem. illinc itaque fau-
 stis acclamationibus prosequentibus, ad Chalceam usque (sic dictam) ven-
 nit, ac per Chalces eiusdem ferream portam ingressus ad exorbitorum
 usque stationem pervasit. magister itaque Ioannes Kladas, ex foedera-

καὶ τῶν ἐλατῶν ποιησάμενος μεθ' ὄπλων τούτους ἀπέστειλε κατὰ τοῦ Λουκός. ἐλθόντων οὖν μέχρι τῆς Χαλκῆς καὶ πολέμου συστά-
τος πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων ἔπεσον τῶν μερῶν, καὶ τοσοῦτον ὥστε
τὸν τόπον ἐκλιμασθῆναι τῷ αἵματι ποταμηδὸν καταφρέοντι.
ἀνηρέθη δὲ καὶ Γρηγορῶς ὁ υἱὸς τοῦ Λουκός καὶ Μιχαὴλ Ἐξαδέλ-
φος αὐτοῦ καὶ Κουρτίκης ἐκεῖνος ὁ ἐξ Ἀρμενίων. (4) ταῦτα ὁ
Δοῦξ Κωνσταντῖνος μαθὼν, ταραχῆς ὅτι πλείστης γενομένης, τὸν
ἵππον ἐξήλαυεν. ὁ δὲ ταῖς ἐκείσε ὑπεστραμμέναις ἐνολισθήσας
πλαστὴν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάτην κατέβαλεν. ἐπεὶ δὲ τις αὐτὸν κατὰ
B γῆς ἔρριμμένον κατέλαβεν (οἱ γὰρ ἄλλοι διεσπειράσθησαν ἅπαν-
τες), ἔλαβεν τὴν τούτου ἀπέτεμε κεφαλὴν.

5. Τούτων οὕτως τελεσθέντων Γρηγορῶς μάγιστρος ὁ τού-
του πενθερός, μετὰ Λέοντος δὲ Χοιροσφάκτην ἀνόμαζον, τῇ
ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ προσέφυγον, οὓς καὶ βία ἐκείθεν
ἀποσπάσαντες ἀπέκτειναν μοναχοὺς ἐν τῇ τῶν Στουδίου μονῇ.
Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἑλαδικὸν βουνεύροις τόψαντες, ῥάκη τε
περιβαλόντες καὶ ὄνω ἐπικαθίσαντες, διὰ μέσης τῆς πόλεως
ἐθροιάμβωσαν, καὶ ἐν τῇ τοῦ Δαυμάτου ἀπαγαγόντες μονῇ ἐκκα-
τάκλειστον τῇ λεγομένῃ Καταδίχῃ πεποιήκασι. Λέοντα δὲ τὸν
C Κατακαλιτῆν καὶ Ἀβσαλῶν τὸν τοῦ Ἀρωτριᾶ ἐκτυφλώσαντες
ἐξορία παρέπεμψαν. Κωνσταντῖνον δὲ τοῦ Ἐδλαμπίου υἱὸν καὶ
ἐτέρους σὺν αὐτῷ Θεόφιλος ὁ ἑπαρχος ὁ τοῦ Λαμπύδου ἐν τῇ τοῦ
ἱππικοῦ σφενδόγγῃ ἔλαβεν ἀπέτεμεν. οὐ μικρῶς δὲ διεφενησάμενοι

13 ἀνόμαζεν P

21 τὸν?

tis classiariisque delectu habito, armis instructos adversus ducem emisit. cumque ad Chalcem usque venissent, consertoque praelio, multi utriusque cecidere; tantaque data acceptaque strages est, ut et sanguinis rivi fluminis instagnarent. occisus vero est Gregoras Ducis filius et Michael eius consobrinus, nec non Curtices Armenius. (4) quo cognito Constantinus Dux, ac cum maxima orta esset turbatio, equum impulit. porro equus in asseribus, quibus locus constratus erat, collapsus sessorem excussit. quem solo allisum et proiectum quispiam offendens (alii enim omnes dispersi ac palantes erant) eius caput gladio abscidit.

5. His ita peractis Gregoras magister Ducis socer, cum Leone cui Choerosphactes nomen, in sanctam dei magnam ecclesiam confugeret; quos et vi abstractos monachi rita in Studii monasterio detonderunt: Constantinum vero Eladicum nervis bubulis caesum, vilibusque ac lace-
ris vestibus indutum asinoque impositum per mediam urbem traducen-
tes, in Dalmatae monasterio, inclusi rita, carceri reum addixerunt. Leonem vero Catacalitzem et Absalonem Arotiae filium luminibus privatis in exsillum miserunt. Constantinum Eulampii filium aliosque cum illo Theophilus praefectus ad Circi metam gladio truncavit. haud exigua

περὶ Νικήτα ἀσηκρήτου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Λιβῆος οὐκ εἶδρον αὐτοὺς ὡς χρησαμένους φυγῆ. τὸν δὲ Αἰγίδην ἐκείνον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ἀνδρείους ὄντας καὶ πολλοὺς, ἀπὸ τε τῆς ἐν Χρυσοπόλει δαμάλειος καὶ μέχρι τοῦ Λευκάτου διδύμοις ξύλοις πάντας βέβησκολόπισαν. καὶ πολλοὺς ἂν τῶν ἐν τέλει τότε ἀηλιῶς καὶ ἀναίτιως οἱ λεγόμενοι οὗτοι ἐπίτροποι ἀπέκτειναν, εἰ μὴ τινες τῶν δικαιοστῶν τούτους τῆς ἀδίκου ὁρμῆς ἀνεχαίτισαν, εἰπόντες αὐτοῖς D ὡς παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως, πῶς ἄνευ τῆς κελεύσεως αὐτοῦ τολμᾶτε τοιαῦτα διαπράττεσθαι; (6) τὴν τοῦ Δουκὸς σὺν γυ- 10 ναίκα ἀποκείροντες εἰς τὸν ἐν Παφλαγονίᾳ οἶκον ἐαυτῆς ἐξαπέστειλαν, εὐνουχίσαντες καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Στέφανον.

7. Ἀδγούστῳ δὲ μηνὶ Συμεὼν ὁ Βούλγαρος ἄρχων, ἐκστρατεύσας κατὰ Ῥωμαίων σὺν ὄχλῳ πολλῷ καὶ βαρεῖ, κατέλαβεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ δὴ περικαθίσας αὐτὴν χάρακα 15 περιέβαλεν ἀπὸ Βλαχερνῶν καὶ μέχρι τῆς λεγομένης Χρυσῆς πόρτης, ἑλίψι μετέωρος ὢν ἀπονητὶ ταύτην πάντως ἐλεῖν. ἐπεὶ δὲ τὴν τε τῶν τοίχων κατέμαθεν ὀχυρότητα τὴν τε ἐκ τοῦ πλήθους P 557 καὶ τῶν πετροβόλων ἀσφάλειαν, τῶν ἐλπίδων σφαλῆς ἐν τῷ λεγόμενῳ Ἐβδόμῳ ὑπέστρεψεν, εἰρηνικὰς σπονδὰς αἰτησάμενος. τῶν 20 δὲ ἐπιτρόπων τὴν εἰρήνην ἀμενέστατα ἀποδεξαμένων, ἀποστέλλει Συμεὼν Θεόδωρον μάγιστρον τοῦ συλλαλῆσαι τὰ τῆς εἰρήνης. ἀναλαβόμενοι δὲ ὁ τε πατριάρχης Νικόλαος καὶ Στέφανος καὶ

12 Βουλγαρίας?

perquisitione facta de Niceta a secretis et de Constantino Libe, haud inventi sunt, ut qui fuga saluti consulissent. Aegidam vero virum spectabilem sociosque, qui plures ac viri fortes essent, a Damali, quae est Chrysopoli, ad Leucatum usque furcis omnes suspenderunt. procerumque plures ac senatorii ordinis viros tunc temporis tutores isti crudeliter ac innoxie perempturi erant, nisi iudicum quidam ab iniusta eos grassatione ac impetu retraxissent, qui dicerent "quid vero vos, imperatore adhuc puero, eiusque iniussu, eiuscemodi patrare audetis?" (6) itaque Ducis uxorem detondentes ad suas aedes in Paphlagonia ablegarunt, cuius et filio Stephano virilia ademerunt.

7. Mense Augusto Symeon Bulgariae princeps, expeditione adversus Romanos cum numero fortique exercitu suscepta, Byzantium petit; obsessaque urbe, ductoque a Blachernis ad portam usque, cui Aureae nomen, vallo, eius omnino facili negotio potiundi spe elatus erat. enimvero perspecta murorum firmitate populique ac armatarum multitudine, nec non balistarum copia, spe frustratus, ad Hebdomum quod vocant reversus pacis foedera expetivit. fuit res tutoribus gratissima: missus a Symeone, qui de pace colloqueretur, Theodorus magister. assumpto autem Nicolans patriarcha et Stephanus ac Ioannes magistri imperatore, ad

Ἰωάννης οἱ μάλιστα τὸν βασιλέα ἦλθον μέχρι τῶν Βλαχερνῶν, καὶ εἰσήγαγον τοὺς δύο υἱοὺς Συμεῶν, καὶ συνεσιτιάθησαν τῷ βασιλεῖ ἐν τοῖς παλατίοις. Νικόλαος δὲ ὁ πατριάρχης ἐξῆλθε πρὸς
B Συμεῶν· ᾧ τινὶ τὴν κεφαλὴν ὑπέκλινε Συμεῶν. εὐχὴν οὖν ὁ πατριάρχης ποιήσας ἀντὶ στέμματος, ὡς φασί, τὸ ἴδιον ἐπιρροπιτά-5
 ριον τῇ αὐτοῦ ἐπέθηκε κεφαλῇ. δώροις οὖν ἀμέτροις τε καὶ μεγίστοις φιλοφρονηθέντες ὁ τε Συμεὼν καὶ οἱ τοῦτου υἱοὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν, ἀσύμφωνοι ἐπὶ τῇ εἰρημένῃ εἰρήνῃ διαλυθέντες.

8. Τοῦ βασιλέως οὖν Κωνσταντίνου, ἅτε παιδὸς ὄντος καὶ¹⁰
 τὴν ἰδίαν μητέρα ἐπιζητιῶντος· ἤδη γὰρ αὐτὴν κατήγαγε τοῦ παλατίου, ὡς εἴρηται, Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς· ἦν καὶ ἀναβιβάζουσιν πάλιν. αὐτὴ οὖν περικρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβάζει εἰς τὸ παλάτιον Κωνσταντίνον τὸν παρακοιμώμενον καὶ
C Κωνσταντίνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς Γογγυλλοὺς λεγομένους, καὶ¹⁵
 τῇ βουλῇ Ἰωάννου Ἑλαδᾶ καταβιβάζει τοὺς οἰκίους Ἀλέξανδρον τοῦ βασιλέως, Ἰωάννην τὸν ῥακτιῶρα καὶ τὸν λεγόμενον Γαβρηλόπουλον καὶ Βασιλίτζην καὶ τοὺς λοιπούς. προχειρίζεται δὲ Ζωὴ Ἀυγουστα Θεοφύλακτον Δομήνικον ἑταιριάρχην. Ἰωάννης δὲ μάλιστα ὁ Ἑλαδᾶς νόσῳ περιπεσὼν καὶ ἀπαγορευθεὶς παρὰ τῶν²⁰
 ἱατρῶν, κατελθὼν ἐκ τοῦ παλατίου καὶ ἐν ταῖς Βλαχέρναις παραγενόμενος καὶ ὑπὸ τῆς νόσου βυρηθεὶς τελευτᾷ. συμβουλή Δο-

13 περικραθεὶς P

Blachernas usque profecti, ambos Symeonis filios introducere ac cum imperatore in palatio epulis exceperere. Nicolao vero patriarcha ad Symeonem egresso, ille ei caput modeste inclinavit; fusaque super eum prece, patriarcha stemmatis loco sui capitis operimentum eius capiti, ut aiunt, iniecit. amplissimis itaque immensisque accepti muneribus Symeon ac liberi, cum de praedicta pace inter eos non satis convenisset, in regionem suam rediere.

8. Constantino igitur imperatore, velut qui puer esset, matrem suam identidem requirente (iam enim Alexander imperator, uti dictum est, aula eiecerat) eam rursus in palatium revocant. rerum itaque potius ac civilium administrationem nacta, Constantinum accubitorem et Constantinum Anastasiumque Gongulios, sic nuncupatos, in palatium assumit; Ioannisque Eladae consilio Alexandri imperatoris assecras, Ioannem rectorem, et quem Gabrielopolium vocant, et Basilitzem ac reliquos, illo deiecit. praeficit vero Zoe Augusta Theophylactum Domesicum foederatorum comitem. Ioannes porro magister Eladas morbo correptus, a medicis salute desperata, e palatio excedens, cum ad Blachernas venisset, ingravescente morbo fati concessit. Domenici hotaeriar-

μηγίκον ἔταιρειάρχον καταβιβάζει Ζωὴ Νικόλαον πατριάρχην ἄμα τοῖς σὺν αὐτῷ μετ' ὁργῆς, τὰ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας περιποιοῦμενον D καὶ φροντίζεν εἰποῦσα.

9. [Οὐ] μετ' οὐ πολὺ δὲ Κωνσταντῖνος παρακοιμώμενος 5 διαβάλλει τῇ Ἀγούστῃ Δομήρικον ἔταιρειάρχην ὡς τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον εἰς τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν. τοῦτον προφάσει πατρικον ποιήσαντες, κατελθόντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς ἔθος εὐχὴν λαβεῖν, οἶκοι μένεω παρεκλεύσαντο. προεβύλετο δὲ Ζωὴ Ἰωάννην Γαριδᾶν ἔταιρειάρχην καὶ Δαμιανὸν εὐνοῦχον τῆς βίβλης δρουγ- 10 γάριον. Δομήρικος δὲ ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἀνόνητα ὀλοφυρόμενος.

10. Τοῦ δὲ Βουλγάρου Συμεὼν τὴν Θράκην πάλιν ληϊ- P 568 ζομένου, ἐν φροντίδι οὔσης τῆς Ἀγούστης καὶ τῶν ἐν τέλει ὅπως αὐτὸν τῆς ἀλαζονείας παύσωσιν, ἤτήσατο Ἰωάννης ὁ Βογᾶς γενέ- 15 σθαι πατρικίος, ἵπποσχόμενος ἀγαγεῖν κατ' αὐτοῦ Πατζίνακας. τῆς αἰτήσεως δὲ τυχὼν δῶρά τε λαβὼν εἰς τὴν τῶν Πατζινακῶν χώραν ἀπῆει, καὶ δὴ σπεισάμενος ὁμήρους ἐκῆθεν λαβὼν ἤγαγεν ἐν τῇ πόλει, συνθραμένων τῶν Πατζινακῶν διαπερᾶσαι καὶ τὸν Συμεὼν καταπολεμηῆσαι.

20 11. Πυργεγένετο δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσώτιος, ἀνὴρ ἐπὶ ῥώμῃς ὀνομαστότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων· ὃν φασὶ σιδηρῶν ῥάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἐκατέραις χερσὶ κρατοῦντα τῇ

2 περιποιεῖσθαι margo P

chaae consilio Zoe Nicolaum patriarcham cum asseclis, cum ira, aula eicit, suam ipsius iubens curare ecclesiam.

9. Nec multo post Constantinus accubitor Domenicum hetaeriar-
cham apud Augustam insimulat, quasi qui rerum summam in fratrem
transferre cogitaret. simulate itaque patricii dignitate ornantes, cum in
ecclesiam solenni ritu precibus communiendus descendisset, ipsum domi
manere iusserunt. eius loco praefecit Zoe foederatorum turmis Ioannem
Garidam, Damianum vero eunuchum creavit excubitorum drungarium.
Domenicus frustra lugens ac quiritans se domum recepit.

10. Ceterum Symeone Bulgaro iterum Thraciam infestante, Augu-
sta proceribusque animi anxii, quo tandem modo hominis arrogantiam
compescere liceret, rogavit Ioannes Bogas ut patricius fieret, Patzina-
cas adversus eum se conducturum pollicitus. voti itaque compos effectus,
acceptisque muneribus, ad eos iter contendit. ac vero icto foedere in-
deoque acceptis obsidibus eos in urbem adduxit, cum polliciti essent Pa-
tzinaces transmissio Istro Symeonem se debellaturos esse.

11. Venit vero etiam in urbem Asotius, vir roboris fama nomina-
tissimus, principis principum filius. ferebant virgam ferream, cuius ex-
trema manibus teneret, qua pollebat eximia vi, inflectere inque circuli

B ὑπερβαλλούση ἀλκῆ διακίμπτειν καὶ πρὸς τὸ κυκλιῶν σχῆμα μεταίγειν, τῆς ἀντιτύπου τοῦ σιδήρου φύσεως τῇ βίᾳ τῶν χειρῶν ὑπικιούσης. ὃν παραγενόμενον μετὰ πολλῆς τιμῆς ὑπεδέξαντο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἐξέπεμψαν.

12. Σεπτεμβρίῳ μηνί, Ἰνδικτιῶνος γ', Παγκρατούκας ὁς Ἀρμένιος τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεὼν παρέδωκεν. μετ' οὗ πολὺ δὲ ἀπεστάλη Βασίλειος πατρικίος καὶ κανίκλειος καὶ Νικήτας πρωτοσπαθᾶριος Ἐλαδικὸς παρὰ Ζωῆς μετὰ δόρων πολλῶν, καὶ ἀντιπαρέλαβεν αὐτὴν πάλιν.

13. Ἦλθε δὲ καὶ ἄμερᾶς ὁ Δαμιανὸς εἰς Στρόβιλον μετὰ ἅπλοισιν τοῦ πολεμῆσαι αὐτὴν μετὰ πολλῆς τῆς δυνάμεως, καὶ ταύτην παρέλαβεν ἕν, εἰ μὴ νοσήσας ἐτελεύτησεν, ὑποστρεφάτων διακενῆς τῶν Ἀγαρηῶν.

14. Οἱ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηῶν οἰκήτορες συνεχῶς ἐπηρεαζόμενοι παρὰ Χασέ υἱοῦ τοῦ Ἰούβη, τὴν αὐτοῦ ἀστυαίαν μὴ ἐνεγκόντες, λίθοις τοῦτον ἀνεῖλον κακῶς ἐνδοθεὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ.

15. Βλέπουσα δὲ ἡ Ἀγούστα Ζωὴ τὴν ἔπαρσιν Συμεὼν καὶ τὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ ἐπίθεσιν, βουλήν μετὰ τῶν ἐν τέλει βουλευέται ἀλλάγιον καὶ εἰρήνην μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν διαπραξάσθαι, διαπερᾶσαι δὲ πάντα τὸν τῆς ἀνατολῆς στρατὸν πρὸς τὸ πολεμῆσαι καὶ ἀφανίσει τὸν Συμεῶν. ἀπεστάλη οὖν ἐν Συρίᾳ πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀλλάγιον Ἰωάννης πατρικίος ὁ Ῥαδινὸς καὶ Μι-

6 προίδανι margo P

formam intorquere, ferri nimirum duritie illius manuum robori cedente. hunc venientem multo honore susceperunt ac rursus in patriam remisere.

12. Mense Septembri, indictione tertia Pancratucas Armenius Adrianopolim Symeoni prodidit; nec multo post missus Basilius patricius ac canidie praefectus Nicetasque protospatharius Eladicus a Zoe Augusta cum multis muneribus urbem rursus recepit.

13. Venit vero Damianus ameras in Strobilum cum classe multaque armata manu ac copiis ad eam expugnandam instructis; et vero eam capturus erat, nisi morbo correptus fati concessisset; cuius interita factum ut Saraceni irrito conatu redirent.

14. Graeciae autem et Athenarum populi civesque continuis Chaei filii Iubae iniuriis vexati, eius luxuriam inexplebilemque cupiditatem ferre non valentes, lapidibus obrutum intra ipsum Athenarum templi penetrale male interemerunt.

15. Videns porro Zoe Augusta Symeonis elatos animos ac superbiam, eiusque adversus Christianos grassationem non ferens, re cum optimatibus deliberata foedus icere pacemque componere cum Agareis statuit, omnesque Asiae copias ad debellandum profligandamque Symeonem traicere. missi proinde in Syriam qui paciscerentur, Ioannes Rha-

χαῖλ ὁ Τοξαῖος. οὗ γεγονότος τὴν συνήθη τῆς ῥόγας διανομὴν ποιησάμενοι ἐν τοῖς τάγμασι, ταῦτα ἀναλαβόμενοι σὺν τοῖς θέ-
 μισι πρὸς τὰ Θρακῖα μέρη διεπέρασαν, Λέοντος μαγίστρου τοῦ
 Φωκᾶ δομεστικῶν τῶν σχολῶν τυγχάνοντος, ᾧ ἀνδρία μᾶλλον ἢ
 5 ἐπιστατικὴ φρόνησις προσανέκειτο. ἐξαγαγόντων οὖν τὰ σεβάσματα
 καὶ ζωποιαὶ ξύλα Κωνσταντίνου πρωτοπαπᾶ τοῦ παλατίου, τοῦ P 569
 Κεφαλᾶ λεγομένου, καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μαλελεία ἐν τῇ Θράκῃ,
 ἅπαντες προσκυνήσαντες καὶ ἐπομοσούμενοι συναποδνήσκειν ἀλλή-
 λους πανστρατὶ κατὰ Βουλγάρων ἐξώρμησαν. ἤρχον δὲ τοῦ μὲν
 10 τάγματος τῶν ἔκκουβίτων Ἰωάννης ὁ Γράψων, τοῦ δὲ ἱκανάτου ὁ
 τοῦ Μαρούλη υἱός. Ῥωμανὸς δὲ ὁ Ἀργυρὸς ἐστρατήγει καὶ Λέων
 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Βάρδας ὁ Φωκᾶς· οἷς συνῆν καὶ ὁ Μελίας
 μετὰ τῶν Ἀρμενίων καὶ οἱ ἄλλοι πάντες στρατηγοὶ τῶν θεμάτων.
 15 Λέοντι δομεστικῶ σύμβουλος ὢν αὐτῷ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνήκουσι. B
 (16) μηνὶ δὲ Ἀγούστῳ κ', Ἰνδικτιῶνος ε', ὁ πόλεμος μεταξὺ
 Βουλγάρων τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελιώφ συγκροτότητο πο-
 ταμῶν· καὶ οἷα τὰ τοῦ Θεοῦ κρίματα, ὡς ἀνερένητα καὶ ἀνεξ-
 20 τελής καὶ φρικώδης ὀλοολυγὴ, τῶν μὲν ὑπ' ἀλλήλων συμπατουμέ-
 νων, τῶν δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναιρουμένων, αἱματὸς τε χύσις
 βία ἐξ αἰῶνος οὐκ ἐγένετο. Λέων ὁ δομεστικὸς ἐν Μεσημβρίᾳ
 διεσώθη φυγών. ἐσφάγη δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ τοῦ πολέμου

dinus patricius et Michael Toxaras. quo peracto, consueta erogatione donato exercitu, assumptis cohortibus ac legionibus in Thraciam transmisere, magistro Leone Phoca scholarum domestico, viro scilicet maioribus animis quam imperatoria solertia praedito. productis igitur venerabilibus ac vivificis lignis Constantini palatini cleri sacerdotum primi, cognomento Cephalae, Constantinique Maleliae opera, in Thracia, cum omnes venerati essent ac se una commorituros iureiurando firmassent, in Bulgariam copiis omnibus conferto exercitu profecti sunt. praeerant excubiti turmae Ioannes Grapso, Hicanati vero Marulis filius. Romanus Argyrus ducis potestate praeerat, eiusque Leo frater et Bardas Phocas; quibuscum erat et Melias cum Armeniis, alique omnes legionum duces. praeter alios vero aderat etiam Constantinus patricius Afer, qui Leoni domestico in omnibus ad eum attinentibus consilio affuturus operamque navaturus esset. (16) mensis vero Augusti die vigesima, indictione quinta, Bulgaros inter Romanosque conserta pugna ad Acheloum flumen est; ac (quae dei iudicia, quam inscrutabilia ac impervestigabilia!) Romani omnes omnibus copiis fusi sunt ac fugati, horrendo per omnem exercitum ululatu, cum se alii alios conculcarent, alios hostes perimerent, tanta hominum strage quanta nec a saeculo audita est. Leo domesticus in Mesembriam sospes receptus est. prae-

С συμβολῆ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Αἰψ καὶ Ἰωάννης ὁ Γράψων καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων ἱκανοί.

17. Ἀπεστάλη δὲ τότε καὶ Ῥωμανὸς πατρίκιος καὶ δρουγγάριος ὢν τῶν πλωτῶν μετὰ παντὸς τοῦ στόλου ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ βοηθήσων Λέοντι τῷ Φωκῷ· ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Βογᾶς καταγαγεῖν Πατζίνακας, ὡς προείρηται, κελευσθέντος τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ διαπερᾶσαι τούτους κατὰ Βουλγάρων, ὥστε συμμαχῆσαι Λέοντι Φωκῷ. Ῥωμανοῦ δὲ καὶ Ἰωάννου τοῦ Βογᾶ εἰς ἔριδας καὶ λογομαχίας ἐλθόντες, ὄρῳντες αὐτούς οἱ Πατζίνακας πρὸς ἀλλήλους διαμαχομένους καὶ στασιάζοντας ὑπεχώρησαν εἰς

D τὰ ἴδια. (18) τοῦ πολέμου δὲ ἤδη τέλος λαβόντος καὶ ὑποστρεψάντων ἐν τῇ πόλει τοῦ τε Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βογᾶ, τὰ κατ' αὐτῶν ἐκινήθησαν, καὶ εἰς τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον Ῥωμανὸν περιέστησαν ὥστε καταδικάζουσιν ψῆφον ἀνίτηξαν, τῶν ὀφθαλμῶν στειρηθῆναι ὡς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ διαπεράσαντα τοὺς Πατζίνακας, ἀλλ' ὑποχώρησαντα τάχιον καὶ μηδὲ τοὺς φεύγοντας Ῥωμαίων ἐν τοῖς πλοίοις ὑποδεξάμενον. καὶ τοῦτο ἦν ἐπεπόνθει, εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου Γογγύλου καὶ Στεφάνου τοῦ μυγιστροῦ, ὡς δυναμέων παρὰ τῇ Ἀγούστη πολλά, τὰ τῆς καταδίκης ἀνετρέπη.

P 570 19. Τῶν δὲ Βουλγάρων τηνικάδε τῇ νίκῃ κατεπαρθέντων καὶ ἐκστρατευσάντων μέχρι τῆς πόλεως; ἐξῆλθεν Λέων ὁ δομ-

18 αῖ] μὲν P

ter alios vero in pugnae congressione necatus est Constantinus Afer et Ioannes Grapso, aliique officialium procerumque perplures.

17. Missus fuerat et Romanus patricius rei que navalis drungarius cum omni classe, ut Danubii littora legeret ac Leoni Phocae suppetias iret: Ioannes item Bogas, uti dictum est, qui Patzinacas adduceret. Romanus drungarius in mandatis acceperat ut eos adversum Bulgaros auxilio futurus Leoni Phocae traiceret. versisque eis in dissidia verborumque contentiones, videntes Patzinacas sic inter se discordes atque rixantes, domum rediere. (18) iam vero finito bello, ac tum Romano tum Boga in urbem reversis, eorum mota causa est. adeoque in tantum Romani drungarii periculum adductae res, ut amissionis luminum poena illi statuta sit, velut qui negligentia seu potius animi pravitate ac nequitia Patzinacas non traiecisset, sed se citius subduxisset, ac ne fugientes quidem Romanos in navibus recepisset. ac ita certe luisset, nisi Constantino Gongulo et Stephano magistro, qua apud Augustam summa auctoritate pollebant, connitentibus in contrarium lata sententia illi versa esset.

19. Bulgaris autem per id tempus victoria elatis ad ipsamque urbem excurrentibus, egressus in eos est Leo legionum domesticus et Ioan-

στικός τῶν σχολῶν καὶ Ἰωάννης ἐταιρειάρχης καὶ Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Δουκὸς εἰς χῶρον Θρακῶν οὕτω λεγόμενον Κατασύρτας ἅμα πλείστω λαῷ κατὰ Βουλγάρων. τῇ δὲ νυκτὶ ἀδοκῆτως ἐπιπεσόντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦ δομestikou φηγόντος ἐσφάγη 5 Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Δουκὸς καὶ πολλοὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ.

20. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παιδαγωγὸς ὁρῶν Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον γαμβρὸν τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον, ἐπέθηκε Κωνσταντῖνω βασιλεῖ Ῥωμανὸν δρουγγάριον προβαλέσθαι ὡς πατρικὸν αὐτοῦ B 10 δούλον καὶ εὐνοῦν τὰ πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἦ σὺν αὐτῷ, καὶ διαφυλάττειν αὐτόν, καὶ ἐν οἷς ἂν δέοιτο σύμμαχον ἔχειν καὶ βοηθόν. πολλάκις οὖν περὶ τούτου λαληθεῖς Ῥωμανὸς ἀπέπειτο. γραμματεῖον οὖν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος αὐτοχείρῳ διαχαράξας γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ διασφαισάμενος ἀπέστειλεν αὐτῷ. ὅπερ οὗτος ἐπὶ 15 χεῖρας λαβὼν ἐπέσχετο τὴν κατὰ τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπιθῆσιν ὧδε ποιήσασθαι.

21. Τῆς φήμης οὖν ταύτης διαθεούσης, καὶ τοῦ παρα- C κοιμωμένου Κωνσταντίνου καταναγκάζοντος Ῥωμανὸν ἀποκινήσαι μετὰ τοῦ στόλου, αὐτὸς προεφασίζετο ἀδυνάτως ἔχειν τοῦ ἀπο- 20 πλεῖν μὴ τοῦ στόλου τὴν νενομισμένην ὄργαν λαβόντος. ἐν τῇ ἑξαρτύσει δὲ ὄντος τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τὰ πλοῖα εὐτρεπίζοντος ἐξῆλθε Κωνσταντῖνος πυρακοιμώμενος ἐπισπουδάσων αὐτόν τοῦ ἐκπλεῦσαι. ὁ δὲ τούτῳ δουλικῷ τῷ σχήματι προσυπήνησεν, καὶ

nes hetaeriarcha, Ducisque filius Nicolaus, in locum quem Catasyrtas vocant, cum ingentibus copiis; noctaque ex improvise irruentibus in eos Bulgaris ac domestico in fugam verso, Nicolaus Ducis filius cum aliis multis occisus est.

20. Theodorus itaque Constantini imperatoris paedagogus, Constantinum accubitorem hoc molientem animadvertens ut imperium in Leonem suum ex sorore affinem transferret, Constantino imperatori auctor est ut Romanum drungarium assumat velut olim patris servum ingenuum illiusque propensa voluntate amicum ac studiosum, ut cum ipso maneat, custosque et vindex atque defensor, in quibus necesse habuerit, illi existat. de his itaque haud raro interpellatus Romanus abnuerat. quapropter Constantinus ipse imperator literas propria manu exaratas subscriptioneque firmatas, ad eum mittit; quibus ille in manus acceptis, Constantinum accubitorem eiusque affines ea se aggressurum cautione in se recepit.

21. Eius itaque rei late pervagante fama, cum accubitor Romanum urgeret ut cum classe proficisceretur, causabatur ille ac excusabat non posse se vela ventis dare ac abnavigare, cum nondum classis militari stipendio ac legitimo donata esset. versante autem in navali Romano navesque apparante, Constantinus accubitor, quasi solvendae classis negotium maturaturus, ad eum egressus est. occurrit ille servili habitu

προθύμως ποιήσειεν τὸ κελευδόμενον ἐπηγγέλλετο. ὑποστρέψαι δὲ
 βουλομένον τοῦ παρακοιμωμένου, καὶ εἰ ἔχοι ἄνδρας εὐειδείς καὶ
 γενναίους τὴν βασιλικὴν ἐρέτειν τριήρην εἰπόντος πρὸς Ῥωμαῖόν,
 D οὗτος εὐθὺς ἔνευσεν αὐτοῖς τῇ χειρὶ ἑτοίμοις ὄσσι πλησίον ἔλθειν.
 οἱ δὲ τὰ τῆς βουλῆς εἰδότες, ἔγγιστα ἤδη τοῦ δρόμωνος Ῥωμαῖοῦ
 γεγονότες, ἐπειδὴ οὗτος ὀπίσω τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου
 περιπατῶν "ἀναρπάσατε αὐτὸν ταῖς χερσὶ καὶ ἄρατε αὐτὸν" ἐπι-
 φώνησε, παραχορήμα οὗτοι τοῦτον ἀρπάσαντες εἰς τὴν τοῦ δρουγ-
 γαρίου Ῥωμαίου τριήρην εἰσήγαγον καὶ ἐν ἀσφαλεῖα κατέειχον.
 οὐδείς οὖν ὁ ἑπερασπίζων ἦν ἢ κατοικτειρῶν τὸν ἄνδρωπον, πάν-
 19 των τῶν συνόντων αὐτῷ χρησαμένων φυγῆ.

22. Ταῦτα Ζωὴ Ἀγνοῦσα μαθοῦσα προσκαλεῖται τὴν
 πατριάρχην Νικόλαον καὶ τοὺς αὐτῆς μεγιστᾶνας καὶ ἀποστέλλει
 P 571 πρὸς Ῥωμαῖόν, τὸ γεγονός βουλομένη μαθεῖν. τούτων δὲ δια-
 περασάντων, λόγοις ὁ λαὸς ἐξήλασαν βαλόντες. ἔωθεν οὖν ἐξελ-
 15 θοῦσα Ζωὴ ἐν τῷ τοῦ Βουκολέοντος ἡλιακῷ ἐπιφώνει τῷ σὺν καὶ
 πᾶσι, πῶς ἄρα γέγονεν ἡ ἀνταρσία αὕτη; ἔφησε δὲ πρὸς αὐτὴν
 ὁ παιδαγωγὸς τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου Θεόδωρος ὅτι δὴ τὸ
 ἀπολέσαι Ἄλοντα τὸν Φωκᾶν τοὺς Ῥωμαίους καὶ Κωνσταντίνον
 παρακοιμώμενον τὸ παλιόντα ταῦτα γέγονασι. (23) προσελά-
 20 βετο δὲ ὁ βασιλεὺς Νικόλαον πατριάρχην καὶ Στέφανον μάγιστρον
 συνειναῖ αὐτῷ ἐν τῷ παλατίῳ, τὴν ἔξουσίαν εἰς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς
 B μητρὸς ἐπισκώμενος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τὸν Του-

gestuque, promptoque animo facturum se pollicetur quod inessus erat.
 cumque iam accubitor reverti volens ex Romano sciscitaretur, num ele-
 gantes ac strenuos viros haberet, qui imperatoriam triremem impellant,
 annuit ille statim manu paratis ut prope accederent. hi autem, quae
 consilium non lateret, cum proxime iam Romani praetoriam iunxissent,
 isque retro Constantinum accubitorem ambulans "eam manibus corripite
 atque tollite" confestim clamasset, correptum illi in Romani drungarii
 triremem tuta custodia servandam intulerunt, qui virum defenderet aut
 ulla eius miseratione moveretur, ne unus quidem fuit, cunctis fuga di-
 lapsis qui cum ipso erant.

22. His ad Zoem Augustam perlatis, accessit illa cum Nicolae
 patriarcha optimatibus suis, qui facti causam inquirant, ad Romanam
 mittit. dumquo ii traiciunt, facta populi colitione lapidibus appetiti ac
 fugati sunt. mane igitur egressa Zoe ad Bucoleonis solare horologium
 filio cunctisque clamabat, quonam modo rebellio haec contigisset? cui
 Theodorus Constantini imperatoris paedagogus iccirco contigisse ait,
 quod Leo Phocas Romanos et Constantinus accubitor aniam perderet.
 (23) interim imperator Nicolaum patriarcham et Stephanum magistrum
 sibi in aula adesse iubet, translata in se a matre potestate. postridie

στικός τῶν σχολῶν καὶ Ἰωάννης ἔταιριάρχης καὶ Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Λουκῆς εἰς χώρον Θρακῶν οὕτω λεγόμενον Κατασύρτας ἕμα πλείστῳ λαῷ κατὰ Βουλγάρων. τῇ δὲ νυκτὶ ἀδοκῆτως ἐπιπεσόντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦ δομεστικῆς φρυγόντος ἐσφάγη **5** Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Λουκῆς καὶ πολλοὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ.

20. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παιδαγωγὸς ὄρων Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον γαμβρόν τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον, ὑπέβηκε Κωνσταντῖνῳ βασιλεῖ Ῥωμανὸν δρουγγάριον προβαλέσθαι ὡς πατρικὸν αὐτοῦ **B** 10 δοῦλον καὶ εἶνον τὰ πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἦ οὖν αὐτῷ, καὶ διαφυλάττειν αὐτόν, καὶ ἐν οἷς ἂν δέοιτο σύμμαχον ἔχειν καὶ βοηθόν. πολλὰκις οὖν περὶ τούτου λαληθεὶς Ῥωμανὸς ἀπέπειπατο. γραμματεῖον οὖν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος αὐτοχειρῶς διαχαράξας γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ διασφαλισάμενος ἀπέστειλεν αὐτῷ. ὅπερ οὗτος ἐπὶ 15 χεῖρας λαβὼν ὑπέσχετο τὴν κατὰ τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπίθασιν ὡδε ποιήσασθαι.

21. Τῆς φήμης οὖν ταύτης διαθεούσης, καὶ τοῦ παρα- **C** κοιμωμένου Κωνσταντίνου καταναγκάζοντος Ῥωμανὸν ἀποκινῆσαι μετὰ τοῦ στόλου, αὐτὸς προεφασίζετο ἀδυνάτως ἔχειν τοῦ ἀπο- 20 πλεῖν μὴ τοῦ στόλου τὴν νενομισμένην ῥόγαν λαβόντος. ἐν τῇ ἐξακτύσει δὲ ὄντος τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τὰ πλοῖα εὐτρεπίζοντος ἐξῆλθε Κωνσταντῖνος πυρακοιμώμενος ἐπισπουδᾶσων αὐτόν τοῦ ἐκπλεῦσαι. ὁ δὲ τούτῳ δουλικῶ τῷ σχήματι προσυπήνητησεν, καὶ

nes hetaeriarcha, Ducisque filius Nicolaus, in locum quem Catasyrtas vocant, cum ingentibus copiis; noctuque ex improvise irruentibus in eos Bulgaris ac domestico in fugam verso, Nicolaus Ducis filius cum aliis multis occisus est.

20. Theodorus itaque Constantini imperatoris paedagogus, Constantinum accubitorem hoc molientem animadvertens ut imperium in Leonem suum ex sorore affinem transferret, Constantino imperatori auctor est ut Romanum drungarium assumat velut olim patris servum ingenium illiusque propensa voluntate amicum ac studiosum, ut cum ipso maneat, custosque et vindex atque defensor, in quibus necesse habuerit, illi existat. de his itaque haud raro interpellatus Romanus abnuerat. quapropter Constantinus ipse imperator literas propria manu exaratas subscriptioneque firmatas, ad eum mittit; quibus ille in manus acceptis, Constantinum accubitorem eiusque affines ea se aggressurum cautione in se recepit.

21. Eius itaque rei late pervagante fama, cum accubitor Romanum urgeret ut cum classe proficisceretur, causabatur ille ac excusabat non posse se vela ventis dare ac abnavigare, cum nondum classis militari stipendio ac legitimo donata esset. versante autem in navali Romano navesque apparante, Constantinus accubitor, quasi solvendae classis negotium maturaturus, ad eum egressus est. occurrit ille servili habitu

λάτιον ὑπεραπολογησομένους, ὡς οὐκ ἀνταρσία γέγονε τὸ παρ' ἐμοὶ διαπραχθέν· ἀλλὰ τὴν τοῦ Φωκῆ ἐπίθεσιν ὑφορώμενος, καὶ δεδιὼς μή τι νεωτερισθῆ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα, τοῦτοσ ἔνεκεν ἀνελεθεῖν ἐν τῷ παλατίῳ βεβούλευμαι καὶ τὴν φυλακὴν ποιῆσθαι τοῦ βασιλέως. μὴ συννεδοκοῦντος οὖν Νικολάου τοῦ 5 πατριάρχου τούτοις, ἐμνήσθη Ῥωμανῷ παρὰ τοῦ ῥηθέντος παιδαγωγοῦ τοῦ ἐλεθεῖν μετὰ στόλου παντὸς μέχρι τοῦ Βουκολλέοντος.

P 572 ὃς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ βουλευσόμενος (τὸ γὰρ ἄγον ἦγεν αὐτὸν) τῇ ἡμέρᾳ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου (ε' δὲ ἦν) ἦλθεν ἔνοπλος ἅμα τῷ στόλῳ παντὶ ἐν τῷ Βουκολλέοντι. καὶ 10 παρευθὲν Στέφανος μὲν μάγιστρος ἐξῆλθε τοῦ παλατίου, Νικήτας δὲ ὁ πατρικίος ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ ἀνελεθὼν ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν Νικόλαον τὸν πατριάρχην. ὄρκους οὖν βεβαωθέντες οἱ τοῦ παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπέστειλαν αὐτῷ τὸν τίμιον σταυρόν· καὶ προσκυνήσας αὐτὸν καὶ ὄρκους βεβιωῦσας αὐτοῦς 15 ἀνήλθε μετ' αὐτῶν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ὀλίγων τινῶν. προσκυνήσας τὸν βασιλέα καὶ εἰσελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῶ τῷ ἐν τῷ Β φάρῳ, καὶ πίστεισ αὐτῷ δούσ, παρευθὲν προχειρίζεται παρ' αὐτοῦ μάγιστρος καὶ μέγας ἐταιρειάρχης.

26. Ἀτίκα οὖν γέγονε θεία κλέυσισ πρὸς Λέοντα τὸν 20 Φωκῆν παρεγγνωμένη μῆδαμῶς στάσιν τινὰ ἐνοῆσαι, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀναπαύεσθαι. ὡσαύτως καὶ γράμματᾱ

18 Φάρφ margo P

sam agerent ac excusarent, nihil ad rebellionem spectare quod ab eo factum erat, sed unum hoc veritum, Phocae molimina, ac metuentem ne ille novis rebus adversus imperatorem studeret, eam ob rem in animum induxisse idque consilii cepisse, ut in regiam, imperatori custos futurus, ascenderet. non approbante Nicolao patriarcha aut assentiente, is quem dicebam paedagogus mandat Romano ut cum omni classe ad Bucoleonem veniat. re itaque cum suis deliberata (nam urgebat fatum), ipso intemeratissimae virginis ac dei genitricis solenni annuntiationis die, feria quinta, manu armata cum omni classe ad Bucoleonem venit, statimque magister Stephanus e palatio excessit. Nicetas vero patricius, Romani consocer, in palatium ascendens Nicolaum patriarcham inde extrusit. aulicorum igitur animis Romani iureiurando firmatis, pretiosam ad eum crucem misere: quam ille veneratus, iterumque sacramento interposito fidem obstringens, cum eis paucisque comitum imperatorem salutaturus in palatium ascendit. ingressusque cum eo in templum quod in Pharo est, dataque ibi et accepta securitatis fide, confestim magister et magnus hetaeriarcha ab ipso praeficitur.

26. Mox itaque missa ad Leonem Phocam divalis iussio, qua is omni confandae seditionis misso proposito tantisper domi quiescere praeciperetur. Constantinus quoque in eandem scribit sententiam, et ut ni-

βάκην Ζωὴν Λύγοῦσταν τοῦ παλατίου καταβιβάσαι ἢ δὲ μετ' ὀλολυγῆς καὶ δακρύων τῇ ἑαυτῆς προσπλακείσα νύφ' πρὸς συμπάθειαν μητρικὴν καὶ οἴκτον ἐκίνησεν, ὡς τὸν βασιλεῖα εἰπεῖν "ἑάσατε εἶναι μετ' ἐμοῦ τὴν μητέρα μου." οἱ δὲ ταύτην ἅμα τῷ λόγῳ β' ἀφῆκαν.

24. Προσκαλεσάμενοι δὲ ὁ τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶ προεβόλοντο δομέστικον τῶν σχολῶν, δεδιδότες μὴ εἰς ἀνταρσίαν χωρήσῃ ὁ Φωκῆς Λέων. ὁ δὲ οὐ κατένευσε τοῦτο γενέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον γυναικάδελφον αὐτοῦ τὸν Ζου-
10 φνέζην καὶ Συμεῖωνα τὸν υἱὸν αὐτοῦ προεβόλοντο ἐταιριάρχη. C
δρκοὶς βεβαιωθεὶς ὑπ' αὐτῶν κατῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ παραντίκα τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ τοῦ παλατίου καταβιβάζουσι τοῦτων οὖν πρὸς αὐτὸν παραγεγονότων, ὡς ἐθάσαστο αὐτούς, τρέμος ἔλαβεν αὐτὸν καὶ φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις. εὐθὺς οὖν
15 ἐξῆλθε πρὸς Ῥωμανόν, καὶ διηγῆσατο αὐτῷ ὅλα πέπονθε. συμ-
φιλωθεὶς οὖν αὐτῷ, καὶ ὄρκους δοὺς καὶ λαβῶν ὥστε μίαν ἔχειν ἀμφοτέρων ψυχὴν, σύμφρων αὐτοῦ καὶ σύμπνου ἐγένετο, ὥστε καὶ γαμικὸν συνάλλαγμα ποιήσασθαι συνεφώτησαν, πλεον ἐκ τού-
του τὸν τῆς ἀγάπης δεσμὸν ἐπισφύγγοντες.

20 25. Τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ οὖν τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἀπο- D
στέλλει Ῥωμανὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, οἰκείον αὐτῷ καὶ πιστό-
τατον ὄντα, καὶ Θεόδωρον τὸν Μαστιζούσιον λεγόμενον εἰς τὸ πα-

7 et 10 προεβόλοντο P

missus Ioannes Tubaces, qui Zoem Augustam anla deiseret. ea cum fletu ac eiulatu in filii complexus ruens ad maternam miserationem affectumque inflexit; adeo ut imperator dixerit "sinite ut mater mea mecum versetur." qui, mox at locutus est, eam reliquere.

24. Accersitum vero imperator et patriarcha Ioannem Garidam legionum domesticum praefecerunt, veritè scilicet ne Leo Phocas in rebellionem verteretur. non acquievit ille ut munus acciperet, nisi Theodoros Zuphinezzer eius levir et Symeon illius filius foederatorum turmis praeficerentur. amborum is iureiurando fretus in domum descendit; moxque hi illius affines aula eiocierunt. quos ut ad se venientes conspexit, stupor tremorque virum invaserunt. confestim igitur ad Romanum venit, ac quae illi facta essent narravit. artiori itaque amicitia ei implicatur, dataque et accepta iurata fide, uno se in posterum animo fore, uno animi sensu consentientes evasere; ut et nuptiarum foedera se iuncturos paciscerentur, quo inde dilectionis vinculum sibi adstringerent.

25. Secundum haec igitur vigesima quinta Martii mensis mittit Romanus Ioannem presbyterum domesticum snum eundemque fidelissimum, et Theodorum Mastzucam nuncupatum in palatium, qui eius cau-

P 573 *τες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως εἰσὶν, δοὺς Ἄννη τινὶ γυναικὶ ἀνασθεῖ καὶ θρασεῖ καὶ κληρικῶ τινὶ Μιχαὴλ ἐν τῷ αὐτοῦ στρατοπέδῳ ἐξέπεμψεν. οἱ δὲ ταῦτα ἀναλαβόμενοι διέσπειραν παντὶ τῷ στρατῷ καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ φωραθεὶς παρὰ τοῦ Φωκᾶ καὶ ἀηγλεῶς τυφθεὶς τήν τε ῥίνα καὶ τὰ ὄτια ἀπετμήθη· ὃς μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προσηκούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ σταλεῖσα γυνή. (29) πρῶτος οὖν ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλέως Μιχαὴλ Κωνσταντίνος καταλιπὼν τὸν Φωκᾶν τῷ Ῥωμανῷ προσέδραμεν, ἀρχὴ γεγονῶς καταλύσεως τῆς τοιαύτης ἀνταρσίας καὶ τυραννίδος. σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἄλιζμορος, τουρμαράχα¹⁰ ὄντες ἀμφότεροι. Λέων οὖν ὁ Φωκᾶς μετὰ λαοῦ πλείστου ἰσχυρῶς καθυπλισμένον ἐν Χρυσοπόλει καταλαβὼν διέστησε παρατάξεις ἀπὸ τῆς λιθίνης δαμάλεως μέχρι Χαλκηδόνος, τοὺς ἐν τῇ πόλει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος παρὰ Ῥωμανοῦ Συμεῶν ὁ τοῦ κανικλείου, λόγον ἐνυπόγραφον τοῦ βασιλέως Κων-¹⁵σταντίνου ἐπιφερόμενος τάδε διαγορεύοντα, (30) ὡς ἐγὼ φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας ἐρηγορώτατον καὶ εὐνοούτατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἡ Ῥωμανὸν ἐρηκῶς τούτῳ τῆν C ἐμῆν φυλακὴν μετὰ θεῶν κατεπίστευσαι, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἔχειν ἔκρινα, σπλάγγνα πατρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὲ²⁰ ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ τοῦτον τὸν Φωκᾶν αἰετῆ ἐμῆ βασιλείᾳ*

7 Βαρυμικηλ υἱὸς Κωνσταντίνος supra p. 244 c

imperatoris stare partibus significabatur, editis, Annaeque cuidam efronti mulieri ac temerariae, nec non clerico cuidam Michaeli nomine contraditis, in Leonis castra emisit. hi accepta diplomata in omnem late exercitum clanculum sparserunt. ac Michael quidem a Phoca deprehensus durisque verberibus subactus, naso auribusque multatus est. verum is postea a Romano convenientem vicem consecutus est; similiter quoque una cum illo submissa mulier. (29) primus itaque Constantinus Bary-Michaelis filius, relicto Phoca ad Romanum transiens, eiusmodi defectionis convellendae ac rebellionis auctor fuit. secuti etiam Balantius et Atzmorus, quem vocant, ipsi quoque ambo tribani. Les igitur Phocas, quo fretus erat, ingenti omni armorum genere valide instructo exercitu, Chrysopolim veniens a Iuvenca lapideam Chalcedonem usque ad terrorem civibus incutiendum lato aciem explicavit. interim vero missus a Romano cum celoce Symeon caniclii praefectus cum literis Constantini imperatoris subscriptione munitis. literarum hic erat tenor, haec sententia. (30) "cum alium neminem dominationis meae ac maiestatis vigilantiorum magisque benevolam ac fidiorem custodem, inter omnes qui meae dicionis sunt, ac imperio parem Romano offendere, huic secundum deum mei custodiam commisi; et ut patris loco haberem, operae pretium duxi, qui paterna in me viscera propensumque genitoris animum exhibuerit. Leonem vero huic Phocam cum semper

ἐκελεύσθη Κωνσταντῖνον παρακοιμωμένῳ γράψαι, τὰ ὅμοια αὐτῷ παραγγέλλοντα, τοῦ μηδὲν ἐναντίον βουλευέσασθαι ἀλλ' ἐν ὑποταγῇ εἶναι τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου. ἀναλαβόμενος οὖν ταῦτα Ἄνδρέας πριμωήριος τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ἀπεκόμισεν αὐτῷ C
5 ταῦτα ἐν Καππαδοκίᾳ ὄντι· καὶ ἀναδεξιόμενος ταῦτα καὶ ἀναγνούς, ἀπελθὼν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἡσύχασεν.

27. Τῇ ἑβδομάδι ε' τῶν ἁγίων νηστειῶν δίδεται ἀρραβῶν γαμικῶν συνυλλαγματῶν παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως Ἐλένη τῇ θυγατρὶ Ῥωμανοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ τοῦ πάσχα τῇ λεγομένῃ τῆς Γα-
10 λιλαιᾶς εὐλογεῖται καὶ στεφανακοῦται ἅμα αὐτῇ παρὰ Νικολάου πατριάρχου.

28. Ῥωμανὸν βασιλεοπάτορα προχωρησάμενος, ἀντ' αὐτοῦ Χριστοφόρον υἱὸν αὐτοῦ ἐταιρειάρχην κατέστησεν. μετ' οὗ πωλὸν δὲ Λίων ὁ Φωκᾶς ἀπατηθεὶς παρὰ τε τῶν ἀρχόντων καὶ
15 τῶν αὐτοῦ ταγματῶν πρὸς ἀνταρσίαν κινεῖται· καὶ ἀποστείλας D ἀνελάβετο εἶναι σὺν αὐτῷ τῶν τε παρακοιμωμένων Κωνσταντίνου καὶ Κωνσταντίνου καὶ Ἀναστάσιον Γάγγυλιόν τε τοὺς ἀδελφούς καὶ Κωνσταντίνον πρωτασηκρητῆς τὸν Μαλελιαν, πληροφορῶν ἅπαντας καὶ βεβαιῶν ὡς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τῆν
20 τοιαύτην ποιεῖται συγκίνησιν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεοπάτωρ χρυσοβούλλια ποιήσας ἐννόβηρα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἀνατροπὴν περιέχοντα, καὶ ὡς οἱ τὸν Φωκᾶν καταλιμπάνοντες τῷ βασιλεῖ δὲ προσφερέον-

7 Τῇ ε' ἑβδομάδι?

hil in adversum molliatur, sed in Constantini imperatoris subiectione perseveret. acceptas sacras imperatorii vestiarii primicerius Andreas ad eum in Cappadocia defert: acceptis ille ac lectis, domum se recipiens, privati habitu egit.

27. Quinta sanctorum ieiuniorum hebdomada datur a Constantino imperatore Helenae Romani filiae contractus nuptialis arrhabo; tertiaque paschae (quam Galilaeam vocant) benedictione impartitur, unaque cum illa a Nicolao patriarcha corollis nuptialibus redimitur.

28. Romano in imperatoris patrem provecto, eius loco Christophorum ipsius filium foederatorum turmis praeficit. nec multum temporis intercesserat, cum Leo Phocas quorundam procerum ac tribunorum suavis subiectarumque ei legionum hortatu res novas molitur; accitoque Constantino accubitore, et Constantino et Anastasio Gongyliis germanis fratribus, nec non Constantino a secretis primo Maleliano, cunctis persuadere nititur in gratiam Constantini imperatoris eam se motionem facere. Romanus vero imperatoris pater bullis aureis ac diplomatis subscriptione munitis, quasi ex Constantini imperatoris persona, quibus ea molitio evertebatur, eosque qui Phoca relicto ad imperatorem confugerent ab

P 573 *τες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως εἰσὶν, δοὺς Ἄννη τινὶ γυναικὶ ἀναιδεῖ καὶ
 θρασεῖ καὶ κληρικῷ τινὶ Μιχαὴλ ἐν τῷ αὐτοῦ στρατοπέδῳ ἐξέ-
 πεμψεν. οἱ δὲ ταῦτα ἀναλαβόμενοι διέσπειραν παντὶ τῷ στρατῷ
 καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ φωραθεὶς παρὰ τοῦ Φωκᾶ καὶ ἀγγλεῶς τυφθεὶς
 τὴν τε ῥίνα καὶ τὰ ὄτα ἀπετμήθη· ὃς μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ
 τῆς προσηκούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ στα-
 λεῖσα γυνή. (29) πρῶτος οὖν ὁ υἱὸς τοῦ Βαρέως Μιχαὴλ Κων-
 σταντίνος καταλιπὼν τὸν Φωκᾶν τῷ Ῥωμανῷ προσέδραμεν, ἀρχὴ
 γεγονῶς καταλύσεως τῆς τοιαύτης ἀνταρσίας καὶ τυραννίδος. οὖν
 B αὐτῷ δὲ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἀτζμορος, τουρμαροχοί
 ὄντες ἀμφοτέρω. Λέων οὖν ὁ Φωκᾶς μετὰ λαοῦ πλείστοσιν ἰσχυ-
 ρῶς καθωπλισμένον ἐν Χρυσοπόλει καταλαβὼν διέστησε παρατά-
 ξεις ἀπὸ τῆς λιθίνης δαμάλεως μέχρι Χαλκηδόνος, τοὺς ἐν τῇ πό-
 λει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος παρὰ Ῥωμανοῦ
 Συμειῶν ὁ τοῦ κανικλείου, λόγον ἐνυπόγραφον τοῦ βασιλέως Κων-
 σταντίνου ἐπιφερόμενος τάδε διαγορεύοντα, (30) ὡς ἐγὼ φέ-
 λακα τῆς ἐμῆς βασιλείας ἐργηγορώτατον καὶ ἐνούστατον καὶ πι-
 στότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν ἐδρηκῶς τούτῳ τῆν
 C ἐμὴν φυλακὴν μετὰ θεὸν κατεπίστευσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν
 ἔχειν ἔκρινα, σπλάγχνα πατρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὴν
 ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ τοῦτον τὸν Φωκᾶν ἀεὶ τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ*

7 Βαρυμιαχὴ υἱὸς Κωνσταντίνος supra p. 244 c

imperatoris stare partibus significabatur, editis, Annaeque cuidam ef-
 fronti mulieri ac temerariae, nec non clerico cuidam Michaeli nomine
 contraditis, in Leonis castra emisit. hi accepta diplomata in omnem
 late exercitum clanculum sparserunt. ac Michael quidem a Phoca de-
 prehensus durisque verberibus subactus, naso auribusque multatus est.
 verum is postea a Romano convenientem vicem consecutus est; similiter
 quoque una cum illo submissa mulier. (29) primus itaque Constanti-
 nus Bary-Michaelis filius, relicto Phoca ad Romanum transiens, eiusce-
 modi defectionis convellendae ac rebellionis auctor fuit. secuti etiam
 Balantius et Atzmorus, quem vocant, ipsi quoque ambo tribani. Leo
 igitur Phocas, quo fretus erat, ingenti omni armorum genere valide in-
 structo exercitu, Chrysopolim veniens a Iuvenca lapidea Chalcedonem
 usque ad terrorem civibus incutiendam late aciem explicavit. interim
 vero missus a Romano cum celoce Symeon canicium praefectus cum liti-
 ris Constantini imperatoris subscriptione munitis. literarum hic est
 tenor, haec sententia. (30) "cum alium neminem dominationis meae ac
 maiestatis vigilantiorem magisque benevolum ac fidiorem custodem, in-
 ter omnes qui meae dicionis sunt, ac imperio parem Romano offende-
 rem, huic secundum deum mei custodiam commisi; et ut patris loca ha-
 berem, operae pretium duxi, qui paterna in me viscera propensaque
 genitoris animum exhibuerit. Leonem vero hunc Phocam cum semper

ὑποπτεῶν ἐπιβουλεύειν νῦν ἔργοις αὐτοῖς ἐπίβουλον εὖρηκα καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς ἔξανιστάμενον. διὸ οὔτε δομέστικον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν εἶναι βούλομαι, οὔτε δὲ ταύτην τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς πεπραχέναι φημί, ἀλλ' αὐθαιρέτῳ γνώμῃ ταύτην ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν, ἐκαστῷ τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον. τούτων οὖν τῷ λαῷ ὑπαναγνωσθέντων ἤρξαντο πάντες ὑποχωρεῖν καὶ τῷ βασιλεοπάτορι προσρῦεσθαι Ῥωμανῷ. τοῦ δὲ **D** Φωκᾶ εἰς ἀμήχανον περιστάντος καὶ ἀπογνότος ὡς πάσης ἐλπίδος ἡστοχηκότος, καὶ φυγῇ χρησαμένον καὶ πρὸς τὸ κάστρον Ἰεσοῦς **10** παρυγενομένου καὶ μὴ δεχθέντος, ἀπέστειλε Ῥωμανὸς Ἰωάννην Τουβάκην καὶ Λέοντα τὸν αὐτοῦ συγγενῆ ὥστε εἰσαγαγεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες ἀπετύφλωσαν, καίτοι μηδεμίαν περὶ τούτου δεξάμενοι ἐντολήν, ἀλλ' αὐθαιρέτῳ γνώμῃ τούτο πεποιηκότες, ὡς ἀγανακτῆσαι ἐπὶ τούτῳ καὶ τὸν βασιλεο- **15** πάτορα Ῥωμανόν.

31. *Ἀγούστῳ δὲ μηνὶ κατεμηνύθη τὰ τῆς ἐπιβουλῆς* **P 574**
Κωνσταντίνου τοῦ Κτηματινοῦ καὶ Δαβὶδ Καμουλιανοῦ καὶ Μιχαὴλ κοσμάτορος τῶν μαγγάνων· καὶ τυφθέντες οὗτοι καὶ δημευθέντες διὰ μέσης διήλθον τῆς πόλεως καὶ ἔξορᾷ παρεπέμφθησαν.
20 (32) *ἤγαγον δὲ καὶ Λέοντα μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ διήλθον ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ ἡμιόνῳ ἐφεζόμενος.*

33. *Ἐφωράθη δὲ καὶ Ζωὴ Ἀγούστα ἐπιβουλεύουσα Ῥω-*

meae maiestati suspectum habuerim, nunc re ipsa insidiantem inveni, et qui in meum tyrannice imperium insurrexerit. quamobrem nec domesticum eum deinceps esse volo, neque hanc meo iussu orditum eum telam agnosco, sed ipsum a se ultroque grassari, ut in se rerum summam transferat, pronuntio." his itaque audiente exercitu lectis literis, coeperunt omnes recedere et ad imperatoris patrem confluere. Phocas autem consilii inops rebusque desperatis, ut cui omne consilium cassum ivisset, salutem fuga quaerens, ad castrum Ateus cum venisset, eo repulsus est. misit itaque Romanus Ioannem Tubacem et Leonem eius cognatum, qui in urbem ipsum inducerent. quem cum tenuissent, luminibus orbarunt, etsi eius caecandi nullum mandatum acceperant: sed ipsi a se sponte fecerunt, ut et Romanus imperatoris pater eius rei nomine indignatus sit.

31. Mense Augusto detectae Constantini Ctematini, Davidis Camuliani et Michaelis mangarorum cbratoris insidiae. qui verberibus subacti, bonisque publicatis per mediam urbem pompa traducti, exsilio relegati sunt. (32) adductus et Leo magister ac legionum domesticus in urbem, muloque insidens ignominiae causa per medium forum tractus.

33. Quin et Zoe Augusta deprehensa Romani vitae per cibos me-

μανῶ δια πεφραμαγμένων βρωμάτων ὑπὸ Θεοκλήτου νοταρίου τῆς
 B ὑπουργίας σκευασθέντων. καὶ ταύτην τοῦ παλατιοῦ καταβιβά-
 ζουσιν καὶ εἰς τὸ Πετρίον ἀπάγουσι, τῇ τῆς ἁγίας Εὐφημίας μοτῆ
 ἀποκείραντες.

34. Προσεκλήθη δὲ παρὰ Θεοφυλάκτου πατρικίου καὶ 5
 κόμητος τοῦ στάβλου εἰς ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κωνσταντίνου
 βασιλέως Θεόδωρος καὶ Συμεὼν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός. Ἐσθιόντων
 οὖν εἰσήλθεν Ἰωάννης δρογγάριος τῆς βίβλης ὁ Κουρκούας λεγ-
 μενος μετὰ πλείστου λαοῦ, καὶ τούτους ἀναρπάσας εἰς τὸ Ὀψί-
 κιον ἐξώρισεν ἐν τοῖς αὐτῶν προαστείοις ὡς κατὰ τοῦ Ῥωμανοῦ 10
 μελετώντας.

35. Εἰκοστῇ τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τιμᾶται
 C Ῥωμανὸς τῇ τοῦ Καίσαρος ἀξία, καὶ Δεκεμβρίῳ μηνί δεκάτῃ
 ἑβδόμῃ τῇ τῶν πατέρων κυριακῇ τῷ τῆς βασιλείας στέφεται δια-
 δήματι παρὰ βασιλέως Κωνσταντίνου γαμβροῦ αὐτοῦ καὶ Νικο- 15
 D λάου πατριάρχου, (1) καὶ Ἰανουαρίου 3, τῇ τῶν ἁγίων φώ-
 των ἡμέρᾳ, στέφει Θεοδώραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Μαῖω δὲ
 μηνί 15, Ἰνδικτιῶνος 1, Χριστοφόρος ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ ἀναγορεύε-
 ται βασιλεύς, στέφεται δὲ τῇ 18 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς παρὰ Κων-
 στατίνου βασιλέως, τῇ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ· καὶ μόνοι 20
 οὗτοι οἱ δύο ἐν ταύτῃ τῇ προελύσει προῆλθον.

2. Ἰουνίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος 7, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἣ
 τῆς ἐκκλησίας γέγονεν ἔνωσις παρὰ Ῥωμανοῦ, ἀπάντων ἐνωθέν-

dicatos insidiari, per Theocletem servitii notarium instructos. quare
 hanc quoque aula deiectam inque Petrium abductam in sanctae Euphe-
 miae monasterio detonderunt.

34. Invitatos vero ad prandium a Theophylacto patricio et sta-
 buli comite Theodorum Constantini imperatoris paedagogum eiusque
 fratrem Symeonem ingressus excubiarum drungarius, Curcuus nuncu-
 patus, cum multo satellitio, arreptos velut adversus Romanum machi-
 nantes, ad Opsicium in suis ipsorum suburbanis relegavit.

35. Mensis Septembris die vigesima quarta Romanus Caesaris do-
 natur dignitate; mensis vero Decembris die decimo septimo, dominica
 patrum, quae est ante natalem, imperiali stemmate a Constantino im-
 peratore et Nicolao patriarcha donatur. (1) sexta itaque Ianuarii,
 quae dies sacra luminum est, uxorem suam Theodoram Augustali corona
 donat; Maii vero decima septima, indictione quinta, Christophorus Ro-
 mani filius imperator salutatur, ac die quarto supra vigesimum in die
 sancto pentecostes a Constantino imperatore coronatur; amboque hi soli
 in ea pompa processerunt.

2. Iunio autem mense, indictione octava, die dominico, facta
 ecclesiae unio est Romano auctore, unitique sunt omnes, motre-

των, μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν, τῶν ἀπὸ Νικολάου πα-
τριάρχου καὶ Εὐθυμίου διεσχισμένων.

3. Ὀγδόῃ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος θ', ἀποστεί-
λας Ῥωμανὸς ὑπερορῖζει τὸν μάγιστρον Στέφανον τὸν τῆς Καλο- P 575
5 μαρίας εἰς τὴν Ἀντιγόνου νῆσον ὡς τῆς βασιλείας ἐφλεσθαι κατη-
γορηθέντα, μοναχὸν αὐτὸν ἀποκείρας ἕμα Θεοφάνει Τειχιώτῃ
καὶ Παύλῳ Ὀρφανοτρόφῳ, ἀνθρώποις αὐτοῦ.

4. Ἐποίησε δὲ Ῥωμανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ τριβουναλίῳ πρό-
κενσον, συνηγμένων ἀπάντων ἐκεῖσε μεθ' ὄπλων. τοῦ ἄδνον-
10 μίου δὲ γενομένου αἰφνίδιον Ῥωμανὸς καὶ Κωνσταντῖνος τάχει
πολλῶ εἰς τὸ παλάτιον ὑποστρέφουσιν: ἐμηνύθη γὰρ παρὰ Λέον-
τος ἀνθρώπου τοῦ Ἀρσενίου ἢ αὐτοῦ τοῦ Ἀρσενίου ἐπιβουλὴ καὶ
Παύλου μαγκλαβίτου, οἳ καὶ τυφθέντες καὶ δημευθέντες ἐξωρί-
σθησαν. ἦν δὲ τότε παραδυναστεύων ὁ πρεσβύτερος Ἰωάννης ὁ B
15 ραϊκτωρ, ὃς Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρσενίου ἐπιτήσεν ἐβδομαδύριον, τῷ
βασιλεῖ τοῦτον προσοικειώσας.

5. Ἐγένετο δὲ τις Ῥεντάκιος ἐν Ἑλλάδι, συγγενῆς ὢν Νι-
κήτα πατρικίῳ, ἀπαίδευτός τε καὶ πατραλοίας, ὃς τὸν ἑαυτοῦ
πατέρα καταδιώκων φονεῦσαι, ἐπειδήπερ ἐκεῖνος φεύγων αὐτοῦ
20 τὴν ἐπίθεισιν ἐν πλοίῳ εἰσελθὼν ἐξέπλει καὶ παρὰ τῶν Κρητῶν
κατεσχέθη, οὗτος ὁ Ῥεντάκιος ἄδειαν εὐρῶν πάντα τὰ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ ἐλήσαστο, καὶ ἐν τῇ πόλει ἀνελθὼν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ ἐκ-
κλησίᾳ προσέφυγεν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τὰς αὐτοῦ ἀταξίας C

politae pariter ac clerici, qui a Nicolao et Euthymio scissi schismate
erant.

3. Octava Februarii, indictione nona, mittens Romanus Steph-
anum Calomariae filium, quasi affectati reum imperii, in Antigoni insu-
lam exsilio relegat, detondetque monachum cum Theophane Tichiota et
Paulo Orphanotropho illius domesticis.

4. Romanus imperator, solenni ad tribunalium processu, cunctis
illic cohortibus cum armis congregatis, recensitoque exercitu repente
Romanus et Constantinus celeriter ad palatium redierunt: delatus enim
Arsenius a Leone eius famulo et Paulus manglabita insidias struere;
quare verberibus subacti bonisque publicatis exsilio relegati sunt. erat
tunc administrandae rei publicae adiutor ac minister intimus Ioannes
presbyter rector. is Leonem Arsenii domesticum fecit hebdomadarium,
imperatori commendans inque eius gratiam insinuans.

5. Fuit Rentacius quidam in Graecia, Nicetae patricio sanguinis
necessitudine coniunctus, homo insolens et parricida. is cum patrem
necem ei illaturus persequeretur, ac pater illius vim furoremque decli-
nans conscensa navi a Saracenis Cretensibus inter navigandum fuisset
captus, nactus licentiam patris omnia diripuit atque vastavit, urbemque
petens in magnam dei ecclesiam profugit. Romanus vero imperator,

καὶ λεηλασίας καταμαθῶν τοῦτον τῆς ἐκκλησίας ἔξαγαγεῖν ἔβουλεύσατο καὶ παιδεῦσαι. ὁ δὲ ψευδεῖς ἐπιστολὰς πρὸς Βουλγάρους πλασάμενος πρὸς αὐτοὺς αὐτομολῆσαι ἔβουλεύσατο. κρατηθεὶς δὲ καὶ ἐλεγχθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποστρεφέται.

6. Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἑξελασάντων μέχρι Κατασυρτῶν, μετὰ δὲ τὴν δομestικὸν Ἀδρελαστοῦ τελευταίην, προεβλήθη Πόθος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ δομestικὸς τῶν σχολῶν, καὶ μέχρι Θερμοπόλεως μετὰ τῶν ταγμάτων ἑξελθὼν ἀπέστειλε Μιχαὴλ τὸν Μωρολέοντος υἱὸν τοποτηρητὴν ὄντα τοὺς Βουλγάρους κατασπύσσοντα. ὁ δὲ ἀπροόπτως τῷ λόγῳ αὐτῶν εἰσελθὼν ἔσω πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀνείλεν, πληγεῖς δὲ καὶ αὐτὸς εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει ἐτελεύτησεν.

7. Ἐμνηρῶθη δὲ τότε διὰ Θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπογραφίας ἢ κατὰ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως ἐπιβουλὴ Ἀναστασίου σακελλαρίου καὶ ἄρχοντος τοῦ χρυσοχοείου, καὶ Θεοδώρητου κοισιῶν-⁵του, καὶ Δημητρίου βασιλικῶ νοταρίου τοῦ εἰδικοῦ, καὶ Νεωλίου τοῦ Κουβάτζη, καὶ Θεοδότου πρωτοκαράβου, οἳ καὶ ὑπὲρ Κωνσταντίνου βασιλέως δῆθεν ἐσπούδαζον· καὶ δὴ ἐλεγχθέντες ἐτύφθησαν καὶ ἐν τῇ μέσῃ δεήλθον καὶ ὑπερόριοι κατέστησαν. ἰ
P 576 δὲ Θεοδώρητος ἰδίᾳ ἐν τῷ λεγομένῳ Τρικύγγῳ τοῦ παλατίου⁸ τυφθεὶς καὶ αὐτὸς ἔξωρισθῆ. τὸν δὲ σακελλάριον Ἀναστάσιον ἀπέκειραν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἐλεγμαῶν, ἔνθα καὶ τελευτῆ. (8) τῆς

3 αὐτοῦς additum e p. 247 c

cognita hominis petulantia ac rapinis, ecclesia educere statuerat iustaque animadversione punire. at ille falsis ad Bulgaros confectis literis ad illos confugere deliberaverat. tentus itaque ac convictus amissis luminibus luit.

6. Bulgaris autem ad Catasyrtas usque post Adrelasti domesticum occasum denuo excurrentibus, Pothus Argyrus scholarum domesticus praeficitur; castrisque ad Thermopolim positus Michaellem Morelesis filium legatum Bulgarum motum exploratum misit. is imprevisè in Bulgarorum delapsus cuneum multam quidem Bulgarorum dedit stragem: verum ipse quoque accepto vulnere in urbem ingressus mortuus est.

7. Eo tempore detectae a Theocleto officii notario structae Romano imperatori insidiae Anastasii sacellarii et aurificinae praepositi, et Theodoriti cubicularii, ac Demetrii aerarii privati notarii, nec non Nicolai Cubitziis et Theodoti protocarabi; qui et Constantino utique imperatori studebant. convicti vero, verberibus subacti ac per median delati urbem, in exilium eieci sunt. Theoderitus scorum in Triconcho Palatii caesus, ipse quoque exilio relegatus est. Anastasium porro Sacellarium, in Elegmorum monasterium caesario mactarunt, ubi

τοιανύτης δὲ προφάσεως λαβόμενος Ῥωμανὸς τὸν βασιλέα Κων-
σταντῖνον ὑποβιβάζει καὶ δεύτερον καθίστησιν, αὐτὸν δὲ προάγει
εἰς τὸ ἔμπροσθεν.

9. Ἐκστρατεύει δὲ πάλιν Συμεὼν κατὰ Ῥωμαίων, καὶ
6 πλῆθη Βουλγάρων ἀποστειλας ἅμα Καυκάνῳ καὶ Μηνικῷ καὶ
ἑτέροις ἐκέλευσε κατὰ τῆς πόλεως ὅτι τάχιστα ἐξελαύνειν. διελ-
θόντες οὖν οὗτοι διὰ τῶν ὄρων ἦλθον μέχρι τῶν Μαγγλαβῶ. B
τὴν αὐτῶν δὲ ἔφοδον μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, λογισάμενος
μὴ τὰ τῶν Πηγῶν παλάτια καὶ τὸ Στενὸν κατελθόντες ἐμπρήσω-
10 σιν, Ἰωάννην ῥαίκτωρα ἀποστέλλει ἅμα Λέοντι καὶ Πόθῳ τοῖς
Ἀργυροῖς λεγομένοις, ἔχοντας μεθ' ἑαυτῶν πλῆθος ἱκανὸν ἐκ τε
τῶν βασιλικῶν καὶ τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ταγματῶν. οἷς συνῆν
καὶ Ἀλέξιος ὁ πατρικῖος καὶ δρογγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Μωσηλὲ
μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἦν δὲ ἑ τῶν νηστεῶν ἑβδομάς. διατά-
15 ξαντες οὖν τὸν λαὸν ἐν τοῖς πεδινοῖς καὶ χθαμαλωτέροις τόποις
τῶν Πηγῶν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν ἀναφανέντων ἐνόπλων καὶ C
βοῇ χρησαμένων ἀσήμεν καὶ φοβερῶ καὶ σφοδροτάτως ἐπελασάν-
των κατ' αὐτῶν φεύγει μὲν παρευθὺ Ἰωάννης ὁ ῥαίκτωρ, σφάτ-
τεται δὲ ὑπὲρ τοῦτου ἀγωνιζόμενος ὁ τοῦ Πλατύποδος υἱὸς Φωτει-
20 νός καὶ πολλοὶ ἕτεροι. μόλις οὖν διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν δρό-
μωνα. ἦλθε δὲ φεύγων ἐνοπλος μετὰ δρόμωνος καὶ Ἀλέξιος
δρογγάριος ὁ Μουσηλέ· καὶ μὴ ἰσχύσας ἀνελθεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ

13 Μουσελὲ p. 248 c d

et moritur. (8) eo Romanus praetextu ac occasione Constantinum im-
peratorem deiicit ac secundo ordine constituit, sibi que ipse primas at-
tribuit.

9. Symeon vero adversus Romanos rursus copias educit; missa-
que Bulgarorum multitudine cum Caucano et Menico aliisque, mandat ut
quam celerrime adversus urbem impetum ferant. superatis itaque mon-
tibus, et per eos dirigentes iter, ad Manglaba usque pervenerant.
cognita autem Romanus imperator horum irruptione, veritus ne Pega-
rum regis aedes Stanumque inde effusi incenderent, Ioannem rectorem
una cum Leone et Potho Argyris ire iussit, valido ex praetorianis et
foederatis aliisque cohortibus conflato exercitu. adibat et Alexius Mu-
sele patricius rei que navalis drungarius, cum iis copiis quibus prae-
fectus erat. agebatur quinta ieiuniorum hebdomada. in campestribus ita-
que ad depressioribus Pegarum locis, castris dispositis, Bulgarisque
armata manu e superioribus editioreque tumulo emergentibus, horrendo-
que ac incondito clamore strepentibus, maximoque impetu irruentibus,
Ioannes rector illico fugam arripit, Photinus Platypodis filius tuendi
illius causa concertando necatur, et alii multi. vix itaque sospes in
triremem ingressus est. venit vero armatus Alexius drungarius
Musele; nec armatura gravis velocis scalam commode satis scandere va-

δρόμωνος ἀναβάθραν, πεισὼν ἐν τῇ θαλάσῃ σὸν τῷ αὐτοῦ προ-
τομανδάτωρι ἀπεπνήγη. οἱ Ἀργυροὶ δὲ ἐν τῷ κασιτελλίῳ φηγόν-
D τες διεσώθησαν. πλώϊμοι δὲ καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν πληθός, οἱ μὴ
τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας φεύγοντες ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπεπνήθησαν,
οἱ δὲ σιδήρου γεγόνασι παρανάλωμα, οἱ δὲ χερσὶ Βουλγαρικαῖς
αἰχμάλωτοι συνελήφθησαν. οἱ δὲ Βούλγαροι μηδένα τὸν κω-
λύοντα ἔχοντες τὰ τε παλῦτια τῶν Πηγῶν ἐπυροπόλησαν καὶ τὸ
Στενὸν ἅπαν κατέκαυσαν. οὕτως ἄρα δεινὸν ἀβουλία καὶ ἀπειρία
Θρασύτητα σύμμαχον ἔχουσα.

10. Εἰκάδι δὲ Φεβρουαρίῳ μηνὶ κ', Ἰνδικτιῶνος ι', Θεο-
δώρα σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτῆ καὶ κατετίθη τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ, τῷ ὑπ' αὐτοῦ εἰς μον-
στήριον ἀμειφθέντι.

P 577 11. Τῷ δ' αὐτῷ μηνὶ στέφεται Σοφία ἡ τοῦ βασιλέως
Χριστοφόρου γυνή. τηρικαῦτα δὲ καὶ κουροπαλάτης Ἰβηρ ἐν τῇ
πόλει παρεγένετο, καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς διελθὼν κεκοσμη-
μένης λαμπρῶς μετὰ δόξης πολλῆς καὶ τιμῆς ὑπεδέχθη· ὃν καὶ ἐν
τῇ ἄγλῃ τοῦ Θεοῦ σοφία εἰσήγαγον, τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὸ μέ-
γεθος Θεασόμενον καὶ τὸν πολυτελεῖ κόσμον. καλλωπίσαντες γὰρ
αὐτὴν καὶ περιστείλαντες πέπλοις χρυσοῦφρεσι καὶ κόσμῳ παντοίῳ,
οὕτω εἰσήγαγον ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ τὸ θαυμαστὸν καὶ ὑπερμέγεθες
τοῦ ναοῦ ἔργον καταπλυεῖς καὶ τὸν πολυτελεῖ κόσμον ὑπερδρα-

10 εἴκοσι P, addito κ' post μηνί: cf. p. 249 a

lens, una cum suo protomandatore praecipuus in mare actus aquis suffo-
catus est. ambo Argyri fuga in castellum evaserunt. navales ac reli-
quae omnes copiae, partim hostium fugientes manus in mari exstinctae
sunt, partim ferro perierunt, partim inter Bulgarorum manus captivi
facti sunt. porro Bulgari, nemine illis obsistente, tum Pegarum regis
aedes incenderunt, tum Stenum omne igni vastaverunt. sic nimirum
grande malum consilii inopia rerumque inexperientia, cui audacia et
temeritas praesto est adiutatque.

10. Februarii mensis die vigesima, indictione decima, moritur
Theodora Romani uxor; cuius corpus depositum in ipsius Romani im-
peratoris domo, quam is in monasterium verterat.

11. Eodem mense coronatur Sophia Christophori imperatoris ux-
or ipso tempore Iber curopalata urbem petiit, ac per medium forum
deductus magnifico apparatu ornatum, clara pompa atque honore susce-
ptus est. inductus est et in sanctam dei Sophiam, eius pulchritudinem
ac molem pretiosumque ornatum inspecturus: splendide namque orna-
tes, auroque textis aulaeis parietes circumvestientes, omnisque generis
cultu decorantes, sic eum admisere. ille mirandam immanisque molis
aedis fabricam stupens, supraque modum admirans illius pretiosissimam

μάσας, καὶ ἀληθῶς Θεοῦ κατοικίαν εἶναι τὸν χώρον τοῦτον εἰπών, Β
αὐτοῖς ἐπέστρεψεν εἰς τὰ οἰκεία.

12. Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ τῶν Βουλγάρων πάλιν ἐκστρατευσάν-
των καὶ μέχρι τῶν τῆς ἁγίας Θεοδώρας παλατιῶν ἐλθόντων καὶ
5 ταῦτα πυρὶ παραδόντων, εἰς ἄριστον ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τοὺς
τῶν ταγμάτων ἄρχοντας συνεκάλεσε, συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ λε-
γομένου Σακτικῆ, καὶ παρήγει τούτοις καὶ προειρέπετο κατὰ τῶν
ἐναντιῶν ἐξελεθεῖν καὶ τῆς πατρίδος ὑπεραγωνίσασθαι. οἱ δὲ
συνέθεντο ἐτοίμως τῆς αὐτοῦ βασιλείας καὶ τῶν Χριστιανῶν ὑπερ-
10 ἀποθνήσκειν. τῇ οὖν ἐπαύρῳ καθοπλισθεὶς παρὰ τοῦ βασι- C
λέως ὁ εἰρημένος Σακτικῆς ἀληθῆ οὖσαν τὴν ἑαυτοῦ πίστιν τε καὶ
ἀνδρίαν ἀπέδειξεν· ὅπισθεν γὰρ τῶν Βουλγάρων φερόμενος καὶ
εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἐμπεισὼν πάντας τοὺς ἐκεῖ εὔρεθέντας
κατέσφαξεν. μαθόντες οὖν οἱ Βούλγαροι τὸ γεγονός ὑποστρέ-
15 φουσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πολέμου συγκροτηθέντος τρέπουσι
τὸν Σακτικὴν σὺν ὀλίγοις ὑπάρχοντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ γενναίως ἀγω-
νισάμενος πολλοὺς ἀνελὼν οὐκέτι ἀντέχειν ἰδύνατο πρὸς τὸ πλῆ-
θος τῶν πολεμίων, μεθίησι τοῦ ἵππου τὸν χαλινὸν καὶ εἰς φυγὴν
ἤλαυνεν. ποταμὸν δὲ τινα ἐκεῖσε παραρρέοντα διαπερῶν, τοῦ D
20 ἵππου αὐτοῦ ἐν τῇ ἰλῦι ἐμπαγέντος, τιμώσκεται κατὰ τῆς ἕδρας
καὶ τοῦ μηροῦ. μόλις οὖν τοῦ ἵππου ἐκ τῆς ἰλῦος ἀνασπασθέν-
τος, συνεργούντων τῶν ὑπὸ χεῖρα, διασώζεται μέχρι τῶν Βλα-

cultum, sacrumque hunc locum vere dei habitationem dicens, domum
reversus est.

12. Rursus vero mense Iunio expeditione a Bulgaris suscepta, et
cum illi adusque S. Theodoraę regis aedes deveci has igni succendia-
sent, Romanus imperator legionum duces ac tribunos ad prandium in-
vitavit, inter quos erat quem Sacticem vocant; hortabaturque illos ac
excitabat ut adversum hostes exirent ac pro patria depugnarent. assen-
sere illi, atque alacres eius tuendae maiestatis causa ac Christianae rei
incolumitatis oppetituros se mortem promiserunt. postridie igitur, quem
dicebam, Sacticem, armis ab imperatore instructus, veram suam sic da-
tam fidem fortisque animi sui virtutem ostendit: Bulgaros quippe a tergo
aggressus, inque eorum castra insiliens, quos ibi invenit, omnes truci-
davit. Bulgari ubi cognoverunt quod gestum erat, in castra revertuntur;
consertaque pugna Sacticem paucis stipatum terga vertere cogunt. is
autem strenue praelio perfunctus, dataque hostium ingenti strage, cum
tantae eorum multitudini sustinendae amplius par non esset, laxatis ha-
benis equum ad fugam impellit. dum autem praeterfluentem fluvium
quendam tentat traicere, equo in limo haerente vulnus in anum et femur
accipit. equo tamen aegro tandem suorum cura et industria e coeno

χερῶν, καὶ τίθεται ἐν τῇ ἀγίᾳ σορῶ. καιρίας τῆς πληγῆς οὕτως
τῇ νυκτὶ ἐτελεύτησε.

13. Τηρικαῦτα δὲ καὶ Πετρωνᾶς αἰδεσιμώτατος, προστί-
ξει Ῥωμανοῦ βασιλέως, ἤγαγε λάρνακα ἐνζυῶδον καὶ ἕτερα δύο
γλυφῆς ἀμοιροῦντα ἐκ τῆς τοῦ ἀγίου Μάμαντος μονῆς ἀνδρείας, 5
τῆς πλησίον οὐσῆς τῆς Ξυλοκέρκου λεγομένης πόρτης, ἐν οἷς φασὶν
P 578 ἐναποκεῖσθαι Μανρίκιον σὸν τοῖς αὐτοῦ παισίν· αἱ καὶ ἀπετίθη ἐν
τῇ τοῦ βασιλέως μονῇ ἤτοι εἰς τὸ Μυρέλαιον.

14. Ἀδριανὸς δὲ τις Χάλδος, πρὸς δὲ καὶ Τζάντζης
Ἀρμένιος πλούσιος πάνυ, τῇ ἐποθήκῃ καὶ συμβουλῇ Βάρδα τοῦ 11
Βόιλα στρατηγούντος ἐν Χαλδίᾳ, τυραννίδα καὶ ἀνταρσίαν κατὰ
Ῥωμανοῦ βασιλέως συσκευάζουσι, τὸ Παῖπερτε λεγόμενον ὄψι-
ρωμα κατασχόντες· οὗς δὲ τῶν σχολῶν δομῆστικὸς Ἰωάννης ὁ
Κροκόας καταπολεμήσας τοὺς μὲν κατέσχευεν, ὧν τοὺς περιφασ-
στέρους ἀποτυφλοῖ, τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεύσας, τοὺς δὲ πεν- 15
B χροὺς καὶ ἀσημίους ἀθώους κελεύσας ὅποι βούλοιντο ἀπέλθαι
Τζάντζης δὲ ἐν ἐτέρῳ ὀχυρωτάτῳ καστελλῷ διαφυγῶν καὶ λόγῳ
ἀπαθείας δεξιόμενος ἐν τῇ πόλει εἰσεληλῆθει, καὶ τῇ τοῦ μαγγλα-
βίτου ἀξίᾳ τιμηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν μαγγάνων διητάτῳ τηροῦμε-
νος, δρασμὸν δὲ βουλευσάμενος ἀλλίσκεται καὶ τῶν ὀφθαλμῶν 18

1 τῆς] δὲ τῆς?

9 Τατζάνης p. 250 b

11 Βοήλια α.

12 τὸ Παῖπερ τὸ λεγ. P

14 Κουρκούας l. l.

evulso, ad Blachernas usque evasit; ubi ad sanctum loculum positus,
quod vulnus letale erat, vivis excedit.

13. Sub idem tempus Petronas, vir venerabilissimus, Romani imperatoris iussu urnam unam figuris ac imaginibus sculptam aliasque duas nulla caelaturae arte sculptas ex S. Mamantis virorum monasterio, quod est prope portam quam Xylocerci vocant, advehit; in quibus fama est conditum fuisse Mauricium cum liberis; quae et in Romani monasterio (in Myrelaeo scilicet) fuere depositae.

14. Adrianus vero quidam Chaldus, Tzantzzes item Armenius, vir summe locuples, Bardae Boilae in Chaldia tum ducis praetorisque hereditate ac consilio tyrannidem struant ac rebellionem adversus Romanum imperatorem, Paiperte, quod sic vocant, oppido munito occupate. horum potitus Ioannes Crocoas legionum domesticus, ac cum tenuisset, is quidem qui illustriores essent, publicatis eorum bonis, oculos admittit; alios, qui pauperculi ac obscuri essent, quo vellet abire imittit. Tzantzzes vero, alia munitissima arce occupata ac immunitatis fide ab scholarum domestico accepta, Byzantium venit; ibique manglabitas dignitate auctus in Manganorum domo sub custodia agebat. cum vero fugam moliri deprehensus esset, oculis privatus est. Bardam Boilam,

στερίσεται. Βάρδων τὸν Βόϊλαν ἀπέκειραν μοναχόν, τοῦ βασι-
λέως οὐκτεύραντος φίλον τυγχάνοντα.

15. Τοῦ δὲ πατρικίου τοῦ ἐπονομαζομένου Μωρολέοντος
Ἀδριανούπολιν στρατηγοῦντος, κρατίστον πολλὰ καὶ δεξιῶν τυγ-
5 χάνοντος, ὃς πλείστας κατὰ Βουλγάρων ἀνδραγαθίας ἐπεδείξατο, C
καὶ πάλιν ὁ Βούλγαρος Συμεὼν σὺν παντὶ τῷ στρατεύματι αὐτοῦ
τὴν εἰρημένην πόλιν περιεκύκλωσαν. ἐπεὶ δὲ ὁ τε σίτος τοὺς ἐν τῇ
πόλει ἐπιλειοίπει καὶ λιμὸς ἐπέβη χαλεπός (οὐδμυθῆεν γὰρ εἶχεν
ἐπισιτίσασθαι), τῇ ἐνδεῖα πιεζόμενοι προδεδώκασιν ἑαυτοὺς τε
10 καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις· ὃν χειρωσάμενος Συμεὼν καὶ
δεσμὰ καθ' ὄλον τοῦ σώματος περιβυλῶν, καὶ μυρίαὶς αἰκίαις
τοῦτον τιμωρησάμενος, τελευταῖον ἀπέκτεινε θανάτῳ πικρῷ, ἀξίῳ
τῆς ἑαυτοῦ ἀπρησιτάτης καὶ ὤμοιάτης ψυχῆς. Βουλγάροις οὖν
τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν παραδοὺς ὑπεχώρησεν· οἱ τὴν κατ' αὐ- D
15 τῶν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔφοδον ἀκηκόετες, ταύτην καταλελοι-
πότες ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ὑπὸ Ῥωμαίους αὐτῇ ἐγένετο.

16. Λέοντος δὲ τοῦ Τριπολίτου μετὰ δυνάμειος πολλῆς
καὶ πλοίων πολεμικῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξελθόντος καὶ ἐν τῇ νήσῳ
Ἀθήνῳ καταλαβόντος, Ἰωάννης πατρικίος καὶ δρογγάριος τοῦ
20 πλωτῆμον, ὁ Ῥαδινὸς κατονομαζόμενος, αἰφνιδίως ἐπέθετο αὐτῷ
καὶ τὴν νῆσον κατέλαβεν· καὶ πόλεμον γεγονότος, Θεοῦ συνεργίᾳ

5 ἐπεδείξατο P

eius miserto imperatore, quem sibi carum haberet, monachi ritu de-
tondere.

15. Patricio vero cui Moroleonis cognomen, Adrianopolitano prae-
tore, viro bellica fortitudine ac solertia egregie instructo, quique plu-
rima adversus Bulgaros belli facinora praeclare designasset, rursus Sy-
meon ille Bulgarus omnibus copiis urbem obsedit. oppidani annona de-
ficiente, ac fame graviter afflicti, cum parandi commeatus nulla spes
affulgeret, penuria pressi se suumque praetorem Bulgaris dedidere.
hunc in potestatem acceptum Symeon toto vinxit corpore, ac quae nu-
merum excedant, excruciatum suppliciis dehonestatum acerba demum
nece sustulit, digna sane immanissima crudelissimaque viri indole ac
ingenio. demandata itaque Bulgaris urbis custodia recessit. ii sic
praesidiarii relictis, audito Romanorum copias infensa illis acie in-
gruere, relicta urbe abierunt; inque hunc modum urbs a Romanis re-
cepta est.

16. Leo Tripolita cum magnis copiis ingentique armata classe ad-
versus Romanos egressus ubi Lemnum venisset, Ioannes patricius Radi-
nus dictus rei que navalis drungarius repente eum aggressus insulam pe-

οἱ ἐπ' αὐτὸν τρέπονται Ἀγαρηνοί, μόνος δὲ ὁ Τριπολίτης φηγὴ διασώζεται.

17. Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος β', Συμεὼν [δὲ] ὁ
 P 579 ἄρχιον Βουλγαρίας πανστρατὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐκστρα-
 τεύει, καὶ λήζεται μὲν Θράκην τε καὶ Μακεδονίαν, ἐμπυρρίζει δὲ
 πάντα καὶ καταστρέφει καὶ δενδροτομεῖ. μέχρι Βλαχερνῶν παρα-
 γενόμενος ἐπέζητησεν αὐτῷ ἀποσταλῆναι τὸν πατριάρχην Νικό-
 λαον καὶ τινὰς τῶν μεγιστάνων ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς συντο-
 χεῖν. ἔλαβον οὖν ὁμήρους παρ' ἀλλήλων ἀμφοτέροι, καὶ ἐξηλ-
 θον πρότερον μὲν ὁ πατριάρχης, εἶτα Μιχαὴλ πατριῆκος ὁ προσ-
 αγορευόμενος Στυπιώτης, καὶ Ἰωάννης μυστικὸς τε καὶ παραδο-
 ναστεύων· ἦδη γὰρ Ἰωάννης ὁ φαίκτωρ διαβληθεὶς πρὸς τὸν βα-
 B σιλέα, ἀσθένειαν προφασισάμενος τοῦ παλατίου κατελήλυθε καὶ
 ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ πλησίον Γαλακρηνῶν ἀπεκάρη. (18) οἱ μὲν
 οὖν μετὰ Συμεὼν περὶ εἰρήνης διελέγοντο, ὁ δὲ αὐτοῦς ἀπεικί-
 ψατο, αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐζήτηε θεάσασθαι. παρὰ
 πολλῶν δὲ πεπληροφόρητο περὶ τε τῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ ἀν-
 δρείας καὶ τῆς συνέσεως. ὁ τοίνυν βασιλεὺς ἐπὶ τούτου σφόδρα
 ἠγαλλιάσατο· ἐπόθει γὰρ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ στήναι τὰς καθ' ἑκά-
 στην ἐγγινομένας τῶν αἱμάτων ἐκχύσεις. ἀποστελάς οὖν ἐν τῷ
 Κοσμιδίῳ ἀγριαλῷ κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ δρυρωτάτην ἀπό-
 βαιον, ὥστε τὴν βασιλικὴν τριήρην διεκπλέουσαν ἐν αὐτῇ προσοφ-

7 ἀπέζητησεν P

tiit, consertaque pugna Agarenorum sub eo aciem fudit fugavitque. ipse Tripolita aegre fuga salutem expedit.

17. Mense Septembri, indictione secunda, Symeon Bulgariae princeps cum omnibus copiis adversus Byzantium profectus est; ac Thraciam quidem et Macedoniam populatur, succendit vero omnia et evertit, arboresque succidit. ad Blachernas usque cum venisset, Nicolaum patriarcham ac procerum quosdam, quibuscum de pace tractaret, ad se mitti rogavit. datis itaque utrinque obsidibus exierunt, primum quidem patriarcha, tum Michael patricius cognomento Stypiotēs, et Ioannes mysticus rerumque administrandarum imperatori adiutor ac minister istimus. iam enim Ioannes rector criminis delatus apud imperatorem, aegritudinem praetextens, aula excesserat atque in suo monasterio, quod haud procul Galacrenis est, monachi ritu detonsus fuerat. (18) legiti igitur cum Symeone de pace colloquebantur. Symeon vero illis repeditatis ipsum imperatorem videre eiusque congressu frui expetebat: certo enim relatu de eius prudentia et fortitudine sapientiaque acceperat. pergrata ea res fuit Romano, quippe qui pacis desiderio tenebatur ac quotidianis utrinque caedibus finem imponere studebat. mitit itaque qui ad mare in Cosmidii littore tutissimam excensionem struerent, quo loco praetoria navis ac triremis appellenda esset. loco igitur undique con-

μλίσσθαι. περιφράξας οὖν αὐτὴν πάντοθεν διατείχισμα μέσον ἔ-
 γενέσθαι προσέταξεν, ἐν ᾧ ἀλλήλοις ἔμελλον ὁμιλεῖν. ἀποστεί-
 λας οὖν Συμεὼν τὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ναὸν τὸν ἐν τῇ Πιηγῇ
 ἐνέκρησεν καὶ τὰ περίεξ αὐτοῦ σύμπαντα, δῆλος ὢν ἐνευῶθεν
 ἕ μὴ τὴν εἰρήνην ἐθέλων ἀλλ' ἑλίσει μετεώροις τοῦτον ἑξαπατῶν.
 (19) παραγενόμενος δὲ ἐν Βλαχέρναις ὁ βασιλεὺς ἄμα Νικολάω
 τῷ πατριάρχῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῶ εἰσῆλθε καὶ τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν D
 εἰς εὐχὴν, εἶτα πρηγῆς πεσὼν τὸ ἅγιον ἕδαφος ἐκείνο τοῖς δάκρυσι
 κατέβρεχε, τὴν πανάχραντον Θεοτόκον ἀντιβολῶν τὴν ἀκαμπῆ καὶ
 10 ἀμείλικτον τοῦ τυράννου καὶ ὑπερηφάνου Συμεὼν καρδίαν μαλά-
 ξαι τὰ πρὸς εἰρήνην συνθέσθαι. τὸ ἅγιον οὖν κιβώτιον διανοί-
 ξαντες ἔνθα τὸ σεπτὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τεθησαύρισταί
 ὤμοσθριον, καὶ τοῦτο ἐκείθεν ὁ βασιλεὺς ἀνελόμενος καὶ ὡσερ
 τινὰ θῶρακα ἀδιάρηκτον περιβαλόμενος, καὶ τὴν πίστιν τὴν εἰς
 15 τὴν ἁμωμον Θεοτόκον οὐ περικεφαλαίαν τινὰ περιθίμενος, ἔξεισι
 τοῦ ναοῦ ὄπλοις ἀσφαλῆσι περιφραξάμενος. τὸν οὖν αὐτῷ οὖν P 580
 στόλον ἀσπίσι τε καὶ ὄπλοις ἀσφαλῆσι κατακοσμήσας τὸν ὠρισμέ-
 νον τόπον κατέλαβε συνομιλῆσαι τῷ Συμεῶν. (20) πέμπτη οὖν
 ἡμέρα ἦν ὅτε ταῦτα ἐγένετο, 19' τοῦ Νοεμβρίου μηνός, 8' δὲ τῆς
 20 ἡμέρας ὥρα. παρεγένετο Συμεὼν πλήθος ἄπειρον ἐπαχθόμενος,
 εἰς πολλὰς δηρημένον παρατάξεις, τῶν μὲν χρυσοσπίδων καὶ
 χρυσοδοράτων, τῶν δὲ ἀργυροσπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν
 δὲ πάσῃ ὄπλων χροῖᾳ κεκοσμημένων, πάντων πεφραγμένων σι-

munito, in medio iussit septum fieri, ubi sermonem collaturi erant. in-
 terim Symeon, misso suorum manipulo, sanctae dei genitricis templum,
 quod in Pega est, incendit, ac circumvicina quaeque igni ferroque va-
 stavit; qua re alienum plane a pace prodebat animum, vanaque eum im-
 peratorem spe deludere haud obscurum erat. (19) veniens autem im-
 perator cum Nicolao patriarcha, ad sanctum ingressus loculum, manus
 ad preces extendit. tum pronus in terram procidens sacrum ubertim sol-
 lum illud lacrimis rigabat, intemeratissimam dei genitricem obsecrans ut
 inflexum durumque tyranni superbique Symeonis pectus emolliret et ad
 pacis ineundam concordiam induceret. sacra igitur reserata arcula, in
 qua venerandum sanctae dei genitricis repositum palliolum est, eoque
 inde imperator sublato, nec aliter quam thorace quodam, nullis telis
 pervio, assumpto, ac quam in immaculata dei genitricis collocarat, ga-
 leae instar, fide sibi adhibita, tutis scilicet munitus armis sacra aede
 egreditur. suis itaque classariis ac comitatu clipeis armisque aliis
 probe instructus, in locum constitutum cum Symeone tractatus venit.
 (20) feria quinta erat, cum haec gesta sunt, mensis Novembris die
 nona, hora diei quarta. venit et Symeon innumerabili prope stipatus
 exercitu, in multas distributo turmas atque acies. militum alii clipeis
 hastisque auratis, alii argento splendidis, omnis alii coloris armis in-
 structi atque ornati; cuncti ferro circumcincti erant. hi medium assu-

δῆρῳ, οἱ μέσον αὐτῶν διειληφότες τὸν Συμεὼν ὡς βασιλέα ἐπέ-
 B μουν τῇ τῶν Ῥωμαίων φωνῇ. πάντες δὲ οἱ τῆς συγκλήτου βα-
 λῆς τοῖς τελευταῖς ἐφειστώτες ἐθεώρουν τὰ δρώμενα. ἦν οὖν ἰδὼν
 τὴν ψυχὴν βασιλικὴν τῷ ὄντι καὶ μεγαλόφρονα, καὶ θιαυμάσαι τὸ
 τοῦ φρονήματος ἀκατάπληκτον καὶ τὸ τῆς ἀνδρίας παρόστημα,
 ὑπὸς τοσαύτην πολεμίων ὄρων ἐπιφορὰν οὐ κατεπλάγη καὶ ὑπε-
 χύρῃσεν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς φίλιον χωρῶν πλῆθος τὴν ψυχὴν οὕτως
 ἀτρεμῆς ἀπῆει, μόνον οὐχὶ τοῖς πολεμοῖς τῶν ὑπηκόων διδοὺς
 ἀντίλυτρον. (21) πρῶτος οὖν ἐν τῇ ἐηθείσῃ ἀναβάθρα κατε-
 C λαβὼν τὸν Συμεὼν ἐξεδέχετο. ἐπεὶ δὲ ὄμηρα ἐξ ἀμφοτέρων ἐλέ-
 φθησαν τῶν μερῶν, καὶ τὴν ἀποβάθραν οἱ Βούλγαροι δεηροσῆ-
 σαντο ἀβριβῶς, μήπω τις δόλος ἢ ἐνέδρα τογχάνει, κατῆλθε
 Συμεὼν τοῦ ἵππου καὶ πρὸς τὸν βασιλέα εἰσῆλθεν. ἀσπασάμενοι
 δὲ ἀλλήλους εἰρήνης λόγους ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βα-
 σιλέα πρὸς Συμεὼν "ἀκήκού σε θεοσεβῆ ἄνθρωπον ὄντα καὶ Χρι-
 D στιανὸν ὑπάρχειν ἀληθινόν, βλέπω δὲ τὰ ἔργα μηδαμῶς τοῖς λό-
 γοις συμβαλόντα. ἴδιον μὲν γὰρ θεοσεβοῦς ἀνδρὸς καὶ Χριστι-
 νοῦ τὸ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν καὶ τὴν ἀγάπην ἀσπάξασθαι, εἴπερ ὁ
 θεὸς ἀγάπη καὶ ἔστι καὶ λέγεται, ἀσεβοῦς δὲ καὶ ἀπίστον τὸ χι-
 ρεῖν σφαγαῖς καὶ αἱμασιν ἀδίκως ἐκχεομένοις. εἰ μὲν οὖν ἀληθής;
 D Χριστιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς πεπληροφορήμεθα, στήσόν σου
 τὰς ἀδίκους σφαγὰς καὶ τὰς τῶν ἀνοσίων αἱμάτων ἐκχύσεις, καὶ

11 διερευνήσαντες P

ptum Symeonem, ut imperatorem ac regem, Romana lingua faustis ve-
 cibus acclamabant. senatus omnis muris insidentes, quicquid huius fa-
 bulae erat, spectabant. res vero spectatu dignissima, regius vere atque
 excelsus imperatoris animus fuit; mira res interritae illa mentis constan-
 tia et praesentia ac fortitudo, quomodo tantam hostium confluentem
 multitudinem videns sic placide processit, tantum non animam pro
 redemptionis hostibus pro subditis offerens. (21) primus itaque ad
 eam, quam dicebam, exscensionem veniens Symeonem praestolabatur.
 datis vero utrinque obsidibus, ac cum Bulgari exscensionem diligenter
 lustrassent, ne quis dolus subesset aut insidias laterent, Symeon equo
 desciliens ad imperatorem intravit. ibi cum se mutuo consalutassent, de
 pace colloquia orsi sunt. ferunt autem Romanum in haec verba Syme-
 onem allocutum esse. "audivi te hominem religiosum deique cultorem ac
 vere Christianum esse, video autem opera non satis verbis consentanea.
 proprium enim est hominis religiosi deique cultoris ac Christiani, ut
 pacem et caritatem colat, quandoquidem deus caritas est et nuncupatur;
 impii autem et irreligiosi et infidelis, ut caedibus iniusteque factis
 cruoribus gaudeat. si igitur verus Christianus es, qualem te certe ex-
 istimamus, tandem aliquando siste iniustus caedes, finemque facito fan-
 dendum innoxium sanguinem, ac pacem nobiscum Christianis compe-

σπεισαι μεθ' ἡμῶν Χριστιανῶν εἰρήνην Χριστιανὸς καὶ αὐτὸς ὢν καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ θελε μολύνεσθαι Χριστιανῶν δεξιὰν ἁμασιν ὁμοπίστων Χριστιανῶν. ἄνθρωπος εἰ καὶ αὐτὸς θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστασιν καὶ ἀνταπόδοσιν. σήμερον ὑπάρ-
 5 χεις, καὶ αὔριον εἰς κόνην διαλυθήσῃ. εἰς πυρετὸς ἅπαν κατα-
 σβέσει τὸ φρύαγμα. τίνα σὺν λόγον δώσεις τῷ θεῷ ἐκεῖ ἀπελθῶν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων σφαγῶν; ποῦ προσωπῶ τῷ φοβερῷ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσεις κριτῆ; εἰ πλούτου ἐρῶν ταῦτα ποιεῖς, ἐγὼ σε κατακό- P 581
 ρως τοῦ ἐπιθυμουμένου ἐμπλήσω· μόνον ἐπίσχες τὴν δεξιὰν σου.
 10 ἄσπασαι τὴν εἰρήνην. ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν, ἵνα καὶ αὐτὸς βίον ζήσης εἰρηκὸν καὶ ἀναίμακτον καὶ ἀπράγμονα, καὶ οἱ Χρι-
 στιανοὶ παύσονται ποτε τῶν συμφορῶν, καὶ παύσονται τοὺς Χρι-
 στιανὸς ἀναιρεῖν· σὺ θέμις γὰρ αὐτοῖς αἶρειν ὅπλα κατὰ ὁμοπί-
 στων." τοσαῦτα σὺν εἰπὼν ὁ βασιλεὺς ἐσίγησεν. αἰδεσθεῖς σὺν
 15 ὁ Συμεὼν τὴν τούτου ταπείνωσιν καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ κατένευσε
 τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἄσπασάμενοι σὺν ἀλλήλους διεχωρίσθη-
 σαν, δώροις μεγαλοπρεπέσι τοῦ βασιλέως δεξιωσαμένου τὸν Συ-
 μεῶν.

22. Ὁ δὲ τότε συμβέβηκε διηγῆσομαι τεράστιόν τι καὶ B
 20 τοῖς τὰ τοιαῦτα συγκρίνειν· εἰδοσί παραδόξον. δύο φουσὶν ἀετοὺς
 τῶν βασιλέων ὁμιλούντων ἄνωθεν αὐτῶν ὑπερπτήγει κλάγξει τε
 καὶ πρὸς ἀλλήλους συμμῖξει, καὶ παραυτίκα διαζευχθήγει ἀλλή-
 λων, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν διελθεῖν, τὸν δὲ ἐπὶ τὴν Θυρίκην

qui ipse Christianus sis et dicaris; nec Christianorum dexteris Chri-
 stianorum itidem ac eandem colentium fidem cruoribus pollui sinas.
 ipse quoque homo es, qui mortem et resurrectionem et retributionem
 expectes. hodie in vivis es, et cras in pulverem dissolveris. febris
 una superbiam omnem dissolvit. quam ergo rationem, ante tribunal
 dei constitutus, deo redditarus es pro iniustus caedibus? quo vultu in
 tremendum iustumque iudicem oculos intendes? si te divitiarum cupido
 ad eiusmodi facinora impellit, ego te illis ad satietatem explebo; modo
 contine dexteram, pacem amplectere, dilige concordiam, ut et ipse vi-
 tam tranquillam agas ac incruentam nihilque sollicitam, ac tandem Chri-
 stianorum mala finem accipiant, atque alii alios Christianos contrucidare
 desinant." haec ita locutus imperator conticuit. Bulgarus igitur illius
 humilitatem ac sermones cum veneratione miratus pacem fieri annuit.
 cum se itaque invicem osculati essent, discesserunt, imperatore magni-
 ficis donis Symeonem prosecuto.

22. Quod vero tunc accidit, referam, rem sane portentosam atque
 illis qui horum noverant iudicia novam et insolitam. duas aiunt collo-
 quentibus ambobus regibus aquilas super eos volitasse et cum clangore
 coivisse, moxque divulsas alteram ad urbem transisse, alteram in Thra-

διαπτήραι. τούτο οἱ ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ καλῶς ἔκριναν οἰωνόν· ἀσυμβάτους γὰρ ἐπὶ τὴν εἰρήνην ἀμφοτέροισι διελθῆσεσθαι ἔφασαν. Συμεὼν δὲ τὸ αὐτοῦ στρατόπεδον καταλαβὼν τοῖς ἑαυτοῦ μεγασιᾶσιν τὴν τοῦ βασιλέως ἀπήγγειλε σύνεσιν καὶ ταπεινώσιν, ἔξεθειλάξεν τε αὐτοῦ τὸ εἶδος τὴν τε φώμην καὶ τὸ ἀκατάπληκτον τοῦ φρονήματος.

23. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνὶ κ' ἔστειψε Ῥωμανὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφανόν τε καὶ Κωνσταντῖνον. ἀλλὰ καὶ Θεοφύλακτον εὐνοῦχον υἱὸν αὐτοῦ ὁ πατριάρχης Νικόλαος ἀπέκειρε κληρικόν, χειροτονήσας ὑποδιάκονον σύγκελλόν τε καὶ προχειρισάμενος, διελθόντα πρότερον ἐν τῷ τῶν ὑποδιακόνων τάγματι εἰς τὰ ἅγια.

24. Ἀπριλίῳ δὲ μηνὶ ιθ' ἐτίμησε Ῥωμανὸς Ἰωάννην μαρτυρικὸν καὶ παραδυναστεύοντα πατρικίον καὶ ἀνθύπατον, ὥστε δι' αὐτὸ τοῦτο φθόνον κινήσθαι αὐτῷ καὶ κατηγορηθῆναι αὐτὸν ἐπὶ ἑστικῶν.

25. Μαΐῳ δὲ μηνὶ ιε', Ἰνδικτιῶνος ιγ', τελευταῖον τὸν βίον ὁ πατριάρχης Νικόλαος, κρατήσας ἐν τῇ β' αὐτοῦ ἀναβάσει τοῦ πατριαρχείου ἔτη ιγ'. καὶ ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῶν Γαλακρηῶν. Ἀγούστῳ δὲ μηνὶ κατὰ τριάρχης καθίσταται Στέφανος ὁ Ἀμασειᾶς μητροπολίτης εὐνοῦχος ὑπάρχων.

22 σημαίνει ὅτι ἐγένετο καὶ εὐνοῦχος πατριάρχης. *margo P*

ciam avolasse. rerum istiusmodi curiosi indagatores inauspicatum omnia arbitrati sunt, fore nimirum ut infecta pace illi disiungerentur. Symeon ad suos reversus imperatoris sapientiam modestiamque suis proceribus narrat, virique formam et robur infractumque animum immensis laudibus celebrat.

23. Mensis Decembris die vigesima quinta Romanus filios suos Stephanum et Constantinum coronat in magna ecclesia: sed et Theophylactum eius filium Nicolaus patriarcha detondit clericum, subdiaconum ordinans ac promovens syncellum, cum is prius in subdiaconorum gradu in sancta processisset.

24. Mensis Aprilis die decima nona Romanus Ioannem mysticum, rerum gerendarum administrum et subadiuvam, patricia ac proconsulari dignitate ornavit, ita sane ut hinc quoque illi conflata invidia sit et illatum a quibusdam crimen.

25. Maii mensis die quinta decima, indictione tertia decima, moritur Nicolaus patriarcha, cum a secunda sua profectione annos tredecim throno potitus esset. eius corpus in monasterio, quod ipse condiderat ac Galacrenas vocant, conditum est. mense vero Augusto patriarcha sufficitur Stephanus Amaseae metropolita, eunuchus.

26. Ὀκτωβρίῳ δὲ μηνὶ κατηγορηθεὶς ὁ μυστικὸς Ἰωάννης, καὶ παραδυναστεύων ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ὑποθήκη τοῦ πατρικίου Κοσμῆ καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου, διδόντος εἰς γυναῖκα P 582 τὴν θυγατέρα αὐτῷ. τοῦτον ἔνεκεν καταβιβάζεται μὲν τοῦ παλατίου, συγχωρεῖται δὲ προέρχεσθαι καὶ τῷ βασιλεὶ ἐξυπηρετεῖν καὶ σὺν αὐτῷ τὸ ἀνήκον διοικεῖν· στοργὴν γὰρ ὅτι πλείστην ἐκέκτητο πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ὡς ἐν πᾶσιν αὐτὸν θεράπευειν δυνάμενον, καὶ τελῶς τοῦτον ἀπώσασθαι οὐκ ἠβούλετο. τῶν κατηγορῶν σὺν ἐπειγόντων τὸν βασιλεῖα καὶ σαφῆ ἀποδεικνύων τὰ κατηγορημένα, ἐρευνήσας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀληθῆ ταῦτα εἶναι μαθὼν ἐκέλευε τοῦτον κατασχῶν ἀνετάζειν. ὁ δὲ τοῦτο προγνὸς χρήται φυγῇ, καὶ τὴν Μονοκάστανον λεγομένην καταλαβὼν ἀποκίρεται μοναχός. πέφυγε δὲ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Βοῦλα B ὁ τῆς τραπέζης, οἰκείος καὶ φίλος ὢν αὐτῷ, καὶ τὸν Ὀλυμπον 15 καταλαβὼν τὸ μοναχικὸν καὶ αὐτὸς σχῆμα ἐνδύεται· ἔδωκε γὰρ καὶ αὐτὸς ἅτε συμμύστης ὑπάρχων τοῦ μυστικοῦ καὶ τῶν ἀπορρήτων αὐτοῦ κοινωνός. τὸν δὲ πατρικίον Κοσμῆν ἐν τῷ ὡρολογίῳ τοῦ παλατίου τύφας ὁ βασιλεὺς διεδέξατο. προβάλλεται δὲ ἀπὸ τοῦ μυστικοῦ Ἰωάννου Θεοφάνη παραδυναστεύοντα.

20 27. Ἐγένετο δὲ τηρικαῦτα καὶ σεισμὸς φοβερός ἐν τῷ τῶν Θρακησίων θέματι, καὶ χάσμα γῆς μέγα καταπληκτικόν, ὥστε C πολλὰ χωρία καὶ ἐκκλησίας καταποθῆναι.

26. Mense Octobri Ioannes mysticus ac imperatori rerum gerendarum adiutor affectati imperii defertur, in rem inducente Cosma patricio ac cursus publici logotheta, qui filiam ei uxorem locaverat. eius rei causa deicitur ille quidem palatio: permissum tamen et prodire ac imperatori ministrare, et cum eo communicatis consiliis, quod officii esset, tractare. ingens quippe in eum imperatoris vis amoris erat, quod mysticus in omnibus ei obsequi posset, nec ut a se penitus ablegaret in animum inducere poterat. accusatoribus tamen imperatorem urgentibus, perspicuaque esse crimina obiecta monstrantibus, scrutatus imperator, cum vera haec esse comperisset, capiendum mysticum statuit ac quaestionibus subiiciendum. quod ille praesentiens, fuga se ad Monocastanorum monasterium recipiens, ibi monachi ritu comam posuit. fugit vero etiam Constantinus Boilae filius, mensae praepositus, timens scilicet ut qui ipse mystici symmysta esset eiusque secretorum conscius, patricium Cosmam ad palatii horologium verberibus subactum imperator officio movit. Ioannis mystici loco Theophanes protovestiarius subadiuva rerumque gerendarum imperatori adiutor praeficitur.

27. Sub id tempus horrendus in Thracesium themate existit terrae motus, ingensque ac terrificus terrae hiatus, ita ut plura praedia et ecclesiae cum hominibus absorpta sint.

28. Μαίω δὲ μηνὶ κζ', ἰνδικτιώνος ιε', Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας ἐτελεύτησεν, Πέτρον υἱὸν αὐτοῦ προβαλλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἔσχε γυναικὸς, τῆς ἀδελφῆς Γεωργίου τοῦ Σουρσουβούλη, ὃν καὶ ἐπίτροπον τοῖς ἑαυτοῦ παῖσιν ὁ Συμεὼν καταλλέλοιπεν. Μιχαὴλ δὲ ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ γενόμενον γυναικὸς ἀπέκειρε μοναχόν. Ἰωάννης δὲ καὶ Βενιαμὴν οἱ τοῦ Πέτρου ἀδελφοὶ ἔτι στολῇ ἐκοσμοῦντο Βουλγαρικῇ.

D (29) τὰ κύκλω σὺν ἔθνη τῆν τοῦ Συμεὼν μαθόντες τελευτήν, οἱ τε Χρωβάτοι καὶ οἱ λοιποὶ, ἐκστρατεύειν κατὰ Βουλγάρων ἐβούλοντο. λιμοῦ δὲ σὺν ἀκρίσι τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος ἰσχυρῶς ἠεπιέζοντος, ἐδεδίσαν μὲν καὶ τῶν ἄλλων ἔθνων τὴν ἔφοδον, ἐδεδίσαν δὲ πλέον καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπέλευσιν. βουλῆν σὺν ποιησάμενοι κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύουσιν, καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καταλαμβάνουσιν. φόβον σὺν ὡς εἰκὸς τοῖς Ῥωμαίοις ἐμπούσσοιτες, ἔπειτα μαθόντες ὅτι μέλλει κατ' αὐτῶν ἐκστρατεύειν ὁ βασιλεὺς, ἀποστέλλουσι Πέτρος τε καὶ Γεώργιος κρυφίως τὸν μοναχὸν Καλοκύριν ὀνομαζόμενον, τῷ γένει Ἀρμενιακόν, χρυσο-

P 583 βούλλιον ἐπιφερόμενον. διηγόρευε δὲ τὰ ἐν αὐτῷ ὡς τὴν μετὰ Ῥωμαίων εἰρήνην ἀσπάζονται καὶ πρόθυμοι ταύτῃ συνθέσθαι εἰσίν, οὐ μόνον δὲ ἄλλ', εἴ γε βούλονται, καὶ γαμικὸν ποιήσασθαι συνάλλαγμα. (30) τὸν τοιοῦτον σὺν μοναχόν ὁ βασιλεὺς ἀποδέξάμενος ἀσμενέστατα, παρενθὺ ἀπέστειλε μετὰ δρόμωνος ἐν

17 ὅτι καὶ οἱ Βούλγαροι μετὰ χρυσαφίου ἐβούλλονταν τὰς γραφάς.
margo P

28. Maii mensis vigesima septima, indictione quinta decima, moritur Symeon Bulgariae princeps, Petrum filium suum, quem ex secunda uxore sua Sursubulis sorore sustulerat praeficiens principem, quem et Sursubulem Symeon suorum liberorum scripsit tutorem. Michaellem ex priore uxore susceptum detondit monachum: Ioannes et Benjamin Petri fratres adhuc Bulgariae stola ornabantur. (29) circumvicinae igitur gentes, tum scilicet Chrobati tum reliqui, audita Symeonis morte Bulgaros bello incessere statuebant. fame vero cum ingenti locustarum copia Bulgarorum gentem graviter premente, cum aliarum gentium irruptionem formidabant, tum praecipue Romanorum in se impetum metuebant. secum itaque deliberantes adversus Romanos copias educunt, ac Macedoniam infestis signis petunt, Romanis, ut par est, incutientes metum. tum ubi didicere fore ut imperator Romanus in eos verteret impetum, una Petrus Georgiusque monachum quendam Calocyrim nomine, genere Armeniacum, aurea instructum bulla occulte mittunt. bullae tenor hic erat, pacem se amplecti cum Romanis, et ut illam component, promptis animis esse; neque id modo, sed et nuptiarum foedera, dum illis adlabeat, cum Romanis se esse initaros. (30) istiusmodi itaque monacho placidissimo recepto, continuo imperator Theodosium Abucem mo-

Μεσημβρίᾳ τὸν μοναχὸν Θεοδοσίον τὸν Ἀβούκην καὶ Κωνσταντι-
 νον βασιλικὸν κληρικὸν τὸν Ῥόδιον, τὰ εἰς εἰρήνην συλλαλῆσαι
 τοῖς Βουλγάροις. οἱ δὲ παραγενόμενοι καὶ τὰ εἰκότα συλλαλή-
 σαντες ἐξῆλθον ἅμα Στεφάνῳ Βουλγάρῳ διὰ ξηραῦς. ὅπισθεν δὲ
 5 αὐτῶν κατέλαβε καὶ Γεώργιος ὁ Σουρσοῦβουλος. καὶ παραγενό-
 μενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν εἰρήνην ἐποιήσαντο, καὶ συνάλ- B
 λαγμα μετὰ τοῦ βασιλέως ποιῆσαι ἤτιθσαντο. Θεασάμενοι δὲ τὴν
 θυγατέρα Χριστοφόρου Μαρίαν καὶ μεγάλως ἐπ' αὐτῇ ἀρεσθέν-
 τες ἔγραψαν τῷ Πέτρῳ διὰ τάχους παραγενέσθαι, σύμφωνα ποιή-
 10 σαντες πρότερον περὶ τῆς γεγονυίας εἰρήνης. (31) ἀπεστάλη δὲ
 Νικήτας μάγιστρος ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ βασιλέως ὑπαντήσαι
 καὶ ἀγαγεῖν Πέτρον μέχρι τῆς πόλεως. τοῦ Βουλγάρου οὖν Πέ-
 τρου καταλαβόντος, τριήρους ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπιβὰς ἐν Βλα-
 χέρναις παρεγένετο καὶ τὸν Πέτρον ὡς αὐτὸν ἀφικόμενον. ἐθεά-
 15 σάτο τε καὶ κατησπάσατο. ἐπεὶ δὲ ἄλλήλοις τὰ εἰκότα συνωμί- C
 λησαν, ὑπογράφονται τὰ τε σύμφωνα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ
 συναλλάγματα, μεσολαβοῦντος ἐν τούτοις καὶ συνεχῶς διενθε-
 τοῦντος τὰ μετὰξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων τοῦ πρωτοβεστια-
 ρίου Θεοφάνους. (32) ὕδρῃ δὲ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐξῆλθεν
 20 ὁ πατριάρχης Στέφανος ἅμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρίῳ καὶ Μα-
 ρίᾳ τῇ τοῦ Χριστοφόρου θυγατρὶ καὶ νύσῃ τῇ συγκλήτῳ εἰς τὸν
 ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸν τῆς Πηγῆς, καὶ εὐλόγησαν Πέ-
 τρον τε καὶ Μαρίαν, καὶ τοὺς νυμφικὸς στεφάνους ταῖς αὐτῶν

19 Θεοδώρου P

nachum et Constantinum Rhodium, clericum palatinum, cum Bulgaris in
 Mesembria de pace collocuturos emisit. qui cum venissent ac colloquio
 habito rem commode tractassent, terra iter habentes Petro Bulgaro illis
 comite rediere. post hos etiam Georgius Sursubulus subsecutus est;
 cumque in urbem venissent, pacem inierunt ac cum imperatore pacisci
 petierunt. conspectaque Maria Christophori filia, eiusque plurimum
 specie formaque oblectati, Petro, ut quam celerrime veniret, scripsere,
 cum initaie pacis pacta ante percussissent. (31) missus vero est et
 Nicetas magister, Romani imperatoris consocer, qui obviam iret ac Pe-
 trum ad urbem usque duceret. Petrus itaque Bulgarus cum venisset,
 conscensa Romanus imperator trireme Blachernas petit, ac ibi Petrum
 ad se venientem et vidit et osculo salutavit. inter se vero de prae-
 sentibus negotiis collocutis, subscriptionibus munita rataque habita pacis
 pariter nuptiarumque foedera, Theophane protovestiario in omnibus
 quasi sequestro, ac solerter Romanos inter Bulgarosque negotium diri-
 gente. (32) octavo autem mensis Octobris egressus patriarcha Step-
 hanus cum Theophane protovestiario et Maria Christophori filia univer-
 soque senatu, ad sanctissimae dei genitricis ad Pegas, Petrum Mariam-
 que benedixit, et nuptiales corollas eorum capitibus imposuit, sponsam

ἐπέθικαν κεφαλαῖς, παρανυμφεύοντος Θεοφάνους πρωτοβεστι-
 D ρίου καὶ Γεωργίου Σουρσουβούλου. λαμπρᾶς δὲ καὶ πολυτελεῖς
 γηγονίας τραπέζης, καὶ πάντων τῶν εἰθισμένων τοῖς γάμοις φα-
 δρῶς ἐπιτελεσθέντων, εἰσῆλθεν Θεοφάνης πρωτοβεστιαρίου ἄμα
 Μαρία τῇ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου ἐν τῇ πόλει. τῆς
 δ' δὲ τοῦ γάμου ἡμέρα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εὐαχίῳ
 λαμπρὰν ἐν τῇ τῶν Πηγῶν ἀποβάθρᾳ τοῦ βασιλικῷ δρόμῳ,
 περικοσμήσας αὐτὴν ὑφάσμασι σερικοῖς. ἔνθα συνεστιάθη Ῥω-
 P 584 μανὸς ὁ βασιλεὺς Πέτρῳ Βουλγάρῳ ἄμα Κωνσταντίνῳ γαμβρῷ
 καὶ Χριστοφόρῳ υἱῷ. (33) τῶν δὲ Βουλγάρων ἐστίασιν οὐκ
 μικρὰν ποιησαμένων πρότερον εὐφημισθῆναι Χριστοφόρον, εἰδ'
 οὕτως Κωνσταντίνον, ὑπέβλεπε τῇ ἐστίασει τούτων ὁ βασιλεὺς Ῥω-
 μανός, καὶ γέγονεν ὅπερ ῥηθήσαντο.

34. Ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ ἐπὶ τοῖς γάμοις συνετελέσθησαν,
 ἔμελλε δὲ Μαρία ἦδη τὴν πρὸς Βουλγαρίαν οὖν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς
 Πέτρῳ ὁδὸν ὀδεύειν, οἱ ταύτης γονεῖς μέχρι τοῦ Ἐβδόμου συ-
 ἐξῆλθον αὐτῇ ἄμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρίῳ, καὶ συνεστιαθί-
 B γατρὶ καὶ πολλὰ καταχέαντες δάκρυα καὶ ὅσα εἰκὸς ἐπὶ στέρησι
 σπλάγγχνον περιποθήτου, τὸν τε αὐτῶν γαμβρὸν ἀσπασάμενοι καὶ
 ταύτην ταῖς αὐτοῦ χερσὶ παραθέμενοι ἐν τοῖς βασιλείοις ὑπέστρε-
 ψαν. Μαρία δὲ Βουλγαρικαῖς παραδοθεῖσα χερσὶ τὴν ἐπὶ Βουλ-
 γαρίαν ἀπήει, χαίρουσά τε ἄμα καὶ λυπουμένη, λυπομένη μὲν

comitantibus Theophane protovestiario et Georgio Sursubulo. instructa
 vero sumptuosa ac praemagnifica mensa, cunctisque ad nuptiarum so-
 lennia spectantibus rite splendideque peractis, Theophanes protovesti-
 rius una cum Maria Christophori imperatoris filia in urbem reversus est.
 tertio autem a nuptiis celebratis die Romanus imperator in Pegarum
 excensione magnificum paravit convivium, sericis aulaeis convestita me-
 china. quo loco opulatus Romanus imperator cum Petro Bulgare nec
 non Constantino genero ac Christophoro filio. (33) Bulgariae porro
 etiam atque etiam obstinatis animis adnitentibus ut priore loco Christ-
 ophorus ac tum Constantinus faustis omnibus atque vocibus imperatorum
 more acciperetur, eorum Romanus imperator enixe flagitatis annuit, ac
 quod petierant exstitit.

34. Tum vero omnibus nuptiarum expletis solenniis et gaudiis, ac
 cum iam Maria cum Petro viro suo in Bulgariam esset profectura, ad
 Hebdomam usque a parentibus una cum Theophane protovestiario de-
 ducitur. ibique cum Petro epulati, quod in discessus provinciae erat,
 puellae circumfusi copiosas fundunt lacrimas, quantas par erat, qui ca-
 rissimo pigmore continuo privandi erant; generamque suam exosculati,
 atque eius manibus deposita filia ac contradita, in regiam revertuntur.
 Maria viri Bulgari manibus tradita, gaudio mixta et tristitia, in Bul-
 gariam iter habebat. dolerem faciebat quod amantissimis parentibus,

ἐφ' οἷς γονέων φιλιότητων ἐστέρηται καὶ βασιλείων οἰκῶν καὶ συνηθείας τῶν γένει προσοικούντων, χαίρουσα δὲ ὡς βασιλεῖ προσηγομένη ἀνδρὶ καὶ δέσποινᾳ Βουλγάρων προσηγορεύθη. ἀπῆει τολμῶν πλοῦτον ἐπικομιζομένη λαμπρὸν καὶ παντοδαπῆ καὶ σκευῆν ἑ ἀναρίθμητον.

35. Τότε δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐκ τῆς Μελιτηνῆς παρεγένοντο, εἰρηνικὰς σπονδὰς ἐπὶ τὸ ποιῆσαι πάντα παρέχοντες. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἄμερ ἕγγονος, ἀμφοῦς ὧν Μελιτηνῆς, καὶ ὁ Ἀποσαλάθ στρατηγός, 10 ἐβγενέστατος καὶ πλούσιος ὧν, ἐκ Μελιτηνῆς παρεγένοντο. ἀποδεχθέντες οὖν μεγάλως μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς παρὰ Ῥωμανοῦ καὶ σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. ἔκτοτε δὲ συνέξεστράτευον τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀγαρηνῶν, ἐν τε τοῖς ἐπινικίοις συνεισήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν 15 τῇ πόλει, αἰχμαλώτους ἄγοντες Ἀγαρηνοῦς· ὅπερ ἦν θαναμαστὶς καὶ παράδοξον δέγμα τῆς τῶν ἀθῆων Ἀγαρηνῶν δυστυχίας. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ καὶ δυνατοῦ, διέβλεψαν τὴν εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτηνὴν κατοικοῦντες. ἐκατραπεύουσιν οὖν κατ' αὐτῶν πάλιν ὃ τε δομέστικος τῶν σχολῶν 20 Ἰωάννης ὁ Κροκόας μετὰ τῶν θεμάτων καὶ τῶν ταγμάτων καὶ ὁ Μήλλας μετὰ τῶν Ἀρμενίων, καὶ πολλὰς προνομίαις καθ' ἑκάστην ποιούμενοι, καὶ ταῖς συνεχέσιν ἐπιδρομαῖς αἰχμαλωτίζοντες τού-

2 προσημότων p. 257 b · 20 Κουρκόας p. 257 d · 21 Μήλλας p. 258 a

quod regis aedibus, quod necessariorum affiniumque consuetudine de-
stituebatur; rursusque gaudio erat quod viro regi locata Bulgarorum-
que domina esset consulatata. ibat itaque splendidas sibi exportans
opes ac omnigenas, eaque suppellectili instructa quae et numerum ex-
cedat.

35. Tunc vero etiam a Melitene ad Romanum imperatorem legati
advenere pacis foedera pactaque offerentes. nec multo post etiam Apo-
chaps Ameris nepos, ipse Melitenes ameras, nec non Aposalath ducum
strenuissimus nobilissimusque ac locupletissimus, ex Melitine venerunt;
magnificeque convenienti honore ac cultu a Romano suscepti percussor-
que pacis foedere ad sua redierunt. indeque sociis adlecti ac foederati
adversus tribules suos Agarenos cum Romanis ad bella proficiscebantur,
ac triumphi specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane
spectaculo et inaudito, impiorumque Saracenorum afflictarum rerum in-
dicio) urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente
ac sapiente, Melitenenses pacem dissolvere. iterum igitur adversus eos
proficiscuntur legionum domesticas Ioannes Croceas cum cohortibus et
legionibus, Mellasque Armeniis praefectus. hi multas quotidie agentes
praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem populates ac

τους καὶ ληΐζοντες, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτηνὴν περι-
 P 585 στησαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατα ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἐδάφους
 καταστρέψαι, οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόρους αὐτῇ
 πόλεις καὶ χώρας πολυφόρους τε οὖσας καὶ πιστάτας καὶ ἄλλας
 πολλὰς παρέχειν προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτηνὴν εἰς κοι-
 ρατωρίαν ἀποκαταστήσας ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσοῦ καὶ
 ἀργυρίου ἐκείθεν δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

36. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας μάγιστρος καὶ πενθέρης
 Χριστοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου
 γενέσθαι πατρὸς καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξεῶσαι. τοῦτον οὖν
 B ἔξαγαγόντες τῆς πόλεως ἀπέκειραν μοναχόν, ὑπερορῶσαντες ἐν τῷ
 αὐτοῦ προαστείῳ.

37. Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ ἐπ', ἰνδικτιῶνος ε', Στέφανος ὁ πα-
 τριάρχης τελευτᾷ, ποιήσας ἔτη β' καὶ μῆνας ια'. Δεκεμβρίῳ δὲ
 μηνὶ ιδ' ἄγουσι Τρύφωνα μοναχὸν ἐν τῷ Ὀψικίῳ μονάζοντα, ἐκ' ἑ-
 εὐλαβείᾳ καὶ ἀγιότητι μαρτυρούμενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρ-
 χην ἐπὶ χρόνῳ ἑτηῶ, μέχρις ἂν εἰς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύ-
 λακτος ὁ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ υἱός, ὃν ἔμελλον πατριάρχη
 χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως.

C 38. Εἰκάδι δὲ πέμπτη τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος
 γέγονεν, ὥστε κροσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρα'. ὅθεν
 καὶ γέγονε μέγας λιμὸς τοῖς πώποτε γενομένοις ὑπερβαλλόμενος,

4 ἄλλας] οὐκ recte p. 258 b 5 τὴν om P 16 σημειώσαι
 χειροτονίαν Τρύφωνος πατριάρχου ἐπὶ ἑτηῶ χρόνῳ. margo P

captivos ducentes, in tantas Melitenem adegerunt angustias ut brevis-
 simo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenuis aequaverint. nec eam
 modo, sed et circumvicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas
 epimasque, ac quae multos proventus exhibeant. hanc igitur Melitensem
 imperator in curatoriam redigens (alii provinciam dicant) multa eruit
 auri argentique milia.

36. Delatus vero criminis est Nicetas magister ac Christophori
 imperatoris socer, ut qui rebellandi adversus patrem eumque solio de-
 turbandi auctor ille fuisset. quocirca urbe eiectum monachum detonde-
 runt, exsilium in suburbano suo damnatum.

37. Mensis Iulii die decima octava, indictione sexta, moritur Ste-
 phanus patriarcha, cum ei muneri praefuisset annos duos menses unde-
 cim. mensis autem Decembris quarta decima, Tryphonem adducunt in
 Opsicio monachum, virum religiosus moribus ac sanctitate probatum,
 ordinantque patriarcham ad certum tempus, donec scilicet Theophylactus
 Romani filius maturae aetatis annos attingeret, quem patriarcham Credi-
 tatum praefecturi erant.

38. Eiusdem mensis die vigesima quinta gravissima saevit et in-
 tolerabilis hiems, adeo ut dies 120 terra gelu concreta obriguerit. hoc
 gelu subsequuta fames, quanta ante nunquam existerat; exque illa cro-

καὶ θάνατος ἐκ τοῦδε πολὺς, ὡς μὴ θύνασθαι τοὺς ζῶντας ἐκομίζεω τὸς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν ἀπύρρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας, ἀξίαν τῆς αὐτοῦ συμπαθοῦς καὶ ἐλεήμονος φύσεως πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλαῖς ἐλεημοσύναις τὴν ἐκ
 5 τοῦ λιμοῦ παραμυθησόμενος Ἰνδειαν· ἀνέφραξέ τε θυροῖσι καὶ συνιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στούς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὸ ψῆχος ἐκείθεν ἐπεισιέναι τοῖς πένησι. τότε καὶ τὰς λεγομένας D ἄρκλας ἐν πᾶσι κατεσκεύασε τοῖς ἐμβόλοις, ἄργυρόν τε κατὰ μήνα τοῖς ἐν ταύταις κατακειμένοις πένησι δίδοσθαι διετάξατο, καὶ τὰ
 10 μνησιαῖα τριμίσια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀργύρου ἐγκεχαραγμένου χιλιάδας ἰβ'. οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἢ συμπαθῆς ἐκείνη ψυχῆ διευπώσατο τῶν πενήτων προνοουμένη, ἀλλὰ καὶ καθ' ἡμέραν τρεῖς αὐτῷ συνεσθίειν πένητας διετάξατο, οἳ καὶ ἀνὰ ἓν ἐλάμβανον νόμισμα. τετραδί δὲ καὶ παρασκευῆ τρεῖς πένητες μοναχοὶ συνή-
 15 σθιον, τὸ τετυπωμένον λαμβάνοντες νόμισμα ἕκαστος. ὅπερ δὲ P 586 ἐν τοῖς μοναστηρίοις εἰώθει γίνεσθαι, ὥστε ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐστιάσεως ἀνύγνωσιν γίνεσθαι, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησεν, διπλὴν ἑαυτῷ καὶ τοῖς δαιτυμόσι τὴν τράπεζαν παρατιθείς, ὥστε τὸ μὲν σῶμα τρέφεσθαι τῇ συνήθει τροφῇ, τὴν δὲ ψυχὴν τῇ καταλλήλῳ τῶν
 20 λόγων πεντροφυᾶν ἡδονῇ, οἷς ἐκεῖνος ἐπιμελῶς προσέχων τὸν νοῦν κατενόσσετο τὴν ψυχὴν καὶ πολλὰς δακρύων ἠφίει πηγάς.

2 ἀφόρητον p. 258 d

brae adeo mortes ut nec ferendis mortuis vivi sufficerent. porro Romanus imperator tantam vim mali, et quam nulla verborum vis explicare possit, considerans, convenientem pro tenera sua benignaque in miseros indole curam eis adhibuit, larga eleemosynarum praebitione famis indigentiam solans. porticum quaeque spatia fenestris tabulatisque obstruxit, ne per ea nix frigusque in pauperes grassaretur. tum eas quoque quas vocant arculas ac proiecturas in cunctis porticibus construxit; nummumque argenteum egenis illic iacentibus quot mensibus erogari praecepit; menstrua quoque trimisia per ecclesias pauperibus iussit distribui, argenti signati duodecim milia. neque haec solum misericordiae pronus eius animus pauperumque liberalis provisor constituerat, sed et tres quotidie pauperes secum comedere voluit, qui singuli nummos singulos eleemosynae ritu acciperent. quarta autem feria et parasceue tres egenos monachos mensae socios adhibebat, qui et ipsi constitutum nummum singuli accipiebant. quodque in monasteria ritu legitimo servatur, ut inter comedendum lectio habeatur, hoc et ille praestabat, sibi ipse et convivis duplicem apponens mensam, ut tum corpus consueto cibo aleretur, tum anima doctrinarum voluptate oblectaretur. quibus ille diligenter attendens animum, spiritu mentis compunctus, lacrimarum large fontes emittebat.

39. Τὴν δὲ πίστιν ἦν ἐκείνητο πρὸς πάντας μὲν μοναχούς, μάλιστα δὲ τοὺς ἐπὶ ἀγιοσύνη διαβοήτους καὶ εὐλαβείας, τίς ἂν διηγῆσαιτο; οὐκ ἐθεύσατο γὰρ ποτὲ μοναχὸν ἀρετῆς ἀτιχόμενον, ᾧ τιλὴ τὰς ἑαυτοῦ πράξεις σὺν πολλοῖς οὐκ ἐξηγγόρευε δάκρυσιν. πιστότατος δὲ ὢν καὶ ὀρθοδοξότατος πάσας τὰς τῆς πόλεως ἐκκλησίας πέπλοις διαφανέσι καὶ φωταγωγίαις λαμπραῖς κατεκόσμηε καὶ κατεφραίδυεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τοῖς ὄρεισι μοναχοῖς, τῷ τε Ὀλύμπῳ καὶ τῷ Κυμηνῷ καὶ τῇ Χρυσῇ κατονομαζομένη πέτρῳ καὶ τῷ τοῦ Βαραχίου ὄρει, οὐ διέλειπεν ἐτησίως ῥόγας ἐξυποστέλλειν, καὶ φρονιζῶν τούτων καὶ προνοούμενος, καὶ τοὺς ὀνομαστοὺς ἐπὶ πράξει καὶ θεωρίᾳ μετακαλοῦμενος ὡς αὐτόν, καὶ τῶν ἐδῶν αὐτῶν τὰς εὐλογίας τρυγῶν. οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς διὰ τὸν Θεὸν ἐγκλείστοις καὶ ἑαυτοὺς ἐν στενωτάτοις οἴκοις καθείρξασι καὶ πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὰς ἐτησίους ῥόγας, ἃς διετύπωσεν, οὐ διέλειπεν ἐπιχορηγῶν. ταῦτα ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν ἀπειρῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημοσυνηνῶν διεξήλθομεν.

40. Πέτρῳ δὲ τῷ Βουλγάρῳ ἐπέθετο Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ μετὰ καὶ ἑτέρων μεγιστάνων τοῦ Συμεῶν· καὶ φωραθέντι αὐτῶν ὁ μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ τιμωρίαις οὐ ταῖς τυχοῦσαις ὑποβάλλονται. ταῦτα δὴλα ποιήσαντος Πέτρου τῷ βασιλεῖ Ῥωμαῶν, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν

8 Κυμηνῷ p. 259 d

9 Βαραχίου ib.

39. Eius vero fidem erga monachos, quos praesertim sanctitas ac religio claros reddiderat, quanta fuerit, quis possit enarrare? eorum nemo in conspectum veniebat, cui actus suos cum multis lacrimis non exponeret. cum autem fide devotissimus ac summe orthodoxus esset, urbis omnes ecclesias pellucidis subtili stamine poplis cereorumque ac lampadum copia splendide exornabat, ac decorabat. sed et monachis in montibus, tum nempe Olympo tum Cymina, et quem vocant Petram auream, et Barachei monte, nullo unquam tempore destitit annua stipendia mittere eorumque res curare ac eis prospicere; quique inter illos actionis culta ac contemplatione spectabiles essent, ad se accersere, eorumque precum suffragia decerpere. nec id modo, sed et religiosam exercitationem inclusis, et qui se angustissimis tuguriolis velut carcere abdidissent, cunctis denique monasteriis statutas annonas subministrare non cessabat. has velut e multis paucas viri virtutes eleemosynasque percurramus.

40. Petro autem Bulgaro Ioannes frater cum aliis Symeonis proceribus struxit insidias. deprehensis illis, Ioannes quidem verberibus emendatus in carcere includitur; reliqui acerbis suppliciis subacti sunt. horum Romanus imperator a Petro certior factus Ioannem monachum

μοναχὸν Ἰωάννην, ὃς ἐγεγόνει ῥαίκτωρ, προσφάσει μὲν ὡς ποιή-
 σασθαι ἀλλόγιον τῶν κρατουμένων αἰχμαλώτων, τῇ δὲ ἀληθείᾳ D
 κατασχεῖν Ἰωάννην καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαγεῖν. εἰσελθὼν
 γὰρ ἅμα τῷ Ἰωάννῃ ἐν πλοίῳ ἀπὸ Μεσημβρίας ἦλθεν ἐν τῇ
 5 πόλει· καὶ μετ' οὐ πολὺν τούτου τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀπορρίψαν-
 τος καὶ γυναῖκα ἐπιζητήσαντος, δέδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς οἶκον
 καὶ κτήματα πάμπολλα καὶ γυναῖκα ἐκ τῆς αὐτοῦ πατρίδος τῆς
 τῶν Ἀρμενιακῶν ὀρμωμένην, γάμον τε λαμπρὸν ἐν τῇ τοῦ Καί-
 σαρος οἰκίᾳ πεποιήκειν, Χριστοφῶρον βασιλέως καὶ Ἰωάννου μο-
 10 ναχοῦ, τοῦ γεγονότος ῥαίκτορος, παρανμφευσάντων.

41. Μαρτίῳ δὲ μηνὶ ἡμέρᾳ β' κοσμήτης ἔπεσεν ἐν τῷ P 587
 φόρῳ ἐκ τῶν στοιχηδὸν ἵσταμένων ἐκείσε κίονιν ἐπικειμένων, καὶ
 ἀπέκτεινεν ἄνδρας 6'. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμὸς μέγας καὶ φοβε-
 ρὸς εἰς τὸν τοῦ φόρου ἔμβολον, πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας
 15 Θεοτόκου, ὥστε κατακαῆναι τὰ τε κηροπωλεῖα καὶ τὰ γουνάρια
 τοῦ φόρου μέχρι τῶν Ψυχῶν.

42. Ἐτελεύτησε δὲ Χριστοφῶρος ὁ βασιλεὺς μηνὸς Αὐ-
 γούστου, Ἰνδικτιῶνος δ', πολλὰ κοψαμένου αὐτὸν τοῦ πατρὸς,
 ὡς ἦδη εἰς γῆρας αὐτοῦ ἐληλακτότος καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔτι νη- B
 20 πίων ὄντων. καὶ ἐτέθη τὸ λείψανον αὐτοῦ ἐν τῇ ἔηθελση μονῇ
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

43. Κυτήγαγον δὲ καὶ Τρύφωνα πατριάρχην Αὐγούστῳ

12 immo τῶν τοῖς στ. ἱσταμένοις: cf. p. 260 d

(eum qui rector exstiterat) mittit, praetextu quidem redimendi capti-
 vos, re ipsa vero ut Ioannem caperet et Byzantium duceret; quod et ita
 contigit. quippe cum Ioanne navem ingressus a Mesembria in urbem
 venit. nec multo post proiecto monachi habitu, cum uxoris amplexus
 quaereret, imperator illi aedes assignavit multaue omnino praedia con-
 tulit; uxorem quoque ex sua ipsius Armeniacorum patria ei locavit, at-
 que in Caesaris domo praemagnifice nuptias fecit, ductoribus sponsae
 Christophoro imperatore ac Ioanne monacho exrectore.

41. Mensis Martii die secunda, qui in foro, columnis illic ordine
 erectis, Cosmites impositus erat, decidit ac viros sex occidit. magnum
 quoque ac formidabile in fori porticu excitatum incendium, haud procul
 a templo sanctae deiparae, adeo ut pars illa fori quam cerarii et quam
 pelliciarum artifices occupant, ad Psichas usque igni absumpta sit.

42. Mortuus autem est Christophorus imperator mense Augusto,
 indictione quarta, Romano patre illius funus ingenti luctu planctuque
 prosecuto, quippe cuius, iam vergente illi aetate, liberi adhuc pueri
 essent ac minuscula aetate. depositum illius cadaver in patris sui me-
 nasterio, cuius in superioribus meminimus.

43. Sed et Tryphonem patriarcham mense Augusto, indictione

μηρί, τὸν ὀητὸν χρόνον τελέοντα, Ἰνδικτιῶνος γ'. καὶ ἀπειθῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτῇ, χηρευσάσης τῆς ἐκκλησίας χρόνον ἔτα καὶ μῆνας ε' διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς Θεοφυλάκτου υἱοῦ Ῥωμανοῦ βασιλέως· αὐτὸν γάρ, ὡς εἴρηται, ἔμελλε πατριάρχη ἀποκαθιστάν.

44. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος, Κωνσταντῖνον Δοῦκα ἑαυτὸν εἶναι ἐπιφημίους, πολλοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεπήγετο. οὗτος κρατῆθεις ὑπὸ Ἐλεφαντίνου τουρμάρχου ἐκ τοῦ Ὀψικίου ὄντος ἦχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου τῆς μιᾶς ἀλλοτριουταὶ χειρός. εἶτα καιροῦ λαβόμενος καταλαμβάνει πάλιν τὸ Ὀψίκιον, καὶ χεῖρα χαλκῆν ἀντὶ τῆς κοπίδος προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευασάμενος ὄψετο πλανῶν αὐθις τῶν ἀγρυπνεύοντων πολλούς, ὡς αὐτὸς εἶ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Δουκός· οὗς καὶ συνεφελκόμενος μεγάλην κατὰ Ῥωμανίας ἀνταρσίαν κινεῖ. καὶ φρούριον κατασχών ἐν Πλατεῖα πέτρα κατονομάζεται, πᾶν εἶδος ἐδωδῆμων ἐν τούτῳ ἀπέθετο· ἀφ' οὗ ἔξορμῶν ἐλεηλάτει καὶ τοὺς παρατυχόντας πρηνόμευεν. ἀποστειλας οὖν ὁ βασιλεὺς στρατὸν κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε συνέλαβεν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. οἳ καὶ ἀγαγόντες ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινάν τε καὶ πολλὰς πληγὰς ἐπέτευσαν, τοῦ τοὺς στασιώτας εἶ τινες εἶεν, εἰπεῖν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τέλει ἐσυκοφάντει ψεδῶς ὡς συνόντας αὐτῷ. μηδὲν δὲ ἀληθῆ κατ' αὐτῶν λέγω ἐξελεγχθεῖς ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ πυρὸς παρανάλωμα γίνεται.

tertia, expleto iam statuto tempore, gradu moverunt; abiensque in sua monasteria fatis concedit, ecclesia pastore vidua manente annum unum menses quinque, quod Theophylactus Romani imperatoris filius nondum matura satis aetate esset: ipsum enim pater, uti dictum est, constituerat patriarcham praeficere.

44. Basilius quidam Macedo impostor, Constantinum Ducem se esse iactans, multos sibi adiunxit. hic ab Elephantino tribuno Opsiciano captus inque urbem adductus a praefecto altera manuum truncatus est. postmodum vero occasionem nactus ad Opsicium redit, aereamque sibi manum aptans eius loco quae excisa erat, ingentemque gladium fabricans, multos iterum circumforaneos ac nebulones seducens sic vagabatur, velut qui Constantinus Ducis filius esset. iterum itaque contracta manu magnam adversus rem Romanam conflat rebellionem; oppidoque munito potitus, cui nomen Lata petra, omnisque generis in eo annona reposita, inde erumpens circum vicinam regionem populabatur lateque praedas agebat. missis itaque imperator adversus eum copiis tum ipsum cepit, tum qui illi socii erant. inductum in urbem iudicis sistunt; atque ad quaestiones adhibito, et ut socios prodat, multas plagas imponunt: qui multos procerum, quasi sibi adhaesissent, per columniam defert. convictus vero nihil eis veri criminis obiicere, ad Amastriani igni combustus est.

45. Χειροτονεῖται δὲ πατριάρχης ὁ πολλάκις ῥήθεις τοῦ βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίου β', Ἰνδικτιῶνος ζ', τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἐλθόντων καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφερο- P 588 μένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορεύοντα· οἱ καὶ τῷ πα- 5 τριαρχικῷ θρόνῳ τοῦτον ἐνίδρυσαν.

46. Ἡ δὲ εἰρημένη τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐγγόνη Μα- ρία, ἣ γυνὴ Πέτρου βασιλέως Βουλγαρίας, ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθε τοῦ τὸν ἴδιον πατέρα καὶ τὸν πάππον αὐτῆς ἐπισκέψασθαι, τε- λευταθὸν δὲ μετὰ παιδῶν εἰσῆλθε τριῶν, ἥδη τοῦ πατρὸς αὐτῆς 10 Χριστοφόρου τελευτήσαντος. πλοῦτον οὖν παρὰ τοῦ πάππου λα- βοῦσα πολὺν καὶ ἔντιμον ἐντίμως ὑπέστρεψε.

47. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα B ἠγάγετο, θυγατέρα οὖσαν Γαβριηλοῦ, ἐγγόνην δὲ Κατακύλα, Ἄνναν ὀνόματι. ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασι- 15 λείας αὐτῷ στέφανος ἐπετέθη.

48. Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ Ῥωμαίων Ἰνδικτιῶνος ζ', Ἀπριλλίῳ μηνί· οἱ καὶ καταδραμόντες μέχρι τῆς πόλεως ἐλήσαντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆν. ἀπεστάλη οὖν ὁ πατριάρχης Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιάριος καὶ παραδυναστεύων 20 μετ' αὐτῶν ποιῆσαι ἀλλάγιον, ὃς καὶ θαυμασίως καὶ συνεσιῶς

45. Quem vero saepius dixi, imperatoris filius, Theophylactus patriarcha ordinatur, Februarii mensis die secunda, indictione sexta, cum adessent ex Roma vicarii, tomumque synodalem de illius tractantem ordinatione inferrent; quæ et in patriarchali sede eum collocare.

46. Quin dicta quoque Romani imperatoris neptis Maria, Petri Bulgariae principis uxor, in urbem ingressa est patrem avumque invisura. postremo tandem venit tres secum liberos adducens, cum iam Christophorus eius pater vivis exemptus esset. multis itaque praeclarisque avi munificentia donata divitiis honorifice domum reversa est.

47. Romanus vero imperator Stephano filio uxorem locat Gabriellae filiam, Cataclyae neptem, Annam nomine; ac cum nuptiali serto Augustalis etiam corona illi imposita est.

48. Contigit vero prima Turcorum adversus Romanos expeditio mense Aprili, indictione septima. hi ad urbem usque excurrentes cunctos per Thraciam obvios praeda abegere. missus itaque Theophanes patriarchus protovestiarius imperii ac princeps senatus, ut pacem cum eis componeret captivosque reciperet. porro Theophanes

αὐτοὺς μετελθὼν ὅσαπερ ἠβούλετο κατεπράξατο, πολλὰ παρ' αὐ-
 C τῶν ἐπὶ τῇ φρονήσει καὶ ἐβουλίᾳ ἐπαινεθεὶς τε καὶ θαυμασθεὶς·
 ὅτε καὶ τὸ μεγαλόψυχον αὐτοῦ καὶ φιλόφρωνον ὁ βασιλεὺς Ῥω-
 μανὸς ἐπεδείξατο, μηδενὸς φεισόμενος χρήματος πρὸς τὴν τῶν
 αἰχμαλώτων ἀνάφρυσιν. 5

49. Ἠγάγετο δὲ γυναῖκα ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῷ τελευ-
 ταιῷ αὐτοῦ νιῷ Κωνσταντίνῳ ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν, τοῦτομα
 Ἑλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα· ἧς καὶ τελευταίας
 Φεβρουαρίου μηνί, Ἰνδικτιῶνος β', ἕτερον τούτῳ συνέζησε.

50. Ἰουνίῳ δὲ μηνί ια', Ἰνδικτιῶνος ιε', κατέπλευσαν αἱ 10
 Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ πλοίων χιλιάδων δέκα. ἀπε-
 D στάλη δὲ κατ' αὐτῶν μετὰ τριήρων καὶ δρομώνων, ὅσα καὶ ἔτυχον
 ἐν τῇ πόλει, ὁ πατρικίος Θεοφάνης ὁ παραδυναστεύων καὶ πρω-
 τοβεστιαρίος· καὶ τὸν τε στόλον προεντρεπίσας τε καὶ ἐτοιμασά-
 μενος, καὶ νηστία καὶ δάκρυσιν ἐαντὸν κατοχυρώσας ὡς μάλαστα, 15
 πρὸς Ῥῶς προσεδέχετο, καταναυμαχῆσαι αὐτοὺς μέλλων. ἐπεὶ
 δὲ ἐκείνοι κατέλαβον καὶ πλησίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο, οὗτος πρὸς
 τῷ τοῦ Εὐξείνου πόντου στόματι παρεδρεύων ἐν τῷ Ἴερῳ λεγομένῳ
 Ἀθρόν τούτοις ἐπέθετο. καὶ ὃν πρῶτος τῷ οἰκίῳ δρόμωνι διε-
 P 589 κλεύσας τὴν τε σὺνταξιν τῶν Ῥωσιακῶν πλοίων διέλυσεν καὶ τῷ 20

admiranda prudentia ac sagacitate illis usus cuncta ex voto confecit,
 multam ex illis eo nomine laudem ac admirationem consecutus. quando
 et Romanus imperator, quanta magnificentia et humanitate praestaret,
 manifestum fecit, nullis sumptibus parcens, solum ut liberarentur ca-
 ptivi.

49. Locavit vero Romanus imperator Constantino filiorum natu mi-
 nimo uxorem Helenam, Adriani patricii filiam, stirpis Armeniacae; qua
 et defuncta mensis Februarii die altera alteram ei Theophanem nomine
 nuptum tradidit.

50. Iunii mensis undecima, indictione quinta decima, Russi in-
 structa classe ad decem navium milia adversus Byzantium navigarunt.
 missus vero est cum triremibus et celocibus, quotquot in urbe exista-
 bant, Theophanes patricius subadiuva et protovestiarius; instructaque
 et parata classe, ieiunii ac lacrimarum apprime praesidio munitus, Rus-
 sos operiebatur, navale cum eis certamen commissurus. cumque illi iam
 venissent ac Pharo propinquassent, ipse ad Euxini fauces stationem ha-
 bens, in loco quem Hierum vocant (ac si templum dicas) repente in
 eos impressionem fecit. primus itaque sua ipse occurrens celece cum
 Russicarum navium aciem dissolvit, tum plerasque praeparate igas

Ἰσκειυασμένῳ πῦρ πλείστα κατέφλεξεν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐτρέψατο εἰς
 φυγὴν, ὡς, ἀκολούθως καὶ οἱ λοιποὶ δρόμωνες καὶ αἱ τριήρεις
 ἐπεκδραμοῦσαι τελείαν εἰργάσαντο τὴν τροπὴν, καὶ πολλὰ μὲν
 πλοῖα κατέδυσαν αὐτάνδρα, πολλοὺς δὲ κατέτρωσαν, πλείστους
 5 δὲ ζῶντας συνέλαβον. οἱ περιλειφθέντες οὖν εἰς τὸ τῆς ἀνατολῆς
 μέρος εἰς τὰ Σγῶρα λεγόμενα καταπλέουσαν. ἀπεστάλη δὲ τότε
 καὶ Βάρδας ὁ Φωκῆς διὰ γῆς μετὰ ἰππέων ἐγκριτῶν παρατρέχειν
 αὐτούς. καὶ δὴ τούτων σύνταγμα ἱκανὸν ἀποστειλάντων πρὸς τὰ
 τῆς Βιθυνίας μέρη ὥστε τὰ πρὸς τροπὴν καὶ τὴν ἄλλην χρεῖαν B
 10 αὐτοῖς πορίσασθαι, περιτυχὼν τῷ τοιοῦτῳ συντάγματι ὁ εἰρημέ-
 τος Βάρδας ὁ Φωκῆς κακῶς τούτους διέθικεν, τρεψάμενος καὶ
 κατασφάξας αὐτούς. κατῆλθε δὲ τῆνικαῦτα καὶ Ἰωάννης μάγι-
 στρος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κροκόας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς
 ἀνατολῆς στρατεύματος, καὶ τούτων πολλοὺς διέφθειρεν, ἀπο-
 15 σπάδας τῆδε κάκεισε καταλαμβάνων, ὥστε συσταλέντας αὐτοὺς
 δέει τῆς αὐτοῦ ἐπιθέσεως μένειν ἀθρόως ἐπὶ τὰ οἰκεία πλοῖα καὶ
 μετὰ τοῦ διατρέχειν κατατολμῶν. (51) πολλὰ δὲ καὶ μέγιστα
 κακὰ οὗτοι διεπράξαντο πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα κατελ-
 θεῖν. τὸ τε γὰρ Στενὸν λεγόμενον ἅπαν ἐνέπρησαν, καὶ οὖς συνε- C
 20 λάμβανον αἰχμηλώτους τοὺς μὲν ἀνεσταύρουσαν, τοὺς δὲ τῇ γῆ
 προσεπατάλλον, τοὺς δὲ ὡσπερ σκοποὺς ἰστῶντες βέλεσι κατετό-

6 Σγῶρα p. 263 b

13 Κουρκόας ἰδ.

Graeco incendit, reliquas in fugam vertit. quem pone secutae naves
 reliquae ac triremes hostium penitus aciem fudere; ac plures quidem
 navium cum vectoribus profundo mersere, multos straverunt, plurimos
 vivos ceperunt. quae cladi superstites fuere reliquiae, ad Orientalem
 plagam, ad locum Sgora dictum traiecerunt. ibi Bardas quoque patri-
 cius missus cum equitum delecta manu ad hostium iter terra interci-
 piendum, in eorum cohortem satia numerosam, ad pabulandum aliaque
 necessaria ad Bithyniae partes missam, incidit, ingentique eam strage
 fudit et interneccione delevit. sed et Ioannes magister Crocoas ac legio-
 num domesticus cum Asiatico omni exercitu praesto fuit, multosque
 Russorum a reliquo agmine alios alio divulsos offendens sustulit, ita
 sane ut eius aggressionis metu in suis se navibus adunata classe conti-
 nerent, nec usquam excurrere auderent. (51) hi porro ingentia maxi-
 maque mala perpetraverunt, cum necdum illos Romanae copiae iunxis-
 sent. nam Stenum omne, quod vocant, igne vastarant. ex illis quos
 captivos ceperant, alios in crucem agebant, alios terrae configebant,
 alios velut ad metam erectos iaculorum imbre impetebant. quotquot

Ξενον· ὄσους δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κλήρου συνελάμβανον, ὄπισθεν τὰς
 χεῖρας δεσμοῦντες ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης τῆς κεφαλῆς αὐτῶν
 κατεπήγνυον· πολλοὺς τε ἁγίους νεοτὸς τῷ πυρὶ παραδεδωκίασι.
 χεμιῶνος δὲ ἤδη ἐνισταμένον, καὶ τροφῆς ἀποροῦντες, τό τε
 ἐπελθὼν στρατεύμα δεδιότες τὰς τε ναυμαχοῦντας τριήρεις, ἔβου- 5
 λούσαντο τὰ οἰκεία καταλαβεῖν. καὶ δὴ λαθεῖν τὸν στόλον σπου-
 D δάζοντες, Σεπτεμβρίῳ μηνί, ἐ' Ἰνδικτιῶνος ἀντιπελευσαι ὠρημη-
 κότες ἐπὶ τὰ Θρακίῳ μέρη παρὰ Θεοφάνους πατρικίου ὑπηγέ-
 θησαν· οὐ γὰρ ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐρηγορωτάτην καὶ γενναίαν
 ψυχὴν. εὐθὺς οὖν δευτέρα ναυμαχία συνάπτεται, καὶ πλείστα 10
 πλοῖα ἐπόντωσεν καὶ πολλοὺς τούτων ἀπέκτεινεν ὁ εἰρημένος ἀτήρ.
 ἀλλοιοὶ δὲ μετὰ τῶν πλοίων περιωθέντες καὶ ἐν τῇ τῆς Κοίλης
 περιπεσόντες ἀκτῇ νυκτὸς ἐπελθοῦσης ἔφυγον. Θεοφάνης δὲ ὁ
 πατρικίος μετὰ νίκης λαμπρᾶς καὶ τῶν μεγίστων ὑπέστρεψεν τρο-
 παίων, καὶ ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς ὑπέδεχθη καὶ παρακομιώ- 15
 μμος ἐτιμήθη.

P 590

52. Ἐπεὶ δὲ ὁ ῥηθεις Ἰωάννης μάγιστρος ὁ Κροκόδας ἀρι-
 στός τις ἐγένετο τὰ πολεμικά, πολλὰ τε καὶ μεγάλα ἀνέστησε τό-
 πια, καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ἐπλάτυνεν ὄρια, πλείστας τε πόλεις ἐπόρ-
 θησεν τῶν Ἀγαρηῶν· διὰ δὲ τὸ περιφανὲς τῆς τοῦ ἀνδρός ἀρε- 20
 τῆς ἠβουλήθη ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἔγγονον Ῥω-

vero sacerdotalis ac clericalis militiae deprehendebant, iis retro vincis
 manibus per medium caput clavos ferreos adigebant. multas sacrarum
 aedium subiecta flamma combusserunt. ingruente vero iam hieme, et
 cum eos necessarius commeatus deficeret, dum terra exercitus in se im-
 petum ac navale praelium timent, domum reverti constituerunt. ac sane
 classem latere dum student, mense Septembre, indictione quinta decima,
 ad Thraciae portus transfretare aggressi, quem dicebam, Theophanem
 patricium obviam habuere. neque enim viri solertissimum ac pervigilem
 animum unaque fortissimum fefellerunt. mox igitur navalis denuo pugna
 committitur; plurimaeque hostium submersae naves, multi occisi, eius
 Marte, quem dicebam, viri. pauci cum navibus cladi subducti inque
 Coeles asperum littus evecti ingruente nocte fuga evaserunt. Theo-
 phanes vero patricius cum insigni victoria maximisque tropaeis re-
 versus honorifice ac magnifice suscipitur, ac accubitoris dignitate or-
 natur.

52. Quia vero dictus Ioannes magister Crocoas praestantissima
 virtute bello fulserat, multaque ac magna erexerat tropaea, atque Ro-
 mani imperii fines late protulerat, plurimasque Agarenorum urbes ever-
 terat, quodque viri illustrissima virtus esset, cogitaverat Romanus im-

μιανόν, τὸν ἐκ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τὴν τούτου θυγατέρα ἀναλαβεῖν. φθόνου δὲ αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἔνεκεν ἐποθέσεως παρὰ τῶν λοιπῶν βασιλέων κινήσεντος ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς; δομέστικος δὲ ἀντικαθίσταται ὁ πατρίκιος Ξανθήριος, συγγενῆς ἑῶν τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ.

53. Ἰνδικτιῶνος α', Ἀπριλλίῳ μηνί, ἐπῆλθον πάλιν οἱ Β Τούρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατρίκιος Θεοφάνης ὁ παρακοιμώμενος ἐξελθὼν σποδᾶς εἰρηρικᾶς ἐποίησε μετ' αὐτῶν, ὁμήρους τῶν ἔμφανῶν ἀναλαβόμενος· ἐξ οὗ καὶ συνέβη ἐπὶ χρό- 10 νοῖς ε' τὴν εἰρήνην διαφυλαχθῆναι.

54. Δευτέρως δὲ Ἰνδικτιῶνος ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Πασχά- λιον πρωτοσπαθᾶριον καὶ στρατηγὸν Λογγιβαρδίας πρὸς τὸν ῥήγα Φραγγίας Οὐγωνα ἐξαπέστειλε, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἐπιζητῶν εἰς νόμφην Ῥωμανῷ τῷ υἱῷ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου· 15 ἦν καὶ ἀναλαβὼν ὁ εἰρημένος Πασχάλιος μετὰ πλοῦτον πολλοῦ ἐν τῇ πόλει ἀνήγαγεν. γέγονε δὲ ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνί Ἰνδικτιῶ- νος γ'. ζήσασα ἔτη ε' ἐτελεύτησεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρα- τορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθεροῦ.

55. Ἀέμον δὲ βίαιον σφόδρα καταπνεύσαντος Δεκεμ-

18 Οὐγωνα p. 267 d

perator ut eius filium Romano nepoti ex Constantino filio uxorem ascisceret. conflata vero hinc viro reliquorum Augustorum invidia; officio movetur. huius porro loco domesticus constituitur Panthefius patricius, Romani imperatoris propinquus.

53. Indictione prima, mense Aprili, rursus Turci cum ingentibus copiis Romanae dicionis fines invaserunt. egressus vero Theophanes patricius accubitor pacis cum eis foedus percussit, acceptis obsidibus ex illustrioribus. hincque adeo contigit in annos quinque pacem indutiasque servari.

54. Secunda porro indictione Romanus imperator Paschaliūm protospatharium ac Longobardiae ducem ad Hugonem misit Franciaē regem, eius filiam Romano Constantini generi sui filio sponsam exquirens; quam et assumens, quem dixi, Paschalius cum multa supellectile atque opibus in urbem induxit. celebratae nuptiae mense Septembri, indictione tertia. vixit cum viro annos quinque; tumque vivis exempta est, cum Constantianus illius socer ipse summus imperator esset unusque rerum potiretur.

55. Mense autem Decembri, valido contitate vento atque turbine,

βρίω μηνί, οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἱππικῷ δήμῳ κατέπεσον, οἱ ἀπεναντίας τοῦ βασιλικῆς θρόνου ἐτύγγανον, καὶ συνέτριψαν τὰ τε ὑποκάτωθεν αὐτῶν βύθρα καὶ τὰ στηθεῖα λεγόμενα. χρόνου δὲ περικυλεύσαντος τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ παλατίου κατήγαγον.

5

D 56. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τοῦ Χριστοῦ τίμιον ἔκμαγειον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρατεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην περισταμένης, ἀπέστειλαν οἱ ταύτης οὐκίτητες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν διαπρεσβευόμενοι τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἅγιον ἔκμαγειον παρέχειν ἐπαγγειλάμενοι. ὑπὲρ τῆς τοιαύτης δὲ χάριτος δεσμίους ἤτήσαντο τῶν ἐμφανῶν ἀπολαβεῖν, χρυσόβουλλά τε λαβεῖν ὥστε τὴν τούτων χώραν μηκέτι παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ λητῆσθαι. ὁ

P 591 δὴ καὶ γέγονεν. τοῦ δὲ ἁγίου ἔκμαγειον ἀποστιαλέντος καὶ ἤδη τῆ Κωνσταντινουπόλει πλησιάσαντος, Θεοφάνης ὁ πατριάρχης καὶ πα-
 15 ρακομώμενος ἐν τῷ ποταμῷ Σαγγάρῳ ἐξεληθὼν ὑπήντησεν αὐτῷ μετὰ φωταγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς καὶ ὑμνωδίας. καὶ τῆ εἰ τοῦ Ἀυγούστου μηνὸς σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθον, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ὄντος κάκει αὐτὸ προσκυνήσαντος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξῆλθον ἐν τῇ Χρυσῇ πύρρῃ οἱ τε τοῦ βασιλέως δύο υἱοὶ
 20 Στέφανός τε καὶ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος

qui in foro ex adverso regii solii erecti sunt, sic dicti, demi corruerunt, subiectosque gradus et marmora et intercolumnia contriverunt. anni autem vertente circulo, eodem ipso mense, Romanum imperatorem eius filii aula deiecerunt.

56. Edessena autem civitate, in qua venerandi Christi effigies lineo expressa erat, a Romano exercitu obsessa et ad extremas angustias redacta, miserunt oppidani ad Romanum imperatorem oratores rogantes solvi obsidionem, eius muneris gratiae sacram Christi sic expressam effigiem se daturos polliciti; huiusque ipsius muneris vicem ex suis vincetos illustriores recipere petebant, bullaque aurea eam eis praestari fidem ut non amplius Romanae copiae Edessenam regionem devastarent. quod et factum est. missa itaque sacra effigie ac sudario, iamque haud procul Byzantio, Theophanes patricius et accubitor ad Sagarim fluvium egressus cum cereorum splendido apparatu congruoque cultu et canticis illi obviam processit; mensisque Augusti quinta decima cum illo in urbem intravit, imperatore in Blachernis constituto, ubi et effigiem devote adoravit. postridie vero ad auream portam exierunt tum imperatoris duo filii, Stephannus et Constantinus, tum illius gener Constantinus

μαρόν, τὸν ἐκ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τὴν τοῦτου θυγατέρα ἀναλαβεῖν. φθόνου δὲ αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἔνεκεν ὑποθέσεως παρὰ τῶν λοιπῶν βασιλέων κινήθεντος ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς, δομέστικος δὲ ἀντικαθίσταται ὁ πατρίκιος Ἰκανθήριος, συγγενὴς ὧν τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ.

53. Ἰνδικτιῶνος α', Ἀπριλλίῳ μηνί, ἐπῆλθον πάλιν οἱ Β Τούρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατρίκιος Θεοφάνης ὁ παρακοιμώμενος ἐξελθὼν σποנדὰς εἰρηναῖκὰς ἐποίησε μετ' αὐτῶν, ὁμήρους τῶν ἐμφανῶν ἀναλαβόμενος· ἔξ τούτου καὶ συνέβη ἐπὶ χρό- 10 νοῖς ε' τὴν εἰρήνην διαφυλαχθῆναι.

54. Δευτέρως δὲ Ἰνδικτιῶνος ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Πασχά- λιον πρωτοσπαθάριον καὶ στρατηγὸν Λογγιβαρδίας πρὸς τὸν ῥῆγα Φραγγίλις Οὐγγονα ἐξαπέστειλε, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἐπιζητῶν εἰς νόμφην Ῥωμανῶ τῷ υἱῷ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου· 15 ἦν καὶ ἀναλαβὼν ὁ εἰρημένος Πασχάλιος μετὰ πλοῦτου πολλοῦ ἐν τῇ πόλει ἀνήγαγεν. γέγονε δὲ ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνί Ἰνδικτιῶ- νος γ'. ζήσασα ἔτη ε' ἐτελεύτησεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθεροῦ.

55. Ἀνέμου δὲ βιαίου σφόδρα καταπνεύσαντος Δεκτεμ-

18 Οὔγωνα p. 267 d

perator ut eius filium Romano nepoti ex Constantino filio uxorem ascisceret. conflata vero hinc viro reliquorum Augustorum invidia, officio movetur. huius porro loco domesticus constituitur Panthelius patricius, Romani imperatoris propinquus.

53. Indictione prima, mense Aprili, rursus Turci cum ingentibus copiis Romanae ditionis fines invaserunt. egressus vero Theophanes patricius accubitor pacis cum eis foedus percussit, acceptis obsidibus ex illustrioribus. hincque adeo contigit in annos quinque pacem indutasque servari.

54. Secunda porro indictione Romanus imperator Paschalius protospatharium ac Longobardiae ducem ad Hugonem misit Franciae regem, eius filiam Romano Constantini generi sui filio sponsam exquirens; quam et assumens, quem dixi, Paschalius cum multa supellectile atque opibus in urbem induxit. celebratae nuptiae mense Septembri, indictione tertia. vixit cum viro. annos quinque; tumque vivis exempta est, cum Constantianus illius socer ipse summus imperator esset unusque rerum potretur.

55. Mense autem Decembri, valido contitate vento atque turbine,

βριῶν μηνί, οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἱππικῷ δῆμοι κατέπεσον, οἳ ἀπεναντίας τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐτύγγανον, καὶ συνέτριψαν τὰ τε ὑποκάτωθεν αὐτῶν βῆθρα καὶ τὰ στηθεῖα λεγόμενα. χρόνου δὲ περικυλεύσαντος τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ παλατίου κατήγγυον.

5

D 56. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τοῦ Χριστοῦ τίμιον ἐκμαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρατεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην περισταμένης, ἀπέστειλαν οἱ ταύτης οὐκίητορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν διαπρεσβευόμενοι τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἄγιον ἐκμαγεῖον παρέχειν ἐπαγγελιάμενοι. ὑπὲρ τῆς τοιαύτης δὲ χάριτος δεσμίους ἤτήσαντο τῶν ἐμφανῶν ἀπολαβεῖν, χρυσόβουλλά τε λαβεῖν ὥστε τὴν τοῦτῳ χώραν μηκέτι παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι· ὃ P 591 δὴ καὶ γέγονεν. τοῦ δὲ ἁγίου ἐκμαγεῖου ἀποσταλέντος καὶ ἤδη τῇ Κωνσταντινουπόλει πλησιάσαντος, Θεοφάνης ὁ πατριάρχης καὶ παραιοκοιμώμενος ἐν τῷ ποταμῷ Σαγγάρῳ ἐξεληθὼν ὑπήντησεν αὐτῷ μετὰ φωταγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς καὶ ὑμνωδίας. καὶ τῇ ἐ' τοῦ Ἀγούστου μηνὸς σὸν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθον, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ὄντος κακεῖ αὐτὸ προσκυνήσαντος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξῆλθον ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ οἳ τε τοῦ βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφανός τε καὶ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρός αὐτοῦ Κωνσταντῖνος

qui in foro ex adverso regii solli erecti sunt, sic dicti, demi corruerunt, subiectosque gradus et marmora et intercolumnia contriverunt. anni autem vertente circulo, eodem ipso mense, Romanum imperatorem eius filii aula deiecerunt.

56. Edessena autem civitate, in qua venerandi Christi effigies lintheo expressa erat, a Romano exercitu obsessa et ad extremas angustias redacta, miserunt oppidani ad Romanum imperatorem oratores rogantes solvi obsidionem, eius muneris gratiae sacram Christi sic expressam effigiem se daturos polliciti; huiusque ipsius muneris vicem ex suis victos illustriores recipere petebant, bullaque aurea eam eis praestari fidem ut non amplius Romanae copiae Edessenam regionem devastarent. quod et factum est. missa itaque sacra effigie ac sudario, iamque haud procul Byzantio, Theophanes patricius et accubitor ad Sagarium fluvium egressus cum cereorum splendido apparatu congruoque cultu et canticis illi obviam processit; mensisque Augusti quinta decima cum illo in urbem intravit, imperatore in Blachernis constituto, ubi et effigiem devote adoravit. postridie vero ad auream portam exierunt tum imperatoris duo filii, Stephanus et Constantinus, tum illius gener Constantinus

σὺν τῷ πατριάρχει Θεοφυλάκῳ* καὶ μετὰ τῆς δεοῦσης τοῦτο ἀνα-
λαβόντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ φωτα-
γωγίας μεγίστης προαγούσης, μέχρι τοῦ ἁγίου ναοῦ τῆς ἁγίας τοῦ Β
Θεοῦ σοφίας περὶ διεκόμεσαν, καὶ προσκνηθὲν ἐκείσε ἐν τῷ πα-
5 λατίῳ ἀτήγαγον.

57. Ἐν ταύταις δὴ ταῖς ἡμέραις Ἀρμενίων τι τέρας τῇ
πόλει ἐπεδήμησεν, παῖδες συμφρεῖς ἄρρενες ἐκ μιᾶς προελθόντες
γαστρός, σῶοι μὲν καὶ ἄρτιοι πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος, ἀπὸ
δὲ τοῦ στόματος τῆς γαστροῦς καὶ μέχρι τῶν ὑπόγαστρῶν συμπε-
10 φυκότες καὶ ἀλλήλοις ὑπάρχοντες ἀντιπρόσωποι. οἱ ἐπὶ πλείστον
τῇ πόλει ἐνδιαιτῶντες, καὶ ὑπὸ πάντων ὡς ἔξαισιόν τι τέρας
δρῶμενοι, τῆς πόλεως ὡς πονηρός τις οὐρανὸς ἐξηλάθησαν. ἐπὶ C
δὲ τῆς μοναρχοῦσας Κωνσταντίνου πάλιν εἰσῆλθουσαν* ἐπεὶ δὲ ὁ
ἕτερος αὐτῶν ἐτεθνήκει, ἰατροὶ τινες ἔμπειροι τὸ συγκεκολλημένον
15 μέρος διέτεμον εὐφρῶς, ἐλπίδι τοῦ τὸν ἕτερον ζῆσεσθαι, ὃς τρεῖς
ἡμέρας ἐπιβιούς ἐτελεύτησεν.

58. Ὁ δὲ Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀνωτέρω εἶρηται, ἐν
πᾶσιν μοναχοῖς πίστιν ἐκέκτητο ἄμετρον, διαφερόντως δὲ ἐτίμα
καὶ ὑπερεσέβετο Σέργιον τὸν ἐν μονασταῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελ-
20 γός μὲν τοῦ μαγίστρου ὑπῆρχε Κοσμᾶ, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατριάρ-

cum Theophylacto patriarcha; debitoque honore susceptum sacrum pi-
gnus, universo senatu praesente maximaque cereorum atque lampadum
silva praelucente, adusque sanctae dei sapientiae templum pedibus de-
tulere, atque illic adoratione mysticoque cultu acceptum in palatium in-
tulere.

57. His vero diebus monstrum quoddam ac portentum Armeniacum
in urbem invectum est, pueri scilicet duo cohaerentes, uno utero effusi,
aliis membris omnibus corporis integri, a ventriculi tamen ore et intra
pubem inter se concreti, atque vultibus obversis. hi diu in urbe ver-
sati; ac cum omnes ceu immane quoddam portentum oculis usurparent,
Romanus imperator velut malum quoddam omen ea expulit. cum autem
solus iam Constantinus rerum potiretur, iterum ingressi sunt. uno au-
tem ex eis mortuo, periti quidam medici cohaerentem emortuam par-
tem subtili arte proutavere, fore sperantes ut illo remedio alter incolam
servaretur; qui tamen ipse triduo superstes obiit.

58. Romanus porro imperator, uti a nobis in superioribus dictum
est, cum erga monachos omnes fidem plurimam haberet cultumque iis
adhiberet, prae reliquis tamen eximieque Sergium virum monastica in-
stitutione praeclarum observabat. erat hic magistri Cosmae frater,

- **D** του Φωτίου· ὃν πλέον τῆς σαρκικῆς ἐδουγενείας ἢ κατὰ ψυχῆν ἐτίμα εὐγένεια. ἀρετῆς γὰρ εἰς ἄκρον καὶ γνώσεως ἤλασεν, ὡς δυσχερὲς εἶναι διακρίνειν ποτέρῳ μᾶλλον ἐπλεονέκτει· οὕτως εἰς ἄκρον ἐκατέραν ἐξήσκησεν. ἐπὴνθι τε αὐτῷ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὸ τῆς διακρίσεως χάρισμα καὶ τὸ χάριεν τοῦ ἡθους καὶ τὸς μέτριον τοῦ φρονήματος. οὐ γὰρ ἀνέσπα τὰς ὁφρῦς ὡς οἱ τῶν σοφοί, οὐδὲ ἀλαζῶν τις ἐδόκει καὶ ὑπερήφανος, ἀλλὰ τὸν λόγον μὲν εἶχε γλυκύτερον μέλιτος ἀποστάζοντα, τὸ ἦθος δὲ πάγιον καὶ
- P 592** σταθερόν, ταπεινὸν δὲ τὸ φρόνημα. τοῦτον δὴ τὸν ἀοιδίμον ἀδιαλείπτως μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κανόνα ὄντως καὶ σταθμὴν τὸν αὐτοῦ βίον ἀεὶ ὀρθοῦντα. ὃς πολλὰ παρήγει τῷ βασιλεὶ τῶν παιδῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδεύτους εἶναι εἰς πονηρίαν ἐκκλίνοντας, μὴ ποτε αὐτὸς πάθει τὸ τοῦ Ἡλίου, τιμωρίας ἐκ τῆς τῶν παιδῶν παρανομίας ἐκτίσας. (59) ἐπειδὴ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες κατήγαγον καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξώρισαν, πάλιν τοῦτον εἶχε τῶν συμφορῶν παραμύθειον καὶ τῶν θλίψεων ἀκεσώδωνον φάρμακον. ᾧ συνῆν τότε καὶ Πολύευκτιος
- B** μοναχὸς ἐυλαβέστατος, καὶ αὐτὸς τὰ εἰκότα παραμυθούμενος· ὃς τοῦ πατριάρχου Θεοφυλάκτου τελευταίου πατριάρχου ἐπὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου προχειρίζεται Κωνσταντινουπόλεως.

1 συγγενείας p. 269 b

- Photii patriarchae nepos, animi ingenuitate quam carnali cognatione nobilior. ad summam enim virtutem scientiamque evaserat, ut nec utra praestaret discerni facile posset: sic nimirum accurate omnique perfectione utramque excoluerat. florebat in eo inter alia discretionis donum morumque gratia, animi sensus modestia. neque enim supercilia attrahabat, uti nostrates sapientes in more positum habent, neque vero arrogantem ac superbum praeferebat, sed sermo illi melle dulcior ex ore stillabat. firma indoles ac constans; sensus animi modestus ac humilis. hunc itaque virum inclytum imperator una secum continuo habebat, ad cuius normam atque regulam vitae suae rationes componeret. monebat ille serioque hortabatur ut liberorum curam ageret, nec indisciplinatos ad nequitiam declinare sineret, ne idem atque Heli illi accideret, ac liberorum piacula ipse lueret; quod et ita accidit. (59) quod vero aula deiectum liberi in Protem insulam relegaverant, hunc rursus calamitatum solatium ac aerumnarum angustiarumque lene levamen habebat. aderat etiam pariter Polyuctus reverendissimus monachus, qui ipse perinde ac quem dicebam, Sergius, adversi casus molestiam convenienter apteque leniebat. hic postea Theophylacto humanis exempto a Constantino imperatore patriarcha proventus est.

60. Ἐπεὶ δὲ πολλοῖς τρόποις βούλεται ὁ θεὸς σώζειν τὸν ἄνθρωπον, συνεχώρησε καὶ τὸν βασιλεῖα Ῥωμανὸν ἀδοκίῳ περιπεσεῖν συμφορᾷ, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεὶς καὶ τῶν οἰκείων ἐν συναισθήσει παραπτωμάτων γενόμενος σωτηρίας ἀξιώθῃ. συνεχώρησε γὰρ ἐπαναστῆναι αὐτῷ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὥσπερ ποτὲ Ἀβεσουλῶν ἐπανέστη τῷ οἰκείῳ πατρὶ τῷ Δαβίδ. συμβούλοις οὖν οὗτος πρὸς τοῦτο χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαριανῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ ἠρωτοσπαθαρίῳ τῷ Πετεινάκῃ καὶ Μανουήλ τῷ Κουρτίκῃ, συνειδόντων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων βασιλείων, τοῦτον τοῦ παλατίου κακῶς κατήγαγε καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ γῆσῳ ἔξορίας ἔκειρε μοναχόν. (1) ὑπελείφθη οὖν ἀποκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τούτου γαμβρός· ὃς παραντίκα Βάρδαμ τὸν τοῦ Φωκά τῇ τοῦ μαγίστρου ἀξίᾳ τιμήσας, χρόνῳ πολλῷ τὴν ἐν πολλοῖς ἀνδραγαθίαν ἐπιδειξάμενον, δομῆστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται, ἔλτα Βασίλειον, ᾧ ἐπὶ κλην Πετεινάκης, πατρίκιον καὶ μέγαν ἑταιριεύρχην. τῷ δὲ τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν Μαριανῷ τὰ μοναχικὰ ἀποδύσας πατρίκιον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκεν, ὡσαύτως καὶ Μανουήλ τὸν λεγόμενον Κουρτίκην πατρίκιον καὶ δρονηγάριον τῆς βίβλης· οὓς τινες τρεῖς οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἢ τοῦ θεοῦ δικαίᾳ κρίσει, ὡς εἰς χριστὸν κυρίου παροινήσαντας καὶ χεῖρας ἀδίκως ἐπιβαλόντας, τῆς βασιλείας ὀρεγομένους, μετῆλθεν· ἐπὶ καθοσιώσει γὰρ καταληφθέντες ἐκάτερος αὐτῶν

60. Quandoquidem autem deus multis modis salutem homini prae-
stare constituit, Romanum imperatorem citra omnem expectationem in
calamitatem incidere permisit, ut is illa castigatus ac de superioris vitae
delictis admonitus salutem consequeretur. permisit namque Stephanum
filium in eum insurgere, uti olim Absalom in Davidem patrem suum.
Mariani itaque exmonachi Argyri, Basilique protoepatharii Petinacis,
necnon Manuelis Curticis consilii usus, consciis etiam reliquis imper-
atoribus, patrem aula perperam deturbavit, inque Prote insula relega-
tum monachi ritu detondit. (1) Constantinus itaque Romani gener im-
perator relictus est. is confestim Bardam Phocae filium magistri digni-
tate auctum, quippe longi temporis experientia bellicis facinoribus clara
saepius laude functum atque probatum, legionum domesticum praefecit.
tum Basilium, cui cognomen Petinaces, patricium creat ac magnum he-
taeriarcham. Marianum Argyrorum stirpe satum, detracto monachi ha-
bitu patricii decoratum infulis, comitem stabuli facit. similiter quoque
Manuelem dictum Curticem patricium et excubiarum drungarium, quos
tres viros, brevi interfecto tempore, iusta dei ultio insecta est, quod
in Christum domini debacchati essent ac inique in eum manus infecis-
sent, cum scilicet imperandi libido eos incosisset. maiestatis enim rei

δικτίστῳ θανάτῳ τὸ ζῆν ἀπέρρηξαν. τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πλατύ-
τερά τε καὶ ἐπιξεργαστικώτερα ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐξηγήσει ἐκδή-
σομαι.

2. Μετὰ δὲ μ' ἡμέρας, τῇ κί' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός,
ὑποπιεύσας Κωνσταντῖνος τὸν τότε βασιλεῖα Στέφανον καὶ Κων-5
σταντῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μὴ ποτε κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια πρά-
ξωνται, καὶ λογισάμενος, ὅπερ ἦν εἰκός, ὅτι ἐλ τοῦ ἰδίου πατρὸς
B οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται; ἐστιάσας αὐτούς, ἤδη ἐν
τῇ τραπέζῃ καθιζομένους, ἔτι τῆς βρώσεως οὔσης ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν, ἀνήρπασαν τούτους οἱ τε λεγόμενοι Τορνίκιοι καὶ ὁ πατρι-10
κιος Μαρριανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς τοῦτο ἡτοιμασμένοι, καὶ τοῦ
παλατίου καταγαγόντες καὶ ἐν ταῖς πλησιαζούσαις νήσοις αὐτοῦς
περιορίσαντες κληρικούς ἀπέκειραν.

3. Μετ' ὀλίγον οὖν αἰτησάμενοι τὸν ἴδιον πατέρα θείασ-
σθαι ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ παρεγένοντο, καὶ τοῦτον ἐν τῷ μοναχικῷ¹⁵
σχήματι θειασάμενοι πένθει κατεσχέθησαν ἀφορήτῳ. οἷς ἐπιδα-
C κρύσας ὁ πατὴρ ἔφη "υἱὸς ἐγέννησα καὶ ἔθωσα, αὐτοὶ δὲ με
ἠθέτησαν." εἰδ' οὕτως ἐξωρίσθησαν, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Προ-
κόνησον, ἀπὸ δὲ Προκονήσου εἰς Ῥόδον, ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς Μι-
τυλήνην, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος εἰς Τένεδον, ἐκεῖθεν εἰς Σαμοθρά-20
κην, ἐν ᾗ καὶ ἀνταρσίαν μελετήσας παρὰ τῶν αὐτὸν φυλασσόν-

peracti miserando prorsus exitu horum quilibet vitam finire. ceterum
quae ad illos spectant fusius operosiusque exsequar, ubi ex professo
rem sum narraturus.

2. Post dies quadraginta, Ianuarii mensis die septimo supra vige-
simum, suspectos habens Constantinus Stephanum imperatorem eiusque
fratrem Constantinum, ne quando in se quoque paria attentarent; ac
secum reputans, quod et par erat, eos qui nec patri pepercissent haud
sibi parcituros, convivio acceptos iamque mensae accumbentes, cum ad-
huc in ore cibus esset, per Tornicios, quos vocant, et Marianum patri-
cium ac reliquos in rem paratos arripit, aulaque deiectos in vicinis urbi
insulis clericorum ritu detondit.

3. Haud ita post, invisendi patris impetrata venia, in insulam
Protem venire; quo conspecto monachi habitu, intolerabili luctu cor-
repti sunt. quibus pater collacrimatus ait "filios genui et exaltavi,
ipsi vero spreverunt me." sic deinde relegati sunt, Stephanus quidem
in Proconesum; a Proconeso Rhodum transtulerunt, inde Mitylenem.
Constantinum vero Tenedum, indeque Samothraciam; ubi et rebellionem

των ἐσφάγη. *Μιχαὴλ δὲ τὸν τοῦ Χριστοφόρου υἱὸν τὰ βασιλικὰ πέλδιλα ὑφελόμενος κληρικὸν πεποίηκεν.*

4. Ὅντος δὲ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐν τῇ νήσῳ, ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος καὶ Θεοφάνης ὁ πατρικίος καὶ παρακοιμώμενος βουλὴν ἐβουλεύσαντο ὥστε πάλιν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦτον **D** ἀγαγεῖν· ἦν καὶ αὐτῷ ἀνακοινωησάμενοι καὶ παραπέσαντες τοῦτον, ἐκαιροσκόπων πότε πέρας τῇ τοιαύτῃ βουλῇ ἐπιθῶσιν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς βουλῆς ἐφωράθη καὶ κατεμηνύθη Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ, τοὺς συνεργοὺς ταύτης ἡμύνετο· τὸν μὲν γὰρ πατρικίον Θεοφύ-
10 γην ἐξώρισεν, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον καὶ πικέρον Γεώργιον καὶ Θωμᾶν πριμικήριον δείρας καὶ κουρέουσας καὶ μέσον τῆς πόλεως θριαμβεύσας οὕτως ὑπερορῖα παρέπεμψε.

5. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος ε', ἐπιβουλὴν τινες κατὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐμελέτησαν, βουλόμενοι τὸν **P 594** 15 βασιλεῖα Στέφανον ἐν τῷ παλατίῳ ἐκ τῆς νήσου ἀγαγεῖν. ταύτης οὖν μηνυθείσης τῆς ἐπιβουλῆς Κωνσταντίνῳ διὰ *Μιχαὴλ τοῦ Διαβολίνου λεγομένου*, τοὺς ἐπιβούλους κρατήσας ὁ βασιλεὺς τῶν μὲν τὰς ῥίνας καὶ τὰ ὦτα ἀπέτεμεν, τοὺς δὲ δαρμῶ ἀφορήτῳ ὑπέβαλε, καὶ ὄνοις ἐπικαθίσας διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσε
20 καὶ ἔξορῖα παρέπεμψε.

molitus a custodibus necatus est. Michaellem Christophori imperatoris filium detractis imperialibus calcels clericum fecit.

4. Imperatore Romano in insula exsule, Theophylactus patriarcha et Theophanes patricius ac accubitor consilium inierunt, ut Romanum in aulam redacerent. eoque eum ipso communicato consilio ac in sententiam pertracto, opportunum tempus captabant quo molitioni finem imponerent. deprehensa autem coniuratione, delatisque Constantino imperatori, qui eius auctores ac conscii forent, in eos animadvertit. ac Theophanem quidem patricium exsilio relegavit; Georgium vero protospatharium ac pincernam, nec non Thomam primicerium verberibus subactus detonsosque ac per mediam urbem pompa traductos, ita in exsilium misit.

5. Mense Decembri, indictione sexta, quidam insidias moliti sunt adversus Constantinum imperatorem, hoc consilio ut Stephanum imperatorem ex insula, ubi agebat, in palatium reducerent. delata Constantino coniuratione per Michaellem, quem Diabolinum vocant, captis imperator qui coniurati essent, aliis nares aureasque praescidit, alios intolendo verberum cruciatu exanimatos, asinisque impositos ac per mediam urbem ignominiose traductos exsilio relegavit.

6. Πεντεκαιδέκτῃ Ἰουλίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος ζ', Ῥωμα-
νός ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ τελευτᾷ· καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ
ἐν τῇ πόλει διακομισθὲν ἐν τῇ αὐτοῦ ἀπειέθῃ μονῇ.

6. Quinta decima Iulii mensis, indictione sexta, moritur Romanus
imperator, in insula quam Protem vocant. eius cadaver in urbem rela-
tum, in illius depositum monasterio est.

INDEX GRAMMATICUS.

- ἀγγελιοειδής 208, 21.
 ἀγκυλοκοπεῖν 369, 8. 863, 21.
 ἄγαστος 821, 2.
 ἀγροδιαίτειν 472, 8.
 ἀγροτεύειν 421, 14.
 ἀδελφοποιήσις 820, 10.
 ἀδελφοποιητός 656, 12.
 ἀδελφότης πνευματικῆ 228, 6.
 317, 10.
 ἀδνονυμιον 398, 18. 891, 9.
 ἀετός ἑμάτιόν τι 19, 4.
 αἰρήσαι 25, 12. αἰρήσασθαι 78, 11.
 αἰρηθήσασθαι 33, 11. ἀφαιρη-
 σαι 9, 19.
 αἰωνίζουσα μῆμη 449, 8.
 ἀλύστως 301, 22.
 ἀκούβητοι ἰδ' 449, 17. 467, 9.
 816, 14.
 ἀπροσύργιον 831, 15.
 ἀλέξημα 95, 6. 839, 6.
 ἀληθινολπίκεροι κίονες 141, 2.
 ἀλλάξει τινα 656, 12. 820, 9.
 τὰ ἄλογα 430, 9. 825, 23.
 ἀλογωθέντες 4, 10.
 ἀμάλια 318, 16.
 ἀμεραμονωνής 74, 4. 96, 8. 97, 20.
 112, 9. 113, 3. 120, 3. 124, 12.
 125, 16. 166, 8. 186, 10. ἀμερ-
 μουμηής 214, 9. 302, 2. 633, 13. 20.
 ἀμερουμνηής 797, 2. 8. 15. 798,
 1. 20. 805, 2. 6. 806, 2.
 τοὺς ἀμηράδας 477, 16.
 ἀμηροεῖν 299, 15.
 ἀμφὶ τοὺς ἑκατὸν 339, 20.
 ἀμφιμήκης 580, 1.
 ἀμφίμικτος 496, 5.
 ἀνὰ τῆς ἐστίασεως 418, 12. ἀνὰ
 δύο μιλιαρῆσιον 54, 5. 81, 10.
 105, 13. 433, 2. 4. 430, 20. ἀνὰ
 πάσαις ταῖς χώραις 242, 2.
 ἀνάδοχος 865 not.
- ἀναθυμᾶσαι μῖσος 69, 1.
 ἀναιρέσιμος χρόνος 610, 13.
 ἀναλόγως τῆς ἀρετῆς 283, 23.
 318, 20.
 ἀναρρηπίσαι τὴν μάχαιραν 536, 16.
 τοῖς πύλας 537, 9. 558, 11.
 ἀνάσκαφος 482, 8.
 ἀναστηλαῦν ἐν πίναξιν 103, 9. 21.
 ἀνάστημα γενναῖον ἔχοντα 6, 20.
 ἀνάστημα ψυχῆς 115, 7.
 ἀναφοραὶ 822, 4. 10.
 ἀναχρίσθαι 635, 8.
 ἀνεξίσωτος 348, 3.
 ἀνέικοπτος 348, 3.
 ὁ ἀνήρ i. q. οἱ στρατιῶται 60, 22.
 ἀνθρωποὶ τινος 71, 22. 374, 17.
 875, 11. 398, 16. 399, 3. 430, 10.
 469, 14. 480, 8. βασιλικὸς ἄν-
 θρωπος 291, 20.
 ἀνθυπονοστήσαι 296, 8. 819, 7.
 ἀνθ' ὧν ἔνεκεν 139, 9.
 ἀνεξαγόμενος 770, 7.
 ἀνεραρχία 663, 9.
 ἀνιστορησαι εἰκόνα 322, 12. 832, 19.
 ἀνταποκρίνας 190, 18.
 ἀντιστρέφαι i. q. ἀποδοῦναι 255, 23.
 256, 2.
 ἀνυποταξία 454, 4.
 ἀνυστήρητος 322, 22.
 ἀπαθείας λόγος 631, 3. 632, 16.
 ἀπαρηβάξασθαι 435, 4.
 ἀπαναστεῦναι 290, 18. 626, 8.
 ἀπειρότης 727, 12.
 ἀπ' ἐκείσε 471, 18. ἀπ' ἐντεῦθεν
 293, 7. ἀπὸ προῦθεν 519, 17.
 ἀπὸ μῆμοθεν 524, 7.
 ἀπλάτης 685, 5.
 ἀπλευθεῖν 476, 21. 830, 1.
 ἀπὸ μικροῦ ἔως μεγάλου 615, 13.
 ἀποιεῖς 367, 6.
 ἀποκαβαλλικῆσαι 618, 13.

- ἀποκομιστής 648, 12.
 ἀποκοπή 804, 10.
 ἀποκόψαι περί τοῦ ἔκπου 804, 6.
 ἀπόκρισις i. q. ἀγγελία 199, 2.
 206, 3. 660, 4.
 ἀπολύσαι βέλη 612, 11. 613, 22.
 ἀπονήρας 350, 5.
 ἀπορραπίσαι τὸν ὄνειδον 169, 3.
 cf. 448, 2. ἀπορραπίσκειται 606, 5.
 ἀπορρέειν i. q. ἀφίστασθαι -9, 9.
 13, 13.
 ἀπορροπιζέσθαι τὴν πατρίαν αἰρε-
 σιν 90, 11.
 ἀποσταλάξαι τὴν ψυχὴν 177, 17.
 ἀποστρέφαι i. q. ἀποδοῦναι 804, 14.
 ἀποσυνοφίζειν 698, 3. 708, 22. 847, 4.
 ἀποσυνοφισθῆναι 708, 11.
 ἀποσχηματίσας μονάστριαν ἔλαβε
 γυναῖκα 668, 19.
 ἀποσχισταί 731, 20.
 ἀποτεμόμενος ἑαυτὸν τῶν Ἑλλων
 564, 3. τοὺς πλείονας 560, 5.]
 ἀπρόσοκοπτος 707, 2.
 ἀργυροδόρατος 407, 13.
 ἀριστεύειν i. q. ἀριστᾶν 363, 16.
 ἀριστητήριον 145, 10. 451, 1.
 ἀρκία 418, 2.
 ἀρμενιατικά 610, 3.
 οἱ ἀρηγῆται τοῦ Χριστοῦ 289, 20.
 427, 3. 11. 429, 6. 443, 3. 453,
 13. 15. 455, 14. 461, 13. 472, 4.
 475, 4. 478, 16. 480, 11.
 ἀρτίως i. q. εὖν 691, 2.
 ἀρχόντισσα 147, 16.
 ὁ ἀρχων τῶν ἀρχόντων 127, 2.
 387, 8.
 ἄς 751, 16.
 ἀσβεστόνυρος 199, 19.
 ἀσβετόνικος 204, 8.
 ἀσηκητεία 34, 23. 170, 8. 822, 4.
 ἀστάθερος 768, 20.
 ἀτξυπάδες 438, 15. 439, 1. 6.
 Ἀθουσιατικός 146, 15. 173, 12.
 257, 7.
 ἀύλισθῆναι 61, 4.
 αὐτοκέφαλοι 84, 4.
 αὐτομολεῖν ultro venire 8, 2. 180, 17.
 552, 2.
 τῇ ἀφανείᾳ πάντας παρέδωκεν
 137, 10. 147, 21.
 ἀφείσιμον 440, 12.
 ἀφιλοθelia 770, 12. 792, 11.
 βαρδοσίσιον 232, 2. 6.
 βασιλεοπάτωρ 357, 5. 394, 23.
 βασιλεύσαι i. q. βασιλεύειν
 208, 22.
 βασιλοκλαδίμος 123, 4.
 βασιλικός 320, 11.
 βισαλον 123, 11.
 βούλλα 652, 23.
 βουλλῶσαι 440, 1.
 βουνηρησίας 641, 10. 807, 6.
 τὸ βρομαίλιον 456, 21.
 γαλίαι 196, 18. 299, 19. 475, 23.
 477, 7.
 ὁ γενικός 346, 20. 678, 18. τὸ γε-
 νικόν 260, 15. 346, 11.
 γίνεσθαι] Νικηφόρος ὁ τρώκαιος
 ἐν Βουλγαρία γενόμενος 6, 13.
 μαχίραις ἐγένοντο τρώκαιος
 131, 6. αὐτὸς πτώμα γίνεται
 183, 6. τῆς παροιμίας καίγιω
 γεγονώς 209, 15. ἀπιστίας συνε-
 δος γεγονώς 43, 2. οἶμαι τῆς
 γενεᾶς ἡμῶν τὴν κατάλυσιν τοῦ-
 τον γενήσεσθαι 232, 3. προσέ-
 δραμεν ἀρχὴ γεγονώς καταλύ-
 σεως τῆς τοιαύτης ἀποστασίας
 895, 21. τοῦτο γέγονε κατὰ τοῦ
 Ἀμυρῖου καταδρομῆ 129, 11.
 παραινέσις γενόμενος 813, 9. ἢ
 αὐτὸς ἑαυτοῦ κόλεμος 70, 8. τὸς
 λεγομένους ἢ ἀνθρώπους ἑλεγχος
 158, 15. τὴν ἀνθρώπων ἑλεγχω
 κατέστησεν 94, 11. σύνθημα ὁ
 Σαρβάτιος εὐτρέπιστο 205, 17.
 γλώσσαν κρατῆσαι 476, 1.
 γονικὴ διάθεσις 396, 10.
 γουνάρια 420, 16. 744, 20. cf.
 κουνάρια.
 γράδωσις 139, 21.
 γυναικόπαιδα κολλᾶ 615, 11.
 τὰ δὲ 16, 16.
 δέλτοι αἱ στρατιωτικαί 122, 12.
 τῶν δεξιμῶν ὁ καιρός 142, 1.
 δέσποινα imperatrix 147, 16. 148, 14.
 δεσπόσιον 351, 10.
 διαβήματα 7, 10.
 διαγεγονώς 342, 8. 352, 11.
 διαγογγασμοί 239, 5.
 διαδέξασθαι τινα τῆς ἀρχῆς 93, 1.
 234, 20. 361, 6. 374, 3. 411, 3.
 διεδέχθη 847, 11.
 διαζωγράφης 483, 9.
 διατάριοι 197, 21.
 διατήσιον 833, 11.
 διακείσθαι 154, 20.
 διακράτησις 295, 12.
 διακρίσις ἐρευθός 434, 7.
 διακλιτά 459, 19. 478, 6.
 διαλέγειν 199, 5.
 διαλλάγιον 119, 10.
 διαμειφθῆναι κληροκοῦ σχῆμα
 122, 11.

- διακτύνει 48, 6. 49, 7.
 διατάσσεται 658, 11.
 διάφοροι complures 289, 9.
 διάφορος i. q. κολλήεις 455, 17.
 διαχωνοθήναι 861, 12.
 δίδωσιν αὐτῷ μετὰ ξίφους 579, 4.
 704, 13. 19. 820, 4. 831, 7. 837, 9.
 861, 10. τοῦ δόντος τὸν βασι-
 λέα 861, 20. i. e. τοῦ τρώσαν-
 τος.
 διευθυμίσθαι 562, 7.
 δίκηνσεις ἡμερῶν 471, 18.
 δικαιοκριτήριον 801, 1.
 διοικεῖν i. q. τρέφειν 74, 2.
 διοικαίνει 275, 7.
 διασκοπήρια 430, 5.
 διώπτετο 677, 19.
 δοκίμιος λίθος 140, 15. 145, 14.
 δομαστικός 459, 15. 755, 13.
 δουλίκιον 233, 3.
 δραμώνιον 464, 5.
 δραγγαράτος 374, 4.
 δσγλωττος 84, 9.
 δυσθανατοῦν 814, 2.
 δώσαντες 613, 1.
 εαντοῦ 46, 19. 56, 15. 83, 20. 84, 1.
 121, 19. 175, 7. 183, 7. 186, 3.
 εβδομαδάριος 399, 6. 891, 15.
 ἐγγειονεῖν 48, 13.
 ἐγγραφον 763, 5.
 ἐγκαταλαβεῖν τῷ οὐλίσκῳ i. q. κα-
 ταλαβεῖν τῶν οὐλίσκων 26, 17.
 ἐν Χρυσοπόλει καταλαβῶν 888, 12.
 897, 19. 900, 9.
 ἐγμασευθέντες 50, 21.
 ἐγμόλιον 119, 20.
 ἐγμρατής i. q. κρατούμενος 296, 19.
 696, 6.
 ἐχειρεῖν i. q. ἐχειρίζειν 180, 7.
 ἐθελωκοφῆν 22, 8.
 εἰ δ' οὖν i. q. εἰ δὲ μή 131, 10.
 τὸ εἰδικόν 173, 13. 257, 2. 400, 12.
 εἰκονοκαῦσαι 87, 2. 611, 17. 650, 23.
 εἰκονοτοῦποι 775, 17.
 εἰπεῖν διέ 44, 9. εἰπεῖν οικειότε-
 ρον 404, 19. ταῦτ' οὐδ' εἰπεῖν
 45, 16. 60, 9. 129, 9. 168, 20.
 καὶ ταῦτ' οὐδ' εἰπεῖν 135, 6. ἔν'
 εἴπω 799, 6.
 εἰς πλῆθος ἐγένοντο 214, 22. ὄντα
 615, 10. γενέσθαι εἰς ἀνοικοδο-
 μῆν 223, 21.
 εἰς] ἕνα καθ' ἕνα 175, 21. καθ'
 εἰς 39, 15. 101, 3.
 εἰσοδεῖν 704, 11. 861, 9.
 ἐπιβάλλειν 61, 12.
 ἐπιδαφίζειν 794, 10.
 ἐπιθεῖν i. q. ἐπίσας 220, 18. 320, 20.
 418, 1. 540, 22. i. q. πέραν
 615, 21.
 ἐπιθεῖς ἡ βασιλικῇ 173, 9.
 ἐπιστρατεύσας δύνανται 9, 6.
 ἐπιτολίζειν 843, 3.
 ἐλλογιμότης 422, 7.
 ἐπιμέριμος ὕπνος 37, 19.
 ἐμμορφωθέντα χρώματα οἰαίς
 23, 9.
 ἐμπρακτος 822, 6.
 ἐμπροσθεῖν 405, 19.
 ἐμφροντις 316, 4.
 ἐμψόγια 162, 1.
 ἐν αὐτῇ i. q. παρ' αὐτῇ 91, 24.
 ἐναπεράνας 62, 1.
 ἐνζωδον 403, 21. 896, 4.
 ἐνθροναίξειν 377, 21.
 ἐνλιμνασθῆναι 383, 9. 719, 22.
 τὰ ἐνοικια 429, 22.
 ἐντυλάζειν 854, 20.
 ἐνυπόγραφος λόγος 373, 1. 372, 21.
 395, 9. 396, 4. 631, 12.
 ἐξάερος 141, 12.
 ἐξάρτια 532, 15.
 ἐξείλεται 613, 3.
 ἐξισατής 346, 13.
 ἐξοκίβιτος 383, 3. 389, 4.
 ἐπεγεροθῆναι i. q. διανασθῆναι,
 ὑπεξανασθῆναι 227, 9. 675, 6.
 ὑπεγεροθῆς 247, 2.
 ἐπειλημμένοι τὴν ἀρχὴν 4, 2. τὸν
 μονηρη βίον 158, 12. τὰς στρα-
 τιωτικὰς δέλτους 122, 12.
 ἐπευωηθῆναι 305, 1.
 ἐπι χείρας ἔχειν 25, 7. 155, 18.
 199, 13. λαβεῖν 19, 7. 113, 21.
 177, 8. 190, 1. 391, 8. φέρειν
 199, 3.
 ἐπιάνουρος 656, 21. 820, 21.
 ἐπιβραβεῖν 7, 11. 35, 13. 169, 8.
 ἐπιμαρτυρεῖν testibus convincere
 81, 4.
 ἐπίριον 468, 17. 472, 22.
 ἐπιρριπτάριον 385, 21.
 ἐπισφραγίσασθαι τῇ οὐκείᾳ ὄφει τοῦ
 σταυροῦ σημειῶν 237, 9.
 ἐπιταφρῶσαι 24, 18.
 ἐπιτροφεῖν 381, 20.
 ἐσοκίβιτος 142, 10. cf. ἐξοκίβιτος.
 ἐσμός δοράτων 127, 11.
 ἐταιριῶτις φατρία 236, 14.
 εὐθύτορος κύκλος 333, 3.
 εὐκτῶς τε καὶ ἐφετῶς 30, 1.
 εὐδοκῆθῆναι 8, 7.
 εὐπαράφορος 482, 14.
 εὐπτατος 65, 17.

- εθρικός ἰσχυροῦς 155, 11.
 εὐφρόνιος 331, 19.
 εὐφρόνιος βίος 22, 9. εὐφρόνια
 εὐαγγέλια 222, 18.
 ἐφημέριος 326, 14. 333, 7.
 ἐφιν πεταστὰν ἀποστάς 112, 9.
 ἔως Ἄβυδον 615, 12. ἔως Ἀρμα-
 διουπόλεω 616, 13.
 ἔσθον 873, 5.
 ἔσθαπτος 643, 7.
 ἠλιακόν 88, 7. 144, 12. 18. 197, 20.
 362, 6. 392, 7.
 ἠλιοβολαῖσθαι 336, 7.
 ἡμέρα] κατὰ τὴν αὐτοῦ ἕκασαν
 τῆς βασιλείας ἡμέραν 137, 22.
 ἡμεροδρομία 125, 2.
 θάλασσα ἡμάτιον τι 19, 4.
 θάρσασεν αὐτῷ πάντα 858, 5.
 θαρσοποιεῖν 205, 23.
 θάττον ἢ λόγος 7, 22. 105, 4. 116, 2.
 151, 3. 193, 2. θάττον λόγον
 παντός 570, 22. θάττον ἢ λόγῳ
 648, 18. θάττον ἢ ἔδει 46, 13.
 57, 8. 207, 7.
 θεαρίζειν 27, 6. 69, 15. 198, 7.
 θέαφος 530, 9.
 οἱ θεματικοὶ 79, 17. ὁ θεματικὸς
 στόλος 55, 19.
 θεοβράβετος 811, 5.
 θεοκυβέρητος 475, 14.
 θεόγγιστος 204, 7.
 θεοσύλλεκτος 340, 20.
 θεοσυνέγγητος 475, 10.
 Θεοφιλέτης i. q. Θεοφιλίδιον
 224, 23.
 θηριογνώμων 512, 8.
 θηριοτροπία 34, 5.
 θηριότροπος 768, 8.
 θηριώνυμος 768, 9. 776, 13. 792, 12.
 θησανοριστής 172, 4.
 ιδιόφυθοι 84, 3.
 οἱ ἴδιοι Φωτίου 850, 10. 851, 5.
 ιδιοστασιαζέειν 420, 3.
 ἴδιως ἔχειν γυναῖκα 675, 19. 828, 9.
 ἰκανάτοι 20, 5. 395, 20. τὸ ἰκα-
 νάτον 389, 5.
 ἰατηριακαὶ εὐχαί 255, 9.
 ἰαστήριον i. q. εὐκτήριον 326, 21.
 452, 14. 502, 11.
 ἴνα] ἐμήνησας ἴνα 356, 4. ὀρκίζω
 ἴνα 355, 21.
 Infinitivus pro indicativo: ἀναδρα-
 μῆν 555, 18. γενέσθαι 559, 10.
 δεδιέναι 562, 4. post relativa:
 διὰ τὸ μῆδεν ὑπάρχειν ὁ τὴν
 ὁμῆν αὐτῶν — ἔφαρκεν ὑπο-
 μῆναι 512, 1. οὐκ ἐλχομεν φ
 τινὶ κέραι τὴν περί ἀλλήλων
 εἶησαι ἀμφιβολίας 559, 16. οὐ
 ἐχομεν διαγνωστικὴν ὁποῖα φη-
 λαζέειν 599, 4. οὐκ ἔστιν ὅπως
 ὑπεκλίνας 505, 16. οὐκ ἔστιν
 ὅπως εὐαζέειν 525, 3. οὐκ ἦν ὅπως
 ἀντότους ἐμβραδύνας 511, 19.
 ἰσχυροὶ λευκοί, βένετος 835, 7.
 ἰσχυρὸν 681, 8. 15. 791, 1. 4. 798, 24.
 ἰσχύτης 443, 15. 808, 19.
 ἰσον τῶν μεγάλων καθίστηται
 340, 10. τὸ ἰσον τῆς διατάξεως
 320, 21.
 ἰστορημέναι ἀσπίδες 143, 15. εἰ-
 κόνες 157, 19. καίδες 333, 18.
 εἶδος 607, 16.
 καβαλλικεῖσαι 613, 19.
 καθιπέσθαι οἱ καιρίων 17, 2.
 καθίσταμα 625, 16.
 καθιστόρητο κέρδιξ 677, 11. 776, 12.
 καῖται 453, 17.
 κακοσύμβουλος 472, 12. 479, 13.
 καλάθωσις 147, 10.
 καλαμῶν δοράτων 127, 12.
 καμάραι 810, 7.
 καματηρὰ καράβια 475, 19. 758, 21.
 καυδήλα 642, 15.
 κανίκελιος 375, 12. κανίκελις 388, 2.
 τὸ κανικίον 54, 4.
 καράβια 453, 2. 8. 473, 21. 474, 2.
 κροτερότης 267, 11.
 καρτζιμάδες 145, 19.
 ἢ κατὰ τὸν Βαβυόντιον i. q. ὁ
 κατ' ἐπωνυμίαν Βαβυόντιος
 175, 3. ὁ κατὰ τὸν Ἐξαβούλιον
 17, 6. 69, 18. ὁ κατὰ τὸν Κα-
 πνογένην 250, 9. ὁ κατὰ τὸν
 Κοντομύτην 137, 8. ὁ κατὰ τὸν
 Μελισσηνὸν 22, 12. 165, 22. ὁ
 κατὰ τὸν Τριφύλιον 122, 8. ὁ
 κατὰ τὸν Φωκῶν προσαγορευ-
 μένος 313, 1. ὁ κατὰ τὸν Δαρ-
 τῶν 293, 2.
 καταβάσιον 859, 9.
 καταγνωστικὴν πολλῆς ἐπὶ θείας τῶν
 βασιλείων 200, 7.
 καταδιασθῆναι ὑπεροχῆς 6, 7.
 καταλαβεῖν εἰς τὸ κέραιον 320, 18.
 τῷ ὄρει 463, 21. 465, 3. 651, 13.
 κατακλιθεὶς ταῖς φλωαρίαις 27, 19.
 ἐπαντλῶν ὑβριστίας 92, 3. π-
 ροηγνητῆσε γήμασιν 379, 4.
 κατάρτια 532, 16.
 ὁ τῆς καταστάσεως 467, 12.
 καταστοιχῆ 572, 12.
 καταστρατεῖν τινὶ 368, 23.
 καταψηφίζεσθαι ὑπεροχῆς 23, 19.

60. Ἐπεὶ δὲ πολλοῖς τρόποις βούλεται ὁ Θεὸς σώζειν τὸν ἄνθρωπον, συνεχώρησε καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἀδοκίτω περιπεσεῖν συμφορᾷ, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεὶς καὶ τῶν οἰκεῶν ἐν συναισθήσει παραπτωμάτων γενόμενος σωτηρίας ἀξιωθῆ. συνεχώρησε γὰρ ἐπαναστῆναι αὐτῷ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὡσπερ ποτὲ Ἀβεσαλὼν ἐπανέστη τῷ οἰκείῳ πατρὶ τῷ Δαβίδ. συμβούλοις οὖν οὗτος πρὸς τοῦτο χρησόμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαριανῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ πρωτοσπαθαυρίῳ τῷ Πτεινάκῃ καὶ Μανουήλ τῷ Κουρτίκῃ, συνειδόντων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, τοῦτον τοῦ παλατίου κακῶς κατήγαγε καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ γήσῳ ἐξορίας ἔκειρε μοναχόν. (1) ὑπελείφθη οὖν αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τούτου γαμβρός· ὃς παρατίκα Βάρδαν τὸν τοῦ Φωκᾶ τῇ τοῦ μαγίστρου ἀξίᾳ τιμήσας, χρόνῳ πολλῷ τὴν ἐν πολέμοις ἀνδραγαθίαν ἐπιδειξάμενον, δομέστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται, εἴτα Βασίλειον, ᾧ ἐπὶ κλητὴν Πτεινάκης, πατρίκιον καὶ μέγαν ἔταιρειόρχην. τῷ δὲ τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν Μαριανῷ τὰ μοναχικὰ ἀποδύσας πατρίκιον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκεν, ὡσαύτως καὶ Μανουήλ τὸν λεγόμενον Κουρτίκην πατρίκιον καὶ δρογγάριον τῆς βίγλης· οὗς τινὰς τρεῖς οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἢ τοῦ Θεοῦ δικαία κρίσις, ὡς εἰς χριστὸν κυρίου παροινήσαντες καὶ χεῖρας ἀδίκως ἐπιβαλόντες, τῆς βασιλείας ὀρεγομένους, μετήλθεν· ἐπὶ καθοσίωσει γὰρ κατυληφθέντες ἐκάτερος αὐτῶν

60. Quandoquidem autem deus multis modis salutem homini praestare constituit, Romanum imperatorem citra omnem expectationem in calamitatem incidere permisit, ut is illa castigatus ac de superioris vitae delictis admonitus salutem consequeretur. permisit namque Stephanum filium in eum insurgere, ut olim Absalom in Davidem patrem suum. Mariani itaque exmonachi Argyri, Basilique protospatharii Petinacis, necnon Manuelis Curticis consiliiis abusus, consciis etiam reliquis imperatoribus, patrem aula perperam deturbavit, inque Prote insula relegatum monachi ritu detendit. (1) Constantinus itaque Romani gener imperator relictus est. is confestim Bardam Phocae filium magistri dignitate auctum, quippe longi temporis experientia bellicis facinoribus clara saepius laude functum atque probatum, legionum domesticum praefecit. tum Basilium, cui cognomen Petinaces, patricium creat ac magnum haetaeriartham. Marianum Argyrorum stirpe satum, detracto monachi habitu patricii decoratum infulis, comitem stabuli facit. similiter quoque Manuelem dictum Curticem patricium et excubiarum drungarium; quos tres viros, brevi interfecto tempore, iusta dei ultio insecuta est, quod in Christum domini debacchati essent ac inique in eum manus inficissent, cum scilicet imperandi libido eos incessisset. maiestatis enim rei

- μοναξουθῆναι 697, 16.
 μοναύλιος βίος 137, 6.
 μονήριον 76, 23.
 μονακρατορεῖν 718, 8.
 μονοστρατηγεῖν 480, 14.
 μονοστράτηγος 6, 14. 428, 6.
 μουλιτεῦσαι 622, 3.
 μούλος 240, 9. 498, 18. 479, 14.
 μουσικός 146, 7.
 μπαστάρδος 835 not.
 μυστικός 860, 2.
 ναυοτάπητες 319, 16. ναυοτάπητα
 617, 4.
 νενία 90, 23. 91, 20. 24. 92, 12.
 ναρομαθῆς 443, 9.
 νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ 400, 12. 892, 16.
 τῆς ὑποσηγίας 397, 11. 400, 9.
 890, 1. 892, 13.
 ὁ νοῦμερος 175, 18. οἱ νοῦμεροι
 175, 20. τὰ νοῦμερα 430, 16.
 668, 12.
 νύμφη nurus 193, 15.
 ξνιή 617, 1.
 ξυλοσύνθετος 514, 1. 527, 20. 535, 3.
 οἱ τῆς Ἄγαρ 95, 19. 112, 6. (οἱ
 Ἄγαρ 121, 12? οἱ ἐξ Ἄγαρ 121, 1.
 366, 12. οἱ ἐκ τῆς Ἄγαρ 293, 5.
 313, 12.) ὁ τῆς βασιλείας 184, 13?
 οἱ τῆς βουλής 13, 1. οἱ τῆς
 παρεμβολῆς 80, 16. οἱ τῆς πό-
 λεως 281, 1. οἱ κατὰ γενναυό-
 τητα σαματος 53, 5. τὰ Ἄγα-
 θοῦ 871, 16. τὰ Ἀνθεμίου 836, 9.
 τὰ Ἀμαστριανοῦ 835, 1. 840, 2.
 912, 23. τὰ Ἀρεοβίνδου 822, 3.
 τὰ Δαυμανοῦ 855, 20. τὰ Θεο-
 φίλου 809, 5. 21. τὰ Καριανοῦ
 823, 6. τὰ Μαγγλαβᾶ 893, 7.
 τὰ Μαρίνης 838, 4. τὰ Πικρι-
 δίου 861, 5. τὰ Ψαμαθίου
 872, 2.
 οἷς i. q. διότι 13, 11. 26, 5. 31,
 17. 19. 35, 10. 68, 17. 83, 19.
 86, 3. 109, 1. 123, 15. 130, 9.
 138, 14.
 οὐχ ὅδε ἢ ὅδε i. q. οὐχ ὁ τυχών
 35, 2. 45, 21. 79, 6. μὴ τήνδε
 ἀλλὰ τήνδε 21, 21. μὴ οὕτως
 ἀλλ' οὕτως 50, 10. τοιῶσδε ἀλλὰ
 μὴ τοιῶσδε 50, 7. τοιῶσδε καὶ
 τοιῶσδε 93, 8. τόσον καὶ τόσον
 159, 20.
 ὄγνωρός 603, 5.
 οἰκονομεῖον 328, 17.
 ὀλλγος πολλοῖς φιλονεικῶ 46, 8.
 ὀλλγος ἐκ πολλῶν γενόμενος
 66, 15. κολῶς γέγονεν ἐκ μικροῦ
 53, 9. κολῶς ἐξ ὀλλγων ἐγένετο
 125, 22. κολῶν γενέσθαι τοῦτον
 63, 12.
 ὀλόγγμος 438, 22.
 ἐξ ὀμολόγου 21, 16. 161, 2. 653, 13.
 ὀμόπατρις 547, 21.
 ὀμοστράτηγος 306, 20.
 ὄνειδον τὸν κολῶν 51, 5. 169, 2.
 τὸ ὄξυ 147, 16.
 ὄρδοτομία 812, 13.
 ὄργως 617, 15.
 ὅσον οὐδέπω 198, 23.
 ὀσπήτια 430, 7.
 ὅτι] εἰ καὶ ὅτι 490, 1. 514, 8.
 516, 12. 560, 13. 577, 3. κἄν
 ὅτι 528, 12. μὴ ὅτι 490, 10.
 μόνον ὅτι 524, 1. 530, 19. 544, 11.
 πλὴν ὅτι 512, 20. 516, 18. 531, 4.
 τί ὅτι 555, 12. ὅτι i. q. ὥστε
 663, 2.
 ὄψιδες 455, 10. 19.
 ἐπ' ὄψει πάντων 791, 13. τοῦ
 βασιλέως 794, 7.
 παιδεία 92, 10. διὰ σκοτάλης 158, 1.
 πάντα 454, 5. 612, 15.
 παλατινός 177, 3.
 παλινζῶια 3, 3.
 παμμεγεθέστατος 232, 4. 617, 14.
 παμποθήτης 538, 19. 548, 15.
 παμκολλαπλασίονα 228, 3.
 πανείδησις 50, 13.
 πανένδοξος 499, 10. 502, 14. 517, 1.
 πανευαγγής 516, 9.
 πανευκρετής 492, 20. 516, 22.
 πάντερκπος 335, 19.
 παπᾶς 378, 23. 872, 8.
 παραβόσκημα κρηός 35, 5.
 παραδυναστεύων 406, 3. 410, 5. 14.
 411, 9. 423, 1. 469, 17. 815, 22.
 855, 21. 891, 14. τῆς συγλήτω
 442, 21.
 παραλογαί 465, 1.
 παραμῆριον 697, 16.
 τὰ παραρροένια τῷ χρόνῳ 3, 2.
 185, 3.
 παρασαλευθείς 15, 4.
 παρεμβολή κολέμον 11, 18.
 παροίμαι: ἀπὸ γραμμῆς 257, 15.
 κἄν μύρμητι χολῆ 21, 18. εἰς
 κίθον τετραγμένον 61, 23. μηδὲ
 πυρφόρον διασαθῆναι 25, 13.
 ὑπέρου γυμνότερος 194, 2. φῆλια
 κενῆν 13, 16. ὑπὲρ φυχῆς θείσ-
 τας 289, 14.
 παρονσιάζειν 205, 21.
 ἐκάται βέντετος 198, 15. (i. q. ἱκ-
 πτεσεν 681, 16.)

των ἐσφάγη. *Μιχαὴλ δὲ τὸν τοῦ Χριστοφόρου υἱὸν τὰ βασιλικὰ κέδिला ὑπελόμενος κληρικὸν πεποίηκεν.*

4. Ὅντος δὲ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐν τῇ νήσῳ, ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος καὶ Θεοφάνης ὁ πατρικίος καὶ παρακοιμώμενος βουλὴν ἐβουλεύσαντο ὥστε πάλιν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦτον D ἀγαγεῖν· ἦν καὶ αὐτῷ ἀνακοινωνησάμενος καὶ παραπέλαιτες τοῦτον, ἐκαιροσκοποῦν πότε πέρας τῇ τοιαύτῃ βουλῇ ἐπιθῶσιν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς βουλῆς ἐφωράθη καὶ κατεμηνύθη Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ, τοὺς συνεργοὺς ταύτης ἡμύνετο· τὸν μὲν γὰρ πατρικίον Θεοφά-
10 γην ἐξώρισεν, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον καὶ πιγκέρην Γεώργιον καὶ Θωμᾶν πριμικήριον δείρας καὶ κουρεύσας καὶ μέσον τῆς πόλεως θριαμβεύσας οὕτως ὑπερορία παρέπεμψε.

5. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος ε', ἐπιβουλὴν τινες κατὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐμελέτησαν, βουλόμενοί τὸν
15 βασιλέα Στέφανον ἐν τῷ παλατίῳ ἐκ τῆς νήσου ἀγαγεῖν. ταύτης P 594 οὖν μηνυθείσης τῆς ἐπιβουλῆς Κωνσταντίνῳ διὰ Μιχαὴλ τοῦ Διαβολίνου λεγομένου, τοὺς ἐπιβούλους κρατήσας ὁ βασιλεὺς τῶν μὲν τὰς ῥίνας καὶ τὰ ὦτα ἀπέτεμεν, τοὺς δὲ δαρμῶ ἀφορήτῳ ὑπέβαλε, καὶ ὄνοις ἐπικαθίσας διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσεν
20 καὶ ἔξορία παρέπεμψε.

molitus a custodibus necatus est. Michaelem Christopheri imperatoris filium detractis imperialibus calcels clericum fecit.

4. Imperatore Romano in insula exsule, Theophylactus patriarcha et Theophanes patricius ac accubitor consilium inierunt, ut Romanum in aulam reducerent. eoque eum ipso communicato consilio ac in sententiam pertracto, opportunum tempus captabant quo molitioni finem imponerent. deprehensa autem coniuratione, delatisque Constantino imperatori, qui eius auctores ac conscii forent, in eos animadvertit. ac Theophanem quidem patricium exsilio relegavit; Georgium vero protospatharium ac pincernam, nec non Thomam primicerium verberibus subactos detonsosque ac per mediam urbem pompa traductos, ita in exsilium misit.

5. Mense Decembri, indictione sexta, quidam insidias moliti sunt adversus Constantinum imperatorem, hoc consilio ut Stephanum imperatorem ex insula, ubi agebat, in palatium reducerent. delata Constantino coniuratione per Michaelem, quem Diabolinum vocant, captis imperator qui coniurati essent, alios nares auresque praescidit, alios intolerando verberum cruciatu exanimatos, asinisque impositos ac per mediam urbem ignominiose traductos exsilio relegavit.

- αἰτήριον 758, 21.
 αἰάλα 687, 20. 839, 14.
 αἰαλωτής 645, 12. 808, 17.
 αἰάμων 170, 18. 661, 8.
 φαρμακίγγιον 827, 12. 832, 3.
 αἰαστής 606, 14.
 αἰάστραι 318, 13.
 Σκλαβογενής 50, 21.
 σιοτόμαινα 195, 22.
 σούδα 618, 3.
 σπαθαροκανδιδάτος 123, 2. 470, 16.
 σπαθοκοπηθείς 688, 8. 840, 5.
 σπάνη 479, 2. 759, 13.
 σπείσον ἡμᾶς τῷ λύθρῳ 555, 16.
 539, 3.
 σκλάβγγιον περικόθητον (ἢ θυγάτηρ) 906, 20. σκλάβγγια πατρικά 888, 20.
 σταβλίξιν 617, 20.
 σταβλος 397, 15. 430, 7. 449, 10. 825, 17.
 σταδιάξιν 387, 24. 687, 4.
 σταυρίδιον 9, 15.
 σταυροπατία 669, 6.
 τὸ στέφμων 41, 3. 619, 16. 645, 15. 809, 4.
 στήθεα 681, 11. 748, 16.
 τὰ στηθία 432, 1.
 στιχηρόν 106, 17. 107, 3.
 στοιχείον 379, 14.
 στοιχειῶν 156, 5. 605, 23.
 στοιχειώσις 155, 13.
 στοιχειωτικοὶ λόγοι 156, 2.
 στραγλομαλλωτάρια 617, 4.
 στρατηγῆσαι ἰ. q. στρατοπεδεῦσαι 728, 22.
 στρατιάτης ὄχλος 16, 5. 30, 10. 53, 4. 61, 11.
 στρατολόγημα 624, 1.
 συγκίνησις 728, 22.
 συγκοπή 143, 23. 145, 11. 146, 8.
 σύμβιος ἰ. q. γυνή 402, 9. 894, 11.
 συμπένθερος 710, 19. 726, 23. 741, 3.
 σύμκονοι 470, 13.
 συμφιλωθῆναι 257, 6. 362, 17. 393, 6.
 σύμφωνα εἰρηνικά 454, 21. 740, 3. 741, 6. 18.
 συναρσεσιώτης 625, 18. 791, 15.
 συνακτήριον 772, 4.
 συνδαβαλλίζεσθαι 439, 1.
 συναφίξιν Φωτῶν μοναχόν 692, 20. 694, 12.
 σύντεκνος 24, 7. 120, 22.
 συντομαρχῆς 82, 9.
 Σοφείονσα 82, 23. 311, 4. Σοφείονσαι 309, 18. 311, 11.
 σοφροῦσις ὁ δρογγαίριος 206, 18.
 σοταράτιον 688, 20.
 σφοδρατώτης 401, 16. 893, 17.
 σωσιπατρις 499, 12.
 ταξάτιον 657, 10. 821, 10.
 ταξείδιον 452, 21.
 ταξιώτης 53, 16. 122, 24.
 τάξις 88, 21. 142, 8. 195, 13. 245, 7. 13.
 τὸ τάχος ἰ. q. ὡς τάχιστα (ὡς τάχ 508, 8.) 514, 10. 522, 6. 534, 16. 536, 10. 537, 18. 552, 16. 556, 12. 559, 3. 577, 16. 579, 13. 595, 5.
 τειχιώτης 175, 17. 398, 15.
 τελῶν τομαρχῆς 81, 17. εἰς ἀρφίαισιν τελῶν 87, 21.
 τέντα 830, 6.
 ὁ τεσσαρακοντάριος στρατός 81, 8.
 τετραγάμια 709, 13.
 τετραδὴν 430, 1. 15.
 τετραέσεων 140, 20.
 τετραγίδιον 365, 23. (τετραέδρον 705, 2.)
 τζαγγάριος 606, 16.
 τζαγγία 682, 22. 833, 1. 835, 13. 16.
 τζαγγότουβος 177, 3.
 τζουκανιστήριον 144, 13. τζουκανιστήριον 472, 17. 859, 9. τζουκανιστήριον 438, 22.
 εἰνὶ τῷ 22, 12. τινός τοῦ 63, 3.
 τολμηρία 533, 8. 610, 2.
 τομῶς 545, 22. 551, 15. 591, 11.
 τοξοβαλλίστρα 298, 16.
 τόπιον 427, 1. 429, 12. 447, 22.
 τουβλιον 846, 17.
 τοῦρμαι 125, 10.
 τομαρχῆς 24, 2. 81, 17. 89, 18. 125, 9. 177, 4. 374, 11. 395, 22.
 τοῦφα 645, 11. 808, 15. 21.
 τράκτος 373, 3. 711, 3.
 τραπεζοκοίος 200, 3.
 τριμῆσια 418, 8. τριμῆσια 743, 20.
 τροπεύσασθαι πλάσμα 689, 6.
 τροπική 141, 18. 142, 9. 439, 4.
 τρώπος 15, 11. 13.
 τρώγειν γνώμας fallere 28, 10.
 τυκοῦν 427, 9. 449, 15. 744, 8.
 τυραννήσας αὐτόν 870, 17.
 τυρεῖν θάνατον 249, 9.
 ὑβρίσαι 92, 2.
 ὕδατα 492, 7. 17. 531, 6. ἐφ' ὕδατων 532, 4. ἐν ὕδασι 593, 5. ἐφ' ὕδασι 592, 1. καθ' ὕδατα 525, 21. καθ' ὕδατων 586, 17.

- ὑπατεῖαν δοῦναι 824, 10. δῖψαι 840, 13.
 ὑπατεῦσαι munera spargere consularia 256, 15. 19.
 ὑπεράγγελος 27, 15.
 ἡ ὑπεράμμωμος καθένος 393, 22. 407, 5.
 ὑπερδοξάζω 517, 20.
 ὑπερνεφής 73, 3.
 ὁ ὑπεροφίας 157, 13.
 ὑπερσέβειν 433, 14. 750, 3.
 ὑπερτερεῦμαι 498, 3.
 ὑπερώμιος 899, 9.
 ὑποκαλοῦμενα 91, 2. 168, 12. ὑποκαληθέντα 23, 8.
 ὑπολόγιοι 623, 8.
 ὑποσυρίζω τὴν γλώτταν 23, 21.
 i. q. τὴν γλώτταν ἔχειν χωλεύουσαν s. φέρειν παράσημον, τραυλὸν εἶναι.
 φρακτωσάρης 634, 22. 799, 3.
 φάρα 480, 7. 8.
 φάριω 480, 4.
 φαρμακόμακτις 482, 16.
 φατίλον 172, 19. 254, 2. 373, 3. 659, 12.
 ἐφθάσε τὴν βασιλεύουσαν 188, 17.
 φθάζω 743, 9.
 φιλοτιμηθεῖς νομίματα ἑκατὸν 809, 1.
 φοιδεράτοι 9, 10. 10, 21.
 φύλλα 642, 16.
 τὰ φύλλα 460, 6.
 φούραι 303, 17.
 φρεναπατηθεῖς 133, 2. 605, 5. 623, 16. φρεναπατήσαντες τυναῖκα 652, 13.
 φρόνημα i. q. φρόνησις 315, 9.
 εἰς φροῦδον 374, 18. 415, 17.
 φρυγομαχία 135, 6.
 τὸ φυλακτόν 631, 2. 633, 7. 670, 15. 797, 13.
 φύλαξ i. q. φυλακτεῖον 253, 8. 255, 16.
 φυτοσκόρος 334, 1.
 φωρῶν i. q. ὑπρηκτεῖον 526, 16. 551, 10. 584, 5. φωρασάμενος 38, 3.
 χαζοπροσώπως 673, 19.
 χαϊρόμενος 821, 2.
 χαρμόσυνος ἀγγελία 222, 15.
 χαρψία 871, 1.
 χαροθέσιον 715, 13.
 τὰς χεῖρας ὄψ' αὐτὸν ἔχειν ἐκ φειδωλίας 65, 4.
 χειροκρατούμενος 684, 16. 836, 19.
 χελάνδιον 123, 2. 612, 19.
 χερνιβόξεστα 96, 15.
 χερνίβους 379, 15.
 χοροστατήσαντες τὸν θεῖον 539, 18.
 χῶς 20, 13. 103, 13. 168, 17. τῆς σαρκός 320, 15.
 χριστομίμητος 444, 5. 447, 7.
 χρυσάνθουτος 678, 1.
 χρυσσαυγής 145, 2.
 χρυσοδόρατος 407, 12.
 χρυσοκατάστικτος 144, 23.
 χρυσοπέρισκος 678, 19. 830, 16.
 χρυσοσελίκης 450, 18.
 χρυσοχέστον 400, 11.
 χύμεσις 331, 1.
 χωνουβαριασμός 441, 18.
 χωρεῖν εἰς οὐδέν 62, 17. 172, 8. (προχωρεῖν 510, 18.) πρὸς τὸ μηδέν 185, 4.
 ψευδεπίσκοπος 484, 4.
 ψευδοκτυπεῖν 503, 13.
 ψευδομακτεία 484, 18.
 ψυχαι ἀλχημάτοι 579, 1.
 ψυχάρια mancipia 321, 7.
 ψυχικά 363, 18. 859, 1.
 ψυχοεργής 501, 16.
 ὠδινεσθαι 75, 13.
 ὠμοφόριον 200, 19. 244, 9. 407, 3. 681, 6.
 ὡς] ὡς λαὸν τραυλὸν 493, 7. ὡς λαὸν παγαλλίς 494, 2. ὡς λαὸν ἐνεργῆ 509, 12. προσέθηκεν ὡς ἀγάγω σοι 27, 19. ἐξεπέμψω ὡς οὐκ ἔσται σοι 26, 20. ἐρομένου ὡς δὴ τίνι τούτων ἀποδίδω 29, 22. 75, 18. 85, 12. 105, 7. 150, 12. 153, 11. 157, 23. 161, 3. 181, 3. 184, 4. 188, 4. 190, 5. 203, 16. ὡς ὅτι λαμβάνοντες 857, 9.

INDEX HISTORICUS.

- Abara** 267, 15.
Abasgi 203, 3.
Abasgia regio 137, 16.
Abdela castellum 269, 20.
Abrahamitae monachi imaginum cultum defendunt 101, 3. **martyrium subeunt** 101, 18.
Abuchazaris Saraceni contra Theophilum imperatorem praelium 113, 14.
Abydus urbs 56, 1. 367, 5. 615, 12. 862, 22.
Acatii martyris templum 324, 21.
Achelous fluvius 389, 12. 724, 8.
Acriti emporium 831, 11.
Adata oppidum a Basilio imperatore obsidetur 281, 1.
Adrianopolis obsidetur 68, 13. 615, 14. 764, 15. **Bulgaris proditur** 387, 15. 880, 5. **urbis originis** 387, 16. 686, 16. **a Romanis recipitur** 388, 1. 405, 7. 735, 6.
Adrianus Chaldus in Romanum imperatorem rebellat 404, 4. 734, 8. 896, 9.
Adrianus navarcha sub Basilio Macedone 309, 22 sq.
Aegeum mare 299, 20. **de eius nomine** 367, 8. 705, 16.
Aegilum 197, 17.
Aegyptii 55, 6. 420, 19.
Aegyptus 308, 9. 455, 13.
Aemiliani martyris aedes 324, 6.
Aethiopes 342, 4. 512, 7.
Aethiopia 597, 17.
Aetius patricius martyr 126, 8. 639, 8.
Africa 305, 8. 477, 6. 569, 13.
Africae amerunnes Euphemium tyrannum copiis adiuvat 82, 10.
Agatha, Constantini Porphyrogeneti filia 459, 6. **monacham induit** 471, 11. 757, 15.
Agarenorum occiduorum ex Hispania motus 73, 15. **colonia eorum** 76, 3. 77, 7. **Romanos vincunt** 76, 22. 80, 17.
Ales, Tarsi praefectus 166, 17. **in Armenia perit** 166, 19.
Alexander, Basilii Macedonis filius, Augustus coronatur 264, 14. **Leoni fratri succedit** 377, 19. **impis male moritur** 380, 12. **eiusdem gesta** 715, 19 sq. 871, 10 sq.
Alexander, Nicaeae metropolita, rhetoribus praeficitur sub Constantino Porphyrogeneto 446, 11.
Alexius Moseles Armenius, Theophili imperatoris gener 107, 20. **in Longobardiam proficiscitur** 108, 4. **monasticum induit habitum** 108, 21. **moritur** 109, 12. **de eodem** 630, 11 sq. 794, 12 sq.
Amantia urbs 312, 18. **capitur** 313, 8.
Amara urbs 166, 13.
Amastriani aedes 422, 2. 688, 5. 835, 1.
Amastris, Ponti urbs 125, 4. 136, 2.
Amer castellum 269, 20.
Amisus urbs 179, 15.
Amorienses martyres 126, 12. 638, 23. 805, 14.
Amorium oppidum, Michaelis Balbi patria 40, 2. 42, 9. 125, 20. **a Saracenis obsidetur** 129, 12. **capitur** 130, 20. 638, 22. 805, 6.
Anargyrorum delubrum 59, 3. 613, 4.
Anastasia, Romani, Constantini Porphyrogeneti filii, uxor 458, 10.
Anastasia, Theodora Augustae filia 90, 6. 628, 12. 658, 5. 823, 5.
Anastasiae martyris templum 324, 13.
Anastasius Gongyles 386, 5. 395, 5. 721, 20. 878, 15.
Anastasius, Heracleae metropolita, in tartarum detrusus 439, 5.
Anastasius monachus apostata 58, 16. 68, 6. **occiditur** 71, 2.
Andalus 279, 9.
Andrassus locus 479, 21.
Andreae apostoli insula 48, 12. **templum Constantinopoli** 323, 22. **Thessalonicae** 547, 4.
Andreae Scythae virtus 284, 9. **de eodem** 354, 17. 847, 10 sq.
Andreas, pictor celeberrimus 382, 4.
Andronicus dux, Eustathii Argyri filius 369, 3. 371, 21. **rebellat in Leonem imperatorem** 372, 10. 710, 13. **ad Agaronos fugit** 372, 17. 710, 20. **fidem eiurat** 373, 10. 711, 9. **de eodem** 866, 14 sq.

- Andrus insula 192, 5. 580, 13.
 Anna, Constantini Porphyrogeneti filia in monasterium mittitur 471, 12. 757, 15.
 Anna, Gabalae filia, a Stephano, Romani filio, in matrimonium ducta 422, 16. 745, 20. 913, 12.
 Anna, Theodora filia 90, 6. 628, 12. 658, 5. 823, 5.
 Anna, Zoes filia, a Leone imperatore coronatur 364, 14. 703, 18.
 S. Annae aedes 146, 16. 324, 4.
 Antigonus, Bardae filius 180, 4. 205, 11. 229, 1. 236, 19. 665, 3. 824, 5.
 Antigoni insula 398, 14. 642, 12. 732, 1. 891, 5.
 Antonius Cauleas patriarcha Constantinopolitanus 357, 9. 702, 5. 852, 20.
 Antonius Sylaei sub Michaele Balbo patriarcha Constantinopoli 620, 20.
 Anzen locus 127, 6. 178, 8.
 Apochaps, Iberiae amerumna 74, 4. Cretam expugnat 75, 5. 622, 8.
 Apochaps, Melitenes ameras de pace cum Graecis agit 416, 4. 907, 8.
 Apodinar Saracenus frustra Graecis bellum infert 814, 6.
 S. apostolorum aedes 364, 20. 371, 13. alterum eorum templum a Constantino Porphyrogenneto exstructum 452, 8. 467, 17.
 aquilarum portentum 409, 11.
 Arabum Africanorum in imperium irruptio 302, 1. 789, 1.
 Arcadiopolis, Thraciae urbs, a Bulgariae petitur 616, 13. a Michaele Balbo capitur 788, 16.
 Areobindi balnea 822, 3.
 Argaum urbs 166, 12.
 Argauthum castellum 270, 21.
 Argeus mons 278, 16. 283, 15.
 Armamentariae locus 233, 3.
 Armenia, Thessaliae oppidum 6, 4. 603, 8.
 Armenii 8, 15. 55, 6. 127, 2. 213, 1. 389, 7.
 Arsacidarum praestantia 212, 20.
 Arsenius perfidus a Romano imperatore relegatur 399, 3. 732, 2.
 Arsinum 269, 17.
 Artacus seu Artabus fluvius 387, 19. 686, 20.
 Arzus sive Arxus fluvius 387, 19. 686, 20.
 Asotii cuiusdam robur immensum 387, 7. 722, 19. 879, 20.
 Asparis cisterna 168, 16. 637, 2. 803, 5.
 Asprus, Thraciae oppidum 615, 5. Assyrii 55, 6. 415, 13.
 astronomia apud Persas vigens 111, 20. 626, 20.
 Asylaeo, Basilii in Michaelem imperatorem coniuratus 685, 8. 688, 2. 837, 12. 839, 18.
 asyli ias ad Mariae, Theophili filiae, tumultum 108, 19.
 Ateus seu Aetus castrum 396, 20. 730, 15. 889, 9.
 Athenae 356, 9. 364, 2. 388, 8. 701, 6. 723, 8. 851, 21. 880, 14.
 Athenogenes martyr in Olympo cultus 464, 9.
 Athinganorum secta 42, 10. 52, 20.
 Athyris oppidum 614, 16.
 Attali urbs 366, 13.
 Aurelianae Constantinopoli 323, 11.
 Babec, dux Persarum, ad Romanos transfuga 112, 8. 626, 11.
 Babylon 125, 18.
 Bagda civitas 96, 17. 119, 18.
 Baldimer, Bulgariae princeps 818, 7.
 Barbarae martyris oratorium a Leone sapiente exstructum 335, 12.
 Bardanius dux a Nicephoro destinatus 6, 14. eius rebellio 8, 13. monachum induit 10, 2. ocalis orbatur 10, 5.
 Bardas Roela rebellans in monachum detondetur 404, 16. 734, 8. 896, 9.
 Bardas, Nicephori Phocae filius 389, 6. Russos fundit 424, 15. fit scholarum domesticus 436, 5. 445, 21. officio movetur 459, 13. de eodem 747, 6 sq.
 Bardas, Theodora Augustae frater 137, 17. rerum curator 148, 12. 151, 10. mala eius consilia, ut Michael imperium ineat 167, 16. 168, 5. Theoctistum e medio tollendum curat 169, 21. 657, 15. curopalatae dignitate ornatur 176, 3. imperium gubernat literarumque studium promovet 184, 13. 185, 2. Ignatium patriarcham deponit 195, 11. 667, 6. caeditur 206, 9. 238, 6. 678, 7. de eodem 821, 14 sq.
 Barium captum a Saracenis magna-

- que Italiae pars 290, 18. 694, 19. a Romanis recipitur 293, 16.
- Basilicinus** loco Basilii Macedonis imperator designatus 208, 12. 250, 6. 682, 19. 836, 1. vulneratur 685, 5. 837, 9.
- Basilieci** tyranni palatium 147, 10.
- Basilitzes** Sclabius 379, 3. tutor Constantini declaratur 380, 19. aula remotus 386, 7. de eodem 872, 10 sq.
- Basilius** ementitus impostor comburitur 421, 7. 745, 4. 912, 6.
- Basilius** Hexamilites Tarsenses mari fundit 452, 21 sq.
- Basilius** imperialis exactor 362, 17. urbe eiicitur a Leone imperatore 363, 23. 858, 18.
- Basilius**, Leonis Armenii filius 41, 3. 47, 1. 619, 17.
- Basilius** Macedo a Michaele imperatore in collegam adoptatur 207, 8. 240, 1. ab eo insidiis petitur 209, 19. 249, 8. eius genus patria pueritia atque educatio 212, 19. 218, 1. 220, 1. mira eius gesta 230, 6. 231, 10. 232, 5. imperator acclamatur 255, 6. leges civiles emendat 262, 16. quattuor filias deo consecrat 264, 17. eius expeditiones 266, 18 sq. aedes ab eo renovatae atque exstructae 321, 19. tota eius progenies literis imbuta 334, 2. moritur 351, 22. eiusdem gesta 655, 13 sq. 817, 10 sq.
- Basilius** protospatharius Petinus 435, 18. hetaeriarcha creatur 436, 10. eius exitus 438, 11. 479, 12. de eodem 752, 11 sq. 921, 6 sq.
- Basilius**, Romani imperatoris filius nothus, princeps senatus 442, 19. adversus Chambdam mittitur 461, 9.
- Basoes** cursor martyr 639, 8. 805, 14.
- Bathyrhyaci** locus 272, 14.
- Bathyrus** fluvius 340, 14.
- Beneventum** 293, 24. a Francis deficit 296, 2. 695, 19.
- Berrhoea** urbs 496, 2. terrae motu quassata 506, 8.
- Bithynia** 424, 18. 764, 5.
- Blachernarum** aedes 36, 15. 87, 12. 120, 20. 154, 5. 174, 2. 360, 21. 386, 12. 403, 18. 405, 20. 413, 19. 432, 17. 611, 8. 651, 16. 674, 21. 877, 15.
- Bogoris**, Bulgariae princeps 162, 3. per sororem ad fidem convertitur 163, 16. subditos rebelles vincit Christianosque reddit 164, 17. de eodem 664, 5 sq.
- Boiditzes** prodit Amorium 130, 11. 638, 22. 805, 13. a Christo apostata 132, 10. trucidatur 639, 17.
- Bosporus** 88, 20.
- Brya** palatium 21, 4. 98, 16. 634, 17. 690, 21. 798, 22.
- Bucoleon** Constantinopoli 22, 4. 136, 11. 362, 15. 371, 4. 392, 7. 393, 20. 447, 3. 628, 3. 810, 7. 886, 10.
- Bulgarophygm** locus 360, 13. 702, 3. 855, 14.
- Bulgarorum** improvisa de Romanis victoria 15, 14. eorum strages 25, 11. tricennales indutiae 31, 10. 65, 9. foedera renovantur 162, 12. agri portionem a Theodora impetrant 165, 3. Christiani sunt 342, 7. Romanos fugant 401, 3. 732, 22. 893, 14.
- Butii** emporium 366, 17. 862, 15.
- Butoma**, Dalmatiae urbs 239, 10.
- Byzae** castrum 68, 6. 69, 6.
- Cabala** urbs 71, 23. 372, 11. 710, 15. 867, 6.
- Cabiri** cum Thoma rebellante coniuncti 55, 7.
- Caenurgium** domus 332, 3.
- Caesarea** Cappadociae 278, 16. 283, 15.
- Caesus** 279, 8.
- Calabria** a Sarazenis occupatur 83, 13. Romanis restituitur 305, 10. rebellat 454, 2.
- Callinici** martyris templum 340, 15.
- Callipolis** 280, 15.
- Callistus** turmarca martyr 639, 8. 805, 14.
- Calomaria**, Theodoraе Augustae soror 175, 1. nubitur Arsabere patricio 175, 3.
- Calos** mons 102, 14.
- Camila** cubiculum 144, 19. 145, 12. 147, 14.
- campus** Celarius 177, 22. — Diabasis 66, 19.
- Canalitae**, Scytharum gens 288, 20.
- Candiae** fundatio a Saracenis 77, 3. 623, 2.
- Canicii** aedes 471, 12.

- Cappadocia 120, 5. 181, 14. 307, 14.
 360, 16. 394, 16. 638, 13.
 Capua 293, 23. a Francorum rege
 deficit 296, 2. 695, 19.
 Carbeas Paulicianus perduellis 166, 1.
 eius bellica vis 176, 22.
 Cariani aedes 9, 12. 95, 16. 139, 20.
 174, 7. 653, 4. 658, 5.
 Carthaginiensium in Dalmatiam ex-
 peditio 289, 5. Syracusas ever-
 tunt 309, 11.
 Carthago 296, 11.
 Catabata, Manichaeorum urbs ex-
 cisa 278, 8.
 Catacalo scholarum domesticus 359,
 23. a Symeone vincitur 360, 11.
 855, 10.
 Catacyla, Opsicii dux 53, 22. 57, 10.
 64, 13. 67, 3.
 Catasama 279, 8.
 Catasyrtae Thraciae 390, 18. 400, 1.
 732, 9. 883, 2. 892, 5.
 Ceductus locus 65, 12.
 Celtzine 680, 20. 834, 7.
 Cephalenia insula 302, 5. 845, 7.
 Capi Thraciae 204, 23. 235, 22.
 830, 1.
 Ceramisium 268, 21.
 Cestae Styppiotae infelix adversus
 Tarsum expeditio 286, 20.
 Chachon castellum 269, 19.
 Chalce 19, 2. 103, 20. 175, 20.
 259, 18. 383, 2. 429, 21. 430, 16.
 467, 10. 604, 7. 875, 20.
 Chalcedon 396, 2. 888, 13. de eius
 nomine 729, 5.
 Chalcopratea Constantinopoli 339, 8.
 829, 11.
 Chaldi 55, 7. 269, 16.
 Charax, Cretae promontorium 75, 6.
 622, 8.
 Charsianum 114, 18. 181, 15. 183, 9.
 374, 5. 427, 3.
 Chartophylacis suburbanum 839, 19.
 Chase, Iubae filius, Athenis inter-
 emptus 388, 8. 723, 8. 880, 14.
 Chazari 122, 24. dura eorum tra-
 ctatio 358, 5. 853, 18.
 Chelidonia promontorium 814, 12.
 Cherson 123, 6. 124, 3. 360, 15.
 855, 17.
 Chilioocomum 128, 22.
 Chonarium 178, 1.
 Chorasani captum 118, 19.
 Christi imago 101, 11. 103, 20.
 607, 16. splendidum eius tem-
 plum a Basilio imperatore exstru-
 ctum 325, 11.
 Christophorus, Romani filius, he-
 taeriarca 395, 1. 727, 22. corona-
 tur 398, 6. moritur 420, 17.
 de eodem 731, 14. 744, 21. 887, 12.
 890, 17. 911, 17.
 Chrobati, gens Scythica 288, 19.
 291, 3. 411, 14. 412, 10. 740, 14.
 904, 9.
 Chrysobullum, prope Tarsum locus
 287, 6.
 Chrysochir, Tephricae princeps
 266, 19. 271, 21. a Romanis oc-
 ciditur 274, 15.
 Chrysopolis 353, 5. 384, 18. 396, 1.
 700, 11. 728, 20. 849, 4. 888, 12.
 Cibyrrha 367, 10. cur ita nomine-
 tur 367, 11. 706, 3.
 Cibyrrhaeotae 79, 15. 452, 21. 688, 7.
 840, 4.
 Cilicia 197, 13.
 Clementis martyris oratorium 330, 4.
 Coelesyria 125, 19.
 colla victorum regum calcandi mos
 69, 13.
 collis Argaens 197, 16.
 — Auxentii 197, 19.
 — Cyrisus 197, 13.
 — Leonis 25, 17.
 — Mamantis 197, 17.
 — Mozilus 197, 19.
 Colonia 181, 12. 201, 2. 283, 16.
 Coloniatum 269, 17.
 columnae Bathuinae 144, 1. 145, 10.
 146, 19.
 columnae Romanae 140, 5. 146, 5.
 Constantini Caballini et Ioannis pa-
 triarchae impii exusta cadavera
 681, 4. 834, 17.
 Constantini Triphylii sortis praesa-
 gium 122, 8. 635, 21.
 Constantini magni templum 337, 15.
 Constantinopolis obsessio 59, 20.
 61, 13. 385, 5. 612, 12. 764, 17.
 786, 1. 877, 12.
 Constantinus Babutzicus 132, 11.
 134, 11. mortem subit 134, 19.
 639, 8. 805, 14.
 Constantinus dux imperium invadit
 381, 14. 718, 14. 874, 18. re-
 pulsus caeditur 383, 11. 720, 2.
 876, 8.
 Constantinus Eladicus, Constantini
 ducis socius 382, 14. punitur
 384, 7. 720, 20. 876, 16.
 Constantinus et Leo imperii colle-

- gae adlecti a Basilio patre 254, 1.
 Constantini mors 345, 4.
 Constantinus Gongyles 386, 5.
 390, 13. 395, 5. 436, 8. 721, 20.
 878, 13 sq.
 Constantinus mensae praepositus a
 Longobardis vincitur 356, 17.
 701, 10. 852, 8. monachum in-
 duit 411, 3.
 Constantinus patricius Afer 371, 13.
 384, 15. 389, 9. in praelio cadit
 389, 17. 881, 23.
 Constantinus, philosophiae praecep-
 tor, a Constantino Porphyro-
 genneto urbi praeficitur 444, 9.
 Constantinus Porphyrogennetus 370,
 8. Augustus coronatur 375, 9.
 tutores puero addicti 380, 17.
 potestatem in se transfert 392, 13.
 Helenam, Romani filiam, in ma-
 trimonium ducit 394, 18. sum-
 mus imperator a Romano relictus
 436, 3. detectae in eum insidiae
 441, 3. eius elogium 445, 11 sq.
 bellum eius Italicum 453, 20 sq.
 bellum Africanum 454, 22. S. Chry-
 sostomi ingenium admiratur 457,
 18. Romanum filium egregie in-
 stituit 458, 1. cometae in eius
 ortu et occasu visi 463, 10. vi-
 tae exitus praenuntiatus 464, 15.
 moritur 466, 19 sq. corporis ani-
 mique eius descriptio 468, 15.
 eiusdem gesta 711, 23 sq. 874,
 7 sq.
 Constantinus presbyter, homo tur-
 pis 606, 16.
 Constantinus, Romani filius, coro-
 natur 409, 21. 739, 8. Helenam,
 deinde Theophanonem ducit 423, 8.
 746, 6. in clericum attenditur et
 relegatur 437, 1. 753, 10. inter-
 ficitur 438, 2. 754, 1. de eodem
 902, 7. 914, 16.
 Constantinus, Romani iunioris filius,
 coronatus 473, 6. 758, 3.
 Constantinus, Samonae domesticus,
 accubitor 375, 11. 386, 5. in suspi-
 cionem incidit 390, 23. 394, 12.
 395, 4. de eodem 712, 7. 728, 2.
 869, 1 sq.
 Constantinus Toxaras, Basilii in
 Michaellem imperatorem coniuratus
 678, 12. 688, 7. 837, 13.
 840, 4.
 Copronymi urna 194, 2. 667, 16.
 681, 10. 835, 1.
 Corinthus 300, 17.
 Cormatarum strages 118, 14.
 Corum Cappadociae captum 360, 16.
 702, 8. 855, 18.
 Cos insula 80, 23. 623, 22.
 Cosmedium suburbanum 658, 17.
 823, 30.
 Cotyrium 240, 23. 306, 21.
 Crambonitarum stirps 39, 20.
 Crasas 198, 17.
 Craterus dux adversus Cretam
 proficiscitur 79, 14. 623, 11. devi-
 ctus cruci affigitur 80, 23. 623, 22.
 Crenetissae aedes 107, 22.
 Crenitarum gens 107, 19.
 Crenites militiae magister a Bul-
 garis occisus 358, 2. 853, 12.
 Creta insula ab Agarenis capta 74, 18.
 368, 17. 438, 17. 590, 1. 621, 20.
 789, 1. 792, 6.
 Cretaenses Thraciae maritima popu-
 lantur 137, 1. eorum strages 137, 9.
 Cycladas insulas pervagantur 196,
 17. clades 299, 23. bello a Ro-
 manis petiti 473, 18 sq. 758, 11 sq.
 crucis adorationis religio 338, 23.
 881, 5.
 Crumnus, Bulgarorum dux 12, 17.
 14, 1. Adrianopolis cives in Bul-
 gariam transfert 216, 12. eius-
 dem gesta 612, 3 sq. 764, 14.
 Cucsum 280, 13.
 Curcnas tyrannidis studiosus a Ba-
 silio imperatore oculis privatur
 277, 8.
 Curtices Armenius, Constantini da-
 cis socius, interfectus 383, 11.
 719, 22. 876, 5.
 Curticii castellum 269, 19.
 Curtorum captivorum caedes 283, 19.
 Curupas, Creta ameras, frustra ab
 Hispanis auxilia petit 477, 4. ca-
 ptus abducitur 759, 22.
 Cutacii castellum 270, 22.
 Cyles seu Coeles litus 425, 22.
 747, 20. 916, 12.
 Cypha domus a Leone sapiente ex-
 structa 370, 15. 865, 6.
 Cyprus insula 596, 4.
 Dagisthea 9, 11.
 Dalmatae Romanorum imperio ad-
 dicti et ad Christi fidem revocati
 291, 1.
 Dalmatiae a Romanis defectio 84, 2.
 283, 18.
 Damalis, Charetis, Atheniensium
 imperatoris, uxor moritur 729, 7.

- Damascus urbs 589, 1.
 Damatryum 369, 6. 375, 20. 712, 11. 863, 19.
 Damiani aedes 360, 18. 855, 20.
 Damianus Agarenus Romanos vincit 377, 1. 870, 13. moritur 388, 5. 723, 6. 880, 10.
 Damianus eunuchus, Michaelis, Theophili filii, accubitor, dignitate orbatur 234, 7 sq. 675, 4. 827, 11 sq.
 Damianus, sub Michaelo Balbo sacri stabuli comes, perit 76, 20.
 Danelis matrona 227, 2. in aula Basilii imperatoris suscipitur 317, 11.
 Danubius fluvius 358, 8. 389, 21. 724, 14. 882, 4.
 Daone oppidum 614, 20.
 Dazemon 127, 3.
 Debeltus seu Zagora urbs 165, 5. 666, 6.
 Decatora, Dalmatiae oppidum 289, 10.
 Demetrius, Graeciae urbs, capta et excisa 364, 11. 506, 16. 703, 16. 860, 2.
 Demetrii martyr is templum 324, 5. 517, 1.
 Demetrius martyr fidei doctor 490, 17. Thessalonicae vindex et patronus 499, 9.
 Denderis, Thersites Homericus 91, 13. 629, 5.
 Dermocaites sanctus 440, 2.
 Deuterum 197, 3. 324, 4.
 Dia 77, 1.
 Diocletiani, Scytharum gens 288, 20.
 Diomedis martyr is de Basilio imperatore visum 223, 14. 656, 2. 819, 19.
 Dionysius sanctus pater 101, 5.
 Distra 359, 1. 854, 14.
 Docia Darbidi oppidum 426, 18.
 Dominicus heteriarca 386, 9. dignitate orbatur 386, 15. 722, 9. 879, 6.
 Domnica, Bardanii coniux, detondetur 10, 16.
 Domnini Emboli locus 324, 12.
 Dorylaeum oppidum 126, 2. 129, 17. 636, 21. 803, 1.
 Drugubitae Thessalonicensibus tributarii 496, 6.
 Dyrhaclium urbs 845, 8.
 Ebissa, Paphlagoniae urbs 89, 16.
 Ecboli sinus prope Thessalonicam 492, 14. 579, 9.
 ecclesia nova basilica Constantino-
 poli 319, 11. 691, 15. 692, 18. 843, 3. 845, 1.
 eclipsis insolita 356, 20.
 Edem nova 329, 1.
 Edessa obsidetur a Romanis 432, 4. 748, 9. 918, 6.
 Egionis, Longobardiae ducis, rebellio 356, 14.
 Eliae prophetae ad matrem Basilii imperatoris visio 222, 18. eiusdem templum in palatio 325, 2. 337, 14.
 Elissaei templum 337, 14.
 Endelechone 279, 9.
 Ephesus urbs 180, 12.
 Eremosycaea 279, 10.
 Eriae palatia a Constantino Porphyrogenneto exstructa 451, 17.
 Esmanus, Tarsi ameras 298, 6. victus perit 299, 4.
 Enboea insula 580, 12.
 Euchaitarum oppidum 11, 6. 354, 16. 850, 4.
 Eudocia, Decapolitae filia, Michaelis, Theophili filii, coniux 655, 1. 816, 10.
 Eudocia, Ingeris filia, a Basilio Macedone ducta 235, 5. 675, 13. 828, 3. eius largitio 256, 13.
 Eudocia, tertia Leonis sapientis uxor, in partu moritur 364, 18. 703, 21. 860, 8.
 Eulogius Persa, Basilii adversus Michaellem imperatorem socius 685, 16. 688, 6. 838, 6.
 Euphemius tyrannus rebellat in Michaellem Balbum 82, 6. Siciliam expugnat 82, 14. occiditur 82, 20.
 Euphrates fluvius 133, 19. 268, 17. 269, 3. 427, 6. 461, 15.
 Euphrosyna monialis, Michaelis Balbi uxor 79, 9. 620, 9. aula expellitur 86, 10. in monasterium discedit 625, 12. de eadem 628, 8. 789, 18. 790, 21.
 Euripi arx 298, 8.
 Eusebius, scriptor ecclesiasticus 775, 16.
 Eustathius Argyrus, orientalium copiarum dux strenuus 368, 21. occiditur 374, 3.
 Eustathius drugarius adversus Bulgarios missus 358, 13. et contra Leonem Tripolitam 366, 21. 707, 11.

- Eustratius, Michaelis curopalatae filius** 20, 3. moritur 20, 16.
Euthymius, Sardorum metropolitae, martyr 48, 14.
Euthymius syncellus patriarcha sub Leone imperatore 371, 6. 375, 10. 376, 21. 709, 16. indigne habitus ab Alexandro imperatore 378, 1. 715, 21. de eodem 767, 4. 865, 21 sq.
Euxinus pontus 59, 4. 101, 16. 156, 18. 340, 17. 424, 1. 746, 17. 914, 18.
evangeliorum liber ab igne intactus 344, 12.
Ezidus, Arabum tyrannus 482, 13. sacras imagines delet 483, 16. ferreae limes 165, 4. 666, 5.
Francorum auxiliares copias postulat Theophilus imperator 135, 3. illorum auxilia Basilio imperatori missa 293, 10. iidem Constantino Porphyrogenneto amici et foederati 455, 6. vincunt Saracenos in Italia 695, 1.
Gabrielopulus tutor Constantini eligitur 380, 19. aula removetur 386, 7. 721, 23. de eodem 872, 10 sq.
Gallia Constantino Porphyrogenneto amica 455, 8.
Gani montes 615, 7.
Gazura palus 7, 3.
Genicum tribunal 260, 15.
Georgii, militarium tabularum praefecti, sors praedicatur 122, 11. 636, 4.
Georgii martyris templum 557, 19.
Georgius Peganes, Opsicii dux, ob defectionem oculis orbat 240, 5 sq. 680, 7 sq. 833, 12 sq.
Georgius Sursubulius, tutor Symeonis Bulgari liberorum 412, 4. 413, 8. 414, 7. 904, 4.
Germanicia urbs vastatur 280, 18. 692, 13. 844, 17.
Gero oppidulum 281, 5.
Goboris, Bulgariae princeps, fit Christianus 665, 11 sq.
Goelio vicus 396, 21. 730, 16.
Gracia 388, 8. 420, 6.
Gregoras Constantini ducis filius occidit 383, 10. 719, 22. 876, 5.
Gregoras Iberitæ, Andronici affinis 372, 15. 382, 12. in monachum tondetur 384, 4. 720, 17. 876, 12.
Gregorii theologi miraculum 47, 4. 619, 20.
Gregorius, Leonis Armenii filius 41, 4. 619, 17.
Gregorius Pterotus dux resistit Michaeli Balbo 57, 19. necatur a Thoma 63, 18.
Grylli aulici sacrilega impietas 200, 21. 201, 19. 244, 7. 245, 11. 246, 10. 661, 17 sq.
Gundus, Agarenorum praefectus, Theophilum imperatorem fugit 638, 12.
Gyberi 72, 19.
Gyrin pratum 181, 18. 182, 4. haemoroissae Christi statua 775, 11.
Haemus mons 387, 24. 687, 4. de eius nomine 706, 15.
Hagio, Longobardiae dux, rebellat 852, 5.
Halya fluvius 369, 11. 427, 4. 864, 2.
Hebdomum 340, 4. 379, 2. 385, 12. 414, 21. 721, 14. 872, 10. 877, 19. 906, 16.
Hebrus, Thraciae flumen 387, 19. 615, 12. 686, 20.
Helena, Constantini Porphyrogenneti uxor pia 458, 19. 466, 19. diem obit supremum 473, 9. 758, 6.
Hellespontus 299, 21. 367, 6. nominis origo 367, 7. 706, 2.
Helus, Peloponnesi locus 310, 21.
Hemerius logotheta in Leonem Tripolitum missus 367, 4. 368, 16.
Agarenos vincit 372, 8. 710, 5. ab iis funditur 376, 23. 715, 7. ab Alexandro imperatore in monasterium relegatur 379, 22. 717, 8. de eodem 863, 2 sq.
Heptascalum 324, 21.
Heraclea, Thraciae urbs 71, 5. 614, 21.
Hesperi et Zoes martyrum sedes 324, 19.
Hexabulii sagax consilium, non audiendos hostes amicos accusantes 69, 19.
Hexacionium 196, 23.
hiems asperissima sub Romano imperatore 417, 15. 743, 11. 908, 20.
Hieria 307, 19. 337, 19. 371, 5. 668, 7. 709, 15.
Hierosolyma 119, 16. 490, 14. 608, 4. 774, 2.
Hierosolymorum syncellus in carcerem coniectus 106, 9.
Hierothens sanctus pater 101, 5.

- Hierum 59, 4. 424, 5. 674, 18. 707, 23. 746, 22. 826, 22. 914, 18.
- Hispani 73, 16. 474, 5. Cretensibus opem ferre recusant 477, 18.
- Hodegi aedes 204, 14.
- Horcosium oppidum 56, 18.
- Hormisdas aedes 154, 19. 649, 11.
- horologia a Michaele, Theophili filio, fabricata 681, 21.
- Hugo, Franciae rex 431, 13. 917, 11.
- Hypsele urbs 354, 11. 427, 4. 849, 22.
- Iacobitzes, Basilii adversus Michaelem imperatorem coniuratus 685, 5. 687, 15. 837, 9. 839, 10.
- Iber europalata Constantinopolin venit 402, 12. 733, 20. 894, 15.
- Iberi Thomae rebellantis socii 55, 7.
- Iberiae sinus 73, 15. regionis sterilitas 73, 18.
- Ibraami Agarenorum ducis in Romanos expeditio 109, 18.
- Icasia virgo a Theophilo imperatore repudiata monacham induit 624, 19. 790, 5.
- Ignatius monachus, antea Nicetas dictus 20, 8. Methodio patriarchae subrogatur 193, 9. a Barda incestuoso incarceratur solioque eicitur 193, 13. a Michaele imperatore varie illuditur 245, 6 sq. sedi restituitur 261, 20. de eodem 657, 7 sq. 821, 7 sq.
- imaginum sacrarum cultus instauratur sub Methodio patriarcha et Theodora Augusta 160, 16.
- imaginum sacrarum origo in ecclesia a Christo et apostolis 607, 14.
- imago Christi Edessena in urbem illata 432, 12. 749, 1. 918, 14.
- Imbri nomen 367, 15. 705, 21.
- Indi Thomae rebellantis socii 55, 6.
- Indicarum arborum odores 457, 7.
- Ioannes Bogas patricius 387, 2. 389, 22. 722, 14. 724, 15. 879, 14 sq.
- Ioannes Chaldus, Basilii adversus Michaelem coniuratus 685, 4. 687, 21. 837, 8. 839, 15.
- Ioannes Choerinas seu Choenus magnus hetaeriarcha sub Romano inniore 470, 1. 757, 11.
- Ioannes Curcius 897, 17. 404, 8. Melitinen capit 415, 10 sq. eius genus et praeclare gesta adversus imperii hostes 426, 18 sq. maiestatis accusatus elicitur 429, 14. terrae hiatus in eius domo 441, 18. cum Tarsensibus de captivis recipiendis agit 443, 6. de eodem 699, 9. 731, 4 sq. 847, 15 sq.
- Ioannes Eladas, Constantini tutor 380, 18. 381, 11. 717, 22. 873, 21. cum Constantino duce rebellante pugnat 383, 4. 719, 18. 875, 22. moritur 386, 10. 722, 3. 878, 19.
- Ioannes Garidas hetaeriarcha 386, 20. 390, 17. 392, 20. 722, 11. 726, 9. 859, 9. 879, 8.
- Ioannes grammaticus Leoni Armenio favet contra sanctas imagines 32, 9. 606, 11. 766, 8.
- Ioannes Lazanes rector sub Alexandro imperatore 378, 23. tutor Constantini declaratur 380, 18. aula remotus 386, 7. 721, 23. a Bulgaris fugatur 401, 13. 733, 6. in monachum tondetur 406, 3. 419, 5. 735, 22. de eodem 872, 8 sq.
- Ioannes monachus victoriae Petronae vates 180, 15.
- Ioannes mysticus 406, 2. 410, 5. maiestatis criminis accusatus monachum induit 411, 1. 739, 17. de eodem 902, 13 sq.
- Ioannes Rhodinus seu Rhadenus patricius 388, 18. 723, 16. Agarenos vincit 405, 15. 735, 10. 897, 17.
- Ioannes, Symeonis Bulgari filius 412, 6. 904, 6. Petro fratri insidias struit 419, 10. 744, 11. Constantinopolin ducitur 419, 17. 910, 18.
- Ioannes, Theophili praeceptor, syn-cellus 95, 22 sq. episcopus ordinatur 121, 6. vulneratum se fingit 151, 3. sede urbeque pulsus 151, 15. Iannis nomen ei inditum 154, 12. eius praestigiae 155, 5. subterraneum eius domicilium 156, 21. Methodium calumniatur 159, 3. de eodem 632, 19. 635, 1 sq. 796, 22 sq.
- Ioannis apostoli oratorium 336, 6. templum 340, 3.
- Ioannis astronomi vaticinium 411, 17. 740, 4.
- Ioannis Cameniatae de excidio Thesalonicensi accurata narratio 437, 1 sq.
- Ioannis Hierosolymitani monachi de

- ortu haeresis iconomachorum nar-
 ratio 481, 13 sq.
 Iosephus patricius rei navalis drun-
 garius 445, 7. 466, 14. accubi-
 tor provehitur 469, 17. Romano
 iuniori ad bellum cum Crotensi-
 bus gerendum persuadet 475, 1.
 civium saluti consulit 479, 4. de
 eodem 757, 8 sq.
 Iovis insula 591, 15.
 Irenaeus sanctus pater 101, 5.
 Irenes, sororis Theodorae Augu-
 stae, mores 175, 4.
 Isaaci monachi de Basilio Mace-
 done vaticinium 241, 17.
 Isamus 197, 16.
 Ister flumen 615, 21.
 isthmus Corinthiacus 300, 22.
 Italia 288, 14. 305, 3.
 Indaeorum secta 42, 10. eorum
 procurata conversio 341, 11.
 691, 8.
 Iustiniani monumentum 84, 11.
 Lalacaon fluvius 181, 8. 666, 9.
 825, 3.
 Lampsaci nomen 367, 12. 705, 19.
 Lamus fluvius 443, 10.
 Laodiceae nomen 706, 8.
 lapis Aegyptius 327, 7.
 — Carianus 139, 21. 146, 3. 333, 3.
 — dociminus 140, 15. 145, 14.
 — Ostrites 327, 16.
 — Proconnesius 141, 17. 143, 22.
 145, 4. 146, 18. 147, 19.
 — Sagaris 327, 15.
 — Thessalicus 143, 2. 146, 6.
 332, 6.
 Laurentii martyris aedes 339, 18.
 S. Lazari et S. Magdalenae corpora
 in illius ecclesiam translata 365, 2.
 704, 5. 860, 17.
 Lazarus monachus dira patitur a
 Theophilo imperatore 103, 4.
 Lemnus insula 365, 6. 368, 19.
 405, 13. 704, 8. 735, 11. 861, 6.
 Leo Apostypes, Thracum Mace-
 donumque dux 305, 6. Tarentum
 expugnat 306, 14. ipsius sors
 306, 22.
 Leo, Bardae Phocae filius, vir
 strenuus 462, 5. praeter con-
 stituitur 472, 5. victoriam de
 Chamba reportat 479, 15 sq.
 de eodem 755, 15 sq.
 Leo Catuliacus, Thessalonicae prae-
 tor 368, 3. 511, 1. 863, 6.
 Leo Cheerosphactes 359, 9. in mo-
 nachum detendetur 384, 5. 720, 17.
 876, 12.
 Leonis Armenii genus 6, 4. bellum
 adversus Ismaelitas 11, 1. impe-
 rator a militibus acclamatur 16, 15.
 excipitur in urbem 18, 21. stra-
 tagema in Bulgaros 24, 17. in
 imagines edictum 28, 16. 99, 17.
 indutias cum Bulgaris inquit 31, 10.
 ad aram vulneribus percussus oc-
 cumbit 39, 14.
 Leonis Phocae magistri infansta ad-
 versus Bulgaros expeditio 388, 17.
 390, 15. in suspicionem cadit
 392, 21. 394, 10. eius rebellio
 395, 2. poenas dat 396, 23.
 397, 7. de eodem 723, 13 sq.
 881, 1 sq.
 Leo philosophus Iudi magister Con-
 stantinopoli 185, 10. quomodo
 in imperatoris notitiam venerit
 185, 15. astronomica eius obser-
 vatione depulsa sterilitas 191, 11.
 haeresis causa episcopali sede me-
 tus 640, 14. de eodem 676, 15.
 681, 21. 688, 17. 806, 8. 829, 7.
 840, 18.
 Leo sapiens Basilio patri succedit
 352, 16. incesti eius amores cum
 Zoe 357, 6. insidiae illi structae
 360, 22. 365, 8. ob quartas sup-
 plicias excommunicatur 370, 16.
 moritur 377, 12. eiusdem gesta
 700, 6 sq. 846, 7 sq.
 Leo Tripolita ex Christiano ape-
 stata adversus Romanos proficisci-
 tur 365, 13. Thessalonicam capit
 368, 1. 537, 6. inde recedit 368, 15.
 578, 1 sq. fugatur 405, 11. de
 eodem 705, 13 sq. 735, 10. 862,
 15 sq.
 Lesbos insula 55, 20.
 Leucatum 384, 18. 721, 3. 877, 4.
 lex de Persarum cum Romanis con-
 iugiis 112, 15.
 lex Romanorum principum, cum in-
 augurantur, absolvendi roes 12, 6.
 Libya inferior 125, 19.
 Locana urbs 268, 4.
 Longebardia a Saracenis occupata
 83, 13. 290, 18. iis eripitur
 305, 11. rebellat 454, 1. 701, 10.
 Lucae evangelistae templum 323, 16.
 Ludovicus, Franciae rex, Romanis
 auxilio profectus 293, 10.
 Lulam castellum 197, 14. Agarenis
 eripitur 277, 30.

- Lydda, Orientis oppidum 607, 22.
 774, 14.
 Mabriani aedes 430, 6.
 Macedonia 30, 11. 181, 16. 223, 5.
 228, 18. 363, 19. 405, 19. 412, 15.
 431, 4. 706, 18. 740, 18. 898, 5.
 Macedonianae 323, 14.
 Macetis 420, 6.
 Maeandrus fluvius 236, 1.
 Magnaura Constantinopoli 85, 10.
 138, 4. 185, 5. 192, 16. 317, 24.
 338, 6. 374, 22. 378, 2. 640, 12.
 694, 9. 868, 14.
 Malctes Arsacida, Basilii imperatoris avus 215, 4.
 Malagina oppidum 9, 14. 193, 23.
 660, 9.
 Malea promontorium 300, 20.
 Mamantis templum 197, 10. 680, 21.
 palatium 210, 10. 243, 19. 254, 18.
 incenditur 614, 8.
 Mamum, Ismaelitarum amerumnes, literarum studiosus 186, 9. 188, 3.
 mangana, regia domus 337, 2.
 Manglaba 401, 6. 733, 1. 893, 7.
 Manichaei iconoclastarum prodromi 812, 10.
 Manichaeorum vastata regio 270, 19.
 Manicophanes Amorium prodit 638, 23. 805, 13.
 Mantea prandium 322, 19.
 Manuel, Adrianopolis episcopus, in Bulgaria martyr 217, 5.
 Manuel Armenius 110, 1. Theophilum imperatorem liberat a Saracenis 117, 2. 636, 12. ad illos deficit 113, 12. 632, 9. ab iisdem redit 119, 22. 633, 9. curat imperium sub Michaele puero et imagines restituit 148, 16. 159, 16. a palatio recedit 168, 15. moritur 184, 11. 636, 22. de eodem 796, 5 sq.
 Manuel Curtices 435, 18. 436, 13. perit 438, 16. de eodem 752, 12 sq. 921, 6.
 Manuelli iudicis libri 423, 1.
 Marciani porticus 331, 15. 335, 9.
 Marci monachi praesagium 365, 22. 705, 1. 862, 3.
 Mardaitae 304, 1. 311, 20.
 Maria, Christophori filia 413, 13. Petro Bulgaro nubit 414, 1. de eadem 422, 10. 740, 23. 905, 19 sq.
 Mariae deiparae oratorium 331, 17. 395, 18. eius vestis religio 407, 2. 736, 18. 827, 5. 899, 11.
 Marianus Argyrus 435, 17. 436, 11. 477, 8. occiditur 438, 18. de eodem 454, 14. 450, 14. 752, 11 sq. 921, 6 sq.
 Marianus, Petronae filius, Basilii adversus Michaelem imperatorem coniuratus 678, 9. 688, 8. 837, 11. 840, 5.
 Maria, Theodora filia 90, 7. 628, 13. Alexio nubit 107, 19. 630, 12. 794, 13.
 Marinae aedes 460, 15.
 marmor Peganusium 146, 5.
 Martinaciorum genus 121, 17. 635, 18.
 martyr in Creta sepulcra 77, 22.
 Mauriani aedes 27, 13. 605, 17.
 Mauroptamus 674, 15. 815, 11. 826, 19.
 Medaeum 283, 22.
 Medi 213, 1.
 Melitinae amer cum Carbea Romanam dicionem invadit 166, 10. verberat mare 179, 18. cum exercitu perit 183, 2.
 Melitine, Syriae urbs 127, 1. 269, 2. 415, 16. capta a Graecis 416, 14. 742, 5. 844, 8. 907, 19.
 Melus castrum 278, 6.
 Mesembria urbs 24, 17. 308, 2. 389, 17. 881, 22. eius origines 413, 3. 706, 12.
 mesocepium hortus 329, 2.
 Mesopotamia 423, 13.
 Methodius monachus pictor iudicium extremum repraesentat apud Bulgariae principem 164, 8. 665, 18.
 Methodius patriarcha custodiae traditur 48, 12. Theophili imperatoris comes in expeditionibus 116, 11. sedi Constantinopolitanae restituitur 151, 17. 154, 2. stupri accusatus mira ratione se purgat a calumnia 158, 22. de eodem 642, 10 sq. 651, 13 sq. 811, 12 sq.
 Methone Peloponnesi 300, 17. 302, 11. 304, 13.
 Michael balbus Amoraeus, Bardanii satelles 7, 8. Leonem ad imperium adigit 17, 1. patricia dignitate augetur 23, 21. maiestatis criminis insimulatur 33, 21. capitis damnatus dolo a sociis liberatur 38, 15. 619, 7. 778, 9. imperator salutatur 41, 12. eius

- haeresis 42, 13. 154, 21. in Christianos saevit 43, 4. literas spernit 49, 7. victoriae de Thoma reportatae 62, 4. 64, 4. 67, 22. urbes recipiuntur 71, 9. 72, 7. clades eius exercitus 76, 22. 80, 17. sacrilegae eius nuptiae 79, 5. provinciarum nonnullarum iactura 82, 14. 83, 13. 84, 2. moritur 83, 17. eiusdem gesta 620, 7 sq. 782, 18 sq.
- Michael curopalata, Nicephori gener, imperator 11, 22. adversus Bulgaros proficiscitur 13, 18. victus fugit 15, 15. imperialia insignia Leoni tyranno tradit 18, 12. monachi habitum assumit 20, 1. eius mors 20, 12.
- Michael, Christophori filius, clericus 438, 7. 754, 3.
- Michaelis caelestis militiae principis oratorium 145, 6. aedes 340, 21.
- S. Michaelis Sinadensis de Photio praesagium 668, 20 sq.
- Michael, Moroleonis filius, a Bulgaris vulneratus 400, 5. 732, 9.
- Michael, Symeonis filius, monachus 412, 5. 740, 11. 904, 5. in fratrem rebellat 420, 1.
- Michael syncellus confessor 106, 8.
- Michael, Theophili imperatoris filius, patri triennis succedit 148, 8. eius profusio 172, 7. 253, 5. adversus Ismaelitas infeliciter pugnat 176, 4. 177, 21. fatuitas eius in ludis 197, 8. 198, 13. trucidatur 210, 9. 254, 15. eiusdem exaggerata flagitia 242, 14. corpus eius pompa relatum 353, 6. 700, 9. eiusdem gesta 647, 3 sq. 810, 20 sq.
- Mitylene insula 194, 14. 438, 1. 668, 13. 753, 22. 922, 19.
- Mocii martyris templum 323, 18. 865, 9. 704, 11. 861, 9.
- monasterium Abrahamitarum 101, 3.
- Acrullii 557, 12.
- Agathi 378, 2. 716, 1. 871, 16.
- Agri 30, 2. 609, 3.
- Anthemii 109, 6. 632, 1.
- Antiochi 471, 20. 757, 19.
- Barachaei montis 419, 2. 430, 19. 910, 7.
- Bordonis seu Gordonis 354, 4. 700, 15. 849, 14.
- monasterium Campa seu Calypa 388, 1. 717, 10. 873, 9.
- Caulcae 362, 15. 857, 23.
- Christophori 862, 16.
- Chrysopolitanum 109, 3. 686, 9. 838, 21.
- Clidium 647, 11.
- S. Constantini 693, 10. 843, 1. 846, 3.
- Coriarii 109, 4.
- Cyminae montis 419, 1. 430, 19. 910, 7.
- Dalmatae 384, 10. 669, 15. 876, 18.
- Diomedis martyris 223, 11.
- dominorum 46, 21. 619, 15.
- Elacae 109, 4.
- Elegmorum 400, 17. 892, 22.
- Elisabetae 374, 10.
- Euphemiae martyris 264, 18. 397, 13. 731, 3. 890, 3.
- Euthymii patriarchae 870, 8.
- Galacrenarum 371, 5. 377, 20. 406, 5. 410, 11. 709, 15. 739, 15. 865, 20.
- Gastriorum 90, 3. 625, 13. 658, 7. 790, 22. 823, 7.
- Heraclii 9, 7.
- Ieremiae 844, 14.
- Latri montis 137, 5. 180, 16. 439, 19.
- Lazari Constantinopoli eunuchis extractus 365, 1. 704, 4. 860, 15.
- Mamantis 403, 22. 896, 5.
- Manuelis instaurator Romano imperatore 433, 16.
- Martinacii 376, 19. 711, 10. 870, 10.
- Maximinae 669, 11.
- metanoecae 646, 1.
- Metropolitanorum 606, 19.
- Michaelitico Chalcedone 643, 9.

- monasterium Monocastanum 411, 2.
 739, 19. 903, 12.
 — Nosiarum 376, 21. 713,
 11. 870, 11.
 — Olympi montis 411, 4.
 418, 23. 430, 18.
 440, 4. 463, 21. 464,
 21. 670, 1. 739, 20.
 910, 7.
 — Orientis 20, 21. 21, 5.
 — Pantelemonis 433, 17.
 • — Petrae aureae 419, 1.
 910, 7.
 — Philomelium 7, 8. 604,
 19. 611, 3.
 — Phocae 156, 19. 340,
 17.
 — Procopiae 20, 10.
 — Romani 404, 3. 471,
 21. 473, 14.
 — Satyri 20, 19. 193, 10.
 690, 14. 841, 21.
 — Scypae 689, 6.
 — Sergii et Bacchi 154,
 19. 649, 10.
 — Siceorum 354, 8. 700,
 19. 849, 20.
 — Spira 369, 6. 375, 19.
 712, 10. 863, 18.
 869, 8.
 — Studii 63, 3. 362, 13.
 384, 7. 693, 18. 720,
 20. 857, 20. 876, 15.
 eius monachi imagi-
 nes reficiendas cu-
 rant 148, 18.
 — Tarasii 375, 17. 712, 8.
 869, 6.
 Monemhasia 310, 2.
 Monothyrum Constantinopoli 336, 5.
 862, 8. 857, 15.
 mons sanctus 180, 12.
 monstrum hominis duplicis 433, 1.
 749, 12. 919, 6.
 Moreleon patricius, Adrianopolis
 praetor, trucidatus 404, 18.
 897, 3.
 Mortagon, Bulgarorum imperator
 64, 19. Thomam clade afficit
 66, 4.
 mos victorum regum colla calcandi
 69, 13.
 Murinixum castellum 269, 20.
 Musicus diversorium 146, 7.
 Mutragonis, Bulgarorum principis,
 in Christianos ira 217, 4.
 Myrelaeum 404, 3. 473, 16.
 Mysi Olympici 464, 21.
 mysterium Constantinopoli 141, 2.
 640, 22. 806, 19.
 mystica Triconchi phiala 141, 14.
 Narsetis aedes Constantinopoli 646,
 20. 810, 15.
 Narsaris adversus Saracenos expe-
 ditio 302, 9. illustris eius victo-
 ria 304, 3. eius in Sicilia atque
 Italia res 304, 20.
 Naupaoti castrum 329, 18.
 Naxus insula 583, 14.
 Nazaraei monachi trucidati 542, 6.
 Nazarii martyris aedes 324, 9.
 Neapolis defectio 454, 7. a Ro-
 manis obsidetur 454, 13.
 Nebria insula a Samiis Proconne-
 sus dicta 437, 16.
 Neocaesarea urbs 72, 20.
 Nicaea urbs 464, 8.
 Nice, Macedoniae urbs, 214, 5.
 Nicephori Phocae virtus atque fa-
 cta 312, 23. contra Bulgaros pro-
 ficiscitur 358, 14. dux Thrace-
 siorum constituitur 360, 1.
 Nicephorus imperator in Bulgaria
 occumbit 6, 13. a Scythis vul-
 neratus moritur 11, 12.
 Nicephorus patriarcha exsilio mul-
 tatus 28, 16. 608, 22. epistola
 eius ad Michaellem imperatorem
 47, 17. de eodem 670, 10 sq.
 764, 3 sq.
 Nicephorus patricius, Bardae Pho-
 cae filius, scholarum domesticus
 459, 16. Chambdam vincit 460, 2.
 magistri dignitate auctus 472, 3.
 adversus Cretenses mittitur 475,
 14. ad suos ante pugnam oratio
 478, 7. hostes superat 481, 4.
 de eodem 755, 13 sq. 854, 4 sq.
 Nicetas dux Thessalonicam venit
 512, 14. cives ad virtutem co-
 hortatur 524, 11. capitur ab Aga-
 renis 565, 17.
 Nicetas magister, Romani impera-
 toris affinis 413, 16. 905, 10. in
 monachum tondetur 417, 3. 742, 9.
 908, 8.
 Nicetas, Michaelis curopalatae filius
 20, 4.
 Nicetas Ooryphas patricius Dalma-
 tis auxilio profectus 290, 9. Sa-
 racenos in Italia vincit 293, 16.
 Cretenses fugat 299, 23. 300, 12.
 Nicetas Sclerus sub Leone impera-

- tore Turcos adversus Symeonem
conducit 358, 7. 853, 20.
- Nicolai astrologi vaticinium 383, 19.
720, 8.
- Nicolaus, Constantini ducis filius,
occidit 890, 19. 725, 4. 883, 3.
- Nicolaus patriarcha 364, 10. 703, 15.
Leone excommunicato sede deiicitur
371, 1. 709, 5 sq. restituitur
377, 20. 715, 21. Constantini
Augusti pueri tutorem agit
381, 9. 385, 15. 392, 11. aula
eicitur 386, 13. 394, 2. 722, 4.
ad pacem cum Bulgaria inuendam
missus 405, 23. 735, 20.
moritur 410, 8. 739, 13. de eodem
860, 1 sq.
- Nicomedia urbs 9, 5.
- Nicopolis origines 420, 8. 706, 21.
- Nova domus Constantinopoli 337, 2.
- Numerorum Constantinopoli carcer
175, 20. 430, 16. 668, 12.
oceanus 73, 15.
- Olympus, Graeciae mons 519, 16.
- Onopnictes fluvius 280, 11.
- Ophri portus 433, 18.
- Opsicium 53, 22. 181, 14. 240, 8.
364, 17. 397, 19. 417, 11. 421, 9.
443, 19. 463, 2. 731, 9. 745, 7.
890, 9.
- oraculum Sibyllinum 36, 1.
ὄρακλαστικόν festum 160, 5.
- Oxia 110, 20.
- Padasia 280, 15.
- Paiperte oppidum 404, 7. 896, 12.
- Palaestina 125, 19.
- Pallene insula 579, 17.
- Pancratucus Armenius Adrianopolin
prodit 387, 14. 723, 3. 880, 5.
- Panijum Thraciae urbs 71, 5. 615, 2.
- Pannonia 238, 18.
- Panormus urbs 304, 21.
- Paphlagonia 89, 16. 123, 4. 181, 13.
335, 2. 637, 12. 721, 8.
- Paphus Cypri 596, 4.
- Paramocastellum 278, 23.
- Pardus, biglae drungarius sub Leone
imperatore 361, 7. in vincula con-
iectus 363, 20. 859, 5.
- Parium 367, 2. 862, 22.
- Paschalius, Longobardiae dux, ad
Franciae regem mittitur 431, 15.
748, 5. 917, 11.
- Patmus insula 580, 21.
- Patrae Aethiopiae 226, 12. 300, 17.
- Patsinacae gens 122, 23. 387, 3.
390, 4. 722, 15. 879, 15.
- S. Pauli delabrum 23, 4. 685, 11.
eius oratorium a Basilio impera-
tore exstructum 147, 2. 331, 2.
Pauliciani puniti 165, 16.
- Paulini aedes 59, 2.
- Pegae Constantinopoli 323, 6. 337,
11. 354, 22. 361, 4. 401, 8. 414, 4.
a Bulgaria incoensae 402, 5. 405, 16.
733, 13. 894, 6.
- Peloponnesus 226, 10. 300, 10.
310, 2. 845, 8.
- Pentacubiculam 335, 9.
- Pentapyrgium Constantinopoli 627,
11. 793, 9.
- Persae, Thomae rebellantis socii
55, 6. eorum de imperio lex
110, 10. 626, 3. in singulas Ro-
manorum cohortes disperguntur
125, 7. 793, 1. eorum praedictio
128, 13. eorum de Theophobi
morte opinio 136, 21.
- Persis 110, 15. 111, 16. 112, 4.
455, 16.
- Petra lata castrum 421, 16. 745, 10.
- Petri apostoli aedes 331, 14. 340, 10.
- Petrium 275, 21. 325, 3. 398, 13.
458, 21. 890, 3.
- Petronae protospatharii de Thessalo-
nica defendenda consilium 509, 6.
- Petronas, Bardae Theodoraecae
Augustae frater Sarcel exstruit
123, 3. prospera eius adversus
Melitines amerem expeditio 167, 6.
181, 4. moritur 184, 7. de eodem
627, 21 sq. 666, 8. 793, 13.
825, 1.
- Petrus, Symeonis Bulgari filius 412, 2.
pacem cum Romanis componit 413,
17. Mariam, Christophori impe-
ratoris filiam, in matrimonium de-
cit 414, 1. de eodem 740, 10 sq.
904, 1 sq.
- Phalacri castellum 279, 2.
- Pharus, dei delubrum Constantino-
poli 19, 17. 32, 21. 336, 8. 394, 8.
- Philippi apostoli sacellum 323, 15.
- Philippi, Macedoniae urbs 214, 17.
- Philippopolis urbs 387, 23. 687, 3.
- Philopatium locus 231, 23.
- Phoberi oratorium 101, 16. 112, 4.
455, 16.
- Phoenicia 125, 19. 366, 15.
- Photii patriarchae cum domo regis
affinitas 175, 10. in sedem Con-
stantinopolitanam eiectio Igenis
intruditur 195, 12. mortuae Igenis
sedi male restituitur 276, 11.

- demno eiicitur 354, 2. de eodem 662, 17 sq. 826, 12 sq.
 Phygela 475, 21. 758, 23.
 Pidra, orientalis thematis oppidum 6, 9.
 pietatis in patriam insigne exemplum 296, 19.
 Pithecium palatii balneum 610, 5.
 Plate insula 19, 21.
 Platonis martiris templum 324, 16.
 Podandus fluvius 285, 11.
 Polyeuctus monachus patriarcha 434, 21. 444, 19. dictus alter Chryso-
 stomus 445, 1. de eodem 751, 5.
 755, 3.
 porta aurea Constantinopoli 197, 2.
 271, 4. 385, 8. 612, 6.
 655, 23. 749, 6. 764, 17.
 877, 15. Thessalonicae
 544, 8.
 — Cassandreotica Thessalonicae
 529, 21.
 — eburnea 38, 18.
 — ferrea Constantinopoli 462, 14.
 755, 18.
 — Litaea Thessalonicae 545, 1.
 — Romana Thessalonicae 526, 3.
 529, 21. 577, 5.
 — Xerocerce 404, 1.
 portus Byridensis Thraciae 64, 3.
 — Carta 642, 10.
 — Cencreorum 300, 15.
 — Hierax 310, 3.
 Poson locus 181, 5. 182, 1.
 Pothus, Eustathii Argyri filius 374, 8.
 400, 3. 401, 9. Turcos fundit 463, 3.
 755, 23. de eodem 892, 5 sq.
 Prietus Bithyniae 464, 6.
 Principus insula 79, 8.
 Procopia, Michaelis curopalatae uxor
 18, 9.
 Procopius, Romanorum dux 305, 5.
 ab Agarenis victus caeditur 306, 3.
 845, 5.
 Proconnesus insula 196, 20. 299, 21.
 437, 15. 753, 22. 922, 19.
 Promunti aedes 668, 8.
 Prote insula 9, 22. 41, 5. 47, 1.
 434, 19. 437, 12. 441, 12. 619, 11.
 752, 19. 921, 10. 924, 2.
 Prusa urbs 465, 4.
 Psamathii aedes 716, 8. 872, 2.
 Psicha suburbanum 151, 17. 420, 16.
 649, 4.
 Psilocastellum 278, 22.
 Rachatum castellum 270, 22.
 Ragunii diuturna obsidio 289, 12.
 Rentacius Atticus oculis orbatu
 399, 12. 732, 5. 891, 17.
 Rentani, gens Scythica 288, 20.
 Rhabdus Constantinopoli locus 324, 7.
 855, 12.
 Rhaedestum, Thraciae oppidum
 614, 24.
 Rhapsacium praesidium 269, 16.
 Rhegium 340, 11.
 Rhodophylus cubicularius captus ne-
 catur 368, 6. 569, 6 sq. 863, 7.
 Rhodus 438, 1. 753, 22. 922, 19.
 Rhogas locus 747, 5.
 Rigias, Thraciae flumen 614, 16.
 616, 14.
 Robam 279, 8.
 Roma 290, 23. 439, 10. 689, 1. 841, 4.
 S. Romani aedes 324, 3.
 Romannus Argyrus dux 389, 5. 881,
 11. fit Romani imperatoris gener
 399, 7.
 Romanus, Constantini filius, castra-
 tus 426, 10.
 Romanus iunior Constantini Por-
 phyrogenetti filius 450, 4. Ana-
 stasiam in matrimonium ducit
 458, 8. imperator designatur 466,
 13. in imperium succedit 469, 8.
 sorores in monasteria detrusit
 471, 11. de moribus eius 472,
 7 sq. de eodem 756, 20 sq.
 Romanus, nepos Romani imperato-
 ris, Hugonis Franci filiam ducit
 431, 16. 748, 8.
 Romanus Constantini vindex eligitur
 391, 1. magnus hetaeriarcha,
 deinde imperatoris pater creatus
 394, 7. fit Caesar 397, 21. eccle-
 siae unionem componit 398, 8.
 coniurationes in ipsum extinctae
 399, 2. 400, 9. 404, 4. perirus
 in Constantinum collegam 400, 19.
 pacem cum Bulgaris inicit 408, 5.
 cura eius in egenos atque in mo-
 nachos amor 417, 19 sq. 433, 12.
 a Stephano filio throno deicitur
 inque monachum tondetur 435, 14.
 stupenda eius visio 438, 20. pae-
 nitentia publica 439, 9. moritur
 441, 11. de eodem 725, 9 sq.
 883, 6 sq.
 Rosa, Dalmatiae urbs 289, 10.
 Russorum Scytharum grassatio 196, 6.
 ad fidem adducuntur 196, 14. 342,
 20. nova in imperium irruptio
 423, 14. eorum genus 423, 16.

- Theodorus Craterus** 115, 12. 126, 13. 133, 20. eius martyrium 134, 19. 639, 8. 805, 14.
- Theodorus Crithinus archiepiscopus, cultor s. imaginum male habitus** 630, 23 sq. 795, 1 sq.
- Theodorus, frater Theophanis, confessor** 104, 4. 160, 21.
- Theodorus Sandabarenu** Leoni Augusto insidias struit 349, 2. eius poena 356, 8. moritur 356, 12. impie gesta 692, 20 sq. 697, 3. 700, 22. 845, 12 sq.
- Theodorus Studita confessor pro s. imaginibus** 606, 17. 767, 13. eicitur 768, 5.
- Theodosia, Leonis Armenii uxor** 35, 7. 41, 2. 610, 7.
- Theodosiopolis urbs** 428, 11.
- Theodosius Babutzicus ad Franciae regem missus** 135, 1.
- Theodosius, Leonis Armenii filius** 41, 4. 619, 17.
- Theodotus Melissenus Cassiteras** 22, 11. eius adversus s. imagines consilium 27, 11. 605, 14. episcopalem sedem nanciscitur 28, 22. 609, 12. 768, 6.
- Theognosti de orthographia liber** 82, 18.
- Theophanes confessor pro cultu s. imaginum** 104, 4. Smyrnenis episcopus 160, 21. de eodem 641, 3 sq. 653, 8 sq. 806, 22 sq.
- Theophanes protovestiarius subadiuva imperatoris** 411, 9. 413, 23. 414, 6. pacem cum Turcis componit 423, 1. 430, 23. Russos vincit 424, 7. 425, 19. in exsilium agitur 440, 21. de eodem 739, 20. 746, 3 sq. 913, 18 sq.
- Theophano a Constantino, Romani filio, in uxorem ducitur** 423, 11. 746, 9.
- Theophano, Constantini Porphyrogeneti filia, in monasterium traditur** 471, 12. 757, 15.
- Theophano, Leonis sapientis uxor, 360, 20. 694, 14. miraculis post mortem claret** 361, 14. 702, 18. 856, 14. eius nomine templum exstruit Leo maritus 364, 20. 860, 12.
- Theophilizes, Michaelis imperatoris consobrinus** 224, 23. 229, 9. a Michaele in Peloponnesum mittitur 226, 8.
- Theophilus, Ioannis Carcae frater, vir praeclarus** 428, 5.
- Theophilus martyr** 126, 13. 639, 8. 805, 14.
- Theophilus, Michaelis balbi filius** 48, 14. 59, 11. 64, 12. patri succedit 84, 17. Leonis percussores trucidat 86, 1. bello infelix 87, 6. aedificiis incumbit 94, 19. fit hostis s. imaginum 99, 6. monachos urbe expellit 100, 10. libros sacros corrumpit 104, 21. cantica edit 106, 17. lex eius de criminibus detondendis 107, 7. adversus Saracenos expeditio 112, 22. eos vincit 114, 20. ab illis superatur 128, 22. moritur dysenteria 131, 20. 135, 14. 139, 4. aedificiorum eius descriptio 139, 19. post mortem sub conditione ab orthodoxis absolvitur 153, 18. eiusdem gesta 624, 12 sq. 789, 15 sq.
- Theophilus, urbis praefectus, vir nequam** 441, 23. quaestor eligitur 444, 6.
- Theophobus Persa** 109, 22. duplex de eo narratio 110, 7. 111, 10. Theophili sororem in matrimonium ducit 112, 14. imperium a Persis oblatum detrectat 124, 19. occidit a Theophilo 125, 13. 135, 16 sq. de eodem 625, 22. 637, 2. 646, 9. 793, 1. 803, 6. 810, 6.
- Theophylactus Abestactus, Romani imperatoris pater** 690, 8. 841, 12.
- Theophylactus, Romani filius, clericus** 409, 23. 739, 9. 902, 9. a papae vicariis in patriarchali sede collocatur 422, 3. 432, 20. 745, 15. 913, 1. moritur 444, 14.
- Thermopolis** 400, 4. 732, 11. 892, 8.
- Thessalonica** 357, 18. expugnatur 368, 2. urbis descriptio 491, 19 sq. 498, 5 sq. obsidetur 521, 19 sq. dira civium caedes 543, 4 sq. 707, 19. 863, 5.
- Thomas apostoli aedes ambusta** 354, 13. 700, 20. eius sepulcrum 455, 21.
- Thomas presbyter depositus a Nicolao patriarcha** 370, 17. 865, 8.
- Thomas quidam in Michaellem balbum insurgit** 50, 3. duplex de eo opinio 50, 18. 52, 8. Asiam populatur 55, 22. Constantino-

- polin obsidet 59, 20. 61, 13.
 terra marique vincitur 62, 5.
 64, 5. cladem a Bulgaris accipit
 66, 4. victus Adrianopolin eva-
 dit 68, 4. imperatori traditus
 trucidatur 69, 14. de eodem 621,
 4 sq. 784, 1.
 Thracia 30, 11. 56, 16. 61, 9. 64, 3.
 181, 16. 388, 21. 411, 10. 431, 4.
 740, 1. diripitur 137, 1. 386, 23.
 405, 19. 480, 13. 786, 6. 898, 5.
 Tigris fluvius 427, 6.
 Topi Constantinopoli 365, 1. 704, 4.
 860, 15.
 tributum fumarium 54, 4.
 triclinium aureum 145, 8. exorna-
 tur a Constantino Por-
 phyrogenneto 456, 4.
 — Cariani 144, 9. 160, 18.
 — ectheseos 338, 7.
 — Eros 143, 14.
 — Iustiniani 147, 9. 338, 6.
 458, 14.
 — Lausiacum 30, 21. 104, 6.
 147, 8. 170, 2. 822, 5.
 — margarita 143, 19. 144, 5.
 350, 10. 790, 3. 846, 11.
 — pyxites 143, 5.
 — Thessalum 150, 21.
 Triconchus 140, 3. 142, 22. 143, 17.
 400, 16. 640, 18. 806, 15. 892, 20.
 Tricymbalus, palatii locus 438, 22.
 Tripolis Phoeniciae 366, 15. 598, 4.
 Tropas arx 313, 10.
 Trophonianum domicilium subterra-
 neum 156, 22.
 Tropica, palatii locus 439, 4.
 Trulus, prope Constantinopolin do-
 mus 635, 10. 799, 13.
 Trypho monachus patriarcha 417,
 10. 742, 14. 908, 14. sede mo-
 vetur 421, 1. 744, 23. 911, 22.
 Turci 127, 1. eorum sagittandi vis
 127, 20. Bulgariam vastant 358,
 21. 701, 22. 854, 10. interne-
 cione deleti 359, 10. in impe-
 rium irruunt 422, 20. 746, 1.
 strages eorum 462, 19 sq. 480, 13.
 819, 3.
 Tzeri locus Constantinopoli 339, 12.
 Umar, Arabum tyrannus 482, 7.
 Ungri gens 818, 16.
 vaticinia mulieris Agarenae 121, 11.
 vaticinium Isaaci monachi de Basi-
 lio Macedone 241, 18.
 visio, matri Leonis oblata 36, 12.
 xiphia cometes sub Alexandro im-
 peratore 379, 9. 716, 19.
 Zachumi, gens Scythica 288, 19.
 Zacynthus insula 302, 5.
 Zagora seu Debeltus 165, 5. 666, 6.
 Zapetra urbs capta 268, 11. 634, 15.
 798, 19.
 Zarnuchus fluvius 268, 20.
 Zautza, Zoes pater 354, 9. impe-
 ratoris pater appellatur 357, 5.
 359, 18. 701, 20. 852, 17. mori-
 tur 362, 14.
 Zechi cum Thoma rebellante con-
 iuncti 55, 7.
 Zelicum haeresis exstincta 161, 18.
 654, 6.
 Zenonis domus 9, 10.
 Zoe Carunopsina, quarta Leonis
 imperatoris uxor 366, 10. 370, 8.
 aulae restituitur 386, 1. pacem
 cum Agarenis componit 388, 13.
 denuo eiecta reducitur a Con-
 stantino filio 392, 14. in mona-
 sterium truditur 397, 10. de ea-
 dem 705, 11. 723, 13. 726, 2.
 731, 1. 862, 14. 878, 13 sq.
 Zoe, Constantini Porphyrogenneti
 filia 459, 6. in monasterium de-
 truditur 471, 11. 757, 15.
 Zoe, Leonis sapientis pellex 360, 24.
 702, 14. 856, 4. deinde coniux
 361, 18. 702, 22. 856, 18.
 Zontarion, Cretae locus 183, 20.

LIPSIÆ,

EX OFFICINA B. G. TEUBNERI.

- Theodorus Craterus** 115, 12. 126, 13. 133, 20. eius martyrium 134, 19. 639, 8. 805, 14.
- Theodorus Crithinus archiepiscopus,** cultor s. imaginum male habitus 630, 23 sq. 795, 1 sq.
- Theodorus, frater Theophanis, confessor** 104, 4. 160, 21.
- Theodorus Sandabareus Leoni Augusto insidias struit** 349, 2. eius poena 356, 8. moritur 356, 12. impie gesta 692, 20 sq. 697, 3. 700, 22. 845, 12 sq.
- Theodorus Studita confessor pro s. imaginibus** 608, 17. 767, 13. eicitur 768, 5.
- Theodosia, Leonis Armenii uxor** 35, 7. 41, 2. 610, 7.
- Theodosiopolis urbs** 428, 11.
- Theodosius Babutzicus ad Franciae regem missus** 135, 1.
- Theodosius, Leonis Armenii filius** 41, 4. 619, 17.
- Theodotus Melissenus Cassiteras** 22, 11. eius adversus s. imagines consilium 27, 11. 605, 14. episcopalem sedem nanciscitur 28, 22. 609, 12. 768, 6.
- Theognosti de orthographia liber** 82, 18.
- Theophanes confessor pro cultu s. imaginum** 104, 4. Smyrnensis episcopus 160, 21. de eodem 641, 3 sq. 653, 8 sq. 806, 22 sq.
- Theophanes protovestiarius subadiuva imperatoris** 411, 9. 413, 23. 414, 6. pacem cum Turcis componit 423, 1. 430, 23. Russos vincit 424, 7. 425, 19. in exilium agitur 440, 21. de eodem 739, 20. 746, 3 sq. 913, 18 sq.
- Theophane a Constantino, Romani filio, in uxorem ducitur** 423, 11. 746, 9.
- Theophano, Constantini Porphyrogenneti filia, in monasterium traditur** 471, 12. 757, 15.
- Theophano, Leonis sapientis uxor,** 360, 20. 694, 14. miraculis post mortem claret 361, 14. 702, 18. 856, 14. eius nomine templum extruit Leo maritus 364, 20. 860, 12.
- Theophilites, Michaelis imperatoris consobrinus** 224, 23. 229, 9. a Michaele in Peloponnesum mittitur 226, 8.
- Theophilus, Ioannis Carcae frater, vir praeclarus** 428, 5.
- Theophilus martyr** 126, 13. 639, 8. 805, 14.
- Theophilus, Michaelis balbi filius** 48, 14. 59, 11. 64, 12. patri succedit 84, 17. Leonis percussores trucidat 86, 1. bello infelix 87, 6. aedificiis incumbit 94, 19. fit hostis s. imaginum 99, 6. monachos urbe expellit 100, 10. libros sacros corrumpit 104, 21. cantica edit 106, 17. lex eius de crisi-bus detondendis 107, 7. adversus Saracenos expeditio 112, 22. eos vincit 114, 20. ab illis superatur 128, 22. moritur dysenteria 131, 20. 135, 14. 139, 4. aedificiorum eius descriptio 139, 19. post mortem sub conditione ab orthodoxis absolvitur 153, 18. eiusdem gesta 624, 12 sq. 789, 15 sq.
- Theophilus, urbis praefectus, vir nequam** 441, 23. quaestor eligitur 444, 6.
- Theophobus Persa** 109, 22. duplex de eo narratio 110, 7. 111, 10. Theophilli sororem in matrimonium ducit 112, 14. imperium a Persis oblatum detractat 124, 19. occiditur a Theophilo 125, 13. 135, 16 sq. de eodem 625, 22. 637, 2. 646, 9. 793, 1. 803, 6. 810, 6.
- Theophylactus Abestactus, Romani imperatoris pater** 690, 8. 841, 12.
- Theophylactus, Romani filius, clericus** 409, 23. 739, 9. 902, 9. a papae vicariis in patriarchali sede collocatur 422, 3. 432, 20. 745, 15. 913, 1. moritur 444, 14.
- Thermopolis** 400, 4. 732, 11. 892, 8.
- Thessalonica** 357, 18. expugnatur 368, 2. urbis descriptio 491, 19 sq. 498, 5 sq. obsidetur 521, 19 sq. dira civium caedes 543, 4 sq. 707, 19. 863, 5.
- Thomae apostoli aedes ambasta** 354, 13. 700, 20. eius sepulcrum 455, 21.
- Thomas presbyter depositus a Nicolao patriarcha** 370, 17. 865, 8.
- Thomas quidam in Michaelem balbum insurgit** 50, 3. duplex de eo opinio 50, 18. 52, 8. Asiam populatur 55, 22. Constantine-

- Theodorus Craterus** 115, 12. 126, 13. 133, 20. eius martyrium 134, 19. 639, 8. 805, 14.
- Theodorus Crithinus archiepiscopus, cultor s. imaginum male habitus** 630, 23 sq. 795, 1 sq.
- Theodorus, frater Theophanis, confessor** 104, 4. 160, 21.
- Theodorus Sandabarenus Leoni Augusto insidias struit** 349, 2. eius poena 356, 8. moritur 356, 12. impie gesta 692, 20 sq. 697, 3. 700, 22. 845, 12 sq.
- Theodorus Studita confessor pro s. imaginibus** 608, 17. 767, 13. eicitur 768, 5.
- Theodosia, Leonis Armenii uxor** 35, 7. 41, 2. 610, 7.
- Theodosiopolis urbs** 423, 11.
- Theodosius Babutzicus ad Franciae regem missus** 135, 1.
- Theodosius, Leonis Armenii filius** 41, 4. 619, 17.
- Theodotus Melissenus Cassiteras** 22, 11. eius adversus s. imagines consilium 27, 11. 605, 14. episcopalem sedem nanciscitur 28, 22. 609, 12. 768, 6.
- Theognosti de orthographia liber** 82, 18.
- Theophanes confessor pro cultu s. imaginum** 104, 4. Smyrnensis episcopus 160, 21. de eodem 641, 3 sq. 653, 8 sq. 806, 22 sq.
- Theophanes protovestiarius subadiuva imperatoris** 411, 9. 413, 23. 414, 6. pacem cum Turcis componit 423, 1. 430, 23. Russos vincit 424, 7. 425, 19. in exsilium agitur 440, 21. de eodem 739, 20. 746, 3 sq. 913, 18 sq.
- Theophano a Constantino, Romani filio, in uxorem ducitur** 423, 11. 746, 9.
- Theophano, Constantini Porphyrogenneti filia, in monasterium traditur** 471, 12. 757, 15.
- Theophano, Leonis sapientis uxor** 360, 20. 694, 14. miraculis post mortem claret 361, 14. 702, 18. 856, 14. eius nomine templum extruit Leo maritus 364, 20. 860, 12.
- Theophilizes, Michaelis imperatoris consobrinus** 224, 23. 229, 9. a Michaele in Peloponnesum mittitur 226, 8.
- Theophilus, Ioannis Curcuæ frater, vir praeclarus** 428, 5.
- Theophilus martyr** 126, 13. 639, 8. 805, 14.
- Theophilus, Michaelis balbi filius** 48, 14. 59, 11. 64, 12. patri succedit 84, 17. Leonis percussores trucidat 86, 1. bello infelix 87, 6. aedificiis incumbit 94, 19. fit hostis s. imaginum 99, 6. monachos urbe expellit 100, 10. libros sacros corrumpit 104, 21. cantica edit 106, 17. lex eius de criabibus detondendis 107, 7. adversus Saracenos expeditio 112, 22. eos vincit 114, 20. ab illis superatur 128, 22. moritur dysenteria 131, 20. 135, 14. 139, 4. aedificiorum eius descriptio 139, 19. post mortem sub conditione ab orthodoxis absolvitur 153, 18. eiusdem gesta 624, 12 sq. 789, 15 sq.
- Theophilus, urbis praefectus, vir nequam** 441, 23. quaestor eligitur 444, 6.
- Theophobus Persa** 109, 22. duplex de eo narratio 110, 7. 111, 10.
- Theophili sororem in matrimonium ducit** 112, 14. imperium a Persis oblatum detretrat 124, 19. occiditur a Theophilo 125, 13. 135, 16 sq. de eodem 625, 22. 637, 2. 646, 9. 793, 1. 803, 6. 810, 6.
- Theophylactus Abestactus, Romani imperatoris pater** 690, 8. 841, 12.
- Theophylactus, Romani filius, clericus** 409, 23. 739, 9. 902, 9. a papae vicariis in patriarchali sede collocatur 422, 3. 432, 20. 745, 15. 913, 1. moritur 444, 14.
- Thermopolis** 400, 4. 732, 11. 892, 8.
- Thessalonica** 357, 18. expugnatur 368, 2. urbis descriptio 491, 19 sq. 498, 5 sq. obsidetur 521, 19 sq. dira civium caedes 543, 4 sq. 707, 19. 863, 5.
- Thomae apostoli aedes ambusta** 354, 13. 700, 20. eius sepulcrum 455, 21.
- Thomas presbyter depositus a Nicolao patriarcha** 370, 17. 865, 8.
- Thomas quidam in Michaelem bellum insurgit** 50, 3. duplex de eo opinio 50, 18. 52, 8. Asian populatur 55, 22. Constantine-